



16-20 APRIL
2018
CAPPADOCIA



ISBN: 978-605-06408-0-9



Future Cities

Abstract Book

Our scientific event is supported by the 2223-B Domestic Scientific Event Funding of the Scientific and Technological Research Council of Turkey (TUBITAK)

Bilimsel Etkinliğimize TÜBİTAK 2223-Yurt İçi Bilimsel Etkinlikleri Destekleme Programı Tarafından Destek Sağlanmıştır.

Düzenleme Kurulu

Prof. Dr. E. Didem EVCİ KIRAZ / Düzenleme Kurulu Koordinatörü
Adnan Menderes Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi Dekanı
Prof. Dr Songül A. VAİZOĞLU
Yakın Doğu Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı
Prof. Dr. F. Nur BARAN AKSAKAL
Gazi Üniversitesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı Başkanı
Murat AR
Türkiye Sağlıklı Kentler Birliği Müdürü
Doç. Dr. Mustafa Kemal BAŞARALI
Türkiye Halk Sağlığı Kurumu Başkan Yardımcısı
Prof. Dr. Mehmet Dinçer BİLGİN
Adnan Menderes Üniversitesi Biyofizik Anabilim Dalı
A. Nalan FİDAN
Bursa Büyükşehir Belediyesi, Çevre Koruma ve Kontrol Daire Başkanı
Prof. Dr. Çağatay GÜLER
Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı
Dr. Hüseyin İLTER
Türkiye Halk Sağlığı Kurumu Çevre Sağlığı Daire Başkanı
Prof. Dr. Seçil ÖZKAN
Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı
Prof. Dr. Erkan PEHLİVAN
İnönü Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı
Prof. Dr. Sabahat TEZCAN
İnönü Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı
Prof. Dr. Murat TOPBAŞ
Karadeniz Teknik Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı
Yrd. Doç. Dr Şahin TOPRAK
Harran Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi, Biyoloji Anabilim Dalı

Organizing Committee

Prof. Dr. E. Didem EVCİ KİRAZ / Organizing Committee Coordinator

Adnan Menderes University, Dean, Faculty of Medicine Department of Public Health

Prof. Dr Songül A. VAİZOĞLU

Near East University Faculty of Medicine Department of Public Health

Prof. Dr. F. Nur BARAN AKSAKAL

Gazi University Faculty of Medicine Department of Public Health

Murat AR

Turkish Healthy Cities Association Director

Doç. Dr. Mustafa Kemal BAŞARALI

Vice-President of the Department of Department of Public Health Agency of Turkey

Prof. Dr. Mehmet Dinçer BİLGİN

Adnan Menderes University Department of Biophysics

A. Nalan FİDAN

Bursa Metropolitan Municipality, Head of Environmental Protection and Control

Prof. Dr. Çağatay GÜLER

Hacettepe University Faculty of Medicine Department of Public Health

Dr. Hüseyin İLTER

Department of Department of Public Health Agency of Turkey Head of Environmental Health

Prof. Dr. Seçil ÖZKAN

Gazi University Faculty of Medicine Department of Public Health

Prof. Dr. Erkan PEHLİVAN

Inönü University Faculty of Medicine Department of Public Health

Prof. Dr. Sabahat TEZCAN

Hacettepe University Faculty of Medicine Department of Public Health

Prof. Dr. Murat TOPBAŞ

Karadeniz Technical University Faculty of Medicine Department of Public Health

Yrd. Doç. Dr Şahin TOPRAK

Faculty of Arts and Sciences, Department of Biology

Bilimsel Kurul / Scientific Committee

Prof. Dr. F. Nur BARAN AKSAKAL/ Uluslararası Bilimsel Komite Koordinatörü	
Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi, Halk Sağlığı Anabilim Dalı	Gazi University Faculty of Medicine, Department of Public Health
Prof. Dr Songül A. VAİZOĞLU	
Yakın Doğu Üniversitesi Tıp Fakültesi, Halk Sağlığı Anabilim Dalı	Yakın Doğu University Faculty of Medicine, Department of Public Health
Prof. Dr Stamatis Aggelopoulos	
Alexander Teknolojik Eğitim Enstitüsü Selanik, Yunanistan	Alexander Technological Educational Institute of Thessaloniki, Greece
Prof. Dr. Osman Nuri AĞDAĞ	
Pamukkale Üniversitesi Mühendislik Fakültesi, Çevre Mühendisliği Bölümü	Pamukkale University Faculty of Engineering, Environmental Engineering Department
Prof. Dr.Triantafyllos Albanis	
Yanya Üniversitesi, Yunanistan	University of Ioannina, Greece
Prof. Dr. M. Necdet ALPASLAN	
Dokuz Eylül Üniversitesi Mühendislik Fakültesi, Çevre Mühendisliği Bölümü	Dokuz Eylül University Faculty of Engineering, Environmental Engineering Department
Prof. Dr. Ayşe AKIN	
Başkent Üniversitesi Tıp Fakültesi, Halk Sağlığı Anabilim Dalı Kadın-Çocuk Sağlığı ve Aile Planlaması Araştırma ve Uygulama Merkezi Müdürü	Başkent University Faculty of Medicine, Department of Public Health
Prof. Dr. Zacharoula Andreopoulou	
Selanik Aristoteles Üniversitesi, Yunanistan	Aristotle University of Thessaloniki, Greece
Prof. Dr. İrfan AR	
Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Çevre Bilimleri Anabilim Dalı Başkanı	Gazi University Institute of Science and Technology Director of Environmental Sciences Department
Prof. Dr. Yüksel ARDALI	
Ondokuz Mayıs Üniversitesi Mühendislik Fakültesi, Çevre Mühendisliği Bölüm Başkanı	Ondokuz Mayıs University, Environmental Engineering Dept
Prof. Dr. Adem Bekteshi	
Shkodra Üniversitesi, Shkodra, Arnavutluk	University of Shkodra, Shkodra, Albania
Prof. Dr. Erdal BEŞER	
Adnan Menderes Üniversitesi Tıp Fakültesi, Halk Sağlığı Ana Bilim Dalı	Adnan Menderes University Faculty of Medicine, Department of Public Health
Prof. Dr. Ali BİLGİLİ	
Ankara Üniversitesi Veteriner Fakültesi, Farmakoloji ve Toksikoloji Ana Bilim Dalı	Ankara University Veterinary Faculty, Department of Pharmacology and Toxicology

Bilimsel Kurul / Scientific Committee

Prof. Dr.Ilija Brceski	
Belgrad Üniversitesi, Sırbistan	University of Belgrade, Serbia
Prof. Dr. Carolina Constantin	
Bükreş Politehnic Üniversitesi, Romanya	Politehnic University of Bucharest, Romania
Prof. Dr.Nilgun Ciliz	
Boğaziçi Üniversitesi,Çevre Bilimleri Enstitüsü ,	Bogazici University, Institute of Environmental Sciences
Prof. Dr. Fevziye ÇETİNKAYA	
Erciyes Üniversitesi Tıp Fakültesi, Halk Sağlığı Anabilim Dalı	Erciyes University Faculty of Medicine, Department of Public Health
Prof. Dr Halil Necati DEDEOĞLU	
Başkent Üniversitesi Tıp Fakültesi, Halk Sağlığı Anabilim Dalı	Başkent University Faculty of Medicine, Department of Public Health
Prof. Dr Dame Dimitrovski	
St. Cyril ve Methodius Üniversitesi, Üsküp, Makedonya	University St. Cyril and Methodius, Skopje, FYR Macedonia
Prof. Dr Manuela Do Silva	
Igarve Üniversitesi, Faro, Portekiz	University of Algarve, Faro, Portugal
Prof. Dr Deniz DÖLGEN	
Dokuz Eylül Üniversitesi Mühendislik Fakültesi, Çevre Mühendisliği Bölümü	Dokuz Eylül University Faculty of Engineering, Environmental Engineering Department
Prof. Dr Tim Ehlinger	
Milwaukee Üniversitesi, Wisconsin, ABD	Milwaukee University, Wisconsin, USA
Prof. Dr Tolga ELBİR	
Dokuz Eylül Üniversitesi Mühendislik Fakültesi, Çevre Mühendisliği Bölümü	Dokuz Eylül University Faculty of Engineering, Environmental Engineering Department
Prof. Dr Alp ERGÖR	
Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi, Halk Sağlığı Anabilim Dalı	Dokuz Eylül University Faculty of Medicine, Department of Public Health
Prof.Dr. Giovanni Quaranta	
Basilicata Üniversitesi, İtalya	University of Basilicata, Italy
Assoc. Prof. Gabriel GULIS	
Güney Danimarka Üniversitesi, Sağlık Geliştirme Araştırmaları Birimi	University of Southern Denmark, Unit for Health Promotion Research
Prof. Dr. Gülen GÜLLÜ	
Hacettepe Üniversitesi Mühendislik Fakültesi, Çevre Mühendisliği Bölümü	Hacettepe University Faculty of Engineering, Environmental Engineering Department

Bilimsel Kurul/Scientific Committee

Prof. Dr. Gülsen GÜNEŞ	
İnönü Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı	İnönü University Faculty of Medicine, Department of Public Health
Prof. Dr. Dragan GJORGJEV	
Politika Danışmanı, Halk Sağlığı Enstitüsü Üsküp, Makedonya	Policy Adviser, Institute of Department of Department of Department of Department of Public Health Medical Faculty Skopje Republic of Macedonia
Prof. Dr. Mariana Golumbeanu	
Güneydoğu Avrupa Uluslararası Araştırma Müdürlüğü (ISSE-BENA)	National Institute for Marine Research and Development "Grigore Antipa" Constanta, Romania International Research Secretariate of BENA
Prof. Dr. Parvez HARIS	
Leicester De Montfort Üniversitesi, Baş Öğretim Üyesi ve Yardımcı Sağlık Bilimi Araştırma Başkanı	De Montfort University, Leicester, United Kingdom, Principal Lecturer and Head of Research for Allied Health Science
Prof. Dr. Mustafa Necmi İLHAN	
Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi, Halk Sağlığı Anabilim Dalı İş ve Meslek Hastalıkları Bilim Dalı Başkanı	Gazi University Faculty of Medicine, Department of Public Health
Prof. Dr. Feza KARAER	
Uludağ Üniversitesi Mühendislik Fakültesi, Çevre Mühendisliği Bölümü	Uludağ University Faculty of Engineering, Environmental Engineering Department
Prof. Dr. Duran KARAKAŞ	
Abant İzzet Baysal Üniversitesi Mühendislik Fakültesi, Çevre Mühendisliği Çevre Müh. Bölüm Başkanı	Abant İzzet Baysal University Faculty of Engineering, Environmental Engineering Department
Jakub KALINOWSKI	
V4SPORT Vakfı Başkanı, Uluslararası Spor ve Kültür Birliği (ISCA) İcra Kurulu Üyesi, Aktif Sağlıklı Çocuklar Küresel Birliği İcra Kurulu Üyesi	V4SPORT Foundation President Executive Committee Member Of The International Sport And Culture Association (ISCA) Executive Committee Member of The Active Healthy Kids Global Alliance
Prof. Dr. Yaşar KESKİN	
Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi, Halk Sağlığı Anabilim Dalı	Marmara University Faculty of Medicine, Department of Public Health
Prof. Dr. Arzu KOCABAŞ	
Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi (MSGSÜ), Sürdürülebilir Kentsel Dönüşüm U. A. Merkezi (SÜRKAM) Müdürü	Mimar Sinan Fine Arts University (MSFAU), Director of Sustainable Urban Regeneration Research Centre (SURREC)

Bilimsel Kurul/Scientific Committee

Prof. Dr. Mihail KOCHUBOVSKI	
Makadeonya Halk Sağlığı Enstitüsü	Institute of Department of Department of Department of Department of Department of Public Health of Skopje, FYR Macedonia
Prof. Dr. Günnur KOÇAR	
Ege Üniversitesi Güneş Enerjisi Enstitüsü, Güneş Enerjisi Bölümü Enerji Teknolojisi Ana Bilim Dalı	Ege University Solar Energy Institute Department of Solar Energy Department of Energy Technology
Prof. Dr. Antonis Kokkinakis	
Selanik Aristotle Üniversitesi	Aristotle University of Thessaloniki, Greece
Jana KOLLAROVA	
Slovakya-Kosice Halk Sağlığı Bölge Sorumlusu	Regional Authority for Public Health, Kosice, SLOVAKIA
Prof. Dr. Klaus Kuhnke	
Almanya Osnabrück Üniversitesi	University of Osnabruck, Germany
Prof. Dr. Yusuf KURUCU	
Ege Üniversitesi	Ege University
Prof. Dr. Ioana LONEL	
Timisoara Politeknik Üniversitesi	Politechnic of Timisoara, Romania
Prof. Dr. N. Emel LÜLEÇİ	
Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi, Halk Sağlığı Anabilim Dalı	Marmara University Faculty of Medicine, Department of Public Health
Prof. Dr. Ilirjan MALOLLARI	
Tiran Üniversitesi/ Arnavutluk	University of Tirana, Albania
Prof. Dr. Işıl MARAL	
İstanbul Medeniyet Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı	İstanbul Medeniyet University Faculty of Medicine, Department of Public Health
Prof. Dr. Milan MESIC	
Zagreb Üniversitesi, Hırvatistan	University of Zagreb, Croatia
Prof. Dr. Claudia I MIHAILOV	
Köstence Ovidius Üniversitesi	Ovidius University of Constanta, Romania
Prof. Dr. Yoncho Pelovsky	
Sofya Üniversitesi / Bulgaristan	University of Sofia, Bulgaria
Prof. Dr. Maria POPA	
Alba Iulia 1 Aralık Üniversitesi ROMANYA	1 Decembrie 1918" University of Alba Iulia, Romania
Prof. Dr. Derya OKTAY	
Ondokuz Mayıs Üniversitesi Mimarlık Fakültesi, Mimarlık Bölümü	Ondokuz Mayıs University Faculty of Architecture, Department of Architecture

Bilimsel Kurul/Scientific Committee

Prof. Dr. Pınar OKYAY	
Adnan Menderes Üniversitesi Tıp Fakültesi, Halk Sağlığı Anabilim Dalı	Adnan Menderes University Faculty of Medicine, Department of Public Health
Prof. Dr. DİCLE OĞUZ	
Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Peyzaj Mimarlığı Bölümü	Ankara University Faculty of Agriculture Landscape Architecture Department
Prof. Dr. Ali ÖZER	
İnönü Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı	İnönü University Faculty of Medicine, Department of Public Health
Prof. Dr. İpek ÖZBEK SÖNMEZ	
Dokuz Eylül Üniversitesi Mimarlık Fakültesi, Şehir ve Bölge Planlama Bölümü	Dokuz Eylül University Faculty of Architecture, Department of City and Regional Planning
Prof. Dr. Erkan PEHLİVAN	
İnönü Üniversitesi Tıp Fakültesi, Halk Sağlığı Anabilim Dalı	İnönü University Faculty of Medicine, Department of Public Health
Prof. Dr. Yıldız PEKŞEN	
Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Halk Sağlığı Anabilim Dalı	Ondokuz Mayıs University Faculty of Medicine, Department of Public Health
Prof. Dr. Violin RAYKOV	
Bulgar Bilimler Akademisi, Okyanus Bilimi Enstitüsü	Institute of Oceanology, Bulgarian Academy of Science
Prof. Dr. Şeref SAĞIROĞLU	
Gazi Üniversitesi Mühendislik Fakültesi Bilgisayar Mühendisliği Bölümü	Gazi University Faculty of Engineering, Department of Computer Engineering
Prof. Dr. Petr SAUER	
Prag Ekonomi Üniversitesi	University of Economics Prague, Czech Republic
Prof. Dr. Dilşad SAVE	
Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi, Halk Sağlığı Anabilim Dalı	Marmara University Faculty of Medicine, Department of Public Health
Prof. Dr. Velibor Spalevic	
Podgorica Üniversitesi, Karadağ	University of Podgorica, Montenegro
Prof. Dr. Cengiz TÜRE	
Anadolu Üniversitesi Fen Fakültesi , Ekoloji Anabilim Dalı Başkanı	Anadolu University Faculty of Science, Department of Ecology
Prof. Dr. Handan TÜRKÖĞLU	
İstanbul Teknik Üniversitesi Mimarlık Fakültesi, Şehir ve Bölge Planlama Bölümü	İstanbul Technical University Faculty of Architecture, Department of City and Regional Planning

Bilimsel Kurul/Scientific Committee

Prof. Dr. Ashok Vaseashta	
Uluslararası Temiz Su Enstitüsü, Manassas, VA ABD, Marshall Üniversitesi, Huntington, ABD	International Clean Water Institute, Manassas, VA USA, Marshall University, Huntington, USA
Prof. Dr. Faruk YORULMAZ	
Trakya Üniversitesi Tıp Fakültesi, Halk Sağlığı Anabilim Dalı	Trakya University Faculty of Medicine Department of Public Health
Prof. Dr. Caner ZANBAK	
Turkish Chemical Manufacturers Association, Istanbul, Turkey	Turkish Chemical Manufacturers Association, Istanbul, Turkey
Doç. Dr. Müge AKKAR ERCAN	
ODTÜ Mimarlık Fakültesi, Şehir ve Bölge Planlama Bölümü	Middle East Technical University Faculty of Architecture, Department of City and Regional Planning
Prof. Dr. Müslüm AKINCI	
Kocaeli Üniversitesi, Hukuk Fakültesi	Kocaeli University, Faculty of Law
Doç. Dr. Levent ATALI	
Kocaeli Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Spor Yöneticiliği Bölümü	Kocaeli University, Faculty of Sport Sciences, Department of Sport Management
Doç. Dr. Yelda AYDIN TÜRK	
Karadeniz Teknik Üniversitesi KTÜ Şehir ve Bölge Planlama Bölümü Şehir Planlama AD Başkanı	Karadeniz Technical University Faculty of Architecture, Department of City and Regional Planning
Doç Dr. Osman BALABAN	
ODTÜ Mimarlık Fakültesi Şehir ve Bölge Planlama Bölümü	Middle East Technical University Faculty of Architecture, Department of City and Regional Planning
Zekeriya BİNGÖL	
Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi	Muğla Sıtkı Koçman University
Doç. Dr. Suat ÇABUK	
Namık Kemal Üniversitesi Güzel Sanatlar Tasarım ve Mimarlık Fakültesi, Şehir ve Bölge Planlama Bölüm Başkanı	Namık Kemal University Faculty of Fine Arts Design and Architecture, Head of City and Regional Planning Department
Doç. Dr. Gülbin ERDEN	
Pamukkale Üniversitesi Mühendislik Fakültesi, Çevre Mühendisliği Bölümü	Pamukkale University Faculty of Engineering, Environmental Engineering Department
Assoc. Prof. Erica HINCSON	
Auckland Teknoloji Üniversitesi Sağlık ve Çevre Bilimleri Fakültesi	Faculty of Health and Environmental Sciences Auckland University of Technology

Bilimsel Kurul/Scientific Committee

Doç. Dr. Ezgi HALİLOĞLU KAHRAMAN	
Çankaya Üniversitesi Şehir ve Bölge Planlama Bölümü Bölüm Başkanı	Çankaya University Faculty of Architecture , Department of City and Regional Planning
Doç. Dr. Ralph Leo Johan MEUWISSEN	
Dokuz Eylül Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü	Dokuz Eylül University Institute of Health Sciences
Doç. Dr. M. Burcu SILAYDIN AYDIN	
Dokuz Eylül Üniversitesi Mimarlık Fakültesi, Şehir ve Bölge Planlama	Dokuz Eylül University Faculty of Architecture, Department of City and Regional Planning
Doç. Dr. Savaş Zafer ŞAHİN	
Atılım Üniversitesi Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü	Atılım University, Department of Political Science and Public Administration
Doç. Dr Alpaslan TÜRKKAN	
Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi, Halk Sağlığı Anabilim Dalı	Uludağ University Faculty of Medicine, Department of Public Health
Doç. Dr. Süleyman TOY	
Atatürk Üniversitesi Mimarlık Fakültesi Şehir ve Bölge Planlama Bölümü	Atatürk University Faculty of Architecture, Department of City and Regional Planning
Prof. Dr. Murat ÖZYAVUZ	
Namık Kemal Üniversitesi Güzel Sanatlar, Tasarım ve Mimarlık Fakültesi Peyzaj Mimarlığı	Namı Kemal University Fine Arts, Design and Architecture Faculty Landscape architecture
Yrd. Doç. Dr. Yıldız AKSOY	
İstanbul Medeniyet Üniversitesi Sanat Tasarım ve Mimarlık Fakültesi, Şehir ve Bölge Planlama Bölümü	Istanbul Civilization University Art, Design and Architecture Faculty City and Region Planning Department
Yrd. Doç. Dr Mustafa ARTAR	
Bartın Üniversitesi, Orman Fakültesi, Peyzaj Mimarlığı Bölümü	Bartın University, Faculty of Forestry, Department of Landscape Architecture
Yrd. Doç. Tuba RASTGELDİ DOĞAN	
Harran Üniversitesi, Mühendislik Fakültesi, Çevre Mühendisliği Bölümü	Harran University, Faculty of Engineering, Department of Environmental Engineering
Yrd. Doç. Dr Doğan DURSUN	
Atatürk Üniversitesi Mimarlık ve Tasarım Fakültesi, Şehir ve Bölge Planlama Bölümü	Atatürk University Faculty of Architecture, Department of City and Regional Planning
Yrd. Doç. Dr Levent GÜREL	
Pamukkale Üniversitesi Mühendislik Fakültesi Çevre Mühendisliği Bölümü	Pamukkale University Faculty of Engineering, Environmental Engineering Department
Yrd. Doç. Dr Ahmet FİDAN	
Ordu Üniversitesi Fatsa Deniz Bilimleri Fakültesi	Ordu University Fatsa Faculty of Marine Science

Bilimsel Kurul/Scientific Committee

Dr. N.Tunga KÖROĞLU	
Çankaya Belediyesi	Çankaya Municipality
Yrd. Doç. Dr Neslihan KULÖZÜ	
Atatürk Üniversitesi Mimarlık Fakültesi, Şehir ve Bölge Planlama	Atatürk University Faculty of Architecture, Department of City and Regional Planning
Dr. Nilay OĞULTÜRK	
Çankaya Belediyesi Sosyal Yardım İşleri Müdürlüğü	Çankaya Municipality Directorate of Social Welfare Affairs
Dr. Phen SUK MAG	
Çevre Yönetimi, Sağlık Sistemi Yönetim Enstitüsü (HSMI, PSU) Öğretim Üyesi Prince of Songkla Üniversitesi, Hat Yai, Songkhla, Tayland.	Environmental Management, Lecturer at Health System Management Institute (HSMI, PSU) Prince of Songkla University, Hat Yai, Songkhla, Thailand.
Yrd. Doç. Dr. Gül ŞİMŞEK	
Atatürk Üniversitesi Mimarlık Fakültesi, Şehir ve Bölge Planlama	Atatürk University Faculty of Architecture, Department of City and Regional Planning
Dr. Öğretim Üyesi Timur KAPROL	
Namık Kemal Üniversitesi Güzel Sanatlar Tasarım ve Mimarlık Fakültesi	Namık Kemal University Faculty of Fine Arts, Design and Architecture
Yrd. Doç. Dr. Şahin TOPRAK	
Harran Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi, Biyoloji Bölümü	Harran University Faculty of Arts and Sciences, Department of Biology
Dr. Ethem TORUNOĞLU	
Çankaya Belediyesi Dış İlişkiler Müdürlüğü	Çankaya Municipality Directorate of Foreign Affairs
Yrd. Doç. Dr Zeynep YILMAZ BAYRAM	
Karadeniz Teknik Üniversitesi Mimarlık Fakültesi, Şehir ve Bölge Planlama Bölümü	Karadeniz Technical University Faculty of Architecture, Department of City and Regional Planning
BİLİMSEL SEKRETERYA /Scientific Secretariat	
Doç. Dr. Serdal Öğüt	
Adnan Menderes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Beslenme ve Diyetetik Bölümü	Adnan Menderes University, Faculty of Health Science
Öğr. Gör. H. Nurcan Ek	
Adnan Menderes Üniversitesi ASHMYO Çevre Sağlığı	Adnan Menderes University ASHMYO Public Health

Program

17 APRIL 2018
TUESDAY

HALL A - PERISSIA * "FUTURE CITIES"	
OPENING PROGRAM OF THE 2nd URBAN, ENVIRONMENT AND HEALTH CONGRESS	
09:30-10:45	OPENING CEREMONY OPENING SPEECHES
10:4 -11:00	 TEA-COFFEE BREAK
11:00-12:00	"Bilateral Conference "Future Cities" E. Didem EVCİ KİRAZ / Adnan Menderes University, Dean, Faculty of Medicine Department of Public Health F. Nur BARAN AKSAKAL / Gazi University Faculty of Medicine Head of the Department of Public Health
12:00-12:30	"Cappadocia" Introductory Film of Urgup Municipality
12:30-14:00	 LUNCH BREAK
14:00-14:30	"First Congress to Calculate and Neutralize Carbon Footprint" Cengiz TÜRE / Anadolu University Faculty of Science Head of Department of Ecology H. Nurcan EK / Adnan Menderes University ASHMYO Public Health
14:30-15:30	PANEL -1 "Environmental Management in Future Cities" SESSION CHAIR: Fevziye ÇETİNKAYA / Erciyes University, Faculty of Medicine, Department of Public Health SPEAKERS: • Air Quality Management İRDE ÇETİNTÜRK GÜRTEPE - / General Directorate of Environmental Management • Solid Waste Management in Cities ERSİN GÜRTEPE / General Directorate of Environmental Management • Waste Water Management in Turkey AHMET DOĞAN / General Directorate of Environmental Management
15:30-16:30	PANEL - 2 "Role and Responsibilities of Municipalities in Providing Health Service" MODERATOR: VURAL KAVUNCU / (Chairman of the Turkish Grand National Assembly Commission on Health, Family, Labor and Social Affairs) SPEAKERS: YILMAZ TUNA / (Ministry of Development Deputy Secretary) SEBAHATTİN AYDIN / (President of the Medipol University) SALİH KENAN ŞAHİN / (Mayor of Pendik-Turkish Healthy Cities Association) HÜSEYİN ÇELİK / (Ministry of Health Retired Deputy Secretary)
16:30-18:30	CURATORSHIP - 1 "Public health system within a municipal (urban) framework" CURATORS: GABRIEL GULIS / University of Southern Denmark, Unit for Health Promotion Research JANA KOLLAROVA / Regional Public Health Authority in Kosice, Slovakia • Global burden of disease study and its main products (DALY, YLL, YLD) • Essential Public Health Operations (EPHO's) • Public Health or primary care settings within the municipality Health in All Policies approach (HiAP) and Health Impact Assessment (HIA)
OPENING COCKTAIL AND AWARD CEREMONY	
* Opening day sessions will take place in Hall A.	
Our scientific event is supported by the 2223-B Domestic Scientific Event Funding of the Scientific and Technological Research Council Of Turkey (TUBİTAK).	

18 APRIL 2018
WEDNESDAY

HALL A - PERISSIA * "FUTURE CITIES"	
09:00-09:30	<p>MUNICIPALITY PRESENTATIONS - 1</p> <p>SESSION CHAIRS: F. Nur BARAN AKSAKAL / Gazi University Faculty of Medicine Head of the Department of Public Health</p> <p>SPEAKERS:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Cittaslow <p>Tunç SOYER / Seferihisar Mayor</p> <ul style="list-style-type: none"> • Acceptance Process of the Seferihisar Municipality to CITTASLOW <p>Samet AKBOĞA / Seferihisar Municipality External Relations Representative</p>
09:30-10:30	<p>CONFERENCE - 1</p> <ul style="list-style-type: none"> • "Are You Ready for a New Life Where Everything You Know Will Change?" <p>Murat ŞAHİN / High Advisory Board Member of Futurist Association</p>
10:30-12:30	<p>PANEL - 3 "Health and Environment Relations in Sustainable Development"</p> <p>Special BENA Session dedicated in Memoriam to Prof.Dr. Fokion Vosniakos-</p> <p>SESSION CHAIR: Mariana GOLUMBEANU / Balkan Environmental Association</p> <p>E. Didem EVCİ KIRAZ / Adnan Menderes University, Dean, Faculty of Medicine Department of Public Health</p> <p>SPEAKERS:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Inter-Scientific cooperation for the environmental management and sustainable development within the Southeastern Europe and Black Sea region <p>Mariana GOLUMBEANU / International/National Institute for Marine Research and Development "Grigore Antipa" Constanta, Romania</p> <ul style="list-style-type: none"> • Communication and Cooperation, Major Challenges of Green Infrastructure Concept <p>Caner ZANBAK / Vice-president, Balkan Environmental Association (B.EN.A.); Turkish Chemical Manufacturers Association, Environmental Advisor</p> <ul style="list-style-type: none"> • The link of natura conservation and regional development - case study Techirghiol Lake <p>Carmen MAFTEI / Ovidius University of Constanta, Romania</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nitrate in Environment, Food and Health <p>Carolina CONSTANTIN / University Politehnica of Bucharest, Romania</p> <ul style="list-style-type: none"> • Stakeholders' engagement to better support decision-making in climate services: Bridging the gaps between scientists and end-users <p>Magda NENCIU / National Institute for Marine Research on Development "Grigore Antipa", Romania</p>
12:30-14:00	<p> LUNCH BREAK</p>
14:00-15:00	<p>CURATORSHIP - 2</p> <ul style="list-style-type: none"> • The Voice, Rhythm, and Color of the City, Neighborhood and Street: The Streets Are the Mirror of Society! <p>Curator: Ufuk BATUM</p>
15:00-15:40	<p>CONFERENCE - 2</p> <ul style="list-style-type: none"> • "Urban Divisions" <p>Necdet SUBAŞI / Principal Consultant of the Prime Ministry</p>
15:40-16:20	<p>CONFERENCE - 3</p> <ul style="list-style-type: none"> • Urban Innvation & Smart Ctiy Initiatives <p>Rafi RİCH / Faunder& CEO of SUITS (SmarterUrban IT& Strategies)</p>
16:20-17:20	<p>CURATORSHIP - 3</p> <ul style="list-style-type: none"> • "Cycling is Freedom, NowWeBike" <p>CURATOR: Feridun EKMEKÇİ / The President of ENVERÇEVKO</p> <p>SPEAKERS:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sustainable Tourism Model - EuroVelo <p>Jens Erik LARSEN / The Father of Eurovelo</p> <ul style="list-style-type: none"> • MOVEment Spaces for future cities <p>Laska NENOVA / ISCA, International Sport and Culture Association NowWemove European director and creative coordinator</p> <ul style="list-style-type: none"> • Establishing Cycling Cities <p>Adnan ÇANGIR / ENVERCEVKO Member of the Board - National coordinator of Moveweek, Nowwemove campaign</p> <ul style="list-style-type: none"> • EUCS - EU Cycling Strategies – 2030 <p>Feridun EKMEKÇİ /Muğla ENVERÇEVKO – National Coordinator of NowWemove (<i>Oturum Türkiye Sağlıklı Kentler Birliği</i> Tarafından Desteklenmektedir)</p>

17:20-18:00	<p>MUNICIPALITY PRESENTATIONS - 2</p> <p>SESSION CHAIR: Feridun EKMEKÇİ / The President of ENVERÇEVKO</p> <p>SPEAKERS:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Local Cycling Routes: İzmir Eurovelo Experience Özlem TAŞKIN ERTEN / Chief of Bicycle and Pedestrian Access İzmir Metropolitan Municipality Directorate of Transportation
18:00-19:00	<p>PANEL - 4 "City: Women, Children and the Disabled"</p> <p>SESSION CHAIR: Murat AR / Director of Healthy Cities Association</p> <p>SPEAKERS:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Child Friendly Cities Erkan PEHLİVAN / İnönü University Faculty of Medicine Department of Public Health • Disabled Friendly Cities Mehmet ERSOY / Okan University Faculty of Medicine Department of Anatomy • Women Friendly Cities Gülşen GÜNEŞ / İnönü University Faculty of Medicine Department of Public Health • We Are Wherever You Are...Çankaya Municipality Social Service Practices Çankaya Belediyesi Sosyal Hizmet Uygulamaları (Disability Support of Çankaya, Different Genders Equal Rights, Children are the Future, Spring Houses, Sprouts of Çankaya; Health Card...) Nilay OĞULTÜRK / Director of Social Assistance Affairs

18 APRIL 2018
WEDNESDAY

HALL B - ÜRGÜP * "FUTURE CITIES"	
09:00-09:30	<p>MUNICIPALITY PRESENTATION - 3</p> <p>SESSION CHAIR: Mustafa İLHAN / Gazi University Faculty Medicine Department of Public Health</p> <p>SPEAKERS:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Malatya Integrated Environment Project Ali Can BOZKURT / Malatya Metropolitan Municipality Department of Environmental Protection and Control • Obtaining Soil Remediation Material from Green Waste with Biochemical and Mechanical Processes in Ordu Province Tayfun ÖZEMİR / Ordu Mayor Department of Technical Services Project Branch Manager
09:30-10:30	<p>CONFERENCE - 1 (HALL A - PERISSIA)</p> <ul style="list-style-type: none"> • "Are You Ready for a New Life Where Everything You Know Will Change?" Murat ŞAHİN / High Advisory Board Member of Futurist Association
10:30-11:30	<p>PANEL - 5 "Buildings in Future Cities"</p> <p>SESSION CHAIR: İbrahim Barbaros AKÇAKAYA / General Directorate of Health Promotion</p> <p>SPEAKERS:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Green Construction Practices Gülden GÖK / Aksaray University Faculty of Engineering Department of Environmental Engineering • Green Hospital Ali ÖZER / İnönü University Faculty of Medicine Department of Public Health • Passive Desing Strategies for Energy Efficent Public Buildings Nur DURMAZ / General Directorate of Construction Works
11:30-11:50	<p>PANEL - 6</p> <p>"Environmental Management Environmental Impact Assessment"</p> <p>SESSION CHAIR: R. Onur EK / Adnan Menderes Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Fizyoloji A.D.</p> <p>SPEAKERS:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Environmental Management Systems Hasan KOÇYİĞİT / Aksaray University Faculty of Engineering, Department of Environmental Engineering
12:30 - 14:00	<p> LUNCH BREAK</p>
14:00-15:00	<p>CURATORSHIP - 2</p> <ul style="list-style-type: none"> • The Voice, Rhythm, and Color of the City, Neighborhood and Street: The Streets Are the Mirror of Society! (HALL A) CURATOR: Ufuk BATUM

15:00-16:30	<p>MUNICIPALITY SESSIONS - 5</p> <p>SESSION CHAIR: Cengiz TÜRE / Anadolu University Science Faculty Ecology</p> <p>SPEAKERS:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Gender Equality And Participation In Local Governments: Çankaya Municipality Local Equality Action Plan, Equality And Awareness. <p>Gülsün BOR GÜNER / Deputy Mayor of Çankaya Municipality</p> <ul style="list-style-type: none"> • A Healthy, Livable and Aesthetic City: Nevşehir <p>Yusuf KAYA / Deputy Mayor of Nevşehir</p> <ul style="list-style-type: none"> • C3PO-Collaborative City Co-Design Platform <p>Ömer Faruk KARADENİZ / Pendik Municipality External Relations Manager</p> <ul style="list-style-type: none"> • Promoting Healthy Living with Cycling, Running and Walking Trails <p>Tayfun ÖZEMİR / Ordu Mayor Department of Technical Services Project Branch Manager</p> <ul style="list-style-type: none"> • Reconsidering Cities <p>Hasan SOYGÜZEL / Yalova Municipality, City Council</p> <ul style="list-style-type: none"> • Klorsis - Company and Product Introduction <p>İbrahim ÇAKMAK / Klorsis Chairman of the Board of Directors</p>
16:30-18:00	<p>PANEL - 7 "Effective Water Management in Local Governments"</p> <p>SESSION CHAIR: Murat TOPBAŞ / Karadeniz Technical University Department of Public Health</p> <p>SPEAKERS:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Effective Water Management with SCADA <p>Hilmi AKPINAR / Malatya Municipality Head of Department of Facilities Environmental Engineer (M.Sc.)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Malatya Sample for reducing water losses through the establishment of potable water network systems and sub-regions <p>Fatih Mehmet DURMUŞÇELEBİ / Malatya Municipality Head of Potable Water Department Civil Engineer</p> <ul style="list-style-type: none"> • Investigation of Errors Arising at the Counters <p>Salih YILMAZ / Malatya Municipality Procurement Branch Manager Civil Engineer (M.Sc.)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Analysis of Faults in Service Connections in Potable Water Distribution Systems <p>Furkan BOZTAŞ / Civil Engineer (M.Sc.)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Water Management in Future Cities in All Aspects <p>Murat TOPBAŞ / Karadeniz Technical University Department of Public Health</p>
18:00-19:00	<p>PANEL - 8 "Common Issues in Urban, Environment and Health 3"</p> <p>SESSION CHAIR: Zeynep BAYKAN / Erciyes University Faculty of Medicine Medical Education Department.</p> <p>SPEAKERS:</p> <ul style="list-style-type: none"> • A HEALTHY CITY IS A LIVABLE CITY... Environment, City and Health within the Context of Environmental Ethics... <p>Ethem TORUNOĞLU / Environmental Engineer, Urban and Environmental Science Specialist (Çankaya Municipality Healthy City Project Coordinator/Part-time Fellow at the Department of Environmental Engineering in Anadolu University)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Cultural Language Integration in Sustaining the Multiple Auditing System and in Creating the Awareness of Urban and Environmental Health <p>Ahmet FİDAN / Ordu University Fatsa Faculty of Marine Sciences, Marine Transportation Management Engineering Department Head of Blacksea Nature and Environment Association</p> <ul style="list-style-type: none"> • Climate Change and Unplanned Urbanization <p>Oğuzhan GÖK / Aksaray University Faculty of Engineering, Department of Environmental Engineering</p> <ul style="list-style-type: none"> • Industrial Sectors Affecting Thrace Region Negatively and Their Effects on People <p>C. Gökhan CENGİZ / Can Enerji</p>

18 APRIL 2018
WEDNESDAY

HALL C - SINASOS * "FUTURE CITIES"	
08:30-09:30	<p>MUNICIPALITY SESSIONS - 6 SESSION CHAIR: Salih Kenan ŞAHİN / Pendik Mayor SPEAKERS:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tirebolu Bezinin Renkleri Doğadan Recep HİDİR / Tirebolu Municipality Project Coordinator • Ümmühan KARAPIÇAK / Tirebolu Municipality R&D Project Unit Supervisor The Eco-Dyed Tirebolu Fabric • Measuring Urban Health, A Healthy Environment (Nilüfer Is Measuring!) Necla YÖRÜKLÜ / Nilüfer Municipality
09:30-10:30	<p>CONFERENCE - 1 (HALL A PERISSIA)</p> <ul style="list-style-type: none"> • "Are You Ready for a New Life Where Everything You Know Will Change?" Murat ŞAHİN / High Advisory Board Member of Futurist Association
13:00 - 14:00	<p> LUNCH BREAK</p>
14:00-15:00	<p>CURATORSHIP - 2</p> <ul style="list-style-type: none"> • The Voice, Rhythm, and Color of the City, Neighborhood and Street: The Streets Are the Mirror of Society! (HALL A) Küratör: Ufuk BATUM
18:00-19:00	<p>PANEL - 9 "Common Issues in Urban, Environment and Health II" SESSION CHAIR: Arzu KOCABAŞ / Mimar Sinan University of Fine Arts, Faculty of Architecture SPEAKERS:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Environmental Noise Management Esin TÜRKEL / General Directorate of Environmental Management • Common Issues in Urban, Environment and Health Emine ERCAN ÇUBUKÇU / General Directorate of Environmental Management

18 APRIL 2018
WEDNESDAY

HALL D - SOBESOS * "FUTURE CITIES"	
08:30-09:30	<p>101 PEOPLE 101 ISSUES SESSION - 1 SESSION CHAIR: Erkan PEHLİVAN / İnönü University, Faculty of Medicine, Public Health. SPEAKERS:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ergonomics of Warning Signs - Osman KURT / Fırat University • Cities and Walkability - Burak METE / İnönü University • Safety of Decorative Pools - Esmâ ALTINEL AÇOĞLU / Dr. Sami Ulus Training and Research • Cities and Swimming Pools - Ercan KARABULUT / Ahi Evran University • Urban Picnic Areas - Serpil Menteşe / Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi • Biocide Application in Public Places - Nüket GÜLER BAYSOY / İstanbul Medipol University • Protecting Natural Life from Urban Invasion - Oğuz ATEŞ / İnönü University

09:30-10:30	<p>101 PEOPLE 101 ISSUES SESSION - 2</p> <p>SESSION CHAIR: Murat TOPBAŞ / Karadeniz Technical University Department of Public Health</p> <p>SPEAKERS:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hygiene of Leafy Vegetables in Sandwiches - Hatice ERTABAKLAR - Adnan Menderes University • Cheap Accommodation Hygiene - İbrahim YILDIZ - Adnan Menderes University • Public Bathroom Hygiene - Sevda URAL - Karabük University • Urban Markets Hygiene - Dilek ENER - Erciyes University • Adulteration of Food - Arda BORLU - Erciyes University • Pet Shop Hygiene and Animal Welfare - Celalettin ETKİN ŞAFAK - Ankara University
10:30-11:30	<p>101 PEOPLE 101 ISSUES SESSION - 3</p> <p>SESSION CHAIR: Işıl MARAL / Medeniyet Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Halk Sağlığı A.D.</p> <p>SPEAKERS:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Safety of Children's Parks - Neşe KARAKAŞ - İnönü University • Environmental Health of Children's Parks - Duygu SEYİTOĞLU - İnönü University <p>Preventable Household Accidents and Prevention Methods in Children - Ayla AKCA ÇAĞLAR - Dr. Sami Ulus Maternity and Children's Health and Diseases Training and Research Hospital</p> <ul style="list-style-type: none"> • Age-Friendly Cities - Çiğdem SAMANCI TEKİN - Bülent Ecevit University • Cities and Food Waste - Mehmet HAYDAROĞLU - Medeniyet University • Nutrition Problems of Students - Bircan ULAŞ KADIOĞLU - Fırat University
11:30-12:30	<p>101 PEOPLE 101 ISSUES SESSION - 4</p> <p>SESSION CHAIR: Fevziye ÇETİNKAYA / Erciyes University, Faculty of Medicine, Public Health A.D.</p> <p>SPEAKERS:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Citizenship Awareness - Kamile TÜRKOĞLU ÜSTÜN - Gazi University • Spatial Discrimination - Hüseyin KÜÇÜKALİ - Istanbul Provincial Department of Public Health • Urban Memory - Özgem Tuğçe GÜMÜŞ BOYACI - Gazi University • Libraries in Cities - Alican KORKMAZ - Ankara University • Senior Citizens - Ayşe SEVAL PALTEKİ - Medipol University • The Mentally Disabled in Cities - Hatice ÖNER - Adnan Menderes University
12:30-14:00	<p> LUNCH BREAK</p>
14:00-15:00	<p>CURATORSHIP - 2</p> <ul style="list-style-type: none"> • The Voice, Rhythm, and Color of the City, Neighborhood and Street: The Streets Are the Mirror of Society! (HALL A) <p>Curator: Ufuk BATUM</p>
15:00-16:00	<p>101 PEOPLE 101 ISSUES SESSION - 5</p> <p>SESSION CHAIR: Gülsen GÜNEŞ / İnönü University, Faculty of Medicine, Department of Public Health</p> <p>SPEAKERS:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Are Schoolyards Parking Spaces or Playgrounds? - Suzan ÇELİK - Pendik District Health Directorate • School Environmental Health - Ayşe TAŞ - Adnan Menderes University • Consumer Awareness and Environment - Çiğdem BOZKIR - Malatya Provincial Directorate of Health • Cities and Noise - Ece Elif ÖCAL - Osmangazi University • Visual Pollution - Timur KAPROL - Namık Kemal University
16:00-17:00	<p>101 PEOPLE 101 ISSUES SESSION - 6</p> <p>SESSION CHAIR: M.Dinçer BİLGİN Aydın Menderes Üniversitesi,</p> <p>SPEAKERS:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Cities and the Visually Impaired - Elif BAYDEMİR - Gazi University • Cities and Walking Impaired - Nursel ÜSTÜNDAĞ ÖCAL - Bozok University • Cities and Employee Safety - Çiğdem TEKİN - İnönü University • Water Outages in Cities - Erkan PEHLİVAN - İnönü Üniversitesi • Floods - Esmâ AKSU - Gazi University

17:00-18:00	<p>101 PEOPLE 101 ISSUES SESSION - 7</p> <p>SESSION CHAIR: Ali BİLGİLİ / Ankara University, Faculty of Veterinary Medicine</p> <p>SPEAKERS:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Urban and Residential Ventilation - S. Yeşer ASLANOĞLU - Hacettepe University • Sound Insulation in Educational Institutions - Emel Elif YARDIMCI - Gazinosmanpaşa • Urban Noise and School Success - Belgin YILDIRIM - Adnan Menderes University • Cities and the Homeless - Gülay YILMAZEL - Hitit University • Slums (Poverty in the Middle of Cities) - Egemen ÜNAL - Cizre • Lonely Seniors - Betül FIRINCI - İnönü University • Safety of Women Day Laborers - Birsen OCAKLI - Health Sciences University Süreyyapaşa
18:00-19:00	<p>101 PEOPLE 101 ISSUES SESSION - 8</p> <p>SESSION CHAIR: Zeynep CEYLAN - Atatürk University</p> <p>SPEAKERS:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Heat Waves and Seniors - Pelin BİLGİN KAHVECİ / Adnan Menderes University • Climate Change and Watersides- Gülsüm ÖZTÜRK EMİRAL / Osmangazi University • Urban Traffic Noise - Emine ARSLAN - Gazi University • Micropollutants and Removal Suggestions: One of the Most Important Problems Requiring Solutions in our Cities - Zeynep CEYLAN - Atatürk University • Cities and Electromagnetic Pollution-Hazel ARTUVAN KORKMAZ - Ankara University • Cities and Acid Rains - Melike Büşra BAYRAMOĞLU KARŞI - Abant İzzet Baysal University

19 APRIL 2018
THURSDAY

HALL A - PERISSIA * "FUTURE CITIES"	
09:00-09:40	<p>CONFERENCE - 5</p> <p>• Urbanization and Environment</p> <p>Çağatay GÜLER / Hacettepe University, Faculty of Medicine, Department of Public Health</p>
09:40-10:30	<p>CONFERENCE - 6</p> <p>• "EU Scientific Programs In This Area Horison 2020- INHERIT"</p> <p>Dragan GJORGJEV / Policy Advisor, Institute of Public Health Medical Faculty Skopje Republic of Macedonia</p>
10:30-11:00	<p>Institutional Presentation: Development Agencies</p> <p>"Development Agencies and Good Practice Examples from the Perspective of Sustainable Development"</p> <p>Nalan TEPE ŞENÇAYIR Özge YILDIZ / Bursa- Eskişehir-Bilecik Development Agency</p>
11:00-12:30	<p>PANEL - 10 "The Effects of Global Environmental Problems on Health and Solution Proposals"</p> <p>SESSION CHAIR: Mehmet Dinçer BİLGİN / Adnan Menderes Üniversitesi Tıp Fakültesi Biyofizik A.D.</p> <p>SPEAKERS:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Air Pollution and Climate Change - among the biggest challenges of the cities <p>Dragan GJORGJEV / Policy Advisor, Institute of Public Health Medical Faculty Skopje Republic of Macedonia</p> <ul style="list-style-type: none"> • Urban, Environment and Biophysics <p>Mehmet Dinçer BİLGİN / Adnan Menderes University Faculty of Medicine Head of Department of Biophysics</p> <ul style="list-style-type: none"> • Urbanization and Medical Geological Risks <p>Bahattin Murat DEMİR / Geological Engineer / Directorate General of Infrastructure and Urban Transformation Services</p>
12:30 - 14:00	<p> LUNCH BREAK</p>
14:00-15:20	<p>CURATORSHIP - 4</p> <p>• "Health Literacy is the Key to a Healthy City and Community - Strengthening Health Literacy with Multi-Sector Responsibility Sharing"</p> <p>KÜRATÖR: Seçil ÖZKAN / Gazi University Faculty of Medicine, Department of Public Health</p>
15: 20- 16:00	<p>CONFERENCE - 7 "Green Logistics"</p> <p>Ömer KÜRŞAT EVCI</p>
16:00-16:40	<p>CONFERENCE - 8 "Smart Water Management in Cities"</p> <p>Özgür ÖZDEMİR / MASKİ General Director/ MALATYA</p>

16:00-16:40	<p>Panel - 11 “Poverty, Cities and the Roma” SESSION CHAIR: Didem EVCİ KIRAZ / Adnan Menderes University, Dean, Faculty of Medicine Department of Public</p> <p>Speakers:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Invisibility as Survival Mechanism of the Roma in Turkey Ana Oprüşan / PhD • Challenging Roma Urban Poverty through Social Inclusion Florin Moisa / PhD • Public Representation of Roma People in Post-Communist Romania – The Dynamics of the Media Dora Margarit / PhD • Urban Poverty / Example of the Roma in Şişli İzzetpaşa Elmas ARUS / President of the Zero Discrimination Association
16:40-17:40	<p>PANEL -12 “Elderly Session” SESSION CHAIR: Songül ACAR VAİZOĞLU / Near East University Faculty of Medicine, Department of Public Health</p> <p>SPEAKERS:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Urban Poverty and Women Fevziye ÇETİNKAYA / Erciyes University, Faculty of Medicine, Department of Public Health • Home Security, Falling and Fall Prevention for the Elderly Naile BİLGİLİ / Gazi University Faculty of Health Sciences • How Should an Elderly-Friendly City Be? Aylin GÖRGÜN BARAN / Hacettepe University Department of Sociology
17:40-18:00	<p>MUNICIPALITY SESSIONS - 7 SESSION CHAIR: İrfan AR / Gazi Üniversitesi Mühendislik Fakültesi Kimya Bölümü</p> <p>SPEAKERS:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tepebaşı Municipality Retirement Village İnci ÇALIŞKAN / Tepebaşı Municipality • Works Regarding Seniors in Local Governments: Kadıköy Municipality Example E. Ece ÇİZEL / Kadıköy Municipality Directorate of Social Support Services
21:00-22:00	<p>NIGHT SESSION</p> <ul style="list-style-type: none"> • Saz Recital Serdal ÖĞÜT / Adnan Menderes University Institute of Health Sciences • Çağatay GÜLER / Hacettepe University, Faculty of Medicine, Department of Public Health

19 APRIL 2018
THURSDAY

HALL B - ÜRGÜP * “FUTURE CITIES”


09:00-09:40	<p>MUNICIPALITY PRESENTATION - 8 SESSION CHAIR: Hatice ERTABAKLAR / Adnan Menderes University Faculty of Medicine Parasitology</p> <p>SPEAKERS:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Trambus Muhammet Zeki SOYAK / Malatya Metropolitan Municipality Head of Department of Transportation Services • Transparent Kitchens Project and Waste Management Including Food Hygiene and Environmental Practices in Restaurants Musa Semih KILIÇ / Çekmeköy Municipality
09:40-10:30	<p>CONFERENCE - 8 (HALL A - PERISSIA)</p> <ul style="list-style-type: none"> • “EU Scientific Programs In This Area Horison 2020- INHERIT” Dragan GJORGJEV / Policy Advisor, Institute of Public Health Medical Faculty Skopje Republic of Macedonia
10:30-11:30	<p>PANEL - 13 “Urban Transformation for Future Cities” SESSION CHAIR: Şahin TOPRAK / Harran University, Faculty of Arts and Sciences</p> <p>SPEAKERS:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Urban Transformation Practices within the scope of Law No. 6306 Pınar SAYLAM / Directorate General of Infrastructure and Urban Transformation Services • Urban Transformation Practices in Turkey Çağlar ALSANCAK / Survey Engineer / Directorate General of Infrastructure and Urban Transformation Services • Construction and Demolition Waste Management Ümit Salim USTAOĞLU / Geological Engineer / Directorate General of Infrastructure and Urban Transformation Services

11: 30-12:30	<p>PANEL - 14 “Environmental Planning in Future Cities” SESSION CHAIR: Sebahat TEZCAN / Hacettepe University, Faculty of Medicine, Public Health Retired Education Member SPEAKERS: <ul style="list-style-type: none"> • Geodesign, GIS, Visualization, Virtual Reality Fred Barış ERNST / Harran University Faculty of Engineering • GIS Applications in Urbanization and Environment Özlem GÜLLÜ / Aksaray University Faculty of Engineering, Department of Environmental Engineering </p>
12:30 - 14:00	<p> LUNCH BREAK</p>
14:00-15:20	<p>HALL A - PERISSIA “Health Literacy is the Key to a Healthy City and Community - Strengthening Health Literacy with Multi-Sector Responsibility Sharing” Küratör: Seçil ÖZKAN / Gazi University Faculty of Medicine, Department of Public Health</p>
15:20-16:20	<p>PANEL - 15 “Worker Health in the Future Cities” SESSION CHAIR: Mustafa Kemal BAŞARALI / Ministry of Health, Deputy General Director of Public Health SPEAKERS: <ul style="list-style-type: none"> • Kentlerde Çalışan Sağlığı Ahmet ÖZLÜ / Ministry of Health, Advisor for the Department of Education • Promotion of Urban Health and Non-Governmental Organizations Mürsel SABANCI / Karesi Deputy Mayor • Practices to Promote Health in Cities Hakan TÜZÜN / Turkish Ministry of Health, General Directorate of Health Promotion • Occupational Health and Safety Services in Local Governments Fatih Gülirmak / Urla Municipality </p>
16:20-17:20	<p>Panel - 16 “Crossing Issues in Urban, Environment and Health 1” “Pesticides” SESSION CHAIR: Serdal ÖĞÜT / Adnan Menderes University, Faculty of Health Sciences SPEAKERS: <ul style="list-style-type: none"> • Detection of Persistent Organic Pollutants and Pesticide Residues in the Food and Environment and Risk Predictions Cafer TURGUT / Adnan Menderes University, Faculty of Agriculture • Evaluation of Exposure of Industrial Chemical in Indoor Dust, İstanbul Sample Perihan Binnur KURT KARAKUŞ / Bursa Technical University, Faculty of Engineering and Architecture • Forensic Sciences and Environmental Analysis Nebile DAĞLIOĞLU / Çukurova University, Faculty of Medicine • The Importance of Vectors and Vector Borne Diseases in Terms of Urban and Environmental Health Şahin TOPRAK / Harran University, Faculty of Arts and Sciences </p>
17:20-18:00	<p>MUNICIPALITY SESSIONS - 9 SESSION CHAIR: Asiye UĞRAŞ DİKMEN / Gazi University Faculty of Medicine Department of Public Health SPEAKERS: <ul style="list-style-type: none"> • Integrated Vector Campaign Şaban AŞCI / Malatya Municipality Waste Management Department Manager Malkara Municipality, Urban Health Profile 2017 • Hilal METE / Coordinator at Malkara Municipality Turkish Healthy Cities Association </p>
18:00-19:00	<p>PANEL - 17 “Urban Sociology and Future Cities” SESSION CHAIR: F. Nur BARAN AKSAKAL / Gazi University Faculty of Medicine Head of the Department of Public Health Asiye UĞRAŞ DİKMEN / Gazi University Medical Faculty of Medicine Department of Public Health Speakers: <ul style="list-style-type: none"> • Surveillance Society and Global Cities Vehbi BAYHAN / İnönü University, Faculty of Arts and Sciences, Department of Sociology • Transformation of Urban Space Ünal ŞENTÜRK / İnönü University, Faculty of Arts and Sciences, Department of Sociology </p>

19 APRIL 2018
THURSDAY

HALL C - SINASOS * "FUTURE CITIES"	
08:30-09:30	<p>101 PEOPLE 101 ISSUES SESSION - 9 SESSION CHAIR: Ali ÖZER / İnönü University, Faculty of Medicine, Department of Public Health SPEAKERS:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Abandoned Children - Melek OĞUZ - Dr. Sami Ulus Maternity and Children's Health and Diseases Training and Research Hospital • Beggars - Hüsam BEYAZIT - İnönü University • Children Forced Into Addiction - Hasan ÇALIŞKAN - Ankara University • Working Children - Gülcan DEMİR ÖZDENK - Ahi Evran University • Peer Victimization on the Street - Dilek YAPAR - Gazi University • Cities, Advertisements and Children - Pınar SOYLAR - Fırat University
09:40-10:30	<p>CONFERENCE - 6 (HALL A - PERISSIA) <ul style="list-style-type: none"> • "EU Scientific Programs In This Area Horison 2020- INHERIT" Dragan GJORGJEV - Policy Advisor, Institute of Public Health Medical Faculty Skopje Republic of Macedonia </p>
10:30-11:30	<p>101 PEOPLE 101 ISSUES SESSION - 10 SESSION CHAIR: Erkan PEHLİVAN / İnönü University, Faculty of Medicine, Department of Public Health SPEAKERS:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Preventing Rabies in Future Cities - Ali BİLGİLİ - Ankara University • Urban and Earthquake: Understanding Active Faults and Earthquakes, Earthquakes Predictions and Preventions - Veyssel İŞİK - Ankara University • Street Food in Cities - F. Semanur KORKMAZ ÖNER - Gazi University
10:30-11:30	<p>101 PEOPLE 101 ISSUES SESSION - 11 SESSION CHAIR: ERKAN PEHLİVAN / İnönü Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Halk Sağlığı A.D. SPEAKERS:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Autism and Spaces in Future Cities - Meltem YILMAZ - Hacettepe University • Bicycle Sharing - İrem KÜÇÜKALİ - İSBAK A.Ş. • Bicycle Safety - Hüsniye YÜCEL - Dr. Sami Ulus Maternity and Children's Health and Diseases Training and Research Hospital • Integrating Cycling Into Daily Life - Sümeyye GÜROL TEPE - Gazi University • Cities and Dust (Particle Matter Pollution) - Seda KOÇAK - Ankara University • Corbonmonoxide Poisonings - Aysun TEKELİ - Health Sciences University
13:00 - 14:00	 LUNCH BREAK
14:00-15:20	<p>CURATORSHIP - 4 (HALL A) <ul style="list-style-type: none"> • "Health Literacy Is the Key to a Healthy City and Society - Strengthening Health Literacy Through Multi-Sectoral Division of Responsibility" Curator: Seçil ÖZKAN - Gazi University Faculty of Medicine Department of Public Health </p>

19 APRIL 2018
THURSDAY

HALL D - SOBESOS * "FUTURE CITIES"	
09:40-10:30	<p>CONFERENCE - 6 (HALL A - PERISSIA) <ul style="list-style-type: none"> • "EU Scientific Programs In This Area Horison 2020- INHERIT" Dragan GJORGJEV / Policy Advisor, Institute of Public Health Medical Faculty Skopje Republic of Macedonia </p>
10:30-11:30	<p>MUNICIPALITY SESSIONS - 10 SESSION CHAIR: Nuray AKÇASOY / President of the Union of City Councils of Turkey SPEAKERS:</p> <ul style="list-style-type: none"> • "Embracing the City in Future Cities: Special Session of City Councils" Hasan SOYGÜZEL / President of EU Policies Institute Mürsel SABANCI / President of Karesi City Council Necati BİNİCİ / President of Gaziantep City Council Savaş Zafer Şahin - Atılım Üniversitesi İşletme Fakültesi Dekan Yardımcısı
13:00 - 14:00	 LUNCH BREAK
14:00-15:20	<p>CURATORSHIP - 4 <ul style="list-style-type: none"> • "Health Literacy is the Key to a Healthy City and Community - Strengthening Health Literacy with Multi-Sector Responsibility Sharing" KÜRATÖR: Seçil ÖZKAN / Gazi University Faculty of Medicine, Department of Public Health </p>

20 APRIL 2018
FRIDAY

HALL A - PERISSIA * "FUTURE CITIES"	
09:00-09:40	<p>CONFERENCE - 9</p> <ul style="list-style-type: none"> • "An Integrated Approach to the Concept of Sustainable and Ecological City" <p>Guest Speaker: Derya OKTAY / Ondokuz Mayıs University Faculty of Architecture</p>
09:40-11:00	<p>PANEL - 18 "Sustainable and Ecological Urbanization"</p> <p>SESSION CHAIR: Arzu KOCABAŞ / Mimar Sinan University of Fine Arts, Faculty of Architecture</p> <p>SPEAKERS:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sustainable Healthy Neighbourhoods Arzu KOCABAŞ / Mimar Sinan University of Fine Arts, Faculty of Architecture • Green Building Certification Process Selçuk ÖZDİL / Çedbiç- Turkish Green Building Council - Chairman • Urban Nomadism And Pop-Up Residences: An Alternative For Living Or Not? Aslı ULUBAŞ HAMURCU / Istanbul Technical University • Assessment of Cultural Assets to be Protected in the Context of Low-Carbon Urban Development Zerrin BOSTAN / Altındağ Municipality
11:00-12:30	<p>PANEL - 19 "Sustainable and Ecological Urbanization"</p> <p>SESSION CHAIR: Arzu KOCABAŞ / Mimar Sinan University of Fine Arts, Faculty of Architecture</p> <p>SPEAKERS:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ecological Settlement Unit Evren SAYIN / Directorate General of Infrastructure and Urban Transformation Services • Planning Works in Coastal and Environmental Vertex: Coastal Areas Planning Banu Işıl IŞIK / Directorate General of Spatial Planning • Some Natural Hazard Risk in Urban Planning: Geological Case Studies Ayşe ÇAĞLAYAN / Ministry of Environment and Urbanization, General Directorate of Spatial Planning
	<p>CONFERENCE - 10</p> <ul style="list-style-type: none"> • Building a Virtuous City Today - Metaphysical Searches in the City Mustafa Tekin / İstanbul University Faculty of Theology
12:30 - 14:00	<p> LUNCH BREAK</p>


20 APRIL 2018
FRIDAY

HALL B - ÜRGÜP * "FUTURE CITIES"	
09:00-09:30	<p>MUNICIPALITY SESSIONS - 11</p> <p>SESSION CHAIR: H. Nurcan EK / Adnan Menderes University</p> <p>SPEAKERS:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Operation of Solid Waste Integrated Facilities of Balıkesir Metropolitan Municipality Mustafa YILMAZ / Bursa Metropolitan Municipality, Head of Environmental Protection and Control • Rehabilitation Facilities and Works for Street Animals in The Province of Balıkesir Mustafa YILMAZ / Bursa Metropolitan Municipality, Head of Environmental Protection and Control
09:30-10:30	<p>PANEL - 20 "The Relationship Between Urban, Environment and Health in Ancient Cities"</p> <p>SESSION CHAIR: Celal ŞİMŞEK / Pamukkale University Department of Archeology</p> <p>SPEAKERS:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Laodicean Water Law Celal ŞİMŞEK / Pamukkale University Department of Archeology • Urban Planning in the Antique City Nys Serdar Hakan ÖZTANER / Ankara University Department of Archeology • Urbanism in Ancient Greece - Reflections to this Day İsmail TAŞ / Necmettin Erbakan University, Faculty of Theology

10:30-11:30	<p>PANEL - 21 Crossing Issues in Urban, Environment and Health 4"</p> <p>SESSION CHAIR: Ali BİLGİLİ / Ankara University Faculty of Veterinary Science Department of Pharmacology and Toxicology</p> <p>SPEAKERS:</p> <ul style="list-style-type: none"> • The Effect of Urbanization on Nutrition and Health in a Globalizing World Aysun BAY / Yıldırım Beyazıt University Faculty of Medicine, Department of Biochemistry • City, Environmental and Public Health of Stray Animals, Disruptions Encountered in the Collaboration among Ministries in the Control for Animal Health and Animal Welfare and Solution Proposals Ali BİLGİLİ / Ankara University Faculty of Veterinary Science Department of Pharmacology and Toxicology • Relationship of Obesity and Environmental Pollution Hakan ÇELEBİ / Aksaray University Faculty of Engineering Department of Environmental Engineering • Health and Social Service Relations in Cities Haşim KİRAZ / Dr. Sami Ulus Maternity and Children's Health and Diseases Training and Research Hospital
11:30-12:10	<p>PANEL - 22 "Common Issues in Urban, Environment and Health 2"</p> <p>SESSION CHAIR: Müslüm AKINCI / Kocaeli University, Faculty of Law</p> <p>SPEAKERS:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Administrative Responsibility in Zoning Law Müslüm AKINCI / Kocaeli University, Faculty of Law • Harmonization of the EU Environmental Liability Directive and the Problem of Its Implementation in Turkey. Süheyla Suzan ALICA / Gazi University, Faculty of Law
12:10-12:30	<p>MUNICIPALITY SESSIONS - 12</p> <p>SESSION CHAIR: Erkan PEHLİVAN / İnönü University, Faculty of Medicine, Department of Public Health</p> <p>SPEAKERS:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tramibus Smart Intersections and Smart Bicycles Mehmet Zeki HEDEKOĞLU / - Malatya Metropolitan Municipality Transportation Planning and Coordination Branch Manager • Vermikompost Dilek KARS / Kartal Municipality Directorate of Environmental Protection and Control
13:00-14:00	 <p>LUNCH BREAK</p>
14:00-16:00	<p>CLOSING / AWARD CEREMONY</p>

20 APRIL 2018
FRIDAY

HALL C - SINASOS * "FUTURE CITIES"

09:00-09:30	<p>MUNICIPALITY SESSIONS - 13</p> <p>SESSION CHAIR: Ethem TORUNOĞLU / Environmental Engineer, Urban and Environmental Science Specialist (Çankaya Municipality Healthy City Project Coordinator/Part-time Fellow at the Department of Environmental Engineering in Anadolu University)</p> <p>SPEAKERS:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Söke's Journey of Transformation by Planning, and Change by Design: From Local Values to New Spatial Construction... Mine AŞÇI / Deputy Mayor of Söke Municipality Levent ÜNVERDİ / Dokuz Eylül University, Faculty of Architecture, Department of City and Regional Planning
13:00 - 14:00	 <p>LUNCH BREAK</p>



Oral Presentations

April 16-20, 2018
CAPPADOCIA



18 APRIL 2018
WEDNESDAY

HALL C - SINASOS * "FUTURE CITIES"

10:30-11:30	<p>ORAL PRESENTATIONS - 1 SESSION CHAIRS: Faruk YORULMAZ / Trakya University SPEAKERS</p> <ul style="list-style-type: none"> • EMR Levels in Primary Schools in Edirne Province Faruk YORULMAZ / Trakya University • An Assessment of The Relation Between Air Quality and Presentations to Hospital Caused By Respiratory Tract Diseases Duygu KAVUNCUOĞLU / Atatürk University • Public Health and Sustainable Cities Gülay YILMAZEL / Hitit University • Pesticide Applications in Public Places Rauf Onur EK / Adnan Menderes University • Opinions of Just Registered for the Faculty of Medicine Students Who Are From Rural Area or City About Gender Mainstreaming and Common Gender Roles Zeynep BAYKAN / Erciyes University • Changing City Life, Domestic Violence and Prevention Nermin KORUKLU / Adnan Menderes University
11:30-12:30	<p>ORAL PRESENTATIONS - 2 SESSION CHAIRS: Arzu KOCABAŞ / Mimar Sinan Fine Arts University, Faculty of Architecture SPEAKERS</p> <ul style="list-style-type: none"> • Climate Change-Cities and Urban Health (Example of İstanbul) F. Dilek AKTÜRK / Mimar Sinan Fine Arts University • A Road Map for Climate-Friendly Cities: Climate Action Plan Arzu KOCABAŞ / Mimar Sinan Fine Arts University • Thermodynamics Analysis of Waste Heat Recovery Systems in Ship Marine Diesel Engines: Application for Power Turbine Canberk HAZAR / Dokuz Eylul University • Numerical Investigation of the Effect of Injection Timing on Engine Performance and Exhaust Emissions in Diesel Engines Kubilay BAYRAMOĞLU / Dokuz Eylul University • A Disciplinary Release Project Based on "Ecological Literacy" in the Case of KTÜ Campus S. Sevinç KURT KONAKOĞLU / Amasya University • Solar Power Potential Estimation for İzmir Canberk HAZAR / Dokuz Eylül Üniversitesi
13:00-14:00	<p> LUNCH BREAK</p>
15:00-16:30	<p>ORAL PRESENTATIONS - 3 SESSION CHAIRS: Arzu KOCABAŞ / Mimar Sinan Fine Arts University, Faculty of Architecture SPEAKERS</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sustainable Healthy Neighbourhoods for Cities of Tomorrow Arzu KOCABAŞ / Mimar Sinan Fine Arts University, Faculty of Architecture • Rural Extinction and Agriculture: Rural - Urban Linkages and Short Food Supply Chain: A Multidimensional Win-Win Option Giovanni QUARANTA / University of Basilicata - Italy • Balneal Resources Management of Lake Techirghiol in International Tourism Integrator Concept Elena V. IONESCU - R. E. ALMASAN / Ovidius" University of Constanța, Faculty of Medicine • The Importance of Climate Factors Specific to Techirghiol Areal in Modulation of Quality of Life Parameters of Patients Under Balneal Therapy Elena V. IONESCU - R. E. ALMASAN / Ovidius" University of Constanța, Faculty of Medicine • Considerations on the Impact of Air Pollutants on the Environment and Health Elena HOLBAN / National Institute for Research and Development in Environmental Protection - INCDDPM • Effects of Urban Environment on Public Health through Walkability and Walking Needs Zeynep YAZICIOĞLU HALU / Yeditepe University

18 APRIL 2018
WEDNESDAY

HALL E - PROKOPİ * "FUTURE CITIES"

<p>08:30-09:30</p>	<p>ORAL PRESENTATIONS - 4 SESSION CHAIRS: Serdal ÖGÜT / Adnan Menderes University, Faculty of Health Science SPEAKERS</p> <ul style="list-style-type: none"> • Evaluation of Respiratory Functions of Women Workers in Explosive Materials Production Plants, Including Pyrotechnical Material Production Savaş KANBUR / Istanbul Gedik University • Physical Activity Level and Evaluation of These Levels With the Neighborhood Structural Features in a Medical Faculty Students Suzan ÇELİK / Pendik District Health Directorate • The Reduction of Safe Game and Sports Area, Evaluation of the Effect of Children Living in the Cities of Non-Actual Life, Body Mass Index and Flexibility Müşerref SEDEF / Dumlupınar University • Determining the Attitudes of University Students towards Environmental Problems and Affecting Factors Duygu ÇELİK SEYİTOĞLU / İnönü University • Evaluation of Knowledge and Practices About Medical Waste Management Among Health Care Providers: Systematic Review Pınar SOYLAR / Fırat University • Investigation of Scales for Food and Nutrition Literacy Bircan ULAŞ KADIOĞLU / Fırat University
<p>09:30-10:30</p>	<p>ORAL PRESENTATIONS - 5 SESSION CHAIRS: Erkan PEHLİVAN / İnönü University, Faculty of Medicine SPEAKERS</p> <ul style="list-style-type: none"> • An Investigation on The Rolled System-Based Pipe Flooring Method of Waste Water Treatment Plant Deep Sea Discharge Lines on 'Tuzla' Sample Mahmut Kahraman / Gebze Technical University • In Terms of Transportation, Housing and Outdoor Spaces, Life Area Evaluations and Associated Factors of Persons With 50 Years Old and Over Living in Malatya Betül FIRINCI / İnönü University • A Clustering Application Using Arcadis Sustainable Cities Index: Positioning Istanbul in World's Leading Sustainable Cities Ayşe AYÇİM SELAM / Marmara University • Integrating the Streams as an Important Part of Urban Areas Into the Urban Decision Making Process Emine MALKOÇ TRUE - Çiğdem KILIÇASLAN / Ege University • Urbanization and Energy Özlem ŞENOL AÇER / Yıldırım Beyazıt University • Evaluation of the Effects of Population Decrease in the Rural Settlements on Agricultural Production At Nuts II Level Özdemir SÖNMEZ / Istanbul Ticaret University
<p>10:30-11:30</p>	<p>ORAL PRESENTATIONS - 6 SESSION CHAIRS: Fevziye ÇETİNKAYA / Erciyes University, Faculty of Medicine SPEAKERS</p> <ul style="list-style-type: none"> • Cooperation in City Health Promoting Practice and the Role of Local Governments in Health Management of City: A Health Promoting City Karesi Mürsel SABANCI / Karesi Municipality • Evaluation of the Body Mass Index, Feeding Quality and Related Factors in a Medical Faculty Student Suzan ÇELİK / Pendik District Health Directorate • Effects of Migration from Rural to Urban on Women's Health Fevziye ÇETİNKAYA / Erciyes University • Knowledge and Awareness of Medical Faculty Students about Global Warming, Climate Change and Their Consequences Osman KURT / Fırat University • Guide Pharmacies and Their Effects on the Public Health Çiğdem TEKİN / İnönü University • Urbanization, Individual and Changing Values Hatice ÖNER / Adnan Menderes University

11:30-12:30	<p>ORAL PRESENTATIONS - 7 SESSION CHAIRS: Naile BİLGİLİ / Gazi University, Faculty of Health Sciences SPEAKERS</p> <ul style="list-style-type: none"> • Assessment of Home Accidents and Home Safety Conditions of Senior People: A Case of Rural Region Naile BİLGİLİ / Gazi University • Balıkesir “Huzurevi” Project Older-Age Living Environment Proposals Turgay Onur GÜREL-Mohamad Khaled ALKADRI-Ceyda AMASYALI-Yasemin İNCE GÜNEY / Balıkesir University • Spatial Preferences for Older - Age Living Environments Yasemin İnce Güney / Balıkesir University • Karabük University Nursing Students’ Perceptions of Elderly Sevda URAL / Karabük University • A Workshop Producing Projects Focused on Rural Development in Architecture Education: Adobe-Architecture Design Workshop Arife Deniz OKTAÇ BEYCAN / Selçuk University • Causes And Consequences of Agricultural Land Losses Regarding Recent Statutory Reform on Metropolitan Cities in Turkey Özdemir SÖNMEZ / Istanbul Commerce University
12:30-14:00	 <p>LUNCH BREAK</p>
15:00-16:00	<p>ORAL PRESENTATIONS - 8 SESSION CHAIRS: Mürsel SABANCI / Deputy Mayor of Karesi SPEAKERS</p> <ul style="list-style-type: none"> • The Impact of Local Governments in the Solution of the Socialization Problems of the Vulnerable Groups Living in the Urban Area: The Karesi City Council –The project of Muhabbet Engel Tanımaz Murat ERDEM / Balıkesir University • Disability Friendly City Case Duygu ÇELİK SEYİTOĞLU / İnönü University • Therapy Gardens for Physically Challenged Children: A Case of Elazığ Oğuz ATEŞ / İnönü University • Accessible Cities for the Disabled Nursel ÜSTÜNDAĞ ÖCAL / Bozok University • The Effects of Urban Square and Street on the User Life Quality Nazlı Mine YURDAKUL / Karadeniz Technical University • Evaluation of the Effects of Particulars During Processing of Urfa Stone Used in Traditional Architecture on Human Health Fatma Şebnem KULOĞLU YÜKSEL / Harran University
16:00-17:00	<p>ORAL PRESENTATIONS - 9 SESSION CHAIRS: Hakan ÇELEBİ / Aksaray University Faculty of Engineering SPEAKERS</p> <ul style="list-style-type: none"> • Model for the Forecasting of the Land-Based Microplastics Carrying From River to Sea in Turkey Yüksel ARDALI / 19 Mayıs University • Urbanization and Environmental Problems in Turkey Afsin CETİNKAYA / Aksaray University • Evaluation of the Effect of Intra-urban Traffic Noise Level Difference on Public Health Well-being Duygu ÇELİK SEYİTOĞLU / İnönü University • Investigation of Acidity of Fractionally Sampled Wet Deposition and Weekly Atmospheric Total Deposition Samples Melike Büşra BAYRAMOĞLU KARŞI / Abant İzzet Baysal University • Sound Sustainable Solid Waste Management Example Gulf Municipality Applications Cem ERKEBAY / Kocaeli University • A Review on Urbanization, Pollution and Biodiversity in İzmir Ece SÖKMEN YILMAZ / Ege University

17:00-18:00	<p>ORAL PRESENTATIONS - 10 SESSION CHAIRS: Timur KAPROL / Namık Kemal Üniversitesi-Güzel Sanatlar, Tasarım ve Mimarlık Fakültesi SPEAKERS</p> <ul style="list-style-type: none"> • Evaluation of Recreational Areas Visual Landscape Quality Analysis Based on Expert Opinion; Boraboy Lake Natural Park (Amasya, Turkey) Şüheda Basire AKÇA / Bülent Ecevit University • Urban Social Platform; Urban Parks Azapay Ümmühan YALÇINYAVUZ / Erzincan University • Environmental (Forest) Legislation and “Gölcük Natural Park” With Rising Return of “Protected Areas” Aziz Cumhur KOCALAR / Nigde Ömer Halisdemir Üniversitesi • Assessment of Urban Parks in Terms of Ecological Design Criteria: A Case of Balıklıgöl Hülya ÖZTÜRK TEL / Harran Üniversitesi • Is There a Risk for Child Health in Kütahya’s Children’s Parks With Ship and Vase Theme Designed? Nuriye DEĞİRMEN / Dumlupınar University • Assessment of Rural Landscape Features and Tourism Potential of Sürmene District Makbulenur BEKAR / Karadeniz Technical University
18:00-19:00	<p>ORAL PRESENTATIONS - 11 SESSION CHAIRS: Timur KAPROL / Namık Kemal University-Faculty of Fine Arts, Design and Architecture SPEAKERS</p> <ul style="list-style-type: none"> • Geodesign For Urban Planning - The Example Of Harran University’s Campus Masterplan Fred Barış ERNST / Harran University • Smart City Definitions, Standards and Case of Kadıköy Nadide Ebru YAZAR / Doğuş University • An Investigation on Modern Biotechnology and Biosecurity Aysel KEKİLLİOĞLU / Nevşehir Hacı Bektaş Veli University • Monitoring Urban Green Space Using Göktürk-2 Data: A Case Study for Edirne City Füsun BALIK ŞANLI / Yıldız Technical University • Thematic Garden Concept in Landscape Architecture Makbulenur BEKAR / Karadeniz Technical University • Investigation on Forensic Insects Fauna of Urban Areas Over Cappadocia Aysel KEKİLLİOĞLU / Nevşehir Hacı Bektaş Veli University

**19 APRIL 2018
THURSDAY**


HALL C - SİNASOS * “FUTURE CITIES”

16:20-17:20	<p>ORAL PRESENTATIONS - 12 SESSION CHAIRS: Yüksel ARDALI / 19 Mayıs University, Faculty of Engineering SPEAKERS</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sustainable City Life and The Importance of the Grey Water System in Water Management Şeyma AKKURT / Adıyaman University • Endocrine Disrupting Components and Human Health Risk Problems in Drinking Water Supply System Yüksel ARDALI / 19 Mayıs University • Arsenic Methylating Microorganisms in Waters, Health Threatening Features and Biotechnological Importance Ece SÖKMEN YILMAZ / Ege University • Evaluation of Sea Water Analysis Carried Out in 2017 Tuba Duygu YILMAZ / Mersin Provincial Health Directorate • Sustainable Water Management in Cities Şeyma AKKURT / Adıyaman University • An Example of Local Solutions in Local Water Management in Urban Districts : Rain Harvesting Zeynep Özen / Çankaya Municipality
-------------	--

17:20-18:20	<p>ORAL PRESENTATIONS - 13 SESSION CHAIRS: Ali ÖZER / İnönü University, Faculty of Medicine SPEAKERS</p> <ul style="list-style-type: none"> • Conservation Issues: Karia State Antique Harbor City “Herakleia-Latmos” and “Bafa Lake Natural Park Aziz Cumhur KOCALAR / Nigde Ömer Halisdemir University • Toilet Problems of the Parks and Gardens of Kütahya; Ethical Approaches Nuriye DEĞİRMEN / Dumlupınar University • Examining the User Satisfaction in Relation to Urban Furniture a Study in Kyrenia, Baris Park Ümran DUMAN / Yakın Doğu University • Generating of Rock Fall Sensibility Maps With Geographical Information System, the Case of Uşak Aslı BOZDAĞ / Nigde Omer Halisdemir University • Use of Geographical Information System (Gis) Applications in Site Selection of Nigde Province Solid Waste Landfill Area Aslı BOZDAĞ / Nigde Omer Halisdemir University • The Status and Problems of Working Children in Cities Ali ÖZER / İnönü University
18:20-19:20	<p>ORAL PRESENTATIONS - 14 SESSION CHAIRS: Serdal Ögüt / Adnan Menderes University SPEAKERS</p> <ul style="list-style-type: none"> • Genotoxic Effects of Pesticides Serdal Ögüt / Adnan Menderes University • New Agent in the Struggle With the Dangerous Parasite “Acanthamoeba spp”; Stabilize Hypochlorous Acid İbrahim YILDIZ / Adnan Menderes University • The Changing Environment, Human, and Intestinal Parasites: Aydin Sample Evren TİLEKLİOĞLU / Adnan Menderes University • Toxoplasma Gondii: A Parasite From Environment to Human Cell Erdoğan Malatyalı / Adnan Menderes University • Pediculus and Pediculosis in Cities with the Solution (Şanlıurfa Project) Şahin TOPRAK / Harran University • A Pair of Wings in The City: Myiasis Funda SANKUR / Mugla Sıtkı Koçman University

19 APRIL 2018
THURSDAY

HALL D - SOBESOS * “FUTURE CITIES”

11:30-12:30	<p>ORAL PRESENTATIONS - 15 SESSION CHAIRS: Ali ÖZER / İnönü University SPEAKERS</p> <ul style="list-style-type: none"> • Cities and Seniors Ali ÖZER / İnönü University • Old Friendly Cities Gülşen GÜNEŞ / İnönü University • Seniors as Vulnerable Groups in Future Cities and Senior-Friendly Cities Nursel ÜSTÜNDAĞ ÖCAL / Bozok University • Rural Housing Conditions and Seniors’ Health Naile BİLGİLİ / Gazi University • Building a Smart and Technological Environment for the Seniors: Possibilities of a Smart City Approach Hamza KURTKAPAN / Nevşehir Hacı Bektaş Veli University
12:30-14:00	 <p>LUNCH BREAK</p>

<p>15:20-16:20</p>	<p>ORAL PRESENTATIONS - 16 SESSION CHAIRS: Faruk YORULMAZ / Trakya University, Faculty of Medicine SPEAKERS</p> <ul style="list-style-type: none"> • Evaluation of Deaths and Injuries on Newspapers By Stray Bullet in Turkey in 2016-2017 Faruk YORULMAZ / Trakya University • Health Literacy and Environmental Risk Perception: A Sample From Family Health Center in Urban Areas Gülşah YILMAZEL / Hitit University • Healthy Lifestyle Behaviors of Adults in Kayseri Province Center Arda Borlu / Erciyes University • Spatial Data Analysis of Cancer Cases By Geographical Information System: Case Study Bartın City, Turkey Gülşah YURT / Bartın University • Biological Diversity in The City Life Betül FIRINCI / İnönü University
<p>16:20-17:20</p>	<p>ORAL PRESENTATIONS - 17 SESSION CHAIRS: Birsen OCAKLI / Health Sciences University SPEAKERS</p> <ul style="list-style-type: none"> • Evaluation and Investigation of Samsun Tekkekoş Deep Sea Discharge System in Turkey's Black Sea Coast Yüksel ARDALI / 19 Mayıs University • Ecological risk assessment of heavy metal pollution with using some Dytiscidae (Coleoptera) species, collected from Denizli Province, Turkey Zeynep AYDOĞAN / Atatürk University • Emission Estimation for Ethanol and Methanol Fuel Blends Used in Diesel Engines Kubilay BAYRAMOĞLU / Dokuz Eylül University • The Effects of Air Pollution on the Cardiopulmonary System Rauf Onur EK / Adnan Menderes University • Circulating Respiratory Viruses in Aydın Province Güneş ÖZÇOLPAN / Adnan Menderes University • Are the Inflammation Markers Change By Monthly At Stable Clinic Patients With Chronic Airway Obstruction Birsen Ocaklı / Health Sciences University
<p>17:20-18:20</p>	<p>ORAL PRESENTATIONS - 18 SESSION CHAIRS: Timur KAPROL / Namık Kemal University-Faculty of Fine Arts, Design and Architecture SPEAKERS</p> <ul style="list-style-type: none"> • Interpretation of the Sustainable Green Campus Approach in Karadeniz Technical University Nazlı Mine YURDAKUL / Karadeniz Technical University • A Green Area System Suggestion in Malatya Urban Oğuz ATEŞ / İnönü University • The Use of Urban Green Area and Ecological Awareness: The Case of Bilecik Serpil MENTEŞE / Bilecik Şeyh Edebali University • Assessment of Thermal Tourism Facilities (TTFs) from the Perspective of Ecological Architecture" Eco-Thermalism Fatma Varolgüneş / Bingöl University • Epidemiological Observation of Traffic Accidents' Causes That Occurred in the Last Decade A. GÜLTEKİN - E. SEVER - F. Nur BARAN AKSAKAL / Gazi Üniversitesi • Awareness of Teachers on Problems About Safety of School Services Among Teachers A. GÜLTEKİN - E. SEVER - F. Nur BARAN AKSAKAL / Gazi Üniversitesi
<p>18:20-19:20</p>	<p>ORAL PRESENTATIONS - 19 SESSION CHAIRS: Feridun EKMEKÇİ / The President of ENVERÇEVKO SPEAKERS</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pedestrian and Bicycle Bridges in Today's Cities Sultan Sevinç KURT KONAKOĞLU / Amasya University • Cultural Bicycle Road Project of the Kayseri City Nurhan KOÇAN / Bartın University • Recreation Based Bicycle Parking Design Examples in Campus Areas MUGE YURTCAN / Karadeniz Technical University • Review of Kartepe Hiking and Bike Tracking Project "The First Project to be Performed on the Ecotourism Functional Area" Levent Atalı / Kocaeli University • Participation of University Students in Recreational Activities and the Factors Affecting the Participation Gülcan DEMİR ÖZDENK / Ahi Evran University • An Examination of the Workshop Process for Designing Bicycle Routes and Outdoor Furniture in the Case of Ktu Kanuni Campus Sultan Sevinç KURT KONAKOĞLU / Amasya University

19 APRIL 2018
THURSDAY

HALL E - PROKOPI * "FUTURE CITIES"

08:30-09:30	<p>ORAL PRESENTATIONS - 20 SESSION CHAIRS: Murat TOPBAŞ / Karadeniz Technical University, Faculty of Medicine SPEAKERS</p> <ul style="list-style-type: none"> • Karamursel Example in Increasing Water Quality and Tourism Potentials in Marmara Cem ERKEBAY / Kocaeli University • Temporal Analysis of Air Quality with Geographic Information Systems: A Case of Istanbul Province Gamze BEDİROĞLU / Karadeniz Technical University • Domestic Waste Water Discharge Case Study in Trabzon Cem ERKEBAY / Kocaeli University • Sociological Analysis of Water Resources and Sectoral Sensitivities: Akarçay Basin Veysel GÜLDAL / Süleyman Demirel University • Analysis of Urban Development Using Object-Based Classification and GIS Techniques: The Case of Trabzon Province, Kaşüstü Quarter H. Ebru ÇOLAK / Karadeniz Technical University • Determination Role of the Coastal Activities' Changes in the Shoreline: Batumi and Trabzon Samples Sara DEMİR / Bursa Technical University
10:30-11:30	<p>ORAL PRESENTATIONS - 21 SESSION CHAIRS: F. Nur BARAN AKSAKAL / Gazi University Faculty of Medicine SPEAKERS</p> <ul style="list-style-type: none"> • Community Health Impact Assessment for Solid Waste Management ; A case study of Ko-Yao Island, Phang-Nha, Thailand Phen Sukmag / Health System Management Institute, Prince of Songkla University, Songkhla, Thailand. • Maximizing Physical and Kinetic Therapy of the Effects of Bodmards and Csdmards in Rheumatoid Arthritis Claudia MIHAILOV / Ovidius University of Constanta, (Romania) • Evolution of Shigellosis in Constanta County of Romania over 9 years Simona Claudia CAMBREA / Faculty of Medicine, "Ovidius" University, Constanta, Romania • Vulnerability and Community Disaster Coping Capacity Indicators for Assessing Disaster Risk Reduction at the Local Level : A case study in the Coastal zone of Satun Province, Thailand Mumtas Meraman / Songkhla Rajabhat University, Thailand • Fate and Transport of Nitrogen Species in Unsaturated Soil Iustina (Popescu) Boaja / National Institute for Research and Development in Environmental Protection - INCDPM • Occupational Exposure to Blood and Body Fluids among Healthcare Workers at Marmara University Educational and Research Hospital in Istanbul, Turkey. Asem MUHSEN - Daleen Al-KHALILI / Marmara University • Problems Due to Unregistered Waste Collectors Hüsam Beyazıt / İnönü University
13:00-14:00	<p> LUNCH BREAK</p>
15:20-16:20	<p>ORAL PRESENTATIONS - 22 SESSION CHAIRS: Erkan PEHLİVAN / İnönü University, Faculty of Medicine SPEAKERS</p> <ul style="list-style-type: none"> • Chronic Diseases and Life Satisfaction in Urban People Zeynep BAYKAN / Erciyes University • Evaluation of Life Satisfaction of People Over 50 Years Living in a City Burak METE / İnönü University • Social Life Characteristics of People Aged 50 or More in a City and Related Factors Erkan PEHLİVAN / İnönü University • Examination of the Relationship Between Stress and Gastrointestinal Symptoms Detected in Formation Students and the Affecting Factors Gülcan DEMİR ÖZDENK / Ahi Evran University • Radionuclide Concentrations in Soil and Gamma Radioactivity Associated Lifetime Cancer Risk Mersin, Turkey Şeyma GÖRÇİN KARAKETİR / Marmara University • The Expectations of Academicians Dealt With Sports from Municipalities Gülşen GÜNEŞ / İnönü University

<p>16:20-17:20</p>	<p>ORAL PRESENTATIONS - 23 SESSION CHAIRS: Zeynep CEYLAN / Atatürk University, Faculty of Engineering SPEAKERS</p> <ul style="list-style-type: none"> • Household Pharmaceutical Waste Disposal Policy in Turkey Çiğdem TEKİN / İnönü University • What Do We Do / Should We Do With Waste Medication? ZEYNEP CEYLAN / Atatürk University • Is There an Institutional and Unit-Based Behavioral Change in the Monthly Waste Management With the Acquisition of the Environmental Consultancy Service? Birsen OCAKLI / Health Sciences University • Determination of Heavy Metal Content in Egg Samples Collected From Bursa Province, Exposure and Risk Assessment Aşkın BİRGÜL / Bursa Technical University • Comparison of Respiratory Findings of Stone Workers Cutting Urfa Stone By Using Watery and Non - Watery System Zafer SAK / Harran University • Effects on Urban Areas of Mouth, The Case of Konya Aslı BOZDAĞ / Nigde Ömer Halisdemir University
<p>17:20-18:20</p>	<p>ORAL PRESENTATIONS - 24 SESSION CHAIRS: Erkan PEHLİVAN / İnönü University, Faculty of Medicine SPEAKERS</p> <ul style="list-style-type: none"> • Measurement of Quality of Urban Life in Trabzon Area Duygu AKYOL / Karadeniz Technical University • The Attitudes and Opinions of Government Employees in the City of Malatya on City and Brand Perception Erkan PEHLİVAN / İnönü University • The Prevention of Urban Poverty: The Importance of Social Tissue Analyses and Budget Management Trainings: The Case of Karesi City Council Murat ERDEM / Karesi Municipality • A Different Approach to The Effect of Historical Structures on Urban Texture in the Sustainable Landscape; Sivas City (Turkey) Şüheda Basire AKÇA / Bülent Ecevit University • The responsibility of the City Councils on Social Assistance and Solidarity as a Civilian Management Mechanism and the Projects Conducted for It: The Case of Karesi City Council Mürsel SABANCI / Karesi Municipality • A Study On Satisfaction and Neighborhood Attachment in Relation With Sense of Community : A Case Study of Trabzon Çukurçayır Duygu AKYOL / Karadeniz Technical University
<p>18:20-19:20</p>	<p>ORAL PRESENTATIONS - 25 SESSION CHAIRS: Seçil Özkan / Gazi University SPEAKERS</p> <ul style="list-style-type: none"> • Health Literacy in Schools: Opportunities and Challenges Burcu YAVUZ TABAK / Aksaray University • Health Literacy and its Attainment in Curriculum Hasan TABAK / Aksaray University • Health Literacy and Physical Activity Mustafa ALTUNSOY / Gazi University • Health Literacy and Primary Health Care Services Hülya ŞİRİN / Ministry of Health • Impact of Health Literacy in Health Communication Asiye Uğraş Dikmen / Gazi of University

19 APRIL 2018
THURSDAY

HALL F - NİSSA * "FUTURE CITIES"

08:30-09:30	<p>ORAL PRESENTATIONS - 26 SESSION CHAIRS: Ahmet FİDAN / Ordu University, Fatsa Faculty of Marine Sciences SPEAKERS</p> <ul style="list-style-type: none"> • The Importance of Conservation and Memorial Studies in Rural Sustainability "Gaziköy Sample" Timur KAPROL / Namık Kemal University • CO₂ Emission Reduction Approaches for Sustainable Cities and Futuristic Urban Strategies Azapay Ümmühan YALÇINYAVUZ / Erzincan University • Sustainable Urban Management in Bursa Ezgi KIRTORUN/ Uludag University • Van City's Past, Present, Tomorrow: What Will we Leave for the Future? Yasemin İLKAY / Van Yüzüncü Yıl University • The Development and Future of Sustainable City Planning Throughout Urban Evolution Çiğdem TUĞAÇ / Ministry of Environment and Urbanization
10:30-11:30	<p>ORAL PRESENTATIONS - 27 SESSION CHAIRS: Hakan ÇELEBİ / Aksaray University Faculty of Engineering SPEAKERS</p> <ul style="list-style-type: none"> • Cultural Heritage as an Important Component of the Healthy City: Material Problems of Mardin Ulucami Lale KARATAŞ / Uludag University • Landscape Planning and Design Project of Gaziantep Castle and its Environment NURHAN KOÇAN / Bartın University • Sustainable Cultural Tourism in Historic Cities in Future: The Sample of Isparta - Islamkoy Selver KOÇ / Karadeniz Technical University • Evaluation of Urban Equipments in Şanlıurfa Hasimiye Square in Terms of Urban Identity and Urban Aesth Hülya ÖZTÜRK TEL / Hararan University • A Study on Urban Place Perception Aysel KEKİLLİOĞLU / Nevşehir Hacı Bektaş Veli University • Landscape Design Project of the Bartın Antique Pier and its Environment Nurhan KOÇAN / Bartın University
11:30-12:30	<p>ORAL PRESENTATIONS - 28 SESSION CHAIRS: H. Nurcan EK / Adnan Menderes University , ASHMYO, Çevre Sağlığı SPEAKERS</p> <ul style="list-style-type: none"> • The Influences of Change of Function in Architectural Buildings on the Urban Space Perception Melike ORHAN / Atılım University • Evaluation of Stadium Buildings in the Context of Sustainability Fatma CESUR / Bursa Technical University • A Review on the Reasons and Symptoms of Patient Building Syndrome Arda BORLU / Erciyes University • Comparison of Istanbul 3RD Airport and Seul Incheon International Airport in Terms of Integrated Transportation Mevlüt ÜZÜLMEZ / Erciyes University • Spatial Analysis of Environmental Pollution-Property Relationship: A Case of Trabzon Province H. Ebru ÇOLAK / Karadeniz Technical University • Locality as a Design Input in Housing Production in Increasing the Quality of Life; Bursa- Kükürtlü Neighborhood Area Survey Sibel ERSOY / Uludag University
12:30-14:00	<p> LUNCH BREAK</p>
15:20-16:20	<p>ORAL PRESENTATIONS - 29 SESSION CHAIRS: Timur KAPROL / Namık Kemal University-Faculty of Fine Arts, Design and Architecture SPEAKERS</p> <ul style="list-style-type: none"> • The Relationship of Public Space - Belonging in the Urban Transformation Process in the Historic City Center a Case of Barcelona Zeki Yalın ÖNAL / Yıldız Technical University • (Not) Owning The Space; intra-city Migration During Fikirtepe Urban Regeneration Process and Fikirtepe Dwellers' Perception of Gentrification. Fatma Gözde KÖSEOĞLU / Pamukkale Municipality • The Social, Cultural and Economic Effect of Mass Housing on People Celil ÖZCAN / Istanbul Medipol University • Effectson Urban Areas of Mouth, the Case of Konya Aslı BOZDAĞ / Nigde Ömer Halisdemir University

<p>16:20-17:20</p>	<p>ORAL PRESENTATIONS - 30 SESSION CHAIRS: Levent ATALI / Kocaeli University, Faculty of Sport Sciences SPEAKERS</p> <ul style="list-style-type: none"> • Van City's Past, Present, Tomorrow: What Will We Leave for the Future? Ayşegül KELEŞ ERİÇOK / Van Yüzüncü Yıl University • A Local Specific Certification System on a Sustainable Store: Trabzon Housing Example Duygu AKYOL / Karadeniz Technical University • Physical Movement and Socialization in the Case of Kartepe District "Women's Sports Centers" Levent ATALI / Kocaeli University • Re-Thinking Influences of Tourism With Consideration of Local Historical Neighbourhoods Aslı ALTANLAR / Amasya University • Participatory Urban Design Approaches in Sustaining Cultural Heritage Sites: The Case of Hanlar District in Bursa, Turkey Sibel POLAT / Uludağ University
<p>17:20-18:20</p>	<p>ORAL PRESENTATIONS - 31 SESSION CHAIRS: Gülsen GÜNEŞ / İnönü University, Faculty of Medicine SPEAKERS</p> <ul style="list-style-type: none"> • Urbanization and Mental Health: International Literature Gülsen GÜNEŞ / İnönü University • Environmental Behavior of University Students and Examination of the Factors Affecting These Behaviors Gülcan DEMİR ÖZDENK / Ahi Evran University • The Attitudes and Behaviors of the Employees of a Training and Research Hospital on Environmental Pollution and Recycling Burak METE / İnönü University • Determination of Ecological Footprints of Medical Faculty Students and Related Factor Betül FIRINCI / İnönü University • Burnout Levels of Medical Students and Influencing Factors Şeyma GÖRÇİN KARAKETİR / Marmara University • Determination of Sustainable Consumption Behaviors in an University Students and the Affecting Factor Betül FIRINCI / İnönü University
<p>18:20-19:20</p>	<p>ORAL PRESENTATIONS - 32 SESSION CHAIRS: Asım Mustafa AYTEN / Abdullah Gül University, Faculty of Architecture SPEAKERS</p> <ul style="list-style-type: none"> • Role of Physical Activities in the Context of Urban Health and Quality of Life Asım Mustafa AYTEN / Abdullah Gül University • Evaluation of Slow City Movement in Urfa-Halfeti Via SWOT Analysis Fatma VAROLGÜNEŞ / Bingöl University • The Socio Economic Analysis of Urban Agriculture in Turkey F . İlknur ÜNÜVAR / Ankara University • Determining Suitable Ecotourism Areas in Protected Watershed Area through Visibility Analysis Sara DEMİR / Bursa Technical University • Citizen-Centred Approach and Governance in the Planning of Urban Living Areas: The Karesi Prestige Streets Ali ERFİDAN / Karesi Municipality • Energy Efficient Design Proposals in Urban Landscape of Trabzon City Center Sara DEMİR / Bursa Technical University

20 APRIL 2018
FRIDAY

HALL C - SİNASOS * "FUTURE CITIES"

<p>10:30-11:30</p>	<p>ORAL PRESENTATIONS - 33 SESSION CHAIRS: Serdal ÖĞÜT / Adnan Menderes University, Faculty of Health Sciences SPEAKERS</p> <ul style="list-style-type: none"> • Non-Communicable Diseases as a New Urban Epidemic Gülay YILMAZEL / Hitit University • Heavy Metals and Human Health Effects Serdal ÖĞÜT / Adnan Menderes University • An Evaluation of Pm₁₀ and So₂ Levels in Air in the Province of Erzurum in 2012- 2017 Duygu KAVUNCUOĞLU / Atatürk University • Lumbar Pain and Evaluated Life Quality in Patient Caregivers Sample of Turgut Özal Medicine Center Betül FIRINCI / İnönü University • Enterobius Vermicularis From Hand to Hand İbrahim YILDIZ / Adnan Menderes University • Europe Health Economic Assessment Tool for Walking - Heat Ayşe TAŞ / Adnan Menderes University
<p>11:30-12:30</p>	<p>ORAL PRESENTATIONS - 34 SESSION CHAIRS: Ahmet Fidan / Ordu University, Fatsa Faculty of Marine Sciences SPEAKERS</p> <ul style="list-style-type: none"> • The Role of Public Open and Green Areas in Disaster Mitigation for Istanbul Urban Resilience Doğa Dinemis AMAN / Istanbul Technical University • Could The Aesthetic Culture We Have Be Method To Protect Our City Nimet Mert AĞAR / NMA Architecture • Cereal and Bread in Turkey: Food Security and Environmental Aspects Mehmet HAYDAROĞLU / Istanbul Medeniyet University • The Effects of Universities on Cities Duygu ÇELİK SEYİTOĞLU / İnönü University • School Departure Times and Measures That Must Be Taken During Departure A. GÜLTEKİN - E.SEVER - F. Nur BARAN AKSAKAL / Gazi Üniversitesi

20 APRIL 2018
FRIDAY

HALL D - SOBESOS * "FUTURE CITIES"

<p>09:00-10:00</p>	<p>ORAL PRESENTATIONS - 35</p> <p>SESSION CHAIRS: Aziz Cumhur KOCALAR / Nigde Ömer Halisdemir University</p> <p>SPEAKERS</p> <ul style="list-style-type: none"> • Historical Underground Settlements-Sites and Conservation Problems: Nevşehir Underground Cities (Derinkuyu, Kaymaklı, Nevşehir Castle) Aziz Cumhur KOCALAR / Nigde Ömer Halisdemir University • Landscape Planning Project of the Cappadocia Göreme Region Nurhan KOÇAN / Bartın University • Assessment of Landscape Sensitivity in Spatial Planning: A Case of Malatya City Oğuz ATEŞ / İnönü University • City Museum from Urban Identity: The Sample of Trabzon City Museum Selver KOÇ / Karadeniz Technical University • Urban Transformation: Fikirtepe as an Example Zernişan SEZER / Doğuş University
<p>10:00-11:00</p>	<p>ORAL PRESENTATIONS - 36</p> <p>SESSION CHAIRS: Ahmet FİDAN / Ordu University Fatsa Faculty of Marine Sciences</p> <p>SPEAKERS</p> <ul style="list-style-type: none"> • Investigation of Factors Affecting Traffic Accidents by AHP, TOPSIS Methods Sinan PESEN / Yalova University • Investigation of Factors Affecting Traffic Accidents by Design of Experiment Approach Sinan PESEN / Yalova University • Evaluation of Pcb Concentrations and Determination of Health Risk at a High Traffic Region Emine Gürkan AYYILDIZ / Uludag University • The Attacks Requiring Intensive Care Unit Admission Due to Acute Copd Exacerbation are Detected More in 2017 Than 2016 in Istanbul. What Else Can We do to Reduce Air Pollution? Emine AKSOY / Health Sciences University • Environmental Consultancy Service Emergency Waste Management: Waste Management and Medical Waste Amount Produces According to Beds In Emergency of Pulmonary Diseases Hospital Birsen OCAKLI / Health Sciences University
<p>11:00-12:00</p>	<p>ORAL PRESENTATIONS - 37</p> <p>SESSION CHAIRS: Veynel İŞİK / Ankara University</p> <p>SPEAKERS</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vulnerable Groups in Future Citiestype of Communiqué: Research-Type Abstract Hülya EÇEN ÇALIŞKAN / Bilecik Municipality • Children Developing in Changing and Returning Cities Çiğdem TEKİN / İnönü University • Determination of The Prevalence of Smoking and Alcohol Use Ofhigh School Stude Belgin YILDIRIM / Adnan Menderes University • Shopping Centers Regarding Their Effects on Physical, Mental and Social Health Dilek ENER / Erciyes University • The Future of Local Water Management and Istanbul Sample Mehmet DİKİCİ / Alanya Alaaddin Keykubat University

İÇİNDEKİLER ÖZET BİLDİRİ / CONTENTS Oral Presentations

Davetli Konuşmacılar / Invited Speakers

• E. Didem Evcı Kiraz Geleceği Geliştiren Şehir Yaklaşımı <i>City Vision for Future Promotion</i>	62 64
• F. Nur Baran Aksakal Geleceğin Kentlerinde Sağlık/ <i>Health in Future Cities</i>	66
• Cengiz Türe, H. Nurcan Ek Türkiye' de Karbon Ayak İzi Hesaplanan ve Sıfırlanan İlk Bilimsel Kongre: I. Şehir, Çevre ve Sağlık Kongresi <i>The First Scientific Congress That Its Carbon Footprint Was Calculated And Set To Zero: I. Urban, Environment and Health Congress</i>	70 71
• İRde Çetintürk Gürtepe Hava Kalitesi Yönetimi <i>Air Quality Management</i>	72 73
• Ersin Gürtepe Yarının Kentlerinde Katı Atık Yönetimi <i>Solid Waste Management in Future Cities</i>	74 75
• Gabriel Gulis - Jana Kollarova <i>Department of Public Health System Within a Municipal (Urban) Framework</i>	76
• Tunç Soyer - Samet Akboğa Yavaş Şehirler <i>Cittaslow</i>	78 80
• Mariana Golumbeanu <i>Inter-Scientific Cooperation for the Environmental Management and Sustainable Development Within Southeastern Europe and Black Sea Region</i>	82
• Caner Zanbak <i>Communication and Cooperation, Major Challenges of Green Infrastructure Concept</i>	83
• Carolina Constantin <i>Nitrate In Environment, Food And Health</i>	84
• Magda-Ioana Nenciu <i>Stakeholders' Engagement to Better Support Decision-Making in Climate Services: Bridging the Gaps Between Scientists and Users</i>	85
• Jens Erik Larsen <i>EuroVelo, Cycle Infrastructure and Tourism in Future Cities By Jens Erik Larsen, Foreningen Frie Fugle in Denmark & EuroVelo Council</i>	86
• Laska Nenova <i>MOVEMENT Spaces Project</i>	88
• Adnan Çangır Bisiklet Şehirleri Yaratmak <i>Enabling Cycling Cities</i>	88
• Feridun Ekmekci BFE - BikeForEurope Proje Kısa Bilgilendirme	92
• Özlem Taşkın Erten Yerel Bisiklet Rotaları: İzmir EuroVelo Deneyimi <i>Local Cycling Routes: EuroVelo in Izmir</i>	96 97
• Erkan Pehlivan Çocuk Dostu Kentler <i>Child Friendly Cities</i>	98 100
• Mehmet Ersoy Uluslararası Gelişmeler Çerçevesinde Engellilik ve Türkiye Pratiği	102

• Gülsen Güneş Kadın Dostu Kent <i>Women Friendly City</i>	104 107
• Nilay Oğultürk Siz Neredeyseniz Biz Oradayız... Çankaya Belediyesi Sosyal Hizmet Uygulamaları <i>Wherever you are, we are there... Çankaya Municipality Healthy City Project and Social Service Practices</i>	108 109
• Alican Bozkurt Malatya Entegre Çevre Projesi/ Malatya Integrated Environment Project	110
• Tayfun Özdemir Ordu İlinde Yeşil Atıklardan Biyokurutma ve Mekanik İşlem İle Toprak İyileştirici Elde Edilmesi <i>Obtaining Soil Remediation Material from Green Waste with Biochemical and Mechanical Processes in Ordu Province</i>	111
• Gülden Gök Yeşil Bina Uygulamaları <i>Green Building Applications</i>	112 113
• Ali Özer Yeşil Hastane/ <i>Green Hospital</i>	114
• Nur Durmaz Enerji Verimli Kamu Yapıları İçin Pasif İklimlendirme Sistemleri <i>Passive Desing Strategies for Energy Efficent Public Buildings</i>	116 117
• Hasan Koçyiğit Çevre Yönetim Sistemleri / <i>Environmental Management Systems</i>	118
• Gülsün Bor Güner Yerel Yönetimlerde Toplumsal Cinsiyet Eşitliği ve Katılım: Çankaya Belediyesi Yerel Eşitlik Eylem Planı, Eşitlik ve Farkındalık... <i>Gender Equality and Participation in Local Governments: Çankaya Municipality Local Equality Action Plan, Equality and Awareness</i>	120 121
• Tayfun Özdemir Bisiklet, Koşu ve Yürüyüş Yolu İle Sağlıklı Yaşama Teşvik / <i>Promoting Healthy Living with Cycling, Running and Walking Trails</i>	122
• Hilmi Akpınar SCADA ile Etkin Su Yönetimi	123
• Fatih Mehmet Durmuşçelebi İçme Suyu Şebeke Sistemleri ve Alt Bölgelerin Oluşturulması İle Su Kayıplarının Azaltılmasında Malatya Örnekleme / <i>Malatya Sample for reducing water losses through the establishment of potable water network systems and sub-regions</i>	124
• Salih Yılmaz Sayaçlarda Meydana Gelen Hataların Araştırılması / <i>Effective Water Management with SCADA</i>	125
• Furkan Boztaş İçmesuyu Dağıtım Sistemlerinde Sayaçlarda Arızaya Sebep Olan Faktörlerin Saha Verilerine Göre Değerlendirilmesi ve Analiz Edilmesi / <i>Analysis of Faults in Service Connections in Potable Water Distribution Systems</i>	126
• Murat Topbaş Yarının Kentlerinde Su... <i>Water in the Cities of the Future ...</i>	128 130
• Ethem Torunoğlu Sağlıklı Kent, Yaşanabilir Kent... Çevre Etiği Bağlamında, Çevre Kent Sağlık... <i>Healthy City, Livable City... Urban Environment and Health in the Context of Environmental Ethics...</i>	132 133
• Ahmet Fidan Kent ve Çevre Sağlığı Bilincinin Oluşmasında ve Çoklu Denetim Sisteminin Sürdürülebilir Kılınmasında, Kültürel Dil Entegrasyonu <i>Cultural Language Integration in the Formation of Consciousness of Urban and Environmental Health and in Making Multi-Control System Sustainable</i>	134 135
• Oğuzhan Gök Küresel Isınma ve Çarpık Kentleşme <i>Climate Change and Distorted Urbanization</i>	136 137

• C. Gökhan Cengiz Trakya Bölgesini Olumsuz Etkileyen Sanayi Sektörleri ve İnsana Etkileri <i>Industrial Sectors Affecting Thrace Region Negatively and Their Effects on People</i>	138
• Recep Hıdır Tirebolu Bezinin Renkleri Doğadan	140
• Esin Türkel Sürdürülebilir Şehirlerde Çevresel Gürültü Yönetimi <i>Environmental Noise Management</i>	142 143
• Emine Ercan Çubukcu Şehir, Çevre ve Sağlıkta Kesişen Konular / <i>Common Issues in Urban, Environment and Health</i>	144
• Çağatay Güler Kentleşme ve Çevre / <i>Urbanization and Environment</i>	148
• Dragan Gjorgjev “Air Pollution and Climate Change - Among the Biggest Challenges of the Cities The Case of Skopje”	152
• Dragan Gjorgjev “Intersectoral Health Environment Research for Innovations” EU Horizon 2020 Project	154
• Mehmet Dinçer Bilgin Şehir, Çevre ve Biyofizik / <i>Urban, Environment and Biophysics</i>	156
• Bahattin Murat Demir Tıbbi Jeoloji ve Şehirleşme / <i>Urbanization and Medical Geological Risks</i>	160
• Seçil Özkan Sağlık Okuryazarlığı Sağlıklı Bir Kentin ve Toplumun Anahtarı: Çok Sektörlü Sorumluluk Paylaşımı İle Sağlık Okuryazarlığının Güçlendirilmesi “Health Literacy is the Key to a Healthy City and Community - Strengthening Health Literacy with Multi-Sector Responsibility Sharing”	162 163
• Özgür Özdemir Kentlerde Akıllı Su Yönetimi: Malatya İli Örneği / “Smart Water Management in Cities”	64
• Fevziye Çetinkaya Kent ve Kadın Yoksulluğu / <i>Urban Poverty and Women</i>	166
• Naile Bilgili Yaşlılarda Ev Güvenliği, Düşmeler ve Düşmelerin Önlenmesi <i>Home Security, Falling and Fall Prevention for the Elderly</i>	170 171
• Aylin Görgün Baran Kentlilik Hakkı ve Kentte Yaşlı Olmak <i>Right to City and Being Elder in City</i>	172 173
• İnci Çalışkan Eskişehir Tepebaşı Belediyesi Yaşam Köyü / <i>Tepebaşı Municipality Retirement Village</i>	174
• Özlem Güllü Şehirleşme ve Çevre Açısından Coğrafi Bilgi Sistemi (CBS) Uygulamaları	178
• Özlem Güllü <i>Geographical Information System (GIS) Applications for the Urbanisation and Environment</i>	179
• Hakan Tüzün Sağlıklı Şehirler İçin Sağlık Geliştirme Perspektifleri ve Uygulamaları <i>Health Promotion Perspectives And Practices For Healthy Cities</i>	180 181
• Fatih Güllü Yerel Yönetimlerde İş Sağlığı ve Güvenliği Hizmetleri / <i>Occupational Health and Safety Services in Local Governments</i>	182
• Cafer Turgut <i>Persistent Organic Pollutants and Pesticide Residues in Food, Environment and Risk Assessment</i>	184
• Perihan Binnur Kurt Karakuş <i>Human Exposure to Chemicals via Indoor Dust: Case Study for Istanbul</i>	185
• Nebile Dağlıoğlu <i>Forensic Science and Environmental Analysis</i>	186

• Şahin Toprak Şehir ve Çevre Sağlığı Açısından Vektör ve Vektör Hastalıklarının Önemi <i>The Importance of Vector and Vector Diseases for City and Environmental Health</i>	188 189
• Şaban Aşıcı Entegre Vektör Mücadelesi / <i>Integrated Vector Campaign</i>	190
• Hilal Mete Malkara Şehir Sağlık Profili 2017 / <i>Malkara Municipality, Urban Health Profile 2017</i>	191
• Vehbi Bayhan Gözetim Toplumu ve Küresel Kentler <i>Surveillance Society and Global Cities</i>	192 193
• Ünal Şentürk Kentsel Mekânın Dönüşümü <i>Transformation of Urban Space</i>	194 195
• Derya Oktay Sürdürülebilir Ve Ekolojik Kent Kavramına Bütüncül Bir Bakış <i>"An Integrated Approach to the Concept of Sustainable and Ecological City"</i>	196 197
• Arzu Kocabaş <i>Sustainable Healthy Neighbourhoods for Cities of Tomorrow</i>	198
• Aslı Ulubaş Hamurcu <i>Urban Nomadism and Pop-Up Residences: An Alternative for Living or Not?</i>	199
• Selçuk Özdi Sürdürülebilir, Dayanıklı Kentler ve Kentliler Hayallerden Hedeflere <i>Sustainable, Resilient Cities and Citizens From Vision to Goals</i>	200 201
• Zerrin Bostan Düşük Karbonlu Kentsel Gelişme Bağlamında Korunacak Kültür Varlıklarının Değerlendirilmesi <i>Reviewing Protection of Cultural Built Heritage in the Context of Low Carbon Urban Development</i>	202 203
• Evren Sayın Sürdürülebilirlik Performanslı Kentsel Dönüşüm (Süperkent) Projesi ve Kocakır Ekolojik Yerleşme Birimi Pilot Uygulaması <i>Urban Regeneration With Carbon Economy</i>	204 205
• Ayşe Çağlayan Kentlerin Planlanması Sürecinde Bazı Doğa Kaynaklı Afet Tehlikeleri: Örneklerle Yerbilim Çalışmaları <i>Some Natural Hazard Risk in Urban Planning: Geological Case Studies</i>	206 207
• Mustafa Tekin Faziletli Şehri Bugün İnşa Etmek <i>Building the Virtuous City Today</i>	208 209
• Mustafa Yılmaz Balıkesir Büyükşehir Belediyesi' ne Ait Katı Atık Entegre Tesislerinin İşletilmesi <i>Building a Virtuous City Today - Metaphysical Searches in the City</i>	210
• Mustafa Yılmaz Balıkesir İlinde Yapılan Sokak Hayvanları Rehabilitasyon Tesisleri ve İşletmeleri <i>Operation of Solid Waste Integrated Facilities of Balıkesir Metropolitan Municipality</i>	211
• Celal Şimşek Laodikeia Su Yasası (MS 113/114) <i>Laodikeia Water Law</i>	212 213
• Serdar Hakan Öztaner NYSA Antik Kenti Şehir Planlaması <i>Urban Planning in the Ancient City of Nysa</i>	214 215
• İsmail Taş Antik Yunan'da Şehirliklik <i>Cityhood in Ancient Greece</i>	216 217
• Aysun Bay Küreselleşen Dünyada Kentleşmenin Beslenme ve Sağlığa Etkisi <i>The Effect of Urbanization on Nutrition and Health in a Globalizing World</i>	218

- **Ali Bilgili**

Sahipsiz Hayvanların Şehir, Çevre ve Halk Sağlığı, Hayvan Sağlığı ve Hayvan Refahı Yönünden Kontrolünde Bakanlıklar Arası İşbirliğinde Karşılaşılan Aksaklıklar ve Çözüm Önerileri	220
<i>City, Environmental and Department of Public Health of Stray Animals, Problems in the Collaboration Among Ministries in the Control for Animal Health and Animal Welfare and Solution Proposals</i>	221

- **Hakan Çelebi**

Obezite ve Çevre Kirliliği İlişkisi	222
<i>Relationship Between Obesity and Environmental Pollution</i>	223

- **Haşim Kiraz**

Şehirlerde Sağlık ve Sosyal Hizmet İlişkisi	224
<i>The Relationship of Health and Social Service in the Cities</i>	225

- **Müslüm Akıncı**

İmar Hukukunda İdari Sorumluluk / <i>Administrative Responsibility in Zoning Law</i>	226
--	-----

- **Süheyla Suzan Gökalp Alica**

Avrupa Birliği Çevresel Sorumluluk Direktifinin Uyumlaştırılması ve Türkiye’de Uygulanması Sorunu	228
<i>The Harmonization and Implementation Problems of the European Union Environmental Liability Directive in Turkey</i>	229

- **Mehmet Zeki Hedekoğlu**

Trafik Yönetiminde Akıllı Sistemlerin Çevresel Etkileri	230
<i>Trambus Smart Intersections and Smart Bicycles</i>	

- **Dilek Kars**

Solucan Gübresi Üretim Projesi	232
<i>Vermikompost</i>	236

- **Mine Aşçı - Levent Ünverdi - Koray Velibeyoğlu**

Söke’nin Tasarımla Değişim, Planlamayla Dönüşüm Yolculuğu	237
<i>Söke’s Journey of Transformation by Planning, and Change by Design: From Local Values to New Spatial Construction...</i>	

101 Kişi 101 Konu Oturumu/ 101 PEOPLE 101 ISSUES SESSION

- **Osman Kurt**

Uyarı Levhası Ergonomisi / <i>Ergonomics of Warning Signs</i>	240
---	-----

- **Burak Mete**

Kent ve Yürünebilirlik (Walkability)	242
<i>Urban and Walkability</i>	243

- **Esmâ Altınel Açoğlu**

Süs Havuzları Güvenliği	244
<i>The Safety of Ornamental Pool</i>	245

- **Ercan Karabulut**

Kent ve Yüzme Havuzları / <i>Cities and Swimming Pools</i>	246
--	-----

- **Serpil Menteşe**

Kentsel Mekânlarda Açık ve Yeşil Alanların Değerlendirilmesi: Bilecik Şehri Örneği	248
<i>Evaluation Of Open-Green Areas in Urban Spaces: The Case of Bilecik</i>	249

- **Nüket Güler Baysoy**

Kamuya Açık Alanlarda Canlıkıran Uygulanması	250
<i>Pesticide Applications in Public Places</i>	251

- **Oğuz Ateş**

Doğal Yaşamın Kent İstilasından Korunması / <i>Protecting Natural Life from Urban Invasion</i>	252
--	-----

- **Hatice Ertabaklar**

Ekmek Arası Yeşillik Hijyeni	254
<i>Hygiene of The Sandwich Salad</i>	256

- **İbrahim Yıldız**

Ucuz Konaklama Hijyeni	258
<i>Cheap Accomodation Hygien</i>	259

• Sevda Ural		
Genel Tuvaletler Hijyeni		260
<i>Public Bathroom Hygiene</i>		261
• Dilek Ener		
Kent Pazarları Hijyeni		262
<i>Urban Markets Hygiene</i>		263
• Arda Borlu		
Gıdalarda Tağşiş		264
<i>Adulteration in Food</i>		265
• Celalettin Etkin Şafak		
Petshop Hijyeni ve Hayvan Refahı		266
<i>Petshop Hygiene and Animal Welfare</i>		267
• Neşe Karakaş		
Çocuk Parkı Güvenliği		268
<i>Safety of Children's Parks</i>		269
• Duygu Çelik Seyitoğlu		
Çocuk Parkı Çevre Sağlığı		270
<i>Children Park Environmental Health</i>		272
• Ayla Akça Çağlar		
Çocuklarda Önlenebilir Ev Kazaları ve Korunma Yöntemleri		274
<i>Preventable Household Accidents and Prevention Methods in Children</i>		276
• Çiğdem Samancı Tekin		
Yaşlı Dostu Kentler		278
<i>Age-Friendly Cities</i>		279
• Mehmet Haydaroğlu		
Kentler ve Gıda İsrafi		280
<i>Urbanization and Food Waste</i>		281
• Bircan Ulaş Kadioğlu		
Öğrencilerin Beslenme Sorunları / <i>Nutrition Problems of Students</i>		282
• Kamile Türkoğlu Üstün		
Hemşerilik Hukuku Bağlamında İdari Yargıda Dava Açma Ehliyeti		284
<i>Capacity to Sue at Administrative Courts in Context of Urban Citizenship</i>		285
• Hüseyin Küçükali		
Mekansal Ayrımcılık ve Sağlık		286
<i>Spatial Segregation and Health</i>		287
• Özgem Tuğçe Gümüş Boyacı		
Kamusal Alan Kullanımının Kent Belleğine Etkisi		288
<i>The Effect of Public Space Utilization on Urban Memory</i>		289
• Alican Korkmaz		
21. Yüzyılda Halk Kütüphaneciliği		290
<i>The Public Librarianship in the 21st Century</i>		293
• Ayşe Seval Palteki		
Kent Yaşlıları		294
<i>Senior Citizens</i>		295
• Hatice Öner		
Kentte Üstinsel (Mental) Özürlüler ve Toplum Ruh Sağlığı Hemşireliği		296
<i>Individuals With Mental Disabilities in Cities and Community Mental Health Nursing</i>		297
• Suzan Çelik		
Okul Bahçeleri Oyun Alanı Mı Park Yeri Mi?		298
<i>Are Schoolyards Parking Spaces or Playgrounds?</i>		299
• Ayşe Taş		
Okul Çevre Sağlığı		300
<i>School Environmental Health</i>		301

• Timur Kaprol		
Görüntü Kirliliği		302
<i>Visual Pollution</i>		303
• Ece Elif Öcal		
Kent ve Gürültü		304
<i>City and Noise</i>		305
• Çiğdem Bozkır		
Tüketici Bilinci ve Çevre		306
<i>Consumer Awareness and Environment</i>		307
• Elif Baydemir		
Belediyelerin Görme Engelliler İçin Erişilebilir Kent Yaratma Görevi ve Mali Sorumluluğu		308
<i>The Competence and Financial Responsibility of Municipalities About the Providing of Accessible City for Visually Disabled Person</i>		309
• Nursel Üstündağ Öcal		
Kent ve Yürüme Engelliler		310
<i>Cities and Walking Impaired</i>		311
• Çiğdem Tekin		
Çalışan Kadın ve Kent Güvenliği		312
<i>Working Women and City Security</i>		315
• Erkan Pehlivan		
Kentte Su Kesintileri		316
<i>Water Disruption in the City</i>		319
• Esmâ Aksu		
Su Baskınları ve Sağlık		320
<i>Flooding and Health</i>		321
• S. Yeşer Aslanoğlu		
Kent ve Konut Havalandırması		322
<i>Urban and Residential Ventilation</i>		323
• Belgin Yıldırım		
Kent Gürültüsü ve Okul Başarısı		324
<i>City Noise and School Success</i>		325
• Gülay Yılmazel		
Kent ve Evsizler (Risk Değerlendirme, Morbiditeler ve Ölümler)		326
<i>Urban and Homeless People (Risk Appraisal, Morbidities And Mortalities)</i>		327
• Egemen Ünal		
Varoşlar Kent Ortası Sefalet Yuvaları		328
<i>Slums (Poverty in the Middle of Cities)</i>		331
• Betül Fırıncı		
Yaşlanan Dünyanın Yalnız Aktörleri; Yalnız Yaşlılar		332
<i>Only Actors of the Old World; Lonely Seniors</i>		335
• Birsen Ocaklı		
Gündelikçi Kadınların Güvenliği		336
<i>Occupational Health and Safety of Charwomen</i>		338
• Pelin Bilgin Kahveci		
Sıcak Havalarda Yaşlılık		340
<i>Heat Waves and Seniors</i>		341
• Gülsüm Bilgin Emiral		
İklim Değişikliği ve Yaşlılar		342
<i>Climate Change and Old Persons</i>		343
• Emine Arslan		
Kentte Trafik Gürültüsü		344
<i>Traffic Noise in the City</i>		345

• Zeynep Ceylan	
Kentlerimizin En Önemli Çözüm Bekleyen Ana Problemlerinden Birisi Olan Mikrokirleticiler ve Giderim Öneriler	346
<i>Micropollutants And Removal Suggestions: One Of The Most Important Problems Requiring Solutions In Our Cities</i>	348
• Hazal Artuvan Korkmaz	
Elektromanyetik Kirlilik Yönünden Türkiye'deki Kentler	350
<i>Electromagnetic Pollution in Terms of Cities in Turkey</i>	351
• Melike Büşra Bayramoğlu Karşı	
Asit Yağmurlarının Hayatımızdaki Gerçeği	352
<i>Cities and Acid Rain</i>	353
• Melahat Melek Oğuz	
Sahipsiz Çocuklar	354
<i>Unattended Children</i>	355
• Hasan Çalışkan	
Bağımlılığa İtilen Çocuklar	356
<i>Children Pushed to Substance Abuse</i>	357
• Gülcan Demir Özdenk	
Çalışan Çocuklar	358
<i>Child Labour</i>	362
• Hüsam Beyazit	
Cities and Beggars	363
• Dilek Yapar	
Sokakta Akran Zorbalığı	364
<i>Peer Bullying on the Street</i>	365
• Pınar Soylar	
Kent, Reklam ve Çocuk	366
<i>City, Advertisement and Children</i>	367
• Ali Bilgili	
Geleceğin Kentlerinde Kuduz Hastalığını Önleme	368
<i>Preventing Rabies Disease in the Cities of the Future</i>	369
• Veysel Işık	
Şehir ve Deprem: Aktif Fayları ve Depremleri Anlama, Deprem Tahminleri ve Önlemler	370
<i>Urban and Earthquake: Understanding Active Faults and Earthquakes, Earthquakes Predictions and Preventions</i>	372
• F. Semanur Korkmaz Öner	
Kentte Açıkta Satılan Yiyecekler	374
<i>Food Sold Outdoors in the City</i>	375
• İrem Küçükali	
Bisiklet Paylaşımı / <i>Bicycle Sharing</i>	376
• Hüsniye Yücel	
Bisiklet Güvenliği	378
<i>Bicycle Safety</i>	380
• Meltem Yılmaz	
Yarının Kentinde Otizm ve Mekan	382
<i>Autism and Space in Future Cities</i>	383
• Sümeyye Gürol Tepe	
Kent Yaşamında Bisikletin Günlük Yaşam Aracı Haline Getirilmesi	384
<i>Bicycle Daily Life in the City</i>	385
• Seda Koçak	
Hava Kirliliğinin Solunum Sistemi Üzerine Etkisi	386
<i>Effects of air Pollution on Respiratory System</i>	388

- **Aysun Tekeli**

Karbonmonoksit Zehirlenmeleri
Carbonmonoxide Poisonings

390
393

Sözlü Bildiriler / Oral Presentations

- **Faruk Yorulmaz**

Edirne Merkez İlçe İlköğretim Okullarında Emr Düzeyleri
Emr Levels in Primary Schools in Edirne Province

396
397

- **Duygu Kavuncuoğlu**

Hava Kalitesi İle Hastanelere Solunum Yolu Hastalıkları Nedenli Başvurular Arasındaki İlişkinin Değerlendirilmesi

398

*An Assessment of The Relation Between Air Quality and Presentations to Hospital
Caused by Respiratory Tract Diseases*

399

- **Gülay Yılmazel**

Halk Sağlığı ve Sürdürülebilir Şehirler
Public Health and Sustainable Cities

400
401

- **Rauf Onur Ek**

Hava Kirliliğinin Kardiyopulmoner Sistem Sağlığı Üzerine Etkiler
The Effects of Air Pollution on The Cardiopulmonary System

402
403

- **Zeynep Başkan**

Erciyes Üniversitesi Tıp Fakültesine Yeni Başlayan Kır Yada Kent Kökenli Öğrencilerinin
Toplumsal Cinsiyet Eşitliği ve Toplumsal Cinsiyet Rollerine İlişkin Görüşleri
*Opinions Of Just Registered For The Faculty Of Medicine Students Who Are From Rural
Area Or City About Gender Mainstreaming And Common Gender Roles*

404
406

- **Nermin Koruklu**

Değişen Kent Yaşamı, Aile İçi Şiddet ve Önleme Önerileri
Changing City Life, Domestic Violence And Prevention

408
409

- **F. Dilek Aktürk**

İklim Değişikliği-Kentler Ve Kentli Sağlığı (İstanbul Örneği)
Climate Change-Cities And Urban Health (Example Of Istanbul)

410
412

- **Arzu Kocabaş**

İklim Dostu Kentler İçin Bir Yol Haritası: İklim Eylem Planı
A Road Map for Climate-Friendly Cities: Climate Action Plan

414

- **Canberk Hazar**

Gemi Dizel Ana Makinelerinde Atık Isı Geri Kazanım Yöntemlerinin Termodinamik Analizi:
Güç Türbini İçin Bir Uygulama
*Thermodynamics Analysis of Waste Heat Recovery Systems in Ship Marine Diesel Engines:
Application for Power Turbine*

416
417

- **Kubilay Bayramoğlu**

Dizel Motorlarda Enjektör Püskürtme Avansının Motor Performansı ve Egzoz Salımlarına
Etkisinin Sayısal Olarak İncelenmesi
*Numerical Investigation of the Effect of Injection Timing on Engine Performance and
Exhaust Emissions In Diesel Engines*

418
419

- **Sultan Sevinç Kurt Konakoğlu**

KTÜ Kampüsü Örneğinde "Ekolojik Okuryazarlık" Temalı Bir Disiplinlerarası Proje
A Disciplinary Release Project Based on "Ecological Literacy" in The Case of KTÜ Campus

420
421

- **Canberk Hazar**

İzmir İli İçin Güneş Enerjisi Potansiyeli Tahmini
Solar Power Potential Estimation For İzmir

422
423

- **Giovanni Quaranta**

Rural - Urban Linkages and Short Food Supply Chain: A Multidimensional Win – Win Option

424

• E.V. Ionescu <i>The Importance of Climate Factors Specific to Techirghiol Areal in Modulation of Quality of Life Parameters of Patients Under Balneal Therapy</i>	425
• E.V. Ionescu <i>Balneal Resources Management of Lake Techirghiol in International Tourism Integrator Concept</i>	426
• E. Holban <i>Considerations on the Impact of Air Pollutants on the Environment and Health</i>	427
• Zeynep Yazıcıoğlu Halu <i>Effects of Urban Environment on Public Health through Walkability and Walking Needs</i>	428
• Savaş Kanbur Piroteknik Malzeme Üretimi Dahil Patlayıcı Madde Üretimi Yapan Tesislerde Çalışan Kadınların Solunum Fonksiyonlarının Değerlendirilmesi <i>Evaluation of Respiratory Functions of Women Workers in Explosive Materials Production Plants, Including Pyrotechnical Material Production</i>	430 431
• Suzan Çelik Bir Tıp Fakültesi Öğrencilerinde Fiziksel Aktivite Düzeyi ve Bu Düzeyin Mahalle Yapısal Özellikleri ile İlişkisinin Değerlendirilmesi <i>Physical Activity Level and Evaluation of These Levels With The Neighborhood Structural Features in a Medical Faculty Students</i>	432 433
• Müşerref Sedef Güvenli Oyun ve Spor Alanlarının Azalmasının Kentlerde Yaşayan Çocukların Hareketsiz Yaşam, Vücut Kitle İndeksi ve Esnekliklerine Etkisinin Değerlendirilmesi <i>The Reduction of Safe Game and Sports Area, Evaluation of The Effect of Children Living in the Cities of Non-Actual Life, Body Mass Index and Flexibility</i>	434 435
• Duygu Çelik Seyitoğlu Üniversite Öğrencilerinin Çevre Sorunlarına Yönelik Tutumlarının Belirlenmesi ve Etkileyen Faktörler <i>Determining the Attitudes of University Students towards Environmental Problems and Affecting Factors</i>	436 438
• Pınar Soylar Sağlık Personelinin Tıbbi Atık Yönetimi Konusunda Bilgi ve Uygulamalarının Değerlendirilmesi: Sistemik Derleme <i>Evaluation of Knowledge and Practices About Medical Waste Management Among Health Care Providers: Systematic Review</i>	440 441
• Bircan Ulaş Kadioğlu Gıda ve Beslenme Okuryazarlığı Ölçeklerin İncelenmesi <i>Investigation of Scales For Food and Nutrition Literacy</i>	442 443
• Mahmut Kahraman Atıksu Arıtma Tesisleri Derin Deniz Deşarj Hatlarının İnşasında Raylı Sisteme Dayalı Boru Döşeme Yönteminin Tuzla Örneği Üzerinden İncelenmesi <i>An Investigation on the Rolled System-Based Pipe Flooring Method of Waste Water Treatment Plant Deep Sea Discharge Lines on 'Tuzla' Sample</i>	444 445
• Betül Fırıncı Malatya İlinde Yaşayan 50 Yaş Üstü Bireylerin Ulaşım, Konut ve Dış Mekânlar Açısından Yaşam Alanı Değerlendirmeleri ve İlişkili Faktörler <i>In Terms of Transportation, Housing and Outdoor Spaces, Life Area Evaluations And Associated actors of Persons With 50 Years Old and Over Living in Malatya</i>	446 448
• Ayşe Ayçim Selam <i>A Clustering Application Using Arcadis Sustainable Cities Index: Positioning Istanbul In World's Leading Sustainable Cities</i>	450
• Emine Malkoc True - Çiğdem Kılıçaslan <i>Integrating the Streams as an Important Part of Urban Areas Into the Urban Decision Making Process</i>	451
• Özlem Şenol Açıer Kentleşme ve Enerji Konusu <i>Urbanization and Energy</i>	452 454

• **Özdemir Sönmez**

Türkiye’de Kırsal Alanlarda Yaşanan Nüfus Kaybının Tarımsal Üretim Üzerindeki Etkilerinin NUTS II Düzeyinde İrdelenmesi 456

Evaluation of The Effects of Population Decrease in the Rural Settlements on Agricultural Production At Nuts II Level 457

• **Mürsel Sabancı**

Kent Sağlığının Geliştirmesi Uygulamalarında İşbirliği ve Yerel Yönetimlerin Kentin Sağlık Yönetimindeki Rolü: Sağlığı Geliştiren Şehir Karesi 458

Cooperation in City Health Promoting Practice and the Role of Local Governments in Health Management of City: A Health Promoting City Karesi 459

• **Suzan Çelik**

Bir Tıp Fakültesi Öğrencilerinde Vücut Kitle İndeksi, Beslenme Niteliği ve İlişkili Faktörlerin Değerlendirilmesi 460

Evaluation Of Ohe Body Mass Index, Feeding Quality And Related Factors İn a Medical Faculty Student 461

• **Fevziye Çetinkaya**

Effects of Migration from Rural to Urban on Women's Health 462

• **Osman Kurt**

Tıp Fakültesi Öğrencilerinin Küresel Isınma, İklim Değişikliği ve Sonuçları İle İlgili Bilgi Durumları ve Farkındalıkları 464

Knowledge and Awareness of Medical Faculty Students About Global Warming, Climate Change and Their Consequences 465

• **Çiğdem Tekin**

Rehber Eczanelerin Halk Sağlığı Üzerine Etkileri 466

Guide Pharmacies And Their Effects On The Public Health 467

• **Hatice Öner Altok**

Kentleşme, İnsan ve Değişen Değerler 468

Urbanization, Individual And Changing Values 469

• **Naile Bilgili**

Yaşlı Bireylerde Ev Kazası Geçirme ve Ev Güvenlik Durumlarının İncelenmesi: Kırsal Bölge Örneği 470

Investigation of Home Accidents and Home Safety Situations for Elderly Individuals: A Sample of Rural Region 471

• **Yasemin İnce Güney**

Balıkesir Huzurevi Projesi Yaşlılar İçin Yaşam Çevresi Önerileri 472

Balikesir "Huzurevi" Project Older-Age Living Environment Proposals 473

• **Yasemin İnce Güney**

Spatial Preferences For Older-Age Living Environments 474

Causes and Consequences of Agricultural Land Losses Regarding Recent Statutory Reform on Metropolitan Cities in Turkey 475

• **Sevda Ural**

Karabük Üniversitesi Hemşirelik Bölümü Öğrencilerinin Yaşlılık Algısı 476

Karabuk University Nursing Students' Perceptions of Elderl 477

• **Arife Deniz Oktaç Beycan**

Mimari Eğitiminde Kırsal Kalkınma Odaklı Proje Üreten Bir Atölye: Adobe_toprak Mimari Tasarım Atölyesi 478

A Workshop Producing Projects Focused On RuralDevelopment İn Architecture Education: Adobe-ArchitectureDesign Workshop 479

• **Murat Erdem**

Kentlerde Yaşayan Hassas Grupların Sosyalleşme Problemlerinin Çözümünde Yerel Yönetimlerin Etkisi: Karesi Kent Konseyi –Muhabet Engel Tanıamaz Projesi 480

The Impact of Local Governments in the Solution of the Socialization Problems of the Vulnerable Groups Living in the Urban Area: The Karesi City Council –The project of 481

• Duygu Çelik Seyitoğlu Engelli Dostu Kent Olgusu <i>Disability Friendly City Case</i>	482 483
• Oğuz Ateş Fiziksel Engelli Çocuklar İçin İyileştirme Bahçesi; Elazığ Örneği <i>Therapy Gardens for Physically Challenged Children: A Case of Elazığ</i>	484 485
• Nursel Üstündağ Öcal Engelliler İçin Erişilebilir Şehirler <i>Accessible Cities for the Disabled</i>	486 487
• Nazlı Mine Yurdakul Kent Meydan ve Sokaklarının Kullanıcı Yaşam Kalitesi Üzerindeki Etkileri <i>The Effects of Urban Square and Street on the User Life Quality</i>	488 489
• Fatma Şebnem Kuloğlu Yüksel Evaluation of the Effects of Particulars During Processing of Urfa Stone Used in Traditional Architecture on Human Health	490
• Yüksel Ardali Türkiye’de Denize Taşınan Karasal Kökenli Mikroplastiklerin Gelecek Tahminleri İçin Örnek Model <i>Model for the Forecasting of the Land-Based Microplastics Carrying From River to Sea In Turkey</i>	492 493
• Duygu Çelik Seyitoğlu Kent-içi Trafik Gürültü Düzeyi Farklılığının Halk Sağlığı Esenliğine Etkisinin Değerlendirilmesi <i>Evaluation of the Effect of Intra-urban Traffic Noise Level Difference on Department of Public Health Well-being</i>	494 495
• Melike Büşra Bayramoğlu Karşı Sıralı Yaş Çökeltme ve Haftalık Atmosferik Toplam Çökeltme Örneklerinin Asiditesinin İncelenmesi <i>Investigation of Acidity of Fractionally Sampled Wet Deposition and Weekly Atmospheric Total Deposition</i>	496 497
• Cem Erkebay Sürdürülebilir Katı Atık Yönetimi Uygulamalarında Körfez Belediyesi Örneği <i>Sound Sustainable Solid Waste Management Example Gulf Municipality Applications</i>	498 499
• Ece Sökmen Yılmaz İzmir’deki Şehirleşme, Kirlilik Ve Biyoçeşitlilik Üzerine Bir Derleme <i>A Review on Urbanization, Pollution And Biodiversity in İzmir</i>	500 501
• Şüheda Basire Akça Uzman Görüşüne Dayalı Rekreasyonel Alanların Görsel Peyzaj Kalitesi Analizinin Değerlendirilmesi; Boraboy Gölü ve Tabiat Parkı (Amasya) <i>Evaluation of Recreational Areas Visual Landscape Quality Analysis Based on Expert Opinion; Boraboy Lake Natural Park (Amasya, Turkey)</i>	502 503
• Azapay Ümmühan Yalçınayavuz Kentlerin Sosyal Platformu; Kent Parkları <i>Urban Social Platform; Urban Parks</i>	504 505
• Aziz Cumhuri Kocalar “Koruma Alanları”nın Yükselen Rantı İle Çevre (Orman) Mevzuatındaki Değişimler ve “Gölcük Tabiat Parkı” Örneği <i>Environmental (Forest) Legislation and "Gölcük Natural Park" With Rising Return of "Protected Areas"</i>	506 507
• Hülya Öztürk Tel Kent Parklarının Ekolojik Tasarım Kriterleri Açısından İrdelenmesi: Balıklıgöl Örneği <i>Evaluation of Urban Equipment Elements in Sanliurfa Hasimiye Square in Terms of Urban Identity and Urban Aesthet</i>	508
• Nuriye Değirmen Kütahya’nın Gemi ve Vazo Tema Tasarımlı Çocuk Parkları Çocuk Sağlığı İçin Risk Taşıyor Mu? <i>Is There a Risk for Child Health in Kütahya's Children's Parks With Ship and Vase</i>	510

<i>Theme Designed?</i>	512
• Makbulenur Bekar	
Sürmene İlçesinin Kırsal Peyzaj Özellikleri ve Turizm Potansiyelinin Değerlendirilmesi	514
<i>Assessment of Rural Landscape Features and Tourism Potential of Sürmene District</i>	515
• F. Barış	
<i>Geodesign for Urban Planning – the Exampale of Harran University's Campus Masterplan</i>	516
• Fusun Balık Şanlı	
<i>Monitoring Urban Green Space Using Göktürk-2 Data: A Case Study For Edirne City</i>	517
• Nadide Ebru Yazar	
Akıllı Şehir Tanımları, Standartları ve Türkiye Örneği	518
<i>Smart City Definitions, Standards and Case of Kadıköy</i>	519
• Aysel Kekillioğlu	
Modern Biyoteknoloji Ve Biyogüvenlik Üzerine Bir İnceleme	520
<i>An Investigation on Modern Biotechnology and Biosecurity</i>	521
• Makbulenur Bekar	
Peyzaj Mimarlığında Tematik Bahçe Kavramı	522
<i>Thematic Garden Concept In Landscape Architecture</i>	523
• Aysel Kekillioğlu	
<i>Investigation on Forensic Insects Fauna of Urban Areas Over Cappadocia</i>	524
• Şeyma Akkurt	
Sürdürülebilir Şehir Yaşamı ve Su yönetiminde Gri Su Sisteminin Önemi	526
<i>Sustainable City Life and The Importance of The Grey Water System in Water Management</i>	527
• Yüksel Ardali	
İçme Sularında Endokrin Bozucu Bileşikler Ve Geleceğimiz	528
<i>Endocrine Disrupting Components and Human Health Risk Problems in Drinking Water Supply System</i>	529
• Ece Sökmen Yılmaz	
Sulardaki Arseniği Metilleyen Mikroorganizmalar, Sağlığı Tehdit Edici Yönleri ve Biyoteknolojik Önemi	530
<i>Arsenic Methylating Microorganisms In Waters, Health Threating Features and Biotechnological Importance</i>	531
• Tuba Duygu Yılmaz	
Bir İlde 2017 Yılında Yapılan Deniz Suyu Analizlerinin Değerlendirilmesi	532
<i>The Assessment of Sea Water Analysis in a City in 2017</i>	533
• Şeyma Akkurt	
Kentlerde Sürdürülebilir Su Yönetimi Sustainable Water Management in Cities	536
<i>Sustainable Water Management in Cities</i>	537
• Zeynep Özen	
Kentlerde Sürdürülebilir Su Yönetimi	538
<i>An Example of Local Solutions in Local Water Management in Urban Districts : Rain Harvesting</i>	539
• Aziz Cumhuri Kocalar	
Koruma Sorunları: Karia Devleti Antik Liman Kenti	
“Herakleia-Latmos” ve “Bafa Gölü Tabiat Parkı”	540
<i>Conservation Issues: Karia State Antique Harbor City</i>	
“Herakleia-Latmos” and “Bafa Lake Natural Park”	541
• Nuriye Değirmen	
Kütahya'nın Park ve Bahçelerinin Tuvalet Sorunları Üzerine Etik Yaklaşım	542
<i>Toilet Problems of The Parks and Gardens of Kütahya; Ethical Approaches</i>	544
• Ümran Duman	
<i>Examining the User Satisfaction in Relation to Urban Furniture: A Study in Kyrenia, Barış Park</i>	546
• Aslı Bozdağ	
<i>Generating of Rock Fall Sensibility Maps With Geographical Information System, the Case of Uşak</i>	548

• Aslı Bozdağ <i>Use Of Geographical Information System (Gis) Applications In Site Selection of Niğde Province Solid Waste Landfill Area</i>	549
• Ali Özer Kentlerde Çalışan Çocukların Durumları ve Sorunları <i>The Status And Problems Of Working Children In Cities</i>	550 552
• Serdal Öğüt Pestisitlerin Genotoksik Etkileri / <i>Genotoxic Effects of Pesticides</i>	554
• İbrahim Yıldız Doğada Serbest Yaşayan tehlikeli Parazit "Acanthamoeba spp." ile mücadelede yeni bir ajan; Stabilize Hipokloröz Asit <i>A New Agent In The Struggle With The Dangerous Parasite "Acanthamoeba spp"; Stabilize Hypochlorous Acid</i>	556 557
• Evren Tileklioğlu Şehirlerde Değişen Çevre, İnsan, ve Bağırsak Parazitleri: Aydın örneği <i>A New Agent In The Struggle With The Dangerous Parasite "Acanthamoeba spp"; Stabilize Hypochlorous Acid</i>	558 559
• Erdoğan Malatyalı <i>Toxoplasma Gondii: A Parasite From Environment To Human Cell</i>	560
• Şahin Toprak Şehirlerde Bit, Bitlenme ve Çözüm (Şanlıurfa Projesi) <i>Pediculus and Pediculosis in Cities with the Solution (Şanlıurfa Project)</i>	562 563
• Funda Sankur Şehirde Bir Çift Kanat: Myiasis <i>A Pair Of Wings in the City: Myiasis</i>	564 565
• Ali Özer Kentler ve Yaşlılar <i>Cities and the Elderly</i>	566 568
• Gülşen Güneş Yaşlı Dostu Şehirler <i>Old Friendly Citi</i>	570 571
• Nursel Üstündağ Öcal Geleceğin Kentlerinde Hassas Gruplar Olarak Yaşlılar ve Yaşlı Dostu Kent <i>Elders As Vulnerable Groups in the Cities of Future and Age- Friendly City</i>	572 573
• Naile Bilgili Kırsalda Konut Koşulları ve Yaşlı Sağlığı <i>Housing Conditions And Elderly Health In Rural Area</i>	574 575
• Hamza Kurtkapan Yaşlılar İçin Akıllı ve Teknolojik Bir Çevre İnşa Etmek: Akıllı Şehir Yaklaşımının İmkânları <i>Building A Smart And Technological Environment For Elderly: Possibilities Of Intelligent City Approach</i>	576 577
• Faruk Yorulmaz Türkiye’de Yazılı Basında Yer Alan Maganda Nedenli Yaralanma ve Ölümünün Değerlendirilmesi 2016-17 <i>Evaluation of Deaths and Injuries on Newspapers By Stray Bullet in Turkey in 2016-2017</i>	576 577
• Gülşen Yılmaz Sağlık Okuryazarlığı ve Çevresel Risk Algısı: Kentsel Bölgede Bir Aile Sağlığı Merkezi Örneği <i>Health Literacy And Environmental Risk Perception: A Sample From Family Health Center In Urban Areas</i>	580 581
• Arda Borlu Kayseri İl Merkezinde Halkın Sağlıklı Yaşam Biçimi Davranışları <i>Healthy Lifestyle Behaviors Of Adults In Kayseri Province Center</i>	582 584

• Gülşah Yurt Kayseri İl Merkezinde Halkın Sağlıklı Yaşam Biçimi Davranışları	586
• Gülşah Yurt <i>Spatial Data Analysis of Cancer Cases by Geographical Information System: Case Study Bartın City, Turkey</i>	587
• Betül Fırıncı Kent Yaşamında Biyolojik Çeşitlilik <i>Biological Diversity in the City Life</i>	588 590
• Yüksel Ardalı <i>Evaluation and Investigation of Samsun Tekkekoy Deep Sea Discharge System in Turkey's Black Sea Coast</i>	592
• Güneş Özçolpan <i>Circulating Respiratory Viruses in Aydın Province</i>	593
• Zeynep Aydoğan <i>Ecological Risk Assessment of Heavy Metal Pollution With Using Some Dytiscidae (Coleoptera) Species, Collected From Denizli Province, Turkey</i>	594
• Kubilay Bayramoğlu Dizel Motorlarda Kullanılan Etanol ve Metanol Katkılı Yakıt Karışımları için Çevresel Emisyon Tahmini	596
• Kubilay Bayramoğlu <i>Emission Estimation for Ethanol and Methanol Fuel Blends Used in Diesel Engines</i>	597
• Rauf Onur Ek Hava Kirliliğinin Hematolojik Parametreler Üzerine Etkileri <i>The Effects of Air Pollution on Hematological Parameters</i>	598 599
• Birsen Ocaklı Kronik Havayolu Darlığı Hastalığı Olan Hastaların Kliniği Stabil İken Aylara Göre İnflamasyon Belirteçleri Değişir Mi? <i>Are the İnflammation Markers Change by Monthly at Stable Clinic Patients With Chronic Airway Obstruction</i>	600 603
• Nazlı Mine Yurdakul Sürdürülebilir Yeşil Kampüs Yaklaşımının Ktü Örneğinde İrdelenmesi <i>Interpretation of the Sustainable Green Campus Approach in Karadeniz Technical University</i>	604 605
• Oğuz Ateş Malatya Kentsel Alanında Bir Yeşil Alan Sistem Önerisi <i>A Green Area System Suggestion in Malatya Urban</i>	606 607
• Serpil Menteşe Kentsel Yeşil Alan Kullanımı ve Ekolojik Farkındalık: Bilecik Örneği <i>The Use of Urban Green Area and Ecological Awareness: The Case of Bilecik</i>	608 609
• Fatma Kürüm Varolğüneş Kent Yoğunluğundan Kaçış Alternatifi "Eko-Termalizm" <i>Assessment of Thermal Tourism Facilities (TTFs) from the Perspective of Ecological Architecture"Eco-Thermalism"</i>	610 611
• F. Nur Baran Aksakal - A. Gültekin - E. Sever <i>Epidemiological Observation of Traffic Accidents' Causes That Occurred in the Last Decade</i>	612
• F. Nur Baran Aksakal - A. Gültekin - E. Sever <i>Awareness of Teachers on Problems About Safety of School Services</i>	613
• Sultan Sevinç Kurt Konakoğlu Günümüz Kentlerinde Yaya ve Bisiklet Köprüleri <i>Pedestrian and Bicycle Bridges in Today's Cities</i>	614 615
• Nurhan Koçan Kayseri Kenti Kültür Bisiklet Yolu Projesi <i>Cultural Bicycle Road Project of the Kayseri City</i>	616 617

• Müge Yurtcan		
Kampüs Alanlarında Rekreasyon Temelli Bisiklet Parkuru Tasarımı Örneği		618
<i>Recreation Based Bicycle Parking Design Examples in Campus Areas</i>		619
• Levent Atalı		
Kartepe Doğa Yürüyüşü ve Bisiklet Parkuru Projesinin İncelenmesi		620
<i>Review of Kartepe Hiking and Bike Tracking Project</i>		621
• Gülcan Demir Özdenk		
Üniversite Öğrencilerinin Rekreasyonel Aktivitelere Katılımı ve Etkileyen Faktörler		622
<i>Participation of University Students in Recreational Activities and the Factors Affecting the Participation</i>		623
• Sultan Sevinç Kurt Konakoğlu		
Bisiklet Yolu Güzergâhları ve Donatı Tasarımına Yönelik Gerçekleştirilen Workshop Sürecinin KTÜ Kanuni Yerleşkesi Örneğinde İrdelenmesi		624
<i>An Examination of the Workshop Process for Designing Bicycle Routes and Outdoor Furniture in the Case of KTU Kanuni Campus</i>		625
• Cem Erkebay		
Marmara'da Su Kalitesinin ve Turizm Potansiyelinin Artırılmasında Karamürsel Örneği		626
<i>Karamursel Example in Increasing Water Quality and Tourism Potentials in Marmara</i>		627
• Gamze Bediroğlu		
Coğrafi Bilgi Sistemleri İle Hava Kalitesinin Zamansal Olarak İrdelenmesi: İstanbul İli Örneği		628
<i>Investigating Air Quality in Temporal With Geographical Information Systems (Gis): Case Study Istanbul</i>		629
• Cem Erkebay		
Trabzon'daki Evsel Atıksuların Deşarjı		630
<i>Domestic Waste Water Discharge Case Study in Trabzon</i>		631
• Veysel Güldal		
Su Kaynaklarının Sosyolojik Analizi Ve Sektörel Duyarlıklar: Akarçay Havzası Örneği		632
<i>Sociological Analysis of Water Resources and Sectoral Sensitivities: Akarçay Basin</i>		633
• H. Ebru Çolak		
Kentsel Gelişimin Nesne Tabanlı Sınıflandırma Ve Cbs Teknikleri Kullanılarak İncelenmesi: Trabzon İli Kaşüstü Mahallesi Örneği		634
<i>Investigation Of Urban Development Using Object-Based Classification And Gis Techniques: Case Study Kasustu Neighborhood, Trabzon</i>		635
Sara Demir		
Determination Role of the Coastal Activities' Changes in the Shoreline: Batumi and Trabzon Samples		636
• Phen Sukmag		
Community Health Impact Assessment for Solid Waste Management ; a case study of Ko-Yao Island, Phang-Nha, Thailand		637
• Ileana Claudia Mihailov		
Maximizing Physical and Kinetic Therapy of the Effects of Bodmards and Csdmards in Rheumatoid Arthritis		638
• Asem Muhsen		
Occupational Exposure to Blood and Body Fluids Among Healthcare Workers at Marmara University Educational and Research Hospital in Istanbul, Turkey.		639
• Meraman Mumtas		
Vulnerability and Community Disaster Coping Capacity Indicators for Assessing Disaster Risk Reduction at the Local Level : A case study in Klong La ngu Watershed, Satun Province, Thailand		640
• Iustina (Popescu) Boajă		
Fate and Transport of Nitrogen Species in Unsaturated Soil		641
• Husam Beyazıt		
Problems Due to Unregistered Waste Collectors		642
• Simona Claudia Cambrea		
Evolution of Shigellosis in Constanta County of Romania over 9 years		643

• Zeynep Baykan		
Bir Kentte Yaşayan 50 Yaş Üstü Bireylerin Yaşam Memnuniyetlerinin Değerlendirilmesi		644
<i>Chronic Diseases and Life Satisfaction in Urban People</i>		645
• Burak Mete		
Bir Kentte Yaşayan 50 Yaş Üstü Bireylerin Yaşam Memnuniyetlerinin Değerlendirilmesi		646
<i>Evaluation of Life Satisfaction of People Over 50 Years Living in a City</i>		647
• Erkan Pehlivan		
Bir Şehirde 50 ve Üzeri Yaştaki Bireylerin Sosyal Yaşam Özellikleri Ve İlişkili Faktörler		648
<i>Social Life Characteristics and Associated Factors of 50 and Over Years old Population in a City</i>		649
• Gülcan Demir Özdenk		
Formasyon Öğrencilerinde Algılanan Stres İle Gastrointestinal Semptom Arasındaki İlişkinin İncelenmesi ve Etkileyen Faktörler		650
<i>Examination of the Relationship Between Stress and Gastrointestinal Symptoms Detected in Formation Students and the Affecting Factors</i>		652
• Şeyma Görçin Karaketir		
Mersin İlinde Topraktaki Radyonüklid Konsantrasyonları ve Gama Radyoaktivitesi İlişkili Ömür Boyu Kanseri Riski		654
<i>Radionuclide Concentrations in Soil and Gamma RadioactivityAssociated Lifetime Cancer Risk Mersin, Turkey</i>		655
• Gülşen Güneş		
Akademisyenlerin Belediyenin Gençlik ve Spor Hizmetleri Konusundaki Düşünceleri		656
<i>The Expectations of Academicians Dealt With Sports from Municipalities</i>		657
• Çiğdem Tekin		
Türkiye’de Evsel İlaç Atığı İmha Politikası		658
<i>The Expectations of Academicians Dealt With Sports from Municipalities</i>		659
• Zeynep Ceylan		
Atık İlaçlarımızı Ne Yapıyoruz? / Ne Yapmalıyız ?		660
<i>What Do We Do/Should We Do With Waste Medication?</i>		662
• Birsen Ocaklı		
Çevre Danışmanlık Hizmetinin Alınması İle Aylık Atık Yönetiminde Kurumsal ve Birim Bazlı Davranış Değişikliği Oluyor Mu?		664
<i>Is There An Institutional and Unit-Based Behavioral Change in the Monthly Waste Management With the Acquisition of the Environmental Consultancy Service?</i>		666
• Aşkın Birgül		
Determination of heavy metal content in egg samples collected from Bursa Province, Exposure and Risk Assessment		668
• Zafer Hasan Ali Sak		
Comparison of respiratory findings of Stone Workers cutting Urfa stone by using watery and non-watery system		669
• Aslı Bozdağ		
Effects on Urban Areas of Mouth, the Case of Konya		670
• Duygu Akyol		
Kentsel Yaşam Kalitesinin Trabzon İli Örneğinde Ölçülmesi		672
<i>Measurement Of Quality Of Urban Life In Trabzon Area</i>		673
• Erkan Pehlivan		
Malatya İl Merkezinde Bir Resmi Kurum Çalışanlarının Kent ve Marka Algısı Konusundaki Tutum ve Düşünceleri		674
<i>The Attitudes and Opinions of Government Employees in the City of Malatya on City and Brand Perception</i>		674
• Murat Erdem		
Kent Yoksulluğunun Önlenmesinde Sosyal Doku Analizlerinin ve Bütçe Yönetimi Eğitimlerinin Önemi : Karesi Kent Konseyi Örneği		676
<i>The Prevention of Urban Poverty: The Importance of Social Tissue Analyses and Budget Management Trainings: The Case of Karesi City Council</i>		677

• Şüheda Basire Akça	
Tarihi Yapıların Kent Dokusuna Etkisine Sürdürülebilir Peyzaj Kapsamında Farklı Bir Yaklaşım: Sivas Kent Merkezi Örneği	678
<i>A Different Approach to the Effect of Historical Structures on Urban Texture In the Sustainable Landscape; Sivas City (Turkey)</i>	679
• Mürsel Sabancı	
Sivil Bir Yönetim Mekanizması Olarak Kent Konseylerinin, Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Konusunda Üzerine Düşen Sorumluluk ve Buna Yönelik Gerçekleştirilen Projeler: Karesi Kent Konseyi Örneği	680
<i>The responsibility of the City Councils on Social Assistance and Solidarity as a Civilian Management Mechanism and the Projects Conducted for It: The Case of Karesi City Council</i>	681
• Duygu Akyol	
Memnuniyet ve Mahalleye Bağlılık Düzeyinin Topluluk Duygusu İle İlişkisi: Trabzon Çukurçayır Mahallesi Örneği	682
<i>A Study On Satisfaction And Neighborhood Attachment In Relation With Sense Of Community: A Case Study Of Trabzon Çukurçayır</i>	683
• Burcu Yavuz Tabak	
Okullarda Sağlık Okuryazarlığı: İmkânlar ve Zorluklar	684
<i>Health Literacy in Schools: Opportunities and Challenges</i>	686
• Hasan Tabak	
Öğretim Programlarında Sağlık Okuryazarlığı ve Kazandırılması	688
<i>Health Literacy and its Attainment in Curriculum</i>	690
• Mustafa Altunsoy	
Sağlık Okur Yazarlığı ve Fiziksel Aktiviter / <i>Health Literacy and Physical Activity</i>	692
• Hülya Şirin	
Sağlık Okuryazarlığı ve Birinci Basamak Sağlık Hizmetleri	694
<i>Health Literacy and Primary Health Care Services</i>	695
• Asiye Uğraş Dikmen	
Sağlık İletişiminde Sağlık Okuryazarlığının Etkisi / Impact of Health Literacy in Health Communication	696
• Timur Kaprol	
Kırsal Sürdürülebilirlikte Koruma Yaşatma Çalışmalarının Önemi "Gaziköy Örneği"	698
<i>The Importance of Conservation and Memorial Studies in Rural Sustainability "Gaziköy Sample"</i>	700
• Azapay Ümmühan Yalçınayavuz	
Sürdürülebilir Kentler İçin CO2 Salınımı Azaltımı Yaklaşımları ve Geleceğe Yönelik Kentsel Stratejiler	702
<i>CO2 Emission Reduction Approaches for Sustainable Cities and Futuristic Urban Strategies</i>	703
• Ezgi Kırtorun	
Bursa İli Sürdürülebilir Kent Yönetimi	704
<i>Sustainable Urban Management in Bursa</i>	705
• Yasemin İlkey	
Sosyal ve Kültürel Sürdürülebilirlik Ekseninde Van'da Kentsel Sahiplenme Potansiyelleri	706
<i>Potentials of Spatial Appropriation in Van Within the Axis of Social-Cultural Sustainability</i>	707
• Çiğdem Tuğaç	
Kentleşmenin Evrimi İçinde Sürdürülebilir Kent Planlamasının Gelişimi ve Geleceği	708
<i>The Development and Future of Sustainable City Planning Throughout Urban Evolution</i>	709
• Lale Karataş	
Sağlıklı Şehrin Önemli Bileşeni Olarak Kültürel Miras: Mardin Ulucami'nin Malzeme Sorunları	710
<i>Cultural Heritage As An Important Component Of The Healthy City: Material Problems Of Mardin Ulucami</i>	711
• Nurhan Koçan	
Gaziantep Kalesi ve Çevresi Peyzaj Planlama ve Tasarım Projesi	712
<i>Landscape Planning and Design Project of Gaziantep Castle And Its Environment</i>	713
• Selver Koç	
Geleceğin Tarihi Kentlerinde Sürdürülebilir Kültür Turizmi: Isparta- İslamköy Örneği	714
<i>Sustainable Cultural Tourism In The Historical Cities Of The Future: Isparta -Islamköy Case Study</i>	715

• Hülya Öztürk Tel <i>Evaluation of Urban Equipment Elements in Sanliurfa Hasimiye Square in Terms of Urban Identity and UrbanAesthet</i>	716
• Aysel Kekillioğlu Kentsel Mekan Algısı Üzerine Bir Çalışma <i>A Study On Urban Place Perception</i>	718 719
• Nurhan Koçan Bartın Antik Rihtım ve Çevresi Peyzaj Tasarım Projesi <i>Landscape Design Project of the Bartın Antique Pier and its Environment</i>	720 721
• Melike Orhan <i>The Influences of Change of Function in Architectural Buildings on the Urban Space Perception</i>	722
• Fatma Cesur Stadyum Binalarının Sürdürülebilirlik Bağlamında İrdelenmesi <i>Evaluation of Stadium Buildings in the Context of Sustainability</i>	724
• Arda Borlu Hasta Bina Sendromunun Neden Ve Semptomları Üzerine Bir Derleme <i>A Review on the Reasons and Symptoms of Patient Building Syndrome</i>	726 729
• Mevlüt Üzülmöz <i>Comparison of Istanbul 3Rd Airport and Seul Incheon International Airport in Terms of Integrated Transportation</i>	732
• H. Ebru Çolak Çevresel Kirlilik-Mülkiyet İlişkinin Konumsal Olarak İrdelenmesi: Trabzon İli Örneği <i>Spatially Investigation of Environmental Pollution-Property Relationship: Case Study Trabzon</i>	734 735
• Sibel Ersoy Yaşam Kalitesinin Arttırılmasında Konut Üretiminde Tasarım Girdisi Olarak Yerellik; Bursa-Kükürtlü Mahallesi Alan Araştırması <i>Locality as a Design Input in Housing Production in Increasing the Quality of Life; Bursa- Kükürtlü Neighborhood Area Survey</i>	736 737
• Zeki Yalın Önal Tarihi Kent Merkezindeki Kentsel Dönüşüm Sürecinde Kamusal Alan - Aidiyet İlişkisi: Barselona Örneği <i>The Relationship of Public Space - Belonging in the Urban Transformation Process in the Historic City Center a Case of Barcelona</i>	738 739
• Fatma Gözde Köseoğlu Kenti Sahiplen(me)me; Fikirtepe Kentsel Dönüşüm Sürecinde Kentiçi Göç ve Fikirtepelilerin Soylulaş(tır)ma Algısı <i>(Not) Owning the Space; intra-city Migration During Fikirtepe Urban Regeneration Process and Fikirtepe Dwellers' Perception of Gentrification.</i>	740 741
• Celil Özcan Toplu Konutların İnsanlar Üzerindeki Sosyal-Kültürel- Ekonomik Etkisi <i>The Social, Cultural and Economic Effect of Mass Housing on People</i>	742
• Ayşegül Keleş Eriçok Van Kentinin Dünü, Bugünü, Yarını: Geleceğe Ne Bırakacağız? <i>Van City's Past, Present, Tomorrow: What will we leave for the future?</i>	744 745
• Duygu Akyol Sürdürülebilir Mahalle Ölçeğinde Yerele Özgü Bir Setifikasyon Sistemi: Trabzon Konaklı Örneği <i>A Local Specific Certification System on a Sustainable Store:Trabzon Housing Example</i>	746 747
• Levent Atalı Kartepe İlçesi Örneğinde Fiziksel Hareket ve Sosyalleşme "Kadın Spor Merkezleri" <i>Review of Kartepe Hiking and Bike Tracking Project "The First Project to be Performed on the Ecotourism Functional Area"</i>	748
• Aslı Altanlar Turizmin Etkilerini Yerel Ölçekteki Tarihi Mahalleler Üzerinden Yeniden Düşünmek <i>Re-Thinking Influences of Tourism With Consideration of Local Historical Neighbourhoods</i>	750 751
• Sibel Polat Kültürel Miras Alanlarının Yaşatılmasında Katılımcı Kentsel Tasarım Yaklaşımları: Bursa Hanlar Bölgesi Örneği	752

<i>Participatory Urban Design Approaches In Sustaining Cultural Heritage Sites: The Case Of Hanlar District In Bursa, Turkey</i>	754
• Gülşen Güneş	
Kentleşme ve Ruh Sağlığı: Uluslararası Literatürün Gözden Geçirilmesi	756
<i>Urbanization and Mental Health: International Literature</i>	757
• Gülcan Demir Özdenk	
Üniversite Öğrencilerinin Çevre Davranışı ve Bunu Etkileyen Bazı Faktörlerin İncelenmesi	758
<i>Environmental Behavior of University Students and Examination of the Factors Affecting These Behaviors</i>	760
• Burak Mete	
Bir Eğitim ve Araştırma Hastanesi Çalışanlarının Çevre Kirliliği ve Geri Dönüşüm Konusundaki Tutum ve Davranışları	762
<i>Employees' Attitudes and Behaviors About Environmental Pollution and Recycling in an Education and Research Hospital</i>	763
• Betül Fırıncı	
Tıp Fakültesi Öğrencilerinin Ekolojik Ayak İzlerinin Belirlenmesi ve İlişkili Faktörler	764
<i>Determination of Ecological Footprints of Medical Faculty Students and Related Factors</i>	766
• Şeyma Görçin Karaketir	
Tıp Fakültesi Öğrencilerinin Tükenmişlik Düzeyleri ve Etkileyen Faktörler	768
<i>Burnout Levels of Medical Students and Influencing Factors</i>	
• Betül Fırıncı	
Bir Üniversitede Öğrencilerin Sürdürülebilir Tüketim Davranışlarının Belirlenmesi ve Etkileyen Faktörler	770
<i>Determination of Sustainable Consumption Behaviors in an University Students and the Affecting Factor</i>	772
• Asım Mustafa Ayten	
Kent Sağlığı ve Yaşam Kalitesi Bağlamında Fiziksel Aktivitelerin Rolü:	774
<i>Role of Physical Activities in the Context of Urban Health and Quality of Life</i>	775
• Fatma Kürüm Varolğüneş	
Yavaş Şehir Hareketinin Urfa-Halfeti Özelinde SWOT Analiziyle Değerlendirilmesi	776
<i>Evaluation of Slow City Movement in Urfa-Halfeti via SWOT Analysis</i>	777
• F. İlknur Ünüvar	
<i>The Socio Economic Analysis of Urban Agriculture in Turkey</i>	778
• Sara Demir	
<i>Determining Suitable Ecotourism Areas in Protected Watershed Area through Visibility Analysis</i>	779
• Ali Erfidan	
Kentsel Yaşam Alanlarının Planlanmasında Vatandaş Odaklı Yaklaşım ve Yönetişim: Karesi Prestij Caddeleri	780
<i>Citizen-Centred Approach and Governance in the Planning of Urban Living Areas: The Karesi Prestige Streets</i>	781
• Sara Demir	
<i>Energy Efficient Street Design Proposals in Trabzon City Center</i>	782
• Gülay Yılmazel	
Yeni Bir Kentsel Epidemiyi Olarak Bulaşıcı Olmayan Hastalıklar	784
<i>Non-Communicable Diseases as a New Urban Epidemic</i>	786
• Serdal Öğüt	
Ağır Metaller Ve İnsan Sağlığı Üzerine Etkileri / <i>Heavy Metals and Human Health Effects</i>	787
• Duygu Kavuncuoğlu	
Hasta Bakıcılarda Bel Ağrısı ve Yaşam Kalitesinin Değerlendirilmesi, Turgut Özal Tıp Merkezi	788
<i>An Evaluation Of Pm10 And So2 Levels in Air in the Province of Erzurum in 2012- 2017</i>	789
• Betül Fırıncı	
Hasta Bakıcılarda Bel Ağrısı ve Yaşam Kalitesinin Değerlendirilmesi, Turgut Özal Tıp Merkezi Örneği	790
<i>Lumbar Pain And Evaluated Life Quality in Patient Caregivers Sample of Turgut Özal Medicine Center</i>	792
• İbrahim Yıldız	
Elden Ele Enterobius Vermicularis	794

<i>Enterobius vermicularis From Hand to Hand</i>	795
• Ayşe Taş Yürümenin İnsan Sağlığı Ve Sağlık Ekonomisi Açısından “Yürüme İçin Avrupa Sağlık Ekonomisi Değerlendirme Aracı” (Europe Health Economic Assessment Tool For Walking - Heat) İle Değerlendirilmesi <i>Evaluations of the Walking Level's Health and Economic Benefits by Europe Health Economic Assessment Tool for Walking – Heat</i>	796
• Doğa Dinemis Aman <i>The Role of Public Open and Green Areas in Disaster Mitigation for Istanbul Urban Resilience</i>	797
• Nimet Mert Ağar Sahip Olduğumuz Estetik Kültürümüz Kentimize Sahip Çıkma Yöntemi Olabilir mi <i>Could The Aesthetic Culture We Have Be Method To Protect Our City</i>	798
• Mehmet Haydaroglu Türkiye’de Tahıl İle Ekmeğin Gıda Güvencesi Açısından ve Çevresel Yönden İncelenmesi <i>Cereal and Bread in Turkey: Food Security and Environmental Aspects</i>	800
• Gülşen Güneş Üniversitelerin Kentler Üzerine Etkileri / <i>The Effects of Universities on Cities</i>	801
• A. Gültekin - E. Sever - F. N. Baran Aksakal <i>School Departure Times And Measures That Must Be Taken During Departure</i>	802
• Aziz Cumhuri Kocalar Tarihi Yeraltı Yerleşmeleri-Sitler Ve Koruma Sorunları:Nevşehir Yeraltı Şehirleri (Derinkuyu, Kaymaklı) <i>Historical Underground Settlements-Sites And Conservation Problems: Nevşehir Underground Cities (Derinkuyu, Kaymaklı)</i>	803
• Nurhan Koçan Kapadokya Göreme Bölgesi Peyzaj Planlama Projesi <i>Landscape Planning Project of the Cappadocia Göreme Region</i>	804
• Oğuz Ateş Mekânsal Planlamada Peyzaj Hassasiyetinin İrdelenmesi: Malatya Kenti Örneği <i>Assessment of Landscape Sensitivity in Spatial Planning: A Case of Malatya City</i>	806
• Selver Koç Kent Kimliği Açısından Kent Müzeleri: Trabzon Kent Müzesi Örneği <i>City Museums With Regards to Urban Identity: the Case of Trabzon City Museum</i>	808
• Zernişan Sezer Kentsel Dönüşüm: Fikirtepe Örneği <i>Urban Transformation: Fikirtepe As An Example</i>	809
• Sinan Pesen Trafik Kazalarında Etkili Faktörlerin AHP, TOPSİS Yöntemleriyle İncelenmesi <i>Investigation of Factors Affecting Traffic Accidents by AHP, TOPSIS Methods</i>	810
• Sinan Pesen Trafik Kazalarına Etki Eden Faktörlerin Deney Tasarımı Yaklaşımı ile İncelenmesi <i>Investigation of Factors Affecting Traffic Accidents by Experimental Design Approach</i>	811
• Emine Gürkan Ayyıldız Trafik Kazalarına Etki Eden Faktörlerin Deney Tasarımı Yaklaşımı ile İncelenmesi <i>Evaluation of Pcb Concentrations and Determination of Health Risk at a High Traffic Region</i>	812
• Emine Aksoy İstanbul’da Kronik Hava Yolu Darlığı Hastalığı Olanlarda Yoğun Bakım Gerektiren Ataklar 2017’De 2016’Dan Fazla: Hava Kirliliğini Azaltmak İçin Daha Neler Yapabiliriz? <i>The Attacks Requiring Intensive Care Unit Admission Due to Acute Copd Exacerbation are Detected More in 2017 than 2016 in Istanbul. What Else Can We Do To Reduce Air Pollution?</i>	815
• Birsan Ocaklı Çevre Danışmanlık Hizmetinin Acil Servisler Atık Yönetimi: Göğüs Hastalıkları Dal Acillerinde Atık Yönetimi Ve Yatak Başı Üretilen Tıbbi Atık Miktarı <i>Environmental Consultancy Service Emergency Waste Management: Waste Management and Medical Waste Amount Produces According to Beds in Emergency of Pulmonary Diseases Hospital</i>	816
• Hülya Eçen Çalışkan Geleceğin Kentlerinde Hassas Gruplar “Akıllıyım Çünkü Teknoloji Bağımlısı Değilim” <i>Vulnerable Groups In Future Cities “I’m Smart Because I’m Not a Technology Addict”</i>	817
• Çiğdem Tekin Değişen ve Dönüşen Kentlerde Gelişimsel Açından Çocuk	818

<i>Children Developing in Changing and Returning Cities</i>	837
• Belgin Yıldırım	
Lise Öğrencilerinin Sigara ve Alkol Kullanım Yaygınlığının Belirlenmesi	838
<i>Determination of the Prevalence of Smoking and Alcohol Use Ofhigh School Students</i>	839
• Dilek Ener	
Sağlığa Etkileri Bakımından Alışveriş Merkezleri	840
<i>Shopping Centers Regarding their Effects on Physical, Mental and Social Health</i>	841
• Mehmet Dikici	
Yerel Su Yönetiminin Geleceği ve İstanbul Örneği	842
<i>The Future of Local Water Management and Istanbul Sample</i>	843

Poster Bildiriler / Poster Notified

• Husam Beyazıt	
<i>Problems Due to Unregistered Waste Collectors</i>	848
• Onur Yayayürük	
<i>Amalgamation Performances of Gold-Coated Quartz Wool, Alumina, Silica, Sand and Carbon Fiber for the Determination of Inorganic Mercury in Waters by Cold Vapor Atomic Absorption Spectrometry</i>	849
• Onur Yayayürük	
<i>Use of Amberlite XAD-7HP for the Separation of Mn(II) and Mn(VII) in Waters</i>	850
• İpek Altuğ Turan	
<i>A Study About the Effects of Street and Boulevard Quality on Urban Identity: A Case Study on İzmir / Turkey</i>	851
• Emine Malkoc True - Çiğdem Kılıçaslan	
<i>Evaluating the Interaction Between People, Stream And City: A Case Study of Izmir`S Meles Stream, Turkey</i>	852
• Nebile Dağlıoğlu	
<i>Adana İli'nde Ketiapın Kötüye Kullanımı</i>	853
• Hale Seçilmiş Canbay	
<i>Micellar Liquid Chromatography in the Context of Green Analytical Chemistry</i>	854
• Hale Seçilmiş Canbay	
<i>Green methods: Sample preparation and Chromatography Technique</i>	855
• Elena Valentiana	
<i>Monitoring and Evaluation of Patients' Satisfaction in Medical Units that Use Natural Factors for Treatment</i>	856
• Elena Dantes	
<i>The Cement Factory Exposure - A Possible Risk for Mesothelioma</i>	857
• Irina Magdalena Dumitru	
<i>Respiratory Infections and Air Pollution, Retrospective Study Over the Past 10 Years</i>	858
• Ilirjan Malollari	
<i>Instances of Food Adulteration and Contamination and Implications to Food Safety and Health and Possible Environment Issues</i>	859
• Belgin Yıldırım	
<i>Kent Gürültüsü ve Okul Başarısı</i>	860
<i>City Noise and School Success</i>	861

THE PARTICIPANTS OF THE 2ND INTERNATIONAL URBAN, ENVIRONMENT AND HEALTH CONGRESS FROM OUTSIDE OF TURKEY

	NAME AND SURNAME	TITLE	COUNTRY	PARTICIPATION	PRESENTATION TITLE	SCHEDULED PROGRAM
1	Gabriel GULIS	University of Southern Denmark, Unit for Health Promotion Research	Denmark	Invited Speaker - Curators	“Public health system within a municipal (urban) framework”	17 APRIL 2018 TUESDAY 16:30-18:30
2	Jana KOLLAROVA	Regional Public Health Authority in Kosice, Slovakia	Slovakia	Invited Speaker - Curators	“Public health system within a municipal (urban) framework”	17 APRIL 2018 TUESDAY 16:30-18:30
3	Mariana GOLUMBEANU	International/ National Institute for Marine Research and Development “Grigore Antipa” Constanta, Romania	Romania	Invited Speaker	Inter-Scientific cooperation for the environmental management and sustainable development within the Southeastern Europe and Black Sea region	18 APRIL 2018 WEDNESDAY 10:30-12:30
4	Carmen MAFTEI	Ovidius University of Constanta, Romania	Romania	Invited Speaker	The link of natura conservation and regional development - case study Techirghiol Lake	18 APRIL 2018 WEDNESDAY 10:30-12:30
5	Carolina CONSTANTIN	University Politechnica of Bucharest, Romania	Romania	Invited Speaker	Nitrate in Environment, Food and Health	18 APRIL 2018 WEDNESDAY 10:30-12:30
6	Magda NENCIU	National Institute for Marine Research on Development “Grigore Antipa”, Romania	Romania	Invited Speaker	Stakeholders’ engagement to better support decision-making in climate services: Bridging the gaps between scientists and end-users	18 APRIL 2018 WEDNESDAY 10:30-12:30
7	Rafi RiCH	Founder& CEO of SUITS (SmarterUrban IT& Strategies)	Israel	Invited Speaker	Urban Innvation & Smart Ctiy Initiatives	18 APRIL 2018 WEDNESDAY 15:40-16:20
8	Jens Erik LARSEN	The Father of Eurovelo	Denmark	Invited Speaker	Sustainable Tourism Model - EuroVelo	18 APRIL 2018 WEDNESDAY 16:20-17:20
9	Laska NENOVA	ISCA, International Sport and Culture Association NowWemove European director and creative coordinator	Bulgaria	Invited Speaker	MOVEment Spaces for future cities	18 APRIL 2018 WEDNESDAY 16:20-17:20
10	Dragan GJORGJEV	Policy Advisor, Institute of Public Health Medical Faculty Skopje Republic of Macedonia	Macedonia	Invited Speaker	“EU Scientific Programs In This Area Horison 2020- INHERIT” Air Pollution and Climate Change - among the biggest challenges of the cities	19 APRIL 2018 THURSDAY 09:40-10:30 11:00-12.30
11	Ana Oprişan	SOAS University of London	Romania	Invited Speaker	Challenging Roma Urban Poverty through Social Inclusion	16 APRIL 2018 THURSDAY 16:00-16:40

	NAME AND SURNAME	TITLE	COUNTRY	PARTICIPATION	PRESENTATION TITLE	SCHEDULED PROGRAM
12	Florin MOISA	Resource Center for Roma Communities	Romania	Invited Speaker	Public Representation of Roma People in Post-Communist Romania – The Dynamics of the Media	19 APRIL 2018 THURSDAY 16:00-16:40
13	Giovanni QUARANTA	University of Basilicata - Italy	Italy	Congress participant	Rural Extinction and Agriculture: Rural - Urban Linkages and Short Food Supply Chain: A Multidimensional Win-Win Option	18 APRIL 2018 WEDNESDAY 15:00-16:30
14	Rosanna SALVIA	University of Basilicata – Italy	Italy	Congress participant	Rural Extinction and Agriculture: Rural - Urban Linkages and Short Food Supply Chain: A Multidimensional Win-Win Option	18 APRIL 2018 WEDNESDAY 15:00-16:30
15	Elena V. IONESCU	Ovidius” University of Constanța, Faculty of Medicine	Romania	Congress participant	Balneal Resources Management of Lake Techirghiol in International Tourism Integrator Concept	18 APRIL 2018 WEDNESDAY 15:00-16:30
16	R. E. ALMASAN	Ovidius” University of Constanța, Faculty of Medicine	Romania	Congress participant	Balneal Resources Management of Lake Techirghiol in International Tourism Integrator Concept	18 APRIL 2018 WEDNESDAY 15:00-16:30
17	Elena HOLBAN	National Institute for Research and Development in Environmental Protection - INCDPM	Romania	Congress participant	Considerations on the Impact of Air Pollutants on the Environment and Health	18 APRIL 2018 WEDNESDAY 15:00-16:30
18	Phen SUKMAG	Health System Management Institute, Prince of Songkla University, Songkhla, Thailand.	Thailand	Congress participant	Community Health Impact Assessment for Solid Waste Management ; A case study of Ko-Yao Island, Phang-Nha, Thailand	19 APRIL 2018 THURSDAY 10:30- 11:30
19	Claudia MIHAILOV	Ovidius University of Constanta, (Romania)	Romania	Congress participant	Maximizing Physical and Kinetic Therapy of the Effects of Bodmards and Csdmards in Rheumatoid Arthritis	19 APRIL 2018 THURSDAY 10:30- 11:30
20	Simona Claudia CAMBREA	Faculty of Medicine, “Ovidius” University, Constanta, Romania	Romania	Congress participant	Evolution of Shigellosis in Constanta County of Romania over 9 years	19 APRIL 2018 THURSDAY 10:30- 11:30
21	Mumtas MERAMAN	Songkhla Rajabhat University, Thailand	Thailand	Congress participant	Vulnerability and Community Disaster Coping Capacity Indicators for Assessing Disaster Risk Reduction at the Local Level : A case study in the Coastal zone of Satun Province, Thailand	19 APRIL 2018 THURSDAY 10:30- 11:30
22	Iustina (Popescu) BOAJA	National Institute for Research and Development in Environmental Protection - INCDPM	Romania	Congress participant	Fate and Transport of Nitrogen Species in Unsaturated Soil	19 APRIL 2018 THURSDAY 10:30- 11:30
23	Irina Magdalena DUMITRU	Ovidius University of Constanța, Faculty of Medicine, 1 University Street, 900470, Constanța, Romania	Romania	Congress participant	Respiratory Infections and Air Pollution, Retrospective Study Over the Past 10 Years	19 APRIL 2018 THURSDAY 10:30- 11:30
24	Ümran DUMAN	Yakın Doğu Üniversitesi	KKTC	Congress participant	Examining the User Satisfaction in Relation to Urban Furniture a Study in Kyrenia, Baris Park	19 APRIL 2018 THURSDAY 17:20- 18:20

Yarının Kentleri

Future Cities



Davetli Konuşmacılar

Invited Speakers



Küratörler sanat ile sanat aşıkları arasında bir iletişim görevlisi, tasarımcı ve içerik uzmanıdır. İçeriğin zamana uygunluğunu sağlar, sorgulayıcı ve yaşamla sanatı uyumlu hale getiren kişilerdir. Geleceği geliştiren şehirler mimari, teknik, teknolojik, mühendislik, sosyal, güvenlik, çevre ve sağlık açısından sanat eseri olmalıdırlar. Ve bu nedenle, geleceğin şehirleri küratörlere büyük ihtiyaç duymaktadır.

Çağımızda çok sık tekrarlanan “interdisipliner ve sektörlerarası işbirliği” kavramları geleceği oluşturan planlar için önemlidir. İşbirliklerinin masada veya dosyalarda kilitli kalmayacak açılımlara ihtiyacı vardır. Şehir kimliği çalışmaları, vizyon-misyon belirleme basamağında kalmamalıdır. Bir şehir sürekli yenilenmeyi sürdürebilirse, kimliğinde yaşanan değişimlerin de farkına varacaktır. Değişime uygun hızla yeni modeller çalışmak gerekebilir. Yeni modeller için yeni fikirleri toplamak, bunları harekete geçirmek heyecan vericidir. Alışkanlıklarımız arasında yeralan “gidip örnekleri yerinde görmek” seyahatleri öncelikle yabancı ülkelere yapılmaktadır. Aslında en güzel örnekler ortak geçmiş ve kültüre sahip komşu il veya ilçelerden çıkabilir.

Birleşmiş Milletler tarafından Eylül 2015’de 15 yıllık “Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri” 17 başlık altında kabul edilmiştir (4). 11.hedef “Sürdürülebilir Şehir ve Yaşam Alanları”dır. Açıklamasında “Aşırı yoksulluk genellikle kentsel alanlarda yoğunlaşıyor; ulusal ve yerel yönetimler, bu alanlarda artan nüfusu barındırmak için çaba veriyor. Kentleri güvenli ve sürdürülebilir kılmak demek, güvenli ve erişilebilir konut sağlamak, gecekonduları dönüştürmek anlamına gelir. Ayrıca, toplu taşımacılığa yatırım yapmak, kamusal yeşil alanlar yaratmak, kentsel planlama ve yönetimi hem katılımcı hem de kapsayıcı olacak şekilde iyileştirmek anlamına da gelir.” cümleleri yer almaktadır (5). Ne kadar tepkiler ve korkular olsa da, yapay zeka çalışmaları çoğalmaktadır. Erişilebilir konut-yapay zeka arasındaki uçurum derin görünmekle birlikte; geleceği geliştirecek şehirlerin güçlü liderlerinin her iki konuyu da gündeminde tutması gerekmektedir.

12-13 Şubat 2018 tarihinde Kopenhag’da 43 Belediye Başkanı ve 85 diğer düzeylerde politik temsilciler biraraya geldiler. Gündem “sağlık ve iyilik hali kavramlarını, hakkaniyetli ve sürdürülebilir şekilde, kent gelişiminin merkezine nasıl oturtabiliriz?” sorusuna cevap bulmaktı. Aslında bu konu 1987 yılından bu yana Dünya Sağlık Örgütü’nün gündeminde olan ve yerel yönetimleri hedef grup olarak sürdürülen “Sağlıklı Şehirler Projesi”nin ana unsurudur. Dünya Sağlık Örgütü sağlığın sadece sağlık çalışanları, sağlık bakanlıkları tarafından sahiplenemeyecek kadar bileşeni olduğunu ortaya koymuştur. Sağlık tanımı içinde yer alan “tam iyilik hali” 2018 Kopenhag zirvesinde ön plana çıkarılmıştır. “Hakkaniyetli ve sürdürülebilirlik” vurgusu da yerel, ulusal ve uluslararası tüm mekanizmaların harekete geçirilmesini, işbirliğinin geçmişten daha farklı yöntemlerle artırılması gerektiğini ortaya koymaktadır. Kopenhag’da imzaya açılan ve sekiz anahtar destek maddesinin yer aldığı sözbirliği belgesi politika yapıcılarının rolünün artmasını ve daha fazla sorumluluk almalarını önermektedir (6).

Politika yapıcılar geleceği şekillendirecek ve geleceği geliştirmeye yönelik yöntemlerin kullanılacağı zamanlara hazırlar mı? Şüphesiz evet. Ancak, artan nüfus ve şehirleşmede yaşanan ve yaşanacak değişimleri karşılayacak, liderlerin vizyonuna uygun, hızlı, profesyonel çalışabilecek, onların zaman, insan gücü ve bütçe açısından hiçbir duraksama yaşamamasını sağlayacak ekiplerin de var olması, sayılarının artması ve hazır olması gerekmektedir. Tam bu noktada, bilgi üretenlere bir uyarı zamanıdır. Hıza uymak değil, hızın önünde gitmek gerekecek. Sizler de hazır mısınız?

Kaynaklar

1. 2050 Edinburgh City Vision, <http://edinburgh.org/media/743090/2050-Edinburgh-City-Vision.pdf>, archived on 26.02.2018.
2. Akıllı Şehirin Mimarı “İSBAK”, <http://isbak.istanbul/akilli-sehirler-3/>, erişme tarihi 26.02.2018.
3. The Future of Cities: Creating a Vision, 2016 KPMG International Cooperative (“KPMG International”). <https://assets.kpmg.com/content/dam/kpmg/pdf/2016/04/the-future-of-cities-creating-a-vision.pdf>, archived on 27.02.2018.
4. Resolution adopted by the General Assembly on 25 September 2015, A/RES/70/1, http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=A/RES/70/1&Lang=E, archived on 07.03.2018.
5. Hedef 11: Sürdürülebilir Şehir ve Yaşam Alanları, UNDP Türkiye, <http://www.tr.undp.org/content/turkey/tr/home/sustainable-development-goals/goal-11-sustainable-cities-and-communities.html>, archived on 07.03.2018.
6. WHO European Healthy Cities Network Summit of Mayors, 12–13 February 2018, Copenhagen, Denmark, <http://www.euro.who.int/en/media-centre/events/events/2018/02/who-european-healthy-cities-network-summit-of-mayors>, archived on 12.03.2018.

City Vision for Future Promotion

E. Didem Evcı Kiraz*

What kind of an answer would you get if you asked a city manager "Could you explain the vision of your city with one sentence?"

*Do cities have a vision?

*Cities are shaped by the vision of those who manage it.

*Inter-disciplinary and inter-sectoral work are required to determine a vision, mission and strategy.

* The vision of a city cannot be explained by one sentence.

These are the first expected responses. In the information note of the 2050 Edinburgh City Vision Project, the following section is of critical importance: "...whatever else happens over the next 30 years, we know that the city will have to adapt and change again if we are to continue being a great place to live, to work and to invest." In this project, the heading of learning from other cities is also interesting (1).

Focused on the development of the cities we live in; the perspectives are supported by technology and information systems and enables the production of beautiful and successful outputs. Smart cities are a good example of this. While defining smart cities on their website, Istanbul IT and Smart City Technologies Inc. wrote "The only way for intelligent systems to produce intelligent solutions is the transformation of the "Big Data" collected from thousands of sensors every day by means of intelligent processes into value-added information for the city and its managers." (2).

City vision is an important step for sustainable development in the cities. However, it is not enough for people to live in a healthy and safe environment. With the "approach of a future-developing city," the safety of the World and the life of those living in it can be guaranteed.

In the book of KPMG "The Future of Cities: Creating a Vision" published in 2016, the term "magnet" cities have been introduced (3). This word, which means "something that has the ability to attract", reminds us of the magnets that we buy as souvenirs during our travels around the world that are practical, cheap, portable, and easy to stick everywhere. It is suggested that the magnet cities should focus on seven main topics in order to have the capacity to develop the future (3).

- 1- Attracting productive, young curators
- 2- Maintaining continuous renewal
- 3- Determining the urban identity
- 4- Establishing connections with other cities
- 5- Producing new ideas
- 6- Realizing investments
- 7- Providing strong leadership

"Innovation and curatorship" draw attention among the seven items above. Breakthroughs such as Innovation-Research&Development-Invention have unfortunately, not been implemented in industrial or engineering fields as much. Actually; the cities that have a potential to develop the future need more "social innovations". The possibilities of technology are endless. However, what makes life livable is making technology-compatible environments acceptable for the living. This is where curators come into play. Who are curators? It is also interesting that the historical background of curatorship, which is identified with art, began with university administration. Curators are agents of communication between art and art lovers. They are designers and content specialists. They are interrogative people updating the content and synchronizing life and art. Cities developing the future must be artworks in terms of architecture, technical, technology, engineering, social, security, environment and health. And for this reason, future cities need a great deal of curators.

The concept of “inter-disciplinary and inter-sectoral cooperation” heard frequently in modern age, is important for the plans of the future. Cooperation needs to be implemented and not stay as unrealized plans on desks or files. Urban identity works should not remain in the stage of determining a vision-mission. If a city can maintain sustainable renewal, it will also reflect changes in its identity. It may be necessary to work on new models rapidly that are appropriate for change. It is exciting to collect new ideas for new models and to bring them into realization. The trips to “see the examples on-site”, which are a regular practice, are primarily made to foreign countries. In fact, the best examples can be found in neighboring provinces or districts with common history and culture.

“17 Sustainable Development Goals” for the next 15 years have been adopted by the United Nations in September, 2015 (4). The 11th goal is “Sustainable Cities and Communities”. It is explained further as “Extreme poverty is often concentrated in urban spaces, and national and city governments struggle to accommodate the rising population in these areas. Making cities safe and sustainable means ensuring access to safe and affordable housing and upgrading slum settlements. It also involves investment in public transport, creating green public spaces, and improving urban planning and management in a way that is both participatory and inclusive.” Even though there are certain reactions and fear towards them, artificial intelligence studies are increasing day by day. While the gap between attainable housing and artificial intelligence seems large, the strong leaders of the cities that will develop the future need to keep both issues on the agenda.

On 12-13 February 2018, 43 mayors and 85 other political representatives came together in Copenhagen. The agenda was to find an answer to “How to place health and well-being at the heart of urban development in a righteous and sustainable manner?” In fact, this issue is the key element of the “Healthy Cities Project”, which has been on the agenda of the World Health Organization since 1987 and has continued to view local governments as a target group. The World Health Organization (WHO) has established that health has many so components that they cannot be adopted by health workers and health ministries only. The “complete well-being” within the health definition was at the forefront of the 2018 Copenhagen Summit. The emphasis on “righteous and sustainable” presents the need of action to be taken in all local, national and international mechanisms, and the need for increased cooperation with different methods from the past. The Copenhagen Consensus based on eight key pillars, proposes to increase the role of policy makers and for them to take more responsibility (6).

Are policy makers ready for the times that will shape the future and times where methods to develop the future will be used? Yes, without a doubt. However, there is also a need of teams that can cope with the increasing population and urbanization and the changes that will take effect, adapt to the vision of the leaders, work fast and professionally, and leave no place for hesitation in terms of time, man power and budget. At this point, a warning is due for those producing information. We will need to move faster than the pace, not keep up with it. Are you ready for it too?

References:

1. 2050 Edinburgh City Vision, <http://edinburgh.org/media/743090/2050-Edinburgh-City-Vision.pdf>, achieve on 26.02.2018.
2. Akıllı Şehrin Mimarı “İSBAK”, <http://isbak.istanbul/akilli-sehirler-3/>, erişme tarihi 26.02.2018.
3. The Future of Cities: Creating a Vision, 2016 KPMG International Cooperative (“KPMG International”). <https://assets.kpmg.com/content/dam/kpmg/pdf/2016/04/the-future-of-cities-creating-a-vision.pdf>, achieved on 27.02.2018.
4. Resolution adopted by the General Assembly on 25 September 2015, A/RES/70/1, http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=A/RES/70/1&Lang=E, achieved on 07.03.2018.
5. Hedef 11: Sürdürülebilir Şehir ve Yaşam Alanları, UNDP Türkiye, <http://www.tr.undp.org/content/turkey/tr/home/sustainable-development-goals/goal-11-sustainable-cities-and-communities.html>, achieved on 07.03.2018.
6. WHO European Healthy Cities Network Summit of Mayors, 12–13 February 2018, Copenhagen, Denmark, <http://www.euro.who.int/en/media-centre/events/events/2018/02/who-european-healthy-cities-network-summit-of-mayors>, achieved on 12.03.2018.

Geleceğin Kentlerinde Sağlık / Health in Future Cities

F. Nur Baran Aksakal*

Health in Future Cities

Today 30% of world population lives in cities and it is projected that this figure will reach to 70% by the year 2050. Urban environment is a definite health determinant. When the cities are changed in a positive or negative way, the health of the urban population will change accordingly in the same direction. The way we live, work or travel affects our health, well-being and happiness. Stress, social isolation, noise, air, water or soil quality, deprivation of green areas all contribute to this. Social isolation being one of the most important threats given the wide-spread use of internet and ease of getting information. Future urban health problems which threaten the present and the future generations are listed as: mental disorders (being the leading one as reported by WHO for the year 2030 including mostly depressive disorders), ischaemic heart diseases, accidents and injuries, cerebrovascular diseases, and chronic obstructive lung diseases. This leading problems list urges the need for improving the social environment as well as physical environment for the future cities and generations. Urban health walks into a spectrum of conflicts and migration to smart cities in different settings. Inactivity, sedentary life-style, bad nutrition, obesity, and tobacco, alcohol and drug use are and will increasingly lead to arthritis, Alzheimer, and cancers. Smart cities which are being discussed with the collection of big data which includes the individual and environmental health data are being realized by recent projects. This data needs to be interpreted for the improvement of individual health. For future cities, fast utilization of resources seems to be the most important area of intervention. Besides, the evolution of the health services taking into account the new threats and using new technology is another essential need. All times solution is clean air and water, increased neighbourhood support, social capital, recreational areas. These need a better and advancing insight to future health threats and risks in future urban life. This needs a broad advocacy group including residents, city managers, governmental bodies, NGOs, all service providers, innovators and entrepreneurs... The rationale approach by this group and their ability of generating smart solutions will shape the health in future cities.

Geleceğin Kentlerinde Sağlık

Günümüzde Dünya nüfusunun % 30'u kentlerde yasarken 2050 yılında bu sıklığın %70 olacağı tahmin edilmekte. Kent yaşamının başlı başına sağlığın sosyal belirleyicisi olduğu acık. Şehirleri olumlu ya da olumsuz değiştirdiğimizde şehirde yaşayanların hayatlarını da aynı yönde değiştirdiğimiz de farkında olmamız gerekli.

Geleceğin şehirleri ya da yarının kentleri dediğimizde çoğumuza bilim kurgu filmlerini çağırıyor. Düşünebileceklerimizin sonu yok. Akıllı şehirler kavramı ile karşımıza çıkan ve idrar, soluk vb analizinden elde edilen kişisel sağlık verisinden, üretilen ve tüketilen gıdaların dengesi ve toplum için yeterliliği, acil ve rutin sağlık hizmetlerinin planlanması ve her yerde ulaştırılmasına kadar hayal gücümüz kadar genişletebileceğimiz bir derya var.

Yasama seklimiz, çalışma seklimiz, seyahat seklimiz vb sağlık ve mutluluğumuzu etkiliyor. Ve bu etkilenim yaşadığımız ortamlarla da yakından ilgili. Kent yaşamında karşımıza çıkan en büyük riskler stres, sosyal izolasyon, gürültü, hava, su, toprak kirliliği, radyasyon ve yeşil alanların azalması gibi uzayıp giden bir liste. Gelecekte bunlar içinde bireysel mutluluğu en çok etkileyen değişken belki de sosyal izolasyon

olacak. Bunda internet kullanımı ve bilgiye ulaşımın kolaylaşmasının payı da oldukça büyük. Kent insanlarını gelecekte neler bekliyor? Hastalıklar açısından bakacak olursak Dünya Sağlık Örgütü (DSO) 2030 yılı için yapmış olduğu bir projeksiyonda Dünya’da en sık görülecek ilk beş hastalığı aşağıdaki şekilde listelemiş durumda:

1. Ruh sağlığı sorunları (özellikle Depresif bzk)
2. İskemik kalp hastalıkları
3. Kazalar
4. Serebrovasküler hastalıklar
5. Kronik Obstruktif Akciger Hastalıkları (KOAHA)

Bu da kentlerdeki sosyal ortamın iyileştirilmesi ve kazaların önlenmesine yönelik uygulamaların fiziksel aktivitenin artırılması, obesitenin önlenmesi ve tutun ve alkol kullanımının azaltılması gibi ve hatta daha önde planlama gerekliliğini acık bir şekilde gösteriyor.

Kentlerde ortaya çıkan inaktivite, sedenter yaşam, kötü beslenme, obesite ve tutun ve alkol kullanımı artrit, Alzheimer ve kanser gibi kronik hastalıklara zemin hazırlıyor.

Gelecek farklı coğrafyalar, farklı ülkeler, farklı kentler ve farklı toplumlar için farklı şekilleniyor elbette ama küresel olarak bakıldığında kent yaşamının getireceği riskleri bugünden sıralamak mümkün. Kent sorunları çatışma ve savaş ortamlarındaki dezavantajlı ve yer değiştiren gruplardan akıllı şehirlere kadar değişen geniş bir spektrumda şekilleniyor.

Son dönemde literature giren ve pek çok alanın konuşmaya başladığı akıllı şehirler; hastalık etkenleri ve risklerin izlenmesi, kirleticilerin monitorizasyonu, virus vb etkenlerin dolaşımının mobil cihaz hareketliliği ile birlikte izlenmesi gibi konularda büyük verinin oluşturulmasını tartışan ve kısmen gerçekleştirilmeye başlanan bir platform. Büyük verinin kişisel anlamını çözebilmek ve kavrayabilmek için kişisel ve mikro düzeyi de bu kişilerin içinde yaşadığı kentlerin makro düzey verisini de değerlendirmek ve bu mikro ve makro düzey ilişkisinin bedenen, ruhen ve sosyal yönden tam iyilik hali içinde olmayla ilgisini açıklayabilmek gerekli. Ve bu konuda oldukça ilerlemiş kent örnekleri ortaya çıkmaya başlamış durumda.

Birinci Şehir, Çevre ve Sağlık Kongresi’nde kentlerde ve kent yaşamındaki riskleri konuştuk. Ancak ikinci kongrede tamamız “Geleceğin kentleri” olunca kaynakların hızlı tüketimi, mevcut kaynakların ve teknolojinin akılcı kullanımı, büyük veri, veri mahremiyeti ve güvenliği konuları da gündeme gelmek durumunda. Örneğin geleceğin vatandaşı Ayşe 34 yaşında ve 2. Çocuğuna hamile. Akıllı şehirlerde mevcut olacak sensor ağları, kirletici kaynaklarını tespit eden veri toplama sistemi içinde kendisini ve bebeğini korumak konusundaki uyarıları nerelerden ve nasıl alacak? Nereye gitmeli, nerelerden hangi alanlardan uzak durmalı, hangi gıdayı rahatça tüketebilir? Büyük veri içinde kendisini ve bebeğini etkileyenleri nasıl saptayacak ve sağlıklı seçimleri nasıl yapacak? Kent yaşamında sağlığını nasıl daha iyi hale getirecek? Başka bir geleceğin vatandaşı Mehmet, anne ve babası diyabet ve hipertansiyon hastalıkları ile vefat etmiş, abisinde de diyabet gelişmiş durumda. Mehmet de diyabete yatkın ve tansiyonu da yüksek seyrediyor. Geleceğin kentlerinde Mehmet fiziksel aktivitesini nasıl artıracak? Sağlıklı gıdaya nasıl ulaşacak? Geleceğin şehirlerinde hareketlilik nasıl sağlanacak? Örneğin tek başına araç kullanımı yerine cep telefonundaki bir aplikasyonla ortak ve standart bir ödeme ile toplu taşıma, araç paylaşma, bisiklet paylaşma vb imkanı?? Günlük hangi gıdadan ne kadar alması gerektiği yönünde uyarılar? Günlük yürüyüş ihtiyacına göre aplikasyonla hangi durakta inmesi/binmesinin gerektiği bilgisinin konumuna göre paylaşılması?

Tüm bunlar geleceğin kentleri için yapılabilecek, hatta örnek uygulamalarının başlatıldığı olasılıklar.. Akıllı şehir örnekleri ve bu konuyu oldukça yoğun çalışan kentler var, örneğin Londra. Uygulamaların bazıları; yarasaların izlenmesi, hava kirliliğinin izlenmesi, yasayan laboratuvarlar (Örn. Hyde Park) oluşturulması

ve hava kalitesi gibi fiziksel özelliklerin yani sıra insan aktivitelerinin izlenmesi. Bu uygulamalar bir proje kapsamında başlamış durumda. Amaç şehri tanımak, şehrin problemlerini saptamak. Şehirle birlikte içinde yaşayanların sağlık problemlerini ve risklerini belirlemek. Geleceğin kentinde uyanan insanın ertesi gün uyandığı vakte kadar yaşadığı/ maruz kaldığı süreçleri takip etmek.

Bu etkilenim çeşitliliği içinde sağlık hizmeti sunumunun da çeşitlenmesi gerekli. Risk yaklaşımının benimsendiği, sağlık çalışanları ile veri mahremiyeti ve güvenliğini de dikkate alacak şekilde veri paylaşımının sağlandığı bir sağlık hizmeti sunumu benimsenmeli. Çünkü kentler gibi insanlar da değişiyor. Bilgiye erişim ve daha kaliteli hizmet isteği artıyor ve makro ve mikro (kişisel) hizmet sunumunda finansal sorunlar artarak devam edecek gibi görünüyor.

Aslında yaşanabilir kentler için çözüm yeni bir şey değil.. Temiz hava ve su, sessiz sakin ortam, artmış komşuluk ilişkileri, rahatlanacak yenilenilecek alanlar.. Tüm zamanların çözümleri bunlar. Akıllı şehirler çözüm olabilir mi? Aslında olanaklar sonsuz. Kişilerin sağlıklı ve iyi olmaları için hayal gücünü kullanmak gerekli. Koordineli bir kompleks siber-fiziksel sistemlerin oluşturduğu bir ekosistem, sensor ağları ve ortak ekipman kullanımı insan sağlığına katkı yapacak biçimde düzenlenebilir.

Bunun için vatandaşlar, şehir yöneticileri, devlet yönetimi, altyapı çalışanları, hizmet sunanlar ve yerel girişimciler akıllı şehirlerin de sağlıklı kentlerin de başarısı için kritik bileşenler. Tüm bu bileşenlerin akılcı yaklaşımı ve hayal güçlerini de kullanarak çözüm üretebilme becerisi geleceğin kentlerini şekillendirecek..

Teşekkürler...



A HEALTHY LIFE
Needs a Healthy Environment!

Konferans (Davetli Konuşmacı) / Konuşma Metni

Türkiye' de Karbon Ayak İzi Hesaplanan ve Sıfırlanan İlk Bilimsel Kongre: I. Şehir, Çevre ve Sağlık Kongresi

Cengiz Türe*
H. Nurcan Ek**

Bilimsel kongreler; akademik toplulukların en yeni sonuçları öğrenmek için bir araya geldiği, üyeler arasında yeni bağlantıların kurulduğu ve etkileşimde bulunulduğu, işbirliklerinin geliştirildiği veya ortak projelerin tasarlandığı önemli toplantılardır. Fakat kongrelerin faydaları ile birlikte ekonomik maliyetleri de hala önemli bir tartışma konusu olurken, gözden kaçırılan bir diğer konu ise bilimsel toplantıların “ekolojik ve çevresel” maliyetidir. Çünkü kongre turizmi de, küresel iklim değişikliğine neden olan sera gazlarının salımına önemli oranda katkı yapmaktadır. Bu çalışmada, 11-15 Mayıs 2016 tarihleri arasında Kuzey Kıbrıs'ta düzenlenen I. Uluslararası Şehir, Çevre ve Sağlık Kongresi'nin, tüm faaliyetlerinden kaynaklanan Karbon Ayak İzi belirlenerek sıfır karbonlu bir kongre idealine ulaşmak için gerekli olan karbon yutak kapasitesinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Çalışmanın sonucunda kongre kapsamında 16 t CO²-eş. karbon ayak izi üretildiği, bu salım miktarını sıfırlanması için 3177 adet geniş yapraklı veya 4776 adet ibre yapraklı ağaçtan oluşan bir karbon yutak alanının oluşturulması gerektiği belirlenmiştir. Bu bilgiler doğrultusunda; Aydın'da Adnan Menderes Üniversitesi Şehir Sağlığını Geliştirme Uygulama ve Araştırma Merkezi (ŞESAM), Aydın Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu Çevre Sağlığı Programı ve Aydın Orman İşletmesi Müdürlüğü'nün ortak çalışması ile kongre süresince 300 kişinin toplam 16 t CO²-eş. sera gazı salımına karşı, Aydın-Çine yolu üzerine 5 bin ağaç dikimi gerçekleştirilmiştir. Böylece Kıbrıs'ta yapılan uluslararası kongrenin karbon ayak izi Aydın'da sıfırlanması sağlanmıştır.

*Anadolu Üniversitesi Fen Fakültesi Biyoloji Bölümü Ekoloji Anabilim Dalı, Eskişehir-Türkiye, e-posta: ctüre@anadolu.edu.tr

**Adnan Menderes Üniversitesi Aydın Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu Tıbbi Hizmetler ve Teknikler Bölümü, Aydın - Türkiye, e-posta: nek@adu.edu.tr

Conference - (Invited Speaker) / Speech Text

The First Scientific Congress that its Carbon Footprint Was Calculated and Set to Zero:

I. Urban, Environment and Health Congress

Cengiz Türe*
H. Nurcan Ek**

Scientific congresses are important meetings that academic society come together to find out the latest findings, allow members to interact and network and form a basis for collaborations. Although there is still a discussion on congresses' benefits and its costs and another missing point about these congresses are their ecological and environmental costs. They lead to oscillation of greenhouse gases which cause climate change. In this study, carbon footprint of I. International Urban, Environment and Health Congress that is held in 11-15 May in North Cyprus was calculated and to reach the goal of zero carbon congress, carbon sink capacity needed was designated. According to the findings, the amount of CO₂ produced in this congress was equivalent to 16 tons and to cancel out CO₂ emission there has to be a carbon sink area with 3177 broad-leaved trees or 4776 coniferous trees.

In accordance with this data, an event to plant 5000 trees was organized by in collaboration with Adnan Menderes University Research and Application Centre for Developing Urban Health, Aydın Vocational Health School Department of Environmental Health and Aydın Forestry Operation Directorate. Thus, carbon footprint of congress held in Cyprus was zeroized in Aydın.

* Anadolu University Science Faculty Biology Department Ecology Section, Eskişehir-Turkey ctüre@anadolu.edu.tr

** Adnan Menderes University Aydın Vocational Health School Department of Medical Services and Techniques, Aydın-Turkey nek@adu.edu.tr

Panel (Davetli Konuşmacı) / Konuşma Metni

Hava Kalitesi Yönetimi

İrde Çetintürk Gürtepe*

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Çevre Yönetimi Genel Müdürlüğü, Hava Yönetimi Dairesi Başkanlığı olarak ülkemizin hava kalitesi politikalarını düzenlemek ve yürütmekle görevliyiz. Daire Başkanlığımızın temel görev alanları, hava kalitesinin iyileştirilmesini sağlamak amacıyla hava kirliliği ile kaynak bazında (alansal, noktasal, hareketli) mücadele etmek, entegre kirlilik kontrolü, koku emisyonların kontrolü ve bunlara ilaveten çevresel gürültünün kontrolüdür.

Bu görev alanlarında, Çevre Kanunu'na dayanılarak birçok mevzuat düzenlemesi yapılmış olup, mevzuatlar vatandaşlarımızın daha iyi kalitede hava solumalarını sağlamak üzere belirli aralıklarla gözden geçirilmekte, uluslararası gelişmeler takip edilerek gerekli düzenlemeler ilave edilmektedir.

Ülkemiz Birleşmiş Milletler Uzun Menzilli Sınır Aşan Hava Kirliliği Sözleşmesi (CLRTAP) ve Sözleşmenin EMEP Protokolü'nün tarafı olup, bu doğrultuda her yıl düzenli olarak hava kirlleticilerinin ulusal emisyon miktarları hesaplanmakta ve sözleşme sekreteryasına raporlanmaktadır. Diğer yandan Avrupa Birliği uyum süreci çalışmaları devam etmekte olup, 2009 yılında müzakerelere açılan Çevre Faslı altında yer "Hava Kalitesi" ve "Endüstriyel Kirlilik" sektörleri altında yer alan Direktiflerinin uyumlaştırılma çalışmaları yürütülmektedir.

Hava kalitesi yönetiminde temel amacımız; hava kirliliğinin etkilerini ekonomik ve sosyal açıdan ele almaktadır. Bu doğrultuda öncelikli olarak; kirliliğinin miktarı hesaplanması, zamansal ve mekânsal olarak dağılımı, meteoroloji ve hava kalitesi modelinin çalıştırılması faaliyetleri yürütülmektedir.

Yarının kentlerinde hava kalitesi yönetimi, hava kalitesi izleme verilerinin analizi, kirlilik açısından hassas illerin belirlenmesi, kirleticiliğin miktarlarının belirlenmesi, kaynakların tespit edilmesi, önlem alınması gereken kaynakların önceliklendirilmesi, bu kaynaklar için azaltım hedeflerinin ortaya konulması, kaynaklarda emisyon azaltım çalışmaları ve düzenli olarak sağlık etkilerinin tespiti iş adımlarını kapsamaktadır.

Söz konusu iş adımlarında yönelik olarak Bakanlığımız mevcut faaliyetleri ile planlanan çalışmaları bu metinde özetlenmektedir.

Bakanlığımız Ulusal Hava Kalitesi İzleme Ağı ile 81 ilimize ait hava kalitesi ölçülmekte ve kamuoyu ile paylaşılmaktadır. Ülkenin coğrafi büyüklüğü göz önünde bulundurularak, daha etkin hava yönetimini sağlamak üzere Bölgesel Temiz Hava Merkezleri kurulmuştur. Ölçülen veriler değerlendirilerek, 64 ilimize hava kalitesini iyileştirmek üzere Temiz Hava Eylem Planı hazırlama zorunluluğu getirilmiştir. Temiz Hava Eylem Planları, Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüklerinin koordinasyonunda ilgili tüm kurum/kuruluşların katılımı ile hazırlanmaktadır. 2015-2019 zaman dönemi için hazırlanan bu planlar, altı aylık dönemler halinde Bakanlığımızca geliştirilen bir web yazılım ile takip edilmekte, eylemlerin gerçekleşme oranları hesaplanmaktadır.

Hava kirleticilerinin miktarlarının belirlenmesine yönelik olarak çalışmalar, sektörel olarak ulusal/bölgesel ve il düzeyinde devam etmektedir. Ulusal Hava Kirleticileri Emisyon Envanteri 1990-(n-2) zaman serisi ve altı temel kirleticiliğin için, 2011 yılından itibaren CLRTAP Sözleşmesi sekreteryasına raporlanmakta olup, ülkemiz 2013 ve 2015 yıllarında bu alanda ödüle layık görülmüştür.

Kirleticiliğin miktarlarının hesaplanabildiği, mekânsal ve zamansal olarak dağıtılabildiği, meteoroloji/hava kalitesi modellerinin çalıştırılabildiği web tabanlı bir Coğrafi Bilgi Sistemleri uygulaması olarak Hava Emisyon Yönetim Portalı (HEY) geliştirilmiş olup, 2017 yılı itibarıyla Bakanlığımız sunucularında hizmet vermeye başlamıştır. Ülke genelinde şeffaf, tutarlı ve ortak bir veri tabanı oluşturacak olan bu uygulama ile 2km*2km çözünürlüğünde hava kalitesi haritaları hazırlanmakta olup, 2023 yılında tüm bölgelerin

* Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Çevre Yönetimi Genel Müdürlüğü

haritalarının tamamlanması hedeflenmektedir.

HEY portalı hava kalitesi haritaları, senaryo çalışmaları ile kaynak bazında alınması planlanan önlem için yeniden üretilerek, eylemin hava kalitesi üzerindeki iyileştirici etkisi tespit edilmekte ve buna göre planlanan eylemler önceliklendirilmektedir. Bu çalışmaların “Yarının Kentlerinde Hava Kalitesi Yönetimi”nde etkin bir araç olacağı düşünülmektedir.

Diğer yandan, hava kirliliğinin insan sağlığı üzerine etkisi bilinmekte olup, ülkemiz durumu göz önüne alınarak kirliliğin ülkeye getirdiği sağlık maliyeti hesaplanarak bu etki daha görünür hale getirilebilmektedir. Bu alanda çalışmalar Sağlık Bakanlığı tarafından başlatılmış olup, Bakanlığımızca gereken destek verilmekte, çalışmalara aktif katılım sağlanmaktadır.

Panel - (Invited Speaker) / Speech Text

Air Quality Management

İRDE ÇETİNTÜRK GÜRTEPE*

Ministry of Environment and Urbanization, General Directorate for Environment, Air Management Department is the authority for determining and conducting air quality policies in the country. Main working fields of our Department are combat with sectoral air pollution (point, area and mobile sources) to improve air quality, integrated pollution control, odor emission control and environmental noise control.

In these fields, many legal regulations is prepared with regard to Environmental Law, regulations evaluated/updated if needed regularly with the aim of better air quality, recent international developments are followed and necessary involvements are made.

Our country is a party of United Nations Convention on Long Range Transboundary Air Pollution and EMEP Protocol of the Convention, with this regard national emission amounts of air pollutants are calculated and reported annually. On the other hand, EU transposition studies of Directives under Air Quality and Industrial Pollution Control of Environment Chapter are ongoing.

Our main purpose for air quality management is to evaluate the economic and social effects of air pollution. In this context majorly calculation of pollution amount, temporal and spatial distribution of pollution and air quality modelling studies are conducted.

Future cities air quality management concept scopes, evaluation of air quality monitoring data, determination of cities' pollution potential, calculation of pollution amounts, underlining of pollution sources, prioritization of sectoral measures to decline air pollution, and evaluation of health effects regularly. Ministry of Environment and Urbanization regulates/involves all of these steps actively. Please do not hesitate to contact if you have questions any of above issues.

* Ministry of Environment and Urban Planning, General Directorate of Environmental Management

Yarının Kentlerinde Katı Atık Yönetimi

Ersin Gürtepe*

Günümüz dünyasında süregelen çevresel sorunlar küresel bazda etkiler oluşturmaktadır. Bu nedenle, sorunların çözümü noktasında bireyselden ziyade müşterek hareket etme gerekliliği ortaya çıkmaktadır. Hızlı sanayileşme ile birlikte çevre üzerinde baskılar artmış, küresel çapta çevresel sorunlar 1972 yılında Stockholm’de düzenlenen Birleşmiş Milletler Çevre Konferansında ilk kez gündeme gelmiş, bu çerçevede çevre ile uyumlu bir şekilde kalkınmak adına içerisinde sosyal bütünleşmeyi de dâhil eden sürdürülebilirlik kavramı üzerinde durulmuş, 1987 yılında Dünya Çevre ve Kalkınma Komisyonu tarafından hazırlanan ‘Ortak Geleceğimiz’ başlıklı Brundtland Raporu’nda ise resmi olarak telaffuz edilmiştir.

Sürdürülebilir kalkınma modelinin katılımcı bir şekilde inşası için BM tarafından 2000 yılında sekiz hedeften oluşan Bin yıl Kalkınma Hedefleri (UN Millennium Development Goals) belirlenmiş ve 2015 yılına kadar bu hedeflere ulaşılması öngörülmüştür.

Binyıl kalkınma hedefleri bazında yapılan çalışmalarda büyük ilerlemeler kaydedilmesine karşın, istenilen seviyeye ulaşamadığından hareketle de, BM tarafından yapılan 25 Eylül 2015 tarihli Zirve’de içerisinde bilinçli üretim ve tüketim, sürdürülebilir şehir ve toplumlar, iklim değişikliği gibi Bakanlığımızı da doğrudan ilgilendiren 17 adet sürdürülebilir kalkınma hedefi belirlenmiş, hedeflere ulaşma yılı ise 2030 olarak kabul edilmiştir. Aynı yıl içerisinde iklim değişikliği ile etkin mücadele etmek üzere Paris antlaşması imzalanmış, bu antlaşmada yer alan seragazi azaltım gibi önlemler için de hedef yıl olarak 2030 tayin edilmiştir.

Bu noktadan hareketle, AB Komisyonu Aralık 2015 yılında, gerek BM 2030 sürdürülebilir kalkınma hedeflerinin sağlanması gerekse küresel alanda rekabet edebilirliğini arttırmak, geri dönüşümü artırarak hammaddeye daha kolay erişebilmek ve böylelikle ekonomik büyümeyi güçlendirmek, aynı şekilde yenilikçi yaklaşımlarla birlikte yeni iş olanakları ile gelir kaynakları sunmak adına yeni bir yaklaşım olan döngüsel ekonomi modelini benimsemiştir.

Bu pakette, belediye atıklarında genel olarak %65 geri dönüşüm, ambalaj atıklarında genel olarak %75 geri dönüşüm ve depolanacak belediye atığının ise aşamalı olarak %10’a indirgenmesi gibi oldukça iddialı hedefler konulmuştur.

Döngüsel ekonomi, sürdürülebilir kalkınma hedeflerinden biri olan bilinçli üretim ve tüketim modellerinin oluşturulması başta olmak üzere birçok küresel hedefe ulaşmayı destekleyen bir yaklaşım olup, genel manada atık ve kaynak yönetimini merkeze alarak maddesel kazancın ön planda tutulduğu, geri dönüşümden ziyade ileri dönüşüm mekanizması ile atıkların nihai bir son almalarından ziyade değer zincirinde olabildiğince çok kez kullanılmasını öngören, bu yönüyle doğal kaynak ve hammadde kullanımını azaltan, enerji ve kritik hammaddeler bazında dışa bağımlılığı azaltma gibi kazanımlar sunması beklenmektedir.

Anılan modelin günümüzde küresel boyutta ele alınarak ön plana çıktığı, Dünya Ekonomik Forumu (WEF), Birleşmiş Milletler Çevre (UN Environment) ve Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü (OECD) gibi üst kuruluşlar tarafından ‘Atıksız Bir Gezegen’ ulaşma konusunda etkin bir araç olarak değerlendirildiği, ülkemiz açısından da büyük fırsatlar oluşturduğu görülmektedir.

* Çevre ve Şehircilik Uzmanı, Çevre Yönetimi Genel Müdürlüğü/Çevre ve Şehircilik Bakanlığı.

Solid Waste Management in Future Cities

Ersin Gürtepe*

Environmental concerns play a key role for all livings. In order to combat against any disorder like climate change, depletion of raw materials etc. within environment or nature, all nations/states/governments should act jointly. Hence, the goals set by the UN regarding sustainability and Paris Agreement on Climate Change have crucial importance for all of us. In this regard, prevention of waste generation and resource management should be dealt seriously.

In fact, depending on changing consumer habits in today's world, there is a drastically increase in the consumption of raw materials. Naturally, waste management, one of most important pillars of resource efficiency, has gained considerable importance.

Recently, Turkey has imported almost two times of its exports in terms of raw material. Similarly, material extraction has nearly doubled in the past ten years' period.

Resultantly, more waste is generated when compared to the past. Therefore, in order to prevent the depletion of raw/natural resources, as well as, prevention of waste generation and being disposed of without being treated, management patterns related to solid waste has changed in a way to benefit from waste as a resource, which also leads a more sustainable management system.

To lead efficiently use of resources as well as raw materials, all regulations and legislations concerning waste management are developed pursuant to waste hierarchy, that is prevention of waste generation is preferred as a priority, reduction of waste at the source or reusing and recycling of waste could be as an opt accordingly, disposal of waste as the least option on condition that not to harm environment. Recently, MoEU has actively made efforts to further improve strategies, policies and road maps in order to contribute any targets/goals set international/regional/national/local level in the extend of resource and waste management.

Among these strategies, the National Recycling Strategy and Action Plan covering the period 2014-2017 came into prominence. Despite of having so effective targets like development of financial mechanism and monitoring mechanism to support separate collection of recyclables waste at source, being the first-ever nation-wide plan regarding recycling, it mainly included targets which could not be monitored in a smart way.

In addition, a National Waste Management Plan for the period of 2016-2023 has been developed. Although it covers all waste types, it emphasizes more and more on municipal solid waste (MSW). New ambitious recycling target has been set as %35 for MSW which is currently around %13 including packaging waste as well.

Moreover, certain quotas concerning recycled material to be used as input during production process of the packages are set as to support recycling, to prevent depletion of virgin/raw material as a means of circular economy approach.

To support industrial symbiosis and to benefit from wastes like by-products is encouraged by the Ministry as a part of circular economy too.

Apart from this, a zero-waste programme was launched last year with the support of Presidency starting from at the premises of MoEU and Presidency at first. Under this program, it is mainly aimed to disseminate this approach among all stakeholders as well as to raise public awareness in the scope of recycling. An action plan has been developed as well.

* Environmental and Urbanism Specialist, General Directorate of Environmental Management / Ministry of Environment and Urbanism,

Department of Public Health System Within a Municipal (Urban) Framework

Gabriel Gulis*
Jana Kollarova**

Department of Public Health system within a municipal (urban) framework

Date: 17.04.2018

Time: 17.10-19.10

Gabriel Gulis, University of Southern Denmark, Unit for Health Promotion Research, Esbjerg, Denmark

Jana Kollarova, Regional Department of Public Health Authority, Kosice, Slovak Republic

The core functions of Department of Public Health are

- Assess health status
- Develop and implement action
- Evaluate

The World Health Organization, office for Europe (WHO EURO) via Health 2020 policy framework (1) introduced the ten Essential Department of Public Health Operations as a more detailed description of core functions of Department of Public Health (2). Behind each single EPHO there is a detailed description of services to be provided to population and WHO EURO developed a self-assessment tool to allow countries to evaluate provision of those services by the national (regional, local) health (public health) system (3). The ten EPHOs are as follows:

- Surveillance of population health and wellbeing (EPHO 1) and Monitoring and response to health hazards and emergencies (EPHO 2) fulfilling the assessment function of public health
- Health protection (EPHO 3), Health promotion (EPHO 4) and Disease prevention (EPHO 5) fulfilling the develop and implement action function
- Governance (EPHO 6), Workforce (EPHO 7), Sustainable organization structures and financing (EPHO 8), Advocacy, communication and social marketing (EPHO 9) and Health research (EPHO 10) as services fulfilling the evaluation and support functions.

These services can be provided by either primary care or Department of Public Health settings. WHO EURO in 2012 did a preliminary review of institutional models for delivering EPHO's in Europe (4). A recent work at University of Southern Denmark identified criteria to decide which setting is more suitable for provision of individual EPHO's. The most relevant criteria seem to be population or individual focus, dealing with system issues or effect (impact) related issues, systemic approach or one-to-one approach, proactive or reactive approach, etc. A scientific publication is in review process to summarize these criteria.

Please discuss in small groups and present to audience how is delivery of EPHO's organized in Turkey and which of EPHO's is delivered on urban level.

The preliminary review of institutional models of WHO EURO (4) concluded that there is a little information about effectiveness of Department of Public Health system as such in contrary to knowledge upon effectiveness of single health promotion, health protection or disease prevention interventions. Therefore, there is a need to get more knowledge on effectiveness of Department of Public Health systems. According WHO, a health system (including a Department of Public Health system) is effective if it

- Improves the health of population they serve
- Responds to legitimate expectations of the population
- Ensures fair financing

In this workshop, we would like to focus on first item, improving the health of population. A health of a specific population could be considered improved if years of life lost due to premature mortality is declining and people suffer less due to ill health and sickness during lifetime. These two parameters are together the core of the burden of disease approach and study (5). Premature mortality is defined as the number of years of life (YLL) lost

*University of Southern Denmark, Unit for Health Promotion Research, Esbjerg, Denmark

**Regional Department of Public Health Authority, Kosice, Slovak Republic

due to death before age of 86,5 at present. Years of life lost due to disability (YLD), which express suffering due to ill health or sickness during the life course, is defined as a sum of time lived with well-defined disease influencing quality of life and ability to fulfill daily living functions. Burden of disease is a sum of these two numbers and it is expressed as disability adjusted life years (DALY). Looking at data available at <https://vizhub.health-data.org/gbd-compare/> a consistent decreasing trend is visible for DALY's, YLL's and in most cases slightly increasing trend for YLD's. This different trend can be explained by aging population and the epidemiological transition process (6). However, for assessing effectiveness purposes we suggest to interpret the data so, that Department of Public Health systems are mostly effective in prolonging the life of populations (decreasing YLL values), but less effective in decreasing suffering due to ill health and sickness (increasing YLD values). There are already noticed countries, which managed to reverse also the trend of YLD toward decline such as for example from among European countries Norway (figures will be presented during the workshop).

Please discuss in small groups time trends and composition of causes of DALY, YLL and YLD for Turkey and present your findings for audience.

Burden of disease data can recently be used to assess and discuss effectiveness of a Department of Public Health system on national or regional level and it focuses on improvement of population health status. To achieve such an improvement is a long process and assessment of its effectiveness requires a set of process, impact and outcome indicators as well. In our recent work in Slovakia we suggested a set of such indicators with aim to assess effectiveness. A list of those indicators will be presented during the workshop.

Please discuss briefly which process, impact and outcome indicators would be relevant in Turkish municipal context to assess effectiveness of the Department of Public Health system.

Within Health 2020 policy a key emphasis is put on implementation of the "Health in All Policies" approach as a key approach driven by role of social determinants of health on population health development. It is an effective approach to design health policies and systems, increase inter-sectorality and influence key determinants of health. Health in all policies (HiAP) is defined as "an approach to public policies across sectors that systematically considers the health and health systems implications of decisions, seek synergies and avoids harmful health impacts, in order to improve population health and health equity" (7). One of key instruments of HiAP approach is health impact assessment (HIA) which aims to assess future health impacts of recent policies. As described by Harris-Roxas and Harris (8), there are four key types of HIA

- Mandated
- Decision support
- Advocacy
- Community led

Urban setting is one of the most frequently used settings where HIA is used and not only the community led type of HIA. The most important aim of HIA is to inform and influence decision making and the urban setting is naturally the setting where many policy and project decisions are made. Screening, scoping, risk appraisal, reporting to decision making and monitoring and evaluation are the core steps of HIA; each of them has its own methodological content and specific roles in the process. The detailed process of HIA will be described within the presentation during the workshop. Within European union countries, and in some other countries of the World (Australia, Korea, etc.) HIA is embedded into process of environmental impact assessment and to consider impact on population health is the first item on list of different impacts to consider (<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:32014L0052>).

Please discuss in small group how HiAP is used in Turkish municipalities, whether HIA is implemented in Turkey on municipal level and if not, how could it be implemented.

References

1. Health 2020, <http://www.euro.who.int/en/health-topics/health-policy/health-2020-the-european-policy-for-health-and-well-being/about-health-2020> accessed on 26/01/2018
2. Essential Department of Public Health Operations, <http://www.euro.who.int/en/health-topics/Health-systems/public-health-services/policy/the-10-essential-public-health-operations> , accessed on 26/01/2018
3. Self-assessment tool online, <http://epho.euro.who.int/> , accessed on 26/01/2018
4. Preliminary review of institutional models for delivering essential Department of Public Health operations in Europe (2012), <http://www.euro.who.int/en/health-topics/Health-systems/public-health-services/publications/2012/preliminary-review-of-institutional-models-for-delivering-essential-public-health-operations-in-europe>, accessed on 26/01/2018
5. The Lancet, vol 390, Number 10 100, September 16-22, 2017
6. Omran AR: The epidemiologic transition: a theory of the epidemiology of population change, Milbank Q. 2005; 83:731-57
7. Leppo K, Ollila E, Pena S, Wismar M, Cook S: Health in All Policies; Seizing opportunities, implementing policies, Ministry of Social Affairs and Health, Finland, 2013
8. Harris-Roxas B, Harris E: Differing forms, differing purposes; a typology of health impact assessment, Environmental Impact Assessment Review 31 (2011) 396-403

Belediye Sunumları / Konuşma Metni

Yavaş Şehirler

Tunç Soyer*
Samet Akboğa**

Felsefe

İyi yaşam, bir şehrin sakinlerinin yaşadıkları şehrin keyfini çıkarabilmelerini sağlayacak hizmet ve çözümleri kullanabilme fırsatına sahip olmalarıdır.

Sakin yaşamak demek, kararında acele etmektir. Latince deyişle 'festina lente'. Her gün modern zamanlarla uyumlu eski çözümler aramak, geçmişin en değerli bilgilerini bugünün ve geleceğin imkanlarıyla birleştirerek kullanabilmektir.

Bu sayede teknolojik gelişmeler yaşanır, iletişim, ulaşım, turizm, üretim ve satışta modern ve etkili çözümler geliştirilebilir.

Günümüzde sakin şehirlerde yaşamak ve düzeni sağlamak, sürekli değişen trendlere alternatif, daha yalın bir hayat tarzı benimsemek demektir.

Elbette bu yol daha az çılgınca ve hareketlidir ama daha insancıl, çevre dostu, bugün ve gelecekteki nesillere daha duyarlı olduğuna kuşku yoktur. Projemiz, giderek küreselleşen dünyamızda küçük şehirlerin gerçekliğini ön plana çıkaracaktır.

Daha iyi yaşamak için yavaşlamak

"İnsanların hala eski devirleri merak ettikleri, tiyatrolar, meydanlar, kafeler, atölyeler, restoranlar ve kutsal mekanlar, el değmemiş doğal doku ve gözcü el işçiliğini devam ettiren zanaatkarların bulunduğu, hala mevsimlerin yavaş geçişinin hissedildiği ve sağlıklı yaşanan, yerel tat ve geleneklerini koruyan şehirleri arıyoruz... (Cittaslow Manifestosu'ndan).

Bu nedenle Yavaş Yemek hareketi, başarısının ve dünya çapında yayılmasının temelinde hayat kalitesi ve Cittaslow değerlerini benimsemiştir. Yavaş Yemek hareketi üyeleriyle bu hareketin ideallerini benimseyenler birleşerek uluslararası Cittaslow ağını kurmuştur.

Üretim ve hayat tarzlarını etkileyen 'hızlı' akıma karşı yavaş felsefede ısrar etmek ütopya sayılabılırdi; farklı şehirlerden belediye başkanları, Yavaş Yemek üyeleriyle biraraya gelerek dev ortak Cittaslow projesini geliştirmeyi başardılar.

Yavaş Şehir hareketi 1999'dan beri dünya çapında 30 ülkeden 238 şehre ulaşarak yöneticiler, vatandaşlar ve Yavaş Yemek hareketinin ortaklarını biraraya getirdi. Ortak amaç, gurme gıda, turizm, hizmetler ve çevre konularındaki deneyimleri paylaşmaktır.

Özellikler

Sakin Şehir hareketi, çevre ve şehir dokusunun kalitesinin artırılması, yörenin karakterini yansıtan yiyeceklerin ve şarabın korunması amacıyla teknolojinin kullanılmasını destekler.

Sakin şehirlerde yerel üreticilerle tüketiciler arasında iletişim ve etkileşimin geliştirilmesine çalışılır. Çevrenin korunması, sürdürülebilir kalkınmanın sağlanması, şehir hayatının geliştirilmesi konularında fikir alışverişinde bulunulur. Sakin şehirler, doğal ve çevre dostu yöntemlerle gıda üretimini teşvik eder (teşvik yollarından biri Presidia Derneği olabilir).

"Sakin Şehir" kavramı, küçük kasabalar için bir kalite göstergesi olacaktır (sadece 50bin nüfustan küçük yerle-

*Seferihisar Belediye Başkanı

** Seferihisar Belediyesi Dış İlişkiler Sorumlusu

şimler başvurabilir). Sakin şehirler, eyalet başkentleri veya bölgesel hükümet merkezleri değildir, fakat sakinlerin hayat kalitesini yükseltmeyi tercih eden, dayanışma ruhuyla güçlenen toplumdur.

Prensiplerimiz

Cittaslow'un vazgeçilmez unsuru kimliktir: yerel toplulukların özünün, küreselleşme tarafından sıradanlaşmadan modernlikle buluşabilmesidir.

Dünyaya ve sonraki nesillere karşı sorumluluğumuz, Doğa Ana'yı korumamızı, doğal kaynakları tutumlu kullanmamızı gerektirir. Sakinliğin yeniden keşfi, hem kendimiz hem de dayanışma ruhunun gerektirdiği gibi diğerleri için kaliteli geleceği seçmektir.

Geleneksel bilgi dağarcığını yeniden keşfederek, yeni teknolojiler yardımıyla atıkları dönüştürüp yeniden değerlendirerek doğal kaynakları en verimli şekilde değerlendirebilir, sürdürülebilir kalkınmayı sağlar, çevreyi korur ve karbon ayak izimizi küçültebiliriz.

Nihai hedefimiz sürekli kalkınma (büyüme değil) ve toplumlararası dayanışmadır. Her gün Sakin Şehir belediye başkanları, dünya çapında yüzlerce projeye bu hedefi gerçekleştirmektedirler.

“Gelin Terra Madre Günü'nü (Tabiat Ana) evlerimizde her gün kutlayalım:“ Yerel gıda ve el sanatları üreticilerini, bölgenin tarihçesini bilenleri destekleyelim. Biyoçeşitlilik doğa ve tohumla sınırlı kalmaz, dil, kültür ve tarihi de kapsar. Yavaş Yemek ve Cittaslow, arka planda kalanların sesi olmak için çalışıyor - tarım teknikleri ve tohumları unutulmuş yerli halklar ve tarlanın gerçek kimyasını bilen ama sesini duyuramayan küçük çiftçilerin sesi oluyoruz. Gündelik hayatın yaratımında büyük rol oynayan kadınlar, geçmişin, deneyimlerin koruyucusu yaşlılar, gezegenin iyileştirilmesi çalışmalarına gönülden bağlı gençler.

Carlo Petrini bize şunu öğretir: “Dünyayı küçük çiftçiler kurtaracak.” Tüm doğal, kültürel, ekonomik ve sosyal değerlerinin yanısıra Cittaslow şehirlerinin kalbinde yiyecek, şehir meydanı ve yerel pazar yatar. Cittaslow projesinin temeli gönüllü çalışma esasına dayanmaktadır. Ancak bilinçli ve eğitime açık bir toplum, daha kaliteli ve yavaş yaşamayı seçecek ve tüm gezegene umut aşılayacaktır.

Sakin Şehir konsepti, üretim, ticaret, tüketimle ilgili yeni yollar çizer. Bu şehirlerin sakinleri, ortak sosyal sorumluluk konusunda bilinç kazanır, somut projeler sayesinde hayat standartları yükselirken, sosyal adalet ve toplumsal birlikten ödün vermek zorunda kalmazlar.

Neden Sakin Şehir?

Neden Sakin Şehir Olmalı?

- Geleceğe yatırım yapmış oluruz.
- Hayatın temposunu yavaşlatarak, kimliğimizi, bölgemizi ve yerel kültürümüzü keşfederek daha kaliteli yaşama kavuşuruz.
- Modern dünyanın karmaşası içinde Sakin Şehir olmayı seçmek, uzun süreli ekonomik kazanç sağlar.

Neden Bir Sakin Şehirde Yaşamalı?

- En kaliteli, en iyi korunmuş yiyecekler, geleneksel bilgilerin gündelik hayatta kullanımı, vatandaşlar arasında paylaşım, toplumda dayanışma hissi, bilginin yaşlılardan gençlere aktarımı paha biçilmeyecek değerlerdir ve insana mutluluk verir.
- Tüm toplumun sürdürülebilir bir yapıya kavuşmasını hedefliyoruz.
- Sakin şehirde yaşamak demek, daha temiz çevre, sağlıklı ve doğal yiyecekler, geleneklerle zenginleşen sosyal hayata katılım ve diğer kültürlerden insanları tanımaya açık olmak anlamına gelir.

En Sakin Şehri Ziyaret Etmeli?

- Çünkü sadece bir sakin şehirde kendimizi sadece turist değil, misafir gibi hissederiz, topluma kabul edilir, en önemli değerleri keşfedebilir, zanaatkarlar, balıkçılar, küçük çiftlikler, dükkan sahipleri tarafından bizlere canlı gönülden sunulan ürünlere ulaşabiliriz.
- Sorumlu turizm anlayışının yeni unsurları açısından Yavaş Yemek, memnuniyet yaratan bir unsurdur.

Cittaslow

Tunç Soyer*
Samet Akboğa**

Philosophy

Good living means having the opportunity of enjoying solutions and services that allow citizens to live their town in an easy and pleasant way.

Living slow means being slowly hasty ; “festina lente” latins used to say, seeking everyday the “modern times counterpart” in other words looking for the best of the knowledge of the past and enjoying it thanks to the best possibilities of the present and of the future.

All of this will result in technological opportunities, modern solutions in communication, transportation, incoming, production and selling.

At present living and managing a Slowcity is just a particular way of carrying on an ordinary life-style rather than today’s trends.

Of course this way is meant to be, less frantic, yielding and fast; but there is no doubt that it will be more human, environmentally correct and sensible for the present and future generations; the project will respect small realities in a more and more global connected world.

Slow for a better life

We are looking for “towns where men are still curious of the old times, towns rich of theatres, squares, cafes, workshops, restaurants and spiritual places, towns with untouched landscapes and charming craftsman where people are still able to recognize the slow course of the Seasons and their genuine products respecting tastes, health and spontaneous customs....” (from Cittaslow Manifesto).

For this reason Slow Food has always sought the quality of life and made those things the main source of its success and of its worldwide expansion; Slow Food, together with those cities which mirror themselves in its ideals, have built the Cittaslow international network.

In times of “fast”, of production and of pressing velocity, carrying on such a goal seems to be an utopia; many majors coming from different towns have joined together and as well as with Slow Food in order to create the Cittaslow’s huge common project.

The movement has expanded to 100 towns and 10 countries all over the world since 1999, connecting administrators, citizens and Slow Food partners. He common goal is to have mutual experiences focusing on gourmet food, incoming, services qualities and on the environment.

Excellences

The Slow Cities movement promotes the use of technology oriented to improving the quality of the environment and of the urban fabric, and in addition the safe-guarding of the production of unique foods and wine the contribute to the character of the region.

In addition, Slow Cities seek to promote dialog and communication between local producers and consumers. With the overarching ideas of environmental conservation, the promotion of sustainable development, and the improvement of the urban life, Slow Cities provide incentives to food production using natural and environmentally-friendly techniques (one method for this promotion is through the Presidia).

*Seferihisar Mayor

** Seferihisar Municipality External Relations Officer

The designation “Slow City” will become the mark of quality for smaller communities (only those with less than 50,000 residents may apply). Slow Cities are not state capitals or the seat of regional governments, but are strong communities that have made the choice to improve the quality of life for their inhabitants.

Our Principles

The recurrent theme of Cittaslow is identity: the soul of the local communities engages with modernity without being unduly influenced by globalisation.

Our responsibility towards the natural world and the coming generations requires us to be frugal and concerned for Mother Earth. Rediscovering Slowness means choosing a future of quality, for ourselves and, in the spirit of solidarity, for others.

Working towards sustainability, defending the environment and reducing our excessive ecological footprint mean committing ourselves to rediscover traditional know-how and to make the most of our resources through recycling and reuse, applying the new technologies. The final objective is lasting development (not synonymous with growth) and peace between peoples. This is what the Slow mayors do every day through hundreds of projects throughout the world.

“Let’s live Terra Madre every day in our own homes”: let us support the local Food and Crafts Communities as well as the Granaries of Memory. Biodiversity is not confined to nature and seeds, it belongs to languages, cultures and histories too. Slow Food and Cittaslow are working to give back a voice to those who have been voiceless – the indigenous peoples that have lost their cultivation techniques and their seeds and the small farmers who are the real scientists in the field and are not listened to. The women whose activities are closely connected to life, the old people who are guardians of our experiences, young people, who represents a real commitment to improving the planet.

Carlo Petrini teaches us “The small farmers will save the world”. At the heart of the Cittaslow towns are food, the town square and the local market with all its environmental, cultural, economic and social value. • Voluntary work is the basis of the Cittaslow project. Only an aware and educating community can choose the Slow higher quality path – to give back hope to the entire planet.

It opens a new way to produce, to trade, to consume. The Cittaslow educating the community on shared social responsibility are key players measurable projects to improve the quality of life without never give up social justice and solidarity among people.

Why Cittaslow

Why Become a Cittaslow Town?

- It is an investment for the future
- We achieve the ideal of good living by slowing down and rediscovering our identity, our territory and our local culture
- In the complexity of the modern world, being Slow is an informed choice that carries enduring economic benefits

Why Live in Cittaslow Town?

- The best and best-protected food, the traditional knowledge put into practice, the sharing between citizens, the sense of community and the transmission of knowledge from old people to youngsters are priceless and lead us towards happiness
- Sustainability is a target that we approach engaging the entire community
- Living in a Cittaslow town means having a cleaner environment, eating wholesome food, participating in a rich social life that respects the values of tradition and opening ourselves to the citizens of other cultures

Why Visit a Cittaslow Town?

- Because only in a Cittaslow town do we feel ourselves guests rather than merely tourists, entering into the community, discovering its deepest values, appreciating the conviviality and spirit that are offered to us by the craftsman, the fisherman, the small farmer, the shopkeeper
- Slow Food in action is the best welcome for new forms of responsible tourism

Panel - (Invited Speaker) / Speech Text

Inter-Scientific Cooperation for the Environmental Management and Sustainable Development Within Southeastern Europe and Black Sea Region

Mariana Golumbeanu*

We know from experience that good environmental governance not only supports economic development but also establishes the foundation for prosperity and sustainable development.

The Balkan Environmental Association (BENA) conducts international cooperation in various multilateral forums. Environmental cooperation is one of important task for BENA, and since the early 1990s the BENA's has been involved in various forms of scientific cooperation.

Balkan Environmental Association (BENA) has at its disposal a secure and satisfactory communication network within almost 20 countries in Southeastern Europe and Black Sea region, aimed at developing the cooperation and the exchange of environmental information among its members, as well as identifying and appraising the current problems of environmental protection and sustainable development on a national, regional and international basis. It is considered and planned to use components of this network for the tasks of creating public awareness, undertaking outreach, and making promotion:

- analyze interactions between environmental, economic and community trends;
- establish scientific ways for environmental protection, and ultimately;
- promote institutional changes to improve environmental and natural resources support environmental decision-making processes through objective and independent scientific research, studies and profession training.

BENA Scientific Community is matter of all stakeholders in the fields of environmental, medical, industrial and socio-economic sciences from the Southeastern Europe and Black Sea region: universities, governments, municipalities, administrative authorities, NGOs, public awareness organizations, national and transnational organizations involved in the sustainable development of specific regions (Vosniakos, 2010).

Hereby the “magic” words are coordination and tuning, respect and the willingness to cooperation, exchange of knowledge, expertise, experience, data and information.

Keywords: sustainable development, international cooperation, Balkan Environmental Association, exchange of knowledge

*Vice-President, Balkan Environmental Association (BENA)

**National Institute for Marine Research and Development “Grigore Antipa”, 300 Mamaia Blvd., RO-900581, Constanta, Romania, e-mail: golumbeanum@gmail.com

Panel - (Invited Speaker) / Speech Text

Communication and Cooperation, Major Challenges of Green Infrastructure Concept

Caner Zambak*

Synopsis

Developed countries of today are indebted their economic wealth to rapid growth in their industrial activities in the last five decades. Community service infrastructures and industrial activities heavily rely on utilization of landscape and natural resources; namely, energy (oil, gas and coal), metallic and non-metallic minerals, forestry and agriculture. Eventhough there is no globally accepted performance criteria to characterize the environmental quality at country level, it is a common perception that the environmental quality is relatively better in the developed countries compared to the developing countries.

Providing subsistence, shelter and basic daily needs for more than 7 billion people is a heavy burden on the natural resources worldwide. Conservation and pollution prevention while utilizing the natural resources without compromising the needs of the future generations is the key for sustainability of development. In this regard, main task of the current generations is to benefit from their physical land and natural resources in an environment-friendly, "Green" manner in order to provide their future generations a better quality of living conditions to further their developments.

In recent years "Green Infrastructure" has become synonymous of "ecological networks" and a buzzword in European biodiversity policies. Building up of a Green Infrastructure needs smart and integrated approaches to spatial planning and to ensure that natural resources are utilized and land is turned into areas capable of providing multiple other functions for nature and society. However, it should be born in mind that, there is no clear definition for "Green" and no set criteria for "How Green is Green".

In this regard, ensuring a harmony between the physical infrastructure needs and the existing environmental/cultural values has ben a major challenging task in land-use planning. In doing so, communicating the good deeds of man-made interventions on land and mineral resource utilization activities should also be a main task of the "ecological networks" on "Green Infrastructures".

In this presentation, a conceptual review of community infrastructure projects will be presented with emphasis on community cooperation and communication issues.

Keywords: Green Infrastructure, urban planning, communication-cooperation

*PhD, Vice-president, Balkan Environment Association (B.EN.A.) Environmental Advisor, Turkish Chemical Manufacturers Association Istanbul, Turkey, e-mail: caner.zambak@tksd.org.tr

Nitrate in Environment, Food and Health

Carolina Constantin*
Mihail Dumitru**
Ion Creanga***

Over the last 30 years, national and international agencies have been concerned with nitrate pollution of the environment, particularly in soil, water, food (animal and plant products), and its impact on human health. Contamination with nitrates due to an overloading of soil with fertilizers, combined with an inappropriate management of animal waste (rich in organic nitrogen). An examination of nitrate contamination in Romania over the last 20 years and solutions to this situation are presented in this paper. The European Union's Council Directive 91/676/EEC Official Journal, 1991, known as the Nitrates Directive, was formulated to prevent health and ecological problems resulting from farm practices. This EU Directive and Code for Good Agricultural Practices, are being implemented as part of a national strategy for reducing Romania's impact on environmental nitrate pollution.

Key words: nitrate pollution, environment, food, health

*University Politehnica Bucharest, Faculty of Applied Chemistry and and Materials Science, 1 Polizu Street, Bucharest, Romania- National Research and Development Institute for Soil Science, Agro-chemistry and Environment, 61 Marasti, Bucharest, Romania, carolinaconstantin@gmail.com
**National Research and Development Institute for Soil Science, Agro-chemistry and Environment, 61 Marasti, Bucharest, Romania
***National Research and Development Institute for Soil Science, Agro-chemistry and Environment, 61 Marasti, Bucharest, Romania

Panel - (Invited Speaker) / Speech Text

Stakeholders' Engagement to Better Support Decision-Making in Climate Services: Bridging the Gaps Between Scientists and Users

Magda-Ioana Nenciu*
Mariana Golumbeanu**
Elena Stoica***
Gregor Vulturius****

Stakeholders' engagement is crucial in transferring and translating scientific information to the wider audience. European coastal ecosystems are changing as a result of interactions between a number of drivers (overfishing, pollution, climate change etc.). These changes impact on human health, food safety and the future sustainability of sectors including aquaculture, fisheries and tourism. Climate forecasting is well developed and there is considerable activity in marine ecosystem impact modeling; however, a gap remains between the delivery of this information by scientists and its effective uptake by end-users and policy makers. In this context, the CoCLiME project ("Co-development of CLimate services for adaptation to changing Marine Ecosystems") aims to co-develop and co-produce a set of regionally focused climate services to address key impact areas including human health, aquaculture, fisheries and tourism across the regional seas of Europe. The developed services and associated decision support tools will empower and support vulnerable coastal sectors to accelerate adaptive decision-making and feed into key governance mechanisms such as the Marine Strategy Framework Directive, Marine Spatial Planning, and local, national and European adaptation planning.

As a first step, a baseline assessment is being performed in all case study areas, aiming to scope existing services and stakeholders that are involved in the regulation, or are affected by, harmful/toxic/pathogenic marine microbes. For the Black Sea case study, stakeholder mapping was performed and the identified actors were grouped according to their roles: decision maker, implementer, expert provider, influenced/affected. The areas covered include Department of Public Health - bathing water quality, compliance with water quality parameters, regulation of fishing activities, aquaculture (mussel farming), fishery, environmental regulation and permitting of all activities on land and at sea, weather forecast, hydrological forecasts etc., hydrographic mapping, water management and permitting, hydrotechnical protection, food safety, sanitary-veterinary regulations, water supply and waste water treatment plant management, tourism, harbor activity management, marine biology, conservation and protection of nature, education, and public administration.

The results from this baseline assessment will allow to better understand how stakeholders can make better decisions about harmful/toxic/pathogenic marine microbes. It will help to lay the foundation for more detailed stakeholder engagement and data collection plans and timelines for the individual case studies.

Acknowledgement: The results herein presented were obtained in the frame of the project "Co-development of CLimate services for adaptation to changing Marine Ecosystems" (CoCLiME), funded through JPI Climate ERA4CS Joint Call (2017-2020).

Key-Words: climate services, marine microbes, co-development, engagement, stakeholder mapping

*NIMRD - National Institute for Marine Research and Development "Grigore Antipa", 300 Mamaia Blvd., Constanta 900581, Romania, e-mail: magdalena.nenciu@gmail.com, mnenciu@alpha.rmri.ro

**NIMRD - National Institute for Marine Research and Development "Grigore Antipa", 300 Mamaia Blvd., Constanta 900581, Romania

***NIMRD - National Institute for Marine Research and Development "Grigore Antipa", 300 Mamaia Blvd., Constanta 900581, Romania

****Stockholm Environment Institute, University of Edinburgh

CURATORSHIP - (Invited Speaker) / Speech Text

EuroVelo, Cycle Infrastructure and Tourism in Future Cities

By Jens Erik Larsen, Foreningen Frie Fugle in Denmark & EuroVelo Council

Jens Erik Larsen*

Nowadays bicycle tourism is a growing mode of tourism activities. Many countries have recognised the importance of bicycle tourism and have made significant efforts to develop infrastructure of this mode of tourism. Summer 1995 was a very significant time. European Cyclists Federation created an EuroVelo working group to develop European bicycle tourism network. The chair of this working group was Jens Erik Larsen. At this time several countries as Denmark, The Netherlands, Germany etc. had well developed bicycle routes networks but there were no connections at borders.

Most of East and South European countries did not have anything. It was a great opportunity to develop high quality long distance cycling routes through Europe, so that all countries should be involved. At the same time, it was a wonderful new chance to develop National Bicycle Routes Networks in East and South European countries. For example, the EuroVelo idea was warmly welcomed in many east and south European countries.



The official launch of EuroVelo project in Logrono 1997. The 20 years birthday for EuroVelo in Nantes 2015. According to different studies bicycle tourism has a significant economical impact especially in countryside. Several research indicates this. Jens Erik Larsen gave some examples in his presentation. You can find the reports at www.EuroVelo.com and www.EuroVelo.org. However the tourists will not come if there is no good infrastructure. In addition to many other aspects, a good tourism infrastructure is a sign of a developed country.

Jens Erik Larsen is a member of EuroVelo Council, who is advisors for ECF in all matters concerning EuroVelo routes including decision on accepting new routes or to prolong existing routes. One good example is the ongoing project to prolong EuroVelo 8 into the area around Izmir.

Jens Erik Larsen did also speak about Copenhagen from the past with the famous cycling women and Copenhagen into the future, where more of 50% of all transport will in a few years been carried out by bicycles.

We know that your country is a beautiful and friendly country, the cyclists should like it.
Looking forward for good cooperation

* The Father of Eurovelo JE@Friefugle.dk



EuroVelo
the European cycle route network

CURATORSHIP - (Invited Speaker) / Speech Text

MOVEMENT Spaces Project

Laska Nenova*

Why?

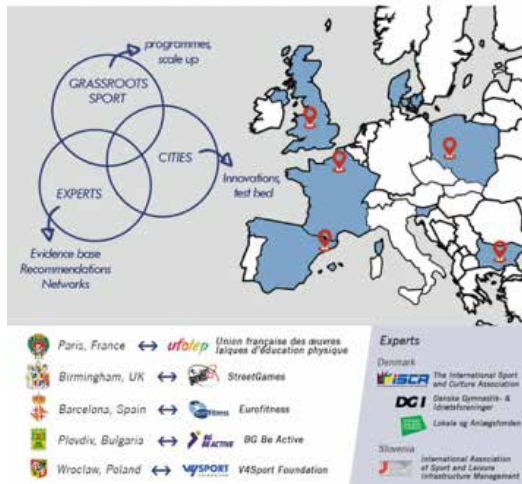
Too many citizens, today’s cities can feel like hostile environments where high-rise buildings, cars, concrete and fences stand as barriers to exercising outdoors and feeling safe when doing so.

Addressing the needs of the growing urban population and relying on the EU Physical activity guidelines International Sport and Culture Association (ISCA) started a new project called MOVEMENT Spaces to promote and enhance facilities for physical activity in urban spaces. The two-year project brings together five European cities (Barcelona, Birmingham, Paris, Wroclaw and Plovdiv), five NGOs and experts to collect, share and implement good practices that encourage participation in physical activity in urban setting. Encouraging partnership between cities and grassroots sport organisations is the key to developing sustainable physical activity programmes.

Who are the partners?

The partnership behind this proposal is quite unique. Based on a group of **Expert Institutions**, a group of key **European Cities**; and grassroots **sport promoters**, we have established Pairs of Cities and sport organisations in each of the relevant countries – these pairs are in turn responsible for key aspects of the project, including actually testing project-based programmes on the ground.

A UNIQUE PARTNERSHIP WITH CLEAR ROLES



The partners are:

- **Cities of:** Barcelona, Paris, Birmingham, Wroclaw, Plovdiv
- **Sport organizations:** UFOLEP, UBAE, V4Sport, Street Games, BG Be Active
- **Expert organizations:** IASLM, LOA, DGI
- **Project manager:** ISCA – International Sport and Culture Association

The project partners will draw on their experiences to show how active spaces can be created – even in busy and densely populated cities like Paris and Birmingham. During the project, they will build the knowledge base, develop online platforms so that other cities and organisations working in this area can learn from each other and take action together. One of the platforms will be an Open Source Innovation Lab to unite interested stakeholders,

provide them resources they can use, a platform where they can share their own successes and challenges, and a space where they can build a pan-European network of like-minded partners.

What is this project about?

The project’s overall objective is to enhance innovation in the delivery of physical activity programmes in existing urban spaces/facilities

Thus, the project takes a starting point in a setting, which is urban spaces that are beyond traditional sport facilities, and assists the development and sharing of the most novel and effective offers for European citizens in those given spaces.

* NowWeMove Campaign Europe Manager -ISCA MOVEMENT Spaces for future cities

Key thematic areas the project will explore in the field of urban spaces/facilities

- Partnerships between municipalities and civic organisations/sport clubs
- Inclusivity: targeting the hard-to-reach populations
- Stakeholder involvement and democratisation of public space

The settings approach will be explored by looking at the following Focus Spaces

- Focus space 1: Parks and healthy trails
- Focus space 2: City squares
- Focus space 3: Open water facilities

Link to the The NowWeMOVE campaign

In 2012, ISCA established and announced the NowWeMOVE campaign building on the cross-sector vision of getting 100 million more Europeans active by 2020.

The take-up of the campaign among event organisers from very different sectors has been tremendous, with over 14,000 events being organised in 38 European countries over its first four years which have attracted more than 3.4 million people in total to join in and get physically active: www.nowwemove.com In 2015, the NowWeMOVE campaign extended to a year-round calendar of events, including new initiatives such as a European panna tour, European No Elevators Day and a cross-border cycling tour called NowWeBike <http://www.nowwemove.com/what-we-do/>

This extensive experience in coordinating pan-European physical activity events is the backbone for the successful implementation of MOVEmEnt Spaces project.

What we aim to achieve with the MOVEmEnt Spaces project?

With the MOVEmEnt spaces project we are building the knowledge and capacities for quality urban space physical activity programming. We are encouraging unique partnership between cities and grass-roots sport organisations towards development of Social Management of Sport Facilities and Public Space and Public-Private Partnerships for the development of physical activity programmes.

We have, by now, identified 130 good examples and selected 65 good practices that will collectively give adequate illustration of the 3 focus spaces of the project (Active Parks, Public Squares, and Open Water Facilities), as well as the 3 themes (Partnerships, Inclusivity and Stakeholder Involvement).

ISCA and partners are developing Platform and Open Source Innovation Lab, which will be designed as online training platform with self-assessment tool, training content, collection of good examples and Guidelines for the MOVEmEnt spaces, with challenges and interaction on the challenge via webinars, polls, messages and video recordings.

Follow the project on - <http://movementspaces.isca.org>



Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union



Bisiklet Şehirleri Yaratmak / Enabling Cycling Cities

Adnan Çangır*

Bisiklet kullanımının yaygınlaştırılması dünya üzerindeki hemen hemen bütün yerel yönetimlerin ve karar vericilerin gündeminde yer almaktadır. Bu konuda başarıyı yakalamak için çok sayıda bileşene gereksinim duyulmaktadır.

Bisiklet Şehirleri Yaratmak kitabı bu yolda yapılması gerekenleri anlatmaktadır. Bazı detaylara göz atalım;

1. Belediyeler, hizmete sundukları bisiklet alt yapısı ile ilgili vatandaşlardan geri dönütler almalı.
2. Yeni yerleşim bölgeleri planlanıyorsa bisiklet alt yapısı da yasal süreç tamamlanmadan bu planlamaya dahil edilmelidir.
3. Mühendisler, planlamacılar ve politikacılar sivil toplumun bir sesi olduğunu unutmamalıdır.
4. İyi bisiklet yolunun 5 şartı;
 - a. Bütünlük (Parça parça olmamalı)
 - b. Doğrudan olma(çabuk ve kısa yoldan)
 - c. Güvenlik
 - d. Cezbedicilik(Bisiklet kullanmak cazip hale getirilmeli)
 - e. Konfor (Bisiklet yolu, bisikletlinin hızlı olabilmesi için kaliteli zemin vb özellikler sunmalı)
5. Paydaşlar arası uzlaşma.
Altyapı planlaması ve inşası aşamasında ilgili bütün kurum, kuruluş ve stk'lar arasında uzlaşma mutlaka sağlanmalıdır.
6. Trafikte bisikletin hızlı olmasının önü açılmalı, motorlu taşıt trafiğinin ise hızı azaltılmalı ve tek yön gibi uygulamalarla kolay erişim sınırlandırılmalıdır.
7. Motorlu taşıt kullanımının azaltılması sadece arzu edilen değil, aynı zamanda uygulanabilir bir stratejidir.
8. Alarm! Şehirlerde yaşayan insanların toplam nüfusa oranı %80 civarında. Kentten köye göç sağlanmalı.

Otopark sorunu: ihtiyaç arttıkça otopark yapmak sürdürülebilir bir çözüm mü?

Toplu taşıma, bisiklet ve yürüyerek ulaşım olanaklarının önemi.

9. Avrupa'da iyi uygulama örnekleri var; o örneklerden almamız gerekenler var,diğer taraftan kendi yerelimizdeki unsurlar ve dinamikler de son derece önemli.
10. Bisiklet altyapısı maliyetleri diğer ulaşım modellerine yapılan yatırım maliyetlerinden çok daha düşüktür ve kazanımları çok daha fazladır.
11. Unutmayın: bu sistemleri insanlar kullanacak. O halde onların görüşlerine mutlaka başvurulmalı.
12. Bu çeviri kazanç elde etmek amacıyla yapılmamıştır. Tam metne <https://bisikletliyizbiz.org/category/bisiklet-kentleri-yaratmak/> web adresinden erişilebilir.
13. Bu çalışmanın yerel yönetimlere ve bisiklet camiasına yarar sağlaması dileğiyle

Nowwebike Cross Border Cycling Tour Bfe Bikeforeurope 2018

Feridun Ekmekci*

- BFE AB Komisyonu **Erasmus+sport** projesidir, ISCA Uluslararası Spor Kültür Birliği liderliğinde, Muğla ENVERÇEVKO saha danışmanlığı ile yürütülmektedir.
- 590822 nolu proje ile **European Week Of Sport-EWoS** Avrupa Hareket Haftasını destekleyen çok ortaklı geniş ölçekli bir etkinliktir,
- BFE NowWeMove Şimdi Hareket Zamanı Kampanyasının bir bileşeni olan **NowWeBike** Şimdi Bisiklet Zamanı kapsamında yapılmaktadır.
- **#BEACTIVE** vatandaşların spor ve fiziksel aktivitelere katılımını teşvik eden etkinlikler ile **23-30 Eylül 2018** Avrupa Spor Haftası görkemli açılışlarını desteklemektedir,
- İki bisiklet takımı oluşturulacaktır, Her bir takım 4 kişidir. Toplam **8 bisikletçi** uzun yol proje takımındır. 10 ülke temsilcisi ofis desteği ile etkinliklere ve bisiklet takımı üyelerine destek olacaktır,
- Bisiklet turu yerel / bölgesel / Ulusal ve Eurovelo Avrupa Bisiklet Rotaları ağı gibi güzergahları kullanarak tamamlanacaktır,
- Bisiklet turu **1-23 Eylül 2018** de pedallanacaktır, yerel düzeyde şehir-şehir katılımlarına açıktır,
- **Kısa veya uzun dönem katılmak** isteyenlere açıktır, (kendi imkanları ile 3-5-10 günlük katılım gibi)
- Katılımcıların yerel etkinliklerle tanıtıma katkı vermeleri beklenmektedir.
- Takım A, **Hollanda Viyana**, Takım B **Selanik Viyana** güzergahında 5-6 adet ülke geçerek ortalama 1400+1400 km pedal çevirecektir.
- Her iki takım güzergah üzerinde ilgili Belediye, bölgesel yöneticiler, federasyonlar ile buluşarak **6 + 6 adet** büyük etkinlik katılımı, toplam **20 adet spor kültür etkinliği** organize edilecektir,
- **Planlanan etkinliklerin teması;** BiketoWork, BiketoSchool, Bike yoga, bisiklet atölyeleri, mültecilerin / dezavantajlı grupların topluma kazandırılması için bisiklet ve fiziksel aktivite etkinlikleri, aktif bisikletli ulaşım ve bisikletli turizm Eurovelo yollarının kullanımı, herkese açık gel&dene spor - kültür etkinlikleri, bölgesel şehir yöneticileri ile buluşma, proje bilgilendirme, bisiklet yolları taleplerinin iletilmesi, ihtiyaç sahiplerine yardım kampanyası katılım, vatandaşların aktif katılımlarının teşviki, aktif ulaşım seçeneklerinin teşviki ve dahası,
- Bisiklet takımı **23 Eylül 2018 de Viyana'da yapılacak EWoS** görkemli açılış törenine katılım sağlayacaktır. Burada AB eğitim gençlik spor kültür birim başkanı Macar milletvekili Tibor Navrasics ve Ulusal üst düzey yetkililer katılım sağlayacaktır.
- **Dönüş tarihi 23 Eylül 2018** EWoS etkinlikleri sonrası havayolu ile yapacaktır.

• **The specific objectives are:** Projenin özel hedefleri;

1. **To raise awareness** of the benefits of being physically active among European citizens through the events and opportunities offered by the upcoming European Week of Sport. *Yaklaşan Avrupa Spor Haftası'nın sunduğu etkinlikler ve fırsatlar vasıtasıyla, Avrupa vatandaşları arasında fiziksel olarak aktif olma avantajlarının farkında olunması.*

2. **To promote social inclusion of refugees through sports and physical activity**, share the best tools and practices in this field and also commit to implementing them. *Mültecilerin spor ve fiziksel etkinlikler*

yoluyla topluma dahil edilmesini teşvik etmek, bu alandaki en iyi araç ve uygulamaları paylaşmak ve bunları uygulamak için taahhüt etmek.

3. To organise an **European-wide community activation** connected to the cycling tour, both on and off the route, and supported by the online activation platform. *Bisiklet turu güzergahını hem güzergah üzeri hemde güzergah dışı etkinlikleri ile bisiklet turuna bağlı olarak ve web sitesinde kayıtlı etkinlikler ile Avrupa çapında bir topluluk etkinliği olarak organize etmek,*

4. To **establish and strengthen networks and partnerships** to sustainably repeat the event in the coming years, *Etkinliği önümüzdeki yıllarda sürdürülebilir bir şekilde tekrarlamak için ağlar ve ortaklıklar kurmak ve güçlendirmek,*



Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

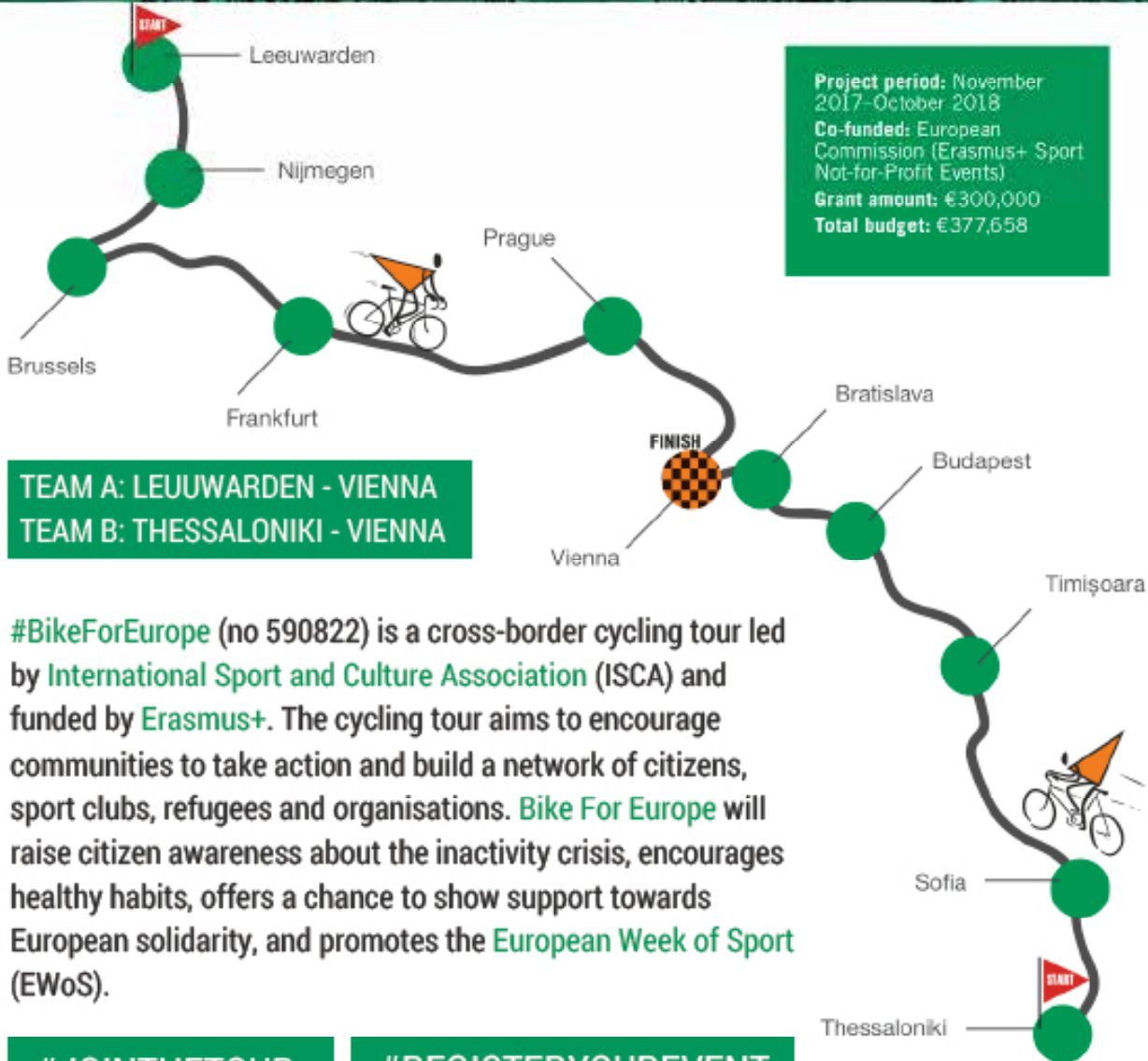


BikeForEurope – BFE





#BEACTIVE



#BikeForEurope (no 590822) is a cross-border cycling tour led by International Sport and Culture Association (ISCA) and funded by Erasmus+. The cycling tour aims to encourage communities to take action and build a network of citizens, sport clubs, refugees and organisations. Bike For Europe will raise citizen awareness about the inactivity crisis, encourages healthy habits, offers a chance to show support towards European solidarity, and promotes the European Week of Sport (EWoS).

#JOINTHETOUR #REGISTRYOUREVENT

Learn more: nowwebike.nowwemove.com



Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union

#BIKEFOREUROPE
NOWWEBIKE.NOWWEMOVE.COM

SHORT SUMMARY OF THE PROJECT:



Two teams of 5 cyclists will cycle together across Europe, starting separately (North-West and South-East) on **1 September 2018** from two different locations and will meet in the middle - in **Vienna**.

The Northern route starts from Leeuwarden, the Netherlands and the **Southern route** from Thessaloniki, Greece. Both teams will arrive to Vienna on 23 September for the **European Week of Sport 2018 kick-off event**.

The project will include **2 cyclists teams from 11 different countries**.

The specific objectives are to:

- ▶ raise awareness of the benefits of being physically active among European citizens through the events and opportunities offered by the upcoming European Week of Sport;
- ▶ promote social inclusion of refugees through sport and physical activity, share the best tools and practices and commit to implementing them;
- ▶ organise an European-wide community activation, connected to the cycling tour, both on and off the route and supported by the online activation platform;
- ▶ establish and strengthen sustainable networks and partnerships to repeat the event in the coming years.

TOGETHER WITH PARTNERS, #BIKEFOREUROPE WILL ORGANISE CYCLING AND PHYSICAL ACTIVITY RELATED SIDE EVENTS ALONG AND OFF THE ROUTE. SOME EXAMPLES TO ENGAGE WITH THE LOCAL COMMUNITY ARE, FOR EXAMPLE: **CYCLING RACES & TOURS, CYCLING WORKSHOPS FOR MIGRANTS, FAMILY EVENTS, BIKE YOGA, COLLECTING DONATIONS, FIXING BIKES FOR REFUGEES, AND MANY OTHERS...**

Yerel Bisiklet Rotaları: İzmir EuroVelo Deneyimi

Özlem Taşkın Erten*

İzmir Büyükşehir Belediyesi ulaşım yatırımları odaklı, 'yerelde kalkınma' hedefiyle öncülük ettiği Sürdürülebilir Kalkınma Stratejisi kapsamında bisikletli turizmin geliştirilmesini hedeflemektedir. Sürdürülebilir Ulaşım Plan Revizyonu ile de yolculukların motorize araçlarla gerçekleştirilen payının küçültülmesini, kat edilen mesafelerin kısaltılmasını ve bireylerin toplumsal hayata daha rahat ve daha aktif katılımının sağlanmasını amaçlamaktadır. Bu amaçlar doğrultusunda kentsel alanlardaki kompakt gelişimin sağlanması için toplu ulaşım ve yaya erişimi ile özellikle bisikletin kentte etkin bir ulaşım aracı olması için gerekli yatırımlar ve çalışmalar yapılmaktadır.

Bu kapsamda İzmir Büyükşehir Belediyesi, Uluslararası Bisikletçiler Federasyonu'nun (ECF – European Cyclists' Federation) önemli projesi olan Avrupa Bisikletli Turizm Ağı'na (EUROVELO - The European cycle route network) katılım sürecini başlatmıştır. ECF –EuroVelo Projesinin amacı tüm Avrupa Kıtasında tanımlı bir bisikletli turizm ağı oluşturmak, bu ağın işletilmesini teşvik etmek ve bu bisiklet rotası ağını koordine etmektir. Bu sayede sürdürülebilir bir Trans-Avrupa Ulaşım Ağı (Trans-European Transport Network) oluşturulacaktır. Avrupa Bisikletliler Federasyonu (ECF), 15 farklı rotadan İzmir'in dahil olacağı rotanın 5888 km'lik altyapısı hazır EuroVelo 8 Akdeniz Rotası olması için destek olmuştur.

EuroVelo 8 İzmir uzantısı bisikletli turistlerin Yunanistan'ın Midilli ve Sakız adalarından İzmir'e giriş yapabilecekleri bir rotadır. EuroVelo Projesi, bisikletli turistlerin İzmir'in ilçeleri olan Dikili – Selçuk arasındaki 491 km'lik bisiklet rotasında yolculuk yapıp yerel değerleri deneyimleyecekleri ve ekonomiye katkı sağlayacakları bir projedir. ECF, 16-18 Mayıs 2018 tarihlerinde, 491 km'lik İzmir EuroVelo Rotasındaki yön tabelaları, bilgilendirme panoları ve altyapı-tesis uygulamalarını; bunun yanı sıra tanıtım, sosyal medya ve Web Sitesi uygulamalarını yerinde görmek ve incelemek için İzmir EuroVelo saha ziyareti gerçekleştirecektir.

ECF'ten gelecek temsilciler tarafından İzmir Uzantı Rotasının yerinde incelenmesi sonucu oluşturacakları rapor ile İzmir resmi olarak EuroVelo Avrupa Bisiklet Rotaları Ağı'na dahil olacaktır.

Local Cycling Routes: EuroVelo in Izmir

Özlem Taşkın Erten*

In order to lead a sustainable development strategy with local development as its main target, The Metropolitan Municipality of Izmir is focusing on transportation investments. This strategy aims to reduce the ratio of trips by fossil fuel vehicles, shorten trip distances and encourage a more comfortable and active participation of citizens in the social life of the city. The municipality is working on creating an efficient mass transportation network, increasing pedestrian accessibility and making the bicycle an effective transportation option.

Cycling tourism is seen as an important aspect of promoting sustainable local development and the municipality recently entered the participation process of EuroVelo (The European cycle route network) project of the ECF (European Cyclists' Federation) The ECF_EuroVelo Project aims to define, promote and coordinate the development of a cycling tourism network throughout Europe. Out of the 15 routes with a finished infrastructure of 5888 km, ECF has supported the creation of an Izmir extension to the EuroVelo 8 Mediterranean route.

The EuroVelo 8 Izmir extension route will allow tourists to cycle into Izmir from the Greek islands of Lesbos and Chios. On the route covering the 491 km between Dikili and Selçuk, cyclists are expected to travel through local destinations and enjoy the culture of the place while supporting the local economy as a direct result of the project. On 16-18 May 2018, ECF representatives will perform a field trip to the Izmir EuroVelo route to oversee the implementation of signage, information boards, infrastructural facilities on site and to review the publicity, social media and internet features.

After the on-site evaluation of the ECF representatives and their ensuing report, the Izmir extension route will be officially admitted to the EuroVelo European Cycling Route Network.

Çocuk Dostu Kentler

Erkan Pehlivan*

Çocuk dostu kent nedir?

Çocukların haklarını uygulamaya kendini adanmış şehir veya daha genel olarak yerel yönetim sistemi olarak tanımlanmaktadır. Çocuk Dostu Şehir, uygulamada çocukların haklarının genel anlamda politikalara, kanun, program ve yıllık bütçelere yansımaları anlamına gelen, yerel seviyede Çocuk Haklarına Dair Sözleşme'nin cisim bulmuş halidir (UNICEF, 2018). Çocuk Dostu Şehirlerde çocuklar kent yönetiminin aktif katılımcıdır ve fikirleri kent yönetimi tarafından dikkate alınır. Bu fikirler kent politikalarında hayat bulur. Çocuk Dostu Şehirlerde aşağıdaki hedeflere çocuğun iyilik hali gözetilerek öncelik verilir:

- Sağlık ve eğitim gibi temel hizmetleri almak
- Caddede tek başına güven içinde yürümek
- Yeşil alana sahip olmak ve arkadaşları ile oyun oynamak
- Kültürel ve sosyal etkinliklere katılmak
- Din, gelir, cinsiyet veya engellilik durumu ve etnisite ne olursa olsun, her hizmete erişime sahip şehrin eşit vatandaşı olmak (UNICEF, 2018).

Çocuk dostu kent, çocuğun gelecekte kentine sahip çıkan yetişkin bir birey olabilmesi için onun fiziksel ve sosyal gelişimini destekleyebilen özelliklere sahip olan kenttir. Kentin, fiziksel anlamda çocukların hoşlanacakları ve kendilerini güvende hissedebilecekleri, sembolik anlamda da kent tasarımı, planlaması ve yetişkin bireylerin davranışları aracılığıyla çocuklara kendilerinin toplumun diğer bireyleriyle eşit bir parçası olduğu mesajını iletebilen bir yer olması gerekmektedir (Biol, 2009; Churchman, 2003). Bilişsel bir transformasyonla kentlerdeki düzenlemeler yapılırken çocuk kullanıcıların gereksinimleri de göz önüne alınmalıdır. Bu anlamda kentlerde çoğu gelişmiş ülke şehirlerinde motorlu araç trafiğinden korunmuş bisiklet yolları tasarlamak, oyun alanları kurmak ve güvenle işletmek çocuğun kent mekanını keşfetmesi ve kullanmasını sağlar ve dolayısıyla sosyal gelişimini kolaylaştırır.

Çocuğun gelişiminde kentte ve diğer ortamlarda oyunun yeri nedeniyle çocuk hakları yanında, Dünya Çocuk Yılı nedeniyle 1977 yılında açıklanan Çocuk Oyun Hakları Malta Deklarasyonu yayımlanmıştır. Bu deklarasyonda, oyunun beslenme, sağlık, barınma ve eğitimin yanı sıra, her çocuğun gelişim potansiyeli için yaşamsal önemi olduğu vurgulanmıştır.

Çocuk dostu kentte oyun ve oyun alanlarının önemi

Yıllar önce Piaget'in gösterdiği gibi çocuk, yetişkin insanın küçük bir kopyasıdır. Piaget'in kuramında çocuğun gelişiminde oyunun önemli bir yeri vardır. O'nun oyun teorisi kuramı, diğer kuramcılardan farklı olarak, olgunlaşma sürecinin ve bilişsel gelişimin temel unsuru olarak değerlendirilmiştir. Piaget, uyum ve özümlemenin zihinsel gelişimde aynı derecede gerekli olduğuna ve oyunun zihinsel gelişime yardımcı olduğuna inanır. Oyun çağı sürecinde çocuk özümleme ve organizmanın yeni durumları karşılayabilmesi için yapısındaki değişme sürecinden geçmek zorundadır. Bir başka deyimle organizma kendini uydurma, uygunluk sağlama çabası içinde olmak zorundadır (Günçe 1981, Biol 2009).

Çocuk oyun alanları, yapılarla şekillenen şehir ortamında, çocukların doğayla buluştuğu, çeşitli elemanlarla onların fiziksel ve ruhsal ve fizyolojik yapısını geliştiren egzersizler yaptığı alanlardır, sosyalleşmeye başlayan çocuğun, evinin dışında, kendini ait hissedebileceği, sahipleneceği ilk alanlardan biridir (Türkan, 2009). Oyun, çocuğun temel işi uğraşısıdır. İyilikler bununla da kalmaz, oyun, çocuğun kendini ifade edebildiği, yeteneklerini fark edebildiği, yaratıcı potansiyelini kullanabildiği, dil, zihin, sosyal, duygusal ve motor becerilerini geliştirebileceği önemli bir fırsattır. Oyun evrensel bir kavramdır. Öyle ki hiçbir ulusal ve kültürel sınırlama tanımaz, bütün ırklara ve de yaş gruplarına hitap eden bir kavram olup, fiziksel ve psikolojik gelişmenin sağlanabilmesi için çok gereklidir. Çocuklar belli bir yaştan sonra tek başına oynamayı tercih etmezler. Özellikle 3-4 yaşından

sonra oyun için kendi yaşlarında arkadaşlar isterler, oynarken paylaşmak isterler. Hatta çocuklar oyun oynarken seyirci isterler. Böylece çocuklar dış mekan oyun alanlarına yönelirler. Endüstrileşme ve kentleşme ile çocukların doğal dış mekan oyun alanları yok edilerek onlara, betonlaşmış, ağaçlardan ve hayvanlardan uzak, mekanik bir dünya sunulmuştur

Türkiye’de Çocuk Dostu Kentler

Son yıllarda Türkiye’de kentlerin gelişmesine paralel olarak kentsel dönüşüm projelerine hız verilmiştir. Bu gelişme çerçevesinde bir çok belediye bünyesinde kent konseyleri kurulmuş, sivil toplum organizasyonlarının çabaları ve ilgili bakanlık örgütlerinin aktif destekleri ile çocuk ve yetişkinler için ilerlemeler kaydedilmiştir. Bu projelerden biri de yaygın olmamakla birlikte belediyelerin kendini çocuk haklarına adanması ile karakterize kent dokularını oluşturmaktır. Çünkü kentin mimarisinin çocuğun dünyasına çeşitlilik, renk ve değişim katabilmesi gerekir. Kent mekanı çocuğun hayal gücünü kısıtlamayacak, aksine güçlendirecek ve böylece onun geleceğe ilişkin düşler kurmasını, bu düşlerini gerçekleştirmek için gereksinim duyduğu güveni ve bilinci aşılacak, çocuğun ileride kendisini kente ait bir birey olarak hissetme duygusunu güçlendirecek, kısaca çocuk gelişimi için gerekli olan bütün değerleri içerecek bir mimari düzene sahip olmalıdır (Birol, 2009). Türkiye’de kentlerde site tarzı konutlar tercih edilen bir yaşam tarzı oluşturmaktadır. Başlangıçta güvenlik amacıyla tercih edilse de, bu sitelerde bulunan oyun alanlarının güvenle çocuklar tarafından kullanılması, bu tarz dışındaki konutlarda oturan çocuklara göre daha sağlıklı gelişme şansını yakalamaktadırlar.

Türkiye’de çocuk dostu kent projesinin ulusal koordinasyonu T.C. İçişleri Bakanlığı, Türkiye Belediyeler Birliği, Birleşmiş Kentler ve Yerel Yönetimler Orta Doğu ve Batı Asya Bölgesel Teşkilatı ve Dünya Yerel Yönetim ve Demokrasi Akademisi tarafından, yerel düzeyde uygulanması ise Habitat Kalkınma ve Yönetişim Derneği ve UNICEF’in ortaklığında devam eden Uluslararası Genç Liderler Akademisi projesi tarafından desteklenmektedir. Çocuk Dostu Şehirler Projesi, 2014-2015 yıllarında, 10 belediye ve Birleşmiş Milletler Çocuk Fonu (UNICEF) tarafından yürütülen, finansal desteğini IKEA Türkiye’den ve UNICEF Türkiye Milli Komitesi’nden alan yerel yönetimleri çocuk dostu politika ve program geliştirmeyi hedeflemiştir (UNICEF,2018). Proje çerçevesinde çocuk meclisleri tarafından seçilen slogan:

“Şehirle birlikte büyüyorum. Haklarımı biliyorum” dur.

Proje dâhilinde kentlerde yaşayan ve öncelikli olarak dezavantajlı bölgelerde ikamet eden çocuklara ulaşılması hedeflenmiş; ayrıca, ailelere, hizmet sağlayıcılara ve politika yapıcılara katkı sağlamak amaç edinilmiştir. 2015 yılı sonuna kadar Adana – Yüreğir, Ankara – Mamak, Bitlis, Erzurum – İspir, Giresun, İzmir – Bornova, Kırklareli – Lüleburgaz, Manisa, Mersin, Şanlıurfa – Eyyübiye belediyelerince yürütülecek olan projenin iki temel amacı var:

- Çocukların ihtiyaçlarına yönelik politikalar ve programlar tasarlamak ve bu süreci denetlemek amacıyla farklı kentsel alanlardaki çocukların ihtiyaçlarını belirlemek.
- Çocukların oyun ve gelişim haklarına erişimlerini sağlamak amacıyla kentsel alanlarda çocuk dostu mekanlar yaratmak.

Çocuk Eylem Planı Çalıştaylarında çocuk hakları uygulama eksikliklerine ilişkin belediye, kamu kurumları, İl/İlçe Sağlık Müdürlüğü, İl/İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü, İl/İlçe ASPB Müdürlüğü, İlçe Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıfları, üniversiteler, okullar ve sivil toplum kuruluşlarından gelen temsilcilerin katılımları ilgili kentlerde öneriler geliştirilmekte ve her belediye bünyesinde geliştirilen öneriler doğrultusunda kent Çocuk Eylem Planları oluşturulmaktadır (UNICEF, 2018). Bu çalışmalar devam etmektedir.

Kaynaklar

- 1-UNICEF, (2018). Çocuk Dostu Şehirler. file:///C:/Users/SONY/Desktop/Çocuk%20dostukent/CFC%20Catalogue-TR-şehirler-belediyeler.pdf
- 2-Birol, G. (2009). “Çocuk Dostu Kent Neresidir? Megaron Balıkesir, Mimarlar Odası Balıkesir Dergisi, Ocak sayısı, s.10-13
- 3-Günçe G. (1981). Çocukta Zihin Gelişimi:Piaget’in Kuramına Toplu Bir Bakış. Baysan Basımevi Ankara.s.11-36.
- 4-Türkan EE.(2009) Balıkesir Çocuk Oyun Alanlarının İrdelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Selçuk Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü. ss.5-22

Child Friendly Cities

Erkan Pehlivan*

It is defined as a city devoted to the exercise of children's rights or, more generally, a local government system. The Child Friendly City is the embodiment of the Convention on the Rights of the Child at the local level, which in practice means that the rights of children are reflected in policy, law, programs and annual budgets in general terms (UNICEF 2018)

In Child Friendly Cities children are active participants of the city administration and their ideas are taken into consideration by the city administration. These ideas come to life in urban politics. In Child Friendly Cities, the following goals are prioritized taking into consideration the child's well-being:

- Getting basic services such as health and education
- walk alone in the street with confidence
- Having green space and playing games with friends
- Participating in cultural and social events
- Be an equal citizen of any city with access to any service, regardless of religion, income, gender or disability status and ethnicity.

The importance of playgrounds and playgrounds in child friendly city

As the Piaget showed years ago, the child is a small copy of an adult person. In Piaget's theory, play has an important role in the development of the child. His theory of game theory, unlike other theorists, has been regarded as a key element of maturation and cognitive development. Piaget believes that harmony and assimilation are necessary at the same time in mental development and that the game helps mental development. The game has to go through the process of changing the structure of the child in order to assimilate the child and meet the new situation. In other words, the organism has to be in an effort to adapt itself, to make it fit (Gunce 1981, Birol 2009).

Child Friendly Cities in Turkey

In recent years, in parallel with the development of cities in Turkey were accelerated urban renewal projects. Within this development, city councils have been established in many municipalities, and the efforts of civil society organizations and the active support of the relevant ministry organizations and progress for children and adults have been recorded.

Child Friendly Cities Project in the 2014-2015 years, 10 municipalities and the United Nations Children's Fund (UNICEF) conducted by the field from IKEA Turkey and UNICEF Turkey National Committee for financial support aimed to local government child-friendly policy and program development (UNICEF, 2018). The slogan chosen by the children's councils in the framework of the project:

"I grow up with the city. I know my rights "

Within the scope of the project, it was aimed to reach children living in urban areas and living primarily in disadvantaged areas; as well as contributing to families, service providers and policy makers. The project will be carried out in Adana - Yüreğir, Ankara - Mamak, Bitlis, Erzurum - Ispir, Giresun, İzmir - Bornova, Kırklareli - Lüleburgaz, Manisa, Mersin, Sanliurfa - Eyyubiye municipalities until the end of 2015.

- Designing policies and programs for children's needs and identifying the needs of children in different urban areas to monitor this process.
- Creating child-friendly spaces in urban areas to ensure that children have access to the right to play and development.

Participation of representatives from municipalities, public institutions, Provincial / District Health Directorate, Provincial / District Directorate of National Education, Provincial / District ASPB Directorate, District Social Assistance and Solidarity Foundations, Universities, Schools and NGOs regarding the lack of child rights implementation at the Child Action Plan Workshops proposals are being developed in the relevant cities and urban child action plans are developed in line with the proposals developed in each municipality (UNICEF, 2018). These studies are continuing.

Uluslararası Gelişmeler Çerçevesinde Engellilik ve Türkiye Pratiği

Mehmet Ersoy*

Tüm dünyada sanayileşmenin sonucu olarak ortaya çıkan ekonomik ve sosyal sorunlar kırdan kente göç olayını doğurmuştur. Bu süreçte ortaya çıkan kentleşme, sağlıklı bir kentleşme olmayıp “sağlıksız ve düzensiz” bir kentleşmeyi doğurmuştur. Ülkemiz 1950 yılından itibaren köylerden şehirlere doğru çok yoğun ve hızlı bir göç hareketi yaşanmıştır. Bunun sonucunda şehirlerin etrafı gayri hukuki, sağlıksız, alt yapısı olmayan gecekondu tabir edilen binalarla sarılmıştır. Buna ilaveten, hızlı kentleşme ve yoğun göçün olumsuz etkileri kendisini hukuki, ekonomik, sosyal ve kültürel alanlarda hissettirmeye devam etmektedir. Sonuçları itibarıyla sosyal, ekonomik, kültürel ve psikolojik birçok ögeyi içinde barındırmaktadır.

Türkiye’de iç göç veya kentleşme dolayısıyla 1927’den günümüze kadar köy ve şehir nüfuslarının yüzdeler halinde şu şekilde bir değişim geçirdiğini görüyoruz. 1927 yılında Türkiye’nin nüfusu 13.648.270 kişidir. Bunun 3.305.879 kişisi şehirlerde yaşarken, köy nüfusu 10.342.391’dir ve köy nüfusu toplam nüfusun % 75.78’ini oluştururken, şehirlerin oranı % 24.22’dir. Bu durum dönem itibarıyla Türk toplumunun büyük bir kısmının köylerde yaşamakta olduğunu göstermektedir. 1935 yılında nüfusumuzun % 23.53’ü şehirlerde, % 76.47’si kırsal kesimde yaşamaktadır. 1950’de şehirler % 25.04, kırlar % 74.96, 1960’da şehir nüfusunun genel nüfusa oranı % 31.92, kır nüfusunun oranı % 68.08’dir. 1970 yılında ise şehir nüfus oranı % 38.45, kırların oranı % 61.55’tir. 1980’de ise şehirlerin nüfus oranı % 43.91’e yükselirken, kır oranı % 56.19’a inmiştir. 1990’da şehir nüfus oranı % 59.01, kır oranı ise % 40.99’dur. 2000 yılında ise şehir kapsamına giren yerleşim yerlerinin toplam nüfusa oranı daha da artarak % 64.90’a ulaşmıştır. Kırların oranı ise % 35.10’dur. 2000 yılından günümüze kadar şehirlerin nüfusa oranının daha da artmış olacağını tahmin etmek zor değildir (DİE Türkiye İstatistik Yıllığı, 2000: 48).

Şehir yaşamının getirdiği sağlıksız beslenme, çevre kirliliği, trafik ve diğer nedenlerle artış gösteren kazalar kentlerde yaşayan engelli sayılarının artışına neden olmaktadır. Özellikle gelişmemiş ülkelerde yeterli şehir planlamasının yapılamaması sonucu ortaya çıkan çarpık kentleşme başta engelliler olmak üzere bütün dezavantajlı grupların yaşam koşulları inanılmaz ölçüde zorlaşmaktadır. Engelli bireylerin ve dezavantajlı kesimlerin yaşamlarını kolaylaştıracak en önemli görev yerel yönetimlere düşmektedir. Yaşanabilir kentler için yerel yönetimler tarafından hayata geçirilecek yeterli bir şehir planlaması yanında bürolar, finansal işyerleri, konaklama tesisleri, yeme-içme işyerleri, hazır giyim mağazaları, kültür-sanat merkezleri, eğlence merkezleri, spor tesisleri, özel eğitim merkezleri, gündüz bakımevleri etüt merkezleri gibi bireysel işyerleri de engelliler ve dezavantajlı gruplar için gerekli altyapı çalışmaları için teşvik edilmelidir. Büyük alışveriş merkezleri ve bu merkezlerin içinde yer alan işyerleri çoğunlukla gerekli erişilebilirlik düzenlemelerine sahip olsa da, buna sahip olamayan daha küçük işyerleri gerekirse verilecek parasal teşviklerle desteklenmelidir. Resmi yönetim binaları, sanayi tesisleri, üretim atölyeleri, eğitim ve sağlık binaları da zaten getirilmiş bulunan yasal bir takım zorunluluklarla bunları uygulamak zorundadırlar.

Yaşlanan dünyanın önümüzdeki yıllarda en büyük sorunu yaşlı nüfusun çoğalması ve bunlara bakım maliyetinin artması olacaktır. Bakım masraflarının artması sağlık giderlerinin artmasına, emekli olanların çoğalmasına ve sosyal güvenlik kurumlarının giderlerinin çoğalmasına sebep olacaktır. Bu nedenle hem yaşlı ve engelli nüfusun sağlık giderlerinin azaltılabilmesi hem de sağlıklı ve üretken şekilde başkalarına muhtaç olmadan ya da en az muhtaç olacak şekilde bağımsız yaşamları sağlanmalıdır.

* Okan Üniversitesi Tıp Fakültesi Anatomi Ana Bilim Dalı,



A HEALTHY LIFE
Needs a Healthy Environment!

Kadın Dostu Kent

Gülşen Güneş*

Kentlerde farklı yaş ve cinsiyette; çeşitli, sosyal, ekonomik ve kültür grubundan kişiler bir arada yaşar. Bu çeşitlilik hem yaşam biçimi hem de gereksinimlerinde çeşitli olmasının nedeni olur. Sosyal, kültürel ve fiziksel olarak çeşitlilik gösteren, farklı yapıları olan kentlerin de mutlaka sorunları olacaktır. Kentde yaşayan insanların gereksinimleri kentlilerin hakları olarak da tanımlanabilir.

Avrupa Kentsel Şartına göre kentlilerin bazı hakları şunlardır(8)

1. Güvenlik Hakkı
2. Sağlıklı bir çevre hakkı
3. İstihdam Hakkı
4. Ulaşım hakkı
5. Konut Hakkı
6. Katılım Hakkı
7. Eşitlik Hakkı
8. Spor ve Dinlenme Hakkı
9. Sağlık Hakkı

Kadın Dostu kenti; kadınların kentli haklarının gözetildiği, kadınların sağlık, eğitim, sosyal, kentsel hizmetlere, istihdam olanaklarına, yerel karar süreçlerine ve karar mekanizmalarına katılımlarının sağlandığı, kadınların yaşam koşullarını iyileştirici, şiddete maruz kaldıkları takdirde haklarını koruyan mekanizmalara erişimini sağlayan ve kadın erkek eşitliğini sağlayacak yerel hizmet sunumlarının gerçekleştirildiği kent olarak tanımlayabiliriz.

“Kadın Dostu Kentler Birleşmiş Milletler Ortak Programı”, yerel yönetimlerin planlama ve programlama süreçlerine toplumsal cinsiyet eşitliği prensibini yerleştirme ve bu sürece paralel olarak yerel yönetimler ile kadın örgütlerinin güçlendirilmesi ve aralarındaki işbirliği fırsatlarının artırılması amacıyla 2006 yılında başlatılmış bir programdır. 2010 yılında tamamlanan 1. aşamanın ardından, 2011 yılında Kadın Dostu Kentler Birleşmiş Milletler Ortak Programının 2. aşaması başlatılmıştır.(1)

Projenin Genel Hedefi; Kadın STK’ları, ulusal ve yerel düzeydeki devlet kurumları ile yapılacak yerel çalışmalar neticesinde, yerel yönetim planlama süreçlerine cinsiyet eşitliğinin dahil edilmesiyle, kadın dostu kentlerin oluşabileceği bir ortamın geliştirilmesidir.

Planlama süreçlerine cinsiyet eşitliği faaliyetlerinin dahil edilmesi için yerel yönetimlerin kapasitelerinin artırılması; Toplumsal cinsiyet eşitliği alanında faaliyet gösteren kadın STK’larının kapasitesinin geliştirilmesi; ve yerel yönetimler arasındaki ikili işbirliklerinin güçlendirilmesi gerekmektedir.

Kadın Dostu Kentler Birleşmiş Milletler Ortak Programı’ndan beklenen sonuçlar aşağıda listelenmiştir(1)

- Mahalli idarelerin ve Bakanlıkların taşra teşkilatlarının, toplumsal cinsiyete duyarlı yerel hizmet sunumu ve politika geliştirme konularında güçlendirilmesi;
- Proje illerinde toplumsal cinsiyete duyarlı stratejik plan ve bütçe hazırlama yaklaşımının geliştirilmesi
- Proje illerinde yaygın olarak yapılan farkındalık çalışmaları sonucunda toplumsal cinsiyet eşitliğine duyarlılığın artması;
- Proje illerinde faaliyet gösteren sivil toplum kuruluşlarının toplumsal cinsiyet ve savunuculuk konularında kapasitelerinin artması;
- Proje illerindeki mahalli idareler ve kadın STK’larının, kadınların yaşam kalitelerinin iyileştirilmesi için

*İnönü Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı AD

- katılımcı mekanizmalar geliştirmeleri;
- Proje illerinin kadın dostu kentler haline getirilmesi için toplumsal cinsiyete duyarlı şehir planlama yaklaşımının geliştirilmesi;
- Mevcut yasal çerçevelerin değerlendirilerek, Program kapsamında geliştirilen kadın erkek eşitliği mekanizmalarının işleyişinin ve sürdürülebilirliğinin sağlanması amacıyla yasal düzenleme önerilerinin hazırlanması ve merkezi otoritelere gönderilmesi.

Kadın Dostu Kent konusunda Avrupa'da yapılan çalışmalar:

Avrupa'nın çeşitli şehirlerinde;

- Karar organlarında kadın sayısını artırmaya yönelik çalışmalar,
- Yerel yönetimlerde eşitlik birimleri,
- Eşitlik planları,
- Sivil toplumla işbirliği,
- Cinsiyet eşitliğinin tüm plan ve programlara yerleştirilmesi için bilgi sistemlerinin oluşturulması ve
- Toplumsal cinsiyet duyarlı bütçeleme şeklinde çalışmalar yapılmıştır.

İsveç, Gothenburg'da bir bölgede kadın sivil toplum kuruluşlarına, belediyenin desteğinin analizi yapılmıştır. Kadın konusunda faaliyet gösteren derneklere, belediye bütçesinin destekleme kaleminde yer alankaynakların sadece 1/5'nin ayrıldığı ve bu oranın düşük olduğu sonucuna varılmıştır.

Belçika ve Fransa'da seçimle gelinen görevler için gösterilen adayların yüzde 50'sinin kadın olması zorunluluğu vardır. Barcelona'da kent ve her bir bölge için ayrı ayrı kadın konseyleri bulunmaktadır. Londra Belediyesi, her yıl bir kadın konferansı düzenlemektedir. Finlandiya-Helsinki'de bebek arabası ile seyahat eden tüm kadınlardan ücret alınmamaktadır.

Montreal'de kent yönetiminde seçilmiş görevlilerin yüzde 36'sı kadındır. Kanada – Montreal' de "İki durak arası" isimli hizmet programı vardır. Frankfurt Belediye Meclisi, 2002'de "toplumsal cinsiyet eşitliği yaklaşımının, plan ve politikalara yerleştirilmesi" kararını almış, bu konuda bir takım (GenderTeam) kurulmuştur. Bu takımın görevi cinsiyet duyarlı bakış açısını bütün yerel yapılara aktarmaktır. Güvenliğin sağlanması ve şiddete karşı mücadelede, kadınlara yönelik şiddeti önleyecek ışıklandırma, acil yardım hattı, vb. altyapı sistemleri oluşturulmaktadır, Avusturya-Viyana'da kadınlar için 24 saat hizmet veren ücretsiz "Acil Destek Hattı" vardır.(8)

Kadın Dostu Kentsel Hizmetler:

Kentin kayıt sisteminin, cinsiyet ayrımlı verilerin toplanmasına olanak tanıyacak şekilde iyileştirilmesi, Kadınların, kentsel hizmetlere yönelik gereksinmelerini ve taleplerini ortaya çıkaracak çalışmaların yapılması, Sağlanan kentsel hizmetler hakkında, kentlilerin düzenli olarak bilgilendirilmesi, Kadınların kent ve çalışma yaşamına daha fazla katılabilmesi için kreş, gündüz bakımevi, yaşlı bakımevi olanaklarının sağlanması, var olanların iyileştirilmesi, Kentlerde kadınların bir araya gelebilecekleri kadın merkezlerinin sayılarının artırılması yapılan çalışmalardır.

Ulaşım konusunda; Kadınların kent içi mobilitelerini artırmak üzere toplum taşıma araçlarında özel indirimler yapılması, Kadın-doğum, çocuk ve diğer hastanelere giden toplu taşıma araçlarının bilet ücretlerinin düşürülmesi, geceleri karanlıkta toplu taşıma araçlarının sürücülerinin durak dışında durmasının sağlanması. Toplu taşıma duraklarında kadınların 155 acil yardım hattını arayabilecekleri düğmelerin konulması, toplu taşıma araçlarının sürücülerinin insan hakları ve kadının insan hakları konusunda eğitilmesi, yol gösteren levhaların herkes tarafından okunabilir ve anlaşılabilir hale getirilmesi, yol, park, otobüs durağı vb. alanların daha iyi aydınlatılması, engelli, yaşlı kadınlara ve engelli bakımını üstlenen kadınlara yönelik kentsel hizmet düzenlemelerinin yapılması kadın dostu kentler için yapılan örnek çalışmalardır.

Kent içinde kadınlara sunulan spor, eğlence ve kültür hizmetleri de önemlidir. Bir kentde bulunan kadınlar için mekanlar, spor merkezleri, kadın okuma evleri, kütüphane ve oyun salonları bu konudaki göstergeler olabilir.

Viyana’da bir bölge kadınlar sokağı olarak tasarlanmıştır. Kadın mimarlar tarafından gerçekleştirilen toplumsal cinsiyet duyarlı kent ve konut planlama çalışması Birleşmiş Milletler tarafından örnek proje olarak seçilmiştir. İngiltere, Bristol’de sadece anne ve çocuklardan oluşan ailelere sosyal konut tahsisinde öncelik tanımaktadır.

Şiddet konusunda farkındalık artırma çalışmaları yapılması.

Şiddet mağduru kadınlar için 7 gün 24 saat hizmet verebilecek acil telefon hattı kurulması.

Şiddet mağduru kadının acilen korunmaya alınması için bir acil eylem biriminin oluşturulması.

Şiddete maruz kalan kadınlar için de kentsel koruma mekanizmaları olmalı. Şiddete uğrayan kadınlara hizmet sunacak kamu görevlilerinin eğitilmesi, karakollarda kadın bürolarının kurulması, kadın danışma merkezleri, ara istasyon ve sığınma evleri açılması, şiddeti önlemeye ve şiddet mağdurlarını korumaya yönelik faaliyetleri izleyecek, denetleyecek bir koordinasyon birimi veya kurulunun oluşturulması şiddete uğrayan kadınları korumak adına kentlerde uygulanabilecek mekanizmalardır.

Kent kayıt sistemini güçlendirerek, kaydı olmayan kadınların ve kız çocuklarının nüfus kayıtlarının çıkartılması, Kız çocuklarının zorunlu eğitimi tamamlamalarının sağlanması, Kız öğrencilerin eğitim imkânlarının ve barınma olanaklarının artırılması, kamu kurumları arasındaki işbirliğini artırarak halkın zorla ve erken evlilik ile akraba evliliğinin zararları konusunda bilgilendirilmesi de kadınlar için kentlerde verilebilecek hizmetlerdir.

Kentlerde göçmen kadınların da haklarının korunması gereklidir. Göç etmiş kadın ve kız çocuklarına, dil bilmeyenler de dikkate alınarak, kenti ve kentsel kurumları tanıtmaya amaçlı eğitim ve gezi çalışmaları yapılması, bu kadınlara yönelik eğitim ve istihdam programları düzenlenmesi yapılabilir.

Sonuç olarak; Kentleri yaşanabilir kılmamızın ilk koşulu buna ilişkin kararlı bir “yerel politik irade”nin varlığıdır. Kadınlar için yaşanabilir kent- kadın dostu kent- bir hayal ürünü değil, cinsiyet eşitlikçi yerel politikaların bir sentezidir. Bu bağlamda, kadınların kentli haklarından gerçek anlamda yararlanmaları da, kentin ve kentlilerin yaşam kalitesini yükseltecektir.

Kaynaklar:

1. www.kadindostukentler.com (Erişim tarihi: 18.02.2018)
2. Birleşmiş Milletler Kadın ve Kız Çocuklarının İnsan Haklarının Korunması ve Geliştirilmesi Ortak Programı.(2010).Kadın Dostu Kentler, Ankara
3. Birleşmiş Milletler Kadın ve Kız Çocuklarının İnsan Haklarının Korunması ve Geliştirilmesi Ortak Programı. (2009)“Kadın Dostu Yerleşimler”e Doğru Yerel Planlama ve Hizmet Sunum Modeli. Uygulama Rehberi, Ankara
4. Kadın Hakları ve Yerel Yönetimler (2008) Kadın Dostu Kentlere Doğru, T.C. İçişleri Bakanlığı, Birleşmiş Milletler, Sabancı Vakfı. Ankara.
5. L Yıldız Tokman. Kadın dostu kent” kavramının izmir ölçeğinde tartışılması. TMMOB İzmir kent sempozyumu. s: 433-43
6. Şenol N. Kadın Dostu Kentler. Avrupa’dan Örnekler. (2010) BM Kadın ve Kız Çocuklarının İnsan Haklarının Korunması ve Geliştirilmesi Ortak Programı el kitabı
7. Deniz Altay, L. Yıldız Tokman, Aslı Tanrıku.(2010)Yerel Yönetimlerde Kadınlara Yer Açmak. Birleşmiş Milletler Kadınların ve Kız Çocuklarının Haklarının Korunması ve Geliştirilmesi Ortak Programı El Kitabı.
8. Deniz Altay, L. Yıldız Tokman, Aslı Tanrıku.(2010) Kentli Hakları El Kitabı (Avrupa Kentsel Şartı).(2010) Birleşmiş Milletler Kadınların ve Kız Çocuklarının Haklarının Korunması ve Geliştirilmesi Ortak Programı El Kitabı.
9. Deniz Altay, L. Yıldız Tokman, Aslı Tanrıku.(2010) Nasıl bir kentte yaşayabiliriz?(2010) Birleşmiş Milletler Kadınların ve Kız Çocuklarının Haklarının Korunması ve Geliştirilmesi Ortak Programı El Kitabı.

Panel - (Invited Speaker) / Speech Text

Women Friendly City

Gülşen Güneş*

Women friendly city; a city where women's urban rights are observed and their participation in health, education, social and urban services, employment opportunities, local decision-making processes and decision-making mechanisms, women's access to the mechanisms that protect their rights if they are exposed to violence.

The United Nations Joint Program on Women Friendly Cities is a program launched in 2006 with the aim of increasing gender equity principles in the planning and programming processes of local governments and enhancing the opportunities for cooperation between local governments and women's organizations in parallel with this process.

Overall Objective of the Project; Women's NGOs are the development of an environment in which women-friendly cities can be formed, with the inclusion of gender equality in local government planning processes, as a result of local work with national and local government agencies.

Increasing the capacities of local governments to include gender equality activities in planning processes; Development of the capacity of women's NGOs operating in the field of gender equality; and bilateral co-operation between local governments should be strengthened.

Women Friendly Urban Services:

- Carrying out efforts to uncover the needs and demands of women for urban services,
- As regards transportation, special discounts are made in public transportation vehicles to increase the mobility of women in the city, reduction of the ticket fees of public transportation vehicles going to women and child, children and other hospitals, and ensuring that drivers of public transportation vehicles stay out of the station in darkness in the dark.
- Formation of an emergency action unit for urgent protection of violent victim woman.
- The sports, entertainment and cultural services that are offered to women in the city are also important. For women in some cities, sports centers, women's reading houses, libraries and playrooms can be indicators of this.

Siz Neredeyse Biz Oradayız... Çankaya Belediyesi Sosyal Hizmet Uygulamaları

Nilay Oğultürk*

Kamu yönetiminin temel fonksiyonu, toplumun ortak gereksinimlerinin karşılanmasını sağlamaktır. Yerel yönetim birimlerinin başında yer alan belediyeler ise toplumun yerel düzeydeki ortak gereksinimlerinin giderilmesini amaçlamaktadır. Günümüzde belediyeler, geleneksel belediye hizmetlerini yerelde sunmanın yanı sıra, ilçelerinde yaşayan vatandaşların sosyal sorunlarının çözülmesini önemsemektedirler.

Türkiye’de yerel yönetimler alanında, 2004 yılı sonrasında yapılan yasal ve yapısal düzenlemeler ile sosyal belediyecilik olarak tarif edebileceğimiz konuları da içine alan hizmetlerde yeni bir dönem başlamıştır. Bu düzenlemelerin sonucunda yerel yönetimler sosyal sorunların yerinde çözülmesi doğrultusunda önemli sayılabilecek işlevlerle donatılmış ve bu bağlamda yerel yönetimlerin sorumlulukları arttırılmıştır.

Sosyal hizmetler ve sosyal projeler kanalı ile şekillenen “Sosyal Belediyecilik” politik bir tercih olmanın ötesinde kentlerin içlerinde bulunduğu sorunlar itibarıyla kaçınılmaz bir süreçtir.

Bu çalışmanın amacı; Çankaya Sağlıklı Kentler Projesi kapsamında, DSÖ’nün belirlediği politika, ilke ve programlar Çankaya Belediyesi’nde “sosyal belediyecilik” uygulamaları olarak hayata geçirilmektedir. Çalışmanın amacı Çankaya Belediyesinin “sosyal belediyecilik” alanında sunduğu “sosyal hizmet ve sosyal yardım” faaliyetlerinin incelenerek değerlendirilmesidir.

*Sosyal Hizmet Uzmanı, Çankaya Belediyesi Sosyal Yardım İşleri Müdürü

Wherever you are, we are there... Çankaya Municipality Healthy City Project and Social Service Practices

Nilay Oğultürk*

The basic function of public administration is to ensure that the common needs of the community are fulfilled. The municipalities at the head of the local government units aim to fulfill the common needs of the community at the local level. Today, municipalities are concerned not only with providing of traditional municipal services locally, but also with the resolution of the social problems of citizens living in their districts.

In local government areas in Turkey, a new era in which municipal services includes social issues that we can describe as social municipalism has began with the legal and structural arrangements made after 2004. As a result of these arrangements, local governments are equipped with functions that can be considered important for solving the social problems at the scene and the responsibilities of the local administrations are increased in this context.

“Social Municipalism” which has formed through social services and social projects is an inevitable process beyond being just a political choice, due to the problems in cities.

The purpose of this study is that WHO’s policies, principles and programs are carried out as “social municipalism” practices in Çankaya Municipality within the scope of Çankaya Healthy Cities Project. The aim of the study is to examine and evaluate the “social services and social welfare” activities offered by Çankaya Municipality in the field of “social municipalism”.

* Çankaya Municipality, Director of Social Assistance Affairs

Malatya Entegre Çevre Projesi

Malatya Integrated Environment Project

Alican Bozkurt*

Malatya Entegre Çevre Projesi; İl genelindeki katı atıkların 3'ü enerji tabanlı olmak üzere 4 ayrı procesten geçirilerek bertarafını sağlarken, atıklardan 3 farklı teknoloji ile elektrik enerjisi üretmeyi hedefleyen ve Türkiye'de bir ilk olma özelliği taşıyan entegre bir projedir.

Proje kapsamında ilçelerde kurulacak aktarma istasyonları vasıtasıyla katı atık sahasına getirilecek olan atıklar; ayrıştırma ünitesinden geçirilerek geri dönüşümü sağlanacak; akabinde Biyogaz Reaktöründen 1,7 MW, Gazifikasyon Tesisinden 4 MW ve Düzenli Depolama Sahasındaki Deponi Gazından 4 MW elektrik enerjisi ve mevcut 2,2 MW gücündeki kurulu enerji tesisi ile toplam da 12 MW elektrik enerjisi ile 60.000 hane, 310.000 nüfusun aydınlatma ihtiyacına eşdeğer enerji üretilecektir. Bu proje ile etkinlikle beraber verimlilik de baz alınarak aynı atık miktarından emsallerimizin 10 katı elektrik enerjisi üretirken depolanacak atık miktarının da % 70'i azaltılmış olacaktır. Enerji tesisinin tamamlanması sonrası kurulacak olan sera tesisinde tüm tesisin atıl ısılarının seranın ısıtılmasında değerlendirilerek, proje dahilinde topraksız tarım metoduyla Domates, Kesme çiçek ve kompost üretimi yapılacaktır.

Projemiz Günümüzün en önemli gündem maddelerinden olan atıkların depolanması, hava kirliliği ve enerjide dışa bağımlılık konularını sorun olmaktan çıkarıp, çözüm sunmaya taşıyan bir projedir.

Tesisin binaları ve mekanik modernizasyon sistemleri %90 seviyesinde tamamlanmış olup; Tesisin test çalışmaları devam etmekte. 2018 yılı içerisinde itibariyle devreye alınacaktır.

Projenin Getirileri

- Atıkların Doğal kaynaklarımıza (Toprak, Hava, Yeraltı-Yerüstü Suları) zarar vermesini önlemek.
- Sera gazı emisyonlarının azaltılması.
- Yenilenebilir enerji kaynaklarının Enerji amaçlı kullanımının yaygınlaştırılması.
- Geri dönüşümden ötürü hammadde tüketiminin azaltılması.
- Enerjide dışa bağımlılığın azaltılmasına katkı sağlaması.
- Evsel atıklarda Gazifikasyon, Sülfür giderme, Biyogaz reaktör Sistemleri gibi Türkiye'de ilk olma özelliği taşıyan yöntemlerin kullanılmasıyla Ülkemizde atık yönetimine daha etkin bir bakış açısı kazandırılması

“ YAŞANABİLİR DÜNYA İÇİN GERİ DÖNÜŞÜME DESTEK ”

Ordu İlinde Yeşil Atıklardan Biyokurutma ve Mekanik İşlem ile Toprak İyileştirici Elde Edilmesi

Obtaining Soil Remediation Material from Green Waste with Biochemical and Mechanical Processes in Ordu Province

Tayfun Özdemir*

Ülkemizde önemli çevre sorunlarının başında katı atıkların bertarafı gelmektedir. Türkiye’de katı atıkların bertaraf edilmesi ile ilgili uygulamalar konusunda son zamanlarda bir hareketlilik yaşansa da, önemli çevresel sorunlara neden olan düzensiz (vahşi) depolama yöntemi kullanılmaktadır. Düzenli depolama yöntemi ise birçok karmaşık fiziksel ve kimyasal işlem gerektirmektedir. Ayrıca bu alanlarda sıvı atık ve gaz emisyonlarının oluşmasına neden olmakta ve arazi kıtlığı ile yüksek işletme maliyetleri gibi sorunları da beraberinde getirmektedir. Bu sebeple depolama alanlarının bir bertaraf yöntemi olarak kullanılması oldukça zor olmaktadır. Bütün bu sebeplerin neticesinde son zamanlardaki atık yönetim stratejileri geri dönüşüm, enerji geri kazanımı ve evsel katı atıkların kararlı hale getirilmesini desteklemektedir. Bu destekten yararlanmak ve yerelden ilimizi faydalandırmak üzere hayata geçirilen projenin amacı, atıkların bertaraf edilmesi konusunda en iyi çözüm yolunun hangisi olacağına karar verilme mücadelesi ile; ekonomik olarak avantajlı, çevre dostu, sürdürülebilir bir bertaraf metodu geliştirmek, belediyeleri geri dönüşüm, yeniden kullanım ve atıklardan enerji üretmeye yönlendirmek ve bu alanda yapılan çalışmalara katkı sağlamaktır.

Karadeniz Bölgesinin en küçük Büyükşehir statüsüne sahip olup birçok ilke imza atan Ordu ilindeki ilçe belediyeleri tarafından budanan ağaçlar, sökülen bitkiler, biçilen çimler Ordu Büyükşehir Belediyesi’ne ait hafriyat veya katı atık sahalarına dökülmektedir. Bunun dışında şehirde hakim olan fındık tarımı sonucu oluşan fındık kapsülleri ve diğer bahçe atıkları da üretici için çok büyük bir problem olmaktadır. Ekonomik ve çevresel açıdan önemli bir sorun teşkil eden bu atıklar gerçekleştirilen proje ile birlikte biyomekanik işleme tabi tutularak toprak iyileştirici elde edilecek olup doğaya geri kazandırılacaktır.

Proje ile birlikte yeşil atıkların geri kazanılması konusunda ülke genelinde yeni ve özgün bir metot geliştirilerek yerel yönetimler ve kamu birimleri üzerinde olumlu etki yaratılması hedeflenmiştir. Karışık evsel katı atıkların biyomekanik işleme tabi tutulmasıyla ilgili analizler yapılarak veriler sağlanacak, ekonomik fizibilite çalışmaları yapılarak ülke genelinde faaliyet gösteren belediyelere örnek bir paket proje sunulacaktır.

Genel olarak bu çalışmada, 2014 Yerel Seçimlerle birlikte gerçekleşen yapısal değişim ve sürecin Ordu ili üzerindeki çevresel dönüşümün bugünkü durumu ele alınmıştır.

* Ordu Büyükşehir Belediyesi Fen İşleri Daire Başkanlığı Projeler Şube Müdürlüğü

Yeşil Bina Uygulamaları

Gülden Gök*

Küresel ısınmanın artması, iklim değişikliklerinin yaşanması, enerji kaynaklarının tükenmeye başlaması ve temiz su ihtiyacının artması gibi çevre sorunları günümüzde yeşil bina başka bir deyiş ile sürdürülebilir bina oluşumunu başlatmıştır. İnsan hayatının yaklaşık %90'ı binalarda geçmektedir. Yapılan araştırmalar sonucunda, dünyadaki enerji tüketiminin yaklaşık %40'ı, su tüketiminin ise yaklaşık %30'u binalardan kaynaklanmaktadır. Çevre üzerinde binaların doğrudan veya dolaylı olsa da etkileri söz konusudur. Binaların inşaatı, kullanımı ve kullanım sonrasındaki işlemler sırasında enerji su ve hammadde ihtiyaçları söz konusu olmaktadır. Bu nedenle, binalardan oluşabilecek olumsuz etkilerin azaltılması için çalışmaları zorunlu hale getirmektedir. Bu kapsamda, binaların sürdürülebilir tasarım yoluyla doğal çevre üzerindeki etkisini azaltmaya yönelik yeşil bina standartları, sertifikaları ve derecelendirme sistemlerinin oluşturulması sağlanmıştır. Yeşil binalar, sağladıkları enerji ve su tasarrufu ile atık geri kazanımının yanında bina sakinlerinin sağlığına ve konforuna da olumlu etki yapmaktadır. Yeşil binalar tasarlanırken; iç mekân hava kalitesi, doğal aydınlatma, atık yönetimi, sıcaklık ve nem kontrolü gibi insan sağlığını direk etkileyen unsurlar göz önünde bulundurulmakta ayrıca bina inşaatlarında kullanılan yöntemler ile son kullanıcıya daha temiz bir ortam bırakılması hedeflenmektedir. Araştırmalara göre, yeşil binalarda çalışan veya yaşayanların diğer binalardakilere göre daha az hastalandıkları ve çalışma performanslarının daha yüksek olduğu görülmektedir. Yeşil binaya giden süreçte en önemli adım söz konusu binanın tasarımıdır. Yola yeşil bina yapmak amacıyla çıkmak, bütün tasarım süreçlerinde çevre/enerji odaklı hareket etmek ve binanın inşaat aşamasında doğabilecek ek maliyetleri de en aza indirmektedir. 1990 yılından başlayarak uluslararası ve ulusal ölçekte binaların çevresel performanslarının artırılmasına katkı sağlamak amacıyla inşaat sektöründe yeşil bina sertifika sistemlerini geliştirilmiştir. Olumlu etkileri göz önüne alınarak bu sistemlerin kullanımı tüm dünyada yaygınlık kazanmıştır. Türkiye'de de 2009 yılından bu yana yeşil bina sertifikası almaya hak kazanan bina sayısında hızlı bir artış gözlenmektedir ve yapılan çalışmalar sonucunda ülkemizde en çok LEED sertifikasının verildiği belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Çevre sorunları, Enerji, LEED, Sürdürülebilirlik, Yeşil bina

Green Building Applications

Gülden Gök*

Environmental problems such as increasing global warming, climate change, starting to run out of energy resources and increasing need for clean water have started the formation of sustainable buildings in other words green building. Approximately 90% of human life passes by the buildings. As a result of the investigations, about 40% of the world's energy consumption and about 30% of the water consumption come from the buildings. There are direct or indirect impacts of buildings on the environment. The energy, water and raw material needs are involved in the construction, use and post-use processes of the buildings. For this reason, it makes compulsory work to reduce the negative effects that may arise from the buildings. In this context, the creation of green building standards, certifications and grading systems has been achieved to reduce the impact of buildings on the natural environment through sustainable design. Green buildings have a positive impact on the health and comfort of the residents as well as waste and energy saving and water recovery. While green buildings are being designed; factors affecting human health such as indoor air quality, natural lighting, waste management, temperature and humidity control are taken into consideration and with the methods used in building constructions, it is aimed to leave cleaner environment to the end user. According to the research, it is seen that those who work or live in green buildings are less sick than the others and their working performances are higher. The most important step in the process leading to the green building is the design of the building. Going out to make a green building, moving around with the environment / energy in all the design processes and reducing the additional costs that can be incurred in the construction phase of the building is the least. Beginning in 1990, we have developed green building certification systems in the construction sector to contribute to increasing the environmental performances of international and national scale buildings. Taking into account the positive effects, the use of these systems has become widespread throughout the world. In Turkey it is also entitled to receive green building certification since 2009, observed a rapid increase in the number of buildings and our country as a result of the studies was determined to be the most LEED certification.

Key words: Environmental Problems, Energy, LEED, Sustainability, Green buildings

Yeşil Hastane / Green Hospital

Ali Özer*

Hastaneler topluma ayaktan veya yatarak muayene, tedavi ve rehabilitasyon hizmeti verirken, bir taraftan da su, enerji gibi kaynakları tüketmekte ve çevreye zararlı atıklar üretmektedir. Yeşil hastane felsefesi ile hastaneler tasarlanıp yönetilir ise enerji ve suyu daha verimli kullanırken, daha az zararlı madde oluşumuna sebep olmaktadır. Bu sebeple hastane binalarının tasarımından hastane yönetimine kadar yeşil hastane felsefesinin uygulanması önemli olmaktadır.

While hospitals help people by some servings such as outpatient and inpatient clinics, treatment and rehabilitation, at the same time hospitals consume water and energy resources and give harmful wastes to the environment. If hospital buildings design and manage by green hospital philosophy, usage of energy and water will be more efficiently and also will be less harmful wastes. For this reason applying of green hospitals philosophy is important not only for design of hospital buildings but also for management of hospital buildings.

Key words: Green hospital, Green building, Eco-friendly

Yeşil hastane kavramı, hastanenin inşaatı ve hizmet verme süreçleri dahil tüm aşamalarda yeşil bina mantığının uygulanmasıdır.

Bildiğimiz üzere hastaneler yataklı tedavi kurumları olup, Yataklı Tedavi Kurumları İşletme Yönetmeliğinde, “Hasta ve yaralıların, hastalıktan şüphe edenlerin ve sağlık durumlarını kontrol ettirmek isteyenlerin, ayaktan veya yatarak müşahade, muayene, teşhis, tedavi ve rehabilite edildikleri, aynı zamanda doğum yapılan kurumlar” olarak tanımlanmaktadır (1). Hastaneler bu hizmeti verirken su, enerji vb. kaynakları tüketirken çevreye zararlı etkileri olan atıklar üretmektedir. Dolayısıyla hastaneler hem tasarlanırken hem de işletilirken yeşil bina felsefesi ile uyumlu olmasına dikkat edilmelidir.

Yeşil bina kavramı ise, çevre ile barışık, çevresindeki yaşam alanını koruyan ve yenileyen, arazi, su, enerji vb. tüm kaynakları en verimli şekilde kullanan bina olarak tanımlanmaktadır (2).

Yeşil binalar yirminci yüzyılın başlarında ortaya çıkmış olup, son dönemde yaygınlık kazanmıştır. 1980’lerde yeşil binaların, sürdürülebilirliğe olan katkıları sebebiyle başarılı olduğu kanıtlanmıştır (3). Bu sebeple binalar tasarlanırken yeşil bina konseptine uygun olması önemlidir.

Günümüzde farklı ülkelerde farklı yeşil bina derecelendirme sistemleri vardır. Yeşil bina değerlendirme ve derecelendirme sistemlerinden biri olan LEED, yöneticilere pratik yeşil bina tasarımı, inşası ve bakım-onarımı ile ilgili çözümler sağlamaktadır. LEED sertifikası olan bir yeşil bina ortalama olarak %25-50 arası daha az enerji ve %40 daha az su tüketir, %70 daha az katı atık üretir ve havaya %35 daha az sera gazı verir (2).

Sağlık Bakanlığı 2012 yılında yayınladığı “Mevcut ve Yeni Yapılacak Sağlık Tesislerinde Uyulması Gereken Asgari Teknik Standartlar” konulu genelgenin 33. Maddesinde 200 Yatak ve üzeri tüm hastanelerde inşaat aşaması sırasında yüklenici firma tarafından bu binalara LEED sertifikası alınmasını zorunlu hale getirmiştir (4).

Ülkemizde yeşil hastane uygulamalarına İstanbul Florance Nightingale, Medistate Kavacık ve VKV Amerikan Hastanesi örnek olarak gösterilebilir. Dünyada yeşil hastanelerle ilgi birçok örnek bulunmaktadır. West Kendall Baptist hastanesi, St. Mary's Hastanesi, Pitsburg Çocuk hastanesi örnek olarak verilebilir (5). Örneğin St. Mary's Hastanesi elektrik enerjisini güneş enerjisi panelleri ile karşılamaktadır. West Kendall Baptist hastanesi ise % 20 oranında su tasarrufu sağlamaktadır (6,7).

Yeşil'in hastanelere sağladığı faydalar,

- Enerji yönetimi,
- Su yönetimi,
- Hava emisyonu düzenleme sistemi,
- Atık yönetimi,
- Tehlikeli maddelerin yönetimi ve
- Yenilikçi çevresel tasarımlardır (2,7).

Yeşil hastaneler, enerji tüketimini azaltan, bölgesel iklim şartlarına duyarlı olarak inşa edilen, yenilenebilir enerji üreten ve/veya tüketen, Hastane araç filoları için alternatif yakıtlar kullanan, hastalar, sağlık personelleri ve toplumun taşıma ihtiyaçlarını en aza indirmek için yürüyüş yollarını ve bisiklet kullanımını teşvik eden, atıkları yakmak için alternatifler geliştiren ve atık miktarını azaltan, gereksiz su tüketimini ve su kaçaklarını önleyerek toplam su tüketimini azaltan hastanelerdir (7,8).

Hastanelerde binanın yeşil hastane konseptiyle tasarlanması tek başına yeterli değildir. Ayrıca yöneticilerin yeşil hastane felsefesi ve yaklaşımını benimsemiş olmaları gerekmektedir. Yani hastanelerde bir yeşil yönetim oluşturulmalıdır. Yeşil hastane yönetimi, hastanenin tüm faaliyetlerinin çevreye zarar vermesini engelleyen ve çevre dostu bir hastane oluşturmak amacıyla hastane faaliyetlerini çevreci bakış açısıyla planlayan, örgütleyen, yönlendiren ve kontrol eden yönetimdir. Yeşil yönetimde ilk adım çevrenin kirlenmesini önlemek iken, ikinci adım tüm kaynakları verimli kullanmak ve yenilenebilir kaynakları tercih etmektir (9).

Sonuç olarak hastaneler sağlık hizmeti sunarken hastaneyi yeşil bina konseptiyle tasarlamalı, yeşil hastane felsefesini yönetimden tüm çalışanlara kadar yaygınlaştırmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Yeşil Hastane, Yeşil Bina, Çevre Dostu

Kaynaklar

1. Yataklı Tedavi Kurumları İşletme Yönetmeliği. <http://www.mevzuat.gov.tr/Metin.Aspx?MevzuatKod=3.5.85319&MevzuatIliski=0&sourceXmlSearch=yatakl%C4%B1%20tedav>. Erişim Tarihi:02.02.2018
2. Terekli G, Özkan O, Bayın G. Çevre Dostu Hastaneler: Hastaneden Yeşil Hastaneye. Ankara Sağlık Hizmetleri Dergisi. 12 (2): 37-54, 2013.
3. Wu P, Low SP. Project Management and Green Buildings: Lessons from the Rating Systems. Journal of Professional Issues in Engineering Education and Practice 136 (2): 64-70, 2010.)
4. Mevcut ve Yeni Yapılacak Sağlık Tesislerinde Uyulması Gereken Asgari Teknik Standartlar http://haged.istanbul.edu.tr/cevreyonetimi/wp-content/uploads/2015/11/SAGLIK_YAPILARINDA_UYGULANACAK_SARTLAR.pdf. Erişim Tarihi:01.01.2018).
5. Yıldız H. Sürdürülebilirlik Bağlamında Sağlık Sektöründe İnovatif Uygulamalar: Yeşil Hastaneler. Kafkas Üniversitesi İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi 7(13):323-340, 2016.)
6. <http://www.healthcare-administration-degree.net/30-most-environmentally-friendly-hospitals-in-the-world/> Erişim Tarihi 05.03.2018
7. Hoşgör H. Yeşil Hastane Konsepti ve Türkiye Deneyimi. HSP 1(2):75-84, 2014
8. http://www.who.int/globalchange/publications/climatefootprint_report.pdf?ua=1 Erişim Tarihi 05.01.2018
9. Özkan O, Bayın G, Terekli Yeşilaydın G. Hastane Yönetiminde Sürdürülebilir Yaklaşım: Yeşil Yönetim. 8. Sağlık ve Hastane İdaresi Kongresi 10-12 Eylül 2014. Lefke, KKTC

Enerji Verimli Kamu Yapıları İçin Pasif İklimlendirme Sistemleri

Nur Durmaz*

Enerji sorunu tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de çözülmeye çalışılan önemli, stratejik bir konudur. Bununla ilgili mevcut hükümetimizde bir çok çalışma yürütülmekte olup yapısal anlamda enerji etkin kamu yapıların çoğaltılmaya çalışılması da önemli başlıklardan birisi olarak eylem planlarında yer almaktadır. Bu bağlamda, kamu yapılarında güneş enerjisi ve rüzgar enerjisi gibi yenilenebilir enerji kaynakları etkin şekilde kullanılması büyük önem arz etmektedir. Konu ile ilgili olarak, yapılarda pasif iklimlendirme stratejileri kullanıldığında, soğutma, ısıtma ve havalandırma ihtiyaçları mekanik sistemlerinin asgari olarak kullanımıyla doğal olarak karşılanabilir. Pasif iklimlendirmede öncelikle yapının bulunduğu iklim bölgesine, mikroklimatik özelliklerine uygun olarak yapının konumu, yönelişi, formu ve kabuk özellikleri tasarlanmalıdır. Bunlara ek olarak yapının güneş ve hakim rüzgar ile ilişkisi ve peyzaj ilişkisi düşünülmelidir. Bütüncül yaklaşımlar olarak da adlandırılan bu yaklaşım dikkate alındığında, pasif iklimlendirme sistemleri uygulanabilir ve yapıda enerji tasarrufu sağlanabilmektedir. Bildiride bahsi geçen bütüncül yaklaşımlara ve pasif sistemlere yer verilecek olup Türkiye’de ve dünyada konu ile ilgili mevzuat çalışmalarından bahsedilecektir. Bununla birlikte Anadolu’dan tarihsel örneklere yer verilerek aslında bu coğrafyada pasif sistemlerin kullanılageldiği ve bu sayede enerji etkin yapıların yer aldığı belirtilecektir. Güncel örneklerde pasif solar yapılar, özellikle ofis yapıları olarak, dünyadan ve Türkiyeden örnekler olarak incelenecek, benzerlikler ve farklılıklar görülecektir. Bu bilgiler ışığında enerji etkin kamu yapılarının artırılması amacı ile pasif iklimlendirme sistemleri ile ilgili yapısal ve mevzuat yönünden önerilere yer verilecektir. Kamu yapılarında ek maliyet oluşmadan mikroklimatik özelliklere uygun bütüncül yaklaşımlarla enerji tasarrufu sağlanabilecek olup, rüzgar ve güneşten faydalanılarak doğal havalandırma , ısıtma ve soğutma gerçekleştirilebileceği düşünülmektedir. Bunların yanısıra her cepheye özel güneş kırıcı tasarlanması, çift cidar ve trombe duvarı uygulaması, yapı içinde peyzaj ve su ögesinin kullanılması, güneş bacası ve rüzgar bacası kurgusu uygulamaları ile de kendi kendini kısa sürede amorti eden pasif iklimlendirme sağlayabilmektedir.. Labirent sistemleri, güneş açısına göre yön değiştiren güneş kırıcılar ve yapıda ısı sensörleri ile otomatik oluşturulmuş iklimlendirme, yeşil çatı uygulamaları da kamu yapılarında kullanılabilir yine kendini zaman içinde amorti eden uygulamalardır. Mevzuat yönünden ise pasif sistemlerin Planlı Alanlar Tip İmar Yönetmeliğinde gerekli mahal ve alan tanımlarının yapılması, emsale dahil alanlardan bu alanların mt2 lerinin çıkarılması, Binalarda Enerji Performansı yönetmeliğinde ise pasif sistemlerin daha net tanımlanmasının yanı sıra gerekli kontrol ve denetim mekanizmaları ile kullanımları teşvik edilmelidir.

Panel - (Invited Speaker) / Speech Text

Passive Desing Strategies for Energy Efficent Public Buildings

Nur Durmaz*

The energy issue is a critical and strategic problem that is dealt with in our country as it is done all over the world. Among many current governmental actions that are taken about the subject, increasing the number of structurally energy efficient public buildings is a significant action plan. In this context, efficient use of renewable energy sources such as solar and wind energies in the public buildings are of great importance. About the subject, with the use of passive solar strategies in buildings, the requirements of cooling, heating and ventilating are met naturally with the minimum use of mechanical systems. In passive solar architecture primarily location, orientation, form, space organization and shell of the building should be designed according to the climate region and the microclimatic properties. In addition to these, the relation of the structure and the sun, prevailing winds and the landscaping should be considered. After taking into account of that approach which is also called as “whole building design approach”, passive solar systems can be applied and energy efficiency can be achieved. In the report, aforementioned whole building design approaches and passive solar strategies will be mentioned and legislative works about the subject in Türkiye and around the world will be explain. In addition to these, with the historical case studies around the Anatolia it is revealed that these passive systems have been used for centuries and many historical energy efficient buildings took place in Türkiye. To explain current cases, the passive solar buildings, especially office structures, from the world and from Turkiye will be examined, similarities and differences will be revealed. With these informations, constructional and legislative proposals about passive solar strategies will be given with the aim of increasing the number of energy efficient public buildings. In public building designs, solar and wind energy can be used and natural ventilation heating and cooling can be achieved through whole building design approaches according to the microclimatic characteristics of the site. In addition to these, specially designed sun blinds for each façade, double skin façade designs, trombe wall applications, solar chimney, and wind chimney, landscaping and use of water feature inside building are the applications that can be taken into account in design which pays back economically in short terms. Labyrinth systems, sun blinds that are rotated with accordance the sun, systems with heat sensors that automatically conditioning the indoor climate, green roof designs are the applications which also pay back in time. In legislative terms; passive systems spaces and areas should be clearly defined and the areas should be excluded in imputed area calculations in Type Zonings ordinance of Planned Areas; In Regulation of Energy Performance in Building passive systems should be clearly defined and encouraged to use with the control and audit mechanism .

Çevre Yönetim Sistemleri/ Environmental Management Systems

*Hasan Koçyiğit

Günümüzde artan dünya nüfusu ile birlikte insanların ihtiyaçları, talepleri ve bunlar içinde çeşitlilikleri de artmaktadır. İnsanoğlunun ihtiyaç duyduğu gereksinimleri karşılamak için başvurulacak temel kaynak doğadır. Doğal kaynakların sonsuz olmadığı, ürün ve faaliyetlerin çevre etkilerinin yerel ve bölgesel kalmayıp, global olduğu artık tüm dünyada kabul edilmiştir. İnsanoğlunun ihtiyaçlarını karşılarken kullanılan doğal kaynakların gelecek nesillerin de ihtiyaçlarını karşılaması gerektiği şüphesiz herkes tarafından kabul görmektedir. Bu bilinç çevresel etkilerin yasal uygulamalardan ziyade piyasa kuvvetleri ile kontrol edilmesi ihtiyacını da beraberinde getirmiştir.

Birçok alanda yaşanan globalleşme süreci işletmeler için pazar kavramını bulunduğu yer, köy, kasaba, şehir veya ülkenin sınırlarından çıkarmakta, dünyayı tek bir pazar haline dönüştürmektedir. Artık global pazarda var olabilmek insana verilen değer ve saygıyla ölçülmektedir. Bugünün tüketicisi beklenti ve ihtiyaçlarının en üst düzeyde karşılanmasının yanı sıra, kendisine yaşadığı çevreye ve dünyasına değer verilmesini, saygı gösterilmesini talep etmekte ve piyasada bunu sorgulamaktadır. Bu gelişmeler işletmelerin çevre ile etkileşimlerini kontrol altında tutabilmelerini ve çevre icraat ve başarılarını sürekli iyileştirebilmelerini sağlayacak yönetim sistemlerine ihtiyaç bulunduğu gerçeğini ortaya çıkarmıştır. İşletmelerin çevreye verdikleri veya verebilecekleri zararların önlenmesi, sistematik bir şekilde azaltılması ve mümkün olduğunca ortadan kaldırılabilmesi için geliştirilen yönetim sistemine Çevre Yönetim Sistemi olarak adlandırılmıştır. Çevre yönetim sistemi; ürünün, hammaddeden başlayıp nihai ürün haline getirilerek müşterilere sunulmasına kadar geçen süreçte hatta müşteri kullanımından sonra uzaklaştırılması sürecin her aşamasında çevresel faktörlerin belirlenmesi ve bu faktörlerin gerekli muayeneler ve önlemler ile kontrol altına alınarak çevreye verilen zararın en aza indirilmesini sağlayan bir sistemdir.

Anahtar kelimeler: Çevre yönetim sistemi, doğa, insanoğlu, çevre



A HEALTHY LIFE
Needs a Healthy Environment!

Yerel Yönetimlerde Toplumsal Cinsiyet Eşitliği ve Katılım: Çankaya Belediyesi Yerel Eşitlik Eylem Planı, Eşitlik Ve Farkındalık...

Gülsün Bor Güner*

Kadınlar ve erkekler, yerel düzeyde sunulan hizmetlere ulaşım noktasında farklı bariyerlerle ve sınırlarla karşılaşmaktadırlar. Kadınların yerel siyasete düşük katılımı, özgül ihtiyaçlarının ve taleplerinin ihmal edilmesinin en önemli nedenlerinden birisi olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu katılım sorunu yalnızca kadınların siyasiler veya karar vericiler olarak yerel siyasette eksik temsil edilmelerinde değil hizmet alıcısı olarak da kentle ilgili karar ve planlama süreçlerine katılımlarında da kendini göstermektedir. Bu açıdan hem ulusal hem yerel düzeyde istihdam, eğitim, sağlık, şiddetle mücadele, ayrımcılık konularında destekleyici hizmetlerin verilmesi, eşitsizlikle mücadele için pozitif ayrımcı uygulamaların hayata geçirilmesi gerekmektedir.

Çankaya Belediyesi toplumsal cinsiyet eşitliğini sağlamak yönünde “eşitlikçi yerel yönetim” anlayışıyla uzun yıllardır çalışmalarını sürdürmektedir. Kadın sığınmaevi ve kadın danışma merkezi başta olmak üzere kadına yönelik şiddet alanında öncü hizmetler yürütmektedir. Çocuk bakım hizmetlerinin kişilerin emek piyasasındaki konumlarından bağımsız olarak sunulması ve çocuk gelişimi ile toplumsal cinsiyet eşitliği temelindeki hedeflerin politikalarda öncelikli bir yere sahip olması Çankaya Belediyesi tarafından vazgeçilmez görülmektedir. Benzer biçimde kadının istihdama katılımının önündeki engellerin kaldırılmasına yönelik hizmetler kapsamında, çocuklar için kreş ve çocuk oyun evlerinin yanı sıra yaşlı ve engelli bakım hizmetleri verilmektedir.

Toplumsal cinsiyet eşitliğini sağlamaya dönük çalışmaları daha sistemli ve yapılandırılmış bir biçimde yürütebilmek için Avrupa Belediyeler ve Bölgeler Konseyi (CEMR) tarafından hazırlanan Avrupa Yerel Yaşamda Kadın-Erkek Eşitlik Şart’ını imzalayan Çankaya Belediyesi, Şartta yer alan ilkelerin hayata geçirilmesi ve belediye hizmetlerine toplumsal cinsiyet eşitliğinin yansıtılması amacıyla “Yerel Eşitlik Eylem Planı” hazırlamıştır.

Belediyenin eşitlikçi yerel yönetim anlayışının üç yıllık hedeflerini ortaya koyan “Yerel Eşitlik Eylem Planı” hazırlıkları çerçevesinde katılımcı bir yöntem uygulanmış, farklı müdürlük temsilcilerinden oluşan toplumsal cinsiyet eşitliği çalışma grubu ve sivil toplum örgütlerinin katılımlarıyla farklı düzeylerde toplantılar gerçekleştirilmiştir. Bu eylem planının hazırlık sürecinin ardından, Çankaya Belediyesi Kadın ve Aile Hizmetleri Müdürlüğü kurulmuştur.

Çankaya İlçesinde ve Belediye hizmetlerinde fark yaratan bir anlayışla “Çankaya Yerel Eşitlik Eylem Planı”, Belediyemiz “eşitlik birimi” tarafından takip edilmekte olup, eşitlik ve farkındalık temeline dayanan projeler ve faaliyetler yürütülmektedir.

Söz konusu bildiri çerçevesinde Çankaya Belediyesinin toplumsal cinsiyet eşitliği bakış açısı, bu kapsamda yürütülen çalışmalar, sunulan örnek hizmetler ile Yerel Eşitlik Eylem Planı, planın katılımcı anlayışı ve ardından uygulama sürecine ilişkin detaylar, “eşitlik ve farkındalık” kavramlarının Çankaya’da ifade ettiği olgular üzerinde durulacaktır.

* Çankaya Belediyesi Başkan Yardımcısı / Kadın ve Aile Hizmetleri Müdürlüğü’nden Sorumlu

Gender Equality and Participation in Local Governments: Çankaya Municipality Local Equality Action Plan, Equality and Awareness

Gülsün Bor Güner*

Women and men are faced with different barriers and different boundaries while reaching the services offered at the local level. The inefficient participation of women in local politics is seen as the most important reason for their specific needs and demands to be neglected. This participation problem manifests itself not only in women being underrepresented in local politics as politicians or decision makers, but also in participating in decision-making and planning processes related to the city as a service recipient. In this respect, positive discriminatory practices for fighting inequality, providing supportive services on discrimination issues, employment, education, health, combating violence at both national and local level is deemed necessary.

Çankaya Municipality has been working for many years in order to achieve gender equality. It provides pioneering services in the field of violence against women, being Women's Shelter and Women's Counseling Center the most important ones. Providing child care services independently of the labor market positions and prioritizing gender equality and child development in policies has been indispensable for Çankaya Municipality. Similarly, services are provided for the elimination of barriers for women's participation in employment such as kindergarden and children's playhouses, as well as elderly and disabled care services.

Çankaya Municipality has signed the European Charter of Equality between Women and Men prepared by the Council of European Municipalities and Regions (CEMR) and prepared "Local Equality Action Plan" in order to carry out activities aimed at achieving gender equality in a more systematic and structured way and to implement gender equality into practice integrating it into the municipal services.

The action plan covers a period of three years (2016-2019) and presents the objectives of our gender equality based local authority perspective. In order to develop a realistic and applicable action plan the preparation process was highly participatory involving a wide number of internal and external stakeholders. A gender equality working group has been established which is composed of the representatives of different departments of the municipality, and it held regular meetings for the preparation of the action plan. As for the external stakeholders NGO representatives has been brought together in successive meetings in 2015 in order to explore their needs and expectations and reflect their priorities into the action plan.

Within the context of this paper, Çankaya Municipality's gender equality perspective, the studies carried out in this context, the best practices, the Local Equality Action Plan and the participatory preparation process will be covered in detail.

*Vice Mayor of Çankaya Municipality / Responsible for Foreign Affairs Dep. And Equality Unit

**Director of Social Services Department / Çankaya Healthy Cities Project Office

Bisiklet, Koşu ve Yürüyüş Yolu İle Sağlıklı Yaşama Teşvik Promoting Healthy Living with Cycling, Running and Walking Trails

Tayfun Özdemir*

Şehrin coğrafi yapısına, tarihi, kültürel ve doğal değerlerine sahip çıkan, kenti emanet olarak görüp sürekli yaşanabilir kılmak için hizmetler üreten, vatandaş odaklı, kurumsallaşmış bir belediye olmayı hedefleyen Ordu Büyükşehir Belediyesi, Karadeniz Bölgesinin en küçük Büyükşehir statüsüne sahip olsa da hayata geçirdiği projeler ile ilklere imza atarak sadece Bölge düzeyinde değil Ülkemiz genelinde de rol model konumundadır.

Bir günde dört mevsimin yaşandığı ilimizi özellikle genç nesillere daha yaşanabilir bir kent haline getirebilmek amacıyla gezi, yürüyüş ve piknik yapmak için yoğun olarak kullanılan Ordu ilinin sahip olduğu Karadeniz Bölgesinin en uzun ve kesintisiz sahil güzergâhı üzerindeki hummalı çalışmalarına da devam etmekte olan Ordu Büyükşehir Belediyesi, sahil kesimindeki güzelliği ve canlılığı artıracak projeler kapsamında yürüyüş, koşu ve bisiklet yolu projesini hizmete sunmuştur. Karadeniz Bölgesinin sahil kıyı şeridindeki aynı güzergâhta bulunan en uzun yürüyüş, koşu ve bisiklet yoluna sahip olan Ordu ili Büyükşehir Belediyemizin çalışmaları doğrultusunda vatandaşları 6,5km'lik gezilebilir kıyı şeridi boyunca sağlıklı yaşama teşvik etmektedir. Bununla birlikte vatandaşlar bisiklet ve yürüyüş yolu sayesinde araç kullanmadan kesintisiz bir şekilde kentin kültürel, tarihi ve sosyal anlamda simgesel noktalarını barındıran bu hat üzerinde erişim sağlayabilmektedir. Gezinti ve amatör balıkçıların uğrak noktası olan Altınordu Rıhtımından başlayarak, kafeler bölgesi, öğretmen evi, Ayışığı Meydanı, KayKay Park, Ordu Büyükşehir Belediyesi ve Kent Meydanı, Teleferik İstasyonu ve Yamaç Paraşüt İniş Noktası, Vali Konağı, Okullar Caddesi, Fuar Alanı, Çocuk Oyun Parkları, Mostar Köprüsü, Huzurevi, Kültür Merkezi, Halk Kütüphanesi, Yeni Stadyum, Piknik Alanları ve Mavi Bayraklı Halk Plajı güzergah üzerinde bulunmaktadır.

Bisiklet yolu çalışmasını beraberinde getiren Akıllı Bisiklet Projesi ile Altınordu ilçesi başta olmak üzere Ünye ve Fatsa ilçelerinde toplam 18 istasyon ve 144 bisiklet ile hizmete sunulmuştur. Proje kapsamında ayrıca engelli vatandaşlar için araç şarj üniteleri bulunmaktadır. Bu gibi engelli vatandaşlara yönelik çalışmalara önem veren Ordu Büyükşehir Belediyesi sahil boyu engelli rotası çalışması ile de Bölge'de bir ilke imza atmıştır. Yine ilimizde Türkiye Bisiklet Federasyonu ile ortaklaşa düzenlenen Sakin Şehir 3. Ayak Puanlı Yol Bisikleti Yarışları Türkiye Şampiyonası ile ülke genelinde bütün lisanslı bisiklet sporcularını bir araya getirerek Bölge genelinde ilk defa düzenlenmiş olup, programa 40 ilden 300 sporcu katılım göstermiştir.

İnsanları spora teşvik ederek sağlıklı nesiller yetişmesine katkı sağlayan Büyükşehir Belediyesi çalışmaları il genelinde spor dalına olan ilgiyi arttırmak ve özellikle bisiklet yolu ve Akıllı Bisiklet Projesi ile ulusal bazda ilimizin rol model olmasıyla doğa turizmine katkı sağlamak hedeflenmiştir.

SCADA ile Etkin Su Yönetimi

Effective Water Management with SCADA

Hilmi Akpınar*

SCADA Nedir?

SCADA, Supervisory Control and Data Acquisition kelimelerinin ilk harflerinden oluşturulmuş bir kısaltma olup, süreçler için gözetleyici denetim ve veri toplama işlemlerini yapan sistemler için kullanılmaktadır.

Kapsamlı ve entegre bir veri tabanlı kontrol ve gözetleme sistemi olan SCADA kontrol sistemi sayesinde, bir tesise veya işletmeye ait tüm ekipmanların kontrolünden üretim planlamasına, çevre kontrol ünitelerinden yardımcı işletmelere kadar tüm birimlerin otomatik kontrolü ve gözetilmesi sağlanabilir. SCADA kontrol sistemleri değişik iletmelerin tüm kontrol ihtiyaçlarının kademeli (katmanlı) olarak gerçekleştirilmesine imkan tanır.

En başta, sahadaki hemen her tür ölçüm sonucuna ve müdahale donanımına saniyeler içerisinde izleme ve erişme imkanı vermektedir. (seviye, debi, klor miktarı, basınç, ısı, akım, voltaj, kapı pencere switchleri, soft starter/frekans converter vb. ölçüm değerleri anında görülebilmekte, sahadaki vana, pompa, yol verme ekipmanları, kamera kaydı, klor dozaj pompaları vb cihazlarda açma kapama oranlama vb.)

Saha ölçüm değerleri sayesinde tesisler arası koordinasyon sağlanarak, pompa/terfilerin ilgili depo seviyelerine göre çalışması, klor dozajlarının değişken debilere göre ayarlanması, faz değişimleri yada anlık yüksek akımlar nedeniyle sistemlerin zarar görmesinin engellenmesi sağlanabilmektedir.

Şebeke hatlarında oluşabilecek ani değişimlere (basınç, debi, klor, ısı, voltaj vb.) karşı hızlı müdahale imkanı verir.

Pompa istasyonları ve terfi merkezleri sadece gerektiği zaman çalışacağından dolayı %50'lere varan elektrik enerjisi tasarrufu sağlanabilir.

Tesislerde meydana gelen arızalar anında tespit edilebileceğinden, olası su kesintisi durumu, vatandaşa yansımadan müdahale edilerek, muhtemel müşteri memnuniyetsizliğini önceden öleme imkanı kazanmış oluruz.

Çoğunlukla taşınabilir sistemler halinde tasarlandığından (ki her geçen gün ve özellikle günümüz teknolojisinde çok daha hızlı bir şekilde ilerlemekte) tesisler arası değişiklikler daha kolay ve kısa sürede yapılabilmektedir.

MASKİ bünyesinde, plc programlamaları ve web arayüzleri kodlamaları ekibimiz tarafından yapıldığı için, başka kişi ve kurumlara ihtiyaç duymadan istenilen her türlü görsel/yapısal değişiklik, raporlama ekranları vb eklemeler daha kısa sürede gerçekleştirilebilmektedir.

Yazılım tarafında sistem omurgası uygun şekilde tasarlandığında, sisteme dahil edilebilecek cihaz sayısında herhangi sınır yoktur.

Veri tabanına kaydedilen veriler sayesinde, hemen her konuda, istenilen tarzda raporlama imkanı sayesinde faaliyetlerin belirlenmesine yardımcı olur. (çeşitli zaman aralıklarında depo seviyeleri, debi miktarları, tüketilen enerji, sistem tarafından çekilen akım miktarları, aktif / reaktif hesapları, pompa verimleri ile değişim ve bakım zamanlarının planlanması vb.).

İçme Suyu Şebeke Sistemleri Ve Alt Bölgelerin Oluşturulması İle Su Kayıplarının Azaltılmasında Malatya Örnekleme

Malatya Sample for reducing water losses through the establishment of potable water network systems and sub-regions

Fatih Mehmet Durmuşçelebi*

Su dağıtım sistemlerinde ve iletim hatlarında çeşitli sebeplere bağlı olarak arızalar ve hasarlar oluşmakta ve bunlara bağlı olarak su kayıpları meydana gelmektedir. Orman ve Su İşleri Bakanlığı tarafından 2014 yılında yayınlanan “İçme Suyu Temin ve Dağıtım Sistemlerinde Su Kayıplarının Kontrolü Yönetmeliği’ne göre Su ve Kanal idarelerinden su kayıplarının %25 ve daha alt seviyelere düşürülmesi istenmektedir. Malatya merkez içme suyu temin ve dağıtım sisteminde 2015 yılı su denge tablosuna göre su kayıpları %70 olarak hesaplanmıştır. Buna göre “İçme Suyu Temin ve Dağıtım Sistemlerinde Su Kayıplarının Kontrolü Yönetmeliği’nin gereklerini yerine getirmek ve su kaynakları kullanımının verimliliğini artırmak amacıyla Malatya merkez içme suyu temin ve dağıtım sistemi merkez altına alınmış ve çalışmalara başlanmıştır. Bu kapsamda şebeke sayısallaştırma, hidrolik modelleme ve içme suyu master plan hazırlanması işleri büyük oranda tamamlanmıştır. Bu çalışmaların yanı sıra su kayıplarını azaltmak için izole alt bölge çalışmaları başlatılmıştır. Su kayıplarının ile içme suyu şebeke ve abone hatlarında meydana gelen arıza sıklığının yüksek oranda olduğu bölgeler incelenerek sosyal ve ekonomik durumları da göz önünde bulundurularak bazı bölgelerde bütünüyle şebeke rehabilitasyonu yapılarak izole bölgeler oluşturulmuş, bunun mümkün olmadığı veya ekonomik olmadığı bölgelerde ise mevcut şebeke izole edilerek, lokal yenileme ve paralel hatların olduğu yerlerde sıkıntılı hatların iptali yapılarak su kayıpları kontrol altına alınmaya çalışılmıştır. Bu süreçte izlenen strateji, karşılaşılan problemler, elde edilen kazanımlar ve çalışmaların sonuçlarının programda detaylı bir şekilde paylaşılması hedeflenmektedir.

Sayaçlarda Meydana Gelen Hataların Araştırılması Effective Water Management with SCADA

Salih Yılmaz*
Özgür Özdemir**
Mahmut Fırat***

İçme suyu dağıtım sistemlerinde gelir getirmeyen suyun belli bir kısmı sayaç hatalarından kaynaklanan eksik ölçme ve/veya hiç ölçüm yapmama gibi sebeplerden oluşmaktadır. Sayaçlarda meydana gelen hata oranı çeşitli faktörlere bağlı olarak değişmektedir. Yapılan bu çalışmada, içme suyu dağıtım sistemlerinde yasal konut abonelerine ait sayaçlar incelenmiş ve hataya sebep olabilecek faktörler saha verileri kullanılarak değerlendirilmiştir. Bu amaçla Malatya ili uygulama alanı olarak seçilmiş ve MASKİ Genel Müdürlüğü hizmet alanında yer alan 78 mahalledeki konut sayaçları dikkate alınmıştır. Çalışma alanı 20 alt bölgeye ayrılmış ve alt bölgelerde yapılan incelemelerde, hatalı sayaç oranları, hata türleri, hatanın sayaç markasına göre değişimi sayaçların bölgesel bazlı ortalama yaşları, kalibre edilen sayaçların hata oranları, sayaçlarda meydana gelen arızaların nerelerde meydana geldiği ve sayaçta ne tür arızalar olduğu ortaya konmuştur. İncelemesi yapılan 5394 sayaç içerisinde 4291 sayacın (%79) yönetmeliklere göre doğru kabul edilen hata oranlarına sahip olduğu tespit edilmiştir. Geriye kalan 1103 sayaç (%21) ise yanlış ölçüm yaptığı görülmüştür. Çalışma alanı içerisindeki sayaçlarda meydana gelen hataların nedenleri incelendiğinde hataların büyük bir bölümünün (%85) sayacın patlaması sonucunda olduğu ortaya konmuştur. Geri kalan arıza bölgeleri ise numaratör arızası, camda meydana gelen hasarlar, çek valf arızaları, fittings arızaları ve sayaçlara dışardan yapılan müdahaleler olmuştur.

Anahtar Kelimeler: Gelir getirmeyen su, konut sayaçları, sayaç hataları

*İnönü Üniversitesi İnşaat Mühendisliği Bölümü, Lisansüstü Öğrencisi, Malatya/Türkiye, salihymz@gmail.com

**Malatya Su ve Kanalizasyon İdaresi (MASKİ) Genel Müdürlüğü, Malatya/Türkiye

***İnönü Üniversitesi İnşaat Mühendisliği Bölümü, Malatya/Türkiye

İçme Suyu Dağıtım Sistemlerinde Servis Bağlantılarında Meydana Gelen Arızaların Gerçek Saha Verilerine Göre Analizi

Analysis of Faults in Service Connections in Potable Water Distribution Systems

Furkan Boztaş*
Özgür Özdemir**
Fatih M. Durmuşçelebi***
Mahmut Fırat****

Eski ve ekonomik ömrünü doldurmuş içme suyu dağıtım sistemlerinde arıza oranları oldukça yüksek seviyede gözlenmekte ve bu da sistemin işletilme koşullarını olumsuz etkilemektedir. Bu çalışmada, içme suyu dağıtım sistemlerinde servis bağlantılarında kendiliğinden meydana gelen ve yüzeye çıkan arıza kayıtları incelenmiş ve analiz edilmiştir. Bunun için Malatya ili uygulama alanı olarak seçilmiş ve 2007-2016 tarihleri arasında gözlenen servis bağlantısı arıza kayıtları dikkate alınmıştır. Çalışmada, servis bağlantı arıza kayıtlarının zamansal ve mekânsal olarak değişimi incelenmiştir. Uygulama alanı genelinde arıza yoğunluğu oranı 0.0199 arıza/bağlantı/yıl olarak hesaplanmıştır. Bu oran, Malatya genelinde yılda ortalama 50 servis bağlantısından birinin arıza oluşturduğu anlamına gelmektedir. Servis bağlantısı arızalarının mekânsal yoğunluk haritasına göre, arızaların insan sirkülasyonu yüksek olduğu ve ticari olarak gelişmiş bölgelerinde yoğunlaştığı görülmüştür. Ayrıca, servis bağlantısı arızalarının mevsimsel dağılımlarına göre, toplam arızalarının %29'u ilkbahar mevsiminde, % 28'i yaz mevsiminde gözlenirken en az arızanın Kış mevsiminde gözlemlendiği tespit edilmiştir. Arızaların ilkbahar ve yaz mevsimlerinde artış göstermesinin sebebi, bu mevsimlerde tüketimin artması, dolayısıyla şebeke basıncında dalgalanmanın daha fazla görünmesinin yanı sıra, sert karasal iklimin hüküm sürdüğü uygulama alanında kış mevsiminde oluşan arızaların havaların ısınmasıyla ve zeminin çözülmesiyle yer üstüne çıkması olarak yorumlanabilir.

Anahtar Kelimeler: Gelir getirmeyen su, içme suyu dağıtım sistemi, servis bağlantı arızası, arıza analizi

*Malatya Su ve Kanalizasyon İdaresi (MASKİ) Genel Müdürlüğü, Malatya/Türkiye, furkanboztas@maski.gov.tr

**Malatya Su ve Kanalizasyon İdaresi (MASKİ) Genel Müdürlüğü, Malatya/Türkiye

***Malatya Su ve Kanalizasyon İdaresi (MASKİ) Genel Müdürlüğü, Malatya/Türkiye

****İnönü Üniversitesi İnşaat Mühendisliği Bölümü, Malatya/Türkiye



THE THEME of CONGRESS

FUTURE CITIES

Yarının Kentlerinde Su...

Murat Topbaş*

Dünyayı, uzaydaki bilinen diğer gezegenlerden ve gök cisimlerinden ayıran iki temel fark suyun ve atmosferin varlığıdır. Suyun ve havanın olması, canlılığın oluşmasının ve çeşitlenmesinin en önemli koşulu olmuştur. Mikro ve makro tüm canlıların suya gereksinimi vardır. Sucul canlılar doğrudan suyun içinde bir yaşam sürerken, karasal hayvan ve bitkiler su kaynaklarının olduğu alanlarda daha yoğun bir habitat oluşturmaktadır.

Diğer taraftan insan için suyun anlamı çok büyüktür. Tarımdan hayvancılığa, ulaşımdan endüstriye, eğlenceden dinlenmeye, kişisel hijyenden kentleşmeye, yani yaşamın her alanı suyla ilişkilidir.

Bununla birlikte dünyanın dörtte üçü su olmasına rağmen, içme ve kullanma amaçlı su kaynakları oldukça kısıtlıdır. Dünyadaki mevcut su kaynaklarının %1'den azı insani tüketim amaçlı uygun olup, bu su kaynakları da maalesef kentleşme, endüstrileşme, hızlı nüfus artışı, yeni kimyasalların ortaya çıkması, inorganik ve toksikolojik atıklardaki artış gibi insani faaliyetler nedeniyle risk altındadır.

Bununla birlikte insani faaliyetler sonucu ortaya çıkan kirlilik sadece insani tüketim amaçlı suları değil, yeraltı ve denizler dâhil tüm yerüstü sularını etkilemekte, bu nedenle mikro ve makro tüm canlıların yaşamı için risk oluşturmaktadır.

Son yıllarda etkisi ve niteliği üzerinde hemen hemen görüş birliğine varılan küresel iklim değişikliği ise buharlaşma, kuraklaşma gibi su kıtlığı, bazen de aksine aşırı yağışlar nedeniyle ekolojik yaşamı kökten etkilemektedir. Birçok ülkede yapılan projeksiyonlarda küresel iklim değişikliğinin su ve su kaynakları üzerine olumsuz yönde etki yapacağı net olarak vurgulanmaktadır.

İnsanlığın günümüzden yaklaşık 8 bin yıl önce tarımı keşfettiğinde dünyanın toplam nüfusu yaklaşık 5 milyondur. Bu dönemden miladın ilk yüzyılına kadar yılda % 0,05'in altındaki bir büyüme oranı ile tahminlere göre 200 milyon (bazı kaynaklara göre 300 milyon) nüfusa ulaşılmıştır. Dünya nüfusunun bir milyara erişmesi yaklaşık 1800 yıl almışken, Sanayileşme devrimi ile birlikte büyük bir değişim yaşanmış, ikinci milyar sadece 130 yılda (1930), üçüncü milyara 30 yılda (1960), dördüncü milyara 15 yılda (1974) ve beşinci milyara ise sadece 13 yılda (1987) ulaşılmıştır. Yalnızca 20. yüzyılda dünya nüfusu 1,65 milyardan 6 milyara yükselmiştir. Günümüz 2018 nüfusu ise 7,6 milyardır. Dünyada nüfus artış hızı 2016'da %1,14; 2017'de %1,12; 2018 için ise %1,09'dur. Bu hızlara bağlı olarak dünyanın her yıl ortalama 83 milyon kişi arttığı tahmin edilmektedir. Dünya nüfus projeksiyonlarına göre, dünya nüfusu 2055 yılında 10 milyar kişiye, 2088 yılında ise 11 milyar kişiye ulaşacaktır.

Nüfus artmakla birlikte kentleşmede hızla artmaktadır. 1960 yılında dünya nüfusunun 3,03 milyarken kentsel nüfus 1,02 milyar olup kentsel nüfus oranı %33,6 idi. 2017 yılında nüfus yaklaşık 2,5 kat artmasına (7,55 milyar) rağmen, kentsel nüfus 4 kat (4,11 milyar) artmış ve kentsel nüfus toplam nüfusun %54,9'una ulaşmıştır. Yani, yıllar içerisinde kentleşme ve kentlerin nüfusu hızla artmıştır. Bunlara ek olarak yaşam standartlarında değişim de kentsel su kullanımındaki artışın ana nedenlerinden olmuştur. Kentsel su kullanımının miktarı, iklim, su şebeke hizmetlerinin düzeyi ve etkinliği, nüfusun kullandığı su kullanım alışkanlıkları ve tekniklerine, teknolojik değişikliklere (örneğin, su tasarrufu teknolojileri ve alternatif kaynakların kullanımı) ve sosyo-ekonomik araçlara bağlıdır. Kentsel su kullanımı gün içerisindeki

zamanlara, (gece-gündüz vb), haftaiçi-haftasonu, mevsimlere göre zaman içinde eşit dağılmamakta, hatta bu gereksinim ve talep sıcak ve aksine kurak dönemlerde daha da artabilmektedir. Turizm faaliyetleri de, belli bir zamanda kullanılan su miktarını etkileyen ve mevsimsel özellik gösteren bir başka etkidir. Aynı zamanda, bölgeler ve ülkeler üzerinde nüfus yoğunluğu farklılık göstermektedir. Yıllık ülke toplamı rakamları bu mevsimsel ve bölgesel farklılıkları maalesef yansıtmamaktadır.

Batılı ülkelerde suyun kentsel kullanımı (kamuya açık su kaynaklarına bağlı hane halkı ve sanayi) yaklaşık 100 m³ / kişi / yıl civarındadır. En çok kullanılan evsel su miktarı İspanya'da 265 L / kişi / gün olup, bunu Norveç (224 L / kişi / gün), Hollanda (218 L / kişi / gün ve Fransa ve 164 L / kişi) / gün) izlemektedir. Sırasıyla 85, 100 ve 115 L / gün ile Litvanya, Estonya ve Belçika, mevcut Avrupa ülkelerinde en düşük evde su kullanımına sahiptir. . Su ve şebeke arızaları, su sayaçlarının eksikliği, su kaybı ve su israfı nedeniyle Bulgaristan ve Romanya'da kişi başına görece yüksek kentsel su kullanımı var. Artan kentleşmeye ve nüfusa karşın ülkeler kentsel alanda kullanılan suyun miktarını azaltmak ve su temini hizmetlerinin kesintisiz yani sürekliliğini sağlayabilmek için değişik önlemler almak zorunda kalmışlardır. Örneğin; Çek Cumhuriyeti'nde su hizmetleri devletten farklı mülkiyet biçimlerine sahip belediyelere aktarılmış ve su ücretleri ciddi yükseltilmiştir. Baltık ülkelerinde de benzer uygulamalar yapılmış, evlere özel sayaçlar kurulmuş, yüksek su tarifeleri uygulanmış ve eski boru sistemlerinin yenilenmesi ile kayıp kaçakların önlenmesine çalışılmıştır. Bütün bu tedbirler kentsel su kullanımını azaltmıştır.

Ülkemiz özelinde kentleşme nedeniyle özellikle inşaat işleri gibi alanlar başta olmak üzere sanayi / endüstride, oto yıkama tesisleri gibi yerlerde hatta kent yaşamının koşulları olarak tanımlanan park, bahçeler, süs havuzlarında insani tüketim amaçlı suların hoyratça kullanıldığı aşikârdır. Bunlara ek olarak kentlerin su havzalarına doğru ölçüsüz bir şekilde genişlemesi sonucu var olan su kaynakları hem nitelik hem de miktarsal açıdan olumsuz etkilenmiştir. Bu nedenle İstanbul, Ankara gibi metropollerimiz için başka illerden veya nehirlerden su takviyesi zorunlu hale gelmiştir. Bu da ekolojik dengenin genişleyerek bozulmasına neden olmaktadır.

Kentleşmenin betonlaşmaya dönmesi sonucu, doğada su kaynakları için çok önemli olan yağışlar, kentlerde sel ve taşkınlar gibi çok daha farklı sorunlara neden olmaktadır.

Sonuç olarak, yarının kentlerinde su, tehlike altındadır. İnsan bir taraftan yaşamı için suya gereksinim duyarken, diğer taraftan her türlü su ve su kaynağını geridönüşümü olmayacak şekilde kirletmesi, su havzaları korunması gerekirken bu alanlarda kentleşmenin ve sanayileşmenin giderek artması, deniz, göl ve nehirleri atıksu deşarj edilen alanlar olarak görülmesi ne kadar mantıklıdır? Acaba su ve su kaynaklarımızı hoyratça kullanarak ve kirleterek sonumuzu mu hazırlıyoruz? Dünyadaki canlılığı bitirmeye mi çalışıyoruz? Buna hakkımız ve yetkimiz var mı?

Water in the Cities of the Future ...

Murat Topbaş*

The two principal differences between the Earth and other known planets and other bodies in space are the presence of water and the atmosphere. Air and water represent the most important condition for the emergence and diversification of life. All organisms, micro and macro, require water. Water is also highly important for human beings. All areas of life, from agriculture to animal husbandry, from transport to industry, from recreation to relaxation, and from personal hygiene to urbanization, are dependent on water.

In addition, although water comprises three quarters of the Earth's surface, water resources for drinking and other uses are limited. Less than 1% of the existing water sources on Earth are suitable for human consumption. It is also a sad fact that these water resources are at risk due to human activities, such as urbanization, industrialization, rapid population growth, the emergence of new chemicals, and increased inorganic and toxicological wastes.

In addition, pollution emerging as a result of human activities affects not only water for human consumption, but all surface waters, including those underground and in the sea, and thus constitutes a risk to all micro- and macro-organisms.

Global climate change, the effects and nature of which have become the subject of almost universal consensus in recent years, has a profound impact on ecological life, sometimes through water shortages caused by evaporation and aridification, and sometimes, in contrast, through excessive rainfall. Projections from various countries clearly emphasize that global climate change will have an adverse effect on water and water resources.

When human beings first discovered agriculture, some 8000 years ago, the Earth's population was approximately 5 million. Given an estimated annual growth rate of less than 0.05% from that time until the first century of the common era, the total population rose to no more than 200 million, or 300 million according to some authorities. It took approximately 1880 years for the Earth's population to reach 1 billion. However, a major change occurred with the Industrial Revolution; the second billion was reached in only 130 years (in 1930), the third billion in 30 years (in 1960), the fourth billion in 15 years (in 1974), and the fifth billion in just 13 years (in 1987). In the 20th century alone the population rose from 1.65 billion to 6 billion. The world population today, in 2018, is 7.6 billion. The rate of increase of the global population was 1.14% in 2016, 1.12% in 2017, and 1.09% in 2018. In association with these rates, the global population is estimated to rise by a mean 83 million every year. According to projections, the world population will reach 10 billion in 2055 and 11 billion in 2088.

Urbanization is increasing together with growth in population. In 1960, when the world population stood at 3.03 billion, the urban population was 1.02 billion, representing an urbanization level of 33.6%. In 2017, although the world population had increased 2.55-fold, to 7.55 billion, the urban population had grown four-fold, to 4.11 billion, representing 54.9% of the global population. (<http://www.worldometers.info/world-population/>)

In other words, urbanization and the urban population are growing every year. Additionally, changes in living standards have become one of the main causes of increased urban water consumption.

* Karadeniz Technical University Department of Public Health, Trabzon, Turkey, murattopbas@yahoo.com

The amount of urban water use depends on climate, the level and efficiency of the water supply network, the population's water use habits and methods, technological changes (such as advances in water saving technologies and the use of alternative sources) and socio-economic factors. Urban water use is not equally distributed over time, but varies between day and night, between weekdays and weekends, and between the seasons, and requirements and demand can increase still further in hot and dry periods. Tourist activities are another factor that affects water use at specific times and that exhibits seasonal variation. At the same time, population densities also vary between regions and countries. Unfortunately, annual national total figures do not reflect these seasonal and regional variations.

Urban water use in Western countries (domestic and industrial used based on public water resources) is approximately 100 m³ per capita a year. The highest level of domestic water use is in Spain, at 265 liters per capita a day, followed by Norway (224 liters per capita a day), Holland (218 liters per capita a day) and France (164 liters per capita a day). The lowest levels of domestic use among European countries are in Lithuania, Estonia, and Belgium, at 85, 100 and 115 liters a day, respectively. Per capita urban water use is also relatively high in Bulgaria and Romania, for reasons such as faults in the water networks, a lack of water meters, and water leakage and wastage. (<https://www.eea.europa.eu/data-and-maps/figures/urban-water-use>).

Faced with urbanization and population growth, countries have had to adopt measures to reduce the amount of water used in urban areas and to bring in changes to ensure the continuity of water services and availability. For example, in the Czech Republic, responsibilities for water services have been transferred from the state to local authorities, and prices have been considerably increased. Similar measures have been introduced in the Baltic countries, special meters have been installed in homes, high water tariffs have been introduced, and efforts have been made to prevent losses through leakage by renewing the old pipelines. These measures have resulted in a reduction of water use.

In Turkey, water is used extravagantly, in industry, and particularly in areas such as construction resulting from urbanization, in places such as car washes, and even in areas regarded as essential features of urban life such as parks, gardens and decorative lakes. In addition, the uncontrolled expansion of cities into water catchment basins has had an adverse impact on water resources in both qualitative and quantitative terms. For that reason, our major cities, such as Istanbul and Ankara, have had to introduce water supplementation from other provinces or from rivers; and this is causing increasing disruption of the ecological system.

As a result of the transformation of urbanization into concretization, rainfall, which is so essential for water resources in nature, is leading to problems such as floods in cities.

In conclusion, water in tomorrow's cities is under threat. Since water is essential for human life, what logic can there be in polluting water and water sources in an irreversible manner, in increasing urbanization and industrialization in water basins rather than conserving them, and in regarding the seas, lakes, and rivers as places to discharge waste water? Are we trying to put an end to life on Earth by wasting water and polluting water resources? And what right and authority have we to do so?

Sağlıklı Kent, Yaşanabilir Kent... Çevre Etiği Bağlamında, Çevre Kent Sağlık...

Ethem Torunoğlu*

Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ), sağlık kavramını, **“yalnızca hasta ya da sakat olmama durumu olarak değil, fiziksel, ruhsal ve sosyal yönden tam iyilik hali”** olarak tanımlamaktadır (Güler ve Akın, 2015). Bu tanım ve yaklaşımdan anlaşılacağı üzere sağlık, tıbbi ve sosyal, siyasal yönleri olan çok boyutlu, geniş bir kavramdır.

Sağlık hizmetleri ise, “halkın sağlık ile ilgili istek ve gereksinmelerini karşılamak amacıyla ülke düzeyinde örgütlenmiş kurumlarca yapılan hizmetler” olarak tanımlanır. Çağdaş anlayışa göre, sağlık hizmetlerinin temel amacı, yalnızca hastalara değil, hasta ya da sağlam olsun herkese nitelikli ve eşit hizmet vermektir. Sağlık hizmetlerinin en önemli işlevi, kişileri hastalık, sakatlık ve ölümden korumak, onların yaşamlarını hem uzun hem de sağlıklı olarak sürmelerini sağlamaktır.

İnsanların sosyal ve ekonomik koşulları tüm yaşamları boyunca sağlıklarını etkilemektedir. Bu yüzden sağlık politikası, sağlığın sosyal ve ekonomik belirleyicileri ile bağlantılı olarak ele alınmak durumundadır. Türkiye’de halk sağlığının ve toplum hekimliğinin önemli isimlerinden biri, 1960’lı yıllarda “Sağlıkta Sosyalizasyon Programı”nı hayata geçiren kadronun başındaki isim Prof. Dr. Nusret Fişek, bu bakış açısını tedavi edici sağlık hizmetlerinin önemi yanında, ondan daha önemli olmak kaydı ile “koruyucu sağlık hizmetlerine” öncelik verilmesi gereği üzerinde durarak açıklığa kavuşturmuştur.

Bu bağlamda, sağlık ve sağlıklı bir çevrede yaşamak, “temel bir insan hakkı” olarak kabul görmüştür. Dünyadaki ve ülkemizdeki durum, sağlık hakkı özelinde böyle olmakla birlikte, halk sağlığı ve doğal varlıkların korunarak geliştirilmesi üzerine temellenecek olan çevre sağlığı olgusu bugün istediğimiz ölçütlerin ne yazık ki çok uzağındadır.

*Dr., Çevre Mühendisi, Kent ve Çevre Bilim Uzmanı (Çankaya Belediyesi Sağlıklı Kent Proje Koordinatörü)

Panel - (Invited Speaker) / Speech Text

Healthy City, Livable City... Urban Environment and Health in the Context of Environmental Ethics...

Ethem Torunoğlu*

The World Health Organization (WHO) defines the concept of health as **“a state of full physical, mental and social well-being, not just as a condition of illness or disability”**. It is a multidimensional, broad concept with health, medical, social and political aspects that can be understood from this definition and approach.

Health services are defined as “services performed by institutions organized at the country level in order to meet the needs and requirements of the public for health”. According to modern understanding, the main purpose of health services is to provide qualified and equal services to everyone, not only patients. The most important function of health services is to protect people from illness, disability and death, to ensure that they live a long and healthy life.

The social and economic conditions of people are affecting their health throughout their lives. Therefore, the health policy should be handled in conjunction with the social and economic determinants of health. One of the important figures of Department of Public Health and community medicine in Turkey, Prof. Dr. Nusret Fişek, who was the head of the team which realized “Socialization Program in Health” in the 1960s, clarified this point of view by emphasizing the importance of therapeutic health services as well as giving priority to “preventive health services” by giving more importance.

In this context, health and living in a healthy environment is accepted as a “fundamental human right”. This is the case in the world and in our country in particular with right to health. However, the health of the environment which is to be based on Department of Public Health and the preservation and development of natural assets is unfortunately far away from the criteria we want today.

One of the most valuable environmental scientists of modern times, **Aldo Leopold**, in the last part of his book “A Sandy Country Almanac” mentions the concept of “Earth / Soil Ethics” and suggests the abandonment of human-centered viewpoints and the return of human being to self, which is a part of nature. Leopold’s ethical understanding should also be a starting point in terms of **Public and Environmental Health** and studies should be undertaken to “broaden the boundaries” of the ecosystem.

□ □

*Director, Cankaya Municipality Directorate of Foreign Affairs Healthy City Project Coordinator

Kent ve Çevre Sağlığı Bilincinin Oluşmasında ve Çoklu Denetim Sisteminin Sürdürülebilir Kılınmasında, Kültürel Dil Entegrasyonu

Ahmet Fidan*

Dünya nüfusu arttıkça insanlar kentsel alanlarda yoğunlaşmaya devam etmektedir. Bu süreçte, ulaşım alt yapısının gelişmesi, iletişim altyapısı kadar hızlı gelişmediğinden kentsel alanlardaki yoğunlaşma, taşraya doğru merkezkaç eğilimleri yetersiz kalmakta, bu da kentsel alanlardaki sağlıklı sürdürülebilir yaşam kalitesini düşürmektedir.

Taşradan kente göçen kitleler, kibrit kutusu apartmanlarda ve hatta plazalarda, taşra kültürünü ve gecekondu yaşamını sürdürmektedir. Bu süreçte kentsel değerlerin ve birlikte yaşama kültürünün içselleştirilmesi ve bunun sürdürülebilir kılınması için kent, çevre ve sağlık parametrelerini okuyacak dilde aynılaştırma gerekmektedir.

Bir taraftan kırsal alandaki özgürlüğünün çizgisiz sınırlarını sürdürmek isteyen kitleler, bir taraftan rant odaklı konut ve arsa üretimi, kent ve çevre sağlığını tehdit etmektedir. Özellikle, trafik bilinci, tüketim bilinci ve kültürü, fason üretimlerin kitlesel taleple ekonomiklik makyajıyla piyasaya sürülmesi, kitlelerin tüketim kalıplarındaki bilinçsizlik ve çapraz ve çok boyutlu denetim eksikliği nedeniyle kamu sağlığı adına yürütülen primer korumaya yönelik hizmetleri zorlamaktadır.

Çoklu ve çaprazlama denetim sistemini sürdürülebilir kılmak için, en başta kültürel dili, hukuk dilini ve ekonomi dilini birbirini tamamlayacak şekilde oluşturmak gerekmektedir. Aksi takdirde, kent, kamu ve çevre sağlığının korunmasına yönelik salt hukuk dili, salt ekonomik yaptırımlar, salt basın veya idari denetim yetersiz kalmaktadır.

Çalışmamızda, kent ve çevre sağlığı denetimini sürdürülebilir kılmak için, çoklu denetim sisteminin çaprazlama olarak aynı kültürel dil üzerine örtülecek şekilde bina edilmesi üzerine durulacaktır. Çalışmamız, kent ve çevre sağlığı alanında ilgililere ve uygulayıcılara bir kıvılcım bile çaktırılabile, bizim için yeter de artar bile.

Anahtar Kelimeler: Çevre sağlığında sürdürülebilirlik, çoklu denetim, primer koruma, koruyucu hekimlik, kentsel yaşam

Panel - (Invited Speaker) / Speech Text

Cultural Language Integration in the Formation of Consciousness of Urban and Environmental Health and in Making Multi-Control System Sustainable

Ahmet Fidan*

As the world population grows, people continue to concentrate in urban areas. In this process, the development of the transportation infrastructure is not as rapid as the communication infrastructure, so concentration in the urban areas, the centrifugal tendency towards the provinces, is insufficient, which reduces the quality of sustainable living in urban areas.

The masses immigrating to the city from the tile, the matchbox in the apartment buildings and even in the plazas, continues the life of provincial cultures and slums. In this process, it is necessary to read the urban, environmental and health parameters in order to internalize the urban values and cultures of coexistence and make them sustainable.

On the one hand, the masses who want to maintain the borderless limits of freedom in rural areas threaten the health of the city and the environment, on the one hand, rent-centered housing and plot production. In particular, traffic awareness, consumption awareness and culture are pushing for services to protect Department of Public Health on behalf of public health, due to expropriation of fason production on the market with massive demand, economic unconsciousness of consumption patterns of masses and lack of cross and multidimensional inspection.

In order to make the multiple audit and cross-check system sustainable, it is necessary to create cultural language, legal language and economy language in a complementary manner. Otherwise, only the legal language, purely economic sanctions, pure press or administrative supervision for the protection of city, public and environmental health are inadequate.

In our work, we will focus on building a multi-control system that overlaps the same cultural language crosswise, in order to ensure sustainable urban and environmental health supervision.

Even if our work can spark even a spark of interest and enforcement in the urban and environmental health arena, it is enough for us.

Keywords: sustainability of environmental health, multi-control system, primary protection, preventive medicine, urban life

Küresel Isınma ve Çarpık Kentleşme

Oğuzhan Gök*

İklim değişikliği, günümüzde insanlığın karşılaştığı en büyük ve karmaşık küresel ölçekte çevresel bir problemdir. İnsan ve doğal etkilerle birlikte meydana gelen sera gazlarının oluşumu küresel ısınmayı ve sonucunda da iklim değişikliklerini ortaya çıkarmıştır. Küresel ısınmaya sebep olan sera gazlarının en önemlileri; başta su buharı, karbondioksit CO₂ olmak üzere, metan (CH₄), diazotmonoksit (N₂O), ozon (O₃) ve halokarbon gazlarıdır. 19. yüzyılın ikinci yarısından itibaren sanayileşmedeki gelişmeler neticesinde atmosferde birikimi en yüksek artışın CO₂ olduğu bilinmektedir. Sera gazlarının atmosferde bulunma miktarlarının artması sonucunda küresel sıcaklığın artışı ile birlikte yağış tür ve miktarlarda değişiklik, su potansiyelinde azalma, kar örtüsü ve buzulların erimesi, deniz seviyesini yükselmesi ve canlı türlerindeki değişiklik gibi bir takım tehlikeli sonuçlar belirtilmektedir. Artan nüfus, göç ve sanayileşme sonucunda kent nüfusları günden güne artmakta ve iklim değişikliğinin yarattığı olumsuz etkiler daha çok hissedilmektedir. İklim değişikliğinin olumsuz etkilerini azaltmak ve bu değişikliğe uyum sağlamak için kentlerin planlaması ve tasarımı sürecinde meteorolojik faktörlerin göz önünde bulundurulması gerekmektedir.

Metodoloji

Küresel ısınma ve iklim değişikliğinin yol açtığı çeşitli doğal afetler ve olumsuz etkilere katkı sağlayan çarpık kentleşme sorunu ile ilgili güncel olaylar derlenmiştir.

Sonuçlar ve Tartışma

Kentlerin planlanmasında, geleneksel haritalara ilave olarak hava kirliliği haritaları, termal konfor haritaları, iklim elemanları modelleri ve bunların uygulandığı simülasyonların yapılması, doğala yutak alanlarının korunması gibi bir takım önlemler ile küresel ısınmaya bağlı iklim değişikliğinin olumsuz etkileri azaltılması mümkün kılmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Küresel İklim Değişikliği, Sera Gazları, Çarpık Kentleşme

Climate Change and Distorted Urbanization

Oğuzhan Gök*

Climate change is an environmental problem in today's largest and most complex global scale which encountering humanity. The formation of greenhouse gases, which have come to fruition with human and natural influences, reveals global warming and climate change as a result. The most important of the greenhouse gases that cause global warming are; water vapor, carbon dioxide is CO₂, methane (CH₄), diazotmonoxide (N₂O), ozone (O₃) and halocarbon gases. From the second half of the nineteenth century it is known that the greatest increase in the accumulation of atmospheric CO₂ is due to the developments in industrialization. As a result of increasing population, migration and industrialization, urban populations are increasing day by day and the negative effects of climate change are felt more and more. Meteorological factors need to be considered during the planning and design of cities in order to mitigate the adverse effects of climate change and adapt to this change. Current events related to the various natural disasters caused by global warming and climate change and the problem of crooked urbanization contributing to negative effects have been compiled. In urban planning, it is possible to reduce the adverse effects of climate change due to global warming by taking measures such as air pollution maps, thermal comfort maps, climate element models and their simulations, protection of natural sink areas in addition to traditional maps.

Key words: Global Climate Change, Greenhouse Gases, Distorted Urbanization

Trakya Bölgesini Olumsuz Etkileyen Sanayi Sektörleri ve İnsana Etkileri

25.05.20121. Sanayinin İnsan ve Çevre Sağlığına Etkileri Sempozyumu düzenleme kurulu, 22.04.2013 Çağdaş Yerel Yöntemler

Industrial Sectors Affecting Thrace Region Negatively and Their Effects on People

C.Gökhan Cengiz*

Giriş-Amaç

Trakya Bölgesinde son yıllarda artan sanayileşme. Bu Çalışmanın amacı, Trakya Bölgesinde sanayileşme ve oluşturduğu atıkların bölgede yaşayan kişiler üzerine ve ekosistem üzerinde etkileri. Ayrıca bu etkiler üzerine alınmış ve alınması planlanan önlemler.

Gereç-Yöntem

Çalışmaya, Trakya Bölgesinin sanayileşmeye başladığı tarihten itibaren başlandı, yıllar içerisinde hangi bölgelerde hangi sektörlerin ivmelendiği, yıllar içerisinde oluşan atıkların bölgede insan ve ekosistem üzerinde ne gibi etkiler yarattığı ve halihazırda ne gibi tedbirlerin olduğu, önlem olarak ne gibi projelerin hayata geçirilmeye çalışıldığı ile sonlandırıldı.

Bulgular

1972 yılında Bakanlıklar arası İmar Koordinasyon Kurulu'nun kuruluşu ve 6785 sayılı eski İmar Yasası'nın yürürlüğe girmesi bu süreci hızlandırmıştır. Türkiye'de bölgeler arası yer seçimini etkilemekte vergi indimi, gümrük muafiyeti vb. mali teşvik tedbirlerinin de etkili olduğu görülmektedir. Özellikle Bölge içinde Edirne'nin 1969, 1972 ve 1973 Program Kararnamesi ile "Kalkınmada Öncelikli Yörelere" kapsamına alınması ve Tekirdağ'ın 1977 yılında kalkınmada öncelikli yörelere dahil edilmesi sanayileşme sürecini tetiklemiştir. Bu gelişmelerin yanı sıra Nitekim 1973 yılında Çerkezköy Organize Sanayi Bölgesi'nin kurulması ile birlikte Çerkezköy ve Çorlu ilçelerinde sanayileşme hızla gelişmeye başlamıştır.

Sonuç

Kontrolsüz bir şekilde büyüyen ve gelişen sanayileşme yeterli önemleler alınmadığı takdirde insan ve ekosistem üzerinde kalıcı etkiler bırakır ve kitlesel sorunlara yol açmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Trakya Bölgesi, Sanayileşme, Atık, Kirlilik, Önlemler

HEALTHY CITIES FOR HEALTHY and HAPPY CHILDREN!



Tirebolu Bezinin Renkleri Doğadan

Recep Hıdır*
Ümmühan Karapıçak**

Yerel ve geleneksel kültürümüzün özgün ürünlerinin zaman içerisinde yok olduğu ülkemizde, bu anlamda Tirebolu kadim medeniyet kültürü içerisinde el dokuması bir bezin ortaya çıkarılmasına Tirebolu Belediyesi öncülük etmiştir. Tirebolu el dokuması bezlerin geçmişte üretilmesi ve ortaya çıkarılması sürecinde Gazi Üniversitesi, Tasarım Fakültesi'ne Bağlı Türk El Sanatları Araştırma ve Uygulama Merkezi ile 2017 yılında ortak bir proje çalışması başlatıldı. Bu kapsamda 200 e yakın el dokuması ve el işlemesi ürünlerin çizgi, desen motifleri sandıklardan çıkartılarak incelendi, hikayeleri dinlendi, değerlendirildi ve kayıt altına alındı. Geleneksel el dokuması olan bezin desen motifleri bölgemizde var olan bitki ürünleri ile yeniden tasarlanması Ar-Ge çalışmaları başlatılmasına geçildi. Tirebolu Bezinin renklendirilmesinde kullanılacak boyanın da doğadan elde edilmesi için bitkilerin kullanılması planlandı. İstanbul Üniversitesi Mühendislik Fakültesi Kimya Bölümü ile Tekstil kimyası üzerine çalışmalar başlatılmış oldu ve bölgede yoğun yetişen ısırgan, Fındık yaprağı, Kabuğu, Çay ve Akasya bitkilerinden elde edilen boyalar ile iplikler üzerinde çalışmalar başlatıldı. Türk El Sanatları araştırma ve Uygulama Merkezi Tirebolu Bezinin motiflerinde kullanılmak üzere ısırgan bitkisinin liflerinden elde edilecek ipliklerin akademik düzeyde saha çalışmalarını başlattı ve bu kapsamda liflerden iplik ortaya geleneksel usuller ile lif ve iplikler ortaya çıkarılmış oldu. Bu çalışma Soğukpınar Belediyesi ve IL-CA firması ile ortaklaşa gerçekleştirildi. Tamamen Disiplinler arası bir çalışma olan Tirebolu bezinin içerisinde kullanılan iplikler, % 88 Pamuk, % 10 keten ve %2 oranında ısırgan lifi ipliği olarak tasarlanmıştır.

2500 yıllık kadim medeniyet kültürü süzgecinden geçen, bu kültürün ve doğal değerlerin korunarak devam ettirilmesi, Tirebolu Bezinin ekonomik değerinin korunmasını sağlamıştır.

Birlikte yaşamayı pekiştiren tüm bu değerlerimiz Tirebolu'yu Tirebolu yapan değerlerdir. Tirebolu Bezi ile uğraşan ve onu önemseyen herkesin bugüne kadar verdiği mücadele bundan sonra da artarak devam edecektir. Ümit ediyoruz ki: ülkemizin birçok yöresel değeri Tirebolu Bezi gibi korunsun ve bu kültürel mirasımız gelecek kuşaklara taşınsın.

Tirebolu Bezi Nedir?

Tirebolu Bezi bez ayağı tekniğiyle, el ile desenlere efekt verilerek dokunmaktadır. Bu dokuma özelliği ince yollar gibi kendine özgü doğal bir deseni vardır. Birinci sınıf Pamuk ipliği 10/2 kalınlıkta bez içerisinde % 88 oranında, keten ipliği % 10 oranında ve % 2 oranında ısırgan lifi ipliği kullanılmaktadır. Birinci sınıf 100 %; ham pamuk, keten ve ısırgan iplikleri Bitki boyalarından standart renkler ile boyanarak hazır hale getirilen süreç ile dokuma çözümlerinin hazırlanması, bezin dokunması gibi aşamalarda, binlerce tel ipliğe Tirebolu insanının eli ve emeği değmektedir. Geleneksel yöntemlerle dokunan Tirebolu Bezleri; renkleri Bölgemizin ısırgan, Fındık, Çay ve akasya bitkilerinden elde edilen değişik renklerden oluşmaktadır. Tamamen organik olan Tirebolu Bezi Bölgenin özgün bitki ve renklerinden oluşmakta olup, hiçbir çevresel atığı ve kimyasal boya bulunmamaktadır. Tirebolu Bezi, hem atkı hem çözümlü yönünden, hem bitki boyaları, Türkiye'de tek yöresel el dokumasıdır. Bunun yanı sıra bitkisel boya ile boyanan ipliğin, dokumadan önce dayanıklılığı sürtünme, yıkanma ve renk atma açısından, testler devamlı suretle yapılmaktadır. Tirebolu Bezi rahat, hafif, ter emici, sağlıklı doğal bir giysi olma özelliği yanında ev tekstili ürünleri ile geniş kullanım alanı bulunmaktadır.

*AR-GE Proje Birimi Proje Koordinatörü
**AR-GE Proje Birimi Saha Koordinatörü

Neden Tirebolu Bezi..

Tirebolu Bezi'nde dikkat gerektiren unsur bezin Tirebolu'da dokunmuş olduğudur. Hiçbir kimyasal katkı bulunmayan ve Bitkilerden elde edilen boyalar ile Tirebolu Bezi eski tip tezgahlarda dokunmaktadır. Çünkü endüstriyel dokuma makinelerinin çok hızlı çalışması sebebiyle Tirebolu Bezin de kullanılan katkısız ham pamuk iplerinin yeni tip makinelerde çalışması mümkün olmamaktadır. Tirebolu Bezi sağlıklıdır, alerjik bir özelliği yoktur. Tirebolu Bezini elinize aldığınızda onun hiçbir sentetik katkısı olmaması sebebiyle yumuşak ve doğal bir dokunuşu vardır. Hafiftir ve insan Tirebolu Bezi giyerken kendini hafif ve rahat hisseder. Doğaldır çünkü doğada serbest yetişen alerjik olmayan bitkilerin boyları ile doğal iplik lifleri kullanıyoruz.

Hedefimiz

- Tirebolu Belediyesi Tirebolu Bezi "Tirebolu Doğa İçin Üretiyor Merkezi" olarak günümüz globalleşen dünyasında insan emeğinin ve geleneksel kültürümüzün önemini tüm dünyaya sergilemektir.
- Dünyadaki doğala dönüş trendi ile birlikte fabrikasyondan ziyade kişiye özel doğal ve katkısız ürünler üretmek için çabalıyoruz.
- Saflığın yani Tirebolu Bezi'nin doğal zarafeti ile Tirebolu insanının emeği ile birleşerek farklı yenilikçi tasarım ve yaklaşımlar içindeyiz. Kültürel bir mirasımız olan bu desen ve motiflerin unutulmaması ayrıca Tirebolu ve kırsalındaki kadınlarımızın istihdama katkı sağlaması maksadıyla merkezimiz olarak yaklaşık ilk etapta 50 ye yakın kadının iş gücüne katılmasını ve ileriki aşamada 150 ye yakın kadının iş gücüne katılmasını sağlamaktır.
- Şimdiden üretilecek ürünlerin büyük bir kısmı yurtdışı pazarında talep bulmaktadır. Ancak yeni kurulacak merkezimizin gerek kapasite artışı ve lojistik konularında gerekse pazarlama hususlarında desteğe ihtiyacı bulunmaktadır.
- İyi bir markalaşma ve pazarlama stratejisi sonrasında özellikle ürünlerimizi daha katma değerli olarak satabileceğimiz yurtdışı pazarlara açılma odaklı fuar katılımlarına ve medyada tanıtımına ihtiyacı bulunmaktadır. Böylece merkezimiz yeni pazarlara ulaşacak olup doğrudan ve dolaylı olarak istihdama katkı sağlayacak kişi sayısı bakımından büyük kitlelere ulaşarak, sürdürülebilir yerel kalkınma bilişenleri olan ekonomik, sosyal ve çevresel değerlerini yerine getirecektir.
- Tirebolu Bezi patent altında tescillenmiş bir ürün haline getirilmesi sağlanacaktır.
- Tirebolu Bezi geçmişte de olduğu gibi daha katma değerli ve popüler bir ürün olarak, Tirebolu insanının emeği ile hayat bulmaya devam edecektir.

Sürdürülebilir Şehirlerde Çevresel Gürültü Yönetimi

Esin Türkel*

Gürültü; insanların işitme sağlığını ve duygusunu olumsuz yönde etkileyen, fizyolojik ve psikolojik dengesini bozan, iş performansını (verimini) azaltan, çevrenin hoşluğunu ve sakinliğini azaltarak veya yok ederek niteliğini değiştiren, gelişigüzel bir spektruma sahip, istenmeyen ve hoşla gitmeyen seslerden oluşan önemli bir çevre kirleticisidir.

Özellikle ülkemizde plansız kentleşme, altyapısız ve düzensiz yerleşmeler, kontrolsüz nüfus artışları, sanayi tesislerinin çoğalması, ulaşımın yaygınlaşması, ağır taşıtların artması, mekanik araçların ve donanımın günlük yaşama girmesi ile gürültü sorunu ağırlaşmakta, giderek sessiz ve huzurlu ortamların yok olmasına neden olmaktadır.

Akustik planlamanın yapılarak insanların huzur ve sükûnunun sağlanmasına yönelik, gerek yerleşim alanları içinde gerekse açık arazideki sakin alanların oluşturulması için; gürültü haritaları ile harita sonuçlarına göre eylem planlarının yapılması ve söz konusu gürültü haritaları ile eylem planlarının; imar planlarının hazırlanması aşamasında dikkate alınması büyük önem arz etmektedir.

Sürdürülebilir şehirlerde gürültünün azaltılmasına yönelik olarak uygulanan gürültü azaltım tedbirleri için farklı çözüm önerileri ele alınabilmektedir.

Gürültü kontrolü, planlama ve tasarım aşamasında, daha sonraki aşamalara kıyasla daha az maliyetli olabilir. Gürültüyü kaynağında azaltmak, çoğu zaman en uygun gürültü azaltım yöntemi olarak görülebilmektedir.

Arazi kullanımı planlaması ve şehir gelişim planlarının ele alınması kişilerin maruz kaldığı gürültünün artması veya azalması konusunda ciddi katkısı olabilmektedir.

Şehir planlaması ile entegre edilebilecek azaltım önlemleri, yeni gelişim alanlarında bir arada düşünüldüğünde en büyük potansiyeline ulaşabilmektedir. Bu sayede gelecekte daha maliyetli ve düşük verimli azaltım önlemlerinin önüne geçilebilecektir.

Sonuç olarak; şehir planlama en önleyici ve genel anlamda fayda – maliyet oranı en yüksek gürültü azaltım tedbiri olarak düşünülmelidir

*Ziraat Yüksek Mühendisi Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Çevre Yönetimi Genel Müdürlüğü Çevresel Gürültü ve Titreşim Yönetimi Şube Müdürlüğü

Environmental Noise Management

Esin Türkel*

Noise; is an important environmental pollutant that consists of unwanted and unpleasant sounds affecting people's hearing health and sense negatively, disrupting the physiological and psychological balance, reducing business performance (efficiency), changing the quality of the environment by reducing or eliminating its calmness and randomness.

Especially in our country, due to unplanned urbanization, infrastructural and irregular settlements, uncontrolled population increases, the proliferation of industrial facilities, the widespread of transportation, the increase of heavy vehicles, the introduction of mechanical vehicles and equipment into everyday life, the noise problem becomes more serious and causes silent and peaceful environments to disappear. For the purpose of creating peace and quiet by making acoustic planning and creating quiet areas in open spaces both in residential areas; the implementation of action plans according to noise maps and map results, and the related noise maps and action plans; it is very important to take into account the stage of preparation of the development plans.

Different solutions can be considered for noise reduction measures to reduce noise in sustainable cities. Noise control can be less costly in the planning and design phase than later stages. Reducing noise sources is often considered the most appropriate noise reduction method.

Land-use planning and addressing urban development plans can be a significant contributor to the increase or decrease in noise exposure.

Mitigation measures that can be integrated with city planning reach the greatest potential when considered together in new development areas. In this way, more cost-effective and less efficient mitigation measures can be avoided in the future.

As a result; city planning should be considered as the most preventive and generally noise - reduction measures with the highest benefit - cost ratio.

* Ministry of Environment and Urbanization General Directorate of Environmental Management Department of Environmental Noise and Vibration Management

Şehir, Çevre ve Sağlıkta Kesişen Konular Common Issues in Urban, Environment and Health

Emine Ercan Çubukcu*

Üretim ve pazarlama faaliyetlerindeki genişleme, doğal kaynakların daha yoğun kullanımını kaçınılmaz kılarken, sürekli artan tüketim eğilimi ile birlikte oluşan atıklarda hem miktar ve hem de zararlı içerikleri nedeniyle çevre ve insan sağlığını tehdit eder boyutlara ulaşmıştır. Bu koşullarda, gelişen çevre bilincine paralel olarak çevrenin korunması bütün dünyada ülkelerin temel politika öncelikleri arasında giderek ön sıralara yerleşmekte ve atık yönetimi de çevre koruma politikaları arasında ağırlıklı bir yer tutmaktadır. Doğal kaynakların hızla tüketilmesinin önüne geçilmesi ve üretilen atıkların çevre ve insan sağlığı için bir tehdit olmaktan çıkarılarak ekonomi için bir girdiye dönüştürülmesini amaçlayan atık yönetim stratejileri, tüm dünyada giderek öncelikli bir politika hedefi olarak benimsenen “sürdürülebilir kalkınma” yaklaşımının temelini oluşturmaktadır. Sağlık kuruluşlarında da bu temel ilkeler çerçevesinde atık yönetimi öncelikli olarak sağlık kuruluşu tarafından sağlanmalıdır.

Sağlık Kuruluşlarında Atık Yönetimi

Teknolojik gelişmeler ve sanayileşme ile paralel olarak yaşanan hızlı kentleşme ve nüfus artışı, tüm dünyada insan faaliyetlerinin çevre üzerindeki baskısını hızla artırmaktadır. Temiz bir çevre insan sağlığı ve refahı için temel niteliktedir. 2017 yılı TÜİK verisine göre 80 milyon 810 bin 525 kişinin yaşadığı ülkemizde il ve ilçe merkezlerinde yaşayanların oranı %92,5 olmuş, belde ve köylerde yaşayanların oranı ise %7,5 olarak gerçekleşmiştir. Nüfus ve yaşam kalitesindeki artışa bağlı olarak, günümüzde çevreyi ve insan sağlığını ciddi şekilde tehdit eden atıkların gerek miktar, gerekse de içerik olarak hızla artması, Ülkemizin de gittikçe büyüyen ciddi bir çevre sorunudur. Bu nedenle atık konusu sadece gözden uzak bir yerde bertaraf edilmesi gereken bir konu olmaktan çok her bir atık türü için toplama, taşıma, değerlendirme ve bertaraf gibi birçok farklı bileşeni içine alan bir yönetim sistemini gerekli kılmaktadır. Entegre atık yönetimi olarak adlandırılan bu yönetim sisteminin ana ilkeleri atığın daha kaynağında oluşumunun önlenmesi, oluşan atıkların geri kazanılması, geriye kalanların ise çevreyle uyumlu bertarafının sağlanmasıdır. Atık yönetiminde entegre atık yönetiminin uygulanabilmesi amacıyla aşağıda zaman çizelgesi ile belirtilen ve yürürlükte bulunan mevzuat çerçevesinde öncelikli olarak kaynakta ayrı toplama, geri dönüşüm, enerji kazanımı ve bertaraf süreçlerinin uygulamaya konması gereklidir

*Çevre Yönetimi Genel Müdürlüğü

	KANUNLAR	YÖNETMELİKLER
1983	Çevre Kanunu	
1991		Katı Atıkların Kontrolü Yönetmeliği
1993		Tıbbi Atıkların Kontrolü Yönetmeliği (Mülga)
1995		Tehlikeli Atıkların Kontrolü Yönetmeliği (Mülga)
2004	Büyükşehir Belediyesi Kanunu -Türk Ceza Kanunu (181,182. Maddeler)	Hafriyat Toprağı, İnşaat ve Yıkıntı Atıklarının Kontrolü Yönetmeliği -Ambalaj ve Amlalaj Atıklarının Kontrolü Yönetmeliği (Mülga) -Atık Yağların Kontrolü Yönetmeliği (Mülga) -Atık Pil ve Akümülatörlerin Kontrolü Yönetmeliği
2005	-Belediye Kanunu -İl Özel İdaresi Kanunu	-Tehlikeli Atıkların Kontrolü Yönetmeliği -Bitkisel Atık Yağların Kontrolü Yönetmeliği -Tıbbi Atıkların Kontrolü Yönetmeliği (Mülga)
2006	Çevre Kanunu (10. Değişiklik)	Ömrünü Tamamlamış Lastiklerin Kontrolü Yönetmeliği
2007		-PCB/PCT'lerin Kontrolü Yönetmeliği -Ambalaj Atıklarının Kontrolü Yönetmeliği (Mülga)
2008		-Atık Yönetimi Genel Esaslarına İlişkin Yönetmelik -Atık Yağların Kontrolü Yönetmeliği -Ambalaj Atıklarının Kontrolü Yönetmeliği (Mülga) -Elektrikli Ve Elektronik Eşyalarda Bazı Zararlı Maddelerin Kullanımının Sınırlandırılmasına Dair Yönetmelik (Mülga)
2009		-Ömrünü Tamamlamış Araçların Kontrolü Hakkında Yönetmelik -Çevre Kanununca Alınması Gerekken İzin ve Lisanslar Hakkında Yönetmelik
2010		-Atıkların Düzenli Depolanmasına Dair Yönetmelik -Atıkların Yakılmasına İlişkin Yönetmelik
2011		-Ambalaj Atıklarının Kontrolü Yönetmeliği(Mülga)
2012		-Atık Elektrikli ve Elektronik Eşyaları Kontrolü Yönetmeliği
2017		-Tıbbi Atıkların Kontrolü Yönetmeliği -Ambalaj Atıklarının Kontrolü Yönetmeliği

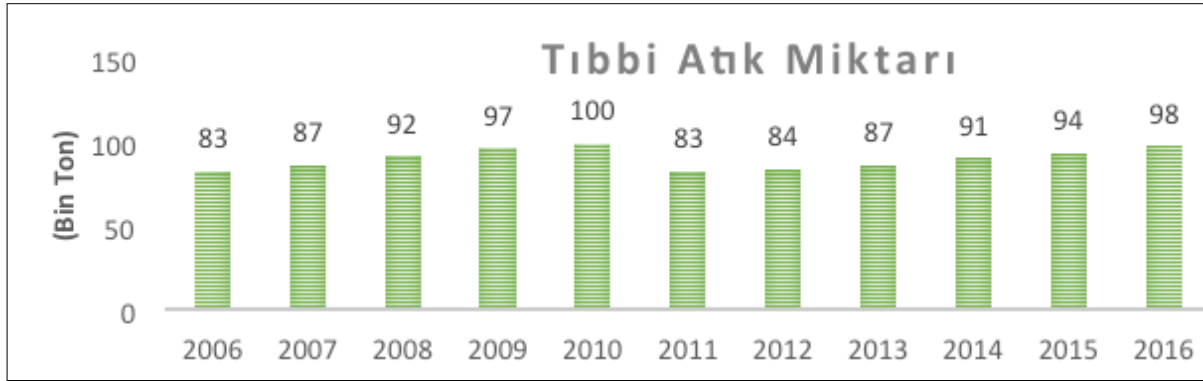
Atık yönetiminin finansmanında, “kirleten öder” prensibi gereği tüm maliyetlerin atık üreticilerince karşılanması ve bunu sağlayacak araçların oluşturulması kaçınılmazdır. Atık yönetimi maliyetinin karşılanmasını “Atıkların yönetiminden kaynaklanan harcamaların, kirleten öder ilkesine göre, genişletilmiş üretici sorumluluğu kapsamındaki ve/veya atıkların yönetiminden sorumlu olan gerçek ve/veya tüzel kişiler tarafından karşılanması esastır.” ifadesiyle Atık Yönetimi Yönetmeliği ile hüküm altına alınmıştır.

Çevrenin korunması, sağlıklı bir çevrede yaşamak adına oluşan atıklar; tehlikeli, tehlikesiz özelliklerine, sorumluluk verilen kurumların ürettiği atık türlerine veya yönetimi özel tanımlanan atık grubunda değerlendirilerek yönetilmektedir.

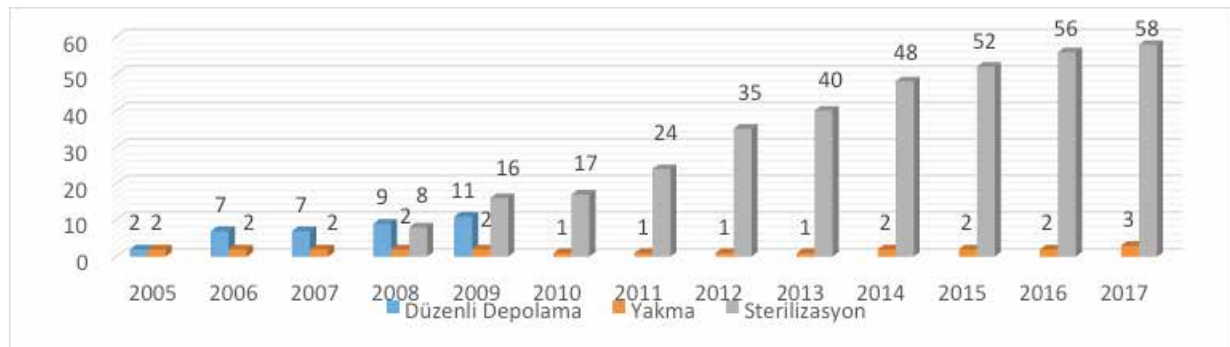
Sağlık kuruluşlarında yürüttüğü faaliyetten kaynaklanan ve enfeksiyon riski nedeniyle tehlikeli atık sınıfında bulunan tıbbi atıklar oluşmaktadır ve bu atıkların ayrı olarak toplanması ve yönetilmesi gerekmektedir. Sağlık kuruluşlarında tıbbi atıklar dışında insani faaliyetlerden veya yardımcı hizmetlerden kaynaklanan evsel nitelikli atıklar, tehlikeli atıklar ve radyoaktif atıklar oluşmaktadır. Tehlikeli olmayan kablo, hurdalar, bitkisel atık yağlar, PCB ve PCT içeren atık yağlar, madeni yağlar, elektrikli ve elektronik ekipmanlar, makine ekipman parçaları ile tehlikeli atık sınıfında değerlendirilen kemoterapik (sitostatik) atıklar, farmasötik atıklar, dezenfektanlar, organik-inorganik çözücüler, ağır metaller, laboratuvar kimyasalları, hava filtreleri, yağ-yakıt filtreleri, pil-akü, yalıtım malzemeleri, kontamine kablo ve benzeri atıklar da oluşmaktadır. Söz konusu atıkların kaynağında ayrı toplanması ve ilgili mevzuat hükümlerin uygun olarak yönetilmesini gerçekleştirerek sağlık kuruluşlarının sorumluluğundadır.

Sağlık kuruluşları, çok farklı sayıda ve nitelikte sıvı atık ve atıksuyun oluştuğu sektörler arasındadır. Sağlık kuruluşlarında verilen hizmete bağlı olarak, oluşan sıvı atık miktarı, oluşum şekli ve çeşitliliği çok değişken olabilmektedir. Oluşan çok sayıda ve farklı özelliklerdeki sıvı atıkların, hangilerinin ne şekilde yönetileceğine karar verilmesi, gerek çevre sağlığının korunması, gerekse de sağlık kuruluşlarında oluşan atıkların sağlıklı bir şekilde yönetimi açısından önemlidir. Bu nedenle, sıvı atık ve atıksu yönetiminin ne şekilde yapılacağına dair bir sektörel rehber ihtiyacı duyulmaktadır.

Sağlık kuruluşlarında oluşan ve kaynağında diğer atıklardan ayrı toplanan tıbbi atıkların toplanması, taşınması ve bertarafından Tıbbi Atıkların Kontrolü Yönetmeliğine göre; büyükşehirlerde büyükşehir belediyeleri, diğer yerlerde belediyeler sorumludur. Belediyeler tıbbi atık yönetimiyle ilgili Yönetmelik ile verilen yükümlülüklerini ya doğrudan kendileri ya da yetki devrettikleri kişi ve kuruluşlar aracılığıyla yerine getirmektedirler. Ülkemizde tıbbi atıklar ya sterilizasyon tesisinde ön işlem uygulandıktan sonra düzenli depolama tesislerinde ya da yakma tesislerinde yakılarak bertaraf edilmektedir. Ülkemizde ilk sterilizasyon tesisleri 2008 yılında kurulmuştur. 2017 yılı sonu itibarıyla toplam 58 adet sterilizasyon tesisi ve 3 adet yakma tesisi ile 81 İl'de tıbbi atığın yönetimi sağlanmaktadır.



Grafik 1: 2006-2016 yılları arasında tıbbi atık



Grafik 2: Tıbbi atık bertaraf tesislerinin yıllara göre dağılımı



Şekil 1: Tıbbi atık işleme tesisleri (Aralık 2017)

Sağlık kuruluşlarından kaynaklanan atıklar ile yapılan çalışma ve uygulamalardan elde edilen tecrübe, tıbbi atıkların planlı ve kontrollü bir şekilde uzaklaştırılıp bertaraf edildiği takdirde hiçbir tehlike meydana getirmeyeceğidir. Bu nedenle sağlık kuruluşlarında, atık oluşumundan bertarafa kadar bu atıkların kontrol altına alınabileceği “Tıbbi Atık Yönetimi”nin uygulanması gereklidir. Ayrıca atık nerede üretilirse üretilsin, atıklara muamele etmek için güvenli yöntemler uygulanmalı ve kurum kuruluşlar sorumluluklarını yerine getirirken koordinasyonlu çalışma gerçekleştirmelidir.

Kentleşme ve Çevre Urbanization and Environment

Çağatay Güler*

Hızlı kentleşme süreci, örgütlenme yetersizlikleri, kaynak kısıtlılıkları, kentlilik bilincinin kentleşme sürecine uygun hızda gelişmemesi gibi etmenler kentleşmenin önemli çevre ve çevre sağlığı sorunlarına neden olmaktadır (1-4).

Çevresel yararlarla ilgili bilinç ve algılama sosyal yararlanma ile yakından ilişkilidir. Bunun psikolojik ve sosyal dinamiklerine yönelik çalışmaların ağırlık kazanması konunun önemini göstermektedir. Kentlerin doğal özellikleri insan sağlığı, iyiliği ve yaşam kalitesi ile yakından ilişkili bir durumdur (1-4).

Nüfusu belli bir büyüklüğü ve yoğunluğu aşan, ekonomisi tarım dışı uygulamalarda yoğunlaşan, kendi nüfusuna ve etkisi alanındaki toplumlara da hizmet sağlayan yerleşim bölgelerine kent denmektedir (1,5). Uluslararası değerlendirmelerde ve istatistiklerde nüfusu on bini aşan yerleşmeler kent olarak adlandırılmaktadır. Sosyolojik olarak nüfusu 20-50 arasında olan yerleşim yerleri kasaba olarak tanımlanır. Nüfusu 50 000 i aşan yerleşmeler kentsel özellik gösterir ve 100 000'i aşan yerleşmeler büyük kent olarak adlandırılır (1,5).

Ülkemizdeki tanımlamada il merkezleri nüfusuna bakılmaksızın kent olarak kabul edilmektedir.

Kentler megapol veya metropol olarak ayrılabilir. Kentsel çekirdeğin çevresindeki yarı kentsel bölgeler, daha sonra bu bölgelerin kentleşmesi, sonra tekrar yarı kentsel ve gecekondu bölgelerinin oluşması biçiminde büyüyen kentler için kullanılan bir terimdir. Metropol ise ana kentin çevresinde geniş alanlar ve bu alanlardan toplu taşıma sistemleriyle kolayca ulaşılabilen uydu bölgelerden oluşur (1,5).

Ergonomi ya da "insan faktörleri" denilen bilimdalı mühendislik tanımına göre: " insan eylemlerinin ve gereksinimlerinin yapısal ya da mühendislik sistemlerinin fiziksel biçimlerine dönüştürülmesidir". Chanpanis'e göre ise "Verimli, güvenli, rahat ve etkili bir insan kullanımı sağlamak amacıyla araç, gereç, makine, sistem, iş, çalışma akışı ve düzeni ve çevreler tasarlamak amacıyla insan davranışı, yetenekleri, kısıtlılıkları ve diğer karakteristikleri ile ilgili bilgileri araştırır ve uygular ". Uluslararası ergonomi örgütü ergonomi mesleğini 2000 yılında "İnsan ve sistemin diğer öğeleri arasındaki etkileşimlerin anlaşılması ile ilgili bilimsel disiplin ve insan iyilik halini ve genel sistem performansını en uygun düzeyde sürdüreceği biçimde kuram, ilke ve yöntemleri uygulayan meslek " olarak tanımlamıştır. Gerçek tanım yaşamın (dünyanın) insana uygun hale getirilmesidir, yaşamın insancillaştırılmasıdır (6,7).

Basit bir tanımla ergonomi insan etkinlikleri ve gereksinimlerinin basit fiziksel mühendislik biçimlerine ya da yapı sistemlerine dönüştürülmesidir. Görev, iş ve etkinlik çevresinin insan güvenliği, rahatlığı ve durumuna uygun hale getirmeyi amaçlarken en istenir performansı da sağlamaya çalışır (8).

Kent planlamacıları kentin yayalara ait olduğu esastan hareket ettiğinde zorunlu olarak ergonomik özelliklere daha büyük önem vermektedir. Uyarı ve işaretlerin kolay görülmesi (trafik işaretleri dâhil), ses uyarılarının kolay duyulabilmesi, aydınlatma, merdiven özellikleri özellikle tırabzanlar, yaşlılarla ilgili düzenlemeler, özürülere ve süreğen dolaşım ve solunum sistemi hastalığı olanlara uygun altyapı, oyun alanları; park, bahçe ve mesire alanları ile ilgili düzenlemelerde göz önüne alınan kurallar örnek verilebilir. Özürülü ve hastalarla ilgili yaklaşım onun yerine bir hizmet gereksiniminin giderilmesi değil engellerinin kaldırılması olmalıdır (6,7).

Kentte yaşayanların temiz hava, etkin atık toplanması, güvenli enerji sağlanması, ulaşım ve iletim beklen-

* Hacettepe University, Faculty of Medicine, Department of Public Health

tileri giderek artmaktadır. Bunların sağlanabilmesi yol, kanalizasyon, boru döşenmesi, enerji santralleri ve kabloların döşenmesini gerektirmektedir. Bütün bunların kent yaşamını en az etkileyecek, kent standardını yükseltecek, kentliye zarar vermeyecek standartlarda sağlanması zorunludur. Günümüzde ağaçlandırma ve yeşil alanların düzenlenmesi daha çok üzerinde durulan bir beklenti haline geldiğinden birçok mühendislik disiplininde konuyla ilgili özelleşmeler ortaya çıkmaktadır (8).

Çevresel yararlarla ilgili bilinç ve algılama sosyal yararlanma ile yakından ilişkilidir. Bunun psikososyal dinamiklerine yönelik çalışmaların ağırlık kazanması konunun önemini göstermektedir. Kentlerin doğal özellikleri insan sağlığı, iyiliği ve yaşam kalitesi ile yakından ilişkili bir durumdur.

Kent ergonomisiyle ilgili ilk ve en yaygın çalışma konusu kent alt yapısıyla özellikle trafikle ilgilidir. Söz gelimi kaza nedenlerinin analizi ve önlenmesinde yol tasarımının geliştirilmesi, sürücülerin görme kapasiteleri ile ilgili çalışmalar, sürücü stresi, arabanın sürücü kabininin yorgunluğu ve stresi azaltacak biçimde tasarlanması, kontrol paneli ve araçlarının yerleşimi, sürücü koltuklarının sürücü boyutlarına göre ayarlanma kapasitesinin artırılması, sakatlara yönelik arabalar, sinyal duyma ve algılama etkinliğinin artırılması, olası risklerin algılanarak sürücüye iletilmesini sağlayan elektronik sistemler, kişi faktörünü en aza indirecek fren sistemleri örnek verilebilir. Sürücülerde göz yorgunluğunun ve yinelenen stres hastalıklarının en aza indirilebilmesi için gereken düzenlemeler özellikle önem taşımaktadır (2).

Kent içindeki ya da sokaklarındaki kazaları en dikkatle incelemesi ve izlemesi gereken kuruluşlardan birisi belediyelerdir. Kazaların tümü ergonomik yetersizlik açısından değerlendirilmelidir. Bu açıdan “sokakta kaza” “düşme” vb gibi sorunların gerçek bir kaza analiziyle değerlendirilmesi gerekir. Konuyla ilgili araştırmalara kaynak ayrılmalı, söz konusu analizler ve değerlendirmelerle ilgili karşılaştırılabilir sonuçlar verebilecek yöntemlere ağırlık verilmelidir.

J. Rassmussen 2000 yılında San Diego'daki “IEA” Kongresinde şunları söylemektedir:

“Son zamanlardaki büyük kazaların dikkatli bir değerlendirmesi, bunların hata ve yanlışların rastlantısal olarak bir araya gelmesi sonucu değil, örgütsel davranışın sistemli biçimde güvenli işletimin sınırlarına kayması sonucu olduğunu görürüz. Büyük kazalar, farklı örgütlerde ve aynı zamanda farklı noktalarda yerel olarak en iyi yapan birçok karar vericinin kararlarının yan etkisidir”

Araç içi enformasyon sistemi tasarımı, sürücü davranışlarının anlaşılması, sürücünün yanlış anlama ve değerlendirme olasılıkları, otomasyonda sürücü rolü, kalabalık trafikte sürmeye yönelik benzetim sistemleri, özel yol araçlarının ergonomisi, yol bakım onarım çalışmalarının planlanması ve ergonomisi, sürücü kabinlerinde rahat ve etkili insan makine etkileşimleri, ağırlık kazanan çalışma konuları arasındadır (9)

Uygulanması en zor programlardan birisi kent planlarıdır. Gelişmekte olan ülkelerde en çok gözden geçirilen ve en çok istismar edilen planlardır. Kent planlarının uygulama dışı kalması kentleşme alt yapısının, yollar, trafik, resmi kurum ve kuruluşların yerleşimi, kamuya açık binaların yapı özellikleri, yeşil alanlar, mesire alanları, bedensel etkinlik için gerekli bisiklet yolları, yüzme havuzları, kapalı salonların, sağlık kuruluşları yapımı ve yerleşimi dâhil önemli şekilde aksamasına neden olmaktadır.

Bunların eksikliğinin yarattığı toplum sağlığı sorunlarının yanı sıra daha sonradan bulunan yere kurulmasına yönelik çalışmalar hem bina standardını, hem ulaşım durumunu etkilemektedir. Çoğu tesis daha yapıldığında kentin büyük bir kesimi için ulaşılmaz nitelikte olmaktadır. Ulaşılmazlık sayı ve boyut yetersizliği, ulaşım zorlukları, bunlardan yararlanma gereksiniminin duyulmaması, yararlanma maliyetleri dâhil birçok faktörden kaynaklanmaktadır.

Kent planlamasında “yeşil alt yapı” olarak tanımlanan özellik daha değerli hale gelir. Kent yerleşim alanındaki türdeş topluluğun ve özellik taşıyan doğal niteliklerin korunması anlamına gelmektedir (8). Bunların sürdürülebilir gelişme ve verimlilik açısından değerleri çok yüksektir. Bu konularda tek bir kentsel yerleşim alanının korunması yetmeyeceği için giderek kentleşme sürecine katılan komşu tüm bölgelerin özelliklerinin dikkatle değerlendirilmesi zorunlu hale gelmektedir. Kentleşme çok büyük endemik bitki ve hayvan topluluklarının yok olmasına yol açmaktadır. Buna en güzel örnek kuşlardır, birçok kentleşme bölgesi kuşların konaklama ve yaşama alanlarının ortan kalkmasına neden olmaktadır. Tek bir kuş türünün bile mücadele edilmesi gereken zararlı konumuna gelmesi, birçok ekolojik bağlantının kopması sonucu

vermektedir.

Kent altyapı sistemlerinin birçok özelliğinin anlaşılabilmesi, kentli beklentilerine yanıt vermesi, kent yaşamının getirebileceği özel kriz ve yüklenmelerin doğurabileceği sorunların öngörülmesi ve önlemlerinin alınabilmesi için ergonomi ilkelerinin uygulanması gerekir. Standart bir kentli tipinden ya da “kullanıcıdan” söz edilmesi mümkün değildir. Toplu taşıma araçları dâhil kentleşmenin bütün sistemler planlanırken, yapılar, yollar sadece sağlıklı yetişkinlere değil çocuk, yaşlı, sakat, hamile birçok değişik risk grubu göz önüne alınmalıdır. Kentte yaşayan herkes toplu taşıma araçlarına binmeli, gideceği yönü önceden görebilmeli, duraklarla ilgili olarak önceden bilgilendirilmelidir. Bir sakatın evinden çıkıp herhangi bir resmi işlemi başkalarına yük olmadan tamamlayabileceği bir tasarım zorunludur. Kent alt yapısına uyamayanın yarımsız evden çıkamayacağı bir gelişme sağlıklı bir gelişmedir. Kaldırım yükseklikleri, okul yerleşimleri, sokak aydınlanma yetersizlikleri söz konusu risk gruplarının sorunlarını daha da ağırlaştırır (5).

Kent ergonomisi “kentli yakınmalarını” “kullanıcı yakınmaları” olarak ele alır. Bunları yaratabilecek planlama, örgütlenme, yapılanma özelliklerinin giderilmesine ağırlık verir. Temel amaç stres, örselenme ya da verimliliğin azalmasına yol açan etmenlerin en aza indirilmesidir.

Kentin ergonomik yetersizliklerinin belirlenebilmesi ve giderilmesi psikoloji, sosyoloji, bölge planlamacısı, peyzaj mimarisi, ekonomi, coğrafya, jeoloji vb birçok disiplininin katkısını gerektirir. İnsan yararı ve hizmetlerin ergonomik açıdan değerlendirilmesi de zorunlu olduğundan ne kadar etkin bir uzman katılımı gerektiği açıkça görülebilir. Kentin değişik yerleşim bölgelerinin hizmet beklentileri birbirinden farklıdır. Hizmet analizi burada yaşayanların beklenti ve isteklerinin analizi kadar toprak kullanımının da gözden geçirilmesini gerektirmektedir. Kimi zaman aynı kişinin evinin bulunduğu bölge ile kentin ticari kesiminin bulunduğu bölgedeki beklentileri de farklı olmaktadır (5).

Kentle ilgili düzenlemeler tek bir kullanıcı kuşağının beklentisine yanıt vermeyecektir. Gelecek kuşakların gereksinimi de göz önüne alınmak zorundadır.

Kentteki hizmet binaları birçok özgül işlevlerin yerine getirilmesini gerektirmektedir. Bu binaların yerleşim ve yapı özelliklerinin yetersizliği beklenen verimlilik düzeyini de olumsuz etkileyecektir.

Bütün bunlar göz önüne alındığında nüfus yoğunluklarının, kat izinlerinin sürekli değiştiği bir kent için ergonomik özelliklerden söz etmenin ne kadar güç olduğu görülmektedir.

Toplu taşıma türleri, alt yapısı, toplu taşıma hatlarının tasarımı; toplu taşımanın tipi kadın, erkek, çocuk, öğrenci, yaşlı, sakat vb bütün hemşerilerin gereksinimine cevap vermelidir. Toplu taşıma hatlarını gösteren çizelgelerin bile anlaşılabilirlik, kullanılabilirlik yönünden önemli araştırmaları gerektirdiği görülmektedir. Öte yandan kentlerin önemli oranda ziyaretçi kabul etme zorunluluğu sorunun önemini daha da arttırmaktadır (5).

İnsanlar yaşlandıkça vücudun fiziksel ve ustinsel bütün işlevlerinde yavaşlama olmaktadır. Bu kişilerin bağımsızlıklarının sürdürülmesi, sosyal bağlantılarının azaltılmaması gereklidir. Yaşlanmaya bağlı psikolojik kapasite azalması verilen bilgilerin anlaşılmasını güçleştirmektedir. Yaşlıların kentte yön tayini, buldukları yeri tanımaları, incekleri duraklara karar vermelerini kolaylaştıracak düzenlemeler bu açıdan önemlidir. Kent yaşlılarını bir yük olarak görmemelidir (9,10)

Yapılan çalışmalar nüfusun %12-13 ünün şu ya da bu nedenle özürli olanların ulaşımına katkı yapmaktadır. Özürli olanların hareket yeteneğinin artırılması toplum geneline de büyük bir katkı olarak yansır. Özürli olanlar genel topluma göre daha az yolculuk yapmaktadır. Genellikle araç kullanma oranı azdır. Bu nedenle bir başkasının kullandığı araca gereksinimi olan özürli sayısı çok yüksektir. Toplu taşıma özürli olanların eğitim, iş, sağlık hizmeti, sosyal etkinlikler ve eğlenme etkinliklerine katılımları açısından çok önemlidir. Ulaşım kolaylıkları kadar ulaşım bağlantıları da bu açıdan göz önüne alınmalıdır. Birçok kentsel tasarımda kullanıcı durumdaki değişik özürli olanların görüş ve katkılarının alınmaması söz konusu alt yapının onlar tarafından

kullanılmaz durumda kalmasına yol açar (9-19).

Bir yandan sokak aydınlatma yetersizlikleri, kurulan aydınlatma sisteminin bakım ve idamesi göz önüne alınırken kimi zaman da aydınlanma, gürültü, elektromanyetik kirlilik öğelerinin yaratacağı sorunları da çözme zorunluluğu vardır.

Kentlerin araçlar esas alınarak planlanması en tehlikeli yaklaşımlardan biridir. Kentin yayalara ait olduğu ilkesinden yola çıkılmadıkça yapılacak her uygulama özel kentli grupları için büyük engellerin ortaya çıkmasına yol açacaktır.

Üst geçitler yeterli performansa sahip sağlıklı kişiler göz önüne alınarak planlanacak ve yapılacak olursa hiç kullanılmayan görünüm kirliliği yapıları olmaktan öteye gitmeyecektir. Tüm özel grupları göz önüne alarak yapılacak üst geçitler ise elektrik vb maliyeti açısından kısa süre sonra idamesi mümkün olmayan yapılar durumuna gelmektedir (2,5).

Kamuya açık yerler, yeraltı treni, kavşak, sinyalizasyon ve uyarı sistemleri kent ergonomisinin önemli öğelerini oluşturmaktadır. Sinyaller en önemli koruma araçlarından birisidir. Ama uyarılar okuma yazma bilmeyenlerden, gözleri iyi görmeyenlere kadar birçok kentlinin gereksinimini karşılamalıdır.

Kentteki genel tuvaletler, dinlenme yerleri, mesire alanları, tiyatro ve sinema salonları, park yerleri yararlanma ve ulaşılabilirlik açısından aynı özellikleri göz önüne alarak yapılmalıdır.

ABD de her sene 200 000 den fazla çocuk oyun alanlarındaki araçlara bağlı yaralanmalar nedeniyle hastanelere başvurmaktadır. Kent oyun alanları kalıplaşmış oyun donanımlarının soğukluğundan kurtarılmalıdır. Oyun araç ve gereçlerinin bakımları düzenli olarak yapılmalıdır Oyun alanları engellileri engelsiz olanlardan yalıtılmayacak şekilde planlanmalıdır (20-23).

Kaynaklar

1. Güler, Ç. (Ed), Çevre Sağlığı (Çevre ve Ekoloji Bağlantılarıyla), 1. ve 2. Cilt, Yazıt Yayıncılık, Ankara, 2012.
2. Güler, Ç. , Çocuk çevre ve çevre sağlığı, içinde Enver Hasanoğlu, Ruhan düşünsel, Aysun Bildirici (Editörler), Temel Pediatri, (145-172), Türkiye Millî Pediatri Derneği, Güneş Tıp Kitabevleri, Ankara, 2010.
3. Güler, Ç. Çocuk, Çevre ve Çevre Kirliliği; Katkı, Pediatri Dergisi, Çevre ve Çocuk I, 30, 3, 279-362, Mayıs-Haziran 2008.
4. Güler, Ç. Çevre Kirliliği ve çocuk, Özgür Doruk Güler Çevre Dizisi No. 3, Yazıt Yayıncılık, Ankara, 2008.
5. Güler, Ç. Sağlıklı kentler, Özgür Doruk Güler Çevre Dizisi No. 56, Yazıt Yayıncılık, Ankara, 2011.
6. Güler, Ç. , Oğur, R. , Vaizoğlu, S. A. , Tekbaş, Ö. F. Kent Ergonomisi, Sağlık Boyutuyla Ergonomi, (Ed. Ç. Güler), Palme Yayınevi, ankar, 2004.
7. Güler et al; Ergonomiye Giriş (Ders Notları), Ankara Tabip Odası; Ankara, 2001.
8. Wolf, K. L. , Ergonomics of the City: Green Infrastructure and Social Benefits. In C. Kollin (ed.), Engineering Green: Proceedings of the 11th National Urban Forest Conference. Washington D. C. : American Forests, 2003.
9. 7th International Conference on Transport and Mobility for Elderly and Disabled People. Conference Proceedings, Volumes 1 & 2. . 1993.
10. 8th International Conference on Transport and Mobility for Elderly and Disabled People. Conference Proceedings, Volumes 1 & 2, 1998.
11. 9th International Conference on Transport and Mobility for Elderly and Disabled People. <http://transed2001.idn.org.pl/>, 2001.
12. Bellerby, F. , 'Public transport and the Disability Discrimination Act 1995'. Contemporary Ergonomics. 218-222. , 2000.
13. DETR (2000). Social Exclusion and the Provision and Availability of Public Transport. London: Department of the Environment, Transport and the Regions.
14. Henderson, S. and Henderson, B. , Transport Provision for Disabled People in Scotland. Development Department Research Programme Research Findings No. 76. Edinburgh: Scottish Exec26. DPTAC (2002a).
15. Attitudes of Disabled People to Public Transport: research study conducted for Disabled Persons Transport Advisory Committee. London: DP-TAC. , 1999.
16. DPTAC (2002b). Attitudes of Disabled People to Community Transport: research study conducted for Disabled Persons Transport Advisory Committee. London: DPTAC.
17. Mitchell C. G. B. , Access to Transport Systems and Services: an international review. Transportation Development Centre, Transport Canada, 1997.
18. World Transport Policy and Practice (2002), 8, 2. [http:// ecoplan.org/wtpp/wt_index.htm](http://ecoplan.org/wtpp/wt_index.htm)
19. Public playground Safety Checklist; Consumer Product Safety Commission, CPSC Document #327, US, Washington, 2003.
20. Uz, H. Çocuk Parklarında Sağlık Önlemleri, Tıbbi Dökümantasyon Merkezi, Ankara, 1996.
21. Güler, Ç. ;Uz, H. , Çocuk Parkları ve Oyun alanları, Özgür Doruk Güler Çevre Dizisi 34, Yazıt Yayıncılık, Ankara, 2008.
22. Güler, Ç. , Çilingiroğlu, N. , Uz, H. , Yeşildal, N. , Çelenkoğlu, C. , Gökçel, B. , Lokmanoğlu, H. . T. , Özdemir, Ö. , Pençedemir, H. , Selçuk, Z. N. , Tunçel, İ. , Yanık, O. , Yılmaz, H. , Yörük, Ö. , Yuzufali, T. , Zülfiyar, Z. Ankara İli Büyükşehir, Çankaya, Gölbaşı, Keçiören, Mamak Belediyelerinin Çocuk Parklarında Sağlık ve Güvenlik Önlemlerine İlişkin Çalışma, H. Ü. Tıp Fakültesi, Halk Sağlığı Ad, Ankara, Temmuz-Haziran, 1996.

“Air Pollution and Climate Change - Among the Biggest Challenges of the Cities The Case of Skopje”

Dragan Gjorgjev*

General driving forces polluting the environment and depletion of natural resources in Republic of Macedonia are at a worrisome level. The data shows demographic strong movements towards urban areas -additional pressure, beside the processes of industrialization, urbanization and motorization. Energy production with fossil fuels (including heating) and the traffic are among the main pollution sources; 70-75% of the total emission of harmful CO₂-eq comes from the energy sector.

In such circumstances **Air pollution** is the greatest environmental stressor/hazard in Skopje. Even though there are seasonal variations, air pollution is exacerbated by climate change. When assessing the prevalence of diseases caused by high concentrations of PM 2.5, according to the calculations of the Department of Public Health Institute (PHI), in a situation of annual average concentrations of 48.4 µg/m³ PM_{2.5} in 2012, 4,174 years of life (YLL) of the citizens of Skopje (82/10,000 residents) have been lost as a result of death from lung cancer. Converting lost years of life and disabilities into Daily Adjusted Life-Years (DALYs) - these health effects represent an annual economic cost of approximately €253 million or 3.2 percent of GDP. Premature death accounts for over 90 percent of the total health cost since the loss of life is a loss of total income. A reduction of even 1 µg/m³ in ambient PM₁₀ or PM_{2.5} would imply an economic savings of €34 million per year in reduced health costs..

Methods

A linear regression between particulate air pollution (PM_{2.5} and PM₁₀) and mortality as a dependent variable was used to estimate the risk for mortality associated with increasing PM concentrations. The air pollution data were monthly mean concentration in µg/m³ based on hourly measurements in Skopje Region. Mortality data were provided by the State Statistical Office was absolute numbers of deaths each month. PM_{2.5} and PM₁₀ were chosen as an indicator for air pollution in the analyses. In the following only results of the PM₁₀ analysis are reported, because both PM are indicators for the same pollution, therefore reporting both does not add information, but it may imply that the attributable cases can be summed up, which is not the case.

Findings – health risks

During the three year study period (2012-2014) a third of all deaths (5589 out of 16041 deaths) were attributable to PM₁₀ in Skopje Region. On average, 1863 deaths are attributable to PM in Skopje Region every year. According to the EU CAFÉ directive an annual mean concentration of 40 µg/m³ PM₁₀ is acceptable. Reducing the ambient PM concentration to this EU limit concentrations would reduce the total mortality by 5 %.

Conclusion

The study demonstrates the annual mortality attributable to air pollution in Skopje Region. More than 5500 deaths were attributable to particulate air pollution in a three year period in Skopje Region. This can be translated to about 20 000 deaths in the same period (2012-2014) in the Republic of Macedonia.

Recommendations

The Republic of Macedonia shall continue its effort to improve the air quality so that the attributable mortality can be decreased. This study did not include morbidity endpoints, which are expected to be significant. Further studies need to be conducted to gain a better understanding of the effect of co-exposure to pollutants and temperature, and also to be able to estimate the risk for morbidity (such as chronic diseases) attributable with air pollution.

□ □

* Prof. Institute of Public Health Republic of Macedonia

Climate change is not a problem existing in itself, but was generated by the transformation and mal use of the natural environment in and out of the urban settlements. Destruction of the natural environment jeopardizes human health due to many phenomena and not all generated directly by climate change. Furthermore, the problem of climate change has evolved from systemic flaws in how society works, thus the lasting elimination of related health problems is not (only) the task of the health care system, but the whole institutional system, which affects all aspect of society. In this respect, the aim of the report and analysis is not only to assess the climate change impact on the Department of Public Health and health sector in the City of Skopje and propose an Action Plan for adaptation/mitigation, but also to emphasize other environment and urban factors which have direct or indirect effect and synergies with the climate factors in Skopje.

The Republic of Macedonia has adopted a Strategy for coping with climate change in the health sector, as well as action plans for coping with heat and cold waves. However, the reduction/mitigation of the consequences of such climate change on health is a task not only for the Department of Public Health sector, but for the entire social system, including the City of Skopje.

Method

By reviewing and analysing the publications, studies, Department of Public Health and statistical reports and expert evaluation, the vulnerable groups of the population in the Skopje Region have been determined, and the direct effects from climate change on the health and the climate change impact and probable pressures in the Skopje Region have been registered.

Findings- Health effects

High temperatures are linked to increased mortality among the population, especially among the older population (older than 75). This is due, among other reasons, to increases in the concentration of ozone in the air. During periods of extremely low temperatures, the average daily number of deaths was 7% higher compared to the rest of the year, especially among those with cardiovascular conditions. In the 2006-2010 period an additional 316 cases of cardiovascular and 344 cases of respiratory diseases were recorded, as well as an additional 14 deaths, as a result of temperature extremes. Incidents of food poisoning in Skopje have risen by 2.8% with every increase of one degree Celsius (above the limit of 17.9°C). The projections to 2030 show that there will be an average of two extreme peaks in the summer and one in the winter period. Even though at a low rate, there is still an increase in the registered mortality rate from skin melanoma.

Heat waves are a common phenomenon in Skopje. They contribute to summer air pollution with an increased concentration of ozone. This has a serious impact on the increase in diseases and mortality during the summer, primarily of cardiovascular and lung diseases. Water, food, waste disposal, hygienic conditions and hygiene habits are also under threat from climate extremes. Under such conditions, the "enterocolitis" diagnosis, which is linked to frequent diarrhoea, as well as infectious jaundice, are the most frequent diagnoses, primarily in suburban settlements...

Conclusions

According to the direct health impacts detected so far the predictions for the future could be that cold-related deaths are likely to decline substantially; heat-related deaths are likely to increase, ; cases of food poisoning are likely to increase significantly;; vector-borne diseases may present local problems but the increase in their overall impact is likely to be small; water-borne diseases may increase in some parts but, again, the overall impact is likely to be small; in general, the effects of air pollutants on health are likely to increase including the possible effects of ozone during the summer: several thousand extra deaths and a similar number of hospital admissions may occur each year; cases of skin cancer are likely to increase.

Recommended actions to be taken includes better assessment of populations most at risk from exposure to changes in temperature, especially extremes of temperature, is needed, improved systems for forecasting severe extreme events like heat waves and/or floods are urgently required; development of programs to raise community-awareness of the effects of extreme weather conditions and associated events such as floods, etc.

“INtersectoral Health Environment Research for InnovaTions” EU Horizon 2020 Project

Dragan Gjorgjev*

Our current lifestyles, based on ‘take-make-consume-dispose’ models of economic growth, are damaging the environment and threaten our health. Air and noise pollution, lack of green space, a lack of physical activity, overconsumption of processed foods and meats and the stresses of daily life (including social isolation), have been linked to growing levels of NCDs, including heart disease, cancer, mental health problems and diabetes. Those in lower socio-economic groups are much more likely to be exposed to environmental threats and unhealthy living conditions than those in other socio-economic groups, compounding disadvantage and increasing social, health and environmental inequalities. Further, western models of economic development cannot be replicated everywhere – there are simply insufficient resources for everyone on earth.

Awareness and a willingness to modify our lifestyles and behaviours and adopt more sustainable ones is growing, as reflected by the strong support for the UN Sustainable Development Goals. Yet achieving change is very difficult, since the contexts and environments in which we live are powerful influencers of habit development and maintenance. Both structured approaches that address context and environment, as well as targeted approaches to change behaviours are needed to encourage lifestyle and behaviour change. This requires collaboration across different government sectors and public and private actors.

It is against this background that INHERIT (Jan 2016 to Dec 2019) is identifying initiatives that encourage lifestyle and behaviour change, to support the transition to more sustainable societies. INHERIT’s overarching aim is to define effective inter-sectoral policies, interventions and innovations that promote the health and well-being of European citizens across the social gradient while also addressing environmental stressors and health inequalities (‘triple-win’). The initiatives fall into the areas of living (green space, energy efficient housing), moving (active travel) and consuming (food and food waste). INHERIT will also further implement, study and promote the uptake of initiatives that encourage and enable people across the socio-economic spectrum to adopt healthier lifestyles and protect the environment.

The first year of the project focused on the development of a Baseline Review, providing a good understanding of the interactions between key environmental factors, health and well-being, inequality, lifestyles and behaviours across Europe. All partners contributed to the publication ‘Exploring triple-win solutions for living, moving and consuming that encourage behavioural change, protect the environment, promote health and health equity’ and accompanying Summary Report. Partners also developed the INHERIT Conceptual Framework that will underpin all INHERIT work. The Framework includes a model/tool for thinking about and navigate the complex issues addressed by INHERIT and to understand the relationships between behaviour, lifestyles, and the transition to sustainable and fair societies. The draft framework and model were discussed by external experts at two Validation Workshops in Spring 2017. They will be refined as the project evolves.

Partners identified over 100 ‘promising practices’ - interventions, programs, services, or strategies that show potential to develop into a best practice, based on criteria agreed on by the consortium. A number of these practices were selected for inclusion in an online Database of Promising Practices, which has now been developed and is available on the INHERIT website.

INHERIT partners are currently in the final phase of selecting, 12 of the promising practices in the database to be adapted, transferred, scaled-up and/or undergo further evaluation as pilot studie). Partners are currently identifying how short-listed practices could be modified and further piloted. Preliminary planning has also been undertaken in relation to the 12 qualitative, six quantitative and three cost benefit evaluations that will be conducted.

Work was also performed in relation to the visioning, scenario-planning and back-casting work strand), creating a broader content in which to place promising practices and pilot studies and to encourage change in policy and practice. INHERIT partners engaged in desktop research to identify future trends and ranked these

* Prof. Institute of Public Health Republic of Macedonia

by order of certainty that they would occur, leading to the emergence of a number of 'driving forces' for significant change. One of the consortium partners (CSCP) applied this information to develop 'future trend' posters, considered by 31 international external experts at the 'Future Scenario workshop' that they organised. Participants rated the trends according to perceived impact and identified what some of the promising practices would look like in the year 2040. CSCP used this feedback to develop a series of future scenarios. Some WP 3 partners then agreed on two axes to define the dominant features of four different future societies and CSCP applied the information on future trends to these contexts, designing narratives to illustrate the possible everyday life of an average citizen in each of the four scenarios. Work also began on defining the focus of a household survey which will support efforts to develop plausible positive future scenarios and a roadmap for action.

Expected results

INHERIT expects to contribute a clearer conceptualisation of a future in which EU citizens 'live within the limits of our blue planet', as health continues to improve, and good health is more equally distributed across socio-economic groups. The results should encourage policy and decision makers, practitioners and the general public to embrace these visions and to take more action to motivate and enable change. The results should also lead to a greater focus on and efforts to address health inequalities. INHERIT is expected to contribute new evidence on measures that can lead to more environmentally sustainable, healthier and more equitable societies. It is also expected to result in new insights into how different actors, including the public and the private sector, can work in cooperation to achieve the more 'triple-wins' and more positive future scenarios. The potential impact will be to help ensure that European societies evolve in ways that enable all people to live and behave in ways that enhance quality of life.

2.2 INHERIT project partners

1.	EuroHealthNet	Belgium
2.	RIVM Rijksinstituut voor volksgezondheid en milieu National institute for public health and the environment	Netherlands
3.	UCL University College London	United Kingdom
4.	PROLESPSIS Institute of preventive medicine environmental and occupational health	Greece
5.	UNEXE The University of Exeter	United Kingdom
6.	NTNU Norges teknisk-naturvitenskaplige universitet	Norway
7.	Rigas Dome	Latvia
8.	CSCP UNEP/Wuppertal Institute collaborating centre on sustainable consumption and production	Germany
9.	FoHM Folkhälsomyndigheten	Sweden
10.	IJZRM J.Z.U. Institut za javno zdravje na Republika Makedonia Skopje	Former Yugoslav Republic of Macedonia
11.	BC3 Basque centre for climate change	Spain
12.	ISCTE-IUL Instituto universitário de Lisboa	Portugal
13.	CUNI Univerzita Karlova v Praze	Czech Republic
14.	UAH Universidad de Alcalá	Spain
15.	Revolve Media	Belgium
16.	PEN Philips Electronics Netherlands	Netherlands
17.	VIGEZ Vlaams instituut voor gezondheidspromotie en ziektepreventie VZM	Belgium
18.	BZGA Bundeszentrale für gesundheitliche Aufklärung	Germany

Şehir, Çevre ve Biyofizik Urban, Environment and Biophysics

Mehmet Dinçer Bilgin*

Giriş

Biyofizik fiziğin cihazları, teknikleri ve analitik bakış açısı ile canlı sistemlerdeki tüm süreçleri inceleyen disiplinler arası bir bilimdir. Biyofizik terimi ilk kez 1892 yılında Karl Pearson tarafından kullanılmıştır. Kuantum fiziğinin temellerini açıklayan çalışmalarıyla Nobel ödülü alan Erwin Schrodinger, 1944 yılında yazdığı "What is life?" isimli kitabında yaşamın ne olduğunu, yaşayan hücrelerin fiziksel görünümünü ve fizik bakış açısıyla yaşam olgusuna bakarak genetik sorunları tartışması sonucu ikinci dünya savaşı sonunda fizikçilerin yaşam bilimine yönelmesine yol açmıştır (Schrodinger, 1944). Biyofiziğe artan yönelimler sonucu, A.V.Hill 1956 yılında Science dergisinde "Why biophysics?" isimli makale yayınlamasıyla, bilim insanlarının daha fazla olarak biyofizik alanında çalışmaya başlamasına neden olmuştur (Hill, 1956). Yirminci yüzyılın ikinci yarısından itibaren, geliştirilen yeni biyofizik tekniklerin kullanılmasıyla molekül düzeyinden biyosfer düzeyine kadar yaşam bilimleri ve tıpta açıklama gerektiren her düzeydeki problem Biyofiziğin ilgi alanına girmiştir. Bu nedenle Biyofizik konu bakımından sınırları kolay çizilemez. Günümüzde biyofizik matematik, fizik, kimya, bilgisayar ve biyoloji disiplinlerinin kesişme bölgesinde bulunmakta olup kabaca moleküler biyofizik, hücre biyofiziği, sistemler biyofiziği ve çevresel biyofizik (fizyolojik fonksiyonlar üzerindeki fiziksel etkileri araştırmaktadır) ayrılabilir (Pehlivan, 2017).

Bütün canlılar varlıklarını sürdürebilmeleri için enerjiye ihtiyaç duymaktadırlar. Fiziksel ve kimyasal değişimler enerji alışverişi ile yürütülmektedir. Canlı tarafından alınan maddelerin yıkılmasıyla ortama enerji çıkmaktadır. Canlılar ortaya çıkan enerjiyi gerek duyduğu metabolik durumlarda termodinamik yasalarına göre kullanırlar. Termo, ısı; dinamik ise hareket anlamına gelmektedir. Termodinamiğin temeli ısıdan hareketle iş elde etmek için yapılan çalışmalara dayanmaktadır. Termodinamikte, fiziksel ve kimyasal olayların gerçekleşmekte olduğu belirli sınırlar içindeki madde topluluğuna sistem denir (Dzelalija, 2014). Başka bir deyişle evrenin üzerinde araştırma yapılmak üzere seçilen bölümüne sistem denir. Bir topluluk, organizma, hücre veya birbiriyle reaksiyona giren iki madde, sistem olarak tanımlanır. Bir sistem, bir çevre içinde yer almaktadır. Sistem ve çevresi birlikte evreni oluştururlar. Sistem ve çevre birbiriyle sürekli olarak etkileşmektedir. Sistem çevresi ile etkileşimlerine göre aşağıdaki gibi sınıflandırılabilir; (1) Açık sistem: Çevresi ile hem madde hem de enerji alışverişi yapan sistemlerdir. (2) İzole sistem: Çevresi ile madde ve/veya enerji alışverişi yapmayan sistemlerdir. (3) Kapalı sistem: Çevresi ile enerji alışverişi yapan fakat madde alışverişi yapmayan sistemdir (Pehlivan, 2017).

Biyofiziğin alanı ısı, iş, sıcaklık ve enerji arasındaki ilişki ile ilgilenen termodinamiği de kapsamaktadır. Kısaca termodinamik, enerjinin bir yerden başka bir yere ve bir biçimden başka bir biçime transferi ile ilgilenir. Bu süreçteki anahtar kavram, ısının, belirli bir mekanik işe denk gelen bir enerji biçimi olmasıdır. Bu derleme ile şehir ile çevre etkileşiminde biyofiziksel faktörlerin rolleri ve biyofiziksel bakış açısı ile şehir, çevre ve biyofizik etkileşiminin gösterilmesi amaçlanmıştır.

Yöntem

Çevresel biyofizik çevre ve şehir arasındaki ilişkileri enerjiyi değişimlerini dikkate alarak incelemektedir. Biyofizik ile çevre ilişkisini ve bu ilişkide şehirleşmenin yarattığı problemler literatür taramasıyla makaleler ve kitaplar incelenerek derlenmiştir. Bu derlemede biyofiziksel bakış açısı ile çevre ve şehirleşmenin oluşturduğu sorunlar irdelenmiştir.

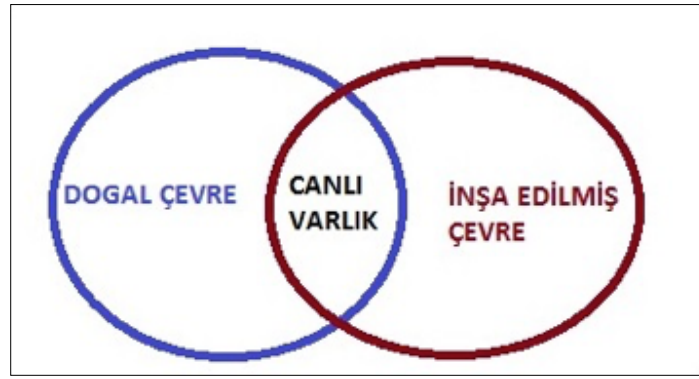
* İProf. Dr., Adnan Menderes Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Biyofizik Anabilim Dalı, Aydın, Türkiye

Bulgular ve Tartışma

Şehir, çevre ve biyofizik üçgenindeki etkileşimler incelenmiştir ve şehirleşme sonucu oluşan çevre değişimleri biyofizik parametrelerindeki değişimler ışığında değerlendirilmiştir.

1. Biyofizik ve Çevre İlişkisi

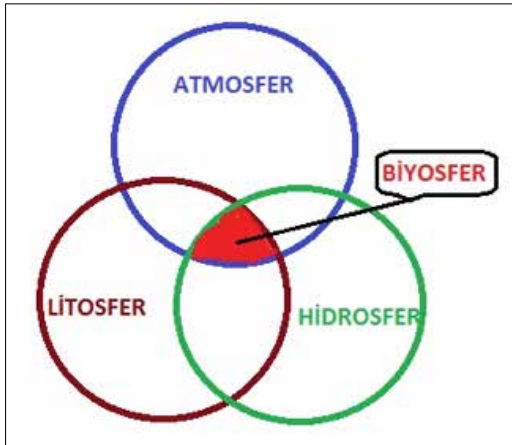
Biyofiziksel çevre kayalar, toprak, su, hava gibi canlı olmayan varlıkları (fiziksel çevre) ile bu çevre içindeki biyolojik yaşam formlarını içermektedir ve dünya biyosferi içindeki bütün değişkenleri, parametreleri ve durumları içermektedir. Biyofiziksel çevredeki fiziksel ve biyolojik faktörler arasındaki kimyasal etkileşimler organizmayı ve/veya popülasyonları gelişimlerinin her aşamasında etkilemektedir. Biyofiziksel çevre, dünya biyosferi içindeki bütün canlı ve cansız varlıkları içeren doğal çevre ile her türlü binaları, binalar arası boşlukları ve insan faaliyetlerini destekleyen alt yapıları içeren inşa edilmiş çevreden ve bazen de bu iki çevrenin kesişmelerinden oluşur (Şekil 1) (Landsberg, 1998).



BİYOFİZİKSEL ÇEVRE

Şekil 1. Biyofiziksel çevre

Doğal çevre, atmosfer, hidrosfer, litosfer ve biyosfer olarak 4 bileşenden oluşmaktadır. Bu bileşenler birbirleriyle etkileşim halindedir (Şekil 2A). Atmosfer yer küreyi saran gazlardan ve buharlardan oluşan tabakadır. Litosfer yer kürenin taş ve topraktan oluşan kısmını oluşturan tabakadır. Hidrosfer dünyadaki bulunan tüm okyanusları, deniz, göl ve su kaynaklarını içerir. Dünyada canlıların yaşadığı 0-20 km kalınlığındaki tabakaya denir. Yani biyosfer yerkürenin içinde yaşam bulunan, biyotik dönüşümler ve çevirimler gerçekleşen bir bölümdür (Campbell ve Norman, 1998). İnşa edilmiş çevre insan yapımı ürünler, iç mekân yapıları, binalar, parklar ve bahçeler gibi peyzaj, şehirler, şehir ve düzenlenmiş çevresinin oluşturduğu bölgeler, gibi insanlar tarafından keşfedilen ve/veya yapılan her şeyi içermektedir (Şekil 2B). İnşa edilmiş çevre şehirli yaşamdan kişisel alana kadar insan aktivitelerinin gerçekleştiği alanı içermektedir.



Şekil 2. A) Doğal Çevre

B) İnşa Edilmiş Çevre

Biyofiziksel çevre; (1) atmosferik işlemleri (iklim bileşenlerini, iklim değişimlerini); (2) su döngüsünü ve jeomorfolojik işlemlerde suyun rolünü; (3) bitki ve hayvanların dağılımı ve çeşitliliğini, (4) toprağın oluşumunu, kütle hareketleri ve erozyon gibi jeomorfolojik işlemleri, (5) atmosfer, litosfer, hidrosfer ve biyosfer arasındaki etkileşimler ile insanın bunların fonksiyonlarını üzerine etkilerini kapsamaktadır (Dzelalija, 2014).

Biyofiziksel çevre içinde doğal çevre ile inşa edilmiş çevre arasında etkileşimler oluşmaktadır. Bu etkileşimler madde, enerji ve diğer özelliklerin sistem ve çevresi arasındaki değişimini içermektedir.

2. Enerji Etkileşimi

Çevresel biyofiziğin ana etkileşimi enerji alışverişidir. Enerji canlı organizmalar ve çevreleri arasında, depolanan kimyasal enerji, ısı enerjisi, ışın enerjisi veya mekanik enerji olarak değiştirilebilir. Bu değişimlerden en yaygın olanı ısı enerjisinin transferidir. Organizmalar vücut ısısını kontrol etmek için radyasyon, iletkenlik, konveksiyon ve buharlaşma ile ısı aktarabilirler (Hall, 2015): (1) Radyasyon: Kızılötesi dalga formunda tüm objelerin yüzeyinden sabit olarak ısının dışarı verilmesine denir. Yayılma hızı radyasyon olan yüzeyin sıcaklığıyla belirlenir. Vücudun yüzeyi çevrenin yüzeyinden daha sıcaksa vücutta net ısı kaybı olur. Normal oda sıcaklığında çıplak bir kişi toplam ısı kaybının yaklaşık %60'ını radyasyonla kaybeder. Buna karşılık vücut güneş tarafından verilen elektromanyetik enerjiyi soğurarak ısı kazanır. (2) İletim (kondüksiyon): Birbirlerine yakın moleküller arasındaki çarpışmalar sürecinde termal enerjinin transfer edilerek ısı kaybıdır. İnsan vücudundan direkt iletimle kaybedilen ısı miktarı azdır (%3). (3) Yansıma (konveksiyon): Vücudun yakınındaki hava veya suyun hareketi ile ısı kaybına denir. Örneğin vücuda yakın hava konveksiyonla ısınır. Sıcak hava soğuk havadan daha az yoğun olduğu için ısınan hava vücut yüzeyi etrafında yükselir ve ısı kaybı oluşur. Burada hareket eden hava soğuk hava ile yer değiştirir. İnsan vücudundan konveksiyon ile ısı kaybı %15'dir. Sıcak hava daha az yoğun olduğundan konveksiyon sürekli devam eder ve rüzgar ile daha da kolaylaşır. (4) Evaporasyon (Buharlaşma): İnsan vücudundan ısı kaybının %22'sinin nedeni olan evaporasyon terleme ve solunum yoluyla ısı kaybı şeklindedir (Campbell ve Norman, 1998; Hall, 2015).

Kentsel gelişmenin çevre üzerine etkileri uzun yıllardır bilinmektedir. Bu etkilerin en belirgin olanları iklim değişimleri, temiz su yetersizliği, ormansızlaşma, su ve hava kirliliği, elektromanyetik kirlilik ve artan nüfus olarak belirtilmektedir (Uttari vd., 2012). Bu etkilerin açıklanmasında biyofiziksel parametreler ön planda rol oynamaktadır. Yani şehir ve biyofizik, çevrede oluşan etkileşimlerin oluşumunu ve çözümüne yönelik çalışmaların açıklanmasında rol oynamaktadır. Burada her tür enerji alışverişi rol oynamaktadır. Bir organizmanın rengi, morfoloji ve kütlesi gibi birçok özelliği de ısı değişimi oranını değiştirebilmektedir. Benzer şekilde arazi kullanımı değişiklikleri, yoğun bina ortamı, yüksek katlı binalar, insan faaliyetleri gibi etkenleri kapsayan kentsel gelişme, ısı enerjisinin transferi üzerine büyük etkiye sahiptir. Kısaca organizmalar tarafından kullanılan ısı aktarım sistemleri kentlerde de ısı değişimine bağlı iklim değişimlerini anlayabilmek için kullanılmaktadır.

a) Kentsel ısı adası etkisi: Kentsel gelişimin en önemli etkilerinden birisi kentsel ısı adası etkisidir. Kentsel ısı adası insan faaliyetleri nedeniyle kent merkezleri çevresindeki kırsal alanlardan önemli ölçüde daha sıcak olmasını açıklamak için kullanılan bir terimdir. Kentler geceleri sıcak kalırken kırsal kesim soğuktur. Bu sıcaklık farkının nedenleri; (1) Beton, asfalt, tuğla gibi malzemeler enerjiyi soğurması ve yansıtması toprak ve bitki örtüsünden farklı olmasıdır. Sonuçta kentteki binalar daha fazla güneş enerjisinin kentlerde soğrulmasına ve depolanmasına neden olur. (2) Çok fazla yüksek binaların gökyüzünü kaplamaları nedeniyle geceleri uzaya geri gönderilen ısı salınmasını azalmaktadır. (3) Kentlerde binalar, klimalar, ulaşım ve sanayi tesisleri insan yapımı ısı salınmasına yol açmaktadırlar. (4) Kentlerdeki binalar rüzgâr hızlarını azalmaktadır ve konveksiyon ile oluşacak soğumayı engellemektedir. Buna ek olarak buharlaşma daha azalmaktadır. Kırsal alanlarda kuvvetli rüzgârlarla ısı salınımı ve buharlaşma artmaktadır.

b) Hava Kalitesi: Kentsel gelişimle birlikte hava kalitesinin değişmesi gözlenmektedir. Temiz hava içerisinde yaklaşık olarak %78 azot, %21 oksijen ve %1 oranında da diğer gazlar, toz, su buharı gibi maddeler bulunmaktadır. Havaya salınan karbon dioksit (CO₂), karbon monoksit (CO), kükürt dioksit (SO₂), azot dioksit (NO₂), ozon (O₃), kloroflorokarbonlar, kurşun ve diğer kirleneticiler hava kalitesini

değiştirmektedir. Bu amaçla ortamdaki partikül sayısı ve gazlara bağlı olarak ulusal hava kalite indeksi geliştirilmiştir. Biyofiziksel parametreler olan yansıma, saçılım ve soğrulma havadaki kirleticilerin kentsel yaşama etkilerinin düzeylerini açıklamakta yardımcı olmaktadır. Atmosferde ozon tabakası solar radyasyonla gelen ultraviyole ışının büyük kısmını soğurarak dünyada yaşamın var olmasını sağlamaktadır. Ultraviyolenin zararlı etkileri için toplumda farkındalık yaratılması gerektiği görülmektedir (Evcı-Kiraz vd., 2011). Atmosferdeki karbondioksit solar radyasyonun kızılötesi bölgesinde kuvvetle soğurma oluşturmak suretiyle dünyanın ısı dengesini korumaktadır. Atmosferde artan sera gazları ise solar radyasyonu daha fazla geçirerek yeryüzünün daha fazla ısınmasına neden olur. Ayrıca yer kabuğundan yansıyan ısının tekrar atmosfer dışına çıkmasını engelleyerek sera etkisinin artmasına neden olarak küresel ısınmaya neden olmaktadır. Küresel ısınma sonucu olarak da iklim değişimleri ortaya çıkmaktadır.

c) Elektromanyetik Kirlilik: İnsan yapımı teknolojiler elektromanyetik alan oluşturarak ve sonuçta elektromanyetik radyasyon yayan cihazlarla çoğunlukla elektromanyetik kirliliğe neden olmaktadır (Redlarski vd., 2015). Elektromanyetik kirliliğinin insan üzerine negatif etkisini gösteren kesin kanıtlar bulunmasa da Dünya Sağlık Örgütü 2002 yılında düşük frekanslı elektromanyetik alanları (örneğin yüksek gerilim hatlarının civarında oluşan) ve 2011 yılında ise mikrodalga radyasyonu (örneğin cep telefonu haberleşmesinde kullanılan frekansları) kanser etkeni olan karsinojenik ajanlar olarak sınıflamıştır. Son yıllarda artan kablosuz teknolojiler ile çok farklı frekanslarda insan yapımı elektromanyetik enerji aktarımlarıyla artmasıyla elektromanyetik kirlilik önemli bir sorun olmaya başlamıştır. Kentsel gelişimle birlikte yüksek gerilim hatlarının kentlerin içinden kalması, nüfusun artmasıyla trafoların binaların çok yakınında bulunması, artan cep telefonu kullanımıyla kentin her bölgesinde sayısı artan baz istasyonları, binalarda sürekli açık olarak sinyal gönderen internet vericileri, bugüne kadar olumsuz etkisi gösterilmemiş olan AM/FM radyo dalgaları ile TV dalgaları, 5G hücreli haberleşme sistemiyle çalışacak bütün sistemler insan yapımı elektromanyetik kirliliğe neden olan faktörlerdendir. Şehirdeki elektromanyetik kirlilikten korunmak için alınacak bazı özel önlemler: (1) Kentsel elektromanyetik radyasyon kaynaklarının yerleşimi planlamalı ve düzenlenmelidir. (2) Kentsel elektromanyetik radyasyon kaynaklarının yasalar ile denetlenmesi güçlendirilmelidir. (3) Çevresel elektromanyetik radyasyondan korunma konusunda toplum bilgilendirilmeli ve eğitilmelidir. (4) Elektromanyetik radyasyondan korunma teknolojilerinin düzeyi arttırılmalıdır (Guan vd., 2013). Bütün bu önlemlere karşın insan yapımı sistemlerin neden olduğu elektromanyetik kirlilik insan sağlığını etkileyecek boyutlara çıkması beklenilmektedir çünkü şehirleşme sonucu yaşam alanlarında her tür iyonlaştırıcı olmayan radyasyon kaynaklı kirlilik artmaktadır. Elektromanyetik kirlilik gözle görülmeyen ve etkileri kısa sürede ortaya çıkmadığı için bu alanda farkındalık yaratmak büyük önem arz etmektedir.

Sonuç

Yirmi birinci yüzyılda, giderek artan şehirleşme yönelimleri toplum sağlığı, yoksulluk, iklim değişimi, enerji ihtiyacı, temiz hava ve su kaynaklarını içeren çoklu sosyal ve biyofiziksel sistemleri etkileyerek insan sağlığı için dikkat çekici boyutlara gelmiştir. İnşa edilen çevrede enerjisinin bir şekilde diğerine dönüşümü canlı varlıkları ile birlikte bunların yaşadıkları biyofiziksel çevreyi de etkilemektedir. Sonuç olarak, biyofiziksel çevrenin sorunlarını daha iyi analiz edebilmek için biyofizikçilerin katkısı da göz önüne alınmalıdır.

Kaynaklar

- Campbell G.S., Norman J.M. (1998). Environmental Biophysics (2.Edition). New York, NY: Springer.
- Dzelalija M. (2014). Environmental Physics. Split: CreateSpace Independent Publishing Platform
- Evcı-Kiraz E.D., Bilgin M.D., Karademir S., Özlem S., Beşer E. (2011). Measurements and assessment of solar ultraviolet exposure in Aydin, Turkey. A pilot study. Journal of Environmental Protection and Ecology, 12(4): 1689-1699.
- Guan D., Xu G., Sun Y., Sun C., Zhou W., Xu W., Li H.(2013). Urban Electromagnetic Environmental Pollution and Protection. Advanced Materials Research, 726-731: 4190-4193.
- Hall J.E. (2015). Guyton and Hall Textbook of Medical Physiology (13. Edition). USA: Elsevier.
- Hill A.V. (1956). Why biophysics? Science, 124 (3234), 1233-1237.
- Landsberg J.J. (1997). The biophysical environment. E.K.S. Nambiar, A.G. Brown (Ed.), Management of Soil, Nutrients and Water in Tropical Plantation Forest içinde (Chapter 3, s. 65-96) Canberra: Forestry.
- Pehlivan F. (2017). Biyofizik (9.Edition). Ankara: Pelikan.
- Redlarski G., Lewczuk B., Zak A., Koncicki A., Krawczuk M., et al. (2015). The Influence of Electromagnetic Pollution on Living Organisms: Historical Trends and Forecasting Changes. BioMed Research Internationa, 2015: 18 page. <http://dx.doi.org/10.1155/2015/234098>
- Schrodinger E. (1944). What is life? Mind and Matter (1.Edition). Cambrige, UK: Cambrige Univ Press.

Tıbbi Jeoloji ve Şehirleşme Urbanization and Medical Geological Risks

Bahattin Murat Demir*

Giriş

Ekonomik, politik, sosyal, kültürel ve çevresel amaçların bir bileşkesi olan şehirleşme olgusu yaşam çevresine bir bütün olarak odaklanır. Kuramsal olarak böyle ifade edilse de şehirleşme pratiğinde bu bütünselliğin kaybolduğu, çoğunlukla yapıli çevre üretim süreçlerinin ön plana çıktığı, şehirleşme politikalarında doğal çevre unsurlarının gözardı edildiği görülür. Bir parçası da jeolojik çevre olan doğal çevre ile şehirleşme politika ve kararları arasında doğru ilişkinin kurulamaması durumunda şehirlerin “çarpık şehirleşmeye” birer örnek oluşturması, çevre güvenliği ve insan sağlığı açısından riskler barındırması kaçınılmazdır.

Jeolojik çevrenin insanlar ve yerleşim alanları üzerindeki etkisi sadece heyelan, deprem gibi jeodinamik olaylarla sınırlı değildir. Kayaç, toprak ve su gibi jeolojik ortamlar ve bu ortamların kimyasal yapısını oluşturan elementler ve mineraller, canlı yaşamının gelişimi ve sağlığı üzerinde etki sahibidir. Bu etkileşim kaçınılmaz bir süreçtir. “Tıbbi jeoloji” bu süreçleri açıklayan; jeolojik süreçlerin, oluşumların ve mekanların bir bütün ifadesi olan jeolojik çevrenin insan sağlığı, hayvan ve bitkiler üzerindeki etkisini ve bu etkinin coğrafik dağılımını multidisipliner bir bakış açısıyla inceleyen bir bilim dalıdır.

Ülkemizde jeoloji ve sağlık arasındaki ilişki araştırmacılar kadar kamuoyunun da ilgisini son 10 yılda çekmiştir. Bu kısa zaman dilimi içerisinde gerçekleştirilmiş araştırmalar birçok yerleşim biriminde kronik düzeyde yaşanan ve birer halk sağlığı soruna dönüşmüş olan sağlık risklerinin jeolojik faktörlerden kaynaklandığını göstermiştir.

Bu sunumda öncelikle konunun daha iyi anlaşılabilmesi için temel kavramlar açıklanmış, daha sonra literatür derlemesiyle ulaşılan veriler çerçevesinde Türkiye’de tıbbi jeoloji olgusu incelenerek şehircilik ile arasındaki ilişkiye yönelik önermelere yer verilmiştir.

Jeolojik çevre ve Tıbbi Jeoloji

Sanılanın aksine jeoloji sadece litosferin, diğer bir ifadeyle “dünyanın katı maddesinin” tarihini ve onu şekillendiren süreçleri anlama çabasındaki bir bilim dalı değildir; aynı zamanda 4500 milyon yıllık geçmişinde yerküre üzerindeki canlı ve cansız varlıklar arasındaki etkileşimi de çözmeye çalışır. Dünya ekosisteminin en temel karakteristiği litosfer (taş küre), atmosfer (hava küre), biyosfer (canlılar küresi) ve hidrosfer (su küre) arasındaki karşılıklı etkileşim ve aralarındaki dengedir. Bu ekosistem içerisinde litosfer diğerlerinden izole değildir. Dünyanın oluşumundan beridir meydana gelen jeolojik süreçler (kıtaların hareketleri, volkanik patlamalar vb) kimi zaman küresel kimi zaman bölgesel ölçekte canlı yaşamının sürekliliğini etkilemiş; atmosferik koşulların oluşmasında, iklimsel değişimlerde etkili olmuştur. Dolayısıyla jeolojik süreçler ve faktörler kaçınılmaz olarak canlılar üzerinde etkili olmaktadır ve bu iç içe geçen ilişkiler nedeniyle jeoloji bilimi de insan metabolizması ile uğraşan bir bilimle yakın temastadır.

Biyosfer ve litosfer arasındaki etkileşimin gerçekleştiği ortam jeolojik çevredir. Tarih boyunca her türlü insan faaliyeti bu etkileşim koşullarından etkilenmiştir. Jeolojik süreçlerin, oluşumların ve mekanların tümü jeolojik çevre (geoenvironment) olarak tanımlanır. Jeodinamik, hidrojeolojik, jeokimyasal ve litolojik süreçleri kapsayan jeolojik çevre üzerinde barındırdığı canlı hayatının şekillenmesinde dünya tarihi boyunca etkili olmuştur.

*Çevre ve Şehircilik Bakanlığı-Altyapı ve Kentsel Dönüşüm Hizmetleri Genel Müdürlüğü 06530, Lodumlu - Çankaya/
Ankara, bmuratdemir@gmail.com)



THE THEME of CONGRESS

FUTURE CITIES

Sağlık Okuryazarlığı Sağlıklı Bir Kentin ve Toplumun Anahtarı: Çok Sektörlü Sorumluluk Paylaşımı İle Sağlık Okuryazarlığının Güçlendirilmesi

Hülya Şirin*
Seçil Özkan**

Sağlıklı bir şehir sağlık konusunda bilinçlidir ve sağlığın geliştirilmesi için çalışmaktadır. Sürekli olarak fiziksel ve sosyal ortamlar oluşturur, iyileştirir ve toplumsal kaynakları, insanların günlük yaşamdaki tüm gereksinimlerini karşılarken birbirini destekleyebilmesine ve insanın en yüksek potansiyeline erişebilmesine yardımcı olacak şekilde geliştirir. Bunu başarılı bir şekilde uygulayabilmek için yenilikçi yaklaşımlara ihtiyaç vardır ve bunu başarmanın anahtarı şehrin tamamında sağlık okuryazarlığını geliştirecek sağlığa yönelik liderlik, politik destek, sektörler arası ortaklıklar ve katılım olabilir. Bu şekilde çalışmak ve düşünmek için toplumu karar verme sürecine dahil etmek, politik desteği elde etmek, kurumsal ve toplumsal gelişimi sağlamak ve ayrıca sürece kadar önem vermek gerekir. Sağlık okuryazarlığı sağlıklı şehir hareketinin hedeflerini gerçekleştirmede önemli bir role sahiptir.

Sağlık okuryazarlığı, bireyin sağlığını iyileştirici şekilde temel sağlık bilgilerini ve hizmetlerini edinebilme, yorumlayabilme ve anlayabilme kapasitesi olarak tanımlanmaktadır. Sağlık okuryazarlığı karmaşık okumaları, dinleyip anlamayı, analitik ve karar verici beceriyi ve bu beceriyi sağlıkla ilgili durumlarda kullanabilmeyi de içermektedir. DSÖ' ye göre sağlık okuryazarlığının genel okur-yazarlık ile yakın ilişkisi şu şekilde yapılmaktadır: "sağlık okur-yazarlığı genel okur-yazarlık ile ilişkili olup insanların yaşamları boyunca sağlık hizmetleri ile ilgili konularda kanaat geliştirmek ve karar verebilmek, sağlıklarını korumak, sürdürmek ve geliştirmek, yaşam kalitesini yükseltmek için sağlık ile ilgili bilgi kaynaklarına ulaşabilme, sağlık ile ilgili bilgileri ve mesajları doğru olarak algılama ve anlama konularındaki istekleri ve kapasiteleridir" Avrupa'da ve Amerika'da sağlık okuryazarlığı yetersizliği %50 civarındadır. TSOY-32 ölçeği ile Türkiye'de bir bölgede yapılan bir çalışmada da, genel popülasyonda sınırlı (sorunlu ve yetersiz) sağlık okuryazarlığı %73 olarak saptanmıştır. Sağlık okuryazarlığına etkili faktörlere bakıldığında ise sosyo ekonomik ve eğitim faktörleri ilk sıralardadır. Sosyal ve ekonomik belirleyicilerin sağlık okuryazarlığına ve sonuç olarak sağlık üzerine etkisinin farkındalığı arttıkça, sağlıklı bir toplum için sadece sağlık sektörünün değil, diğer sektörlerin de faaliyetlerinin önemi de ön plana çıkmaktadır. Bu da çok sektörlü yada sektörler arası işbirliği ile sağlıkta sorumluluğu almak gerekliliğini ortaya çıkarmaktadır. Bu kapsamda sağlık sektörüne liderlik görevi düşmektedir. Sağlık sektörü diğer sektörleri bilgilendirme, motive etme ve bir araya getirme görevini üstlenmelidir. Tüm sektörlerin sorumluluğu ise, sağlığı ve sağlık okuryazarlığını geliştiren görevlerin uygulanmasıdır. Çok sektörlü kanıta dayalı sağlık okuryazarlığını güçlendiren müdahale programları geliştirip uygulanmalıdır.

* Prof. Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı Öğretim Üyesi

Health Literacy is a Key of Healty City and Society: Strengthening Health Literacy Sharing Responsibility With Large Sector

Hülya Şirin*
Seçil Özkan**

A healthy city is conscious of health and works to improve health. Constantly develops and improves physical and social environments and improves social resources to help people to meet each other's needs in daily life, and to help people reach their highest potential. Innovative approaches are needed to successfully implement this and the key of achieving this could be health leadership, political support, intersectoral partnerships and participation to develop health literacy throughout the city. In order to work and think like this, it is necessary to get involved the society in the decision-making process, to obtain political support, to provide institutional and social development, and to give importance to the process. Health literacy plays an important role in achieving the goals of a healthy city movement.

Health literacy is defined as the capacity to acquire, interpret and understand basic health information and services to improve an individual's health. Health literacy includes complex reading, listening and understanding, analytical and decision-making skills, and the ability to use this skill in health-related situations. According to WHO, health literacy is closely related to general literacy as follows: "health literacy is related to general literacy and it is important for people to develop and make decisions about health care issues throughout their lives, to protect, access to information about health in order to improve the quality of life, information about health and the desires and capacities of correctly perceiving and understanding the messages". In Europe and America, the health literacy inadequacy is around 50%.

In a study conducted in Turkey with TSOY-32 scale, limited health literacy (problematic and inadequate) was found to be 73% in the general population. When the effective factors for health literacy are examined, socio-economic and educational factors are the first place. As the awareness of the social and economic determinants on the health literacy and consequently on the health effect increases, the importance of the activities of not only the health sector but also the other sectors for a healthy society is at the forefront.

This reveals the necessity to take responsibility for health through multi-sectoral cooperation. In this context, the health sector should assume leadership role. The health sector must undertake the task of informing, motivating and bringing together other sectors. The responsibility of all sectors is the implementation of tasks that improve health and health literacy. Intervention programs that strengthen multi-sectoral evidence-based health literacy should be developed and implemented.

* MD, PhD, Ministry of Health, General Directorate of Public Health

** MD, Prof, Gazi University, School of Medicine, Department of Public Health

Kentlerde Akıllı Su Yönetimi: Malatya İli Örneği “Smart Water Management in Cities”

Özgür Özdemir*

Kentsel su yönetiminde Su ve Kanal İdarelerinin temel görevi, yeterli miktardaki kaliteli suyu abonelere iletmesi ve kullanılan suyun toplanıp arıtılarak alıcı ortama verilmesi şeklinde ifade edilebilir. Ancak, giderek artan su ihtiyacına rağmen su kaynaklarının, yeterli yağış almaması, kirlilik ve bilinçsiz kullanımlar nedeniyle azalması yerel yönetimler için ciddi sıkıntılar doğurmaktadır.

Diğer taraftan, mevcut şebekelerin ekonomik ömürlerini doldurmuş olması, şebekelerin etkin yönetilmesi için sayısal verilerin olmaması, uygun kentsel yönetimi stratejilerinin ortaya konulmaması gibi nedenlerden dolayı sistemde kayıplar meydana gelmektedir. Gelecekte daha büyük sıkıntılar yaşamamak için mevcut kaynakların etkin ve verimli kullanılması ve sızıntıların en aza indirilmesi oldukça önemlidir. Bu nedenle sürdürülebilir su yönetimi için ölçmeye ve elde edilen verilerle sistemi yönetmeye dayalı bir sistemin kurulması önem arz etmektedir.

Su kayıplarıyla mücadele, kayıpların azaltılması ve önlenmesi kentsel su yönetiminde çok büyük öneme sahiptir. Mahalli idareler için su kayıp oranları “İçme Suyu Temin ve Dağıtım Sistemlerindeki Su Kayıplarının Kontrolü Yönetmeliği” (8 Mayıs 2014, Resmi Gazete 29418 sayılı) ile belirlenmiştir. Bu kapsamda büyükşehir ve il belediyelerinde 5 yıl içerisinde en fazla %30, takip eden 4 yıl içerisinde ise en fazla %25 düzeyine; diğer belediyeler 9 yıl içerisinde en fazla %30, takip eden 5 yıl içerisinde ise en fazla %25 düzeyine indirmekle yükümlü hale gelmişlerdir. Bu kapsamda Su ve Kanal İdareleri ile Belediyelerin su kayıplarıyla daha etkin bir şekilde mücadele etmesi gerekliliği ortaya çıkmıştır.

İçme suyu dağıtım sistemlerinde kayıp kaçaklarla etkin ve verimli mücadele etmek ve iyi bir kentsel su yönetimi stratejisi ortaya koymak için, öncelikle sistemin iyi tanımlanması, sahada tüm bileşenlerin bilinmesi ve ölçülmesi, değişkenlerin izlenmesi ve analize imkân sağlayacak verilerin sağlıklı bir şekilde toplanması büyük önem arz etmektedir. Bu kapsamda su dağıtım sisteminin büyüklüğü, kapasitesi, yaşı, sistemi oluşturan malzemelerin durumu, şebeke basıncı ve diğer çevresel faktörlerin iyi bir şekilde analiz edilmesi gerekmektedir.

Son yıllarda birçok alanda olduğu gibi kentsel su yönetiminde de sürdürülebilir bir yönetim planı ortaya konulması, bileşenlere ait verilerin daha doğru sürekli bir şekilde ölçülmesi, izlenmesi ve analiz edilmesi gibi çalışmalar için bilgi teknolojilerinden faydalanılmaktadır. Bu çalışma kapsamında da, kentsel su yönetiminde verimliliğin artırılması için kurumsal ve uygulama sahasındaki verilerin, doğru ve sürdürülebilir şekilde toplanması için geliştirilen bilgi işlem modülü ve elde edilen faydalar tartışılmıştır. Bu çalışma için Malatya İli uygulama alanı olarak seçilmiştir.

MASKİ Genel Müdürlüğü su kayıp ve kaçak oranının azaltılması, sistemin işletme koşullarının iyileştirilmesi ve yönetsel hamlelere altlık oluşturması amacıyla MASKİ Bilgi Yönetim Sistemi (BimMaski) olarak ifade edilen akıllı yönetim sistemini geliştirmiş olup sahada aktif bir şekilde kullanılmaktadır. Kurulan sistem dahilinde aşağıdaki modüller devreye alınmıştır;

- **Abone Bilgi Yönetim Sistemi (ABYS):** MASKİ hizmet alanı içerisinde bulunan abonelerin tahakkuk, tahsilat, tüketim verilerine ve sayaç bilgilerine bu modül yardımıyla ulaşılabilmektedir.

- **Başvuru, Arıza ve İş Emri Yönetimi (CRM) :** Kuruma her gün çağrı merkezi, web, sosyal medya gibi kaynaklardan arıza, talep, öneri, bilgi edinme, şikâyet gibi türlerde yüzlerce başvuru gelmektedir. Ayrıca kurumda başvurulardan bağımsız bakım, onarım, tamir, şebeke döşeme, değişim gibi işler için iş emirleri oluşturulmaktadır. Bütün bu başvuruların ve iş emirlerinin ilgili birimlere ve saha ekiplerine online ve anlık olarak iletilmesi, takibi, yönetilmesi ve değerlendirilmesi amacıyla CRM modülü kullanılmaktadır.

*Doç.Dr. MASKİ Genel Müdürü

- **Coğrafi Bilgi Sistemleri (CBS):** MASKİ hizmet alanında yer alan alt ve üst yapıların (içme suyu hatları, kanalizasyon hatları, yağmursuyu hatları, hizmet binaları, su depoları, arıtma noktaları vb.) bilgileri MASKİ-CBS'ye girilmektedir. Bu veriler üzerinde çeşitli değerlendirme ve sorgulamalar yapılarak yöneticilerin bilgi ve tedbir alması sağlanmaktadır. Coğrafi veriler ulusal standartlarda üretilerek, ihtiyaç duyan tüm birim ve kurumlara sunulmaktadır.

- **Elektronik Belge Yönetim sistemleri (EBYS):** Kurumun faaliyetleri sırasında oluşturdukları her türlü dokümantasyonun, üretiminden nihai tasfiyesine kadar olan süreç içerisinde arşivlenmesini ve yönetilmesini sağlayan sistemdir. Kurum içi ve kurum dışı tüm yazışmalar bu sistem üzerinden yürümektedir.

- **Doküman Yönetim Bilgi Sistemi (QDMS):** Belgelerin elektronik saklanması ve takip edilmesini sağlayan sistemdir.

- **Kurumsal Zeka (BYS):** Kurum dahilinde yapılan işlere ait 935 farklı göstergenin tutulduğu, birim ve üst yönetici raporları oluşturmaya yarayan, oluşturduğu kurumsal hafıza ile yönetim ve stratejik hamlelere atlık sağlayan bir modüldür.

- **SCADA Sistemi:** Merkezi Denetleme Kontrol ve Veri Toplama sistemi olarak kullanılmaktadır. Kurum envanterinde bulunan su depoları, terfi merkezleri, sondajlar, debimetreler, aktüatörlü vanalar ve klor ölçüm cihazlarının takip edildiği ve yönetildiği sistemdir. Bu modül ile suyun kaynaktan atıksu arıtma tesisine kadar olan yolculuğu izlenmekte bu sayede etkin bir şebeke yönetimi sağlanmaktadır.

- **Yönetim Bilgi Sistemi (YBS):** Personel özlük bilgileri, ambar stok durum takibi, bütçe-muhasebe bilgilerin tutulduğu ve yönetildiği modüldür.

- **Yatırım İzleme Modülü:** Yükleniciler marifetiyle yaptırılan çalışmalara ait iş başlama bitiş tarihleri, sözleşme bedelleri, fiziki ve mali ilerleme durumları ve çalışmaya ait resimlerin lokasyon bazlı tutulduğu modüldür.

- **Yönetici Raporları:** Kurumsal bazlı kullanılan tüm yazılımlardan üst yöneticilere yönelik raporların üretilip sunulduğu modüldür.

- **Laboratuvar:** Vatandaş talepleri doğrultusunda ve düzenli olarak 600'ü aşkın istasyon noktasından alınan numuneler, Uluslararası standart metotlara göre yapılan analizler sonucunda incelenmekte ve sonuç parametreleri modül üzerinde tutulup raporlanmaktadır. Bu sayede su kalitesi anlık olarak izlenmekte ve kayıt altına alınmaktadır.

- **Araç Takip Modülü:** Kurum envanterine kayıtlı tüm araçların anlık konum-hız bilgisinin tutulduğu ve mesafe-rota takibinin yapıldığı modüldür.

Su ve Kanal İdareleri, etkin sürdürülebilir bir su yönetimi için "Ölçmezsen Yönetemezsin" anlayışı ile mevcut hizmet alanında ki tüm çalışmalarını bilgi-işlem altyapısını kullanarak akıllı hale getirmelidir. Bu kapsamda kurulan MASKİ Bilgi Yönetim Sistemi (BimMaski) ile;

- Ölçme ve izleme ile etkin iş üretimi,
- Hızlı ve etkin karar alabilme,
- Etkin maliyet yönetimi,
- Kurum stratejilerinin belirlenmesi ve yönetimi,
- Yönetim fonksiyonlarımızın daha etkin idare edilmesi,
- Sorunlara sağlam ve kalıcı çözüm üretebilmesi,
- Yanlış yatırımların önlenmesi,
- Kişiye bağlı yönetim yerine sistem esaslı yönetim,
- Performans esaslı yönetim anlayışı,
- Kaliteli hizmet sunabilme

Kazanımları sağlanmıştır.

Ülkemiz Falkenmark indeksine göre su sıkıntısı yaşayan ülke konumundadır. Artan nüfus ile birlikte ilerleyen yıllarda su fakiri olma durumu ile karşı karşıyayız. Küresel ısınmanın etkilerini giderek hissettirdiği günümüzde Ülkemizde % 50 seviyelerinde olan kayıp kaçak miktarını azaltmak öncelikli hedeflerimizden birisi olmalıdır. Bu da saha hakimiyeti ile gerçekleşecektir. Ölçmezsen yönetemezsin.

Kent ve Kadın Yoksulluğu Urban Poverty and Women

Fevziye Çetinkaya*

Giriş

Ekonomik, sosyal ve kültürel birçok etmeni içeren çok boyutlu bir olgu olan yoksulluk, yalnızca gelişmemiş/ gelişmekte olan ülkelerin değil gelişmiş ülkelerin de yoğun bir şekilde yaşadığı bir sorundur. Küreselleşme söylemi içinde bütün dünyaya egemen olan liberal ekonomi politikaları ile birçok ülkede ve de bu ülkelerin kendi içindeki eşitsizlik ve yoksulluk ciddi ölçülerde artmış ve giderek derinleşmiştir (Şenses, 2006).

Yoksulluk insanların temel gereksinimlerini karşılayamaması, kişilerin minimum yaşam standartlarına sahip olamamasıdır (Şenkal,2005). Yoksulluk bir kadın sorunudur. Yoksulluğun kadınlar için gerçekten önemli bir sorun olduğu uluslararası bir platformda ilk kez 1995’de Pekin’de toplanan 4. Dünya Kadın Konferansı’yla kabul edilmiştir. Birleşmiş Milletlere göre sadece 2008 ekonomik krizinden sonra, çoğu kadın ve çocuk olmak üzere yaklaşık 200 milyon kişi yoksul duruma düşmüştür.

Yoksulluğun erkek ve kadınları farklı şekillerde ve derecelerde etkilediği düşünülmektedir. Günümüzde kadınlar dünyanın birçok yerinde toplumsal cinsiyet eşitsizliklerinin meydana getirdiği sıkıntılarla karşılaşmakta, emek piyasasında erkeklerden daha az ücret almakta, mülkiyet sahipliği, farklı toplumsal çevre ve hatta evlerinde dezavantajlı konumda bulunmaktadır. Kadın yoksulluğu beraberinde çocuk yoksulluğunu da ortaya çıkarmakta ve kadınlar küresel yoksulluğun öncelikli mağdurları haline gelmektedirler. Özellikle kadının birincil görevinin çocuklarının ve eşinin bakımı olduğu algısı üzerine kurulan toplumlarda kadın yoksulluğu gelecek nesillere aktarılmaktadır.

Sanayileşme çağına kadar kırsal yoksulluk daha ön planda iken, sanayileşme ile birlikte kentsel yoksulluk daha fazla tartışılır hale gelmiştir. Kadınlar ve çocuklar kent yoksullarının içerisinde önemli bir yer tutmaktadır. Özellikle, kentsel alanlardaki toplumsal ve ekonomik ilişkiler kadın yoksulluğunun daha derin yaşanmasına neden olmaktadır.

Yoksulluğun toplumsal cinsiyetle ilişkisi ve kadın yoksulluğunun ve buna ilişkin politikaların yoğun olarak tartışıldığı son günlerde, kadın yoksulluğunun boyutlarının belirlenmesinin gerekliliği açıktır. Bu sunumda, yoksulluk kavramı, kadın yoksulluğunun ayırt edici özellikleri, kent özelinde kadın yoksulluğunun boyutları ve politika önerileri üzerinde durulmaktadır.

Yoksulluk Kavramı

Yoksulluk sorununun; “İnsan Hakları Evrensel Bildirisi”nin temellerini oluşturan yaşam ve özgürlük hakkı başta olmak üzere sağlık, eğitim, yiyecek, barınma ve toplumsal hizmetleri de içine alan; sağlıklı bir yaşam hakkını tehdit ettiği görülmektedir. Bu nedenle yoksulluk evrensel boyutlarıyla geniş tartışma alanına sahip bir kavramdır.

Küreselleşme süreciyle uygulamaya konulan neo-liberal politikalar gelişmiş kapitalist ve az gelişmiş ülkelerde insanların yaşam koşullarını olumsuz etkilemiştir. Yeni neo-liberalleşme süreci, özelleşmenin yaygınlaşması ve hükümet harcamalarının daraltılması, eğitim, sağlık, ulaşım ve altyapı gibi toplumsal hizmetlerin maliyetinin artması; işsizlik, düşük ücretler, mal ve hizmetlerin fiyatlarındaki artış, sadece işçilerin ve ailelerinin yaşam düzeyini ve kalitesini bozmakla kalmamış, bu hanelerde yaşayan kadın ve çocukların daha çok yoksullaşmasına neden olmuştur.

Yoksulluk veya yoksul terimleri, göreceli kavramlardır; üzerinde tam görüş birliği sağlanan bir tanımı yoktur. Ülkelerin sosyo-ekonomik yapısına, coğrafyaya ve kültürel özelliklere bağlı olarak farklı şekillerde tanımlanabilmektedir. En genel anlamıyla yoksulluk, yaşamın gerektirdiği olanaklardan yoksun olma durumunu ifade etmektedir.

Mutlak Yoksulluk: Yoksulluğun en alt tabakasını oluşturmaktadır. Maslow'un "İhtiyaçlar Hiyerarşisi"nin en alt basamağında yer alan fizyolojik ihtiyaçların bile karşılanmasında zorluk çekilmesi halini ifade eder. Temiz su, temel beslenme maddeleri, sağlık, giyinme, barınma ve temel eğitim gibi temel ihtiyaçların karşılanmasında büyük ölçüde güçlük çekilir.

Görelî Yoksulluk: Kişi ya da hane halkının, içinde yaşadığı toplum tarafından kabul edilen asgari bir yaşam düzeyine sahip olup olmadığı ile ilgili bir konudur. Kişilerin gıda, giyim ve barınma vb. olanakları yaşamlarını devam ettirmeye yettiği halde toplumun genel düzeyinin gerisinde kalmayı ifade eder. (Bidani, Datt 2001).

Dünya Bankası yoksulluğu daha çok parasal gelir açısından tanımlamaktadır. Ulusal gelir düzeylerinden bağımsız olarak, günlük "bir doların altında gelire sahip olanların sayısı şeklinde ifade edilmektedir (World Bank, 2000). Ülkelerin gelişmişlik düzeyleri ve satın alma gücü paritelerindeki farklılıklar dikkate alınarak yoksulluk sınırı az gelişmiş ülkeler için kişi başına günlük 1 dolar, Latin Amerika ve Karayipler için günde 2 dolar, Türkiye'nin de dahil edildiği Doğu Avrupa ülkeleri için günde 4 dolar ve gelişmiş ülkeler için ise 14,4 dolar olarak belirlenmiştir (DPT, 2001). Dünyadaki yaklaşık 1,2 milyar insan aşırı yoksulluk içinde; günde bir dolardan az gelire yaşamaktadır (<http://www.who.int/hdp/poverty/en>, 2018).

Yoksulluk olgusu sıklıkla gelir yoksunluğu ile birlikte ele alınmaktadır. Ancak temel olarak gelir seviyesi ile ilişkilendirilen yoksulluk kavramı gelir ve tüketime indirgenen geleneksel tanımın dışında eğitim ve sağlığa erişim, toplumsal ve siyasal hayata katılım gibi kavramlarla da birlikte ele alınmaya başlanmıştır. Dolayısıyla yoksulluk kavramını salt ekonomik kaynaklara erişimdeki kısıtlılıklar olarak tanımlamak sosyal ve siyasal alandaki kısıtlılıkları göz ardı etmemize neden olmaktadır. Örneğin, gelirden yoksun olma, eğitim, sağlık, sosyal güvenlik gibi hizmetlere ulaşmayı engellerken; bireyi toplumdaki diğer bireylerle özgür bir şekilde etkileşme hakkından da dışlamaktadır.

Kadın Yoksulluğu

Ulusal ve uluslararası istatistikler yoksulluğun kadınları daha yoğun ve şiddetli bir şekilde etkilediğini ortaya koymaktadır. Yoksulluk ile gelir dağılımı, işgücü, cinsiyet, eğitim, gibi bazı demografik faktörler arasında ilişki kurulduğunda; yoksul kitlenin; önemli bir kısmını kadınların oluşturduğunu söylemek mümkündür.

Kadın yoksulluğu çok boyutlu bir sorundur. Kadınlar yoksulluğu farklı biçimlerde, farklı zamanlarda ve farklı mekânlarda yaşarlar. Genel olarak toplumda, kadın ile erkek ve kadınlar arasında var olan yapısal eşitsizlikler kadının yoksulluğu deneyimleme biçimlerini ve görelî yoksulluğu farklılaştırmaktadır. Kadınlar sadece tek bir homojen gruptan ibaret değildir. Bu bağlamda tek ebeveynli ailelerdeki kadınlar, kırsal ya da kentsel alanda yaşayanlar, kadın mülteciler ve sığınmacılar, etnik kökenli azınlık kadınlar, engelli ve yaşlı kadınlar da yoksulluğa daha ağır ve değişik şekillerde maruz kalmaktadırlar.

Toplumsal cinsiyet ayrımcılığı ve neden olduğu fırsat eşitsizliği yoksulluk riskini özellikle kadınlar aleyhinde artırmaktadır. Hane içinde kadınlar yoksulluğu eğitim, sağlık, meslek edinme ve kararlara atılma noktasında daha derinden yaşamaktadır. Eğitim olanaklarından yoksun, mesleği olmayan, enformel sektörlerde çalışan, sosyal güvence kapsamı dışına itilen, geleneksel kadın rol modeliyle yetiştirilmiş, korumasız, çoğu kez bir "eş" ve "anne" olmanın getirdiği sorumluluğun altında yaşamını sürdürmek zorunda kalan kadınlar için yoksulluk kaçınılmaz olabilmektedir (Duyan, Çamur, 2010). İşgücü piyasasının kadınlara yönelik ayrımcı tutumları da kadın yoksulluğunu artırmaktadır. Bütün bu faktörler, kadın yoksulluğunu ağırlaşmasına ve kuşaklar boyunca sürmesine, kalıcılılaşmasına neden olmaktadır.

"Yoksulluğun kadınlaşması": İlk kez 1978 yılında Pearce tarafından kullanılan bu kavram; zaman içinde kadınların işgücüne katılım oranındaki artışa rağmen kadınların ekonomik konumlarının giderek kötüleşmesine dikkat çekmek üzere kullanılmıştır (Pearce, 1978). 1995 yılında 4. Dünya Kadın Konferansı Eylem Planı'nda da "**Yoksulluğun Kadınlaşması**" ifadesi yer almıştır. Yoksulluğun kadınlaşması kavramı Amerika'da yalnız yaşayan kadınların ya/ya da tek ebeveynli ailelerin daha yoksul olduğuna ilişkin ampirik çalışmaların sonucunda ortaya çıkmıştır. Aile yapısının değişmesi, boşanmaların artması, evlilik dışı çocuk sahibi olma oranının artması ve çocuklara daha çok kadınların tarafından bakması gibi nedenler yoksulluğun kadınlaşmasını açıklamak için kullanılmıştır (Şener, 2012).

Kadınların toplumsal yaşamdan uzak ve/veya geri planda olmaları, özellikle eğitim ve çalışma yaşamından uzak olmaları, gelir dağılımında en yoksul kitle olması sonucunu doğurmaktadır. Yoksulluk, sadece gelir ve fiziki kaynakların yetersizliği değil, aynı zamanda toplumsal mahrumiyet, güçsüzlük ve kaynakların dağılımındaki farklılıktan kaynaklanmaktadır. Kadın yoksulluğunun kadının işgücü piyasasındaki konumu ve eğitim imkânlarından yararlanma durumu olmak üzere 2 belirleyici özelliği bulunmaktadır. Gıda, konut, istihdam, eğitim ve sağlık hizmetleri, sosyal güvenlik gibi başlıca gereksinimlere erişimde kadınlar toplumun diğer kesimlerine kıyasla daha olumsuz koşullara sahiptir. İşgücü piyasasına katılımın düşük olmasının yarattığı sonuç kadının erkeğe ömür boyu bağımlılık ilişkisidir. İstihdamın sağladığı olanaklardan yararlanamamak, sağlık hakkına eş üzerinden ulaşmak bu bağımlılığın temel sonuçlarıdır.

Kadınların yoksulluktan daha çok etkilenmelerinin nedenlerinin başında; daha düşük ücretle ve güvencesi olmayan işlerde çalışmayı kabul etmeleri de gelmektedir. Eğitim olanaklarından yoksun, mesleği olmayan, enformel sektörde çalışan, sosyal güvence kapsamı dışına itilen, korumasız hem” kadın” hem de çoğu kez bir “eş” ve “anne” olmanın getirdiği yükün altında yaşamını sürdürmek zorunda kalan kadın için yoksulluk kaçınılmaz bir gerçek olarak karşımıza çıkmaktadır.

Kente Özel Kadın Yoksulluğu

Yoksulluk teriminin olduğu gibi kent yoksulluğunun da kesin bir tanımı olduğu söylenemez. Kentsel alanlardaki tüketim kalıpları ile mal ve hizmet fiyatları kırsal yoksulluktan farklı özellikler taşımaktadır. Ayrıca kentli kesimin tüketim eğilimleri kırsal kesimden farklıdır. Kentsel yoksulluk kavramı, kentsel mekândaki yoksulluğun, küreselleşme süreçlerinin etkisiyle belli bölgelerde yoğunlaşma eğilimini anlatmaktadır (WHO,).

Kentsel yoksulluk, sadece gelir azlığını ve yeterince kentsel hizmetlerden faydalanamamayı kapsamaz; kentsel yoksulluk sağlık, eğitim ve güvenlik gibi hizmetlerden daha az yararlanmayı, varoşlarda yaşamayı ve kentsel şiddete açık olmayı da kapsar (Tacoli, 2012; WHO 2016). Azgelişmiş ülkelerde hızlı kentleşmeyle birlikte kentlerde doğan enformel ekonomideki “korunmasız işgücü”nün büyük bölümü kent yoksulluğu tanımlaması kapsamındadır.

1980’lerin başından beri akademik çevreler yoksulluğu “yeni kent yoksulluğu” terminolojisi içinde tanımlamaktadır. Kentsel yoksulluk, kimi durumlarda düzenli bir işi olmayan veya işi olmayan, devlet yardımlarına bağımlı, suç işleme potansiyeli yüksek, barınağı olmayan veya çok kötü barınma koşullarına sahip bir kitleyi içeren sınıf-altı yoksulluğu biçiminde ele alınmaktadır. Sosyal dışlanmanın yoğun yaşandığı alanların başında kentlerdeki yoksul mahalleler gelmektedir. Gecekondu çalışan yoksullardan oluşturmaktadır. Bu kesim, her ne kadar çalışıyor olsa da, temel gereksinimlerini karşılamakta zorlanan ve düzenli yardıma muhtaç yaşayan işgücünden oluşmaktadır. Düzensiz iş anlamına gelen kayıt dışı istihdam, düzensiz gelir, işverenin muntazam ödeme yapmaması, sık iş değiştirme zorunluluğu ve sosyal güvenlik ağlarından mahrumiyet gibi sorunlar bu duruma neden olarak gösterilmektedir.

Günümüz kentlerinde özellikle yoksulluğun yoğun bir şekilde yaşandığı gecekondu bölgelerinde daha fazla görülen kadın yoksulluğu, çeşitli mahrumiyetler bağlamında ortaya çıkmaktadır. Büyük ölçüde kadınların sosyal ve ekonomik açılarından dezavantajlı bir konumda bulunmalarıyla ilgilidir. Günümüzde kadınlar, modern kentlerde ayrımcılığın ve fırsat eşitsizlikleriyle yüzleşmektedirler. Yoksul hanelerde, ailenin geçimi için gerekli mal ve hizmetlerin tedarik edilmesi ve yaşam maliyetlerinin aşağıya çekilmesi sürecinde kadın emeği yoksulluktan daha çok etkilenmektedir. Yoksulluğa karşı emekleriyle mücadele eden, yoksulluğun yükünü ve sıkıntısını çeken ve ‘yoksulluğu idare eden’ kadınların deneyimleri erkeklerden farklıdır. Klasik yoksulluk çalışmaları haneyi ortak tüketim alanı olarak değerlendirdiği için haneye aktarılan kaynakların bölüşüm ve tüketim ilişkilerinde yaşanan toplumsal cinsiyet temelli eşitsizlikleri ihmal etmektedir. Paranın idaresi, kontrolü ve gerekli mal ve hizmetlerin karşılanmasında harcanan para toplumsal cinsiyet eşitsizliklerini içerir. Erkekler parayı ‘kontrol’ ederken, kadınlar parayı ‘idare’ etmektedir. Özellikle yoksul hanelerde, ihtiyaçların karşılanması için az ya da ‘olmayan paranın’ idaresi kadınların sorumluluğundayken, hanenin geliri yükseldikçe bunun denetim ve kontrolü erkeğin eline geçmektedir. Kadınlar kazançlarını ailenin ve çocukların gereksinimlerini (gıda, giysi, okul masrafları, ev eşyası vb) karşılamak için kullanırken, kendi özel ihtiyaçlarından vazgeçmektedirler. Bu durum kadınları insanca yaşam koşullarından ve kendilerinin yeniden üretimi için gerekli olan birçok toplumsal faaliyet ve zamandan mahrum bırakmaktadır. Aynı şekilde birçok niteliksel araştırma kadınların yiyecek tüketiminde öncelikleri çocukları ve

eşlerine bıraktıklarını ortaya koymaktadır. Kadınlar açısından kit kaynakların idaresi oldukça stresli bir süreçtir ve kadınların ruhsal ve fiziksel sağlıklarını olumsuz etkilemektedir.

Türkiye’de 1950’lerde başlayan ve süregelen göç hareketlerine bağlı olarak ortaya çıkan kentsel yoksulluk hem kırsal kesimden gelen göç olgusuna dayanmakta, hem de kentteki sosyo-ekonomik yapıdan kaynaklanmaktadır. Kentlerdeki yoksulluk yapısal bir soruna dönüştüğü için kent yerlileri de yoksulluktan etkilenmektedirler.

Özellikle kırsal alandan kentsel alanlara göç eden ailelerde kadın işsizliği artmaktadır. Kadın kırsal alanda “ücretsiz aile işçisi”, iken kentsel alanlarda istihdam dışı kaldığı ya da nitelikli işlerde çalışmadığı gözlenmektedir. Kentlerdeki yoksul kadınların, genellikle büyük kentlerin gecekondu kesimlerinde yaşamını sürdürdüğü, göç deneyimi yaşadığı, eğitim düzeylerinin düşük olduğu, genç yaşta evlilik yaptığı, kalabalık ailelerden geldiği, temizlik, çocuk bakımı gibi sosyal güvencesiz işlerde çalıştığı, eşlerinin de sosyal güvencesiz işlerde çalıştığı, kadınların yoksullukla baş etme ve geçim stratejileri açısından yaratıcı gözlenmektedir.

Ankara’da yoksul mahallelerdeki kadınlarda yapılan bir çalışmada kadınların %38’inin okuma yazma bilmediği, % 44’ünün ilkokul mezunu olduğu, ¼’ünün dul ve boşanmış olduğu, ilk evlenme yaş ortalamalarının 17,3, %94’ünün gelir getirici bir işte çalışmadığı, %15,6’sının eşlerinin işsiz olduğu belirlenmiştir. Kadınların %42,5’u yoksulluğu “acı, çile çekmek, ezik olmak, rezillik, sefillik içinde olmak, çaresizlik ve muhtaçlık içinde olmak yani yaşayamamak” olarak tanımlamıştır. Kadınların %64,8’i yoksulluğu kader olarak değerlendirmiş, %26,9’u şiddete maruz kaldığını, %23,7’si ruhsal rahatsızlığı olduğunu belirtmiştir. Kadınların %17,3 gibi önemli bir bölümünün intihar girişiminde bulunduğu öğrenilmiştir. İntihar girişiminin nedeni olarak % 37,3’ü maddi sıkıntıyı göstermiştir (Duyan, 2010).

Sonuç

Yoksulluk olgusunun çok boyutlu ve karmaşık doğası bu kavramın ve etkilediği hedef kitlenin sorunlarının ayrıntılı bir şekilde ele alınmasını zorunlu kılmaktadır. Yoksulluk salt kadın sorunu değildir. Ancak kadınlar hem daha yoksul hem de yoksulluğu erkeklerden daha farklı yaşamaktadırlar.

Kadın yoksulluğunu ortadan kaldıran en önemli etken eğitimde fırsat eşitliği, kadının istihdamı ve her alanda eşit fırsat ve haklara sahip olmasına ilişkin sosyo-ekonomik politikaların oluşturulmasıdır. Kadınların toplumsal yaşamda karşılaştıkları sorunların çözümü konusunda bireysel özelliklerini ve güçlü yönlerini keşfetmeleri ve farkındalık geliştirmeleri için desteklenmeleri de önemli olacaktır.

Kaynaklar

- Bidani, Banu, Gayrav Datt, Jean Olson Lanjouw ve Peter Lanjouw (2001), Specifying Poverty Lines: How And Why?, Asia And Pacific Forum On Poverty: Reforming Policies And Institutions For Poverty Reduction. A Forum Held At The Asian Development Bank, Manila, DPT(2001), Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı Gelir Dağılımının İyileştirilmesi ve Yoksullukla Mücadele ÖİK Raporu, Ankara, Duyan, Ç (2010). Yoksulluğun Kadınlaşması: Altındağ Örneği. Aile ve Toplum ,11(6). <http://www.who.int/hdp/poverty/en>, (2018).
- ILO, World Employment Social Outlook Trends For Women 2017.
- Pearce, D (1978): ‘The Feminization of Poverty: Women, Work and Welfare’, Urban & SocialChange Review, 11(1).
- Şenkal A(2005), Küreselleşme Sürecinde Sosyal Politika, Alfa Yayınları, İstanbul,
- Şenses, F (2006), Küreselleşmenin Öteki Yüzü: Yoksulluk, 4. baskı, İletişim Yayınları, İstanbul.
- World Bank (2000), World Development Report 2000/2001 Attacking Poverty, Oxford University Press,

Yaşlılarda Ev Güvenliği, Düşmeler ve Düşmelerin Önlenmesi

Naile Bilgili*

Yaşlılık döneminde yaşanan değişimler ve gerilemeler genellikle yaşam alanını sınırlandırmakta ve ev merkezli yaşam biçimini beraberinde getirmektedir. Yaşlı bireylerin hayatlarının büyük bir bölümünü geçirdikleri evler barınmanın ötesinde anlam taşımakta olup, zengin bireysel deneyimler edindikleri, güven ve ait olma hissini yaşadıkları, değerli anılarla dolu yaşam alanlarıdır. Bu nedenle yaşlı bireyin nerede ve nasıl yaşadığı, yaşadığı yerin niteliği ve düzenlenmesi yaşam kalitesi açısından büyük bir öneme sahiptir. Yaşlı bireyler için anlamı bu derece önemli olan evler ile yaşlıların bireysel özellikleri arasında bir uyum söz konusu değilse yaşanan konutlar ciddi anlamda tehlike oluşturabilmektedir. Bu tehlikelerin başında da ev kazaları gelmektedir. Ev kazaları, sebep olduğu sağlık sorunları ve engellilik kadar, yarattığı bakım ve sağlık maliyeti ile de aileler ve toplum için yük oluşturan bir toplum sağlığı sorunudur. Yaşlı bireyler ev kazaları yönünden en riskli gruplardan biridir. Evlerdeki her hangi bir olumsuz koşul yaşlı bireyin sağlık durumunu doğrudan etkilemektedir. Yaşamın sürdürüldüğü ev ortamlarında gerçekleşen ev kazaları, sıklıkla fark edilmemekte, bildirimi yapılmamakta ve çoğu zaman da ev kazası nedeniyle her hangi bir sağlık kuruluşuna da başvuru yapılmamaktadır. Bu nedenlerle ev kazalarının pek çoğu kayıtlara geçmediği gibi evde kazalara neden olan olumsuzlukların düzeltilmesi de söz konusu olmamaktadır. Yaşlı bireylerde kazalara neden olan olumsuz ev koşullarının pek çoğu basit düzenleme ve değişikliklerle çözümlenebilecekken ihmal ve önemsenmeme gibi nedenlerle risk oluşturmaya devam etmektedir. Göz ardı edilen ev koşulları ile ilişkili kazalar yaşlı bireylerde ciddi yaralanma ve hatta ölümlerle sonuçlanabilmektedir. Yaşlı bireylerde en sık rastlanan ev kazası düşmelerdir. Düşmeler yaşlı bireyler arasında görülen ölüm ve sakatlanmanın en önemli sebeplerinden biri olup, düşme prevalansı %30-50 arasında değişmektedir. Düşmeye neden olabilecek risk faktörleri bireysel ve çevresel risk faktörleri olarak iki grupta değerlendirilmektedir. Düşmelerin oluşmasında yaşlı bireyde meydana gelen ve yaşla birlikte artan görme yetisindeki sorunlar, yürüme ve denge bozuklukları, mesane fonksiyon bozukluğu, kognitif fonksiyon bozuklukları bireysel riskleri arasında yer almaktadır. Düşmeye neden olan evle ilgili çevresel risk faktörleri; aydınlatma ile ilgili sorunlar, zemin, döşeme, koridor ve merdiven kaynaklı olumsuzluklar, banyo, tuvalet, mutfak ve yatak odasıyla ilgili sorunlar ve evde kullanılan mobilya, halı gibi eşyalardan kaynaklanan kaza riskleridir. Yaşlı bireylerin ev ortamında izlemelerini yapan sağlık çalışanlarının özellikle halk sağlığı hemşirelerinin ev kazalarına/düşmelere yol açabilecek çevreye ait riskleri belirleme ve gerekli düzenlemelerin yapılmasını sağlamaya ilişkin sorumlulukları vardır. Düşmeye sebep olabilecek riskleri belirlemede hemşirelerin kullanacağı ev güvenlik kontrol listeleriyle yaşlı bireyin yaşadığı çevrenin değerlendirmesi yapılabilir ve belli aralıklarla yapılacak izlemlerle pek çok kaza riski önceden belirlenerek önlenebilir.

Anahtar Kelimeler: Yaşlılık, ev güvenliği, ev güvenlik listeleri, ev kazaları, düşmeler

Panel - (Invited Speaker) / Speech Text

Home Security, Falling and Fall Prevention for the Elderly

Naile Bilgili*

Changes and strains experienced during elderly usually limits the living space and brings about a home-centered life style. The houses where the elderly people spend most of their lives mean more than a shelter, they are living spaces filled with precious memories, where they gain rich individual experiences, feelings of trust and belonging. For this reason, where and how the elderly individual lives, the quality and arrangement of the place where she/he lives has a great proposition in terms of quality the of life. Houses that are so important for elderly people can create serious danger if there is no harmony between these houses and individual characteristics of the elderly. Most prominent of these hazards are home accidents. Home accidents are a health problem of the society that creates burdens of care and health care costs for families and society as well as causing health problems and disability. Elderly people are one of the riskiest groups in terms of home accidents. Any negative condition at home directly affects the health status of the elderly. House accidents that occur in the living environment are not often noticed, are not reported, and most of the time, there is no application for any health facility due to home accidents. For these reasons, since many of the home accidents have not been recorded, the problems causing accidents at home have not been corrected. Many of the adverse domestic conditions that cause accidents in elderly people continue to pose risks due to neglecting and disregarding, although they can be resolved by simple arrangements and changes. Accidents related to deteriorated home conditions can result in serious injury and even death in elderly individuals. The most common home accidents in elderly people are falls. Falling is one of the most important causes of death and disability among elderly individuals, and the prevalence of falls ranges from 30-50%. The risk factors that may cause to falls are considered in two groups as individual and environmental risk factors. Increase in problems with age in the sight of the elderly, walking and balance disorders, bladder dysfunction and cognitive dysfunction are among the individual risks in the development of the falls. Environmental risk factors related to the house causing falls are; problems with lighting, problems with floor, upholstery, corridor and stairs, problems with bathrooms, toilets, kitchens and bedrooms, and accidents caused by furniture such as furniture and carpets at home. Health care workers, in particular Department of Public Health nurses who monitor elderly people in their home environment, have responsibilities to identify the risks to the environment that may lead to home accidents/falls and to make the necessary arrangements. The nurses may use home safety checklist to assess the risks to evaluate the environment where the elderly lives and the risk of many accidents can be avoided by monitoring with certain intervals.

Keywords: Elderly, home safety, home safety checklist, home accidents, falls

* Professor Dr., Gazi University, Faculty of Health Sciences

Kentlilik Hakkı ve Kentte Yaşlı Olmak

Aylin Görgün Baran*

Bu bildirinin konusu kente yaşayan yaşlılarla ilgilidir. Teorik anlamda literatür taramasına yönelik olarak yürütülen bu çalışma, kentsel yaşamda yaşlıların karşılaştıkları sorunlar üzerinden değerlendirmeye tabi tutulmaktadır. Küresel anlamda hızlı yaşanan kentleşme ve göç hareketleri, kente yaşayanların hizmetlerden yararlanmaları ve kenti yaşanabilir bir mekan haline getirmeleri konusunda bazı sorunların yaşanmasına yol açmıştır. Bu hızlı “akışkan hayat” giderek yaşlıların kent mekanlarından dışlanmalarına neden olmakta ve başta barınma, alışveriş merkezlerine, sağlık, kültür, sanat ve spor hizmetlere erişim ve ulaşım açısından bir çok sorunu birlikte getirmektedir. Bu bağlamda bildiride; yaşlılar açısından kentlerin planlanmasına yönelik nelerin yapılması ve nelere dikkat edilmesi gerektiği hususunda sosyolojik bir değerlendirme amaçlanmıştır. Bu değerlendirme; kent sosyologları olan David Harvey ve Lefebvre'nin geliştirdiği “kentlilik hakkı” kavramından yola çıkılarak yaşlıların “topluma katılımı” ve kentte yaşayan sakinlerden biri olarak “kentlilik hakları” üzerinden yürütülmektedir. Böylece kent planlamasında kentte yaşayan tüm kesimin olduğu gibi küresel anlamda nüfusu giderek artan ve yaşam beklentisi yükselen yaşlıların ihtiyaçlarına göre yeni bir düzenlemenin yapılmasının kaçınılmazlığı üzerinde durulmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Yaşlıların kent yaşamı, kentlilik hakkı, kent yaşamından dışlanma, kentin kararlarına katılım, kenti yaşamak.

Panel - (Invited Speaker) / Speech Text

Right to City and Being Elder in City

Aylin Grgn Baran*

The subject of this declaration is related to the elders living in cities. This study, that is conducted according to literature review theoretically, is subjected to evaluation related to the problems of city life of elders. The rapid urbanization and migration movements at global level cause to problems for people living in cities to benefit from services and make the cities habitable environment. This rapid 'flowing life' increasingly causes elders to be excluded from city life and many problems for transportation and access to housing, shopping centers, health, culture, art and sport services. In this context, it is aimed to make a sociologic assessment about what to do and what to care in the planning of cities for the interests of elders in this declaration. This assessment is made according to the 'participation in society' and 'right to city' of elders as the habitants of cities based on the 'right to city' concept of city sociologists David Harvey and Lefebvre. Thus, the urgency to make a new arrangement in the city planning according to the needs of elders, like all segments of population, whose population and life expectations are increasing globally is emphasized.

Key Words: City life of elders, right to city, exclusion from city life, participation in decision-making process for city, living the city.

Eskişehir Tepebaşı Belediyesi Yaşam Köyü Tepebaşı Municipality Retirement Village

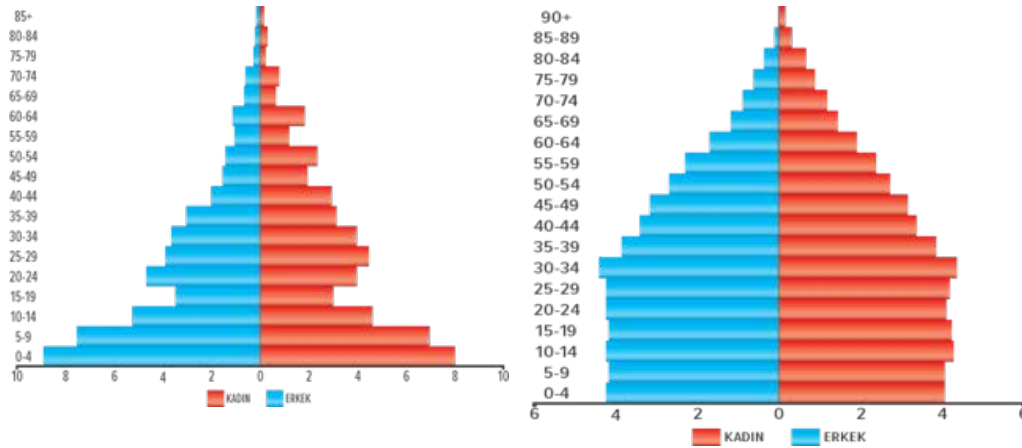
İnci Çalışkan*

Tepebaşı Belediyesi, ülkenin, şehrin ve ilçe sınırlarının yapısını, koşullarını bilim ışığında analiz ederek bölge halkının ihtiyaçlarına cevap verecek şekilde politikalar geliştirir. Politika oluşturma aşamasından uygulama aşamasına kadar toplumun kararlara katılımını, katılım kanallarının etkin ve sürekli açık olmasını sağlar. Yerel yönetim olarak sadece alt yapı ve üst yapı hizmetleri ile sınırlı kalmayıp, toplumsal yapının sağlıklı bir şekilde sürdürülmesi, yoksulluğun, eşitsizliğin azaltılması ve hassas grupların dayanıklılığının artırılması yönünde önemli bir rol üstlenir.

Tepebaşı Belediyesi, şimdiye kadar yaptığı sağlık çalışmalarının her bir aşamasında bugünün gereksinimlerini gelecek vizyonu ile birleştirerek planlamaktadır. Ülke genelinde de sorun teşkil edebilecek ve çözümlerinin bugünden aranması gerektiğini düşündüğü sağlıklı yaşlanma ve engelliler konusunda var olan rehabilitasyon ve huzur evlerine alternatif olabilecek, üretken, sürdürülebilir, etkin bir yaşam alanı yaratmayı planlamıştır. Bu plan için öncelikle ülke ve kent genelini anlatan çalışmalar ve veriler incelenmiş ve Tepebaşı Belediyesi Evde Bakım Hizmeti Biriminin çalışmalarından faydalanılmıştır.

Bu kapsamda Türkiye'nin ve Eskişehir'in nüfus yaş yapısı ve yaşlılar konusunda yapılan çalışmalar veri tabanımızı oluşturmuştur. Türkiye'de son yirmi yılda doğurganlık hızındaki azalma, ortalama yaşam süresinin uzaması nüfus kompozisyonunda önemli değişikliklere neden olmuştur. Nüfus piramitlerinde de görüldüğü gibi yaşanan demografik dönüşümün bir sonucu olarak Türkiye'de yaşlı nüfus hızlı bir şekilde artmaktadır.

Şekil 1.1 1935 ve 2012 yılı Türkiye Nüfus Piramidi



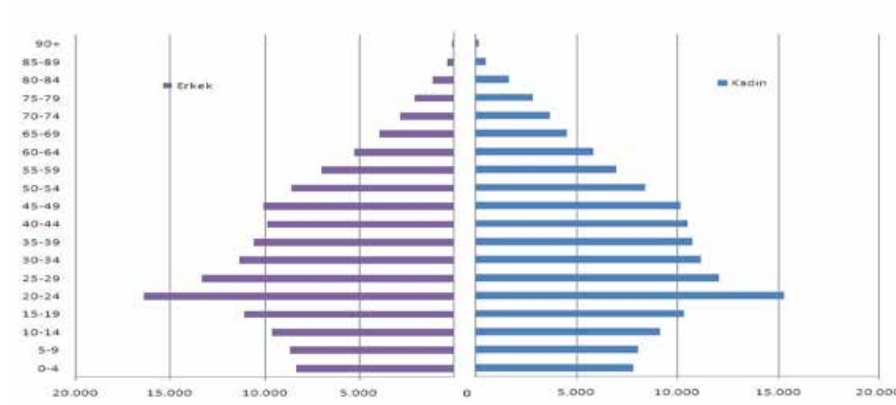
Kaynak: TÜİK

Türkiye Nüfus ve Sağlık Araştırması sonuçlarına göre 65 yaş ve üzeri bireylerin toplam nüfus içindeki payı 2008 yılı itibarıyla %6,8'e ulaşmıştır. Bu değişim sayı ile ifade edilecek olursa yaklaşık beş milyon kişi anlamı taşımaktadır. Devlet Planlama Teşkilatı tarafından hazırlanan projeksiyonlar; ülkemizde 60 yaş ve üzeri nüfusun 2015 yılında 8.442.700, 2025 yılında ise 12.055.400 olacağını bildirmektedir. Türkiye'de hayatta kalma beklentisi 2005 yılı itibarı ile 70,8 yıl iken, 2015 de 72,3 yıl, 2023 de ise 74,1 yıl olacağı ön görülmektedir. Bu gelişmeler Türkiye'nin genç nüfus özelliğini kaybetmekte olduğunu göstermektedir.¹

¹Hacettepe Üniversitesi Nüfus Etütleri, Türkiye Nüfus ve Sağlık Araştırması 2008

Eskişehir Nüfus Piramidine bakıldığında gelişmekte olan il yapısı özelliklerini taşımaktadır. Doğum ve ölüm oranlarında azalma görülürken, genç nüfus² oranı oldukça yüksektir. Yaş ortalaması 33.90'dır. Eskişehir'in Bağımlı nüfus oranı % 39.14 olup: Yaşlı Bağımlı Nüfus Oranı % 13.33 tür.³

Şekil1.2 Eskişehir 2010 yılı Nüfus Piramidi

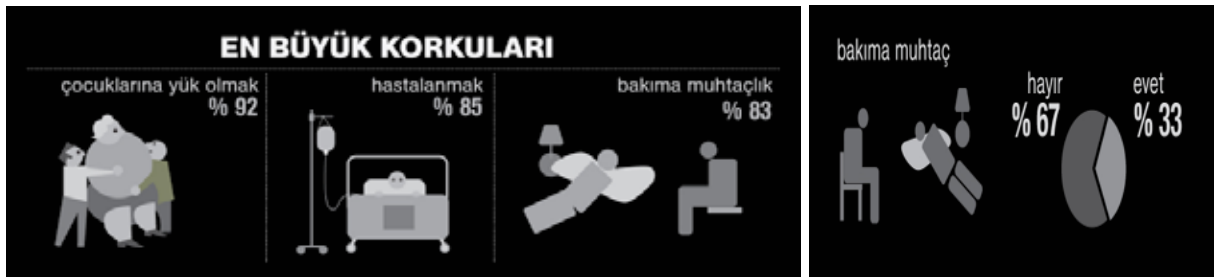


Kaynak: TÜİK

Yaşlanma; yaşamın doğal bir sürecidir. Ancak özel bir dönemdir!

Akdeniz Üniversitesi Gerontoloji Bölümünün Türkiye genelinde 60 yaş ve sonrası 35236 kişi ile yaptığı görüşmelere göre görüşülenlerin /83'nün herhangi bir geliri ve % 62,9'nun da sosyal güvenliği bulunmamaktadır. Türkiye'de geniş aile yapısından çekirdek aile yapısına geçişin olması, aile reisinin evin en yaşlısı olmaktan çıkması, kadının iş hayatında daha etkin rol alması, yoksulluğun ve eşitsizliğin artması ailede yaşlı bakımını da zor kılmaktadır. Akdeniz Üniversitesi Gerontoloji Bölümünün çalışmasına göre yaşlıların en büyük korkusu çocuklarına yük olmak olarak çıkmıştır. Bakıma muhtaç %33 çıkarken yaşlıların % 81'i huzur evinde kalmaya sıcak bakmamaktadır.⁴

2012 yılında evde bakım hizmetleri çalışmasına başlayan Tepebaşı Belediyesi, çok kısa sürede 372 haneye ulaşmıştır. Bu kısa sürede evde bakım hizmetleri kapsamında ev tadilatı, hastaneye ulaşmaları, pansuman/ilaç devamlılıkları, sağlık kontrolleri ve sosyal hayata katılımları konusunda periyodik çalışmalar yapılmaktadır.



Bu bilgiler ışığında Eskişehir Tepebaşı Belediyesi, 250 yataklı içinde engellilerin, sağlıklı yaşlıların bulunacağı, aynı zamanda Alzheimer hastalarının da kalabileceği bir yaşam köyü planlanmıştır. 30 dönüm arazi içinde 54 dubleks villadan oluşan yaşam köyü tamamlandığında yaşlılara, engellilere ve Alzheimer hastalarına 250 yatak kapasitesi ile hizmet verecektir. Bu yaşam köyünün içinde seralar, ilgi ve isteklere göre hobi alanları, spor alanları, tedavi alanları ve işlekleriyle ülke geneli için örnek bir proje olması planlanmaktadır.

² 0-14 yaş ve 65 + yaş grubunu kapsamaktadır.

³ TÜİK ADNSK Veri Tabanı 2010

⁴ National Geography Mayıs 2012

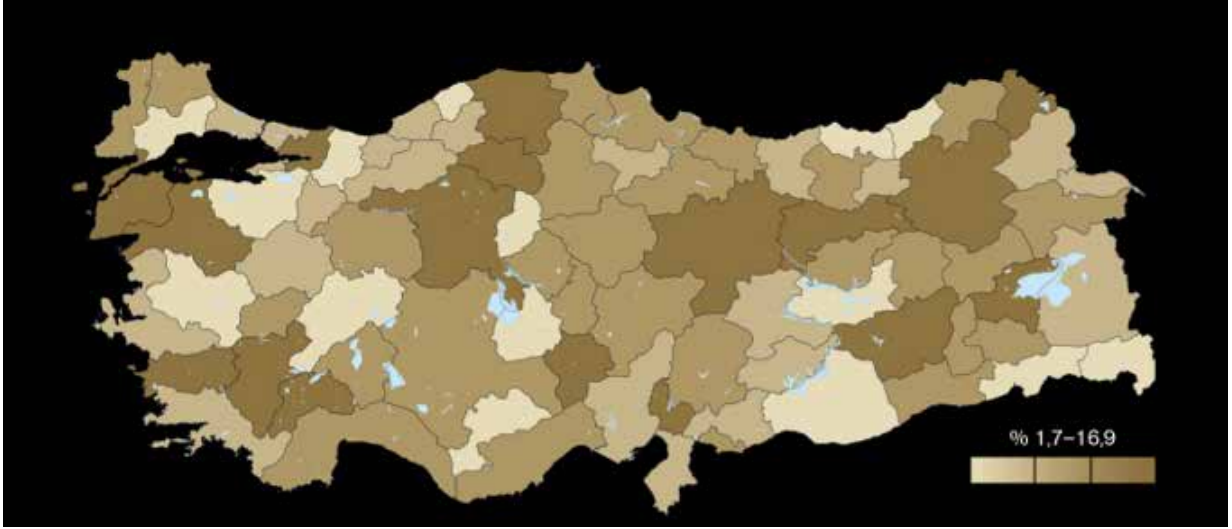


Alzheimer Merkezi

Alzheimer hastalığı bazı beyin hücrelerinin ölümüyle karakterize, kesin nedenleri bilinmeyen nörolojik bir hastalıktır. Klinik olarak incelediğinde Alzheimer bilişsel ve işlevsel düzeyde ilerleyici bir kötüleşme ve hafıza ile diğer entelektüel faaliyetlerde belirgin bozulma olarak karşımıza çıkar. Kişinin sosyal ve mesleki yaşamında hastalık öncesine göre belirgin bozulmaya neden olur.

Türkiye Alzheimer Derneğinin desteği ile İstanbul Tıp Fakültesi Nöroloji Bilim Dalı olarak yürütülen çalışmada İstanbul'un Kadıköy Bölgesinde 70 yaş üzerindeki 1.000 civarında insandan 100 ünde Alzheimer hastalığı teşhis edildi. Diğer bir deyişle, 70 yaş üzerinde hastalığın karşılaşımla sıklığı yaklaşık yüzde 10 olarak bulunmuştur. Bu rakam da dünyadaki diğer araştırmalarda çıkan oranlarla benzerlik göstermektedir. Eğer bu oran Türkiye'nin nüfus yapısına uygulanırsa Türkiye'de yaklaşık 400 bin civarı Alzheimer hastası olduğu ortaya çıkmaktadır. Bu sayının giderek artması beklenmektedir. Çünkü ülkemiz insanları da giderek daha uzun yaşamaya, nüfusumuz göreceli olarak yaşlanmaya başlamıştır. Türkiye'nin 2050'de, dünyada en çok Alzheimer hastası bulunan 4 ülkeden biri olması bekleniyor. Hasta sayısı bu yılda 2 milyona ulaşacak.

Akdeniz Üniversitesi Gerontoloji Bölümü'nün Türkiye geneli için hazırladığı Gerontoloji Atlasına göre Alzheimer hastalığı nedeniyle ölen yaşlıların haritasına bakıldığında Eskişehir %9-%10 gibi bir oranla ifade edilmektedir.⁵



⁵National Geography Mayıs 2012

Bu merkezde 15 yatılı bakım hastası ile birlikte gündüz bakım hastaları da bulunmaktadır. Haftada 2 gün olarak hizmet veren gündüzlü bakım merkezinde alzheimer hastaları evlerinden belediyenin aracılığıyla alınıp bakıcılar eşliğinde merkeze getirilmektedir. Merkezde sabah dokuzdan akşamüzeri beşe kadar vakitlerini yaşlıları ve kendi durumundaki insanlarla, belde evine gelen çocuk ve yetişkinlerin ziyaretleri ile geçiren hastalar yine araçla, bakıcıların nezaretinde evlerine bırakılmaktadırlar. Bu proje ile Alzheimer hastalarının sosyalleşerek, kaliteli zaman geçirmeleri, hasta yakınlarına hasta bakımında destek olabilmek ve kendilerine zaman ayırabilmeleri amaçlanmaktadır. Uzman doktor, psikolog, hemşire, sosyal hizmet uzmanı ve yaşlı bakım elemanlarından oluşan kadrosuyla hem rehabilite çalışmaları yapılarak kendi yaşamlarını rahat devam ettirebilmeleri için günlük hayatlarını kolaylaştırıcı eğitimler almakta, hem de görevli uzmanlar tarafından hazırlanan etkinlikler ile kendileri gibi hasta olan yaşlılarıyla sosyalleşip keyifli vakit geçirmektedirler.

Projenin Tamamlanması İçin Atılan Diğer Adımlar

Yaşam Köyü Projesi kapsamında engelliler için de düzenlemeler yapılmaktadır. Bu kapsamda Görme Engelliler Dayanışma Derneği bir protokol hazırlanarak imza altına alınmıştır. Sağlıklı Yaşlılar Konukevi bölümü için de tadilat çalışmaları başlamıştır. Tadilat aşamasında kentteki sivil toplum kuruluşları, dernekler ve bireysel bağışlarda bulunan vatandaşlar toplumsal bir dayanışmanın örneğini sergilemektedirler.

Projenin tamamlanmasıyla beraber yeşil alanları, seraları, spor ve yürüyüş alanları, ortak kullanım alanları, atölyeleri ve terapi merkezi ile engelli ve sağlıklı yaşlıların yaşam kalitesinin artacağı bir hizmet merkezi oluşacaktır. Yaşam köyü içerisinde yer alan belde evinde, Halk Eğitim Merkezi iş birliğinde hasta ve yaşlı bakım eğitimi verilmektedir. Bu eğitimi başarı ile bitiren katılımcılara sertifika verilecek ve Sağlıklı Yaşlılar Konukevlerinde istihdam edilmeleri ve kentteki diğer sosyal hizmet birimlerinde görev almaları sağlanmaktadır. Kadının iş hayatına katılmasını desteklerken şimdiye kadar görünmeyen emeği: bakım hizmeti de ücretlendirilmiş olacaktır. Kursun ilk katılımcıları kadınlardan oluşurken bugün erkek kursiyerler de eğitimde yer almaktadır. Bu süreçle Tepebaşı Belediyesi, toplumsal cinsiyet eşitliğine verdiği önemi bir kez daha vurgulamıştır. Bu alanda yer alan belde evinde çocuklara, gençlere ve kadınlara hazırlanan programın katılımcıları nedeniyle yaşlılar ve engelliler yalıtılmış bir hayatın içinde değil farklı yaş grubundaki insanlarla birlikte deneyimin paylaşıldığı üretken bir çevrede yer almaktadırlar.

Şehirleşme ve Çevre Açısından Coğrafi Bilgi Sistemi (CBS) Uygulamaları

Özlem Güllü*

Coğrafi Bilgi Sistemi (CBS), hızla gelişen dünyada, ilerleyen teknolojik gelişmelere paralel olarak hemen her alanda kullanılabilirliğiyle olgunlaşan kavramlardan biridir. Dünyada, 1950'li yıllardan itibaren uygulama alanı bulmasına rağmen ülkemizde yeni yeni anlaşılmaya ve bu konuda çalışmalar yapılmaya başlanmıştır. Bilgileri elde etme, depolama, işleme, analiz etme işlevleri ile düzenleyen; bilgilerden yeni bilgiler elde etme ve sunma amacıyla donanım, yazılım ve kullanıcılardan oluşan sistemin tamamı CBS olarak adlandırılmaktadır. CBS; bir veya birden fazla prosesin etkileşimiyle ortaya çıkan karışık problemlerin çözümlerini, herkesin anlayabileceği şekilde sunulmasını sağlar. Şehirleşme ve çevre açısından CBS, planlama ve yöntemleri ile konuma bağlı mekânsal verilerin kayıt altına alınması, analiz edilebilmesi ve gerektiğinde işlenerek modellenebilmesini sağlayan donanım, harita, veri tabanı, yazılım ve yöntemleri içeren çalışmalar bütünüdür.

CBS, dünya üzerindeki bütün mekansal verileri bilgisayar ortamında görmemizi sağlayan bir bilim dalı olarak son yıllarda şehircilikte de oldukça yaygın bir şekilde kullanılmaktadır. Şehirleşmenin hızlı bir şekilde arttığı günümüz koşullarında, çevre faktörlerinin insan yaşamı ve şehirleşme üzerindeki etkileri de CBS ile kolaylıkla analiz edilebilmektedir.

Sonuç olarak CBS, görsel olarak ortaya konulan tematik haritalarla, şehirlerin mevcut durumlarını değerlendirirken, tahmin metodlarını da kullanarak şehirleşme sürecinde karşılaşılabilecek çevresel ve diğer problemleri çözüme konusunda da yol gösterici olarak yerini almaktadır.

Anahtar kelimeler: Şehircilik, Coğrafi Bilgi Sistemleri, Çevre Sorunları, CBS Uygulamaları

Geographical Information System (Gis) Applications for the Urbanisation and Environment

Özlem Güllü*

The Geographical Information System (GIS) is one of the concepts matured in the rapidly developing world, with the use of almost every field in parallel with the progressive technological developments. In the world, despite the fact that the application area has been found since 1950's years, our country has just started to understand and work on this issue. Organizing with the functions of obtaining, storing, processing, analyzing information; the system consisting of hardware, software and users is called GIS in order to obtain and present new information from the information. GIS; enables the solution of mixed problems arising from the interaction of one or more processes in a way that everyone can understand. It is a collection of works including hardware, maps, databases, software and methods that enable GIS to be recorded, analyzed and processed by using GIS, planning and methods and location dependent spatial data in terms of urbanization and environment.

GIS has been widely used in urbanism in recent years as a scientific discipline that allows us to see all the spatial data on the world in a computer environment. In today's rapidly growing urban environment, the effects of environmental factors on human life and urbanization can be easily analyzed with GIS. As a result, GIS takes place as a guide to solving environmental and other problems that may be encountered in the urbanization process by using predictive methods, using the thematic maps presented visually, assessing the current situation of the cities.

Key words: Urbanisation, Geographic Information Systems, Environmental Problems, GIS Applications.

Sağlıklı Şehirler İçin Sağlığı Geliştirme Perspektifleri ve Uygulamaları

Hakan Tüzün*

Sağlığın geliştirilmesi yaklaşımı içinde “sağlığı destekleyici çevre” kavramı önemlidir. Sağlığı destekleyici çevreler, kişilere sağlığa yönelik tehditlerden koruma sağlar ve sağlıkla ilgili özgüven kazanmalarını temin eder. Sağlığı destekleyici çevreler, kişilerin evlerini, şehirlerini, çalışma yerlerini, okullarını kapsar.

Ocak 2016'da, “2030 Sürdürülebilir Kalkınma Gündemi”nin, “17 Sürdürülebilir Kalkınma Hedefi” Birleşmiş Milletler tarafından kabul edilmiştir. Bu 17 ana hedeften birini “sürdürülebilir şehirler ve toplumlar” başlığı oluşturmaktadır. Ottawa'nın Bildirgesi'nden bu yana, sağlığın geliştirilmesi ile ilgili küresel konferanslar belirli dönemlerde düzenlenmiştir. Son olarak, 2016 yılında Şanghay'da düzenlenen “9. Küresel Sağlığı Geliştirme Konferansı” yapılmıştır. Konferansta sağlığın geliştirilmesiyle sürdürülebilir kalkınma arasındaki ilişki vurgulandı. Bu konferansta “Şanghay Sağlıklı Şehirler Konsensüsü” deklare edildi. Deklarasyonla benimsenen prensipler, sağlığı tüm politikalara temel bir husus olarak entegre etmek, sağlığın sosyal, ekonomik ve çevresel tüm belirleyicilerini ortaya koymak, toplum katılımını geliştirmek, sağlık ve sosyal hizmetlerin eşitlik yönünde yeniden yönlendirmek, sağlığın belirleyicileri, hastalık yükü ve refahı izlemek ve değerlendirmektir.

Dünya genelinde şehirlerde sağlığı geliştirme uygulamaları farklı sorun alanlarına yönelik farklı müdahale yöntemleri ile yürütülmektedir. Sağlığı geliştirme uygulamaları örnekleri arasında fiziksel aktivitenin artırılması, sanitasyonun iyileştirilmesi, bağımlılığa karşı mücadele, afetlere hazırlık ve kent planlaması yer almaktadır. Türkiye’de Sağlık Bakanlığı tarafından “Sağlıklı Beslenme ve Hareketli Hayat Programı” geliştirilmiştir. Bu program kapsamındaki uygulamalar şehirlerde “sağlığı destekleyici çevre” oluşturulmasına katkı sağlayan örnekler arasındadır.

Health Promotion Perspectives and Practices for Healthy Cities

Hakan Tüzün*

Within the health promotion approach, the concept of “supporting environments for health” is important. Supportive environments for health offer people protection from threats to health, develop self reliance in health. Supporting environments for health include people's homes, cities, workplaces, schools.

On January 2016, the “17 Sustainable Development Goals” of the “2030 Agenda for Sustainable Development” were accepted by the United Nations. One of these 17 goals is “sustainable cities and communities”. Since Ottawa's Declaration, global conferences on the health promotion have been held in specific periods. The last was the “9th Global Health Promotion Conference” held in Shanghai in 2016. During the conference, the relationship between health promotion and sustainable development was emphasized. “Shanghai healthy city consensus” was declared at this conference. The principles adopted by the declaration are integrate health as a core consideration in all policies, address social/ economic and environmental determinants of health, promote strong community engagement, reorient health and social services towards equity, assess and monitor wellbeing, disease burden and health determinants.

Health promotion practices in cities around the world are carried out with different intervention methods for different problem areas. Examples of health promotion practices include increasing physical activity, improving sanitation, combating addiction, preparing for disasters, and urban planning. “Turkish Healthy Nutrition and Active Life Programme” has been developed by the Ministry of Health. Applications within this program contribute to the creation of "supporting environments for health" in cities.

*Dr., Turkish Ministry of Health, General Directorate of Health Promotion

Yerel Yönetimlerde İş Sağlığı ve Güvenliği Hizmetleri Occupational Health and Safety Services in Local Governments

Fatih Gülirmak*

İş sağlığı ve güvenliği dünyada en önemli konular arasında yer almaktadır. Ülkemizde her 6 dakikada bir iş kazası olmakta, her 6 saatte de bir işçimiz hayatını kaybetmektedir. Bu evlerinden çıkan ve çocuklarının geçimlerini sağlamak için çalışmaya giden 4 işçimizin akşamları evlerine dönememeleri anlamına gelmektedir. İstatistikler her 2,5 saatte 1 işçinin iş göremez hale geldiğini açıklamaktadır. Bu çok acı bir durumdur. İş kazaları istatistiklerinde Avrupa’da ilk sırayı, dünyada ise 3. sırayı almaktayız. Hayatlarımız bu kadar ucuz olmamalı.

“Önlemek ödemekten ucuzdur” mantığı ile hareket ederek işyerlerinde tehlike kaynaklarını ortaya çıkartıp bunlardan oluşabilecek riskleri kontrol altına alabilirsek olabilecek kazaları azaltmış ve tehlikeli ortamları ortadan kaldırmış oluruz. Tabii bu çalışma bir ekip çalışması olmalı ve tüm ekip uyumlu bir şekilde çalışmalıdır. Çalışanlarımızın sağlıklı ve güvenli bir ortamda çalışması için gayret etmekteyiz. İş Sağlığı Ve Güvenliği faaliyetleri kapsamında sürekli iyileştirme, gelişme ve çalışanlarda bireysel bilinçlenme sağlamaktayız.

Bilindiği üzere yerel yönetimler toplumda yapılan iş kollarının birçoğunu, bünyesinde icra etmektedir. Yapılan tüm iş kollarını kapsayacak şekilde iş güvenliği talimatları hazırlanır , çalışanlara anlatılır, sürekli yanında taşıyacağı şekilde kitap haline getirilirse , proaktif düşünce ile iş kazalarının önüne geçilmesine katkı sağlayacağı düşünülmüştür.

Bu düşünceler çerçevesinde Urla Belediyesi katkıları ile şahsım tarafından hazırlanan kitapta, Yerel Yönetimlerdeki tüm iş kollarını , 2 yılı aşkın süreyi bulan araştırma, uygulamaları gözlemlemek ve çalışanların da görüşlerini almak sureti ile Yerel Yönetimlerde iş sağlığı ve güvenliği hizmetlerinin ortaya konulması; iş güvenliği tedbirlerinin belirlenerek talimat haline dönüştürülmesi sağlanmıştır.

146 adet İş güvenliği talimatını içeren bu kitap, alanın da ülkemiz de yazılan en kapsamlı yayın özelliğini taşımaktadır.

Anahtar Kelimeler: Urla , Talimat, İş güvenliği, Yerel Yönetim, İş sağlığı.

Kaynakça

1. Özkılıç,Özlem,İş sağlığı ve güvenliği yönetim sistemleri ve risk değerlendirme metedojileri,Mess yayinevi İstanbul;2003
2. Yaman,Mahmut,İş sağlığı ve güvenliğimi? O da ne? , İSGİAS yayınları İstanbul;2006
3. Ansell, Jake, Wharton, Frank, Risk analysis, assessment and management, Wiley, John and sons ;1992
4. <http://www.populermedikal.com/saglikguvenlik/risk.asp>
5. İş Güvenliği Talimatları El Kitabı,Özbelsan A.Ş. yayinevi, Sivas;2015
6. <http://www.csgb.gov.tr/csgbPortal/csgb.portal>
7. İş Sağlığı ve Güvenliği El Kitabı, İZELMAN Genel Hizmet, Otopark, Özel Eğitim, İtfaiye ve Sağlık Hizmetleri Ticaret A.Ş. yayınları ,İzmir ;2014
8. İş Sağlığı ve Güvenliği Talimatları kitabı, İZELMAN Genel Hizmet, Otopark, Özel Eğitim, İtfaiye ve Sağlık Hizmetleri Ticaret A.Ş. yayınları ,İzmir ;2014
9. <http://www3.csgb.gov.tr/csgbPortal/isggm.portal?page=yayinlar>
10. Heiler, Josef, Guideline for the Preparation of a Risk Analysis for Medical Devices ,TÜV product service gmbh , , Rev. 1.2 ,of s. 6, München;1998.
11. http://www.maden.org.tr/genel/bizden_detay.php?kod=4375&tipi=5&sube=
12. http://www.mess.org.tr/content/file/SGK_07.pdf,2008 Yılı SGK İş Kazaları ve Meslek Hastalıkları İstatistikleri
13. <http://www.trafikguvenlik.com>



Collaboration in the Fields of Urban, Environment and Health is Essential.

Persistent Organic Pollutants and Pesticide Residues in Food, Environment and Risk Assessment

Cafer Turgut*
Melis Yalçın**
Perihan Binnur Kurt Karakuş***

Persistence Organic Pollutants (POPs) are synthetic man-made chemicals that are produced either intentionally or not intentionally. Some are pesticides, industrial chemicals or unintended by-products from industrial processes or combustions. They persist for long periods of time in the environment and accumulate in the terrestrial and aquatic food chain. Pesticides are plant protection products that are applied for preventing plant diseases, pests and unwanted weeds in agricultural fields. In addition, they are also used extensively in the control of living organisms such as mosquitoes, cockroaches in the public health. “Banned pesticides” which are classified as POPs under the Stockholm Convention and “current pesticides” already in use affect human health and the environment around the world. POPs can be transported to the long distances in the air and water masses and can pose great risks by accumulating in the body fat of living organisms and more concentrated to the end of the food chain. Pesticide residues are remaining pesticide active ingredients in the food as well as in the environment after its application. In the present study, POPs were analyzed by in HR-GC/MS and pesticide analysis was performed with GC/MS and LC-MS/MS in accredited laboratories. The concentrations of PCDD, PCDF, DDT (its derivatives), PCBs and other organochlorine compounds were detected up to 24.5 ng / g in the soil so that long-range transport of chemicals has been proven with these findings. The residue of POPs in mother milk was also observed near the sampling points in the settlements and similar chemical components were also found. The concentration of pesticide residues has been examined from 16 different vegetables and fruits in the last 5 years. It was determined that 27% of the samples contained pesticide residues and that 10% of the samples containing pesticide residues exceeded the maximum residue limit values. The residues of POPs and currently used pesticides should be regularly controlled in the environment as well as in the different biotas for the risk assessment.

Key words: persistence organic pollutants, pesticides, risk assessment

*Adnan Menderes University, Faculty of Agriculture, Environmental Toxicology and Biotechnology Lab. 09100 Aydın

**Adnan Menderes University, Faculty of Agriculture, Environmental Toxicology and Biotechnology Lab. 09100 Aydın

***Bursa Technical University, Faculty of Natural Sciences Architecture and Engineering, Department of Environmental Engineering, 16190, Bursa, Turkey

Human Exposure to Chemicals via Indoor Dust: Case Study for Istanbul

Perihan Binnur Kurt Karakuş*
Aşkın Birgül**
Melis Yalçın***
Liisa Jantunen****
Cafer Turgut*****

Adults spend almost 90% of their time indoors such as homes, offices and school while this ratios is 71-79% for children. Indoor dust can be an important exposure pathway for human to chemicals as organic and inorganic contaminants may become incorporated into indoor dust. Indoor dust is a heterogeneous mixture of organic and inorganic particles and approximately 58% of house dust particles are in the size range from 44 to 149 µm while 6-35% are from 30 to 63 µm, which are small enough for uptake via inhalation or digestion. Therefore, there has been an increasing concern about exposure of people to indoor contaminants in order to assess the health impacts and to reduce human health risks. In this study, office and house indoor dust collected from Istanbul was investigated for industrial chemicals such as polybrominated diphenyl ethers (PBDEs) (n=19), non-PBDE alternative brominated flame retardants (NBFRs) (n=19), organophosphate esters (OPEs) (n=39) flame retardants and for selected heavy metals (n=39) such as Cu, Pb, Cd, Zn, Cr, Mn, Co and Ni. An assessment of human exposure to these chemicals via indoor dust ingestion, inhalation and dermal contact was carried out. PBDEs, NBFRs, OPEs and heavy metals were at detectable levels in most of the samples. Concentrations of heavy metals were mostly in the range of Turkish legislation safety limits regarding soil ingestion and dermal contact and yet only 15% and 2.6% of samples showed concentrations above safety limit for Cr and Ni. OPEs concentrations ranged between 750 to 26600 ng/g. PBDEs congeners concentration was in the range of 0,12-615 ng/g while NBFRs concentrations ranged between 0,13-524 ng/g depending on individual chemicals. Results of the study highlight the need to carry out further studies in Turkey to obtain more data on the occurrence of these chemicals as well as other chemicals in indoors and more detailed assessment of extent of human exposure to chemicals via indoor dust.

Key words: indoor dust, PBDEs, NBFRs, OPEs, heavy metals, exposure, Istanbul

*Bursa Technical University, Faculty of Natural Sciences Architecture and Engineering, Department of Environmental Engineering, 16190, Bursa, Turkey

**Bursa Technical University, Faculty of Natural Sciences Architecture and Engineering, Department of Environmental Engineering, 16190, Bursa, Turkey

***Adnan Menderes University, Faculty of Agriculture, Environmental Toxicology and Biotechnology Laboratory, 09100, Aydın, Turkey

****Air Quality Processes Research Section, Environment and Climate Change Canada, 6248 Eighth Line, Egbert, ON, Canada

*****Adnan Menderes University, Faculty of Agriculture, Environmental Toxicology and Biotechnology Laboratory, 09100, Aydın, Turkey

Forensic Science and Environmental Analysis

Nebile Dağlıoğlu*

Çukurova Region is a region where intensive agriculture is carried out and most of the agricultural chemicals consumed in our country are used in this region. Depending on the use of these pesticides in our region, acute and chronic poisonings occur. Regarding with acute poisonings, 4199 autopsy cases were analyzed in the forensic toxicology laboratory with the request of pesticide analysis and positive pesticides were detected in 72 cases in the retrospective study we conducted between 2006 and 2008 at the Adana Forensic Medicine Institute. Among these pesticides, the most abundant is endosulfan with 47.2% and followed by dichlorvos. Since then, restrictions have been placed on the sale of endosulfan. Although organochlorine compounds are restricted and prohibited by law, they are still an important environmental pollutant for our country due to the bioconcentration factor. Organochlorine pollutants accumulate in different biological specimens; Blood, Adipose tissue, Breastmilk, Hair and Meconium. Biological monitoring, defined as the detection of quantities of environmental pollutants in body tissues and fluid, is in use to identify residues in people who lives in various regions in the majority of developed countries. Considering the bioconcentration phenomenon; the necessity of biological monitoring is revealed since the environmental pollution caused by these pollutants is determined and analysis of environmental samples such as water and soil cannot be satisfied.

There are many studies in the literature on the biological monitoring of pesticides and their metabolites in the general population and occupational exposures. The work we do is very important to show the pollution in our region. These pollutants need to be biologically monitored during general and occupational exposures to produce necessary data.

Keywords: Environmental Pollution, Biomonitoring, Forensic Toxicology, Cukurova Region.

If We Live in a Healthy Environment,
We Will Become
HEALTHIER and HAPPIER!

Şehir ve Çevre Sağlığı Açısından Vektör ve Vektör Hastalıkların Önemi

Şahin Toprak*

Ülkemiz subtropik iklim kuşağında yer almasından dolayı, vektör canlıların doğal yaşam alanları için uygun ekolojik koşullar sağlamaktadır. Ülkemizdeki coğrafik bölgelerin iklimsel ve ekolojik koşullarının farklılığı, ülkemizde farklı vektörlerin ve bu vektörlerle bulaşan hastalıkların dağılımını da belirlemektedir. Bazı vektör canlılar (karasinek, sivrisinek gibi) ülkemizde kozmopolit bir yayılış gösterirken, bazı vektör canlılar (kene, tatarcık, sivrisineklerin bazı türleri gibi) ise habitat açısından daha sınırlı alanlarda aktif olarak yaşamını sürdürmektedirler. Karasinek ve sivrisinek gibi vektör canlıların neden olabileceği vektör kökenli hastalıklar açısından ülkemizin geneli potansiyel risk altındadır. Ancak uzun mücadeleler sonucu sıtma olguları kontrol altında tutulmuş ve vektör hastalıkları açısından ülkemizin gündeminden çıkarılmıştır. Ancak bu durum risk faktörünün olmadığı anlamına gelmemektedir. Tatarcıkla bulaşan şark çibani, kala-azar ve tatarcık humması gibi diğer vektör hastalıklar ülkemizin belli coğrafyalarında hala önemli bir toplum sağlığı sorunu olarak devam etmektedir. Son yıllarda dünyanın özellikle ekvatora yakın coğrafyalarda sivrisinekle bulaşan Zika virüsü ve neden olduğu hastalıklar dünya gündemini oluşturmaya devam etmektedir. Ülkemizde karadeniz bölgesindeki Aedes aegypti türünden zika virüsü izole edildiği bulgusu ortaya çıkmıştır.

Sağlıklı ve güvenli bir çevrede yaşama isteği insanlar için her zaman öncelikli konuların başında gelmektedir. İnsan sağlığı bireysel olarak sağlansa bile güvenli ve sağlıklı bir çevre olmadıkça bireysel yaşam kalitesinin ve sağlıklı bir yaşamın sürdürülmesi mümkün değildir. İnsan sağlığını doğrudan ilgilendiren çevre sağlığıyla ilgili sorunların artması; gelişen bilim ve teknoloji ile daha önceleri bilinmeyen risk ve etmenlerin bilinir ve ölçülebilir olması; zararlılarla mücadelede kullanılan yöntemleri daha bilinçli yapma gereğini ortaya çıkarmaktadır.

Vektör ve vektör kökenli hastalıklarla mücadelede en çok kullanılan uygulama kimyasal uygulamalardır. Vektörlerle mücadele ederek zararlarını minimize edilmeye çalışılırken, uygulanan bilinçsiz ve denetimsiz kimyasal uygulamalar daha büyük sağlık sorunlarını ortaya çıkarmaktadır. Bu anlamda vektör ve vektör hastalıklarıyla kent ekosisteminde mücadele edilirken çevre ve sağlık odaklı stratejiler geliştirilmeli ve toplum sağlığını sekonder zararlardan korumak gerekmektedir.

Kimyasal uygulamalarda risk analizleri şu şekilde yapılmalıdır.

1. Ekosistem: Biyosidal ürünün ekosistemdeki kalıcılığı, yayılımı
2. Çevresel Yazgı/kader: Ekosisteme verilen biyosidal ürünlerin, su, toprak ve havadaki durumları nasıldır
3. Hedef Dışı Türler: uygulama sonrası hedef dışı türlerin etkilenme oranı
4. Hedef Türler: Hedef türlere olan öldürme etkisi ve zaman
5. Toksikite: Biyosidal ürünlerin canlı yaşamı üzerindeki zararlı etkileri

Sonuç Olarak

Vektör kökenli hastalıklarla mücadele edilirken, artan nüfus, küresel çevre sorunları, yaşamın hareketliliği, içe ve dışı göçler, kaynakların yetersizliği, yasal mevzuatların yetersizliği / denetimsizliği, ekonomik ve ticari kaygılar gibi birçok nedenden dolayı ekosisteme yoğun, kontrolsüz ve bilinçsiz kimyasal ürün aktarımı söz konusudur. Bu ürünler ve kalıntıları; ekosistemde besin zinciri, diğer biyokimyasal döngüler ve iklimik faktörlerle, hava, yağmur, kar, toprak, yeraltı suyu, yüzey suları, sis ve hatta kutuplardaki buz parçalarında saptanmışlardır. Yapılan araştırmalar sonucunda, biyosidal ürünlerin, kuşlar, balıklar, yabani, ev hayvanları ve çiftlik hayvanları ile yeni doğan bebekler dahil insanda ve bir çok mikro organizmada varlığı kanıtlanmıştır.

Kullanılan her gram kimyasalın besin zinciri boyunca, bizlere ulaştığını da dikkate aldığımızda, birikim yoluyla insan ve çevre sağlığı açısından çok ciddi riskleri beraberinde getireceği bilimsel olarak kanıtlanmıştır. Vektör ve hastalıklarıyla mücadele edilirken mümkün olduğunca kimyasal uygulamalarda kaçınılmalı, kimyasal uygulama son çare olarak yapılacaksa, biyosidal ürünlerin üretiminden kullanımına kadar geçen bütün aşamalarının çok titizlikle değerlendirilmesi, çevresel risk faktörlerinin belirlenmesi ve katı bir denetimle bu risklerin ekosistemde minimize edilmesi gerekmektedir.

The Importance of Vector and Vector Diseases for City and Environmental Health

Şahin Toprak*

Because Turkey is located in the subtropical climate zone, vector provides suitable ecological conditions for natural habitats of living creatures. The variability of the climatic and ecological conditions of the geographical regions in Turkey also determines the distribution of different vectors and the diseases transmitted by these vectors in Turkey. Some vector creatures (such as mites, sand fly and some species of mosquitoes) still survive actively in habitat-limited areas, while some vector organisms (such as houseflies, mosquitoes) exhibit a cosmopolitan distribution in Turkey.

There is a country-wide at a potential risk in Turkey in terms of vector-origin diseases such as houseflies and mosquitos, which can be caused by vector organisms. However, malaria cases could be kept under control as a result of long-term challenges and have been removed from the agenda of Turkey in terms of vector diseases. Nevertheless, this does not mean that there is no risk factor. Other vector diseases such as oriental sore transmitted by sand flies, kala-azar and sand-fly fever continue to be a major Department of Public Health problem in certain geographies of Turkey. In recent years, Zika virus caused by a mosquito in a region around the equator and the diseases caused by this virus continue to become the current issue of the world. It has been revealed that Zika virus was isolated from *Aedes aegypti* species in the black sea region in Turkey.

The desire to live in a healthy and safe environment is always one of the primary issues for people. Even if human health is achieved individually, it is not possible to maintain individual quality of life and a healthy life without a safe and healthy environment. The increase in environmental health problems that directly address human health and the fact that unknown risks and factors have become known and measurable due to advanced science and technology have revealed the necessity to make the methods used for struggling with pests more conscious.

Chemical applications are the most commonly used applications in struggling with vector and vector-origin diseases. Unconscious and uncontrolled chemical applications lead to more significant health problems while being applied to struggle with vectors and minimize their effects. In this sense, while struggling with vector and vector diseases in the urban ecosystem, environmental and health-oriented strategies should be developed and community health should be protected from secondary damage.

Risk analysis in chemical applications should be done as follows:

1. Ecosystem: The permanence and spread of biocidal product in the ecosystem
2. Environmental Fate/Destiny: How are the conditions of the biocidal products given to ecosystem in water, soil and air?
3. Non-Target Species: rate of exposure of non-target species after application
4. Target Species: Kill effect and time on target species
5. Toxicity. The harmful effects of biocidal products on living life

Conclusion

While struggling with vector-origin diseases, an uncontrolled and unconscious chemical product transfer occurs to the ecosystem due to many reasons, such as increased population, global environmental problems, mobility of life, internal and external migrations, insufficiency of resources, inadequacy/unchecked legislation, economic and commercial concerns. These products and their residues have been identified in the ecosystem by food chains, other biochemical cycles and climatic factors, air, rain, snow, soil, groundwater, surface waters, fog and even ice in the poles. As a result of the investigations, biocidal products have been proved to be in many microorganisms, including birds, fish, wild animals, pets and livestock, as well as humans and even newborn babies.

It has been scientifically proven that every gram of the chemical used, considering that it reaches us along with the food chain, will cause very serious risks for human and environmental health through accumulation. When struggling with vectors and diseases, chemical applications should be avoided as much as possible; if chemical application is to be done as the ultimate remedy, biocidal products should be carefully evaluated for

Entegre Vektör Mücadelesi Integrated Vector Campaign

Şaban Aşıcı*

Malatya Büyükşehir Belediyesi Çevre Koruma ve Kontrol Dairesi Başkanlığı, Çevre Koruma Kontrol ve İlaçlama Şube Müdürlüğü olarak ikisi merkez ilçe olmak üzere toplam 13 ilçede, bir mesul müdür 13 ekip sorumlusu, olmak üzere toplam 100 personel ve 27 araç, 27 araç üstü pulvarizatör, 25 adet araç üstü ULV cihazı, 2 adet mistblower, 10 adet termal sisleme cihazı ile entegre vektör mücadelesini sürdürülmektedir.

Bu kapsamda kültürel, fiziksel ve kimyasal mücadele yapılmaktadır.

Kültürel mücadele kapsamında; okul ve resmi kurumlarda eğitim çalışması ve konferanslar düzenlenip, bilgilendirme amaçlı afiş ve broşürler dağıtılmaktadır.

Fiziksel mücadele kapsamında; üreme alanlarının tespiti yapıp , bataklıklar kurutulmuş ve gübreliklerin üzeri branda ile kapatılmıştır. Ayrıca karasinek mücadelesinde ahırlara şerit uygulaması yapılmıştır.

Kimyasal mücadele kapsamında; 21 günlük periyotlarla larva mücadelesi, Haziran ve Ekim ayları arasında 7 günlük periyotlarla ULV çalışması, Temmuz ve Eylül ayları arasında 45 günlük periyotlarla karasinek rezidüel mücadelesi yapılmaktadır.

Belediye Sunumları / Konuşma Metni

Malkara Şehir Sağlık Profili 2017

Şehir Sağlık Profiline Hazırlanış Süresi, Geçtiği Aşamalar ve Sonuç

Malkara Municipality, Urban Health Profile 2017

Hilal Mete*

Bu bildiri ,2015 yılında Türkiye Sağlıklı Kentler Birliği'ne üye olan Belediyemizin hazırlanmış olduğu Malkara Şehir Sağlık Profili 2017 kitabının hazırlanırken hangi aşamaları kullanmamız gerektiği, Mevcut 16 şehir sağlık profillerinin incelenerek ilçemize uygun profilin nasıl yazılması gerektiği, sağlanmıştır.Daha sonra belirlenen 15 maddenin alt başlıkları oluşturulmuştur.Oluşan başlıklara göre 43 Kamu Kurumlarına ve Sivil Toplum Kuruluşlarına protokol imzalatılarak 78 kez yazışma yapılmıştır.Verilerin güncel olmasına dikkat edilmiş, eskiyen veriler tekrar yenilenmiştir.Hatalı, eksik veriler tekrar tekrar kitabın amacına uygun şekilde kullanılmak üzere istenmiştir. Türkiye Sağlıklı Kentler Birliği Müdürü Sn. Murat AR , Türkiye Sağlıklı Kentler Birliği Danışma Kurulu Üyesi, Aydın Adnan Menderes Üniversitesi ,Halk Sağlığı Ana Bilim Dalı Başkanı Sn.Prof.Dr. E.Didem EVCİ KİRAZ, Çankaya Belediyesi, Dış İlişkiler Müdürü, Sağlıklı Kentler Birliği Proje Koordinatörü Sn. Ethem TORUNOĞLU ve Çankaya Belediyesi Sosyal Yardım İşleri Müdürü Sn. Nilay OĞULTÜRK'ün önerileri doğrultusunda Kitap; titiz ve tarafsız bir şekilde incelenerek son haline getirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Malkara , Profil, Tarih, Grafik, Harita, Protokol, Doğru Veri

Gözetim Toplumu ve Küresel Kentler

Vehbi Bayhan*

21. yüzyılda internet temelinde gelişen yeni bir toplumsal değişim ve dönüşüm yaşanmaktadır. Yeni yapılanan toplumu tanımlayan kavramlardan biri de ilk kez Gary T. Marx tarafından kullanılan ve David Lyon tarafından geliştirilen, Giddens tarafından da ele alınan “Gözetim Toplumu” (Surveillance Society) kavramıdır. Bilişim toplumu temelinde gelişen küresel gözetim toplumlarında, bireyin güvenlik uğruna hayatının bütün mahremiyetinin izlenmesi ve denetlenmesi çerçevesinde, varoluşunun paradoksal ve ironik durumu irdelenmektedir. Güvende olmak adına, Orwell’in “1984” romanında tasvir edilen “büyük birader” tasarımında iktidar odaklarının bireyi ve toplumu denetlemesi normal karşılanmaktadır. Bu bağlamda, gözetim toplumunda bireyin ontolojik paradoksal mottosu “gözetleniyorum öyleyse varım” gerçeğini kanıksamaktır.

İktidar odakları, salt devlet kurumlarını içermemektedir. Neo-liberal düzenin piyasa aktörleri, “tüketim tapınaklarının” ticari kuruluşları, bireyin gündelik hayatındaki bütün mahremiyetini gözlemlemektedir. İnternet başta olmak üzere, sosyal medya, kredi kartı, cep telefonu vb. bilişim-gözetim aygıtlarıyla birey, hayatının her alanında “Biri Bizi Gözetliyor” realitesini yaşamaktadır. Aslında tam bir küresel kapatılma içindeyiz. Foucault’un “Büyük Kapatılma” kavramından mülahem, postmodern zamanlarda “küresel kapatılma hali”, gözetim toplumunun gerçekliğidir. Bütün küresel kentler, aynı gözetim pratiğinin nesnelere konumundadır. Londra, New York, Paris, Roma, Tokyo, Moskova, İstanbul vb. küresel kentler gözetim toplumunun aygıtlarıyla sürekli gözetlenmektedir. Tüketim odaklı küresel yaşam şartları ve alışkanlıklar dünyanın her yerinde benzer yaşam tarzlarını üretmektedir. Bu bağlamda, küresel gözetim toplumu ve küresel kentler realitesi ile karşı karşıyayız. Bu bildiride, küresel gözetim toplumu ve kentsel alanlardaki etkileri irdelenecektir.

Anahtar Kavramlar: Gözetim toplumu, küresel kentler, tüketim, postmodernizm, küreselleşme.

Surveillance Society and Global Cities

Vehbi Bayhan*

In the 21st century, there is a new social change and transformation that develops on the basis of the internet. One of the concepts that define the new society is the concept of "Surveillance Society", which was first used by Gary T. Marx and developed by David Lyon, which is also covered by Giddens. The paradoxical and ironic status of existence is examined in the global surveillance societies that develop on the basis of information society, in the context of monitoring and controlling all the privacy of life for the individual's security. For the sake of safety, the individual and community control of power centers is normally seen in the "big brother" design of Orwell's "1984" novel. In this context, the ontological paradoxical motive of the individual in the society of surveillance is to "I am being watched so I am."

The centers of power do not only contain state institutions. The market actors of the neo-liberal order, the commercial establishments of the "consumption temples" observe all the privacy of the individual's daily life. Especially on the Internet, social media, credit card, mobile phone, etc. With the information-surveillance devices, the individual lives in the realization of "One is Watching Us" in every area of his life. In fact we are in a complete global closure. Inspired by Foucault's concept of "Great Closure", the "state of global closure" in postmodern times is the reality of the surveillance society. All global cities are objects of the same surveillance practice. London, New York, Paris, Rome, Tokyo, Moscow, Istanbul and so on. global cities are constantly monitored by the devices of the surveillance society. Consumption-focused global living conditions and habits produce similar lifestyles throughout the world. In this context, we are confronted with global surveillance society and global cities reality. In this statement, the global surveillance society and the effects on urban areas will be examined.

Key Concepts: Surveillance society, global cities, consumption, postmodernism, globalization.

* Associate Professor, İnönü University Department of Sociology,

Kentsel Mekânın Dönüşümü

Ünal Şentürk*

İnsanlığın sabit yerleşim yeri oluşturmaya başlamasıyla mekân olgusu tartışılmaya ve onunla ilgili siyaset belirleme başlamıştır. İnsan yaşamını mümkün kılan üretim ve üretim tarzı bu bağlamda mekânın değişim ve dönüşümünde belirleyici olmuştur. Zira, yerleşik hayata geçişi başlatma yanında yerleşik hayat içinde sosyal hareketliliği belirleyen önemli bir değişken üretim tarzı ve modeli olmaktadır. Üretim, tüketim ve paylaşımı içeren ekonomideki değişim ve dönüşüm, kendini en net ve somut olarak mekânda göstermektedir. Binlerce yıllık tarihselliği bulunan kent, insanoğlu kendisi için yarattığı bir yapay mekâna sahiptir. Günümüz nüfusunun çok önemli bir kesiminin artık kentlerde yaşıyor olmasına ilişkin olarak modern dünya ve yaşamıyla ilgili her tür çözümlene dolaylı yoldan kente, kentsel mekâna ve kent imgesine gönderme yapmaktadır.

Yakın bir tarihten beri kentlerin çok hızlı bir şekilde büyümesi, kentin mekânsal biçimlenmesinde önemli değişiklikler doğurmaktadır. Kent sistemindeki çeşitli faaliyetlerin konum ve dağılımında önemli oranda yeniden örgütlenmeler ortaya çıkmaktadır. İçinde yaşayan nüfusun artmasına bağlı olarak kentlerin kalabalıklaşması, teknolojinin olağan üstü gelişmesi sonucu sanayi sonrası dönüşümlerin ivme kazanması ve kapitalist düzenin mekânı keşfetmesi gibi gerçeklikler sonucunda kent içinde fiziksel ve sosyal bir ayrışma durumu söz konusu olmaktadır. Mekânın “kullanım değeri”nden çok “değişim değeri”nin öne çıkartılması ona bakışı değiştirmektedir. Bu gelişmelere bağlı olarak kentsel mekânlarda bir takım dönüşümler gözlemlenmektedir. Çalışma, kentsel mekânlarda meydana gelen değişim ve dönüşümleri etki sonuç ilişkisi üzerinden açıklamayı hedeflemektedir.

Transformation of Urban Space

Ünal Şentürk*

As mankind began to build a stable settlement, the place situation began to be discussed and politics about it started. In this context, the mode of production and production that made human life possible became decisive in the transformation and transformation of space. This is because an important variable determining the social mobility within the established life as well as initiating the settled life pass is the mode and mode of production. Change and transformation in the economy, including production, consumption and sharing, manifest themselves in the clearest and most concrete place. Having thousands of years of history, the city has an artificial space that man created for himself. With regard to the fact that a very important segment of today's population is now living in the cities, every kind of analysis related to the modern world and its life refers to indirect urban, urban space and urban image.

The rapid growth of cities since a recent date has led to significant changes in the spatial shape of the city. The reorganization of the city system in a significant way emerges in the position and distribution of the various activities. As a result of the crowds of cities due to the increase of the population living in it, the post-industrial transformation of the aftermath of the extraordinary development of the technology accelerates and the capitalist order explores the space, there is a physical and social dissolution within the city. The prospect of "the value of change" rather than the "use value" of the place changes its outlook. Depending on these developments, a number of transformations are observed in urban spaces. The aim of the study is to explain the changes and transformations that took place in urban spaces through the relation of effect effect.

Sürdürülebilir ve Ekolojik Kent Kavramına Bütüncül Bir Bakış

Derya Oktay*

Bugünün kentleşme dinamikleri yalnızca büyük arazi ve doğal kaynakların harcanmasına, ekosistemin zarar görmesine, çeşitli zararlı kimyasalların üretilmesine, gittikçe artan mesafelerin yaratılmasına ve küresel ısınmanın artışına değil, topluluklar arasında eşitsizliğin yaratılmasına, yerel topluluk ruhu ve sosyal değerlerin, ekonominin ve yaşam kalitesinin yitirilmesine de neden olmaktadır. Bu durum kentsel boyutta değişim ve dönüşümlerin kolayca izlenilebildiği geleneksel kökenli kentlerde daha da kritik düzeye ulaşmıştır. Bu da, geleneksel kentin özelliklerine ve küresel fikirlerin, uygulamaların ve teknolojilerin hem kent ölçeğinde hem de mimari ölçekte yerel sosyal ve kültürel pratiklere etkisine duyarlılığı zorunlu kılar. Bu çalışma, bu doğrultuda, ekolojik ve kültürel sürdürülebilirliği bütünleştirme hedefi doğrultusunda 'insani sürdürülebilir kentleşme' için bir çerçeve oluşturmayı hedefler. Bu kapsamda, günümüzdeki sürdürülebilirlikten yoksun kentleşmenin nedenlerini irdeler; sürdürülebilir kent planlaması ve tasarıma çağdaş yaklaşımları değerlendirir; ve geleneksel Türk (Osmanlı) kenti örneğinde geleneksel örüntüleri inceleyerek, sürdürülebilir kentin bileşenlerinin yeniden tanımlandığı, bütüncül bir araştırma ve geliştirme modeli ortaya koyar.

An Integrated Approach to the Concept of Sustainable and Ecological City

Derya Oktay*

Today's development practices do not only consume enormous amounts of land and natural resources, damage ecosystems, produce a wide variety of pollutants and toxic chemicals, create ever-growing distances and fuel global warming, but also create inequities between groups of people, undermine local community and social values, economies and quality of life. These incremental changes imply a more critical state in cities of traditional societies where transformations in the urban level are still visible. This calls for sensitivity to the traditional urbanism and impact of global ideas, practices, and technologies on local social and cultural practices both at the city scale and architecture scale. In line with these, this paper aims to establish an environmentally sound and human friendly framework for 'human sustainable urbanism' integrating ecological and cultural sustainability. In this context, the study firstly provides a conceptual understanding of sustainable urbanism and a critical review of its philosophical and practical framework; secondly, it provides a critical assessment of contemporary approaches to sustainable urbanism and architecture; thirdly, the paper analyses the traditional Turkish city which provides valuable clues for sustainable development, and

Sustainable Healthy Neighbourhoods for Cities of Tomorrow

Arzu Kocabaş*
Murat Diren**

Urbanisation is one of the most important global processes of the 21st century, with cities, as key players. It is widely accepted that cities, as the engines for business and innovation, can and should provide education, jobs, health, security and growth for the urban community. In this context, 'the city we need' was introduced by the UN, as a new paradigm for building sustainable and well-managed cities for tomorrow (UN-Habitat, 2016). This urban paradigm evolved into a manifesto, presenting a 'common vision' driven by principles and drivers of change - the New Urban Agenda.

Currently, the global urban community, in aggregate, has the most comfortable living conditions on earth. But the wellbeing of the world community is not yet achieved. Complex and chronic health conditions, particularly, rising mental health conditions, have a significant negative impact. There is still significant progress to be made towards a more unified understanding of health / wellbeing of human beings, which could positively influence the trajectory of urban planning and development. There is an evolving range of urban health protection initiatives, aiming to address this issue, with hopeful outcomes in more developed parts of the world. However, there are also some urban-village initiatives, as yet on the margins of the global discourse, which address the issue from a more holistic perspective in the eastern hemisphere.

From this perspective our research aims to contribute to the development of a rigorous model for sustainable urban development and inclusive governance, with particular reference to sustainable healthy neighbourhoods / villages. Therefore, the paper first reviews 'the city we need' initiative, as an overall analytical framework. In this context, the emerging concept of 'sustainable healthy neighbourhoods' is introduced to provide a more specific framework for a detailed analysis at a local level. The paper then presents some of the initial findings of exploratory case study research undertaken by the authors in Auroville, India in 2017. The paper concludes with a preliminary assessment of the potential of an innovative holistic approach to sustainable healthy neighbourhoods, which embraces a broader definition of health/well-being than that which is embedded in contemporary neighbourhood / village development.

Key words: eco-system, well being, holistic approach, sustainable healthy neighbourhoods, Auroville

*Prof. Dr., MSGSÜ, Sürdürülebilir Kentsel Dönüşüm Uygulama ve Araştırma Merkezi Müdürü/
Mimar Sinan Fine Arts University (MSFAU), Director of Sustainable Urban Regeneration Research Centre (SURREC)

Urban Nomadism and Pop-Up Residences: An Alternative for Living or Not?

Aslı Ulubaş Hamurcu*

Nomadism or nomadic culture is, today, not only regarded as an ancient way of living; but, also a reality of the 21st century - with a small difference: increasing number of nomads within urban area. In parallel with the technological developments, some changes in the way of living have occurred: mobility of the individuals increased; boundaries and limits started disappearing; tendency towards being attached to a particular place is weakened letting the one to enlarge his/her mobility space more and more. Urban nomads and their needs, although not reached much attention from academes, hereby, stand as a stubborn fact for the agenda of urban planning. This brings the necessity for reprising the city in terms of its land use and configuration regarding the profiles of its inhabitants.

Urban nomadism is a wide-ranging topic; but, in this particular study, residential areas are taken into consideration as the case. In the first part of the study, literature review is made about the history of mobile architecture and mobile housing in order to understand and determine the housing supply related with nomadism in different periods of time. With this review, by examining the reasons behind the process and the change mobile residences have undergone, it is aimed to make an inference about future uses and variances of mobile housing: what will residential areas and in relation cities look like in the future? In order to propose possible outcomes, one of the trending approaches to infer about functional uses of future cities, which is pop-up stream, is chosen as theoretical basis. Therefore, in the second part of the study, it is discussed in relation with new nomadism through examples of types of housing supply already produced and a question is asked: will it be an alternative for living or not? So, the main aim of the study is to draw attention to the potential impacts of urban nomadism on residential areas within context of urban space. For this reason, in the light of literature review, discussion over various examples (mobile housing and pop-up residences) is carried.

Keywords: future cities, urban nomadism, future housing, pop-up culture, urban planning

Sürdürülebilir, Dayanıklı Kentler ve Kentliler Hayallerden Hedeflere

Selçuk Özdiğil*

Sürdürülebilir kentler, kentte yaşayanlara ve gelecek kuşaklara onurlu bir yaşam sağlamak için doğal çevreyle uyum içinde gereksinimlerini karşılayabilecekleri refah fırsatları sunan yerleşim ve yaşam alanları olmalıdır.

Kentler yaşayan organizmalar gibi enerji ve hammaddeleri girdi olarak alır, sindirim, solunum, dolaşım sistemlerini kullanarak ürün ve hizmetlere dönüştürürken atıklar üretir, büyür ve zenginlik yaratırlar. Bu etkinlikler yaşam koşulları ve iş olanakları artan oranlarda insanları şehirlere çeker. Kentler yoğunlaşarak verimlilik ve ölçek ekonomisi sağlasa da kentte yaşayanların kırsala göre daha fazla girdi, hammadde, enerji, su ve gıdaya bitmek bilmeyen bir iştahı vardır. Bu tüketimin yarattığı seragazi salımlarının sonucunda hızla artan küresel iklim değişikliği tehdidinde, kirlilik ve atık dağları da eklenince şehirler kendi yıkımlarını hazırlamaktalar. Bu eğilim aynen sürerse Dünya, kaynaklarının ve kendini yenileme kapasitesinin sınırlı olması nedeniyle giderek artan nüfus ve kentleşme baskısıyla ekolojik olarak başedebilecek durumda değildir.

Bilinçli kent yöneticileri sürdürülebilir bir gelecek için kentlerinin özelliklerini, fiziksel yapısını, doğanın ve insanların gereksinimlerini iyi anlayıp kent ekolojisini koruyarak düzelterek, kentlerini ve yapıları çevresini sağlıklı, aşırı iklim olaylarına dayanıklı hale getirecek, kentte yaşayanların refahını arttıracak politikaları tasarlayıp hayata geçirmelidirler.

Akıllı kent yöneticileri, sürdürülebilir bir gelecek için, kentlerin girdi gereksinimlerini azaltarak tasarruf sağlarken kirliletmeyen, atıksız ve döngüsel hammadde akışını başarmalıdır. Ancak bu şekilde kent ve kentlilerin hammadde, karbon, su, gıda ayakizlerini küçültebilir; iklim değişikliğine dayanıklı hale getirecekleri kentlerinin refah merkezleri olması ve insan odaklı gelişimi için yoğun, ilişkili kent planlarıyla yaratıcı mekanlar yaratabilirler. Tüm bunların olabilmesi için kent ekolojisinin ancak doğanın haklarına öncelik tanıyıp karşılayarak dengelenebileceğini; sürdürülebilir gelecek hayalinin gerçekleşmesinin, ancak ve ancak bu hayalin kentlilerle paylaşılmasıyla oluşacak ortak akıl, kararlı ve katılımcı yönetimle sağlanabileceğini bilmelidirler.

Sustainable, Resilient Cities and Citizens From Vision to Goals

Selçuk Özdil*

Sustainable cities should provide to today's citizens and the future generations a decent living and welfare satisfying their needs in harmony with the environment.

Cities are like living organisms, they take in energy and raw materials as input, convert those through their digestion, respiration and circulation systems to services and products; generating growth and welfare but garbage too. Increasing activity, jobs and improving life standards draw in more people to the cities. Increasing compactness enable economy of scale but compared to rural living, cities have insatiable demand for more resources, raw materials, energy, food, water etc. The resulting greenhouse gas emissions increasing climate change related risks compounded with pollution, garbage mounds, traffic etc is actually preparing self induced demise of the cities. If this business as usual trend and fast urbanization rate continues, the limited self renewal rate of the Earth -our home planet- is ecologically incapable of coping with the demand.

Smart city administrations should realize the geographical, physical specifics of the city, comprehend the needs of the nature and aspirations of the citizens for welfare and pursue policies to attain healthy built environment resilient to climate change while restoring and protecting the ecology.

Intelligent administrations should accomplish non-polluting, waste-less, circular raw materials flow for a sustainable future through savings and reductions in input resource requirements. Hence they can assure a sustainable and resilient future for their cities becoming innovative, creative human-centric welfare centers by reducing the materials, water, food and carbon footprints of their citizens through compact, connected city plans.

For all this to be realized, the city administrators should holistically recognize the rights of the nature in order to balance the ecological environment of the city which can only be succeeded by creating a shared vision with the citizens for a sustainable future based on common sense, consensus and a transparent, participative governance.

* ÇEDBİK Turkish Green Building Council - Chairman

Düşük Karbonlu Kentsel Gelişme Bağlamında Korunacak Kültür Varlıklarının Değerlendirilmesi

Zerrin Bostan*
Arzu Kocabaş**

Makalenin amacı; Türkiye ulusal 'sürdürülebilir kalkınma' hedefine yönelik, sürdürülebilir planlama unsuru olan düşük karbonlu kentsel gelişim yaklaşımına katkı olarak, kültür varlıklarını koruma yöntemlerine, enerji verimliliği çerçevesinde yenilikçi uygulama yaklaşımları getirmektir.

Çalışmada yöntem olarak ulusal ve uluslararası yazın taraması ile yüz yüze görüşme yöntemi uygulanmıştır. Araştırma konusu çözümlenirken kavram-test modeli uygulanmış ve araştırma konuları ana hatları ile belirlenmiştir. Araştırmada öncelikle oluşturulan kavramsal çerçeve ışığında, seçilen ulusal tarihi bir binanın koruma uygulama yöntemleri ile uluslararası tarihi bina genel koruma uygulama yöntemleri karşılaştırmalı olarak incelenmiştir. Seçilen örnekler bağlamında uygulanan yöntemler arasındaki iklim değişikliği sorununa yaklaşım farklılığı irdelenmiştir. Elde edilen bulgular, karşılaştırmalı irdelenimin sonucu olarak çözüm önerileri ve olası yöntemleri içermektedir.

Sonuç olarak, koruma alanlarında kentsel yaşam kalitesinin artırılmasının sağlanması için; çevre dostu yenilemenin temel prensiplerinin tüm stratejiler ile birlikte değerlendirilip bütünleşik olarak belirlenmesi ve ulusal düzeyden yerel düzeye iklim eylem planlarının hazırlanması gerektiği ortaya konulmuştur.

Anahtar kelimeler: İklim Değişikliği, düşük karbonlu kentsel gelişme, sürdürülebilir kentsel koruma, yenilenebilir enerji, UNESCO Dünya Miras Alanı Yönetim Planı.

*Y. Mimar, Altındağ Belediyesi, İmar ve Şehircilik Müdürlüğü, Tarihi Alan Koruma Şubesi, Ankara

**Prof. Dr., Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi (MSGSÜ), Sürdürülebilir Kentsel Dönüşüm U. A. Merkezi (SÜRKAM) Müdürü

Reviewing Protection of Cultural Built Heritage inThe Context of Low Carbon Urban Development

Zerrin Bostan*
Arzu Kocabaş**

The aim of this research is to assess different approaches of application to the current methods of renewing cultural assets without losing their originality for the Sustainable Development goals of Turkey, as a contribution to the framework of low carbon urban development.

Research methodology employed here incorporates utilising national and international literature review together with face-to-face interviews. A specific conceptual framework was developed for the basic analysis of the key research topics. In the context of this conceptual framework, it was possible to undertake an international comparative analysis involving both a local historic building and an international approach to historic buildings, as part of a historic site. The key question regarding the energy efficiency aspect of historic buildings that are in use was comparatively assessed.

In order to increase the quality of urban life in historic areas, the basic principles of renovation of historic buildings to take on board low carbon strategies. It is essential that conservation policies and renovation practices to be integrated with national and local climate strategies and action plans to accommodate unique local culture and needs.

Keywords: climate change, low carbon urban development, sustainable urban conservation, renewable energy, World Heritage Site Management Plan.

*Altındağ Municipality, Dir. of Urban Development and Urban Plan.,HistoricAreaProtectionBranch, Ankara
**Mimar Sinan Fine Arts University (MSFAU), Director of Sustainable Urban Regeneration Research Centre (SURREC)

Panel (Davetli Konuşmacı) / Konuşma Metni

Sürdürülebilir Performanslı Kentsel Dönüşüm - SüperKent Etiket Sistemi ve Mahalle Standardı

Evren Sayın*
Bülent Yalazı
Onat Çağatay Muşta
Ayşe Seyma Manap

Geçtiğimiz 20 yılda afet risk azaltımı (sakinim) ve iklim değişikliği adaptasyon çalışmalarının uluslararası gündemde hızla önem kazanan ve birbirine ilişkili olarak ele alınması gereken iki kavram olarak öne çıktığı görülmektedir. Avrupa Birliği ve Birleşmiş Milletler de yaptıkları çeşitli anlaşmalarla bu iki kavram arasındaki ilişkinin altını çizmekte ve bu alanlarda politikalar geliştirmenin önemini vurgulamaktadır.

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, her iki alanda da ortaya çıkan sorunlara bir çözüm getirebilmek ve ülkemizin iklim değişikliği konusundaki ulusal yükümlülüklerinin karşılanabilmesine katkı sağlamak amacıyla kentsel dönüşümün araç olarak değerlendirileceği bir uygulama standardının elde edilmesini planlanmış ve bu doğrultuda belirli özellikleri haiz yerleşim yerlerinden öncü bir perspektife sahip “ekolojik yerleşme birimleri” elde edilmesini hedeflemiştir.

6306 Sayılı Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanun çerçevesinde gerçekleştirilecek Ekolojik Yerleşme Birimi Standartlarının Belirlenmesi ve Uygulanması Projesi afet riski altındaki alanların dönüşümünün sürdürülebilirlik ilkelerine göre yürütülmesini ve finans kuruluşlarının sürdürülebilirlik temalı kredi olanaklarının kentsel dönüşümde değerlendirilebilmesini sağlayarak kentsel dönüşümde “Sürdürülebilir Performanslı Kentsel Dönüşüm” (SüPerKent) adı verilen yeni bir süreç başlatacaktır.

Klasik planlama anlayışı ile kıyaslandığında çevre dostu ve çevreye duyarlı bir planlama ve uygulama yaklaşımı olan Ekolojik Yerleşme Birimi Planlaması sonucunda, azaltılan sera gazı emisyonu ile daha kaliteli ve sağlıklı bir kentsel yaşam tarzının oluşturulması yanı sıra enerji, su ve doğal kaynakların kullanımı bakımından yüksek ekonomi sağlanacaktır.

Bu çalışmanın sonuçları Türkiye kentlerinde etkili karbon emisyonu stratejileri geliştirilmesinde bir kılavuz niteliği taşıyarak öncü bir rol oynayacak ve Türkiye’de Sürdürülebilir Performanslı Kentsel Dönüşümün gerçekleştirilebilmesi için yasal bir zemin hazırlanmasına katkı sağlayacaktır.

Urban Regeneration With Carbon Economy

Evren Sayın*
Bülent Yalazı
Onat Çağatay Muşta
Ayşe Şeyma Manap

In Turkey, approximately 6.5 million dwelling units are deemed to be under disaster risks and it has become a government policy to rebuild this building stock. In order to fulfill the financial dimension of this urban regeneration attempt, the Ministry of Environment and Urbanization has developed a planning standard called “Sustainably Performed Urban Regeneration” SuPerUrban to mobilize the economies of sustainable living styles. Compared with the classical urban planning approaches, the environment friendly planning and urban design standard has focused on reducing the carbon footprint of the redevelopment and to create a new urban lifestyle in terms of the use of land, energy, water, natural resources and transportation. SuPerUrban reduces living costs of the households and local government expenditures and provide efficiencies that can be measured with the reduced percentage of the overall carbon footprint. Eventually, while being urban friendly it provides the means for the households to finance their share of the cost of regeneration with their reduced daily expenditures. In order to facilitate the model, carbon footprint calculation tool is developed to assist the project owners at both the neighborhood and building levels. Certain technology alternatives are provided to choose and compare the savings and reductions easily from the web. A pilot project is also developed using the standard and the tool in Eskişehir, Turkey. The technologies to be used in the project are intended to be produced in the area in order to provide jobs and create a green economy.

Keywords: Sustainability, Urban Regeneration, Ecological Labelling System, SuPerUrban

Kentlerin Planlanması Sürecinde Bazı Doğa Kaynaklı Afet Tehlikeleri: Örneklerle Yerbilim Çalışmaları

Ayşe Çağlayan*
Cahit Kocaman**
Veysel Işık***
Reza Saber****

Dünya nüfusunun önemli bir kesimi modern toplumların yerleşim merkezi olan kentlerde yaşamaktadır. Kentleri, doğa kaynaklı afetler karşısında riskli hale getiren en önemli unsur kentlerin kurulması ve gelişimi sürecinde yer seçimi çalışmalarında ve uygulamalarında oluşan eksikliklerdir. Ülkemiz her yıl depremler başta olmak üzere, kütle hareketleri, sel ve su baskını gibi doğa kaynaklı afetlerden biri veya bir kaçının etkisi altında kalmaktadır. Türkiye genelinde toplam yerleşim birimi sayısı (35.570) dikkate alındığında her üç yerleşim biriminden en az biri afet olayından etkilenmektedir. Bu veriler, Türkiye'nin afetten etkilenebilecek kent nüfusu açısından yüksek riskli ülkeler grubu içerisinde yer aldığını göstermektedir. Özellikle geçen yüzyıl içerisinde meydana gelen deprem, kütle hareketleri, sel ve su baskını türü afetler, binlerce insanın hayatını kaybetmesine, yüzbinlerce konut veya yapının ise çeşitli şekillerde tahrip olmasına neden olmuştur.

Afet yönetimi döngüsü, risk ve zarar azaltma, hazırlık, müdahale ve iyileştirme olmak üzere dört önemli aşamayı kapsamaktadır. Kentleri afetlerden korumada en önemli süreç, kent için afet tehlike ve risklerinin önceden tespit edilmesi ve doğru uygulamalar yapılmasıdır. Yerbilim çalışmaları, mekânsal planlama sürecinde kentlerin kurulacağı yerlerin doğru seçilmesinde, planlanacak ve yapılaşmaya gidilecek alanlardaki afet tehlike ve risklerinin belirlenmesinde, afetlerin önlenmesinde veya zararlarının azaltılmasında öncelikli çalışmalardır.

Yerbilim çalışmaları ile imara açılması düşünülen alanlarda ya da imarlı alanlardaki revizyon çalışmalarından önce olası afet tehlike ve risklerini ortaya koyan jeolojik-jeoteknik/mikrobölgeleme etüt raporları hazırlanır. Bu raporlar, her tür ve ölçekte planı yapılacak yerleşim alanlarındaki mevcut ya da potansiyel doğa kaynaklı afet tehlikelerini yersel ve bölgesel olarak değerlendirmekte ve olası mühendislik problemlerini ortaya koymaktadır. Jeolojik, jeoteknik, paleosismolojik ve jeofizik temelli çalışmalar kent alanlarının yerleşime uygunluk değerlendirmesinin yapılmasına "yerleşime uygun, önlemleri ve yerleşime uygun olmayan alan" sınırlarının net olarak çizilmesine olanak sağlamaktadır. Bu kapsamdaki uygulamalar ve çalışmalar ile özellikle son 6 yıl içerisinde yaklaşık 20.000 yerleşim alanının afet tehlike ve riskleri belirlenerek mekânsal planlaması gerçekleştirilmiştir.

*Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Mekânsal Planlama Genel Müdürlüğü, Yer Bilimsel Etüt Dairesi Başkanlığı, Çankaya, Ankara. Ankara Üniversitesi, Jeoloji Mühendisliği Bölümü, Tektonik Araştırma Grubu, 50. Yıl Yerleşkesi, Gölbaşı, Ankara. ayse.caglayan@csb.gov.tr
 **Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Mekânsal Planlama Genel Müdürlüğü, Yer Bilimsel Etüt Dairesi Başkanlığı, Çankaya,
 ***Ankara Üniversitesi, Jeoloji Mühendisliği Bölümü, Tektonik Araştırma Grubu, 50. Yıl Yerleşkesi, Gölbaşı, Ankara.
 ****Ankara Üniversitesi, Jeoloji Mühendisliği Bölümü, Tektonik Araştırma Grubu, 50. Yıl Yerleşkesi, Gölbaşı, Ankara.

Some Natural Hazard Risk in Urban Planning: Geological Case Studies

Ayşe Çağlayan*
Cahit Kocaman**
Veysel Işık***
Reza Saber****

A significant part of the world population lives in urban, which are the settlement centers of modern community. The most significant fact making cities vulnerable to natural disasters is deficiencies in site selection studies and applications during the urban planning and urban development. Turkey is affected by one or more of natural disasters such as earthquakes, mass movements, and floods in almost every year. Considering the total number of settlements (35.570) in Turkey, at least one of the three settlements is affected by the disaster. This indicates that Turkey takes place in the high-risk group of countries, in terms of the urban population that might be affected by the natural disasters. Specifically, disasters such as earthquakes, mass movements, and floods have caused thousands of people to lose their lives and hundreds of thousands of houses or buildings to be destroyed in various forms within the last century. The disaster management cycle consists of four important stages: mitigation, preparedness, response, and recovery. The most important process in protecting the urban from disasters is the pre-determination of disaster hazards and risks and operating of accurate applications. Geological studies are a priority for suitable settlements where cities will be established, determination of disaster hazards and risks in the areas to be planned and constructed, and disaster prevention or reduction of their losses during spatial planning processes.

Geological-geotechnical and microzonation investigation for development plan reports are prepared within the light of the geological studies for the areas, which are planned to be developed newly, or considered to be rebuilt, which show disaster hazards and risks of them. These reports assess local and/or regional scale disaster hazards from existing or potential natural disasters in all types and scales of settlement areas, which are considered to be planned and reveal all potential engineering problems. Thus, the studies based on geology, geotechnic, paleoseismology and geophysics provide us for evaluating settlement fidelity of cities and differentiating sub-areas as an “appropriate area, preventive actions area and inappropriate area”. Within the last 6 years, spatial planning studies under this scope have been carried out for almost 20.000 settlement areas for determining the disaster hazards and risks in Turkey.

*Ministry of Environment and Urbanization, General Directorate of Spatial Planning, Department of Geological Survey, TR-06510, Ankara, Turkey.
Ankara University, Department of Geological Engineering, Tectonics Research Group, Ankara, Turkey.

**Ministry of Environment and Urbanization, General Directorate of Spatial Planning, Department of Geological Survey, TR-06510, Ankara, Turkey

***Ankara University, Department of Geological Engineering, Tectonics Research Group, Ankara, Turkey.

****Ankara University, Department of Geological Engineering, Tectonics Research Group, Ankara, Turkey.

Faziletli Şehri Bugün İnşa Etmek

Mustafa Tekin*

Şehir ve toplum, insanoğlunun bilinebilen en eski, tarihten itibaren araştırmalar, analizler kadar teorilerin de konusu olmuştur. Şehrin nasıl olacağı, ideal şehir ve şehirlerin durumları bugün de ayrı bir önem kazanmıştır. Zira modern sanayi kent olgusu ile birlikte bugün, şehirler suç üreten ve metafizik zayıflıklarla yaşayan bir hale düşmüşlerdir. Bu durum, bir yandan yeni metafizik arayışları gündeme getirirken, diğer yandan faziletli bir şehrin nasıl inşa edileceğine dair tartışmalara referansta bulunmaktadır.

Ünlü filozof Farabi, nasıl bir toplum ve şehir sorusuna “Faziletli Şehir” şeklinde nitelendirdiği (El-Medinetü'l-Fazıla) bir ideal ile cevap vermektedir. Farabi, Faziletli Şehrin niteliklerini tanımlarken çok farklı unsurları gündeme getirmektedir. Öncelikle bu eserin başında mutlak bir varlık olarak Allah’a göndermelerde bulunmaktadır. Bu varlığın özelliklerini betimlemektedir. Ardından toplum konusuna geçmektedir. Sanki varlık ve toplum konuları arasında ilk bakışta bir ilişki yokmuş gibi durmaktadır. Ancak Farabi’nin betimlemeleri, şehirde “kutsal” ve “metafizik” anlayışı merkeze yerleştirdiğini göstermektedir. Daha da önemlisi, bu şehir “erdem”lerle beslenecektir. Aslında erdemler bir şehri faziletli hale getirmektedir.

Farabi, faziletli şehrin karşısına farklı toplum tiplerini yerleştirmektedir. Farklı isimlerle tasnif ettiği bu toplumların genel özelliği, erdem konusunda bazı zafiyetlere sahip olmalarıdır. Meselâ; bir şehrin yaşam amacı sadece biyolojik ihtiyaçları ile sınırlıdır. Bazı şehirler, sadece kendilerini hazza adanmışlardır. Bir şehir ise, şan ve şeref için yaşamaktadır.

Bugün şehirler giderek sekülerleşmekte, suç odakları haline gelmekte, içinde gettolar oluşmakta ve nihayetinde yaşanabilirlik düzeyleri zayıflamaktadır. Özellikle son elli yıl içerisinde şehre olan göçler ve aşırı taleplerin, yeni sorunlar çıkardığını bilmekteyiz. Bu sorunların çözümü ise, metafizik ve erdem başlıklarını öncelikle çağrıştırmaktadır.

Bu tebliğde biz, öncelikle Farabi’nin “faziletli Şehir” kavramını betimlemek ve buradan temel dayanak noktaları çıkarmak istiyoruz. Ardından bugün çok farklı sorunlarla ortaya çıkan şehre dair temel problemleri ortaya koymayı amaçlıyoruz. Bugün şehirlerin erdem ve metafizik bakımından hangi sorunlarla malül olduklarını tartışarak, faziletli bir şehrin nasıl inşa edileceğine dair değerlendirmeler sunmak istiyoruz.

Anahtar Kelimeler: Şehir, Faziletli Şehir, Din, Metafizik, Toplum.

Building the Virtuous City Today

Mustafa Tekin*

The city and society are the oldest known human beings, and theories as well as researches and analyzes have been the subject of history. How the city will be, the situation of the ideal cities and cities has gained a special importance today. Because today, with the modern industrial city phenomenon, cities are becoming crime-producing and metaphysical. This includes a controversial referendum on how to build a virtuous city while on the one hand bringing forth new metaphysical quests.

The famous philosopher Farabi responds with an ideal of what he describes as a “virtuous city” in the question of society and city (El-Medinet al-Fazila). While describing the qualities of the Virtuous City, Farabi brings many different elements to the agenda. First of all, at the beginning of this work they are sent to God as an absolute being. It depicts the properties of this entity. Then it goes to the society. At first glance there seems to be no relationship between existence and society. But Farabi’s depictions show that he places the “sacred” and “metaphysical” understanding in the center. More importantly, this city will be fed “virtue”. In fact, virtues make a city virtuous.

Farabi places different types of society against the virtuous city. The general character of these societies, which they have classified with different names, is that they have some weaknesses in virtue. E.g; the purpose of life of a city is limited only to its biological needs. Some cities only devote themselves to the occasion. A city lives for glory and honor.

Today, cities increasingly become secularized, become crime focus, ghettos are formed, and eventually the level of livability is weakening. Especially, we know that immigrants and extreme demands that have taken place in the last fifty years have brought new problems. The solution of these problems, first of all, calls for the titles of metaphysics and virtue.

In this paper, we first want to describe Farabi’s concept of “virtuous city” and draw out basic bases from here. Then we aim to reveal the basic problems of the city that emerged with very different problems today. Today we want to present the evaluations of how to build a virtuous city by discussing the problems of cities with respect to virtue and metaphysics.

Key words: City, Virtuous City, Religion, Metaphysics, Society.

Balıkesir Büyükşehir Belediyesi' ne Ait Katı Atık Entegre Tesislerinin İşletilmesi

Building a Virtuous City Today - Metaphysical Searches in the City

Mustafa Yılmaz*

Balıkesir; Hem Marmara hem de Ege Denizi'ne kıyısı olan; başlıca geçim kaynaklarının hayvancılık ve tarım olması sebebi ile tarıma dayalı endüstrinin geliştiği, su havzaları, ormanlık alanlar gibi ekolojik doğal ortamların bulunduğu şehrimizdir. Bu sebeple çevre ve insan sağlığını olumsuz yönde etkileyen katı atıkların kontrolü amacıyla; Balıkesir Katı Atık Yönetim Projesi kapsamında katı atık entegre tesisleri kurulmuştur. Bu tesislerde; Evsel Katı Atık Düzenli Depolama Sahası, Çöp Sızıntı Suyu Toplama Lagünü, Çöp Sızıntı Suyu Arıtma Tesisi, Pilot Kompost Tesisi, Ambalaj Atığı Toplama ve Ayırma Tesisi, Tıbbi Atık Sterilizasyon Tesisi, Atık Pil Geçici Depolama Ünitesi bulunmaktadır. Tıbbi atıklar sterilizasyon işlemine tabi tutulmakta ve sonrasında evsel atıklar ile bertaraf edilmektedir. Yeşil Atıklardan kompost oluşturulmaktadır. Ambalaj Atıkları kaynağında ayrı toplanarak; atığın kaynağında azaltımını hedefleyen yaklaşımla öz kaynak yönetimi prensibinde gerikazanıma katkı sağlayarak sürdürülebilir çevre bilinci oluşturulmuştur. Mevcut durumda ilimiz sınırlarında 3 noktada kurulan aktarma istasyonlarıyla evsel atıklar tek bir noktaya taşınıp bertaraf edilerek vahşi depolama alanları rehabilite edilmiştir. Bu rehabilite edilen alanlar; su havzası, dere, çay, ova, ormanlık ve mera gibi doğal yaşam alanlarıdır. Böylelikle çöp suyu ve metan gazı kontrolü ile yeraltı suyu, toprak ve hava kirliliğinin önüne geçilerek insan ve diğer canlıların varlık ve gelişmelerini sürdürebilmesi için gerekli olan koşulların bütünlüğünün sağlanmasına yönelik adım atılmıştır

Balıkesir İlinde Yapılan Sokak Hayvanları Rehabilitasyon Tesisleri ve İşletmeleri

Operation of Solid Waste Integrated Facilities of Balıkesir Metropolitan Municipality

Mustafa Yılmaz*

Günümüzde, ilgili kurum ve kuruluşlarımızla beraber vatandaşlarımızın sokak hayvanlarının sağlık ve refahı için hassasiyet gözetmesi önem arz etmektedir. 2014 yılında Balıkesir Büyükşehir Belediye Başkanlığımızın kurulmasının hemen ardından sokak hayvanlarının sağlık ve refah şartlarının iyileştirilmesi ve hayvan sevgisinin genç yaşlarda topluma kazandırılması kurumumuz faaliyetleri arasında öncelikli olarak yerini almış, İvrindi İlçemizde Büyükşehir bütünlüğüne hizmet edecek şekilde modern bir geçici bakımevi ve rehabilitasyon merkezi inşa edilerek, 01.01.2017 tarihinde faaliyete başlamıştır.

Tesisin bakım operatif üniteleri, sokak hayvanlarının her türlü etolojik ihtiyaçları ve fiziki durumlarına göre planlanmıştır. Bakımevlerimiz ameliyathaneleri gelişmiş teknolojik tıbbi cihaz ve ekipmanlar ile donatılmış olup, hayvan sağlık ve refahı adına gerekli hijyenik koşullar da hassasiyetle sağlanmaktadır. Sokaklarda bulaşıcı hastalık veya diğer şüpheler sebebiyle müşahade altında tutulan hayvanların gerekli süre içerisinde barınma, bakım ve tedavileri uyuz ve karantina ünitelerinde gerçekleştirilmektedir. Bakımevlerimizde sokak hayvanlarının doğal yaşam şartlarına en yakın koşullarda barınmalarını sağlamak amacıyla açık alanlar kullanılmaktadır.

Teknik çalışmaların yanında gelecek kuşaklara hayvan sevgisi ve doğa bilincini aşlamak, yapılan çalışmalarla ilgili vatandaşlarımız ve gençlerimizi bilgilendirmek amacıyla tesisimizde sosyal faaliyet ve aktiviteler gerçekleştirilmektedir.

Bakımevi çalışmalarıyla beraber, tedavi, ameliyat, rehabilitasyon ve işaretleme işlemleri tamamlanan ve kayıt altına alınarak doğal ortamına bırakılan sokak hayvanlarına, yaşamları boyunca, sivil toplum kuruluşları ve gönüllü hayvansever vatandaşlarımızla koordinasyon halinde yapılan saha çalışmalarıyla destek olunmaktadır.

5199 sayılı Hayvanları Koruma Kanunu ve Hayvanların Korunmasına Dair Uygulama Yönetmeliği doğrultusunda çalışmalarını hassasiyetle sürdürmekte olan bakımevlerimizin, her geçen gün gerçekleştirilen yenilik ve faaliyetlerle birlikte ulusal alanda örnek tesisler haline getirilmesi hedeflenmektedir.

*Balıkesir Büyükşehir Belediyesi, mustafayilmaz23@hotmail.com

Laodikeia Su Yasası (MS 113/114)

Celal Şimşek*

Son yılların en önemli arkeolojik keşiflerinden biri olan Laodikeia su yarası İmparator Traianus'a ithaf edilen anıtsal çeşmede ortaya çıkartılmıştır. Traianus Anıtsal Çeşmesi, 7.85x7.30 m içten içe ölçülere sahip yarım daire formudur. Çeşme granit, mermer ve onyx sütunlardan Korinth-Kompozit düzende 8 (ikisi Kompozit) sütunlu olarak inşa edilmiştir. Sütunlar üzerinde başlık, arşitrav-friz ve geison-sima blokları yer alır. Alınlıklar beşik-kırma ve yarım daire formu olup, bunlar münavebeli olarak yapılmıştır. Çeşme önüne yerleştirilen dikdörtgen mermer blok üzerindeki yazıt 30 satır olup bu yazıt imparator tarafından da onaylanan Laodikeia'da su kullanımı, dağıtımı, suyun kirletilmesi, kaçak kullanımını ve bunlara verilecek olan cezaları içeren önemli bir deklarasyondur. Bu yönüyle su yarası dünyada ender sayılabilecek MS 113/114 yılına tarihlenen 1900 yıllık önemli bir belgedir.

Yasada Laodikeia'dan bir elçilik heyetince onaylanması için Efes'te oturan Eyalet Valisi'ne (Prokonsül) sunduğu dilekçeden bahsedilmektedir.

Yazıtta bahsedilen kişi MS 113/114 yıllarında Asia (Anadolu) Eyaleti Valisi Aulus Vicirius Martialis'tir.

Sonraki bölümde *egregi*'nin, prokonsül ve onun elçisinin kararı kayıt altına alınmıştır. Adı geçen elçi Saenius Sabinus, daha önce bilinen bir şahıs olmamasına karşın Prokonsülün büyük Roma tarihçisi Cornelius Tacitus (MS 112/113?) olduğu tahmin ediliyor.

Kayıtlar, zamanın (MS 112/113?) Laodikeia strategos'u ve şimdi curator aquarum'u (MS 114/115 veya MS 115/116) Iulius Klaros tarafından tutulmuştur.

Adı geçen resmi görevlilerin yasal işlemlerinin ardından, Aulus Vicirius Martialis, Ephesos'da yaptığı gibi Laodikeia'ya da kamu suyunun kötüye kullanılmasına yönelik bir ferman göndermiş olmalıdır. Eyalet Valisi (veya daha az olasılıkla onun elçisi)'nin takdim edildiği uzun bir giriş bölümünden sonra seleflerinin aldığı kararlar alıntılanmış ve yazıtta kendi yayınladığı ferman kaydedilmiştir.

Yazıt, «Emrediyorum, bana ait olan bu ferman uyarınca, hiç kimse kent çeşmelerindeki veya borularındaki suyu herhangi bir bahane ile uzaklaştıramaz veya dağıtamaz» şeklinde başlamaktadır. Yazıtta genel hatları ile yaklaşık 20 km güneyden Salbakos (Babadağ) eteklerinden antik kente gelen suyun alıkonması, yolunun değiştirilmesi yasaklanmış ve suyun kamu yararına kullanımının tahsisinden söz edilmiştir.

Bundan sonra kurallara uymayanlar için ağır cezai müeyyideler yer alır. Suyun şahsi kullanılması ve zarar verilmesi durumunda 5000 Denarius ceza ve kent suyundan mahrum bırakılması, suyun kaçak ücretsiz kullanımı ve resmi görevli tarafından özel şahıslara hibe edilmesi, kamu suyunun özel evlerde ve bahçelerde kaçak kullanımı, su ve borularına zarar verenlere 5000 Denarius ceza verilecektir. Su hattıyla kente getirilen suyun tarım ve tarlalarda kullanılmayacağı belirtilmiştir. Yasa sertifikalanmış su borularının bir yada yarım parmak olacağına da yer vermiştir. Ayrıca su yolları ve depolarının üstünün örtülmesi ve bu işlem için de 30.000 Denarius bir hibenin verileceğini, resmi görevli yada özel şahısların su hattını yerinden kaldırması durumunda 12500 Denarius ceza verileceğini içerir. Diğer taraftan kente gelen suyun güvenliğinin sağlanmasını her yıl kent halkı tarafından seçilen onurlu iki vatandaşın yapacağı belirtilmiştir. Kent içinde ise suyun dağıtımını üç kişi yapacaktır. Bu kişilerin dolandırıcılık yapmaları durumunda ağır şekilde cezalandırılacakları karara bağlanmıştır.

Yazıtın son bölümü bu metnin yazımı ile alakalıdır. Vali bu metnin yazıt içerisinde geçen yapılara yazılmasını emreder.

«Laodikeialıların En muhteşem kentinde seçilen yöneticiler, benim fermanımı steller üzerine kazıyın ve insanların kendileri hakkında olan bu yasaları açıkça görmelerini sağlayın».

*Prof.Dr., Pamukkale Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Arkeoloji Bölümü Laodikeia Kazısı Başkanı

Laodikeia Water Law (113-114 CE)

Celal Şimşek*

Nymphaeum of Trajan was unearthed at the south end of the western portico of the Stadium Street. This monumental fountain was designed with a single-story façade arrangement and together with the large square before it. The structure is rectangular on the outside but has a semi-circular pool animated with a tabernacled façade, which had become quite fashionable about the end of the first century CE across the Roman Empire. With four granite columns along the front and eight marble columns along the curvature of the façade, crowned with pediments, this monumental fountain served as a tool of political propaganda displaying the might of the Roman Empire and the city of Laodikeia. The inscription known as the 'Water Law' was uncovered by the eastern wing of the façade overlooking the square; it addresses common issues such as use of water in the city, its cleanliness, protection of the supply line, its distribution, and properties of the officials in charge of controlling it and fines and punishment foreseen for those not abiding by the rules. Furthermore, this inscription indicates clearly that the fountain was built in 113-114 CE in the reign of Trajan (r. 98-117). The pediment designed like a temple's pediment and carried by two taller columns on the main façade one housed a sculpture group depicting Emperor Trajan overwhelming Dacian captive, which unveils the importance of the structure. The water was conveyed from the north into an arched basin at the southern end of the western portico of the Stadium Street; this basin supplied in three directions – the main pool in the front, and the lateral pools on the east and west.

NYSA Antik Kenti Şehir Planlaması

Serdar Hakan Öztaner*

Amaç

Bu bildiride Nysa antik kentinin topografyaya uyumlu şehir planlamasının, kazı çalışmalarıyla açığa çıkarılan yapılar ile cadde-sokak sistemi doğrultusunda arkeolojik olarak ele alınıp kent, çevre ilişkisi kapsamında değerlendirilmesi amaçlanmaktadır.

Yöntem

Aydın ili, Sultanhisar ilçesi sınırları içerisindeki Nysa antik kentinin şehir planlaması ve imar faaliyetleri üzerine kazı çalışmalarıyla önemli sonuçlar elde edilmiştir. 1907 ve 1909 yıllarında W. von Diest tarafından Nysa'nın ilk ayrıntılı topografik kent planı çıkarılmış, 1990-2010 yıllarında V. İdil başkanlığında yürütülen kazı çalışmalarıyla birbirini dik kesen ve birbirine paralel, orthogonal sistemde inşa edilmiş cadde sokak sistemi saptanmıştır. 2012-2016 yıllarında Aydın Müze Müdürlüğü başkanlığında S. H. Öztaner'in bilimsel danışmanlığında sürdürülen yeni dönem kazılarında cadde sokak sistemi ve kent planlaması üzerine yeni bilgi ve sonuçlar elde edilmiştir.

Bulgular

Nysa antik kenti Maiandros / Büyük Menderes nehrinin kuzeyinde, nehrin oluşturduğu bereketli havzada, Mesogis / Cevizli dağlarının güney eteğine Hellenistik Dönem'de kurulmuştur. Kent Roma İmparatorluk Dönemi'nde yoğun olarak kullanılan, Asia Eyalet başkenti Ephesos / Selçuk'dan başlayıp, Apameia / Dinar'a devam eden Batı Anadolu'nun kıyı ve iç bölgeleri arasındaki ulaşım ve ticareti sağlayan ana yol niteliğindeki "Doğu Yolu,, üzerinde bulunmaktadır.

Antik kentte kalıntıları açığa çıkarılan yapılar daha çok Roma, Geç Roma ve Bizans Dönemleri'ne aittir. Kentin kuruluş dönemine ait Hellenistik Dönem yapıları, kentte ağırlıklı olarak görülen Roma ve Bizans Dönemi mimarisinin altında kalmıştır. Bir dönem Nysa'da eğitimini sürdürmüş olan Amaseia / Amasya'lı coğrafyacı Strabon (MÖ.64-MS.21), Geographia adlı eserinde kenti, Mesogis'in eteğinde, sel sularıyla meydana gelmiş bir boğazla ikiye ayrılmış çifte kent olarak tanımlamaktadır. Kentte Strabon'un da sözünü ettiği yapılardan bir köprü, batı yakadaki gymnasium, tiyatro ve stadion ile doğu yakadaki agora ve gerontikon Geç Hellenistik – Erken Roma Dönemi orijinli yapılar olmalıdır.

Kentte topografyaya uyumlu bir şekilde inşa edilmiş, Roma Dönemi'nin mimari ve mühendislik özelliklerini çarpıcı bir şekilde yansıtan yapılar arasında en dikkat çekenleri hiç şüphesiz vadi üzerinde yer alan stadion, tünel ile kentin iki yakasını birleştiren üç köprüdür. Bu üç köprüden ikisi stadionun kuzey ve güney kenarında, diğeri ise tiyatronun güneydoğusundaki tünelin kuzey ağzı üzerine inşa edilmiştir.

Sonuç

Nysa'da açığa çıkarılan caddelerin birbirlerine olan mesafelerinden insula / yapı adalarının ölçüleri saptanabilmiştir. Buna göre zorlu bir topografyaya kurulmuş olan kentteki tüm yapıların 58,80 x 116,80 m, yaklaşık 200x400 Roma Ayağı ölçülerindeki yan yana sıralanan dikdörtgen insula'lar içerisine inşa edilmiş oldukları anlaşılmaktadır. İnsula'ların kısa kenarlarını kuzey-güney doğrultusunda, uzun kenarlarını doğu-batı doğrultusunda uzanan caddeler oluşturmaktadır. Doğu – batı doğrultusunda uzanan, iki yakayı köprü üzerinden bağlayan kentin sütunlu ana caddesi anıtsal ve törensel bir nitelik taşımaktadır.

Anahtar Kelimeler: Nysa, Maiandros, Aydın, Antik Kent, Planlama, Cadde Sokak Sistemi.

*Ankara Üniversitesi, Arkeoloji Bölümü, oztaner@ankara.edu.tr

Urban Planning in the Ancient City of NYSA

Serdar Hakan Öztaner*

Aim

Nysa's urban planning is harmonious with its topography. In this respect, this paper aims to evaluate the relationship of the city's urban planning with its environment using the buildings and street system unearthed during archaeological excavations.

Methodology

Archaeological excavations have revealed significant information about the urban planning and development of the ancient city of Nysa, located in the Sultanhisar district of Aydın province. The city's first detailed topographical plan was prepared in 1907 and 1909 by W. von Diest. The orthogonal street system was identified during the excavations in 1990-2010, directed by V. İdil. New excavations led by the Aydın Museum Directorship under the scientific advice of S. H. Öztaner resulted in new information on Nysa's street system and urban planning.

Findings

Nysa was founded in the Hellenistic period and lies to the north of Maiandros / Büyük Menderes river, on the fertile basin created by the river, on the southern slope of the Mesogis/Cevizli mountain. The city is situated on the "Eastern Road" that was extensively used during the Roman Empire period and spans from the Asian provincial capital Ephesos/Selçuk and continues to Apameia/Dinar, serving as the main transportation and commercial route between the Western Anatolian coastline and its hinterland.

Excavated buildings mainly date to the Roman, late Roman and Byzantine periods. The Hellenistic period buildings that date to the foundation of the city lie beneath the Roman and Byzantine period buildings. Trained in Nysa, Strabo (64-21 BC), the geographer from Amaseia/Amasya, defined the city in his Geographia as a double city on the slope of Mesogis divided by a gorge created by torrential stream. Among the buildings that Strabo mentions are a bridge, a gymnasium, a theatre and a stadion on the west side as well as an agora and a gerontikon on the east side, which should date to the Late Hellenistic – Early Roman Period.

Undoubtedly, the most remarkable buildings that reflect the architectural and engineering character of the Roman period, and which are built in harmony with the topography, are the stadion, a tunnel and three bridges that connect the two sides of the city. Two of these bridges are built on the northern and southern sides of the stadion while the other is situated on the northern end of the tunnel located south-east of the theatre.

Result

Insula dimensions in Nysa were identified by measuring the distances between the excavated streets. They reveal that all buildings in this topographically challenging city were constructed on rectangular insulae measuring 58,80 m x 116,80 m, i.e. 200x400 Roman feet. The short sides of the insulae are formed by north-south aligned streets while the long sides are formed by east-west aligned streets. The east-west aligned colonnaded main street, which connects the two sides of the city through a bridge, has a monumental and ceremonial character.

Keywords: Nysa, Maiandros, Aydın, Ancient City, Planning, Street System

*Ankara University, Department of Archaeology, oztaner@ankara.edu.tr

Antik Yunan'da Şehirlilik

İsmail Taş*

Bu çalışmanın temel amacı, “Yunan mucizesi” olarak kabul edilen önemli bir dönemi anlamaya çalışmaktır. Çalışmanın sınırı: İlk olarak, 6.- 4. yüzyılda, Tales’ten Aristo’ya, antik Yunan filozoflarının ürettiği “felsefeyi” anlamak; İkincisi, “ideal demokrasi”yi üreten çevreyi ve koşulları anlamaya çalışmak. Bu durumda, çalışmamız Antik Yunan dönemindeki belirli bir şehirlilik dönemiyle sınırlandırılmıştır. Felsefe ve demokrasinin kendi süreçlerinin zirvesine ulaştığı bu dönem, 6. ve 4. yüzyılları kapsayan iki yüzyıllık bir dönemi kapsamaktadır.

Fikrimiz: Antik Yunanistan’da, felsefe ve demokrasi de bir sonuçtur. Bu, antik Yunan kenti tarafından üretilen bir sonuçtur. Bu, Sokrates, Platon, Aristoteles ve benzeri filozofların esas olarak seleflerinin idealize ettiği insan türleri olduğu anlamına gelir. Bugün, hem felsefe hem de demokrasi, insanlığın “yitirilmiş cenneti” olarak yeniden ele geçirilmeye çalışılmaktadır. Bu düşüncenin doğruluğunu test etmek için felsefe ve demokrasinin tarihine bakmanın yeterli olacağını düşünüyoruz.

Anahtar Kelimeler: Antik Yunan, demokrasi, felsefe, şehirlilik.

* Prof. Dr., Necmettin Erbakan Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu İlahiyat Fakültesi İslam Felsefesi Öğretim Üyesi

Cityhood in Ancient Greece

İsmail Taş*

The main purpose of this study is to try to understand an important period which is regarded as “the Greek miracle” by some. The limit of the study: First, from the 6th to the 4th century, from Tales to Aristotle, to understand the “philosophy” produced by ancient Greek philosophers; second, to try to understand the environment and conditions that produce “ideal democracy”. In that case, our study is bounded by a certain period of Cityhood in Ancient Greek era. This period in that the philosophy and the democracy reached the summit of their process, encompasses a period of two centuries, covering the 6th and 4th centuries.

Our Idea: In ancient Greece, philosophy and democracy are also a result. This is a result that produced by the ancient Greek city. This means that Socrates, Plato, Aristotle and so on philosophers are essentially human types that their predecessors have idealized. Today, both the philosophy and the democracy are tried to be regained as the “lost haven” of mankind. We think it would be enough to look at the history of philosophy and democracy to test the truth of this thought.

Keywords: Ancient Greece, democracy, philosophy, cityhood.

* Professor Dr., Necmettin Erbakan University Ahmet Keleşoğlu Theology Faculty

Küreselleşen Dünyada Kentleşmenin Beslenme ve Sağlığa Etkisi

The Effect of Urbanization on Nutrition and Health in a Globalizing World

Aysun Bay*

Küreselleşmenin sosyal, ekonomik, politik ve kültürel boyutlarının sağlık üzerine olumsuz etkileri söz konusudur. Küreselleşme, endüstrileşme ve kırsal yaşamdan kentsel yaşama geçişin gündeme geldiği yirmi birinci yüzyılda, kronik hastalıkların oluşumunu tetikleyen tüketici bireysel davranış özellikleri, sedanter yaşam gibi çevresel ve sosyal etmenlerin artması ile toplumlarda kronik hastalıklarda artış gözlenmektedir. Kentleşme ile gıdaların sanayileştirilmesi ve diyetle enerji alımının artması obezite, kanser ve diğer kronik hastalıkların gelişimine neden olmaktadır. Sanayileşmiş bölgelerde yüksek derecede işlem görmüş gıdaların tüketiciye ulaşmasını sağlayan pazarlama ve reklam politikaları teknolojinin gelişmesiyle birlikte artış göstermektedir. Bununla birlikte, gıda endüstrisinde yeni geliştirilen teknikler ile besinlerin uzun süre saklanabilmesi, erişim imkanının kolaylaştırılmasını sağlamaktadır. Bu durum, beslenme alışkanlıklarında değişime ve besine ulaşımında kolaylıklara neden olurken, aynı zamanda toplumun yemek kültürünün kaybolmasına yol açmaktadır. Geleneksel mutfak kültürü yerine 'hazır gıda' olarak nitelendirilen işlenmiş, paketlenmiş ve dağıtımına sunulan besinlerin tüketimi küreselleşen mutfak kültürünün zeminini oluşturmaktadır. Bireylerin beslenme alışkanlıkları, yerel mutfakların sunduğu ve çeşitli hastalıklara karşı koruyucu öğeler barındıran, posa ve mikrobesein içeriği yüksek olan gıdalardan, 'fast food' adı altında yüksek kalorili, aşırı yağlı ve şekerli gıdalara yönelmektedir. Obezite ve kanser gibi kronik hastalıkların gelişiminde etken olan işlenmiş gıdaların besin içeriğinin yanısıra pazarlanmasında da çeşitli tehlikeler ve riskler bulunmaktadır. Biyoteknolojinin gelişmesi ile dayanıklılığı ve verimi artırmak amacıyla besinlerin genetiğinin değiştirilmesinin, kanser oluşum riskini artırdığı düşünülmektedir. Küreselleşme ve kentleşmenin getirdiği kitle iletişim, biyoteknoloji ve besin endüstrisindeki gelişmelere bağlı olarak, gıdaların sanayileşmesi ile beslenme alışkanlıklarının değişmesi kronik hastalıkların gelişimine neden olmaktadır. Obezite, kanser ve ilişkili kronik hastalıklar, hastada zaman içinde çeşitli fonksiyonlarda kayba neden olan, uzun süreli temel bir halk sağlığı sorunudur. Sağlık hizmetlerinin ve halk sağlığı çalışanlarının ilgi alanı toplumun önde gelen sağlık sorunları olmalıdır. Artan hastane ve evde bakım hizmetleri maliyetlerini azaltabilmek için de koruyucu sağlık hizmetlerine gereken önem verilmelidir. Günümüzün ve geleceğin sağlık hizmetlerini planlarken morbidite, mortalite ve sağlığa verdiği hasar bakımından kronik hastalıklar için önlem alınması ve bu yönde iyileştirici uygulamaların yapılması gerekmektedir. Dengeli ve düşük maliyetli beslenme müdahaleleri ile etkin eğitim programları ve yaygınlaştırma stratejileri için bir altyapı oluşturulmasının faydalı olabileceği düşünülmektedir.

Anahtar kelimeler: küreselleşme, kentleşme, sağlık, beslenme, kanser, obezite

* Yıldırım Beyazıt University Faculty of Medicine, Department of Biochemistry



A HEALTHY LIFE
Needs a Healthy Environment!

Sahipsiz Hayvanların Şehir, Çevre ve Halk Sağlığı, Hayvan Sağlığı ve Hayvan Refahı Yönünden Kontrolünde Bakanlıklar Arası İşbirliğinde Karşılaşılan Aksaklıklar ve Çözüm Önerileri

Ali Bilgili*

Başiboş dolaşan kedi ve köpekler dünya genelinde olduğu gibi ülkemizde de **sahipsiz hayvan** olarak değerlendirilmektedir. Varlığı, çevre ve insan sağlığı açısından hoş karşılanmayan sahipsiz hayvanların kontrol dışı üremesi, sahipli hayvanların terkedilmesi, sahipli hayvanların yavrularının çevreye bırakılması gibi sebepler sahipsiz hayvanların mevcudunu giderek arttırmaktadır. Dolayısıyla insanlarla iç içe bir yaşam söz konusudur. Durum böyle olunca da onların sağlığı ve refahı direkt olarak insanları ilgilendirmektedir. Avrupa Birliği müzakere pozisyonunun esaslarında yer alan çok önemli konular arasında hayvan refahına da yer verilmektedir. İngiltere’de kurulan Hayvan Refahı Komitesi 1993 yılında hayvan hakları bağlamında “1- Hayvanların açlık, susuzluk vb. şeklinde ihtiyaçlarından yoksun bırakılmaması, 2-Hayvanların buldukları çevre şartlarından rahatsız olmamaları, 3- Hayvanların acı ve ağrıya neden olan çarpma, yaralanma ve hastalıklardan korunması, 4- Hayvanların normal davranışlarını sergileyebilmesi, 5- Hayvanların korku ve strese neden olan olaylardan korunması” şeklindeki beş maddeyi yayınlamıştır. Hayvan Refahı; hayvanların rahat, huzurlu, sağlıklı ve kolaylıkla yaşam sürmesinin sağlanması olarak tanımlanabilir. Bu bildiri kapsamında öncelikli olarak dünya ülkelerinde sokak hayvanlarının refahına yönelik genel bilgilerin yanında, özellikle yakın coğrafyamızda yer alan Ermenistan, Azerbaycan, Arnavutluk, Moldova ve Ukrayna gibi ülkelerde hayvanların refahının korunması yönündeki yetersiz uygulamalardan bahsedildi. Ayrıca Finlandiya, Hollanda, İtalya, Almanya, İngiltere ve Fransa gibi ülkelerdeki ileri düzeydeki çalışmalardan da özet bilgiler verildi. Ülkemizdeki İçişleri Bakanlığı, Orman ve Su İşleri Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlıkları’nın sahipsiz hayvanların refahı ve kayıt altına alınmaları ile Elektronik Bilgi Sistemi kurulması uygulamalarına yönelik mevcut durum ve sorunlar irdelenerek, çözüm önerileri hakkında özlü bilgiler sunuldu.

Anahtar kelimeler: Sahipsiz hayvanlar, çevre, halk sağlığı, hayvan refahı, çözüm önerileri.

* Prof. Dr., Ankara Üniversitesi Veteriner Fakültesi, Farmakoloji ve Toksikoloji Anabilim Dalı, Ankara, Türkiye.

City, Environmental and Department of Public Health of Stray Animals, Disruptions Encountered in the Collaboration among Ministries in the Control for Animal Health and Animal Welfare and Solution Proposals

Ali Bilgili*

Cats and dogs wandering are considered stray animal even in our country as is all over the world. The reasons, such as uncontrollable reproduction of stray animals that their existence is not welcomed in terms of environmental and human health, abandonment of privately owned animals, abandonment of baby animals of privately owned animals on the street, gradually increase the number of stray animals. Thus, it is a matter of living together with humans. In the circumstances, their health and welfare directly concerns humans.

Animal welfare is included among considerable issues present in the principles of European Union negotiation position. Animal Welfare Committee established in England has published the five articles in the form of "1- Not depriving animals of their needs in the manner of starve, thirst etc., 2- Not making animals feel uncomfortable with the environmental conditions, 3- Protecting of animals from hit, injury and diseases causing ache and pain, 4- Able to exhibit their normal behaviors of animals, 5- Protection of animals against events causing fear and stress, in the context of animal rights in 1993.

Animal Welfare can be described as providing comfortable, calmly, healthy and easy living for animals. In the context of this report, principally, besides general information for welfare of stray animals in the world countries, insufficient practices for protection of the welfare of animals were discussed in the countries such as Armenia, Azerbaijan, Albania, Moldova, and Ukraine, especially located near our geographical area. In addition, brief knowledge was also given from the advanced studies in the countries such as Finland, Netherland, Italy, Germany, England, and France. Brief knowledge was presented on the solution proposals by scrutinizing the current situation and the problems for practices concerning welfare of stray animals and registering of them, and establishment of electronic information system of Ministry of Inferior, Ministry of Forestry and Water Affairs, Ministry of Health, Ministry of Food, Agriculture and Livestock in our country.

Key words: Stray animals, environment, public health, animal welfare, solution proposals.

* Prof. Dr., University of Ankara, Faculty of Veterinary Medicine, Department of Pharmacology and Toxicology, Ankara, Turkey

Obezite ve Çevre Kirliliği İlişkisi

Hakan Çelebi*

Amaç

Obezitenin çocuk ve yetişkinlerde görülme sıklığı son yıllarda dünyadaki bütün ülkelerde büyük ölçüde artmıştır. Bu artış trendini sadece insanların yaşam tarzı, yeme alışkanlıkları ve kültürel farklılıklarla açıklamak yeterli değildir. Özellikle besin zinciri yoluyla insan vücuduna alınan ve endokrin bozucu olarak nitelendirilen bu kimyasallar obezite görülme sıklığını etkilemektedir. Endokrin bozucu kimyasal maddeler hormonların bozulmasını ve bu hormonların işlevlerinin eliminasyonuna neden olan bileşiklerdir. Yapılan çalışmalar Bisfenol-A (BPA) maruziyetinin giderek artan bir eğilime sahip olduğunu göstermektedir. Bu çalışmanın amacı, obezitenin çeşitli yönleri hakkında kapsamlı bir fikir edinmek için obezitenin ve bunların etki mekanizmaları üzerine yapılan deneysel çalışmaları bilimsel olarak gözden geçirmektir.

Metodoloji

Literatürde BPA ile ilgili araştırmalarda sadece içme suyunda bulunma oranı ve üreme sistemi ile ilgili verilere yer verilmiştir. Bu nedenle çalışmamızda çağımızın sağlık sorunu olan obezitenin gelişiminde çevre kirlenmelerinin ve BPA'nın rolünü gözden geçirmek hedeflenmiştir. Bu amaçla güncel literatür çalışmaları araştırılmıştır.

Sonuçlar ve Tartışma

Obezitenin ana nedenlerinden olan sağlıksız beslenme ve hareket yetersizliğinin yanında bu kirlenmelerin etkileri daha tehlikeli seviyelere ulaşabilmektedir. Bu nedenle, literatür doğrultusunda hem dünyada hem de ülkemizde endokrin sistemi bozan kirlenmelerin obeziteye etkileri derlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Bisfenol-A, Çevre kirlenmeleri, Endokrin sistem, Obezite

Relationship Between Obesity and Environmental Pollution

Hakan Çelebi*

Purpose

The prevalence of obesity in children and adults has increased dramatically in recent years in all the countries of the world. It is not enough to explain this increase trend only with people's lifestyle, eating habits and cultural differences. Chemicals, which are taken into the human body, especially through the food chain, are considered to be endocrine disruptors affect the frequency of obesity. Endocrine disrupting chemicals are compounds that cause hormone disruption and elimination of the functions of these hormones. Studies show that exposure to Bisphenol-A (BPA) has an increasing tendency. The purpose of this study is to scientific review the experimental studies on obesogens and their mechanisms of action to ensure an extensive idea on the various aspects of obesity.

Methodology

In the literature, only rate of availability in drinking water and the data related to the reproductive system were included in the researches about to BPA. For this reason, we aimed to observe the obesogenic role of BPA in the development of obesity, which is our current health problem. Therefore, we examine the impacts of environmental pollutants and BPA on the obesity problem, which is the one of the important issue in recent years. To this end, we firstly study on the previous literature.

Results and Discussion

In addition to unhealthy foods and lack of sportive activities, which are main reasons for the obesity, the effects of the pollutants reach to more dangerous levels. Then, in line with the findings of the literature we focus on the various impacts of the pollutants on obesity through disrupting endocrine system in Turkey and world.

Keywords: Bisphenol-A, Environmental pollutants, Endocrine system, Obesity

*Department of Environmental Engineering, Aksaray University, Aksaray, Turkey, hakanaz.celebi@gmail.com

Şehirlerde Sağlık ve Sosyal Hizmet İlişkisi

Haşim Kiraz*

Sosyal hizmet, sosyal değişme ve kalkınmayı, sosyal içermeyi, insanların güçlendirilmesi ve özgürleşmesini hedefleyen uygulama temelli bir meslek ve akademik bir disiplindir. Sosyal hizmetin amaçları, insanların sorun çözme, baş etme ve gelişimsel kapasitelerini artırmak, insanlara kaynak, hizmet ve fırsat sağlayan sistemler ile insanları buluşturmak, insanın etkileşimde bulunduğu sistemler üzerine odaklanmak, sosyal politikanın geliştirilmesine ve ilerlemesine katkıda bulunmak, risk altındaki grupları güçlendirmek ve sosyal adaleti geliştirmek, profesyonel bilgi ve becerileri geliştirmek ve bunları sosyal hizmet uygulamasına aktarmaktır.

Geleneksel sağlık hizmeti, hastalığın bedensel olarak tedavi edilmesi ve tıbbi patolojinin ortadan kaldırılmaya çalışılmasına dayalıdır. Sağlık hizmetinin temeli bu yapıda, hastanelerin ayaktan hasta takibinin ve tedavisinin sağlandığı poliklinik hizmetleri ile yatarak hasta tedavisinin yapıldığı klinik hizmetlerini içerir. Günümüz sağlık hizmetlerinde ise; kronik hastalıkların sıklığının ve yaygınlığının artması, tıp teknolojisindeki gelişmeler ve ekonomik sistemdeki değişimler gibi nedenlerle yeni eğilimler ortaya çıkmıştır. Klinikte yatarak sürdürülen tedavi yerine, toplum tabanlı sağlık bakımı anlayışı yaygınlaşmaya başlamıştır. Artık koruma ve tedavi hizmetleri yalnızca hastanelerle sınırlı değildir. Zira tıp alanındaki gelişmeler, hastaların hastanelerde yatarak geçirdikleri sürelerin azalması sonucunu doğurmuştur. Hastaneden toplumsal alana doğru genişleyen sağlık hizmeti, sosyal hizmet mesleğinin sağlık bakım alanındaki sorumluluklarını artırmıştır. Hastanın ve ailesinin; hastalığa, tedaviye ve hastalık sonrası yaşama psikososyal yönden yeniden uyumunun sağlanması ve sürdürülmesi için sosyal hizmet uzmanlarının aile ve toplum odaklı müdahalelerine gereksinim duyulmaktadır

Tıbbi sosyal hizmet; “Sağlıklı olmayı mümkün kılmayı, hastalıkları önlemeyi, fiziksel yönden hastalığı olanlara ve onların ailelerine hastalığa ilişkin olarak karşılaştıkları sosyal ve psikososyal problemleri çözmeyi amaçlayan hastanelerde ve diğer sağlık bakım ortamlarında gerçekleştirilen sosyal hizmet uygulamasıdır”. Tıbbi sosyal Hizmet uzmanı ortak amaçları sağlığı korumak ve düzeltmek olan çok disiplinli ekip üyeleriyle birlikte çalışır. Uzman bu ekibin vazgeçilmez bir parçasıdır. Sağlık konusu ele alındığında insan sağlığının fiziksel, psikolojik ve sosyal boyutları olduğu dolayısıyla hastalığın tedavisinin çok boyutlu bir yaklaşımla gerçekleştirilmesi gerektiği unutulmamalıdır.

Ülkemizde Birinci, İkinci ve Üçüncü basamak sağlık hizmetlerinde Tıbbi Sosyal Hizmet uygulamaları bulunmaktadır.

Birinci basamak sağlık hizmetleri; Sağlığın teşviki, koruyucu sağlık hizmetleri ile ilk kademedeki teşhis, tedavi ve rehabilitasyon hizmetlerinin bir arada verildiği, bireylerin hizmete kolayca ulaşabildikleri, etkin ve yaygın sağlık hizmeti sunumunu ifade etmektedir. Aile hekimliği ve bunun dışında kalan tüm hizmetlerinyürütüldüğüToplum sağlığı merkezleri birinci basamak sağlık hizmetini temelini oluşturmaktadır. Toplum sağlığı merkezlerinin görevlerinden biri de sosyal hizmet çalışmaları yapmaktır. Şehir sağlığının korunması için açılan Sağlıklı Hayat Merkezleri’nde yapılan sosyal hizmet çalışmaları birinci basamak sağlık hizmetlerinde Tıbbi Sosyal Hizmet uygulamalarına iyi bir örnektir.

İkinci ve üçüncü basamak sağlık hizmetlerinde Tıbbi sosyal hizmet uygulamaları hastanelerde kurulan Tıbbi Sosyal Hizmet Birimleri ve kısmen Hasta hakları Birimleri tarafından yürütülmektedir. Dr. Sami Ulus Kadın Doğum, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları eğitim ve Araştırma Hastanesi Tıbbi Sosyal Hizmet Birimi uygulamaları bu hizmete en iyi örneklerden biridir.

Anahtar Kelimeler: Sağlık, Sosyal Hizmet, Tıbbi Sosyal Hizmet, Birinci, İkinci ve üçüncü basamak sağlık hizmetleri

The Relationship of Health and Social Service in the Cities

Haşim Kiraz*

Social service is a practice-based profession and an academic discipline that aims at social change and development, social inclusion, empowerment and emancipation of people. The aims of social work are to improve people's problem-solving, coping and developmental capacities, to bring people together with resources, services and opportunities, to focus on the systems that people interact with, to contribute to the development and progress of social policy, to strengthen groups at risk and to develop social justice, developing professional knowledge and skills and transferring them to social service practice.

Traditional health care depends on the physical treatment of the disease and the attempt to remove the medical pathology. This baseline of health care involves clinic services provided by the hospital for patients' follow-up and treatment, and clinical services for inpatient treatment. In today's health services; new trends have emerged for reasons such as the increasing frequency and prevalence of chronic diseases, developments in medical technology and changes in the economic system. Instead of inpatient treatment at the clinic, community-based health care has become widespread. Protection and treatment services are no longer restricted to hospitals. Because the developments in the field of medicine have resulted in a decrease in the length of time patients spend in hospitals. Health services expanding from the hospital to the social area have increased the responsibilities of the social worker in the field of health care. The patient and his / her family; family and community focused interventions of social workers are needed to ensure and maintain psychosocial reorientation of disease, treatment and post-disease life.

Medical social services; "Social work practice in hospitals and other health care settings that aim to make it possible to be healthy, to prevent illnesses, to help people with physical disabilities and their families deal with the social and psychosocial problems they face regarding their illness". The medical social service specialist works with multidisciplinary team members whose common goals are to maintain and improve health. The expert is an indispensable part of this team. When the health issue is addressed, it should not be forgotten that human health has physical, psychological and social dimensions and therefore the treatment of the disease must be carried out with a multidimensional approach.

In our country, there are Medical Social Service applications in Primary, Second and Third level health services.

Primary health care services; Health promotion refers to the provision of preventive health services and first-stage diagnosis, treatment and rehabilitation services together with effective and widespread health services that individuals can easily access to the service. Community health centers, where family medicine and all other services are built, are the basis of primary health care. One of the duties of community health centers is to do social work. The social work activities carried out in the Healthy Life Centers for the protection of the city health are a good example for medical social service applications in primary health care.

In the second and third level health services, medical social service applications are carried out by the Medical Social Service Units established in the hospitals and partly by the Patient Rights Units. Dr. Sami Ulus Maternity, Child Health and Diseases Education and Research Hospital Medical Social Services Unit is one of the best examples of this service.

Keywords: Health, Social Service, Medical Social Service, First, Second and Third Level Health Services

* Dr. Sami Ulus Maternity and Children's Health and Diseases Training and Research Hospital

İmar Hukukunda İdari Sorumluluk Administrative Responsibility in Zoning Law

Müslüm Akıncı*

Bir yerin fen, sağlık ve çevre koşulları gereğince yerleşime ve yaşamaya elverişli hale getirilmesiyle ilgili faaliyetlerin bütünü oluşturarak imar hukuku, planlama, inşaa ve denetim gibi kamusal yetkilerle idarenin teknik ve hukuki işlevini dile getirir.

İmar faaliyetleri daha çok mahalli idarelere verilmiş olan bir yetki ve görev olarak mevzuatta düzenlenmiştir. Yerel yönetimlerin imara yönelik kamusal hizmetin kurulup işletilmesi, kontrol ve gözetimi konusunda birincil muhatap konumunda oldukları görülmektedir.

Planlama, yapı izni, denetim, yapı kullanma izni ve koruma gibi (idari) fonksiyonları içeren imar faaliyeti idarenin kamu gücü ayrıcalığına dayanılarak icra edilir.

Fiziki mekânlara (konut alanı, sanayi alanı, yeşil alan, spor alanı, rezerv alan gibi) belli kullanım işlevi verilerek planlanması, bu plana uygun yapılaşmaya izin verilmesi ve bunun her aşamada denetlenmesi idarenin görevidir.

Mülkiyet hakkının bir kullanım biçimi olarak bir yerde yapı; kuruluş veya kişilerce kendilerine ait tapusu bulunan (veya kamu kurum ve kuruluşlarının vermiş oldukları tahsis veya irtifak hakkı tesis belgeleri olanlar) arazi, arsa veya parsellerde İmar planı, yönetmelik, ruhsat ve eklerine uygun olarak yapılabilir (İK.20).Kural olarak bütün yapılar için belediye veya valiliklerden yapı ruhsatı alınması mecburidir İnşaa aşamasında yapı izni verilirken hem plana uygunluk (norma uygunluk) hem de projeye uygunluk (teknik uygunluk) kriterleri dikkate alınarak "yapı ruhsatı" verilip sonrasında hem projeye hem de teknik diğer gereklere uygunluğuna kanaat getirilirse "yapı kullanma ruhsatı" ile kullanımına izin verilmektedir. Yapı tamamen bittiği takdirde tamamının, kısmen kullanılması mümkün kısımları tamamlandığı takdirde bu kısımlarının kullanılabilmesi için inşaat ruhsatını veren belediye, valilik bürolarından izin alınması mecburidir. İdarenin izin ve denetimiyle vücut bulan yapı, kullanım ömrünü tamamlayana kadar her aşamada imar mevzuatının gereklerine uygunluk bakımından denetlenebilir. Kısacası imar faaliyetinin tüm evresinde idarenin doğrudan veya dolaylı bir denetim ve gözetim görevinin olduğunu kabul etmek gerekir.

İdarenin bu kapsamda olmak üzere imar faaliyetinden dolayı sorumluluğunu ortaya çıkaran başlıca etkenler:

- Yerleşime Elverişli Olmayan Yerlere Yerleşmeye Müsaade Etme
- Devlet (İdare), tüm diğer hakların öncülü olan yaşam hakkını korumakla ödevlidir. Koruma ödevini kendinden gelebilecek, üçüncü kişilerden ve kişinin kendisinden kaynaklanabilecek her türlü tehlikeyi alacağı uygun tedbirlerle bertaraf etmek suretiyle yerine getirecektir. İmar hukukunun idareye verdiği görev ve yetki kapsamında idare yaşam hakkını tehdit etme potansiyeli olan yerlere yerleşime müsaade etmemeli ya da alacağı sıkı tedbirlerle güvenceye kavuşturarak kontrollü şekilde yerleşme olanağı sağlamalıdır.

* Prof. Dr. Kocaeli Üniversitesi Hukuk Fakültesi İdare Hukuku ABD Öğretim üyesi

- Heyelan Bölgesindeki Riski Bertaraf Etmemeden Dolayı Sorumluluk: idare, bilimsel ve teknik verilerden hareketle heyelan tehlikesi olan bir yere yapı yapılarak yerleşmeye ve yaşamsal aktivitelere izin vermemesi ya da gerekli tedbirleri almak suretiyle kontrollü olarak izin vermesi gerekir. Heyelan tehlikesi olan bir yere yapı yapılmasına (açık veya örtülü) izin verilip sonradan buranın tahliyesi dahi idarenin hizmet kusuru olarak değerlendirilmektedir.
- Deprem Felaketindeki Yıkılmadan Dolayı İdarenin Sorumluluğu: Hukukta mücbir sebep olarak görülen deprem olayı özellikle “1999 17 Ağustos Depremi”nin yarattığı felaket karşısında yeniden sorgulanmıştır. Deprem nedeniyle meydana gelen yıkımda başta yaşam hakkı olmak üzere pek çok anayasal hak ve hürriyet etkilenince bu kez doğa olayının vermiş olduğu zararlı sonucun neden önlenemediği sorusundan hareketle “sorumluluğun” ölçüt ve gerekleri özellikle idare hukukundaki hizmet kusuru kapsamında değerlendirilmeye başlanmıştır. O tarihten sonra açılan birçok davada gerek yerel mahkemeler ve gerekse Danıştay, imar hukukunun denetim ve gözetim ödevlisi olarak idarenin, meydana gelen zararı -hizmet kusuru olması nedeniyle- tazmin etmesi gerektiğine karar vermiştir.
- Dere Yatağında ve Barajda Meydana Gelen Taşkınlar Dere yatağının kum ocağı olarak kiraya verilip işletilirken taşması sonucu meydana gelen zarardan “gerekli denetimleri yapmayan idarenin” sorumluluğuna gidilmektedir.
- Ruhsat Nedeniyle Sorumluluk İdarenin ruhsatsız olarak faaliyette bulunan bir işyerinin afete maruz kalması olayında “işyeri sahibinin kendi kusurunun” idari faaliyet ile zarar arasındaki illiyet bağıni kestiği sonucuna varılmıştır:
- Mühürleyip Yıkıma: Bir doğal afetten kısmen hasar gören bina ile ilgili olarak mühürleme yapılmadan kullanmaya göz yumulması ve daha sonra yıkımından zarar meydana gelmesi olayında süresi içinde olmak kaydı ile idari sorumluluğun kabulü yönünde kanaat sergilenmiştir:
- Ruhsatsız Binada Faaliyette Bulunmaya Göz Yumulması: İdarenin imar mevzuatı gereğince üzerine düşen denetim görevini yapıp, özellikle tehlikeli olabilecek faaliyete izin vermemesi gerekir. Nitekim İstanbul’da ruhsatı olmayan bir binada havai fişek üretim faaliyeti sürdürülürken meydana gelen patlamada binada bulunanların hayatını kaybetmesiyle meydana gelen zararda idare sorumlu tutulmuştur.

Abstract

Science, health and environmental conditions of a place refers to the technical and legal functions of the administration with public mandate such as zoning law, planning, construction and inspection, which constitute all the activities related to making a place suitable for life and settlement.

Zoning activities have been regulated in the legislation as an authority and duty assigned to local governments. The installation and operation of public services for the development of local administrations, are likely to be addressed at the primary level under control and supervision of location.

The zoning activity, which includes administrative functions such as planning, building license, inspection, occupancy permit, and protection, is carried out on the basis of the privilege of public power.

It is the duty of administration to plan physical spaces (housing area, industrial area, green area, sports area, reserve area) by giving certain usage functions, allowing construction according to this plan and control it at every stage.

The administration is primarily responsible for the defect activity resulting from the supervision duties of the Zoning Law. In the case of non-flawed, the imposition of strict liability (liability without fault) can be held as required.

Avrupa Birliği Çevresel Sorumluluk Direktifinin Uyumlaştırılması ve Türkiye’de Uygulanması Sorunu

Süheyla Suzan Gökalp Alıca*

Avrupa Parlamentosu’nun ve Avrupa Birliği Konseyi’nin çevresel zararın önlenmesi ve telafi edilmesine ilişkin çevresel sorumluluk konusundaki 2004/35/EC sayılı ve 21 Nisan 2004 tarihli Çevresel Sorumluluk Direktifi, “Kirlenen Öder” ilkesine göre çevresel sorumluluğun genel çerçevesini çizmektedir. Kirlenen Öder ilkesi, Avrupa Birliği’nin İşleyişi Hakkında Anlaşma’nın 191/2 maddesinde yer almış olup, bu maddeye göre, “Birliğin çevre politikası, Birliğin çeşitli bölgelerindeki koşulların farklılığını dikkate alarak, yüksek seviyeli bir koruma hedefler. Bu politika, ihtiyatlılık ilkesi ile önleyici eylem, çevreye verilen zararın öncelikli olarak kaynağında giderilmesi ve kirlenen öder ilkelerine dayanır.”

Çevresel Sorumluluk Direktifi ayrıca, sürdürülebilir kalkınma, yerindelik ve orantılılık ilkelerini de öngörmektedir. Direktifin öncelikli hedefi, çevresel zararın toplum açısından makul bir maliyet karşılığında önlenmesi ve tedavi edilmesini sağlamaya yönelik ortak bir mekanizme oluşturulmasıdır. Direktif uyarınca üye ülkeler, yasal düzenlemeler ve idari işlemlerle belirlenen tazmin edici maliyetler ile yaptırım uygulanmasından doğan veya genel nitelikteki tüm maliyetlerin benzer biçimde hesaplanmasını sağlayacaklardır.

Çevresel Sorumluluk Direktifi, mevcut doğal koruma mevzuatını, özellikle Habitat Direktifi ve Yabani Kuşlar Direktifi ile su korumasını, özellikle Su Çerçeve Direktifi ve Deniz Stratejisi Çerçeve Direktifini bütünleştirmektedir. Direktif çevresel zararlarla ilgili olduğu kadar, insan sağlığı ve çevre için risk teşkil eden mesleki faaliyetleri de ilgilendirmektedir. Toprağa verilen zararlar söz konusu olduğunda, insan sağlığının olumsuz olarak hangi düzeyde etkileneceğinin belirlenmesine yönelik risk değerlendirme yöntemlerinin kullanılması öngörülmektedir.

Koruma altındaki türler ve doğal yaşam alanları, aynı zamanda doğanın korunmasına ilişkin ulusal mevzuat kapsamında koruma altına alınmış türler ve doğal yaşam alanları doğrultusunda da belirlenebilecektir.

Söz konusu Direktifin uyumlaştırılması amacıyla Çevresel Sorumluluk Kanunu Taslağı hazırlanmıştır. Taslağın temel amacı; öncelikle çevresel zarara yol açma riski taşıyan faaliyet sahiplerinin bu riski asgari seviyeye indirecek önlemleri almalarını sağlamak olup; faaliyet sebebiyle herhangi bir zararın ya da zarara ilişkin yakın ve ciddi bir tehlikenin ortaya çıkması halinde de faaliyet sahibinin mali olarak sorumlu tutulması amaçlanmaktadır. Taslakta suya, toprağa ve korunan türler ile doğal habitatlara verilen zararlar yer almakta olup, anılan zararların Kanun Taslağında öngörülecek faaliyetlerden kaynaklanması halinde, faaliyet sahibinin herhangi bir kusuru olmasa dahi sorumlu tutulması, Kanunda öngörülme bir faaliyetten dolayı korunan türlere veya doğal habitat alanına zarar verilmesi halinde ise, faaliyet sahibinin kusuru söz konusu ise sorumlu tutulması hedeflenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Çevresel sorumluluk, çevresel zarar, kirlenen öder, korunan tür, doğal yaşam alanları.

The Harmonization and Implementation Problems of the European Union Environmental Liability Directive in Turkey

Süheyla Suzan Gökalp Alıca*

The Environmental Liability Directive (ELD) 2004/35 / EC of the European Parliament and the Council of the European Union establishes a framework of environmental liability based on the “polluter pays” principle to prevent and remedy the environmental damage. According to article 191/2 of Treaty on the Functioning of the European Union; “Union policy on the environment shall aim at a high level of protection taking into account the diversity of situations in the various regions of the Union. It shall be based on the precautionary principle and on the principles that preventive action should be taken, that environmental damage should as a priority be rectified at source and that the polluter should pay.”

The Environmental Liability Directive also envisages sustainable development, expediency and proportionality principles. The primary objective of the Directive is to establish a common mechanism to ensure that environmental damage is prevented and treated at a reasonable cost for society. In accordance with the Directive, Member States shall ensure that compensation costs determined by legal regulations and administrative procedures and all costs arising from sanctioning or in general terms are calculated in a similar manner.

The ELD complements existing EU legislation on nature conservation, especially the Habitats Directive and the Wild Birds Directive, and on water protection, especially the Water Framework Directive and Marine Strategy Framework Directive. Environmental damage is defined by reference to damage to protected species and habitats, damage that significantly adversely affects water bodies and land contamination that creates a significant risk to human health. Certain types of environmental damage, or imminent threats of such damage, are excluded from the scope of the Directive.

In order to harmonize the Directive, the Draft Environmental Liability Law was prepared. The overall goal of the Draft Law is the full remediation of damaged natural resource and their services to the conditions that would have existed had damage not happened; this is referred to as the “baseline condition”. For damage to protected habitats and species, and damage to water, the Draft Law provides for complementary remediation where it is not possible to return to the baseline condition. The Draft Law also provides for compensatory remediation to compensate for interim losses.

Key Words: Environmental liability, environmental damage, polluter pays, protected species, natural habitat.

* Associate Professor, Gazi University, Law Faculty Environmental Law Instructor

Trafik Yönetiminde Akıllı Sistemlerin Çevresel Etkileri Trambus Smart Intersections and Smart Bicycles

Mehmet Zeki Hedekoğlu*

Araç sahipliği; kentlerin gelişip arazi kullanımlarının kentin farklı noktalarında kendine yer seçmesi, motorlu taşıt teknolojisinin gelişerek cazip seçenekler sunması ve toplumun refah seviyesinin yükselmesi ile birlikte hızla artış göstermektedir.

Kullanılan araçların çok büyük bir kısmının enerjisini fosil yakıtlardan alıyor olması kentlerimizde zehirli gazlarının salınımına yol açmaktadır. Ayrıca fosil yakıtların pahalılığından dolayı düşük kalitede olanların tercihindeki talep artışı, paralelinde çevre ve insan hayatına olumsuz etkileri kat kat fazla seviyelere çıkarmaktadır. Ozon tabakasının zarar görmesi ve dünya üzerindeki sıcaklığın artması zehirli gazların salınımının sonuçlarından sadece bir kaçıdır.

Bu sorunlara çözüm üretmek için Malatya ilinin en yoğun 17 kavşağında Dinamik Kavşak Kontrol Sistemi kurularak;

- Kavşaklarda bekleyen araç yoğunluğunda azalma,
- Buna bağlı olarak kavşaktaki bekleme sürelerinde azalma,
- Enerji tüketiminde azalma,
- Trafik nedeniyle oluşan karbon salınımında azalma,
- Sürüş konforunda artış,

gibi faydaların sağlanması amaçlanmıştır.

Trafik Optimizasyon yazılımları ile kavşaklardaki sinyal süreleri optimize edilerek, zararlı gazların salınımı, bekleme süreleri ve yakıt sarfiyatları minimize edilmektedir.

Bir diğer uygulama ise, şehir içerisinde olabildiğince trafik yoğunluğunu azaltma ve kullanıcıları daha çevreci yaklaşım olan bisiklete teşvik etme amaçlarıyla kurulan Akıllı Bisiklet Paylaşım Sistemidir.

Sistem;

- Sağlıklı yaşama destek olmak amacıyla, vatandaşların ulaşımını spor yaparak sağlamasına imkân vermekte,
- Araç kullanımını aza indirgeyerek çevreye olan karbon salınımlarını düşürerek çevreye verilen zararların önüne geçmektedir.

Anahtar Kelimeler: Dinamik kavşak, Akıllı bisiklet

* Malatya Büyükşehir Belediyesi Ulaşım Planlama Ve Koordinasyon Şube Müdürü , hedekoğlu@gmail.com



Collaboration in the Fields of Urban, Environment and Health is Essential.

Solucan Gübresi Üretim Projesi

Dilek Kars*

Amerika Kaliforniya eyaletinde, çok yavrulayan bir solucan türü ile çok çalışkan başka bir solucan türünün laboratuvar ortamında melezlenmesi sonucu üretilen Eisenia Foetida – Kırmızı Kaliforniya Kültür Solucanı cinsi kültür solucanları, worm casting ve vermicompost üretimi için tüm dünyada en yaygın kullanılan cins solucanlardır. İnsanoğlu modern tıp henüz yokken hastalıklara karşı şifayı doğada aramıştır. Özellikle geleneksel Çin tıbbi kayıtlarından birçok canlının ilaç yapımında kullanıldığı biliniyor. Bu canlı gruplarında biri de toprak solucanları. Çalışmalar toprak solucanlarının ilaç yapımı konusunda o dönem insanların pekte yanılmadıklarını ortaya koyuyor. Araştırmacılar 1980 'lerden bu yana özellikle Japonya gibi bazı uzakdoğu ülkelerinde Lumbricus rubellus ve Eisenia fetida gibi farklı toprak solucanı türlerinden elde edilen fibrinolitik enzimler üzerinde çalışıyor. Kan inceltici özelliği olan bu enzimlerin herhangi bir toksik ya da yan etkisi olmadığı görülmüş.

Kırmızı Kaliforniya Solucanı adıyla bilinen Eisenia Foetida kültür solucanları hızlı çoğalmaları, tüketim ve üretimlerinin çabuk olmaları ile bilinir. Bu nedenle Solucan Gübresi üretimi için en uygun solucanlardır. Solucan Gübresi (İngilizce:Vermicompost veya Vermicomposting), sebze veya gıda atıklarının ayrıştırılarak solucanların sindirim sistemlerinden geçirilmesi sonucu elde edilen Organik Gübredir.Solucan Gübresi'nin dünyadaki yaygın ismi Vermicompost, solucan gübresi üretim biçimine de Vermicomposting denir Peki Kırmızı Kaliforniya Solucanı diğer solucanlardan ayıran özellikler nelerdir?

Kırmızı Kaliforniya Solucanı'nın aksine doğada bulunan solucanları evde yetiştirmek üzere bir kaba aldığınız zaman belli bir süre sonra ölürlür. Kırmızı Kaliforniya Solucanları toplu halde yaşarlar ve yüzeysel hareket eğilimi gösterirler, doğada bulunan solucanlar tek olarak yaşar ve yüzeysel hareket eğilimi göstermezler. Solucanlar göremezler, ancak ışığa duyarlıdır. İnsanlar gibi kan taşırlar. Solucanların yalnızca kuyruk kısmı kesildiğinde, yenilenebilir. Ancak baş kısmı kesilince ölürlür. Dişleri yoktur Kompost solucanları 300C derecenin ortalarındaki sıcaklıklarda hayatta kalabilmekte fakat 250C civarındaki sıcaklığı tercih etmektedirler, 350C'nin üzerindeki sıcaklıklarda ise solucanlar buldukları bölgeyi terk etmektedirler. Terk etmedikleri takdirde hızlı bir şekilde öleceklerdir. Genel olarak daha yüksek sıcaklıklar (200C derece üzeri) üremeyi tetiklemektedir.

Neden Solucanlar ?

- Doğadaki modele uygun olarak dönüşüm yaparlar.
- Mutfak atıklarının yaklaşık % 75'i solucan gübresi üretmek için kullanılabilir.
- Apartmanlar için uygundur ve bakımı kolaydır.
- Gübreleri bitkiler için idealdir.
- Bitkide direnç, hızlı büyüme ve gelişme, üründe erken hasat sağlar.
- Topraktaki organik madde miktarını artırır.
- Minimum % 30 verim artışı sağlar.
- Bitkide kök gelişimini hızlandırır. Saçaklanmayı artırır. Kökün güçlü olmasını sağlar.

- İçeriğindeki bitki besin maddeleri, makro ve mikro elementler, suda yavaş çözölerek bitkilerin uzun süre beslenmesini sağlar, gübreleme ihtiyacı zamanla azalır.
- Topraktaki mikroorganizma faaliyeti hızlanır.
- Toprağın su tutma kapasitesi artar. Su stresini minimuma indirir.
- Toprağın pH'ını düzenler. Bitki tarafından kullanılmayan fosfor, potasyum, demir vb. bitki besin elementlerini toprakta çözünür hale getirerek bitki tarafından alınımı kolaylaştırır.
- Özellikle kimyasallarla kirlenmiş, kuvvetini ve canlılığını yitirmiş, yorulmuş toprakların ıslahını sağlar. Bu sayede kimyevi gübre kullanım ihtiyacı zaman içerisinde azalır.
- Günde kendi ağırlıkları kadar atık yiyebilirler
- Hangi organik malzemeleri kullanabiliriz ?
- Domates, biber, patlıcan, salatalık, kabak kabukları,
- Marul, kıvırcık, lahana, asma yaprakları,
- Meyve kabukları elma, armut, şeftali vs.
- Fasulye, barbunya, bezelye atıkları,
- Muz kabuğu (çok severler),
- Maydanoz, az miktarda havuç posası,
- İnceltmiş yumurta kabuğu (asidi dengeler),
- Yaprak (iğneli türler ve meşe hariç),
- ay, kahve posası (çok severler),
- Nane, kekik (az miktarda),
- Kurutulmuş im (az miktarda),
- Az miktarda toprak,
- Karton, mukavva, gazete kağıdı(baskısız).
- Hangi malzemeler kullanılmamalı ?
- Et ve süt ürünleri,
- İğne yapraklar,
- Soğan, sarımsak,
- Portakal, limon, mandalina,
- Suyu alınmamış kavun ve karpuz,
- Yağ,
- Renkli baskılı kağıt,
- Çekirdek,
- Ekmek, kek, makarna,
- Dergi yaprakları,
- Patates,
- Salata sosları,

Tuzlu yiyecekler.

Kırmızı Kaliforniya Kültür Solucanlarının dışkılarında elde edilen Organik Solucan Gübresi sebze, meyve ve bitkinin verimini, dayanıklılığını, kalitesini artırırken, doğal aromasını, nefasetini kazandırır, kök ve kök çevresinde ki hastalıklara karşı direnç sağlar. Solucanlar, üzerlerinde ve sindirim sistemlerinde bulunan ve onları koruyan vücut sıvılarını (Sölom Sıvısı) gübreye geçirir ve bu sıvı gübrede bitkilerde patojenlere karşı direnç sağlar.Solucanların sindirim sisteminde, çok sayıda bitkiye yararlı mikroorganizmalar, azot fikse eden bakteriler, mikorizal mantarlar, antibiyotik etkisi yaratacak doğal büyüme hormonları ve enzimler bulunur

Solucan yemi olarak kullanılması düşünölen ahır gübresinin ve diğere atıkların mineralize olması gerekmektedir.

- Olgunlaşması ve içindeki besin elementlerinin bitkiye yararlı duruma geçmesi, yem olarak da solucanların rahatlıkla tüketilebileceği bir forma dönüşmesi arzu edilen bir husustur.
- Ancak, bu mineralizasyon işlemi sırasında ortaya çıkabilecek kayıpların minimum düzeyde tutulması için özen gösterilmelidir.
- Olgunlaşmasını tamamlamamış kompost malzemesi içinde genellikle zararlı mikroorganizmalar ve parazitler mevcuttur. Bu zararlı organizmalar olgunlaşma (çürüme, fermentasyon) sırasında aktivitelerini kaybederler.
- Taze olarak kalması (olgunlaşmaması) halinde bu organizmalar çevre sağlığı açısından oldukça tehlikelidir. Taze gübre, olgunlaşmadığı için azot yüzdesi düşüktür.

Kentleşme sebebiyle arazi eksikliği yaşanan yerlerde küçük ölçekli tarım alanlarının artması solucan gübresine talebin artması demektir. Birçok ülke kompostlaştırmayı sıfır atık stratejisi olarak benimsemiş durumdadır ve solucanların yiyebileceği mutfak atıklarını ihtiyaç duyulan yerel tarım alanlarına satmaktadır. Böylece çöp alanlarına para harcamak yerine atıklardan yeniden bir değer oluşturulabilir. Besin zincirine yeniden sokarak daha sürdürülebilir hale getirebiliriz. Ülkemiz organik atıklar bakımından oldukça zengindir. Atıkların vermikompost olarak değerlendirilmesi ile, tarımsal üretimdeki kimyasal gübrelere bağımlılık azalacak, ekonomik ve çevresel anlamda büyük faydalar sağlanacaktır.

Kartal belediyesi olarak dört yıldır başladığımız bu projede amacımız, Mutfak atıklarının evlerde Kırmızı Kaliforniya Solucanları yardımı ile altın değerinde olan organik gübreye dönüştürülmesini sağlamak, Pazarlardan çıkan sebze ve meyve atıklarının toplanarak gübreye dönüştürülmesi, oluşan bu gübreleri de Kartal sınırları içinde bulunan park ve bahçelerde kullanılmasını sağlayarak hem toprağın verimi arttırmak hem de kimyasal gübreye olan ihtiyacı ortadan kaldırmak, Belediye olarak Pazarlardaki atık toplama masrafları azaltmak ve hem de kimyasal gübre kullanımı ihtiyacını düşürülerek büyük oranda tasarruf elde etmektir. Bu kapsamda hızla solucan üretimi yapılmış bir yandan vermikompost elde edilmiştir. Tarım topraklarımızdaki organik maddenin giderek azalması (yaklaşık % 1'in altına düşmesi) karşısında, toprak ıslahı konuları daha da önem kazanmaktadır. Bu amaçla, yaklaşık % 40 civarında toplam organik madde içeren vermikompost gübresi kullanımı, toprakların azalan verimliliklerinin önüne geçilmesi ve gelecek kuşaklara emanet edilmesi hususunda büyük önem taşımaktadır.

Kırmızı Kaliforniya Solucanlarının dışkılarında elde edilen organik solucan gübresi sebze, meyve ve bitkilerin verimini, dayanıklılığını, kalitesini artırırken, doğal aromasını ve nefasetini kazandırır, kök ve kök çevresinde ki hastalıklara karşı direnç sağlar.

Solucanlar, üzerlerinde ve sindirim sistemlerinde bulunan ve onları koruyan vücut sıvılarını (Sölom Sıvısı) gübreye geçirir ve bu sıvı gübrede bitkilerde patojenlere karşı direnç sağlar.

Solucanların sindirim sisteminde, çok sayıda bitkiye yararlı mikroorganizmalar, azot fikse eden bakteriler, mikorizal mantarlar, antibiyotik etkisi yaratacak doğal büyüme hormonları ve enzimler bulunur. Gübreye geçen bu enzimler ve yoğun bitki besin elementleri bitkilerde sağlıklı ve hızlı gelişim sağlar.

Proje kapsamında, ilk solucanlar Fen Bilimleri Anadolu Lisesi'nde öğrencilerin ve öğretmenlerin büyük katkılarıyla üretilmeye başlanmış ve ilk oluşan gübreler bazı bitkilerde denenerek olumlu sonuçlar alınmıştır. Eşzamanlı olarak bilgilendirme çalışmaları başlamış olup okullarda ve evlerde vermikompost yapılabilmesi için kompost kapları verilerek proje yaygınlaştırılmaktadır.

Tüm dünyada yaklaşık olarak 1,3 milyar ton/yıl evsel organik atık çöpe atılıyor. Her masamıza gelen her

tabağın 3 te 1'ini çöpe atıyoruz, tüm dünyadakilerin 3 te 1'i,

Ortalama bir ilçede yılda 76.912 ton evsel organik atıkçöpe atılıyor İşin kötü tarafı, israf edilen bu yemeklerin katı atık aktarma istasyonlarına nakli için yılda 680.000 TL ödüyoruz.(sadece yakıt gideri, araç ve personel hizmet giderleri hariç İstanbul genelinde yakıt gideri için yapılan harcama 21.540.650 TL / yıl 21.540.650 TL ile;

- 1.077.032 adet fidan dikilebilirdi
- Meydanlarımıza, cadde ve sokaklarımıza, Parklarımıza 7180 adet Güneş Enerjili Aydınlatma Sistemi kurulabilirdi
- Yardıma muhtaç 1967 adet insana 1 yıl boyuncaher gün yemek ihtiyacı karşılanabilirdi(Günde 3 öğün).

2013 yılında Belediyemiz 1000 solucan ile plastik bir kapta Çevre Müdürlüğü bünyesinde projeye başlamıştır.

2013 Aralık ayında "Solucan Gübresi Üretimi" konulu Hasan Ali Yücel Kültür Merkezinde geniş katılımlı bir panel düzenleyen belediyemiz , Kırmızı Kaliforniya solucanlarının bilinirliğinin artması için ilk adımı atmıştır.

2014 yılında Yakacıkta bulunan seramızda 4000 solucan daha temin edilerek beton bir havuzda daha geniş bir alanda solucan ve gübre üretiminde yeni bir aşamaya geçilmiştir.2015 yılında Müdürlüğümüz tarafından tasarlanan ve atölyemizde üretilen 500.000solucan kapasiteli solucan ve gübre üretimi ünitesinde 250.000 'in üzerinde solucan ile projemiz devam etmektedir.

Projemiz kapsamında 2013 yılından 2016 yılı sonuna kadar olan süreçte Belediyemize gelen 557 adet Solucan üretimi için başlangıç miktarda solucan isteği talebi karşılanmıştır.Solucan gübresi üretimi hakkında bilgi edinmek için Müdürlüğümüze gelen 1437 talep cevaplanmıştır.

Belediyemiz bünyesinde yapılan kompostlaştırma sistemi yöntemlerden birinin konteyner görseli aşağıdaki gibidir.

16 aralık 2017 tarihinde Türkiyede ve yurtdışında ilk kez ulusal Solucan gübresi çalıştayı yapılmış 40 farklı ilden 1000 e yakın dinleyici gelmiştir.

(<http://www.milliyet.com.tr/kirmizi-solucan-gubresi-calistayi-kartal-istanbul-yerelhaber-2471683/>)

Proje kapsamında projeye ilgi duyan sitelerde ve okullarda bilgilendirme ve yerindeuygulama yapılmıştır. Belediyemize gelen solucan isteği taleplerini karşılıyor ve bilgilendirme çalışmalarına artırarak sürdürüyoruz. Net rakam vermek mümkün olmamakla beraber , aldığımız tepkilerden Ülkemizde solucan gübresi üretimini yaygınlaşmasında önemli bir payımız olduğuna eminiz.

Vermikompost

Dilek Kars*

Organic Vermicompost Fertilizer obtained from the scoria of the Red California Cultivated Worms increases the productivity, stamina and quality of vegetables, fruits and plants, while also improving its natural aroma, and fortifies the root against illnesses. Worms transfer the bodily liquids (ceolom liquid) present in their digestive system and around their bodies into the compost which provides protection to the plants against illnesses. The digestive system of these worms host many microorganisms useful for plants, bacteria that affix nitrogen, micorisal fungi, and natural growth hormones that have an antibiotal effect as well as enzymes Vermi-composting is the process of using red wigglers, European nightcrawler and other surface-feeding worms and decomposer organisms to consume our organic waste and turn it into a great natural fertilizer called vermi-compost. Vermi-composting is simple, requires very little to get started and anyone can do it. Some things to keep in mind when you choose your vessel – Light penetration, -Surface area vs depth. An ideal bin will be opaque (ie not allowing in light) and will be relatively shallow.Red worms (and earth worms in general) are very sensitive to direct light – it can lead to considerable stress and even death if they unable to escape from it.

Vermi-Composting Advantages:

- Worm bins divert valuable resources away from landfills and redirect it to your soil footprint
- Worm castings make soil healthier and stronger and create more vigorous and productive plants and gardens
- Worm bins are fun to watch as worms work soundlessly to eat your garbage, creating zero odour in the process
- You can feel good knowing you are recycling nutrients instead of wasting them

* Kartal Municipality, İSTANBUL kars.dilek@gmail.com

Söke'nin Tasarımla Değişim, Planlamayla Dönüşüm Yolculuğu

Söke's Journey of Transformation by Planning, and Change by Design: From Local Values to New Spatial Construction...

Mine Aşçı*
Levent Ünverdi**
Koray Velibeyoğlu***

Giriş

Söke Kentinin büyüme hızı, nüfus artışı ve gelecek vizyonuna karşılık kent merkezinin bugünün standartlarının (ulaşım, otopark, yeşil alan, kentsel hizmetler) çok altında kalan 1986 yılı planları ile yapılaşıyor olması, yenileme/dönüşüm eksenli yeniden planlanması zorunluluğunu ortaya koymuştur. Mer'i planlarda yol genişliği arttırılmaksızın kadastral parseller üzerinde verilen kat artışlarına göre yapılaşmanın tamamlanması halinde sağlıklı, yaşanılmaz bir hale gelecek Söke'de klasik planlama anlayışının aksine yer kalitesini öne çıkaran, kentsel tasarım düşüncesiyle başlayarak bütüncül mekânsal vizyona, ulaşım ve yapılaşma kararları ile mümkün olabildiğince sağlıklı yaşam çevrelerinin oluşturulmasına, yaşam kalitesini yükselterek sağlıklı ve güvenli çevrelere ulaşabilmek üzere, arazi kullanım, ulaşım ve yapılaşma kararları getiren revizyon uygulama planlarının yapılması hedeflenmiştir.

Yöntem

Kenti analiz etmek, analizleri sentezlemek ve bu sentezler doğrultusunda mekânsal stratejik kararlarla yenileme/dönüşüm/sağlıklaştırma alanlarını belirlemek, planlamaya esas kentsel tasarım fikirleri ile planlama çalışmalarını bütünleştirmek yöntemin esasını oluşturmuştur. Analiz ve sentez çalışmaları sonrası bu amaçla "Söke Belediyesi İmar Planlamasına Esas Kentsel Yenileme Eksenli Fikir Yarışması" yapılmıştır. Yarışma verileri planlama çalışmalarına altlık teşkil etmiştir. Diğer taraftan, yerel varlıkları öne çıkararak Söke Kent Merkezi'nin dönüşümü için öncelikli bölgelerin kentsel tasarım projeleri ekseninde geliştirilmesi, böylelikle kentsel dönüşümüne esas fikirlerin olgunlaştırılması, uygulamaya yön verecek mekânsal vizyon ve kentsel tasarım rehberleri için zemin oluşturulması hedeflenmiştir. Bu maksatla, üniversitelerle bilimsel işbirlikleri geliştirilmiş, katılımcı proje, sergi, atölye çalışmaları yapılarak kentli aktörlerin sürecin içinde yer alması sağlanmıştır.

Bulgular

Proje alanında yer alan mevcut değerleri tespit etmek amacıyla; ulaşım, jeoloji, hidroloji, kentsel yeşil, arazi kullanım, kat adedi, mülkiyet, yapı kalitesi, yapı malzemesi, sosyal ve teknik altyapı gibi analizler yapılmıştır. Bu doğrultuda kentin kentte yaşayanların ihtiyaçlarına cevap vermediği görülmüştür. Diğer taraftan, sürecin katılımcı pratiklerle yürütülmesinin sorunların çözümünde işbirliği ve sinerji oluşturmaya yardımcı olduğu gözlenmiştir.

Sonuç

Yapılmış mevcut kent merkezinin yeniden yeni bir plan yapılmasından çok daha zor ve kabuller içermesi gereken bir çalışmadır. Sadece kat ve kot'u tarif eden bir plan diline sahip, durağan / klasik bir imar planı ile yapılaşmak yerine, kentin metropoliten alt bölge merkezi olma hedefine ilişkin 2025 yılı vizyonuna uygun, kentlinin ihtiyaçları öngörülerek kentsel tasarım ölçeğinin verilerini içerecek kalite diline sahip, mekânsal vizyon ve tasarım stratejisi, tasarım rehberleri gibi yeni uygulama araçlarını tanımlayan bir plan elde edilmesi hedeflenmiştir. Sonuç olarak, çalışmalar sonucunda 5 etapta yapılması kararı alınan revizyon uygulama imar planı çalışmasının 1. ve 2. Etap olmak üzere yaklaşık 40 hektarlık kısmı tamamlanmıştır. Yerel paydaş toplantıları devam etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Yerel Yönetim, Kentsel Planlama, Kentsel Tasarım, Kentsel Yaşam Kalitesi

*Söke Belediyesi, AYDIN

**Dokuz Eylül Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi, Şehir ve Bölge Planlama Bölümü, İzmir / Türkiye

*** - Doç.Dr.,İzmir Yüksek Teknoloji Enstitüsü

Yarının Kentleri

Future Cities





101 KİŞİ 101 KONU OTURUMU
(Davetli Konuşmacılar)

101 PEOPLE 101 ISSUES SESSION
(Invited Speakers)

Uyarı Levhası Ergonomisi / Ergonomics of Warning Signs

Osman Kurt *

Öz

Uyarı levhaları birçok alanda kullanılan, insanları bilgilendirmek veya uyarmak amacıyla yapılmış olan materyallerdir. Uyarı levhalarında temel prensip uyarının alıcıya doğru bir şekilde ulaşmasıdır. Bunu da sağlayan uyarı levhalarının ergonomik olmasıdır. Ergonomi insan kullanımına yönelik tasarım, çalışma ve yaşama koşullarının en uygun hale getirilmesini amaçlayan uygulamalar bütünüdür. Ergonomi genel anlamda yaşamın insana uydurulmasını hedef almıştır. Uyarı levhası ergonomisi de; uyarı levhaları gerçekten de uyarıyor mu sorusunun cevabı ile ilgilenir. Uyarı levhası ergonomisi levhaların insana uygun hale getirilmesidir.

Abstract

Warning signs are materials used in many areas, made to inform or alert people. The basic principle for warning signs is to transmit the warning message to receiver correctly. Being ergonomic for warning signs provides this. Ergonomics is the whole set of operations aimed at designing the human body and optimizing working and living conditions. Ergonomics is aimed at adapting life to the general sense. Warning sign ergonomics also deals with the answer of the question: Do warning signs really warn you? Warning sign ergonomics is making the signs suitable for human.

Uyarı levhaları birçok alanda kullanılan, insanları bilgilendirmek veya uyarmak amacıyla yapılmış olan materyallerdir. Bu gibi uyarılarda yazılar kullanılabildiği gibi şekil ve grafiklerden de yararlanır (1). Dünyanın birçok yerinde bu bilgilendirme ve uyarı levhalarına rastlamak mümkündür. Yeni yasalar ve yönetmelikler bu tür bilgilendirmelerin gerekliliğini ön plana çıkarmış ve birçok alanda zorunlu hale getirmiştir. Bu uyarı levhalarıyla ilgili detaylı bir şekilde standartlar belirtilmiştir (2). Uyarı levhalarında temel prensip uyarının alıcıya doğru bir şekilde ulaşmasıdır. Bunu da sağlayan uyarı levhalarının ergonomik olmasıdır.

Ergonomi terimi Yunanca iş anlamına gelen “ergos” ve yasa anlamına gelen “nomos” sözcüğünden türemiştir (3). Ergonomi insan kullanımına yönelik tasarım, çalışma ve yaşama koşullarının en uygun hale getirilmesini amaçlayan uygulamalar bütünüdür. Ergonomi genel anlamda yaşamın insana uydurulmasını hedef almıştır. Uyarı levhası ergonomisi de; uyarı levhaları gerçekten de uyarıyor mu sorusunun cevabı ile ilgilenir. Uyarı levhası ergonomisi levhaların insana uygun hale getirilmesidir (1).

Uyarılar; bilgi vermek, toplumun sağlık ve güvenliğinin korunmasına yönelik mesajlar vermek için kullanılır. Bu iki amacın yerine getirilmesinde ergonomi biliminin temel öğelerinin göz ardı edilmesi mesajların anlaşılmasını engelleyecektir. Uyarı levhaları hazırlayanların ergonomi ilkelerini etkin olarak kullanmaları gerekir. Bunların hazırlanmasında ve yerleştirilmesinde insana bağlı faktörlerin göz önüne alınması gerekir. Eğer uyarı aracı olarak yazı kullanılacaksa o bölgenin çoğunluğunun anladığı bir dil ve yanlış anlaşılmaya mahal vermeyecek açık ifadeler kullanılmalıdır. Simge ve sembollerden faydalanılacaksa o toplumun tümü için anlamlı simgeler seçilmelidir (1).

Uyarı levhaları her şeyden önce uyarabilmeli, alıcıya mesajı kısa ve net bir şekilde ulaştırabilmelidir. Cümlelerin ve seçilen sözcüklerin toplumun kolayca anlayabileceği biçimde olması gerekir. Anlaşılması güç ve karmaşık cümleler kullanılmamalıdır.

* Dr. Elaziğ Fırat Üniversitesi, e-mail: drkurtosman@gmail.com

Etkili bir uyarı; dikkat çekmek için sinyal kelimelerini içermelidir. Bunlar Tehlike, Uyarı, Dikkat ve İkaz kelimeleridir. Bu sinyal kelimelerini içeren uyarı levhaları daha fazla dikkat çekmektedir (4). Aynı şekilde bir uyarı levhasının ergonomik olması için verilmek istenen mesajı eksiksiz vermesi gerekir ama gereksiz de uzun olmamalıdır. Yani uyarı levhalarında eksiksizlik ve kısalık dengelenmelidir.

Göze çarpan uyarılar; okuma, anlama, hatırlama ve uyma olasılığını arttırdığı için uyarılar büyük, yüksek kalitede ve çözünürlükte olmalıdır. Uyarı renklerle, kenarlıklarla, resimsel sembollerle ve yanıp sönen ışıklar gibi özel efektlerle daha dikkat çekici hale getirilebilir. Fakat burada unutulmaması gereken husus uyarı levhaları estetik kaygılarla hazırlanmamalı. Aksi takdirde amacından uzaklaşmış ve verilmek istenen mesajın ulaşmadığı uyarı levhaları ortaya çıkmış olur (5). Uyarı levhalarının uyarı düzeni, metin dizaynı, resimsel sembollerle desteklenmesi, levhanın konulacağı lokalizasyon da levhanın ergonomik olması ile ilişkilidir. Basılı bir uyarının düzeni de uyarılabilirliği etkiler.

Sonuç olarak uyarı levhalarının varlığı kadar önemli olan husus bu levhaların istenilen mesajı vermesi için ergonomik olması gerektiğidir. Eğer uyarı levhaları ergonomi kültürü ile işbirliği halinde olursa toplumda istenmeyen kazaların ve iş kazalarının önüne geçilebilir.

Kaynaklar

1. Çağatay, G. (Ed.). (2004). Sağlık Boyutuyla Ergonomi. Ankara: Palme Yayıncılık.
2. Sağlık ve Güvenlik İşaretleri Yönetmeliği. (2013 11 Eylül). Resmi Gazete (Sayı: 28762). Erişim adresi: <http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2013/09/20130911-6.htm>
3. Bridger, RS. (1995). Introduction to Ergonomics. New York: McGraw-Hill Inc.
4. ANSI (1998). Z535.1-5. Accredited Standards Committee on Safety Signs and Colors. National Electrical Manufacturers Association, Washington, DC.
5. Laughery, KR. ve Brelsford, JW. (1991). Receiver Characteristics in Safety Communications. Proceedings of the Human Factors Society 35th Annual Meeting. Human Factors Society, Santa Monica, 35 (15), 1068-1072.

Kent ve Yürünebilirlik (Walkability)

Burak Mete*

Kent ormanı kavramı yeni gelişen bir kavramdır. Sağlıklı kentlerde yaşamak için kent ormanlarının oluşturulması, belediyelerin kent ormanlarından sorumlu olması önemlidir. Büyükşehir belediyelerinin kent ormanlarına sahip olma oranının %60'larda olması, gelecek için önemli bir göstergedir. Büyükşehir ilçe ve il merkezi belediyeleri içinde, coğrafi koşullar da dikkate alındığında kent ormanına sahip olma yönünde eğilimler olduğu, bu eğilimlerin güçlendirilmesi gerektiği görülmektedir. Kent ormanlarının olması şehrin gürültü ve kirliliğinden uzak trekking gibi faaliyetleri yapmak isteyen insanlar için fırsat olacaktır. Sağlıklı ve ihtiyaçlara göre şekillenmiş bir çevrede yaşamın, yaşam kalitesini yükseltmenin göstergelerinden biri de yaya bölgelerinin oluşturulmasıdır. Kent merkezlerinin yayalaştırılma oranlarında büyükşehir belediyelerinden orta ve küçük ölçekli belediyelere doğru gidildiğinde azalma görülmektedir. Yaya bölgesi uygulamalarının genişletilmesi için iyi uygulama örneklerinin tanıtılması ile yaya bölgesi olmayan belediyelerin doğru yönlendirilmesi gerekmektedir. Yaya bölgesinin ve araç bölgesinin net bir şekilde ayrılması meydana gelebilecek olan kazaların engellenmesi içinde önemlidir. Yürünebilirlik konusunu iki ana eksende özetleyebiliriz. Birincisi sağlık için yürünebilirlik, ikincisi kazaların engellenmesi için yürünebilirlik.

* Dr. İnönü Üniversitesi Tıp F.Halk Sağlığı A.Dalı Araştırma Gör, e-mail: burakmete2008@gmail.com

Urban and Walkability

Burak Mete*

The concept of urban forest is a new developing concept. It is important that urban forests are established to live in healthy cities, and municipalities are responsible for urban forests. The fact that the metropolitan municipalities have 60% of the urban forests is an important indicator for the future. It is seen that these trends should be strengthened in the metropolitan and provincial municipalities of the metropolitan city, when geographical conditions are taken into account and there are tendencies to have urban forests. The presence of urban forests will be an opportunity for people who want to do activities such as trekking away from the noise and pollution of the city. One of the signs of raising the quality of life of living in a healthy and customized environment is the creation of pedestrian zones. There is a decrease in the urbanization rates of the urban centers when the municipalities move from municipal municipalities to medium and small sized municipalities. Promoting examples of good practice for the extension of pedestrian zone applications requires directing non-pedestrian municipalities. The clear separation of the pedestrian zone and the vehicle zone is important in preventing accidents that may occur. We can summarize the two main axioms of walkability. The first is walkability for health, and the second is walkability for preventing accidents.

* Dr. Inonu University Department of Public Health Department, burakmete2008@gmail.com

Süs Havuzları Güvenliği

Esmâ Altınel Açoğlu*

Süs havuzları, kent mimarisine dekoratif ve estetik bir görünüm sağlaması nedeniyle belediyeler tarafından sıklıkla tercih edilirken otel ya da evlerin bahçelerine farklı ve güzel bir görünüm katmak için de kullanılabilmektedirler. Görsel amaçlı tercih edilen, farklı boyut ve şekillerde yapılabilen, içine girilmesi, yüzme ve spor gibi amaçlarla kullanılması öngörülmeyen havuz tipleridir. Basit bir devridaim sisteminden fıskiye, şelaleler, su perdeleri, renkli ve hareketli aydınlatmalar ile ışık gösterileri sunan bilgisayar kontrollü teknolojik özelliklere sahip havuzlara kadar birçok şekilde tasarlanabilmektedirler. Yüzme havuzlarında tehlike oluşturabilecek olan sivri ve keskin şekilli yüksek basınçlı fıskiye nozulları, su perdesi elemanları, su üstü aydınlatma armatürleri gibi elemanlar ile havuz ebatlarına bağlı olarak kullanılabilen düşük debili pompalar gibi donanımlar, yüzme havuzlarında kullanılmamaktadır ve süs havuzlarına özel üretilmektedirler.

Süs havuzları özellikle yaz aylarında çocukların serinlemek ve eğlenmek için tercih ettiği alanlara da dönüşebilmektedir. Bu nedenle her yıl onlarca çocuk maalesef boğulma ya da elektrik çarpması nedeniyle kaybedilebilmektedir. Havuza yüzmek ya da serinlemek için giren çocukların çoğu yüzme bilmediği için boğularak hayatını kaybetmektedir. Biraz yüzme bilen çocuklar ise kendi kapasitelerinin üzerinde girişimlerde bulunabilir, yüzerken tehlikeli hareketler yapmaya çalışabilirler. Bu durum travma ya da boğulma gibi istenmeyen sonuçlar doğurabilir. Çocukların 4-5 yaşlarına kadar sudan korkmamaları, özellikle hiçbir tehlikenin farkında olmayan 1-3 yaş arası çocukların içgüdüsel olarak su birikintilerine atlamaları da, onları boğulma riski ile karşı karşıya bırakmaktadır. Bu nedenle küçük çocuklar havuz kenarları gibi tehlikeli yerlerde yalnız bırakılmamalıdır. Süs havuzlarının çevresi sertifikalı bariyerler ile çevrilmelidir. Süs havuzuna girilmesini engellemek için havuz kenarlarına dikkat çekici uyarı levhaları koyulmalıdır. Uyarı levhalarına rağmen yine de birçok çocuk tehlikenin farkında olmaksızın süs havuzlarına girebilmektedir. Bu durum sosyoekonomik düzeyin düşük olduğu bölgelerde daha yaygındır. Belediyeler tarafından özellikle sosyoekonomik durumun daha düşük olduğu semtlerde yüzme havuzları ve kulüpleri oluşturup, bunların desteklenmesi ile, çocukların güvenli bir ortamda serinlemeleri ve spor yapmaları sağlanmalıdır. Boğulma riski yüksek olan alanlarda ebeveynler de ayrıca bilinçlendirilmelidir. Elektrik çarpmalarını engellemek için ise, kablolama sistemi, donanım seçimi ve montajı, priz, armatür seçimi ve ışıklandırma, elektrikli tulumbalar, elektrikli ısıtıcılar gibi tüm elektrikli donanım ve cihazların direk veya dolaylı temasa karşı korumalı olacak şekilde uluslararası standartlara uygun olarak yapılması sağlanmalıdır. Süs havuzlarının belirli aralıklarla kontrolleri yapılmalı, mevcut havuzlarda temel tedbirlerin yerine getirilmesi sağlanmalı ve uluslararası standartlara uygun hale getirilinceye kadar çocukların bu havuzlara yaklaşması engellenmelidir.

* Dr. Sami Ulus Kadın Doğum, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Eğitim ve Araştırma Hastanesi

The Safety of Ornamental Pools

Esma Altinel Açoğlu*

The ornamental pools, while being often favored by the local municipalities due to their contributions in decorative and aesthetic appearance of urban architecture, may also be used in the hotel and house gardens to provide unusual and beautiful view. These pool types are preferred in changing sizes and shapes mainly for visual purposes, and never intended to serve for the purposes of entering, swimming and sports. They can have designs range from simple circulation systems to fountains, waterfalls, water curtains, pools with computer controlled technological features that present colorful and moving lighting and light shows. The equipments such as pointed and sharp shaped high-pressure sprinçler nozzles, water curtain elements, surface lighting armatures and low-flow pumps specially, produced for ornamental pools depending on their size can not be used in swimming pools as they can constitute danger.

The ornamental pools can often become areas where children prefer to cool off and have fun, especially in the summer months. Unfortunately, dozens of children lives are lost due to drowning or electric shock every year. Most of the children, who enter these pools to cool off or swim, lose their lives by drowning because they do not know how to swim. Children who can swim a little may attempt to exceed their own capacities and try dangerous moves while swimming. This may lead to undesirable consequences such as trauma or drowning. As children generally not scared of water until 4-5 years of age, and especially those who are unaware of any danger between 1 and 3 years of age, instinctively jump into puddles and face with the risk of drowning. Therefore, small children should not be left alone in dangerous places such as pool sides. The edges of ornamental pools should be fenced with certified barriers. Preventive warning signs should be placed around the pools to prevent access to the ornamental pools. Many children may enter the ornamental pools despite the presence of the warning signs, being unaware of the danger. This situation is more common in districts where the socioeconomic level is low. Municipalities should provide children with a safe environment to cool off and sport by establishing swimming pools and clubs, especially in lower socio-economic areas. Parents should also be made aware of areas of high risk of drowning. In order to prevent electrical shocks, it is essential to ensure that all electrical equipment and devices such as cabling system, hardware selection and installation, selection of sockets and armatures, type of lighting, electrical pumps, electric heaters, etc. are protected against direct or indirect contact according to international standards. The ornamental pools should be inspected regularly, primary preventive measures should be fulfilled in the existing pools, and children must be kept away from such pools until they are made conforming to the related international standards.

* Dr. Sami Ulus Education and Research Hospital

Kent ve Yüzme Havuzları Cities and Swimming Pools

Ercan Karabulut*

Kentleşme genel anlamda bir çok açıdan sağlığa avantaj ve dezavantajlar sağlamaktadır. Bu bağlamda yüzme havuzlarının kentleşme sürecinde yaygınlaşması ise kentleşmenin en önemli kazanımlarındandır. Sağlıklı yaşam açısından sporun özellikle yüzmenin çok önemli fonksiyonları vardır. Yüzme havuzları bu bağlamda gerek sağlık, gerekse hijyen açısından çok önemlidir. Fakat havuzların kimyasal ve mikrobiyolojik analizi ayrı bir önem arz etmektedir. Çünkü yüzme havuzu suyu “içilebilir olmalıdır”. Artık birçok havuz klorlama ile temizlenme açısından sağlığa zararlı olabileceğinden, tuz sistemi ya da ozon sistemine dönmektedir. Özellikle antrenman havuzlarında klor ile temizlenme yapılamamalıdır. Bunun yerine yeni jenerasyon dezenfektanlar (doğa dostu, ekolojik ajanların) kullanıldığı gözlenmektedir. Yapılan araştırmalarımızda daha çok klorlanan havuzlarda göz yanması, deride allerjik reaksiyonlar vs yan etkiler oluşturduğunu gözlenmiştir. Bu nedenle havuz dezenfeksiyonunun kentleşme sürecindeki artan havuz, gerek siteler residens ler vs yapılaşma içerisindeki konumlanmasında önemsenmesi gerekmektedir. Bu şekilde çağın vebasası kanser ve diğer bulaşıcı hastalıkların önlenmesi açısından önemlidir.

Anahtra kelimeler: kent, havuz, küreselleşme, ekolojik ürün



A HEALTHY LIFE
Needs a Healthy Environment!

Kentsel Mekânlarda Açık ve Yeşil Alanların Değerlendirilmesi: Bilecik Şehri Örneği

Serpil Mentese*

Kentsel mekânlar doğal ve kültürel pek çok unsuru içerisinde barındırmaktadır. Ancak hızlı ve düzensiz kentleşme, artan nüfus ve gelişen teknoloji ile birlikte kentler hızlı bir değişim süreci ile karşı karşıya kalmaktadır. Hızlı değişim sürecini yaşayan kentlerde doğal alanlar tahrip edilerek yerlerine yapay mekânlar ve sağlıksız bir çevre oluşturulmaktadır. Bu yapay çevrede yaşamını ikame ettiren insanlar bir nebze olsun kendilerinin psikolojik ve fiziksel olarak daha rahat edecekleri mekân arayışları içerisinde bulunmaktadır. Bu mekânlar içerisinde yaşam kalitesi bileşenlerinden biri olan yeşil ve açık alanlar önem arz etmektedir. Bu nedenle bu çalışmada Bilecik şehrindeki yeşil ve açık alanların dağılımı, kullanım şekilleri, yoğunluğu, kişi başına düşen miktarı ve yeterliliğini tespit etmek amaçlanmıştır. Bu amaç çerçevesinde çalışmanın verisini Bilecik şehrinin açık ve yeşil alanları oluşturmaktadır. Açık ve yeşil alanların mekansal dağılımın tespit edilmesinde ve haritalanmasında Coğrafi Bilgi Sistemleri aracı kullanılmıştır. Sonuç olarak çalışma alanında kişi başına düşen yeşil alan miktarının standartlara göre yüksek fakat açık ve yeşil alanların mahallelere düzenli bir dağılım göstermedikleri ve ihtiyacı karşılamadıkları belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Açık ve yeşil alanlar, Bilecik Şehri, CBS, Yaşam Kalitesi.

* Yrd. Doç. Dr. Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi, e-mail: serpil.mentese@bilecik.edu.tr

Evaluation of Open-Green Areas in Urban Spaces: the Case of Bilecik

Serpil Mentese*

Urban spaces have many natural and cultural elements. However, with rapid and irregular urbanization, increasing population and developing technology, cities are faced with a rapid change process. In cities that are experiencing rapid change processes, natural areas are destroyed and artificial places and unhealthy environments are created. People who substitute their lives in this artificial environment are in search of a place where they will be more psychologically and physically comfortable. Within these spaces, open-green areas, one of the quality of life components, are important. Therefore, in this study, it is aimed to determine the distribution of open-green areas in Bilecik city, its usage patterns, its density, its per capita amount and its sufficiency. Geographic Information Systems tool was used to determine and map the spatial distribution of open and green areas. As a result, it has been seen that the amount of open-green area per person is high but open-green areas do not have a regular distribution to the neighborhoods and can not meet the needs.

Keywords: Open and green areas, Bilecik City, GIS, Quality of Life.

* Assistant Professor, Bilecik Seyh Edebali University,

Kamuya Açık Alanlarda Canlıkıran Uygulanması

Nüket Güler Baysoy*

Giriş ve Amaç

Canlıkıranlar (pestisit veya biyositler) zararlı otları veya böcekleri/haşereleri yok etmek veya kaçırmak amacıyla uygulanan fakat zararlılar kadar ekosistemdeki zararsız veya yararlı canlılar için de ölümcül veya hasar verici olabilen kimyasallardır. Canlıkıranlar ile ilgili temel unsur, kamusal sayılmayan bir alanda canlıkıran uyguladığınızda bile, kullandığınız canlıkıranın türüne ve miktarına bağlı olarak kamusal alanları etkileme riskinizin bulunmasıdır. Söz konusu risk, insanlarda veya diğer canlılarda basit bulgular oluşturmaktan ölüme kadar değişen bir yelpazede sağlık sonuçları getirebilmektedir. Dolayısıyla bu yazıda, canlıkıranların öneminden kısaca söz edildikten sonra verdikleri zararlara ve bu zararları önlemeye odaklanarak, yalnızca kamusal alanlardaki haşere ilaçlamaları gibi dar bir perspektiften öteye geçip, kısa bir tarihçe ile birlikte canlıkıran uygulamalarına ilişkin temel yönler güncel bilgiler ışığında özetlenmiştir.

Bulgular

Canlıkıran kullanımı tarımda vazgeçilmezdir çünkü dünya genelinde tarımsal ürünlerin ortalama %40'ı pestler (zararlı olarak damgaladığımız diğer canlılar) nedeniyle kaybedilmektedir. Ayrıca canlıkıranlar, tifüs ve sıtma gibi bazı bulaşıcı hastalıkları önlemek için hastalığı yayan canlılar (vektörler) ile mücadelede ilk uygulanması gereken ve en etkili yöntemdir. Canlıkıranlar bu amaçla, bir halk sağlığı uygulaması kabul edilerek yaygın olarak kullanılmaya başlanmıştır. Canlıkıranlar başlangıçta çok yaygın ve büyük miktarlarda uygulanmışlardır, sonraları kullanımları sınırlanmıştır; fakat dünyada 2014 yılından bu yana görülen vektör-araçlı salgın hastalıklar nedeniyle yeniden popüler olmaları muhtemeldir. Canlıkıranların üretim, saklama ve uygulama aşamalarının her birinde istenmeyen etki gelişmesi riski vardır; özellikle insanlarda ve hayvanlarda akut ve kronik zehirlenmelere yol açmaktadırlar ve ayrıca çevre kirliliği oluşturmaktadırlar. Yol açtıkları diğer bir sorun, tarım ürünleri, meyve ve sebzelerin üzerinde kalıntı oluşturmalarıdır. Günümüzde, canlıkıranların özellikle çocuklarda astım benzeri akciğer problemlerine yol açtığı gösterilmiştir. Ayrıca, dermatolojik, nörolojik, endokrin sorunlara oluşturdukları, üreme sistemi üzerindeki olumsuz etkiler yarattıkları ve kanserlere yol açtıkları yönünde güçlü kanıtlar bulunmaktadır.

Halk sağlığı ve iş sağlığı uygulamalarındaki temel yaklaşıma göre, bir maddenin zarar verdiği biliniyorsa ilk adım, o maddeyi ortamdan tamamen uzaklaştırarak yerine zararsız veya görece az zararlı bir madde ikame etmektir. Eğer maddeden tamamen vazgeçmek veya yerine başkasını kullanmak seçeneği yok ise ikinci adım, bu maddenin izole edilmesi ve etkilenecek canlılar ile karşılaşmasının engellenmesidir. Bu zararlı maddeden vazgeçemiyor ve izole edemiyor isek üçüncü adım, bir yandan maddenin ortamda mümkün olduğunca az miktarda (zararlı sınırlara ulaşmayacak düzeyde) tutulmasını garanti ederken öte yandan bireylere ulaşmasını azaltıcı bariyerler (kişisel koruyucular) uygulamaktır. Günümüzde, üç prensibin hepsi canlıkıranlar için hayata geçirilmiştir. Bugün için canlıkıranlara ilişkin en güncel konu başlıkları entegre haşere/pest/vektör yönetimi ve entegre ürün/mahsul yönetimi, canlıkıran kullanımının azaltılması, zehirlenmelerin ve diğer toksik etkilerin azaltılması, kullanıcıların bilinçlendirilmesi ve hatalı tutumların/davranışların doğru olana değiştirilmesidir.

Sonuç

Canlıkıranların insan sağlığı üzerindeki olası etkilerinin boyutunu tahmin etmek kolay değildir; bu yüzden risk yönetimi yaklaşımı uygulamaları sürdürülmelidir.

* Yrd. Doç. İstanbul Medipol Üniversitesi Uluslararası Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı, İstanbul

Pesticide Applications in Public Places

Nüket Güler Baysoy*

Aim

Pesticides or biocides are chemicals used in order to kill or to run off some harmful biological forms; but they can be harmful or deathful for some beneficial living-beings in ecosystem. The main health issue about pesticides is their potential risk to effect public places even when they are not applied directly at those places. Risk spectrum lies between simple adverse effects and death. For that reason, this review concentrates on harmful effects of pesticides and diminishing techniques for those effects.

Results

Pesticides are vital in agriculture because pests take away the 40% of the harvest. Also, pesticides are the first and the most effective method to combat with pest-mediated communicable diseases like typhus and malaria. Pesticide applications in public places assumed important for Department of Public Health issues. Pesticides initially used in huge amounts, then their use were restricted, but they will probably be popular again in near future due to vector-related epidemics seen since 2014. Production, storage and application procedures carry risk of adverse effects, mainly acute and chronic intoxications in human and animals; also cause environmental pollution. Another problem is the residual pesticides on fruits and vegetables. There are strong evidence that pesticides can cause asthma-like lung problems in children; adverse dermatologic, neurological, endocrine, reproductive effects and cancers. Department of Public Health and occupational health perspective recommends total replacement of a harmful agent with another less harmful one at the first step of prevention. If this is not possible, isolation of the agent or the people that will confront with that agent is feasible; and the third alternative is to screen agent amounts in environments as well as to use personnel protective equipment. Today, all of those principles are applied for pesticides. Integrated pest/vector management, diminishing pesticide usage, prevention of intoxications, education of users, transforming wrong attitudes/behaviors to correct ones are the most popular topics for pesticides, today.

Conclusion

Estimation of potential harms of pesticides is usually not easy, thus risk management applications should be continued.

Doğal Yaşamın Kent İstilasından Korunması Protecting Natural Life from Urban Invasion

Oğuz Ateş*

Geçmişten günümüze kadar süregelen insanlık tarihi boyunca, ilk zamanlarda korunma içgüdüleri ile ortaya çıkan bir arada yaşama isteği, hem yerleşik tarıma geçilmesi hem de üretimde oluşturulacak işbirliğinin avantajlarının farkına varılması nedenleriyle giderek artmıştır. Form, büyüklük ve içerisinde yaşayan insanlar açısından farklılıklar barındıran kentsel mekânlar, sosyalleşme olgusunun da eklenmesiyle birlikte günümüzdeki yapısına kavuşmuştur.

Küresel ölçekte arazi dönüşümünün en önemli etkenlerinden biri kentleşmedir. Günümüzde kentleşme dünyada önemli oranda arazi dönüşümlerine neden olduğu için küresel bir sorun olarak algılanırken, peyzaj üzerinde oluşturduğu etkiler nedeniyle aynı zamanda bölgesel bir sorun olarak algılanmaktadır. Özellikle gelişmekte olan ülkelerde ekonomi ve nüfus büyüdükçe doğal alanlar; kentsel alanlara, endüstriyel alanlara, yollara ve barajlara dönüşmektedir. Türkiye gibi gelişmekte olan ülkelerde doğal alanların dönüşümünde özellikle kentleşmenin etkisiyle dönüşümün daha hızlı ve çok kolay bir şekilde gerçekleşmesi ciddiye alınması gereken bir konudur.

Kentleşme tüm Dünyada ve Türkiye’de doğal alanlar üzerinde baskı oluşturmaktadır. Kentsel gelişme ile doğal alanların korunması arasındaki çatışmanın en aza indirilmesi, doğal alanların sürdürülebilir kullanımı açısından önemlidir. Söz konusu çatışmayı indirgemek etkin planlama ve yönetim yoluyla gerçekleştirilebilir. Etkin bir planlama ve yönetim anlayışında, kentlerin içerisinde ve çeperlerinde yer alan ve çeşitli sektörlerdeki (sanayi, ulaşım, enerji, konut, vb.) gelişme eğilimleri nedeniyle tehdit altında olan doğal alanların, gerek farklı tür ve ölçekteki kent planlarında uygun karar ve stratejiler geliştirilerek, gerekse doğal alanlara dair özel politikalar uygulamaya konularak güvence altına alınmalıdır.

* İnönü Üniversitesi Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi Peyzaj Mimarlığı Bölümü, Malatya.



A HEALTHY LIFE
Needs a Healthy Environment!

Ekmek Arası Yeşillik Hijyeni

Hatice Ertabaklar*

Küresel fakirlik, açlık, ısınma ve suya ulaşım, beslenme alışkanlıklarındaki değişim, çalışan nüfus değişimi gibi sebeplerden dolayı insanların sağlıklı gıdalara ulaşımı değişmektedir. Yiyecek kaynaklı hastalıklar tüm dünyada gittikçe artan halk sağlığı problemi olmaya devam etmektedir. Besinlerin kontaminasyonu tarladan tüketiciye sürecin her aşamasında gerçekleşebilmektedir. Yeşillikler toprakta yetiştiğinden su, toprak, havadaki çevresel her türlü kirlilikten etkilenme potansiyeli bulunmaktadır. Güvenli olmayan yiyecekler içerdikleri bakteriler, parazitler, viruslar ve kimyasal bileşikler nedeniyle 200'ün üzerinde hastalığa yol açmaktadır. Her yıl iki milyon kişinin kontamine gıdalar ve suya bağlı etkenler nedeniyle hayatını kaybettiği bildirilmektedir. 2015 yılında Dünya Sağlık Örgütü 7 Nisan Dünya Sağlık Günü'nde "farm to plate, make food safe" kampanyası ile bu konuya dikkat çekmiştir. Yiyecek kaynaklı hastalıklarda en sık gastrointestinal semptomlar görülmekle birlikte immunolojik jinekolojik, nörolojik hastalıklara ve kansere yol açabilmektedir.

Türk mutfağında yeşillikler oldukça sık olarak tüketilmektedir. Yemek, salata ve garnitür olarak yemek kültüründe vazgeçilmez bir yere sahiptir. Marul, maydanoz, roka, tere, yeşil soğan, nane, dereotu bu yeşillikler içinde en çok tüketilenlerdir. Hızlı hazırlanıp hızlı tüketilen tost, sandviç, hamburger vb ekmek arası tüketilen yiyeceklerde bu yeşillikler mutlaka yer almaktadır. Türk fast-food'u olarak tanımlayabileceğimiz yiyeceklerin başında döner kebab gelmekte ve sıklıkla ekmek arası ve dürüm olarak çok yaygın olarak tüketilmektedir. Türkiye'de 2015 yılı rakamlarına göre 30 bin döner büfesi bulunmakta ve her geçen gün de sayıları artmaktadır. Bir diğer nesilden nesile aktarılan geleneksel yiyeceğimiz köfte ekmek de en önemli sokak lezzetleri arasındadır. Ülkemizde 291 çeşit köfte olması köfte sevgimizi açıklayabilir. Sokakların efsane lezzeti, ortaçağdan buyana yemeğe başlanmış uğruna Avrupa Birliğini karşısına alabilecek kadar sevdiğimiz bir diğer ekmek arası yiyeceğimiz kokoreç yeşilliksiz olmaz. Ekmek arası hazır taşınabilir yiyecekler özellikle son yıllarda artan şehirleşme, okul, iş yaşamı nedeniyle yaşamımıza girmiş durumdadır. Yiyeceklerin değişen üretim, dağıtım, tüketim ve artan seyahatler, ulaşım olanakları nedeniyle hem etkenler değişmekte hem de kolaylıkla dünyanın bir ucundan diğerine ulaşabilmektedir.

Yeşilliklerle bulaşabilecek etkenler; Bakteriyel etkenlerin başında Salmonella, Campylobacter, ve Enterohemorajik Escherichia coli (EHEC) gelmekte, oluşan enfeksiyon sıklıkla ateş, bulantı, kusma, ishal, baş ağrısı vb semptomlarla seyretmekte, zaman zaman ölümcül olabilmektedir. Yine Listeria türleri de önemli olup özellikle L. monocytogenes Amerika'da marul ve kavun kaynaklı ölümlü olguların görüldüğü salgınlara yol açtığı bilinmektedir. Tarihteki en korkulan ve kolay yayılıp ölümcül olabilen kolera salgınları etkeni Vibrio cholerae insanlara kontamine su veya yiyeceklerle bulaşmakta, karın ağrısı, kusma, bol sulu ishale ve şiddetli dehidrasyona ile ölüme yol açabilmektedir. İstanbul'da 1970 yılında büyük bir salgın yaşanmıştır. Yakın zamanda Irak, Suriye en son olarak ta Yemen'de tehlikeli boyutlara ulaşmış ve ülkemizi de tehdit etmiştir. Virüsler: Norovirus, Hepatit A virüsü, özellikle kanalizasyonla sulama ve dışkı ile bulaşan çiğ besinlerle, deniz ürünleri ile bulaşmakta ve zaman zaman salgınlara yol açmaktadır. Amerika'da yeşil soğan kaynaklı salgın bildirilmiştir. Enfekte gıda işleyicileri de sıklıkla gıda kontaminasyonunun kaynağı olabilmektedir. Parazitler: Yeşillikler genellikle çiğ olarak tüketilmeleri, toprakta yetişmeleri nedeniyle parazitler etkenlerle bulaşları oldukça kolay olabilmektedir. Entamoeba

* Prof.Dr. Adnan Menderes Üniversitesi Tıp Fakültesi, Parazitoloji AD, Aydın/Türkiye, hatice@adu.edu.tr

histolytica, Giardia intestinalis, Blastocystis hominis, Cryptosporidium spp, Cyclospora cayatanensis, Isospora belli, Ascaris lumbricoides, Trichuris trichiura, Hymenolepis nana gibi barsak parazitleri dışı ve sulama ile gıda zincirine bulaşabilmekte ve taze ürünleri kirleterek salgınlara yol açabilmektedir. Gıda hazırlayanlar yoluyla kirli eller de bulaşta oldukça önemlidir. Bu enfeksiyonlarda semptomlar diğer bakteriyel ve viral etkenlerde olduğu gibi çok erken ortaya çıkmamakta bu nedenle anında tespit edilememektedir. Bu etkenlerden özellikle kanlı ishal, karın ağrısı ve ateş ile seyreden amipli dizanteri etkeni Entamoeba histolytica çok ciddi tablolara yol açabilmektedir. Yine Cyclospora cayatanensis ile Amerika'da 1990 lı yıllardan sonra uzak doğudan taze olarak getirilen meyve ve marul kaynaklı salgınlara bildirilmeye başlanmıştır. Yine köpek dışkıları ile etrafa yayılan kist hidatik etkeni Echinococcus spp, kedi ve köpek dışkıları ile atılan Toxocara spp yumurtaları suya ve toprağa karışarak yeşilliklere kolaylıkla bulaşabilmektedir. Bu enfeksiyonlar sinsi seyirli olup aylar yıllar sonra ancak bulgu vermektedir. Suda yetişen roka tere gibi bitkilere yapışan metaserkaryaların alınması ile halk arasında kelebek hastalığı olarak bilinen Fasciola hepatica bulaşabilmektedir. Hastalığın endemik olduğu ülkelerde zaman zaman salgınlara yol açtığı bilinmektedir. Ülkemizde de göller bölgesi ve Van civarında küçük çaplı salgınlara, İran'da ise büyük salgınlara yol açtığı bilinmektedir. Kimyasallar: Kalıcı organik kirleticiler (POP'ler) çevre ve insan vücudunda biriken bileşiklerdir. Bilinen örnekler endüstriyel süreçler ve atık yakmanın istenmeyen yan ürünleri olan dioksinler ve poliklorlu bifenillerdir (PCB'ler). Dioksinler oldukça toksiktir ve üreme ve gelişimsel sorunlara neden olabilir, bağışıklık sistemine zarar verebilir ve kansere neden olabilir. Gıdalardaki kurşun, kadmiyum ve cıva gibi ağır metaller sağlığa zararlı olup bulaşması esas olarak havanın, suyun ve toprağın kirlenmesi sonucu oluşur.

"Yeşillik ne olacak deyip geçmeyin". Görüldüğü üzere ekmek arasındaki yeşilliklerden başladığımız yol bizi sağlığımıza doğru önemli bir yolculuğa çıkardı. Ekmek arasında tükettiğimiz yeşilliğin ülkenin gelişim düzeyi, altyapı durumu, sağlıklı gıdaya ulaşım, temiz hava, temiz toprak gibi durumları hakkında bize pek çok bilgi verdiğini görmekteyiz. Sağlıklı yaşam ancak sağlıklı çevre ve gıda ile mümkün olabilmektedir. Sağlıklı gıda üretimden tüketime denetlenmeli ve bu süreç kontrolleri resmi kurumlar tarafından yapılmalıdır. Bu nedenle yaşadığımız şehirlerimizi, çevremizi daha sağlıklı hale getirmek için tüm paydaşların el ele vermesi ve birlikte çalışması gerekmektedir.

Hygiene of the Sandwich Salad

Hatice Ertabaklar*

Global warming, poverty, famine and safe water supply, changes in eating habits, changing working populations, etc., are changing people's access to healthy food. Food borne illnesses are still a growing Department of Public Health problem all over the world. Food contamination can take place at every stage of the farming process. As the green leafy vegetables grow on the ground, there is a potential to be affected from all kinds of environmental pollution in water, soil, and air. Unsafe foods are causing more than 200 diseases due to bacteria, parasites, viruses and chemical compounds they have. It is reported that each year, two million people lose their lives due to contaminants and water-related factors. In 2015, World Health Organization made a point of this issue with the "farm to plate, make food safe" campaign on World Health Day, April 7. Food-borne diseases are the mostly characterized with gastrointestinal symptoms, however can cause immunological, gynecological, neurological diseases and also cancers. Green leafy vegetables are very popular in traditional Turkish cuisine. These are indispensable in the food culture as a salad and garnish. Lettuce, parsley, rocket, cress, green onion, mint, and dill are the most consumed among these vegetables. Fast-foods, sandwiches, hamburgers, etc. are usually consumed with these kind of vegetables. We can describe the the döner kebab as the most common Turkish fast-food and is widely consumed between bread and dumplings. According to the 2105 reports, there are approximately 30 thousand döner buffet and numbers are constantly increasing. There is also the most important street delicacies of traditional food, which is transmitted from one generation to another. We can explain our love of meatballs with 291 kinds of meatballs in our country. "Kokoreç" another taste of the streets, it has begun to eat from the middle ages would not be without greenery. Especially in recent years, business life, working situation, school life are increased for that reason some quick prepared sandwich, toast etc are more preferred.

Microorganisms can be transmitted by green leafy vegetables; Salmonella, Campylobacter, and Enterohaemorrhagic Escherichia coli (EHEC) are the leading bacterial agents, and the infection often occurs with symptoms such as fever, nausea, vomiting, diarrhea, headache, and is sometimes fatal. Listeria species are also important, especially *L. monocytogenes* which is known to cause epidemics of mortal and melon-related mortalities in America, *Vibrio cholerae*, which affects cholera outbreaks that are the most feared and easily spreading and deadly in history, can be transmitted to people by contaminating water or food, causing abdominal pain, vomiting, abundant watery diarrhea and severe dehydration. A major outbreak occurred in Istanbul in 1970. In the near future, Iraq, Syria finally reached dangerous dimensions in Yemen and threatened our country. Viruses: Norovirus, Hepatitis A virus, especially with irrigation with drainage and raw food contaminated with stool, is infected with seafood and cause epidemics from time to time. In America, an outbreak of green onion has been reported. Infected food processors can also be a source of food contamination.

Parasites: Green leafy vegetables are often easy to contaminate with parasites because of raw consuming, growing in the soil. Intestinal parasites such as *Entamoeba histolytica*, *Giardia intestinalis*, *Blastocystis hominis*, *Cryptosporidium* spp, *Cyclospora cayatanensis*, *Isospora belli*, *Ascaris lumbricoides*, *Trichuris trichiura*, *Hymenolepis nana* can infect the food chain with feces and irrigation and cause outbreaks

* Prof. Dr. Adnan Menderes University Faculty of Medicine, Department of Parasitology Aydın/Türkiye, hatice@adu.edu.tr

by polluting fresh products. It is very important to contaminate the dirty hands with food preparers. Symptoms of these infections do not appear as early as other bacterial and viral agents, so they cannot be detected immediately. Among these factors, *Entamoeba histolytica*, which cause dysentery, abdominal pain and fever, it can lead to very serious clinical condition. *Cyclospora cayatanensis*, outbreaks of fruit and lettuce originating from the Far East in the 1990s have been reported in the USA. *Echinococcus* spp, *Toxocara* spp eggs can easily contaminate water and soil. These infections are sneaky and symptoms may be observed in months or years. *Fasciola hepatica*, known as “liver fluke”, is infectious to the population by acquiring metacercariae which adhere to plants such as arugula, which grow in water. It is known that in countries where the disease is endemic, it causes epidemics in some intervals.

It is known that the country has also caused small outbreaks in the lakes region and Van, and major epidemics in Iran. Chemicals: Persistent organic pollutants (POPs) are compounds that accumulate in the environment and in the human body. Processes related to known substances and dioxins and polychlorinated biphenyls (PCBs). Dioxins are highly toxic and can cause reproductive, immune system disorders and cancer. Heavy metals such as lead, cadmium in green are harmful to health. These heavy metals are contaminated from air and water and soil.

“Do not say what will be the green leafy vegetables “. As you can see, the way we started from the green leafy vegetables between the breads made us an important journey towards our health. We see that the greenery we consume among the bread gives us a lot of information about the development level of the country, infrastructure situation, transportation to healthy food, fresh air, clean soil. Healthy life is only possible with healthy environment and food. Consumption of healthy food production must be controlled by official agencies. For this reason, it is necessary for all stakeholders to cooperate and work together in order to make our cities, which we live in, healthier.

Ucuz Konaklama Hijyeni

İbrahim Yıldız*

İnsanlar yeni yerler görme, araştırma, kültürel sosyal ilişkiler kurma ve iş hayatının getirdiği zorunluluklar gibi çeşitli bir çok faktör nedeniyle turizme yönelmektedir. İkamet ettikleri çevreden uzaklaşarak başka şehirlere, farklı ülke ve kıtalara seyahat etmektedir. İnsanların bu talebine karşılık vermek ve bu talep doğrultusunda oluşacak ihtiyaçları gidermek amacıyla turizm işletmeleri kurulmuştur. Turizm işletmeleri fonksiyonları açısından seyahat-ulaştırma, konaklama, yeme-içme işletmeleri ve diğer turizm işletmeleri olmak üzere dört ana bölüme ayrılmaktadır. Asıl amaçları kişilerin geceleme ihtiyaçlarını karşılamak olan konaklama işletmeleri, bunun yanında yeme, içme, eğlence, gezi ve diğer tamamlayıcı unsurları da bünyelerinde bulundurmaktadır.

Konaklama işletmelerinde verilen hizmetin kalitesi, tesisin fiziki olanaklarına ve o tesiste çalışan personelin eğitimine bağlıdır. Bu işletmelerde çalışan her personel, görev yaptığı departmana göre bazı kurallara uymak zorundadır fakat genel ve kişisel hijyen bütün departmanlarda, aynı derecede ve önemde dikkat edilmesi gereken, değişmez bir kuraldır.

Kişisel hijyen, kişinin sağlıklı bir yaşam için yaptığı öz bakım uygulamalarını içermektedir ve çevresinde güven, konfor ve ferahlık hissi uyandırır. Hijyen, kişisel özelliklerden, inanç ve kültürel değerlerden, beden algısı, sosyo-ekonomik durum ve eğitimden etkilenir. Hijyen konusunda bilgisizlik ve uygulama eksiklikleri, sağlığı olumsuz yönde etkilemekte ve özellikle toplu yaşamın sürdürüldüğü yerlerde bu durum daha fazla önem kazanmaktadır. Kişisel hijyen kadar işletme politikası olarak hijyen kurallarına uyulması konusunda gerekli tedbirlerin alınması ve uygulama konusundaki kontroller ciddi önem arz etmektedir. Ucuz konaklama alternatifi olabilmek adına işletmelerin bazı hizmetlerden ödün vermesi, fiziksel özelliklerde kısıtlamaya gitmesi, en temel ihtiyaçlar dışında hizmet vermemesi kabul edilebilir olsa da hijyen konusunda herhangi bir feragat asla kabul edilemeyecektir. Toplu yaşam alanları bulaşıcı hastalıklar açısından çok riskli yerler olarak kabul edilmektedir. Okullar, yurtlar, hastaneler vb. yerler gibi konaklama işletmeleri de hastalıkların kolayca yayılabileceği alanlardır. Özellikle insanların burada gece boyunca kalması, banyo-tuvalet gibi özel alanları kullanması, yeme ve içme ihtiyaçlarını gidermeleri müşterilerin bir çok farklı hastalık etmeni ile karşılaşabilme riskini barındırmaktadır. Birçok bakteri, mantar, virüs ve parazit bu işletmelerdeki hijyen eksikliğine bağlı olarak müşterilerde ciddi enfeksiyonlara neden olabilmektedir. Yataklardan bulaşabilecek uyuz ve bit gibi parazit hastalıklarından klimalardaki filtrelerin uygun zamanda ve şekilde temizlenmemesine bağlı olarak gelişebilecek Legionella pnömonisine kadar geniş bir enfeksiyon riski bu işletmelerde mevcuttur. Sıklıkla çocukluk çağında gördüğümüz su çiçeği, kızamık, el ayak ağız hastalığı gibi viral hastalıkların bazı otellerde salgınlar yaparak medyada yer aldığı görülmektedir. Bunun yanında otelde verilen hizmetlere göre bulaşabilecek hastalıkların çeşitliliği artış gösterebilmektedir. Yemek veren işletmelerde özellikle gastroenterit vakalarının görülebildiği, hamam-sauna-havuz bulunan yerlerde özellikle mantar enfeksiyonlarının ve idrar yolu rahatsızlıklarının çokça görüldüğü bilinmektedir.

Toplu yaşam alanlarından olan konaklama merkezlerinde hijyen kurallarına uyulması özellikle bulaşıcı hastalıkların önlenmesi açısından ciddi önem arz etmektedir. Bu konuda çalışanların kişisel hijyen kurallarına uyması, işletme sahibinin uyulması gereken hijyen kurallarının hayata geçirilmesi için gerekenleri yapması ve en önemlisi de bu yerlerin devlet ve yerel yönetimler tarafından ciddi şekilde denetlenmesi gerekmektedir. Ucuz konaklama alternatifi sunmaya çalışırken kişi ve toplum sağlığını riske atacak uygulamalar kabul edilmemeli ve ciddi şekilde cezalandırılmalı, bu konuda gereken tedbirler alınmalıdır.

Cheap Accomodation Hygien

İbrahim Yıldız*

People tend to travel because of various reasons, such as seeing new places, researching, establish socio-cultural relations, and the obligations of business life. There are accomodation facilities in order to meet the needs of this demand. In terms of the functions of tourism operators, four main divisions are divided as travel-transportation, accommodation, catering and other tourism enterprises. The main purpose of accommodation facilities is to provide the place where people should stay at night. In addition to this, it also includes eating, drinking, entertainment, sightseeing and other complementary elements. The quality of the service is related to the physical conditions of the facility and the training of the staff. Every employee working in these facility has to comply with some rules according to the department they work in, but general and personal hygiene is a constant rule that must be paid attention to in all departments at the same level and with great care. Personal hygiene involves the self-care practices that a person makes for a healthy life and creates a sense of trust, comfort and spaciousness around it. Hygiene is influenced by personal characteristics, beliefs and cultural values, body sensation, socio-economic status and education. Lack of knowledge and practice about hygiene affects health in the negative and this is especially important where the collective life is maintained. Taking necessary precautions to comply with hygiene regulations as a business policy and controls on implementation have serious precaution. In order to be a cheaper alternative to accommodation, it may be acceptable for businesses to make concessions from some services, to restrict physical features, to provide services other than the basic needs, but no waiver of hygiene can be accepted. Community habitats are considered as very risky places for infectious diseases. Accommodation facilities where diseases can spread easily. In particular, people stay here overnight, use special areas such as bathrooms and toilets, and meet their eating and drinking needs, which can lead to a variety of customer-facing illnesses. Many bacteria, fungi, viruses and parasites can cause serious infections in customers due to lack of hygiene in these facilities. There is a wide risk of infection from legionella pneumonia, which can develop depending on whether or not the filters in the air conditioning are cleaned properly at the right time, from parasitic diseases such as scabies and lice. Frequently seen in childhood, viral diseases such as varicella and rubeola cause outbreaks in these facilities. However, according to the services provided, the diversity of infectious diseases can increase. It is known that skin fungal infections and urinary disturbances can be seen in places where there are baths, saunas and pools. Gastroenteritis cases can be seen especially in the facilities providing catering services.

Observance of hygiene rules in the accommodation businesses has great importance especially in the prevention of infectious diseases. In this respect, it is necessary for employees to comply with personal hygiene rules. In addition, the owner of the facility must ensure that hygiene rules are implemented and most importantly to check these places seriously by the governments. While attempting to offer cheap accommodation alternatives, practices that would threaten the health of people can be unacceptable and it must be seriously punished and the necessary measures should be taken in this regard.

*Adnan Menderes University, Faculty of Medicine, Department of Parasitology, Aydın-TURKEY

Genel Tuvaletler Hijyeni

Sevda Ural*

“Tuvalet” Fransızca kökenli bir kelimedir ve insanın dışkıyla idrarını boşalttığı yer anlamını taşımaktadır. “Hijyen” ise sağlığa zarar verecek ortamlardan korunmak için yapılacak uygulamalar ve alınan önlemlerinin tümü olarak tanımlanır. İnsanların toplu yaşamak zorunda oldukları okul, iş yeri, hastane ve fabrika gibi alanlarda hijyen kurallarına uyulması insan sağlığı için bir zorunluluktur.

Kamusal alan tuvaletlerinde çok sayıda mikroorganizmaya rastlanmış ve bunların yaklaşık %47’sinin fekal yoldan insan vücuduna girdiği tespit edilmiştir. En yüksek fekal bakteri pisuvarlarda, el lavabosunda, musluklarda ve oturma kapaklarında bulunmuştur.

Tuvalet sonrası el ve tırnaklara bulaşan mikroorganizmalar, su ve besinler aracılığı ile tekrar ağız yoluyla insana bulaşır. Bu bulaşmaya oral-fekal yol ile bulaşma denir. Tifo, paratifo, kolera, yaz ishalleri, basilli dizanteri, poliomyelit, enfeksiyöz hepatit, brusellozis, tüberkülozun bovin tipi bu bulaşa örnek olarak verilebilecek hastalıklardan bazılarıdır. Bu hastalıklar kişiden kişiye besinler ve kontamine eşyalar, eller aracılığı ile bulaşabilirler. Söz konusu hastalıklar sadece sağlık örgütünün çabalarıyla önlenemez. Tüm kamu kuruluşlarının ve toplumun ortak çabaları ile kontrol altına alınabilirler. Enfeksiyon zincirinin kırılmasında en etkili olan, bulaşma yollarının ortadan kaldırılması, yani kötü çevre koşullarının düzeltilmesidir.

Sağlıklı bir insanda idrar mikrop içermez, ancak dışkının her milimetre küpünde milyonlarca bakteri bulunur. Bunlar bağırsaklardan atılmış olmasına rağmen, herhangi bir yolla tekrar vücudun iç ortamına bulaştıklarında hastalığa neden olurlar. Bu nedenle özellikle dışkılama sonrası temizliğin özenle yapılması çok önemlidir. Dışkılama sonrasında ilk temizliğin, gözle görünür bir kirlilik kalmayınca kadar yinelenerek her seferinde kuru temiz tuvalet kağıdıyla, daha sonra yine el değdirilmeden fişkıran suyla ya da ıslatılmış kağıtla yapılması ve bölgenin tuvalet kağıdı ile kurularak temizliğin bitirilmesi en uygundur. Bu işlem bittiğinde eller mutlaka etkili bir biçimde yıkanmalıdır. Özellikle ellerde istenmeyen bir bulaşmanın olduğu durumlarda kullanılan musluk, sifon ya da kapı kolu ve benzeri bir yüzeye dokunmak gerekiyorsa, buralara doğrudan temas yerine tuvalet kağıdı kullanarak dokunmak, tuvalet kağıdının ruloda kalan bölümünü kirletmemek birlikte ortamı paylaştığımız insanları, dışkı ile bulaştırmamak açısından önemlidir.

Ülkemizde bu konuda yasal bir düzenleme yapılmıştır ve yapılmaya devam etmektedir. Genel olarak umuma mahsus yerlerin temiz ve sağlıklı olması için söz konusu yerlerin ilgili belediye ve mahalli sağlık teşkilatınca sağlık açısından kontrolleri yapılarak iyileştirilmeleri konusunda hizmetler verilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Tuvalet, hijyen, sağlık eğitimi

* Dr. Karabük Üniversitesi Sağlık Yüksek Okulu, e-mail: sevdaural@karabuk.edu.tr

Public Bathroom Hygiene

Sevda Ural*

“Toilet” is a word of French origin and means the place where a person dumps their urine. “Hygiene” is defined as all of the practices and measures to be taken to protect the environment from damaging health. Observing hygiene rules in areas such as schools, workplaces, hospitals and factories where people have to live collectively is a necessity for human health.

In the public area toilets, a large number of microorganisms have been found and about 47% of them have been found to have entered the human body from fecal means. The highest fecal bacteria were found in urinals, hand lavatories, faucets and seat covers. After the toilet, hands and nails are transmitted through the mouth, through the microorganisms, water and food. This transmission is called oral-fecal transmission. Typhoid, paratyphoid, cholera, summer diarrhea, biliary dysentery, poliomyelitis, infectious hepatitis, brucellosis, tuberculosis bovine type are some of the diseases that can be given as examples. These diseases can be transmitted to the person by means of the food and the contaminants through the hands. These diseases can not be prevented only by the efforts of the health care organization. All public institutions and the community can be controlled by joint efforts. The most effective way to break the chain of infection is to remove the transmission routes, that is, to correct bad environmental conditions.

A healthy person does not contain urine germs, but there are millions of bacteria in every cubic millimeter of feces. Although they are discarded from the intestines, they can cause disease if they are introduced into the internal environment of the body again in any way. For this reason, it is very important to take care of cleaning especially after defecation. It is best to repeat the first cleaning after defecation until there is no visible contamination and to clean the toilet with dry clean toilet paper each time, then again with untouched water or wet paper, and dry the toilet with toilet paper. When this is done, the handler must be washed in an effective manner. Especially if you need to touch a faucet, siphon or doorway or similar surface where there is an unwanted contamination of the hands, it is important not to touch people using the toilet paper instead of direct contact with this place, to pollute the rest of the toilet paper with the feces.

In our country, a legal arrangement has been made and continues to be done in this regard. Generally, in order to ensure clean and healthy places, the municipalities and the local healthcare organizations are provided with services to improve their health by controlling them in terms of health.

Key Words: Toilet, hygiene, health education

* Dr. Karabuk University School of Health

Kent Pazarları Hijyeni

Dilek Ener*

Pazarlar, ticaretin ortaya çıktığı ilk çağdan itibaren üreticiler ile tüketicileri bir araya getiren buluşma alanları olmuştur. Pazar yerlerinde, sebze - meyveler ile belediye tarafından satışına izin verilen diğer gıda ve ihtiyaç maddeleri perakende olarak satılır. Genelde pazar yeri olarak kamu mülkiyetine ait olan yerler seçilmektedir. Ancak sokak ya da cadde üzerine yerleşmiş ise çevre kirliliğine yol açabilmektedir. Pazar yerlerinde oluşan çöplerin kaldırılıncaya kadar tutulacağı çöp toplama yeri, uygun bir yerde oluşturulmalıdır. Belediyeler çöplerin sevki ve pazar bitiminde yapılması gereken temizliğe önem vermelidir. Pazar yerlerinin denetimi ve kontrolü belediyelerce oluşturulan Pazar Yerleri Denetim Birimi tarafından sağlanmaktadır (1).

Gıda Güvenliği Açısından Kent Pazarlar

Kent pazarlarında sebze ve meyvenin yanında, gıda güvenliği açısından büyük önem taşıyan süt ve süt ürünleri, yumurta, bal, zeytinyağı, sucuk, bakliyat, unlu mamuller, kuruyemiş, baharat gibi gıdalar ve tekstil ürünleri gibi ürünlerde satılmaktadır. Süt ve ürünleri, çeşitli nedenlerle kontamine olan mikroorganizmaların etken olduğu hastalıkların insanlara bulaşmasında vasıta olabilmektedir. Kontamine süt ürünleri, Brusella dışında Tifo ve Tüberküloz gibi enfeksiyonlara neden olabilmektedir. Halkın önemli bir kesimi pazar yerlerinde açıktan satılan süt ve ürünlerini genellikle daha ucuz olması veya alışkanlık nedeniyle tercih etmektedir. Hayvansal gıdalardan bir diğeri olan balığın satış yerlerinde soğuk muhafaza şartlarına uyulmalı; taze ürünler, gün ışığından, toz ve rüzgardan korunan kapalı ya da yarı kapalı, soğutma sistemli paslanmaz tezgâhlarda ya da dolaplarda satışa sunulmalıdır (2). Yumurta ise darbelerden, doğrudan güneş ışığından ve büyük sıcaklık dalgalanmalarından korunmalıdır (3). Bekleme süresince yumurtada fiziksel, kimyasal ve mikrobiyolojik değişiklikler meydana gelebilmektedir. Yumurta kabuğunun patojenler ile kontaminasyonu vertikal veya horizontal bulaşma şeklinde gerçekleşmektedir. Daha yaygın görülen horizontal bulaşmada kontaminasyon, kırılmış olan yumurta kabuğundan mikroorganizmaların geçişi veya yumurtlama sonrası kirli yüzeylerle temas sonucu oluşmaktadır (4). Fiyatların düşüklüğü nedeniyle semt pazarlarından alımı tercih edilen baharatların ise bitkisel kökenli olmaları ve hazırlanmaları sırasında hijyen kurallarının yetersiz uygulanması nedeniyle mikrobiyal yükü oldukça fazladır. Güneş ışığından uzak, düşük nem ve sıcaklıkta, kapalı kaplarda saklanmaları ve satışa sunulmaları gereklidir (5). Semt pazarlarında, hangi türünün toplandığı bilinmeyen mantarlar ve çeşitli hastalıklara (tansiyon, şeker, kalp, kanser vb) iyi geldiği ifade edilen pek çok bitki kolaylıkla satın alınabilmektedir. Bitkilerin bu konuda hiç eğitim almamış kişilerce hazırlanması insan sağlığı yönünden başka bir tehlikeye neden olmaktadır.

Sonuç

Pazarcılar pazar yerini ve çevresini temiz tutma, özel çöp kabı kullanma, pazarın devam ettiği müddetçe sağlık muayene ve tescil cüzdanlarını (ruhsat) yanlarında taşımaya ve ilgililere her isteyişte göstermeye, temiz iş gömleği giyme konusunda özenli olmalıdırlar. Tüm dünyada benimsenmeye çalışılan "Temiz çevre ve Sağlıklı ürün" anlayışı gereğince kent pazarlarının kullanılabilirliğinin artırılmasına yönelik yapılan iyileştirmeler toplum sağlığını olumlu etkileyecektir

Kaynakça

1. <http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2010/03/20100326-1.htm>. Sebze ve Meyveler ile Yeterli Arz ve Talep Derinliği Bulunan Diğer Malların Ticaretinin Düzenlenmesi Hakkında Kanun. Erişim Tarihi: 27.02.2018
2. Kocatepe, D., Taşkaya, G., Kaya, Y., Turan, H., & Erkoyuncu, İ. (2011). Farklı Balıkçı Tezgâhlarının Mikrobiyolojik Yönden İncelenmesi.
3. <http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2014/12/20141220-5.htm>. Türk Gıda Kodeksi Yumurta Tebliği, Madde 13 b,c,d.
4. Üner, Y., Aksu, H., Ergün, Ö. (2000): Baharatın çeşitli mikroorganizmalar üzerine etkileri. İstanbul Üniv. Vet. Fak. Derg.. 26 (1): 1-10
5. Analysis. Food Control, 18(7), 847-853.

* Erciyes Üniversitesi

Urban Markets Hygiene

Dilek Ener*

Urban markets have been meeting places that brought together producers and consumers from the early period of trade. On the market places, vegetables-fruits and other food and necessities authorized by the municipality are sold at retail. Generally, public owned locations are chosen as market places. But if markets are located on roads or streets, they can cause environmental pollution. Garbage collection places, where garbage at market places are kept until they are removed, should be constructed in a suitable place. The municipalities should pay attention to the transportation of garbage and cleaning required when the market comes to an end. The supervision and control of the market places is carried out by the municipalities through the Market Place Supervision Units (1).

Food Safety Of Urban Markets

Besides vegetables and fruit, some products of great importance in terms of food safety such as: milk and milk products, eggs, honey, olive oil, sausage, pulses, baked goods, dried nuts, spices and textile products are also sold in the urban markets. Milk and its products can be the cause of infectious diseases that are caused by microorganisms which are contaminated with various reasons. Contaminated milk products may cause infections such as typhoid fever and tuberculosis as well as brucellosis. An important part of the public usually prefer milk and milk products those are sold openly in market places because of either habit or lower prices. Cold storage conditions of fish must be provided at the places of sale; fresh products must be sold in closed or semi-closed, stainless steel countertops with cooling systems or in cupboards, protected from daylight, dust and wind (2). Eggs should be protected from bumps, direct sunlight and large temperature fluctuations (3). During the waiting period, physical, chemical and microbiological changes in the egg may occur. Contamination of the egg shell with pathogens occurs via vertical and horizontal transmission. At horizontal transmission which is more common, contamination occurs after microorganism migration from the broken egg shell or contact with contaminated surfaces after spawning (4). Microbial load of spices which are preferred for their lower prices at the urban market places is considerably higher due to being herbal origin and inadequate application of hygiene rules during preparation. They should be stored and sold in closed containers, away from sunlight, in low humidity and temperature (5). Unknown species of mushrooms and many plants alleged to cure various diseases (high blood pressure, diabetes, heart disease, cancer, etc.) can be easily purchased in the urban markets. Preparation of plants by those who have never been trained on the subject causes another danger in terms of human health.

Conclusion

Marketers should pay attention to cleaning the marketplace and environment, using special garbage containers, wearing clean work shirts and carrying health checks and registration cards to show the officials as long as the market continues. Improvements aiming to increase the usefulness of the Urban markets will positively impact public health, in accordance with the "Clean environment and healthy product" concept that is being adopted in all over the World.

Gıdalarda Tağşiş

Arda Borlu*

Tağşiş, gıda maddelerinin ve gıda ile temasta bulunan madde ve malzemelerin, mevzuata veya izin verilen özelliklerine aykırı olarak üretilmesi halidir. Tağşiş çeşitli şekillerde uygulanabilir; kaliteli ürünlerin maliyeti düşürecek şekilde daha az kaliteli ürünler ile karıştırılarak satışa sunulması, gıdada bulunmasına izin verilen miktardan daha fazla katkı maddesi kullanılması, gıdalarda boya maddelerinin kullanılarak gıdanın daha değerli gösterilmesi, su oranının üründe bulunması gereken değerden daha fazla kullanılması, gıdada birbirine ikame edebilecek maddelerin kullanılması, gıdada kullanılması gereken maddelerin kullanılmaması veya daha az miktarda kullanılması. Tağşişin varlığı gıda üretimi ile başlamakla birlikte görülme sıklığı, ilgili gıdanın arz-talep dengesine bağlı olarak zaman içinde değişmektedir. Tereyağına bitkisel yağ katılarak tamamen tereyağı gibi satılması, peynire nişasta katılması, nar ekşisine, zeytinyağına diğer yağların katılması, bala glikoz ve fruktoz şurubu katılması, pul bibere renklendirici katılması, üzüm pekmezine meyve katılması, toz zerdeçala kurşun kromat ilavesi, ekonomik değeri yüksek olan etle düşük olanın karıştırılarak satılması, alkollü içkilerde metanol kullanılması sık karşılaşılan tağşiş örnekleridir. Tağşiş hem haksız rekabete yol açmakta hem de insan sağlığı için risk oluşturmaktadır. Kamu eliyle gıda denetimleri yapılması, uygun tespit/analiz yöntemlerinin mevcut olması ve bunların sürekli geliştirilmesi, firmaların da kendi hammadde tedarikçilerini izlemesi ve denetlemesi ve tüketicinin bilinçli olması tağşişle mücadelede şarttır.

* Yrd. Doç.Dr. Erciyes Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı/KAYSERİ

Adulteration in Food

Arda Borlu*

Adulteration is production of foods and materials in contact with foods contrary to the legislation or permitted specifications. Adulteration can be applied in various forms; mixing high quality products with less quality for reducing the cost, the use of more amount of additives than the allowed for food, using the coloring agents in for more valuable presentation, using more water than the desired value for the product, the use of materials that can substitute for each other in food, non or lesser use of materials that need to be used. Although adulteration existence begins with food production the frequency of occurrence varies over time, depending on the supply-demand balance of the relevant food. Common examples of adulteration are adding of vegetable oil to butter to sell as butter, adding starch in cheese, adding other oils to olive oil and pomegranate souce, adding glucose and fructose syrup to honey, adding paint to stamp pepper, adding fruit grape to molasses, adding lead chromate to powdered glutinous, selling meat having high economic value mixing with low value one the use of methanol in alcoholic beverages are common occurrences of adulteration. Adulteration not only leads to unjustified competition but also is a risk for human health. Food inspection made by state, the availability and improvement of appropriate detection/analysis methods continuously, following companies their own raw material suppliers, conscious of the consumer are essential for fighting against adulteration.

* Assistant Professor, Erciyes University Medical Faculty Public Health Department/ KAYSERİ

Petshop Hijyeni ve Hayvan Refahı

Celalettin Etkin Şafak*

Giriş

Bu derlemenin amacı pet shoplarda yavruluklarını geçiren hayvanların hem tür içi hemde insanlara karşı bulaşıcı hastalıklar adına oluşturdukları riskleri belirtmek ve gerek yetersiz çevre koşulları ve hastalıklar ile savaşıma dönemlerinin düşürdüğü refahın sonucunda da özellikle kedi ve köpeklerde gelecekte karakterlerinin belirlendiği kritik dönem olan sosyalizasyon dönemini optimal koşullar altında geçiremeyen hayvanların erişkin hayatlarında sergileyebilecekleri davranış bozukluklarına dikkat çekmektir.

Yöntem

Bu derleme 2018 yılı Şubat ayında, konu içerisinde geçen temel bilgiler kitaplardan araştırma sonuçları ise internet üzerinden literatür taraması sonucunda elde edilen makalelerden alınan bilgilerden elde edilerek, Ankara Üniversitesi Veteriner Fakültesi Fizyoloji Anabilim Dalı Araştırma Görevlisi Celalettin Etkin ŞAFAK tarafından hazırlanmıştır.

Bulgular ve Tartışma / Elde edilen bilgiler ve irdelenmesi

Köpeklerde sosyalizasyon dönemi yavru köpeğin gelecek hayatını etkileyecek en önemli süreçtir (Lindsay, 2000). Bu dönemin önemi tecrübe edilen deneyimlerin yetişkin davranışlarını belirleyecek şekilde kalıcı olmasıdır (Fox, 1972). Bu dönem yavru köpeklerin duyuşal ve motor kapasitelerinin gelişiminin tamamlandığı yavrunun ailesi ve çevresi hakkında deneyimler edildiği dönemdir (Houpt, 2005). Sosyalizasyon dönemi temel olarak doğumdan sonraki (3-5) hafta arası sosyal oyun davranışlarının ve allelomimetik aktivitelerin ortaya çıktığı birincil dönem ve doğumdan sonraki (6-12) hafta arasını kapsayan ve yavru köpeğin annesinden ayrılıp insan hayatına ayak uydurmasını ve bağlanmayı öğrendiği ikincil sosyalizasyon dönemi olmak üzere ikiye ayrılır (Scott ve Fuller, 1965). İnsanlarda erken dönem kötü yaşam tecrübeleri gelecekteki yaşamlarını nasıl kötü etkiliyorsa (Heim ve Nemeroff, 2001; Rinne ve ark., 2000) aynı etki köpekler içinde geçerlidir. Pirrone ve arkadaşları 2016 senesinde, köpeklerin kritik sosyalizasyon dönemindeki stresli deneyimlerinin ilerleyen yıllarda problemleri davranış olarak ortaya çıkmasından yola çıkarak köpeklerde sonradan çıkan problemleri davranışları sahiplenildiği yerle (pet shop ya da köpek yetiştiricileri) ilişkilendirmek üzere yaptıkları çalışmaları sonucunda pet shoplardan sahiplenilen yavru köpeklerin erişkin olduklarında sahiplerine yönelmiş agresyona yatkınlıklarını bildirmişlerdir. Pet shoplarda bulunan canlılarda refahın düşmesi sebebi ile ortaya çıkabilen davranış bozukluklarının yanında gerekli korunma prosedürleri ve hijyen eksikliği sonucunda ortaya çıkan bulaşıcı ve zoonotik hastalıklarda önemli problem oluşturmaktadır. Pet shoplarda aşı olamayacak kadar küçük yaşlarda bulundurulmuş hayvanların mortalitesi yüksek olan yaygın viral hastalıklara yakalanma riskleri yanında; Giardia intestinalis (Itoh ve ark., 2011) gibi paraziter, Chlamydia psittaci (Cunha, 1998) gibi bakteriyel ve Brachyspira pilosicoli, (Oxberry ve Hampson, 2003) gibi spiroketal, yüksek insidensli zoonotik hastalıkların; petshopta bulunan türdeşlerinin yanında uygun koşullar sağlanmadığı takdirde petshop çalışanları ve ziyaretçilerinin sağlığı adına risk oluşturdukları bildirilmiştir.

*Ankara Üniversitesi Veteriner Fakültesi Fizyoloji Anabilim Dalı, esafak@ankara.edu.tr

Petshop Hygiene and Animal Welfare

Celalettin Etkin Şafak*

Introduction

The aim of this review is to highlighting the risks of intraspecific, interspecific or zoonotic diseases posed by the animals which was raised at pet shops. Also especially in cats and dogs, because of the poor welfare conditions due to inadequate environmental conditions and suffering from diseases, the socialisation period is not optimal so the animals can exhibit behavioral problems in their adult life.

Method

This review was prepared by Celalettin Etkin ŞAFAK in February 2018 with the help of basic knowledges from the the books and research datas from the publications.

Discussion

The socialization period in dogs is the most important period that will affect the future of the puppy (Lindsay, 2000). The importance of this period comes from the experiences which will determine adult behaviors persistently (Fox, 1972). This period was the period in which the puppies had experience with the family and environment, while the development of sensory and motor capacities was completed (Haupt, 2005).

The socialization period was basically divide into two period. The first period is the developing of the social game behavior and allelomimetic activity emerging after birth (3-5 weeks) and the second period is the period in which the puppy separates from his mother and learns to keep up with human life (6-12 weeks) (Scott and Fuller, 1965). As the experience of early maladaptive life in humans affects their future lives (Heim and Nemeroff, 2001; Rinne et al., 2000). The results are simular at the dogs. In 2016, Pirrone et al. have attempted to relate the problematic behavior of dogs to their owning place (pet shop or dog breeder) due to the stressful experiences of dogs during the critical socialization period resulting as problematic behavior. They had reported the pet shop dogs have predisposition to aggression in the following years.

In addition to the behavioral disorders that can arise due to the prosperity. It has been reported that PetShop employees and customers are at risk for their health if proper conditions are not provided to those animals. In addition to the behavioral disorders that can be caused by the loss of prosperity in petshops, hygiene deficiencies and lack of protection procedures can cause serious infectious and zoonotic diseases. As common viral diseases that have high mortality in animals that are too young to be vaccinated are big threats, also parasites such as *Giardia intestinalis* (Itoh et al., 2011), microorganisms such as *Chlamydia psittaci* (Cunha, 1998) and spirokets such as *Brachyspira pilosicoli* (Oxberry and Hampson, 2003) are also a serious problem as a result of lack of hygiene and necessary protection procedures in petshops.

Keywords: pet shop, zoonotic diseases, animal welfare, behavioural problems

References:

- Cunha, B. A. 1998. The chlamydial pneumonias. *Drugs Today* 34:1005–1012.
- Fox, M. W. 1972 *Understanding Your Dog*. Coward, McCann and Geoghegan, Newyork, NY, 74,100-108.
- Heim, C., Nemeroff, C.B., 2001. The role of childhood trauma in the neurobiology of mood and anxiety disorders: preclinical and clinical studies. *Biol. Psychiatry* 49:1023-1039.
- Haupt, K.A. 2005 *Domestic animal behaviour*. Blackwell publishing limited.
- Itoh, N., Itagaki, T., Kawabata, T., Konaka, T., Muraoka, N., Saeki, H., Kanai, K., Chikazawa, S., Hori, Y., Hoshi, F., Higuchi, S., 2011 Prevalance of intestinal parasites and genotyping of *Giardia intestinalis* in pet shop puppies in east Japan, 176: 74-78
- Lindsay, S.R. (2000) *Handbook of applied dog behaviour and training: Volume one. Adaptation and Learning*. Iowa State University Press, Ames.
- Oxberry, S.L., Hampson, D.J., 2003 Colonisation of pet shop puppies with *Brachyspira pilosicoli* *Veterinary Microbiology* 93 (2003) 167–174
- Rinne, T., Westenberg, H.G., Den Boer, J.A., van den Brink, W., 2000. Serotonergic blunting to meta-chlorophenylpiperazine (m-CPP) highly correlates with sustained childhood abuse in impulsive and autoaggressive female borderline patients. *Biol. Psychiatry* 47: 548-556.

* Ankara University Faculty of Veterinary Medicine Department of Physiology

Çocuk Parkı Güvenliği

Neşe Karakaş*

Oyun çocuğa dünyayı tanıma, kişisel değerlerini oluşturma, kimliğini ortaya koyma ve kendini yaşama fırsatı veren önemli bir araçtır. Çocuk oyun sayesinde öz benliğini ve öz benliğinin en güçlü yanı olan özgüvenini kazanır. Birleşmiş Milletler Çocuk Haklarına Dair Sözleşmede beslenme, eğitim, barınma, sağlık gibi temel ihtiyaçlar arasında oyunda bir çocuk hakkı olarak yer alır (1).

Günümüzde kentleşmenin sonucu olarak çocuklar daha fazla eve ve teknolojiye bağımlı halde yetişmektedir. Eski nesiller olan bizler evimizin bahçesinde, sokağında oyun oynama imkanına sahipken; artan nüfus, yapılaşma, taşıt trafiği gibi faktörlerin sonucu olarak günümüz çocukları için bu neredeyse imkansız hale gelmiştir. Bu nedenle özellikle kentlerde çocukların oyun oynamaları için düzenlenmiş güvenli çocuk parklarına olan ihtiyaç artmıştır. Bu durum özellikle yerel yönetimler için çok önemli bir sorumluluktur. Ancak çocuk parkları yanlış yer seçimi, yanlış zemin malzemesi seçimi, oyun elemanlarının niteliksizliği gibi nedenlerle güvensiz hale gelebilmekte ve çocukların hayatını tehdit eden kazalara neden olabilmektedir (2, 3).

Çocuk parkları için ilk güvenlik önlemi parkın lokasyonudur. Çocuk parkları çocukların kolaylıkla ulaşabilecekleri ve tehlikeli yollardan, gürültü ve kalabalıktan uzak alanlara yerleştirilmelidir (2). Arazinin eğimi özürü çocuklara hareket özgürlüğü sağlanması ve oyun ekipmanlarının düz bir zeminde olması açısından önemlidir. Litaretürde oyun ekipmanları %2'lik eğime kadar güvenle kullanılabilirliği bildirilmektedir. (4).

Çocuk parklarında yağmur ve kar sonrası çocukların parkı kullanabilmesi için biriken suyun arazinin dışına taşınması önemlidir. Çocukları alçaktan geçen elektrik hattı, kanalizasyon kapağı gibi tehlikelerden korumak için gaz, su, kanalizasyon, enerji ve telefon hatları ile benzeri kaynakların çocuk parklarında belli bir mesafe uzakta tutulması gerekmektedir (4).

Özellikle sıcak iklimlerde çocuk parklarının gölgede olması oldukça önemli olmasıyla birlikte biraz güneş ışığı yararlıdır. Bu nedenle yapraklı ağaçlar ve gölge strüktürleri anahtar tasarım elemanları olarak tanımlanmaktadır. Ağaç seçiminde dikenli ya da çok polen üreten ağaçlar önerilmemektedir (4).

Litaretürde çocuk parklarında farklı yaş gruplarının ayrı oynaması önerilmesine rağmen zorunluluk durumunda güvenlik için alınacak önlemler en küçük yaş grubuna göre olmalıdır. Oyun alanlarının hangi yaşın kullanımına uygun olduğu bilgilendirme panolarında bulunmalıdır (5). Çocuk parklarında aktif fiziksel faaliyetler, pasif fiziksel faaliyetler, açık alanlar, diğer donatı elemanları ve diğer kullanımlar birbirinden ayrı ve güvenlik ilkesi gözetilerek tasarlanmalıdır. Oyun elemanları arasındaki mesafeler, kullanım yoğunlukları ve oyun için sıra bekleme durumları göz önüne alınarak ayarlanmalıdır (6).

Çocuk parklarında uygun yüzey seçimi en çok düşmelerden kaynaklanan kaza riskini azaltacaktır. Oyun parkının çevresine çit konulup konulmayacağına karar, oyun parkının lokasyonu ve potansiyel kullanımı göz önünde bulundurularak verilmelidir. Konulması durumunda çitlerin kesici delici yüzeyleri bulunmamalı ve çok yüksek olup hapishane etkisi yaratmamalıdır. (2, 4).

Unutmamak gerekir ki çocuk parklarında planlama ve tasarım mükemmel olsa dahi her zaman kaza riski mevcuttur. Her oyun elemanı her çocuk için uygun değildir. Bu nedenle çocuk parkları aileler ve denetim görevlileri tarafından mutlaka denetlenmelidir. Oyun alanları, ailelerin çocuklarını görebileceği şekilde tasarlanmalı, görsel engeller en aza indirilmelidir (6).

Kaynaklar

1. Duman G, Koçak N (2013). Çocuk Oyun Alanlarının Biçimsel Özellikleri Açısından Değerlendirilmesi (Konya İli Örneği). Türk Eğitim Bilimleri Dergisi, 64-81.
2. Shcwebel, D. C., Binder, S. C., Plumert (2002). Using an injury diary to describe the ecology of children's daily injuries . Journal of Safety Research, 33 (3), 301-319.
3. Conn, J. M., Annest, J. L., Bossarte, R. M., Gilchrist, J. (2006). Non-fatal sports and recreational violent injuries among children and teenagers, United States, 2001-2003. Journal of Science and Medicine in Sport, 9 (6), 479-489.
4. Erkan Ö. (2011) Çocuk Oyun Parklarında Modül Tasarımında Ahşap-Plastik Kompozit Malzemenin Kullanım Olanakları. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Kültür Üniversitesi, Fen bilimleri Enstitüsü, 102s, İstanbul.
5. Kuşluoğlu D D .(2013). İstanbul Kadıköy İlçesindeki Çocuk Oyun Alanlarının Nitel ve Nicel Açısından Değerlendirilmesi. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi, Fen bilimleri Enstitüsü, 144s, İstanbul.
6. Bulut, Z. Kılıçaslan, Ç. (2011). Çocuğa Özgüven Kazandırmada Önemli Bir İlke; Çocuk Oyun Alanlarında Güvenlik. Artvin Çoruh Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi, 10(1), 78-85. doi:http://dx.doi.org/10.17474/acuofd.07964

The Security of Children's Park

Neşe Karakaş*

Game is an important tool that gives the child the opportunity of forming personal values, showing the identity and knowing himself/herself. The child gains his/her self-confidence, which is the most powerful side of his/her entity, and his/her true identity with the help of games. Games are included as a children's right in the United Nations Convention on Children's Right together with the basic needs like nutrition, education, accommodation and health (1). Today, children are raised more dependent on home and technology as a result of urbanization. While older generations had the opportunity of playing games in the garden of their houses or in the streets, this has become nearly impossible for today's children as a result of factors like increasing population, construction and traffic. For this reason, the need for safe children's parks that are organized to enable children to play games has increased especially in cities. This situation is an extremely important responsibility especially for local administrations. However, children's parks may become unsecure areas due to wrong area selection, incorrect ground material selection and the lack of quality in game elements, and therefore, may cause accidents that might threaten the lives of children (2, 3).

The first security precaution for children's parks is the location of the park. Children's parks must be located in areas where children may reach easily and away from dangerous roads, noise and crowd (2). The inclination of the area is important in that it will enable that the handicapped children are given movement freedom and the game equipment is placed on a plain surface. It was reported in the literature that game equipment may be used safely up to 2% inclination in a park (4).

It is important that the accumulated water after snow and rain is carried away from the park in order to facilitate the use of the park for children in children's parks. In order to protect children from low electric line and the lids of man-hole cover, it is necessary that natural gas, sewer, energy and telephone lines and similar equipment are kept at a certain distance in children's parks (4).

Especially in hot climates, although it is important that children's parks are located in a shadowy area, it is also useful if the area receives a little sunlight. For this reason, broad-leaved trees and shadow structures are defined as the key design elements. The trees that have thorns or the ones that produce pollen are not recommended in choosing the trees in children's parks (4).

Although it is recommended in the literature that children from different age groups play in separate areas, when necessary, the precautions that will be taken must be organized according to small age groups. The age group of the playground must be defined well in notice boards (5). Active physical activities, passive physical activities, open areas, other equipment and other usage areas in children's parks must be designed as separate from each other and by considering the security principle. The distance between game elements must be adjusted by considering the intensity of use and queue for playing for the game (6).

The selection of the surface in children's parks will reduce the risk of accidents that stem from falls at the highest level. The decision whether or not to place fence around the children's parks must be given by considering the location and potential use of the children's parks. In case fence is placed, it must not have perforating and cutting surfaces and must not be too high to avoid the creation of the feeling of a prison (2, 4).

It must be born in mind that although the planning and design are perfect in children's parks, there is always a risk of accident. Not every game equipment is suitable for every child. For this reason, children's parks must absolutely be inspected by families and auditing officials. Game areas must be designed in a way that will facilitate that families see their children, and the visual obstacles must be reduced to the lowest level (6).

References

1. Duman G, Koçak N (2013). Çocuk Oyun Alanlarının Biçimsel Özellikleri Açısından Değerlendirilmesi (Konya İli Örneği). Türk Eğitim Bilimleri Dergisi, 64-81.
2. Shcwebel, D. C., Binder, S. C., Plumert (2002). Using an injury diary to describe the ecology of children's daily injuries. Journal of Safety Research, 33 (3), 301-319.
3. Conn, J. M., Annett, J. L., Bossarte, R. M., Gilchrist, J. (2006). Non-fatal sports and recreational violent injuries among children and teenagers, United States, 2001-2003. Journal of Science and Medicine in Sport, 9 (6), 479-489.
4. Erkan Ö. (2011) Çocuk Oyun Parklarında Modül Tasarımında Ahşap-Plastik Kompozit Malzemenin Kullanım Olanakları. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Kültür Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, 102s, İstanbul.
5. Kuşluoğlu D D .(2013). İstanbul Kadıköy İlçesindeki Çocuk Oyun Alanlarının Nitel ve Nicel Açısından Değerlendirilmesi. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, 144s, İstanbul.
6. Bulut, Z. Kılıçaslan, Ç. (2011). Çocuğa Özgüven Kazandırmada Önemli Bir İlke; Çocuk Oyun Alanlarında Güvenlik. Artvin Çoruh Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi, 10(1), 78-85. doi:http://dx.doi.org/10.17474/acuofed.07964*Academician Dr İnönü üniversitesi

Çocuk Parkı Çevre Sağlığı

Duygu Çelik Seyitoğlu*

Birleşmiş Milletler çocuklara yardım fonu (UNICEF) tarafından tanımlanan “çocuk dostu kent kavramında” sağlık ve eğitim gibi temel gereksinimlere erişme, temiz suya ve sağlıklı besine ulaşma, kirliliğin olmadığı bir çevrede yaşama hakları olduğu gibi arkadaşlarla buluşma ve oyun oynama hakları da vardır(1). En geniş kabul gören insan hakları belgesi olan Çocuk Haklarına Dair Sözleşme Türkiye tarafından 1990’da imzalanmıştır. Bu sözleşmeye göre; kent hizmetlerinden bütün çocuklar eşit koşullarda yararlanmalı ve her çocuğun fiziksel, ruhsal, zihinsel, ahlaki gelişimini ve çocukların sağlıklı yaşamını sürdürebileceği koşullar sağlanmalıdır(2).

Birleşmiş Milletler tanımına göre çocuk; 0-17 yaş aralığında olan bireydir. Türkiye’de adrese dayalı nüfus kayıt sistemi sonuçlarına göre; toplam nüfusun %28,7’sini çocuk nüfusu oluşturmaktadır. Bu büyük nüfusun fiziksel, sosyal ve psikolojik sağlığı toplum sağlığını fazlaca etkilemektedir. Kent yaşamının düzenlenmesinde bu büyük nüfusun göz ardı etmemek gereklidir(3).

Oyun, çocuklar için beslenme, barınma, eğitim ihtiyaçları gibi temel gereksinimlerinden olup onların sosyal ve fiziksel sağlığını olumlu etkileyen doğal bir davranış biçimidir. Çocuğun entelektüel gelişimi katkı sağlaması için oyunların tipi kadar oyun alanının nasıl olacağına da önemi büyüktür(4). Günümüzde kentleşmeyle birlikte oyun alanları kapalı ortamlara taşınmıştır. Oysaki açık havada çocuğun oynaması, vakit geçirmesi onun hem fiziksel aktivitesini arttırmasına hem de kişisel gelişimine, yaratıcılığına, problem çözme becerisine oldukça fazla katkı sağlamaktadır(5). Ancak değişen kent yaşantımızda artan nüfusla beraber araç sayısı da giderek artmakta ve sokaklarda vakit geçirmenin için çocuklara yer kalmamaktadır. Ayrıca özellikle büyük şehirlerde çocukların eğleneceği alanların güvenlik sıkıntıları bulunmaktadır. Çalışan anne sayısı arttıkça çocuklar daha çok kapalı alanlarda yaşamak zorunda bırakılmaktadır(6).

Bu nedenle çocukların oyun haklarının etkin bir şekilde korunması için bu konuyla ilgili bakanlıkların, kurumların ve sivil toplum kuruluşların işbirliği içinde olması, eksiklikleri gidermesi, toplumun her bir bireyini bilinçlendirmesi gerekmektedir(7).

Çocuk oyun alanları öncelikle erişilebilir olmalıdır. Her çocuğunu evinin yakınında, ulaşması kolay olan bir park bulunmalıdır. Ayrıca parkta kullanılan malzemelerin ve tasarımların çocuğun güvenli bir şekilde oynamasına olanak tanınmalıdır. Oyun ekipmanları farklı aktivitelere, özgür hareket etmeye, yaratıcı olmaya olanak tanıyıp, tasarımında doğal malzemeler kullanılmalıdır. Yetişkinler oyun oynayan çocuğu oturduğu yerden görebilmeli, kontrol edebilmelidir. Her yaştaki çocuğun dikkatini çeken, eğlenmesini sağlayan donanımlar mevcut olmalı ve bu donanımlar çocukların birlikte oynayıp sosyalleşeceği şekilde dizayn edilmelidir. Çocuk parkının yeşillendirilmiş olması ayrıca kentin genel görünümünü iyileştirecektir. Yeşil alanlar yürüme ve bisiklet yolları ile desteklenmelidir(6).

Türkiye’de ve dünyada çocuk parklarının yukarıda saydığımız özellikler açısından değerlendiren çalışmalar vardır.

Allen ve arkadaşlarının Chicago’da yaptıkları oyun alanları güvenliği ve kalitesi çalışmasında yaklaşık 460 dan fazla oyun alanını iki farklı zamanda değerlendirmiştir. Bu çalışmaya göre; 2009’da oyun alanlarının yarısı ve 2010’da neredeyse üçte ikisi güvenlidir. Gene aynı çalışmada çocuk sayısının fazla olduğu mahallelerde, oyun alanlarının sayısı yetersiz kalmakta ve yoksul mahallelerde daha az çocuk parkı bulunmaktadır. Güvenli bulunmayan oyun alanları bir yıl sonra tekrar değerlendirilmeye alınmış olup güvenlik düzeylerinin arttığı bulunmuştur(8).

*İnönü Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı

Çanakkale’de yapılan bir çalışmaya göre; 2009’ da kişi başına düşen oyun alanı miktarı 0,15 m²/kişi olarak hesaplanmıştır. Bu yetersiz alan sadece Çanakkale de değil, Türkiye’de birçok ilde kişi başına düşen oyun alanı miktarı azdır. Aynı çalışmada Çanakkale ilinde, çocuk parklarının çeşitlilik ve fiziksel aktiviteye olanak sağlayacak büyüklükte olmadığı belirtilmiştir. Ayrıca yetişkinlerin daha iyi parklar için en çok talep edilenler arasında, daha çok aydınlatılmalı, oyuncakların yenilenmeli, zeminin iyileştirilmeli gibi taleplerde bulunmuşlardır(6).

Konya ilinde Duman ve Koçak tarafından yapılan “Çocuk oyun alanlarının biçimsel özellikleri açısından değerlendirilmesi (Konya ili örneği)” isimli çalışmada Konya’daki parkların sınırlı sayıda temel oyun materyalinin var olduğu, büyük çoğunluğunun oyun alanının zemin kaplamasının uygun olduğu, engelli ve hareket kısıtlılığı olan çocuklar için yeterli önlemlerin alınmadığı bulunmuştur. Gene aynı çalışmada, çocuk oyun alanları yerleşim yerlerine yakın, gürültüden uzak ama çoğunluğunun bank, kamelya, ağaç, çiçek, çim, çit ve güvenlik yönünden yeterli olmadığı söylenmiştir(9).

Günümüzde zamanlarının çoğunu kapalı ortamda bilgisayarın başında geçiren çocukların, açık havada arkadaşlarıyla oynaması için kent yaşamında parklar son derece önemlidir. Liderliğini belediyelerin yaptığı sektörler arası işbirliği içinde çalışmalıdır. Var olan parkların fiziki özellikler düzeltilmeli, oyun ekipmanları artırılıp, çocuğun yaratıcılığa izin verir hale getirilmelidir. Ayrıca parkların ağaç, çiçek, çim miktarı artırılıp yeşil alanlar çoğaltılmalıdır. Mevcut parkların bakım gerektiren, kırık oyuncakları çocuklar için güvenlik tehdidi oluşturup, düşmelere sebep olabilir. Bu nedenle, parklarda bulunan oyuncaklara düzenli bakım uygulanmalı, kırık, bozuk, hasarlı olanlar bir an önce yenileriyle değiştirilmeli ve/veya tamir edilmelidir.

Birer kamusal mekân olan çocuk parkları, kent yaşamı içinde önem verilmesi gereken alanlardır. Bu alanların sayısı yeterli düzeyde olmalıdır. Çocuk parklarının sayısı artırılmalı. Yeni yapılacak çocuk parkları ise plânlama ve tasarım ilkeleri göz önünde bulundurularak inşa edilmelidir. Parkların inşasında peyzaj mimarları, mimarlar, çevre mühendisleri, çocuk gelişimciler, eğitimciler ve çevre sağlıkçılar gibi birçok mesleğin fikirlerinin alınmasının gerekliliği unutulmamalıdır. Ayrıca çocuk oyun alanları kent içinde homojen dağılıp, parkların içerdiği donatıların da sayısı nüfusa göre yeterli olmalıdır. Engelsiz kent kavramı parklar içinde geçerli olmalıdır. Engelli veya hareketi kısıtlı hassas gruplarda düşünülerek düzenlemelerde bulunulmalıdır.

Parklarda fiziksel aktiviteyi artırıcı bisiklet yolu, egzersiz aletleri, koşu yolu gibi donatılar hem obezitenin önemli bir sorun olduğu çocuk yaş grubunun hem de çocuklarla parka gelen yetişkinlerin sağlığı için son derece önemlidir. Böylelikle günlük fiziksel aktivite artacaktır, halk sağlığı düzeyine katkıda bulunulacaktır.

Yeni parklar yapılması veya var olanların yeniden düzenlenip, içeriklerinin zenginleştirilmesi önemli olduğu kadar, parkı ziyaret edenlerin de donanımlara zarar vermemesi, ekipmanlarla kurallarına uygun oynamaları, tehlike oluşturacak davranışlardan uzak kalmaların da önemlidir. Kişilere bu bilinci kazandıracak eğitimler yapılması, kamu spotları oluşturulması, uyarı levhaları kullanılması gereklidir.

Oyun oynaması engellenen çocuklar da aslında istismar edilmiş olur. Çocuk hakları sözleşmesinin sadece kâğıt üzerinde kalmamalıdır. Çocukların önemli gereksinimi olan oyun hakları en sağlıklı şekilde, kabul edilebilir bir çevrede sağlanmalıdır. Bu hak sadece sözleşmede değil yasalarla da desteklenmelidir. Oyun hakkı elinden alınmamış kendisinin farkında olan bireyler toplumun kalkınması için son derece önemlidir. Bu nedenle sağlıklı nesiller, sağlıklı çevre ve ideal kent için belediyelere, akademisyenlere, sivil toplum kuruluşlarına, kullanıcılara ve toplumun her bir bireyine görev düşmektedir.

Kaynaklar

1. <http://unicef.org.tr/sayfa.aspx?id=64>
2. https://www.unicef.org/turkey/crc/_cr23a.html
3. <http://www.tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=24645>
4. Uslu, A.ve Shakouri, N. (2012). “Engelli çocuklara dost oyun alanı ve dış mekan tasarımı”. Erciyes Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi Cilt:22 Sayı:5
5. Cole-Hamilton, I., Harrop, A., & Street, C. (2002). The value of children’s play and play provision: a systematic review of the literature. New Policy Institute. Accessed October, 12, 2006
6. Başaran Uysal, A. (2013). Bir kamusal alan olarak çocuk oyun alanları
7. Tuğrul, B. ve Metin, Ö. (2006). Çocukların Oyun Oynama Hakkı. 3. Uluslararası Çocuk ve İletişim Kongresi Kitabı. 195-202
8. Allen, E. M., Hill, A. L., Tranter, E., & Sheehan, K. M. (2013). Playground safety and quality in Chicago. Pediatrics, 131(2), 233-241.
9. Duman, G., & Koçak, N. (2013). Çocuk oyun alanlarının biçimsel özellikleri açısından değerlendirilmesi (Konya ili örneği).

Children Park Environmental Health

Duygu Çelik Seyitoğlu*

The concept of "Child Friendly City" defined by UNICEF, also has the right to meet and play with friends as well as access to basic needs such as health and education, access to clean water and healthy food, and the right to live in a pollution free environment (1). The most widely accepted human rights instrument with the Convention on the Rights of the Child was signed in 1990 by Turkey. According to The Convention; all children should benefit from city services on equal terms and conditions must be maintained so that each child can continue their physical, psychological, mental and moral development and the healthy life of children (2).

Child according to United Nations definition; A person is 0-17 years old. According to Turkey in the address-based population registration system results; 28.7% of the total population is the child population. The physical, social and psychological well-being of this large population greatly affects community health. It is necessary not to ignore this large population in the arrangement of urban life (3).

The play is a natural behavior that is based on fundamental needs such as nutrition, accommodation, education needs for children and positively affects their social and physical health. In order to contribute to the child's intellectual development, it is also important to know how to play the game as well as the type of games (4). Nowadays, playground areas have been moved to closed environments with urbanization. However, the fact that the child plays and spends time in the open air contributes greatly to both enhancing his physical activity and his personal development, creativity and problem solving skills (5). However, with the increasing population in our changing urban life, the number of vehicles is increasing and there is no place for children to spend time in the streets. There are also safety concerns in areas where children have fun, especially in large cities. As the number of working mothers increases, children are forced to live in more closed areas (6).

For this reason, it is necessary for the related ministries, institutions and non-governmental organizations to cooperate with this issue in order to protect the children's game rights effectively, to eliminate deficiencies and to make conscious every individual of the society.

Children's playgrounds should be accessible primarily. There should be a park that is easy to reach, near each child's house. In addition, the materials and designs used in the park should allow the child to play safely. Game equipment should allow for different activities, free movement, creativity, and natural materials should be used in design. Adults from where they sit, should be able to see and control the child playing the game. There should be equipment that attracts the attention of children of all ages and that allows them to have fun, and these equipment should be designed so that children play together and socialize. The greening of the children's park will also improve the overall look of the city. Green areas should be supported by walking and cycling routes (6).

In Turkey and in the World, there are studies assessing the children's park in terms of features mentioned above.

Allen and his colleagues have evaluated more than 460 playgrounds at two different times in the safety and quality of playgrounds in Chicago. According to this study; Half of the playgrounds in 2009 and nearly two-thirds in 2010 were safe. In areas where the number of children was high in the same study, the number of playgrounds was insufficient and there were fewer children parks in poor neighborhoods. Playgrounds that were not safe, were taken to be reassessed after one year and the level of security was found to increase (8).

According to a study in Çanakkale; the amount of playground per capita in 2009 was calculated as 0.15

* İnönü University Faculty of Medicine, Department of Public Health

m² / person. This is not just inadequate space in Canakkale, the amount of space per person per game less than in many cities in Turkey. In the same study, Çanakkale province stated that children's parks were not large enough to allow diversity and physical activity. In addition, among the most demanded of adults for better parks, there are requests to be more illuminated, toys renovated, and ground improvements.(6).

"Evaluation of the characteristics of children's playgrounds in terms of their characteristics (example of Konya province)" made by Duman and Koçak in the province of Konya, They found that the parks in Konya have a limited number of basic play materials, the floor area of the playing area of the majority is suitable and the majority of them do not have sufficient measures for children with disabilities and restricted mobility. In the same study, it is said that children playgrounds are close to settlements, far from noise, but the majority are not enough for banks, camellias, trees, flowers, grass, fences and security (9).

In urban life, parks are extremely important for children who spend most of their time in closed environments in front of the computer, to play with their friends in the open air. Work should be done in cooperation between the sectors that the municipalities have made their leadership. Physical properties of existing parks must be improved, play equipment should be increased and creativity allowed. In addition, the amount of trees, flowers, grass in the parks should be increased and green areas should be replicated. If the existing parks require maintenance, broken toys can create a safety hazard for children and cause falls. For this reason, the toys in the parks must be regularly maintained; broken or damaged ones should be replaced and / or repaired as soon as possible.

Children's parks, which are public spaces, are the areas of importance in urban life. The number of these areas should be sufficient. The number of children's parks should be increased. Newly built children's parks should be built with planning and design principles in mind. It has not been forgotten that the ideas of many professions such as landscape architects, architects, environmental engineers, child developers, educators and environmental healthcareers should be taken in the parks. In addition, children's playgrounds are distributed homogeneously in the city, and the number of equipments included in the parks should be sufficient for the population. The concept of unimpeded city should apply to parks. Regulations should also be made in order to consider sensitive groups with disabilities or limited movement.

Equipments such as a bicycle path that increases physical activity in parks, exercise equipment, running tracks are extremely important for the health of both the childhood group and the adults who come to the park with children, where obesity is a major problem. Thus, daily physical activity will increase, contributing to the level of public health.

It is also important to make new parks or to rearrange existing ones and to enrich their contents as much as possible, as well as not harming the equipment to the visitors, adapting to the rules with the equipment, and avoiding dangerous behaviors. It is necessary to train people to gain this awareness, to create public spots, and to use warning signs.

Children who are prevented from playing games are actually abused. The Convention on the rights of child should not be on paper alone. The game rights that children need, are important, they must be provided in the most healthy and acceptable environment. This right should be supported not only by the contract but also by the law. The right to play is not taken for granted, and the individuals who are aware of it are very important for the development of the society. Therefore, for healthy generations, healthy environment and the ideal city; municipalities, academicians, non-governmental organizations, users and every individual in society are in charge.

References

1. <http://unicef.org.tr/sayfa.aspx?id=64>
2. https://www.unicef.org/turkey/crc/_cr23a.html
3. <http://www.tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=24645>
4. Uslu, A.ve Shakouri, N. (2012). "Engelli çocuklara dost oyun alanı ve dış mekan tasarımı". Erciyes Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi Cilt:22 Sayı:5
5. Cole-Hamilton, I., Harrop, A., & Street, C. (2002). The value of children's play and play provision: a systematic review of the literature. New Policy Institute. Accessed October, 12, 2006
6. Başaran Uysal, A. (2013). Bir kamusal alan olarak çocuk oyun alanları
7. Tuğrul, B. ve Metin, Ö. (2006). Çocukların Oyun Oynama Hakkı. 3. Uluslararası Çocuk ve İletişim Kongresi Kitabı. 195-202

Çocuklarda Önlenebilir Ev Kazaları ve Korunma Yöntemleri

Ayla Akça Çağlar*

Bir evin içinde ya da ona ait çevrede (evin bahçesinde, havuzunda veya garajında) meydana gelen kazalara ev kazaları denir. Ev kazalarının en önemli özelliği, çoğunlukla önlenebilir olmasıdır. Okul öncesi dönemdeki çocuklar zamanlarının çoğunu evde geçirmektedir ve bu yaş grubunda her dört çocuktan biri önlenebilir ev kazalarına maruz kalarak acil servislere başvurmaktadır. Çocuklarda görülebilen kazaların %70-75'i ev ve evin yakın çevresinde ve bu kazaların %58'i bir erişkinin yanındaiken gerçekleşmektedir. Bu nedenle kazalardan erişkinler sorumludur ve basit önlemlerle çocuklar kazalardan büyük ölçüde korunabilir.

Ev kazaları yaralanma, sakatlanma ve ölüme yol açabileceği için önemli bir halk sağlığı sorunu olarak ele alınmaktadır. Meraklı, hareketli, dokunmaya ve tatmaya istekli, erişkinleri taklit etmeyi seven, çevresiyle oldukça ilgili ancak hareket becerileri tam gelişmemiş, bilişsel ve davranışsal gelişmeleri tamamlamamış, olası riskleri algılama eksikliği olan küçük çocuklar kazalarla daha sık karşılaşır. Bu nedenle ev kazaları sonucu ölen çocukların %70'i ne yazık ki 4 yaş ve altındadır. Ayrıca ebeveynlerin kazalardan korunma konusunda yetersiz bilgiye sahip olması, kırsal ve yarı kentsel bölgelerde yaşama, eğitim ve sosyoekonomik düzeyin düşük olduğu kalabalık aileye sahip olma, gelişimsel gerilik, hiperaktivite, psikososyal uyumsuzluk ve erkek cinsiyet kazaların meydana gelmesinde risk grubunu oluşturmaktadır.

Ev kazalarının temelini yaralanma, zehirlenme, yanık ve boğulmalar oluşturur. Bunlar içinde acil servislere başvuruların en sık nedenleri; karyola, mama sandalyesi ve yürüteç gibi eşyalardan düşmeler ve kesici aletlerle yaralanmalardır. Balkon, pencere veya merdivenler gibi yüksekten düşmeler ise hayati tehlikeye neden olan travmalardır. En sık zehirlenme nedeni antidepresan ve analjezik vb. ilaçlar; korozif maddeler, tarım ilaçları, ağır metaller, zehirli gazlar ve bazı bitkiler bunu izlemektedir. Yanıklar, temas yanığı şeklinde veya elektrik çarpmasına bağlı gelişebilir. Boğulmalar suda (havuz, küvet, kova vb.) veya katı cisimlerle (kuruyemişler, madeni para, pil vb.) olabilir.

Çocuklar söz konusu olduğunda güvenlik çok önemlidir. Bu nedenle çocuklar hiçbir zaman gözetimsiz bırakılmamalıdır. Tehlikeyi önleyecek vücut koordinasyonları yeterli olmadığından düşme ve yaralanmaları önlemek için dış kapı, balkon ve bahçe kapısı kilitli tutulmalı; pencerelerin, balkonların, merdivenlerin, karyolaların uygun korkuluk ve güvenlik kilitleri ile güvenliği sağlanmalıdır. Pencerelerin 10 cm'den fazla açılmamasını sağlayacak güvenlik kilitleri takılmalıdır. Merdivenlerde yerden en az 90 cm yüksek olacak şekilde korkuluk bulunmalıdır. Balkon yerden 60 cm'den yüksekse korkuluk 100 cm, balkon 300 cm'den yüksekse korkuluk 120 cm tercihen 135 cm olmalı, korkulukların çocuğun tırmanmasına olanak vermeyecek şekilde dizayn edilmeli ve dikmelerin arası 10 cm'den fazla olmamalıdır. Düşme sonucu ciddi travmaya maruz kalan çocuk güvenli bir yere alınmalı, ağız içinde kanama varsa veya kusuyorsa baş-boyun ve sırtını sabit tutarak yan çevrilmelidir. Bu gibi durumlarda çocuğun ağız içini temizleyerek rahat solunum yapabilmesini sağlamak önemlidir.

Çocuklar çok meraklı olduğundan, evin içinde ve çevresinde onlar için tehlike doğurabilecek bütün

* Sağlık Bilimleri Üniversitesi Dr. Sami Ulus Kadın Doğum, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Eğitim ve Araştırma Hastanesi

aletler, zehirli olabilecek bitkiler, kurşun boya içeren ürünler ve yanıcı maddeler onlardan uzak tutulmalıdır. Kesici aletlerle yaralanmalar sırasında ciddi kanama olursa kanayan yer üzerine temiz bir bezle bastırıp en yakın sağlık kuruluşuna başvurulmalıdır. Çocuklar büyümelerinin doğal bir süreci olarak erişkinleri taklit etmeyi çok severler. Önlerinde ilaç kullanmamaya dikkat ederek tüm ilaçlar ve zararlı olabilecek maddeler kendi orijinal kutularında ve kilitli dolapta veya çocuğun ulaşamayacağı yerlerde saklanmalıdır. Zehirlenme durumunda yanlış tedavileri evde uygulamamak için hemen zehir danışma merkezi aranmalı, çocuk kusturulmamalı ve herhangi bir şey verilmemeli, en yakın sağlık kuruluşuna başvurulmalıdır. Zehirli gazlardan korunmak için şofben, kombi ve soba gibi ısınma sistemlerin kullanıldığı ortamlar iyi havalandırılmalı, baca güvenliğinin düzenli aralıklarla kontrolü yapılmalı, ev ve bina içerisinde karbonmonoksit alarmı bulundurulmalıdır.

Çocuklar keşfettikleri her şeyin ne olduğunu dokunarak sonra da ağızlarına alarak anlamaya çalışır. Bu nedenle temas yanıklarının önlemek için çocuklar soba ve fırın yanında bırakılmamalı, fişe takılı ütü veya ulaşılabilir yerlerde kaynar su dolu kaplar bulundurulmamalıdır. Elektrik çarpmalarını ve bunlara bağlı yanık oluşumunu önlemek için prizler korumalı olmalı, elektrik kabloları çocukların ulaşamayacağı şekilde düzenlenmelidir. Yanık gelişimi durumlarında yanık alan akan suyun altında 20 dakika soğutulmalı, buz koyulmamalı, yanmış kıyafetler çıkartılmalı ve yanık dışı alanları battaniye ile sarılıp soğuktan korunmalıdır. Elektrik çarpması durumunda önce elektrik sigortadan kesilmeli, ahşap ya da plastik bir nesne ile çocuğu elektrik akımından uzaklaştırmalı ve hemen sağlık kuruluşuna gidilmelidir.

Çocukların aspire edebilecekleri küçük nesnelere ve besinler ortada bırakılmamalıdır. 4,5 cm'den daha küçük bilye, bozuk para, top oyuncak parçaları ve ambalajları yine boğulma riski taşıdığından özellikle küçük çocuklar için tehlikelidir. Yabancı cisim aspirasyonu durumunda küçük bebekler için; göğse bası ya da sırtta bası işlemi büyük çocuklar için Heimlich manevrası yapılır.

Çocuklar emeklemeye ve yürümeye başladıktan sonra suda boğulma riski artar. Yaklaşık 3 cm derinlikteki bir su çocuğun boğulması için yeterlidir. Bunları göz önüne alarak çocuklara cazip gelen havuzlar bariyer ile çevrilmeli, evde su dolu kovalar olmamalı, banyo-tuvaletin kapısı hep kapalı kalmalıdır. Boğulma durumlarında temel yaşam desteğine başlanmalı, suyu çıkarmak düşüncesiyle çocuğun göğsüne ya da karnına bastırılmamalıdır.

Tüm önlemler alınmasına rağmen; acil durumlarda 112, zehirlenmelerde 114, doğalgaz kaçaklarında 187, yangın durumlarında 110 gibi acil çağrı merkezlerini aramak önemlidir. Doğru ve zamanında müdahale edebilmek için ebeveynlerin "İlkyardım" ve "Temel Yaşam Desteği" eğitimlerini almaları teşvik edilmelidir. Dokunma, tutma, tırmanma ve keşfetme, çocuğun bedenini ve zihnini geliştiren faaliyetlerdir. Çevrelerinin güvenli hale getirilmesi ve kazalardan korunmaları için çocukların yaşam alanlarını, onların özelliklerine göre düzenlemek gerekir. O halde; çocukların kazalar açısından emniyetli ortamlarda yaşamaları, koruyucu önlemlerin alınması ve yaşam alanlarının emniyetinin denetlenmesi bakımından ebeveynlere ve çocuklara bakmakla yükümlü olan herkese çok önemli sorumluluklar ve görevler düşmektedir. Ev kazalarına yol açabilecek risk etkenlerinin anne babalara anlatılması, korunma yolları konusunda eğitim verilmesi yaralanmaları önlemede oldukça etkilidir. Kazalar için önlemler alırken evin içerisine ve çevresine çocukların gözüyle bakıp çocukların özgür bir şekilde oturup, kalkıp, emekleyip yürüyebilecekleri emniyetli oyun alanları sağlamak esas olmalıdır.

Kaynaklar

1. Shaw K.N, Bachur R.G, Fleisher & Ludwig's Textbook of pediatric emergency medicine, 2015, 7 th.
2. Rivera F.P, Grosman D (2015). Injury control, Kliegman RM, Stanton B.F, St Geme J.W, Schor N.F.(ed). Nelson Textbook of Pediatrics, 20 th, (40-47) Philadelphia, Elsevier
3. Agran PF, Winn D, Anderson C, Trent R, Haynes LW. Rates of pediatric and adolescent injuries by year of age, Pediatrics 2001;108:44-54
4. Baysal S.U, Ince O.T, Fizik çevrenin düzenlenmesi: Kazalardan korunma, Gökçay G, Beyazova U (ed), 2017, 183-190
5. Sarıkayalar F, Çocukluk dönemi kazaları, Katkı dergisi.2001;25(5-6)720-731
6. Ulukol B. Ev kazaları, Karaböcüoğlu M, Uzel N, Yılmaz L (ed), Çocuk Acil Kitabı, 2004;383-394.
7. Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) İstatistiklerle Çocuk, Türkiye İstatistik Yıllığı, 2014.
8. Karatepe T.U, Akış N, 0-6 Yaş çocuklarda ev kazası geçirme sıklığı ve ilişkili faktörler, Uludağ üniversitesi tıp fakültesi dergisi, 2013,39 (3),165-168
9. Erkal S, Ev kazaları, 2011, Detay yayıncılık Ankara

Preventable Household Accidents and Prevention Methods in Children

Ayla Akça Çağlar*

Accidents that occur in or around a house (in the garden, pool or garage) are called home accidents. The most important feature of home accidents is that these are mostly preventable incidents. Preschool children spend most of their time at home and in this age group, one in four children is exposed to preventable household accidents and appeal for emergency services. 70-75% of the accidents seen in children occur house, and around the house, 58% of them happen near an adult. Adults are therefore responsible for accidents and children can be protected mainly by simple measures.

Home accidents are treated as a significant Department of Public Health problem as they can lead to injury, disability, and death. Young children are curious, moving, eager to touch and taste, who love to imitate adults, who are very concerned with their environment but have not fully developed their mobility skills, have not completed cognitive and behavioral developments, and have a lack of perception of possible risks often encounter accidents. Therefore, 70% of the children who died as a result of household accidents are unfortunately under four years of age. Besides, risk factors for the occurrence of these accidents include parents do not have sufficient knowledge about protection from accidents, rural and semi-urban living, education and the socioeconomic level is low in the crowded family, developmental retardation, hyperactivity, psychosocial incompatibility, male gender.

The cause of home accidents includes injury, poisoning, burns, and suffocation. These are the most common reasons for referring to emergency services; falling from items such as cot, canine chair and walker, and injuries caused by cutting tools. A Fall from a certain height like from balconies, window or stairs is life-threatening trauma.

The antidepressants and analgesics are the most common cause of poisoning. Corrosive substances, pesticides, heavy metals, toxic gases and some plants follow this. Burns may develop from contact burns or electric shocks. Drowning in the water (pool, tube, bucket, etc.) and suffocation with nuts, coin, and battery, etc. possible.

Safety is one of the most crucial issues for children. Therefore, children should never be left unattended. The outer door, balcony and garden door should be kept locked to prevent fall and injury; the windows, balconies, stairs, cots should be secured with appropriate balustrade and safety locks. Security locks should be installed to ensure that windows do not open more than 10 cm. At least 90 cm above the floor of the stairs should be made of a balustrade. If the balcony is more than 60 cm tall above ground, the railing should be 100 cm tall; if the balcony is more than 300 cm tall, the fence should be 120 cm, preferably 135 cm tall. The railing should be designed not to allow the child to climb and should not be more than 10 cm gap between the seams. The children who are exposed to severe trauma due to a fall should be taken to a safe place. If the mouth is bleeding or vomiting, it is essential to keep the head and neck fixed and turn sideways and clean the inside of the mouth so that it can breathe easily.

Children are inquisitive, all tools, toxic plants, lead-paint products and combustible materials should be kept away from them inside and around the house. If serious bleeding occurs during the injury with

* Dr. Sami Ulus Eğitim ve Araştırma Hastanesi

cutting tools, you should apply to the nearest health care provider by pressing with a clean cloth on the bleeding site. They tend to imitate adults as a natural process of their growth. All drugs and harmful substances should be stored in their original boxes and locked in the cupboard or in places where the child cannot reach them. In the case of poisoning, to avoid the wrong treatment at home, immediately call the poison counseling center, the child should not be vomiting, and anything should not be given. Contact the nearest health care, provider. The parts of the house where the heating system (water heaters, combi boilers, and stoves) are used, should be ventilated well to eliminate to protect against toxic gases, and the chimney safety should be checked at regular intervals, and carbon monoxide alarm should be kept in the house and building. Children try to discover materials by touching it and then taking it in their mouths. For this reason, to prevent contact burns, children should not be left alone with stove and oven. Iron or hot water filled containers should not be placed where it can be easily reached by them. Also, the electrical sockets should be covered, and the electrical cables must be arranged so that they are not accessible to children. When the case of burn occurred, the burnt area should be cooled for 20 minutes under the flowing water; the burnt clothes should be removed. In case of electric shock, the electric fuse must be cut first, remove the child from the electrical current with a wooden or plastic object and go to the health institution immediately.

Small objects and foods that can be aspirated should not be left in the around. Especially less than 4.5 centimeters, coin, ball, and toys and their packages are dangerous for children. In case of foreign body aspiration, for small babies, the chest pressure or back pressure technique, and for older children, Heimlich maneuver should be done. The risk of drowning increases when children start crawling and walking. A water depth of about 3 cm is enough to suffocate the child. A bucket with full of water should not be left alone with a child, the door of the bathroom and toilet should always be closed. And all pools should be surrounded by a barrier. In cases of drowning, basic life support should be started, the child's chest or abdomen should not be pressed for removing water.

Although all measures have been taken, it is crucial to call national emergency call centers such as 112 in emergency situations, 114 in poisons, 187 in natural gas and 110 in fire situations. Parents should be encouraged to receive "first aid" and "basic life support" training to be able to respond correctly and on time.

Touching, holding, climbing and discovering are activities that enhance the children's body and mind. To secure their environment and to protect them from accidents, parents must organize children's living spaces according to their characteristics. Therefore, everyone who is obliged to take care of children has very important responsibilities and duties. Explaining risk factors that could lead to home accidents to parents, and education about ways of protection is very useful for preventing. When taking precautions for accidents, look inside and around the house with the eyes of the children. It should be essential to provide safe play areas where children can sit, stand up, crawl and walk freely.

References

1. Shaw K.N, Bachur R.G, Fleisher&Ludwig's Textbook of pediatric emergency medicine,2015,7 th.
2. Rivera F.P, Grosman D (2015). Injury control, Kliegman RM, Stanton B.F, St Geme J.W, Schor N.F.(ed). Nelson Textbook of Pediatrics, 20 th, (40-47) Philadelphia, Elsevier
3. Agran PF, Winn D, Anderson C, Trent R, Haynes LW. Rates of pediatric and adolescent injuries by year of age, *Pediatrics* 2001;108:44-54
4. Baysal S.U, Ince O.T, Physical environment regulation:protection from accidents, Gökçay G, Beyazova U (ed), 2017, 183-190
5. Sankayalar F, Childhood accidents, *Katki*,2001;25(5-6)720-731
6. Ulukol B. Household accidents, Karaböcöoğlu M, Uzel N, Yılmaz L (ed),*Pediatric emergency book*,2004;383-394.
7. Turkish statistical institute, Istatistics and child, Turkish statistical yearbook, 2014.
8. Karatepe T.U, Akiş N, Frequency of household accidents in children 0-6 years and related factors, *Journal of Medicine of Uludağ university*, 2013,39 (3),165-168
9. Erkal S, Household accidents 2011,Ankara

Yaşlı Dostu Kentler

Çiğdem Samancı Tekin*

Nüfus yaşlanması insanlığın en büyük başarılarından birisidir. Aynı zamanda bu yüzyılın en büyük sorunlarından biridir. Nüfus yaşlanması ve kentleşme 21.yüzyılın en büyük güçleridir. Şehirler büyürken 60 yaş ve üstü insanların da payı artmaktadır. Dünya nüfusunun yarısından fazlası şehirlerde yaşamaktadır. Yaşanabilir bir toplumsal çevre; emniyetli ve güvenilir, ekonomik olarak ulaşılabilir ve kullanışlı konut ve ulaşım imkanlarına sahip, toplumsal yaşamı destekleyici özellikleri olan ve toplumsal hizmetler sağlayabilen bir çevredir. Yaşanabilir bir toplumsal çevre için, Dünya Sağlık Örgütü'nün "Yaşlı Dostu Kentler" girişimi 2005 yılında başlamıştır. Şu an Dünyada 541 kent ve 37 ülke "Yaşlı Dostu Kentler" e katılmış durumdadır. Yaşlı dostu kent olmak için 8 alanda düzenleme yapmak gereklidir: Dış mekanlar ve binalar, ulaşım, konut, sosyal katılım, toplumsal yaşama dâhil olma ve toplumun yaşlıya saygısı, vatandaşlık görevini yerine getirme ve işgücüne katılım, bilgi edinme ve iletişim, toplum desteği ve sağlık hizmetleri. Kentlerin bu alanlarda düzenleme yapması için en az 5 yıllık bir süreye ihtiyaçları vardır. Görüldüğü üzere "Yaşlı Dostu Kent" kavramı çok kapsamlı ve zaman alan bir programdır, bu nedenle ülkelerin bu konuda çok iyi plan yapmaları gerekmektedir.

Anahtar kelimeler: Nüfus yaşlanması, Yaşlı dostu kent, Yaşlılık

Age-Friendly Cities

Çiğdem Samancı Tekin*

Population aging is one of humanity's greatest achievements. At the same time it is one of the biggest problems of this century. Population aging and urbanization are major forces shaping together 21st century. As the cities grow, the share of the population aged 60 years and over also increases. more than half of the world's population lives in cities. A "livable community" is defined as a community that is safe and secure, has affordable and appropriate housing and transportation options, and offers supportive community features and services. For a livable social environment, the World Health Organization's "Age Friendly Cities" initiative began in 2005. At present, 541 cities and 37 countries have participated in the "Age Friendly Cities" in the world. It is necessary to arrange 8 areas to be an age friendly city: outdoor spaces and buildings, transportation, housing, social participation, respect and social inclusion, civic participation and employment, communication and information, community support and health services. Cities need at least 5 years to organize these areas. It is seen that, the concept of "Age Friend City" is a very comprehensive and time-consuming program, so countries have to make a very good plan.

Aging, Population, Age friendly cities, Aging,

* Lecturer, Niğde University Zübeyde Hanım School of Health cigdemstekin@hotmail.com

Kentler ve Gıda İsrafı

Mehmet Haydaroglu*

Dünya genelinde üretilen toplam gıdanın üçte biri kayıp veya israf olmaktadır. Bu durum toplumsal düzeyde çevresel ve sosyoekonomik etkileri beraberinde getirmektedir. (1) Gıda kayıp ve israfı doğal kaynaklar üzerinde boşa kullanılmış yük oluşturmakla beraber 2011 FAO değerlendirmesine göre yıllık 4.4 milyar ton CO2 eşdeğeri sera gazı salınımı oluşturmakta olup bu insan kaynaklı salınımın yaklaşık %8'ine tekabül etmektedir. Aynı raporda kayıp ve israfa uğrayan gıda ürünlerinin 936 milyar Amerikan doları market değeri olduğu bildirilmektedir. Çevresel ve ekonomik etkisinin yanı sıra herkes için gıda güvencesinin sağlanmasında bu durum kaçırılmış fırsat olarak değerlendirilmelidir. (2) Gıda kayıp ve israfının birçok nedeni olmakla beraber kentleşme ile ilişkisi incelendiğinde çeşitli etkenler ortaya çıkmaktadır.

35 yıl önce kırsalda yaşayan nüfus oranı %60'dan fazla iken günümüzde toplam nüfusun yarısından fazlası kentlerde yaşamaktadır. Ve kentleşme gıda sistemlerini birçok yönden etkilemektedir. (1) Kentleşme istihdam yapısının değişimine neden olmakta çiftçi üretici kesim azalırken tüketici oranı artmaktadır. Tarımsal işgücünün azalması da tarım ve gıda organizasyonlarının üzerinde etki oluşturmakta kalifiyeli eleman gibi faktörler gıda kaybı riskini etkilemektedir. Bunun yanı sıra kentleşme, kırsal ile kent arasındaki üretici ve tüketiciler arasındaki mesafe farklılığı yaratmaktadır. Hızlı bir artış gösteren kent nüfusunun gıda ihtiyacını karşılamak daha fazla tedarik zinciri ve altyapı gerektirmektedir. Altyapı şartlarının sağlanması ve tedarik zincirinin artması faktörleri gıda kayıp ve israf etkenleri arasındadır. (3)

Tüketici seviyesinde ise kentleşme beslenme alışkanlıklarının değişmesini etkileyerek gıda israfına katkı yapmaktadır. Kentleşme ve eş zamanlı gelir düzeyinin artması alım gücünü arttırmakta bu durumda gıdanın düşen değeri tüketicinin israfı önlemeye yönelik ilgisini azaltmaktadır. Kentleşen ve gelir düzeyi artan nüfus beslenme alışkanlıklarını değiştirmekte işlenmiş gıdalara, hayvansal besinlere, meyve ve sebzelere olan ilgisini arttırmaktadır. Diyet çeşitliliğinin arttığı bu durumun diğer yönü ise azalan tahıl tüketimi gibi besinlerle kıyaslandıklarında bu besinlerin daha kolay bozulabilen ürünler olmasıdır. (1,3) Özellikle düşük ve orta gelirli ülkelerde hızlı kentleşme ve süpermarket zincirinin artışı ile beraber kentlerdeki gıda israfı seviyesi de artmaktadır. (3)

Kentleşmenin gıda israf ve kayıplarındaki bu etkileri kentleşme hızındaki beklenen artış düşünüldüğünde önemli bir konudur. (3) 2050'de dünya nüfusunun üçte ikisinden fazlasının kentlerde yaşaması beklenmektedir ve bu kentlerde yaşayan ek 2.4 milyar insan civarında olup 2.2 milyar nüfus artışından bile fazladır. (1) Bu süreç ise hem politika önleyicilerin hem üreticilerin hem de tüketicilerin dahil olduğu bir yaklaşımı gerektirmektedir. (1)

Kaynaklar:

1. FAO, 2017, The future of food and agriculture - Trends and challenges, Rome.
2. FAO, 2011, Global food losses and food waste – Extent, causes and prevention, Rome.
3. Segra A., Falasconi L., Politana a.ve Vittuari M., 2014, Background paper on the economics of food loss and waste (unedited working paper), Rome, FAO.

Urbanization and Food Waste

Mehmet Haydaroglu*

According to the Food and Agriculture Organization of the third of global food produced is lost or wasted annually. This level of food loss and waste causes environmental and socioeconomical affects. (1) Besides additional wasted burden on natural resources, it causes 4,4 GtCO₂ eq greehouse gas emissions (GHG) per year which is about 8% of total anthropogenic GHG emissions according to the FAO assesment. Also the same report stated that lost and wasted food products had USD 936 billion market value. Besides environmental and economical impacts, it should be considered as a missed oppurtunity in providing food security for everyone. (2) Along with many reasons of the food loss and waste, urbanization has several impacts on it.

More than 60% of the global population was living in rural areas 35 years ago but now more than half of the total population living in urban areas. And urbanization affects food systems in many ways. (1) Urbanization causes a change in the employment structure while the farmer producer ratio is decreasing consumer ratio is increasing. And the decline in agricultural labor force has an impact on agriculture and food organizations such as reduction of qualified worker affects the risk of food loss. On the other hand, urbanization gives rise to the distance between rural producers and urban consumers. Meeting the food needs of the rapidly growing urban population requires more supply chain and infrastructure. Factors such as providing of infrastructure conditions and the increase of the food supply chain are the other risk factors of food loss and waste. (3)

At the consumer level, urbanization contributes to food waste by affecting the changing of the eating habits. Urbanization and higher urban income increase purchasing power and in this case the lower value of food reduces the interest of the consumer to prevent food waste. Urbanized and higher income population changes food consumption patterns and they tends to consume more processed foods, animal source foods, fruits and vegetables. The other side of the increase in dietary diversity is that these foods are more easily degradable products when compared to foods such as grain. (1,3) Especially in low and middle countries, rapid urbanization and increased supermarket chains have accompanied by increased food waste. (3)

References:

1. FAO, 2017, The future of food and agriculture - Trends and challenges, Rome.
2. FAO, 2011, Global food losses and food waste – Extent, causes and prevention, Rome.
3. Segra A., Falasconi L., Politana a.ve Vittuari M., 2014, Background paper on the economics of food loss and waste (unedited working paper), Rome, FAO.

United Nations (FAO),
about one

These effects of urbanization on food loss and waste are important issues when the expected increase in urbanization speed is considered. (3) In 2050, two thirds of world's population is expected to live in urban areas adding 2,4 billion more urban residents which is more than expected 2,2 billion population growth. (1) This period requires an approach that involves both policy makers and producers as well as consumers.

References

1. FAO, 2017, The future of food and agriculture - Trends and challenges, Rome.
2. FAO, 2011, Global food losses and food waste – Extent, causes and prevention, Rome.
3. Segra A., Falasconi L., Politana a.ve Vittuari M., 2014, Background paper on the economics of food loss and waste (unedited working paper), Rome, FAO.

Öğrencilerin Beslenme Sorunları

Nutrition Problems of Students

Bircan Ulaş Kadioğlu*

Sağlıklı, yeterli ve dengeli beslenme başta obezite olmak üzere pek çok hastalığın önlenmesine yönelik yapılacak önerilerin en önemlilerinden biridir. Okul çağı çocuk ve gençlerin toplumlarda risk grupları olarak değerlendirilir. Öğrencilerin fiziksel büyüme ve gelişmelerindeki hızlı artış nedeniyle besin öğelerine gereksinimleri fazladır. Bu süreçte öğrencilerin yaşam şekillerinde ve besin alımlarında değişiklikler olur. Bu yazıda ülkemizde okul çağı çocukların ve gençlerin beslenme sorunları, bu sorunların nedenleri ve çözüm önerileri üzerinde durulmaktadır.

Healthy, adequate and balanced nutrition is one of the most important proposals for the prevention of many diseases, especially obesity. School-age children and adolescents are considered risk groups in communities. Due to the rapid growth and development, students' nutritional requirements are increase. In this process, there are changes in the lifestyles and nutrient intake of the students. In this article, nutrition problems of students in our country, causes of these problems and suggestions for solution are emphasized.

Giriş

Tüm canlıların yaşamını sürdürebilmesi için hayatının her döneminde beslenmeye ihtiyacı vardır. Yaşamın her evresinde bedensel ve zihinsel yönden sağlıklı olmak, sağlıklı kalabilmek yeterli ve dengeli beslenme ile mümkün olacaktır. Yeterli ve dengeli beslenme; büyüme ve gelişme, yaşamın sürdürülmesi, hastalıkların önlenmesi, sağlığın korunması ve geliştirilmesi, yaşam kalitesinin artırılması için büyük önem taşır.

Fiziksel büyüme ve gelişmelerindeki hızlı artış nedeniyle okul çağı çocuk ve gençlerin besin öğelerine gereksinimleri fazladır. Bunun yanında, artan gereksinimleri karşılama konusunda çeşitli sorunlar ortaya çıkabilir. Yaşam şeklinde ve besin alımında değişiklikler olur. Yaşam boyu sürecek davranışlar kazanılır. Beslenmeye bağlı bazı kronik hastalıkların (kalp damar hastalıkları, hipertansiyon, bazı kanser türleri, diyabet, osteoporoz vb.) temeli bu dönemlerde atılmaktadır.

Beslenme durumunu etkileyen temel etmenler

1. Yoksulluk
2. Beslenme örüntüsünün ve alışkanlıklarının değişmesi
3. Enfeksiyon hastalıkları ve parazitler
4. Fiziksel aktivite
5. Ev halkı besin güvencesi
6. Yanlış emzirme uygulamaları
7. Kötü çevre koşulları ve kişisel hijyen
8. Düşük düzeyde okullaşma
9. Beslenme bilgi düzeyi yetersizliği
10. Besin ögesi alımında yetersizlikler

Ülkemizde yapılan geniş örnekleme olan çalışmalar

1. '1974 Beslenme, Sağlık ve Gıda Tüketimi Araştırması' Türkiye'de bugüne kadar yapılmış en kapsamlı beslenme, sağlık ve besin tüketimi araştırması niteliğindedir.
2. '1984 Gıda Tüketimi ve Beslenme Araştırması' ise, Türkiye geneline gösterge olmak kaydıyla 3 ilde sağlık taraması yapılamadan gerçekleştirilmiştir.
3. 'Türkiye Beslenme ve Sağlık Araştırması 2010' TBSA 2010 Türkiye çapında gerçekleştirilen bir örnekleme

*Fırat Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Beslenme ve Diyetetik Bölümü, Elazığ, Türkiye, bircanulas@firat.edu.tr

araştırmasıdır. Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından seçilen örneklemdaki hanelerde yaşayan kişilerle bireysel görüşmeler yapılmıştır.

Okul Çağı Çocuk ve Gençlerde Yetersiz ve Dengesiz Beslenme Sorunları

- Zayıflık,
- Şişmanlık,
- Beslenme Anemileri (demir yetersizliği anemisi)
- İyot yetersizliği hastalıkları
- Kemik dokusu bozuklukları (Kalsiyum ve D vitamini yetersizliği)
- Diş çürükleri (Ca, P, Fl yetersizliği)
- Diğer Vitamin yetersizlikleri (vitamin A, C, D, E, B2, B6, B12..)

Okul Çağı Çocuklarda ve Gençlerde Yetersiz ve Dengesiz Beslenme Nedenleri

- Öğün atlama, kahvaltı yapmama, öğün geçiştirme
- Tek yönlü beslenme (fast-food)
- Hatalı besin seçimi
- Reklamlardan etkilenme, özenti
- Kötü çevre sağlığı koşulları
- Sık hastalanma, iştahsızlık
- Barsak parazitleri
- Sağlıklı beslenme bilgisinin yeterince ve nitelikli verilmemesi

Sağlıklı Beslenme ilkeleri

1. Besin çeşitliliğini artır
2. Öğün atlama (Kahvaltı günün en önemli öğünüdür)
3. Sağlıklı yağ seç
4. Tam taneli tahıl, kuru baklagil tüket
5. Çeşitli ve bol sebze ve meyve tüket
6. Farklı kaynaklardan aşırıya kaçmadan protein sağla
7. Kemik sağlığı için kalsiyumdan zengin beslen
8. Demirden zengin beslen
9. Güvenli miktarda şeker ve tuz kullan
10. Yeterli miktarda sıvı tüket
11. Güvenli besin tüket
12. Beden hareketleri artır

Sonuç ve Öneriler

Var olan ve yaşam kalitesini bozan beslenme sorunlarının en aza indirilmesi veya yok edilmesi, beslenmeye bağlı kronik hastalıkların önlenmesine yönelik yaşam biçiminin iyileştirilmesi, çevre koşullarının düzeltilmesi ve geliştirilmesi, sağlıklı besine ulaşımın ve tüketiminin sağlanması, toplumun beslenme ve sağlık konularında bilinçlendirilmesinin sağlanması önemlidir.

Öğrencilerin beslenme alışkanlıklarını iyileştirmeleri ve sağlıklı olabilmeleri için, öğrencilere sağlıklı beslenme olanakları sunulmalı, yeterli ve dengeli münülerden oluşan öğünler verilmeli, düzenli aralıklarla beslenme eğitimi programları uygulanmalı ve beden hareketlerini artırmaları için uygun alanlar oluşturulmalıdır.

Kaynaklar

1. Baysal A., Beslenme, Hatipoğlu Yayınları, 16.baskı, 2015.
2. Baysal A., Aksoy M., Besler T., Bozkurt N., Keçecioglu S. ve ark. Diyet El Kitabı, Hatipoğlu Yayınları, 8.baskı, 2014.
3. Koçoğlu, G. Türkiye'de Beslenme Sorunları ve Çözüm Önerileri.
4. Pekcan, G. Türkiye'de Beslenme Sorunları ve Boyutları.
5. Pekcan, G. Beslenme Sorunlarının Önlenmesi: Ulusal ve Uluslararası Boyutta Yürütülen Çalışmalardan Örnekler. http://beslenme.gov.tr/content/files/yayinlar/sunumlar/yas_gruplari_ve_beslenme/Beslenme_Programlarinin_Yurutulmesi_Prof.Dr.Gulden_Pekcan.pdf
6. Pekcan, G. Türkiye'nin Beslenme ve Sağlık Profili. 1.Gıda ve Beslenme Konferansı. 23 Kasım 2017. <http://gtbd.org.tr/wp-content/uploads/2017/12/G%C3%BClden-Pekcan-T%C3%BCrkiyenin-Beslenme-ve-Sa%C4%9Fl%C4%B1k-Profil.pdf>
7. Türkiye'ye Özgü Besin ve Beslenme Rehberi. Ankara, 2015.
8. Türkiye Beslenme Rehberi 2015. (TÜBER) Ankara, 2016.
9. Türkiye Beslenme ve Sağlık Araştırması, 2010. Sonuç Raporu. Türkiye Cumhuriyeti Sağlık Bakanlığı Sağlık Araştırmaları Genel Müdürlüğü, 2014. http://www.sagem.gov.tr/TBSA_Beslenme_Yayini.pdf

Hemşerilik Hukuku Bağlamında İdari Yargıda Dava Açma Ehliyeti

Kamile Türkoğlu Üstün*

Amaç

Belediye Kanunu'nda yer alan hemşerilik hukuku ve hemşerilik bilinci kavramlarının idari yargıda dava açma ehliyeti açısından önemini konuya ilişkin Danıştay kararları üzerinden incelenmesi.

Yöntem

Mevzuatın ve yargı kararlarının incelenmesi.

Sonuç

Kişinin yaşadığı çevre üzerinde ve kenti hakkında bazı hak ve ödevlere sahip olması “hemşerilik hukuku” adı verilen bir hukuki ilişkiyi ortaya çıkarmıştır. Ulusal ve uluslararası belgelerde kentsel haklar bağlamında ele alınan bu ilişki, çevre hakkı ve katılımcı demokrasi ilkeleriyle yakından ilgilidir. Bu çalışmada 5393 sayılı Belediye Kanunu'nda yer alan hemşerilik hukuku (m. 13) ve hemşerilik bilinci (m. 76) kavramları üzerinden yola çıkılarak kentsel sorunlarla ilgili olarak yargısal başvuru hakkını kullanan kişilerin idari yargıda iptal davası açma ehliyeti incelenecek ve Danıştay'ın konuya yaklaşımı ortaya konacaktır.

İdari yargıda, idari işlemler hakkında hukuka aykırılıkları dolayısıyla iptal davası açabilmek için davacının meşru, kişisel ve güncel bir menfaatinin ihlal edilmiş olması gerekmektedir (İYUK m. 2/1). Kenti ve çevreyi ilgilendiren davalarda ise genellikle kişisel bir menfaat ihlalinin ziyade kolektif bir menfaatin ihlali söz konusudur. Bu halde idari yargıda dava açma ehliyetinin oldukça genişlemesi ve dava açma hakkının kötüye kullanılması tehdidine karşılık; çevreyi, kent hayatını ve hatta gelecek nesilleri yakından ilgilendiren bir idari işlemin yargısal denetimden muaf tutulması sorunu ortaya çıkmaktadır. Danıştay'ın kent ve çevre bilincinin uyandırdığı 1980'li yılların sonunda kenti ve çevreyi ilgilendiren davalarda dava açma ehliyetini geniş yorumladığı, ancak 2011 yılından itibaren içtihatlarında menfaat ihlalinin dar yorumlama yoluna gittiği görülmektedir. Danıştay yakın tarihli içtihatlarında belde sakinlerinin dava açma ehliyetini belde sınırları içinde ikamet etmek kaydıyla kabul etmektedir. Derneklerin dava açma ehliyetini ise dernek tüzüğünde belirtilen amaç ve derneğin faaliyetleri doğrultusunda belirlemekte ve mimarlar ve mühendisler odaları başta olmak üzere meslek odalarının dava açma ehliyetini Anayasanın 135'inci maddesi ve kuruluş kanundaki amaçları dikkate alarak kabul etmektedir. Baroların dava açma ehliyeti ise aksi yönde içtihatlar bulunmakla birlikte, kent ve çevre davalarının baro tüzel kişiliğinin hak ve menfaatlerini doğrudan etkilemediği gerekçesiyle genellikle kabul edilmemektedir.

Sonuç olarak, belde sakini sıfatıyla açılan davalar çevre davaları kapsamında olduğundan bu davalarda kişisel menfaat ihlali aranmamalı ve dava açma ehliyeti Çevre Kanunu'nun 30'uncu maddesi ve çevre hakkı gereği geniş yorumlanmalıdır. Belediye Kanunu'nun hemşerilik hukukuna ilişkin 13'üncü maddesi, Danıştay'ın bu hükme dayanarak verdiği kararlar olsa da, başvuru hakkını düzenlemediğinden dava açma ehliyetinin dayanağı olmak açısından yetersizdir.

* Arş. Gör., Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi

Capacity to Sue at Administrative Courts in Context of Urban Citizenship

Kamile Türkoğlu Üstün*

Aim

Examination of the concepts of urban citizenship law and citizenship awareness in terms of capacity to sue at the administrative judiciary

Method

Examination of the law and the jurisdiction

Result

The fact that the person has some rights and duties on the environment and the city where he/she lived, revealed a legal relationship that is called “urban citizenship law”. This relationship, addressed in the context of urban rights in national and international documents, is closely related to the principles of environmental rights and participatory democracy. In this study, the right of the applicants who wants to sue via action of annulment, claiming that the administrative decision which is related with an environmental problem, is not lawful, will be examined on the basis of the citizenship law and the citizenship awareness, which are included in the Municipal Law. Also, Turkish Council of State’s approach to this subject will be put forward.

The plaintiff’s legitimate, personal and actual interest must have been violated in order to be able to file an action of annulment at the Administrative Courts (İYUK Article 2/1). In cases that are related to the city and the environment, by the administrative decision there is often a violation of collective interest, instead of personal interest. The problem is when there is not any violation of personal interest, is it still possible to sue at the administrative judiciary. At the end of the 1980s, when the Council of State’s urban and environmental awareness woke up, it seemed that it had interpreted the capacity to sue (violation of interest) in cases related to the city and the environment broadly. However it has narrowed its interpretation of the violation of interest since 2011. In its recent case law, the Council of State accepts the residents’ ability to sue on condition that they reside within the boundaries of the city. The associations have also capacity to sue on condition that the subject of the lawsuit is in accordance with the aims of founding charter and activities of the association. The capacity of profession chambers is also accepted considering the 135th Article of the Constitution and the aims of the law that implements the chamber. On the other hand, bar association’s’ capacity to sue is generally not accepted because of the fact that city and environmental cases have no direct impact on the rights and interests of the entity of the bar association.

As a result, since the lawsuits that are brought by local residents are within the scope of environmental lawsuits, violation of personal interest should not be sought in this cases by the administrative judiciary. While deciding on it, the 30th Article of the Environmental Law and environmental rights should be widely interpreted.

* Research Assistant, Gazi University Faculty of Law

Mekansal Ayrımcılık ve Sağlık

Hüseyin Küçükali*

Hekimler, bir hastalığı ele alırken genellikle epidemiyolojisi ile başlarlar. Eğer bahsedilen durum, ırka göre farklılık gösteriyorsa bu hususa epidemiyolojik özellikleri arasında muhakkak yer verilir. Hastalıklar veya diğer sağlık çıktıları ile ırk arasında güçlü ilişkiler tespit edilmiştir ve edilmektedir. Biyolojik determinizm bizlere bu ilişkinin genetik farklılıkların bir sonucu olduğunu düşündürür. Fakat güncel çalışmalar bu farklılıkların genetik koddan daha ziyade, sosyal ve çevresel mekanizmalarla açıklanabileceğini ortaya koymaktadır.

Bu mekanizmalardan en önemlisinin mekansal (yerleşimsel) ayrımcılık olduğu söylenebilir. Gerek kişiler arası gerek nüfus düzeyindeki sosyal etkileşimler sağlık için önemli belirleyicilerdir. Sosyal bir olgu olan ayrımcılığın mekansal bir boyut kazanmasıyla ortaya çıkan çevre faktörleri, bu etkiyi daha da güçlendirir. Mekansal ayrımcılık tanım itibarıyla: belli bir coğrafi alanda iki veya daha fazla sosyal grubun uzamsal olarak birbirinden ayrık olmasıdır. Çok çeşitli sosyal grupların bir araya geldiği metropoller mekansal ayrımcılığın belirginleştiği yerlerdir. Bu durum başta ırk ve etnisite olmakla birlikte din, aile yapısı, ideoloji, sosyoekonomik statü gibi referanslara göre oluşmuş gruplar arasında da gözlenebilir.

Ayrılmış muhitler; eşitsizlikleri arttırmakta, fakirliği “yoğunlaştırmakta” ve sosyoekonomik hareketliliği sınırlamaktadır. Düşük seviyede ve kalitede okullar, iş imkanlarının yokluğu, kalitesiz evler, düşük gayrimenkul geliri, özel ve kamu hizmetlerine erişim, kötü çevre şartları gibi özellikleri dolayısıyla bu muhitlerin mortalite (ölümlülük) ve sağlık üzerine belirgin etkileri vardır. Literatürde mekansal ayrımcılığın: yeni doğan mortalitesi, düşük doğum ağırlığı, düşük algılanan sağlık durumu, yüksek vücut kitle indeksi, tüberküloz riski gibi sağlık çıktıları ile belirgin ilişkisi gösterilmiştir. Az sayıda çalışmada olumlu sonuçları da olabileceği düşünülmüştür.

Mekansal ayrımcılığın ölçülmesi için geliştirilmiş çeşitli indeksler mevcuttur. Bu indeksler yardımıyla konuyu; farklı alanlar arasında grupların dağılımı, farklı grupların üyeleri arası etkileşim, grupların kapladığı fiziksel alanların görece miktarı, merkezilik düzeyi ve mekansal sınıflama gibi farklı boyutları ile incelemek mümkün olmaktadır.

Güncelliğini koruyan mekansal ayrımcılığın, sağlık etkileri şehirlerimiz için çalışılmalı ve tartışmaya açılmalıdır. Ülkemizde bu alanda literatürün oluşması ve kanıta dayalı yerel yönetime hizmet etmek üzere sağlık bilimleri ve sosyal bilimlerin interdisipliner gayretleri gereklidir. Bu alandaki çalışmalar yerel yönetimler açısından birtakım endişeler ortaya çıkarabileceğinden; riskler değerlendirilerek uygun bir üslup ve tartışma zemini geliştirilmesi de önemlidir. Ayrıca şehirlerimizin sosyal dokusu üzerine etkili olan göçler, özellikle Suriye krizi sonrası ülkemize göç eden geçici koruma altındaki toplulukların durumları ve etkileri özel olarak çalışılmalıdır.

* Dr. İstanbul İl Sağlık Müdürlüğü, Fatih, İstanbul, huseyin.kucukali@saglik.gov.tr

Spatial Segregation and Health

Hüseyin Küçükali*

Physicians often start with its epidemiology when presenting a disease or another health outcome. If that health outcome differs by race, it is certainly mentioned in the epidemiological characteristics. A strong association between health outcomes and race have shown in medical publications. Biological determinism makes us think that this relationship is a result of genetic differences. However, current studies reveal that these differences can be explained by social and environmental mechanisms instead of the genetic codes.

One of the most important mechanism is segregation. Discrimination is the social phenomenon. We know that the social interactions, both interpersonal and population level, are important determinants of health. When it comes to spatial segregation the environmental factors strengthen its health impact. Spatial segregation is, by definition: a spatial geographical area in which two or more social groups are apart from one another. Due to the wide variety of social groups they included, Metropolises are places where spatial segregation becomes evident. This situation can be observed among the groups formed according to references such as religion, family structure, ideology, socioeconomic status as well as race and ethnicity.

Segregated neighborhoods; increase inequalities, "intensify" the poverty and limit the socioeconomic mobility. These neighborhoods have strong effects on mortality and health, due to their low level and quality of schools, lack of employment opportunities, poor quality homes, low real estate income, access to private and public services, and poor environmental conditions. In the literature, spatial discrimination has been shown to be significantly associated with health outcomes such as neonatal mortality, low birth weight, low perceived health status, high body mass index, and tuberculosis risk. There are also positive effects addressed in few studies.

There are various indexes developed to measure spatial discrimination. With the help of indexes developed by researchers; it is possible to study different dimensions of the phenomenon such as the distribution of groups among different fields, the interaction between members of different groups, the relative amount of physical areas covered by groups, centrality, and spatial classification.

The spatial segregation is not a historical problem, it is alive in our cities. Its health impacts should be studied and debated for our cities. The interdisciplinary efforts of the health sciences and social sciences are required to improve evidence-based local governance and build literature around the topic for our country. Since the studies in this area may reveal some concerns in terms of local governments, it is also important to develop an appropriate method and domain by assessing the risks. Migrations that affect the social texture of our cities, so health status and the impact of the Syrian people under temporary protection in our country after the crisis, should be studied especially.

* Dr. Health Directorate of Istanbul, Fatih, Istanbul, huseyin.kucukali@saglik.gov.tr

Kamusal Alan Kullanımının Kent Belleğine Etkisi

Özgem Tuğçe Gümüş Boyacı*

Amaç

Kamusal alanlar, kentlerin toplumsal yapısında ve dinamiğinde önemli rol oynar. Kamusal alanların bir diğer özelliği ise kent belleğinin oluşumundaki etkisinde ortaya çıkmaktadır. Bu çalışmanın amacı, kamusal alanların toplumun farklı aidiyetlere sahip özneleri tarafından kullanımının kent belleğine olan etkisinin araştırılmasıdır. Kolektif kent belleğinin oluşumunda rolü olan bireylerin kente ilişkin tekil ve birbirinden farklı deneyimlerinin, kamusal alanların kullanımıyla ve kamusal alanlarla olan etkileşimleriyle yakın ilişkili olduğu yaklaşımından hareketle bu çalışmanın yapılması amaçlanmıştır.

Yöntem

Çalışmada özellikle kamusal alanın tarihsel süreçteki dönüşümünü ve kapsamını ortaya koyabilmek üzere tarihsel yoruma başvurulmuştur. Kamusal alan kullanımının; kent yaşamı, cinsiyet, meslek, dil, köken, sosyal gruplar, toplumsal rol, kentsel mekân gibi farklı değişkenler üzerinden kent belleği ile ilişkisinin kurulmasında, alan araştırmalarından ve gözlem tekniğinden faydalanılmış; karşılıklı ilişkisine ilişkin değerlendirmeler karşılaştırmalı yöntem ve tümevarım yöntemi ile yapılmıştır.

Bulgular

Çalışmada yararlanılan alan araştırmalarından ve çalışmalardan, çeşitli kamusal alanların, toplumun farklı kesimlerinden bireyler tarafından kullanımları neticesinde ortaya çıkan deneyimlerin, kent kimliği, kentlilik bilinci ve/veya kent belleği ile yakın ilişkisinin bulunduğu saptanmıştır. Bireylerin kamusal alanın kullanımına ve kamusal alandaki görünürlüğüne ilişkin tekil deneyimlerinin ortaya koyulduğu bu çalışmalardan ve gözlem tekniğinden hareketle, bireyin yaşadığı kentle ve kentsel mekânlarıyla olan etkileşiminde ve kent belleğinde bu deneyimlerin farklı şekilde tezahür ettiği ve yorumlandığı görülmüştür.

Sonuç

Çeşitli toplumsal aidiyetler ve kimlikler düzleminde farklılaşan öznelerin (cinsiyet, meslek, dil, din, köken, sosyal gruplar, toplumsal rol vb.) kentin kamusal alanlarını kullanımı, etkileşimi ve bu alanlardaki görünürlüğü, her bir bireyde, söz konusu ayrımlar sebebiyle farklı bir deneyimle sonuçlanmaktadır. Ortaya çıkan farklı deneyimler, aynı kamusal alanlara ilişkin farklı algılamalara, tanımlamalara ve yorumlamalara sebebiyet vermektedir. Bireylerin toplumsal aidiyetlerinden ve deneyimlerinden bağımsız olarak kolektif belleğin oluşamayacağını ileri süren görüşten yola çıkarak, farklı öznelerin kamusal alan kullanımının ve bu alanlardaki görünürlüğünün kent belleğini de etkileyebileceği söylenebilecektir. Bireylerin kentte yaşadıkları farklı deneyimler, kamusal alanlara ve kentsel mekânlara ilişkin algıyı, tanımlamayı ve belleğin oluşumunu belirleyecektir. Çalışmada örneklem olarak ele alınan farklı özne deneyimlerinden hareketle, kamusal alan kullanımının çeşitli değişkenlere dayanan ayrımlarına odaklanılarak, bunların kent belleğinde yarattığı ve yaratabileceği olumsuz etkilerinin giderilmesi için ideal kamusal alan ve kentsel planlama hedeflerine yönelmek mümkündür. Kamusal alan kullanımının, eşitlik, adalet, sosyal-siyasal katılım, erişilebilirlik ve cinsiyetsizlik gibi hedefler etrafında yeniden kurgulanması halinde, kent belleği ile ilişkisi de aynı doğrultuda gelişim gösterecektir.

Anahtar Kelimeler: Kamusal alan, kent belleği

* Arş. Gör. Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Genel Kamu Hukuku Anabilim Dalı, ozgemgumus@gazi.edu.tr

The Effect of Public Space Utilization on Urban Memory

Özgem Tuğçe Gümüş Boyacı*

Purpose

Public spaces play an important role in the social structure and dynamics of cities. Another characteristic of public spaces arises in the influence of the formation of urban memory. The purpose of this study is to investigate the effect of public spaces utilization by the society's subjects with different affiliations on the urban memory. It is aimed to do this study with the approach that individuals who play a role in the formation of the collective urban memory are closely related to the individual and different experiences about the city, by the utilization of public spaces and their interaction with public spaces.

Methods

Historical interpretation has been used in the study especially in order to reveal the transformation and scope of the public space in the historical process. The utilization of public space; field research and observation techniques were used to establish relations with urban memory through different parameters such as urban life, sex, profession, language, origin, social groups, social role, urban place; considerations regarding interrelation between public space utilization and urban memory were made by comparative method and inductive method.

Results

It has been determined that the experience of the various public places, the use of which by individuals from different parts of the society, has been closely related to the urban identity, the urban consciousness and / or the urban memory from the field researches and studies utilized in the study. It is seen that individual's experiences are appeared and interpreted in many different ways on urban memory and in the interaction of individual with the city and urban places, with reference to the field researches and observation techniques which singular experiences of individuals' public place utilization and their visibility in public spaces has revealed in.

Conclusion

The utilization, the interaction and the visibility in the public spaces of the city by diversifying subjects in the level of various social affiliations and identities (sex, gender, professions, languages, religions, origin, social groups, social roles, etc.) result in a different experience in each individual due to such distinctions. The different experiences that emerge lead to different perceptions, descriptions and interpretations of the same public spaces. It may be argued that the utilization of public space by different subjects and their visibility in these areas may also affect the urban memory, leading to the view that collective memory cannot occur independently from the individual's social affiliations and experiences. The different experiences that individuals experience in the city will determine the perception, identification and formation of memory about public spaces and urban places. By focusing on the different varieties of the public space utilization, it is possible to focus on the ideal public space and urban planning in order to overcome the negative effects that they may create on urban memory. If the utilization of public space is redesigned around goals such as equity, justice, social-political participation, accessibility and gender-based approach, the relationship with urban memory will develop in the same direction.

Keywords: Public space, urban memory

* Arş. Gör. Gazi University Faculty of Law Department of General Public Law, ozgemgumus@gazi.edu.tr

21. Yüzyılda Halk Kütüphaneciliği

Ali Can Korkmaz*

Giriş

Bilgi, tarihin her döneminde vardı. Bilginin yazıdan sonra belgeye dönüşmesi ile kütüphane var oldu. Kütüphanenin ilk nesnelere papirüsler, ağaç kabukları ve yapraklardı ama soyut nesnesi yazıydı. Bu nedenle kütüphane denince akla okumak ve okunan nesnelere olduğu yer geliyordu.

Bilgi toplumunun günbegün artan önemi ve kütüphanelerin değişen nesnelere birlikte 21. yüzyılda kütüphanecilik anlayışı da değişti. Yazılı belgelerin yanı sıra ses kasetleri, nota, film, DVD, plak, mikrofilm gibi kitap dışı gereçler kütüphanelere girdi. Yazılı belgeler elektronik ortamda arşivlendi. Kütüphanelerin veri tabanları kıtaları aştı.

Yöntem

Kütüphaneler tarih boyunca bilginin merkezi olmuştur. Aydınlanma çağı, kentleşme, sanayileşme ve modern toplumun gelişmesiyle beraber kütüphanelerin görevi halkın tüm kesimlerinin bilgi ihtiyacını ücretsiz karşılamak olmuştur. Günümüzde ise kütüphanelerin görevleri oldukça gelişmiştir. Kültür ve Turizm Bakanlığının 11 Ocak 2012 tarihli Halk Kütüphaneleri Yönetmeliğinin 7. maddesi kütüphanelerin görevlerini şöyle sıralar:

MADDE 7 – (1) Kütüphaneler aşağıda belirtilen görevleri yerine getirir:

- Amacı doğrultusunda kütüphane materyali seçer, sağlar; kütüphanecilik teknik ve yöntemlerine uygun olarak düzenler ve kullanıcıların hizmetine sunar.
- Kütüphane materyalini kütüphane dışında kullanılmak üzere ödünç verir.
- Kullanıcılar tarafından aranan, ancak kütüphanede bulunmayan materyali sağlar ya da kullanıcıları bu materyalin bulunduğu kütüphanelere yönlendirir.
- Bulduğu bölgenin kültürel, sosyal, tarihi ve ekonomik yapısı ile ilgili yerel derme oluşturur ve hizmete sunar.
- Yerel girişimcilere ve yerel ekonomik gruplara bilgi gereksinmelerini karşılayacak bilgi hizmetlerinin organizasyonunu yapar.
- Kullanıcı rehberliği ve danışma hizmeti verir.
- Gerçek ve tüzel kişiler tarafından kurulmuş veya kurulacak olan halka açık özel kütüphanelerin teknik iş ve işlemlerine rehberlik eder.
- Tüm yaş grupları için sanatsal, bilimsel, eğitici ve kültürel etkinlikler düzenler, mevcut etkinliklere katılım ve destek sağlar.
- Kütüphane hizmetlerini geliştirmek ve yaygınlaştırmak amacıyla, çevresindeki diğer kamu kurumları, yerel yönetimler, eğitim, öğretim, kültür-sanat, sivil toplum kuruluşları ve gönüllü kişilerle iş birliği yapar.
- Yerleşik kütüphane hizmetinden yararlanamayan yerleşim birimlerine gezici kütüphane aracı ile hizmet götürür.
- Engelli, hasta, yaşlı ve eve bağımlı kişiler için uygun hizmetler sunar.
- Kadınlara yönelik pozitif ayrımcılığı desteklemek amacıyla özel hizmetler sunar.

m) Derleme işlerini, yürürlükteki derleme mevzuatı hükümlerine göre yürütür.

n) Yürürlükteki mevzuat doğrultusunda kütüphane hizmeti ile ilgili diğer görevleri yerine getirir. Avrupa Birliğinin PULMAN (Public Libraries, Museums and Archives Network, Halk Kütüphaneleri, Müzeler ve Arşivler Ağı) ilkeleriyle uyumlu bu yönetmelik ile kütüphane yönetmelikleri bir araya getirildi.

Kütüphaneler, çağımızda binalar ve binaların içindeki kitaplardan ibaret değildir. Karakaş (2004) Finlandiya’da halkın kütüphaneleri kendi evlerinin oturma odası olarak gördüğünü ve kütüphane ziyaretlerinin yaşamın ayrılmaz bir parçasını olduğunu belirtmiştir. 1999’da yapılan bir çalışmada Finlandiya’da halkın %80’inin kütüphane kaynaklarını düzenli kullandığını da eklemiştir. Kütüphaneler kaynaşmanın merkezi haline gelmiştir.

Halk kütüphaneleri toplumun her yaştan, eğitim seviyesinden, sosyoekonomik düzeyinden bireylerine bilgi hizmeti sunan kurumlardır. Bu hizmetleri sunarken hem çağın gereklerine ve temel ilkelere uygun hem de kullanıcı odaklı bir strateji belirlenmelidir. Ümit Konya (2004) bu stratejileri belirlemede dört basamaklı bir çalışma ortaya koymaktadır: (1) hedef grubun analiz edilmesi, (2) hedef grupların belirlenmesi, bölümlendirilmesi ve seçilmesi, (3) hedef gruplar için uygun programların tasarlanması ve pazarlama karmasının geliştirilmesi, (4) çalışmanın planlama, araştırma ve kontrol yolu ile yürütülmesi. Hedef gruplara dersten arta kalan zamanını kitap okuyarak geçiren çocuklar veya hayatının her alanında yaşam mücadelesi veren, ailesi ile bağları kopmuş, istismara açık, olumsuz davranış ve alışkanlıklar edinme tehdidi altında bulunan sokak çocukları örnek olarak verilebilir. Toplumun bu iki kesimini göz önüne aldığımızda halk kütüphanelerinin hangi ürünleri veya hizmetleri, ne şekilde vereceği ve bunların sonucunda hangi amaçlara ulaşmayı beklediği ulusal bir strateji olarak belirlenmelidir.

Yaşam boyu öğrenme; kredi notu, sertifika ya da diploma ile belgelensin ya da belgelenmesin çocukluk dönemindeki öğrenmeden başlayarak resmi öğrenimin bütün düzeylerini, yetişkinlik dönemi boyunca süren bağımsız öğrenmeyi ve uzaktan eğitimi de kapsayan tüm öğrenme çevrimi olarak tanımlanmaktadır. Halk kütüphaneleri toplumun yaşam boyu öğrenme ihtiyacını karşılamada bilgi merkezleri olarak yeni hizmetler sunmaktadır. Halka internet erişimi sağlamak, resmi kurumlar tarafından onaylanmış eğitim kurumları olarak sonunda onaylı belge sağlayan kurslara serbest ya da programlı erişim sağlamak, sanal danışma masaları oluşturmak, e-öğrenme ortamı sunmak bu hizmetlere örnek olarak verilebilir.

Halk kütüphanelerinin topluma sunduğu hizmetler arasında iş yaşamına ve ekonomiye katkıları da bulunmaktadır. İş çevrelerine teknik yayın taramaları, kredi denetimleri, ihale taramaları, şirket raporları, adres listeleri ve yerel şirketler için veri tabanlarının kullanma eğitimi gibi başlıklar altında toplanabilecek hizmetler sunarlar.

Halk kütüphaneleri tüm bu görevleri yerine getirirken iki konuda güçlük geçtiği görülmektedir: Nitelikli personel ve mali kaynak yetersizliği. Kültür ve Turizm Bakanlığının 2016 yılında bütçeden aldığı pay %0,49 ile 2.777.769.000 TL’dir. Bakanlığın toplam bütçesinden Kütüphaneler ve Yayınlar Genel Müdürlüğü’nün aldığı payı ise %9,55 ile 69.500.000 TL’dir. Milli Kütüphane Başkanlığının aldığı pay %0,76 ile 7.320.000 TL’dir.

Yaman (2004) Federal Almanya’da sadece Bremen kentindeki kütüphanelerinin 2002 yılına ait yıllık bütçelerinin 9,5 milyon euro olduğunu belirtir. Tanaka ve Kyoto (1987) Japonyada Milli Diet Kütüphanesinin 1985 yılına ait bütçesini 73.673.180 ABD doları olduğunu belirtir.

- Kültür ve Turizm Bakanlığının 2016 verilerine göre personelinin eğitim düzeyi:

- İlköğretim %9
- Ortaöğretim %29
- Önlisans %12
- Lisans %42
- Yüksek Lisans %7
- Doktora %1 olarak görülmektedir. Aynı personelin Yabancı Dil Sınavı (YDS)'na göre başarısı 2016 verilerine göre:
- YDS'den A alanlar %1
- YDS'den B alanlar %5
- YDS'den C alanlar %3
- Diğer %91 olarak görülmektedir.

Finlandiya'da kütüphane personel adaylarının tümü Fin ve İsveç dillerinin yanı sıra İngilizce, Fransızca ve Almanca dillerinin en az ikisini de konuşacak derecede bilmeleri gerekmektedir.

Sonuç

Bilginin merkezi olan kütüphaneler toplumu aydınlatırken karşılaştıkları güçlüklerle yine bilgiyi kullanarak çıkmalıdır. Doğru stratejiyi belirlemek, Halk Kütüphaneleri Yönetmeliğinin yüklediği görev ve sorumluluğu layıkıyla yerine getirmek için bütçeden hak ettiği payı almasının yanında kendine yeni kaynaklar da yaratmalıdır. Shepherd 1993'te 1. Halk Kütüphaneciliği Sempozyumunda yaptığı konuşmada geleneksel ödentilere ek olarak, kütüphane alanlarını yerel toplantılar için kiralama, başka kurum ve firmalara özel danışmanlık yapma, bağışlar, destekler, reklam alanları gibi ek kaynaklar önermiştir. Ayrıca internet üzerinden uzaktan eğitimle personele belirli aralıklarla verilen mesleki eğitimler, yabancı dil eğitimine teşvik gibi mevcut personelin eğitiminin yanı sıra bilgi ve belge yönetimi bölümü mezunlarının staj dönemlerinden başlayarak yetiştirilmesi ve geleceğin öncü kadrolarını oluşturması sağlanmalıdır. Kültür ve Turizm Bakanlığında her bir bölümün yüksek meziyetlere haiz personele ihtiyacı vardır. Çocukluktan yetişkin döneme kadar toplumun her kesimini eğiten halk kütüphanelerine verilen her destek, ülkemizi gelecek vizyonuna bir adım daha yaklaştıracaktır.

Kaynakça

1. Kültür ve Turizm Bakanlığı Halk Kütüphaneleri Yönetmeliği, 2012
2. Kültür ve Turizm Bakanlığı, 2016 Yılı İdare Faaliyet Raporu.
3. Keseroğlu, Hasan Sacit (2005) Kütüphanenin Tözü: Tarih Öncesi Dönemde Bilgi. Türk Kütüphaneciliği 19(3).
4. Karakaş, Sekine (2004) Finlandiya Halk Kütüphaneleri. Türk Kütüphaneciliği 18(3), s.293-300.
5. PULMAN İlkeler El Kitabı, 2002
6. Yaman, Hülya (2004) Federal Almanya'nın Bremen Cumhuriyeti'nde Bulunan Halk Kütüphaneleri Üzerine Bir İnceleme. Türk Kütüphaneciliği 18(2), s.189-199.
7. Tanaka, Azusa; Kyoto, Matsuko (1987) Japonya'daki Kütüphaneler. Türk Kütüphaneciliği, 1(1), s.33-41.
8. Binark, İsmet (1976) Finlandiya'da Kütüphanecilik Eğitimi ve Kütüphanecilik Kuruluşları 25 (1), s. 58-61.

The Public Librarianship in the 21st Century

Ali Can Korkmaz*

Purpose

The importance of information and reaching the information handily has increased recently. Libraries are the fundamental centers which provide information openly for public. In this review, today's librarianship and the importance of public librarianship of Turkey in the 21st century were discussed.

Method

The researches on public librarianship are taken from the publications of the International Federation of Library Associations and Institutions (IFLA), the archives in the Journal of Turkish Librarianship, the Articles Bibliography of Turkey and web sites of public libraries. These researches were compared on this review.

Results

Public librarianship is evaluated in terms of the parametres such as the number of staff, published book and e-book, the capacity of the library. These parametres are much better than the past in Turkey. However, public libraries in Turkey are insufficient when compared with the developed countries.

Conclusion

The importance of public librarianship in the information age was emphasized. The quality of public libraries of developed countries that produces information and technology is proportional to the investments on libraries. Turkey, which purports to be the world's top 10 economies, can achieve this goal with supporting the information society. The public libraries will be at the center of these developments.

Key words: Public librarianship, Public Library, information society

Kent Yaşlıları

Ayşe Seval Palteki*

Bulaşıcı hastalıklara yapılan müdahaleler, etkili halk sağlığı uygulamalarının gerçekleştirilmesi, tıp teknolojisindeki ilerlemeler ve sosyal koşulların iyileşmesi gibi gelişmeler sonucunda insan ömrünün uzamasına bağlı olarak tüm dünyada yaşlı nüfus artmaktadır (Baran & Bahar Özvarış, 2012), (Neville, Napier, Adams, Wham, & Jackson, 2016). Yaşlı nüfusun dünya genelindeki payı 2006'da %11 iken, bu payın 2050'de ikiye katlanarak %22'ye yükselmesi beklenilmektedir (WHO, 2007). Ülkemizde de bu durum farklı değildir. Doğuşta beklenen yaşam süresi artmakta ve nüfusumuz yaşlanmaya devam etmektedir. Nüfusun yaş yapısının önemli bir göstergesi olan ortanca yaşın 2018 yılında 32, 2080'de ise 45 olması beklenilmektedir. Yaşlı nüfus oranının ise 2018 yılında %8,7; 2080'deyse %25,6 olacağı öngörülmektedir (TÜİK, 2018).

Erişkinler için tehlike oluşturmayacak birçok koşul, uyarı sinyallerini (fren ve korna sesi, duman vb.) algılama ve tepki göstermedeki yavaşlığı ile yürümedeki eşgüdüm yetersizliği gibi nedenlerle kaza olasılığı daha yüksek olan yaşlılar için tehdit oluşturmaktadır (Çamur & Acar Vaizoğlu, 2012). Yeşil ışıkta karşıdan karşıya geçmek, yüksek bir kaldırıma adım atmak ya da yoldaki taşlardan birinin diğerlerinden farklı hizada olması gibi günlük hayatımızda karşılaşılabildiğimiz birçok unsur yaşlılar için zorlu birer mücadele anlamına gelmektedir. Düşmenin ve diğer kazaların akut ve kronik etkileri de yaşlılarda daha ağır bir tabloyla seyretmektedir (Çamur & Acar Vaizoğlu, 2012).

21. Yüzyılda Herkes İçin Sağlık temasında beşinci hedef olarak sağlıklı yaşlanma ele alınmıştır (WHO, 1998). Bu kavram 2002 yılında aktif yaşlanma kavramı ile birlikte anılmaya başlanmıştır. Aktif yaşlanma, yaş ilerledikçe yaşam kalitesini yükseltmek için sağlık, katılım ve güvenlik fırsatlarını en iyi duruma getirme süreci olarak tanımlanmaktadır (Neville, Napier, Adams, Wham, & Jackson, 2016), (WHO, 2002). Aktif ve sağlıklı yaşlanmayı destekleyici çevre oluşturması amacıyla; sağlıklı, erişilebilir, yürünebilir kent ile ilişkili ancak farklı bir kavram olan "Yaşlı Dostu Kent" tanımını ortaya konulmuştur (Plouffe & Kalache, 2010). Yaşlı dostu kentler; yaşlıların kapasitelerini dikkate alan, yaşa bağlı ihtiyaçlarına ve tercihlerine karşılık veren, kararları ve yaşam tarzlarına saygı gösteren, savunmasız olanları koruyan, toplum yaşamının her alanına katılmalarını teşvik eden; politika, hizmet, oluşum ve yapıların bulunduğu kentler olarak tanımlanmaktadır (Baran & Bahar Özvarış, 2012).

Kaynaklar

1. Baran, E., & Bahar Özvarış, Ş. (2012). Yaşlılık Döneminde Sağlığın Geliştirilmesi. D. Aslan, & M. Ertem içinde, Yaşlı Sağlığı Sorunlar ve Çözümler (s. 25-30). Palme Yayıncılık.
2. Çamur, D., & Acar Vaizoğlu, S. (2012). Sağlıklı Yaşlanma İçin Çevre. D. Aslan, & M. Ertem içinde, Yaşlı Sağlığı: Sorunlar ve Çözümler (s. 31-36). Palme Yayıncılık.
3. Neville, S., Napier, S., Adams, J., Wham, C., & Jackson, D. (2016). An integrative review of the factors related to building age-friendly. Journal Of Clinical Nursing. doi:10.1111/jocn.13299
4. Plouffe, L., & Kalache, A. (2010). Towards Global Age-Friendly Cities: Determining Urban Features that Promote Active Aging. Journal of Urban Health: Bulletin of the New York Academy of Medicine, 87(5).
5. Türkiye İstatistik Kurumu. (2018, 21 Şubat). Nüfus Projeksiyonları, 2018-2080.(30567). Türkiye İstatistik Kurumu.
6. World Health Organization (WHO). (1998). HEALTH21: an introduction to the health for all policy framework for the WHO European Region. (5). European Health for All Series.
7. World Health Organization (WHO). (2002). Active Ageing A Policy Framework. Madrid: World Health Organization.
8. World Health Organization (WHO). (2007). Global Age-friendly Cities: A Guide. France: World Health Organization.

Senior Citizens

Ayşe Seval Palteki*

As a result of developments such as interventions on communicable diseases, effective Department of Public Health practices, advances in medical technology and improvement of social conditions, human lifespan is extending and consequently the elderly population of the world is increasing (Baran & Bahar Özvarış, 2012), (Neville, Napier, Adams, Wham, & Jackson, 2016). While the rate of the elderly population in the world is 11% in 2006, this rate is expected to double in 2050 to 22%. In Turkey, this situation is the same. The life expectancy is increasing and our population continues to getting older. It is expected that the median age, which is an important indicator of the age structure of the population, will be 32 in 2018 and 45 in 2080. The proportion of elderly population is 8.7% in 2018; It is predicted to be 25.6% in 2080 (TUIK, 2018).

Many conditions that do not pose a danger to adults are a threat to elderly who are more likely to cause accidents, such as slowness in perceiving and responding to warning signals (brakes and horn sounds, smoke, etc.) and lack of coordination in walking (Çamur & Acar Vaizoğlu, 2012). Many factors that we can encounter in our daily lives, such as crossing over and taking a high stepping stone, mean struggles for the elderly. The acute and chronic effects of falls and other accidents are progressing severe in elderly (Çamur & Acar Vaizoğlu, 2012).

Healthy aging was considered as the fifth target in Health21 (WHO, 1998). This concept started to be mentioned together with active aging concept in 2002. Active aging is defined as the process of optimizing health, participation and security opportunities to improve quality of life as the age progresses (Neville, Napier, Adams, Wham, & Jackson, 2016), (WHO, 2002). In order to create a supportive environment for active and healthy aging; the definition of "Age Friendly City", which is related to a healthy, accessible, walkable city but a different concept has been put forward (Plouffe & Kalache, 2010). Age friendly cities are defined as the cities, which considers the capacities of the elderly, responds to age-related needs and preferences, respects decisions and lifestyles, protects the vulnerable people, encourages participation in every sphere of community life

References

1. Baran, E., & Bahar Özvarış, Ş. (2012). Yaşlılık Döneminde Sağlık Geliştirilmesi. D. Aslan, & M. Ertem, Yaşlı Sağlığı Sorunlar ve Çözümler (s. 25-30). Palme Yayıncılık.
2. Çamur, D., & Acar Vaizoğlu, S. (2012). Sağlıklı Yaşlanma İçin Çevre. D. Aslan, & M. Ertem, Yaşlı Sağlığı Sorunlar ve Çözümler (s. 31-36). Palme Yayıncılık.
3. Neville, S., Napier, S., Adams, J., Wham, C., & Jackson, D. (2016). An integrative review of the factors related to building age-friendly. Journal Of Clinical Nursing. doi:10.1111/jocn.13299
4. Plouffe, L., & Kalache, A. (2010). Towards Global Age-Friendly Cities: Determining Urban Features that Promote Active Aging. Journal of Urban Health: Bulletin of the New York Academy of Medicine, 87(5).
5. Türkiye İstatistik Kurumu. (2018, 21 Şubat). Nüfus Projeksiyonları, 2018-2080.(30567). Türkiye İstatistik Kurumu.
6. World Health Organization (WHO) . (1998). HEALTH21: an introduction to the health for all policy framework for the WHO European Region. (5). European Health for All Series.
7. World Health Organization (WHO). (2002). Active Ageing A Policy Framework. Madrid: World Health Organization.
8. World Health Organization (WHO). (2007). Global age-friendly cities: A guide. Retrieved from http://www.who.int/ageing/publications/Global_age_friendly_cities_Guide_English.pdf.

Kentte Üstinsel (Mental) Özürülüler ve Toplum Ruh Sağlığı Hemşireliği

Hatice Öner*

Mental (üstinsel) özürülülük sadece birey açısından değil aile ve toplum boyutlarından çok büyük sorunlar oluşturabilen bir durumdur. Özürülülük ya da engelli olma çoğu zaman birbirinin yerine de kullanılmaktadır. Engellilik/özürülülük, bireyin yaşam aktivitelerini farklı derecelerde sınırlayan zihinsel-fiziksel bozukluklardır. Mental özürülülük ise doğumun farklı süreçlerinde meydana gelen, merkezi sinir sistemini etkileyen bazı etiyolojik nedenlere bağlı olarak ortaya çıkan zihin gelişimini ve işlevlerini yavaşlatan, geriletken bunun sonucu olarak ta uyumsal davranışların oluşumunu engelleyen, sosyal ve akademik davranışlarda yetersizlik ile kendini gösteren, sürekli bir bozukluk halidir. Bu durum bireyin ve ailenin yaşam kalitesinde bozulmaya, toplumun dışında kalmaya, kent yaşamında farklı riskli davranışlar sonucunda istismar ve ihmal sorunlarının ortaya çıkmasına neden olabilmektedir. Kent yaşamına uyumlu davranışlar gösterememe ve devamında toplum dışına itilme, mahrum bırakılma gibi bir takım sorunlarla karşı karşıya kalabilmektedirler. Bu durum sadece sağlık profesyonelleri açısından değil toplumsal yapı içindeki diğer meslek gruplarının ve elbette toplumun sorumluluğunda ele alınması gereken bir sorun alanıdır. Ruh sağlığı hemşireliği bakış açısından, mental özürülü bireylerin aile ve toplum içindeki uyumunu artırmadaki rol ve sorumluluklarının yeniden gözden geçirilmesine ve mesleki anlamda oluşturulacak olan görev alanları temelinde hizmetlerin planlanması, odaklanması gereken önemli bir durumdur. Bu yazıda, mental özürülü bireylerin kent yaşamında karşı karşıya kaldığı farklı sorunlar ile bu sorunlara yönelik çözümler ilgili literatür temelinde irdelenmiş ve var olan toplum yapısına uyarlanabilecek nitelikte somut öneriler geliştirilmesi amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Mental özürülülük, kent yaşamı, toplum ruh sağlığı, ruh sağlığı hemşireliği.

Individuals With Mental Disabilities in Cities and Community Mental Health Nursing

Hatice Öner*

Mental (Üstünsel) disability is a condition that creates serious problems not only in terms of the individual but also in terms of familial and social dimensions. Being handicapped or being disabled are terms that are used interchangeably most of the times. Disability/handicap are physical mental-physical impairments that limit individuals' life activities at different levels. On the other hand, mental disability is a continuous condition of an impairment that emerge in different levels of birth, affects the central nervous system, decelerates and downgrades the mental development and functions due to the etiological reasons, and as a result prevent the formation of adaptive behaviors and manifests itself with incompetency in social and academic behaviors. This situation may give rise to deterioration in the life quality of the individual and family, exclusion from the society, harassments in the urban life due to different risky behaviors and various neglection-related problems. Individuals may confront set of problems such as not being able to behave in accordance with the urban life and subsequent exclusion from the society and being deprived. This situation is a field of a problem that should not only be discussed by health professionals but other occupational groups in the social structure should be involved within the context of social responsibility. From mental health nursing perspective, reconsidering the roles and responsibilities in terms of increasing the adaptation of individuals with mental disabilities in family and society and service planning on the basis of assigned tasks are important concepts to be focused on. In this article, the problems that individuals with mental disabilities face in the urban life were examined on the basis of the literature and concrete suggestions that could be adapted to the existed social structure were tried to be developed.

Keywords: Mental disability, urban life, community mental health, mental health nursing

* Associate Professor, Adnan Menderes University Faculty of Nursing Mental Health and Diseases Nursing Department,

Okul Bahçeleri Oyun Alanı mı? Park Yeri mi?

Suzan Çelik*

Toplumda okul çağındaki bütün çocukların mümkün olan en iyi bedensel, ruhsal ve sosyal yönden sağlığa kavuşmalarını sağlamak ve sürdürmek, sağlıklı bir çevrede gelişimini sağlamak en temel amaçlarımızdandır. Yaşanan çevresel sorunlara bir çözüm olarak okul bahçeleri önem kazanmaktadır. Yapılan çalışmalar; özellikle doğal elemanların yer aldığı okul bahçelerinin öğrencilerin sosyal, bedensel, duygusal, bilişsel, hareket gelişimleri ve yaratıcılıkları üzerinde pozitif etkileri olduğunu göstermektedir. Ayrıca okul bahçeleri, çocuklarda fiziksel aktivite alışkanlığı geliştirilmesi, desteklenmesi ve çocukluk çağı obezitesi ile mücadele açısından en elverişli ortamlardan birisidir. Geniş okul bahçesine sahip olan okullardaki öğrencilerin daha düşük vücut kitle endeksine sahip olduğu görülmüştür.

Okul sağlığı hizmetlerinden; Sağlık bakanlığı, Milli Eğitim Bakanlığı (MEB), Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Belediyeler, Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Orman ve Su İşleri Bakanlığı gibi çok sayıda paydaş sorumludur. 2005 yılındaki MEB Okul Aile Birliği Yönetmeliği'ne göre okul bahçeleri otopark da dahil olmak üzere çeşitli faaliyetlerde kullanılmak üzere kiralanabilmekteydi. Neyse ki, 09.02.2012 tarihli, yürürlükte olan yönetmelikle okul aile birliği tarafından işletilen okul alanlarının açık alanları bu kapsamdan çıkarılmıştır. Mekansal planlar yapım yönetmeliğinde de Eğitim Tesisleri; "sosyal altyapı alanları" bendinde açık ya da kapalı otoparklar "teknik alt yapı alanları" olarak tanımlanmıştır. Ayrıca; plan ana kararlarını, sürekliliğini, bütünlüğünü, sosyal ve altyapı dengesini bozan, nesnel gerçeklere dayanmayan plan tadilatlarının önüne de geçilmiştir. Bu yönetmeliklerle okul bahçelerinin otopark olarak kullanımı yasal olarak engellenmiştir.

Sağlığın geliştirilmesi ve çocukların bedenlen, ruhen ve sosyal olarak tam bir iyilik halinde gelişimlerini destekleyebilmek açısından çok elverişli fırsatlar olabilecek okulların; fiziksel aktiviteyle uyumlu, çocukların hareketliliğini özendirerek ve destekleyecek şekilde düzenlenmesi son derece önemlidir. Sokakların, park alanlarının kısıtlılığı, güvenlik kaygısı dikkate alınarak okul bahçelerinin okul saatleri dışında da asıl sahipleri olan çocuklar tarafından kullanılabilirliğinin artırılması düşünülmelidir.

Anahtar Kelimeler: Okul bahçeleri, otopark, park yeri, oyun alanı

Are Schoolyards Parking Spaces or Playgrounds?

Suzan Çelik*

It is our primary goal to ensure and maintain that all children in school age have the best possible physical, mental and social health in the community and to develop in a healthy environment. Studies show that school gardens, especially where natural elements are involved, have positive effects on students' social, physical, emotional, cognitive, movement development and creativity. In addition, school gardens are one of the most favorable environments for the development, support, and fight against childhood obesity in children's physical activity habits. It has been found that students in schools with large school gardens have a lower body mass index.

From school health services; There are many stakeholders such as ministry of health, Ministry of National Education (MoNE), Ministry of Environment and Urbanization, Municipalities, Ministry of Food, Agriculture and Livestock, Ministry of Forestry and Water Affairs. According to the 2005 MoNE Parent-Teacher Unity Regulation, school gardens could be rented for various activities, including parking. Fortunately, the open areas of school areas operated by the school family association have been removed from this scope by the current regulation dated 09.02.2012. In spatial planning construction regulations, educational facilities social infrastructure areas, open or closed car parks are defined as "technical infrastructure areas". In addition, plan renovations that are not based on objective facts, which distort the plan's main decisions, continuity, integrity, social and infrastructure balance, are prevented. With these regulations, the use of school gardens as a parking lot is legally prohibited.

Schools where there is a very good opportunity to develop health and to support the development of children in physical, emotional and social well-being; it is very important to organize it in such a way as to encourage and support mobility in harmony with physical activity. Taking into account safety concerns and the limited range of streets and parking spaces, it should be considered to increase the availability of school gardens by children who are the original owners outside of school hours.

Keywords: Schoolyards, school gardens, parking, playgrounds

Okul Çevre Sağlığı

Ayşe Taş*

Okul sağlığı hizmetlerinin bir komponenti okul çevre sağlığıdır. Okul çevre sağlığı; okulun yeri, okul binası özellikleri, alt yapı, tesisat güvenliği, iç ve dış ortam havası, su güvenliği, tuvaletler, oyun alanları, ısıtma, aydınlatma, okul servisleri gibi konuları kapsamaktadır (Güler, 2012). Hava kirliliği, içme suyundaki kimyasal ve biyolojik kirliliği, sigara dumanı, okul binasındaki radon düzeyi, asbest, pestisitler çocukların sağlığını etkileyen çevresel faktörlerdir. Fiziksel çevresel etmenler dışında sosyal çevre de okulda sağlığını etkileyen faktörlerdir. Sağlıklı olmayan okul çevresi öğrencilerin sağlığını, akademik başarısını, devamsızlıklarını etkilemektedir (Mendell, 2005; Durán-Narucki, 2008).

Okul sağlığı hizmetleri Sağlık Bakanlığı tarafından yayımlanan 11.9.2008 tarih ve 2008/58 sayılı "Okul Sağlığı Hizmetleri Hakkında Genelge" ile öğrenciye ve okul çevresine yönelik yapılması gerekenler açıklanmıştır. Bu genelge kapsamında okul çevre sağlığı açısından içme-kullanma suyu, depolar, derslikler, odalar, tuvaletler, avlu ve bahçeler, kantinler ve yemekhaneler, çevresindeki öğrencilere hitap eden işyerleri ve bunların ürünleri ele alınmış ve okul sağlığı hizmetleri için komisyon kurulması gerekliliği bildirilmiştir (T.C Sağlık Bakanlığı, 2008). Türk Standartları Enstitüsü tarafından okullarda çevre sağlığı ile ilgili genel kuralları kapsayan TS 12014 (1996), okulların fiziki yerleşimini kapsayan TS 10492 (2005), okullarda ilk yardım çantası ve dolabı ile ilgili TS 12597 (1999) ve TS 12598 (1999), okul binalarında çıkabilecek olan yangınlara karşı alınması gereken yangın önleme kurallarını kapsayan TS 11924 (1996), okul servisi ve okul servis sürücünün değerlendirmesini kapsayan TS 12641 (2000) ile okul standartları düzenlenmektedir. Ancak, Türkiye'nin çeşitli illerinde tuvalet, çöp kutuları, sınıf içi öğrenci sayısı, okul bahçesi düzenlemesi, okul çevresindeki gıda satıcıları gibi çeşitli konularda standartlara uymayan, öğrencinin sağlığını olumsuz etkileyecek durumların tespit edildiği çalışmalar mevcuttur (Akın, 2000; Vural, 2003; Temel, 2006a; Temel, 2006b; Karaküçük, 2008; Gömleksiz, 2008; Bakır, 2014; Bayındır, 2016; Örs, 2016;).

Okul sağlığı konusu kapsamında "Sağlığı Geliştiren Okullar" ve "Güvenli Okullar" kavramları ortaya atılmıştır. Sağlığı geliştiren okullar; yaşamak, öğrenmek ve çalışmak için sağlıklı bir ortam sağlama kapasitesini sürekli olarak güçlendiren bir okul özelliği taşıırken (World Health Organization, 1998), güvenli okullar öğrencilerin okul içinde veya çevresinde tehlikelerden korunması için daha güvenli bir çevre oluşturmayı amaçlar (Vosskuhler, 2003). Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) bu kapsamda "Okul Sağlığı Hakkında Bilgi Serisi" hazırlamıştır. Sosyal ve duygusal iyilik, şiddet, fiziksel aktivite, güneş ışığı, tütün, malarya gibi her bir konuyu okul sağlığının bir komponenti olan okul çevre sağlığı perspektifinden de ele alarak işlemiş ve yönlendirmelerde bulunmuştur (WHO Information Series on School Health). Çevre Koruma Ajansı (EPA) tarafından da "Okul Çevre Sağlık Rehberi - Model Programı (School Environmental Health Guidelines - Model Program)" geliştirilmiş ve Amerika Birleşik Devletleri'ndeki çeşitli okullarda uygulanmaya başlamıştır. Program etkili temizlik ve bakım uygulamaları, küf ve nemin önlenmesi, kimyasal ve çevre kirlenme tehlikelerinin azaltılması, iyi havalandırmanın sağlanması, haşerelerin önlenmesi ve pestisit maruz kalımının azaltılması şeklindeki beş komponenti içermektedir (EPA School Environmental Health Guidelines).

Sağlığı Geliştiren Okullar ve Güvenli Okullar projeleri kapsamında uluslararası ve ulusal düzenlemeler rehberler göze alınarak ülkelerdeki okullar düzenli olarak değerlendirilmeli öğrencilerin ve çalışanların fiziksel, ruhsal ve sosyal olarak sağlıklı olmasını sağlayacak şekilde okul çevresinin düzenlenmesine her zaman dikkat edilmelidir.

Kaynakça:

1. Akin, A., Hodoğlugil, N., Koçoğlu, G., Supramaniam, D., Aydın, Y., Bacanlı, A., Barut, C., Başlar, K. ve Çağlar, P. (2000). Altındağ merkez sağlık ocağı bölgesi'ndeki beş ilköğretim okulunda okul sağlığı uygulamalarının değerlendirilmesi. Hacettepe Toplum Hekimliği Bülteni, 19 (3).
2. Bakır, B., Babayigit, M. A., Tekbaş, Ö. F., Oğur, R., Kiliç, A., & Ulus, S. (2014). İlköğretim okullarında sağlığı etkileyebilecek bazı fiziksel tehlikelerin değerlendirilmesi. Türk Pediatri Arşivi, 49(3), 217-223.
3. Bayındır, N., & Özel, A. (2016). İlkokul Öğrencilerinin Tuvaletleri Hijyenik Kullanma Durumlarının Belirlenmesi. Uluslararası Türk Eğitim Bilimleri Dergisi (UTEB), 2016(6), 41-47.
4. Durán-Narucki, V. (2008). School building condition, school attendance, and academic achievement in New York City public schools: A mediation model. Journal of environmental psychology, 28(3), 278-286.
5. Gömleksiz, M., Kılıncı, S., Vural, R. A., Demir, Ö., Koçoğlu-Meek, Ç., & Erdal, E. (2008). Okul bahçeleri mercek altında: şiddet ve çocuk hakları üzerine nitel bir çalışma. İlköğretim Online, 7(2).
6. Karaküçük, S. A. (2008). OKUL ÖNCESİ EĞİTİM KURUMLARINDA FİZİKSEL/MEKANSAL KOŞULLARIN İNCELENMESİ: SİVAS İLİ ÖRNEĞİ. Sosyal Bilimler Dergisi/ Journal of Social Sciences, 32(2).
7. Mendell, M. J., & Heath, G. A. (2005). Do indoor pollutants and thermal conditions in schools influence student performance? A critical review of the literature. Indoor air, 15(1), 27-52.
8. ÖRS, M. (2016). Çevre Sağlığı Bakımından İlköğretim Okullarının Durumu Ve Veillerin Bu Konudaki Öğrenme Gereksinimleri (Manavgat İlçesi Örneği). Pegem Eğitim ve Öğretim Dergisi, 4 (4), 77-102.
9. T.C. Sağlık Bakanlığı (2008) "Okul Sağlığı Hizmetleri Hakkında Genelge". (Erişim tarihi: 15.02.2018) <https://www.saglik.gov.tr/TR,11125/okul-sagligi-hizmetleri-hakkinda-genelge.html>
10. Temel, F., Akin, L., Acar, S., Kara, Ö., Kara, A., Halas, A. M., & Güler, Ç. (2006). Altındağ ilçesindeki bir ilköğretim okulunun çevre sağlığı yönünden değerlendirilmesi. Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi, 32 (1) 1-8, 2006
11. Temel, F., Akin, L., Vaizoğlu, S. A., Kara, Ö., Kara, A., Halas, A. M., & Güler, Ç. (2006). Altındağ ilçesindeki bir ilköğretim okulunda suyun ve tuvalet, musluk ve kapı kollarının sürüntü örneklerinin değerlendirilmesi. Gülhane Tıp Derg, 48, 70-4.
12. Türk Standartları Enstitüsü (2005). TS 10492 Okullar - Orta öğretim - Genel kurallar
13. Türk Standartları Enstitüsü (1996). TS 11924 Yangın önleme - Okullarda (ilk, orta ve yüksek öğretim) - Genel kurallar
14. Türk Standartları Enstitüsü (1996). TS 12014 Çevre Sağlığı ve Atıklar Özel Daimi Komitesi
15. Türk Standartları Enstitüsü (1999). TS 12597 İlk yardım çantası- Okullarda kullanılan
16. Türk Standartları Enstitüsü (1999). TS 12598 İlk yardım dolabı- Okullarda kullanım için
17. Türk Standartları Enstitüsü (2000). TS 12641 Okul servisi sürücüsü.
18. United States Environmental Protection Agency. School Environmental Health Guidelines - Model Program (Erişim tarihi: 10.02.2018) <https://www.epa.gov/schools/school-environmental-health-guidelines-model-program>
19. Vosskuhler, M., Schmidt, E. R., Grivna, M., Gofin, F., Aviztor, M., Barak, K., & Svanström, L. (2003) International Safe Schools Designation Program Guide.
20. Vural, R. A., & Sadık, F. (2003). İlköğretim okul binalarının fiziksel açıdan değerlendirilmesi. Eğitim ve Bilim, 28(130).
21. World Health Organization. (1998). WHO's global school health initiative: Health promoting schools. World Health Organization, Geneva, Switzerland.
22. World Health Organization. WHO Information Series on School Health. (Erişim tarihi: 10.02.2018) http://www.who.int/school_youth_health/resources/information_series/en/
23. "Güler, Ç. (Ed.). (2012). Çevre sağlığı:(çevre ve ekoloji bağlantılarıyla). Yazıt Yayıncılık." eklenecek.

School Environmental Health

Ayşe Taş*

School environmental health is a component of school health. School environment includes school location, school building characteristics, infrastructure, sanitation, indoor and outdoor air, water safety, toilets, playgrounds, heating, lighting, school services (Güler, 2012). Air pollution, chemical and biological pollution in drinking water, tobacco, radon level in school buildings, asbestos, pesticides are the environmental factors affecting children's health. The social environment is also a factor affecting the health of students. School environment affects the health, academic success and absenteeism of students (Mendell, 2005; Durán-Narucki, 2008).

"Circular on School Health Services" dated 11.9.2008 and numbered 2008/58 issued by the Republic of Turkey Ministry of Health addresses the necessary things to be done for the students and school environment within the scope of school health services. Schools' drinking and potable water, classrooms, rooms, toilets, courtyards and gardens, canteens and cafeterias, business establishments close to schools and their products are the concerns of this circular. Also, The necessity of establishing a commission for school health services has been reported in this circular (T.C Sağlık Bakanlığı, 2008). Turkish Standards Institute' standards about school environment are TS 12014 (1996) covering the general principles of environmental health, TS 10492 (2005) covering the physical settlement of schools, TS 12597 (1999) and TS 12598 (1999) relating to first aid kit and lockers on the schools, TS 11924 (1996) covering the fire prevention rules which should be taken against the fires that may occur in school buildings, TS 12641 (2000) covering school service, and school service driver evaluation. However, studies showed that environmental factors such as toilets, trash cans, the number of students in the classroom, school garden arrangement, food hawkers around schools does not meet the standards in Turkey (Akın, 2000; Vural, 2003; Temel, 2006a; Temel, 2006b; Karaküçük, 2008; Gömleksiz, 2008; Bakır, 2014; Bayındır, 2016; Örs, 2016;).

"Health Promoting Schools" and "Safe Schools" concern school health. Health promoting schools; is a school that constantly strengthens the capacity to provide a healthy environment for living, learning and working (World Health Organization, 1998). Safe schools aim to create a safer environment for students to be protected from danger within or around the school (Vosskuhler, 2003). In this context, World Health Organization (WHO) has prepared the "Information Series on School Health". In this series, health topics such as social and emotional well-being, violence, physical activity, sunlight, tobacco, and malaria were evaluated and guided by the school's environmental health perspective, as a component of school health (WHO Information Series on School Health). The Environmental Protection Agency (EPA) also developed the "School Environment Health Guidelines - Model Program" and has been implemented in various schools in the United States. The program contains five components: effective cleaning and maintenance practices, prevention of mold and moisture, reduction of chemical and environmental contaminant hazards, ensuring good ventilation, prevention of pests and reduction of pesticide exposure (EPA School Environmental Health Guidelines).

Schools should be assessed regularly, taking into account international and national guidelines. Attention should always be paid to the school environment to ensure that pupils and employees are physically, mentally and socially healthy.

Görüntü Kirliliği

Timur Kaprol*

Konuşmanın odak noktasını oluşturan “Görsel Kirlilik” yapılanmış çevrenin tasarımını, tarihi ve kültürel potansiyelini yıpratın imar hareketleri, yapıya müdahale yanı sıra görsel konforu bozacak müdahaleler olarak, örnekleme ile ele alınmıştır.

İMAR Koşullarının Kullanımı

Artan nüfus yoğunluğu; yeni barınma yerlerinin tasarlanması yanı sıra mevcut stokların kazanımını gerekli kılmaktadır. Öneri mekânların hayata geçmemesi veya geç kalınması, mevcut yapılı çevreye yük getirmektedir. İnsanoğlu yaşam sürecinde, yaşam alanını düzenlerken, doğal yapma ve sosyal çevre verileri dikkate alınmalıdır. Çünkü bu veriler, yapılaşmada etkenlerdir.

Zaman içindeki oluşumları irdelediğimiz de görürüz ki her zaman diliminde yapılaşma görülür. Yeni düzenleme ve yapılanmada çevresel tahribattan, makro ölçekte ortak kullanım alanlarından mikro ölçekte ise insanın aurasına kadar yaklaşan, tüm alanlarda kaçınmak gerekir.

Günümüzde yeni yaşam alanları tasarım ve düzenlemelerinde, mevcut nitelikli dokuların incelenerek, günün koşullarına hizmet edebilecek yöresel içerikli yapılanmalar tasarlanması gereklidir. Doğal oluşumun birer parçası olan kentlerde günün sosyal koşulları binaların fonksiyonlarını tanımlar, çevresel koşulları, yapıların kabuklarını, strüktürlerini tanımlar.

Tarihi oluşumlarda belirli dönemlerin yansımaları görülür. Bu yansıma bir sanat ekolünü, siyasi erk in düşüncesini, ekonomik verinin aksıda olabilir. Bir kente baktığımızda kentin ekonomisinin, dönemin siyasi görüşünün, çevresel verilerin oluşan kurguya getirilerini, özetle mekânsal kurgusunun dayandığı olguları algılamak mümkündür. Mevcut bir doku, yıllara dayanan yaşanmışlığın mekânsal örüntüsü olarak karşımıza çıkar. Mevcut dokuya müdahale edildiğinde yaşayan bir organizma gibi kent tepkimeye girer. Bu olgu görsel çevremizde kendini gösterir. Olumsuz gelişmelerde marjinal sektöre hizmet eden kısımlar rölatif çöküntü alanları oluşturularak, Kent duvarında uyumsuz, sağlıksız bir yapılanmaya neden olur. Getirilen yenilikler tarihi yapılaşmanın değerini düşürecek özellik yerine, arttıracak, değer katacak niteliklere sahip olmalıdır.

Sonuç

Gelişen yaşam koşulları, mikro ve makro çevremizin biçimlenişinde gereklilikler doğrultusunda değişikliklere veya düzenlemeleri gerektirmektedir. Yaşam alanları insan yaşamını kolaylaştıracak, moral psikolojiyi yüksek tutacak nitelikte olmalıdır. İmar koşulları izin verse dahi mimar, yerin özelliğinin verileri bağlamında, çevreye görsel konfor, kullanım konforu, içeren estetik –sağlam-kullanışlı tasarımları sunmalıdır. Ancak böylelikle toplumun kullanımına, kentte uygun yaşam alanları sunulmuş olacaktır. Bu alanlar geçmişten izleri taşıyabildiği gibi bu günün geleceğe mirası olacak çevreye ve insana saygılı kurgulara sahip olmalıdır. Kentin dünü – bugünü – yarını daima olacaktır. Kentin niteliğinin yaşama; sağlıklı kullanım - görsel konfor – insani değerleri ön plana alan bir yaklaşımla yansıması, çağdaş ve uygar kent içeriğinde getirileri olması, mimar, kentsel tasarım, şehir ve bölge planlama, peyzaj mimarı, mühendis, endüstri ürünleri tasarımcısı ve tüm tasarım alanlarından uzmanlarının çabaları sonucu mümkün olabilir. Yarının kentinden memnun olacak kuşakları yetiştirmek dileklerle....

Visual Pollution

Timur Kaprol*

"Visual Pollution", which constitutes the focus of the work, has been exemplified in the context of interventions that will disturb the visual environmental comfort besides town planning movements and structural interventions that negate the historical and cultural potential of the place in the design of structural space.

The approach taken the study which suppresses the cultural and historical heritage without conforming to the Building By laws or as a result of erroneous decisions, is exemplified as negative attitude by the samples of Bursa Kız Yakup Neighborhood Mass Housing Application and the hous ebuilt in front of historical building in Nigde Aksaray.

Apart from the negative approach, positive sampling is also explained in our country through the samples of Istanbul Göksu Office Design-Architect Nevzat Sayın, SSK Zeyrek Facilities, Architect Sedad Hakki Eldem Design and Application.

Signs approaches that cause pollution are shown not only by the examples in Turkey and abroad in the field of architecture in other are as. Also in the study, the visual pollution that occurred in the city wall which resulted in the abandonment of the buildings and the negligence of them, wastaken as another factor and sampled. This phenomenon has been unfolded in Taksim, Feriköy Kurtuluş districts of Istanbul with the status determination. While emphasizing that urban furniture is also part of the environmental order, attention has been paid to the importance of usage and user satisfaction as well as visual comfort. In addition, the importance of design principles for everyone, in terms of user comfort, is another factor emphasizing in this study.

The necessity of the development or adjustments of living conditions in the form of micro and macore conciliation and the necessity of living spaces to keep moral psychology high, is important to train generations to be satisfied with tomorrow's city. Also the necessity of addressing the natural-social andartificial environment in new constructions in sustainability and the necessity of inter disciplinary studies, have been debated on the importance of the healthy transfer of urban space to the future.

Keywords: visual pollution, signs pollution, urban comfort, urban wall, urban aesthetics

Kent ve Gürültü

Ece Elif Öcal*

Gürültü, istenmeyen, hoşça gitmeyen ve rahatsızlık verici sesler bütünü olarak tarif edilmektedir[1]. Gürültü, özellikle kentsel alanlarda, çok sayıda insanı etkileyen önemli bir çevre sorunudur[2]. Gürültü kirliliği ise, birtakım fiziksel ve psikolojik problemlerin ortaya çıkmasında rol oynayan çevre kirliliği çeşididir[3]. Endüstrileşme, şehirleşme ve motorlu taşıt sayısındaki artış, çevresel gürültü maruziyetinin ana sebeplerden bazıları olmakla birlikte bu alanlardaki hızlı yükseliş gürültü kirliliğinin sağlık etkilerinin ortaya çıkmasına neden olmaktadır[2, 4]. Son zamanlarda, gürültü kirliliği tüm dünyada kentsel alanlarda yaşam kalitesini etkileyen başlıca kaygılardan biri olarak kabul edilmektedir[4].

Gündelik yaşantımızda var olan sesler genellikle işitme duyusuna zarar vermezler. Ancak birçok kişi, yüksek sesli spor etkinlikleri ve konserlere katılmak ya da elektrikli iş makinelerini kullanmak veya gürültülü iş yerlerinde çalışmak gibi tekrarlanan durumlarda uzun dönemde işitme kaybı ile karşı karşıya kalabilirler[5]. Çevresel gürültüye maruz kalma, iskemik kalp hastalığı riskini artırmakta ve uyku bozukluğu, kognitif bozukluklar ve tinnitus gibi önce geçici sonra işitme kaybı gibi kalıcı sağlık etkileri ile karşılaşabilirler[2, 6]. Gürültünün verdiği rahatsızlık hissi sağlık etkileri sınıflaması içinde yer almamakta fakat bireyin fiziksel, ruhsal ve sosyal yönden iyilik halini etkilemektedir. Çoğu kişide de bu farkındalık hali kaygı oluşturmaktadır[2].

Birçok şehirde çevre gürültüsünün en büyük nedeni trafiktir ve trafik yoğunluğu ve hızı arttıkça gürültü seviyeleri artmaktadır[6]. Şehir içindeki yolların bozuk olması, şehrin çok yoğun motorlu taşıt trafiğine sahip olması, ana yolların yetersizliği, toplu taşımada yer üstü sistemlerin kullanılması ve endüstri bölgelerinin belediye sınırları içinde olması kent gürültüsünü artıran diğer faktörler arasında sayılabilir[7].

Kentsel gürültü maruziyetinin azaltılması için yapılabileceklerin başında trafik yoğunluğunun hafifletilmesi gelmektedir[6]. Bunun yanı sıra çevresel gürültüye neden olan iş yerlerinin belediye sınırları dışına çıkarılması, parklar gibi yeşil alanların kent içindeki oluşumlarının artırılması da maruziyetin azaltılmasında önemli faktörler arasında sayılabilir. Kentsel gürültü ile mücadele edebilmek için öncelikle kentin gürültü haritası çıkartılmalı ve buna uygun mücadele programları oluşturulup uygulanmalıdır. Çevresel gürültü düzeylerini ve maruziyetini azaltacak bu müdahalelerin de halk sağlığı gündemine entegre edilmesi ile bu alanda başarıya ulaşılabilir[8].

Kaynaklar

1. Kalıpcı, E., Giresun il merkezinde gürültü kirliliği ölçümü ve haritasının hazırlanması. 2007, Selçuk Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü.
2. Organization, W.H., Burden of disease from environmental noise: Quantification of healthy life years lost in Europe, in Burden of disease from environmental noise: Quantification of healthy life years lost in Europe. 2011. p. 126-126.
3. Bayramoğlu, E., B. ÖZDEMİR, and Ö. Demirel, GÜRÜLTÜ KİRLİLİĞİNİN KENT PARKLARINA ETKİSİ VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ: TRABZON KENTİ ÖRNEĞİ. İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ SANAT VE TASARIM DERGİSİ, 2014. 4(9): p. 35-42.
4. Hunashal, R.B. and Y.B. Patil, Assessment of noise pollution indices in the city of Kolhapur, India. Procedia-Social and Behavioral Sciences, 2012. 37: p. 448-457.
5. https://www.cdc.gov/nceh/hearing_loss/default.html (Erişim Tarihi:10.02.2018).
6. <http://www.who.int/sustainable-development/transport/health-risks/noise/en/> (Erişim Tarihi: 10.02.2018).
7. Büyükgüngör, H., Çevre kirliliği ve çevre yönetimi. Toprak İşveren Dergisi, 2006. 72: p. 9-17.
8. Hammer, M.S., T.K. Swinburn, and R.L. Neitzel, Environmental noise pollution in the United States: developing an effective Department of Public Health response. Environmental health perspectives, 2014. 122(2): p. 115.

City and Noise

Ece Elif Öcal*

Noise is described as a whole of unwanted, unpleasant and disturbing sounds. Noise, especially in urban areas, is an important environmental issue that affects a large number of people. Noise pollution is a type of environmental pollution that plays a role in the emergence of some physical and psychological problems. The increase in industrialization, urbanization and the number of motor vehicles are some of the main causes of environmental noise exposure, and the rapid rise in these areas leads to the health effects of noise pollution. Recently, noise pollution has been recognized as one of the main concerns affecting the quality of life in urban areas all over the world.

The voices that exist in our daily life usually do not harm sense of hearing. However, many people may experience hearing loss in recurring situations such as participating in loud sports events and concerts, using electric appliances or working in noisy work places for long-term period. Exposure to environmental noise increases the risk of ischemic heart disease, and also they may experience temporary health effects such as sleep disturbance, cognitive disorders and tinnitus and then they may experience permanent health effects such as hearing loss. The feeling of discomfort of noise is not included in the classification of health effects, but affects the physical, mental and social well-being of the individual. This awareness also causes anxiety in most people.

In many cities, the biggest cause of environmental noise is traffic, and as traffic density and speed increase, noise level increases. Some of the other factors increasing the noise of the city can be described as the broken roads, the motor vehicle traffic, insufficiency of the main roads, the ground transportation systems and the industrial areas taking place in the municipal boundaries.

At the beginning of what can be done to reduce the urban noise exposure is to alleviate traffic intensity. In addition to this, the removal of work places causing environmental noise to the outside of the municipal boundaries and the increase of the formation of green areas such as parks in the city can be considered as important factors in reducing the exposure. In order to combat urban noise, firstly the noise map of the city should be defined and appropriate struggle programs should be established and implemented. This subject can be successfully achieved by integrating these interventions into the Department of Public Health agenda, which will reduce environmental noise levels and noise exposure.

Tüketici Bilinci ve Çevre

Çiğdem Bozkır*

İnsan ihtiyaç ve isteklerinin sınırsız olması, yaşamın her döneminde tüketim ihtiyacını beraberinde getirmektedir. Tüketim davranışı, istek ve ihtiyaçları tatmin etmek amacıyla ürünlerin seçilmesi, satın alınması ve kullanılmasına yönelik bireysel aktivitelerden oluşur. Çevre kavramı ve çevreye bakış açıları, yaşanan sosyal ve ekonomik gelişmelerin yol açtığı sonuçlara paralel olarak son yıllarda önemli ölçüde değişime uğramıştır. Çevre sorunlarının başlıca nedenleri sanayileşme, dünya nüfusunun git gide artması, bu nüfusun büyük bir kısmının fakirleşmesi, küreselleşen dünyada giderek yayılan tüketim kültürü ve beraberinde getirdiği tüketim alışkanlıklarıdır. Çevreyle dost davranışların oluşturulmasında hem kişisel isteklerin hem de sosyal kurumların dâhil edilmesinin son derece yararlı olacağı bilinmektedir. Çevreye duyarlı davranışların çoğu müşterek faydalar veya çıkarlar adına bireysel ödünler vermek olarak algılanabilir. Dolayısıyla, kamusal mülkiyet kapsamına giren çevresel kaynakların yönetilmesi ve kullanılmasında ortak çıkarlara sahip olan birçok paydaşın işbirliği içinde olması oldukça önemlidir. Çevreyle ilgili bilgilerin topluma aktarılması, toplumun bu konularda bilinçlenmesi ve bireysel tüketim davranışlarını da bu yönde değiştirmelerinde yerel yönetimlerin yapacakları kampanyalar, dağıtacakları eğitici broşürler ve düzenleyecekleri aktiviteler son derece etkili olacaktır. Çevresel bir bilincin gerekliliğinin ötesinde, yerel yönetimler tarafından sunulan ve çevreyle dost tüketim davranışlarını destekleyen her türlü yerel hizmete ihtiyaç duyulmaktadır. Özellikle, yaşadığımız sosyal düzen içerisinde bireylerin sürdürülebilir tüketim davranışlarını üzerinde çeşitli etkileri olduğu varsayılan sivil toplum kuruluşları gibi diğer kurumlarla ortak bilgilendirici çalışmalar yapılması da son derece önemlidir.

* Battalgazi İlçe Sağlık Müdürlüğü

Consumer Awareness and Environment

Çiğdem Bozkır*

The unlimited human need and desire brings with it the need of consumption in every period of life. Consumption behavior consists of individual activities for the selection, purchase and use of products in order to satisfy requests and needs. The concept of environment and the outlook on the environment have changed significantly in recent years in parallel with the results of living social and economic developments. The main causes of environmental problems are industrialization, increasing world population, poverty of a large part of this population, increasing consumption culture and increasing consumption habits in the globalizing world. It is known that it is extremely beneficial to include both personal wishes and social institutions in creating friendly behaviors. Most environmentally conscious behaviors can be perceived as giving individual concessions on behalf of common interests or interests. Therefore, it is very important that many stakeholders with common interests in the management and use of environmental resources within the scope of public ownership cooperate. The campaigns by local governments, educational brochures to distribute and activities to organize will be very effective in transferring information related to the environment, making the society aware of these issues and changing individual consumption behaviors. Beyond the need for environmental awareness, there is a need for any kind of local service offered by local governments that supports friendly and friendly consumption behavior. Especially, it is extremely important to conduct joint informative work with other institutions, such as non-governmental organizations, which are presumed to have various effects on the sustainable consumption behaviors of individuals in the social order we live in.

Belediyelerin Görme Engelliler İçin Erişilebilir Kent Yaratma Görevi ve Mali Sorumluluğu

Elif Baydemir*

Engelli kavramı sözlükte “Vücudunda eksik veya kusuru olan” biçiminde tanımlanmıştır. Sözlük tanımlaması –belki de engelsiz bireyler tarafından oluşturulduğu için- engelliliğin hukuki boyutunu ifade etmekte yetersizdir. Hukuk terminolojisinde engellilerin tanımlanması ve konumlandırılması daha detaylı olarak yapılmaktadır. Bunun yansıması olarak, engelliler hukuk kuralları tarafından -sosyal yaşamda daha aktif olabilmeleri için- güvence altına alınan haklara sahiptir. Engelli bireylerin hakları başta anayasa olmak üzere mevzuatımızda birçok hükümlerle düzenlenmiştir. Örneğin idarenin faaliyetlerinden biri olan kamu hizmeti yürütülürken engelli bireylere yönelik düzenlemeler yapılması zorunludur. Dolayısıyla idari teşkilat içerisindeki kurum ve kuruluşlara engelsiz bir çevre yaratmak için bir takım yükümlülükler getirilmiştir.

Engelli bireylerin günlük yaşamlarında, sokağa adım attıkları anda binalarda, açık alanlarda huzur içinde ve güvenli bir şekilde yaşaması, eşitlik ilkesi çerçevesinde kamu hizmetlerinden yararlanabilmeleri temel hedeftir. Bu suretle ortak yaşam alanı olan kentlerde engelsiz kişiler ile eşit şartlarda yaşayabilmek adına aynı hizmet standardını sunmakla yükümlü olan ilk muhatapları, mahalli idare türlerinden biri olan -ya da diğer deyişle yerel yönetimler- : belediyelerdir. Engellilerin özgürce yaşayabilmeleri, toplum hayatına tam ve etkin katılım sağlayıp, yaşadıkları kentlerle bütünleşebilmeleri için erişilebilirlik esastır.

Gerek ulusal gerekse uluslararası mevzuatta yerel yönetimlerin en çok hizmet sunan türü olan belediyeler için yetki ve görev ile mali sorumluluk öngörülmüştür. Uluslararası mevzuatta örneğin; Birleşmiş Milletler Genel Kurulu’nda kabul edilen “Engelli Kişilerin Hakları Bildirgesi”, ulusal mevzuatımızda başta Anayasa olmak üzere 5393 Sayılı Belediyeler Kanunu, 5378 Sayılı Engelliler Hakkında Kanun önemli düzenlemeler içermektedir. Çalışma konumuzun gereçleri mevzuat ve yargı kararlarından oluşmaktadır ve yöntemimiz söz konusu mevzuatın analiz edilmesidir.

Engelin türüne göre belediyelerin kamu hizmetinin sunulmasında dikkate almak zorunda olduğu pek çok husus bulunmaktadır. Örneğin görme engelliler özelinde somutlaştıracak olursak; sarı işaretler, kabartma harita, yönlendirme ve bilgilendirme tabelası/panosu hazırlanması bunlardan bazılarıdır. Kent yaşamında -engelliler karar mekanizmalarında yeterince yer almadığından- planlar, projeler eksik bakış açısı ile oluşturulmaktadır. Yarının kentlerinde de aynı bakış açısının devam etmesi tehlikesi bulunmaktadır. Bu nedenle belediyelerin engelliler için daha yaşanılabilir kentler yaratma görev ve sorumluluğu oldukça önem arz etmektedir.

Belediyelerin sunduğu kamu hizmetlerinin, engellilerin erişilebilir kentte yaşama hakkının ve kamu yararı amacını gerçekleştirip gerçekleştirilmediğinin denetlenmesi gerekir. Bu noktada çalışmamızın içeriğini; engellilik ve erişilebilirlik kavramların hukuki bakış açısı ile tanımlanması, uluslararası ve ulusal mevzuatta yer alan önemli hükümlerin izahı, mevzuat çerçevesinde belediyelerin erişilebilir kent yaratma görev ve sorumluluklarının değerlendirilmesi oluşturmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Engelli, erişilebilirlik, yerel yönetim, belediye, idarenin sorumluluğu

* Araştırma Görevlisi, Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi, elifbaydemir@gazi.edu.tr

The Competence and Financial Responsibility of Municipalities About the Providing of Accessible City for Visually Disabled Person

Elif Baydemir*

The concept of disabled person is defined in the dictionary as “people with missing or flaw in the body”. Dictionary definition - perhaps because it is created by healthy individuals - is insufficient to express the legal framework of disability. Definition and positioning of disabled persons in the terminology of law are made in more detail. In social life, it is not possible to ignore the being of disabled people. As a result of which, the disabled persons have the rights secured by the rules of law in order to be more active in social life. The rights of persons with disabilities have been regulated in our legislation, especially the Turkish Constitution. For example, it is imperative that making regulations for persons with disabilities while executing the public service which is one of the actions of administrative. Therefore, a number of obligations have been introduced to create an accessible environment for the institutions and organizations in the administrative organization.

It is the primary aim that disabled people can benefit from public services within the framework of equality principle and in peaceful and secure living in their everyday lives, on the streets, in public buildings, in open area. The first interlocutors who are obliged to provide the same service standard in order to live on equal conditions with disabled people in cities are municipalities which is a kind of local administration. Accessibility is essential in order for disabled people to live freely, to fully and effectively participate in community life, and to integrate with the cities they live in.

Authorities and competence, as well as administrative responsibility, are regulated with regard to municipalities which is the most service-producing type of local authorities, both nationally and internationally. In international legislation, for example, “Declaration of the Rights of Persons with Disabilities” adopted by the General Assembly of the United Nations, in our national legislation, the Constitution, Law No. 5393, Law No. 5378 contains important provisions, even if they can be criticised. The title instruments consist of legislation and judicial decisions, and our method is the analysis of such legislation.

There are many issues that the municipalities have to consider when providing public services. For example, if we would embody visually disabled in particular; yellow signs, relief maps, orientation and information signboard are some of them. In a city life, the plans or projects are formed with the lack of perspective, since disabled persons are not sufficiently involved in decision-making mechanism. There is a danger that the same point of view will continue in the cities of tomorrow. For this reason, the competence and administrative responsibility of the municipalities to provide accessible cities for the disabled people is very important.

Public services provided by the municipalities should be controlled by the administration and judicial to ensure that the right of the accessible city of the disabled person and public good come true or not. The content of our work at this point; the definition of disability and accessibility concepts by a legal perspective, the explanations of the important provisions in the international and national legislation/positive law, and the assessment of the competence and administrative responsibility of municipalities to providing of accessible cities in the framework of legislation.

Key words: Disability, accessibility, local administration, municipality, responsibility

* Research Assistant, Gazi University Faculty of Law, elifbaydemir@gazi.edu.tr

Kent ve Yürüme Engelliler

Nursel Üstündağ Öcal*

Çeşitli hastalıklar, kazalar, travmalar, tümörler veya doğumsal anomaliler sonucu, kas ve iskelet sistemi fonksiyonlarında sorun yaşayan bireylere fiziksel engelli ya da ortopedik engelli denilmektedir. El, kol, ayak, bacak, parmak ve omurgalarında; kısıklık, fazlalık, yokluk gibi durumların bulunmasıyla birlikte bireyin kas ve iskelet sisteminde; fonksiyon kaybı görülmesi durumudur. Ortopedik engelli bireyler hareket kısıtlılığı, şekil bozukluğu, kas güçsüzlüğü işlev kayıpları nedeniyle yardımcı cihaz ve araçlarla hareket edebilen fiziki engelli kişilerdir. Özellikle, kas ve iskelet sistemi sorunları olanlar; bel kemiği problemi olanlar, kas zayıflamaları ve buna bağlı hareket sorunları olanlar, beyin ve omurilik özürleri, kemik hastalıkları, felçliler, serabral palsy, sipina bifida çocuk felci, spastik engelliler, yani hareket etme yeteneğini kısıtlayıcı özellikler taşıyanlar bu gruba girer. Ülkemizde resmi kayıtlara göre 1.536.306 kişi engellidir. Ulusal Özürlüler(Engelliler) Veri Tabanına kayıtlı engelli bireylerin % 8,8'i ortopedik engellidir. Ortopedik engelli bireylerin toplum yaşamına katılmalarının önündeki en büyük sorunlardan biri de ulaşım, fiziksel çevre ve konut sorunudur. Yaşama alanları tasarlanırken, bir toplum modeli ortaya koyarken, içinde yaşanılan fiziksel çevreyi de o toplumun içinde yaşayan herkesi düşünerek tasarlamak gerekir. Yollar, kaldırımlar, kamu binaları, parklar ve bahçeler, okullar, içinde yaşanılan konutlar, ulaşım araçları ve bunun gibi daha birçok fiziksel çevre unsuru, engellilerin topluma katılmasının önünde ciddi birer bariyer oluşturmaktadır. Bedensel engelli bireylerin yaşama katılımını engelleyen her türlü kısıtlamaların giderilmesi gerekli olup ayrıca bedensel engelli bireylerin toplumla kaynaşabilmesi şarttır. Yürüme engelli bireylerin bağımsız bir biçimde hareketlerinin sağlanması için planlamalar yapılmalı ve mevcut durum standartlar çerçevesinde revize edilmelidir. Ve toplumdaki tüm bireylere bu yönde farkındalık kazandırmak için eğitimler, çalışmalar yapılmalıdır. Kentlerde yürüme engelli bireylerin yaşadığı sorunların çoğu kent tasarımlarının olması gereken ergonomik kriterlere uygun olmaması ile ilişkilidir. Yaşam alanları bireylerin toplum ile etkileşim içinde bulunduğu yerlerdir. Bu nedenle bu alanların yürüme engelli bireylerin beklentilerini karşılıyor olması bireylerin yaşam kalitesini arttırmada oldukça önem arz etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Erişilebilir şehir, bedensel engelli, engelsiz şehir

Cities and Walking Impaired

Nursel Üstündağ Öcal*

The concept of disabled person is defined in the dictionary as “people with missing or flaw in the body”. Dictionary definition - perhaps because it is created by healthy individuals - is insufficient to express the legal framework of disability. Definition and positioning of disabled persons in the terminology of law are made in more detail. In social life, it is not possible to ignore the being of disabled people. As a result of which, the disabled persons have the rights secured by the rules of law in order to be more active in social life. The rights of persons with disabilities have been regulated in our legislation, especially the Turkish Constitution. For example, it is imperative that making regulations for persons with disabilities while executing the public service which is one of the actions of administrative. Therefore, a number of obligations have been introduced to create an accessible environment for the institutions and organizations in the administrative organization.

It is the primary aim that disabled people can benefit from public services within the framework of equality principle and in peaceful and secure living in their everyday lives, on the streets, in public buildings, in open area. The first interlocutors who are obliged to provide the same service standard in order to live on equal conditions with disabled people in cities are municipalities which is a kind of local administration. Accessibility is essential in order for disabled people to live freely, to fully and effectively participate in community life, and to integrate with the cities they live in.

Authorities and competence, as well as administrative responsibility, are regulated with regard to municipalities which is the most service-producing type of local authorities, both nationally and internationally. In international legislation, for example, “Declaration of the Rights of Persons with Disabilities” adopted by the General Assembly of the United Nations, in our national legislation, the Constitution, Law No. 5393, Law No. 5378 contains important provisions, even if they can be criticised. The title instruments consist of legislation and judicial decisions, and our method is the analysis of such legislation.

There are many issues that the municipalities have to consider when providing public services. For example, if we would embody visually disabled in particular; yellow signs, relief maps, orientation and information signboard are some of them. In a city life, the plans or projects are formed with the lack of perspective, since disabled persons are not sufficiently involved in decision-making mechanism. There is a danger that the same point of view will continue in the cities of tomorrow. For this reason, the competence and administrative responsibility of the municipalities to provide accessible cities for the disabled people is very important.

Public services provided by the municipalities should be controlled by the administration and judicial to ensure that the right of the accessible city of the disabled person and public good come true or not. The content of our work at this point; the definition of disability and accessibility concepts by a legal perspective, the explanations of the important provisions in the international and national legislation/ positive law, and the assessment of the competence and administrative responsibility of municipalities to providing of accessible cities in the framework of legislation.

Key words: Disability, accessibility, local administration, municipality, responsibility

* Research Assistant, Gazi University Faculty of Law, elifbaydemir@gazi.edu.tr

Çalışan Kadın ve Kent Güvenliği

Çiğdem Tekin*

Hemen her toplumda ‘kadın’ denince ilk akla gelen onun bir birey olmasından öte, eş olması, anne olması, gelin olması ya da kız çocuğu olmasıdır. Bu roller üzerinden tanımlanan “kadın”, bu rollerin yüklediği sorumluluk ve görevler nedeniyle, toplumda erkeklere oranla birey olmanın sağladığı haklara daha sınırlı oranda sahip olmaktadır. Bu durum kadınları özel bir alana bağımlı kılmaktadır. Bu bağımlılık, kadınların birçok alanda olduğu gibi kentteki temsil oranlarını da etkilemekte ve kentler, daha çok erkek bakış açısıyla planlanmaktadır. Günümüzde bu bakış açısının değişmesine yönelik çalışmalarda, kent, kadınları da içine alacak şekilde yeniden kurgulanmakta ve kentsel mekânlar kadın sorun ve ihtiyaçlarına göre biçimlendirilmeye çalışılmaktadır. Birleşmiş Milletler (BM) güvenli ve kapsayıcı bir kentin şu niteliklere sahip olması gerektiğini ileri sürmüştür (1):

- Kadın ve kızlar kentte şiddet ve saldırı korkusu olmadan yaşayabilmelidir.
- Kadınlar ev veya sokaklarda, ayrımcılıkla karşılaşmamalıdır.
- Kadınların ekonomik, siyasi, sosyal ve kültürel hakları garanti altına alınmalıdır ve kadınlar, kendi yaşamlarını ilgilendiren kararların alınmasında aktif rol oynayabilmelidir.
- Devlet, kentteki tüm yurttaşların haklarını garanti altına almalıdır.
- Devlet ve yerel yönetim kadına yönelik şiddet konusunda önleyici tedbirler almalı ve cezalar getirmelidir.
- Devlet ve yerel yönetimler, kentteki kadınların adaletle erişimlerini garanti altına almalıdırlar.
- BM tarafından ayrıca ‘Kadın Dostu Kentler Projesi’ geliştirilmiştir. Günümüzde dünya genelinde içlerinde Kore, Finlandiya, Hindistan, Türkiye gibi farklı toplumsal ve kültürel özelliklere sahip ülkelerin olduğu yüzü aşkın kentte, kadın dostu kentler projesi uygulanmakta ve kadınların kentsel sorun ve ihtiyaçlarına çözümler sunulmaktadır (2).

Kentsel mekânlar, bireyin gündelik faaliyetlerini yaşamasına olanak sağlar ve bireylerin sosyal ve kültürel görünüşleri ortaya çıkarır. Modern toplumsal hayatın gelişimi ile birlikte bireylerin kentlerdeki hareketliliği değişime uğramıştır. Kentsel mekânda yeme-içme yeri olan restoran, kafe ve pastaneler; eğlence yeri olan konser alanları, sosyal kulüpler, tatil alanları; vakit geçirme yeri olan parklar ve bahçeler; sosyal etkinlik alanları olan sinema, tiyatro merkezleri bireyleri bir yandan özgürleştirirken bir yandan da sınırlandırmaktadır. Kadın ya da erkeğin mekana erişimi söz konusu olduğunda erkek, kentsel yaşamda bu tür mekânlara daha erken dönemlerde dahil olmuş iken, kadın, mekânları yeni yeni tanımakta (3), ve bu mekânlardan faydalanmayı istediğinde, tüm kadınlar güvenliklerini tehdit edecek (taciz, cinsel şiddet vb.) olaylarla karşı karşıya kalabilmektedirler. Bir diğer açıdan, kadınların eğitim durumları, gelirleri, sınıf, statü, kültür ya da etnik durumları yaşadığı mahalleye göre farklılık gösterebilmektedir. Kentsel mekana erişimde orta sınıf, çalışan ya da eğitim seviyesi ve statüsü yüksek olan ya da yaşadığı mekanın toplumsal-sosyal özellikleri itibarıyla kent hayatına daha rahat entegre olmuş bir kadının kent mekanında deneyimledikleri ile alt-orta sınıfa mensup, eğitim seviyesi düşük, gece kondu mahallesinde yaşayan kadınların kentsel deneyimleri farklı olabilmektedir. Ancak ortak olan bir nokta var ki, tüm kadınlar, erkekler gibi kentsel mekândan diledikleri gibi faydalanamamaktadırlar (4). Kamusal mekânlar erkek kullanıcılar tarafından günün her saati kullanılırken, kadınlar kamusal mekânların belli bir kısmını, belirli zaman dilimleri içerisinde kullanabilmektedirler. Kadınların kenti kullanmalarının önündeki en büyük engellerden biri güvenlik endişesidir. Dünyanın refah düzeyi en yüksek ülkelerinde dahi kadınlar, kamusal alanda endişe içerisinde hareket etmektedirler. Fransa’da Ulusal İstatistik ve Ekonomi Enstitüsü tarafından 2013 yılında yapılan bir araştırmaya göre, sokakta yürürken her dört kadından biri korku duymaktadır (5). Yine kadınlar özellikle kamusal alanlarda erkeklere göre daha fazla oranlarda suça maruz kalma korkusu yaşamaktadırlar (6).

Türkiye ‘de kadın dostu bir kent olan Gaziantep ilinde yapılan bir çalışmada katılımcılara kenti gün içerisinde ne kadar güvenli buldukları sorulmuştur. Kadın Dostu’ bir kentte kadınların kentsel güvenlik ile ilgili bir endişelerinin olmaması beklenirken, katılımcıların %20,7’si gün içerisinde kenti güvenli bulmadığını ifade etmiştir. Bu, Gaziantep’te gündüz saatlerinde dahi her beş kadından birinin kendini güvende hissetmediğini göstermektedir. Türkiye’de kadınlar özellikle yalnız iken gece kentsel hareketliliğe pek katılmamaktadırlar. Toplumun kadına bakış açısı ve kadınların gece saatlerinde artan güvenlik endişeleri nedeniyle kent, gece saatlerinde erkeklerin mekânına dönüşmektedir (7).

Kadınların kentsel güvenlikle ilgili sorunları özel alanlarda kendini şiddet şeklinde göstermektedir ve bu sorunun çözümü kentsel güvenliğin sağlanmasının ilk basamağını oluşturmaktadır. Kadına yönelik şiddet, kadın hak ve özgürlüğüne karşı işlenmiş en büyük suçtur ve 2006 yılında kabul edilen Başbakanlık Genelgesi ile yerel yönetimlere,

Türkiye’de ilk kez, şiddetle mücadelede asli ve işbirlikçi olarak sorumluluk verilmiştir (8). Belediye Kanunu’na göre büyükşehir belediyeleri ve nüfusu 50 bini geçen belediyelerin kadınlar ve çocuklar için koruma evleri açmaları ve şiddete karşı bilgilendirme ve farkındalık çalışmaları yapmaları bu sorumluluk kapsamında olmaktadır (7).

Kadınların kentsel güvenlikle ilgili sorunları, özel alan haricinde kamusal alanda da kendini göstermektedir. Kamusal alanda yaşanan güvenlik sorunlarının başında ulaşım güvenliği gelmektedir. Şehir merkezleri, hastaneler, alışveriş merkezleri gibi birçok kamusal alana, toplu taşıma ile ulaşım sağlanmaktadır. Kadınların bu mekânlara güven içerisinde ve sorunsuz ulaşımın önemlidir (7). Çünkü kadınların kenti kullanım şekilleri ve amaçları da erkeklerinkinden farklıdır (3). Kadınlar her zaman daha “güvenlikli” ya da eve en hızlı ve kolay şekilde ulaşabilecekleri ulaşım yöntemini tercih etmek zorunda kalmaktadırlar (9).

İş ve ev arasında en kısa yolu, genelde evli çalışan kadınlar kat ederler. Kadınlar genelde daha sık, ama daha kısa mesafelerde hareketlidir. Ev dışına tek bir çıkışta birkaç amaca yönelik birçok işi birbirine bağlamıştır (10). Çünkü kadın çalışma yaşamında var olsa dahi, erkeğe göre eve ulaştığında artık ev hanımı olarak ev işleri, çocuk bakımı, yemek gibi görev ve sorumlulukları vardır (9). Ayrıca dünyanın her yerinde kadınların otomobil sahipliği erkekler göre daha düşüktür. Kadınlar arasında otomobil sahipliği daha az olduğu için daha çok toplu taşımayı kullanırlar. Toplu taşımanın işe gidiş-geliş normuna göre düzenlenmiş olması nedeniyle, alışveriş, dinlenme gibi eylemleri yaparken ya çok zaman kullanırlar veya bunları bir araya sıkıştırırlar (10). Bu durum, kadınların ikili rolünün zorluklarını daha da ağırlaştırmakta, çalışan kadınların hem evdeki hem de iş yerindeki görev ve sorumlulukları kadınlar üzerinde baskı yaratmaktadır (9).

Kadınların kentsel hareketliliğinin sağlanmasında toplu ulaşımın önemi büyük olduğu için, kadınların toplu taşıma ile ilgili sorunlar yaşamaması önemlidir (7). Ayrıca söz konusu kadın, çalışan bir kadınsa ve bu tür kamusal alanlara akşam/geç saatlerde gitmek durumunda ise durum daha da önemli bir hal almaktadır.

Kadın dostu bir kentte yapılan çalışma sonuçlarına göre, katılımcıların büyük bir oranı % 85,5 (856 kişi) toplu taşıma da herhangi bir sorun yaşamadığını fakat gece saatlerinde toplu ulaşımı kullanırken tedirgin olduklarını belirtmişlerdir. Katılımcıların yarıya yakını ise tedirgin oldukları için gece/akşam toplu taşıma araçlarını kullanmadığını belirtmiştir. Suça maruz kalma ya da suçun mağduru olma korkusu dışında, kadını yargılama eğilimi yüzünden de kadınlar kentsel hareketliliğe katılmada tedirgin olmaktadır. Yapılan çalışmalarda kadınların en çok taciz/tecavüz, hırsızlık ve cinayet suçuna maruz kalmaktan korktukları görülmektedir. Diğer taraftan, kadınlarda güvensizlik duygusunu gündeme getiren yerlerden biri de kamuya açık olan ve genellikle parklarda bulunan lavabolar ve tuvaletlerdir (7).

Öte yandan metropoldeki kadınlar, metropollerin kargaşası içinde kendilerini korumak için daha katı bir kontrolü hayata geçirmek zorunda kalmaktadırlar (11). Alkan’a göre, ‘aynı kentin sokaklarında yürüyen kadınlar ve erkekler özellikle belli bir saatten sonra, çok farklı duygular yaşarlar’. Bazı ortak mekanlar kadınlar için doğrudan olmasa da dolaylı olarak yasaklanmıştır. Kadınlar özellikle hava karadıktan sonra belli bir yerde rahatça dolaşmak için ya ‘koruyucu’ bir erkeğe ihtiyaç duymakta ya da belli bir yaşı geçmiş durumda olmalıdırlar (12). Yapılan başka bir çalışmada belirtildiği gibi, kadınların gece geç saatlerde kamusal alan kullanımıyla ilgili yaşadıkları tedirginlikleri, şehir yaşamının alt-yapısal eksiklikleri ile daha da artmaktadır. Toplu taşımanın belli saatlerden sonra olmaması ya da çok seyrek olması, gece iyi aydınlatılmamış sokakların varlığı, kış aylarında havanın erken karması durumları özellikle çalışan kadınlar için daha da zorlayıcı olabilmektedir (13).

Kentte bulunan güvensiz alt geçitler, yürüyüş yolları boyunca ilerleyen yüksek sağır duvarlar, yetersiz sokak ve cadde aydınlatması, binalar arasındaki dar geçitler, bakımsız ve tehditkar açık alanlar, ortak kamusal mekanlarda yeterli ve eğitilmiş güvenlik görevlisinin bulunmayışı, karakollarda özel durumlar için eğitilmiş kadın polisin bulundurulmayışı gibi durumlar, kadınların bedensel ve ruhsal olarak korunmalarına ve kendilerini güvende hissetmelerine engel olmaktadır (12).

Kamusal alanın kadını sınırlandıran ve dışlayan etkisi vardır. Kamusal alanın kadına kapalı ve kısıtlayıcı olması olumsuz bir kent-kadın ilişkisi resmeder. Kadınların aile ve evle özdeşleştirilmesiyle birlikte, kamusal alan kadınların tehlike altında olduğu ahlaka aykırı alan olarak kodlanmıştır. Kimi istisnalar dışında resmi olarak sınırlar olmasa bile, kamusal alanlar hala kadınlara tamamen açık değildir (14).

Kadınların farklı kimlikleri hesaba katıldığında, her kadının kent yaşamında karşılaştığı sorunlar erkeklerinkinden ayrıştığı gibi kadınlar arasında da ayrışmaktadır. Örneğin, aydınlatma sayesinde sokakların kadınlar için daha güvenli hâle gelmesi söz konusu olmakla beraber, bu durum görme engelli kadınlar için geçerli değildir. Bir başka ifadeyle, kadınların sokak veya kenti kullanımını kolaylaştırmak amacıyla yapılan bir düzenlemenin kadınların tamamını kapsayacağı yanılgısına düşmemek ve farklı ihtiyaçların tamamını göz önünde bulundurmamak gerekir.

Epstein, kadınların, kenti “gidilecek ve gidilmeyecek yerler” olarak iki kategoriye ayırdıklarını ve bazı mekânların neden gidilmeyecek yerler olarak belirlediklerine ve neden korktuklarına ise net bir cevaplarının olmadığını belirtmiştir (15).

Kent yaşamını, endişeye sürükleyen asıl tehdit, toplumda yaygınlaşan şiddet ve gittikçe belirginleşmeye başlayan öteki algısıyla artan şüphedir (16). Belki de bu şüpheye yükselen “suç korkusu” kent sokaklarını terk edip sitelere taşınma kararının verilmesinin sebeplerinden biridir (17). Elbette suç korkusu, toplumun genelini tedirgin eder.

‘Sokağa çıkan kadın, tehlikeyi göze almış kadın demektir, hatta aranıyordur’ algısı maalesef bazı toplumlarda yayılan bir algı haline gelmektedir. Bu durum erkekleri sokaktaki kadın bedeni üzerinde hak sahibi gibi görmesine, kadınların ise bedenlerini kamusal alanda tehdit altında hissetmelerine neden olmaktadır. Söz konusu kadın gündüz saatlerinde çalışıyor ve dışarı akşam saatlerinde çıkmış ise yaşanan endişe, geceleri artarak kadınların kenti kullanımını, zamana bağlı olarak kısıtlar (18).

Havanın kararmasıyla, sokakların cinsiyetlendirilmiş yanı kendini daha çok belli eder. Toplumun genel yargısı da, hava karardıktan sonra kadınların sokağa yalnız çıkmaması gerektiği, çıkanların da başlarına gelebilecek tehlikeleri göze aldığı şeklindedir (19). Türkiye de dâhil olmak üzere dünyanın dört bir yanında, geceleri de sokakları özgürce kullanmak haklarını talep eden kadınların düzenlediği gece yürüyüşleri ise, bu genel yargıyı kırmak amacıyla verilen mücadeleler arasında önemli bir yer tutar (18).

Kenti kullanma hakkı, herhangi bir kentte yaşayanların, kentte yaşama, çalışma, kentin mekânlarını kullanma, kenti temsil etme gibi o kentin mekânlarını bütünüyle ve tamamen kullanma hakkıdır. Kastedilen kent mekânları, evin içini kapsamamakta, barınma, yeme, sağlık, çalışma, huzur, eğitim gibi temel insan haklarına karşılık gelmektedir. Ayrıca, kültürel, sınıfsal, etik, cinsel yönelim gibi farklılıklara göre değişse de, korku mekânlarının varlığı kadınların kentin kamusal alanlarını kullanmalarının sınırlandırıldığını göstergeleridir (20).

Sonuç olarak kadınların kente ve kentsel mekânlara erişimi için, cinsiyete dayalı ayırım ve eşitsizliklerle mücadele etmek zorunda kaldığı ortadadır. Toplumsal cinsiyet ayrımcılığı olarak adlandırılan bu dezavantajlı durum nedeniyle, yerel alanda kadınların görmüş olduğu zararı bertaraf etme ve kadınların toplumsal cinsiyet eşitliği perspektifinden, sunulan plan ve politikalarla toplumsal yaşamın her alanına entegre edilmeleri yerel yönetimlerin temel görevlerindedir (7).

Sokak ve caddelerde gerekli aydınlatmaların yapılması, toplu ulaşım araçlarının kadınları gidecekleri alana en yakın mesafede bırakması ve yurt dışında örnekleri bulunan acil durum butonlarının kentin çeşitli yerlerine konumlandırılması gibi önlemler sayesinde kent, kadınlar açısından daha güvenli hale getirilebilir (7).

Burdan hareketle, kadın dostu bir kentin tasarımının, kadın odaklı yapılması gerekliliği ortaya çıkmaktadır.

Kaynaklar

1. UN Women (2011), Building Safe and Inclusive Cities for Women a Pracrical Guide, New Delhi.
2. unhabitat.org/gender-equality-network/, 2015.
3. Aktaş, G. (2017). “Kadın Açısından Kente İlişkin Mekan Pratikleri”. Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi içinde (s. 137-149). Son erişim tarihi: 24.06.17 https://www.journalagent.com/pausbed/pdfs/PAUSBED-43154-RESEARCH_ARTICLE-AKTAS.pdf,
4. Akkırman, D. K. (2017). Toplumsal cinsiyet ve mekan: kent mekanına erişimde cinsiyete dayalı farklar ve eşitsizlikler(Master’s thesis, Adnan Menderes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü).
5. UN Women (2014), “Safe Cities Global Initiative”, <http://www.unwomen.org/~media/headquarters/attachments/sections/library/publications/2014/un%20women%20safe%20cities%20brief-us-web.pdf>, (20.02.2018).
6. Smith, W. R.ve Torstensson, M. (1997), “Fear of Crime Gender Differences in Risk Perception and Neutralizing Fear of Crime”, Brit J. Criminol, Volume: 37, No: 4.
7. Özsoy, B., & Sipahi, E. B. Türkiye’de Kadın Dostu Olma İddiasında Bir Kent: Gaziantep.
8. Haktankaçmaz, İ. (2012), “Yerel Yönetimler Neden Kadına Yönelik Koruma Hizmetlerinin Sunumunda Temel Aktörler Olamazlar?”, İdarecinin Sesi, Sayı: 149, s. 46-51.
9. Mackenzie, S. (2002). “Kentte Kadınlar”, Duru, B. ve Alkan, A. (der. ve çev.), 20.Yüzyıl Kenti içinde (249-285). Ankara: Gmge Yayınevi.
10. WEKERLE, Gerda R. (1980), “Women in the Urban Environment”, Signs: Journal of Women in Culture and Society, 5 (3); 188-214.
11. Ekin Erkan, N. (2006). Toplumsal Cinsiyet Perspektifinden Kentsel Eşitsizlik. İstanbul: Doktora Tezi. Son erişim tarihi: 20.02.2018 <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp>
12. Alkan, A. (2005). Yerel yönetimler ve Cinsiyet; Kadınların Kentte Görünmez Varlığı. Ankara: Dipnot Yayınları.
13. Lordoğlu, C.(2016). Kent Coğrafyasında Kadınların Güvenlik Endişeleri. Modus Operandi içinde. Ankara: Heretik Yayınları.
14. KURDOĞLU, Ayça (2011), “Kent Yaşamı”, Ecevit, Yıldız ve Karkiner, Nadide (Ed.), Toplumsal Cinsiyet Sosyolojisi, Anadolu Üniversitesi Yayını, Eskişehir, 106-127.
15. Epstein, Dora. “Abject Terror: A Story of Fear, Sex, and Architecture,” Architecture of Fear ed. Nan Ellin (New York: Princeton Architectural Press, 1997), 132-42.
16. Tekeli, İlhan. Kent, Kentli Hakları, Kentleşme ve Kentsel Dönüşüm (İstanbul: Tarih Vakfı Yurt Yayınları, 2011).
17. Çavdar, Ayşe. “Orta Sınıfın Evi,” İSTANBUL: Müstesna Şehrin İstisna Hali ed. Ayşe Çavdar ve Pelin Tan (İstanbul: Sel Yayıncılık, 2013), 149-64.
18. Canavarlaş(tırıl)An kent sokakları: Kadının kent deneyimi üzerine bir değerlendirme ” Fe Dergi 8, no. 1 (2016), 1-14.
19. Andrew, Caroline. “Resisting Boundaries? Using Safety Audits for Women,” Gendering the City: Women, Boundaries, and Visions of Urban Life ed. Kristine B. Miranne ve Alma H. Young (Lanham: Rowman & Littlefield Publishers, 2000), 157-68.
20. FENSTER, Tovi (2009), “The Right to the Gendered City: Different Formations of Belonging in Everyday Life”, Journal of Gender Studies, 14(3): 217-231).

Working Women and City Security

Çiğdem Tekin*

Urban areas ensure that the individual does daily activities and reveals social and cultural appearances of individuals. The activity of individuals in cities have been changed with the modern social life. In terms of access to urban areas by men and women, men have been included in such areas at earlier times while women have been recognizing such areas in recent years, and when they desire to benefit from such areas, all women may face events that may threaten their security (harassment, sexual violence, etc.). While public areas are used by male users at any time of the day, women may use certain parts of public areas within certain time limits. One of the biggest obstacles in using the urban areas by women is the concern for security. Even in countries that have high welfare levels in the world, women act with concern in public areas. Again, women face the fear of being the victim of crime more than men in public areas.

The most important security problems experienced by women in public areas is the transportation security. Mass transportation is used to many public areas like city centers, hospitals, shopping centers etc. It is important that women reach these areas without any problems. According to a study conducted in a women-friendly city, most of the participants 85.5% (856 people) stated that they did not have any problems in mass transportation; however, they felt uneasy when they travelled with mass transportation during night hours. Approximately half of the participants stated that they did not use public transportation during evening/night hours because they felt uneasy. Aside from the possibility of being exposed to crime or being the victim of crime, women feel uneasy when they want to participate in urban activities because of the tendency to judge women. It was reported in previously conducted studies that women were afraid of mostly being the victim of harassment/rape, theft, and murder.

Unsafe underground passages in cities, deaf walls that stretch along hiking routes, inadequate street and alley lighting, narrow passages between buildings, neglected and threatening areas, the lack of adequate and trained security officers in common public areas, the lack of police women trained for specific situations in police stations and similar situations prevent that women feel safe and are protected well both in bodily and spiritual terms.

The right to use the city is the right of using all the areas of a city used for living, working, and representing the city by the residents of the city. Although it changes according to some differences like cultural, class, ethical, sexual tendency, the presence of fearful areas is the indicator showing that women are restricted from using the public areas of city.

Providing the necessary lighting in the streets and alleys, public transportation vehicles leaving women at the nears stop where women want to travel, and the emergency buttons, which exist in some countries abroad, being spread throughout the city might ensure that the city becomes a safer area for women. As a result, it is clear that women must fight against inequalities and discriminations based on gender to acquire the right to access the city and urban areas. Because of this situation, which is called social gender discrimination, it is among the basic duties of local administrations to eliminate the damage experienced by women at local level in the gender equality perspective to enable them be integrated to every area of social life with plans and policies.

Kentte Su Kesintileri

Erkan Pehlivan*

Sağlıklı olabilmek için güvenilir, yeterli, uygun fiyatlı ve kolay erişilebilir bir su kaynağı şarttır. Günlük yaşamda en çok tüketilen gıdadır; günde yaklaşık 2,5 - 3 litrelik kişi başına içme suyu tüketimi, yılda 1 ton ve hayatı boyunca 70-80 tona ulaşır. Yetersiz koşullarda evde en az su gereksinimi günde kişi başına içme, yiyecek hazırlanması ve kişisel hijyen için 7.5 litre olarak tahmin edilmektedir; gıda hijyeni, ev temizliği ve çamaşır yıkama, banyo yapma gibi ihtiyaçlarını karşılamak için ise günde kişi başına en az 50 litreye ihtiyaç vardır. Ülkelerde tarım ve ekosistemlerin taleplerini de kattığımızda tüm bu gereksinimleri karşılamak ve su stresinden kaçınmak için, uzmanlar genelde yılda kişi başına yaklaşık 1.000 m³ tatlı suya ihtiyaç olduğunu kabul ederler (1-4).

Kolay erişilebilir su kaynağı, evde suyun çeşmeden akması demektir. 2000'li yılların başında tüm dünyada nüfusun sadece % 52'si evde su şebeke sistemine sahipti. Gelişmiş ülkelerde yerleşim yerlerinde şebeke sistemi ile suya erişimde sorun yoktur. Günümüzde büyük kentlerde kişi başına 200 litre civarında bir içme suyu arzının yeterli olacağı düşünülmekte ise de, ülke ortalamaları arasında benzerlik yoktur. ABD'de kişi başına günlük arz 543 litre, Fransa'da 287 litre, Çin'de 86 litre, İngiltere'de 137 litre, Nijerya'da 36 litre, Mozambik'te 4 litre ve 2014 yılı verilerine göre Türkiye'de 203 litredir (4,5,6)

Su kaybının tarifi, açıklanmayan ve karşılığı alınmayan su; yani şebekeye verilen su miktarı abonelerin kullandığı su miktarı arasında kalan fark olarak yapılabilir Su kayıpları borulardaki su kaçaklarından, izinsiz bağlantılardan ve hatalı kayıt yapan su sayaçlarından kaynaklanmaktadır. Çeşitli tarihlerde yapılan araştırma sonuçlarına göre; ABD'nin Boston şehrinde % 33, İngiltere'de ülke genelinde % 24, Hindistan'da ülke genelinde %51, Taylan'dın başkenti Bankong'ta % 49, Almanya'nın Münih şehrinde % 12 oranında su kaçakları bulunmuştur. Türkiye'de ülke genelinde % 45 oranında su kaçağı olduğu tahmin edilmektedir (6,)

Su kaybını oluşturan bu üç etmeden biri olan su kaçakları borulardaki delik, çatlak ve yarıklardan, vanaların bağlantı yerlerinden ve binalardaki musluk sızıntılarından oluşmaktadır. Su dağıtım boruları genel olarak toprağın altına gömülü olduğundan borulardaki hasarlara bağlı su sızıntıları ve kaçaklarının belirlenmesi de çok zor olmaktadır. Yukarıda sayılan üç ana etmenle birlikte, su kaçaklarını etkileyen çeşitli faktörler bulunmaktadır. Bunlar (7);

1. Yüksek su basıncı,
2. Boru malzemesinin kalite düşüklüğü, elemanlardaki kötü işçilik,
3. Borunun yaşlanarak çürümesi,
4. Toprak özellikleri, çökme ve depremler,
5. Ağır trafik yükü veya yeraltında yetersiz koruma,
6. Bazı kamu hizmetleri dolayısıyla yapılan kazılardan borunun zarar görmesi,

* Prof.Dr., İnönü Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı

Kentlerde Su kesinti nedenleri (8,9):Şebeke sistemi ile su arzı yapılan yerleşim yerlerinde arzu edilen hiç su kesintisi olmamasıdır. Ancak zaman zaman muhtelif sebeplerle genel veya lokal su kesintileri yaşanabilmektedir. Yapılan incelemelere göre yaşanan kısa süreli kesintilerin ana sebepleri;

- 1. Lokal Arızalar:** Şehir şebeke sisteminde bulunan çapı 100 ila 300 mm arasında değişen borular ile vana vb. unsurlarda zaman zaman lokal arızalar meydana gelebilmektedir. Bu arızalar sebebiyle lokal olarak birkaç sokağı ilgilendiren birkaç saatlik kesintiler olmaktadır.
- 2. Enerji Kesintileri:** Kentlerin su kaynakları yerleşim bölgeleri dışında bulunan ve engebeli bir coğrafyadan kaynaklanabilir. Bu durumda suyun her haneye basınçlı olarak ulaşabilmesi için terfi merkezleri ve pompa istasyonlarına ihtiyaç duyulur. Enerji sağlayıcı kurumun elektrik temin edememesi sebebiyle zaman zaman lokal ya da yerleşim yerinin tamamını kapsayacak şekilde su kesintileri yaşanabilmektedir.
- 3. İnşaat Faaliyetlerinden kaynaklanan hat zararları:** Yerleşim yerlerindeki şebeke sisteminin koordinatlarının belirli olmaması sebebiyle altyapı çalışmaları veya inşaat faaliyetleri içme suyu hatlarına zarar verebilmektedir. Bu durumlarda genellikle lokal bir bölgeyi kapsayacak şekilde su kesintileri yaşanmaktadır. Türkiye’de en yaygın lokal kesinti sebebi olarak düşünülecek neden budur.
- 4. Planlı Çalışmalar:** Yeni içme suyu hatlarının inşa edilmesi, hatlarda yer değişikliği yapılması ile yenileme ve bakım – onarım çalışmaları sebebiyle zaman zaman planlı kesintiler yapılmaktadır. Hatların yenilenmesi gibi çalışmalar doğal olarak su kesintilerine yol açmaktadır.

Su kesilmesi sırasında alınması gereken önlemler (9,10):

- Kentlerde mahalle tabanlı alt yapının gözden geçirilmesi ve su basıncına dayanıklı alt yapının kurulması önerilmektedir.
- Topluma ve bireysel ihtiyaca ilişkin sunulan suların dezenfeksiyonu önemlidir. Normal dönemde İnsani Tüketim Amaçlı Sular Hakkında Yönetmelik ile Dezenfeksiyon Teknik Tebliğine göre tüm yerleşim yerlerinde suların dezenfeksiyonu aksatmadan sürdürülmelidir.
- Su kesilmesi sırasında şebeke borularında periferde yüksek ana boruda düşük basınç nedeniyle geri emilim gerçekleşir. Bu durumda, şebekede ve evdeki su tesisatlarında kirlenmeler birikir.
- Su yolu ile 80’den fazla farklı hastalık etkeni mikroorganizma bulaşabilir. Sulardan kaynaklanan hastalıklar her yaş grubundan insanı etkileyebilir.
- Su kesilmelerine karşı ev içi şartlarda depolama yapanlar, her kullanımdan sonra kapları %1 lik klorlu su ile yıkamaları önerilir
- Su kesintileri dağıtım sisteminde ara depoların olduğu gibi evlerin depolarının da kirlenmesine yol açar. Sağlık Bakanlığınca önerildiği gibi kesinti olmadığı zamanlarda **6 ayda bir, kesinti zamanlarında 3 ayda bir** temizlenip dezenfekte edilmelidir (12).
- Su kesintilerinde kuyu sularının kullanımına eğilim artar. Bu suların dezenfekte edilmeden içilmesi ve kullanılması önerilmez. Acil durumlarda suların kaynatılarak tüketilmesi önerilebilir.
- Kesintilerde halk sağlığı kuruluşlarının kontrolü önemlidir.

Kaynaklar

1. HUNTER PR, MACDONALD AM, CARTER RC (2010). Water Supply and Health. Plos Medicine. 7(11); 1-29
2. HOWARD G, BARTMAN J (2003). Domestic Water Quantity, Service Level and Health. Geneva: World Health Organisation, Available: http://whqlibdoc.who.int/hq/2003/WHO_SDE_WSH_03.02.pdf. Erişim, Şubat 2018.
3. Data 360 (2010) Average water use per person per day. Available: http://www.data360.org/dsg.aspx?Data_Set_Group_Id=757 Erişim, Şubat 2018
4. Thompson j, Porras I T, Wood E, James K. Tumvine M, R. Mujwahuzi, Munguti Katui-Katua and Nick. Johnstone. WATER USE IN EAST AFRICA : Waiting at the tap: changes in urban water use in East Africa over threedecades. Environment and Urbanization 2000; 12(2): 37-52
5. TÜİK. (2015). Haber Bülteni: Belediye Su İstatistikleri 2014 <http://www.tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=18779>
6. KARAKUŞ CB, YILDIZ S, CERİT O (2010) Sivas kent içme suyu şebekesindeki su kayıpları ve kayıp oranını azaltma çalışmaları. S.Ü. Müh.-Mim. Fak. Derg., c.25, s.1,
7. ŞENDİL U, (1999), İçmesuyu Şebekesindeki Su Kayıpları” Su Ve Kanalizasyon Sempozyumu, Aski, Ankara, s. 49-54.
8. İSKİ (2015). Su kesintileri neden yaşıyor? <http://www.iski.istanbul/web/tr-TR/kurumsal/haberler/haberler-detay/su-kesintileri-neden-yasaniyor>. Erişim, Şubat 2018
9. Güler Ç. Su kesintisi yapılan illerde alınması gereken önlemler. Özgür Doruk Çevre Dizisi:6. Yazıt Yayıncılık, Ankara 2014.
10. SAĞLIK BAKANLIĞI (2008). Su ve Sağlık: İçme Suları Rehber Kitabı. Halk Sağlığının Korunmasına Yönelik Su alanındaki Mevzuatın Uyumlaştırılması ve Uygulanmasında Sağlık Bakanlığının Güçlendirilmesi” Eşleştirme Projesi. TR 04-IB-EN- 04, Ankara, s. 19-27
11. Türk Tabipler Birliği TTB, Halk Sağlığı Kolu (2016). Elbistan Su Kaynaklı Salgını. http://www.ttb.org.tr/halk_sagligi/2016/08/29/elbistan-su-kaynakli-salgini/ Erişim: Şubat 2018
12. Türk Mikrobiyoloji ve İnfeksiyon Hastalıkları Derneği (2016). Su Kesintileri ve enfeksiyon riskleri. www.klimik.org.tr/bilgi-merkezi/su-kesintileri-ve-infeksiyon-riskleri/ Erişim, Şubat 2018
13. SAĞLIK BAKANLIĞI (2018). Su Kesintisinde Dikkat Edilmesi Gerekenler. <http://cevresagligi.thsk.saglik.gov.tr/su-guvenligi/sebekte-sulari/> Erişim, Şubat 2018

Water Disruption in the City

Erkan Pehlivan*

An easily accessible water source is the flow of water through in the house. At the beginning of the year 2000, only 52% of the population had pipe water system at home in the world. The mains water losses are caused by water leaks in pipelines, unauthorized connections and faulty water meters. According to the results of researches made in various dates; The United States has found water leaks at 33% in Boston, 24% in the UK, 51% in India, 49% in Bangkok, the capital of Thailand, and 12% in Munich, Germany. In Turkey, the country is estimated to be approximately 45% water leakage (6).

Causes of water interruption in cities (8,9): There is no desired water interruption in settlements where water supply is provided by the pipeline system. However, from time to time there may be general or local water interruptions for various reasons. According to the examinations made experienced, the main reasons for the short interruptions are that;

1. Local Faults
2. Energy interruptions
3. Line losses due to construction activities
4. Planned studies

Precautions to be taken during water cutting (9,10):

- During the water cut-off, re-absorption occurs due to low pressure in the main pipes and the high pressure at the periphery. In this case, pollutants accumulate in the mains and in the household water systems.
- More than 80 different disease-affecting microorganisms can be transmitted by water. Diseases caused by water can affect people from all age groups.
- Those who store in house conditions against water cuts are advised to wash the containers with 1% chlorine water after each use
- Water interruptions lead to contamination of the warehouses of the houses as well as intermediate storage facilities in the distribution system. As recommended by the Ministry of Health, it should be cleaned and disinfected once every 6 months when there is no interruption and every 3 months when interruption occurs (12).
- Control of Department of Public Health organizations is important at times.

* Prof.Dr., İnönü University Medical Faculty Public Health Department

Su Baskınları ve Sağlık

Esmâ Aksu*

Su baskınları dünyadaki doğal felaketlerin yaklaşık %40 'ını oluşturur ve doğal felaketlerden ölümlerin yaklaşık yarısı su baskınları nedenlidir. Son yıllarda küresel ısınmanın etkisiyle artan ve artması beklenen doğal afetler; artan nüfus, çarpık kentleşme gibi yerel faktörlerin etkisiyle yerleşim yerlerini tehdit etmektedir. Bu nedenle çok sayıda can ve mal kaybı meydana gelmektedir.

Su baskınlarının toplum sağlığı açısından etkileri; kısa dönemde etkili olan kaza ve yaralanmalar, ardından endemik etkenlerin etkisiyle gelişen bulaşıcı hastalıklar ve etkisi daha uzun sürede ortaya çıkan ruh sağlığı üzerine etkileri olarak üç başlıkta toplanabilir.

Yerel düzeyde çalışmalar yapılarak su baskını riski olan yerler belirlenmelidir. Bu çalışmaların sonucunda önleme ve rehabilitasyon çalışmaları planlanmalıdır. Çok sektörlü ve sektörler arası çalışma gerektiren bu konuda birimlerin birbiriyle koordinasyonu çok iyi olmalıdır. Toplum su baskını geliştiğinde sağlık açısından gelişebilecek riskler ve önlemleri hakkında bilgilendirilmelidir. Bu konuda verilecek en önemli eğitim başlığı kuşkusuz temel hijyen eğitimidir. Sağlık personeli olası bir su baskınında gerçekleşebilecek sağlık sorunları hakkında bilinçlendirilmeli, uzun sürede gelişebilecek ruhsal etkiler açısından uyanık olmalıdır. Toplum sağlığı merkezleri, aile hekimleri, toplum ruh sağlığı merkezleri su baskınına maruz kalan halkı bu açıdan uzun süreli takip etmelidir.

Flooding and Health

Esma Aksu*

Water raids account for about 40% of natural disasters in the world and about half of deaths from natural disasters are caused by floods. Natural disasters which are increased and expected to increase more due to global warming in recent years, the growing population and the distorted urbanization. For this reason, many lives and property loss occurs.

Effects of floods in terms of community health can be summed up in three categories as short-term accidents and injuries followed by infectious diseases caused by endemic factors and effects on longer-term mental health effects.

Locations for flooding risks should be identified by working at the local level. Prevention and rehabilitation work should be planned as a result of these studies. Multi-sectoral and cross-sectoral work is required and coordination between the units should be very well. The community should be informed about the risks and their precautions that may develop in terms of health when the water flood occurs. The most important training topic in this regard is undoubtedly basic hygiene education. Health personnel should be aware of the possible health problems that may occur in a possible flood and be alert to the long-term mental effects. Community health centers, family physicians, community mental health centers should follow the flood victim for a long time due to mental effects.

Kent ve Konut Havalandırması

S. Yeşer Aslanoğlu*

Hava kirliliği, gelişmişlik düzeyi fark etmeksizin tüm ülkelerin toplum ve çevre sağlığını direkt olarak etkileyen en önemli sorunlardan birisidir. Epidemiyolojik çalışmalar, solunum ve kardiyovasküler sistemlerle ilgili hastalıkların ve birçok kanser türünün gaz, biyoaerosol ve partikül madde (PM) kaynaklı hava kirliliği ile net bir şekilde ilişkili olduğunu ortaya koymuştur. PM'nin solunabilirliği, solunum sisteminin derinlerine nüfuz edebilirliği ve en önemlisi kimyasal içeriği boyut dağılımına göre değişim göstermektedir. Yeterli güneş ışığının varlığında ortamdaki uçucu organik bileşikler (UOB), azot oksitler ve karbonmonoksit gibi gaz fazlı kirleticilerin geçirdiği kimyasal reaksiyonlar sonucu ozon ve ikincil PM oluşabilmektedir. Ortam havasının kompozisyonuna ve bireysel maruziyetin şiddetine göre göz ve solunum organlarında meydana gelen tahrişten, oksidatif stres altında kalan hücre içinde enflamasyon oluşumuna ve hatta kalıcı DNA hasarına kadar farklı tepkiler gelişebilmektedir. İnsanların yaşamlarının oldukça önemli bir bölümünü ev, iş yeri, okul, alışveriş merkezi, restoran ve toplu taşıma araçları gibi kapalı mekanlarda geçirmeleri sebebiyle dış ortam kadar iç ortam hava kalitesi de hayati öneme sahiptir. Son yıllarda yapılan çalışmalar iç ortam havasının dış ortam havasından 5 ila 100 kat arasında değişen oranlarda daha kirli olduğunu göstermektedir. Kirliliğin oluşumunda ve kalıcı hale gelmesindeki temel neden iç ortam aktiviteleri olmakla birlikte, iç/dış havalanma oranına bağlı olarak dış ortam hava kalitesi ve Isıtma, Havalandırma ve İklimlendirme (HVAC) sistemlerinin çalışma verimleri de oldukça etkilidir. İç ortam aktivitelerini ve insan faaliyetlerini minimize etmek ve/veya dış ortam hava kalitesini geliştirmek mümkün olmadığında havalandırma yapmak tek başına çözüm sağlayamamaktadır. Bu gibi durumlarda iç ortam hava temizleyicileri makul bir seçenek olarak karşımıza çıkmaktadır. Gelişmiş ülkelerde özellikle son 50 yıllık süreçte hava temizleyicilerin kullanımı oldukça yaygınlaşmıştır. Genel olarak PM kaynaklı kirliliğin filtreleme ile giderimi amaçlansa da gaz fazlı kirleticiler için geliştirilen kimyasal ve fiziksel süreçleri barındıran cihazlar son yıllardaki popüler çalışma konuları haline gelmiştir. İnsan sağlığının iyileştirilmesine yönelik geliştirilen bu tip cihazlar için temel eksiklik saha performans testleridir. Ayrıca enerji tüketimi ve sarf malzeme ihtiyacı da geliştirilmeye açık önemli konulardır.

Anahtar Kelimeler: İç Ortam Hava Kalitesi, HVAC, Hava Temizleyici, Aerosol & Gaz Fazlı Kirleticiler

Urban and Residential Ventilation

S. Yeşer Aslanoğlu*

Air pollution is one of the most significant issues which directly affects public and environmental health of all countries regardless of their level of development. Epidemiological studies have revealed that pulmonary and cardiovascular systems related diseases and many cancer types are clearly associated with gas, bio aerosol and particulate matter (PM) originated air pollution. Respirability, penetrability to the depths of respiratory system and most of all, chemical content of PM varies with the size distribution. Ambient volatile organic compounds (VOC), nitrogen oxides, and carbon monoxide may contribute ozone and secondary PM formation via chemical reactions with the presence of solar irradiance. Depending on the ambient air composition and personal exposure severity, varied responses may arise ranging from eye and respiratory organ irritation to inflammation formation in the oxidatively stressed cell to even permanent DNA damage. As well as outdoor, indoor air quality is vital since people spend a considerable part of their lifetime in indoor environments like homes, offices, schools, shopping malls, restaurants, vehicles etc. Recent studies indicate that indoor air is polluted at a rate of 5 to 100 times more than outdoor air. As well as indoor activities are the main reasons, outdoor air quality related in/out ventilation rate and operating performance of Heating, Ventilating, and Air Conditioning (HVAC) systems have crucial effects on formation and persistence of the pollution. Merely ventilation cannot provide a solution if it is impossible to minimize indoor and/or human activities and improve outdoor air quality. In such cases, indoor air cleaners are reasonable options to utilize. Air cleaner usage became quite prevalent among especially developed countries, in last 50 years. Although the general aim on air cleaning is tend to filter PM originated pollution, in recent years developing devices including chemical/physical processes for the gas phase pollutants became more popular research topics. Field performance tests are the main deficiencies for such devices developed in order to enhance human health. Furthermore, energy consumption and consumable needs are open issues to be improved.

Keywords: Indoor Air Quality, HVAC, Air Cleaner, Aerosol & Gaseous Pollutant

Kent Gürültüsü ve Okul Başarısı

Belgin Yıldırım*

Teknolojinin hızla gelişmesi, çok çeşitli alanlarda insanların yaşamlarını olumlu yönde etkilerken, beraberinde getirdiği olumsuzluklar da etkisini göstermektedir. Bunlardan biri hiç şüphesiz gürültüdür. Gürültü okul çağı çocuklarının ve gençlerin yaşam kalitesini etkileyen önemli bir çevresel faktördür. Okul çağı çocuklarının ve gençlerin yaşam alanlarında gürültü farklı şekillerde kendini göstermekle birlikte, kentsel ortamlarda gürültünün çeşitliliği ile boyutu ihtiyaçlar ve fonksiyonlara göre daha da artmaktadır. Okul çağı çocuklarının ve gençlerin psikolojik ve fizyolojik sağlığını olumsuz yönde etkileyen gürültü; son yıllarda dünyanın her tarafında, özellikle büyük yerleşim birimlerinde çok önemli bir çevre sorunu haline gelmiş ve çoğu yerde kirlenme boyutlarına ulaşmıştır. Gürültü kirlenmesinin birçok sebebi olmakla birlikte, esas sebepler çevre sorunlarının genel sebepleri olan; hızlı nüfus artışı, çarpık şehirleşme, çarpık sanayileşme ve trafiktir. Özellikle çocuklar, yetişkinlere göre gürültüye karşı daha fazla savunmasızdır. Çünkü onların akustik çevreyi seçme ve kontrol etme yetenekleri sınırlıdır. Gürültülü kirliliğinin özellikle işitme duyusu ve dil gelişimini henüz tamamlanmamış olan çocukları olumsuz etkilemektedir. Gürültü kirliliği okul ortamı içerisinde öğrenmeyi engelleyen, okul çağı çocuklarının ve gençlerin sağlığını fizyolojik ve psikolojik olarak etkileyen oldukça önemli bir sorundur. Bu sorunların çözülmesinde katkı sağlayan meslek gruplarından biri de okul hemşireleridir. Okul hemşirelerinin, öğrencilerin sağlığına ve eğitim kalitesine etkilerinden dolayı gürültü koruma programlarından da sorumludur. Okul sağlığı hemşiresi bu konularda da çalışmalarını yürüterek okul ortamındaki gürültüsünün hesaplanması ve azaltılmasına yönelik olarak öğrencilere ve okul çalışanlarına eğitim yapar. Aynı zamanda yöneticiler ile birlikte okuldaki gürültünün azaltılmasına yönelik katkılarda bulunur.

Anahtar Kelimeler: Kent gürültüsü, okul başarısı, çocuklar, gençler, okul çağı

City Noise and School Success

Belgin Yıldırım*

The rapid development of technology not only results in positive effects on human life in various areas but also brings negative impacts. One of them is undoubtedly noise. Noise is the most significant environmental factor affecting the life quality of school children and young people. It manifests itself in various ways in living spaces of school children and young people. Diversity and level of noise in urban sections increase commonly with the needs and functions. Noise that affects psychological and physiological health of school children and young people has become considerably important environmental problem especially in big urbanized areas and it has reached pollution levels in most regions. Although there are lots of reasons for noise pollution; being general causes of environmental problems, rapid population increasing, disorganized urbanization, disorganized industrialization and disorganized traffic are main reasons. Especially children are more vulnerable to noise than adults. Because, they are limited ability to select and control of the acoustic environment. Especially noisy pollution negatively affects children whose hearing and language development are not yet complete. Noise pollution is a very serious problem that prevents learning in the school environment and affects human health physiologically and psychologically. One of the occupational groups contributing to the resolution of these problems is school nurses. School nurses' are responsible for hearing conservation education programs due to its effects on students' health and education quality. The school health nurse also conducts their work in these subjects to train students and school staff to calculate and reduce noise in the school environment. The school health nurse also works in these matters. She is educate students and school staff to calculate and reduce noise in the school environment. Together with the managers, they also contribute to the reduction of the noisy school

Key words: City noise, school success, children, teenagers, school age

* Associate Professor, Adnan Menderes University Nursing Faculty Public Health Nursing Department

Kent ve Evsizler (Risk Değerlendirme, Morbiditeler ve Ölümler)

Gülay Yılmazel*

Günümüzde 1.6 milyar kişinin yeterli barınmadan yoksun olduğu tahmin edilmektedir. Kökenini sosyal güvenlik ağındaki açıklardan ve artmış kentleşmeden alan barınma gereksinimi ulusal ve uluslararası bir kriz haline dönüşmüştür. Evsizler toplumun en dezavantajlı gruplarından birini temsil eder. Yoksulluk, işsizlik, yetersiz aile desteği, sosyal yalıtım, ruhsal hastalıklar, alkol ve madde bağımlılığı kentsel evsizliği kalıcı hale getiren önemli faktörlerdendir. Evsizlik bireyleri ailelerinden, arkadaşlarından ve toplumdan izole eder, riskli sağlık davranışları ve birden fazla kronik sağlık sorunları ile savunmasız bırakır. Kentsel evsizlerde mortalite ve morbidite oranları genel topluma göre daha yüksektir. Ağız ve diş hastalıkları, beslenme bozuklukları, Hepatitler, nörolojik hastalıklar, tüberküloz ve HIV/AIDS, zoonotik ve vektöriyel hastalıklar, cilt enfeksiyonları evsizlerde sık görülen sağlık sorunlarıdır. Kentsel evsizlerde ölümlerin tıbbi sorunlardan ve dışsal faktörlerden (zehirlenme, trafik kazaları, intihar, cinayet vb.) kaynaklandığı belirtilmektedir. Evsizlik sorununun kentlerde toplumsal boyuta ulaşması hükümetleri harekete geçirmiş ve yasal düzenlemeleri gerekli kılmıştır. OECD ve Avrupa ülkelerinde kentsel evsizlikle mücadelede önerilen yaklaşımlar ulusal düzeyde bir evsizlik programının oluşturulması, ulusal ve bölgesel stratejilerin belirlenmesi, barınma seçeneklerinin geliştirilmesidir.

Anahtar Kelimeler: Kent; evsizler; risk değerlendirme; morbiditeler; ölümler

Urban and Homeless People (Risk Appraisal, Morbidities And Mortalities)

Gülay Yilmazel*

Today, it is estimated that 1.6 billion people lacks adequate housing. Housing need has turned into a national and international crisis which is originated from deficits in social security net and increased urbanization. Homeless people represent one of the most disadvantaged groups in society. Poverty, unemployment, inadequate family support, social isolation, mental illness, alcohol and substance abuse is one of the important factors that make urban homelessness as permanent. Homelessness isolates individuals from their families, friends and society and leave them vulnerable with risky health behaviors and multiple chronic health problems. The mortality and morbidity rates of urban homeless is more likely higher than the general population. Oral and dental diseases, nutritional disorders, hepatitis, neurological diseases, tuberculosis and HIV/AIDS, zoonotic and vector-borne diseases, skin infections are common health problems in homeless people. It is stated that deaths among urban homeless result from medical problems and external factors (such as poisoning, traffic accidents, suicide, homicide, etc.). Due to reaching the social dimension, the problem of homelessness in urban areas has mobilized governments and made necessary legal arrangements. The proposed approaches in OECD and European countries to combat urban homelessness is that creating homelessness program in national level, determining national and regional strategies, improving housing options.

Key words: Urban; homeless people; risk appraisal; morbidities; mortalities

Varoşlar Kent Ortası Sefalet Yuvaları

Egemen Ünal*

1- Şehirleşme ve Şehirlileşme

Şehirlerin ve şehirlerde yaşayan insan sayısının artması şeklinde tanımlanabilecek şehirleşme kavramı, 18. ve 19. yüzyılda şekillenen sanayileşme ile ivme kazanmış evrensel bir süreçtir. Bu süreç toplumsal yapıda meydana gelen bir takım ekonomik, sosyal, teknolojik, kültürel ve siyasal değişimler sonucu bireylerin yaklaşımlarını ve davranışlarını değiştirme gücüne de sahiptir. Bunun yanında şehirlileşme ise bizzat şehirde yaşayan bireylerin sosyal düzenlerini, sosyal ilişkilerini ve hayat tarzlarını bünyesinde barındıran bir olgudur.

Şehirleşme, kırsaldan göçen her bireye yeni bir hayat sunar. Ekonomik, kültürel ve sosyal bir dönüşüm yaşayan göçmenler şehir hayatına dâhil olduklarında eski mesleklerini ve statülerini kaybetmektedir. Öte yandan şehirleşme, bireylere sosyal hareketlilik katarak onların hayat standardını da yükseltmektedir. Böylece bir yandan standartların yükselmesi olumlu bir gelişme olarak karşımıza çıkarken diğer yandan alışkanlıkların değişmesi psikososyal problemler doğurur.

Kırsaldaki aile ve akrabalık bağlarının şehirde güçsüzleşmesi, bireyler-arası ilişkilerde var olan mesafeli ve resmi tutumlar, şehirle bütünleşme sürecinde yaşanan aksaklıklar bahsi geçen problemlerin kaynağı olarak gösterilebilir. Bu sayılan problemler sonucunda yaşanan kültürel dönüşüm, göç eden bireylerde huzursuzluk, yalnızlık, umutsuzluk, suç eğilimi, alkol, sigara ve uyuşturucu benzeri madde kullanımı gibi sosyal ve psikolojik problemler doğurmaktadır.

Göç sonrası fiziki ve sosyal çevrede yaşanan değişim, kırsala oranla şehirde sunulan yüksek hayat standardı göçmenlere ilk bakışta görece bir refah sağlamaktadır. Fakat şehirde ikamet sürecinin uzaması sonucunda var olan kaynakların azalması, karşılanması gittikçe zorlaşan yeni istekler doğurmakta bu da göçmen bireylerde yoksunluk ve yoksulluk duygusu oluşturmaktadır.

2- Türkiye'de Durum

Batı şehirleşmesinin aksine Türkiye'de şehirleşme 1950'li yıllarda başlamıştır. Üstelik Türkiye örneği göz önüne alındığında yaşanan hızlı şehirleşme süreci, sanayileşme unsurundan bağımsız gelişmiştir. Bu yüzden Batı örneklerinde şehirleşme ile şehirlileşme birlikte gelişiyorken Türkiye'de önce şehirleşme, ardından şehirlileşme gerçekleşmektedir.

Şehirde yaşayan bireylere nazaran göçmenlerin eğitim düzeyindeki düşüklük, şehre özgü işler konusundaki deneyimsizlik, uzmanlaşma eksikliği, kültürel farklılıklar gibi etmenler göçmenlerin şehir hayatı ile uyumunu zorlaştırmaktadır.

Türkiye'de nüfus artış hızı 1940'lı yılların sonuna kadar durgun bir seyir göstermiştir. 1950'li yıllardan itibaren ise nüfus artış hızında gözle görülür bir artış olmuş, bu artış ise nüfusun kırsaldan şehre doğru hareketlenmesine yol açmıştır. Bölge ve dönem bazında çeşitli farklılıklar gösterse de genel olarak kırsalın görece geri kalmışlığı ve şehir hayatının cazibesi şehirleşme sürecini tetikleyen faktörlerdendir.

Tarımda yaşanan makineleşme, toprak dağılımının dengesizliği, miras yoluyla bölünen tarım arazileri

*Toplum Sağlığı Merkezi, Cizre

kırsal nüfusta işsizliği tetiklemiş ve bunun yanında eğitim, sağlık, eğlence gibi temel sosyal ihtiyaçlar karşılanamamış veya yetersiz oranda karşılanmıştır. Böylece işsizlik ve sosyal ihtiyaçların karşılanmasındaki yetersizlik göçün itici nedenleri olmuştur.

Ayrıca ulaşım ve haberleşme alanındaki gelişmeler de göçü etkileyen unsurlardandır. Özellikle karayolu ağının gelişmesi, taşımacılık faaliyetindeki yenilikler ve kitle iletişim araçlarının yaygınlaşması şehir hayatının imkanlarını ve çekici yönlerini kırdan yaşayan nüfusa göstermiş ve bu bireylerin şehre yönelmesini sağlamıştır. Bunlara ek olarak sanayileşme, eğitim, sağlık ve ekonomi alanında üretilen politikalarda sağlanan ilerleme, şehirlerin çekiciliğini artmıştır.

3- Türkiye'de Gecekondu-Varoşların Ortaya Çıkışı ve Nedenleri

Bir gecede çok çabuk kurulan barınaklar için kullanılan gecekondu kavramı 1940-1950 yılları arasında sıklıkla kullanılmaya başlanmıştır. Büyük oranda kırdan kente göçen bireylerce inşa edilen bu gecekondu sıklıkla sıkışık ve geniş kümeler halinde şehrin çeşitli yerlerine yayılarak gecekondu bölgelerini oluşturmuştur.

Gecekondu: İmar ve belediye yasalarına/kurallarına aykırı olarak, kentlere göç eden kırsal/kentsel nüfusun kendilerine ait olmayan topraklar üzerinde, kısa zamanda, kaçak olarak yaptığı sağlık ve barınma koşullarına uygun olmayan konutlardır.

Şehirlere gelen göçmenler, gecekondu mahallelerine yerleşmekte, üstelik kendilerinden sonra göçen bireylere özellikle konut edinme ve iş bulma konusunda yardımcı olmaktadır. Kurulan bu yakınlık ile mevcut yerleşik göçmenlerin yabancılaşmasının ve yalnızlık hissetmelerinin önüne geçilmekte, oluşturulan memleketçilik bilinci de dernekler üzerinden kurumsallaşmaktadır.

Ancak geçim sıkıntısı, umutsuzluk, yalnızlık, dışlanma, diğer bireylere karşı güvensizlik gibi duygularla hareket eden göçmenler yaşadıkları bölgeyi uyuşturucu, fuhuş, yüksek suç oranları gibi psikopatolojik davranış özelliklerinin hâkim olduğu bir yere dönüştürmekte, bu da şehir kültürü içinde bir "yan ya da alt kültür" meydana getirmektedir.

Oluşan bu yan ya da alt kültürün yer aldığı bölge varoş olarak adlandırılmaktadır. Her dönemde "sorun" gözüyle görülen ve temelinde göç olgusunun yattığı varoş kavramı ülkemizde II. Dünya Savaşı sonrası dönemde yaşanan siyasi sosyal ve ekonomik nedenlerle doğmuştur. Göçün nedenleri arasında şunlar gösterilebilir:

- Nüfus artış hızındaki yükseliş,
- Tarımın makineleşmesi ile iş gücünün kırsaldan kente kayması,
- Plansız sanayileşme,
- Miras yoluyla toprakların bölünerek verimsizleşmesi,
- Toprak reformunun yapılamaması,
- Hazine arazilerinin iyi değerlendirilememesi,
- Doğal afetlerin sıklığı ve önlem alınamaması,
- Konut kiralının düzenlenememesi,
- Sağlık, beslenme, eğitim, ulaşım vb. olanakların kırsalda yetersiz, dengesiz ve denetimsiz oluşu ve bu duruma yönelik bir çözüm bulunamaması,
- İş olanaklarının fabrikalar ve devlet kurumları aracılığıyla yalnızca şehirde sunulması,
- Plansız ve çağın gerisinde kalmış kentleşme anlayışı,
- Doğu ve Güneydoğu'da çözümlenemeyen siyasi içerikli olaylar, psikolojik baskı, şiddet, yoksulluk, mesleksizlik, eğitimsizlik vb.

4- Varoşlarda Sağlık Sorunları

Varoşlara göç eden bireyler bulabildikleri en ucuz konutlara yerleşmekte, bu durum da zaten sosyal ve psikolojik olarak çöküntü yaşayan göçmenlerin sorunlarını derinleştirmektedir. Özellikle bu bölgedeki altyapı eksiklikleri, konut koşulları ve çevre sorunları artan nüfus ile derinleşmiştir. Yine bu dönemde göçmenlerin sahip olduğu yüksek doğurganlık oranı, yabancılık, güvensizlik, önyargı ve tutuculuk aile planlaması gibi kimi sağlık hizmetlerinden yararlanmalarını engellemiştir. Yeni göç eden ailenin sağlık örgütlerince tespitinin gecikmesi, bilinçsizlik, eğitimsizlik, yoksulluk, yabancılık ve sağlık hizmetlerindeki yetersizlikler ise bu bireylerin temel sağlık hizmetlerine ulaşımını engellemiş, bu durum söz konusu bireylerin önlenabilir sağlık riskleriyle karşı karşıya kalmalarına neden olmuştur.

Bu süreçten en çok çocuklar, yaşlılar ve gebeler gibi risk grupları etkilenmiştir. Sağlık personeli gözetimi olmaksızın yaşanan doğumlar, doğum öncesi ve sonrası bakım hizmetlerinin yetersizliği, anne-bebek ölümleri, bunların yanında akraba evlilikleri sonucunda doğuştan sakatlıklar, beslenme bozuklukları, ishaller hastalıklar sonucunda gelişen enfeksiyon gibi problemler gecekondular bölgesinde şehirlere nazaran daha yaygındır.

Kendine has dinamikleri ve yaşam koşullarından ötürü gecekondular bölgesinde yaşayan bireyler kent merkezinde yaşayanlara göre daha çok risk altındadır. Bu risk ise özellikle yeni göç eden bireylerde ve çocuklarda daha yüksektir. Sayılan tüm bu sorunların çözümü için uzun soluklu ve sabırlı çalışmalar gerekmektedir. Bu kapsamda kalıcı ve gerçekçi politikalar üretilerek, sebeplerin köküne inecek çok yönlü uygulamalar geliştirilerek, temel düzeydeki sağlık hizmetlerini kesintisiz, eksiksiz, hızlı ve etkin bir biçimde sunabilecek sağlık kuruluşları oluşturularak ve tüm bu hizmetlerden ayırım gözetilmeksizin tüm yerel halkın faydalanmasını sağlayarak kalıcı çözümler bulmak mümkündür.

5-Varoşlarda Var Olan Sorunlar ve Sağlık Etkileri

Suç, Yoksulluk, Şiddet, Sosyal dışlanma, Kirlilik, Kötü barınma koşulları, Karşılanamayan gereksinimler, Evsiz insanlar ve göçmenler, Sağlıksız yerleşim planlaması, Eşitsizlik

6-Şırnak Örneği

7-Sağlıklı Kentler İçin Gereklilikler

Sağlıklı ve güvenli şekilde planlanmış inşa edilmiş/yapılandırılmış çevre, sağlığın sosyal belirleyicilerini olumlu yönde etkiler.

Barınma Koşulları, Yerel Gıda Ürünlerine Ulaşım, Beslenme Şekilleri, Hava ve Su Kalitesi, Yeşil Alan ve Parkların Korunması, Fiziksel Aktivite Düzeyleri, Sosyal ve Kültürel Yaşamları, Sağlık Sorunlarının Önlenmesi

Slums (Poverty in the Middle of Cities)

Egemen Ünal*

The term of urbanization, which can be defined as the increase in number of cities and townsmen, is an international process that accelerated by industrialization which has been shaped on 18th and 19th century. This process also has power to convert approaches and behaviors of individuals which resulted from several alterations such as economic, social, technologic, cultural, politic etc. on social structure. Urbanization on Turkey started in the 1950s in contrary with Western Countries. In Western samples, urbanization improves with townsmanization simultaneously whereas In Turkey townsmanization follows urbanization. The term of suburb, which is always seen as "problem," emanated from politic, social and economic reasons occurred after the Second World War.

As compared to urbans, borns without medical attention, insufficient nursing services, maternal-infant mortality, disabilities stemming from kin marriages, nutrition disorders, infections based on diarrheal diseases etc. are more common in slums.

It is possible to find permanent solutions with creating permanent and realistic policies, improving versatile implementations, constituting healthcare organizations which can serve baseline health services continuously, definitively, quickly and operatively and also with providing all local residents with being benefitted from all these services without any restriction.

* Community Health Center, Cizre/Şırnak

Yaşlanan Dünyanın Yalnız Aktörleri; Yalnız Yaşlılar

Betül Fırcı*

Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) yaşlılığı “çevresel faktörlere uyum sağlama yetisinin giderek azalması” olarak tanımlamaktadır. Yaşlanma, önlenmesi mümkün olmayan kronolojik, sosyolojik, biyolojik ve psikolojik boyutlu bir gerilemedir(Dağhan, Arabacı, Ve Hasgül 2017) (Ardahan, 2010). 65 yaş ve üzeri kişiler DSÖ tarafından, ‘yaşlı’ olarak kabul edilmektedir. Günümüzde sağlık alanındaki bilimsel ve teknolojik gelişmeler ile geliştirilen yeni tanı ve tedavi yöntemleri, hastalıkların önlenmesi, erken dönemde tedavinin sağlanması ölüm hızını azaltmada etkili olmuştur. Bütün bunların sonucunda beklenen yaşam süresi uzamış, toplam nüfus içinde 65 yaş ve üzerindeki nüfus artmıştır(Ardahan, 2010)). Demografik açıdan yaşlılık şu şekilde sınıflandırılmaktadır.

- Genç (Erken) Yaşlılık: 65-74 yaş arasını kapsar
- Orta Yaşlılık: 75-84 yaş arasını kapsar.
- İleri Yaşlılık: 85 yaş ve üzerini kapsar (Aslan ve Hoccoğlu 2017).

2016 yılında dünya nüfusunun % 8,7’sini yaşlı nüfus oluştururken, bu oran Türkiye’de %8,3’tür. Ülkemizde 2012 yılında 5 milyon 682 bin 3 olan yaşlı nüfus, son beş yılda %17,1 artarak 2016 yılında 6 milyon 651 bin 503 kişiye ulaşmıştır. 2016 yılında yaşlı nüfusun %43,9’unu erkek nüfus, %56,1’ini kadın nüfus oluşturmuştur(TUİK,2016).

Yalnızlık, bireylerde sevgi, şefkat, bağlanma, değerli olma gibi duygusal ihtiyaçların karşılanmaması ve güvenilir ilişki eksikliği sonucu sosyal ilişkilerin yeterli düzeyde gerçekleştirilememesi durumlarında ortaya çıkan bir duygudur(Kılavuz, 2005).

Hızlı nüfus artışı, endüstrileşme ve kentleşme, konutların küçülmesi, iç ve dış göçler nedeniyle çekirdek aileye dönüşüm, eşin ölümü, çocukların evden ayrılmaları, gençlerin yaşlılığa bakış açısı, kuşaklar arası iletişim bozuklukları, yaşlı bireyler için yalnızlık gibi önemli bir sorunun ortaya çıkmasına sebep olmaktadır(Bahar, Bahar ve Savaş 2009).

Ayrıca emeklilik dönemi sonrasında iş yaşamından uzaklaşma, eski sosyal ilişkilerin azalması, arkadaş çevresinde yaşanan kayıplar, sosyal çevreden yavaş yavaş uzaklaşma eğilimi, günlük hayattaki üretkenliğin azalması ile yaşlılarda oluşan kendini yetersiz ve değersiz görme düşüncesinin birleşmesi yaşlı yalnızlığına neden olabilen önemli bir etkidir(Yumurtacı, 2013). TUİK 2016 verilerine göre, yaşlı nüfusun iş gücüne katılma oranı %11,9 olarak gerçekleşmiştir. Yaşlı erkek nüfusta bu oran, %19,9 iken yaşlı kadın nüfusta %5,8 olmuştur(TUİK,2016).

Yalnızlık, tüm yaşam evrelerinde ortaya çıkan ve doğrudan sağlığa ilişkin evrensel bir deneyimdir. Birçok çalışma, yalnızlık duygularının etkilenen bireylerde sağlık davranışlarını ve sağlık sonuçlarını olumsuz etkilediğini, mortalite ve morbidite için bir risk faktörü olarak tanımlandığını göstermiştir. Depresif belirtiler, kaygı, kişilik bozuklukları, psikoz, intihar, kognitif bozukluk, fiziksel aktivitede azalma, uyku kalitesinin bozulması ve kardiyovasküler sağlığın olumsuz etkilenmesi bunlardan bir kaçıdır(Ausín et all, 2018) (Jeong, and il Cho,2017).

Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi, 2016 yılı sonuçlarına göre, toplam hane halklarının %5,4’ünü, toplam tek kişilik hane halklarının ise %36’sını tek kişilik yaşlı hane halkları oluşturmuş ve toplam hane halklarının %22,5’inde ise en az bir yaşlı fert bulunmuştur (TUİK,2016).

Yalnız yaşama her zaman yalnızlık anlamına gelmemektedir. Yalnız yaşayan insanlar yalnızlık duygusu hissedebileceği gibi başkalarıyla yaşayan insanlar da yalnızlık duygusu hissedebilmektedir. Ancak yalnız yaşama yalnızlığa yol açma açısından daha risklidir (Kılavuz,2005).

Kişinin cinsiyeti, medeni hali, öğrenim düzeyi, yalnız ya da evli/çocuklarıyla birlikte yaşama durumu, sağlık durumu, kurum bakımı altında olup olmaması, eşin ya da yakınların ölümü gibi bazı durumlar yalnızlık duygusu yaşamayı yakından etkilemektedir (Bilgili,Kitiş, ve Ayaz,2012).

Yalnızlık duygusu cinsiyete göre değişkenlik gösterebilmektedir. Kadınlar genellikle erkeklerden daha uzun yaşadıkları için ve eşi vefat etmiş kadınların yeniden evlenme oranları daha düşük olduğundan dolayı kadınlar daha fazla yalnızlık hissetmektedirler (Kılavuz, 2005). Yalnız yaşayan yaşlı nüfusun %23,3'ünü erkekler, %76,7'sini ise kadınlar oluşturmaktadır. 2016 yılında yaşlı erkek nüfusun %1,1'inin hiç evlenmemiş, %83,3'ünün resmi nikahla evli, %2,9'unun boşanmış, %12,7'sinin eşinin ölmüş olduğu görülürken yaşlı kadın nüfusun %2,4'ünün hiç evlenmemiş, %44'ünün resmi nikahla evli, %3,3'ünün boşanmış, %50,4'ünün ise eşinin ölmüş olduğu görülmüştür (TUİK,2016).

Yaşlanma döneminde ileri yaş grubundaki yaşlılar daha genç yaş grubundaki yaşlılara göre daha fazla yalnızlık duygusu hissetmektedirler. Yapılan bir araştırmada 75 yaşından büyük olan yaşlıların, 65-74 yaş grubunda olanlara oranla daha fazla yalnızlık hissettikleri tespit edilmiştir. Yaşlıların bilişsel durumu ile yalnızlık hissetmeleri arasında da ilişki söz konusu olabilmektedir. Yakın akrabaların yaşlıları değerlendirdikleri bir çalışmada da, zihinsel problemi olan yaşlıların daha fazla yalnızlık hissettikleri sonucuna ulaşılmıştır (Kılavuz, 2005).

Sağlık durumu ile yalnızlık arasında da ilişkinin olduğu ileri sürülmektedir. Sağlığı bozuk olanlar, sağlıklı olanlara göre yalnızlıktan daha fazla şikayet etmektedirler. Kendilerini öznel olarak daha sağlıklı hisseden kişiler genellikle, daha çok özgüveni olan, ruhsal açıdan daha olumlu durumda, daha aktif, daha dışa dönük ve daha uyumlu kimselerdir. Bu açıdan sağlıklı olan yaşlılar genellikle sosyal etkinliklere daha çok katılmakta, arkadaş ilişkilerini sürdürmeye özen göstermekte, sonuçta can sıkıntısı ve yalnızlık duygusunu daha az oranda hissetmektedirler(Kılavuz, 2005).

Aile ortamının yaşlı için sosyal, duygusal, fiziksel iyiliğin ve ihtiyaçların en iyi karşılandığı, en sağlıklı ortam olduğu bilinmekle birlikte, günümüzün hızlı ve karmaşık yaşamındaki aile ortamı içinde yaşlı bireyin ihtiyaçlarının karşılanamadığı göze çarpmaktadır. Geleneksel toplumlarda bilginin merkezi olan yaşlı, modern toplumlarda bu görevi yerine getirememekte ve bir statü kaybına uğramaktadır. Durum böyleyken, kent hayatı yaşlıyı yalnızlaştırmakta ve çocukları ile ilişkisinde kuşak çatışmaları yaşamasına sebep olmaktadır. Bu da yaşlıların bakımını yaşlılık döneminde yaşanan en önemli sosyal sorunlardan birisi konumuna getirmektedir(Bahar, Bahar, Savaş,2009). (Ardahan, 2010) Bu bağlamda devletin sosyal alana müdahalesi sonucu ortaya çıkan, yaşlılık probleminin çözümünde profesyonel yardım vermeyi amaçlayan huzurevi adı verilen kurumlar ortaya çıkmıştır (Ardahan, 2010)

Aile yapısı araştırması sonuçlarına göre, 2016 yılında kendilerine bakamayacak kadar yaşlandıklarında çocuklarının yanında yaşamak isteyen yaşlı bireylerin oranı %40,2, evde bakım hizmeti almak isteyenlerin oranı %38,6, huzurevine gitmek isteyenlerin oranı ise %7,7 olarak gerçekleşmiştir. Fikri olmayan yaşlı bireylerin oranının ise %12,9 olduğu görülmüştür (TUİK,2016).

Aile yapısı araştırması sonuçlarına göre, 2016 yılında yaşlı bireylerin kendilerine bakamayacak kadar yaşlandıklarında huzurevinde kalmayı istemelerinin en önemli nedeni %48,9 ile çocuklarına yük olmayı istememeleri olmuştur. İkinci en önemli neden %20,2 ile huzurevlerindeki imkânların daha rahat olması, üçüncü en önemli neden ise %11,2 ile çocuklarının kendileriyle birlikte yaşamayı istememeleri olmuştur (TUİK,2016).

Aile yapısı araştırması sonuçlarına göre, 2016 yılında çocukları ile aynı evde yaşamayan yaşlı bireylerin, çocukları tarafından her zaman veya sıklıkla ziyaret edilme oranının %71,7, bazen ziyaret edilme oranının %20, nadiren ziyaret edilme ya da hiç ziyaret edilmeme oranının ise %8,3 olduğu görülmüştür (TUİK,2016). Yaşam memnuniyeti araştırması sonuçlarına göre, yaşlı bireylerin 2016 yılında en önemli mutluluk kaynağı

%64,2 ile aileleri, ikinci sırada gelen mutluluk kaynağı ise %18,1 ile çocukları olmuştur (TÜİK,2016).

Yaşlıları içinde buldukları yalnızlık duygusundan uzaklaştırabilecek bazı sosyal politikalar geliştirmek ve bu politikaları uygulanabilir hale getirmek için hedefler belirlemek gerekmektedir. Yaşlıların günlük zaman etkinliklerini örgütlemek, planlamak ve zamanlarını mutlu bir biçimde geçirmelerini sağlamak temel hedef olmalıdır. Ayrıca bu etkinlikler yaşlılarımızın fiziksel durumlarına, beklentilerine göre planlanmalı ve devamlılık arz etmelidir. Bu durumu örnekleyecek olursak;

Kadınlar ve erkekler açısından sinema ve tiyatro etkinlikleri, kitap okuma, şiir dinletileri, geziler, piknikler, çeşitli konferanslar düzenlemek, müze gezileri tertip etmek, şarkı söyleme, çalgı aleti çalma, ahşap oymacılığı ve örgü işleri, dama satranç gibi strateji ve zeka oyunları-müsabakaları düzenlemek, fiziksel açıdan yaşlıları zorlamayacak sportif faaliyetlerin öğretmen eşliğinde gerçekleştirilmesi, açık forumlar doktor ziyaretlerine ek olarak manevi destek sağlamak amacı ile psikologların ve din görevlilerinin interaktif konferanslar vermesini sağlamak ve bu faaliyetleri özellikle kimsesiz bakıma muhtaç yaşlılar adına gerçekleştirmeyi desteklemek, belirli aralıklarla yaşlıların çocuk bakım evlerini ziyaret etmelerini sağlayarak gönüllü dedelik ve ninelik yapmalarını destekleyici aracı kurumlar oluşturarak onların manevi yönden toplumda önemli bir amaca hizmet edebileceklerini göstermek vb. üretilebilecek daha pek çok sosyal politika ile yaşlılarımızın morallerini (yaşam doyumlarını) arttırarak toplumsal bütünleşmeyi sağlamak hedeflenmelidir(Yumurtacı, 2013).

Yaşlı Yalnızlığını Önleyici Politikalar Açısından; yaşlıların katılabilecekleri etkinlik sayısı arttırılmalı ve bu etkinliklerle mümkün olduğunca fazla sayıda yaşlıya ulaşmak hedeflenmelidir. Ayrıca bu faaliyetler yaşlılar açısından ücretsiz olarak gerçekleştirilmelidir. Böylelikle fırsat eşitliği de sağlanmış olacaktır. Ayrıca aynı muhitte oturan yaşlıları birbiri ile tanıştırmak ve kaynaştırmak için semt muhtarlıklarınca belirli aralıklarla semtin yaşlıları bir araya getirilmeli ve onlar için küçük toplantılar düzenlenmelidir. Böylelikle ileriye yönelik yeni dostlukların kazanılması sağlanırken, yaşlılar da aslında yalnız olmadıkları duygusu ile kendilerini daha huzurlu ve mutlu hissedeceklerdir (Yumurtacı, 2013).

Sonuç olarak artan yaşlı sayısı ile birlikte yaşlılığın getirdiği sorunlar gündeme gelmiştir. Bu sorunların başında yalnızlık gelmektedir. Geleneksel toplumlarda yaşlının aile içerisinde bakımı ön plandayken, gerek kentleşme gerekse toplum yapısının değişimi ile birlikte bu düşünce değişmiş, yaşlıların yalnız veya huzurevlerinde yaşama fikri ağırlık kazanmıştır. Bu durumdaki yaşlı bireylere destek olmak, hayatlarını kolaylaştırıcı politikalar üretmek, yalnız yaşayan ya da yalnızlık duygusu içinde olan kişinin yaşam memnuniyetini arttırmak hedeflenmelidir.

Kaynaklar

1. Ardahan, Y. D. D. M. (2010). Yaşlılık ve huzurevi. Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi, 20(20).
2. Aslan, M., & Hocaoğlu, Ç. (2017). Yaşlanma ve Yaşlanma Dönemiyle İlişkili Psikiyatrik Sorunlar. Düzce Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Dergisi, 1(1), 53-62.
3. Ausín, B., Muñoz, M., Martín, T., Pérez-Santos, E., & Castellanos, M. Á. (2018). Confirmatory factor analysis of the Revised UCLA Loneliness Scale (UCLA LS-R) in individuals over 65. Aging & mental health, 1-7.
4. Bahar, G., Bahar, A., & Savaş, H. A. (2009). Yaşlılık ve yaşlılara sunulan sosyal hizmetler. Fırat Sağlık Hizmetleri Dergisi, 4(12), 85-98.
5. Bilgili, N., Kitiş, Y., & Ayaz, S. (2012). Yaşlılarda Yalnızlık, Uyku Kalitesi Ve Etkileyen Faktörlerin Değerlendirilmesi. Turkish Journal of Geriatrics/ Türk Geriatri Dergisi, 15(1).
6. Dağhan, Ş., Arabacı, Ö. G. Z., & Hasgül, Ö. G. E. (2017). Yaşlılarda Ev Kazalarının Bilişsel Durum Ve İlişkili Faktörlere Göre İncelenmesi. Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi, 17(39), 75-95.
7. Jeong, S., & il Cho, S. (2017). Effects of living alone versus with others and of housemate type on smoking, drinking, dietary habits, and physical activity among elderly people. Epidemiology and health, 39.
8. Kılavuz, M. A. (2005). Batı Kültüründe Yaşlanma Dönemi Yalnızlık Duygusunu Azaltma ve Arkadaş İlişkilerini Geliştirme Açısından Dinî Etkilerin Önemi. Uludağ Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi, 14(2).
9. TÜİK. (2016). İstatistiklerle Yaşlılar. <http://www.tuik.gov.tr/> <http://www.tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=24644> [Erişim tarihi: 09.03.2018].
10. Yumurtacı, A. (2013). Demografik Değişim: Psiko Sosyal ve Sosyo Ekonomik Boyutlarıyla Yaşlılık. Yalova Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 3(6).

Only Actors of the Old World; Lonely Seniors

Betül Fırıncı*

Loneliness is a feeling that emerges when emotional needs such as love, compassion, attachment, and valorisation are not met in the individuals, and when social relations that result in lack of reliable relationships can not be achieved adequately.

Rapid population growth, industrialization and urbanization cause an important problem such as housing downsizing, transformation to the nuclear family due to internal and external migration, death of the spouse, separation of the children from the family, young people's point of view on aging, communication disorders between the generations, loneliness for elderly individuals.

In addition, after the retirement period, getting away in work life, the decrease in old social relations, the loss in the circle of friends, the tendency to move slowly away from the social circle, the decrease in daily living productivity and the combination of feeling worthless themselves the elderly. These are an important reason why elders feel alone themselves.

Some situations such as the gender of the person, marital status, level of education, living alone or with married / children, health status, being under institutional care, spouse or relatives' deaths are closely affecting the feeling of loneliness.

Based on the results of the year 2016, the Adrese-based Population Registration System constituted 5,4% of the total households, 36% of the total single-person households were single-age households, and 22.5% an elderly individual was found at least.

According to family structure research results, the most important reason for wanting to stay in a nursing home when elderly people are too old to look after themselves in 2016 was that 48.9% did not want to be a burden on their children. The second most important reason is that the opportunities in the rest homes are more comfortable with 20.2% and the third most important reason is that their children do not want to live with themselves with 11.2%.

According to the results of the life satisfaction survey, the elderly people became the most important source of happiness in 2016 by their families with 64.2% and the second most happening source was their children with 18.1%.

It is necessary to develop some social policies that can distract the elderly from their sense of loneliness and to set targets to make these policies viable. The main goal should be to organize and plan the daily activities of the elderly and to ensure that they spend their time happily. In addition, these activities should be planned and maintained according to the expectations of the physical conditions of our elderly people.

*Research Assistant Doctor Inonu University Medicine Faculty, Department of Public Health

Gündelikçi Kadınların Güvenliği

Birsen Ocaklı*

Gündelikçi, kentlere göç ile birlikte özellikle dar gelirli ailelerden gelen herhangi bir mesleki donanım içermeyen kadın işgücünün , büyük ölçüde kayıt dışı emek piyasasında özellikle ev hizmetlerinde çalıştığı önemli meslek kategorilerindedir. Türkiye İstatistik Kurumu'nun (TÜİK) hanehalkı işgücü verilerine göre kentli kadınların işgücü ve istihdama katılımında son yıllarda ciddi artışlar gözlenmektedir. Aslında bu artışın temelinde gündelikçi olarak çalışan ev işçileri söz konusudur. Megakentlerde istihdamdaki kadınların önemli bir kısmı toplumsal cinsiyet rolleri gereği ev içinde daha önceden geleneksel olarak yapmaya devam ettikleri bakım hizmetleri ile kayıt dışı çalışma biçimleri üzerinden istihdama katıldıkları için oran yüksek çıkmaktadır.

Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) gündelikçiliği, işçinin hizmet sözleşmesi gereğince işgörme borcunu işyerinde değil, kendi evinde işverenin denetimi altında olmaksızın yerine getirdiği bir çalışma şekli olarak tanımlar. Ev hizmetleri, çalışanın kendi evi ve kendi evi haricinde ve belirli bir ücret karşılığında yerine getirilen; temizlik yapma, çamaşır yıkama, yemek pişirme gibi günlük ev işleri anlamına gelir. Ayrıca tekstil ,dokuma ağırlıklı birtakım sektörler ile ilişkili yine kendi evinde parçabaşı düşük ücretli işler de, gündelikçi kadınların iş alanında değerlendirilmektedir. Uygarlığın yarattığı kadınlık durumunda yani toplumsal cinsiyet rolleri gereği ,bakım emeği ,sevgiye dayalı emek (Anadolu da diğerkamalık kadenalayım olarak adlandırılan)birlikte yaşadığı diğer insanlara maddi manevi çıkar gözetmeksizin yararlı olmayı içerir ki bu görünmeyen emeğin karşılığı ev kadınlığıdır ve ev kadınlığı aslında görünmeyen bir meslektir. Yani kendi evinde de " ödenmemiş ev işleri"ni yapan yine kadındır. Bu hizmetler çoğunlukla kadınlar tarafından yapılırken, iş güvenliği ve işçi sağlığı açısından diğer iş kollarından farklı özellikler taşıyan bir yapı göstermektedir. Maddi açıdan yetersizlik, özellikle her geçen gün artan sonsuz ihtiyaçlar sonucunda kadınlar, kendi özelliklerine uyabilecek bir iş kolunda kendine yer edinmeye çalışmaktadır. Emekçi kadınların eğitim düzeyi düşüklüğü ve herhangi bir iş deneyimine sahip olamamaları, toplumsal cinsiyet rollerinin kendilerine tanımladıkları ,en kolay yapabileceklerine inandıkları ev hizmetlerine yönlendirmiştir.

Gündelikçi kadınlar diğer bir deyişle ev işçileri , uzun süredir devam eden görünür olma mücadelelerine rağmen halen istedikleri insana yakışır çalışma standartlarına ulaşabilmiş değillerdir. Birtakım sivil toplum kuruluşları bu konuda destek ve çalışmalar yapmaktadır. Bu durum, kadın emeğinin toplum tarafından görünmezliğine, değersizliğine ve ev içi hizmetlerin de çoğunlukla iş artığı olarak kadınlara kaldığını göstermektedir. Kadınların hane içinde karşılıksız olarak harcadığı emeğin toplumda hak ettiği saygınlığa kavuşmasını, ev içi işlerde kadın ve erkeklerin eşit rol almasını ,ayrıca bu işi ücretli olarak yapan ev işçisi kadınların işçi olarak tanınarak yasal hakların verilmesi konusunda kararlılık devam etmektedir. Gündelikçi kadınların diğer önemli karakteristik özelliğide de toplumsal cinsiyet rolleri ile ilintili olmasıdır. Türk Tabipleri Birliği'nin açıklamasına göre gündelikçi kadınların mesleği ev işçiliği, "toplumsal cinsiyet düzeninde kadınlık rolü ile özdeşleştirilmiş günlük hayat pratikleri ve yeniden üretim halinin gerekli kıldığı hemen her türlü iş ve sorumluluğun bir piyasa değerine kavuşarak metalaşması, yani artık para karşılığı yapılmasıdır." Dolayısıyla belli bir iş tanımı olmamasından kaynaklanan iş sağlığı ve iş güvenliği, çalışma koşulları ilintili sorunlar, toplumsal cinsiyet perspektifine atıf yapılmaksızın analiz edilemez. Kadın ve erkeğin istihdama katılımında ki eşitsizlik farklı oranlarda da olsa dünya genelinde yaşanan bir sorun

* TC Sağlık Bilimleri Üniversitesi Süreyyapaşa Göğüs Hastalıkları ve Göğüs Cerrahisi Eğitim Araştırma Hastanesi, İstanbul

olarak devam etmektedir. Gündelikçi çalışan kadın ev işçileri,global olarak dünya ekonomilerinde istatistiklere eksik yansımakta,iş olarak algılanmamakta dolayısıyla enformel sektörde genellikle yasal düzenlemelere tabii olmamaktadırlar.

Gündelikçi kadınların işyerinde karşılaştıkları sorunları ,güvencesiz ve savunmasız çalışmaları, çalışma sürelerinin uzunluğu, iş yüklerinin ağırlığı, ücretlerin düşüklüğü, sosyal yardımların yokluğu, mesleki ilerleme olanaklarının yokluğu,birtakım mesleki maruziyetlerin doğurduğu sağlık problemleri olarak sıralayabiliriz. Gündelikçi kadınlarda ve ev kadınlarında birçok kimyasal maruziyeti göz ardı edilmektedir. Ev kadınlığı,geleneksel özendiriciliğine karşın aslında ciddi akciğer sorunlarına yol açan içeren bir meslektir. Sağlık sorunları ağır işler yapmalarından dolayı kas ve iskelet sistemi ile ilgili olabileceği gibi ciddi akciğer sorunlarını da içerir. Ev kadınlarının vazgeçilmezi temizlik malzemelerinin çoğunda astımla ilişkisi bulunan petrol türevleri bulunmaktadır. Bu konuda veriler az olmasına karşın astımlı hastalarda meslek dağılımı ve işyeri -semptom ilişkisini gösteren çok merkezli ulusal ve uluslararası anket tabanlı çalışmalarda , ev kadınları ve ev işçisi olarak nitelendirilen gündelikçi kadınlarda solunum sistemi hastalıkları özellikle astım riski yüksek bulunmuştur.Ayrıca kadından ayrı düşünölemeyecek olan çocuklarda , evde kullanılan temizlik maddeleri nedeniyle yüksek astım riski taşırlar. Evler kirli mi kalsın ” temizliyor muyuz zehirleniyormuyuz” çelişkisi sürekli akla gelmelidirBuharlı ütü hipersensitivite pnömonitisi,kürkçü akciğeri,deterjan akciğeri gibi farklı maruziyetlerin yol açtığı hipersensitive pnömonileri,kadınların gündelikçi işçi olarak yer aldığı pek çok iş kolunda ev kadınlarında ,ev ve ofis temizliğine gidenlerde gelişebilir sorunlardır.Ayrıca özellikle göçmen gündelikçi kadınlar ile gündeme gelen barınma koşullarının yetersizliği de ciddi bir sorundur. Tüm olumsuzluklara ek olarak beslenme sorunları ve psikolojik ve fiziksel taciz sorunlarında literatürlerde bildirilmiştir.

Kentlerde ,gelişen dünya ve aktif iş hayatında çalışan kadın sayısı arttıkça ev hizmetlerinde çalışan gündelikçi kadınlara olan ihtiyaç da zamanla artmaktadır.Gündelikçi kadınlar diğer bir deyişle ev işçilerinin çalışma şartları tüm mücadelelerine rağmen istenen standartlara hala ulaşabilmiş değildir. Engeller ve sorunlar devam etmektedir . Sonuç olarak global anlamda ilkesel olarak toplumsal cinsiyet eşitliğinin kalkınma planlarında yer alması ,gündelikçi kadınların iş sağlığı ve güvenliği konusunda farklı bir zemin oluşturacaktır.

Kaynaklar

1. ILO, Global Employment Trends 2011, Geneva, International Labour Office,2011.1-Dilek Hattatoğlu (2000) “Ev Eksenli Çalışan Kadınlar ve Sosyal Örgütlenme”, Birikim, Sayı 140.
2. TOKGÖZ, G., Türkiye’de Kadın İstihdamının Durumu, Ankara, Uluslararası
3. Özer, M., & Biçerli, K. (2003). Türkiye’de kadın işgücünün panel veri analizi.
4. Dedeoğlu, S. (2000). Toplumsal cinsiyet rolleri açısından Türkiye’de aile ve kadın emeği. Toplum ve Bilim, 86, 139-170.
5. TÜİK, İşgücü İstatistikleri Veritabanı (1990-2010), tüik.gov.tr, (10.02.2012).
6. Feminist Atölye, “Ev Eksenli Çalışma Nedir?” <http://feministatolye.org/index.php/morbolge/sozluk/84-eveksenlicalisma>
7. Adnan Çelik (2008) -“Ev Eksenli Çalışan Kadınlar ve Kulp Örneği”,bianet, 14 Ocak 2008. <http://www.bianet.org/bianet/siyaset/104147-ev-eksenlicalisma-kadınlar-ve-kulp-orneği>
8. Gül Erdost, “Kadınlar Neden Ev Eksenli Çalışıyor?” http://www.tepav.org.tr/upload/files/haber/1305894725.GUL_ERDOST_Kadınlar_Neden_Ev_Eksenli_Calisiyor.pdf
9. Şahin Metin (2011) “Kayıt dışı İstihdam ve Esnek Üretim Sürecinde Kadın Emeğinin Durumu: Türkiye’de Ev-Eksenli Çalışma”, Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü, Uzmanlık Tezi.
10. Emeği, K., & Girişimi, İ. (2013). Türkiye’de Kadın Emeği ve İstihdamı: Sorun Alanları ve Politika Önerileri II.

Occupational Health and Safety of Charwomen

Birsen Ocaklı*

The majority of domestic work is performed by female domestic workers, in other words, charwomen. Domestic work is a particularly important and undervalued occupation in which generally women from low-income households who lack professional occupational experience work in household services on a large scale –and mostly informal– labor market. According to the Household Labor Force Data of the Turkey Statistical Institute, the participation of urban women in labor force and employment has increased significantly in recent years. Domestic workers and charwomen comprise the fundamentals of this increase. The majority of employed women in large metropolitan areas are women who have informally joined the workforce through care services which they had been traditionally performing due to cultural gender roles, which has shown as an increase in employment rate.

The International Labor Organization (ILO) defines domestic work as ‘work done by the worker in accordance with the service contract; not at a workplace but in his or her own home and without the supervision of the employer’(1). Domestic work means work performed for a certain fee, by an employee at his/her or another household, such as cleaning, washing, cooking etc. Additionally, piece-rate and low-wage jobs acquired from the textile and weaving/looming sectors are also considered to be part of domestic work.

The circumstances that civilization has brought upon femininity –in other words, gender roles–, have laden care –or love–based labor to women, this type of labor is inherently based on bestowing beneficial services to other people without regard for material or moral interests (which is termed as *diğerkâmlık* or *kadenalayım* in anatolia); this undervalued endeavor is named as being a housewife, and, being a housewife is actually an unseen and undervalued ‘job’. Therefore, women are yet again those who perform ‘unpaid housework’ at their own her home(2,3). While these services are mostly provided by women, domestic work shows structural differences from other occupations in terms of work safety and worker health. As a result of financial difficulties in a world where needs are limitless, women are trying to find employment in jobs that can fit their own characteristics. The low education level of labor-class women and their lack of work experience have led them to search for jobs in household services, which they themselves find to be a convenient occupation due to their perception of gender roles(4-7).

Charwomen, in other words domestic workers, have not been able to obtain decent work standards, despite their ongoing struggle to be visible in society. Some civil society organizations are supporting and working on this issue. This shows that the labor of women is invisible and undervalued by the society, and that household services are often seen as leftover and redundant work for women. However, the commitment to increase the social respect deserved by women who gratuitously perform domestic work in the household, to equalize the roles of men and women in household chores, and to recognize women who perform these roles as true laborers and thus entitle them legal rights, remain unscathed.

Another important characteristic of charwoman occupation is its association with gender roles. According to the statement of the Turkish Medical Association, domestic housework –which is the job

* TC Health Sciences University İstanbul Süreyyapasa Chest&Thoracic Surgery Training Hospital, Department of Pulmonology, İstanbul

of a charwoman— is defined as: "The state of attributing market value to everyday life practices that are associated with feminine mainstream gender roles and virtually any job and responsibility related to this production, in other words, performing housework for the exchange of money". Therefore, due to the absence of a specific job description, problems related to working conditions and occupational health and safety cannot be analyzed without reference to the gender perspective. Inequality in the participation of women and men in employment continues to be a global problem, even though rates greatly differentiate from country to country. Charwomen are underrepresented in global economy statistics and are not generally perceived as workers, so they are generally not subject to legal regulations due to their informal working status(8,9).

We can list the problems of charwomen in the workplace as follows: their work is precarious and causes vulnerabilities, long working hours, intensity of workload, low wage, lack of social aid, lack of possibility for professional progress, and health problems caused by certain occupational exposures. Many chemical exposures are overlooked in charwomen and housewives. Despite traditional incentives for being a housewife, they are prone to serious lung problems. Muscular and skeletal health problems due to heavy work are also as on the list of serious adversities as well as the aforementioned serious lung problems. Cleaning supplies, which are indispensable for housewives, are petroleum derivatives. Although data is limited on this topic, respiratory system diseases –especially asthma— have been found to be prevalent in housewives and charwomen according to multicenter national and international studies. In addition, children –who cannot be thought separately from women– are at high risk for asthma because of household cleaning materials. Contradictions such as "is the house dirty" and "are we cleaning or poisoning ourselves?" should always come to mind. Several types of hypersensitivity pneumonitis, such as steam press hypersensitivity pneumonitis, detergent worker's lung, and furrier's lung; which are associated with various exposures may be seen among charwomen, housewives or women who perform daily house and workplace cleaning duties. In addition, inadequacy of shelter condition, especially in immigrant charwomen, is a serious problem. Adding to all these negativities, nutritional problems and psychological and physical abuse are among the adverse events reported in the literature(10-13).

In parallel with the increase in the number of women actively employed in business life, the need for charwomen working in household services is also increasing in especially urban areas. Despite all struggle, the working conditions of charwomen and domestic workers, are yet to reach desired and acceptable standards. The obstacles and problems in the way solutions continue. Therefore, the inclusion of gender equality as a fundamental principle in global developmental plans is crucial to provide a new basis for the occupational health and safety of charwomen and domestic workers.

References

1. ILO, Global Employment Trends 2011, Geneva, International Labour Office, (2011).
2. Dilek Hattatoğlu (2000) "Home-Axis Working Women and Social Organization", Birikim, Issue 140.
3. TOKGÖZ, G., Status of Women Employment in Turkey, ILO, 2007
4. Özer, M., & Biçerli, K. (2003). Female Workforce Panel Data Analysis in Turkey.
5. Dedeoğlu, S. (2000). The Family and Women's Labor in Terms of Gender Roles in Turkey, Toplum ve Bilim, 86, 139-170.
6. TÜİK, Database of Labor Statistics (1990-2010), Website: tük.gov.tr, (Access date:10.02.2012).
7. Feminist Atölye, "What is Home Axis Work?" Website:<http://feministatolye.org/index.php/morbolge/sozluk/84-evksenlialisma>
8. Adnan Çelik (2008) "Home-Axis Working Women and The Example of Handle" Bianet Website: <http://www.bianet.org/bianet/siyaset/104147-ev-eksenli-calisan-kadinlar-ve-kulp-ornegi>
9. Gül Erdost, "Why Women Work Home Axis?" Website:http://www.tepav.org.tr/upload/files/haber/1305894725.GUL_ERDOST_Kadinlar_Neden_Ev_Eksenli_Calisiyor.pdf
10. Şahin Metin (2011) "Unregistered Employment and Condition of Women's Work in Flexible Manufacturing Process: Home-Axis Studies in Turkey", Directorate General On the Status of Women, Thesis.
11. Emeği, K., & Girişimi, İ. (2013). Women's Labor and Employment in Turkey: Problem Areas and Policy Recommendations II.
12. Pimentel, J. C. (1970). Furrier's lung. Thorax, 25(4), 387-398.
13. Vincent, M. J., Parker, A., & Maier, A. (2017). Cleaning and asthma: A systematic review and approach for effective safety assessment. Regulatory Toxicology and Pharmacology.

Sıcak Havalarda Yaşlılık

Pelin Bilgin Kahveci*

Yaşlılık dönemi olarak ele alınan dönem, sağlık açısından bağımlılık dönemi, hukuk ve çalışma yaşamı açısından çalışma performansının ve verimliliğinin azaldığı ve emekli olunan dönem, kronolojik olarak bakıldığında ise 65 yaş ve üzeri yaş grubu olarak ele alınmaktadır. Özellikle 75 yaş ve sonrası dönemin bağımlılığa geçiş dönemi olması, 80 yaş üzerinde ise bakım ihtiyacının ortaya çıkması nedeniyle bu grupların ayrı olarak değerlendirilmesi gerekir.

Aşırı sıcaklık; havanın ortalamadan daha sıcak ve/veya nemli olması olarak tanımlanır. Aşırı sıcaklarda yaşlı yetişkinler, bebekler, çocuklar, zihinsel engelliler ve kronik hastalıkları olan bağımlı kişiler yüksek risk altındadır. Yaşlılarda ter bezlerinin yeterli çalışmaması terleme ve buharlaşma mekanizmalarının bozulması, diyabet, kalp , akciğer hastalıkları gibi eşlik eden hastalıkların olması vücut sıcaklığının artmasına yatkınlık sağlar. Sıcak çarpması yaşlılarda gençlere göre 12-13 kat fazla görülür.

Yaşlı insanlarda düşük sosyoekonomik durum, kendilerine bakımın ve yakınlarının bakım desteğinin azalmış olması sıcak havalardan etkilenimde baş rol oynar. Bunun dışında altta yatan kronik hastalıklar, kötü davranışsal yaşam tarzı, kullanılan ilaçlar yaşlıların sıcak havalardan olumsuz etkilenmelerine neden olur.

Yaşlıların sıcak etkilerinden korunması için uygun havalandırma kullanımı şarttır. Günlük yeterli miktarda sıvı almaları çok önemlidir. Sıcak havalarda çok sıkı olmayan ve açık renk giysiler giyilmelidir. Ilık su ile banyo yapılmalıdır. İklimle uyum sağlamalı ve iklim koşullarına göre fiziksel egzersizler yapılmalıdır. Egzersiz sonrasında uygun rehidratasyon yapılmasına dikkat edilmelidir. Günlük işler günün serin saatlerinde yapılmalıdır. Susamamış olursa bile sıvı alınmalıdır. Alkollü içeceklerden kaçınılmalıdır. Tuz kullanımına dikkat edilmelidir. Hava durumu takip edilmeli, sıcak havalarda dışarı çıkmaktan kaçınılmalıdır; sadece beklenen sıcaklık değerleri değil nem ile birlikte değerlendirildiğinde hissedilecek sıcaklık değerleri dikkate alınmalıdır. Direkt güneş altında kalınmamalı gölge yerler tercih edilmeli, güneş kremi, güneş gözlüğü ve şapka kullanılmalıdır.

Sıcak hava dalgalarının görüldüğü yerlerde Belediyeler etkilenecek bölge için kitle iletişim araçları aracılığıyla sıcak hava dalgası ile ilgili uyarılar yapmalı ve bireylerin çevrelerindeki bireyleri (arkadaş, akraba, komşu gibi) kontrol etmeleri konusunda uyarılarda bulunulmalıdır. Elektrik ve su kesintileri önlenmeli, huzurevi, bakımevi gibi toplu yaşama alanlarındaki soğutma sistemleri kontrol edilmelidir. Su denetimleri artırılmalı, olası yangınlar konusunda tedbir alınmalıdır.

Küresel ısınma ve iklim değişikliklerinin, gelecekte sıcak hava dalgaları gibi pek çok afeti ön plana çıkarması beklenmektedir. Sıcak hava dalgaları ve olumsuz sağlık etkilerinden korunma, en temel düzeyde yerel, ulusal ve uluslararası düzeyde küresel ısınma ve iklim değişiklikleri ile mücadele ile mümkün olacaktır.

Anahtar kelimeler: yaşlı, sıcak havalarda, termal stres

* Araş. Gör. Dr., Adnan Menderes Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı A.D.

Heat Waves and Seniors

Pelin Bilgin Kahveci*

Societies are aging. Senility is; period of dependence in terms of health, a period of retirement in terms of professional life, and chronologically defined as over 65 years. Aging is an inevitable physiological phenomenon, and many physiological changes occur in the body during aging. The low socioeconomic level of the elderly, the reduced capacity of their self-care and the support from their relatives, the medications used due to chronic diseases and the physiological changes due to aging play a major role to be affected by the warm climate. To protect the elderly from hot climate, the environment should be properly ventilated, light coloured and not very tight clothing should be dressed, attention should be paid to adequate fluid intake, the weather forecast should be monitored, staying under direct sun should be avoided and sunglasses and hat should be used. Where hot air waves are visible, municipalities must warn the affected area and individuals should monitor the elderly people in their surroundings.

Key words: elderly, hot weather, thermal stress

* Research Assistant, Dr. Adnan Menderes University Medical Faculty Public Health Department.

İklim Değişikliği ve Yaşlılar

Gülsüm Öztürk Emiral*

İklim, belirli bölgedeki karasal özellikler-sulardaki değişimler, mevsimsel özellikler, büyük ölçekli atmosferik sirkülasyonlar sonucu oluşan alt atmosferik alandaki ortalama durumdur. İklim değişikliği zaman içerisinde doğal olarak meydana geldiği gibi insan eylemleri sonucunda (antropojenik) oluşabileceği belirgin hale gelmiştir. 19. Yüzyıldan itibaren günümüze kadar yüzey sıcaklığı yaklaşık olarak 1.1 °C artmış olup, bu artış son 35 yılda meydana aşıkardır. 2001 yılından itibaren en sıcak 16 yıl yaşanmıştır. Antropojenik ısı artışının büyük bir kısmı fosil yakıtların yakılması – karbon dioksit salınımı-sera gazlarına atfedilmektedir. Isı artışı sonucunda, okyanus sıcaklığı-asiditesi artışı, buzulların erimesi, deniz seviyesinin yükselmesi, karla kaplı alanların azalması, karların erken erimesi gibi olaylar meydana gelmiştir. Uluslararası İklim Değişikliği Paneli'nin modellemelerine göre 2100 yılına kadar sıcaklık 1.4-5.8 ° C artacağı öngörülmektedir.

Değişen iklim koşulları sağlığın sosyal ve çevresel belirleyicilerini (temiz hava-temiz içme kullanma suyu-yiyecek-güvenli barınak gibi) etkileyerek sağlık üzerine olumsuz etkiler yapmaktadır. İlk planda kış koşullarında meydana gelen ölümlerin azalması ve bazı bölgelerde tarımsal faaliyetler artması gibi olumlu görülen değişiklikler olsada uzun dönemde iklim değişikliğinin etkilerinin olumsuz olacağı düşünülmektedir. 2030-2050 yılları arasında malnutrisyon, sıtma, ishal ve sıcak stresine bağlı olarak yıllık 250.000 ölüm meydana geleceği, maliyetin ise 2-4 milyar dolar/yıl olacağı tahmin edilmektedir. Ayrıca meydana gelecek olumsuz etkilerin daha çok gelişmekte olan-gelişmemiş ülkelerde görülecektir.

Aşırı sıcak havalar direk olarak kardiyovasküler ve solunum sistemi hastalıkları nedeni ölümleri arttırmaktadır. Ayrıca hava da ozon ve diğer kirleticiler artacağından ek hastalıklar ve ölümler meydana gelmektedir. Meydana gelen doğal afetler, deniz seviyelerin yükselmesi gibi nedenler özellikle kıyı şeridinde yaşayanların barınaklarına-sağlık kuruluşlarına zarar verecektir. Bu durum ruhsal hastalıklardan bulaşıcı hastalıklara birçok hastalığın ortaya çıkmasına neden olacaktır. Temiz içme kullanma su kaynaklarının azalması, tatlı su kaynaklarının kirlenmesi gibi nedenler vektörlerle bulaşan hastalıkların görülme sıklığını artmasına neden olacaktır. Gelişen kuraklık sonucu temel gıda üretimi azalacak ve bu durumda özellikle beş yaş altı ölümlerin önemli bir nedeni olan malnutrisyon nedeni morbidite-mortalite artacaktır.

İklimde meydana gelen değişiklikler herkesi etkileyecektir ancak mega kentlerde, ada da-kıyı şeridinde yaşayanlarda, çocuklarda, kronik hastalığı olanlarda ve yaşlılar gibi grupların daha fazla etkilenmesi beklenmektedir.

Meydana gelen iklim değişikliğine karşı, "Şehirlerin Aşırı Hava Durumlarına Yönelik Eylem Planları (Extreme Weather Operations Plan) " olmalıdır. Gerek kişiler gerekse kişilerin bakıcıları sıcaklık artışıyla ilgili meydana gelebilecek semptomlar hakkında bilgilendirilmelidir. Kişilerin iklim koşullarına uygun kıyafet tercihi, sıvı tüketimleri, klima kullanımı gibi birçok konuda farkındalıkları artırılmalıdır. Her Halk Sağlığı çalışmasında olduğu gibi multidisipliner ve multisektöryel ekip çalışmaları sağlanmalıdır.

Climate Change and Old Persons

Gülsüm Öztürk Emiral*

Climate is the average weather condition in the sub atmospheric region that results from land features in certain regions-changes in the waters, seasonal characteristics and large-scale atmospheric circulations. As climate change naturally takes its course over time, it has become evident as a result of human actions (Anthropogenic). Since the 19th century until today the surface temperature has increased by about 1.1 ° C , and this increase is obvious in the last 35 years. The hottest 16 years has experienced since 2001. Much of the increase in anthropogenic heat is attributed to fossil fuel burning - carbon dioxide emissions - greenhouse gases. As a result of the increase in temperature, events like increase in ocean temperature and acidity, melting of glaciers, increase of sea level, decrease of snow covered areas and early snow melting have occurred. According to the models of the International Climate Change Panel, the temperature is predicted to increase by 1.4-5.8 ° C until 2100.

The changing climatic conditions have a negative impact on health by affecting the social and environmental determinants of health (clean air, clean-safe drinking water and food , safe shelter). Although there are positive changes in the first plan, such as diminished deaths in winter conditions and increased agricultural activities in some regions, it is thought that the effects of climate change will be negative in the long term. It is estimated that 250,000 deaths annually will occur due to malnutrition, malaria, diarrhea and hot stress between 2030 and 2050, and the cost will be 2-4 billion dollars / year. In addition, the negative effects will be seen mostly in the developing and undeveloped countries.

Extreme hot weathers directly increase deaths due to cardiovascular and respiratory system diseases. In addition, ozone and other pollutants in the air will increase, causing additional diseases and deaths. Natural disasters, reasons such as sea level rise, especially damage the shelters of those living in the coastal zone and health institutions. This will lead to the emergence of many diseases from mental illnesses to infectious diseases. Reasons such as reduced clean-safe water sources, contamination of freshwater sources will lead to an increase in the frequency of diseases transmitted by vectors. In emerging drought result, basic food production will decrease and in this case malnutrition-related morbidity-mortality, which is an important cause of deaths especially under the age of five, will increase.

Changes in the climate will affect everybody, but it is expected that groups like people living in mega cities - islands and coastlines, children, patients with chronic disease and the elders will be affected more.

In response to the changing climate, the “Extreme Weather Operations Plan” must be in place. Persons or the caregivers should be informed about the symptoms that may caused by increase in temperature. Awareness of people should be increased in many issues, such as preference of suitable clothes for climate conditions, fluid consumption and air conditioning use.

Multidisciplinary and multisectoral group work should be provided as it is in every Department of Public Health area.

Kentte Trafik Gürültüsü

Emine Arslan*
Sümeyye Gürol Tepe**

Gürültü; istenmeyen, rahatsız edici ya da sağlığı tehdit eden seslerdir ve dB(A) olarak ölçülmektedir(1) . Gürültü; insanların işitme sağlığını ve duyusunu olumsuz yönde etkileyen, fizyolojik ve psikolojik dengesini bozan, iş performansını azaltan, çevrenin hoşluğunu ve sakinliğini azaltarak veya yok ederek niteliğini bozan, gelişigüzel bir spektruma sahip istenmeyen seslerden oluşan önemli bir çevre kirleticisidir(2). Kentleşme ise, 21. yüzyılda sağlık üzerinde önemli etkileri olan küresel eğilimlerinden birisidir. DSÖ' ye göre 2050'de dünya nüfusunun %70'inden fazlası kentlerde yaşayacaktır(3).

Kentsel yerleşim bölgelerinde ortaya çıkan gürültünün yaklaşık % 80'i trafikten kaynaklanmaktadır(4). Avrupa birliğindeki yaklaşık 24 milyon insanın trafik gürültüsü nedeniyle oldukça rahatsız olduğunu öne sürülmektedir(5).

Yüksek gelirli Avrupa ülkelerindeki çevresel gürültüye maruz kalma sonucu oluşan sağlık riskleri bir araya getirildiğinde hastalık, özürülük veya erken ölümlerle kaybedilen sağlıklı yaşam yıllarının standart bir ölçüsü olan 1-1,6 milyon özürülükte göre düzeltilmiş yaşam yılı (DALY) kaybı ortaya çıkmaktadır(6). Trafik gürültüsü kentsel ortamlarda şehir sakinlerini ve insan sağlığını etkileyen en önemli çevre sorunlarından biri olarak gösterilmektedir. Dahası, gürültü sosyo-kültürel, estetik ve ekonomik maliyetlere sebep olmaktadır(7).

Uzun yıllar, gürültünün yalnızca işitme sistemine ilişkin sorunlar oluşturduğu düşünülmüştür(8). Oysa gürültü kirliliği, insanlar üzerinde fiziksel, fizyolojik, psikolojik ve performans etkileri olarak dört şekilde etki yapmaktadır(8).

İnsanın yaşadığı çevresinin sessizliğini bozan, insan sağlığını olumsuz yönde etkileyen ve etkilemekle kalmayıp düzeltilmesi mümkün olmayan sonuçların ortaya çıkmasında büyük etkisi olan gürültünün azaltılması gerektiği herkes tarafından kabul edilen bir gerçektir. Daha sağlıklı bir çevrenin oluşturulması için bilimsel araştırmaların artırılması ve çözümlerin günlük hayata en kısa zamanda ve yüksek düzeyde geçirilmesi gerekmektedir(9).

Kaynaklar

1. Çevresel Gürültü Eylem Planı, 2009-2020 T.C Çevre ve Orman Bakanlığı
2. Yeşil, M., Atabeyoğlu, Ö., Yeşil, P., 2015, Karayollarının Kent İçi Trafik Gürültüsü Düzeyine Etkisi: Ordu Kent Merkezi Örneği 16(2): 177-182.
3. http://www.who.int/topics/urban_health/en/ Erişim Tarihi: 14.02.2018
4. Stoilova, K. and Stoilov, T., 1998, Traffic noise and traffic light control, Transpn Res.-D, 3, 6, 399-417.
5. EEA 2000. Are we moving in the right direction? Indicators on transport and environmental integration in the EU: TERM 2000. Environmental issue report No 12. Indicator 4: Traffic noise: exposure and annoyance. available: <http://reports.eea.eu.int/ENVISSUENo12/en/page009.html>.
6. <http://www.who.int/sustainable-development/transport/health-risks/noise/en/> Erişim Tarihi: 26.02.2018
7. Dintrans, A. ve Préndez, M., 2013; "A Method of Assessing Measures to Reduce Road Traffic noise", Applied Acoustics, Cilt 74, s.1486-1491.
8. AL-MUTAIRI, Z.N, al-Attar, M.A, Al-Rukaibi, F.S. (2011). "Traffic-generated noise pollution: exposure of road users and populations in Metropolitan Kuwait", Environ Monit Assess, S. 183, s. 65-75.
9. Delikanlı, N., E., Yücedağ, C., Kapdı, A., 2014 Bartın Kentinde Araç Trafikinden Kaynaklı Gürültü Kirliliği Üzerine Bir Ön Çalışma

*Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı

**Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı

Traffic Noise in the City

Emine Arslan*
Sümeyye Gürol Tepe**

Noise; unwanted, disturbing or health-threatening sounds, measured in dB (A)(1). Noise; is an important environmental pollutant that consists of unwanted voices that affect people's hearing health and sense in a negative way, disrupt the physiological and psychological balance, reduce work performance, disrupt the quality of the environment by reducing or eliminating the calmness of the environment(2). Urbanization is one of the global trends that have had a major impact on health in the 21st century. According to WHO, in 2050, more than 70% of the world's population will live in cities(3).

Approximately 80% of the noise generated in urban residential areas comes from traffic(4). It is suggested that about 24 million people in the European Union are very uncomfortable due to the traffic noise(5).

When the health risks resulting from exposure to environmental noise in high-income European countries are combined, a loss of life (DALY) adjusted for a disability of 1-1.6 million, which is a standard measure of years of illness, disability or premature death(6).

Traffic noise is one of the most important environmental problems affecting urban dwellers and human health in urban environments. Moreover, noise causes socio-cultural, aesthetic and economic costs(7). For many years, the discomfort was thought to be the only problem with the hearing system. However, noise pollution has four effects on people as physical, physiological, psychological and performance effects(8).

It is a fact recognized by everyone that it is necessary to reduce the noise, which disturbs the silence of the environment in which the person lives, which affects human health negatively, and which is a major effect in the emergence of consequences that can not be remedied. In order to create a healthier environment, it is necessary to increase the scientific researches and solve the daily life in the shortest time and at a high level(9).

References

1. Çevresel Gürültü Eylem Planı, 2009-2020 T.C Çevre ve Orman Bakanlığı
2. Yeşil, M., Atabeyoğlu, Ö., Yeşil, P., 2015, Karayollarının Kent İçi Trafik Gürültüsü Düzeyine Etkisi: Ordu Kent Merkezi Örneği 16(2): 177-182.
3. http://www.who.int/topics/urban_health/en/ Erişim Tarihi: 14.02.2018
4. Stoilova, K. and Stoilov, T., 1998, Traffic noise and traffic light control, Transpn Res.-D, 3, 6, 399-417.
5. EEA 2000. Are we moving in the right direction? Indicators on transport and environmental integration in the EU: TERM 2000. Environmental issue report No 12. Indicator 4: Traffic noise: exposure and annoyance. available: <http://reports.eea.eu.int/ENVISSUENo12/en/page009.html>.
6. <http://www.who.int/sustainable-development/transport/health-risks/noise/en/> Erişim Tarihi: 26.02.2018
7. Dintrans, A. ve Préndez, M., 2013; "A Method of Assessing Measures to Reduce Road Traffic noise", Applied Acoustics, Cilt 74, s.1486-1491.
8. AL-MUTAIRI, Z.N, al-Attar, M.A, Al-Rukaibi, F.S. (2011). "Traffic-generated noise pollution: exposure of road users and populations in Metropolitan Kuwait", Environ Monit Assess, S. 183, s. 65-75.
9. Delikanlı, N., E., Yücedağ, C., Kapdı, A., 2014 Bartın Kentinde Araç Trafiklerinden Kaynaklı Gürültü Kirliliği Üzerine Bir Ön Çalışma

*Gazi University Medical Faculty Department of Public Health Department

**Gazi University Medical Faculty Department of Public Health Department

Kentlerimizin En Önemli Çözüm Bekleyen Ana Problemlerinden Birisi Olan Mikrokirleticiler ve Giderim Öneriler

Zeynep Ceylan*

Giriş

Endüstriyel, tarımsal, tıbbi ve evsel aktiviteler sonucu atıksulara karışan mikrokirleticiler son yılların en önemli çevre sorunları arasında yer almaktadır. Toksik ve refraktör yapıya sahip kirleticilerin özellikle de mikrokirleticilerin bulunduğu atıksulara ; alıcı ortamlara deşarj edilmeden önce ekonomik ve etkili arıtım yöntemlerinin uygulanması önem taşımaktadır (1,2) Mikro kirleticilerin sucul ortamlarda bulunması; gerek ekosistem gerekse bu ekosistem içerisinde yaşayan canlılar için endişe verici boyutlara ulaşmış bir çevre ve sağlık sorunu haline gelmiştir.. Özellikle son yıllarda ortaya çıkış hızı gittikçe artan kirleticiler olarak da adlandırılan mikro kirleticiler; hem doğal hem de antropojenik faaliyetlerle çevrede yayılım göstermektedir. Mikrokirleticiler ; sağlık kuruluşları ve hastane atık sularının yanısıra evsel atık sularda da mikroseviyelerde bulunmasına rağmen ,EPA tarafından varlığı kabul edilen ,insan ve çevre sağlığını ciddi boyutlarda tehdit eden buna karşın henüz etkileri tüm yönleriyle ortaya konamamış (zenobiyotik) yeni kimyasallardır (3,4,5,6,7) .

Mikrokirleticiler olarak adlandırılan bu grup içerisinde ; farmasotikler ve bunların metabolitleri ile kişisel bakım ürünleri (PPCP), veteriner ilaçları , haşere ve zararlılara karşı kullanılan mücadele ilaçları, endokrin bozucular (EDC), solventler, yüzeyaktif maddeler(Katyonik ,anyonik, non iyonik) radyonükleidler, pestisit türevleri, ağır metal türevleri , yasa dışı kullanılan uyuşturucumaddeler gibi pek çok grup bileşik, bu yeni anılan kirleticiler arasında sayılabilir. Özellikle geniş bir yelpazede üretilen ve kullanılan farmasötikler ,veteriner ilaçları ,pestisit türevleri hem üretimleri, hem de tüketimleri sonrasında çevreye salınmakta ve alıcı ortamı tehdit etmektedir.

Materyal ve Metod

Kantitatif miktarları düşük olmasına rağmen; suda ve toprakta parçalanabilirlikleri zor (refraktör) ve kalıcılıkları uzun süreli (persistent / permanent) ve de büyük bir kısmı organik menşeli olan bu kirleticiler atıksulara karışarak arıtma tesislerine,toprağa , yeraltı sularına ve hatta içme sularımıza kadar sızıp karışabilmektedirler.

BOI5,KOI,N,P,AKM vb temel kirlilik parametreleriyle ölçülebilen makrokirleticilerin yanısıra bunlara göre çok daha küçük miktarlarda bulunan mikrokirleticiler ; atıksu arıtma tesislerine ulaştıklarında ,çözünürlük,uçuculuk,adsorblanabilirlik, biyoparçalanabilirlik,polarite ve stabilite gibi özellikleri etkileyen çok geniş bir spektrumda bileşikleri içerebilmektedirler.

Modern çağda , değişik sağlık sorunlarına karşı çok yoğun kullanılan , ana kaynağı hastaneler,sağlık kuruluşları ve evler olan farmasotikler ve onların metabolik atıkları olan mikrokirleticilerin, çevrede ilk bulunuş ve farkına varılışları 1970 li yıllara dayanmaktadır. Daha sonraki yıllarda da endokrin bozucular ve diğer tür sınıflara ait ilaçlar farkedilmeye ve gündeme gelmeye başlamıştır. Bunların atıksular,sucul ortamlar bu ortamlarda yaşayan canlılar ve hatta içme sularında varlıklarının tespit edilmeleriyle beraber dünyada bir farkındalık ve pek çok araştırma başlamıştır(8,9)

İçme suları, yüzeyel ve yeraltı suları ve toprakta varlıkları tespit edilen bu mikro kirleticilerin konvansiyonel arıtma tesislerinin çıkış sularında da (ng ve Mg mertebelerinde) mevcut oluşlarıyla beraber ; konvansiyonel arıtmalarla bunların arıtılmayacağı da ortaya çıkarılmış oldu(4,9).Yapılan çalışmalar neticesinde mikrokirleticilerin atıksuların çıkışında bulunmalarıyla beraber,sediment ve arıtma çamurlarında da biriktiği

*Dr., Atatürk Üniversitesi Mühendislik Fakültesi Çevre Mühendisliği Bölümü , Erzurum,Türkiye

gözlenmiştir. Zira dünyadaki mevcut birçok Atıksu Arıtma Tesisi (AAT) özellikle mikro kirleticileri gidermek için tasarlanmamıştır. Mikro kirleticilerin düşük konsantrasyonda bulunmaları ve kimyasal yapı olarak çok farklı olmaları biyolojik olarak parçalanmaya karşı dirençli olması (nonbiyodegradable) arıtma prosesleri boyunca belirleme ve analiz prosedürlerini zorlaştırmaktadır. Bu sebeple, mikro kirleticilerin birçoğu bilinmeyen konsantrasyonları ile beraber AAT'lerden sucül çevrelere geçmektedir. Sucül ortamlarda ciddi seviyelere varan mikro kirleticiler varlığı canlı üzerinde toksik etkileri halen daha çözümlenememiş pek çok adı konmamış sağlık sorunlarını da doğurmuştur.

Sonuç

Sonuç olarak ; bu kirleticilerin giderimi, hem çevresel ekosistemlerin hem de insan sağlığının korunması için büyük bir önem taşımaktadır. Mikro kirleticilerin gideriminde klasik yöntemlerin yetersiz olduğu göz önünde bulundurulursa daha iyi giderim verimleri için ileri arıtım yöntemleri arasında koagülasyon-flokülasyon ,aktif karbon (GAC/PAC)adsorbsiyonu,membran prosesler(NF/TO),MBR gibi tekniklerin yanısıra özellikle de ileri oksidasyon yöntemlerinin kullanılması kaçınılmazdır. Atıksu arıtımında uygulanan yeşil teknolojiler arasında önemli bir yer tutan ileri oksidasyon proseslerinde yüksek konsantrasyonlarda oluşan hidroksil radikalleri (.OH) seçici olmaksızın geniş bir yelpazedeki organik kirleticileri H₂O, CO₂ ve diğer inorganik iyonlara parçalamaktadır (10,11). Bu sebeple biyolojik parçalanmaya karşı dirençli olan bu mikrokirleticiler için önerilebilecek ileri arıtım yöntemleri içerisinde yer alan ileri oksidasyon yöntemleri (ozon ve kombin ozon,homojen/heterojen fotokatalitik ozon,fenton,sonokimyasal,ıslak hava oksidasyon prosesleri gibi) yüksek redoks potansiyelleri ve de uygulanabilirliği açısından gelecek vaadeden yöntemler arasında sayılabilir.

Su kaynaklarında sıklıkla rastlanan mikrokirleticilerin, alıcı ortamdaki çevre ve sağlık üzerine olan olumsuz etkilerinin yanısıra mevcut arıtma sistemleri ile etkin giderilememeleri sebebiyle, yakın bir gelecekte yasal sınırlamalara tabii olması kaçınılmazdır.

Anahtar Kelimeler: Mikrokirleticiler , Ekosistem, İleri Arıtım, İleri Oksidasyon

Kaynakçalar

1. Wols B.A., Hofman-Caris, C.H.M., Review of photochemical reaction constants of organic micropollutants required for UV advanced oxidation processes in water, *Water Res.*, 46(9), 2815-2827, 2012.
2. Erdem F., Tosun A., Ergun M., Biosorption of Remazol Yellow (RR) by *Saccharomyces cerevisiae* in a batch system, *Journal of the Faculty of Engineering and Architecture of Gazi University*, 31 (4), 971-978, 2016.
3. Emmanuel, E., Keck, G., Blanchard, J., Vermande, P., Perrodin, Y., Toxicological effects of disinfections using sodium hypochlorite on aquatic organisms and its contribution to AOX formation in hospital wastewater, *Environment International*, 30, 891-900, 2004.
4. Verlicchi, G., Galletti, A., Petrovic, M., Barcelo, D., Hospital effluents as a source of emerging pollutants: an overview of micropollutants and sustainable treatment options, *Journal of Hydrology*, 389, 416-428, 2010.
5. Deblonde, T., Cossu-Leguille, C., Hatemann, P., Emerging pollutants in wastewater: A review of the literature, *International Journal of Hygiene and Environmental Health*, 214, 442-448, 2011.
6. Yaşar,A.,Doğan,E.C.,Arslan,A.,Macro and Micro Pollutants and Treatment Options in Hospital Wastewaters, *Erciyes University Journal of the Institute of Science and Technology* ,29(2),144-158,2013.
7. Nas,B.,Dolu,T.,Ateş,H.,Argun,M.E.,Yel,E., Treatment Alternatives for Micropollutant Removal in Wastewater , *Selcuk University Journal of Engineering Science and Technology(SUJEST)* ,5(2),133-143,2017.
8. Vergili, İ., Kaya, Y., Gönder, Z.B., Barlas, H., İlaç aktif maddelerinin sucül çevrede bulunuşları, davranışları ve etkileri, *Ulusal Su Günleri, Karadeniz Teknik Üniversitesi, Trabzon*, 284291, 2005.
9. Escher, B.I., Baumgartner, R., Koller, M., Treyer, K., Lienert, J., McArdell, C.S., Environmental toxicology and risk assessment of pharmaceuticals from hospital wastewater, *Water Research*, 45, 75-92, 2011.
10. Bayhan Y.K., Değermenci G.D., Investigation of kinetic and removal of organic matter from cosmetic wastewaters by fenton process, *Journal of the Faculty of Engineering and Architecture of Gazi University*, 32 (1), 181-188, 2017.
11. Özen Altıkat ,A., Fenollerin İleri Oksidasyon Prosesleriyle Giderimi ve Toksikite Üzerine Etkisinin İncelenmesi ,Atatürk Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Çevre Mühendisliği Anabilim Dalı, Doktora tezi,Erzurum, 2012.

Micropollutants and Removal Suggestions: One of the Most Important Problems Requiring Solutions in our Cities

Zeynep Ceylan*

Introduction

Micropollutants mixing with waste water as a result of industrial, agricultural, medical and domestic activities is one of the most significant environmental problems of recent years. Waste water containing pollutants with toxic and refractory structure, especially micropollutants, is important in terms of applying economic and effective treatment methods before discharge into the receiving environment (1,2). Micropollutants found in the aqueous environment have reached a scale that is worrying for both the ecosystem and for organisms living within the ecosystem forming an environmental and Department of Public Health problem. With the rapid increase of pollutants called micropollutants in recent years, especially, they are distributed to the environment by both natural and anthropogenic activities. Micropollutants, though found at microlevels in waste water from health organizations and hospitals in addition to domestic waste water, are accepted by the EPA as new chemicals with aspects of their effects not fully known (xenobiotic) that reach severe scales threatening human and environmental health (3,4,5,6,7).

Within this group called micropollutants, many group compounds such as pharmaceuticals and their metabolites and personal care products (PPCP), veterinary medications, intervention chemicals used against insects and pests, endocrine disrupting chemicals (EDC), solvents, surface active materials (cationic, anionic, non-ionic), radionuclides, pesticide derivatives, heavy metal species, and illegal drugs may be listed among these newly recognized pollutants. Among this broad range, release of pharmaceuticals, veterinary medications, and pesticide derivatives during both production and consumption especially threatens the receiving environment.

Material and Method

Though low in terms of quantitative amounts, these pollutants, which are difficult to degrade in water and soil (refractory), are persistent/permanent and mainly have organic origin, may mix with waste water and enter treatment plants, soil, underground water and even drinking water.

In addition to macropollutants measurable with basic pollution parameters like BOD₅, KOI, N, P, AKM, etc., micropollutants are found in much smaller amounts and can reach waste water treatment plants. These include a broad spectrum of compounds affecting properties such as solubility, volatility, adsorption ability, biodegradation, polarity and stability.

Pharmaceuticals and their metabolic waste of micropollutants, used intensely against various health problems in the modern age mainly sourced in hospitals, health organizations and homes, were first identified in the environment and awareness began in the 1970s. In later years awareness began about endocrine disruptors and other classes of medications and they came to the agenda. Together with the identification of these in waste water and aqueous environments, in organisms living in these environments and even in drinking water, awareness and research began globally (8,9).

Together with the presence of these micropollutants identified in drinking water, surface and underground water and in soil, they are identified in output water (at ng and mg degrees) from conventional treatment facilities revealing that conventional treatment does not remove them (4,9). Research has observed

* Assoc.Prof.Dr. Atatürk University, Faculty of Engineering, Department of Environmental Engineering Erzurum, Turkey

accumulation of micropollutants in sediment and treatment sludge in addition to the waste water output. In fact, many current waste water treatment plants (WTP) are not designed to remove micropollutants. The low concentrations of micropollutants and variations in chemical structure make them resistant to biological disintegration (non-biodegradable) and make determination and analysis procedures difficult

Conclusion

In conclusion, removal of these pollutants carries great importance for both environmental ecosystems and protection of human health. Considering the classic methods are insufficient to remove micropollutants, the use of advanced oxidation methods in addition to techniques like coagulation-flocculation, active carbon (GAC/PAC) adsorption, membrane processes (NF/TO), and MBR among advanced treatment methods are unavoidable for better removal yields. Advanced oxidation processes, with an important place among green technologies applied for waste water treatment, disintegrate a broad range of organic pollutants to H₂O, CO₂ and other inorganic ions without being selective about hydroxyl radicals (OH) formed at high concentrations (10,11). As a result, advanced oxidation methods (like ozone and combined ozone, homogeneous/heterogeneous photocatalytic ozone, fenton's reactant, sonochemical, wet air oxidation processes) that may be recommended for these micropollutants resistant to biological degradation from these advanced treatment methods can be listed among promising methods for the future due to high redox potential and applicability.

Micropollutants commonly encountered in water resources will unavoidably be subject to legal limits in the near future due to negative effects on the receiving environment and health along with ineffective removal by current treatment systems.

Elektromanyetik Kirlilik Yönünden Türkiye'deki Kentler

Hazal Artuvan Korkmaz*

Giriş

Teknolojik aletlerin her alanda yaygınlaşması ile artan elektromanyetik kirlilik (EMK) düzeyinin belirlenmesi için ülkemizde birçok şehirde dönem dönem EMK haritalandırılması yapılmaktadır. Elektromanyetik alanın (EMA) insan sağlığına etkileriyle ilgili çalışmalar ışığında dünyada ve ülkemizde cihazlar ve ortamlar için belli EMA sınır değerleri uygulanmaktadır.

Amaç

Türkiye'deki şehirlere ait EMK haritaları ile EMA ölçümlerinin mevcut yasal sınır değerler açısından durumunu incelemektir.

Yöntem

Google Akademik, YÖKSİS Ulusal Tez Merkezi internet sitesi ve Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu internet sitesinde yayınlanmış kitap, araştırma yazıları ve yüksek lisans/doktora/uzmanlık tezleri, elektromanyetik alan ölçümleri ve elektromanyetik kirlilik kapsamında incelenmiştir. Ele alınacak çalışmaların Türkiye'nin farklı kentlerinde yapılmış araştırmalar arasından seçilmesine özen gösterilmiştir. Eğitim kurumu, hastane gibi özellikli ve EMA'ya daha duyarlı bireylerin bulunduğu yaşam alanlarından ölçüm örnekleri sunulmuştur.

Sonuç

Birçok ilde ölçümler yasal sınır değerlerinin altında bulunmuş ancak EMK'nın günden güne arttığı ve şehir merkezlerinde EMA maruziyeti yüksek olan eğitim kurumu sayısının fazla olduğu görülmüştür. Konuyla ilgili yasal düzenlemeler tartışılmış, yasaların yanı sıra bilincin artırılarak kişisel önlemler alınmasının faydalı olacağına altı çizilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Çevre sağlığı, Elektromanyetik alan, Elektromanyetik kirlilik.

Electromagnetic Pollution in Terms of Cities in Turkey

Hazal Artuvan Korkmaz*

Introduction

Together with spreading usage of technology in various area, occasionally electromagnetic pollution (EMP) mapping has been done in many cities in Turkey in order to determine the increasing level of EMP. In the light of studies on the effects of the electromagnetic field (EMF) on human health, certain EMF limit values are applied for devices and environments in most of countries in the world.

Objective

The aim of the study is to investigate the situation of the cities in Turkey in terms of EMF measurements and the EMP maps with certain legal limits.

Method

The books, research papers and postgraduate / doctorate / specialization theses published on the internet site of Google Academic, YÖKSİS National Dissertation Center and Information Technologies and Communication Institution were examined within the scope of electromagnetic field measurements and electromagnetic pollution. It has been taken care of choosing the studies will be discussed among the studies made in different cities in Turkey. Examples of measurement from the living areas, where the individuals are more sensitive to EMF such as educational institutions and hospitals, were presented.

Conclusion

Many of the measurements were found below the legal limit values, but it was found that EMP is increasing day by day and the number of the educational institutions with high EMF exposure in urban centers are high. Legal arrangements related to the subject were discussed and it was underlined that it would be beneficial to take individual precautions by increasing awareness as well as laws.

Key words: Environmental health, Electromagnetic field, Electromagnetic pollution.

* Research Assistant Doctor, Ankara University Faculty of Medicine Department of Physiology

Asit Yağmurlarının Hayatımızdaki Gerçeği

Melike Büşra Bayramoğlu Karşı*
Duran Karakaş**

Küreselleşen Dünya ile birlikte, artan sanayileşme, trafik vb. sebeplerden dolayı hava kirliliği problemleri her geçen gün artmaktadır. Özellikle elektrik üretimi için fosil yakıtların kullanımı, araçlar, petrol rafinerileri ve diğer endüstriler kükürt dioksit ve azot oksitlerin atmosfere salınımını artırmaktadır. Kükürt dioksit ve azot oksitler suda yüksek çözünürlüğe sahip oldukları ve rüzgârla taşınabildiği için uzun mesafelere çok kolay ulaşabilirler (EPA, 2018). Asit yağmurları kükürt dioksit ve azot oksitlerin atmosferde su, oksijen ve diğer kimyasallarla reaksiyona girmesi sonucu sülfürik asit ve nitrik asit oluşumuyla meydana gelirler. Yağmurların pH değeri 5.60'nın altında ise asit yağmurları olarak adlandırılırlar (Zhang, vd., 2012).

Asit yağmurları, bitki hücrelerinin biyokimyasında ve fizyolojisinde bozulma, görünebilir hasar, fotosentezde azalma, besin kaybı, su dengesini kaybetme gibi önemli değişikliklere sebep olurken; mermer ve özellikle kireç taşından yapılmış malzemelerin, yapıların, tarihi anıtların üzerinde de olumsuz etkilere sebep olmaktadır (Verlikova vd., 2000; Xie vd., 2004). Ayrıca insanlar üzerinde akut veya kronik hastalıklara neden oldukları için insan sağlığını etkilemektedirler (Speizer, 1989). Asit yağmurlarının sebep olduğu kötü sonuç özellikle Kuzey Amerika Hükümetleri'ni ve Avrupa'yı kirleticilerin emisyonlarını bazı regülasyonlarla düzenleme çalışmalarının başlatılmasına yönlendirmiştir (Hedin ve Likens, 1996).

Türkiye'de ve Dünya'da birçok yaş veya toplam çökeltme örnekleri toplanmış ve yağışların asidik karakterleri incelenmiştir (Bayramoğlu-Karşı M.B., 2017; Bayramoğlu vd., 2015; Akkoyunlu ve Tayanc, 2003; Köprü vd., 2012; Doğan vd., 2010; Vet vd., 2014; Duenos vd., 2012; Huang vd., 2008). Ankara'nın kırsal bölgesinde 2002 yılında yapılan bir çalışmaya göre toplanan yağmur örneklerinde pH değerleri 3,5-8,00 arasında değişirken; 2005-2006 yıllarında Tayland'ın Chiand Mai şehrinin kentsel alanında yapılan çalışmaya göre toplanan yağmur örneklerinin pH değerleri 4,01 ile 7,50 arasında değişmiştir (Topçu vd., 2002; Chantara ve Chunsuk, 2008).

Bu çalışmada amaç; asit yağmurları ve etkileri hakkında genel bilgi, asit yağmurları ile ilgili Türkiye'de ve Dünya'da yapılan bazı çalışmalar hakkında örnekler vermektir.

Anahtar Kelimeler: Asit yağmuru, yaş çökeltme, toplam çökeltme, sülfirik asit, nitrik asit, sülfürdioksit, azot oksitler

Kaynaklar

1. Ā, S. C., & Chunsuk, N. (2008). Comparison of wet-only and bulk deposition at Chiang Mai (Thailand) based on rainwater chemical composition, 42, 5511-5518. Topçu, S., Incecik, S., & Atımtay, A. T. (2002). Chemical composition of rainwater at EMEP station in Ankara, Turkey. Atmospheric Research, 65(1-2), 77-92.
2. Akkoyunlu BO ve Tayanc M (2003) "Analyses of Wet And Bulk Deposition in Four Different Regions of Istanbul Turkey", Atmospheric Environment, 37: 3571-3579.
3. Bayramoğlu MB, Yenisoay Karakaş S ve Karakaş D (2015) "Bolu Şehir Merkezinde Toplanan Sıralı Yağmur Örnekleri Kompozisyonu İle Kirlilik Taşınım Mekanizmalarının Belirlenmesi" 6. Ulusal Hava Kirliliği ve Kontrolü Sempozyumu, 7-9 Ekim 2015, İzmir.
4. Dogan, G., Güllü, G., Karakas, D., & Tuncel, G. (2010). Comparison of Source Regions Affecting SO 42- and NO 3- Concentrations at the Eastern Mediterranean and Black Sea Atmospheres, (3), 66-71.
5. Dueñas, C., Fernández, M. C., Gordo, E., Cañete, S., & Pérez, M. (2012). Chemical and radioactive composition of bulk deposition in Malaga (Spain). Atmospheric Environment, 62, 1-8.
6. Huang Y, Wang Y, Zhang L (2008) "Long Term Trend of Chemical Composition of Wet Atmospheric Precipitation During 1986-2006 at Shenzhen City, China", Atmospheric Environment 42: 3740-3750.
7. Köprü İ, Karadeniz H, Kanca E, Kılıçer YÇ, Özlü E, Karakaş D ve Yenisoay Karakaş S (2012) "Sıralı (Fraksiyonel) Yağmur Örneklerinde Polisiklik Aromatik Hidrokarbon ve Organoklorlu Pestisit Kompozisyonlarının İncelenmesi", Hava Kirliliği Araştırmaları Dergisi 1: 30-40.
8. Speizer F. E. (1989). Studies of acid aerosols in six cities and in a new multi-city investigation: design issues. Environmental Health Perspectives, 79, 61-67. Hedin L. O., Likens G. E. (1996). Atmospheric Dust and Acid Rain. Scientific American, December, 88-92.
9. Velikova, V., Yordanov, I., & Edreva, A. (2000). Oxidative stress and some antioxidant systems in acid rain-treated bean plants. Plant Science, 151(1), 59-66.
10. Vet, R., Artz, R. S., Carou, S., Shaw, M., Ro, C. U., Aas, W., ... Reid, N. W. (2014). A global assessment of precipitation chemistry and deposition of sulfur, nitrogen, sea salt, base cations, organic acids, acidity and pH, and phosphorus. Atmospheric Environment, 93, 3-100.
11. What is acid Rain? (n.d.). Retrieved January 05, 2018, from https://www3.epa.gov/acidrain/education/site_students/whatisacid.html
12. Xie, S., Qi, L., & Zhou, D. (2004). Investigation of the effects of acid rain on the deterioration of cement concrete using accelerated tests established in laboratory. Atmospheric Environment, 38(27), 4457-4466.
13. Zhang, X., Jiang, H., Jin, J., Xu, X., & Zhang, Q. (2012). Analysis of acid rain patterns in northeastern China using a decision tree method. Atmospheric Environment, 46(x), 590-596.

*AİBÜ, Yenilikçi Gıda Teknolojileri Geliştirme Uygulama ve Araştırma Merkezi, Gölköy, Bolu, melikebayramoglu@ibu.edu.tr

**AİBÜ, Mühendislik Mimarlık Fakültesi, Çevre Mühendisliği Bölümü, Gölköy, Bolu, dkarakas@ibu.edu.tr

The Fact of Acid Rain in our Life

Melike Būşra Bayramođlu Karşı*
Duran Karakaş**

The air pollution problem is increasing day by day because of the globalizing world, increasing industrialization, traffic etc. In particular, the use of fossil fuels for electricity generation, vehicles, petroleum refineries and other industries increase the atmospheric release of sulfur dioxide and nitrogen oxides. Sulfur dioxide and nitrogen oxides can reach very easily at long distances because they have high solubility in water and can be carried by the wind (EPA, 2018). The acid rain comes from the formation of sulfuric acid and nitric acid, which is the reaction of sulfur dioxide and nitrogen oxides with water, oxygen and other chemicals in the atmosphere. If the pH value of the rains is less than 5.60, they are called acid rains (Zhang, et al., 2012).

Acid rains cause significant changes such as deterioration in biochemistry and physiology of plant cells, visible damage, loss of photosynthesis, loss of nutrients, loss of water balance; marble and especially limestone materials, structures, and historical monuments (Verlikova et al., 2000; Xie et al., 2004). They also affect people's health because they cause acute or chronic illnesses in people (Speizer, 1989). The bad effects of the acid rain forced especially North American Governments and Europe to initiate their efforts to regulate the emissions of pollutants with certain regulations (Hedin and Likens, 1996).

Wet deposition or total precipitation samples in the World and Turkey gathered and acidic precipitation character have been investigated (Bayramoğlu -Karşı M.B., 2017; Bayramoğlu et al., 2015; Akkoyunlu and Tayanç, 2003; Bridge et al., 2012; Doğan et al., 2010 ; Vet et al., 2014; Duenos et al., 2012; Huang et al., 2008). According to a study carried out in 2002 in rural areas of Ankara, pH values in rain samples ranged from 3.5 to 8.00. According to the study conducted in the urban area of the Chiand Mai city of Thailand in 2005-2006, the pH values of rain samples varied from 4.01 to 7.50 (Topçu et al., 2002; Chantara and Chunsuk, 2008).

The aim of this study is to give information about acid rain, adverse effects of acid rain and giving examples about acid rain in Turkey and World.

Key words: Acid rain, Sequential sampling, Bulk precipitation, Sulfuric acid, Nitric acid.

References

1. Ā, S. C., & Chunsuk, N. (2008). Comparison of wet-only and bulk deposition at Chiang Mai (Thailand) based on rainwater chemical composition, 42, 5511–5518. Topçu, S., Incekik, S., & Atımtay, A. T. (2002). Chemical composition of rainwater at EMEP station in Ankara, Turkey. Atmospheric Research, 65(1–2), 77–92.
2. Akkoyunlu BO ve Tayanç M (2003) "Analyses of Wet And Bulk Deposition in Four Different Regions of Istanbul Turkey", Atmospheric Environment, 37: 3571–3579.
3. Bayramođlu MB, Yenisoý Karakaş S ve Karakaş D (2015) "Bolu Şehir Merkezinde Toplanan Sıralı Yađmur Örnekleri Kompozisyonu İle Kirillik Taşınım Mekanizmasının Belirlenmesi" 6. Ulusal Hava Kirilligi ve Kontrolü Sempozyumu, 7-9 Ekim 2015, İzmir.
4. Dogan, G., Güllü, G., Karakas, D., & Tuncel, G. (2010). Comparison of Source Regions Affecting SO 42- and NO 3- Concentrations at the Eastern Mediterranean and Black Sea Atmospheres, (3), 66–71.
5. Dueñas, C., Fernández, M. C., Gordo, E., Cañete, S., & Pérez, M. (2012). Chemical and radioactive composition of bulk deposition in Malaga (Spain). Atmospheric Environment, 62, 1–8.
6. Huang Y, Wang Y, Zhang L (2008) "Long Term Trend of Chemical Composition of Wet Atmospheric Precipitation During 1986–2006 at Shenzhen City, China", Atmospheric Environment 42: 3740–3750.
7. Köprü İ, Karadeniz H, Kanca E, Kılıçer YÇ, Özlü E, Karakaş D ve Yenisoý Karakaş S (2012) "Sıralı (Fraksiyonel) Yađmur Örneklerinde Polisiklik Aromatik Hidrokarbon ve Organoklorlu Pestisit Kompozisyonlarının İncelenmesi", Hava Kirilligi Araştırmaları Dergisi 1: 30–40.
8. Speizer F. E. (1989). Studies of acid aerosols in six cities and in a new multi-city investigation: design issues. Environmental Health Perspectives, 79, 61–67. Hedin L. O., Likens G. E. (1996). Atmospheric Dust and Acid Rain. Scientific American, December, 88–92.
9. Velikova, V., Yordanov, I., & Edreva, A. (2000). Oxidative stress and some antioxidant systems in acid rain-treated bean plants. Plant Science, 151(1), 59–66.
10. Vet, R., Artz, R. S., Carou, S., Shaw, M., Ro, C. U., Aas, W., ... Reid, N. W. (2014). A global assessment of precipitation chemistry and deposition of sulfur, nitrogen, sea salt, base cations, organic acids, acidity and pH, and phosphorus. Atmospheric Environment, 93, 3–100.
11. What is acid Rain? (n.d.). Retrieved January 05, 2018, from https://www3.epa.gov/acidrain/education/site_students/whatisacid.html
12. Xie, S., Qi, L., & Zhou, D. (2004). Investigation of the effects of acid rain on the deterioration of cement concrete using accelerated tests established in laboratory. Atmospheric Environment, 38(27), 4457–4466.
13. Zhang, X., Jiang, H., Jin, J., Xu, X., & Zhang, Q. (2012). Analysis of acid rain patterns in northeastern China using a decision tree method. Atmospheric Environment, 46(x), 590–596.

* Abant İzzet Baysal University, Innovative Food Technologies Development and Research Center Gököy, Bolu, melikebayramoglu@ibu.edu.tr

** Abant İzzet Baysal University, Faculty of Engineering and Architecture, Department of Environmental Engineering, Bolu, dkarakas@ibu.edu.tr

Sahipsiz Çocuklar

Melahat Melek Oğuz*

Çocuklar yaşamları boyunca sahip oldukları ailelerinin etkisi altında yetişmektedirler. Çeşitli nedenlerle aile yapısı bozulması ile çocuk için gerekli ilgi ve bakım sağlanamamaktadır. Çocuğun bakımındaki yetersizlikler onu “sahipsiz çocuk” durumuna getirebilmektedir. Literatürde ve hukuk sisteminde bu çocuklar “korunmaya muhtaç çocuk” olarak ele alınmaktadır. Her toplumda, uygun olmayan şartlarda yaşayan çocuklar bulunmaktadır. UNICEF verilerine göre yalnızca Avrupa Merkez ve Doğu Avrupa ülkelerinde kurum koruması altında 700.000 korunmaya muhtaç çocuk olduğu bilinirken, Türkiye’de ise 500.000 çocuğun “korunmaya muhtaç çocuk” olarak nitelendirildiği bilinmektedir. Bu şartları ortadan kaldırmak, her çocuğa, yetenekleri ölçüsünde gelişebilme imkanı sunmak, aile ve toplumun korunması için gereklidir. Bu gereklilik, çocuk koruma sistemlerinin amaçlarından birisidir. Çocuk koruma sisteminin en önemli bileşeni bu çocukların barındığı kurumlardır. Korunmaya muhtaç çocukların barındığı kurumlar yaş gruplarına, fiziki ve sosyal olanaklarına göre sınıflandırılmaktadır. Çocuklara korumaya yönelik politikalar geliştirilirken şehirlerin yapısının planlanmasında çocukların ihtiyaçları göz önünde bulundurulmalıdır. Çocukları sosyalizasyon sürecinde sağlıklı sosyal bireyler olarak hayata hazırlarken, aynı zamanda eğitimlerini tamamlamalarını sağlamak ve hayatlarını sürdürebilecekleri bir meslek sahibi yapmak devletin en büyük sorumluluklarından biridir. Küçük yaşta güvensizlik, gelecek kaygısı, özgüven eksikliği gibi sorunlara sahip olarak kurum koruması altına alınan çocukların, kendine yetebilecek, saygın ve mutlu bireyler olabilmesi için her türlü desteğin verilmesi ve bu amaç için gerekli donatılara sahip mekanlar oluşturulması son derece önemlidir.

Anahtar Kelimeler: bakım, koruma, korunmaya muhtaç çocuk

Unattended Children

Melahat Melek Oğuz*

All children throughout their lives are grown up by the effect of their own families. Because of corruption of family structure, children cannot get enough care and interest from their families. Insufficiency in their care make them “unattended child”. In literature and Law these children are defined “children in need of protection and care”. In every society there are children living in inappropriate conditions. According to UNICEF records it is known that there are 700000 children “in need of protection” in Central and Eastern European countries, whereas in Turkey this quantity becomes 500000. Abolishing and healing these conditions and giving each child a chance to grow according to their abilities and talents is necessary to save families and society. This necessity is one of the purposes of the children saving systems. The most important component of saving children system is the institutions. As policies are being developed to save children, the needs of children should be taken account in planning the cities. It is one of the important responsibilities of the state, to get these children to complete their education and to have jobs to earn their lives, while preparing them to the life as healthy social individuals during the socialization process. Children in these institutions with the problems such as lack of confidence, having future worries at early age should be given all kinds of support to make them self-confident, respectable and happy individuals. And for this purpose creating new places with necessary equipments is extremely important.

Keywords: children in need, care, protection

Bağımlılığa İtilen Çocuklar

Hasan Çalışkan*

Giriş

Bağımlılık bir maddeye ya da alışkanlığa yönelik ortaya çıkan önlenemeyen davranış kompozisyonudur. Kişinin gereksinme ve isteklerini karşılamakta yetersiz oluşu, karar verme ve işlerini başarmada başkalarından yardım istemesi, psikotrop bir maddeyle merkezî sinir sistemi arasındaki etkileşmeden doğan ve maddenin keyif artırıcı etkisini alabilme ve yokluğunun vereceği huzursuzluktan kaçınmak için maddeyi devamlı veya periyodik olarak alma isteği bağımlılığın kapsadığı temel tanımlardır. Bu çalışmada bağımlılığın maddesel boyutu ve en önemli risk gruplarından birisi olan çocuklar ele alınacaktır.

Yöntem

Ulusal ve uluslararası kuruluşların raporları, bilimsel makale ve bildirimler ele alınarak güncel bilgiler ışığında bağımlılığa itilen çocuklar konusu ele alınmıştır.

Bulgular ve Tartışma / Elde edilen bilgiler ve irdelenmesi

Türkiye Madde bağımlılığı açısından Türkiye profili incelendiğinde 2017 Türkiye Uyuşturucu Raporu (TUR) (2016 verilerine göre) esrardan şüpheli sayısı 54.788, yakalanan esrar, 146.954kg; eroinen şüpheli birey sayısı 12.091, yakalanan eroin miktarı 5,585kg; kokain şüpheli 2201 kişi, yakalanan kokain 845kg; kannabinoidler şüpheli 20.670 ve yakalanan kannabinoid 626kg kadardır. Diğer madde bağımlılığı yapan etkenlerle toplam 2016 yılında 114,276 toplam şüpheli sayısıdır. TUR verilerinden yakalanan şüphelilerin çocuk olma durumu ile ilgili bir bilgi verilmediğinden tam bir sayıya ulaşılmamaktadır; ancak TUR raporunda Ceza infaz kurumlarında 2016 yılında bulunan hükümlü ve tutukluların %1,24'ü (2.476) çocuğun 611nin bağımlılık öyküsü çocuklara verilen "Psiko-Sosyal Destek ve Müdahale Programları" eğitimi verilmiştir. Tüm hükümlü ve tutuklu çocuklara 2016 yılında eğitim verildiği düşünülürse, ceza infaz kurumunda bulunan çocukların % 24,67 'sinde geçmiş hayatında bağımlılık öyküsü bulunmaktadır bu her hükümlü 4 çocuktan birine denk gelmektedir. Sokakta yaşayan ve sokak çocuklarının sayısı Dünya genelinde Unicef 'e göre % 5-10 'unu oluşturmaktadır. Türkiye'de bu sayı 2004 yılında 40 bin 205 olup sokağa düşme tehlikesi olan çocuk sayısı ise 635 bin olduğu bildirilmiştir. Yerel çalışmalardan Kızmaz ve Bilgin'in 2010 yılında yaptığı çalışmada Diyarbakır'da Çocuk şube müdürlüğüne suç istinadı ile getirilip çalışmaya katılan çocuklarda madde bağımlılığı %88.6 bulunmuştur. Ülkemizde görülen diğer bir bağımlılık tipi uçucu madde bağımlılığıdır. Türkiye'de yapılan çalışma incelendiğinde Ögel ve ark.'nın 2010 yılı çalışmasıdır. Çalışma incelendiğinde: yaşam boyu en az bir kez uçucu madde kullanımı %8.8dir. Adana, Diyarbakır, Eskişehir, Mersin, İstanbul, İzmir, Kocaeli, Sivas ve Trabzon'da yapılan çalışmada İlköğretimde okuyan çocuklarda madde kullanma sıklığı %1-4.8 arasında değişmektedir.(Eskişehir % 4.8 ile ilk sıradadır.) Ortaöğretim çocuklarında bu oran %2.3- 5.5 arasında değişmektedir.(Sivas %5.5 ile ilk sıradadır.) Yapılan çalışmalar ve raporlar incelendiğinde daha ayrıntılı ve kapsamlı çalışmalara ihtiyaç olduğu görülmektedir. Multidisipliner bir yaklaşım ile madde bağımlılığı ile mücadele edebilmek için özel çalışma grupları oluşturulabilir.

Kaynaklar

1. http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_bts&view=bts&kategori1=veritbn&kelimesec=31452.
2. T.C. İÇİŞLERİ BAKANLIĞI EMNİYET GENEL MÜDÜRLÜĞÜ, Narkotik Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı, 2017 TÜRKİYE UYUŞTURUCU RAPORU (2016 Verileri), Ankara, 2017 (<http://www.narkotik.pol.tr/TUBIM/Documents/TURKIYE%20UYUŞTURUCU%20RAPORU%202017.pdf>)
3. Kızmaz Z., Bilgin R. (2010). Sokakta Çalışan/Yaşayan Çocuklar ve Suç: Diyarbakır Örneği. Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, 32, 269-311.
4. UNICEF, (2006), Dünya Çocuklarının Durumu 2006, Dışlanan ve Görülmeyen, UNICEF Yayınları, Ankara.
5. İçli, G. Tülin, Hakan Ankan ve ark. (2007) "Sokakta Yaşayan, Suç İşleyen ve Suça Maruz Kalan Çocuklar: Ankara ve İstanbul Örneği, Çözümler ve Öneriler" TÜBİTAK Projesi: Ankara (Yayımlanmamış biçimi kullanılmıştır).
6. Ögel K, Tamar D, Evren C, Çakmak D. (2000) Uçucu madde kullanımının yaygınlığı: Çok merkezli bir araştırmanın verilerinin değerlendirilmesi. Anadolu Psikiyatri Dergisi, 1: 220-224

Children Pushed to Substance Abuse

Hasan Çalışkan*

Introduction

Addiction is an unavoidable behavioral composition that arises for a substance or habit. These are the basic definitions that include the inability to meet the needs and wants of the person, the need for help in making decisions and doing other people, the interaction between the psychotropic substance and the central nervous system, and the addiction to the substance to increase the enjoyment of the substance and to avoid the disturbance caused by the absence and permanent or periodic request of addictive person.

In this study, the material aspect of addiction and the children who are one of the most important risk groups will be discussed.

Method

Reports of national and international organizations, scientific papers and reports are addressed and children who are pushed to addiction in the light of current information are scrutinized.

Findings and Discussion / Obtained information and discussion

When analyzed in terms of substance abuse profile Turkey, Turkey Drug Report 2017 (TUR) (based on 2016 data): the number of suspects from cannabis is 54,788, caught cannabis, 146.954kg ; number of suspect individuals from heroin 12,091, amount of heroin caught 5,585kg ; 2201 suspected cocaine, captured cocaine 845 kg ; the cannabinoids are suspected to be 20.670 and the captured cannabinoids are 626kg. The total number of suspects in total is 114,276 in 2016, with other drug addictive factors. A full number is not reached because the suspects captured from the TUR data are not informed about being a child; however, in the TUR report, 1.24% (2,476) of convicts and detainees in the penal execution institutions in 2016 were given training on "Psycho-Social Support and Intervention Programs" given to children with addictive stories of 611 children. If all convicted and imprisoned children are thought to have been trained in 2016, 24.67% of the children in the penal execution institution had a narrative of dependency in their lifespan. Each of these convicts corresponds to one of four children.

According to Unicef, the number of street children living on the streets is 5-10% worldwide.

In 2004, that number is 40 thousand 205 in Turkey, while the number of street children who were reported to be on the verge of falling 635 thousand.

Substance dependency was found in the children %88.6 who participated in the study carried out by Kizmaz and Bilgin in the local studies in 2010 with the child branch directorate in Diyarbakır as a crime request. Another type of addiction seen in our country is dependence on volatile substances. When analyzed studies conducted in Turkey in the year 2010 is Ögel et al. When the study is examined: the use of volatile substances at least once in a lifetime is 8.8%. In the study conducted in Adana, Diyarbakır, Eskişehir, Mersin, İstanbul, İzmir, Kocaeli, Sivas and Trabzon, the frequency of using substances in primary school children varies between 1-4.8% (Eskişehir is in first place with 4.8%).

This rate varies between 2.3% and 5.5% for secondary school children (Sivas is the first with 5.5%).

When studies and reports are examined, more detailed and comprehensive studies are needed.

References

1. http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_bts&view=bts&kategori1=veritbn&kelimesec=31452.
2. T.C. İÇİŞLERİ BAKANLIĞI EMNİYET GENEL MÜDÜRLÜĞÜ, Narkotik Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı, 2017 TÜRKİYE UYUŞTURUCU RAPORU (2016 Verileri), Ankara, 2017 (<http://www.narkotik.pol.tr/TUBIM/Documents/TURKIYE%20UYUŞTURUCU%20RAPORU%202017.pdf>)
3. Kizmaz Z., Bilgin R. (2010). Sokakta Çalışan/Yaşayan Çocuklar ve Suç: Diyarbakır Örneği. Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, 32, 269-311.
4. UNICEF, (2006), Dünya Çocuklarının Durumu 2006, Dışlanan ve Görülmeyen, UNICEF Yayınları, Ankara.
5. İçli, G. Tülin, Hakan Arıkan ve ark. (2007) "Sokakta Yaşayan, Suç İşleyen ve Suça Maruz Kalan Çocuklar: Ankara ve İstanbul Örneği, Çözümler ve Öneriler" TÜBİTAK Projesi: Ankara (Yayımlanmamış biçimi kullanılmıştır.
6. Ögel K, Tamar D, Evren C, Çakmak D. (2000) Uçucu madde kullanımının yaygınlığı: Çok merkezli bir araştırmanın verilerinin değerlendirilmesi. Anadolu Psikiyatri Dergisi, 1: 220-224.

Çalışan Çocuklar

Gülcan Demir Özdenk*

Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu, Çocuk Hakları Sözleşmesi 1. maddesinde 18 yaşını doldurmayan her kişinin çocuk sayılacağını belirtmektedir (UNICEF, 2017). Çocukların büyüme ve gelişme dönemlerini sağlıklı bir şekilde geçirmesi gerekirken erken yaşta iş yaşamına katılmaları onların fiziksel, ruhsal ve sosyal gelişimlerini negatif yönde etkilemektedir. Kolay manipüle edilebilmeleri ve ucuz iş gücü olmaları nedeniyle çalışma hayatında daha çok tercih edilen çocukların bazıları okula gitmemektedir bazıları da eğitimlerini yarıda bırakmaktadırlar. Bu durum onları, erken yaşta zor şartlarla mücadele etmek durumunda bırakmaktadır(ÇSGB, 2017).

Hiçbir çocuk zor şartlar altında çalışmak istemez bu nedenle çalışan çocuk yoktur, çalıştırılan çocuk vardır. Çalışan çocuklar sadece az gelişmiş ülkelerin değil, tüm dünyanın en önemli sorunlarından birisidir. Çalışan çocuklar, 15 yaşından küçük olup fiziksel ve ruhsal gelişimini henüz tam olarak tamamlayamamış ve çeşitli nedenlerle iş yaşamında yer almak zorunda bırakılan çocuklardır(BAŞKAN, 2008). Ülkemizde Çocuk ve Genç İşçilerin Çalıştırılma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmeliğin 4. maddesine göre; çocuk işçi, “14 yaşını bitirmiş, 15 yaşını doldurmamış ve ilköğretimini tamamlamış kişi” olarak tanımlanmaktadır(ÇSGB, 2004). Çocukların çalışması ya da çalıştırılması küresel bir halk sağlığı sorunu olmanın yanı sıra acil olarak çözümlenmesi gerekmektedir (Kasper J. 2016). Uluslararası Çalışma Örgütü’nün tahminlerine göre 5-17 yaşlarında toplam 218 milyon çocuk istihdam edilmektedir. Bu çocukların 152 milyonu (%58’i erkek), çocuk işçiliğinin kurbanlarıdır ve 73 milyonu tehlikeli işlerde çalışmaktadır. Çocuk işgücü kullanımının en yoğun olduğu bölgeler sırasıyla Afrika (72.1 milyon, %19.6), Asya ve Pasifik (62.1 milyon, %7.4), Amerika (10.7 milyon, %5.3), Avrupa ve Orta Asya (5.5 milyon, %4.1) ve Arap Emirlikleri (1.2 milyon, %2.9) şeklinde dağılım göstermektedir (ILO, 2017, 2018). Çocukların çalıştıkları sektörlere göre dağılımları incelendiğinde; ilk sırayı tarım (%70.9), ikinci sırayı hizmet (%17.2) ve son sırayı sanayi (%11.9) almaktadır(ILO, 2017).

Türkiye’de 2012 yılının son 3 aylık döneminde 6-17 yaş grubu çocuk nüfusu 15.247.000 olup bunların %5.9’u (6-14 yaş grubu:%2.6, 15-17 yaş grubu:%15.6) istihdam edilmektedir. 6-17 yaş grubunda istihdam edilenlerin %68.8’i erkek ve %55.2’si kırsal kesimlerde yaşamaktadır. Çalışan çocukların %50.2’si okula devam etmemektedir. Okula devam etmeyen 6-17 yaş grubundaki çocuklarda ilk sırayı %38.8’i “ev işlerinde faaliyette bulunma” almaktadır. Çalışan çocukların %44.7’si tarım sektöründe yer almaktadır ve özellikle bu sektörde istihdam edilenler içindeki payı en yüksek olan 6-14 yaş grubudur. Türkiye’de çalışan çocukların sektörel dağılımları incelendiğinde ise %44.7’si tarım, %24.3’ü sanayi ve %31.0’ı hizmet sektörü şeklindedir. Ayrıca işteki durumuna göre çalışan çocukların %46.2’si ücretsiz aile işçisidir (TÜİK, 2018).

Uluslararası Çalışma Örgütü, 138 No’lu Asgari Yaş Sözleşmesi’nde en küçük çalışma yaşı olarak, zorunlu eğitimin bittiği yaşın ve her ne olursa olsun 15 yaşın altında olmayacağı belirtilmiştir. En küçük çalışma

*Öğr. Gör. Gülcan DEMİR ÖZDENK, Ahi Evran Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu

yaşı sınırı yapılan işin niteliğine ve ülkenin gelişmişliğine göre bir-iki yaş şeklinde değişebilmektedir. Örneğin; hafif işler için yaş sınırı bazı şartlar dâhilinde gelişmiş ülkelerde 13-15 yaş iken az gelişmiş ve geliştirmekte olan ülkeler için 12-14 yaş şeklinde düzenlenebilmektedir. (Vandenberg, 2007).

2016 yılında küresel düzeyde yaklaşık her on çocuktan biri çocuk işçiliği sorunuyla karşı karşıyadır. Birçok kişi ve büyük uluslararası örgütler en kötü biçimlerdeki çocuk işçiliğini "tanım gereği" (koşulsuz en kötü biçimler) ve "duruma göre" (tehlikeli işlerde çalışma) şeklinde belirterek aralarında bir ayırım yapmaktadır (Hilowitz & Alectus, 2004). Kölelik ve benzeri uygulamalar, silahlı çatışmalarda kullanılmak üzere zorla askere alınma, çocuk ticareti, uyuşturucu üretimi ve kaçakçılığı gibi yasadışı işler, çocuğa her yönden zarar veren ve çalışma şeklinde bir düzeltmeyle kabul edilebilecek bir yönü olmayan çalışma biçimidir (Vandenberg, 2007). Bu çalışma biçimleri sıklıkla yasadışıdır ve yetişkinler için kabul edilemez. Çocukların ticari cinsel istismarı, pornografide çocukların kullanımı şeklindeki kabul edilemez çalışma koşulları bir çocuk uygun bir meslek olarak ta düşünülemez (Hilowitz & Alectus, 2004). 1999 yılında kabul edilen ve üye ülkelerin %90'ı tarafından onaylanan 182 numaralı "En Kötü Biçimlerdeki Çocuk İşçiliği Sözleşmesi"nde çocuk işçiliğinin en kötü şekillerinin acilen ve çözüme kavuşturacak ve bu sorunun etkin bir şekilde ortadan kaldırılmasını sağlayacak önlemlerin alınmasını öngörmektedir(Vandenberg, 2007).

Çalıştığı işin doğası ya da işin yürütüm şartları yüzünden çocukların sağlığına, güvenliğine ve ahlaki gelişimine zarar verebilecek her türlü iş, çocuklar için "tehlikeli işler" olarak tanımlanmaktadır (Vandenberg, 2007). Kabul edilemez en kötü biçimler ile tehlikeli işler arasındaki temel fark ise tehlikeli işlerde riskli durumların saptanarak gerekli önlemlerin alınmasıdır (Hilowitz & Alectus, 2004).

Yapılan çalışmalar sonucu edinilen bilgiler doğrultusunda çocukların çalışmasının başlıca nedenleri arasında düşük hane geliri-yoksulluk, kaliteli ve düşük maliyetli eğitim hizmetlerine erişimde yaşanan sıkıntılar, sosyal normlar ve tutumlar (geleneksel tutum), hane halkından, aile çiftliklerinden veya aile işletmelerinden ve diğer işletmelerden gelen talepler ile hem ulusal hem de uluslararası mevzuatın eksik yönlerinin bulunması ve etkin uygulanmayışı gibi nedenler olarak sıralanmaktadır (ÇSGB, 2017; Vandenberg, 2007).

Çalışma ortamı herkes için riskli bir ortam oluşturmaktadır ancak çocuklar çalışma hayatında daha fazla risk altındadır. Çocukların eğitimlerinin ve deneyimlerinin yetersiz oluşu, fizyolojik ve ruhsal gelişimlerinin henüz tamamlanmamış olması, küçük olmaları, şiddet ve istismara karşı savunmasız olmaları, işyeri ortamlarındaki karşılaşabilecekleri ergonomik sorunlar, risk kavramı ve bilincinin tam olarak gelişmemesi gibi nedenlerden dolayı çalışma hayatı içerisinde hassas gruplar olarak değerlendirilmektedir (Bilir, 2016). Dünya üzerinde çok sayıda çocuk erken dönemde çalışma hayatına katılmaktadır ve çalıştırılan çocukların fiziksel, mental, sosyal ve moral gelişimi negatif yönde etkilenmektedir. Çalışma ortamındaki tehlikeler biyolojik, fiziksel, kimyasal ve mental olmak üzere çok çeşitlidir (Kasper J., 2016). Kuimi ve ark. (2018) çalışmalarında düşük ve orta gelirli ülkelerde çalışan çocukların bazı beslenme sorunları, işyerinde bazı toksik –zararlı maddelere maruz kalınması ve yaralanmalar gibi kısa ve uzun süreli etkileri olan sağlık sorunları yaşadıklarını ve aralarında ilişki olduğunu belirtmiştir (Batomen Kuimi, Oppong-Nkrumah, Kaufman, Nazif-Munoz, & Nandi, 2018). Yoksulluk çocuk işçiliğinin en önemli nedenlerinden birisidir (BAŞKAN, 2008; ÇSGB, 2017; ILO, 2017; Kasper J., 2016). Dünyanın bir çok yerinde çalışan çocuklar aynı zamanda fakir su ve sanitasyon, çöpler, kirlilik, sağlık hizmeti sunumunun yetersiz ya da hiç olmayışı gibi çevresel ve sosyal sorunlarla da karşılaşmaktadırlar. Çocukların büyüme ve gelişme dönemlerinde

çalışmaları, kritik bir süreç olan bu dönemde normal sürecin uzamasına ve uzun dönemde çeşitli sorunlara yol açabilir. Çocuklar yetişkinlere kıyasla daha fazla ortamdaki zararlı maddelere maruziyet yaşarlar. Farmakolojide çok iyi bilinen terapötik doz, ilacın ya da maddenin toksik etkilerini önlemek amacıyla çocuğun yaşına ve büyüklüğüne göre hesaplanır. Oysa işyeri ortamında bulunan birçok zararlı maddenin sınır değerleri oldukça hassas olan çocuklarda daha toksik etki yaratarak sağlığını ciddi derecede tehdit edebilir (Kasper J., 2016). Mikrobesein ögesi eksiklikleri, demir eksikliği anemisi, yetersiz beslenme (kavrukluk, bodurluk gibi) gibi nedenlerden dolayı büyüme ve gelişme süreçlerinin olumsuz olarak etkilenimi söz konusudur. Ayrıca çocuklar yetişkinlere kıyasla kurşun elementine karşı daha hassastır, daha fazla absorpsiyon kemiklerde daha fazla miktarda kurşun depolanmasına yol açmaktadır. Bu durum ise çocukta irreversibl- geri dönüşümü olmayan nörobilişsel eksikliklere ve nörodavranışsal defisitlere yol açmaktadır. Çocuklarda kas-iskelet sisteminin hızlı büyüme döneminde meydana gelen yaralanmalar ve endokrin bozucu (hormon gibi etki gösteren ya da hormonun normal çalışmasını engelleyen) çevresel toksinlere maruziyet, çocuklarda kalıcı engelliğe yol açabilir. Ayrıca çocukların kabul edilemez kötü koşullarda çalışması durumunda (örneğin; fahişelik, cinsel kölelik vb.), cilt enfeksiyonlarına ve cinsel yolla bulaşan enfeksiyonlara yol açan patojenlere maruz kalma riskini artırmaktadır (Kasper J., 2016).

Küresel bir sorun olan çalışan çocuk sorununun önlenmesinde temel yaklaşım, çocukların hiçbir şekilde çalıştırılmamasıdır. Çocukların ve ailelerinin kendilerini güven içinde hissedebilecekleri ve rahat içinde yaşayabilecekleri yaşam koşullarının sunulması gerekmektedir. Bu kapsamda halk sağlığı bakış açısından hareketle, çocukların hiç çalıştırılmamasını sağlayıcı, bu çocukların erken dönemde tespit edilerek korunmasını ve güçlendirilmesini sağlayacak gerekli önlemler ile destek hizmetlerinin sağlanması şeklinde müdahaleleri üç adımda ele almak mümkündür (Akin, 2015).

Çocukların çalıştırılmaması için ilk olarak çok yakından ilişkili olan yoksullukla mücadele edilmesi gerekmektedir. Yoksulluğu ve yoksulluğa yol açan bütün faktörlerin tespit edileceği çalışmaların yapılarak gerekli önlemlerin alınması gerekmektedir. Çalışan çocuk sorununun, gerçek boyutlarının daha görünür kılınması amacıyla, ilgili kuruluşlarca araştırmalar yapılması, veriler toplanması ve kayıt dışı sektörlerde çalışmasını önleyici gerekli düzenlemelerin yapılması, aileleri çocukların çalıştırılmaması hususunda gerekli bilgilendirici eğitimlerin verilmesi, çocukların çalıştırılmaması konusunda toplumsal duyarlılığının artırılması ve bu durumun toplum tarafından hoş karşılanmaması, çocukların eğitim hayatlarına devam edebilmelerinin önündeki engellerin araştırılarak maddi gücü olmayan ya da az olan ailelerin tespit edilerek tüm masrafların gerekli sosyal destekler kapsamında karşılanması, kaliteli ve ücretsiz eğitim kurumlarının yaygınlaştırılması ve erişimin kolaylaştırılması, zorunlu eğitim süresinin uzatılması, çocukların eğitim hakkını elinden alan ailelerin denetlenerek tespit edilmesi, caydırıcı nitelikte cezai yaptırımlar verilmesi, eğitim gören çocukların ilerleyen yaşamlarında istihdam edilmeleri için gerekli düzenlemelerin yapılması, yoksul ebeveynlerin istihdamını kolaylaştırmak maksadıyla meslek edindirme kursları ya da teknik eğitim veren kurumlardan gerekli bilgi ve beceriyi edinmeleri için gerekli desteğin sağlanması ve hem ulusal hem de uluslararası düzeyde çocukların çalıştırılmasına hiçbir şekilde izin verilmemesini sağlayıcı önlemlerin alınması gerekmektedir (Akin, 2015).

İkinci ve son adım olarak çalıştırılan çocukların erkenden tespit edilebilmesi için sık aralıklarla denetimlerin yapılması, en ufak bir ihmale yer verilmemesi, ihmal edenler hakkında gerekli hukuki işlemlerin derhal başlatılması, mağdur çocuk ve aileleri korumak üzere ülke düzeyinde iş, sosyal ve sağlık gibi destek hizmetlerinin sunum güvencesinin sağlanması, ilgili sektörlerle çok yönlü iletişim,

işbirliği ve koordinasyonun sağlanması gerekmektedir (Akin, 2015). Ayrıca 2012 yılında Uluslararası Çalışma Konferansı'nda "Sosyal Koruma Tabanları Tavsiye Kararı" kararı kabul edilmiştir. Bu yaklaşım doğrultusunda sosyal güvenlik sisteminin oluşturulması, yaygınlaştırılması ve uygulanması için gerekli düzenlemelerin en kısa sürede yapılması çocukların çalıştırılmasına karşı mücadele için etkili bir adım olacaktır (Kapar, 2015).

Son olarak çocukların çalıştırılması ve eğitim hayatlarının ellerinden alınması bir insan hakları ihlalidir ve çocukların ilerleyen yaşamlarında yol açacağı sağlık sorunları ağırdır ve kalıcı sorunlara yol açabilir. Çocuk işçiliğiyle mücadelede ilk başta devletlerin sonra tüm ailelerin ve toplumun sorumluluğu ve görevi vardır.

Kaynaklar

1. Akin, A., Özvarış Ş.B. (2015). Kadın Sağlığı/Üreme Sağlığı ve Aile Planlaması. In A. L. GÜLER Ç. (Ed.), Halk Sağlığı Temel Bilgiler (Üçüncü Baskı ed., Vol. 1, pp. 365-367). Ankara: Hacettepe Üniversitesi Basımevi.
2. BAŞKAN, S. (2008). Çalışan Çocuklar. Türkiye Klinikleri Journal of Pediatric Sciences, 4(6), 42-45.
3. Batomen Kuimi, B. L., Oppong-Nkrumah, O., Kaufman, J., Nazif-Munoz, J. I., & Nandi, A. (2018). Child labour and health: a systematic review. International Journal of Public Health. doi:10.1007/s00038-018-1075-9
4. Bilir, N. (2016). İş Sağlığı ve Güvenliği (B. N. Ed.). Ankara: Güneş Tıp Kitabevleri.
5. ÇSGB. (2004). Çocuk ve Genç İşçilerin Çalıştırılma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik. T.C. Resmi Gazete: Başbakanlık Mevzuatı Geliştirme ve Yayın Genel Müdürlüğü Retrieved from <http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2004/04/20040406.htm>.
6. ÇSGB. (2017). Çocuk İşçiliği İle Mücadele Ulusal Programı Ç. v. S. G. Bakanlığı (Ed.) (pp. 13-18).
7. Hilowitz, J., Kooijmans, J., Matz, P., Dorman, P., Kock, M. and Alectus M., & Alectus, M. (2004). Child Labour ILO (Ed.) A textbook for university students
8. ILO. (2017). Global estimates of child labour: Results and trends, 2012-2016 Retrieved from Geneva:
9. ILO. (2018). Child Labour. Retrieved from <http://www.ilo.org/global/topics/child-labour/lang--en/index.htm>
10. Kapar, R. (2015). Uluslararası çalışma örgütü'nün sosyal koruma tabanları yaklaşımı. Karatahta İş Yazıları Dergisi, 1.
11. Kasper J., P. D. L. (2016). International Encyclopedia of Department of Public Health In C. W. C. Quah S.R. (Series Ed.) C. W. C. Quah S.R. (Ed.) (Second Edition) (pp. 481-486).
12. TÜİK. (2018). Çocuk İşgücü Anketi Sonuçları, 2012. TÜİK, Haber Bülteni. Retrieved from <http://www.tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=13659>
13. UNICEF. (2017). Introduction to the Convention on the Rights of the Child: Definition and Key Terms. New York, USA: UNICEF.
14. Vandenberg, P., Sandy, G.L., Nippierd, A.B. (2007). GUIDE ONE Introduction to the issue of child labourEliminating Child Labour:guides for employers (First ed., pp. 5-10). Geneva: Bureau for Employers' Activities; International Labour Office and International Organisation of Employers (IOE).

Child Labour

Gülcan Demir Özdenk*

Working children are not only the most important problem of the underdeveloped countries, but also the problem of the whole world. The United Nations Children's Fund stipulates in the Article 1 of the Convention on the Rights of the Child that every person who is under the age of 18 shall be considered as child. According to the estimates of the International Labor Organization, a total of 218 million children between the age ranges of 5-17 are employed. 152 million of these children (58% male) are victims of child labor and 73 million of them are working in dangerous jobs. The regions where child labor force is most concentrated are distributed as Africa (72.1 million, 19.6%), Asia and the Pacific (62.1 million, 7.4%), America (10.7 million, 5.3%), Europe and Central Asia (5.5 million, 4.1%) and the Arab Emirates (1.2 million, 2.9%) respectively. When the distribution of children according to the sector they are employed is examined, agriculture (70.9%) is placed on the top, service industry (17.2%) ranks in second place and industry (11.9%) ranks in the last place.

The population of 6-17 age group children in Turkey in the fourth quarter of the year 2012 is 15.247.000 and 5.9% (6-14 age group: 2.6%, 15-17 age group: 15.6%) of them are employed. 68.8% of those employed in the 6-17 age group are male and 55.2% of them live in rural areas. 50.2% of working children drop out of school. "Doing housework" takes the first place with the percentage of 38.8% among the works done by children, who drop out of school and in the 6-17 age group. 44.7% of working children are in the agriculture sector and the group with the highest share of employment in this sector is the 6-14 age group. When the sectoral distribution of working children in Turkey is examined, 44.7% of children are in agriculture, 24.3% of children are in industry and 31.0% of children are in the service sector. Also, according to working conditions, 46.2% of working children are unpaid family workers.

Working environment poses a risk to everyone, but children are at greater risk in the working life. Children are regarded as vulnerable groups within the working life because of their inadequate education and experience, their incomplete physiological and psychological development, their being under age, their vulnerability to violence and abuse, ergonomic problems they may encounter in the workplace, risk concept and their consciousness is not fully developed.

The basic approach to preventing the global problem of working children is that children should not be employed under any circumstances. It is necessary to provide the living conditions in which children and their families can feel safe and live in comfort. In this regard, from the point of view of public health, it is possible to address the interventions in three steps as taking necessary measures and providing support services to ensure that children are not employed, that these children should be identified at the earlier stage and protected and strengthened.

Working children are not only the most important problem of the underdeveloped countries, but also the problem of the entire world. It is a violation of human rights to employ children and to entrench upon their right to education and it may lead to severe health problems and permanent problems in the later life of children. There are responsibilities and duties of the states, then of all the families and the society, in the fight against child labor.

*Lecturer, Ahi Evran University Health Services Vocational School

Cities and Beggars

Gülşen Güneş*
Hüsam Beyazıt**

Street beggars are a common sight in big cities. Clad in rags, shivering in cold they could be seen everywhere begging in the name of God. One obvious reason for this evil is illiteracy, poverty and unemployment. There are quite a few who take to begging because of it. But another reason is that begging has become quite a paying profession. Many evil practices have come into existence because of it. Kids are kidnaped and sold to be trained and used for begging. At times they are brutally crippled, made lame, blind etc. These get more alms as their miserable plight arouses people's sympathy.

Begging (also panhandling or mendicancy) is the practice of imploring others to grant a favor, often a gift of money, with little or no expectation of reciprocation. A person doing such is called a beggar, panhandler, or mendicant. Beggars may be found in public places such as transport routes, urban parks, and near busy markets. Besides money, they may also ask for food, drink, cigarettes or other small items.

History Beggars have existed in human society since before the dawn of recorded history. Ancient Greeks distinguished between the penes (Greek: ποινής, "active poor") and the ptochos (Greek: πτωχός, "passive poor"). The penes was somebody with a job, only not enough to make a living, while the ptochos depended on others entirely.

Broadly speaking beggars are of two types-able bodies and disabled. The able-bodied can work and earn their livelihood but at the earliest stages they did not get work and now they do not want to work. They find begging easier and more profitable. The disabled, some due to natural causes and others due to their mentors-have no option.

Key Words: Street beggars, Urban, consequences, Child Beggars.

Sokakta Akran Zorbalığı

Dilek Yapar*

Amaç

Bu derlemenin amacı, sokakta akran zorbalığı hakkında güncel bir tarama yapmaktır.

Yöntem

“PubMed” ve “Google Akademik” aracılığıyla bibliyografik bir tarama yapılmıştır. Taramada kullanılan anahtar kelimeler:” zorbalık”, “akran zorbalığı”, “sokakta şiddet”, “zorbalık tipleri” ve “öğrenci” dir. Ek olarak, zorbalıkla mücadele ve önlemler konusunda da tarama yapılmıştır.

Bulgular

Akran zorbalığı, akran gruplarının birbirlerini olumsuz yönde etkileyerek, birbirlerine karşı sözel, fiziksel veya sosyal saldırganlık içine girecek şekilde (isim takma, tehdit etme, usandırma, vurma vb.) farklı zaman dilimleri içinde tekrarlı olarak kaba güç kullanılması olarak tanımlanır. Okul bahçelerinde ve sınıfta yaşanan akran zorbalığı artık sokaklara taşmış ve sokakları daha da güvensiz hale getirmiştir. Okuldaki zorbalık davranışları ve okul dışındaki diğer kişilere zarar verme davranışları, genel saldırgan davranış modelinin bir sonucudur ve bu nedenle okulda zorbalık ve sokaklarda şiddet, aynı kişileri büyük oranda etkilemektedir. Araştırmalar, okullarda öğrencilerin %15 ile 40'ının çeşitli tür ve yoğunlukta akran zorbalığına maruz kaldıklarına işaret etmektedir. Akran zorbalığının sokaktaki etkilerini inceleyen çalışma yok denecek kadar azdır. Olweus, öğrencilerin %15'inin zaman zaman (%10 mağdur, %5 zorba olarak), %5'inin ise ciddi bir biçimde birkaç yıl süre ile zorbalık problemine dahil olduklarını saptamıştır. Bu alanda yapılan çeşitli araştırmalardan çıkarılabilecek bir sonuç dünyanın çeşitli ülkelerinde öğrencilerin en az %10'unun okul yaşamlarının bir döneminde zorba veya mağdur olarak zorbalığı yaşamış olabilecekleridir.

Sonuç

Genellikle yapılan araştırmalar göstermiştir ki okuldaki zorbalık okul dışında da kaba, baskın ve agresif bir davranış sergilemektedir. Akran zorbalığının okul ortamında izole edilmiş bir sorun olmadığı çok açıktır. Okul ortamındaki zorba davranışlar sokaklara taşınarak okul çevresinde, okula gidiş-dönüş yolunda ya da sokaktaki oyun alanlarında kişilerin mağdur olma ihtimalini arttırmaktadır. Çocuklar zorba davranışlarla sınıflarına kıyasla bu alanlarda daha fazla karşılaşmaktadırlar. Bu nedenle sokaktaki akran zorbalığını önlemek ile okuldaki akran zorbalığının önlenmesi arasında kuvvetli bir ilişki vardır. Temel kural; zorbalıkla tek başına mücadele edilmez. Okullarda yaşanan akran zorbalığı davranışlarının önlenmesi için okuldaki tüm sistemler (yöneticiler, öğretmenler, öğrenciler, veliler, ulaşım görevlileri, hizmetliler) bu programa dahil edilmelidirler. Tüm ilgililere zorbalık konusunda bilinçlenme eğitimleri verilerek etkili bir önleme programı geliştirilebilir.

Anahtar Kelimeler: “zorbalık”, “akran zorbalığı”, “sokakta şiddet”, “zorbalık tipleri” ve “öğrenci”

Peer Bullying on the Stree

Dilek Yapar*

Objective

The purpose of this research is to do a current scan on the street peer bullying.

Methods

Studies on peer bullying were searched by using main databases (Google Scholar and PubMed). “bullying”, “peer bullying”, “violence on the Street”, “types of bullying” and “student” were key words used in the search. In addition, literature was also searched for the fight against bullying and measures.

Results

Peer bullying is defined as the use of brute force repeatedly over different time periods in which peer groups influence each other negatively and enter into verbal, physical or social aggression against each other (naming, threatening, harassment, hitting, etc.). Peer bullying in school gardens and classrooms has now overtaken streets and made the streets even more insecure. Bullying behaviors at school and harm to other people outside the school are a result of the general aggressive behavior model. For this reason, bullying in school and violence in the streets affects the same people greatly. Studies indicate that between 15 and 40% of students are exposed to peer bullying at various types and intensities in schools. There is little research to investigate the effects of the peer bullying on the street. Olweus found that 15% of the students (10% victim, 5% tyrant) were involved in the problem of bullying from time to time and 5% of them were seriously involved for several years. A result that can be extracted from various researches made in this area is that at least 10% of students in various countries of the world may have suffered bullying as bully or victim in school life.

Conclusion

Research has generally shown that the bully behaves rude, dominant and aggressive both at school and out of school. It is clear that the peer bullying is not an isolated problem in the school environment. Bullying behaviors in the school environment increase the likelihood of people being victimized around the school, on the way back to the school, or on playgrounds in the streets. Children are more likely to encounter bullying behaviors in these areas than their classrooms. For this reason, there is a strong relationship between the prevention of peer bullying in the street and the prevention of peer bullying in the school. The basic rule is; do not fight alone with bullying. All systems in the school (managers, teachers, students, parents, transport officers, services) should be included in this program to prevent peer bullying behaviors. An effective prevention program can be developed by giving awareness training on bullying to all concerned.

Key Words: “bullying”, “peer bullying”, “violence on the Street”, “types of bullying” and “student”

* Research Assistant, Gazi University Medical Faculty Public Health Department, Ankara, dilekyapar@gazi.edu.tr

Kent, Reklam ve Çocuk

Pınar Soylar*

Günümüzde ürün çeşitliliğinin artması, yeni ürünlerin ortaya çıkması ve aynı işlevi gören, aynı içeriğe sahip, fiyat olarak birbirine yakın ürünlerin varlığı nedeni ile tüketicilerin benzer ürünler arasından seçim yapması zorlaşmakta, bu seçim aşamasında yönlendirici temel faktörlerden biri kitle iletişim araçları vasıtasıyla da sürekli karşımıza çıkarılan reklamlar olmaktadır.

Reklam, büyük kitlelere ulaşabilme ve kodlanmış görselleri tekrar tekrar iletebilme özelliğinden dolayı toplum içinde olumlu ve olumsuz sağlık davranışlarının pekiştirilmesinde önemli bir role sahiptir.

Geoffrey; reklam etiği için dört ilke belirlemiştir. Bunlardan birincisi yararlı olması, ikincisi başkalarına zarar vermemesi, üçüncüsü aldatıcı olmaması, dördüncüsü ayrımcılık yapmamasıdır. Çoğunlukla yaşanan yanılgı, etik olmayan reklamların, sadece topluma zararlı etkiler bırakan reklamlar olarak tanımlanmasıdır. Reklamcılıkta etik yönde üretilen eleştirel savlar da; aldatıcı reklamlar, sömürücü reklamlar, bilinçaltına etki eden reklamlar, klişeler, korkutucu reklamlar, cinsellik içeren reklamlar üzerine yoğunlaşmaktadır.

Kitle iletişim araçlarında sıklıkla yer alan reklamlar tüketiciye, toplumsal cinsiyet, yanlış beslenme şekli (paketli gıda, fast food beslenme vb), siddetin özendirilmesi, ihtiyaç duyulmayan ürünlerin satın alınmasına yönelik uygulamaları teşvik etmesi, kültürel yabancılaşma, toplumdaki kalıp yargıların pekişmesindeki etkileri gibi konularda pek çok davranış kodu iletir.

Özellikle çocuklara yönelik ürün reklamlarında çocukların cinsel kimlik rollerine ilişkin bilgileri önce ebeveynler, yakın sosyal çevre ve günümüzde etkin olarak kitle iletişim araçlarının ilettiği mesajlara dayanmaktadır. Çocukların sahip olduğu merak duygusu ile olumsuz çevrenin etkileşimi çocuğun hem fiziksel hemde psikolojik gelişimini olumsuz etkilemektedir. Reklamların içerdiği her tür bilgi çocukların kimlik oluşumlarını ve düşünce biçimlerini şekillendirmektedir. Afis, billboard ve dijital panolar gibi açık hava reklamcılığı kent yaşamında daha merkezi ve kalabalık noktalarda genellikle yer almaktadır. Çocuklar maruz kaldıkları iletişim mesajlarını kendileri için var olduğu düşüncesiyle yaşantıları ile direkt bağlantı kurma çabasına girerler. Bu durum, günümüzde medya kahramanlarının çocuk dünyasında birer aktör olarak yer aldığını hatta ebeveynlerden daha etkili bir model olma yolunda ilerlediğini göstermektedir. Bugün çocuklarda obezitenin sık görülmesinin sebeplerinden biri gıda reklamlarında fast food, gazlı içecek, sekerleme/cikolata vb ürünlerin sıklıkla yer alması sonucu çocukların besin tercihinin değişmesidir. Yapılan çalışmalar çocukların yaşı ile reklamların etkisi arasında da önemli bir ilişki olduğunu göstermiştir. Çocukluğun biyolojik bir süreç olmasının yanı sıra toplumsal bir inşa süreci olduğunu göz önüne alırsak, şehir merkezi, otobüs durakları ve yol kenarındaki reklamların çocuk gelişimini her açıdan negatif yönde desteklemektedir.

City, Advertisement and Children

Pınar Soylar*

It is longstanding argued that children are more influenced by advertising than are older. A numerous studies have been conducted about the harmful effects of the advertising such as dietary behavior, encouraging violence, gender, cultural alienation.

Advertising to children has become ubiquitous and children are especially vulnerable to everything that happen in their environment. According to social learning theory, children learn their roles from their parents, closed social environment and media messages. At the present time, health and non health related messages are transmitted by advertisements to the consumers. Today, the children became a consumer. The advertisements which contain lots of information shape their identity and way of thinking.

The food industry is a major player in the field of advertising. Food advertising is dominated by fast food restaurant, candy, chocolate, snacks and beverages. One of the reasons of obesity is food advertising that affects children's food choice.

Outdoor advertising, such as banners, billboards and digital panels, is often located in more central and crowded places in the urban life. The interaction between the curiosity of the children and the negative environment affects the physical and psychological development of the child negatively.

A multisectoral approach should be adopted to minimize the potential harmful effect over the children.

Kaynaklar

1. Cesur S, Paker O. Televizyon ve Çocuk: Çocukların TV Programlarına _liskin Tercihleri. Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi www.e-sosder.com ISSN:1304-0278 Kıs -2007 C.6 S.19 (106-125)
2. Kalan OG. Reklamda Cocuğun Toplumsal Cinsiyet Teorisi Bağlamında Konumlandırılışı: 'Kinder' Reklam Filmleri Uzerine Bir Inceleme. Istanbul Universitesi İletisim Fakultesi Dergisi.2010;38:75-89.
3. Lapierre MA, Fleming-Milici F, Rozendaal E, McAlister AR, Castonguay J. The Effect of Advertising on Children and Adolescents.Pediatrics. 2017 Nov;140(Suppl 2):S152-S156. doi: 10.1542/peds.2016-1758V.
4. Buijzen M, Valkenburg PM. The effects of television advertising on materialism, parent-child conflict, and unhappiness: a review of research. J Appl Dev Psychol. 2003;24(4):437-456
5. Livingstone S, Helsper EJ. Does Advertising Literacy Mediate the Effects of Advertising on Children? A Critical Examination of Two Linked Research Literatures in Relation to Obesity and Food Choice. Journal Of Communication . 2006;56:560-584.
6. Moses LJ, Baldwin DA.. What can the study of cognitive development reveal about children's ability to appreciate and cope with advertising? J Public Policy Mark. 2005;24(2):186-201

Geleceğin Kentlerinde Kuduz Hastalığını Önleme

Ali Bilgili*
Başak Hanedan**

2016 yılı bilimsel verileri dünya genelinde yaklaşık 15 milyon insanın aşılansmakta olduğunu, ancak her yıl 60.000'den fazla insanın kuduzdan öldüğünü bildirmektedir. Bu bildiri kapsamında ülkemizde ve dünyada hayvan ve insan sağlığı açısından önemini koruyan kuduz hastalığının bulaşmasında rolü olan hayvan türleri, kontaminasyon yolları, teşhis ve koruyucu önlemler hakkında bilgiler verilerek; dünyadaki kuduz olgularının yaygın şekilde görüldüğü Asya ve Afrika ülkelerinden bahsedildi. Kuduzdan ari ülkeler sıralanarak Dünya Hayvan Sağlığı Organizasyonu (OIE)'nun verileri kapsamında kuduz hastalığının dünya üzerindeki mevcut durumuna yönelik özlü bilgiler sunuldu. Ayrıca sınırlarımıza komşu olan ülkelerdeki kuduz hastalığına ait bilgiler derlendi. Gerek hayvanlarda, gerekse insanlardaki kuduz ve kuduz riskli temas vakaları ile ilgili Türkiye'deki son 5 yıla ait veriler tablolar halinde sunuldu. Ülkemizde evcil, çiftlik, sokak ve yabani hayvanlara maruziyet sonucu oluşacak insanlardaki kuduz olgularını önlemeye yönelik kuduzun kontrolü ile ilgili bilgiler verildi.

Ülkemizdeki kuduz hastalığının ortaya çıkışındaki sorunlar, İçişleri Bakanlığı, Orman ve Su İşleri Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlıkları'nın kuduzun önlenmesi konusunda uygulamaları hakkında bilgiler verilerek mevcut durum, sorunlar ve yapılması gerekenler hakkında bilgiler sunuldu.

Anahtar kelimeler: Kuduz, çevresel riskler, kontrol önlemleri.

*Prof. Dr., Ankara Üniversitesi Veteriner Fakültesi, Farmakoloji ve Toksikoloji Anabilim Dalı, Ankara, Türkiye

**Doç. Dr., Atatürk Üniversitesi Veteriner Fakültesi, İç Hastalıklar Anabilim Dalı, Erzurum, Türkiye

Preventing Rabies Disease in the Cities of the Future

Ali Bilgili*
Başak Hanedan**

The scientific data of 2016 years report that about 15 million people are vaccinated worldwide but that more than 60.000 people die every year. In the context of the this report, by giving information about animal species having a role in the transmission of rabies disease maintaining its importance for animal and human health in our country and in the world, contamination ways, diagnosis and preventive measures, it was dealt with Asian and African countries that rabies cases in the world widely occur. Brief information was presented for current situation of rabies disease in the world, in the context of the data of World Organisation for Animal Health (OIE) by aligning countries free of rabies. In addition, data in respect of rabies disease were compiled in the countries neighboring to our borders. Data in the recent five years in Turkey related to rabies cases and cases with rabies-related contact risk in both animals and humans were presented in the form of tables. Knowledge was given related to the control of rabies for preventing rabies cases in humans in the result of exposure in domestic, livestock, stray and wild animals in our country.

Information on current situation, problems and actions to be taken was presented by giving information about actions of Ministry of Interior, Ministry of Forestry and Water Affairs, Ministry of Health, Ministry of Food, Agriculture and Livestock on the subject of prevention of rabies for problems in the rabies disease to arise in our country.

Key words: Rabies, environmental risks, control measures.

*Prof. Dr., University of Ankara, Faculty of Veterinary Medicine, Department of Pharmacology and Toxicology, Ankara, Turkey

**Asoc. Prof. Dr., University of Ataturk, Faculty of Veterinary Medicine, Department of Internal Medicine, Erzurum, Turkey.

Şehir ve Deprem: Aktif Fayları ve Depremleri Anlama, Deprem Tahminleri ve Önlemler

Veysel Işık*

Büyük şehirler (kentler) insan yaşamının simge alanlarıdır. İlk şehirlerin oluşturulmasında olduğu gibi günümüzde de şehirler insan yaşamı için temel öncelikler korunarak inşa edilmektedir. Yaşadığımız yüzyılda modern şehirlerin tasarımı ve geliştirilmesinde farklı detaylar da öne çıkmaktadır; bu detaylar şehirlerin fonksiyonel olması, ergonomik olması belki daha da önemlisi afetlere karşı korunaklı olmasıdır. Çok küçük istisnalar dışında şehirler, yer kabuğu üzerinde yeryüzü olarak tanımladığımız alanlara inşa edilmektedir. Yer sistemi içerisinde bu şehirler doğa kaynaklı (doğal) afetlerin biri ya da bir kaçının etkisi altında olabilmektedir. Doğal kaynaklı afetler (1) jeolojik, (2) iklim-ilişkili (hidrolojik, meteorolojik, klimatolojik), (3) biyolojik ve (4) dünya-dışı afetler olarak ayrılır. Jeolojik afetler, deprem başta olmak üzere kütle hareketleri ve volkanik aktiviteye dayalı afetlerdir.

Depremi, yer kabuğunun özel koşullu bir kesiminde belirli bir zaman diliminde birikmiş olan enerjinin, o kesimde meydana gelen bir kırılma ile ani olarak boşalması ve bu boşalma sırasında oluşan deprem dalgalarının yer kabuğunu titreştirmesi olayı olarak tanımlayabiliriz. Dünyanın farklı kesimlerine yerleştirilmiş deprem istasyonları, yer kabuğunu oluşturan levhaların hareketlerine bağlı olarak her yıl yaklaşık bir milyon depremin meydana geldiğini kayıt altına alırlar. Bu depremlerin çok büyük bölümü insan yaşamını etkilemezken yılda birkaç yüz deprem değişen oranlarda canlı yaşamını olumsuz etkilemekte ve ekonomik kayıplara neden olabilmektedir. Levha geometrisi sebebiyle Türkiye ve yakın çevresi, deprem oluşumlarının en yoğun geliştiği bölgeler arasındadır. Türkiye'deki nüfusun çok önemli bölümü deprem riski altındadır. Bu durum Türkiye'deki şehirlerin önemli bölümünün de deprem tehlikesi ile karşı karşıya olduğunu ortaya koymaktadır.

Deprem oluşumunun farklı nedenleri olmakla birlikte, aktif (diri) fay zonları boyunca fayda meydana gelen yer değiştirme büyük depremler üretmektedir. Aktif fay, geçmişte en az bir kez hareket etmiş ve gelecekte hareket etmesi mümkün olan faydır. Aktif bir fayın orta ve geniş büyüklükte ürettiği depremler yerleşim alanlarında doğrudan ya da dolaylı hasarlara sebebiyet verir. Bu hasarları (1) yer sarsıntıları, (2) yer yüzündeki yer değiştirmeler, (3) kütle hareketleri, (4) sıvılaşma oluşumları, (5) yangınlar, (6) tsunamiler (dev dalgalar) ve (7) salgın hastalıklar olarak gruplandırmak olasıdır. Böylesi hasarların yaşanmaması için depremleri anlamaya, bilimsel veriler ışığında tahminine ve oluşturabilecekleri riskleri ortadan kaldırmaya ya da en aza indirmeye yönelik çalışmaların yapılması gerekmektedir.

Aktif fay zonu boyunca ve/veya yakın kesimlerine konumlandırılmış şehirler, deprem gibi jeolojik bir afet riski taşırlar. Böylesi yerleşim bölgelerindeki aktif fay veya fayların tanımlanması, geçmişte deprem üretme davranışlarının belirlenmesi, şimdiki sismojenik özelliklerinin tespit edilmesi ve gelecekte nasıl sismojenik davranış sergileyeceğine yönelik tahminlerde bulunulması önemlidir. Deprem riskinin önlenmesi ya da en aza indirilmesi risk temelli bir planlama ile mümkün olabilecektir.

* Ankara Üniversitesi, Jeoloji Mühendisliği Bölümü, Tektonik Araştırma Grubu, 50. Yıl Yerleşkesi, Gölbaşı, Ankara v.isik@ankara.edu.tr

Faylanmanın etkisinde olan bir bölgede fayın aktivitesine yönelik verilerin toplanması öncelikler arasındadır. Aktif faylar, farklı karakterlere ve çoklu yüzey kırıklanmalarına sahiptir. Bu çerçevede aktif fayların özel bilimsel yöntemler ışığında haritalanması gerekir. İyi bir haritalama, aktif faylar üzerinde ve yakınındaki arazinin doğru kullanımını sağlayacaktır. Fayın yeri/konumu kesin olarak belirlenerek fayın özellikleri açık bir şekilde ortaya konulur; böylece fayların hassas bir şekilde 1/1000 ve 1/5000 ölçekli halihazır haritalar üzerinde gösterimi sağlanır. Bu çalışmalarda, aktif fayın karmaşa özelliğinin ve tekrarlanma aralığının belirlenmesi güvenli yerleşim alanlarının seçiminde ayrı bir öneme sahiptir.

Aktif fayın etkilediği alanlarda yapılaşmaya engel olmak veya sınırlamalar getirmek, yerleşim alanlarında deprem afet riskini ortadan kaldıracak ya da ciddi boyutlarda azaltacaktır. Fay çalışmalarında deneyimli jeologlar, paleosismolojik veriler ışığında gerektiğinde fay sakinim bandı (tampon bölge) bırakarak yerleşim alanı sakinleri ve bölge yöneticileri için en güvenilir ve en emniyetli uzun dönem çözümünü getirir.

Aktif fay üzerinde ve yakınında inşa edilmiş binaların bulunduğu kent alanları için rasyonel yaklaşım, bina kullanımlarında standardın oluşturulmasıdır. Binaların, bölgenin sahip olduğu deprem riski seviyesi ile uyumlu hale getirilmesi ana öncelikler arasındadır. Bir diğer öncelik, böylesi riskli alanlar için deprem afet eğitim programlarının oluşturulması ve bölge sakinlerine meydana gelebilecek olası olumsuzlukların anlatılmasıdır. Deprem riski altında olan toplumlar deprem öncesi, deprem sırası ve deprem sonrası ortak akıl ile ne yapılacağını ve nasıl davranılacağını içselleştirmesi gerekmektedir.

Urban and Earthquake: Understanding Active Faults and Earthquakes, Earthquakes Predictions and Preventions

Veysel Işık*

Urban (large cities) is the symbol areas of a human life. As is the case in the creation of the first cities, cities are being built with the basic priorities for human life preserved. At the present time, different details come to the fore in the design and development of modern cities; the fact that cities are functional, ergonomic, perhaps even more important, are sheltered from disasters. Except for very small exceptions, cities are built on areas that we have defined as earth surface on the earth's crust. Within the earth system science, these cities can be affected by one or more natural disasters. Natural disasters are classified as (1) geological, (2) climate-related (hydrological, meteorological and climatological), (3) biological and (4) extra-terrestrial disasters. The geological disasters include earthquakes, typically far more deadly, mass movements and volcanic activity.

Earthquake is the shaking of the surface of the Earth, resulting from the sudden release of energy accumulated in a specific part of the earth's crust that creates seismic waves. About one million earthquakes occur every year due to the movements of the plates forming the earth's crust, which are recorded by earthquake stations installed in different parts of the world. While the most of these earthquakes do not affect human life, a few hundred earthquakes per year can cause casualties, damages, and economic losses. Turkey and its surroundings are one of the typical regions of the occurrence of earthquakes due to geological plate geometry. The majority of the population in Turkey is at earthquake risk. This reveals that many cities in Turkey being faced with the risk of earthquakes.

Although earthquakes can occur for several reasons, movement and displacement along the active faults cause the vast majority of destructive earthquakes. An active fault is a fault that has ruptured repeatedly in the past, and on which movement will take place in near future. Moderate- and large-magnitude earthquakes produced by active faults can cause different types of damage to the settlement areas. These damages are (1) ground shaking, (2) displacement, (3) mass movements (e.g., landslides, avalanches), (4) sediment liquefaction, (5) fire, (6) tsunamis and (7) disease. In order to avoid such damages, studies need to be done for understanding earthquakes, making predictions of earthquakes with using scientific methods and preventing or certainly mitigation of the fault hazard risk.

Cities established along and/or vicinity of the active fault zone is most likely under geological hazard risk like earthquakes. It is important that identifying active fault or faults, describing earthquake potential of these faults in the past, learning their current seismogenic properties and making a prediction for their seismogenic behavior in the future in these settlement areas.

One of the primary studies in a region affected by faulting is the collection of data for fault activity. Active faults have different characteristics with multiple surface fractures. Therefore, active faults must

be mapped in the light of special scientific methods. A detailed geological mapping will provide the correct use of land on and near active faults. It is expected that the location of the fault is accurately determined and the characteristics of the fault will be clearly revealed; in this way, the active faults can be precisely displayed on cadastral maps with 1/1000 and 1/5000 scales. Yet, the determination of both fault complexity and fault recurrence interval in this region an essential for choosing safe settlement areas.

Prevention or limiting of building's construction in areas affected by active faulting should avoid or mitigate earthquake hazards. Geologists with particular experience of studying active faults using paleoseismological methods are able to propose confidential and reliable long-term solutions and recommend a fault avoidance zone to both communities and local authorities.

The rational approach for urban areas where buildings have already been constructed on or close to an active fault is to establish the building importance category. One of the main priorities is that buildings are to comply with earthquake risk level in the region. Another priority is that earthquake hazard education programmes should be prepared and assessing the risk should be informed to landowners and building occupiers. Societies which is under earthquake risk should need to indigenize common sense what to do and how to behave with before the earthquake, during the earthquake event and after the earthquake.

Kentte Açıkta Satılan Yiyecekler

F. Semanur Korkmaz Öner*
Emine Arslan**

“Gıda Kaynaklı Hastalıkların Küresel Yükü” raporuna göre; bakteri, virüs ve parazitlerle kirlenen gıdalar, dünya genelinde her yıl 600 milyon kişiyi hasta ederken, 420 bin hastanın da ölümüne neden olmaktadır. Kirlenmiş gıdalardan özellikle de dünya nüfusunun yüzde 9’unu oluşturan 5 yaş altı çocukların etkilendiği belirlenmiştir. Kirlenmiş gıdaların yol açtığı hastalıklar en çok Afrika ve Güneydoğu Asya’da görülmektedir. DSÖ, gıda tedarikinin artık ülkelerin sınırlarını da aştığına ve bu sebeple gıda güvenliğini sağlamak için hükümetler, üreticiler ve tüketiciler arasında güçlü bir iş birliğinin kurulması gerektiğine dikkat çekmektedir (1). Bu noktada sokakta satılan yiyeceklerin rolü büyüktür. Sokak yiyecekleri; sokak satıcıları tarafından sokaklarda veya halkın ortak kullanımındaki kamu alanlarında satılan ve tüketici tarafından başka bir üretim gerektirmeden o an ya da kısa bir süre içinde tüketilen yiyecek ve içecekler olarak tanımlanabilmektedir (2). Gelişmekte olan ülkeler ve bölgelerde daha fazla yoğunlukta ve günlük yaşamın bir parçası durumundaki sokak yiyecekleri (3). Her sınıftan ve her meslekten kişiler için kolay, hızlı, ucuz ve hazır yiyecek-içecek sağlamada önemli bir alternatiftir (4).

Günümüzde Türkiye’ye özgü sokak yiyecek ve içecekleri arasında yer alan ve son dönemlerde turistik anlamda da ön plana çıkarılabilecek bazı lezzetler; balık ekmek, içli köfte, kokoreç, midye dolma, simit, nohut-pilav, lokma, kır pidesi-börek, pamuk şekeri, elma şekeri, süt mısır, halka tatlısı, dondurma, döner, kağıt helva, kumpir, şam tatlısı, boza vb. olarak sıralanabilir (5). Çeşit ve içerik açısından zengin ve lezzetli menüler sunması, kolaylıkla elde edilebilmesi, erişilmesindeki rahatlık, hızlı olması, yerel damak tadına uygunluğu ve ucuz olması sokak yiyeceklerinin satın alınmasındaki en önemli tercih nedenleridir (4,6,7). İçme suyu temini gibi temel altyapı ve hizmetlerin eksikliği; çeşitlilik, hareketlilik ve geçici niteliklerinden dolayı çok sayıda sokakta satılan gıda satış noktalarının kontrolünde güçlük; denetim ve laboratuvar analizi için yetersiz kaynak; birçok sokakta satılan gıdanın mikrobiyolojik durumu hakkında gerçek bilginin eksikliği; temel gıda güvenliği önlemlerinde sokak satıcılarının zayıf bilgisi; belli sokak gıdalarından kaynaklanan tehlikelere yönelik halkın bilinç düzeyinin yetersizliği nedenleriyle açıkta satılan yiyecekler halk sağlığını tehdit etmektedir. Alınması gereken önlemler; gıda tedarikçilerinin eğitilmesi; ticaretin gerçekleştirildiği çevresel koşulların iyileştirilmesi; malların emniyeti için satıcılara gerekli hizmetleri sağlamaya odaklanmalıdır (2).

Kaynaklar

1. <http://www.haberturk.com/saglik/haber/1383345-acikta-satilan-gidalar-olme-neden-olabiliyor/3> Erişim Tarihi:19.02.2018
2. World Health Organisation. (1996). Essential Safety Requirements For Street-Vended Foods (Revised Edition).WHO/FAO Food Safety Unit - Division of Food and Nutrition, Geneva
3. Buted D. R. ve Ylagan A. P.(2014). Street Food Preparation Practices. Asia Pacific Journal of Education, Arts and Sciences, 17(2), 53-60.
4. Tinker, I. (1999). Street Foods In To The 21st Century, Food and Human Values, 16 (3),327-333.
5. Sokak Yiyecekleri. (2017). Türkiye Sokak Yiyecekleri, [http://www.sokakyemekleri.com/turkiye-sokak-yemekleri]Erişim Tarihi:19.02.2018
6. Simopoulos, A. P. ve Bhat, R. V. (2000). Street foods. Basel, Switzerland: Karger.
7. Haryani, Y., Noorzaleha, A. S., Fatimah, A. B., Noorjahan, B. A., Patrick, G. B., Shamsinar, A.T., Laila, R. A. S. ve Son, R. (2007). Incidence Of Klebsiella Pneumonia In Street Foods Sold In Malaysia And Their Characterization By Antibiotic Resistance, Plasmid Profiling, And RAPDPCR Analysis. Food Control, 18(7), 847-853.

Food Sold Outdoors in the City

F. Semanur Korkmaz Öner*
Emine Arslan**

According to the report "Global Burden of Foodborne Diseases"; food contaminated with bacteria, viruses and parasites cause 600 million people worldwide to die and 420 thousand people die every year. It has been determined that contaminated food is particularly affected by children under the age of 5 who constitute 9 percent of the world's population. Diseases caused by contaminated food are mostly seen in Africa and Southeast Asia. WHO points out that the supply of food now exceeds the borders of countries and that a strong business alliance must be established between governments, producers and consumers to ensure food safety (1). At this point, the role of food on the street is great. Street food; can be defined as foods and beverages that are sold by street vendors on streets or public areas in common use by the public and consumed within a short period of time without requiring any other production by the consumer (2). Street foods that are more intense and part of everyday life in developing countries and regions (3). It is an important alternative to every class and its professional personality, providing easy, fast, cheap and ready food and beverage (4).

Today, located across the street from some delicacies unique to Turkey and foods and beverages that can be brought to the fore in recent years in the tourist sense; fish and bread, stuffed meatballs, kokorec, stuffed mussels, bagel, chickpea-rice, donut, prawn, patty, cotton candy, Apple candy, milk corn, ice cream, döner, kağıt helva, kumpir, şam dessert, boza vb. can be sorted as (5). It is the most important choice in terms of offering rich and delicious menus in terms of variety and content, being easy to obtain, accessibility, fastness, suitability to local taste and cheap street foods (4,6,7).

The lack of basic infrastructure and services such as drinking water supply, the difficulty in controlling food sales points on a large number of streets due to diversity, mobility and temporary nature, the inadequate source for inspection and laboratory analysis, the lack of real knowledge about the microbiological status of many street foodstuffs, the poor knowledge of street vendors and food sold outdoors due to the inadequate level of public awareness of the dangers arising from certain street foods threaten public health. Precautions to take; training food suppliers; improving the environmental conditions in which the trade is carried out; the seller should focus on providing the necessary services for the safety of the goods (2).

Resources

1. <http://www.haberturk.com/saglik/haber/1383345-acikta-satilan-gidalar-olome-neden-olabiliyor/3> Erişim Tarihi:19.02.2018
2. World Health Organisation. (1996). Essential Safety Requirements For Street-Vended Foods (Revised Edition).WHO/FAO Food Safety Unit - Division of Food and Nutrition, Geneva
3. Buted D. R. ve Ylagan A. P.(2014). Street Food Preparation Practices. Asia Pacific Journal of Education, Arts and Sciences, 17(2), 53-60.
4. Tinker, I. (1999). Street Foods In To The 21st Century, Food and Human Values, 16 (3),327-333.
5. Sokak Yiyecekleri. (2017). Türkiye Sokak Yiyecekleri, [http://www.sokakyemekleri.com/turkiye-sokak-yemekleri]Erişim Tarihi:19.02.2018
6. Simopoulos, A. P. ve Bhat, R. V. (2000). Street foods. Basel, Switzerland: Karger.
7. Haryani, Y., Noorzaleha, A. S., Fatimah, A. B., Noorjahan, B. A., Patrick, G. B., Shamsinar, A.T., Laila, R. A. S. ve Son, R. (2007). Incidence Of Klebsiella Pneumonia In Street Foods Sold In Malaysia And Their Characterization By Antibiotic Resistance, Plasmid Profiling, And RAPDPCR Analysis. Food Control, 18(7), 847-853.

* Gazi University Medical Faculty Department of Public Health Department

Bisiklet Paylaşımı/ Bicycle Sharing

İrem Küçükali*

One of the most promising city services to solve transportation and mobility problem of big cities where commute times and traffic jams are increasing every day is bike sharing programmes supported by IoT Technologies and sharing economy. Attempts of creating bike sharing programmes started in the 1960s, however, these programmes had to face some challenges such as vandalism, and theft until technological advancements made them applicable in the urban setting. Thanks to magnetic cards and RFID technologies, number of cities which offers bike sharing programmes and the number of bikes in these programmes increased by the time. Using bikes for urban transportation and sharing them both creates positive outcomes for quality of lives of citizens, environment, health, economy, and sustainability.

Ev ve iş yerleri arasındaki mesafenin, kalabalığın ve trafik sıkışıklığının günden güne arttığı büyük şehirlerin ulaşım ve hareketlilik probleminin çözümü için, en çok gelecek vaadeden uygulamalardan biri, nesnelerin interneti teknolojileri ve paylaşım ekonomisinin ortaklığından doğan bisiklet paylaşımı programlarıdır.

2000'li yıllarla beraber uygulanabilirliği artan ve kabul gören bu programların tarihçesi 1965'te Amsterdam'da bir aktivist grubun sıradan bisikletleri beyaza boyayarak açık bir şekilde herkesin kullanımı için sokaklara bırakmasına dayandırılabilir. Çalınan ve zarar gören çok sayıda bisikletin ardından bu girişim bir başarısızlık olarak değerlendirilmiş ve iptal edilmiştir. Daha sonrasında Kopenhag'da 1995 yılında daha geniş çaplı ve bozuk para ile çalışan bir bisiklet programı da benzer bir şekilde vandalizm ve çalınmalar sebebiyle başarıya ulaşamamıştır.

Şehircilik, çevre, sağlık ve ekonomik açılarından birçok faydayı beraberinde getiren bisiklet paylaşımı uygulamalarını mümkün kılan unsur, teknolojik gelişmeler olmuştur. 1996'da İngiltere'de Portsmouth Üniversitesi'nde başlatılan bisiklet paylaşım sisteminde çalınmaların önüne geçmek için kullanıcıların kendilerine tanımlanmış manyetik kartlarını okuttuğu bir yöntem izlenmiş, bu şekilde geri dönmeyen bisikletlerin takibi mümkün hale gelmiştir. Daha sonrasında 1998'de Rennes Fransa'da ise, ilk şehir ölçekli bisiklet paylaşımı programı manyetik kartlar ve RFID (Radyo Frekansı ile Tanımlama) teknolojilerinden faydalanılarak kamu ve özel sektör ortaklığı ile hayata geçmiştir. İlerleyen yıllarda hizmete sunulan bisiklet sayısı ve hizmet sunan şehirlerin sayısı sürekli artmaya devam etmiştir.

Bisiklet paylaşımının olumlu çıktıları doğrudan bisiklet kullanımından kaynaklanan ve paylaşımından kaynaklanan olumlu çıktılar olarak sınıflandırılabilir. Bisiklet kullanımından kaynaklanan faydaların başında, otomobil kullanımında sebep olacağı azalmaya bağlı olarak büyük şehirlerdeki trafik problemini azaltması gösterilebilir. Yine bununla beraber sera gazlarının salınımını azaltarak, hava kalitesini artırır. Trafik yoğunluğu ve otomobil sayısındaki düşüşle beraber sokak gürültüsünü azaltır. İşe gidiş ve geliş sürelerini azaltmakla beraber, bisiklet paylaşımı uygulamaları fiziksel aktiviteye bağlı olarak bazı sağlık faydalarını da beraberinde getirir. Bunlardan en önemlileri azalan kalp ve şeker hastalığı riskleridir. Bunlara bağlı olarak ulaşım ve sağlık hizmetleri harcamalarında ciddi anlamda düşüşe neden olur.

* iremkucukali@gmail.com

Bisiklet dostu şehir planlaması uygulamaları hem fosil yakıt kullanımını azaltması hem de daha az dağınık bir şehirleşme getireceğinden sürdürülebilir şehir olma yolunda önemli adımlar haline gelir. Başlangıç noktası ile hedef arasında doğrudan ulaşım seçeneği bulunmayan özellikle kısa mesafeli seyahatler için vatandaşlara kolaylık sağlar.

Paylaşımdan kaynaklanan faydalar ise, diğer ulaşım araçları ile aktarmalı olarak kullanmaya müsait olması, bisikletin saklanması yahut tamiri noktasında kullanıcı için bir zahmete sebep olmaması, tasarım olarak daha konforlu ve güvenli bisikletler olmaları ile kaynakların verimli kullanılmasına sebep olması olarak özetlenebilir.

Tüm bu faydalarına ek olarak bisiklet paylaşımı programlarının gerektirdiği altyapı çalışmaları küçük ölçeklidir. Bu nedenle diğer ulaşım yöntemleri programlarına nispeten çok daha ucuza ve hızlı bir şekilde başlatılabilecek bu programların şehir hayatına etkisi ise büyüktür.

Bisiklet paylaşımı uygulamalarına başlanırken alınan en büyük risk, bu uygulamaların ekonomik olarak yeterli düzeyde sürdürülebilir olmamasıdır. Bisiklet paylaşımı uygulamalarının büyük çoğunluğu kamu fonları veya şirket destekleri ile hizmet vermeye devam etmektedir. Yine bununla birlikte bisiklet istasyonları arasında bisiklet sayısının dengeli sağlanması da sistemlerin risk unsurlarından biridir.

Türkiye'de şu anda devam eden sayılı bisiklet paylaşımı uygulaması ve ilerleyen günlerde hizmete açılacak yenileri için geliştirmeye açık alanlar temelde aşağıdaki üç konu etrafındadır:

- Vandalizm
- Bisiklet yolları ve bağlantıları
- Diğer toplu taşıma hatları ile entegrasyon

Bunlara ek olarak bisiklet paylaşımı uygulamalarının kullanılabilirliğini ve etkinliğini arttırmak adına daha akıllı ve entegre ödeme sistemleri kullanılması, istasyondaki mevcut bisiklet sayılarının gerçek zamanlı görülebilmesi, hava durumu veya toplu ulaşımın kalabalıklığına göre istasyonlardaki bisiklet sayılarının dengelenmesi, elektrikli bisikletlerin paylaşılması, bisikletler üzerindeki sensörler ile çevresel faktörlerin izlenmesi yöntemleri uygulanabilir.

Bisiklet Güvenliği

Hüsniye Yücel*

İnsanın bisikletle tanışması iki – üç yaşlarında başlar. Çocuk için çok iyi bir oyun aracı olması yanında denge ve motor gelişimi açısından da bisiklet kullanımı oldukça önemlidir. Erişkin dönemde de spor ve ulaşım aracı olarak hayatımızda yer almaya devam eder. Uzun yıllar bir çocuk oyuncuğu, nostaljik bir gezi aracı, spor aracı olarak görülen bisiklet, yaşanan enerji krizleri ile birlikte, ekonomik bir ulaşım aracı olarak önemini artırmıştır. Birçok ülke ve uluslararası kuruluş bisikletin yaygın kullanımı için projeler ve çalışmalar yapmaktadır.

Büyük kentlerde iş, ticaret, okul gibi günlük ulaşımın, aktif kentli başına oluşturdu-ğu mesafe yaklaşık 6 kilometredir ve kent içi ulaşım, tüm ulaşımın yüzde 40'ını oluşturmaktadır. Bu mesafe otomobil yerine bisikletle alınırsa, toplam ulaşımın sadece üç-te biri dahi bisikletle yapılmış olsa, bir yılda on milyarlarca litre benzin tasarrufu sağla-nacağı öngörülmektedir. (1)

Bisiklet, otomobilin ulaşımında kapladığı alanın 1/4'üne, otomobilin kapladığı park alanının 1/8'ine, otomobilin satın alma fiyatının 1/80'ine, otomobil bakım masraflarının 1/100'üne denk gelir ve yıllık vergi masrafı da yoktur. (1)

Bir bisiklet yolunun yapım maliyeti, normal bir karayolu maliyetinin yüzde 10'una, otoyol maliyetinin ise yüzde 2'sine denk gelir. Ayrıca, hava kirliliğine de yol açmaz.

Özellikle büyük kentlerde, bir kangren haline gelen ulaşım sorunu, planlamaya dayalı çağdaş ve yenilikçi anlayışlara ihtiyaç duymaktadır. Son yıllarda, özellikle batı ülke-rindeki kentler, bu arayışların sonucu olarak toplu taşıma, yaya ve bisiklet kullanımını teşvik etmeye, altyapısını oluşturmaya yönelmiştir.

Dünya kentlerinde yaşanan örnekler, gerekli altyapı oluşturulduğunda bütün kentlerde bisikletin iyi bir alternatif ulaşım aracı olarak kullanılabilceğini göstermektedir.

Daha çok kısa mesafelerde kullanıma uygun olması ve olumsuz hava şartlarından etki-lenme gibi bazı dezavantajlara sahip olmasına rağmen bisiklet kullanımının yaygınlaşması enerji tasarrufu, ulaşım altyapı maliyetlerinin düşmesi, gürültü ve görüntü kirliliğinin, trafik yoğunluğunun azalması, yaralanma ve can kayıplarında azalma gibi faydaları beraberinde getirecektir.

Kentlerde yerel yönetimlerin hazırlayacağı ulaşım planlarında bisiklet, bir ulaşım aracı olarak toplu taşıma araçlarıyla entegre olabilen, bütüncül bir ulaşım sistemi içerisinde tamamlayıcı parçalardan biri olarak değerlendirilmelidir. (1)

Bisiklet kullanımı teşvik edilirken kazalardan koruyucu önlemlerin de aynı süreçte vur-gulanması ve gerekli önlemlerin alınması, eğitimlerin verilmesi çok önemlidir.

Amerika Birleşik Devletleri'nde her yıl 200.000'den fazla çocuğun bisiklet kazası sonu-cu yaralandığı ve yılda 22.000 çocuğun bisiklet kazası nedeni ile beyin travması geçirdiği bildirilmektedir. (2) Türkiye'de net bisiklet kazası sayısı verilememekle beraber 2016 yılı TÜİK verilerine göre 2016 yılında 1.182.491 kaza olduğu ve 7300 vatan-daşımızın bu kazalar nedeni ile hayatını kaybettiği ve 303.812 kişinin de yaralandığı bildirilmiştir. Bu kazalara toplam 295.727 aracın karıştığı ve bunun 17.373'ünün diğer ve motorsuz araçlar olduğu belirtilmiştir. (3) Trafikte motorlu araçların yoğunluğu bi-siklet kazalarını da artırmaktadır. (4) Ülkemizde yapılan iki çalışmada bisiklet kazası nedeni ile hastane başvurusu olan hastalarda kask ve diğer koruyucu önlemlerin alınmadığı belirtilmiştir. (5,6)

Toplumda gittikçe yaygınlaşmakla beraber, bu kadar çok trafik kazasının olduğu ülke-mizde, bisiklet kullanımı nedeniyle oluşabilecek kazalar ve yaralanmaların en aza in-dirgenmesi için azami önlemleri almak gerekir.

Bisiklet Kazalarının Nedenleri

Bisiklet kazalarının çoğunluğu bir bisikletçinin düşmesi veya sabit bir objeye çarpması ile gerçekleşir. Ağır yaralanmaların daha çok motorlu taşıtlarla çarpışmalar sonucu ol-duğu görülmektedir. (4) Bu kazalar genellikle aşağıda listelenen maddelerdeki olum-suzluklarla bağlantılı olarak gerçekleşmektedir:

- Olumsuz hava ve yol koşulları
- Bisiklettaki mekanik aksaklıklar
- Sürücünün yanlış anlık kararları

- Aşırı hız
- Dikkat eksikliği
- Trafik kurallarına uymama
- Sürücünün koordinasyon eksiklikleri

Yollardaki diğer araç sürücüleri sıklıkla yoldaki bisikletlinin farkında olmazlar. Bu ne-denle, özellikle görüş açıklığının az olduğu karanlık ve sisli çevre koşullarında bisiklet-lerde reflektör kullanımı ve bisiklet farlarının açık olması hayati önemdedir.

Pek çok insan kaldırımında bisiklet kullanmanın yolda kullanmaya göre daha emniyetli olduğunu varsayar. Bununla beraber, kaldırımında bisiklete binilmesi yaralanma ile so-nuçlanan kaza riskini anlamlı şekilde arttırmaktadır. Bunun muhtemel açıklaması, kaldırımlarda yayaların ve çarpma riski olan objelerin daha fazla olması ve acemi bi-siklet sürücülerinin daha çok kaldırımları tercih etmesi olabilir.

Aşağıdaki liste bir bisiklet kullanıcısının bireysel olarak uyması gereken asgari kurallar olarak değerlendirilmelidir:

1. Doğru bisiklet seçilmeli ve bisikletin bakımı düzenli yapılmalı.
2. Doğru kask seçilmeli ve kaskın kayışları mutlaka bağlı olmalı.
3. Trafikte görünür olmak için parlak kıyafetler giyilmeli ve bisikletin ön ve arka ta-rafında yansıtıcılar olmalı
4. Uygun ayakkabı kullanılmalı
5. Kulaklık kullanılmamalı
6. Çocuklar anne ve babalarının gözetiminde bisiklet kullanılmalı ve kullanılacak ye-re aile karar vermeli
7. 10 yaşın altında trafiğe çıkılmamalı
8. Mevcut ise mutlaka bisiklet yolu tercih edilmeli ve etraf çok iyi gözlemlenmeli
9. Trafiğe çıkılacaksa aşağıdaki yol kurallarına uyulmalı

- Bisiklet kullanırken eller daima gidonda olmalı
- Yol değiştirileceği zaman mutlaka durmalı ve her iki yönden gelen trafiği kontrol ettikten sonra yol değiştirmeli
- Karşıya geçişlerde kavşaklar kullanılmalı
- Yoğun kavşaklarda yaya geçitleri yürüyerek kullanılmalı ve yayaların uyduğu kurallara uyulmalı
- Yolun sağ tarafı kullanılmalı, diğer araçlarla aynı yönde gidilmeli. Asla trafiğin aksi yönünde bisiklet kullanılmamalı
- Mümkün olduğu kadar bisikletlere ayrılmış şeritler veya özel yollar kullan-malı.
- Park etmiş araçlara çok yakın geçmemeli, aracın kapısının her an açılacağı unutulmamalı
- Dur işaretlerinde durmalı ve diğer araçların yaptığı gibi trafik ışıklarına uyul-malı
- Grup halinde bisiklete binildiği zaman yan yana değil, tek sıra halinde olun-malı
- Diğer bisikletlileri geçerken veya yayaların yanından geçerken her zaman sol tarafından geçmeli ve yanından geçerken ses çıkarılarak geçilen uyarılmalı

El İşaretleri

Bisiklet kullanırken bazı el işaretleri kullanılabilir. Bunlar bisikletçiler için dönme işaret-leri veya stop lambaları gibi işlev görürler. Bu işaretler sayesinde diğer araç sürücüleri sizin bir sonraki hareketinizin ne olacağını öğrenir ve ona göre hareket ederek size çarpma riskini azaltabilirler.

Sonuç olarak; bisiklet kullanımı kişisel gelişimi destekler. Çok iyi bir spor ve ulaşım aracıdır. Ekonomik ve çevrecidir. Ülkelerin ve özellikle yerel yönetimlerin teşviki çok önemlidir. Bisiklet kullanımında güvenliğin sağlanması hem yönetimlerin, alt yapı ve kurallar ile gerekli desteği sağlaması, hem de toplumsal ve bireysel eğitimlerle müm-kün olabilir.

Kaynaklar

1. <http://bisikletliler.org/kentici-ulasimda-bisiklet/> (Erişim tarihi 20/02/2018)
2. Williams C, Weston R, Feinglass J, Crandall M. Pediatric bicycle helmet legisla-tion and crash-related traumatic brain injury in Illinois, 1999-2009 J Surg Res. 2018 Feb;222:231-237. doi: 10.1016/j.jss.2017.11.006. Epub 2017 Dec 8.
3. www.tuik.gov.tr (Erişim tarihi 20/02/2018)
4. Park JC, Chang IB, Ahn JH, Kim JH, Oh JK, Song JH Epidemiology and Risk Fac-tors for Bicycle-Related Severe Head Injury: A Single Center Experience. Korean J Neurotrauma. 2017 Oct;13(2):90-95.doi10.13004/kjnt.2017.13.2.90. Epub 2017 Oct 31.
5. Ahmet Güzel, Berkant Ersoy, Yasin Doğrusoy, Yasemin Küçükkuşurluoğlu, Tülay Altınel, Serap Karasalihoğlu. The evaluation of bicycle accidents that were ad-mitted to a pediatriac emergency department. Ulus Travma Acil Cerrahi Derg. 2006; 12(4): 299-304
6. Gündüz T, Elçioğlu Ö. Yaz aylarında çocukların kabusu: bisiklet yaralanmaları. Adli Bilimler Dergisi 2008;7(3)

Bicycle Safety

Hüsniye Yücel*

İnsanın bisikletle tanışması iki – üç yaşlarında başlar. Çocuk için çok iyi bir oyun aracı olması yanında Mankind starts to get familiar with the bikes and biking at around the age of 2 or 3. While be-ing a very good play tool, bike is also important for the motor and balance development of the kids. It continues to take part in our adult daily lives as a means of sport and transportation. So, utmost precautions should be taken to prevent accidents and eventual injuries. It has been reported in the US that about 300,000 kids every year go to hospital's Emergency Services due to biking injuries and at least 10,000 of them are seriously injured to be hospitalized. To achieve bicycle safety:

1. A bike best-fitting to the person must be chosen to ride and it must be well-maintained.
2. Appropriate helmets must be worn at all times when biking and its belts must always be tied well.
3. Reflective clothes must be worn to be easily visible in the road trafficking and the bike must be equipped with front and rear reflectors
4. Appropriate shoes must be used.
5. No earphones or headsets
6. Kids must ride bicycles with the parents' surveillance and selection of the location to ride.
7. No allowance to ride in the road traffic under the age of 10.
8. Designated biking lanes must be preferred if available and the ambiance must be well observed.
9. The following rules must be followed when biking on the roadways:
 - Hands must always be on the handlebar when riding.
 - Must full-stop when changing the direction, check the traffic in both ways and only then change the direction.
 - Road intersections must be used to pass across the roads.
 - Pedestrian walkways must be used in crowded intersections and pedestrian rules must be followed.
 - Must ride on the right side of the roadway in the same direction of the other vehi-cles. Never in the opposite direction.
 - Lanes or special routes designated to only biking must be used when possible.
 - Must not ride very close to parked vehicles and not forget that its door may open at any time.
 - Must stop at Stop signs and obey the traffic lights as the rest in the traffic do.
 - Must ride in single row when riding in a group of bikers, not side by side.
 - When passing by the other bikers or pedestrians, must always pass from their left and warn them by shouting or bell ringing.

Hand Signals in Biking:

Some hand signs may be used when biking. These signs function like the turning signals or stoplights of the big vehicles. By means of these signals, the other vehicle drivers can learn about your next move and minimize the risk of crush by acting accordingly.



A HEALTHY LIFE
Needs a Healthy Environment!

Yarının Kentinde Otizm ve Mekan

Meltem Yılmaz*

Otizm, genel olarak sosyal iletişim zorluğu olarak açıklanabilir. Otizm teşhisi için biyolojik bir gösterge bulunmamaktadır: Kan testi veya boğaz kültürü ile doğrulanmamaktadır. Otizmliler çevreleri ile ilişkileri ya hiç yoktur ya da oldukça kısıtlıdır. Yalnızlığa ve ayrılmaya karşı arzuları vardır. Dolayısıyla, öğrenme güçlüğü yaşarlar. Çevresel deneyimlere karşı ilgisizdirler. Bu rahatsızlık 1942 yılında Leo Kanner tarafından keşfedilmiştir. Otizm, erken çocukluk döneminde ortaya çıkmaktadır ve doğuştan olma bir durumdur. 'Otistik' kelimesi, 'benlik' demek olan Yunan kelimesi 'αυτο' dan türetilmiştir. Otizmliler duyu uyaranları algılama ve uygun tepkileri organize etme konusunda farklı özelliklere sahiptirler. Kimi bireyler görsel, işitsel, dokunsal vb. gibi uyaranlara duyarsız olabiliyorlar, kimileri aşırı hassasiyet gösterebilmektedir. Gündelik yaşam çevremizi oluşturan yapıları çevreler ise bünyesinde pek çok uyarıcıyı barındırmaktadır. Otizmliler için duyu uyaranları incelenirken, bu özelliklerin mekan tasarımına referans olabilecek nitelikte veriler olduğu görülmektedir. Konuyla ilgili olarak uluslararası düzeyde çalışmalar bulunmasına rağmen, otizmliler için mekan tasarımının Türkiye'de göz ardı edildiği görülmektedir. Otizmliler için mekan tasarımı çalışmalarına öncülük ettiği bilinen Magda Mostafa, Duyusal Tasarım Kuramı (Sensory Design Theory) olarak adlandırdığı çalışmalarının deneysel olarak test edildiğini ve bu teori ile tasarlanan mekanlarda; otizmliler için dikkat sürelerinin arttığını, tepki sürelerinin hızlandığını ve davranışsal becerilerin geliştiğini kanıtlandığını belirtmektedir. Yapılan araştırmalara göre mekan tasarımında dikkat edilmesi gereken genel özellikler; basit düzen: sakin, sıralı, düşük uyarıcı alanlar, karmaşayı önleyecek büyük alanlardan kaçınma; dolaylı aydınlatma, sakin renklerin kullanımı; olası sağlık ve güvenlik risk değerlendirmesi; iç ve dış mekanda geri çekilme ve sakinleşme için güvenli alanların sağlanması olarak sıralanabilir. Yapısal çevrelerde, genellikle fiziksel engeli olan bireylere yönelik mimari çözümler geliştirilmiştir. Halbuki, toplumlarda çeşitli zihinsel engeli olan bireyler de bulunmaktadır. Bu bireylere yönelik mekan planlamaları ve çözümlenmeleri de araştırılması ve uygulanması gereken önemli bir yapısal ihtiyaçtır.

Anahtar Sözcükler: Otizm, mekan, kent, tasarım

Autism and Space in Future Cities

Meltem Yılmaz*

Autism, generally can be explained as difficulty in communication. There is no biological marker for autism: it could not be determined by a blood test or confirmed by a cheek swab. Autism discovered by Leo Kanner in 1942. It is a disability which comes by birth and appears in early childhood. Autistic individuals, either have not any or very limited relationships with their environment. They have desire to loneliness and separateness. So, they live learning difficulties. Initially, for autistic children behaviour, language and speech educations were given. Autistic children mostly have training with visual materials. Because of their deficiencies in speech and language, they guided to install communication with their families by the aid of pictures and their visual memory shows development. Apart from this, the provision of formal education of autistic children together with their fellows, carries a big importance for the participation of social and communal life besides the education. The word "autistic" derives from Latin word 'auto' which means 'self'. In our daily life, there are many stimulators that shelters within built environment. If the sensory properties of autistic people searched, it can be seen that this properties are qualified givens that can be a reference to the space design. Although there are related researches with the argument in international level, in Turkey space design for autistic people has been ignored. Magda Mostafa, has been a pioneer person for the space design for autistic people; she indicates that if architectural spaces design according to Sensory Design Theory, the attention period of autistic individuals increases, the reaction time becomes speed, and behavioural abilities progresses. According to the researches the properties that has to be taken into consideration for space design are; simple order: calm, sequence, less stimulus areas, avoid of confusion; indirect illumination, the use of light colours; calm down spaces for interior and exterior areas. In this paper, the attention will be on the space design criteria for mentally disabled people within society. Usually, in architectural environment, solutions are produced for physical disabled people like wheelchair user or blind people. But, there are mental disordered people also in the societies so, required architectural and environmental solutions have to be researched and applied for their needs in our future cities.

Key Words: Autism, space, city, design.

Kent Yaşamında Bisikletin Günlük Yaşam Aracı Haline Getirilmesi

Sümeyye Gürol Tepe*
F. Semanur Korkmaz Öner**

Kentlerin nüfusu gün geçtikçe artmaktadır. Artan kent nüfusu beraberinde pek çok problemi de getirmektedir. Motorlu taşıt kullanımının fazlaşması ve artan trafiğin yarattığı sıkıntılar bunlardan birisidir(1). Büyüyen kentlerde kentlerin geniş mekanlara yayılmasına paralel olarak motorlu taşıt kullanımı da artmaktadır. Bununla beraber yaya ve bisiklet ulaşımı gibi çevreye dost ulaşım biçimlerinin payı giderek azalmaktadır. Otomobillerin en büyük payı aldığı bu değişim sonucunda, kent içinde yol yüzeyleri yetersiz kalmakta, trafik sıkışıklığı artmakta, yüksek taşıt trafiği ile birlikte hava ve gürültü kirliliği kabul edilebilir sınırları aşmaktadır(2). Bu noktada sağlıklı, güvenli, ekonomik, doğa dostu ve erişilebilirlik açısından son derece kullanışlı bir ulaşım türü olan bisiklet, alternatif çözüm yollarından biri olarak karşımıza çıkmaktadır(3). Hiçbir zaman modası geçmeyen bu ulaşım ve eğlence aracının, kullanım yaygınlığı oldukça fazladır. İnsanlar bisikleti kimi zaman ulaşım için kullanırken kimi zaman da rekreasyon amaçlı, turizm amaçlı, seyahat ve iş için kullanmaktadır(4). Herhangi bir motor ve yakıt kullanmayan bisikletin çevreye olumsuz etkisi bulunmamakta; gürültü ve hava kirliliği yaratmamaktadır(5). Üstelik bisiklet yolculukları, araçlı yolculuklar içinde en düşük maliyetle gerçekleştirilen yolculuklardır(6). Sürücü güzergahını kendi belirlemekte, kapıdan kapıya beklemesiz ve aktarmasız yolculuk yapabilmektedir Park alanlarını da daha verimli kullanmakta ve bir otomobilin park ettiği alana 16 bisiklet park edebilmektedir(7). Günlük hayatta bisikleti kullanmak, gün içinde yapılması gereken ancak bir türlü fırsat bulunamayan egzersizlerin ek bir masraf ve zaman ayırmadan yapılmasını sağlamaktadır(8). Türkiye gerek iklim ve doğa koşulları, gerek topografik yapısı gerek de sahip olduğu genç nüfus oranı ile bisiklet kullanımına çok elverişli bir ülke olmasına rağmen, bisiklet kültürü Türkiye’de çok fazla gelişmemiştir. Dünya’da bisiklet ulaşımına en çok önem veren ve en yüksek bisiklet kullanım oranına sahip olan Hollanda’da bisiklet ulaşımının tüm yolculuklar içerisindeki payı %27’dir(9). Türkiye’de bisiklet kullanım oranının ve bisiklet altyapısının en iyi sağlandığı şehirlerden olan Konya ilimizde dahi bisikletin araçlı yolculuklar içinde payı % 5,2 gibi düşük bir oranla ifade edilmektedir(10). Türkiye’de özellikle yapısı bisiklet kullanımına uygun olan şehirlerde, doğru ulaşım planlamaları yapılarak bisiklet ulaşımı yaygınlaştırılmalı ve teşvik edilmelidir(11). Bisiklet kullanımının yaygınlaştırılması; toplum sağlığı, beşeri ilişkilerin ve spor bilincinin gelişmesi, çevre ve hava kirliliğinin azaltılması, enerji tasarrufu, trafik yoğunluğunun azaltılması, ulaşım kolaylığı gibi konularda önemli derecede olumlu bir etkiye sahiptir(3). Tüm bu nedenlerden ötürü bisiklet şebekesinin sürekliliğinin sağlanarak, bisiklet yolculuklarının yoğunlaştırılması ve bisiklet kullanımının fiziksel aktivite seviyesini artırarak, hastalıklar ve ölüm oranlarını azaltması nedeniyle bisiklet kullanımının artırılması bir sağlık politikası olarak da görülmelidir(2,11).

Kaynaklar

1. Sürdürülebilir Kent Ulaşımında Bisiklet Kullanımının Çanakkale Kent Merkezi Örneğinde İncelenmesi (Tülay Cengiz* Ceren Kahvecioğlu)
2. Kentiçi Ulaşımında Bisiklet, Volkan Emre UZ (*), Mustafa KARASAHİN (**)
3. Akay, A. 2006. Ulaşımında Bisikletin Yeri ve Ankara Bilkent Koridorunda Bisiklet Yolu Önerisi. Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Ankara
4. Huy, Becker, Gomolinsky, Klein & Thiel 2008
5. Wisconsin D.O.T., 1998. Wisconsin Bicycle Transportation Plan 2020. Wisconsin Department of Transportation, 89p, Wisconsin, U.S.A
6. Oregon Bikeway/ Pedestrian Office, 1992. Oregon Bicycle Plan, Oregon Bikeway/ Pedestrian Office, 150s, Salem, Oregon, USA.
7. Yüksel Proje-Ulaşım Art Ortaklığı, 2001. Konya Büyük Şehir Alanı Kentiçi ve Yakın Çevre Ulaşım Master Planı Çalışması, Bisiklet Ulaşımını Geliştirme Projeleri ve Konya Bisiklet Planı, Ankara
8. İyınam, Ş., İyınam, A. F., Kentiçi Ulaşımında Bisiklet Kullanımı. II. Ulusal kentsel Altyapı Sempozyumu Kitabı, s.109-115, Adana
9. Continuous and integral: The cycling policies of Groningen and other European cycling cities. Fietsbraad Publication no.7. Fietsbraad. (2006)
10. Mert, K. ve Öcalır, V.E. (2010). Konya’da bisiklet ulaşımı: Planlama ve uygulama süreçlerinin karşılaştırılması. METU JFA, 27:1, sf. 223-240
11. Kent İçi Ulaşımında Bisikletin Konumu Ve Şehirler İçin Bisiklet Ulaşımı Planlaması: Sakarya Örneği, İTÜ, Yüksek Lisans Tezi, Şefik Elbeyli, 2012

* Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı

Bicycle Daily Life in the City Life

Sümeyye Gürol Tepe*
F. Semanur Korkmaz Öner**

The population of cities is increasing day by day. The increasing urban population brings with it many problems. The increased use of motor vehicles and the increased traffic caused by them is one of them(1). In growing cities, the use of motor vehicles is also increasing in parallel with the expansion of cities in large areas. However, the share of friendly modes of transportation such as pedestrian and bicycle transportation is gradually decreasing.

As a result of this change, which is the largest share of automobiles, road surfaces in the city are insufficient, traffic congestion increases, air traffic and noise pollution together with high vehicle traffic exceed acceptable limits (2). At this point, bicycle, which is a very useful type of transportation in terms of healthy, safe, economical, environment friendly and accessibility, emerges as one of the alternative solutions (3). This means of transport and entertainment, which never goes out of fashion, has a widespread use. People sometimes use the bicycle for transportation, sometimes for recreational purposes, for tourism purposes, for travel and for business purposes (4). There is no adverse effect on the bicycle environment which does not use any engine and fuel; noise and air pollution (5). Moreover, bicycle travels are the least costly journeys in vehicle travel (6). The driver is able to make his own journey, travel without door to door and without a direct route. He can use parking spaces more efficiently and park 16 bicycles in a car parked area (7). Using a bicycle in daily life allows the exercises to be done during the day, but with no opportunities at all, with no additional expense and time (8). Turkey both climatic and natural conditions, both countries although it is very convenient to use a bike with a young population ratio also need to have the topography, bike culture in Turkey is much more developed. In the Netherlands, which has the highest rate of bicycle use in the world, the share of cycling within all journeys is 27% (9). Turkey's share in the province of Konya vehicle travels on the bike, even with the cities with the highest rate of bicycle use is expressed as a lower than 5.2% (10). Especially in the city structure suitable for cycling in Turkey, bicycle transportation should be expanded and should be encouraged by making the right transportation planning (11). Dissemination of bicycle use; social health has a significant positive effect on the development of human relations and sports consciousness, reduction of environment and air pollution, energy saving, reduction of traffic intensity, and ease of transportation (3). For all these reasons, increasing the use of bicycles should be seen as a health policy, by increasing the continuity of the cycling network, by intensifying cycling trips, and by increasing the level of physical activity of cycling and by reducing illnesses and mortality rates. (2, 11)

Kaynaklar

1. Sürdürülebilir Kent Ulaşımında Bisiklet Kullanımının Çanakkale Kent Merkezi Örneğinde İncelenmesi (Tülay Cengiz* Ceren Kahvecioğlu)
2. Kentiçi Ulaşımında Bisiklet, Volkan Emre UZ (*), Mustafa KARAŞAHİN (**)
3. Akay, A. 2006. Ulaşımında Bisikletin Yeri ve Ankara Bilkent Koridorunda Bisiklet Yolu Önerisi. Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Ankara
4. Huy, Becker, Gomolinsky, Klein & Thiel 2008
5. Wisconsin D.O.T., 1998. Wisconsin Bicycle Transportation Plan 2020. Wisconsin Department of Transportation, 89p, Wisconsin, U.S.A
6. Oregon Bikeway/ Pedestrian Office, 1992. Oregon Bicycle Plan, Oregon Bikeway/ Pedestrian Office, 150s, Salem, Oregon, USA.
7. Yüksel Proje-Ulaşım Art Ortaklığı, 2001. Konya Büyük Şehir Alanı Kentiçi ve Yakın Çevre Ulaşım Master Planı Çalışması, Bisiklet Ulaşımını Geliştirme Projeleri ve Konya Bisiklet Planı, Ankara
8. İyınam, Ş., İyınam, A. F., Kentiçi Ulaşımında Bisiklet Kullanımı. II. Ulusal kentsel Altyapı Sempozyumu Kitabı, s.109-115, Adana
9. Continuous and integral: The cycling policies of Groningen and other European cycling cities. Fietsbraad Publication no.7. Fietsberaad. (2006)
10. Mert, K. ve Öcalır, V.E. (2010). Konya'da bisiklet ulaşımı: Planlama ve uygulama süreçlerinin karşılaştırılması. METU JFA, 27:1, sf. 223-240
11. Kent İçi Ulaşımında Bisikletin Konumu Ve Şehirler İçin Bisiklet Ulaşımı Planlaması: Sakarya Örneği, İTÜ, Yüksek Lisans Tezi, Şefik Elbeyli, 2012

* Gazi University Medical Faculty Department of Public Health Department

Hava Kirliliğinin Solunum Sistemi Üzerine Etkisi

Seda Koçak*

Giriş

Hava kirliliği insan sağlığını etkileyen global bir sorundur. Bu çalışmada birincil amaç partikül madde hava kirliliğinin solunum sistemi üzerine etkisini incelemektir. İkincil amaç ise hava kirliliğinin solunum sistemi üzerinde yarattığı muhtemel fizyolojik mekanizmaların özetlenmesidir.

Yöntem

Bu derlemede hava kirliliğinin solunum sistemi üzerine etkisini incelemek için son yirmi yılda yayımlanan araştırma amaçlarına uygun makaleler incelenmiştir. Pubmed ve Web of Science arama motorları kullanılarak 'hava kirliliği', 'partikül madde', 'akciğer hastalıkları', 'solunum sistemi', 'reaktif oksijen ürünleri' kelimeleri taranmıştır.

Bulgular ve Tartışma

Artan dünya nüfusu ile birlikte şehirlerde yaşayan insan sayısı artmakta, şehirleşme ile birlikte antropojenik kaynaklardan gelen hava kirliliğinin insan sağlığına etkisi günden güne önem kazanmaktadır. Hava kirliliğinin birçok sağlık sorunu ile ilgili olduğu bilinmektedir ve hava kirliliğinden en çok etkilenen sistemlerden biri solunum sistemidir (Arbex, Santos, Martins, Saldiva, Pereira, Braga, 2012). Farklı boyutta partiküllerin gazların ve toksinlerin birleşimiyle hava kirliliği oluşur. Hava kirliliğinin ana bileşenlerinden olan ve çok çeşitli kaynaklardan gelen partikül madde, katı ve sıvı partiküllerin havada asılı kalması sonucu oluşur (Pope ve Dockery, 2006). Partikül maddelerin fiziksel özelliklerinin farklı olması solunum sisteminde farklı bölgelerde depolanmaya yol açar. 10 µm'den küçük partiküller üst solunum yollarında, boğazın alt kısmında takılır ve yok edilirken, 5 µm'den küçük partiküller bronşiyal tüplere geçer. 2.5 µm'den küçük partiküller ise akciğerin derin alveollerinde birikebilmektedir (Invernizzi, Boffi, Ruprecht, Barnes, Paredi, 2008). Boyutuna bakılmaksızın partikül madde hava kirliliği akciğerlere zarar verebilir ve kısa süreli maruziyet ve ya uzun süreli maruziyet ölümcül risk taşıyabilir (Panis vd., 2017; Schultz, Litonjua, Melen, 2017, Pope, Thurston, Calle, Krewski, Ito, Burnett, 2002) Partikül madde maruziyeti çocukları ve yetişkinlerin akciğer hastalığı varlığı ya da yokluğunda akciğerler üzerinde önemli bir etkiye sahiptir ve sadece akciğer fonksiyonu üzerine değil akciğer gelişimi üzerine de etkindir (Adesi vd., 2015; Gaudermann vd., 2004). Partikül madde maruziyeti sonrası akciğerde gelişen semptomların detaylı mekanizması bilinmemekle birlikte çalışmalar reaktif oksijen türleri üzerinden olduğunu düşündürmektedir. Reaktif oksijen ürünlerinin oluşması sonrası çeşitli hücre sinyal yolları ortaya çıkmakta ve akciğerdeki antioksidan savunma mekanizmaları yetersiz kalarak havayolu inflamasyonu oluşmaktadır ve akciğer fonksiyonu değişiklikleri ile sonuçlanmaktadır (Lakey vd., 2016). Reaktif oksijen ürünleri fizyolojik koşullarda üretilmekle birlikte fazla üretildiklerinde oksidatif strese yol açarlar. Oksidanlar birçok patolojik sürece yol açarlar bunlardan biride hava yolu inflamasyonudur (Rosanna, Salvatore, 2012). Havayolu inflamasyonu inflamatuvar hücrelerin ve mediyatörlerin artmasıyla gerçekleşir. Havayollarında bulunan antioksidanların tükenmesi inflamatuvar cevap ve oksidan stresle birlikte epitelyal hasara yol açar (Gomes, Florida-James, 2014). Partikül maddeye maruz bırakılan insan epitelyal hücrelerinde reaktif oksijen ürünleri üretimi artmış ve glutatyon, süperoksit dismutaz ve glutatyon redüktaz azalmıştır (Chirino vd., 2010)

*Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Fizyoloji Anabilim Dalı, Ankara, Ahi Evran Üniversitesi Tıp Fakültesi Fizyoloji Anabilim Dalı, Kırşehir

Hava kirliliğinin tüm insanları etkilemesine karşın, bazı bireylerde daha kötü sonuçlar doğurduğu bilinmektedir. NQO1, GSTM1, GSTP1 oksidatif stres genleri polimorfizmleri hava kirlleticileri tarafından oluşan akciğer hasarı mekanizmalarını etkiler (Yan, Holloway, Zimmerman, Holgate, Fong, 2008). Gelecekte yapılan çalışmalarda partikül madde hava kirliliğinin akciğerlerde oluşturduğu hasarda genetik yatkınlıklarla oluşan hücresel mekanizmaların aydınlatılması hava kirliliğinin solunum sistemi üzerindeki etkilerinin geniş kapsamlı aydınlatılmasında yardımcı olabilecektir. Detaylı biyolojik mekanizmaların aydınlatılması partikül madde indüklü akciğer hasarının tedavisinde yer alabilecek terapötik ajanların keşfedilmesinde önemli gelişmeler sağlayabilecektir.

Kaynaklar

1. Arbex M.A., Santos U.P, Martins L.C., Saldiva P.H.N., Pereira L.A.A., Braga A.L.F.(2012). Air pollution and the respiratory system J Bras Pneumol. Sep-Oct;38(5):643-55.
2. Pope C.A., Dockery D.W. (2006) Health effects of fine particulate air pollution: Lines that connect Journal of the air & waste management association (56), 709-742 doi 10.1080/10473289.2006.10464485
3. Invernizzi G., Boffi, A. A., Ruprecht P.J., Barnes Kharitonov S.A., Paredi P. (2006) Real-time measurement of particulate matter deposition in the lung Biomarkers May-Jun;11(3).
4. Panis L.I. , Provost E.B. , Cox B. , Louwies T. , Laeremans M. , Standaert A. , Dons E. ,Holmstock L. , Nawrot T. , De Boever P. (2017) Short-term air pollution exposure decreases lung function: a repeated measures study in healthy adults Environ Health. Jun 14;16(1):60. doi: 10.1186/s12940-017-0271-z.
5. Schultz E.S., Litorjua A.A. , Melén E (2017). Effects of Long-Term Exposure to Traffic-Related Air Pollution on Lung Function in Children Curr Allergy Asthma Rep. Jun;17(6):41. doi: 10.1007/s11882-017-0709-y.
6. Pope C.A., Burnett R.T.T, Calle E.E., Krewski D., Ito, K, Thurston, G.D. (2002) Lung cancer, cardiopulmonary mortality, and long-term exposure to fine particulate air pollution Jama journal of the american medical association (287), (9), 1132-1141 doi 10.1001/jama.287.9.1132
7. Barone-Adesi F., Dent J.E., Dajnak D., Beevers S., Anderson, H.R. Kelly F.J., Cook D.G., Whincup P.H. (2015) Long-Term Exposure to Primary Traffic Pollutants and Lung Function in Children: Cross-Sectional Study and Meta-Analysis Plos one (10),11,doi.org/10.1371/journal.pone.0142565
8. Gauderman, W.J, Avol E., Gilliland F. ,Vora H.T. , Berhane K., McConnell R. ,Kuenzli N. ,Lurmann F., Rappaport E.,Margolis, H.D, Peters D. (2015) The effect of air pollution on lung development from 10 to 18 years of age New england journal of medicine,(351),1057-1067, doi: 10.1056/NEJMoa040610 2004
9. Lakey S.J. , Berkemeier T. , Tong H. , Arangio A.M. , Lucas K. , Pöschl U. , Shiraiwa M. (2016) Chemical exposure-response relationship between air pollutants and reactive oxygen species in the human respiratory tract Scientific Reports (6), Article number: 32916 doi:10.1038/srep32916
10. Rosanna D.P., Salvatore C. (2012) Reactive oxygen species, inflammation, and lung diseases. Curr Pharm Des.18(26):3889-900.
11. Gomes E., Florida-James G. Lung Inflammation, Oxidative Stress and Air Pollution.Lung inflammation.Chapter 1 DOI: 10.5772/58252
12. Chirino Y.I., Sánchez-Pérez Y., Osornio-Vargas A.R., Morales-Bárceñas R., Gutiérrez-Ruiz M.C., Segura-García Y., Rosas I., Pedraza-Chaverri J., García-Cuellar C.M.(2010) PM(10) impairs the antioxidant defense system and exacerbates oxidative stress driven cell death. Toxicol Lett. Apr 1;193(3):209-16. doi: 10.1016/j.toxlet.2010.01.009.
13. Yang I.A., Fong K.M., Zimmerman P.V., Holgate S.T., Holloway J.W. (2008) Genetic susceptibility to the respiratory effects of air pollution. Thorax. Jun;63(6), 555-63. doi: 10.1136/thx.2007.079426.

Effects of air Pollution on Respiratory System

Seda Koçak*

Introduction

Air pollution is a global problem that affects human health. A primary goal in this work is to examine the effect of particulate matter air pollution on the respiratory system. The secondary purpose is to summarize the possible physiological mechanisms that air pollution creates on the respiratory system.

Method

In this review, articles investigating the effects of air pollution on the respiratory system were reviewed for the research objectives published in the past two decades. The words 'air pollution', 'particulate matter', 'lung diseases', 'respiratory system', 'reactive oxygen products' were scanned using Pubmed and Web of Science search engines.

Results and Discussion

With the increasing world population, the number of people living in cities is increasing, and with urbanization, the impact of air pollution from anthropogenic sources on human health gains importance from day to day. Air pollution is known to be associated with many health problems, and respiratory system is one of the most affected systems of air pollution (Arbex, Santos, Martins, Saldiva, Pereira, Braga, 2012) Air pollution occurs due to the combination of gases and toxins of particles at different sizes. Particulate matter, which is one of the main components of air pollution and comes from a wide variety of sources, is the result of hanging solid and liquid particles in the air (Pope and Dockery, 2006). The physical properties of particulate matter lead to storage in different parts of the respiratory system. Particles smaller than 10 µm are attached and destroyed in lower part of throat, upper respiratory tracts, and particles smaller than 5 µm pass through bronchial tubes. Particles smaller than 2.5 µm can be stored in deep alveoli of lungs (Invernizzi, Boffi, Ruprecht, Barnes, Paredi, 2008) Regardless of size, particulate matter air pollution can damage the lungs and short-term or long-term exposure can be fatal (Panis vd., 2017; Schultz, Litonjua, Melen, 2017, Pope, Thurston, Calle, Krewski, Ito, Burnett, 2002). Particulate matter exposure have a significant effect on the lungs of children and adults in the presence or absence of pulmonary disease are also exerted not only on lung function but also on lung development (Adesi et al., 2015; Gaudermann et al., 2004). Although the detailed mechanism of the symptoms that develop in the lungs after the exposure to particulate matter is not known, studies suggest that it is based on reactive oxygen species. After the formation of reactive oxygen products, various cell signaling pathways occur and the antioxidant defense mechanisms in the lung are inadequate resulting in airway inflammation and lung function changes (Lakey et al., 2016). Reactive oxygen products are produced in physiological conditions and lead to oxidative stresses when they are overproduced. Oxidants lead to many pathological processes, one of them is airway inflammation (Rosanna, Salvatore, 2012). Airway inflammation is caused by an increase in inflammatory cells and mediators. Depletion of antioxidants found in airways leads to epithelial damage along with inflammatory response and oxidant stress (Gomes, Florida-James, 2014). Production of reactive oxygen products has increased and glutathione, superoxide dismutase and glutathione reductase have decreased in human epithelial cells exposed

*Ankara University School of Medicine, Physiology Department, Ankara, Ahi Evran University School of Medicine, Physiology Department, Kırşehir

to particulate matter (Chirino et al., 2010). Although air pollution affects all humans, it is known that some individuals have worse outcomes. NQO1, GSTM1, GSTP1 oxidative stress genes polymorphisms affect the lung damage mechanisms caused by air pollutants (Yan, Holloway, Zimmerman, Holgate, Fong, 2008). In future studies, the clarification of cellular mechanisms with genetic predisposition to the damage in the lungs caused by air pollution may help in the comprehensive elucidation of the effects of air pollution on the respiratory system. The elucidation of detailed biological mechanisms may provide important advances in the discovery of therapeutic agents that may be involved in the treatment of particulate matter-induced lung injury.

References

1. Arbex M.A., Santos U.P, Martins L.C., Saldiva P.H.N., Pereira L.A.A., Braga A.L.F.(2012). Air pollution and the respiratory system J Bras Pneumol. Sep-Oct;38(5):643-55.
2. Pope C.A., Dockery D.W. (2006) Health effects of fine particulate air pollution: Lines that connect Journal of the air & waste management association (56), 709-742 doi 10.1080/10473289.2006.10464485
3. Invernizzi G., Boffi, A. A., Ruprecht P.J., Barnes Kharitonov S.A., Paredi P. (2006) Real-time measurement of particulate matter deposition in the lung Biomarkers May-Jun;11(3).
4. Panis L.I., Provost E.B., Cox B., Louwies T., Laeremans M., Standaert A., Dons E., Holmstock L., Nawrot T., De Boever P. (2017) Short-term air pollution exposure decreases lung function: a repeated measures study in healthy adults Environ Health. Jun 14;16(1):60. doi: 10.1186/s12940-017-0271-z.
5. Schultz E.S., Litonjua A.A., Melén E (2017). Effects of Long-Term Exposure to Traffic-Related Air Pollution on Lung Function in Children Curr Allergy Asthma Rep. Jun;17(6):41. doi: 10.1007/s11882-017-0709-y.
6. Pope C.A., Burnett R.T.T, Calle E.E., Krewski D., Ito, K, Thurston, G.D. (2002) Lung cancer, cardiopulmonary mortality, and long-term exposure to fine particulate air pollution Jama journal of the american medical association (287), (9), 1132-1141 doi 10.1001/jama.287.9.1132
7. Barone-Adesi F., Dent J.E., Dajnak D., Beevers S., Anderson, H.R. Kelly F.J., Cook D.G., Whincup P.H. (2015) Long-Term Exposure to Primary Traffic Pollutants and Lung Function in Children: Cross-Sectional Study and Meta-Analysis Plos one (10),11,doi.org/10.1371/journal.pone.0142565
8. Gauderman, W.J, Avol E., Gilliland F., Vora H.T., Berhane K., McConnell R., Kuenzli N., Lurmann F., Rappaport E., Margolis, H.D, Peters D. (2015) The effect of air pollution on lung development from 10 to 18 years of age New england journal of medicine,(351),1057-1067, doi: 10.1056/NEJMoa040610 2004
9. Lakey S.J., Berkemeier T., Tong H., Arangio A.M., Lucas K., Pöschl U., Shiraiwa M. (2016) Chemical exposure-response relationship between air pollutants and reactive oxygen species in the human respiratory tract Scientific Reports (6), Article number: 32916 doi:10.1038/srep32916
10. Rosanna D.P., Salvatore C. (2012) Reactive oxygen species, inflammation, and lung diseases. Curr Pharm Des.18(26):3889-900.
11. Gomes E., Florida-James G. Lung Inflammation, Oxidative Stress and Air Pollution.Lung inflammation.Chapter 1 DOI: 10.5772/58252
12. Chirino Y.I., Sánchez-Pérez Y., Osornio-Vargas A.R., Morales-Bárceñas R., Gutiérrez-Ruiz M.C., Segura-García Y., Rosas I., Pedraza-Chaverri J., García-Cuellar C.M.(2010) PM(10) impairs the antioxidant defense system and exacerbates oxidative stress driven cell death. Toxicol Lett. Apr 1;193(3):209-16. doi: 10.1016/j.toxlet.2010.01.009.
13. Yang I.A., Fong K.M., Zimmerman P.V., Holgate S.T., Holloway J.W. (2008) Genetic susceptibility to the respiratory effects of air pollution. Thorax. Jun;63(6), 555-63. doi: 10.1136/thx.2007.079426.

Karbonmonoksit Zehirlenmeleri

Aysun Tekeli*

Karbonmonoksit (CO) kokusuz, renksiz, tatsız, rahatsız edici olmayan dolayısıyla bulunduğu ortamda fark edilmesi olanaksız bir gazdır. İnsanlarda CO zehirlenmelerinin en sık oluş nedeni fabrika gazları, egzoz gazları, odun, kömür, gaz gibi yapısında karbon taşıyan bileşiklerin tam yanmaması sonucu açığa çıkan karbonmonoksittir. Sessiz ve öldürücü olan bu tehlikeli gaz fark edilmesinin zorluğu nedeniyle “sessiz katil” olarak tanımlanmaktadır.

CO havadan ağır bir gaz olup, iyi havalandırılan kapalı ortamlarda bile hızlı bir şekilde birikebilir. CO zehirlenmeleri birçok ülkede ölümcül zehirlenmelerin yarısından fazlasının sebebi olduğu bildirilmiştir. Aslında CO'in neden olduğu ölümler ya olduğundan az tanı almış ya da olduğundan az gösterilmiştir. Bu nedenle CO zehirlenmesinden ölenlerin sayısı tam olarak bilinmemektedir. Sağ kalan vakalarda nörolojik ve psikiyatrik sekeller görülebilmektedir. Gelişmiş ülkelerde CO zehirlenmelerinin birincil nedeni intihar girişimleriyken ülkemizde intihar olayları oldukça az görülmektedir.

Ülkemizde özellikle kış aylarında havalandırması yetersiz olan küçük alanlarda bacasız soba, mangal ve sofben kullanımı sonucu CO zehirlenmesi çok sık görülmekte ve bu hastalar sık olarak hastanelerin acil servislerine başvurmaktadırlar.

CO zehirlenmesinde inhale edilen CO gazı hızla alveoler kapiller memrandan geçer. Akciğerlerden emilen CO'in %85'i hemoglobine, %15'i myoglobine birleşir. Solunan CO'nin doku hipoksisine neden olan iki önemli etkisi vardır. Birincisi CO'in hemoglobine bağlanma yeteneği oksijenden 200-300 kat fazladır. Bu nedenle kanın oksijen içeriği azalır. İkincisi Oksihemoglobin dissosiyasyon eğrisini sola kaydırır. Bu etki ile “oluşan karboksihemoglobin (COHb)” nedeniyle oksijenin dokulara sunumunu azaltır. Böylece dokularda hipoksi gelişir, ardından anaerobik glikozisin artmasına ve laktik asidoza neden olur.

CO zehirlenmesinin klinik bulguları çok değişkendir ve özgül bulguları yoktur. Orta ve hafif derecedeki CO zehirlenmesi akut viral sendromlarla karıştırılabilir. CO zehirlenmesi beyin, kalp, böbrek, iskelet kası, deri, sinir sistemi gibi hemen hemen bütün organları etkiler. CO zehirlenmesinde meydana gelen semptom ve bulgular erken dönemde ortaya çıkabileceği gibi haftalar sonra da görülebilir. Kronik zehirlenmelerde nöropsikiyatrik semptomlar ve kognitif fonksiyonlarda bozukluk gelişebilir.

CO Zehirlenmesinde Sistemik Bulgular ve Komplikasyonlar

Kardiyovasküler: Elektrokardiyogram (EKG) değişiklikleri, kardiyomegali, göğüs ağrısı, miyokart enfarktüsü, taşikardi, bradikardi, ritim bozuklukları, şok

Solunum sistemi: Pnömoni, pulmoner ödem, Adult Respiratuar Distres Sendromu

Genitoüriner sistem: Glukozüri, proteinüri, hematüri, miyoglobinüri, akut böbrek yetmezliği, abortus, ölü doğum, menstrüel bozukluklar, testislerin büyüklüğünde ve spermelerin sayısında azalma

Gastrointestinal sistem (Gİ): Gİ kanamaları, gastrik ülser, hepatomegali

Hematolojik: Lökositoz, eritrositoz, anemi, pernisiyöz anemi, trombotik trombositopenik purpura

Metabolik ve endokrinolojik: Hiperglisemi, troid fonksiyon bozuklukları

□ □

* Sağlık Bilimleri Üniversitesi Dr. Sami Ulus Kadın Doğum, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Eğitim ve Araştırma Hastanesi

Kas-iskelet sistemi: Kas nekrozu, kontraktür, osteomyelit

Dermatolojik: Bül, eritem, ülser, gangren, alopesi

Oftalmolojik : Retinal hemoraji, papilödem, retinopati, optik atrofi, körlük

Otolojik: Kohlear ve vestibular sistem bozuklukları

Nöropsikiyatrik: Koma, konvülsiyon, ajitasyon, serebral ödem, davranış bozuklukları, kognitif bozukluk, fekal ve idrar inkontinansı, ataksi, müsküler rijidite, parkinsonizm, periferik nöropati, psikoz, hafıza bozuklukları, kişilik değişiklikleri

CO zehirlenmesini yüksek COHb düzeyleri desteklese de COHb düzeyleri ile klinik bulgular ve prognoz arasında ilişkinin doğru sonuçlar vermediği bildirilmiştir. Normal COHb düzeyi %0.5-3, yenidoğanda %3-7, sigara içenlerde % 4-12 arasında olabilirken, ağır sigara kullanımında, yoğun trafikte çalışan araç sürücülerinde ve kalorifer işçilerinde bu oran %10'lara kadar ulaşabilir. Maruziyetin süresi daha önemlidir. CO zehirlenmelerinde kronik maruziyetlerde COHb düşük olsa bile akut CO zehirlenmelerinde oluşan yüksek COHb'li tablodan daha ağır seyredebilir.

COHb Seviyesine göre semptom ve bulgular

% 0-10 Semptom yok

%10-20 Bulantı, yorgunluk, duygusal dengesizlik, konfüzyon, sakarlık

%21-30 Başağrısı, efor dispnesi, angina, görme duyusunda değişiklikler, çevreye uyumda yetersizlik, tehlikeye karşı tepki vermede zayıflık, hafif güç kaybı, duyularda zayıflama

%31-40 Baş dönmesi, sersemlik, bulantı, kusma, görme bozuklukları, karar almada yetersizlik

%41-50 Bayılma, bilinç değişiklikleri, unutkanlık, taşikardi, taşipne

%51-60 Nöbetler, koma, belirgin asidoz ve ölümle sonuçlanabilir.

%60 üzeri Ölüm

%40 üzerinde olduğunda öldürücü olma olasılığı giderek artmaktadır.

Tanıda şüphe duyulması ve ayrıntılı öykü alınması önemlidir. Hafif şiddetteki zehirlenmeler belli belirsiz bulgularla gelebilir. Kanda COHb düzeyi yüksek olması oldukça anlamlı olmasına rağmen düşük değerlerde ölçülmesi zehirlenmeyi dışlamaz. Kişiden kişiye farklılıklar olmakla birlikte kanda CO düzeyi hafif yüksek olanlarda bile belirgin zehirlenme bulguları ortaya çıkabilir. COHb'nin yarı ömrü kısadır. Oda havasında 4-6 saat, maske ile %100 O₂ verilirken 60-90 dakika, hiperbarik oksijen tedavisi altında 30 dakikadır. CO'ye maruz kaldıktan sonra uzun bir süre geçmişse veya destekleyici oksijen tedavisi uygulanmışsa kanda CO düzeyi düşük saptanabilir. Zehirlenmenin şiddeti ile kanda CO düzeyi arasındaki ilişkili kuvvetli değildir, ancak tedavinin gidişatının izlenmesinde kullanılabilir. Kan gazında genelde PaO₂, PCO₂ genellikle normal seviyelerdedir. Saturasyon da normal seviyelerde ölçülür fakat bu durum gerçek doku hipoksisini yansıtmamaktadır. Şiddetli zehirlenmelerde metabolik asidoz mevcut olabilir. Miyokard infarktüsü sıklıkla CO maruziyeti ile ilişkili olabilmektedir. Yüksek seviyelerdeki COHb miyokardı deprese edebilir. EKG çekilmeli ve kardiyak enzimler çalışmalıdır. Orta düzeyde lökositoz görülebilir. Dissemine intravasküler koagülasyon ve trombotik trombositopenik purpura gelişebileceği için total kan sayımı ve bunlara yönelik ileri araştırmalar yapılmalıdır Ciddi zehirlenmelerde hiperglisemi, hipokalemi ve laktik asidoz meydana gelebilir. Bu yüzden elektrolit ve glikoz bakılmalıdır. Miyoglobüriye sekonder olarak akut böbrek yetmezliği gelişebileceğinden dolayı böbrek fonksiyonları değerlendirilmelidir. Karaciğer fonksiyon testlerinde fulminan hepatit lehinde bir artış olabilir. Kronik zehirlenmede proteinüri ve gluküri olabileceğinden idrar tetkiki görülmelidir. Özellikle intihar edenlerde diğer zehirlenmeleri ekarte etmek için toksikolojik tarama yapmak gereklidir. Hastanın kliniğine göre görüntüleme yöntemleri (akciğer grafisi, bilgisayarlı beyin tomografisi ve kranial magnetik rezonans görüntüleme) yapılabilir, elektroensefalografi uygulanabilir.

Tedavide müdahale eden kişinin öncelikle CO zehirlenme riskine karşı kendisini koruması şarttır. Hasta mümkün olduğunca hızlı bir şekilde ortamdan uzaklaştırılmalı ve açık havaya çıkartılmalıdır. Uzaklaştırma işlemi sağlanıncaya kadar CO oksijenden hafif olduğu için etkilenen kişi maruziyet alanında yere yatırılmalıdır. Hemen camlar açılmalı, açılmıyorsa kırılmalıdır. 112 Acil Çağrı Merkezi aranmalıdır. Hastaya temel yaşam desteği (havayolu, solunum, dolaşım) yaklaşımı yapılarak, ilk fırsatta geri-solumasız maske ile %100 oksijen uygulamasına geçilmelidir.

Uzun süren bilinç kaybı, koma, nöbet, belirgin tedaviye yanıtız nörolojik sekel, kalp-damar sistemi düzensizliği (EKG'de iskemi ya da ritim bozukluğu) belirtileri olan ve COHb düzeyi %25'in üzerinde hiperbarik oksijen tedavisi uygulanmalıdır.

Zehirlenmeden korunmak için; kapalı garajda araçlar uzun süre çalışır durumda tutulmamalı, ısıtma sistemlerinin bakımları her yıl düzenli olarak yaptırılmalı, kombi ve şofben bulunan odalarda uyunmamalı, şofbenler banyoda kullanılmamalı, bacalar mutlaka düzenli aralıklarla temizlenmeli, bacaların doğru şekilde havalandırıldığından emin olunmalıdır. Bacaların eklem yerlerinin sızdırmaya karşı sıkı bir şekilde monte edildiğinden emin olunmalı, mutfaklarda kombi ve şofbenler ile aspiratör aynı bacaya bağlanmamalı, bacalar düzenli aralıklarla temizlenmeli, açık tutulmalı, hava akımına ulaşacak şekilde çevre yapılardan yükseltilmelidir. Baca ve borularda kurum oluşumunu engellemek için soba, bacaya en yakın mesafeye kurulmalı ve az sayıda dirsek kullanılmalı, soba borusu ve dirsekleri belli aralıklarla temizlenmelidir. Sobadaki ateşin üzerine kömür ilave edilmemeli, yanan sobalar, yatmadan önce tamamen söndürülmeli, soba içinde yanmış veya yarı yanmış kömür, odun gibi yakacak malzemeler bulundurulmamalıdır. Lodos, fırtına gibi olumsuz hava koşullarında sobalar yakılmamalıdır. CO dedektörü temin edilmelidir. CO dedektörü kullanım kılavuzları dikkatlice incelenmelidir. Elektrikle çalışıyorsa fişe takılı olduğundan ve çalıştığından emin olunmalı, bataryası veya pili varsa kontrol edilerek yenilenmeli, belirli periyotlarda (en az ay da birkez) üzerlerindeki test düğmelerine basılarak test edilmelidirler.

Sonuç olarak; CO zehirlenmesi hayatı tehdit eden ağır klinik tablolara yol açabilir ve hatta ölümlü sonuçlanabilir. Alınacak birtakım basit önlemlerle bu zehirlenmelerin önüne geçmek mümkündür.

Kaynaklar

1. Ferri FF, Marx JA, Heikki EN, Runyon MS. Carbon monoxide poisoning. In: First Consult, Ferri FF. Editor. First Consult, Elsevier, 2006.
2. Clardy P, Manaker S. Carbon monoxide poisoning. In: UpToDate, Rose BD, editor. UpToDate, Waltham, MA, 2006.
3. Phin N. Carbon monoxide poisoning (acute). Clin Evid. 2005; 13:1732-43.
4. Ewald MB, Baum CR. Environmental Emergencies. In: Fleisher GR, Ludwig S, Henretig FM, editors. Textbook of Pediatric Emergency Medicine. 5th ed. Philadelphia: Lippincott Williams & Wilkins; 2006:1015-7
5. Olson KR. Carbon monoxide. In: Olson KR, editor. Poisoning & Drug Overdose. 4th ed. Mc Graw Hill Companies; 2004. p.151-4
6. Juurlink DN, Buckley NA, Stanbrook MB, Isbister GK, Bennett M, McGuigan MA. Hyperbaric oxygen for carbon monoxide poisoning. Cochrane Database Syst Rev. 2005 Jan 25;(1):CD002041
7. Mead H, Cheng N. Specific poisons. In: Cameron P, Jelinek G, et al, editors. Textbook of Paediatric Emergency Medicine. 1st ed. Edinburgh: Churchill Livingstone; 2006. p.516
8. Kandı H, Katırcı Y, Çakır Z, Aslan Ş, Uzkeser M, Bilir Ö. Acil Servise Karbonmonoksit Entoksikasyonu ile Başvuran Olguların Geriye Dönük Analizi. Akademik Acil Tıp Dergisi. 5:21-5, 2007.
9. Katırcı Y. Karbonmonoksitle zehirlenen hastalarda nöropsikiyatrik bozuklukların sıklığı ve ilişkili etmenler. Uzmanlık Tezi; Erzurum 2005
10. Aslan Ş. Karbonmonoksit Zehirlenmesi ile Başvuran Hastalarda İskemiye Bağlı Miyokard Hasarının Araştırılması. Uzmanlık Tezi; Erzurum 2003
11. Weaver LK. Carbon Monoxide Poisoning N Engl J Med. 360:1217-25, 2009.
12. Ryter SW, Otterbein LE. Carbon Monoxide in Biology and Medicine. Bioassays. 26: 270-280, 2004.
13. Penney DG. Chronic carbon monoxide poisoning: a case series. In: Penney DG, ed. Carbon monoxide poisoning. Boca Raton, FL: CRC Press, pp: 551-567, 2008.
14. Thom SR. Hyperbaric oxygen therapy for carbon monoxide poisoning : is it time to end the debates? Toxicol Rev. 2005;24(3):157-8
15. Buckley NA, Isbister GK, Stokes B, Juurlink DN. Hyperbaric oxygen for carbon monoxide poisoning : a systematic review and critical analysis of the evidence. Toxicol Rev. 2005;24(2):75-92
16. Domachevsky L, Adir Y, Grupper M, Keynan Y, Bentur Y. Hyperbaric oxygen in the treatment of carbon monoxide poisoning. Clin Toxicol (Phila). 2005;43(3):181-8
17. Türkiye Karbonmonoksit Zehirlenmelerinin Önlenmesi Programı ve Eylem Planı 2015-2018. Available from URL: <http://cevresagligi.thsk.saglik.gov.tr>
18. Erturhan Ü. Bacalardan Kaynaklanan Karbonmonoksit Zehirlenmeleri ve Önleme Çalışmaları. Tesisat Mühendisliği. Sayı 132, Kasım/Aralık 2012.
19. Baca Gazı Zehirlenmelerinden Korunma Yöntemleri [Internet] <http://www.mgm.gov.tr/site/yarim2.aspx?=-SOBA> Erişim: 18.09.2016.
20. Gaz Algılama Cihazlarının Kullanım Ve Montaj Yerleri. [Internet] http://www.emo.org.tr/ekler/86177bee037ac9c_ek.pdf Erişim: 18.09.2016.

Carbonmonoxide Poisonings

Aysun Tekeli*

Carbonmonoxide (CO) is a colorless, odorless, tasteless gas. CO poisoning is caused mostly because of factory and exhaust fumes or inhalation of fumes, wood, coal burning or water heater use in areas that are not well ventilated. This silent and lethal gas is defined as a "silent killer" because of the difficulty of recognizing it. It causes poisoning for accidental or suicidal purposes.

The attentiveness of hemoglobin in CO is 200 times more than oxygen. Therefore, when CO is present in the environment, CO is substituted for hemoglobin oxygen (O₂) and carboxyhemoglobin (COHb) compound, which is difficult to dissolve.

Prevents oxygen from transporting to the brain, heart and other vital organs and leaving it to tissues. Normal COHb levels can range from 0.5-3% in newborns, 3-4% in smokers, 4% to 12% in smokers, but for heavy smokers, car drivers and heating workers can reach this rate up to 10%.

In our country, CO poisoning is frequent in small areas where ventilation is inadequate especially in winter, resulting in the use of stove, barbecue and water heater. Depending on the duration and severity of CO exposure, patients may be referred to the emergency departments of the hospital with different diagnosis. Symptoms start when the COHb level is above 15-20%. The toxic level is 20-50% and the killer level is over 50-60%.COHb has a short half-life. 4-6 hours in room air, 60-90 minutes when 100% O₂ is given with mask, 30 minutes under hyperbaric O₂ treatment. Because of this, blood COHb levels may not be compatible with the patient's clinic.

Acute viral syndrome-like picture can be seen in mild to moderate poisonings. Mild poisonings may cause drowsiness, fatigue, headache, dizziness, nausea and more severe poisoning may result in unconsciousness, visual impairment, tachycardia, tachypnea, hypotension, seizures and syncope. Patients may be lost at the last minute with respiratory failure or coma. CO poisoning should be suspected in the presence of occupational worker groups at risk and those with smoke inhalation traces. In cases of poisoning patient management; it is necessary to immediately leave the environment where CO is released so providing basic life support when needed is very important also providing 100% O₂ with mask and providing supportive care constitute the basic steps of treatment.

To avoid CO poisoning; the maintenance of the devices used with natural gas or cylinder gas in homes and workplaces should be checked annually ,chimneys should be made according to the standards, chimneys and pipes must be cleaned, ventilation should not be closed, chimney stoves, combi boilers and water heaters should not be used in the rooms, chimney water heaters should not be used,in kitchens, combi boilers and water heaters and aspirator should not be connected to the same buss, CO detector should be provided and coils should be used according to the instruction.

As a result; CO poisoning can lead to life-threatening severe clinical tabulations and even death. It is possible to avoid these poisonings by some simple prevention to be taken.

* Health Sciences University Dr. Sami Ulus Obstetrics and Gynaecology and Paediatrics Training and Research Hospital, Ankara, Turkey.

Yarının Kentleri

Future Cities





Sözlü Bildiriler

Oral Presentations

Edirne Merkez İlçe İlköğretim Okullarında EMR Düzeyleri

Koray Balcı*
Faruk Yorulmaz**

Dünyamız çok büyük bir elektromanyetik alan kaynağıdır. İnsan yaşamını kolaylaştırmak üzere geliştirilmiş teknolojik araçlarına çok büyük bir kısmı elektrik enerjisi ile çalışmaktadır. Günümüzde teknoloji kullanımı giderek artarken, artan kullanımın getireceği sağlık riskleri de beraberinde buna paralel bir artış göstermektedir.

Bu çalışmada Edirne Merkez ilçe ve bağlı köylerde bulunan ilkokullarda EMA ölçüm değerlerinin dünyada ve Türkiye’de halen kullanılan yasal sınır değerlere göre ne durumda olduğunu ortaya koymak, ilkokullarda EMA değerlerini değiştirebilecek ve elektromanyetik alan oluşuma sebebiyet vererek çalışan araç gereçlerin EMA düzeylerine etkisini belirlemek, konuyla ilgili mercilere EMA ve sağlığa etkileri konusunda gerekli önlemlerin alınması konusunda önerilerde bulunulması gibi hedeflerin yanı sıra EMA ölçümleri ile ilgili bölgemizde ve ülkemizde yapılacak analitik çalışmalara örnek ve öncü olmak, Türkiye’de okullardaki EMA düzeylerinin uluslararası ve güncel standartlar düzeyine getirilmesine katkıda bulunmak amaçlanmaktadır.

Araştırmanın evreni Edirne ili merkez ilçe ve köylerinde bulunan 26 ilkokul binası iç ve dış ortamlarından oluşmaktadır. Çalışmamız için örneklem çekilmemiş olup, çalışma evreninin tümünde yani 26 okulda da ölçüm yapılacak şekilde dizayn edildi ve ölçümler önceden ölçüm yapılması tasarlanan okullarda yapıldı. Ölçümlerde spektrum analizör olarak 700MHz - 9.4GHz frekans aralığında ölçüm yapabilen Spectran HF 60100 V4 Analyzer + Hyper LOG 60100 Anten kullanıldı. Ölçümler okulların iç ve dış ortamında, yerden 90 cm yükseklikte olmak üzere iç ortamda odaların dört köşesinden ve ortasından alınan değerlerin ortalaması alınarak, dış ortamda ise okul dışında okulun dış dört köşesinden 1 metre uzaklıktan ve yerden 90 cm yükseklikten gerçekleştirildi. Dört ölçümün aritmetik ortalaması alınarak ortalama EMA değeri belirlendi.

Yapılan ölçüm sonuçlarına göre ölçüm yapılan 26 okuldan, ölçüm sonuçlarına göre en düşük değer 0,530 V/m değeri ile Şükrüpaşa ilkokulunda saptanırken, en yüksek değer 1,679 V/m değeri ile 50.yıl ilkokulu’nda saptandı. Sonuç olarak çalışmamız sonucu elde edilen ölçüm sonuçları hem DSÖ ICNIRP örgütüncel belirlenmiş uluslararası sınır değerlerinin, hem ülkemizde EMR ile ilgili limit değerleri belirlemekle görevli BTK tarafından oluşturulmuş ve konu hakkındaki hükümlerin yazılı olduğu “Elektronik Haberleşme Cihazlarından Kaynaklanan Elektromanyetik Alan Şiddetinin Uluslararası Standartlara Göre Maruziyet Limit Değerlerinin Belirlenmesi, Kontrolü Ve Denetimi Hakkında Yönetmelik’te geçen ulusal EMR sınır değerlerinin altındadır. Ayrıca Avrupa birliği ülkelerinden ICNIRP sınır değerlerini kabul eden veya kendi sınır değerlerini oluşturup uygulamakta olan ülkelerin de sınır değerlerinin altında sonuçlar elde edildiği görülmüştür.

Edirne Merkez ilçede bulunan ilkokullarda elektromanyetik radyasyon değeri ulusal sınır değerlerin üzerinde değildir

Anahtar Kelimeler: Elektromanyetik Alan, Elektromanyetik Kirlilik, İlkokul.

□

*

** Trakya Üniversitesi

EMR Levels in Primary Schools in Edirne Province

Koray Balcı*
Faruk Yorulmaz**

World is a big EMR source. Almost all technologic instruments use electric and produce EMR also. So then EMR pollutions is a big environmental problem in our life today. In this study our aim is to define EMR levels in primary schools in Edirne province. And then we aim also to compare these EMR levels with national and international limit levels. This study carried out all the primary schools in central Edirne province and its rural regions as total 26 schools. We used Spectran HF 60100 V4 Analyzer + Hyper LOG 60100 antenna, to measure EMR levels inside by four points every classrooms and outside also 4 corner all primary schools. Compute mean EMR levels for these schools.

The maximum of EMR level was found as 1.679 V/m in 50.Yıl primary school and minimum level was found 0.530 V/m in Şükrüpaşa primary school. All primary school's EMR levels are below national and international limit values.

Key Words: Electromagnetic field, Electromagnetic polluton, primary school.

Hava Kalitesi İle Hastanelere Solunum Yolu Hastalıkları Nedenli Başvurular Arasındaki İlişkinin Değerlendirilmesi

Zahide Koşan* Duygu Kavuncuoğlu* Aysun Aras*
Sinan Yılmaz** Ahmet Sefa Bilici**

Amaç: Hava kirliliği sağlık için önemli bir çevresel risk faktörüdür ve solunum yolu hastalıklarının önemli nedenleri arasındadır. Bu çalışmada 2016 Temmuz-2017 Temmuz tarihleri arasında Erzurum hava kalitesi düzeyleri ile göğüs hastalıkları kliniklerine yatış sayıları arasındaki ilişkinin değerlendirilmesi amaçlanmıştır.

Yöntem: Kesitsel tanımlayıcı tipte yapılan bu çalışmada T.C. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Hava Kalitesi İzleme İstasyonları Web Sitesinden Temmuz 2016-Temmuz 2017 Erzurum bölgesindeki Erzurum, Aziziye, Palandöken, Pasinler ve Taşhan istasyonları verileri edinilmiştir. Araştırmanın bağımlı değişkeni; aylık göğüs hastalıkları kliniklerine yatan hasta sayıları iken bağımsız değişkenleri PM10, PM2,5 ve SO2 değerleridir. PM10, PM2,5 ve SO2 ölçümlerinin 24 saatlik ortalamaları belirtilen tarihler için indirilmiş ve elde edilen veriler EPA, WHO ve Türkiye ulusal sınır değerler ile karşılaştırılmıştır. Aziziye, Palandöken ve Pasinler göğüs hastalıkları kliniklerine yatan hasta sayıları İl Sağlık Müdürlüğü'nden elde edilmiştir. Tanımlayıcı istatistikler ortalama, standart sapma ve yüzde olarak sunulmuştur. Verilerin analizinde Kruskal Wallis ve Spearman Korelasyon testleri kullanılmıştır.

Bulgular: İstasyonlara göre PM10 ölçümü yapılan gün sayıları Erzurum 354 (%96.9), Aziziye 349 (%95.6), Palandöken 299 (%81.9), Pasinler 247 (%67.6), Taşhan 353 (%96.7)'dir. PM10 ortalamaları Erzurum 43.6±34.5; Aziziye 75.2±60.1; Palandöken 17.2±14.8; Pasinler 26.0±26.7; Taşhan 81.7±66.7'dir. PM10 EPA sınır değerini aşan gün sayısı Erzurum 98 (%26.8), Aziziye 199 (%54.5), Palandöken 9 (%2.5), Pasinler 36 (%9.9), Taşhan 201 (%55.1)'dir. PM10 Türkiye sınır değerini aşan gün sayısı Erzurum 53 (%14.5), Aziziye 138 (%37.8), Palandöken 3 (%0.8), Pasinler 16 (%4.4), Taşhan 131 (%35.9)'dir. Taşhan istasyonunda PM2,5 ölçüm yapılan gün sayısı 337 (%92.3), ortalaması 56.0±71.0'dir. İstasyonlara göre SO2 ölçüm yapılan gün sayıları Erzurum 213 (%58.3), Aziziye 269 (%73.6), Palandöken 303 (%83.0), Pasinler 255 (%69.8)'dir. SO2 ortalamaları Erzurum 9.3±7.2, Aziziye 21.8±21.8, Palandöken 7.6±3.4, Pasinler 6.3±3.8'dir.

SO2 EPA ve Türkiye sınır değerlerini aşan gün Erzurum, Palandöken ve Pasinler istasyonları için bulunmamaktadır. Aziziye istasyonunda EPA sınır değeri aşan gün sayısı 1 (%0.3)'dir, Türkiye sınır değeri aşan gün bulunmamaktadır. DSÖ sınır değeri aşan gün sayısı Erzurum 11 (%3.0), Aziziye 92(%25.2), Palandöken 0, Pasinler 2'dir(%0.5).

Erzurum istasyonu PM10 ($r=0.587$, $p=0.045$) ve SO2 ($r=0.661$, $p=0.038$), Aziziye istasyonu PM10 ($r=0.713$, $p=0.009$) ve SO2 ($r=0.755$, $P=0.005$), Taşhan istasyonu PM10 ($r=0.783$, $p=0.003$) ve PM2,5 ($r=0.788$, $p=0.002$) değerleri ile Aziziye bölgesi göğüs hastalıkları kliniğine yatan hasta sayısı arasında pozitif yönde anlamlı korelasyon bulunmaktadır.

Sonuç: Hava kirliliği düzeylerinin iyileştirilmesi ile göğüs hastalıkları hastalık yükünün azaltılması mümkün olacaktır.

Anahtar kelimeler: hava kalitesi, kükürtdioksit, partikül madde

*Atatürk Üniversitesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı

**Erzurum İl Sağlık Müdürlüğü

An Assessment of the Relation Between Air Quality and Presentations to Hospital Caused By Respiratory Tract Diseases

Zahide Koşan* Duygu Kavuncuoğlu* Aysun Aras*
Sinan Yılmaz** Ahmet Sefa Bilici**

Aim: Air pollution is a major cause of respiratory tract diseases. The purpose of this study was to assess the relation between air quality levels and numbers of admissions to chest diseases clinics in Erzurum between July 2016 and July 2017.

Method: Mean 24-h PM₁₀, PM_{2,5} and SO₂ measurements were compared with Environmental Protection Agency (EPA), World Health Organization (WHO) and Turkish national threshold values using the Kruskal Wallis and Spearman Correlation tests.

Results: PM₁₀ measurements were performed on 354 days at the Erzurum station, 349 in Aziziye, 299 in Palandöken, 247 in Pasinler, and 353 in Taşhan. Mean PM₁₀ values were Erzurum 43.6±34.5, Aziziye 75.2±60.1, Palandöken 17.2±14.8, Pasinler 26.0±26.7, and Taşhan 81.7±66.7. PM₁₀ exceeded EPA threshold limits on 98 days in Erzurum, 199 in Aziziye, 9 in Palandöken, 36 in Pasinlar, and 201 in Taşhan. PM₁₀ exceeded Turkish threshold limits were on 53 days in Erzurum, 138 in Aziziye, 3 in Palandöken, 16 in Pasinler, and 131 in Taşhan.

The mean PM_{2,5} value for the Taşhan station, at which measurement was performed on 337 days (92.3%), was 56.0±71.0.

SO₂ was measured on 213 days in Erzurum, 269 in Aziziye, 303 in Palandöken, and 255 in Pasinler. Mean SO₂ values were 9.3±7.2 in Erzurum, 21.8±21.8 in Aziziye, 7.6±3.4 in Palandöken, and 6.3±3.8 in Pasinler.

SO₂ values exceeded EPA limits on 1 day at Aziziye, and did not exceed Turkish threshold limits at any time. WHO thresholds were exceeded on 11 days in Erzurum, 92 in Aziziye, none in Palandöken, and 2 in Pasinler.

Erzurum and Aziziye PM₁₀ and SO₂ values, and Taşhan PM₁₀ and PM_{2.5} values were positively and significantly correlated with the number of patients hospitalized in the Aziziye region chest diseases clinic.

Conclusion: The burden of chest diseases can be reduced by improving air pollution levels.

Key words: Air quality, sulfur dioxide, particulate matter

Halk Sağlığı ve Sürdürülebilir Şehirler

Gülay Yılmazel*
Fevziye Çetinkaya**

Giriş

Dünyadaki hızlı kentleşme bireylerin yaşam standartlarında, yaşam biçiminde, sağlığında ve sosyal davranışında önemli değişikliklere yol açmaktadır. Otuz yıl öncesinde, her on kişiden dördü şehirlerde yaşarken 2050 yılında her on kişiden yedisinin şehirlerde yaşayacağı tahmin edilmektedir. Şehirler bir yandan meslek ve hizmet fırsatlarını bir araya getirirken, bir yandan da halk sağlığı risklerini beraberinde getirmektedir. Hava kirliliği, yetersiz diyet, fiziksel inaktivite, trafik ve ev kazaları gibi risklerle bağlantılı olarak sürdürülemeyen ve iyi planlamayan kentsel barınma, ulaşım ve gıda sistemleri, sosyal ve yaşam biçimi faktörleri bulaşıcı olmayan hastalıklarda epidemiyeye yol açmaktadır (WHO, 2010a; WHO, 2016a). Bu derleme çalışmasının amacı halk sağlığı açısından sürdürülebilir şehirlerin önemini ortaya çıkarmak ve alınması gereken sistematik önlemler hakkında bilgi vermektir.

Yöntem

Bu derleme çalışması Ekim-Aralık 2017 tarihleri arasında Gülay Yılmazel ve Fevziye Çetinkaya tarafından yapılmıştır. Dünya Sağlık Örgütü'nün kent sağlığına ilişkin yayınladığı raporlar çalışmamızda ana kaynaklar olarak kullanılmıştır.

Bulgular ve Tartışma

Hızlı Kentleşme Sorunu

Kentleşme 21. yüzyılın önemli halk sağlığı problemlerinden biridir. Dünya nüfusunun yarısından fazlasının şehirlerde yaşadığı günümüzde bu oranın 2050 yılında %70'e ulaşacağı tahmin edilmektedir. Kentsel nüfusun üçte birinin gecekondualarda yaşadığı ve sayılarının mutlak anlamda büyüdüğü belirtilmektedir. Küresel düzeyde kentsel büyüme iyi yönetilememektedir (WHO, 2008; WHO 2010b; WHO & UNDP, 2009).

Kent Sağlığının Sorunları

Kentleşme toplum sağlığı üzerinde önemli etkilere sahiptir. Kentler yaşam ve çalışma ortamı, teknoloji ve hizmet fırsatları açısından sağlık yararlarını beraberinde getirmektedir. Öte yandan, gecekondu bölgelerinde yaşayanların sağlığı üzerinde eşitsizlikler ve yoksulluk açısından olumsuz etkilere sahiptir. Şehirlerde sağlığı tehdit eden halk sağlığı riskleri ciddi boyuttadır. Şehirlerin çoğu üçlü tehditle karşı karşıya kalmaktadır: Kalabalık insan topluluğu nedeniyle enfeksiyon hastalıkları; sağlıksız yaşam biçimi nedeniyle artan diyabet, kalp hastalığı ve kanserler; kent sağlığına yük getiren trafik kazaları, yaralanmalar, şiddet ve suç olayları. Dış ortam kentsel hava kirliliği ve trafik kazaları yılda 1,3 milyon ölümden, fiziksel inaktivite yılda 3,2 milyon ölümden ve şiddet yılda 1,6 milyon ölümden sorumlu tutulmaktadır. (WHO, 2010a; WHO, 2016b; WHO, 2009a, WHO, 2009b; WHO, 2002).

Daha İyi Bir Halk Sağlığı İçin Sürdürülebilir Şehirler

Kent yönetimi ve planlama kararları insan sağlığı üzerinde doğrudan etkiye sahiptir. Sağlığı geliştiren kent politikaları çevresel yararların ve ekonomik kazanımların yanı sıra halk sağlığını geliştiren uygulamaların artmasına katkı sağlamaktadır. Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri sağlıklı şehirler için bir anahtardır. Bu hedeflerden Hedef 11: Sürdürülebilir Şehirler ve Toplum hedefi şehirlerde daha sağlıklı ve güvenli kentsel çevreyi oluşturacak strateji ve sistemleri ele almaktadır (WHO, 2017).

Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) tarafından, kentsel yaşam koşullarının geliştirilmesine yönelik şu yaklaşımlar önerilmektedir: (WHO, 2010a)

- Sağlıklı yaşam davranışları ve güvenlik için kentsel planlamanın desteklenmesi
- Kentsel yaşam koşullarının geliştirilmesi
- Hükümet desteğinin sağlanması
- Erişilebilir ve yaşlı dostu şehirlerin inşa edilmesi
- Şehirlerin felaketlere ve acil durumlara dayanıklı hale getirilmesi

Sonuç

Kent sağlığı halk sağlığının tamamlayıcı bir parçasıdır. Sürdürülebilir şehirler için kentsel planlamanın halk sağlığı acilleri ile entegre edilmesi, kentsel sağlık bilgisini artırıcı politika ve yaklaşımların benimsenmesi yararlı olacaktır.

*Yrd.Doç.Dr., Hitit Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu, ÇORUM

**Prof.Dr.Erciyes Üniversitesi Tıp Fakültesi, KAYSERİ

Public Health and Sustainable Cities

Gülay Yılmazel*
Fevziye Çetinkaya**

Cities and the urbanization process, is an important mediator of the interaction between human health and sustainability. One of the most effective indicators of a city's sustainable development is the health of the settlers. Healthy cities, environmentally sustainable and durable. Today, cities are confronted with a triple Department of Public Health threat, the results of which can be fatal. These are infectious diseases due to crowded human population; increased chronic diseases due to unhealthy lifestyle; road traffic accidents, injuries, mental problems, substance use and violence which give additional burden to cities health. In 21. century cities to maintain the sustainability in terms of Department of Public Health should be focused on these areas as follows; supporting an aging population, delivering critical health services for increased immigrants in the city, dissemination of affordable housing, improving water and sanitation infrastructure, reducing air pollution, meeting reliably energy demand while reducing greenhouse gas emissions, protection disadvantaged communities from extreme weather events due to climate change. Sustainable Development Goals is a key for Department of Public Health and sustainable cities. Practice areas can collect under the same heading; transportation and mobility, land use, food systems, green fields, energy, housing, clean water and waste management, workplace and worker health, slum upgrading. It will be useful that integrating urban planning with Department of Public Health emergencies by holistic approach, covering all urban areas with health-promoting urban policies, determination of priorities according to especially disadvantaged groups and adoption improving approaches to city health information.

Key words: Public health; cities; sustainability

Reference

- WHO (2010a). Retrieved from http://www.who.int/mediacentre/news/releases/2010/urban_health_20100407/en/
- WHO (2016a). Global report on urban health: equitable, healthier cities for sustainable development. Retrieved from http://www.who.int/kobe_centre/measuring/urban-global-report/en/
- WHO (2008). World Urbanization Prospects, the 2007 revision. Executive Summary. New York, United Nations. Retrieved from http://www.un.org/esa/population/publications/wup2007/2007WUP_ExecSum_web.pdf.
- WHO (2010b). Hidden cities: unmasking and overcoming health inequities in urban settings. Kobe, World Health Organization/WHO Centre for Health Development & United Nations Human Settlements Programme. Retrieved from http://www.who.int/kobe_centre/publications/hidden_cities2010/en/
- WHO & UNDP (2009). The energy access situation in developing countries. A review focusing on the least developed countries and Sub-Saharan Africa. New York, United Nation Development Programme /World Health Organization. Retrieved from <http://www.undp.org/content/dam/undp/library/Environment%20and%20Energy/Sustainable%20Energy/energy-access-situation-in-developing-countries.pdf>.
- WHO (2016b). Health as the pulse of the new urban agenda: United Nations conference on housing and sustainable urban development, Quito, October 2016. Retrieved from <http://apps.who.int/iris/bitstream/10665/250367/1/9789241511445-eng.pdf>
- WHO (2009a). Global health risks: mortality and burden of disease attributable to selected major risks. Geneva, World Health Organization. Retrieved from http://www.who.int/healthinfo/global_burden_disease/GlobalHealthRisks_report_full.pdf
- WHO (2009b). Global status report on road safety. Geneva, World Health Organization. Retrieved from http://www.who.int/violence_injury_prevention/road_safety_status/2009/en/
- WHO (2002). World report on violence prevention. Geneva, World Health Organization. Retrieved from http://apps.who.int/iris/bitstream/10665/42495/1/9241545615_eng.pdf
- WHO (2017). World health statistics 2017: monitoring health for the SDGs, Sustainable Development Goals. Retrieved from <http://apps.who.int/iris/bitstream/10665/255336/1/9789241565486-eng.pdf?ua=1>

* Associate Professor, Hitit University ÇORUM

** Prof. Dr. Erciyes University Faculty of Medicine KAYSERİ

Hava Kirliliğinin Kardiyopulmoner Sistem Sağlığı Üzerine Etkiler

Çenk Orak*
Ferhat Şirinyıldız**
Gül Taşlı Yeşilçayır***
Rauf Onur Ek****
Gökhan Cesur*****

Giriş: Gelişmekte olan ve gelişmiş ülkelerde ölüme sonuçlanan hastalıkların; hipertansiyon, diyabet, obezite ve sigara kullanımı gibi önemli nedenleri arasında artık hava kirliliği de ilk on neden içerisinde olup tüm ölümlerin %2.5-2.8'inden sorumlu tutulmaktadır. (1). Dünya Sağlık Örgütü de hava kirliliğinin yılda yaklaşık 3 milyon kişinin ölümüne yol açtığını bildirmektedir (2). Çalışmamızda önemli bir toplum sağlığı sorunu olan hava kirliliğinin kalp ve akciğer sağlığı üzerine etkilerini derlemek amaçlanmıştır.

Yöntem: PubMed ve Web of Science arama motorlarında 'air pollution pulmonary', 'air pollution respiratory', 'air pollution coronary', 'air pollution cardiopulmonary' ve 'air pollution heart' anahtar kelimeleriyle arama yapılarak makaleler değerlendirilmiştir.

Bulgular ve Tartışma: Amerika Birleşik Devletleri Çevre Koruma Ajansı standartlarına göre hava kirliliği havadaki ozon, karbon monoksit, sülfür dioksit, azot oksit ve partiküler maddelerin miktarına göre belirlenir (3). Ülkemizde yapılan çalışmalarda ise genellikle kükürt dioksit ve partikül madde konsantrasyonunun ölçülmesiyle hava kirliliği saptanmaktadır. Özellikle partikül madde sayısı ile kardiyovasküler mortalite arasında doğrudan bir ilişki bulunduğu ve hava kirliliğinin; iskemi, inflamasyon, oksidatif stres, endotel disfonksiyonu, aterosklerozda labilite ile aterosklerozun progresyonu gibi mekanizmalarda rol oynayarak miyokard infarktüsünde tetikleyici faktör olduğu ortaya konulmuştur (4, 5). Yapılan bazı çalışmalarda kardiyovasküler sistem mortalitesinin önemli bir kısmını oluşturan miyokard infarktüsü vakalarının %5'inin hava kirliliğine bağlı olarak geliştiği, hava kirliliğindeki artışın miyokard infarktüsü tanısı alanların sayısını yaklaşık %2 oranında artırdığı, dış ortam havasında partiküler maddenin 4 günlük ortalama ölçümünün 200 µg/metreküp değerlerinin üzerine çıkmasının miyokard infarktüsüne bağlı ölümlerin sayısını %10 oranında artırdığı ortaya konulmuştur (6,7,8). Partiküler madde ve kükürt dioksit gibi kirlenimci havayolu epitelinde permeabiliteyi artırmanın yanı sıra inflamatuvar hücrelerin dokuya migrasyonunu ve dolayısıyla inflamatuvar sürecin başlamasını sağlamaktadır (9). Böylece bronkospazmın eşlik ettiği astım benzeri hastalıklarda semptomların artmasına ve kronik obstrüktif akciğer hastalığının eksaserbasyonlarına bağlı olarak hastane başvurularının ve pulmoner ölümlerin artmasına neden olmaktadır. (10,11). Yapılan çalışmalar yetişkinlerde partiküler maddenin solunum fonksiyonlarında kayba neden olduğunu, çocuklarda ise astım ve kronik öksürük prevalansını artırdığını göstermektedir (12, 13). Sonuç olarak hava kirliliği farklı mekanizmalarla da olsa kardiyak ve pulmoner hastalıkların sıklığının, hastaların kliniğe başvuru sayısının ve mortalitesinin artmasına neden olmaktadır.

Kaynaklar

1. Narayan, K. V., Ali, M. K., &Koplan, J. P. (2010). Global noncommunicable diseases—where worlds meet. *New England Journal of Medicine*, 363(13), 1196-1198.
2. Mills, N. L., Donaldson, K., Hadoke, P. W., Boon, N. A., MacNee, W., Cassee, F. R., ... &Newby, D. E. (2009). Adverse cardiovascular effects of air pollution. *Nature clinical practice Cardiovascular medicine*, 6(1), 36-44.
3. Laumbach, R. J. (2010). Outdoor air pollutants and patient health. *American family physician*, 81(2), 175.
4. Brook, R. D., Franklin, B., Cascio, W., Hong, Y., Howard, G., Lipsett, M., ... &Tager, I. (2004). Air pollution and cardiovascular disease. *Circulation*, 109(21), 2655-2671.
5. Rajagopalan, S., Sun, Q., &Chen, L. C. (2005). Particulate pollution and endothelial function.
6. Rossi, G., Vigotti, M. A., Zanobetti, A., Repetto, F., Gianelle, V., &Schwartz, J. (1999). Air pollution and cause-specific mortality in Milan, Italy, 1980-1989. *Archives of Environmental Health: An International Journal*, 54(3), 158-164.
7. Poloniecki, J. D., Atkinson, R. W., de Leon, A. P., &Anderson, H. R. (1997). Daily time series for cardiovascular hospital admissions and previous day's air pollution in London, UK. *Occupational and environmental medicine*, 54(8), 535-540.
8. D'Ippoliti, D., Forastiere, F., Ancona, C., Agabiti, N., Fusco, D., Michelozzi, P., &Perucci, C. A. (2003). Air pollution and myocardial infarction in Rome: a case-crossover analysis. *Epidemiology*, 14(5), 528-535.
9. Bayram, H., &Dikensoy, Ö. (2006). Hava kirliliği ve solunum sağlığına etkileri. *Tüberküloz Toraks*.
10. Brunekreef, B., &Holgate, S. T. (2002). Air pollution and health. *The Lancet*, 360(9341), 1233-1242.
11. Peden, D. B. (1997). Mechanisms of pollution-induced airway disease: in vivo studies. *Allergy*, 52(s38), 37-44.
12. Zemp, E., Elsasser, S., Schindler, C., Kunzli, N., Perruchoud, A. P., Domenighetti, G., ... &Bolognini, G. (1999). Long-term ambient air pollution and respiratory symptoms in adults (SAPALDIA study). *American journal of respiratory and critical care medicine*, 159(4), 1257-1266.
13. Nicolai, T., Carr, D., Weiland, S. K., Duhme, H., Von Ehrenstein, O., Wagner, C., &Von Mutius, E. (2003). Urban traffic and pollutant exposure related to respiratory outcomes and atopy in a large sample of children. *European respiratory journal*, 21(6), 956-963.

The Effects of Air Pollution on the Cardiopulmonary System

Cenk Orak*
 Ferhat Şirinyıldız**
 Gül Taşlı Yeşilçayır***
 Rauf Onur Ek****
 Gökhan Cesur*****

Introduction: Air pollution is also among the top ten causes of death such as hypertension, diabetes, obesity and smoking and responsible for 2.5-2.8% of all deaths in developing and developed countries (1). The World Health Organization also reports that air pollution has killed nearly 3 million people a year (2). In this study, it is aimed to review the effects of air pollution on heart and lung health, which is an important Department of Public Health problem.

Method

In the PubMed and Web of Science search engines, articles were searched using the keywords 'air pollution pulmonary', 'air pollution respiratory', 'air pollution coronary', 'air pollution cardiopulmonary' and 'air pollution heart'.

Results And Conclusion:

According to the United States Environmental Protection Agency standards, air pollution is determined by the amount of ozone, carbon monoxide, sulfur dioxide, nitrogen oxides and particulate matter in the air (3). In the studies in Turkey, air pollution is generally determined by measuring the concentration of sulfur dioxide and particulate matter. Particularly there is a direct correlation between the number of particulate matter and cardiovascular mortality and air pollution is a triggering factor in myocardial infarction by acting in mechanisms such as ischemia, inflammation, oxidative stress, endothelial dysfunction, atheroma plaque lability and atherosclerosis progression (4, 5). 5% of the myocardial infarction cases, which constitute a significant part of the cardiovascular system mortality, occur due to air pollution. The increase in air pollution increases the number of patients diagnosed with myocardial infarction by approximately 2%. The number of deaths due to myocardial infarction increases by 10% when the average 4-day measurement of particulate matter in the ambient air is greater than 200 µg / m³ (6, 7, 8). Contaminants, such as particulate matter and sulfur dioxide, increase the permeability of the airway epithelium, as well as the migration of inflammatory cells into the tissue and thus the initiation of the inflammatory process (9). Thus, both the symptoms of Asthma-like diseases accompanied by bronchospasm, and hospital admissions and mortality due to exacerbations of chronic obstructive pulmonary disease increase (10, 11). Studies have shown that particulate matter causes loss of respiratory function in adults, while in children it increases the prevalence of asthma and chronic cough (12, 13). As a result, air pollution increases the incidence of cardiac and pulmonary diseases, the number of patients admitted to the clinic and the mortality.

References

1. Narayan, K. V., Ali, M. K., & Koplan, J. P. (2010). Global non communicable diseases—where worlds meet. *New England Journal of Medicine*, 363(13), 1196-1198.
2. Mills, N. L., Donaldson, K., Hadoke, P. W., Boon, N. A., MacNee, W., Cassee, F. R., ... & Newby, D. E. (2009). Adverse cardiovascular effects of air pollution. *Nature clinical practice Cardiovascular medicine*, 6(1), 36-44.
3. Laumbach, R. J. (2010). Outdoor air pollutants and patient health. *American family physician*, 81(2), 175.
4. Brook, R. D., Franklin, B., Cascio, W., Hong, Y., Howard, G., Lipsett, M., ... & Tager, I. (2004). Air pollution and cardiovascular disease. *Circulation*, 109(21), 2655-2671.
5. Rajagopalan, S., Sun, Q., & Chen, L. C. (2005). Particulate pollution and endothelial function.
6. Rossi, G., Vigotti, M. A., Zanobetti, A., Repetto, F., Gianelle, V., & Schwartz, J. (1999). Air pollution and cause-specific mortality in Milan, Italy, 1980-1989. *Archives of Environmental Health: An International Journal*, 54(3), 158-164.
7. Poloniecki, J. D., Atkinson, R. W., de Leon, A. P., & Anderson, H. R. (1997). Daily time series for cardiovascular hospital admissions and previous day's air pollution in London, UK. *Occupational and environmental medicine*, 54(8), 535-540.
8. D'Ippoliti, D., Forastiere, F., Ancona, C., Agabiti, N., Fusco, D., Michelozzi, P., & Perucci, C. A. (2003). Air pollution and myocardial infarction in Rome: a case-crossover analysis. *Epidemiology*, 14(5), 528-535.
9. Bayram, H., & Dikensoy, O. (2006). Air pollution and respiratory health effects. *Tuberculosis Thorax*.
10. Brunekreef, B., & Holgate, S. T. (2002). Air pollution and health. *The lancet*, 360(9341), 1233-1242.
11. Peden, D. B. (1997). Mechanisms of pollution-induced airway disease: in vivo studies. *Allergy*, 52(s38), 37-44.
12. emp, E., Elsasser, S., Schindler, C., Kunzli, N., Perruchoud, A. P., Domenighetti, G., ... & Bolognini, G. (1999). Long term ambient air pollution and respiratory symptoms in adults (SAPALDIA study). *American journal of respiratory and critical care medicine*, 159(4), 1257-1266.
13. Nicolai, T., Carr, D., Weiland, S. K., Duhme, H., Von Ehrenstein, O., Wagner, C., & Von Mutius, E. (2003). Urban traffic and pollutant exposure related to respiratory outcomes and atopy in a large sample of children. *European respiratory journal*, 21(6), 956-963

***Adnan Menderes University Faculty of Medicine Department of Physiology

Erciyes Üniversitesi Tıp Fakültesine Yeni Başlayan Kır Yada Kent Kökenli Öğrencilerinin Toplumsal Cinsiyet Eşitliği ve Toplumsal Cinsiyet Rollerine İlişkin Görüşleri

M.Yasemin Akşehirli Seyfeli*
 Dilek Ener**
 Zeynep Baykan***
 Melis Naçar****
 Elif Deniz Şafak****
 Asuman Gölgeli*****
 Fevziye Çetinkaya*****

Giriş ve Amaç

Toplumda kadına ve erkeğe yüklenen rollerin, üniversite öğrencileri için nasıl bir anlam taşıdığına araştırılması, öğrencilerin toplumsal cinsiyet eşitliği konusundaki görüşlerinin belirlenmesi, gelecek neslin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin görüşlerinin şekillendirilebilmesi bakımından anlamlıdır. Bu çalışmada Erciyes Üniversitesi Tıp Fakültesine başlayan kır yada kent kökenli öğrencilerin toplumsal cinsiyet eşitliği ve toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin görüşlerinin karşılaştırılması amaçlanmıştır.

Gereç ve Yöntem

Tanımlayıcı nitelikteki bu çalışmada Tıp Fakültesi birinci sınıfa kayıtlı olan tüm öğrencilerin araştırmaya alınması planlanmıştır. Kayıtlı 305 öğrenciden 30'u yıl boyunca derslere devamsız olduğundan örneklemden çıkarılmış ve 275 öğrencinin 266 (%96,7)'sına ulaşılmıştır. Veri toplama aracı olarak iki bölümden oluşan anket kullanılmıştır. İlk bölümde sosyodemografik özellikler, ikinci bölümde toplumsal rol ve cinsiyet eşitliğine ilişkin sorular bulunmaktadır. Anket formu uygulama dersi sırasında öğrencilere dağıtılmış, geri toplanmıştır. İl merkezi dışından (ilçe/kasaba/köy) gelenler kırsal alandan gelen olarak birleştirilmiştir. Araştırma için Erciyes Üniversitesi etik kurulundan onay alınmıştır. Verilerin analizinde ki-kare testi ve bağımsız iki örneklem testi kullanılmıştır. $p < 0,05$ istatistiksel olarak anlamlı kabul edilmiştir.

Bulgular

Çalışmamıza katılan öğrencilerin 195'i (%75) kentlerden 65'i (%25) kırsal alanlardan gelmektedir. Öğrencilerin yaş ortalaması $19,05 \pm 1,0$ olup, %48,9'u erkekti. Kırsal alandan gelen öğrencilerin %43,1'inin, kentlerden gelen öğrencilerin %69,7'sinin annesi, kırsal alandan gelen öğrencilerin %67,2'inin, kentlerden gelen öğrencilerin %89,2'sinin babası sekiz yıl ve üzerinde eğitim almıştı; aradaki fark anlamlıydı ($p < 0,001$). Kentlerden gelen öğrencilerin %10,3'ü kırsal alandan gelen öğrencilerin %18,8'i geniş aile tipine sahipti. Kentlerden gelenlerin %59,3'ü ailesini eşitlikçi, %36,5'i babaerkil ve %4,2'u anaerkil; kırsal alandan gelenlerin %51,6'sı ailesini eşitlikçi, %45,2'si babaerkil ve %3,2'si anaerkil olarak tanımladı. Kentlerden gelen öğrencilerin belirttikleri ideal çocuk sayısı ortalaması $2,8 \pm 1,0$ idi. Bu ortalama kırsal alandan gelen öğrencilerde $3,7 \pm 1,9$ ile anlamlı ölçüde yüksekti ($p < 0,001$). "Ailenizde kız/erkek evlada bakış arasında fark olduğunu düşünüyor musunuz?" sorusuna kentlerde yaşayanların %6,7'si kız evlat değerli diye ifade ederken kırsal alanda yaşayanların %9,2'si kız evlat değerli olarak ifade etti. "Ülkemiz için toplumsal cinsiyet eşitliği ile ilgili ne düşünüyorsunuz?" sorusuna kentlerden gelenler %64,1'i toplumsal cinsiyet eşitsizliği olduğunu düşünüyorum cevabını verdi; kırsal alanda yaşayanların bu oran %60,0'idi. Kentlerden

*Erciyes Üniversitesi Tıp Fakültesi, Biyoistatistik Anabilim Dalı. yaseminseyfeli@gmail.com

**Arş. Gör. Dr., Erciyes Üniversitesi Tıp Fakültesi, Halk Sağlığı Anabilim Dalı. ener.dilek@gmail.com

***Prof. Dr., Erciyes Üniversitesi Tıp Fakültesi, Tıp Eğitimi Anabilim Dalı. mnacar@erciyes.edu.tr zbaykan@erciyes.edu.tr

****Doç. Dr. Erciyes Üniversitesi Tıp Fakültesi, Aile Hekimliği Anabilim Dalı elifdeniz@erciyes.edu.tr

*****Prof. Dr., Erciyes Üniversitesi Tıp Fakültesi, Fizyoloji Anabilim Dalı. golgeli@erciyes.edu.tr

*****Prof. Dr., Erciyes Üniversitesi Tıp Fakültesi, Halk Sağlığı Anabilim Dalı. fevcetin@erciyes.edu.tr

gelen öğrencilerin % 22,1'i ;kırsal alandan gelen öğrencilerin %18,8'i "Kadın ve erkeğin eşit olması düşünülemez." önermesine tamamen katıldığını; kentlerden gelen öğrencilerin % 63,1'i ;kırsal alandan gelen öğrencilerin %58,5'i "Toplumumuzda kadının yükünün ağır olduğunu düşünüyorum." önermesine tamamen katıldığını; kentlerden gelen öğrencilerin % 6,7'si ;kırsal alandan gelen öğrencilerin %4,6'sı "Kadınlar erkeklere boyun eğmeyi öğrenmelidir." önermesine tamamen katıldığını; kentlerden gelen öğrencilerin % 5,2'si ;kırsal alandan gelen öğrencilerin %6,3'ü "Ailenin ekonomik durumu iyi değilse, sadece erkek çocuk okutulmalıdır." önermesine tamamen katıldığını belirtmiştir.

Sonuç: Araştırmamız sonucunda kentlerde ve kırsal alanlarda yetişen gençlerin sosyodemografik özellikleri arasında farklılıklar varken toplumsal cinsiyet eşitliği ve toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin görüşleri arasında fark olmadığı görülmüştür.

Anahtar kelime: Tıp Öğrencileri, Toplumsal Cinsiyet , Kent, Kır (2010a; WHO, 2016b; WHO, 2009a, WHO, 2009b; WHO, 2002).

Opinions of Just Registered for the Faculty of Medicine Students Who are From Rural Area or City About Gender Mainstreaming and Common Gender Roles

M.Yasemin Akşehirli Seyfeli*
Dilek Ener**
Zeynep Baykan***
Melis Naçar****
Elif Deniz Şafak****
Asuman Gölgeli*****
Fevziye Çetinkaya*****

Aim

The research is basis of understanding researching about how meaningful are the roles which are attributed to female and male in the society for university students, determining students' opinions about gender mainstreaming, and forming opinions of new generation about common gender roles. This research aims at comparing students' opinions who have just registered for the Faculty of Medicine and who are from rural area or city.

Material and Methods

It is planned that this descriptor research includes all first year university students who are registered for Faculty of Medicine. 30 students in registered 305 students have been subtracted from the sample because of absenteeism and 266 (96,77%) students in 275 have been reached. The questionnaire which has got two parts is used as a data collection tool. First part has got sociodemographic attributes and second part has got questions related to equality of both social role and gender. Questionnaire has been applied to students during practical lesson and it has been taken back. The students who are coming from countryside (country/town/village) have been associated as students who are coming from rural area. Research has received approval from Erciyes University ethics committee. Chi square test and independent two sample test have been used for analysing the data. $p < 0,05$ has approved statistically significant.

Results

195 of students who attended the survey were coming from cities and 65 of students were coming from rural areas. Students' age average was $19,05 \pm 1,0$ and 48,9% of students were male. Mothers of 43,1% of students from rural areas and mothers of 69,7% of students from cities had education during eight years or a lot more. Fathers of 67,2% of students from rural areas and fathers of 89,2 of students from cities have education during eight years or a lot more. The variation between them is significant ($p < 0,001$). 10,3% of students from cities and 18,8% of students from rural areas had got big families. 59,3 of students from cities described their families as equalitarian, 36,5% of them described their families as patriarchal and 4,2% of them described their families as matriarchal. Moreover, 51,6% of students from rural areas described their families as equalitarian, 45,2% of them described their families as patriarchal and 3,2% of them described their families as matriarchal. The average of suitable number of children which was told by students from cities was $2,8 \pm 1,0$. This average for students from rural

* Erciyes University Faculty of Medicine, Department of Biostatistics.

**Research Assistant, Dr., Erciyes University Faculty of Medicine, Department of Public Health ener.dilek@gmail.com

***Professor Dr., Erciyes University Faculty of Medicine, Medical Education Department. zbaykan@erciyes.edu.tr

****Associate Professor, Erciyes University Faculty of Medicine, Department of Family Medicine erciyes.edu.tr

*****Professor Dr., Erciyes University Faculty of Medicine, Department of Physiology.erciyes.edu.tr

*****Professor Dr., Erciyes University Faculty of Medicine, Department of Public Health fevcetin@erciyes.edu.tr

areas was significantly high by $3,7 \pm 1,9 (p < 0,001)$. Students living in cities answered the question which was “Do you think there is a difference between point of view for daughter and son in your family?” as the daughter is valuable; however, 9,2% of students living in rural areas answered the same question as the daughter is valuable. 64,1% of students coming from cities answered the question which is “What do you think about gender mainstreaming in our country?” as there is no gender mainstreaming; however, the rate for students coming from rural areas was 60,0%. 22,1% of students coming from cities and 18,8% of students coming from rural areas totally agreed with the idea which is “It can’t be thought that there is an equality between man and woman.” 63,1% of students from cities and 58,5% of students from rural areas totally agreed with the idea which is “I think woman in our society has got much more burden.” 6,7% of students from cities and 4,6% of students from rural areas totally agreed with the idea which is “Women should learn to bow to men.” 5,2% of students from cities and 6,3% of students from rural areas totally agreed with the idea which is “If family’s economic condition is not good, only son should go to school.”

Conclusions

Our study demonstrates that there is a sociodemographic difference among the young from cities and rural areas; however, it also demonstrates that there is no difference between ideas about gender mainstreaming and common gender roles.

Key Words: Students of Medicine, Gender, City, Rural Area

İklim Değişikliği-Kentler ve Kentli Sağlığı (İstanbul Örneği)

F. Dilek Aktürk*

Bildiride , günümüz kentleri ve dolayısıyla kentlileri önemli ölçüde etkileyen çevre sorunlarından;sera gazı salınımındaki artış,Küresel ısınma ve neden oldukları İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ ve KENTLİ SAĞLIĞI üzerindeki etkileri irdelenmektedir.Üretimde fosil yakıt kullanan Sanayileşme ile Avrupada başlayıp Tüm Dünyayı etkisi altına alan sera gazı salınımındaki artış, küresel ısınmanın nedeni olmuş ve günümüzde sorun olarak karşımıza çıkan İklim Değişikliğini oluşturmuştur. Bu sorunun, Mega kentlerde ve “yaşayanların sağlığı üzerindeki etkileri ;bir tarafta sel ve fırtına ,diğer tarafta ise kuraklık,beklenmedik ölümler ve salgın hastalıklarla olumsuz yönde her geçen gün daha da artmaktadır. İklim değişikliğine bağlı ani meteorolojik olayların ortaya çıkarttığı olumsuz tablodan Mega kentlerimizden İstanbul da nasibini almaktadır. Bildiride, bu konuda Dünya,Türkiye ve İstanbul ölçeğinde yaşananlar,eksiklikler irdelenmekte,Uluslar arası boyutta Türkiye’ yi de bağlayıcı kurallara uyumun önemi belirtilmekte ve her ölçekte alınması gerekli önlemlerden bahsedilmektedir.Kentlerimizde ,yaşam koşullarının iyileştirilmesini destekleyecek ve kentli sağlığını önemseyecek Ülkesel ölçekte politikalar ve uygulamayı yönlendiren planlama ilkelerinin neler olması gerektiği ortaya konulmaya çalışılmaktadır.Amacımız ;iklim değişikliğindeki olumsuz tabloda payı olan insan faktörünün,dünyaca kabul edilen standartlar içinde eylemde bulunmalarını sağlayarak ,bir yanda negatif yönde gidişatı durdurmak,diğer yanda da değişen duruma fiziki ve toplumsal çevrenin uyum sağlamasını mümkün kılan eylemlerin planlanması ve gerçekleşmesini sağlayacak çözümler üretmektir.

Yöntem

Bildiri üç bölümden oluşmaktadır.Giriş bölümde: İklim değişikliği,ortaya çıkışı, sebep ve sonuçları ;sera gazları salınımı ve küresel ısınma bağlamında açıklanmaktadır.Konunun Türkiye'nin de dahil olduğu Uluslar arası ölçekte ele alınma biçimi, günümüze kadar yapılan resmi toplantılar ve buradan çıkan sonuçlar , kabul edilen kriter ve değerler özetlenmektedir. Bildiride,temelde insan faaliyetlerinin sebep olduğu 1970 lerde hissetmeye başladığımız, ilk kez de resmi ve Uluslar arası platformda 1992 tarihinde Birleşmiş Milletlerce hazırlanan Çerçeve sözleşme (UNFCC)ile gündeme gelen iklim değişikliği etkileri : Dünya ve Türkiye ölçeğinde ;Çevre ve Toplum üzerinde olmak üzere iki grupta ele alınmaktadır.İzleyen ve bulguların ortaya konduğu bölümde ise;Bu bağlamda kentlerde ve özellikle İstanbul ‘da yaşanan sorunlar ortaya konulmakta ve irdelenmektedir.Son bölümde ise:Genel değerlendirme yapılarak ,bu bağlamda alınması gereken önlemler; Ülke,bölge,kent,semt,mahalle ve yapı ölçeğinde olmak üzere ortaya konulmaktadır.

Bulgular

Bildiride,AvrupaEnerjiAjansının(çevre);okyanuslar,sahil bölgeleri,sukaynakları,toprak,ormanlar,ekosistem üzerinde etkiler ve ,(toplum);insan sağlığı,tarım sektörü,enerji kaynakları,politikalar,ulaştırma ve turizm olarak detaylandığı çerçevede sorun irdelenmektedir.Kentlerde ve özellikle İstanbul kentinde iklim değişikliğine bağlı yaşanan sorunlar ,Uluslar arası kabullerle uyumsuzluklar ortaya konularak durum tespiti yapılmakta ve buradan hareketle de kent ve kentli sağlığını iyileştirmeye dönük çalışmaların gerekliliği vurgulanmaktadır Maddi ve manevi zarara uğrayan sağlığımızı iyileştirmeye çalışmak,sağlıklı kentler ve

* MSGSÜ Mim.Fak.ŞBPB Yrd.Doç.Dr.

bireyler için kaçınılmazdır.Ahlaki ve Ekolojik sınır tanımayan büyüme sonucunda ,doğayı ,kentlerimizi kullanıcılarıyla birlikte yok ediyoruz buna karşın kentlerimiz de bizi yaşam mekanları ve koşullarındaki olumsuzlukları ile hasta ediyor.Ne yazıkki hızla tükettiğimiz doğa ve yanlış kentleşme politikalarına karşı doğa tepkisini göstermekte ve bize hatalarımızı fazlasıyla ödetmektedir.Yaşam koşullarını olumsuz etkileyen iklim değişikliği yeryüzünde;kuraklık,aşırı yağış,yüksek taşkın,ani küresel ısınma ve soğumalar biçiminde etkisini gösterirken ,sağlık açısından da kalp ve akciğer hastalıkları,ani yetişkin ve bebek ölümleri,artan erken prematüre doğumlar,su kıtlığına bağlı bulaşıcı hastalıklardaki artış ,tarımsal faaliyetlerdeki azalma sonucu yetersiz ve dengesiz beslenme biçiminde sonuçlara neden olmaktadır. Sürekli şantiye görünümündeki İstanbul 'da da güncel olarak yaşanan ani ve aşırı atmosferik olaylar mekandaki etkileri,henüz kentlerimiz ve kentlilerimizin bu konuda hazırlıklı olmadıklarını göstermektedir. Yaşanan bu olumsuzlukları ve zararları AFET olarak geçiştirmenin gerçekçi ve etik olamayacağı vurgulanarak ve zaman içinde şiddetini arttırarak devam etmesi beklenen bu felaketlerden yaşadığımız fiziksel çevre ,insanlarımızı koruyabilmemiz için; ,gelecek nesillere yaşanabilir,ekolojik dengenin korunduğu ,sürdürülebilir kendi kendine yetebilen yeşil kentsel çevreler bırakmak zorundayız. Öncelikleri insan, yaya olan,kentli vücut ve ruh sağlığının önemsendiği, abartılmış yoğunluk artışını desteklemeyen ,mimari ve toplumsal değerlere saygılı, doğal yapı ve kaynakları koruyan kent planlama strateji ve tasarım ilkelerine gereksinimimiz var.Bu da ancak Uluslar arası standartları kabul etmiş , benimsemiş ,uygulayabilen, iklim değişikliğine karşı önlem alabilen ,çözüm getirici ülke , yerel ölçekte politikalar ve uyumlu işleyişleri ile gerçekleştirilebilir.Bu bağlamda tüm Ülke ve Kent yöneticilerinin,toplumun her kesimi ve kentlilerin,özellikle de istanbulda yaşayanların,bu konuda bilinçlendirilmesi ve bilgilendirilmesi gerekmektedir.

Sonuç

*Öncelikle sözkonusu meteoroloji olaylarının nedenlerini bilmek,*Geri dönüşümü olmayan doğal çevre ve kaynak kullanımımızda bilinçsizce yaptığımız israf ve hataların farkına varmak,sarttır.*İklim değişikliğine göre yapılacak gelecekteki eylem planlarımız çerçevesinde kentlerimiz ve insanlarımızın adaptasyonunu sağlamak,*Bu bağlamda yapılacak,Atmosferin kirlenmesine getirilecek Uluslar arası sınırlamaları kabul etmek ve uygulamak kaçınılmazdır..*Küresel ısınma nedeniyle ,sera gazı salınımlarındaki artış ve kentlerdeki aşırı ısınmaya karşı yöresel tetbirler almak.*Karbon ayak izini önemsemek,gerektilmektedir.*Kentsel nüfusun hızlı artması sonucu aşırı betonlaşma ve yoğun ulaşım vasıtaları kullanımının desteklediği karbondioksit birikimini önlemek,*Yeşil alanların rant kaygısı ile tüketilmesinin önüne geçmek .Kişi başına düşen yeşil alan miktarında,gelişmiş ülkelerdeki standartlara ulaştırmayı hedeflemek şarttır.*Su kaynaklarımızı kirlenmemek ve bilinçsizce tüketmeyip arttırmaya gayret göstermek,*Güneş, rüzgar gibi yenilenebilir enerji kaynaklarımızı kullanarak, yenilenebilir ekolojik çevreler oluşturulmasına önem vermek gerekmektedir. Özellikle büyük kentlerimizin planlarında değişen iklim koşullarına göre revizyonlar yapmak,planlama kriterlerinde ;toprak,su ,ruzgar,güneş ,yeşil..verileri doğru kullanabilmek,alt yapı yatırımlarının doğru ve yeterli olmasını sağlamak şarttır.*Toplumun da bu konuda bilinçlendirip,bilgilendirmek kaçınılmazdır.

Climate Change-Cities and Urban Health (Example of İstanbul)

F. Dilek Aktürk*

Purpose

The increase in the release of greenhouse gases, global warming and the CLIMATE CHANGES caused by such changes and effects on URBAN HEALTH; which are the environmental problems that considerably influence the cities and accordingly, the city-dwellers today are studied in the declaration. The increase in the release of greenhouse gasses, which started in Europa and then influenced the whole World as based on Industrialization which is using fossil fuel caused global warming and resulted in the Climate Change which is a problem we face today. The effects of this problem on Mega cities and the health of those people living in Mega cities, are gradually increasing in the negative direction with floods and storms on one side and drought, unexpected deaths and epidemic diseases on the other side. İstanbul, one of our Mega cities, also receives its share from this negative picture caused by the sudden meteorological events as a result of the climate change. In the declaration, occurrences and shortages in the World, Turkey and İstanbul concerning this issue are studied, the significance of compliance with the rules binding Turkey on the international dimensions is underlined and the measures required to be taken at each scale are mentioned. In our cities, the policies on the National scale to support the improvement of living conditions and attach importance to urban health and the planning principles directing the implementation are tried to be produced. Our purpose is to produce solutions in order to stop this negative progress, by providing the human factor, which has a share in this negative picture of the climate change, to act within the frame of the globally accepted standards on one side, and to provide the planning and realization of the actions that enable the compliance of the physical and social environment with this changing conditions on the other side.

Method

The declaration includes three sections. In the Introduction: climate change, its occurrence, reasons and results are explained within the context of the release of greenhouse gases and global warming. The form of consideration of the issue on the international scale including turkey, the official meetings convened until today and the conclusions obtained from such meetings, accepted criteria and values are summarized. In the declaration, the effects of the climate changes caused by human activities, which we started to feel in 1970s and which were first mentioned officially and on the international arena in the Frame Convention (UNFCCC) prepared by the United Nations in 1992: were studied in two groups as Environment and Society on the scale of the World and Turkey. In the following section in which the findings are presented; the problems of those people living in the cities and specifically in İstanbul are presented and discussed within this context. In the final section: A general evaluation was carried out and the measures to be taken within this frame; are presented on the scale of the Country, region, city, district, neighborhood and building.

Findings

In the declaration, the problem is studied within the frame which is detailed by the European Energy Agency (environment); as the effects on the oceans, coastal areas, water resources, soil, forests, eco-

* Asst.Prof. MSGSÜ Fac.of Arch. Dept.of Urb.&Reg.Plan. Asst.Prof.

system and (society); human health, agricultural sector, energy resources, policies, transportation and tourism. The problems attributable to the climate changes especially in the cities and specifically in İstanbul, and non-compliances with the international acceptances are presented in order to perform fact finding and as based on this, the requirement for the improvement of the cities and urban health are underlined. It is inevitable to try to improve our health, which had encountered material and moral loss, in order to achieve healthy cities and individuals. As a result of the growth, which is not limited by Ethical and Ecological limitations, we are destroying the nature, our cities together with the users of such cities, and on the other hand, our cities make us ill with the problems in the living spaces and conditions. Unfortunately, the nature is reacting against the policies of nature, which we consume rapidly, and non-planned urbanization policies, and making us pay for all our faults beyond measure. While the climate change, which negatively influences the living conditions, results in drought, excessive precipitation, high-water, sudden global warming and cooling, it also results in heart and lung diseases, sudden adult and baby deaths, increasing premature births, epidemic diseases due to lack of water, insufficient and unbalanced diets as a result of decrease in the agricultural activities. The effects of the sudden and excessive atmospheric events in İstanbul currently, which always looks like a construction site, show that our cities and city dwellers are not yet ready concerning this issue. In order to emphasize that it is not realistic and ethical to slide around these problems encountered and their damages, saying that these are DISASTERS and to protect the physical environment we live in and our people from these disasters which are expected to increase in severity by time; we are required to leave a livable, sustainable, self-supporting, green urban environments to the next generations, where ecological balance is protected. We need urban planning strategy and design principles where the priority is on human and pedestrians, attention is paid to the physical and mental health of the city dwellers, exaggerated increase of intensity is not supported, which respect the architectural and social values and protect the natural structures and resources. This is only possible through the policies at the national, local scale and compatible operations, which accept, recognize and apply international standards, take measures against and bring solutions for the climate changes. Within this context, the awareness of the directors of the whole Country and city, all sections of the society and city dwellers, especially those living in İstanbul is required to be raised and information is required to be provided for them.

Conclusion

First of all, to know the reasons of such meteorological events, *To realize the wastes and faults we cause unconsciously in the use of natural environment and resources, which cannot be cured, are required. * To provide the adaptation of our cities and people within the frame of our future action plans to be prepared as based on the climate change, * To accept and apply the international limitations to be imposed on the polluting the atmosphere within this context, are inevitable.. * To take local measures for the increase of greenhouse gases and excessive heating in the cities due to global warming. *To attach importance to the carbon footprint is required. *To prevent excessive concretization as a result of rapid increase of the urban population and carbon dioxide accumulation supported by the use of intensive transportation vehicles, * To prevent the consumption of green areas for acquiring unearned income. To aim achieving the standards in the developed countries concerning the size green area per person is required. *Not to pollute our water resources, not to consume them unconsciously and to try to increase them, *To attach importance to creation of renewable ecological environments by using our renewable energy resources such as sun, wind are required. It is required to make revisions as based on the changing climate conditions, specifically in the plans of the large cities, to use the soil, water, wind, green..data correctly in the planning criteria, to provide that the infrastructure investments are correct and timely.*It is inevitable to raise awareness in the society and provide information concerning this issue.

İklim Dostu Kentler İçin Bir Yol Haritası: İklim Eylem Planı A Road Map for Climate-Friendly Cities: Climate Action Plan

K. Burcu Doğan*
Arzu Kocabaş**

Endüstri devrimi ile birlikte, daha fazla üretim için daha fazla insan gücüne ihtiyaç duyulmasıyla kırsal alandan kentlere göç sonucunda artı konut ihtiyacı artmıştır. Ortaya çıkan konut ihtiyacı plandan bağımsız, altyapı ve donatı ihtiyaçlarından yoksun şekilde karşılanmıştır. Bunun sonucunda da doğayla iletişimi kopmuş, hayatını sürdürmek için asgaride ihtiyaçlarını karşılayan mutsuz insanlar ve kimliksiz kentlerin varoluşu başlamıştır. Endüstri devriminin kazanma ve daha fazla üretme hırsı doğadaki tahribatların başlangıcı olmuştur. Fabrika bacalarından havaya verilen zehirli gazlar, suya ve toprağa karışan tehlikeli atıklar, bina yapmak için kesilen ağaçlar buz dağının görünmeyen tarafı olmuştur. İlk başlarda bu tahribatın etkileri çok fazla hissedilmemekle birlikte 90'lı yıllardan itibaren çevrenin korunması, iklim değişikliği ve küresel ısınma gibi konular yavaş yavaş küresel gündemde ve literatürde yerini almıştır.

Fosil yakıt tüketimi, tarım ve arazi kullanımındaki değişikliklere bağlı olarak, atmosferdeki sera gazı emisyonu 1990'larda oldukça yüksek düzeye ulaşmıştır. Bölgesel iklim değişikliklerinin pek çok fiziksel ve biyolojik sistemi olumsuz yönde etkileyeceği, bunun sonucunda da ekonomik ve sosyal sistemlerin zarar göreceği ortaya çıkmıştır. İklim değişikliğindeki bölgesel değişimler hava sıcaklığının yükselmesine neden olacağı için; Dünya üzerindeki pek çok hidrolojik sistem, karasal ve deniz ekosistemi etkilenecektir. İklim değişikliği ve yükselen deniz seviyesi nedeniyle pek çok tür tehlike altına gireceğinden ekolojik verimlilik ve biyolojik çeşitlilik olumsuz yönde etkileneceği kabul edilmektedir.

Küresel ısınmanın sonucunda sıcaklık artışıyla ekolojik denge bozulmakta, ısınma ve soğutmaya bağlı olarak enerji tüketimi artmakta, doğal kaynaklar üzerindeki baskı oluşmakta ve kaynakların tükenmesine neden olmakta, hava kirliliği artmaktadır. İklim değişikliğine karşı bir önlem alınmazsa atmosferdeki CO₂ emisyonunun artmaya devam edeceği, bunun da insanların ve diğer canlıların hayatında kuraklık, kıtlık, ölümler ve göç gibi çeşitli olumsuzluklara etki edeceği tespitleri küresel ölçekte benimsenmiştir.

İklim değişikliğinde en büyük pay insan kaynaklı faaliyetlerdir. Bu nedenle 5-10 sene içinde alışkanlıkların değişmesi temelli önlemler alınması ve büyük felaketlerin önlenmesi gerekmektedir. Metropoliten kentlerin iklim değişikliği üzerinde büyük etkisi vardır. Metropol kentler küresel sermaye üzerinde büyük bir güce sahiptirler. Bu nedenle de metropol kentler küresel sermayeyi kendilerine çekmek için sürekli birbirleriyle rekabet etmektedirler. Bu rekabet esnasında doğal / ekolojik sistem üzerinde ciddi tahribatlar meydana gelmektedir.

Günümüzde artık kentlerin küresel CO₂ emisyonu salımında 70%'den fazla bir paya sahip olduğu bilinmektedir. Bu bağlamda, iklim değişikliğiyle mücadelede kentlere büyük görevler düşmektedir. Kentlerdeki nüfus yoğunluğunun fazla olduğu yerlerde iklim değişikliğinin sosyal ve çevresel etkileri daha yoğun hissedilmektedir. Artan nüfus; doğal kaynakların, enerjinin daha fazla tüketilmesine neden olmaktadır. Tüketim sonucu ortaya çıkan atıklar ise iklim değişikliği etkilerini hızlandırmaktadır.

*Dr., Tuzla Belediyesi, Kentsel Dönüşüm Müdürlüğü, İstanbul

** Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi (MSGSÜ), Sürdürülebilir Kentsel Dönüşüm U. A. Merkezi (SÜRKAM) Müdürü

Kentleşme politikalarında; yapıların enerji sakınlı olması, 'düşük karbonlu konutlar' ve 'sıfır karbonlu kentler' kaçınılmaz hedefler olarak dünya kentlerinin gündeminde yer almaktadır. Bu kapsamda da ulaşım ve yapılar da karbon salınımının azaltımı, temiz enerji kullanımı, düşük enerjili ürünlerin kullanımı ve yeşil alanların korunması stratejileri geliştirilerek, farklı bağlamlarda yorumlanıp uygulanmaktadır.

İklim değişikliğiyle mücadele etmek için sosyal, ekonomik ve çevresel boyutlarda politika / stratejiler ve eylemler geliştirilmesi elzemdir. İklim değişikliğinin azaltılmasında geliştirilecek ulusal politikalar sera gazlarının azaltılmasını, sera gazları rezervlerinin korunup geliştirilmesini sağlayacaktır. Artık, ülkelerin temiz gelişme mekanizmalarını kullanması sürdürülebilir kalkınmanın temel ilkelerindedir. Bu kapsamda ülkeler ekonomik açıdan gelişirken, ekolojik dengenin korunmasını ve sera gazları salınımının azaltılmasını göz önünde tutmakla yükümlüdürler.

Bu makalede, metropoliten ölçekte geliştirilen ve veriye erişim esaslı seçilen örnek iklim eylem planları değerlendirilmekte, bir iklim eylem planında olması gereken başlıklar belirlenmektedir.

Anahtar kelimeler: iklim değişikliği, sera gazı, kent planlama, iklim eylem planı.

Gemi Dizel Ana Makinelerinde Atık Isı Geri Kazanım Yöntemlerinin Termodinamik Analizi: Güç Türbini İçin Bir Uygulama

Canberk Hazar*
Güner Özmen**

Enerji talebinin arttığı ve mevcut enerji kullanımının çevreye olan olumsuz etkilerinin hissedilir boyutlara ulaştığı günümüzde, enerji verimliliği, enerji tasarrufu, yenilenebilir ve sürdürülebilir enerji konuları büyük önem taşımaktadır. Gemilerde enerji verimliliği düşünüldüğünde akla ilk gelen sistemler atık ısı geri kazanım sistemleridir. Atık ısı geri kazanım sistemleri, emisyonu sebep olmadan ısı üretmekte ve üretilen bu ısı enerjisini kullanarak güç üretmektedir.

Bu çalışmada, iki zamanlı ağır devirli dizel motor kullanılarak bir güç türbini sistemi ele alınmıştır. Bu sistem, dizel motor işletme yükü olarak belirtilen % 75, % 90 ve % 100 işletme yükleri için ve dizel motorun çalıştığı ortam koşulları olarak belirtilen kış, ISO (International Organization for Standardization-Uluslararası Standartlar Teşkilatı) ve tropikal ortam koşulları için incelenmiştir. Sistemin enerji ve ekserji analizleri matematiksel modeller yardımıyla yapılmıştır. Yapılan termodinamik analizler sonucunda, bütün dizel motor işletme yüklerinde ve ortam koşullarında en yüksek ekserji veriminin kompresörde, en düşük ekserji veriminin dizel motorda ve en yüksek ekserji yıkım oranının dizel motorda, en düşük ekserji yıkım oranının güç türbini jeneratöründe olduğu görülmüştür. Sistemde en büyük verim artışı tropikal iklim koşullarında, en küçük verim artışının ise kış koşullarında olduğu hesaplanmıştır.

Ekserji yıkımı, ekserji verimi ve ekserji yıkım oranı ile ortam koşulu ve işletme yükü ile yapılan grafikler, ortam koşulunun ve işletme yükünün her bir bileşenin performansı üzerinde etkili olduğunu göstermiştir.

Anahtar Kelimeler: Atık Isı Geri Kazanım Sistemleri, Enerji, Güç Türbini

*Arş. Gör., Dokuz Eylül Üniversitesi, Denizcilik Fakültesi, canbergim10@gmail.com
Yrd. Doç. Dr., Dokuz Eylül Üniversitesi, Denizcilik Fakültesi, guner.ozmen@deu.edu.tr

Thermodynamics Analysis of Waste Heat Recovery Systems in Ship Marine Diesel Engines: Application for Power Turbine

Canberk Hazar*
Güner Özmen**

Energy efficiency, energy saving, renewable and sustainable energy issues are of great importance today as energy demand increases and the negative impacts of current energy use reach noticeable dimensions. When energy efficiency is considered in ships, waste heat recovery systems are the first systems that come to mind. Waste heat recovery systems generate heat without generating emissions and generate power using this heat energy generated.

In this study, a power turbine system was considered using a two-stroke heavy cycle diesel engine. These systems have been investigated specified as diesel engine operating load for 75%, 90% and 100% operating loads and specified as diesel engine operating ambient conditions for winter, ISO and tropical environmental conditions. Energy and exergy analyzes of the system were made with mathematical models. As a result of the thermodynamic analyzes, all diesel engine operating loads and ambient conditions it was found that the highest exergy efficiency was found in the compressor, the lowest exergy efficiency was found diesel engine and the highest exergy destruction rate was found diesel engine, the lowest exergy destruction rate was found power turbine generator. It is calculated that the highest increase in efficiency in the system occurs in tropical ambient conditions and the lowest increase in efficiency in the system occurs in winter ambient conditions.

The graphics with exergy destruction, exergy efficiency and exergy destruction rate and ambient condition, operating load showed that the ambient condition and the operating load were effective on the performance of each component.

Keywords: Waste Heat Recovery System, Energy, Power Turbine

* R. A., Dokuz Eylül University, Maritime Faculty, canberkgim10@gmail.com
Asts. Prof. Dr., Dokuz Eylül University, Maritime Faculty, guner.ozmen@deu.edu.tr

Dizel Motorlarda Enjektör Püskürtme Avansının Motor Performansı ve Egzoz Salımlarına Etkisinin Sayısal Olarak İncelenmesi

Kubilay Bayramoğlu*
Mustafa Nuran**

Günümüzde içten yanmalı motorlar enerji, tarım ve taşımacılık gibi pek çok alanda kullanılmaktadır. Fosil kaynakların dizel makinelerde yakıt olarak kullanılması da pek çok çevresel soruna neden olmuştur. Dizel makinelerden kaynaklı çevreye salınan egzoz emisyonlarının azaltılması ve motor performansının artırılma çabaları pek çok çalışmayı da beraberinde getirmiştir.

Bu çalışmada dizel makinelerde krank açısına bağlı yakıt püskürtme avansının motor performansı ve çevreye salınan emisyonlara etkisi incelenmiştir. Çalışma sayısal yöntemlerle deneysel çalışmalara alternatif olarak hesaplamalı akışkanlar dinamiği (HAD) uygulamaları ile dizel motor modellenerek hesaplamalar yapılmıştır. Çalışmada 2200 rpm motor devrinde, püskürtme zamanlaması üst ölü noktadan önce (ÜÖNÖ), 24°, 20°, 16° ve 8° KA değerlerinde yapılmıştır. Uygulamada motor performans parametreleri olarak güç, indike ortalama efektif basınç, yanma verimi ve termal verim parametreleri değerlendirilmiştir. Çalışma sonucunda püskürtme basıncının sabit tutularak püskürtme zamanlaması ÜÖNÖ 16° için motor performans parametrelerinin en yüksek olduğu, 8° ÜÖNÖ KA için ise yanmanın tam gerçekleşmemesinden dolayı oldukça düşük çıktığı gözlemlenmiştir. İncelenen diğer bir parametre yanma prosesi sonucu atmosfere salınan NO, CO, NO₂ ve yanmamış hidrokarbonlardır. Yanma sonucu 8° ÜÖNÖ KA için yanmamış hidrokarbon miktarının maksimum bununla bağlantılı olarak diğer gaz miktarlarının en az olduğu gözlemlenmiştir. 24° ÜÖNÖ KA derecesi için silindir içerisindeki sıcaklıkla orantılı olarak NO ve NO₂ gaz miktarlarının en fazla olduğu en uygun püskürtme zamanlamasının incelenen dizel motor için 16° ÜÖNÖ KA olduğu belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Hesaplamalı Akışkanlar Dinamiği, Dizel Makine, Püskürtme zamanlaması

*Dokuz Eylül Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Gemi Makineleri İşletme Mühendisliği Anabilim Dalı Deniz Ulaştırma Sistemleri Mühendisliği Programı
**Dokuz Eylül Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Gemi Makineleri İşletme Mühendisliği Anabilim Dalı Deniz Ulaştırma Sistemleri Mühendisliği Programı

Numerical Investigation of the Effect of Injection Timing on Engine Performance and Exhaust Emissions in Diesel Engines

Kubilay Bayramoğlu*
Mustafa Nuran**

Nowadays, internal combustion engines are used in many areas such as energy, agriculture and transportation. The use of fossil resources as fuel in diesel engines has also caused many environmental problems. Many studies have been carried out to reduce the environmental problems caused by diesel engines. These studies are generally aimed at improving engine performance and reducing exhaust gas emissions.

In this study, the effect of injection timing on engine performance and emissions to the environment was investigated in diesel engines. The study was carried out by 3-D diesel engine model with computational fluid dynamics (CFD) applications as an alternative to experimental studies. The numerical analysis has been realized in 2200 rpm engine speed and injection timing 24°, 20°, 16 ° and 8° CA before top dead centre (BTDC). In practice, parameters such as power, average effective pressure, combustion efficiency and thermal efficiency parameters are evaluated as motor performance parameters. As a result of the study, it was observed that injection performance of the injection timing was highest at 16° CA and lowest at 8° CA. Another parameter which examined is NO, CO, NO₂ and unburned hydrocarbons which released into atmosphere with combustion process. At the end of the combustion process, the amount of unburned hydrocarbons was found to be maximum for 8° CA, while other gases were found to be at minimum values. It was determined that the optimal injection timing, at which the amount of NO and NO₂ gas is the greatest, is proportional to the temperature in the cylinder for the 24° CA is 16° CA for the diesel engine examined. The optimum injection timing value for the test engine was determined as 16° CA. For the 24° CA injection timing, the maximum amount of NO and NO₂ gas is proportional to the temperature in the cylinder.

Keywords: Computational fluid Dynamics (CFD), Diesel engine, injection timing

* R. A., Dokuz Eylul University, Maritime Faculty, canberkgim10@gmail.com
Asts. Prof. Dr., Dokuz Eylul University, Maritime Faculty, guner.ozmen@deu.edu.tr

KTÜ Kampüsü Örneğinde “Ekolojik Okuryazarlık” Temalı Bir Disiplinlerarası Proje

Banu Çiçek Kurdoğlu*
Sultan Sevinç Kurt Konakoğlu**
Pınar Özge Yeniçirak***
Seyhan Seyhan****

Sürdürülebilir kalkınma paralelinde gelişen sürdürülebilir kentler kavramı günümüz kent yaşantısında ortaya çıkan ve gelecekte karşılaştığımız düşünülen birçok problem için sürdürülebilir çözüm önerileri sunmaktadır. Bu doğrultuda küçük kent modelleri olan kampüsler için sürdürülebilir üniversite, yeşil üniversite, yeşil kampüs, eko kampüs gibi isimler ile anılan kendi faaliyetlerini gerçekleştirirken çevresel, sosyal ve ekonomik açıdan sürdürülebilir bir yaşam biçimi tanımlayan yaklaşımlar ortaya çıkmıştır. Bu çalışmamızda Karadeniz Teknik Üniversitesi örneğinde çevresel farkındalık yaratarak sürdürülebilir kampüs fikrinin eğitim ayağına katkıda bulunmak amaçlanmıştır. Bildiride Karadeniz Teknik Üniversitesi Kanuni Yerleşkesi özelinde bitki örtüsü ve hayvan varlığının da göz önünde bulundurulduğu planlama ve tasarım çalışmalarını da içeren ekolojik okuryazarlık temalı bir proje süreci anlatılacaktır. Ekolojik okuryazarlık; ekosistemlerin iç yapısını anlamak, bu yapıların temel prensiplerini tanımlamak, bu prensipleri sürdürülebilir toplumlar yaratmak için kullanmaktır. Bu doğrultuda kampüs öğrencileri ve diğer illerdeki başka üniversitedeki öğrenciler için kampüs tanıtımı fırsatı da veren, sadece doğa bilimleri ile ilgilenen öğrenci ve öğretim elemanları için değil diğer bölümlerin öğrenci ve öğretim elemanları için de farkındalık ve bu bağlamda duyarlılık kazandırmayı hedefleyen bir çalışma önerilmektedir. Sonuç ürün olarak broşür, kitap, film vb. görsel ve sözel materyal üretmek projenin diğer hedefleri arasındadır. Disiplinler arası bir proje olarak yine disiplinler arası arazi ve atölye çalışmalarını içerecek olan özgün bir çalışma süreci bildirinin temel konusunu oluşturacaktır.

Anahtar Kelimeler: Ekolojik Okuryazarlık, Sürdürülebilir Kampüs, Eko kampüs, Karadeniz Teknik Üniversitesi.

*Doç. Dr., Karadeniz Teknik Üniversitesi, Orman Fakültesi, Peyzaj Mimarlığı Bölümü, banukurdoglu@gmail.com,

**Araştırma Görevlisi, Amasya Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi, Kentsel Tasarım ve Peyzaj Mimarlığı Bölümü, sultansevinckurt@gmail.com,

***Yüksek Lisans Öğrencisi, Karadeniz Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Peyzaj Mimarlığı ABD, yenicirak.ozge@gmail.com,

****Araştırma Görevlisi, Karadeniz Teknik Üniversitesi, Orman Fakültesi, Peyzaj Mimarlığı Bölümü, seyhansayhan2@gmail.com

A Disciplinary Release Project Based on "Ecological Literacy" in the Case of KTÜ Campus

Banu Çiçek Kurdoğlu*
Sultan Sevinç Kurt Konakoğlu**
Pınar Özge Yeniçirak***
Seyhan Seyhan****

The concept of sustainable cities that develop in parallel with sustainable development presents sustainable solutions for many problems that arise in today's urban life and that we are confronted with in the future. In this direction, approaches have been developed that define sustainable life style in terms of environmental, social and economic while carrying out their own activities for campuses with small city models, such as sustainable university, green university, green campus, eco campus. In this study, we aimed to contribute to the education of the idea of sustainable campus by creating environmental awareness in the case of Karadeniz Technical University. In the study, an ecological literacy project process including planning and design studies considering the vegetation and animal existence will be explained in the Karadeniz Technical University Kanuni Campus. Ecological literacy uses these principles to recognize the inner structure of ecosystems, to define the basic principles of these structures and to create sustainable societies. In this direction, it is proposed that a study aiming to raise awareness and sensitivity for students and faculty members of campus students and other universities, not only for students and faculty who are interested in natural sciences, but also for students and faculty members. As a result, brochures, books, films and similar visual and verbal material is among the other goals of the project. As an interdisciplinary project, it will also form the basis of an original work process of the study that will include interdisciplinary land and workshop studies.

Keywords: Ecological literacy, Sustainable campus, Eco campus, Karadeniz Technical University.

*Assoc. Prof. Dr., Karadeniz Technical University, Faculty of Forestry, Department of Landscape Architecture, banukurdoglu@gmail.com,

**Corresponding author, Research Assistant, Amasya University, Faculty of Architecture, Department of Urban Design and Landscape Architecture, sultansevinckurt@gmail.com,

***Master Student, Karadeniz Technical University, Institute of Natural Sciences, Department of Landscape Architecture, yenicirak.ozge@gmail.com,

****Research Assistant, Karadeniz Technical University, Faculty of Forestry, Department of Landscape Architecture, seyhanseyhan2@gmail.com

İzmir İli İçin Güneş Enerjisi Potansiyeli Tahmini

Burak Göksu*
Murat Bayraktar**
Coşkan Sevgili***
Canberk Hazar****

Dünya nüfus yoğunluğunun yükselmesi ve teknolojinin gelişmelerin hızlanması, günlük enerji talebinde yükselmelere neden olmaktadır. Sanayi kuruluşları, kendi alanlarında iyileştirme yapmaya ve ilerleyen teknoloji ile birlikte enerji maliyetlerini en aza indirmeye odaklanmaktadır. Bu durum göz önüne alındığında, alternatif kaynaklara yönelim daha ön plana gelmektedir. Enerji ihtiyacı, on dokuzuncu yüzyılın başından beri fosil yakıtlardan karşılanmaktadır ancak, çevre bilincinin artması ve fosil yakıtların rezervlerinin sınırlı olması, yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanılma eğilimini tetiklemektedir. Güneş ve rüzgâr enerjisi, kaya gazı, biyoyakıtlar ve doğalgaz bu alternatif kaynakların öncülerindedir. Sürdürülebilirlik, güvenilirlik ve ekonomi açısından bakıldığında güneş enerjisi, sera etkisine neden olmayan etkili ve temiz bir enerji kaynağıdır.

Denizcilik sektöründe de başarılı operasyonlar yapabilmek için maliyetleri azaltmak ve yeni salım sınırlamalarını karşılamak gerekmektedir. Bu alanda çalışan araştırmacılar ve önde gelen kuruluşlar verimliliği artırmak için gemi tasarımında, ana makine ve pervane üzerinde çalışmalar yapmaktadırlar. Ana makinede yapılacak iyileştirmeler dikkate alındığında, güneş enerjisi ile sevk edilebilen gemiler bu bağlamda ön plana çıkmaktadır. Bu çalışma, günümüz teknolojisi ile üretilen güneş panellerini verimli ve sürdürülebilir bir şekilde kullanmayı amaçlamaktadır. Bu kapsamda, İzmir Körfezi'ndeki hava durumu değişikliklerini göz önüne alarak, güneş panellerinden elde edilebilecek enerji tahmini, Yapay Sinir Ağları ve Bulanık Mantık yöntemleri ile yapılmakta ve güç çıktılarının karşılaştırılması yapılmaktadır.

Anahtar kelimeler: Bulanık Mantık, Güneş Enerjisi, Yapay Sinir Ağları

*Dokuz Eylül Üniversitesi, Denizcilik Fakültesi, Gemi Makineleri İşletme Mühendisliği, İzmir, Türkiye

**Dokuz Eylül Üniversitesi, Denizcilik Fakültesi, Gemi Makineleri İşletme Mühendisliği, İzmir, Türkiye

***Dokuz Eylül Üniversitesi, Denizcilik Fakültesi, Deniz Ulaştırma İşletme Mühendisliği, İzmir, Türkiye, murat.bayraktar@deu.edu.tr

****Dokuz Eylül Üniversitesi, Denizcilik Fakültesi, Gemi Makineleri İşletme Mühendisliği, İzmir, Türkiye

Solar Power Potential Estimation for İzmir

Burak Göksu*
Murat Bayraktar**
Coşkan Sevgili***
Canberk Hazar****

The rise of the world population and the acceleration of technological developments cause an increase in daily energy demand. Industrial organizations focus on improving their own fields and decrease energy costs to the minimum with advancing technology. Considering this situation, the tendency towards alternative sources is become more prominent. Most of the energy needs have been met by fossil fuels since the beginning of the nineteenth century but the raise of environmental awareness and limited reserves of fossil fuels trigger the tendency to use renewable energy sources. Solar energy, shale gas, wind energy, biofuels and natural gas are the pioneers of these alternative sources. In terms of sustainability, reliability and economy, solar energy is an effective and clean energy source that does not cause greenhouse effect.

Evaluating in terms of maritime sector, it is also necessary to minimize additional costs and meet new emission limitations for successful operations. Researchers and leading organizations working on this field, concentrates on ship design, main engine and propeller for productivity growth. Taking into account of main engine improvements, marine vessels transported by solar energy have come to the fore. This study describes using solar panels produced by current technology in an efficient and sustainable way. In this context, making allowance for the weather changes in the Gulf of İzmir, energy estimation values were obtained by Artificial Neural Networks and Fuzzy Logic methods and consequently, the comparison of the power outputs acquired from two methods are described.

Keywords: Fuzzy Logic, Solar Power, Artificial Neural Networks

*Dokuz Eylül University, Maritime Faculty, Ship Engines Management Engineering, İzmir, Türkiye

**Dokuz Eylül University, Maritime Faculty, Ship Engines Management Engineering, İzmir, Türkiye

***Dokuz Eylül University, Maritime Faculty, Marine Transportation Engineering, murat.bayraktar@deu.edu.tr

****Dokuz Eylül University, Maritime Faculty, Ship Engines Management Engineering, İzmir, Türkiye

Rural - Urban Linkages and Short Food Supply Chain: A Multidimensional Win – Win Option

Rosanna Salvia*
Giovanni Quaranta**

The changing perspective on the functions performed by rural areas and urban agglomerates has led to review the traditional one-side direction relationship. Focusing on food provisioning, several alternative approaches have emerged as interesting sustainable relationships. In such as new paradigm, the interest for food supply chains that are “short” and markets that are “local” is growing. Shortening a supply chain can deliver beneficial outcomes for environment, economy and society and, from the supply side, they have the potential to improve farm incomes, promote sustainable farming systems and contribute to local economic development. From the urban consumers point of view it has been observed that consumers increasingly prefer local produce because in local products they recognize added value related to tradition, quality and naturalness. As a result, consumers are increasingly willing to buy directly from producers, through short food chains at the local level. In response to these requests from urban consumers, more and more farms located in the surroundings of towns and cities are trying to meet this increasing demand. The main result of shortening food supply chains are that consumers know exactly where and how the food has been produced and the price paid to the producer (in other words, the food chain is transparent), while the producer can retain a greater share of the value of the food that is sold, thus enhancing the equity of the system.

The paper explores some determinants shaping development patterns of SFCs in regions of Southern Italy where benefits for the producers, the urban consumers, the peri-urban environment and the cultural and socio-economic conditions have been investigated.

The analysis shows that the development of SFCs is strongly influenced by several processes together with their mutual interaction: degree of urbanization and its working force distribution, rural restructuring, physical and immaterial connection infrastructures, geographical farm distribution and farm structure.

Key words: rural-urban linkages, Short food supply chain, peri-urban environment, sustainability

□

*

**University of Basilicata – Italy Giovanni.quaranta@unibas.it

The Importance of Climate Factors Specific to Techirghiol Areal in Modulation of Quality of Life Parameters of Patients Under Balneal Therapy

A.A. Lupu*
 E.V. Ionescu**
 M.G. Iliescu***
 R. E. Almasan****
 C. Oprea*****
 I. Ion*****
 D. M. Iliescu*****

Introduction. The Balneal and Rehabilitation Sanatorium of Techirghiol benefits from a multitude of natural factors such as the salted water of the lake, the sapropelic mud, the marine climate of the region, lake Techirghiol is near the Black Sea wich is a former lagoon of the sea and the complete separation between the lake and the sea is being relatively recent. The most common pathology treated in the Sanatorium is the locomotor pathology followed by the neurologic pathology. Regarding the localization of the pain, the lumbar pain is by far the most frequent, followed by knee pain and cervical pain^{1,2,3}. The salty water and the sapropelic mud of lake Techirghiol have been the subject of numerous research studies^{4,5}. The aim of this study is to evaluate whether Techirghiol's specific climatic factors influence the quality of life patients with degenerative lumbar pain under specific balneal treatment. Material and Methods. We evaluated 25 patients, aged between 30 and 65 years, with chronic low back pain, hospitalized for rehabilitation treatment in Balneal and Rehabilitation Sanatorium of Techirghiol, for a period of 2 weeks. The patients were treated with cold mud baths on the shore of lake Techirghiol. All patients have been evaluated using the analog visual scale and lumbar disability questionnaires before and after the treatment. The climatic factors such as air temperature, water temperature and humidity were recorded daily during the treatment. Results. Climatic factors among the effects of balneal cures influence the pain and the quality of life of patients with low back pain. Conclusions. Thechirghiol's specific climate along with the specific balneal treatment of the Techirghiol lake such as the salty water and the sapropelic mud brings a significant improvement of the quality of life of patients with degenerative lumbar pain⁶.

References

1. DUTHEY B.: Background Paper 6,24 Low back pain, Priority Medicines for Europe and the World "A Department of Public Health approach to innovation", (2013).
2. YONG J.: Evaluation of Metabolic Syndrome in Pacients with Chronic Low Back Pain Using the Fourthe Korea National Health and Nutrition Examination Survey Data, Chonnam Medical Journal, 47(3): 160-164 (2011).
3. ROGER C.: "Low back pain (Chronic)", British Medical Journal, 1116, (2010).
4. E.V. IONESCU, C. OPREA, E.R. ALMASAN, L.E. STANCIU, M.G. ILIESCU: Biological variation under balneal treatment of the serum level of leptin in relation with body mass index (BMI) in case of patients suffering from knee osteoarthritis. J Environ Prot Ecol, 18 (1), 375 (2017).
5. L.E. STANCIU, E.I. PASCU, E.V IONESCU, E. CIRCO, C. OPREA, M.G. ILIESCU: Anti-aging potential of Techirghiol mud therapy through the modulation of pituitary-adrenal axis activity. J Environ Prot Ecol, 18 (2), 728 (2017).
6. CHOU R., SHEKELLE P.: "Will this patient develop persistent disabling low back pain?", JAMA, 303(13):1295-302, (2010).

* Ovidius" University of Constanța, Faculty of Medicine Emergency County Hospital "St. Andrew" Constanta

**Ovidius" University of Constanța, Faculty of Medicine, Balneal and Rehabilitation Sanatorium of Techirghiol

*** Ovidius" University of Constanța, Faculty of Medicine, Rehabilitation Hospital of Eforie Nord

**** Balneal and Rehabilitation Sanatorium of Techirghiol

*****Ovidius" University of Constanța, Faculty of Medicine, Balneal and Rehabilitation Sanatorium of Techirghiol

*****Ovidius" University of Constanța, Faculty of Medicine

*****Ovidius" University of Constanța, Faculty of Medicine

Balneal Resources Management of Lake Techirghiol in International Tourism Integrator Concept

R. E. Almasan*
 E.V. Ionescu**
 M.G. Iliescu***
 C. Oprea****
 D. M. Iliescu*****

Introduction. Regulating, monitoring and controlling the use of sapropelic mud for therapeutic purposes should be a major concern of the local and the central public administration, upon the long-term management of the Romanian natural heritage. As the owner of one of the richest and oldest historical and balneal heritage of Romania, Techirghiol resort is concerned on developing the methods and means to provide the restoration, conservation and sustainable use of its natural dowry. It is the Techirghiol Lake Nature Reserve placed inside the ROSPA 0061 Lake Techirghiol (which is also RAMSAR site). Methods. The management project of a team from the Techirghiol Balneal & Recovery Sanatorium specialists requires the development of an integrated catalog for the treatment and of joint consultancy services and reservations addressed to the Romanian and foreign tourists, a database adapted to the specific individual needs, but also to the profile of the social tourism, a dominant within this coastal area. Findings and Discussion. Even if it is a spa only partially dependent on the seaside offer, the Techirghiol Balneal and Recovery Sanatorium presents a balanced seasonality of all seasons, with obvious peaks in July and August. Adding to the socio-balneal tourism profile of Techirghiol a new, rapidly growing global wellness profile is a managerial priority that provides the treatment as a major medical procedure but also the need to maintain and improve patient well-being that involves the changes of the behavioral approach towards the health care recipient. This involves fitness, spa, preventive and homeopathic treatments, anti-aging treatments with Gerovital, Aslavital, a bio food, recreation places such as Botanical Gardens of the city or minigolf spaces, conference support, a Sanatorium library, film evenings, poetry, plastic exhibitions, etc. Although medical and wellness tourism at first glance seems to involve fundamentally different activities that respond differently to the needs of the patients and the tourists, they may be complementary, providing benefits not only to the medical act but also to the development of the local community. Conclusions. The marketing strategy of the Balneal & Recovery Sanatorium Techirghiol offers healthcare and spa products, in line with international demand, featuring those spa products that effectively target potential customers.

References

1. Georgescu-Roegen N. The energy, the natural resources and the economic theory. Expert printing house, Bucharest 2008
2. Promoting health and health education, The National School of Department of Public Health and management, Public H Press, Bucharest, 2006
3. Relicovschi A. Politics in environmental management, The European Institute in Romania, Bucharest, 2000
4. Calin R., Teodor C. Environmental Politics, Publisher Tritonic, Bucharest, 2007
5. The National Strategy for Long Term Development of Romania Horizons 2013-2020-2030

*Balneal and Rehabilitation Sanatorium of Techirghiol, Romania

**Balneal and Rehabilitation Sanatorium of Techirghiol, Romania, Ovidius" University of Constanța, Faculty of Medicine, Constanta, Romania

***Ovidius" University of Constanța, Faculty of Medicine, Constanta, Romania, Rehabilitation Hospital of Eforie Nord, Romania

**** Balneal and Rehabilitation Sanatorium of Techirghiol, Romania, Ovidius" University of Constanța, Faculty of Medicine, Constanta, Romania

*****Ovidius" University of Constanța, Faculty of Medicine, Constanta, Romania

Considerations on the Impact of Air Pollutants on the Environment and Health

E. Holban*
V. Daescu**
A. I. Daescu***
S. D. Fronescu****
M. Boboc*****
M. Raischi*****
C. Cimpoeru*****
Deak Gy*****

As a result of industrial development, human society has emitted large amounts of chemicals into the atmosphere that can impact on the quality of the environment, the quality of life and human health. The effects of air pollution depend on the concentration and types of pollutants, exposure time and seasonal fluctuations. Atmospheric pollution is a major environmental health problem that affects both developed and developing countries, a problem defined by the presence in the atmosphere of foreign substances that can cause a negative impact on the health state of the population. Atmospheric pollutants can cause acute and chronic effects on the body, manifested by alteration of specific indicators, such as the appearance of some physio-pathological symptoms or changes, increased mortality, increased morbidity, etc.

The present paper is part of a series of results obtained by monitoring the air quality in areas adjacent to factories in the construction materials industry in Romania. The results obtained for various pollutants in the air are correlated to their impact on the environment and human health.

Keywords: pollutants, air quality, health

* National Institute for Research and Development in Environmental Protection - INCDPM 294 Spl. Independenței Street, 6th District, 060031 Bucharest, Romania, elena.holban@gmail.com

Effects of Urban Environment on Public Health through Walkability and Walking Needs

Zeynep Yazıcıoğlu Halu*

Objective of the study

The change in our daily lives with the use of different communication technologies affects the interaction between people. Today, in spite of urbanization, human relations are getting more virtual than ever. It affects our health, basically in two different aspects: our psychological need for human-human interaction cannot be satisfied and our body's physical need cannot be completely fulfilled. Therefore, the effects of walkable urban environments and their compromising qualities for human-human interaction are very important since these places play an important role in our daily lives.

Thus the role of well-designed walkable urban environments can have positive influences on our health. The aim of this paper is to discuss the qualities required to design walkable urban spaces and to suggest urban design parameters for walking needs.

Method of the study

The Environment-Behavior Studies approach is selected because of its convenience for inter-disciplinary questioning and studies. Currently, this body of research is in need of a transdisciplinary, multilevel theoretical model that may help to explain how macro urban scale characteristics, human perception and micro urban scale characteristics affect walking behavior. To address this gap, this article offers a transactional socio-ecological model for discussing urban space characteristics. By addressing these urban space characteristics, the parameters that affect users' decisions to walk in urban spaces are determined with the conceptual framework drawn in this study. The parameters that affect users' decisions are constructed as 'The Hierarchy of Walking Needs.' These parameters can be used in either designing new urban spaces or when re-designing urban spaces for a sustainable outcome.

Results

The conceptual model suggested in this study aims to question the walkability of urban spaces. Studies have shown that different environmental variables may all affect the decision of walking. Currently, however, it is not clearly understood which of these factors are most salient, nor is it clear how or whether these factors interact in affecting a person's level of physical activity. In the model suggested, the walkability perception of human beings is influenced by four main factors: individual-level, group-level, regional-level, and spatial characteristics. These environmental variables affect an individual's choice to walk at different environments during his/her decision-making process; and some factors are more prominent in this process than others. These factors have been identified and suggested as walking needs in a hierarchy, which are: Feasibility, Safety, Accessibility, Usefulness, Physical Comfort and Social Environment/Sociability. This model can (a) serve as a framework to understand the variables in an existing research, (b) offer hypotheses for how these factors from macro scale and micro scale urban characteristics affect peoples' decision to walk, (c) guide designing/re-designing environments in future.

Keywords: healthy urban environments, environment-behavior theory, walkability, urban space



A HEALTHY LIFE
Needs a Healthy Environment!

Piroteknik Malzeme Üretimi Dahil Patlayıcı Madde Üretimi Yapan Tesislerde Çalışan Kadınların Solunum Fonksiyonlarının Değerlendirilmesi

Savaş Kanbur*
Miraç Fatma Uzun**

Amaç

Patlayıcı madde ve piroteknik malzeme üretim sektöründe çalışan kadın işçilerin çalışma ortamındaki kimyasal risk etmenleri maruziyetlerine bağlı olarak solunum sisteminde gelişen solunum kapasitelerindeki farklılaşmaların incelenmesi amaçlanmıştır.

Gereç ve Yöntem

Çalışma, 22 Kasım 2016 ile 20 Mart 2017 tarihleri arasında Sakarya ilindeki bir patlayıcı madde üretim tesisinde gerçekleştirilmiştir. Bu tesiste çalışan 86 kadın işçi üzerinde gerçekleştirilen bu kesitsel araştırmada çalışanlara solunum fonksiyon testi gerçekleştirilerek, solunum fonksiyon kapasiteleri değerlendirilmiştir.

Bulgular

Yapılan çalışma sonrasında kadın çalışanlardan elde edilen bulgular değerlendirilerek 2 tablo olarak sunulmuştur. Tablo1' de çalışan kadınlara uygulanan anket formundan elde edilen demografik özelliklerine ait veri dağılımı, Tablo2'de ise çalışan kadınların çalışma süreleri, kronik hastalıklar, sigara kullanımı, BMI (Body mass index) ve alkol gibi değişkenler ile SFT (Solunum Fonksiyon Testi) parametrelerinden FEV1 (Forced Expiratory Volume-1.Saniyedeki Zorlu Vital Kapasite) / FVC (Forced Vital Capacity-Zorlu Vital Kapasite) değerleri arasındaki ilişkilerin anlamlılık düzeyleri gösterilmiştir. Tablo 2 yorumlandığında ,piroteknik malzeme dahil patlayıcı madde üretimi sektöründe çalışan 86 kadın çalışanın çalışma ortam faktörlerine bağlı olarak yıllar içerisinde solunum fonksiyon kapasitelerinde istatistiksel olarak anlamlılık bulunduğu görülmektedir. Ayrıca ortaya çıkan bu kapasite azalmasında sigara ve alkol kullanımının, kronik hastalık öyküsünün ve BMI'nin etkisinin anlamlı olmadığı da istatistiksel olarak ortaya konulmuştur.

Sonuç

Patlayıcı madde üretim tesislerinde çalışan kadınların çalışma ortam koşullarına ve maruz kaldıkları kimyasal ve fiziksel risk faktörlerine bağlı olarak solunum kapasitelerindeki azalmanın önlenmesi risk kontrol adımları olan için kaynakta önlem (Eliminasyon-ikame), gerekli yönetimsel düzenlemeler (Proses yaklaşımları, tecrit etme vb.) ve kişisel koruyucu donanımların kullanılmasının önemi vurgulanmıştır. Yapılan bu araştırmayla çalışma ortamındaki metal tozu, kimyasal vb. mevcut risk etmenlerinin ortamdaki ve kişisel maruziyet değer ölçümleri düzenli periyotlarda yapılması gerekliliğine ve yapılan bu ölçümlerle çalışanlardaki fizyolojik kapasite ölçümlerinin karşılaştırılmasının uygun olacağına dikkat çekmek istedik.

Anahtar Kelimeler: Patlayıcı üretim sektörü, İş sağlığı, Kadın çalışan sağlığı, İş ve meslek hastalıkları, Mesleki solunum sistemi hastalıkları.

* Yrd. Doç. Dr. İstanbul Gedik Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi İş Sağlığı ve Güvenliği Anabilim Dalı, savas.kanbur@gedik.edu.tr

**MSc, İstanbul Gedik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İş Sağlığı ve Güvenliği Anabilim Dalı, mirac.uzun@gedik.edu.tr

Evaluation of Respiratory Functions of Women Workers in Explosive Materials Production Plants, Including Pyrotechnical Material Production

Savaş Kanbur*
Miraç Fatma Uzun**

Purpose

In this study, it is aimed to examine the changes in respiratory capacities in the respiratory system of women working in the explosive manufacturing sector due to occupational exposures.

Materials And Method

In this cross-sectional study on 86 women who were working in an explosive manufacturing facility at Sakarya between 22 November 2016 and 20 March 2017, respiratory function capacities of workers were examined by performing respiratory function test.

Findings

The results obtained from women workers after the study are shown in 2 tables. In table 1, distribution of demographic characteristics of the results obtained from survey conducted to women, in table 2, significance level between RFT and working times, chronic diseases, smoking, BMI (Body mass index) and alcohol in women is shown. In table 1, distribution of demographic characteristics of the results obtained from survey conducted to women, in table 2, significance level between RFT parameters FEV1 (Forced Expiratory Volume-1, FVC (Forced Vital Capacity) and working times, chronic diseases, smoking, BMI (Body mass index) and alcohol in women is shown. As it is understood from table 1 and table 2, changes in respiratory capacities of 86 women working in explosive manufacturing industry over the years are statistically significant. Smoking, alcohol, chronic disease history and BMI effect are found statistically insignificant in this capacity reduction.

Result

In conclusion, to prevent respiratory capacity reduction of women working in explosive manufacturing facilities depending on work environment conditions, prevention at source (elimination), importance of administrative regulations (process approaches) and personal protective equipment usage are emphasized, and it is pointed out that work environment exposure evaluations should be carried out regularly and results of these evaluations should be compared with physiologic capacity tests.

Keywords: Explosive materials manufacturing sector, Female worker health, Occupational health, Occupational and work-related diseases, Occupational respiratory system diseases

* Assistant Professor, Istanbul Gedik University Health Sciences Faculty Occupational Health and Safety Department, savas.kanbur@gedik.edu.tr
**MSc, Istanbul Gedik University Institute of Social Sciences Health and Safety Department, mirac.uzun@gedik.edu.tr

Bir Tıp Fakültesi Öğrencilerinde Fiziksel Aktivite Düzeyi ve Bu Düzeyin Mahalle Yapısal Özellikleri İle İlişkisinin Değerlendirilmesi

Suzan Çelik*

Pınar Ay**

Seyhan Hidroğlu***

Melda Karavuş****

Giriş ve Amaç

Kronik hastalıkların önlenmesinde temel koruyucu faktörlerden biri olan fiziksel aktivite (FA) alışkanlığı[1], büyük ölçüde çocukluk ve gençlik yıllarında şekillenmektedir[2]. Bu çalışmada; İstanbul'da bir tıp fakültesinde okuyan öğrencilerde FA düzeyi ve FA düzeyi ile öğrencilerin sosyodemografik özellikleri ve yaşadıkları mahallenin yapısal özellikleri arasındaki ilişkinin değerlendirilmesi amaçlanmıştır.

Yöntem: Kesitsel olarak planlanan bu araştırmanın evrenini, tıp fakültesinde 1-2 ve 3. sınıflara kayıtlı olan 587 öğrenci oluşturmaktadır. Fiziksel inaktivite düzeyi %45 olarak varsayıldığında, 0,05'lik hata, %95'lik güven düzeyi ve %20'lik araştırmaya katılmama oranı ile 276 öğrencinin çalışmaya alınması gerektiği hesaplanmıştır. Örnek, sınıflara göre tabakalandırılarak rastgele olarak seçilmiştir. FA düzeyi, olası mevsimsel etkiyi de değerlendirebilmek amacıyla Şubat ve Mayıs aylarında iki defa Uluslararası FA Anketi (UAFAA) kısa formuyla ölçülmüştür[3]. Öğrencilerin yaşadıkları mahallenin yapısal özellikleri (mahalleye toplu taşıma ile ulaşım imkanları, park, yürüyüş ve bisiklet yollarının varlığı, kaldırım ve yolların niteliği, yolların bağlantı düzeyi, trafik yoğunluğu, suç oranı) UAFAA Çevre Modülü ile belirlenmiştir[4]. Kategorik değişkenlerin karşılaştırılması amacıyla ki-kare ve Fisher testleri kullanılmıştır. Tekrarlayan ölçümler, Wilcoxon testi ile değerlendirilmiştir. Çok değişkenli analizler için lojistik-regresyon uygulanmıştır.

Bulgular: Örnekleme yer alan öğrencilerin 237'sine (katılım oranı %85,8) ulaşılmıştır. Öğrencilerin, ortalama yaşı $20,2 \pm 1,4$ olarak bulunmuştur. Öğrencilerin 144'ü (%52,1) kadın, 132'si (%47,8) erkektir. Çalışmaya katılan 237 öğrenciden Şubat ayında 218'inin (%92,0), Mayıs ayında ise 215'inin (%90,7) aktivite düzeyi hesaplanabilmiştir. Katılımcıların, Şubat ayında %25,7'si (%95GA=%20-%32); Mayıs ayında %16,7'si (%95GA=%12-%22) inaktif olarak bulunmuştur. Orta düzeyde aktif olan öğrenci sayısı Şubat'ta 125 (%57,3) ve Mayıs'ta 119 (%55,3) iken yüksek düzeyde aktif olan öğrenci sayısı ise Şubat'ta 37 (%17,0) ve Mayıs'ta 60 (%27,9) olmuştur. Aktivite düzeyi Şubat ayında Mayıs ayına göre anlamlı derecede düşüktür ($p < 0,001$). Çok değişkenli analizlerde, sosyodemografik değişkenler ve mahallenin yapısal özellikleri ile aktivite düzeyi arasında anlamlı ilişki bulunamamıştır. Sadece üniversiteden önce spor yapmamış öğrencilerin inaktif olma oranı, diğerlerine göre fazladır. (OR= 2,2, %95GA=1,1-4,7, $p=0,037$). Öğrenciler; aktivite önündeki engelleri; zaman kısıtlılığı, olumsuz çevre koşulları, yoğun ders programı ve yorgunluk olarak sıralamıştır. Öğrencilerin neredeyse tamamı okul kampüsünün FA için hiçbir olanağa sahip olmadığını belirtmiştir. Ayrıca birlikte planlanılmış ve aynı katılımcılarla gerçekleştirilmiş olan, vücut kitle indeksi ve beslenme niteliğinin incelendiği araştırma verilerinden de faydalanılmıştır. Katılımcıların beslenme nitelikleri ve FA özellikleriyle fazla kilolu ve obez olma durumları karşılaştırılmış ancak anlamlı bir ilişki gösterilememiştir.

Tartışma ve sonuç: Tıp fakültesi öğrencilerinde yeterli FA yapanların oranı oldukça düşüktür. Kadınlarda ve özellikle kış aylarında inaktivite düzeyleri daha fazladır. Aktivite düzeyini artırmak amacıyla tüm öğrencileri kapsayacak müdahaleler oluşturulmalı ve kış aylarında ayrıca desteklenmelidir. Zaman ve kampüs olanaklarının yetersizliğinin öğrencilerin egzersiz yapmasındaki ana engeller olması nedeniyle; kampüste kullanışlı ve ulaşılabilir spor imkanları sağlanması önemlidir. Üniversiteden önce spora başlamış olmak, gençlik yıllarında aktivite oranını artırdığı için çocukluk ve ergenlik dönemindeki müdahalelere öncelik verilmelidir.

Anahtar Kelimeler: Üniversite öğrencileri, fiziksel aktivite, mahalle yapısal özellikleri

Kaynaklar

1. World Health Organization and W.H.O.M.o.S.A. Unit, Global status report on alcohol and health, 2014. 2014: World Health Organization.
2. Bonevski, B., et al., The vocational education setting for health promotion: a survey of students' health risk behaviours and preferences for help. Health Promotion Journal of Australia, 2014. 24(3): p. 185-191.
3. Sağlam, M., et al., International physical activity questionnaire: reliability and validity of the Turkish version. Perceptual and motor skills, 2010. 111(1): p. 278-284.
4. Craig, C.L., et al., International physical activity questionnaire: 12-country reliability and validity. Medicine and science in sports and exercise, 2003. 35(8): p. 1381-1395.

*Pendik İlçe Sağlık Müdürlüğü, Uzm. Dr., İstanbul

**Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi, Halk Sağlığı AD, Prof. Dr., İstanbul

***Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi, Halk Sağlığı AD, Doç. Dr., İstanbul

****Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi, Halk Sağlığı AD, Prof. Dr., İstanbul

Physical Activity Level and Evaluation of these Levels With the Neighborhood Structural Features in a Medical Faculty Students

Suzan Çelik*
Pınar Ay**
Seyhan Hıdıroğlu***
Melda Karavuş****

Introduction and aim: Physical activity (PA) habit [1], one of the main protective factors in the prevention of chronic diseases, is largely shaped during childhood and adolescence. In this study; it was aimed to evaluate the relationship between the PA level of the students studying in a medical school in Istanbul and the sociodemographic characteristics and structural characteristics of the localities they live in.

Method: The cross-sectional study consisted of 587 students enrolled in the first, second and third classes of the medical faculty. Assuming a physical inactivity level of 45%, it was estimated that 276 students were required to work with an error of 0.05, 95% confidence level, and 20% disqualification. The sample was selected randomly, stratified according to classes. The PA level was measured twice in February and May in the short form of the International PA Questionnaire (IPAQ) to assess possible seasonal effects [3]. The structural characteristics of the local neighborhoods of the students (transportation chance by public transport, hiking and bicycle paths, the nature of pavements and roads, connection level of roads, traffic density, crime rate) were determined by the IPAQ Environmental Module [4]. Chi-square and Fisher tests were used to compare categorical variables. Recurrent measurements were assessed by Wilcoxon test. Logistic-regression was applied for multivariate analyzes.

Results: 237 students (85.8% participation rate) were reached in the sample. The mean age of the students was found to be 20.2 ± 1.4 . 144 (52,1%) of the students were female and 132 (47,8%) were male. 237 students who participated in the study were able to calculate the activity level of 218 (92.0%) in February and 215 (90.7%) in May. Participants were found to be inactive 25.7% (95% GA = 20% -32%) in February and 16.7% (95% GA = 12% -22%) in May, respectively. While the number of moderate active students was 125 (57,3%) in February and 119 (55,3%) in May respectively, the number of highly active students was 37 (17,0%) in February and 60 (27,9%) in May. The level of activity was significantly lower in February than in May ($p < 0.001$). In multivariate analyzes, no significant relationship was found between sociodemographic variables and structural characteristics of the locus and activity level. Only the students who did not do sports before college are more inactive than the others. (OR = 2.2, 95% GA = 1.1-4.7, $p = 0.037$). Students; list the obstacles in front of the activity as follows; time constraints, adverse environmental conditions, intensive curriculum and fatigue. Almost all of the students stated that the school campus had no network for PA. It also benefited from research data on body mass index and nutritional quality that were planned together and conducted with the same participants. Participants nutritional qualities and PA characteristics were compared to be overweight and obese, but no significant relationship could be shown.

Discussion and conclusion: The percentage of those who make enough PA in medical faculty is very low. Inactivity levels are higher in women and especially in winter. In order to increase the level of activity, interventions covering all students should be established and supplemented separately during the winter months. Due to the fact that the lack of time and campus facilities are the main obstacles to the exercise of students, it is important to provide convenient and accessible sports facilities on campus. Priority should be given to interventions during childhood and adolescence as the beginning of the spore before the university has increased the rate of activity during the youth years.

Key words: University students, physical activity, neighborhood structural features

References

1. World Health Organization and W.H.O.M.o.S.A. Unit, Global status report on alcohol and health, 2014. 2014: World Health Organization.
2. Bonevski, B., et al., The vocational education setting for health promotion: a survey of students' health risk behaviours and preferences for help. Health Promotion Journal of Australia, 2014. 24(3): p. 185-191.
3. Saglam, M., et al., International physical activity questionnaire: reliability and validity of the Turkish version. Perceptual and motor skills, 2010. 111(1): p. 278-284.
4. Craig, C.L., et al., International physical activity questionnaire: 12-country reliability and validity. Medicine and science in sports and exercise, 2003. 35(8): p. 1381-1395.

*Pendik District Health Directorate, Department of Public Health Department ,Exp. Dr., Istanbul

**Marmara University Faculty of Medicine, Department of Public Health Department, Prof. Dr., Istanbul

***Marmara University Faculty of Medicine, Department of Public Health Department, Assoc. Dr., Istanbul

****Marmara University Faculty of Medicine, Department of Public Health Department, Prof. Dr., Istanbul

Güvenli Oyun ve Spor Alanlarının Azalmasının Kentlerde Yaşayan Çocukların Hareketsiz Yaşam, Vücut Kitle İndeksi ve Esnekliklerine Etkisinin Değerlendirilmesi

Müşerref Sedef*

Aşırı kentleşme, otomasyon, oyun ve spor alanlarının yetersizliği, masa başı emek yoğun istihdam şeklinin beden yoğun istihdam şekline göre artış göstermesi gibi nedenlerle kentlerde yaşayan insanların büyük bir çoğunluğu yeterince hareket etmemektedir.

İnsanlar hareketsiz yaşama çocukluk hatta bebeklik yaşlarında alışırlar ise bu yaşam tarzlarını değiştirememekte sürekli sağlık sorunlarıyla baş başa kalmaktadırlar. Hareketsiz yaşam başta metabolik sendrom olmak üzere; kalp damar hastalıklarını, kas iskelet sistemi hastalıklarını, immün sistem hastalıklarını, dejeneratif sinir sistemi hastalıklarını, psikolojik hastalıkları beraberinde getirmektedir.

Kentlerde yaşayan insanların buna benzer hastalık riskleri ile karşı karşıya kalmamaları için daha çocukluk yaşlarında hareketsiz yaşama alışmamaları gerekir. Bunu sağlamak için de güvenli oyun ve spor alanlarına kolayca erişimlerinin sağlanması ve erken yaşlarda oyun ve spora yönlendirilmeleri gerekir.

Bu çalışmada hareketsiz yaşamın diğer nedenleri değerlendirme dışı tutularak oyun ve spor alanlarının yetersizliğinin kentlerde yaşayan 7-11 yaş gurubu erkek çocuklarının vücut kitle indeksi ve esnekliklerine etkisinin belirlenmesi amaçlanmıştır.

Çalışmanın sonucunda; bugünün çocukları yarının büyüklerinin ileride obezite, kalp damar hastalıkları, eklem hastalıkları, omurga ağrıları gibi sağlık problemleri yaşamamaları ve vücut kitle indeksleri ile esnekliklerinin iyi olması için kentlerde yeni inşa edilecek veya fiziksel alanı yeterli olan eski meskenlere çocukların güvenle oynayıp spor yapabilecekleri yeterli alanların oluşturulmasının yararlı ve gerekli olduğu sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Esneklik, Güvenli Oyun ve Spor Alanı, Obezite

The Reduction of Safe Game and Sports Area, Evaluation of The Effect of Children Living in The Cities of Non-Actual Life, Body Mass Index and Flexibility

Müşerref Sedef*

The vast majority of people living in urban areas do not act adequately because of over-urbanization, inadequacy of automation, play and asking areas, and the fact that desk-based labor-intensive employment does not increase with the body-intensive employment pattern.

If people are accustomed to sedentary life in childhood or even infancy, they can not change their lifestyles and are constantly in conflict with health problems. Inactive life is primarily the metabolic syndrome; cardiovascular diseases, musculoskeletal diseases, immun system diseases, degenerative nervous system diseases, psychological diseases.

People living in urban areas should not get used to sedentary life in their childhood so as not to be confronted with similar disease risks. In order to achieve this, it is necessary to provide easy access to safe playgrounds and sports areas and to play games and sports at an early age.

In this study, it was aimed to determine the effects of inadequate play and sports areas on the body mass index and flexibility of 7-11 year old boys living in urban areas by excluding other causes of still life from evaluation.

At the end of the study; it is beneficial to create enough spaces for the children of today's children to play safe and play sports in old houses where the future will be built in the cities or have enough physical space in order to live health problems such as obesity, cardiovascular diseases, joint diseases, backbone aches and body mass indexes and flexibility. as a result of what was necessary.

Keywords: Flexibility, Safe Game and Sports Field, Obesity

*Lecturer. Dumlupınar University, Kütahya School of Health, Department of Physical Therapy and Rehabilitation, Neurological Rehabilitation Kütahya, : mfsedef@yahoo.com

Üniversite Öğrencilerinin Çevre Sorunlarına Yönelik Tutumlarının Belirlenmesi ve Etkileyen Faktörler

Duygu Çelik Seyitoğlu*

Betül Fırıncı**

Erkan Pehlivan***

Gülşen Güneş****

Giriş

Sanayileşme ve teknolojik gelişmelerin günümüzde yaşanan çevre sorunlarına katkısı yadsınamaz (Kayalı, 2010.). Tüm dünyada, kişilerin çevreyi bilinçsiz kullanımları, çevreye yönelik umursamaz tutum ve davranışları, çevre sorunlarının 21. Yüzyılın önemli sorunları arasında yer almasına sebep olmuştur (Kahyaoğlu, Özgen, 2012.). Bu sorunlarla mücadele ederken kişilerin tutumları son derece önemlidir (Gökçe, Kaya, Aktay&Özgen, 2007.). Çalışmamızın amacı geleceğin önemli karar vericileri olan şimdinin üniversitelilerinin çevre sorunlarına yönelik tutumlarını belirlemek ve etkileyen faktörleri saptamaktır.

Gereç-Yöntem

Kesitsel tipte olan bu çalışma İnönü Üniversitesi Etik Kurulu'ndan izin alınarak yapılmıştır. Veri toplama aracı olarak kullanılan anket formu sosyo-demografik özellik soruları ile "Çevre Sorunlarına Yönelik Tutum Ölçeği (ÇSYTÖ)" inden oluşmaktadır (Güven, 2013.). Çalışmamız 2017 yılı Aralık ayında İnönü Üniversitesi Kampüsünde yapılmıştır. Örneklem büyüklüğü evrende birim sayısının bilindiği durumlarda kullanılan formül yardımı ile hesaplanmış ve 380 olarak bulunmuştur. Araştırmada 415 öğrenciye ulaşılmıştır. Üniversite bünyesindeki her bir fakülteden ne kadar öğrenci alınacağı, fakültede öğrenim gören öğrenci sayısına göre ağırlıklı olarak hesaplanmıştır. Çalışmamızda bağımlı değişkenimiz "Çevre Sorunlarına Yönelik Tutum" ölçeğinden alınan toplam puan olup, bağımsız değişkenlerimiz sosyo-demografik özelliklerdir. Verilerin analizinde normallik dağılımı için Kolmogorov-Smirnov, farklılık testleri için Mann-whitney U, Kruskal Wallis testleri kullanılmıştır. Araştırmada yanılma düzeyi $p < 0,05$ seçilmiştir.

Bulgular

Çalışmaya katılan öğrencilerin yaş ortalaması $21,86 \pm 2,18$ olup %53,3' ü erkektir. Katılımcıların ÇSYTÖ'den aldıkları toplam puan ortalaması $63,64 \pm 12,28$ 'dir. Fakülteler arasında Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi öğrencileri 76,5 (59-86) ortanca ile en duyarlı grubu oluşturmaktadır ($p < 0,05$). Katılımcıların, yaşları 22 ve daha büyük olanlar 68 (22-89) ortanca ile yaşları daha küçük olan gruptan daha duyarlıydı ($p < 0,05$). Bayan katılımcılar 67 (22-89) ortanca ile istatistiksel olarak anlamlı olmasa da erkeklerden daha duyarlı tutumlara sahiptirler ($p > 0,05$).

*İnönü Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı

**İnönü Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı

***İnönü Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı

****İnönü Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı

Tablo 1. Araştırmaya katılan öğrencilerin sosyo-demografik özelliklerine göre çevre sorunlarına yönelik tutum ölçeğinden aldıkları puanların dağılımı

	n	Median (min- max)	p
Cinsiyet			0.092*
Kadın	192	67 (22-89)	
Erkek	221	65 (28-87)	
Yaş			0.001*
21 yaş ve altı	198	63 (28-84)	
22 yaş ve üstü	216	68 (22-89)	
Fakülte			0.023**, a
Sosyal Bilimler	232	66 (28-87)	
Fen Bilimleri	109	65.5 (22-85)	
Sağlık Bilimleri	74	65 (37-89)	
Aylık gelir			0.216*
1600 TL ve altı	180	66 (29-85)	
1600 TL üstü	235	65 (22-89)	
Anne mesleği			0.291**
Ev hanımı	357	65 (29-89)	
Memur	23	69 (22-82))	
İşçi	6	62 (41-78)	
Emekli	14	71.5 (28-82)	
Diğerleri	8	68(49-81)	

*: Mann-whitney U **: Kruskal Wallis

aAnaliz Fakültele göre yapılmıştır. Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi Öğrencileri çevre sorunlarına daha duyarlıdır.

Sonuç

Bu çalışmada üniversite öğrencilerinin çevre sorunlarına yönelik tutumları ortalamanın üzerinde duyarlı bulunmuştur. Duyarlılıklarını yaşları ve eğitim gördükleri fakülte etkilemektedir. Çevreyi daha bilinçli kullanan, çevre sorunlarını çözmek konusunda daha duyarlı bireylerle, temiz bir çevre sürekliliği sağlanabilir. Bu konuda daha kapsamlı çalışmalar yapılmalıdır. Üniversite öğrencilerinin tutumlarını daha olumlu hale getirmek için çevre kulüplerine üyelik özendirilmeli ve bu kulüplerde gençlere hitap eden etkinlikler yaygınlaştırılmalıdır.

Anahtar kelimeler: Çevre sorunları, Çevre sorunlarına yönelik tutum, Üniversite öğrencileri.

Kaynaklar

1. Kayalı, H. 2010,Ocak. Sosyal bilgiler, Türkçe ve sınıf öğretmenliği öğretmen adaylarının çevre sorunlarına yönelik tutumları. Marmara Coğrafya Dergisi,21,258-268.
2. Kahyaoğlu, M., Özgen, N. 2012. Öğretmen adaylarının çevre sorunlarına yönelik tutumlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. Kuramsal Eğitimbilim Dergisi, 5(2), 171-185.
3. Gökçe, N., Kaya, E., Aktay, S., Özden, M. 2007. İlköğretim öğrencilerinin çevreye yönelik tutumları. Elementary Education Online, 6(3), 452-468.
4. Güven, E. 2013. Çevre sorunlarına yönelik tutum ölçeğinin geliştirilmesi ve öğretmen adaylarının tutumlarının belirlenmesi. Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, 33(2),411-430.

Determining the Attitudes of University Students towards Environmental Problems and Affecting Factors

Duygu Çelik Seyitoğlu*

Betül Fırıncı**

Erkan Pehlivan***

Gülşen Güneş****

Introduction

The contributions of industrialization and technological developments to the environmental problems of today can not be denied (Kayalı, 2010.). All over the World, people's unconscious use of the environment, unconcerned attitudes and behaviors towards the environment cause environmental problems to be among the important problems of the 21st Century (Kahyaoğlu, Özgen, 2012.). These environmental problems are due to the value judgments and lifestyles of individuals, so there must be solutions that will increase respect and importance for the environment. Therefore, the attitudes of those who are struggling with environmental problems are very important (Gökçe, Kaya, Aktay & Özgen, 2007.). That is why our aim in this study is to determine the attitudes of university students towards environmental problems and to determine the factors that affect them.

Material-method

This cross-sectional study was carried out with permission from Inonu University Ethics Committee and İnönü University Rectorate. The questionnaire used as a data collection tool consists of two parts. In the first part of the questionnaire there are socio-demographic characteristics questions, whereas in the second part, the "Attitudes Towards Environmental Problems Scale" (Güven, 2013), which was developed by Güven and validity and reliability studies were made in 2013. The sample size was calculated by the formula used in the cases where the number of units is known in the environment and found to be 380. 415 students were reached in the survey. The number of students to be recruited from each faculty in the university was mainly calculated according to the number of faculty students. In our study, the dependent variable was the total score from the "Attitudes Towards Environmental Problems" scale, and the independent variables were socio-demographic characteristics. Kolmagorov-Smirnov test for normality distribution, Mann-whitney U and Kruskal Wallis tests for difference tests were used. The error level in the study was $p < 0.05$.

Findings

The average age of the students participating in the study was 21.86 ± 2.18 and 53.3% were male. The total score of the participants from the was attitudes towards environmental poroblems scale 63.64 ± 12.28 . Among the faculties, the Faculty of Fine Arts and Design students constitute the most sensitive group with a median of 76.5 (59-86) ($p < 0.05$). Participants aged 22 and older were more sensitive than the younger group ($p < 0.05$). Female participants with median 67 (22-89) had a more responsive attitude than men, although not statistically significant ($p > 0.05$).

*İnönü University, Faculty of Medicine, Department of Public Health
**İnönü University, Faculty of Medicine, Department of Public Health
***İnönü University, Faculty of Medicine, Department of Public Health
****İnönü University, Faculty of Medicine, Department of Public Health

Conclusion

In this study, university students were found to be over average sensitive to the attitude towards environmental problems. Their sensitivities were influenced by their age and the faculty they were studying. A clean environment continuity can be ensured by more conscious use of the environment, more sensitive individuals to solve environmental problems. More extensive work needs to be done in this regard. In order to make the attitudes of university students more positive, membership in environmental clubs should be encouraged and activities targeting young people in these clubs should be promoted.

Key words: Environmental problems, Attitudes towards environmental problems, University students.

References

1. Kayalı, H. 2010, Ocak. Sosyal bilgiler, Türkçe ve sınıf öğretmenliği öğretmen adaylarının çevre sorunlarına yönelik tutumları. Marmara Coğrafya Dergisi, 21, 258-268.
2. Kahyaoglu, M., Özgen, N. 2012. Öğretmen adaylarının çevre sorunlarına yönelik tutumlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. Kuramsal Eğitim Bilim Dergisi, 5(2), 171-185.
3. Gökçe, N., Kaya, E., Aktay, S., Özden, M. 2007. İlköğretim öğrencilerinin çevreye yönelik tutumları. Elementary Education Online, 6(3), 452-468.
4. Güven, E. 2013. Çevre sorunlarına yönelik tutum ölçeğinin geliştirilmesi ve öğretmen adaylarının tutumlarının belirlenmesi. Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, 33(2), 411-430.

Sağlık Personelinin Tıbbi Atık Yönetimi Konusunda Bilgi ve Uygulamalarının Değerlendirilmesi: Sistemik Derleme

Pınar Soylar*
Bircan Ulaş Kadioğlu**

Giriş

Sağlık bakım hizmetlerinin verildiği kuruluşlarda atık yönetimi hem insan sağlığı hemde çevre sağlığını direk etkilediğinden önemli bir konudur. Sağlık personelinin olumlu tutumları olmadan güvenli ve sürdürülebilir bir atık yönetiminden bahsetmek mümkün değildir. Sağlık personelinin tıbbi atık yönetimi konusunda bilgi ve uygulamalarının değerlendirilmesi amaçlanmıştır.

Yöntem: Pubmed arama motoru kullanılarak 'tıbbi atık yönetimi', 'sağlık personeli', 'doktor', 'hemsire' anahtar kelimeleri kullanılarak son 10 yıldaki çalışmalar tarandı. Toplam 65 çalışmaya ulaşılmış olup bunlardan 15 tanesi çalışmaya alınmıştır. Tıbbi atık ve enfeksiyon ilişkisini inceleyen 14 çalışma, tıbbi atığın yarattığı olumsuz etkileri ele alan 8 çalışma, atık yönetimi ve atık yönetim teknolojileri ile ilgili 7 çalışma, tıbbi atık yönetiminde güvenli uygulamalar ile ilgili 9 çalışma, sağlık personelinde konuyla ilgili yapılan 4 müdahale çalışması, sağlık personelinin sadece algılarını veya sadece tutumlarını ele alan 5 çalışma, tam metne ulaşılamayan 1 çalışma ve İngilizce tam metni olmayan 2 çalışma kapsam dışı bırakılmıştır.

Bulgular

Araştırmamıza dahil edilen çalışmalardan elde edilen sonuçlara göre bilgi düzeyi ve uygulamalarda ülkeler arasında farklılıklar olmakla birlikte ülkelerin gelişmişlik düzeyinin tıbbi atık yönetiminde önemli bir faktör olduğu görülmüştür (1). Sağlık personelinin tıbbi atık yönetiminde bilgi düzeyleri %63 ile %78 arasında değişmesine rağmen uygulama düzeyleri %17 ile %36 arasındadır (2-7). Sağlık personelleri açısından da doktor, hemsire ve laboratuvar teknisyenleri arasında farklılıklar bulunmaktaydı. Birçok çalışmada hemşirelerin bilgi düzeyi diğer sağlık personellerine kıyasla daha iyi durumda iken az sayıdaki çalışmada ise doktorların bilgi düzeyinin daha iyi olduğu belirtilmiştir. Hemşirelerin uygulama düzeylerinin diğer sağlık personellerinden daha iyi olduğu saptanmıştır (8-11)

Bilgi ve uygulama düzeyleri arasındaki farklılıkları gidermek için planlanan eğitimler süreklilik göstermelidir. Her sağlık kuruluşunun tıbbi atık yönetiminde izlediği politika ve kurallar kati bir şekilde uygulanmalıdır. Tıbbi atık yönetiminde gerekli olan araç-gereç desteğinin sağlanamayışı az gelişmiş ülkeler için önemli bir konudur (11-15).

Tıbbi atık yönetiminde temizlik personelinin sağlık personeline kadar hastanedeki tüm personellerin sorumlulukları bulunmaktadır. Gelişmiş ülkelerde eğitim çalışmalarına daha önem verilmesi gerekirken, az gelişmiş ülkelerde ise konuyla ilgili farkındalık geliştirip aynı zamanda atıkların ayrıştırılması, toplanması ve bertarafı için politika, araç-gereç ve personel desteğinin sağlanması gerekmektedir.

* Yrd. Doç. Dr. Fırat Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Elazığ
**Yrd. Doç. Dr. Fırat Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Elazığ

Evaluation of Knowledge and Practices About Medical Waste Management Among Health Care Providers: Systematic Review

Pınar Soylar*
Bircan Ulaş Kadioğlu**

Waste management is an important issue because it affects directly both human health and environmental health. It is not possible to talk about safe and sustainable waste management without health workers' positive attitude. It is aimed that evaluation of knowledge and practices about medical waste management among healthcare providers.

Methods

Pubmed was scanned using key words which were 'medical waste management' and 'health care providers' in last ten years. Total of 65 articles were accessed and 15 of them were included. Some were excluded that 14 studies examining the relationship between medical waste and infection, 8 studies addressing the negative effects of medical waste was on health, 7 studies related waste management technology, 9 studies about safe practices in medical waste management, 4 intervention studies related to subject in health care givers, 5 studies addressing only perception or only attitude, one study that can not be accessed in full text and 2 studies can not be accessed in full text in English.

Results

According to results, as well as knowledge levels and practices were different between countries, countries development level was an important factor about medical waste management. Although knowledge level of healthcare providers in medical waste management was between %63 and %78, level of practice is between %17 and %36. There were differences among healthcare providers included doctor, nurse and lab technician. While nurses knowledge level was better than the other healthcare provider in many studies, it was stated that doctors' knowledge level was better in a few studies.

Kaynaklar

1. Mathur V, Dwivedi S, Hassan M A, Misra R P. Knowledge, attitude, and practices about biomedical waste management among healthcare personnel: A cross-sectional study. *Indian J Community Med* 2011;36:143-5
2. Chattopadhyay D, Bisoi S, Biswas B, Chattopadhyay S. Study of attitude regarding health care waste management among health care providers of a tertiary care hospital in Kolkata. *Indian J Public Health*.2010;54(2):104-5.
3. Singh RD, Jurel SK, Tripathi S, Agrawal KK, Kumari R. Mercury and other biomedical waste management practices among dental practitioners in India. *Biomed Res Int*. 2014;2014:272750.
4. Basu M, Das P, Pal R. Assessment of future physicians on biomedical waste management in a tertiary care hospital of West Bengal. *J Nat Sci Biol Med*. 2012;3(1):38-42.
5. Acharya AS, Priyanka, Khandekar J, Bachani D Assessment of Knowledge and Practices regarding Injection Safety and Related Biomedical Waste Management amongst Interns in a Tertiary Care Teaching Hospital, Delhi. *Int Sch Res Notices*. 2014;2014:670861.
6. Pandit NB, Mehta HK, Kartha GP, Choudhary SK. Management of bio-medical waste: awareness and practices in a district of Gujarat. *Indian J Public Health*. 2005;49(4):245-7.
7. Nabizadeh R, Faraji H, Mohammadi AA. Solid waste production and its management in dental clinics in Gorgan, northern Iran. *Int J Occup Environ Med*. 2014;5(4):216-21.
8. Sarker MA, Harun-Or-Rashid M, Hirose T, Abdul Hai MS, Siddique MR, Sakamoto J, Hamajima N. Evaluation of knowledge, practices, and possible barriers among healthcare providers regarding medical waste management in Dhaka, Bangladesh. *Med Sci Monit*. 2014;20:2590-7.
9. Kumar R, Somrongthong R, Ahmed J. Effect Of Medical Waste Management Trainings On Behavior Change Among Doctors Versus Nurses And Paramedical Staff In Pakistan. *J Ayub Med Coll Abbottabad*. 2016;28(3):493-496.
10. Enwere OO, Diwe KC. Knowledge, perception and practice of injection safety and healthcare waste management among teaching hospital staff in south east Nigeria: an intervention study. *Pan Afr Med J*. 2014;17:218.
11. dos Santos MA, Souza Ade O. Knowledge of nurses of the Family Health Strategy on health services waste. *Rev Bras Enferm*. 2012;65(4):645-52.
12. Shivalli S, Sanklapur V. Healthcare waste management: qualitative and quantitative appraisal of nurses in a tertiary care hospital of India. *Scientific World Journal*. 2014;2014:935101.
13. Mostafa GM, Shazly MM, Sherief WI. Development of a waste management protocol based on assessment of knowledge and practice of healthcare personnel in surgical departments. *Waste Manag*. 2009;29(1):430-9.
14. Hangulu L, Akintola O. Health care waste management in community-based care: experiences of community health workers in low resource communities in South Africa. *BMC Public Health*. 2017;17(1):448.
15. Joshi SC, Diwan V, Tamhankar AJ, Joshi R, Shah H, Sharma M, Pathak A, Macaden R, Stålsby Lundborg C. Staff perception on biomedical or health care waste management: a qualitative study in a rural tertiary care hospital in India. *PLoS One*. 2015;10(5):e0128383.

* Assistant Professor, Firat University Faculty of Health Sciences, Elazığ

** Assistant Professor, Firat University Faculty of Health Sciences, Elazığ

Gıda ve Beslenme Okuryazarlığı Ölçeklerin İncelenmesi

Bircan Ulaş Kadioğlu*

Gıda ve beslenme okuryazarlığı konusunda yürütülen çalışmaların sayısı son yıllarda dikkat çekici bir artış göstermektedir. "Gıda okuryazarlığı" terimi, gıda ile ilgili beceri ve bilginin yeterliliği fikrini açıklamaktadır. (Truman et al., 2017). Gıda ve beslenme okuryazarlığı bireylerin gıda, beslenme, besin seçimi, besin tüketimi, sağlıklı beslenme, gıda güvencesi ve güvenliği gibi konularda doğru bilgi, tutum ve beceri sahibi olmalarını, bu konularda doğru kararlar almalarını ve uygun davranışlar göstermelerini içerir. (Aktas & Özdoğan 2016). Bu çalışmanın amacı; gıda ve beslenme okuryazarlığını tüm toplumda ve çeşitli risk gruplarında saptamaya yönelik geliştirilmiş ölçeklerin incelenmesidir.

Fırat Üniversitesi internet erişim ağı üzerinden 'gıda ve beslenme, gıda okuryazarlığı, beslenme okuryazarlığı, ölçek' anahtar kelimeleri kullanılarak PUBMED ve Google Akademik arama motorlarında tarama yapıldı. Konu ile ilgili yayınlar gözden geçirildi ve geçerlilik, güvenilirlik çalışmaları yapılan ölçekleri içeren tam metin makaleler çalışma kapsamında değerlendirildi.

Literatürde yetişkinlere veya çocuklara özgü olarak geliştirilmiş gıda ve beslenme okuryazarlığını saptamaya yönelik ölçeklere rastlanmaktadır. Çeşitli kronik hastalıklarda çocuk ya da yetişkin hastalara yönelik ölçekler vardır. Bu çalışmada, Gıda ve Beslenme okuryazarlığını saptamaya yönelik geliştirilmiş sekiz farklı ölçek incelendi. Bunlardan ilki Diamond tarafından geliştirilen 28 maddeden oluşan Beslenme okuryazarlığı ölçeğidir (Nutrition literacy scale-NLS) (Diamond, 2007). İkincisi gıda okuryazarlığını saptamaya yönelik 12 maddeden oluşan kısa form (The short food literacy questionnaire -SFLQ) 4'lü yada 5'li likert ölçeğidir (Krause et al., 2018). Üçüncüsü, Tsai ve Lee tarafından geliştirilen ağırlığa özgü 13 maddeden oluşan sağlık okuryazarlığı ölçeğidir (Weight-Specific Health Literacy Instrument -WSHLI) (Tsai & Lee, 2017). İran'da okul çocuklarına yönelik geliştirilmiş başka bir ölçek (Food and Nutrition Literacy (FNLIT) scale) hem gıda hem de beslenme okuryazarlığını birlikte değerlendiren 46 ifadeden oluşmaktadır (Doustmohammadian et al., 2016). İncelenen ölçeklerden dört tanesi Gibbs ve arkadaşları tarafından çeşitli gruplara uyarlanmıştır. Bunlardan biri kronik hastalığı olan yetişkinlere, ikincisi meme kanseri hastalarına, üçüncüsü İspanyolca konuşan uluslara ve sonuncusu çocukların diyetlerini değerlendirmek için anne ve babalara yönelik hazırlanmıştır (Gibbs et al., 2016; Gibbs et al., 2017).

Gıda ve beslenme okuryazarlığı, son yıllarda araştırmalarda gittikçe artan oranda kullanılmaktadır. Bu alandaki araştırmalar artıyor olmasına rağmen, ülkemizde gıda ve beslenme okuryazarlığını ölçmek için kullanılabilecek kabul gören bir yöntem rastlanmamıştır. Bu çalışma ileriki çalışmalarda farklı gıda ve beslenme okuryazarlığı ölçekleri geliştirilmesine katkı sağlayabilir.

Anahtar Kelimeler: Gıda okuryazarlığı, beslenme okuryazarlığı, okuryazarlık, ölçek

Investigation of Scales for Food and Nutrition Literacy

Bircan Ulaş Kadioğlu*

The number of studies conducted on food and nutrition literacy is seen as a notable increase in recent years. The term “food literacy” describes the idea of proficiency in food related skills and knowledge (Truman et al., 2017). Food and nutrition literacy includes that individuals have proper knowledge, attitude and skills in matters such as food, nutrition, food selection, food consumption, healthy nutrition, food safety and safety, and make appropriate decisions and take appropriate actions in these matters (Aktas & Özdoğan 2016). The aim of this study is to investigate the improved scale for determining the food and nutrition literacy in the whole community and in various risk groups.

Through the internet access network of Firat University, PUBMED and Google Academic search engines were screened using food and nutrition, food literacy, nutrition literacy, scale keywords. Publications related to the subject were reviewed, and full-text articles containing scales on validity, reliability studies were evaluated within framework of the study.

In the literature, there are scales for identifying food and nutrition literacy developed specifically for adults or children. There are scales for children or adults in various chronic diseases. Improved 8 different scales for detecting food and nutrition literacy were examined in this study. The first one was Nutrition literacy scale (NLS) consists of 28 items developed by Diamond (Diamond, 2007). Second one, the short food literacy questionnaire (SFLQ) was a four or five-point likert scale consisting of 15 items (Krause et al., 2018). Third one, Weight-Specific Health Literacy Instrument (WSHLI) developed by Tsai and Lee consists of 13 items (Tsai & Lee, 2017). Another one, Food and Nutrition Literacy (FNLIT) scale consists of 46-items (42 likert-type items and 4 true-false items) developed in Iran for school children. FNLIT scale evaluate food and nutrition literacy together (Doustmohammadian et al., 2016). Four of the scales examined were adapted to various groups by Gibbs et al. One of these is for adults with chronic diseases. The second for breast cancer patients, the third for Spanish-speaking nations, and the last for parents' evaluations of children's diets (Gibbs et al., 2016; Gibbs et al., 2017).

Food and nutrition literacy is increasingly used in recent researchs. Though research in this area is growing, there is no accepted method to measure food and nutrition literacy in our country. This study may contribute to the development of different food and nutrition literacy scales in the future studies.

Key words: Food literacy, nutrition literacy, literacy, scale

References

1. Aktas N., Ozdoğan, Y. (2016) Gıda ve Beslenme Okuryazarlığı. *Harran Tarım ve Gıda Bilimleri Dergisi*, 20(2): 146-153.
2. Diamond J.J. (2007) Development of a reliable and construct valid measure of Nutritional Literacy in adults. *Nutrition Journal*, 6(5): 1-4.
3. Doustmohammadian A., Omidvar N., Keshavarz-Mohammadi N., Abdollahi M., Amini M., Eini-Zinab H. (2016) Developing and validating a scale to measure Food and Nutrition Literacy (FNLIT) in elementary school children in Iran. *PLoS ONE* 12(6) <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0179196>
4. Gibbs H.D., Ellerbeck E.F., Gajewski B., Zhang C., Sullivan DK. (2017) The Nutrition Literacy Assessment Instrument is a Valid and Reliable Measure of Nutrition Literacy in Adults with Chronic Disease. *J Nutr Educ Behav*. <https://doi.org/10.1016/j.jneb.2017.10.008>
5. Gibbs H.D., Ellerbeck E.F., Befort C., Gajewski B., Kennett A.R., Christifano D., Sullivan DK. (2016) Measuring Nutrition Literacy in Breast Cancer Patients: Development of a Novel Instrument. *J Cancer Educ*. 31(3): 493-499. doi:10.1007/s13187-015-0851-y.
6. Gibbs H.D., Camargo J.M.T.B., Owens S., Gajewski B., Cupertino A.P. (2017) Measuring Nutrition Literacy in Spanish-Speaking Latinos: An Exploratory Validation Study. *Journal of Immigrant and Minority Health*. <https://doi.org/10.1007/s10903-017-0678-1>
7. Gibbs H.D., Kennett A.R., Kerling E.H., Yu Q., Gajewski B., Ptomey L.T., Sullivan DK. (2016) Assessing the Nutrition Literacy of Parents and its Relationship with Child Diet Quality. *J Nutr Educ Behav*. 48(7): 505-509. doi:10.1016/j.jneb.2016.04.006.
8. Krause C.G., Beer-Borst S., Sommerhalder K., Hayoz S., Abel, T. (2018) A short food literacy questionnaire (SFLQ) for adults: Findings from a Swiss validation study. *Appetite*, 120; 275-280.
9. Truman, E., Lane, D., Elliott, C. (2017) Defining food literacy: A scoping review. *Appetite*, 116: 365-371.
10. Tsai T., Lee S.D. (2017) Development and validation of a Weight-Specific Health Literacy Instrument (WSHLI). *Obesity Research & Clinical Practice* <https://doi.org/10.1016/j.orcp.2017.11.003>

Atıksu Arıtma Tesisleri Derin Deniz Deşarj Hatlarının İnşasında Raylı Sisteme Dayalı Boru Döşeme Yönteminin Tuzla Örneği Üzerinden İncelenmesi

Mahmut Kahraman*

Günümüzde atıksunun arıtılması ve arıtılan suyun uzaklaştırılması ciddi zaman ve maliyetlere neden olmaktadır. Çevre ve insan sağlığı açısından çok önem arz eden bu konuda özellikle yerel yönetimler, idareler ve inşaat firmaları ciddi sorunlarla karşılaşabilmektedir. Planlaması, projelendirilmesi büyük maliyetleri bulan derin deşarj tesislerinin denizde inşası nedeniyle süresinde bitirmek çevre ve insan sağlığı açısından çok önemlidir. Atıksu arıtma tesisinde arıtılan suyun alıcı ortam olarak denizlere deşarji özellikle deniz kenarındaki yerleşim yerlerinde deniz deşarjları sıkça tercih edilen bir yöntemdir. Denizin onlarca metre altına derin deşarj borularının farklı yöntemlerle döşenmesi uzmanlık gerektiren ve zor olan bir uygulamadır. Mühendisler her geçen gün inşası zor olan uygulamaları kolaylaştıracak, imalatlarda zaman ve maliyet konularında avantaj sağlayacak yeni uygulamaların arayışındadırlar. Bu çalışmaya konu olan denize raylı sisteme dayalı boru döşeme yönteminin Tuzla derin deniz deşarj hattı inşası örneği üzerinden inceleyerek avantaj ve kazançlarını paylaşmaktır. Bu çalışmaya konu olan raylı sisteme dayalı denize boru döşeme işi Tuzla derin deşarj inşaatında uygulandığı haliyle Türkiye’de bir ilktir. Türkiye’de ilk defa derin deşarj inşaatı işinde kullanılacak $D = 2200$ milimetre iç çapında beton kaplı çelik borular karada raylar üzerinde yürüyen arabalara yerleştirilerek; kaynakları, boru izalasyonları yapılarak ve parçalı şekilde denize çekilerek yapılmıştır. Tuzla derin deşarj işinde ray uzunluklarına bağlı olarak, her seferinde kaynakla birleştirilen ve 800 mt yi bulan uzunluklardaki boruların raylar üzerinde yürütülerek tek parça halinde ve dakikada 3 metreyi bulan hızlarda denize çekimi yapılmıştır. Bu yöntemle denizde boru döşenmesine olumsuz etki eden hava muhalefetinden kurtularak, karada daha güvenli, maliyeti azaltıcı ve daha kısa sürede denizde derin deşarj hattı döşeme imkanı sağlanabilmektedir. Sağlıklı bir çevre sağlamak için suyun arıtılması kadar, arıtılan suyun uzaklaştırılmasının da ciddi bir sorun olduğu düşünülürse, çevre sorunlarının çözümündeki yeni mühendislik arayışlarını göndeme alınması, incelenmesi ve uygulamaların tanıtılması da bir o kadar önemli ve gereklidir.

Anahtar Kelimeler: Atıksu, Arıtma, Deşarj, Derin Deniz Deşarjı, Raylı Sistem

An Investigation on The Rolled System-Based Pipe Flooring Method of Waste Water Treatment Plant Deep Sea Discharge Lines on 'Tuzla' Sample

Mahmut Kahraman*

Today, the treatment of wastewater and the removal of purified water cause serious time and cost. Local governments, administrations and construction companies are faced with serious problems in this issue which has great importance in terms of environment and human health. Due to the construction of deep discharge facilities at sea, planning and projecting are very important in terms of environment and human health and it has great cost. Purified water in wastewater treatment plant, discharge to sea as a receiving environment, especially sea-side discharges in settlements near the sea is a preferred method. Deployment of deep discharge pipes several meters below the sea with different methods is an application that requires expertise and is difficult. Engineers are looking for new applications that will make applications that are difficult to build every day easier, and give advantages in terms of time and cost in manufacturing. The subject of this study is to share advantages and benefits by examining the pipe laying method based on the rail system to the sea using the Tuzla deep sea discharge line construction example. Rail system based on sea pipe-laying work which is subject to this investigation, is the first in Turkey as it is applied to the construction of deep discharge in Tuzla. In Turkey, it will be used in construction work for the first time deep discharge, D = internal diameter of 2200 millimeters, concrete coated steel pipes, placing the car on land, walking on the rails; welds were made by pipe insulation and pulled into the sea in pieces. Depending on the length of the rail in the Tuzla deep sea discharge, the tubes connected to the weld each time and 800 meters long are carried on the rails and taken to the sea in one piece and at a speed of 3 meters per minute. With this method, we can get rid of the weather opposition, which has an adverse effect on pipe laying at sea; it is safer on land, reduces cost, and allows for the installation of a deep discharge line in the sea in a shorter time. It is also a serious question to remove water that is treated as well as water purification to ensure a healthy environment, and it is also important and necessary to introduce new engineering quests for the resolution of environmental problems, and to examine and introduce applications.

Key Words: Wastewater, Treatment, Discharge, Deep Sea Discharge, Rail System

*High Civil Engineer, m.kahraman@gtu.edu.tr

Malatya İlinde Yaşayan 50 Yaş Üstü Bireylerin Ulaşım, Konut ve Dış Mekânlar Açısından Yaşam Alanı Değerlendirmeleri ve İlişkili Faktörler

Betül Fırıncı*
Burak Mete**
Erkan Pehlivan***

Giriş ve Amaç

Sağlık hizmetlerindeki nitelikli gelişmeler, teknolojik gelişmelerin ve toplumun eğitim düzeyinin yükselmesinin yaşam koşullarına olumlu katkıları ile yaşlı nüfusun genel nüfusa oranı artmıştır.

Yaşanılan yer, konut özellikle yaşlı bireyler açısından yaşam kalitesinin önemli bir boyutunu oluşturmaktadır. Gündelik yasama katılımının zeminini oluşturan bu durum, nüfusun büyük çoğunluğunun yaşadığı kentler için ayrı bir anlam kazanmaktadır. Kullanılabilirliği ve yaşanabilirliği artırılmış kentsel mekânlar, yaşlı bireylerin yapılaşmış çevreye olduğu kadar toplumsal yapıya katılımını da teşvik etmektedir.

Bu çalışma Malatya ilinde yaşayan 50 yaş ve üstü bireylerin kentsel mekânların kullanılabilirliğini ve yaşanabilirliğini konut, ulaşım ve dış mekânlar açısından değerlendirilmesi ve bununla ilişkili sosyo-demografik özelliklerin saptanması amacı ile yapılmıştır.

Gereç ve Yöntem

Kesitsel tipte olan bu çalışmanın evrenini Malatya merkezi ve merkeze bağlı köy ve kasabalarda yaşayan 50 yaş ve üstü bireyler oluşturmuştur. Çalışma Aralık 2017- Ocak 2018 tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir. Ulaşılmaması gereken minimum örneklem sayısı evreni bilinen örneklem büyüklüğü hesaplama formülü kullanılarak %99 güç ile 662 olarak bulunmuş ve kota örnekleme yöntemi kullanılarak kümelerde 925 kişiye ulaşılmıştır. Etik kurul onayı ve araştırma izni ilgili makamlardan alınmıştır. Kişilere sosyo-demografik bilgiler ile ulaşım, konut ve dış mekânların kullanılabilirliğini sorgulayan 41 soruluk literatür taranarak oluşturulmuş anket formu uygulanmıştır. Veriler SPSS 22 paket programında değerlendirilmiş analizlerde Pearson Chi-Square testi kullanılmış, anlamlılık düzeyi $p < 0.05$ olarak kabul edilmiştir.

Bulgular

Çalışmamıza katılan bireylerin yaş ortalaması 58.0 ± 7.1 olup, %81.4'ü 50-64 yaş aralığında bulunmaktadır. Katılımcıların %50.9'u erkek, %49.1'i kadındır. Araştırma grubunun %80.3'ü evli iken, %89.1'inin en az 1 tane çocuğu vardır. Bireylerin %86.9'u kentte yaşarken, ailesi kentte yaşamış olanlar %60.6'dır. Grubun %43'ü iş gücüne katılmaktadır.

Katılımcıların %21.1'i yalnız yaşamakta, %51.2'si sosyal medya kullanmaktadır. Araştırma grubunun %52.2'si kentten kıra taşınmak istediğini ifade etmiştir. Grubun %43.8'i gelirinden memnun olduğunu belirtirken, %69.5'i yaşlılara saygının azaldığını düşünmektedir.

Araştırma grubunun yaşadığı konut değerlendirildiğinde %53.7'si apartman dairesinde yaşarken, %78.7'si evin kendisine ait olduğunu belirtmiştir. Grubun %52.9'u yaşadıkları çevredeki kaldırımları yürümeye uygun bulurken, %45.9'u sportif faaliyetler için yeterli alanın olduğunu, %46.7'si yaşadıkları

*Arş. Gör. İnönü Üniversitesi Tıp Fakültesi
**Arş. Gör. İnönü Üniversitesi Tıp Fakültesi
***Prof. Dr., İnönü Üniversitesi Tıp Fakültesi

çevrede güvenlik sorunlarının olduğunu belirtmiştir. Katılımcıların %48.8'i toplu taşıma araçlarını yeterli bulurken, %30.9'u konforlu bulmaktadır. Grubun % 68.6'sı ise durakların yaşam alanlarına yakın olduğunu bildirmiştir.

Cinsiyete göre iş gücüne katılım değerlendirildiğinde, erkeklerin %53.7'si, kadınların ise %32.1'inin iş gücüne katılmakta olduğu görülmektedir($p<0.001$). Cinsiyete göre yaşamak istenilen yer incelendiğinde, erkeklerin %38.8'i kadınların ise %50.9'u kentte yaşamak istediklerini belirtmiştir($p<0.001$). Erkeklerin %58.8'i kadınların ise % 45.6'sı kentten kıra taşınmayı düşündüğünü ifade etmiştir($p<0.001$). Kentte yaşayanların %33.5'i köyde yaşayanların ise % 59.2'si yeşil alanı yeterli bulmaktadır($p<0.001$). Kentte yaşayanların %48'i köyde yaşayanların % 39.7'si güvenlik sorunu yaşandığını ifade etmektedir($p=0.001$) Köyde yaşayanların %54.5'i, kentte yaşayanların ise % 26.7'si ısınma sorunu yaşamaktadır($p<0.001$). Kentte yaşayanların %54.9'u, köyde yaşayanların ise %28.3 sosyal medya kullanmaktadır. ($p<0.001$)

Sonuç

Yaşlı bireylerin hem toplumsal hayata katılımının, hem iş hayatına katılımın kesintiye uğramaması için çeşitli önlemler alınmalıdır. Bu bağlamda yaşadıkları çevrenin uygun hale getirilmesi, bina iç ve dış mekânların, ulaşımın ve sosyal kurumların yaşlıların ulaşma ve kullanma imkânlarını kolaylaştıracak şekilde düzenlenmesi ve bu katılımları engelleyen koşulların ortadan kaldırılması ile sağlanabilir.

Anahtar Sözcükler: Kent Yaşamı, Yaşlı Dostu Kent, Sağlık

In Terms of Transportation, Housing and Outdoor Spaces, Life Area Evaluations And Associated Factors of Persons With 50 Years Old and Over Living in Malatya

Betül Fırıncı*
Burak Mete**
Erkan Pehlivan***

Introduction and Purpose

The proportion of the elderly population to the general population has increased due to the positive contributions of the quality development of health services, technological developments and increasing level of education of the society to the conditions of life.

The place of living, housing constitutes an important dimension of life quality in terms of especially elderly individuals. This situation that forms participation to everyday life has a different meaning for cities where the vast majority of the population live. Urban spaces with enhanced usability and viability encourage older people to participate in the social structure as well as to the structured neighborhood. This study is carried out with the aim of evaluating the usability and viability in terms of urban spaces of housing, transportation and outdoors, 50 years and old over individuals living in Malatya and determining the socio-demographic characteristics related to them.

Material and Method

The universe of this cross-sectional study is composed of individuals aged 50 years and older who live in villages and towns in central and central Malatya. The study was conducted between December 2017 and January 2018. The minimum number of samples to be reached was found to be 662 with 99% power using the universal known sample size calculation formula and reached 925 in the clusters using quota sampling method. Ethics committee approval and research permission are obtained from the relevant authorities. To individuals were applied a questionnaire consisting of 41 questionnaires was searched for questioning the socio-demographic information and the availability of transportation, housing and outdoor areas. Data were evaluated in the SPSS 22 package program, The Pearson Chi-Square test was used for the analyzes and the significance level was accepted as $p < 0.05$

Results

The average age of the participating individuals is 58.0 ± 7.1 and 81.4% is in the age range of 50-64 years. 50.9% of the participants were male, 49.1% were females. While 80.3% of the research group is married, 89.1% have at least 1 child. 86.9% of the people live in the city while 60.6% of family live in the city. 43% of the group is participation in the workforce.

21,1% of the participants live alone and 51,2% use social media. 52.2% of the research group stated that they want to move to the rural from the urban. While 43.8% of the group indicated that they are satisfied with their income, 69.5% think that their respect for elder people is decreasing.

When the housing of the study group was evaluated, 53.7% of the respondents reported living in apartment buildings while 78.7% of them own the house. While 52.9% of the group stated that

*Research Assistant Doctor ,Inonu University Medicine Faculty, Department of Department of Public Health
**Research Assistant Doctor ,Inonu University Medicine Faculty, Department of Department of Public Health
***Professor Doctor, Inonu University Medicine Faculty, Department of Public Health

the pavements around them are suitable for walking, 45.9% of them had enough space for sportive activities while 46.7% of them said that they had security problems in the surrounding area. 48.8% of the respondents were find public transport adequate and 30.9% find comfortable. 68.6% of the group reported that the stations are close to the living areas.

According to the sex, when participation in work is evaluated, it is seen that 53.7% of men and 32.1% of women participate in work force ($p < 0.001$). The place wanted to live according to sex is examined, 38.8% of men and 50.9% of women stated that they want to live in the city ($p < 0.001$). 58.8% of males and 45.6% of females stated that they thought that they would move from the urban to rural ($p < 0.001$). 33.5% of the the people living in the urban and 59.2% of the people living in the village has found green area sufficient ($p < 0.001$). 48% of the people living in the city stated that 39.7% of the people living in the village had a security problem ($p < 0.001$). 54.5% of the people living in the village and 26.7% of the people living in the city are experiencing warming problem ($p < 0,001$). 54.9% of those living in the city and 28.3% living in the village use social media ($p < 0.001$).

Conclusion

Various precautions should be taken in order for elderly individuals to participate in social life and not to interrupt their participation in business life. In this context, in can be achieved to adaptation of the environment they live in, by arranging indoor and outdoor buildings, transportation and social institutions in a way that will make it easier for the elderly to access and use, and to remove the conditions preventing these.

Key Words: Urban Life, Old Friendly City, Health

A Clustering Application Using Arcadis Sustainable Cities Index: Positioning Istanbul In World's Leading Sustainable Cities

Pelin Özoğlu*
Özgür Kuşkonmaz**
Gamze Karabacak***
Ayşe Ayçim Selam****

With increasing urbanization around the world, 4 billion people living in cities today are expected to reach upto 6.5 billion by 2050. In the meantime, this rapid increase in urbanization, will reveal the materiality of sustainability. In order to transfer the today's economic, environmental and social opportunities to future generations, sustainable solutions are applied to city managements. Sustainable city is a topic that has recently been followed by developed countries. It is sufficient to examine the investments made by these countries and their future plans in order to recognize the importance of sustainable city management. The significance of creating a livable city and environment for the present and future generations is also under the consideration of developing countries.

In order to evaluate cities according to sustainability criteria, Arcadis Sustainable Cities Index ranking system is used in this study. Arcadis ranks 100 worldwide cities according to their sustainability under 20 subheadings with 32 sub-indicators every year. Arcadis Sustainable Cities Index define social aspects of sustainable cities under People category, environmental aspects under Planet category and economic aspects under Profit category. People are evaluated using subheadings education, health, demographics, income inequality, affordability, work-life balance and crime. For Planet, energy, air pollution, greenhouse gas emissions, environmental risk, green spaces, waste management, drinking water and sanitation subheadings are used. Similarly, economy of sustainable cities is assessed using transport infrastructure, economic development, ease of doing business, connectivity, employment, and tourism subheadings.

The purpose of this study is to cluster and compare the sustainability of selected Arcadis cities around the world. Sustainability rankings of each sub-indicator will be used for the data of clustering application. K-means clustering algorithm will be applied to identify the clusters of cities. The clustering application will group similar cities in the same cluster providing group similarities and differences for each cluster. While positioning cities, deficiencies are expected to be determined for decision makers in city planning department of municipalities. Finally, Istanbul which has a rank 77 and sustainability of 45.9% will be compared with other cities in order to define the clear points to become a more sustainable city.

Keywords: Sustainable Cities, Arcadis Sustainable City Index, Clustering, k-means algorithm

* Marmara University, Turkey, pelinozoglu@gmail.com
**Marmara University, Turkey, ozgurkuskonmaz@gmail.com
***Marmara University, Turkey, gamze.karabacak@windowslive.com
****Marmara University, Turkey, aselam@marmara.edu.tr

Integrating the Streams as an Important Part of Urban Areas Into the Urban Decision Making Process

Emine Malkoc True*
Çiğdem Kılıçaslan**

Rivers are important linear ecosystems, which undertake ecological, social, cultural, economical, recreational functions while flowing through the urban areas. As they connect the urban areas, they affect the lives of the people while mostly adversely affected from the human activities and lose their natural structure. Because of the wrong urban planning decisions, in urban areas, they become as open channels that only water flows inside and their main ecological functions are discounted. In fact, there is a need for healthy planning and design projects which consider the river ecosystem and the people so the city together which means that they should be integrated into the urban decision making processes.

In this contexts, the aims of this study are to determine the problems related to the ecological, socio - cultural, land use, technical and governmental aspects of the Tabaklar Stream which flows in Urla Settlement of İzmir, Turkey, to find out the reasons for these problems and analyse if, and how, these problems effect people, the stream and the city and to offer suggestions for increasing the life quality and sustainability of the stream and its surroundings and for how to encourage the use of the stream as a public open space and integrate the stream to urban decision making process. Accordingly; the research method is composed of four main stages which are conceptual analysis, data collection, comparison and discussion, respectively. The relation between the Tabaklar Stream, people as users and the Urla Settlement are evaluated and analysis of the problems depending on the stream, city and people were made. Problems were evaluated according to the following aspects; ecological, socio - cultural, land use, technical - engineering and governance. The subheadings of aspects were coded between P1 - P19. The current state, which shows the problems and the targeted future about the stream - city - people are revealed, and proposals for decreasing the problems about the stream and its surroundings were made. Problems caused by the stream itself, people and the city on the stream are analysed and the effects of the problems on the stream caused by the stream, people and the city are scored from 1 to 3 (1 the least effect, 2 the average effect and 3 the highest effect). It was inspired from the gap analysis method to compare the current state (by revealing the problems based on the stream - city - people framework) and the targeted future (by revealing the goals). In this context, total scores were calculated once again in order to discover the future state of the study area after the recommendations were actualized. 'The Interaction Diagram' was produced and the interaction of the aspects of the current state and the targeted future were compared to see the gap between them and to make proposals for the planning and design processes of the stream, and to ensure the stream gained a more active role in the urban system.

Keywords: Stream, People, Decision - making processes, Urla Settlement, Türkiye.

*Assoc. Prof., Ege University, Faculty of Agriculture, Department of Landscape Architecture, eminemalkoc@hotmail.com

**Assoc. Prof., Adnan Menderes University, Faculty of Agriculture, Department of Landscape Architecture, c.kilicaslan@hotmail.com

Kentleşme ve Enerji Konusu

Özlem Şenol Açıer*

Kentçilik biliminin kamu yönetimiyle ilgisi yerleşme alanlarındaki mülkiyet hakkının kullanılması dolayısıyladır. Kent bilimin ilgili olduğu bir başka bilim dalı da ekonomidir. Kentbilim diğer taraftan coğrafya ile mimarlık ve mühendislik ile ilgilidir. Sosyoloji sosyal bilimlerin sonuçlarından faydalanmak suretiyle toplum olayları hakkında bağımsız bir yaklaşımla araştırmalar yaparak bilgi sağlar. Kent bilim tarihi ve sanat tarihi bilimiyle yakından ilgilidir.

Günümüzde dünya üzerindeki devletler incelenecek olursa görülecektir ki kentlerde yaşayan insan sayısı çok süratle artmaktadır. Kentlerde yaşayanların sayı olarak artmasının sonuçlarından bir tanesi yeni kentlerin kurulması diğeri de ülke yöneticilerinin kentlerde yaşayan nüfusun değişen ve farklılaşan ihtiyaçlarını karşılamak üzere idari ve hukuki önlemler almaya yönelmeleridir.

Kentleşmenin Tanımı ve Sınırlandırılması

Gelişmiş ve gelişmekte olan devletin belirlenmesinde esas alınan ölçülerden bir tanesi de yerleşme alanlarının durumudur. Kentler siyasi, fiziki ve fonksiyonel açılarından incelenebilirler. Fonksiyonel açıdan kentler ekonomik sosyal ve kültürel faaliyetlerin yapıldıkları yerleşme alanlarıdır.

Kentin çeşitli yönlerini gördükten sonra hangi yerleşme alanlarına hangi kriterleri kullanarak kent diyebileceğimiz konusunu inceleyelim. Kamu yönetimi açısından “yerleşme alanlarının idare statüsü”; istatistiki açıdan “nüfusun yoğunluğu ve nüfusun bileşimi”; sosyolojik açıdan “sosyolojik kurallara” dayanan kriterler kullanılmıştır. Kalkınma bakanlığı (devlet planlama teşkilatı) 20,000 kişinin yaşadığı yerleri kent olarak kabul etmektedir.

Diğer taraftan çevre ve şehircilik bakanlığı (bayındırlık ve iskan bakanlığı) bölge planlama dairesi de 10,000 kişilik yerleşme alanını kent olarak kabul eder. Ancak kentlerin nüfusları açısından sıralanmasında değişik nüfus miktarları aşağıdaki gibidir:

Kentler fonksiyonları, barındırdıkları nüfusları, fiziki sınırları, morfolojik yapıları ve geçirdikleri kronolojik safhalar açısından sınıflandırılırlar.

Kentleşme bir değişimdir. Kentleşme devletin ödevlerinde artışı gerektirir. Devletin kentleşme sebebiyle karşılaşacağı problemler ve görevler karmaşık ve teknik nitelikler taşırlar.

Gelişmekte Olan Ülkelerdeki Kentleşme Nedenleri

Klasik kentleşme nedenleri olarak; tarım tekniklerinin gelişmesi, çalışma olanakları, ulaşım tekniklerinin gelişmesi, coğrafi nedenler, hukuki ve siyasi nedenler, göç etme eğilimi sayılabilir. Çağdaş kentleşme nedenleri arasında ekonomik işbirliği toplulukları, serbest bölge uygulaması, yabancı işçiler, toplu taşımacılık alanındaki ilerlemeler sayılabilir.

Türk Kentlerinin Gelişmesi

Anadolu Türk Kentlerinin Tarihi Gelişmesi

Kent sözü karşılığında islamiyetin Türkler tarafından kabulünden önce “balık” sözü kullanılmaktaydı. Özellikle Göktürkler ve Uygurlar kente balık adını vermişlerdir. Daha sonraları XI. Yüzyılda Karahanlı Türkleri ile Oğuz Türklerinin balık kelimesi yerine “kend” sözünü kullandıklarını görüyoruz.

Cumhuriyet Döneminde Türkiye’de Kentleşme

Osmanlı imparatorluğu büyük bir başkente sahipti. Anadolu’nun kentli nüfusunun %40 ı burada

*Anadolu üniversitesi aöf iktisat fakültesi kamu yönetimi bölümü öğrenci 3.sınıf , Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Siyasi Bilimler Ve Kamu Yönetimi yüksek lisans öğrencisi Petrol ve doğal gaz mühendisi ozlemseolacer76@gmail.com

yaşıyordu. 17 - 18. yılda anadoluda kentlerde yaşayan nüfusun toplam nüfusa oranı % 8 ile 9 civarında iken 19. yy da bu oran % 25 e yükselmiştir. Türkiye cumhuriyetinin kurulması ve Ankara'nın başkent ilan edilmesiyle Anadolu'nun değişik kentlerinde sanayi tesislerinin kurulması, idari bölümlenmenin yeniden düzenlenmesi ve ulaşım ile ilgili yeni yatırımlar, kentleşmeyi etkileyen önemli faktörlerdir. Ülkemizdeki kentleşmeyle ilgili olarak TÜİK türkiye istatistik kurumu iki farklı değerlendirme yapmaktadır. Birinci ölçüt idari bölümlenmeyi esas alarak il ve ilçe merkezlerini kent-kent olarak kabul etmektedir. İkinci ölçüt ise 10,000 nüfusun üzerindeki yerleşim alanlarını kent-kent şeklinde nitelemektedir.

Günümüzde Kalkınma Bakanlığı (Devlet Planlama Teşkilatı) nüfusun 10 000 değil de 20,000 olmasını esas alarak kent-kent tanımına gitmektedir.

Cumhuriyet Döneminde Türkiye'de Kentleşme

1950 yılında hız kazanan kentleşme nüfusun büyük kentlerde yığılmasının başlıca sebebidir. Nüfus kentler arasında dengeli bir şekilde dağılmadığı için sosyal ve ekonomik yapı değişikliği ile ilgili sorunlara yol açmış kentlerle ilgili büyük yatırımları gerektirmiştir. Büyük kentlere göç ve hızlı kentleşme eğilimi sağlık, içme suyu, kanalizasyon, konut, ulaşım gibi alt yapı ihtiyaçlarının ve çevre kirliliğinin artmasına yol açmıştır. Bu da yönetimlerin mali kaynak ihtiyacı duymalarına sebep olmuştur.

Türkiye'de Kentleşme ve Sanayileşme

Türkiye'deki kentleşmenin sanayileşmeden çok büyük oranda etkilendiği bir gerçektir. Ancak kentleşme sanayileşme ile orantılı bir şekilde gelişmemiştir. Bunun sonucu olarak sanayileşmenin getirdiği yeni sorunlar ve ihtiyaçlar kentleşmeyi olumsuz etkilemiştir.

Kentleşmenin Etkileri ve Kent Planlaması Kentleşmenin Etkileri

Kalabalıklaşma maliyeti, kira ve arsa fiyatlarındaki artış, gecekondulaşma, maliyetlerin artışı, daha fazla yaşam alanı sağlaması, enerji etkinliğinin yükselmesi, etkili katı atık yönetim sistemleri, daha iyi sosyal olanaklar olarak sıralanabilir.

Kentleşmenin Çevre Ve Doğal Kaynaklar Üzerindeki Etkileri

Çevre kirliliği genel olarak insanların her türlü faaliyetleri sonucu suda, toprakta ve havada meydana gelen olumsuz gelişmelerle ekolojik dengenin bozulması ve böylece ortaya çıkan kötü koku, zehirlilik, radyasyon, gürültü, hava kirliliği ve arzu edilmeyen diğer sonuçlar olarak tanımlanabilir.

Kentleşmenin çevre üzerindeki tahribatı genellikle üç şekilde olmaktadır: Doğal yaşam alanlarının yerleşim alanlarına dönüşmesi, aşırı doğal kaynak çıkarımı ve tüketimi, atıkların dünya tabakaları üzerindeki etkisi

Kentleşme Enerjisi

Kentlerde enerji kullanımının yaygınlaştırılması ve artırılmasından önce doğa ve sağlık konuları önem arz eder. Doğa ile barışık temiz şehirlerimizde talep edilen enerjiler örneğin petrol tedarik edilmeli, her yere ulaştırılmalıdır.

Petrol hakkında genel olarak bilinenler nelerdir? Petrol milyonlarca yıl önce dünyanın oluşumu sırasında oluşmuştur. Kömüre benzer bileşik yapısında olup kömür gibi 500 metre derinlik civarında olmayıp genelde çok daha derinlerde 1500 2000 metre veya çok daha derinden çıkarılmaktadır. Tabii istisnalar hariç. Petrolce çok zengin olan kaliteli petrole sahip Suudi Arabistan'da petrol fazla derinde değildir, bazı yerlerde 500 metreden çıktığı için su gibi tabiri kullanılır. Dünyadaki petrolün %60'ının Orta Doğu'da olduğu bilinmektedir. Suudi Arabistan, İran, Irak, Kuveyt, B.A.E. en büyük rezerve sahip ilk on ülke arasında yer almaktadır. Son yıllarda Venezuela yeni keşfettiği petrol rezervleri ile 298 milyar varille ülke bazında değerlendirildiğinde Suudi Arabistan (265 milyar) ı geçmiştir. Kanada ise petrollü kumlarıyla (174 milyar varil) üçüncü sıradadır.

Bizim ülkemizde yerinde petrol 1,8 milyar, üretilebilir 0,25 milyar varil olup yok denilecek kadar küçük bir rakamdır, bu sebeple petrolümüz çok az, çok kalitesiz yani ağır petroldür. Başka bir deyişle petrol ihtiyacımızı dışardan karşılamaktayız. Başlıca iki hat olan Kuzey Irak ve Bakü'den Türkiye'ye petrol taşıma hatlarımızla bu ihtiyaç karşılanmaktadır. Bu arada LNG de alınmaktadır.

Yıllar önce ön çalışmaları yapılan nükleer santrallerin kurulumunda yaşanan gelişmeler umut vaat edicidir.

Urbanization and Energy

Özlem Şenol Açıer*

Urbanisation

It is because of the use of the right of ownership in the areas of urbanisation that are of interest to the public administration. Another science that interests urbanism is the economy. On the other hand, urbanism is related to geography. Another science that is related to urbanism is architecture and engineering. Sociology provides information by investigating social phenomena through an independent approach by taking advantage of the results of social sciences. Urban science is closely related to the history and art history. If the states around the world are examined today, it will be seen that the number of people living in cities is increasing very rapidly. One of the consequences of the increase in the number of inhabitants in the cities is the establishment of new cities, and the country administrators should take administrative and legal measures to meet the changing and differentiated needs of the urban population.

One of the measures based on the determination of the developed and developing state is the situation of the settlement areas. Cities can be examined from political, physical and functional angles. From a functional point of view, cities are the settlement areas where economic, social and cultural activities are performed. After we have seen the various aspects of the city, let us examine what criteria we can use for what settlement areas. "Administrative status of settlement areas" in terms of public administration; in terms of statistics "concentration of population and population composition"; sociological aspects are based on "sociological rules". The Ministry of Development (the State Planning Organization) accepts 20,000 (twenty thousand) people as places to live. On the other hand, the Ministry of Environment and Urban Planning (Ministry of Public Works and Settlement) accepts the settlement area of 10,000 people as the city. However, in terms of the population of cities, the different population amounts are as follows: Cities with a population of 10 000-50 000 Cities with a population of 50 000- 100 000 Cities with a population of 100 000 -1 000 000 Cities with a population over 1000 000 Cities are classified in terms of their functions, their presence, physical boundaries, morphological structures and chronological stages.

Urbanization is a change. Urbanization requires an increase in the state's homework. The problems and tasks that the state will face due to urbanization carry complex and technical qualities.

Before industrialization After industrialization Urbanization in developed countries Urbanization in developing countries

Causes of Urbanization in Developing Countries

Causes of Classical Urbanization As the reasons of classical urbanization; development of agricultural techniques, development of transportation techniques, geographical reasons, legal and political reasons, tendency to migrate. Causes of Contemporary Urbanization Among the causes of modern urbanization are economic cooperation communities, free zone implementation, foreign workers, and advances in public transport.

* Ankara Yıldırım Beyazıt University, Master of Science Program in Political Science and Public Administration

Development Of Turkish Cities

Historical Development of Anatolian Turkish Cities The word "fish" was used before the adoption of Islam by the Turks in response to the promise of the city. In particular, the Göktürks and Uighurs gave the city a name for fish. The next one is XI. We see that the Karahanids Turks and Oghuz Turks in the 19th century used the word "self" instead of fish. **Urbanization in the Period of the Republic of Turkey** The Ottoman Empire was a great representative. 40% of the urban population of Anatolia lived here. In the 17th and 18th centuries, the proportion of the population living in urban areas in the Anatolian cities was around 8% to 9%, while it increased to 25% in the 19th century. The establishment of republican Turkey and the establishment of industrial facilities in various provinces of Anatolia, Ankara was declared the capital, the reorganization of the administrative division of mania and new transport-related investments, are important factors affecting urbanization. Regarding urbanization in our country statistical agency Turkstat turkey serves two different assessment. The first criterion regards the provincial and district centers as city-city on the basis of administrative division. The second criterion describes the settlement areas above 10,000 population as city-city. Nowadays, the Ministry of Development (State Planning Organization) goes to the definition of city-city based on the fact that the population is not 10 000 but 20 000.

Urbanization in the Period of the Republic of Turkey Urbanization

which accelerated in 1950, is the main reason for population accumulation in large cities. Since the population is not distributed in a balanced manner among the cities, it has required large investments in cities that have caused problems related to social and economic structure change. The tendency of immigration and rapid urbanization in large cities has led to the increase of infrastructure needs such as health, drinking water, sewage, housing, transportation and environmental pollution. This has led governments to need financial resources.

Urbanization and industrialization in Turkey

The industrialization of urbanization in Turkey is the fact that a very large extent, are affected. However, urbanization has not developed in proportion to industrialization. As a result, the new problems and needs brought by the industrialists have adversely affected the urbanization.

Urgent Areas and City Planning

Effects of Urbanization

The cost of crowding can be listed as the increase in rent and land prices, slum dwelling, increase in costs, more living space, increase in energy efficiency, effective solid waste management systems, and better social facilities. **The Effects of Urbanization on Environment and Natural Resources** Environmental pollution can be defined as bad odor, toxicity, radiation, noise, air pollution, and other undesirable consequences, all of which are generally caused by the deterioration of ecological balance in adverse developments in the final water, soil and air. The destruction of the urban environment on the environment usually takes place in three forms: the transformation of natural habitats into settlements, the extraction

Türkiye’de Kırsal Alanlarda Yaşanan Nüfus Kaybının Tarımsal Üretim Üzerindeki Etkilerinin Nuts II Düzeyinde İrdelenmesi

Özdemir Sönmez*

Türkiye’de yasal, yönetsel ve istatistiki olarak henüz ortak bir kır/kent tanımı yapılamamaktadır. Ancak Türkiye’de istatistiki olarak TÜİK’in üretmekte olduğu kır/kent nüfusu hesapları kabul edilmektedir. TÜİK’in yayınladığı istatistiklere göre 1980 yılında Türkiye’de kır nüfusunun oranı %56.1 kırsal iken 2000 yılında bu oran %35.1’e, 2007’de %29.5, 2014 yılında ise %28’e gerilemiştir. Gelişmekte olan bir ülke olarak Türkiye’de, kırdan kente göç liberal politikalar doğrultusunda ivmeli ve plansız olarak şekillenmiş, bu durum kentlerde kentleşme ve çevre sorunlarına yol açarken, kırsal yerleşmelerde de nüfus yapısı, ekonomi ve sosyal yapıda pek çok değişikliğe neden olmuştur.

TÜİK Bitkisel Üretim verileri incelendiğinde 2017-2007 yılları arasında toplam tarım alanlarının %6 oranında azaldığı görülmektedir. İşletilen tarım alanları incelendiğinde ise, 2007 yılında ekilen tarım alanlarının toplam tarım alanlarına oranı %68 iken 2017 yılında bu oranın %66’ya gerilediği görülmektedir. Göç alan ve nüfus baskısının yaşandığı bölgelerde yapılaşma sebebi ile tarım alanları azalır iken, göç veren ve tarımsal aktivitenin baskın olduğu bölgelerde yaşanan nüfus kaybı nedeni ile işlenen tarım alanlarındaki değişim, önemli bir konu olarak karşımıza çıkmaktadır.

Bu makalenin amacı, işletilen tarım arazileri ile kırsal yerleşmelerde yaşanan nüfus kaybı, hanehalkı yapısı ve nüfusun yaş dinamiklerindeki değişimin işletilen tarım alanları arasındaki ilişkinin test edilmesidir.

Anahtar Kelimeler: Kırsal nüfus kaybı, göç, tarımsal üretim,

Evaluation of the Effects of Population Decrease in the Rural Settlements on Agricultural Production At Nuts II Level

Özdemir Sönmez*

In Turkey, a common urban/rural definition has not been determined in a legal, administrative or statistical manner. However, TurkStat's urban and rural population calculations are widely accepted. According to the statistics released by TurkStat, Turkey's rural population percentage declined from being 56.1% in 1980, to 35.1%, 29.5%, and 28% in years 2000, 2007 and 2014, respectively. As Turkey is a developing country, rural-to-urban migration is being happened in an accelerated and unplanned method, in the light of liberal policies. This has caused several environmental and urbanization problems, and changes in demographic, economic, and social structure in the rural settlements.

While examining the TurkStat Plant Production data between the years 2007-2017, it is seen that total agricultural land decreased by 6%. When cultivated agricultural lands are examined, it is observed that the ratio of cultivated agricultural lands to total agricultural lands declined to %66 from 68%, between 2007-2017. In areas that receive migration and pressure of population, decrease of agricultural lands because of urbanization, and in areas with dominant agricultural activity and migration, appears as a significant topic. Decrease of agricultural lands, in areas that receive migration and pressure of rising population, and change in cultivated agricultural lands because of decreasing population, in areas that have dominant agricultural activity and migration, have emerged as significant topics.

The aim of this article is to test the scientific relationship between the cultivated agricultural lands, population decline in rural settlements, and change in household structure and age dynamics of population.

Keywords: Loss of rural population, rural to urban migration, rural population dynamics, agricultural production

Kent Sağlığının Geliştirmesi Uygulamalarında İşbirliği ve Yerel Yönetimlerin Kentin Sağlık Yönetimindeki Rolü: Sağlığı Geliştiren Şehir Karesi

Mürsel Sabancı*

Sağlık alanı, günümüz dünyasında sadece bir bilim dalı olmanın yanı sıra çok disiplinli bir şekilde ve toplumu doğrudan ilgilendiren bir ağılar bütünü olarak ele alınmalıdır. Sağlık tanımı yalnızca fiziksel ve bedensel anlamda değil ruh, sosyo-ekonomik durum, siyasi, toplumsal, ahlaki ve manevi sağlığı da kapsamaktadır. Bu bağlamda hızla ilerleyen kentleşme sürecinde kent sağlığı tanımı ortaya çıkmıştır. Kentte yaşayan vatandaşların sağlığı, diğer bir tanımlama ile kamu sağlığı kent planlaması, yönetim, mevzuat, yaşam alanları ve yaşam kalitesi gibi birçok kavram açısından çok disiplinli bir yapıya etkide bulunmaktadır.

Kent planlaması, kent sağlığını etkileyen unsurlardan biri olan fiziki çevrenin düzenlenmesi ve sağlığa uygun hale getirilmesi başlığını kontrol eden ve şekillendiren bir kavram olarak önem arz etmektedir. Fiziki çevre, sosyal yaşamı oluşturacağı için, kent planlaması; ‘Kent Sağlığı’, ‘Kentli Sağlığı’ ve ‘Sağlıklı Kentler’ kavramlarının altyapısının oluşturulması için önemli bir etmendir. Tüm bunların yanı sıra şehrin stratejik planında bütün paydaşların şehrin sağlık ihtiyaçlarını görebilmesi, kavrayabilmesi ve buna göre uygulama geliştirebilmesi için sağlıkta işbirliği şarttır. Bu bağlamda şehrin yaşlı sayısı ve durumu, kronik rahatsızlıklar ve temel sağlık ihtiyacına yönelik kentin yönetim aktörlerinin devreye girmesi ve çalışma yapması gerekliliği ortaya çıkmıştır.

Bu çalışma, yerel yönetim ve işbirliği özelinde kent sağlığına yönelik yapılan çalışmaları ve etkilerini görmeyi amaçlamaktadır. Bu amaçla Karesi bölgesinde yaşayan vatandaşlara yönelik Karesi Belediyesi ve Karesi Kent Konseyi temelinde sağlıkla ilgili sektörel işbirliği, kanaat önderleri ve sağlık kurumları işbirliği ile gerçekleştirilen “Sağlığı Geliştiren Şehir Karesi” Projesi ile ilgili ön araştırma, proje detayları ve projenin kent sağlığına etkisi yönünde detaylı bir inceleme yapılmıştır. İnceleme sonucunda proje kapsamında yer alan Karesi Halk Sağlığı Günleri içerisindeki Sağlık taraması faaliyetleri, Sağlık Eğitimleri, Bilinçlendirme Faaliyetleri, Tedaviler, Medikal Malzeme Destekleri, Paneller, Sempozyumlar ve Konferansların ve bu kapsamda yer alan diğer tüm uygulamaların detayları tüm açıklığıyla ortaya konulmuş, yapılan memnuniyet araştırmasında olumlu sonuçlar elde edilmiştir. Çalışma çerçevesinde öncelikli grupları belirleyecek değişkenler haricinde diğer demografik değişkenlere bakılmaksızın bölgede ihtiyaç bulunan tüm hanelere tarama uygulanmış, tedavi ve malzeme desteği gibi çalışmalar öncelik sırasına göre sağlanmaya devam etmektedir. Çalışma içerisinde projede yer alan sempozyumlardan, Uluslararası Termal Sağlık Sempozyumu, Geriatri Sempozyumu, Düşmeye Çok Yönlü Bakış Sempozyumu gibi Karesi Belediyesi ev sahipliğinde tamamlanan sempozyumların sonuç raporlarından da içeriklere yer verilmiştir. Çalışma sonucunda kent sağlığı ve kentli sağlığının önemi bir kez daha ortaya konmuş ve yerel yönetimlerin bu konuda yapması gerekenleri daha doğru yapabilmeleri ve atacakları adımlarda neleri tercih etmeleri gerektiğine yönelik birçok öneri sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: kent sağlığı, sağlıkta işbirliği, sağlık yönetimi, karesi belediyesi, sağlığı geliştiren şehir karesi

*Karesi Belediyesi Başkan Yardımcısı Karesi Belediyesi Eski Kuyumcular Mah. Yeşilyol Sokak, No:5 Karesi, Balıkesir, Türkiye
murselsabanci@hotmail.com

Cooperation in City Health Promoting Practice and the Role of Local Governments in Health Management of City: A Health Promoting City Karesi

Mürsel Sabancı*

The field of health should be considered as a multidisciplinary and as a network of societies directly concerned with the society, as well as being a field of science in today's world. The definition of health includes not only physical and bodily sense but also spirit, socio-economic status, political, social, moral and spiritual health. In this context, the definition of urban health emerged in the rapidly progressing urbanization process. The health of the citizens living in the city has a multi-disciplinary structure in terms of many other concepts such as public health, city planning, management, legislation, habitats and quality of life.

Urban planning is important as a concept controlling and shaping the heading of organizing and adapting the physical environment which is one of the elements affecting the urban health. For the physical environment, social life, urban planning; 'City Health', 'Urban Health' and 'Healthy Cities' is an important sign for the establishment of the infrastructure. In addition to all of these, cooperation in health is essential for all stakeholders in the city's strategic plan to be able to see and understand the health needs of the city and to develop practices accordingly. In this context, the city's management actors for the elderly population and the situation, chronic illnesses and basic health needs of the city have come into play and the necessity has emerged to work on that.

The aim of this study is to see the effects of the studies and local governance and cooperation on urban health. For this purpose, preliminary research, the projects related to health, sectoral cooperation, opinion leaders and health institutions on the basis of Karesi Municipality and Karesi City Council for citizens living in Karesi district and a detailed examination on the effect of the project on the health of the city were made. As a result of the examination, the details of the health screening activities, health training, awareness raising activities, treatments, supporters of medical materials, panels, symposiums and conferences and all other applications in this scope have been put forward with full clarity in the Karesi Department of Public Health Days and the results were obtained. Regardless of the demographic variables that will determine the priority groups in the study framework, all the places which need help in the region were scanned, and the work such as treatment and material support continues to be provided according to the priority order. The conclusions of the symposiums, which were completed with the hosting of the Karesi Municipality, such as the International Thermal Health Symposium, the Geriatric Symposium, and Düşmeye Çok Yönlü Bakış Symposium, were also included in the study.

As a result of the study, the urban health and importance of urban health have been revealed once again, and many suggestions have been made regarding how local governments can perform better on these issues and what they need to do in this issue and what they should consider for the steps that they will take.

Keywords: city health, cooperation in health, health management, Karesi municipality, health-promoting city-Karesi

* Karesi Municipality Vice President Karesi Municipality Eski Kuyumcular Mah. Yeşilyol Sokak, No:5 Karesi, Balıkesir, Türkiye
murselsabanci@hotmail.com

Bir Tıp Fakültesi Öğrencilerinde Vücut Kitle İndeksi, Beslenme Niteliği ve İlişkili Faktörlerin Değerlendirilmesi

Suzan Çelik*

Pınar Ay**

Binnur Okan Bakır***

Seyhan Hidiroğlu****

Melda Karavuş*****

Giriş ve Amaç : Obezite, yüksek kolesterol ve kan şekeri, düşük meyve ve sebze tüketimi; bulaşıcı olmayan hastalıkların önde gelen risk faktörleri olarak tanımlanmaktadır[1, 2]. Bu çalışmada, İstanbul'da bir tıp fakültesinde okuyan öğrencilerde kiloluluk/obezite düzeyleri ve beslenme niteliklerinin değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Çalışmada, kiloluluk/obezite düzeyleri ve beslenme nitelikleri ile sosyodemografik değişkenler arasındaki ilişkinin de incelenmesi hedeflenmiştir.

Yöntem: Kesitsel olarak planlanan bu araştırmanın evrenini, tıp fakültesinde 1-2 ve 3. sınıflara kayıtlı olan 587 öğrenci oluşturmaktadır. Örnek büyüklüğü 276 öğrenci olarak hesaplanmıştır. Örnek, sınıflara göre tabakalandırılarak rastgele olarak seçilmiştir. Katılımcıların beden kitle indekslerinin değerlendirilmesi amacıyla boy ve kilo ölçümleri yapılmıştır. Vücut kitle indeksi (VKİ), vücut ağırlığının (kg), boy uzunluğunun karesine (m²) bölünmesiyle elde edilmiş ve <18,5 zayıf, 18,5-24,9 normal, 25,0-29,9 fazla kilolu ve ≥30,0 ise obez olarak sınıflandırmıştır[3]. Beslenme alışkanlıkları için katılımcıların son 24 saatte tükettikleri tüm gıda ve içecekleri günlük şeklinde porsiyonlarıyla birlikte yazmaları istenmiştir. Öğrencilerin besin tüketim kayıt analizleri sonucunda Sağlıklı Beslenme İndeksi (SBI) skorları hesaplanmıştır. Toplam 100 puan üzerinden değerlendirilen SBI skoru; 0-50 puan arası "kötü", 51-80 puan arası "orta ya da iyileştirme ihtiyacı olan", >80 puan ise "iyi" olarak nitelendirilmiştir[4]. Sosyodemografik değişkenler anket ile belirlenmiştir. Kategorik değişkenlerin karşılaştırılması amacıyla ki-kare ve Fisher testleri kullanılmıştır. Çok değişkenli analizler için lojistik-regresyon uygulanmıştır.

Bulgular: Örneklemden 276 öğrenciden 225'i (katılım oranı: %81,5)'i çalışmaya katılmıştır. Ortanca SBI skoru 50,5 iken en düşük skor 20,7 ve en yüksek skor 73,2 olmuştur. Öğrencilerin SBI'ne göre, 106'sının (%47,1) kötü (erkeklerin %52'si, kadınların %43,1'i), 119'unun (%52,9) orta ya da iyileştirmeye ihtiyacı olan (erkeklerin %48'i, kadınların %56,9'u) nitelikte beslendiği saptanmıştır. Hiçbir öğrenci SBI skoruna göre iyi nitelikte beslenmemektedir. Çok değişkenli analizlerde SBI ile sosyodemografik değişkenler arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır. Ölçümleri yapılan 214 öğrenciden 7'si (%3,3) zayıf, 129'u (%60,3) normal, 62'si (%29,0) fazla kilolu, 16'sı (%7,5) ise obez olarak saptanmıştır. Çok değişkenli analizlerde cinsiyet VKİ için tek önemli belirleyici olmuştur, erkeklerde fazla kilolu ya da obez olma oranı kadınlara göre fazladır (OR=2,9, %95GA=1,6-5,1, p<0,0001).

Tartışma ve sonuç: Tıp fakültesi öğrencilerinin hiçbirinin iyi nitelikte beslenmiyor olması dikkat çekicidir. Kadın öğrencilerin dörtte biri, erkeklerin ise yarısının fazla kilolu ya da obez olduğu bulunmuştur. Sağlıklı beslenmeyi desteklemek ve obeziteyi önlemek için tüm öğrencileri kapsayacak müdahalelerin hayata geçirilmesi gerekmektedir. Öğrencilerin, zamanlarının büyük bir kısmını geçirdikleri kampüste ve yurtlarda sağlıklı, güvenilir ve ucuz gıdalara ulaşımı sağlanmalı ve teşvik edilmelidir.

Anahtar Kelimeler: Üniversite öğrencileri, sağlıklı beslenme, vücut kitle indeksi, obezite

Kaynaklar

1. World Health Organization., Global health risks: mortality and burden of disease attributable to selected major risks. 2009.
2. TC Sağlık Bakanlığı. and H.M. Müdürlüğü, Başkent Üniversitesi, Ulusal Hastalık Yükü ve Maliyet Etkililik Çalışması. Hastalık Yükü Final raporu, Ankara, 2007.
3. World Health Organization. BMI classification. [cited nisan 2017; Available from: http://apps.who.int/bmi/index.jsp?introPage=intro_3.html.
4. Guenther, P.M., J. Reedy, and S.M. Krebs-Smith, Development of the healthy eating index-2005. Journal of the American Dietetic Association, 2008. 108(11): p. 1896-1901.bu konuda yapması gerekenleri daha doğru yapabilmeleri ve atacakları adımlarda neleri tercih etmeleri gerektiğine yönelik birçok öneri sunulmuştur.

*Pendik İlçe Sağlık Müdürlüğü, Uzm. Dr., İstanbul

**Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi, Halk Sağlığı AD, Prof. Dr., İstanbul

***Yeditepe Üniversitesi Beslenme ve Diyetetik Bölümü, Yrd. Doç., İstanbul

****Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi, Halk Sağlığı AD, Doç. Dr., İstanbul

*****Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi, Halk Sağlığı AD, Prof. Dr., İstanbul

Evaluation of the Body Mass Index, Feeding Quality and Related Factors in a Medical Faculty Student

Suzan Çelik*

Pınar Ay**

Binnur Okan Bakır***

Seyhan Hidiroğlu****

Melda Karavuş*****

Introduction and aim: Obesity, high cholesterol and blood sugar, low fruit and vegetable consumption; are defined as risk factors in front of noncommunicable diseases. In this study, it was aimed to evaluate the weight / obesity levels and nutritional qualities of students who study in a medical faculty in Istanbul. In the study, it was aimed to examine the relationship between weight / obesity levels and sociodemographic variables and nutritional qualities.

Method: This cross-sectional study consisted of 587 students enrolled in the faculties 1-2 and 3 in the faculty of medicine. The sample size is calculated as 276 students. The sample was selected randomly, stratified according to classes. Height and weight measurements were made to evaluate the participants' body mass indexes. Body mass index (BMI) was obtained by dividing body weight (kg) by body length (m²) and was <18.5 weak, 18.5-24.9 normal, 25.0-29.9 overweight and over 30 are classified as obese [3]. For eating habits, participants were asked to write down all the food and drinks they consumed in the last 24 hours, along with their portions in a daily format. Healthy Nutrition Index (HNI) scores were calculated as a result of the nutrition consumption record analysis of the students. According to the HNI score, which is evaluated on the total 100 points, it is defined as "bad" between 0-50 points, "moderate or improvement need" between 51-80 points, and "good" as > 80 points. Sociodemographic variables were determined by questionnaire. Chi-square and Fisher tests were used to compare categorical variables. Logistic-regression was applied for multivariate analyzes.

Results: 225 of the 276 students in the sample (participation rate: 81.5%) participated in the study. The median HNI score was 50.5 while the lowest score was 20.7 and the highest score was 73.2. According to the HNI score of the students, 106 (47.1%) were worse (52% of males, 43.1% of females), 119 (52.9%) were moderate or requiring improvement (48% of males, 56,9% of females). No student is well fed according to the HNI score. In multivariate analyzes, there was no significant relationship between HNI and sociodemographic variables. Of the 214 students who were measured, 7 (3.3%) were weak, 129 (60,3%) were normal, 62 (29,0%) were overweight and 16 (7,5%) were obese respectively. In multivariate analyzes, gender was the only significant predictor of BMI, with males being overweight or obese more than females (OR = 2.9, 95% GA = 1.6-5.1, p <0.0001).

Discussion and Conclusion: It is noteworthy that none of the students of the Faculty of Medicine are of good quality. A quarter of the female students and half of the male students were found to be overweight or obese. In order to support healthy eating and prevent obesity, the interventions to cover all students need to be passed on. In the campus and dormitories where students spend most of their time; healthy, reliable and cheap food transportation should be provided and promoted.

Key words: University students, healthy nutrition, body mass index, obesity

References

1. World Health Organization., Global health risks: mortality and burden of disease attributable to selected major risks. 2009.
2. TC Sağlık Bakanlığı. and H.M. Müdürlüğü, Başkent Üniversitesi, Ulusal Hastalık Yükü ve Maliyet Etkililik Çalışması. Hastalık Yükü Final raporu, Ankara, 2007.
3. World Health Organization. BMI classification. [cited nisan 2017; Available from: http://apps.who.int/bmi/index.jsp?introPage=intro_3.html.
4. Guenther, P.M., J. Reedy, and S.M. Krebs-Smith, Development of the healthy eating index-2005. Journal of the American Dietetic Association, 2008. 108(11): p. 1896-1901.

*Pendik District Health Directorate, Department of Public Health Department, Exp. Dr., Istanbul

**Marmara University Faculty of Medicine, Department of Public Health Department, Prof. Dr., Istanbul

***Yeditepe University Department of Nutrition and Dietetics, Assist. Assoc., Istanbul

****Marmara University Faculty of Medicine, Department of Public Health Department, Assoc. Dr., Istanbul

*****Marmara University Faculty of Medicine, Department of Public Health Department, Prof. Dr., Istanbul

Effects of Migration from Rural to Urban on Women's Health

Belgin Oral*
Fevziye Çetinkaya**

Aim

The aim of this study which is conducted as based on the literature is to examine the causes of women migration and effects of these migrations on women health in the migration emerging from rural to urban in our country.

Method

The review was written by the researchers between 01.11.2017 - 04.01.2018 using scientific literature and literature review. The literature on migrations was first searched, and information about migration and reasons for migration from the rural to urban was obtained. Women's immigration reasons and these reasons' impact on women's health were assessed. The text was created on the subject by utilizing official publications such as Turkish Statistical Institute (TUIK) and World Health Organization (WHO).

Results

Migration; is a universal definition of moving to another place for many different reasons. While among the reasons for migration, famine, natural disasters and wars are leading before the industrial revolution, nowadays economic, political and sociocultural reasons come to the forefront. For reasons of migration, marriage immigration which are defined as related immigration and familial reasons become ahead; economic, health and educational migrations are also seen. Internal migration is defined as "Movement in a country for the purpose of settlement from one place such as region, city, town, and village".

Due to the effects of these intensive migrations made to the cities, the population of the cities has increased very rapidly, the population structure has changed and many underground cities such as infrastructure, employment, housing and accommodate this fast flowing population have been inadequate and as a result they have become crooked settlement life, unemployment, low wage employment, social insecurity and many other problems brought together. Difficulties in migrants providing harmony living with the settlements they migrated to have caused problems to increase.

The most frequently encountered health problems in women who have migrated in our country; infectious diseases, female reproductive health, nutritional disorders, psychological problems, and violence. Women's reproductive health effects of internal migration in Turkey can be observed as family planning, inadequate prenatal and postnatal care, unwanted pregnancies, frequent births, sexually transmitted diseases. In migrating individuals, psychological disorders as well as physical discomfort can be seen frequently. In addition to repression, caused by the migration, displacement, separation from the place where they live; during the social adaptation process decomposition, exclusion, and discrimination that women face in their place of residence also complicate the adaptation of the migrants. All individuals are influenced by migration at different levels and in different directions. The social and familial role that women have in these risk groups is a fact that they constitute the most important community in terms of ensuring and sustaining social welfare and health level in the society.

* Research Assistant, Erciyes University, Medical Faculty, Department of Public Health Department
** Professor Dr, Erciyes University, Medical Faculty, Department of Public Health Department

Conclusion

Migrant individuals, especially women, are at higher risk for health than other groups. By giving information about health development to immigrant women and make them gain attitudes about this is also very important in terms of the planning health services to be given to these people in terms of protecting and maintaining the health of immigrant women and their families. Supportive programs such as health training for migrated women, provision of new jobs and social adaptation projects that can provide economic development can also be a fact that migration can improve the effects on women's health in a good way

Tıp Fakültesi Öğrencilerinin Küresel Isınma, İklim Değişikliği ve Sonuçları İle İlgili Bilgi Durumları ve Farkındalıkları

S. Erhan Deveci*

Osman Kurt **

Edibe Pirinççi ***

A. Ferdane Oğuzöncül ****

Giriş- Amaç: Özellikle sanayi devriminden sonra başlayan ve günümüzde de hızla artan kontrolsüz endüstrileşme, doğal çevrenin tahribatı, yapay enerji kaynaklarının kullanımında artma ekolojik dengeyi bozmakta, küresel ısınma ve iklim değişikliği (KİİD) ile sonuçlanmaktadır (1, 2). Bu çalışmada Fırat Üniversitesi Tıp Fakültesi Öğrencilerinin KİİD ve sonuçları konusundaki bilgi durumlarının ve farkındalıklarının değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Sonuçlar Tıp Fakültesi öğrencilerinin konu ile ilgili eğitimlerinin planlanmasında yardımcı olabilecek, KİİD ve sonuçları konusunda farkındalık yaratabilecektir.

Gereç- Yöntem: Kesitsel tipte olan bu araştırmanın evrenini Fırat Üniversitesi Tıp Fakültesi 1, 3 ve 6. sınıf öğrencileri (455 kişi) oluşturmuş, örneklem seçilmeden evrenin tümüne ulaşılması hedeflenmiştir. Ekim-Aralık 2017 tarihlerinde öğrencilerin 404'üne ulaşılarak (cevaplılık oranı %88.8), araştırmacılar tarafından literatür kaynaklı (1, 3-9) olarak hazırlanmış bir anket direkt gözlem altında uygulanmıştır. Anket sosyodemografik özellikler, KİİD ile ilgili bilgi ve farkındalığın değerlendirildiği sorulardan oluşmaktadır. Küresel ısınma için sorulan bilgi sorularına yapılan puanlamadan alınabilecek puan aralığı 0-30'dur. İstatistiksel değerlendirmelerde değişkenlerin özelliklerine göre yüzde, ortalama, t testi ve One-Way ANOVA testleri kullanılmıştır. Ortalamalar standart sapma ile birlikte verilmiş ($\text{ort} \pm \text{SS}$), $p < 0.05$ istatistiksel anlamlılık olarak kabul edilmiştir

Bulgular: Araştırma kapsamına alınan öğrencilerin %53.5'i kadın, %46.5'i erkek olup, yaş ortalaması 21.37 ± 2.85 'tir (min:17, maks:44). Öğrencilerin %32.7'si birinci, %32.2'si üçüncü, %35.1'i altıncı sınıftadır. Küresel ısınma bilgi puan ortalaması 26.15 ± 2.88 'dir (min:14, maks:30). Sınıf yükseldikçe puan ortalamasının düştüğü ($F:6.185$, $p:0.002$), kadınların bilgi puanının daha fazla olduğu bulunmuştur ($t:3.317$, $p:0.001$). Mezun olunan lise, anne-baba eğitimi, üniversite öncesi okulda ya da okul dışı çevre eğitimi alma durumu ile bilgi düzeyi arasında ilişki saptanmamıştır ($p > 0.05$). Öğrencilerin %4.5'i herhangi bir çevre kuruluşuna üyeliği olduğunu, %14.4'ü çevre ile ilgili aktivitelere katıldığını belirtmiş, %79.5'i ise çevre ile ilgili derslerin gerekliliğini savunmuştur. KİİD'ye neden olabilecek etkenler arasında "çok etkili" olduğu düşünülenlerin ilk üçü, fosil yakıt tüketiminin artması (%80.1), ormanların yok olması (%78) ve hava kirliliği (%78) olarak sayılmıştır. Öğrencilerin %12.5'i iklim değişikliğini engellemeye yönelik aktiviteleri sağlıkla ilişkilendirmemiştir. Küresel ısınma ile ilgili en fazla yanlış cevap verilen önerme (%30) sera gazı etkisi olmuştur. Öğrencilerden KİİD ve sağlık sonuçları ile diğer sonuçları hakkında bilgisini yeterli bulanların oranı %16.3 iken, daha fazla bilgi edinmek isteyenlerin oranı %75.5'tir.

Sonuç: Tıp Fakültesi öğrencilerinin küresel ısınma ile ilgili bilgi düzeyleri yüksek bulunmuştur. Ancak KİİD ile sağlık sorunlarının ilişkilendirilmesi konusunda bilgi, yine çevre ile ilgili aktivitelere duyarlılık eksiklikleri mevcut olup, KİİD ve sonuçları ile ilgili bilgilerinin çoğunlukla yetersiz bulmakta ve bilgi edinmeye isteklidirler. Bu araştırmanın yapıldığı çalışma grubu ve diğer genç gruplarda KİİD ile ilgili eğitim programları faydalı olacaktır.

Anahtar Kelimeler: Tıp Fakültesi, Küresel Isınma, İklim Değişikliği

Kaynaklar

1. Aksan, Z. ve Çelikler, D. (2015). Küresel Isınma İle Mücadele Hakkında İlköğretim Öğretmen Adaylarının Algı ve Görüşleri. Akademik Bakış Dergisi, 48, 207-222.
2. Demircioğlu, G. ve Demircioğlu, H. (2015). Trabzon Halkının Küresel Isınmaya Yönelik Bilgi ve Farkındalık Düzeylerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi. Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi, 4(2), 248-259.
3. Tetik, N. ve Acun, A. (2015). Turizm Öğrencilerinin Küresel Isınma ve İklim Değişikliği Algısı ve Görüşleri. The Journal of International Social Research, 8(41), 1459-1476.
4. Temelli, A., Kurt, M. ve Keçeci Kurt S. (2011). İlköğretim Öğretmenlerinin Küresel Isınmaya İlişkin Görüşleri. Kuramsal Eğitimbilim Dergisi, 4(2), 208-220.
5. Freije, AM., Hussain, T. ve Salman, EA. (2017). Global Warming Awareness Among the University of Bahrain Science Students. Journal of the Association of Arab Universities for Basic and Applied Sciences, 22, 9-16.
6. Pandve, HT. ve Raut, A. (2011). Assessment of Awareness Regarding Climate Change and Its Health Hazards Among the Medical Students. Indian J Occup Environ Med, 15(1), 42-45.
7. Xiao, J., Fan, W., Deng, Y., Li, S. ve Yan, P. (2015). Nurses' knowledge and attitudes regarding potential impacts of climate change on Department of Public Health in central of China. International Journal of Nursing Sciences, 3, 158-161.
8. Polivka, BJ., Chaudry, RV. ve Crawford, JM. (2012). Department of Public Health Nurses' Knowledge and Attitudes Regarding Climate Change. Environmental Health Perspectives, 120(3), 321-325.
9. Akerlof, K., DeBono, R., Berry, P., Leiserowitz, A., Roser-Renouf, C., Clarke, KL., ... Maibach, EW. (2010). Public Perceptions of Climate Change as a Human Health Risk: Surveys of the United States, Canada and Malta. Int J Environ Res Public Health, 7(6), 2559-2606.

Knowledge and Awareness of Medical Faculty Students About Global Warming, Climate Change and Their Consequences

S. Erhan Deveci*
Osman Kurt **
Edibe Pirinçci ***
A. Ferdane Oğuzöncül ****

Aim and Background

The uncontrolled industrialization that started particularly after the industrial revolution and have increased rapidly nowadays, leads to degradation of the natural environment, an increase in the use of artificial energy resources, distortion in ecological balance that eventually results in global warming and climate change (1, 2).

In this study, it was aimed to investigate and evaluate the knowledge and awareness of the students of the Firat University Faculty of Medicine on global warming, climate change and its consequences. These outcomes will help the Faculty of Medicine students plan for their relevant training and raise their awareness of global warming, climate change and its consequences.

Material - Method

The population of this cross-sectional research consist of first, third and sixth grade students of Firat University Faculty of Medicine (455 persons) and it was aimed to reach to the whole population without choosing a sample. A questionnaire prepared by researchers, based on literature (1, 3-9) was applied under direct observation by reaching 404 students (response rate 88.8%) during October-December 2017.

The sociodemographic characteristics of the questionnaire consist of the questions about the knowledge and awareness of the global warming and climate change. The range of points taken from the scoring of information questions asked for global warming is 0-30. Percentage, mean, t-test and One-Way ANOVA tests were used according to the characteristics of the variables in the statistical evaluations. Means were given with standard deviation (mean \pm SD) and $p < 0.05$ was accepted as statistical significance.

Results

53.5% of the students are female, 46.5% are male and the mean age is 21.37 ± 2.85 (min: 17, max: 44). 32.7% of the students are first, 32.2% are third and 35.1% are sixth grade. The global warming knowledge point mean is 26.15 ± 2.88 (min: 14, max: 30). It was found that the knowledge score of global warming decreased as the class increased ($F:6.185$, $p:0.002$), and the female knowledge score was higher ($t:3.317$, $p:0.001$). No relationship was found between high school, parents' education, pre-university school or out-of-school environment education and knowledge level ($p>0.05$). 4.5% of the pupils stated that they were a member of some certain environmental organization, 14.4% stated that they participated in environmental activities, and 79.5% defended the necessity of environment related courses. The very first three factors that were considered to be "quite effective" among the factors that could cause the KIID were listed as fossil fuel consumption increase (80.1%), forest destruction (78%) and air pollution (78%). 12.5% of the pupils have not associated a link between health and the activities to prevent climate change. The argument receiving the biggest number of inaccurate answers considering the global warming was greenhouse effect (30%). 16.3% of the students found that they had enough knowledge about the global warming, climate change and the health outcomes and other consequences, while 75.5% wanted to know more.

Conclusion

As a result, knowledge level of medical school students about global warming were found to be high. However, there is a lack of knowledge about relation between global warming and climate change with health problems, a lack of sensitivity for environment-related activities, nevertheless they often find their knowledge about global warming, climate change and its consequences to be inadequate and are willing to obtain information. Educational programs related to global warming and climate change will be useful in this study group and other groups of young people.

Key Words: Medical Faculty, Global Warming, Climate Change

Prof. Dr. Firat University Faculty of Medicine Department of Department of Public Health edevceci23@gmail.com
Araş. Gör. Dr. Firat University Faculty of Medicine Department of Department of Public Health drkurtosman@gmail.com
Prof. Dr. Firat University Faculty of Medicine Department of Department of Public Health epirincci@firat.edu.tr
Doç. Dr. Firat University Faculty of Medicine Department of Department of Public Health aferdane@gmail.com

Rehber Eczanelerin Halk Sağlığı Üzerine Etkileri

Gülbin Özçelikay*
Çiğdem Tekin**

Giriş

Bu çalışmada Türk Eczacıları Birliğinin Nisan 2015 tarihinde, Türkiye de serbest eczane uygulamalarının güçlendirilmesi amacıyla başlatılan “Rehber Eczanem” projesinin halk sağlığı üzerine etkileri tartışılacaktır. Bilgi çağının başlaması ve bilgiye ulaşımın oldukça kolaylaşması sonrası yıllardır süregelen alışkanlıkları olan sistemler de birer birer bu değişim dalgasının bir parçası olmaya başlamışlar ve son yıllarda hızlı gelişen teknoloji dalgasından serbest eczanelerde etkilenmişlerdir.

Her geçen gün hızla sağlık hizmetleri ile insanların sağlık hizmetlerine bakışı ve beklentisi değişiyor ve bunlara paralel olarak da eczacılık hizmetleri ve eczaneler de bu değişime ayak uydurmaya çalışmaktadırlar. Bu değişim dalgasının sonunda eczacılar da ya bu değişimi sağlamak için ise bir yenilik sunmak ya da eczanelerine bir bir kapatmak zorunda kalacaklardı. Türk Eczacıları Birliğinin “Rehber Eczanem” projesi bu soruna çözüm olarak görülmektedir.

Yöntem

Bu araştırma tanımlayıcı derleme bir çalışmadır. Çalışmanın materyalini, halk sağlığının korunması ve geliştirilmesinde eczacının potansiyelini gözler önüne serecek olan Rehber Eczanem Projesi ile ilgili olarak literatürden derlenen bilgiler oluşturmaktadır.

Bulgular

Rehber Eczanem Projesi, Uluslararası Eczacılık Federasyonu (FIP) tarafından da desteklenen ve günümüzde; Birleşik Krallık, İrlanda, Avusturya, Portekiz, Hırvatistan, Karadağ, Hindistan gibi pek çok ülkede model olarak uygulanmakta ve dünyada giderek yaygınlaşmaktadır.

Proje, eczacının asli işlevi olan nitelikli ilaç hizmeti yanında hasta takibi ve hasta güvenliği sorumlusu olarak işlevlerinin genişletilmesi yönündeki gelecek vizyonunun bir parçası olarak; Eczacıların sağlık bakım ekibi içerisinde vazgeçilmez bir sağlık profesyoneli olma vasfına kavuşmasını, Eczanelerin sağlık sisteminin kilit unsuru olarak sürekliliğini korumasını sağlama amacı güden yenilikçi bir modeldir. Bu modelin üstünlüklerinden bazıları aşağıda sayılabilir.

Sürekli Mesleki Gelişim (SMG/CPD) felsefesini temel alan bu eğitim modeli, yetkinlik bazlı (uygulamaya yönelik) mesleki gelişim sürecini destekleyecek.

- Toplumun ve karar vericilerin eczacılık hizmetinin kalitesine olan güvenini ve eczacıların sistem içerisindeki önemini artıracak.
- Halk sağlığını ve kamu yararını üst düzeye yükseltecektir.

Rehber Eczanede, hastalar için eczanesinde hizmet verdiği temel konuya ilişkin sürekli eğitim alan bir eczacı bulunacak. Eczanelerde özel görüşme alanları olacak ve bu alanlarda kişi hastalığı ve kullandığı ilaçlar hakkında danışmanlık hizmeti alabilecek. Veriler kayıt altına alınabilecek ve istenildiği zaman hekime bir dosya halinde sunularak mesleki işbirliğini artıracak. Eczacı tarafından, hastalığı tedaviden ziyade hasta olmamayı sağlayacak önlemler sunulacaktır.

Anahtar kelimeler: Rehber eczane, eczacı, politika

*Ankara Üniversitesi Eczacılık Fakültesi Eczacılık İşletmeciliği
** İnönü Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu

Guide Pharmacies and their Effects on the Public Health

Gülbin Özçelikay*
Çiğdem Tekin**

Introduction

In this study the history of the Turkish Pharmacists Association through April 2015, Turkey has started to strengthen their pharmacy practice "Guide My Pharmacy" project will be discussed the effects on public health.

With each passing day, the view and expectation of people's health services change rapidly with health services, and in parallel with this, pharmacy services and pharmacists are trying to keep up with this change.

At the end of this wave of change, pharmacists would either have to innovate to provide this change, or they would have had to close one of their pharmacies. The "Pharmacy Guide" project of the Turkish Pharmacists' Association is seen as a solution to this problem.

Method

Survey forms prepared for pharmacists who provide the material of this study with qualification in the guidance pharmacy project will be implemented using the face-to-face survey method.

Results

The Guide Pharmacies Project, supported by the International Federation of Pharmacy (FIP), It is implemented in many countries such as the United Kingdom, Ireland, Austria, Portugal, Croatia, Montenegro, India, and is becoming increasingly widespread in the world.

The project is part of a vision for the future pharmacist expansion of functions as well as patient care and patient safety, as well as quality drug services that are essential functions;

It is an innovative modality that aims to ensure that pharmacists become an indispensable health care professional in the health care team and that the health system of pharmacies maintains the continuity of Department of Public Health as a key element.

*Department of Pharmacy Management, Faculty of Pharmacy, Ankara University
** Department of Home Care Services, Health Vocational School, Inonu University

Kentleşme, İnsan ve Değişen Değerler

Hatice Öner Altıok*
E.Didem Evcı Kiraz**

Kentleşme, kentlerin yüz ölçümü, nüfus, ekonomik ve psiko-sosyal ölçütler bağlamında sadece büyümesi değil aynı zamanda değişmesi anlamına da gelmektedir. Tüm dünya ülkelerinde olduğu gibi Türkiye’de de hızlı bir kentleşme süreci yaşanmaktadır. Bu derlemede, kentleşme ve beraberinde birey ve toplumsal süreçte yaşanan sorunlar ve değişen değerler, ilgili literatür temelinde irdelenmesi amaçlanmıştır.

Bu yazıda, literatüre dayalı detaylı kaynak taraması yöntemi kullanılmıştır. Araştırma bilgileri, Ulusal Akademik Ağ ve Bilgi Merkezi (ulakbim) akademik uluslararası çeşitli kütüphanelerde, dergilerde konuya ilişkin, birincil kaynaklar incelenerek elde edilmiştir.

Kentler, sosyal, ekonomik, kültürel, fiziksel ve psikolojik boyutlardan oluşan karmaşık bir sistemdir. Bu karmaşık sistemin bir denge içinde sağlıklı büyümesi ve değişmesi çok önemlidir. Bu sürecin iyi yönetilememesi beraberinde pek çok sorunu ortaya çıkartabilmektedir. Özellikle ülkemizde yaşanan göçler, nüfustaki hızlı artış daha pek çok nedenler kentlerde sağlıklı bir yapılanmayı ortaya çıkarmış ve bu durum kentleşme süreci ve içinde yaşayan toplumda olumsuz bir takım etkilere yol açmıştır.

Kentleşme sürecindeki birey ve toplum boyutlarında pek çok değişimler olmaktadır. Özellikle düzensiz bir kentleşme sonucunda “kimliksiz ve değerleri olmayan kentler” ortaya çıkabilmektedir. Bir kent, yaşayan bireylerin hem fizik çevre olarak hem de insanların birbirleriyle kurdukları ilişkilerin sonucunda ortaya çıkan kültürel zenginlik ile ancak kimlik kazanabilir. Kültürel zenginlik ve bireylerin değerler sisteminin olması toplumu bir arada tutan önemli bileşenlerdendir. Ancak son yıllarda toplumsal yapıda bu bağlamda ciddi sorunlar yaşanmaktadır. Özellikle bireylere toplumsal değerleri aktaran ailenin bu konudaki etkisi giderek azalmakta ve bireyler giderek yoğunlaşan oranda değer bunalımı ya da yozlaşmanın içine çekilmektedirler. Bu yazıda kentleşme, insan ve değerler bağlamında kent yaşamında ortaya çıkan sorunlara değinilmiş ve bu sürecin sağlıklı ilerlemesi için ve ayrıca toplumsal yapıyı bir arada tutan değerler sisteminin toplum yaşamı için varlığını sürdürebilmesine yönelik öneriler literatür temelinde irdelenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Kentleşme, Kentsel Dönüşüm, Toplum Ruh Sağlığı, Değer Kavramı

* Yrd.Doç.Dr. Adnan Menderes Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği A.D
Prof.Dr. Adnan Menderes Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı A.D

Urbanization, Individual and Changing Values

Hatice Öner Altıok*
E.Didem Evcı Kiraz**

Urbanization means not only growing but also changing in the context of surface areas of cities, population, economic and psychosocial. A rapid urbanization process has been occurring in Turkey as in all countries around the world. In this compilation, it was aimed to examine urbanization and problems come along in the individual and social process and changing values on the basis of the relevant literature.

In this article, literature review method was employed. The research information was obtained from Turkish National Academic Network and Information Center and in various international academic libraries and from journals by examining primary sources relevant to the subject.

Cities are complex structures consisting of social, economic, cultural, physical and psychological dimensions. It is significant for this system to grow and change healthily in a balanced manner. Mismanagement of this process may bring about various problems. Particularly the migration movements occur in our country, rapid population growth and many other reasons lead to an unhealthy organization in cities and this situation has given rise to a set of negative impacts on urbanization process and on society that goes through it.

In the process of urbanization, many changes occur in the dimensions of individual and society. Specifically, as a result of irregular urbanization, cities without an identity and values” may emerge. A city can gain an identity with the cultural richness that arises from the relationships that individuals establish with each other and with the physical environment. Cultural richness and individuals possession of a system of values is one of the most important components that hold a society together. However, especially in the recent years, serious problems have emerged in the social structure in this context. Particularly, the impact of the family that transfers the social values to individuals has been gradually decreasing and individuals get drown in a gradually intensifying collapse of values and corruption. In this article, the problems that emerge in the context of urbanization, individual and values and the suggestions towards advancing this process in a healthy manner and maintenance of the system of values that holds the society together for the social life were examined on the basis of the literature.

Keywords: Urbanization, Urban Transformation, Community Mental Health, Concept of Values

* Assistant Professor, Adnan Menderes University Nursing Faculty Mental Health and Diseases Nursing Department
** Prof. Dr. Adnan Menderes University Faculty of Medicine Public Health Department

Yaşlı Bireylerde Ev Kazası Geçirme ve Ev Güvenlik Durumlarının İncelenmesi: Kırsal Bölge Örneği

Dilek Yıldırım Gürkan*
Naile Bilgili**

Giriş-Amaç

Yaşlılık döneminde meydana gelen biyolojik, psikolojik ve sosyal değişiklikler yaşlıları kazalara yatkın hale getirmektedir. Kazalar yaşlı bireylerde sağlık sorunlarına ve engelliliğe sebep olduğu kadar yarattığı bakım ve sağlık maliyeti ile de aileler ve toplum için yük oluşturan önemli bir toplum sağlığı sorunudur. Kazalar yönünden risk grubu olan yaşlılar, zamanlarının büyük bir bölümünü güvenli olarak kabul edilen konutlarında geçirdiklerinden ev kazalarında da en riskli grubu oluşturmaktadırlar. Yaşlı bireyler konutlardaki her hangi bir olumsuz koşuldaki doğrudan etkilenecek kazalara maruz kalabilmektedirler. Özellikle kırsal bölgelerde yaşam biçimi ve sosyoekonomik koşullar nedeniyle çevre ve konut özellikleri farklılık gösterdiğinden, yaşlı bireylerin yaşamını sürdürdükleri konutların ev kazaları yönünden incelenmesi önem taşımaktadır. Bu düşünceden yola çıkarak bu çalışmada, Yozgat ili kırsalında yaşayan yaşlı bireylerin ev kazası geçirme ve ev güvenlik durumlarının belirlenmesi amaçlanmıştır.

Gereç-Yöntem

Çalışma Ekim -Aralık 2017 tarihleri arasında, Yozgat İli merkeze 20 km uzaklıkta yer alan iki köyde yaşayan, 65 yaş üstü bireyler (40 kişi) ve yaşadıkları konutların (40) incelenmesi ile gerçekleştirilmiştir. Köy muhtarlarıyla görüşülerek yaşlı bireylerin yaşadıkları konutlar belirlenmiş ve gerekli izinler alınmıştır. Verilerin toplanmasında bireylerin sosyo-demografik özellikleri, konutların genel özellikleri ile ev kazaları ve nedenlerini sorgulayan form, Morse Düşme Ölçeği ve Ev Güvenliği Kontrol Listesi kullanıldı. Formlar, araştırmacılar tarafından yüz yüze görüşme tekniği ve ev güvenlik kontrol listesi ile konut değerlendirilerek dolduruldu. Elde edilen verilerin analizinde sayı ve yüzde kullanıldı.

Bulgular

Çalışmaya katılan bireylerin yaş ortalaması 70.8 ± 7.33 , çoğunluğu kadın (%60), %35'i okur-yazar değildir. Katılımcıların tamamı kendilerine ait müstakil sobalı evlerde yaşantılarını sürdürmektedir. Katılımcıların %25'inin, son bir yıl içinde ev kazası geçirdiği, bu kazaların tamamının düşme olduğu tespit edilmiştir. Düşen bireylerin %30'unda düşmenin kırık ile sonuçlandığı ve yaşlı bireylerin %60'ının düşme korkusu yaşadığı saptanmıştır. Düşme korkusu yaşayan bireylerin de %62.5'i düşme korkusunun çok şiddetli düzeyde olduğunu ifade etmiştir. Morse Düşme Ölçeği'ne göre yaşlıların %25'inin orta, %17,5'inin yüksek riske sahip olduğu belirlenmiştir. Yaşlı bireylerin %47.5'i yaşadıkları konutları sağlıklı ve güvenli bulmalarına rağmen ev güvenliği kontrol listesine göre tamamına yakını (%97.5) ev kazası yönünden tehlikeli evlerde yaşamaktadır.

Sonuç

Araştırma sonucunda, yaşlı bireylerin yaşadıkları konutların tamamına yakını ev kazası için ciddi derecede risk oluşturduğu, düşme ve düşme korkusu yaşama durumunun yüksek olduğu bulunmuştur. Kırsal alanda yaşayan yaşlıların güvenli konutlarda yaşaması ve ev kazaları özellikle de düşmelere ilişkin izlemlerin yapılması önerilebilir.

Anahtar sözcükler: Ev güvenliği, Ev kazası, Risk, Ev güvenliği değerlendirmesi

*Bozok Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksek Okulu Sağlık Bakım Hizmetleri Bölümü, dilek.yildirim@bozok.edu.tr

**Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Halk Sağlığı Hemşireliği Abd, nailebilgili@hotmail.com

Investigation of Home Accidents and Home Safety Situations for Elderly Individuals: A Sample of Rural Region

Dilek Yıldırım Gürkan*
Naile Bilgili**

Introduction-Objective

The biological, psychological and social changes that occur during the aging process make aging individuals prone to accidents. Accidents are an important Department of Public Health problem that creates a burden for families and society with the health care costs as well as the health problems and disabilities. Elderly, who are risk groups for accidents, constitute the most risky group in home accidents as they spend most of their time in their houses which are accepted as safe. Elderly people can be exposed to accidents directly by being affected by any negative condition in their houses. Especially in rural areas, because of the differences in environment and residential characteristics due to the way of life and socioeconomic conditions, it is important to examine the houses where the elderly people live their lives, in terms of house accidents. Under this opinion, in this study, it was aimed to determine the home accidents and the home security conditions of elderly people living in rural Yozgat province.

Material-Method

The study was carried out between October-December 2017 by examining the subjects over 65 years old (40 persons) and their houses (40) living in two villages 20 km away from the center of Yozgat province. After interviewing with the village reeve, the residences where the elderly people lived were identified and the necessary permits were obtained. In the collection of the data, the socio-demographic characteristics of the individuals, the general characteristics of the houses, the form questioning the home accidents and their causes, the Morse Fall Scale of the risk of falls and the Home Safety Checklist were used. The forms were filled by the researchers by face-to-face interview technique and by the evaluating the houses using Home Safety Checklist. Numbers and percentages were used in the analysis of the obtained data.

Results

The average age of the participating individuals was 70.8 ± 7.33 , the majority were women (60%), and 35% were not literate. All of the participants continue their lives in their own individual houses. It has been determined that 25% of the participants have had house accidents in the past year, and all of these accidents were falling accidents. It has been determined that 30% of falling individuals had fractures and 60% of elderly individuals have had a fear of falling. 62.5% of the individuals who had fear of falling also stated that the fear of falling was at a very severe level. According to the Morse Fall Scale, it was determined that 25% of the elderly had moderate risk and 17.5% had a high risk. Even though 47.5% of the elderly people find the houses they live in healthy and safe, almost all (97.5%) of them live in dangerous houses in terms of home accidents according to Home Safety Checklist.

Conclusion

As a result of the study, it was found that elderly individuals are at high risk for home accidents for almost all of the houses they live in, have a high fear of falling and high rate of falling. It can be suggested to follow up home accidents, especially falls for elderly people living in rural areas to live in safe houses.

Keywords: Home safety, Home accident, Risk, Home safety checklist

* Bozok Universe Health Care High School Vocational School Health Care Department dilek.yildirim@bozok.edu.tr
** Gazi University, Faculty of Health Sciences, Public Health Department, nailebilgili@hotmail.com

Balıkesir Huzurevi Projesi Yaşlılar İçin Yaşam Çevresi Önerileri

Turgay Onur Gürel*
Mohamad Khaled Alkadri**
Ceyda Amasyalı***
Yasemin İnce Güney****

Günümüz toplumlarının en önemli sorunlarından biri gittikçe artan yaşlı nüfustur. Bu nedendir ki yaşlılar için yaşam koşullarını iyileştirme alanında yapılan çalışmalar her geçen gün önem kazanmaktadır. Bu konu sayıları gittikçe artan bilimsel çalışmaların yanı sıra, mimarların ve özellikle mimarlık öğrencilerinin yaratıcı çözüm önerileri için de oldukça verimli bir alan oluşturmaktadır. Mimarlık eğitimi içerisinde, özellikle tasarım stüdyolarında bir dönem boyunca bu konunun detaylı olarak irdelenmesi yenilikçi kavramsal önerilerin getirilebilmesi açısından önemlidir.

Bu bağlamda, Balıkesir Üniversitesi Mimarlık Fakültesi Mimarlık Bölümü 2017-2018 Güz döneminde Proje IV kapsamında Balıkesir kent merkezinde yapılacak bir huzurevi projesi tasarım stüdyosu konusu olarak 3. Sınıf öğrencilerine verilmiştir. Öğrencilerin seçmeli ders olarak aynı dönemde aldıkları Çevre Psikolojisi dersinde de bu konu üzerinde durulmuş, yaşlıların yaşam çevreleri ile ilgili yapılan bilimsel araştırmalar incelenmiş ve proje konusuna destek olması sağlanmıştır.

Proje konusunda öğrencilerin ilk çalışmaları yaşlıların hangi durumlarda ve neden kendi evlerinden ayrılmayı gönüllü olarak kabul edip yaşamlarını sürdürmelerine yardımcı donanımları, personeli ve sağlık hizmetleri bulunan bir yaşam alanında barınmaya başlayacağını kavraması olmuştur. Geleneksel ataerkil aile yapısının değişme uğradığı toplumumuzda öğrencilerimiz, belki de ilk kez, “huzurevi”, “yaşlılar evi”, “yaşlı bakımevi”, “düşkünler evi”, “yaşlı barınma ve dinlenme tesisleri” gibi isimler alan bu yaşam alanları için kendi negatif yaklaşımlarının farkına varmış ve bunları aşarak çözüm önerisi üretme konusunda çalışmışlardır. Projelerinde, farklı gereksinimleri olan yaşlılar için ailesinden, sosyal çevresinden ve kentsel toplumsal yaşamdan kopmadan, kendini gereksiz ve dışlanmış hissetmeden, tüm işlevsel, sosyal ve kültürel gereksinimlerinin karşılandığı, mutlu ve gönüllü olarak katıldığı ve en önemlisi kimseye bağımlı olmadığı bir yaşam ortamının sunulması için farklı senaryolar üretmişlerdir. Bu poster sunumunda, öğrencilerimizin yapmış oldukları projelerden, huzurevi konusuna yaratıcı çözüm önerisi getiren tasarımlardan bir seçki sunulacaktır.

*Balıkesir Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi, Mimarlık Bölümü 3.sınıf öğrencisi
**Balıkesir Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi, Mimarlık Bölümü 3.sınıf öğrencisi
***Balıkesir Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi, Mimarlık Bölümü 3.sınıf öğrencisi
****Balıkesir Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi, Mimarlık Bölümü Öğretim Üyesi

Balikesir “Huzurevi” Project Older-Age Living Environment Proposals

Turgay Onur Gürel*
Mohamad Khaled Alkadri**
Ceyda Amasyalı***
Yasemin İnce Güney****

One of the key issues in today’s societies is the increasing numbers of older age residents. There are more research regarding the betterment of older-age living environments. This research area also has potential for architects and architectural students’ creative solution proposals. In universities architectural students and professors alike could focus on this topic for one semester and interrogate the ins and outs and propose creative solutions for possible older age living arrangements.

In this regard, Balikesir University Department of Architecture proposed older age living environments called as “Huzurevi” as the Studio Project for 3rd year Architectural students during Fall 2017 semester. During the same semester in environmental psychology course the students investigated and read scientific research regarding the older age living environments. This paper presents selected students’ projects from this studio work.

Keywords: Elderly, Living Arrangements, Balikesir Turkey

*Balikesir University, Faculty of Architecture, Department of Architecture

** Balikesir University, Faculty of Architecture, Department of Architecture

*** Balikesir University, Faculty of Architecture, Department of Architecture

**** Balikesir University, Faculty of Architecture, Faculty of Architecture

Spatial Preferences For Older-Age Living Environments

Yasemin İnce Güney*

Turkey has just started to face aging of the society in recent decades. As most countries in the World, this trend is not only a function of the increase in the aged population itself but also is effected by larger demographic changes such as women joining work force, fertility rates getting lower, increased rates of divorce, shifts in the timing of marriage and first birth just to name a few. One of the main outcomes of this change is seen in the living arrangements of the elderly. More and more living environments for elderly known as 'Huzur Evleri' are being built across the nation both by the government as well as private institutions. However, they are not well received by the society accustomed to strong kin networks, familial bonds and prevalence of household extensions. Since the well being of the elderly is tightly linked to their living arrangements it is important to understand peoples's expectations regarding these environments. This study examines the preferences and desires of Turkish people regarding elderly living arrangements. A questioannaire has been prepared and data collected from 150 respondents. The sample included people from the city of Balıkesir, Turkey from the ages of 18-85. The paper will present the results of this survey.

Keywords: Elderly, Living Arrangements, Spatial Preferences, Balıkesir Turkey

* PhD, Assoc. Prof. of Architecture, Faculty of Architecture, Balıkesir University, TURKEY

Causes and Consequences of Agricultural Land Losses Regarding Recent Statutory Reform on Metropolitan Cities in Turkey

Özdemir Sönmez *
Bahriye Ak**

There is a statutory reform regarding local government going on in Turkey in the last few years. Among the recent-introduced reforms, the metropolitan municipality reform comes into the forefront. Different approaches were taken about this regard, various practices were done. This is thought to aim to expand the borders of metropolitan municipalities, to close small municipalities and villages that have remained within the expanded borders and to increase the number of metropolitan municipalities.

Records show that number of Metropolitan Municipalities was raised up to 30 from 15 in Turkey. Having lost their rural identities by law, rural areas are subject to lose their rural productivity and rural life style as well since becoming municipality means more activities in rurals but agriculture.

This study will put on the table that what are to be changed in rural areas in these cities and what the causes of these changes are. Besides what alternatives could be recommended to protect rural from urbanization in worst case scenerio which urbanization dominates rural and the loss of agricultural lands and production would be undoing of agriculture.

Keywords: Local government, metropolitan municipality reform, closure of minor local government units, loss of agricultural lands.

*Istanbul Commerce University, Department of Architecture and Design, İstanbul
**Istanbul Trade University, İstanbul

Karabük Üniversitesi Hemşirelik Bölümü Öğrencilerinin Yaşlılık Algısı

Sevda Ural*
Fatih Kara**

Giriş-Amaç

Bugünün öğrenci hemşireleri aynı zamanda yarının birer bakım profesyoneli. Geriatrik yaş grubunun bakım gereksinimi yükselmektedir. Yarının birer bakım profesyoneli olacak öğrenci hemşirelerin yaşlılığa ilişkin düşüncelerinin bilinmesi önemlidir. Bu araştırma, öğrenci hemşirelerin yaşlılığa ilişkin görüş ve düşüncelerini belirlemek amacıyla tanımlayıcı olarak yapıldı.

Gereç-Yöntem

Araştırmanın örneklemini 2014- 2015 tarihleri arasında Karabük Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu Hemşirelik Bölümü'nde öğrenim görmekte olan ve araştırmaya katılmayı kabul eden 222 öğrenci oluşturdu. Araştırmacılar tarafından literatür eşliğinde hazırlanan bir anket formu uygulandı. Anket 30 adet önermeden oluşmaktaydı ve "katılıyorum", "katılmıyorum" ve "fikrim yok" seçenekleri ile yanıtlandı. Anketler ders ortamında doldurulurken, bir anketin doldurulma süresi yaklaşık on dakika sürdü. Verilerin değerlendirilmesinde frekans ve yüzdelik oranlar kullanıldı.

Bulgular

Araştırmamıza katılan öğrencilerin yaş ortalaması 21,2±1,8'dir ve %55,4'ü kız öğrencidir. Öğrencilerin %61,7'sinin en uzun süre yaşadıkları yer şehir merkezleri iken, %29,7'si aile büyükleri ile yaşadıklarını belirtmişlerdir. Yaşlanma sınırının 65 yaş üzeri olduğunu düşünen öğrencilerin oranı %69,4, sağlıklı yaşlanmanın yaşlılık dönemine uyumu artıracığı önermesine katılanların oranı %83,3'tür. Öğrencilerin çoğu (%82,4) yaşlıların tecrübelerinden yararlanılması gerektiği ifadesine katılmakla birlikte, yaşlıların huzurevlerinde değil, çocuklarıyla beraber yaşaması gerektiğini ifade edenlerin oranı ise %72,5'tir.

Tartışma ve Sonuç

Araştırmamıza katılan öğrenciler yaşlılar hakkında olumlu düşünceler içindedir. Hemşirelik öğrencilerinin yaşlı sağlığı ile ilgili uygulama alanlarının artırılması ve bu konuda bilimsel çalışmalar yapmaları için desteklenmeleri gerektiği, gerontoloji hemşireliğinin müfredatta yer alması ve gerontoloji hemşireliğinin hemşireler için ayrı bir uzmanlık alanı olması gerektiği düşünülenilir.

Anahtar Sözcükler: Öğrenci hemşire, yaşlılık, görüş.

Kaynaklar

1. Aldwin, C. M., Igarashi, H., Gilmer, D. F., & Levenson, M. R. (2017). Health, illness, and optimal aging: Biological and psychosocial perspectives. Springer Publishing Company.
2. George, L., & Ferraro, K. (Eds.). (2015). Handbook of aging and the social sciences. Academic Press.

Karabük University Nursing Students' Perceptions of Elderly

Sevda Ural*
Fatih Kara**

Introduction-Aim

Today's student nurses are also caring professionals tomorrow. The care needs of the geriatric age group are increasing. It is important to know the thoughts of the nurses who will be care professionals tomorrow. This research was conducted as a descriptive study to determine the opinions and thoughts of the nurses about the elderly.

Material-Method

The study sample consisted of 222 students who were studying in Nursing Department of Karabük University School of Health between 2014 and 2015 and accepted to participate in the research. A questionnaire prepared by the researchers in the context of the literature was applied. The questionnaire consisted of 30 propositions and was answered with "I agree", "I disagree" and "No opinion" options. While the questionnaires were filled in the course environment, it took about ten minutes to complete a survey. Frequency and percentage ratios were used in the evaluation of the data.

Findings

The average age of the students who did not participate in my research was 21.2 ± 1.8 and 55.4% were female students. While 61.7% of the students live in the city centers for the longest period, 29.7% stated that they live with the elders of the family. The proportion of students who think that the age limit is above the age of 65 is 69.4% and that of healthy aging is 83.3%. While most of the students (82.4%) agree that the experience of the elderly should be used, the rate of those who stated that the elderly should live with their children rather than in the nursing homes is 72.5%.

Discussion and Conclusion

The students who participated in our research have positive thoughts about the aged. It is thought that nursing students need to be supported for their elderly health and that they should be supported for scientific work in this regard, that gerontology nursing should be included in the curriculum and gerontology nursing should be a separate specialty for nurses.

Key Words: Nursing student, aging, opinion.

Mimari Eğitiminde Kırsal Kalkınma Odaklı Proje Üreten Bir Atölye: Adobe_toprak Mimari Tasarım Atölyesi

Arife Deniz Oktaç Beycan*

Ülkemizin en önemli sorunlarından birisi kırsaldan kente göç ve sonucunda boşalan kırsal alanlar, kontrolsüz büyüyen kentlerdir. Oysa ki Almanya ve Fransa gibi Avrupa örneklerine bakılırsa kırsaldaki nüfus yoğunluğunun, istihdam, eğitim, sağlık, sosyokültürel ekonomik imkanların kentlerle at başı gittiği görülür. Böylece kır-kent dengesi kurulmuştur. Ülkemizde hızlanan bu göç dalgasını ve oluşan sorunları azaltmak gereklidir.

Selçuk Üniversitesi Mimarlık Fakültesi Mimarlık Bölümü'nde kurulan ve ADOBE/Toprak Mimari Tasarım Atölyesi temel amacı insan sağlığına uygun mekân tasarımı konusunda mimari eğitim vermektir. Atölye bu amaca hizmet ederken çalışma alanları kırsal bölgelerden seçilmekte ve kırsalda temel sorunlara özellikle istihdam konusuna odaklanarak yerine göre mimari çözümler üreten bir yöntem izlemektedir.

Atölyede mimari tasarım stüdyo dersleri öncelikle tespit edilen kırsal bölgenin sosyokültürel, ekonomik, mimari, coğrafik özellikleriyle tanıyarak ve sorunlarını tespit ederek başlamaktadır. Araştırmalara yerinde yapılan tespitler, fotoğraf ve rölöve çalışmaları, gözlemler, halk ve ilgili yönetim (muhtarlık, belediye veya kaymakamlık vb.) ile yapılan röportajlar, literatür araştırmaları ve devam eden projelerin incelenmesi ile başlamaktadır. Bölgenin sorunları ve ihtiyaçları tespit edilerek neler yapılabilir ve buna mimari yönden nasıl cevap verilebilir tartışılarak ihtiyaç tespitleri yapılmaktadır. Uygun arsa tespiti de yapılarak tasarım eğitimi çerçevesinde gerekli bina ve mekân tasarımı yapılmaktadır.

ADOBE/Toprak Atölyesi'nin 2014 Bahar Yarıyılında aynı yöntem izleyerek Konya'nın Sarayönü ilçesi kırsalında "Sarayönü'nde Sosyal Merkez ve Kırsal Konaklama" konusunu tasarım problemi olarak belirlenmiştir. Yerel veriler göz önüne alınarak konunun ihtiyaçları çerçevesinde seçilen arsa üstünde insan sağlığına ve yerel mimariye saygılı tasarımlar gerçekleştirilmiştir.

Sonuçta mimari tasarım eğitimi verilirken öğrencilerin ülke sorunlarına karşı farkındalıkları artırılmıştır. Kırsalın ihtiyaçlarına çözüm bulma yöntemlerini öğretmek Atölyenin amaçları arasındadır. Gerçek hayata dokunmaları duygusu ile yarışma havasında geçen derslerde başarı oranı da yüksek olmaktadır. Kırsal ile üniversite işbirliğinin temellerinin de atıldığı bu çalışmalar ile projeler masrafsız üretmekte ve üretilenler projeler arasında seçilenlerin uygulanmasını mümkün kılan pratik bir çözüm sunulmaktadır. Kısacası Adobe-Toprak Atölyesi her yönüyle ülke ekonomisi ve kalkınmasına çözümler sunarak hizmet vermektedir.

Anahtar Kelimeler: Mimarlık ve Kalkınma ilişkisi, Mimarlık, Kalkınma Eğitimi, Kırsal Kalkınma, Kırsalda Mimarlık

A Workshop Producing Projects Focused on Rural Development in Architecture Education: Adobe-Architecture Design Workshop

Arife Deniz Oktaç Beycan*

One of the most important issues of Turkey is the migration from rural to urban that the rural areas are emptied and the cities are growing in an uncontrolled manner. However, if we consider the European Countries such as Germany and France, the population density and the opportunities in terms of employment, education, health and socio-cultural economy of the rural are so much similar with the urban, i.e. the rural-urban balance has been achieved. The increasing migration wave in our country and the related problems should be minimized.

The main objective of the ADOBE/Toprak Architectural Design Workshop founded in Selcuk University Architectural Faculty's Department of Architecture is to provide architectural education about the living-space design that is appropriate to the human health. On the way to this goal, the Workshop selects the research areas from the rural regions and follows a method that produces architectural solutions for the major problems of the rural especially by focusing on the employment issue.

The Architectural Design Studio Lecture at the Workshop firstly starts by recognizing the rural region with its socio-cultural, economic, architectural, geographical properties and determining the problems of the region. The researches began by the assessments, observations and the relief and photograph studies at the site, the interviews made with the public and the management (headman, municipality or district governorship), making literature review and investigating the progressing projects. The needs assessments were made by determining the issues and the needs of the region and discussing what can be done and how they can be answered in terms of architecture. The required building and living-space design was performed in the scope of the design education also by determining the appropriate site for the research.

The subject of "Social Center and Rural Accommodation at Sarayönü" was determined as the design problem of the ADOBE/Toprak Workshop in 2014 Spring Semester by following the same method at the Sarayönü District of Konya. There were produced designs respectful to human health and local architecture on the selected site in the scope of the needs of the subject by considering the local data. As a conclusion, the awareness of the students to the country problems was increased during the education of architectural design. Teaching the methods for determining the solutions of rural needs is also among the goals of the Workshop. Additionally, the success ratio increases by the aid of the lectures passing in a competing manner with the emotion of touching to the real life. Thus, the projects are produced free of cost by this type of studies and a practical solution providing the application of the selected projects possible is proposed. Briefly, ADOBE/Toprak Workshop performs a service by presenting favorable solutions for the improvement of the economy and the development of the country.

Key words: Relation of Architecture and Development, Architecture, Education for Development, Rural Development, Architecture in Countryside.

*Selcuk University, Faculty of Architecture Department of Architecture

Kentlerde Yaşayan Hassas Grupların Sosyalleşme Problemlerinin Çözümünde Yerel Yönetimlerin Etkisi: Karesi Kent Konseyi –Muhabbet Engel Tanımaz Projesi

Murat Erdem*

Ülkeler ve şehirlerimiz hızla endüstrileşmesine ve küreselleşmesine rağmen, modern toplum yaşamı hiçbir engeli bulunmayan bireylerde bile iletişim kopukluklarına ve sosyalleşme sorunlarına yol açmaktadır. Engelli vatandaşlarımız, gerek fiziki yetersizliklerden gerekse sosyal imkânlarının elverişsizliğinden yeterli sosyalleşme alanı bulamamaktadır. Dünyada olduğu gibi ülkemizde de toplumumuzun önemli birer parçaları olan engelli vatandaşlarımız tüketici ve bakıma muhtaç vatandaşlar olarak görüldüğünden sosyal hayatta birçok engelle karşılaşmaktadırlar. Bu durum engellilerimizi fiziksel ve diğer engellerinden çok daha fazla yıpratmaktadır. Bu bağlamda çağdaşlığın temel ilkelerinden olan bireyler arası eşitlik ilkesi göz önüne alınarak toplumumuzun hassas grupları olan engellilerimize yönelik, devletimize ve yerel yönetimlerimize önemli görevler düşmektedir. Bu sebeple toplumsal yaşamın önemli bir paydaşı olan bu hassas grupların sorunlarının gerçekçi bir şekilde ele alınarak çözümlenmesi gerekmektedir. Bu sorunlardan biri de engellilerimizin sosyal yaşamla bütünleşememesi, sosyalleşememesi sorunudur.

Karesi Kent Konseyi tarafından yürütülen “Muhabbet Engel Tanımaz” projesi kapsamında, Karesi’de yaşayan engelli vatandaşlarımızın sosyalleşme önündeki engelleri ortadan kaldırılmaya çalışılmıştır. Proje kapsamında Karesi’de yaşayan hassas gruplar tespit edilmiş ve bu gruplara yönelik ön araştırma yapılmış, bu araştırma sonucunda çıkan sosyalleşme problemini çözmeye yönelik geliştirilen Muhabbet Engel Tanımaz Projesi çerçevesinde engel gruplarına göre bölgede yaşayan engelli vatandaşlar yıl içerisinde farklı zaman ve mekanlarda bir araya getirilerek sosyal paylaşımda bulunmalarının temeli oluşturulmaya çalışılmıştır. Bu kapsamda engelli vatandaşlarımızın hem sohbet edebilecekleri hem de sosyal etkinliklerde bulunabilecekleri ve özgüvenlerinin artmasına yönelik film ve belgesel gösterimi, kahvaltı ve yemek buluşmaları, sergiler, atölye çalışmaları gibi etkinlikler düzenlenmiştir. Proje sonunda proje etkinliğinin ölçülmesi için yapılan son araştırmada bu vatandaşların memnuniyet düzeylerinde ve beklentilerinin karşılanmasında olumlu yönde bir artışın olduğu gözlemlenmiştir. Çalışmada, projenin sınırlılık, fayda, zaman, mekân, uzamsal boyutlar ve etkinlik düzeyi gibi unsurlarının detaylı bir şekilde incelenmesi ve sonuçların ilgili alan mensuplarına örnek teşkil etmesi amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Hassas gruplar, dezavantajlı gruplar, karesi kent konseyi, muhabbet engel tanımaz

*Karesi Kent Konseyi Eski Kuyumcular Mah. Yeşilyol Sokak, No:5 Karesi, Balıkesir, Türkiye Balıkesir Üniversitesi – Sos. Bil. Ens. – Muhasebe ve Finansman YL (Öğrenci) Karesi Kent Konseyi - Çalışma Grubu Başkanı, mrterdem16@gmail.com

The Impact of Local Governments in the Solution of the Socialization Problems of the Vulnerable Groups Living in the Urban Area: The Karesi City Council –The project of "Muhabbet Engel Tanımaz"

Murat Erdem*

As the rapid industrialization and globalization of countries and cities accelerate, the life of modern society leads to communication disruptions and socialization problems even in the lives of individuals without any obstacles. Our citizens with disabilities cannot find sufficient socialization area because of physical incompetence or inadequacy of social facilities. As it is in the world, many of our disabled citizens, who are important parts of our society in our country, are seen as consumers and needy citizens. This situation wears off our disabilities much more than their physical obstacles. In this context, taking into consideration the principle of equality between individuals, which is one of the most basic principles of modernity, important tasks are directed towards our disabled groups by our state and local governments. For this reason, the problems of these vulnerable groups, which are important stakeholders of social life, need to be solved in a realistic way. One of these problems is that our disabled citizens cannot integrate with social life,

Within the framework of the project "Muhabbet Engel Tanımaz" project conducted by Karesi City Council, the obstacles disabled citizens living in Karesi suffer in socialization have been tried to be removed. Within the scope of the project, vulnerable groups living in Karesi were identified and preliminary researches were conducted for these groups. According to the Muhabbet Engel Tanımmaz project developed to solve the socialization problems resulting from this research, the disabled citizens living in the region were brought together at different times and places throughout the year considering their obstacles. In this context, activities such as film and documentary display, breakfast and dinner meals, exhibitions and workshop activities were arranged for our disabled citizens so that they can chat and participate in social activities and increase their self-esteem. At the end of the project, a recent survey conducted to measure the effectiveness of the project revealed that there was a positive increase in the level of satisfaction and expectations of these citizens. In the study, it is aimed to examine the elements such as limit, benefit, time, space, spatial dimensions and efficiency level of the project in detail and to present it as a model to the related field members.

Keywords: vulnerable groups, disadvantaged groups, Karesi city council, Muhabbet Engel Tanımaz

*Karesi Kent Konseyi Eski Kuyumcular Mah. Yeşilyol Sokak, No:5 Karesi, Balıkesir, Türkiye Balıkesir Üniversitesi – Sos. Bil. Ens. – Muhasebe ve Finansman YL (Öğrenci) Karesi Kent Konseyi - Çalışma Grubu Başkanı, mrterdem16@gmail.com

Engelli Dostu Kent Olgusu

Duygu Çelik Seyitoğlu*
Gülşen Güneş**

Giriş ve amaç

Literatürde yapılmış birçok “Engelli” kavramı tanımı vardır. Bunlar içinden en kapsamlısı ve en anlaşılırı şudur; kişinin doğuştan veya sonradan herhangi bir nedenle bedensel, zihinsel, ruhsal, duyuşsal ve sosyal yeteneklerini çeşitli derecelerde kaybetmesi nedeniyle toplumsal yaşama uyum sağlama ve günlük ihtiyaçlarını karşılamada güçlükleri olan ve korunma, bakım, rehabilitasyon, danışmanlık ve destek hizmetlerine ihtiyaç duymasıdır. Dünya sağlık örgütü(DSÖ) verilerine göre; dünya nüfusunun yaklaşık% 15'i engelli bir biçimde yaşamaktadır. 2011 Nüfus ve Konut Araştırması sonuçlarına göre, en az bir engelli olan nüfusun oranı %6,9 (4.876.000 kişi)'dur. Yerel yönetimlerin engelli bireyler için engelsiz ortamlar hazırlaması, daha sağlıklı ve bağımsız yaşam için oldukça önemlidir. İşte bu derlemede amacımız; hedef olan sağlık ve sağlıklı kentlere ulaşmada, engelli vatandaşların ihtiyaçları göz önünde bulundurarak engelli dostu kent olgusunu incelemektir.

Method

Google akademik arama motoruna “engelli dostu kent” anahtar kelimesi girilmiştir. Literatür taramasında filtreleme yapılırken son 10 yıllık, tam metin bulunan, insanlarda yapılan çalışmalar filtrelenmiş ve çalışmaya dahil edilmiştir. Literatür taraması sonucu konuyla ilgisine bağlı olarak 8 makale seçilip, ayrıntılı olarak incelenmiş ve bildiride göz önünde bulundurulmuştur.

Bulgular ve Tartışma

T. C. Özürlüler İdaresi Başkanlığı tarafından 2010 yılında, “Özürlülerin Sorun ve Beklentileri Araştırması” yapılmıştır. Bu araştırmada, engelli bireylerin %60- 70 i birçok yapı ve mekânın kendilerine uygun olmadığını belirtmişlerdir. Engelli kişilerin kent düzenlemelerindeki eksikliklerden dolayı yaşadıkları zorluklar, sağlıklı toplum olma yolunda, ivedilikle çözümlenmeli gereken önemli sorunlar arasındadır. Engelli dostu kavramının temelinde, engelli vatandaşların toplum hayatının bütün alanlarına eşit vatandaş olarak katılmaları vardır. Bu esasa dayanarak “engelliler parkı”, “engelliler otobüsü” oluşturmak yerine, engelli vatandaşların da bu ortamları diğer vatandaşlarla eşit şekilde kullanacakları düzenlemeler yapmak gerekmektedir.

Bir diğer önemli nokta ise engellilerin ulaşımıdır. Cadde, sokak, kaldırım, meydan ve park gibi fizikî çevrenin engellilere uygun dizaynı kadar, toplu taşıma araçlarının da kullanışlı olması engelli bireylerin sosyal ortamlara katılımını için önemlidir.

Engelli dostu konusundan bahsederken “engelsiz turizme” de değinmek gereklidir. Engelli vatandaşların turizm faaliyetlerinden yararlanmaları adına yapılacak düzenlemeler refah düzeylerini olumlu yönde etkileyecektir. Aslan ve Güneş'in gerçekleştirdikleri bir çalışmada Türkiye’de %4,1 turizm merkezi engelsizlik düzenlemesi yapmış olup bu sayı oldukça yetersizdir.

İkinci dünya savaşından sonra, sanayileşmeyle birlikte ortaya çıkan, otomobillere dayalı kent planlama yaklaşımı, yayaların hareket özgürlüğü kısıtlamaktadır ve medeni toplumlarda geçerliliğini yitirmektedir. Hıza dayalı ulaşım engellileri günlük yaşantılarını kısıtlamaktadır. Gelişmiş toplumlardaki gibi bu yaklaşımdan uzaklaşılması gerekmektedir.

Ülkemizde, kişilerin en önemli yaşam birimleri olan kentlerin engelli bireylerin ihtiyaçlarını karşılamadığı görülmektedir. İdeal kent ilkesi engelli bireyler dahil, toplumda yaşayan her birey için geçerli olmalıdır. Engelli bireylerin yaşam kalitelerini iyileştirmek, toplumun sağlık düzeyine olumlu katkılarda bulunmak adına hükümetler, yerel yönetimler, sivil toplum kuruluşları, üniversiteler yeni düzenlemeler yapmalı. Bu düzenlemelerle engellilere pozitif ayrımcılık yapılmalı, yaşadıkları kentten, sosyal ortamlardan, toplumsal faaliyetlerden uzak kalmadan bir yaşam ortamı tasarlanmalıdır.

Anahtar kelimeler: Engelli, Engelli dostu, Engelsiz kent

* İnönü Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı

Disability Friendly City Case

Duygu Çelik Seyitoğlu*
Gülşen Güneş**

Introduction and aim: There are many definitions of the concept of "disabled" in the literature. These are the most comprehensive and most understandable of them; care, rehabilitation, counseling and support services that have difficulties in adapting to social life and meeting their daily needs because the person loses physical, mental, spiritual, sensory and social skills at various levels, either congenital or later for any reason. According to World Health Organization (WHO) data; about 15% of the World's population live in a disability format. This rate will increase with aging of the population and increasing frequency of chronic diseases. According to the 2011 Demographic and Housing Survey results, the population with at least one disability is 6.9% (4.876.000 people). Local governments' preparation of unimpeded environments for disabled people is very important for a healthier and independent life. Here is our goal in this review; to reach the health and well-being cities by examining the disability-friendly city, taking into consideration the needs of disabled citizens.

Method:The keyword "disability-friendly city" has been entered into the Google academic search engine. While filtering in the literature screening, the studies done in the last decade, full text, human are filtered and included in the study. 8 articles were selected, examined in detail and considered in the report according to the conclusion of the literature review.

Findings and Discussion: In 2010, the "Problems and Expectations Survey of the Disabled" was conducted by the T. C. Presidency of the Administration for Disabled People. 60-70% of people with disabilities have stated that many buildings and spaces are not suitable for them. The difficulties experienced by people with disabilities due to shortcomings in urban regulation are among the major problems that must be urgently resolved in order to become a healthy society.

At the basis of the disabled-friendly concept, disabled citizens have to participate in all areas of community life as equal citizens. Based on this essay, it is necessary to make arrangements that disabled citizens will use these environments equally with other citizens, instead of creating "disability park", "disability forest", "bus of obstacles" or "library of disabled people".

Another important point is access to disabilities. It is important that public transport should be convenient for the disabled people to participate in the social environment as well as the design of the physical environment such as avenue, street, pavement, square and park.

It is also necessary to mention "unimpeded tourism" when talking about the disabled-friendly topic. Regulations to be made on behalf of disabled citizens to benefit from tourism activities will positively affect prosperity levels.

In the Aslan and Güneş's study of "Unobstructed cities and tourism within the scope of the European Selected Destinations (EDEN), a screening on the disability to national written media", 4.1% tourist center made the disability regulations in Turkey, this number is quite insufficient.

After World War II, the number and use of automobiles increased. Because of this, cities are designed based on car usage and speed. The urban planning approach based on automobiles restricts the movement freedom of pedestrians and loses its validity in civilized societies. Speed-based transportation restricts the daily lives of disability. As in developed societies, this approach needs to be removed.

In our country, it is seen that the cities which are the most important living units of the people can not meet the needs of disabled people. The ideal city principle, should apply to every individual living in society, including disabled individuals.

Governments, local governments, non-governmental organizations and universities should make new arrangements in order to improve the quality of life of people with disabilities and to make positive contributions to the health level of the society. In these arrangements, the disabled should be positively discriminated and a living environment should be designed without being distanced from the city where they live, from the social environment, and from the social activities.

Key words: Disabled, Disabled-friendly, "Barrier-Free City

References

1. Yılmaz, T, Gökçe, D. 2014.Parkların engelli bireylerin serbest dolaşımı açısından erişilebilirliğinin irdelenmesi, Antalya Atatürk Kültür Parkı örneği. Akdeniz Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi. 27(1): 21-30
2. <http://www.who.int/mediacentre/factsheets/fs352/en/>
3. <http://eyh.aile.gov.tr/data/551169ab369dc57100ffb13/B%C3%BCiten-Nisan2017.pdf>
4. Seyyar, A. Bağıclar'da Engelli Politikaları ve engellilere yönelik uygulamalar. Bağıclar perspektifi.
5. <http://www.tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=6370>
6. Aslan, E, Güneş, G. 2014 Avrupalı Seçkin Destinasyonlar (EDEN) Kapsamında Engelsiz Şehirler ve Turizm "Ulusal Yazılı Medyada Engelsizlik Üzerine Bir Tarama"
7. Odabaş Uslu, A, Güneş M. 2017. Engelsiz Kentler-"Herkes İçin Erişilebilir Kentler". International Journal of Landscape Architecture Research. 1(2), 30-36.

Fiziksel Engelli Çocuklar İçin İyileştirme Bahçesi; Elazığ Örneği

Fürüzan Aslan*
Oğuz Ateş**
Ömer Faruk Başgün***

Kentsel açık yeşil alanların insanların sağlığını olumlu yönde etkilediği bilinen bir gerçektir. İnsanların sağlıklarını yeniden kazanmak için gitmiş oldukları hastanelerde de aslında bu yeşil açık alanlar oldukça önemlidir. Bireyleri depresif ruh halinden, halsizlikten kurtarıcı, iyileştirici, sıhhat getirici ve rehabilite edici etkiler oluşturmaktadırlar. İyileştirme bahçeleri, hastaların hastalık stresinden, hastanelerin yoğun ve yorucu havasından uzaklaşarak tabiatla iç içe olarak olumsuz ruh halinden ve depresyondan kurtulmalarına ve rahatlamalarına destek olan ve bunun yanı sıra bireylerin rehabilitasyon sürecinde de bulunması gereken hastane bahçeleridir. Ülkemizde bu iyileştirme bahçelerinin önemi henüz tam anlamı ile anlaşılmamışken, yurt dışında birbirinden farklı iyileştirme bahçesi projeleri gerçekleştirilmiş ve hayata geçirilmiştir. Yapılan araştırmalar sonucunda da iyileştirme bahçelerine sahip hastanelerin daha çok talep gördüğü ve hastalar üzerinde oldukça pozitif sonuçlara ulaşıldığı gözlenmektedir. İyileştirme bahçelerine en çok ihtiyaç duyan bireylerin başında çocuklar gelmektedir. Çocuklar için hastaneleri bir oyun alanına çeviren iyileştirme bahçeleri, hastaneleri sıkıcı ve korkutucu bir yer olmaktan kurtarmaktadır. Bu çalışmada fiziksel engelli çocuklar ile kapalı alanda gerçekleştirilen rehabilitasyon uygulamaları incelenerek, aynı uygulamalar açık alanlarda denenmiş ve bahçede yapılan rehabilitasyon çalışmalarının çocuklar için çok daha pozitif etkileri olduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: İyileştirme Bahçeleri, Hastane, Tedavi, Hasta, Rehabilitasyon

*İnönü Üniversitesi, Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi, Peyzaj Mimarlığı Bölümü, Malatya.

**İnönü Üniversitesi, Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi, Peyzaj Mimarlığı Bölümü, Malatya.

***İnönü Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı, Malatya.

Therapy Gardens for Physically Challenged Children: A Case of Elazığ

Fürüzan Aslan*
Oğuz Ateş**
Ömer Faruk Başgün***

Urban open green areas are a known fact that affects people's health positively. These green open spaces are also very important in the hospitals where people have gone to get their health back. Psychological depression on people, overly tired, remedy, cure, health-giving and healing effects. Rehabilitation gardens are open space spaces that help patients to get away from stress and distress and to find peace and to be involved in the treatment process of patients by moving away from the intense and exhausting environment of the patients and establishing relationships with nature. While the gardens of these improvement gardens have not yet been fully understood in our country, different gardens of different gardens have been realized abroad and misconceptions have been passed. As a result of these investigations, it is observed that hospitals with healing gardens are more demanded and very positive results are achieved on the patients. Children are at the head of the individuals who need the most to healing gardens. For children, the healing gardens that turn hospitals into a playground save hospitals from being a boring and frightening place. In this study, rehabilitation practices in closed areas with children with physical disabilities were examined and it was seen that the same practices were tried outdoors and rehabilitation activities in the garden were more positive effects for children.

Key Words: Healing Gardens, Hospital, Treatment, Ill, Rehabilitation

* İnönü University, Faculty of Fine Arts and Design, Department of Landscape Architecture/Malatya

** İnönü University, Faculty of Fine Arts and Design, Department of Landscape Architecture/Malatya

*** Inonu University, Institute of Science, Department of Landscape Architecture, Malatya.

Engelliler İçin Erişilebilir Şehirler

Nursel Üstündağ Öcal*
Dilek Ener**
Gülay Yılmazel***
Fevziye Çetinkaya****

Şehirler barındırdığı bütün insanlar için yaşanabilir olmalıdır. Özellikle toplumun engelli kesimi için şehirlerin engelsiz ve erişilebilir olması büyük önem taşımaktadır. Dünya Sağlık Örgütü' nün (WHO) belirlemesine göre bugün dünyada 600 milyon insan; başka bir ifadeyle dünya nüfusunun % 10' u engelli bireylerden oluşmaktadır. Ülkemizde resmi kayıtlara göre 1.536.306 kişi engellidir. Bu rakam yaklaşık Türkiye de %12.29 oranında engelli birey olduğunu göstermektedir. Erişilebilirlik kavramı, bireylerin başkalarına ihtiyaç duymadan gereksinimlerini karşılamaları, binalara, parklara, kamusal alanlara ulaşabilmeleri ve bu gibi yerlerdeki hizmetleri kullanabilmeleri olarak tanımlanmaktadır. Engellilerin erişilebilirliği kapsamında düzenlemeler; 3194 sayılı İmar Kanunu ile 5378 sayılı Özürlüler Kanunu'dur. Kaldırımlarda, caddelerde, yürüme alanlarında, yaya geçitlerinde, parklarda, çocuk oyun alanlarında, kamu kullanımına açık tüm binalarda ve ulaşım hizmetlerinde erişilebilirlik engelli bireyler için önemli bir gerekliliktir. Bu yönüyle mevcut kent planlamalarının yeniden gözden geçirilmesi gerekir. Bu konu ile ilgili bireylerde farkındalığı artırıcı politika ve yaklaşımların geliştirilmesi faydalı olacaktır.

Anahtar Kelimeler: Engelsiz şehir; erişilebilir şehir; engelliler ve yönetmelik

*Öğr. Gör., Bozok Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu/YOZGAT

**Araş. Gör. Erciyes Üniversitesi Tıp Fakültesi/KAYSERİ

***Yrd.Doç.Dr., Hitit Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu /ÇORUM

****Prof.Dr., Erciyes Üniversitesi Tıp Fakültesi/ KAYSERİ

Accessible Cities for the Disabled

Nursel Üstündağ Öcal*
Dilek Ener**
Gülay Yılmazel***
Fevziye Çetinkaya****

Cities must be habitable for all the people they host. It is especially important that the cities are unhampered and accessible for disabled people in the community. Today, according to the World Health Organization (WHO), 600 million people in the world; in other words, 10% of the world population is made up of people with disabilities. According to official records, 1,536,306 person with disabilities are in our country. This figure also shows that there are disabled individuals about 12:29% ratio in Turkey. The concept of accessibility is defined as to meet individual's own needs without the need for others, access to buildings, parks, public areas and using services in the such places. Arrangements under the accessibility of disabilities are Law No. 3194 on Reconstruction and Law No. 5378 on Disability. Accessibility in pavements, streets, walkways, pedestrian crossings, parks, children's playgrounds, all public buildings and transport services is an important requirement for disabled people. In this respect, the current urban planning must be reviewed. In this regard, it would be beneficial to develop policies and approaches in order to raise awareness for the individuals.

Key words: Unimpeded city; accessible city; disabilities and regulations

*Lecturer, Bozok University Health Services Vocational School / YOZGAT
**Research Assistant, Erciyes University Medical Faculty / KAYSERİ
***Assistant Professor, Hitit University School of Health / ÇORUM
**** Prof.Dr., Erciyes University Faculty of Medicine / KAYSERİ

Kent Meydan ve Sokaklarının Kullanıcı Yaşam Kalitesi Üzerindeki Etkileri

Elif Bayramoğlu*
Nazlı Mine Yurdakul*
Umut Büyükkurt*

Günümüzde hızla gelişen teknolojik ve bilimsel faaliyetler sonucu kentleşme oranı artmakta ve bu durum bireyler üzerinde olumlu aynı zamanda da olumsuz sonuçlar oluşturmaktadır. Kentleşme süresince bireylerin kendilerini yoğun iş ve çalışma hayatından uzaklaştırarak rahatlama, dinlenme ve hoş vakit geçirme adına oluşturulan kent meydanları açık kamusal mekanlar içerisinde en yoğun ve aktif olarak kullanılan mekanlardır. Meydanlar ve ulaşımı sağlayan sokaklar bir kentin yıllar boyunca içinde biriktirdiği anıları ile kentsel yaşam noktası niteliğindeki kültürel bir miras taşıyıcılarıdır. Aynı zamanda da kent kimliğini yansıtarak kente imaj etkisi yaratır. Kent çevresiyle bir bütün oluşturarak aktif yeşil alan kullanımları ile toplumun her türlü sosyal aktiviteyi gerçekleştirebileceği olanaklara imkân sağlar. Bireyler kent meydan ve sokaklarında yaşamın bir parçası olarak fiziksel ve sosyal açıdan etkinliklerde bulunurlar. Ancak geldiğimiz noktada bu alanlar yoğun trafik ile işgal edilerek binalarla kuşatılmıştır. Bu nedenle geçmişteki kentlere özgü meydan kavramına tezat olarak günümüz meydanları kimliksiz ve niteliksiz olarak anlamını yitirmeye başlamıştır.

Bu çalışmada kent meydan ve bağlantı sokakları meydanı sınırlayan yapılar, meydan imgeleri, meydan işlev ve fonksiyonları, mekansal yapı niteliği bakımından ele alınmıştır. Çalışmada Trabzon Atatürk Alanı, bağlantılı Gazipaşa Caddesi, Uzun Sokak, Maraş Caddesi'nde yerinde gözlem ve 84 kent kullanıcısı ile anket yapılmıştır. Anket kullanıcıların kent meydan ve sokaklarındaki yaşam kalite göstergeleri olan iklimsel özellikler, demografik özellikler, kullanım ve alana ulaşım, alanın ekolojik boyutu ve kentsel doku özelliklerine göre değerlendirilmiştir. Yoğun olarak kullanılan bu alanların kullanıcıların yaşam kaliteleri üzerindeki etkileri belirlenerek öneriler geliştirilmiştir.

Anahtar kelimeler: kent meydanı, kent yaşam kalitesi, Trabzon

*Karadeniz Teknik Üniversitesi Orman Fakültesi Peyzaj Mimarlığı Bölümü, Trabzon, Türkiye
**Karadeniz Teknik Üniversitesi Orman Fakültesi Peyzaj Mimarlığı Bölümü, Trabzon, Türkiye
***Karadeniz Teknik Üniversitesi Orman Fakültesi Peyzaj Mimarlığı Bölümü, Trabzon, Türkiye
****Karadeniz Teknik Üniversitesi Orman Fakültesi Peyzaj Mimarlığı Bölümü, Trabzon, Türkiye

The Effects of Urban Square and Street on the User Life Quality

Elif Bayramoğlu*
Nazlı Mine Yurdakul*
Umut Büyükkurt*

Rapidly developing technological and scientific activities, the rate of urbanization after the end is increasing, and this positively and negatively results on the individual. Urban squares that are created for the purpose of relaxing, resting and having pleasant time by removing individuals from intensive work and working life during urbanization are the most intensively and actively used places in open public spaces. The streets providing the plazas and transportation are the cultural heritage bearers of urban life as well as the memories that a urban has accumulated over the years. At the same time, it reflects the identity of the urban and creates the image of the urban. By creating an integral part of the urban 's environment, the use of active green areas enables the community to realize all sorts of social activities. Individuals are involved in activities both physically and socially as part of life on the streets and streets of the urban. However, at the point we arrived, these areas were occupied with heavy traffic and surrounded by the buildings. For this reason, contrary to the concept of a urban -specific square in the past, today's squares have begun to lose their meaning as idle and unqualified.

In this study, the urban square and connection streets are dealt with in terms of the structures limiting the square, the square images, the square functions and functions, the spatial structure. In the study, a questionnaire was made with Trabzon urban square and park, Gazipaşa Street, Uzun Sokak, Maraş Street and 84 urban users. Survey users were assessed according to climatic characteristics, demographic characteristics, use and access to the area, ecological dimension of the site and urban texture characteristics, which are quality of life indicators in urban streets and streets. The effectiveness of these areas on the users' quality of life has been determined and recommendations have been developed.

Key words: urban square, urban quality of life, Trabzon

* Karadeniz Technical University Faculty of Forestry Landscape Architecture Department, Trabzon, Turkey
** Karadeniz Technical University Faculty of Forestry Landscape Architecture Department, Trabzon, Turkey
*** Karadeniz Technical University Faculty of Forestry Landscape Architecture Department, Trabzon, Turkey
**** Karadeniz Technical University Faculty of Forestry Landscape Architecture Department, Trabzon, Turkey

Evaluation of the Effects of Particulars During Processing of Urfa Stone Used in Traditional Architecture on Human Health

Tuba Rastgeldi Doğan*
Fatma Şebnem Kuloğlu Yüksel**
Zafer Hasan Ali Sak***
Hüseyin Erzurumluoğlu****

Purpose

The local architecture of Şanlıurfa is based on the use of natural stone as building material because of the lack of wood and the large number of stone quarries that have been operating since ancient times. In this study, it is aimed to evaluate the effect of dust produced during cutting of urfa stone in open places on human health.

Method

In this study, the particulate matter (PM) that workers were exposed to in the workshops where Şanlıurfa stone cutting process, was measured (Thermo PDR 1500 device). Nineteen workers are working 8 hours a day in open places. The average time spent for workers at this job was 19 ± 7 year. Individuals were asked with a standard questionnaire about the presence of symptoms, such as drying of skin, pain, headache, difficulty of hearing and sleeping, nasal collapse, anxiety, nose and throat burning or stinging; eye watering; coughing; phlegm; a feeling of tightness in the chest.

Findings

Since the dusts from wet cutting machines are in the class of respirable dust, workers are directly affected. It has been determined as $50 \mu\text{g} / \text{m}^3$ for PM₁₀ and $25 \mu\text{g} / \text{m}^3$ for PM_{2.5} by the World Health Organization (WHO) as outdoor air quality standard. The results of measurements made with pDR 1500 were found to be very high values of $757.9 \mu\text{g} / \text{m}^3$ and $227.33 \mu\text{g} / \text{m}^3$ for PM₁₀ and PM_{2.5}, respectively. Among the symptom data the five most frequently observed symptoms during stone cutting process were nasal collapse, dyspnea, headache, cough, and tightness in the chest. Dyspnea is significant among smokers.

Conclusion

It has been observed that the workers are watering the stone cutting device to avoid this dust exposure. However, it has been determined that they do not use any dust masks to protect the respiratory tract. Also it is important to motivate workers for giving up smoking to protect dust removing mechanism of lung. In the next phase of this study, XRD, XRF and SEM analyzes are planned to determine the chemical and mineralogical properties of the geological material.

Keywords: Pale Business, Environmental Problems, Natural Building Stone, PM, Urfa Stone

*Harran University, Environmental Engineering Department, Osmanbey Campus, Şanlıurfa, Turkey. (tubarastgeldi@gmail.com)

**Harran University, Civil Engineering Department, Osmanbey Campus, Şanlıurfa, Turkey. (sebnemkuloglu@hotmail.com)

***Harran University, Environmental Engineering Department, Osmanbey Campus, Şanlıurfa, (drsak19@gmail.com), d(hsyn_erz070@hotmail.com)



A HEALTHY LIFE
Needs a Healthy Environment!

Türkiye’de Denize Taşınan Karasal Kökenli Mikroplastiklerin Gelecek Tahminleri İçin Örnek Model

Yüksel Ardalı*

Plastik parçacıkların nehirden denize taşınmasının belirlenmesi, plastik atıkların insan sağlığına ve çevreye olan riskini değerlendirmek için çok önemlidir. Bu çalışmada, Türkiye’deki nehirlerden denize noktasal kaynaklı mikroplastiklerin taşınım bileşenini ve miktarını modelleme aracılığıyla belirledik. Modelde noktasal kaynaklar yoluyla nehir sistemlerine giren mikroplastiklerin çeşitleri ve kaynakları baz alınmıştır. Mikroplastiklerin kaynakları, kişisel bakım ürünleri, çamaşır yıkama, evsel kökenli ve lastik ve yol aşınma parçacıklarını içermektedir. Irmaklar tarafından denizlere taşınan mikroplastığın çoğu, sentetik polimerler ve aşınmış plastik bazlı tekstillerdir. Modelleme yaklaşımımız, nutrientler için mevcut global bir model olan Global NEWS (Nutrient Export from WaterSheds) modeline benzerlik göstermektedir. Global NEWS nehirlere nutrient girişlerini hesaplamaktadır. Bu çalışmada aynı yaklaşımla ve toprak ve nehirde kalış süreleri ile insan faaliyetlerinden kaynaklanan mikroplastığın nehre aktarılan kısmını belirlemektir. Global NEWS, IMAGE modelinden (arazi kullanımı, tarımsal ve sosyo-ekonomik parametreler) ve WBMplus'dan (hidroloji) gelen girdi verileri kullanılarak uygulanmıştır. Mikroplastik bileşimi ve miktarı, kanalizasyon sistemleri, arıtma tesisleri ve teknolojik-ekonomik statüsündeki farklılıkların bir sonucu olarak, nehirlerde arasında büyük ölçüde farklılıklar göstermektedir. Model ile 2050 yılına kadar gelecekteki birikimler belirlenerek tahmin edilmiştir. Dikkat çekici bir şekilde, bazı havzalarda, esas olarak kanalizasyon ve atıksu arıtımında beklenen iyileşme nedeniyle, noktasal kaynaklardan gelen mikroplastığın nehir taşınmasında bir azalma olmasına karşın katı atık yönetiminin yetersiz olduğu bölgelerde bu miktar artmaktadır.

* Prof. Dr., Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Çevre Mühendisliği Bölümü, Atakum, 55200, Samsun, Türkiye

Model for the Forecasting of the Land-Based Microplastics Carrying from River to Sea in Turkey

Yüksel Ardalı*

Determining the transport of plastic particles from the river to the sea is very important for assessing the risk of plastic waste to human health and the environment. In this study, the carried microplastic components sourced from the river to the sea what point in Black Sea Region, Turkey, we have identified the quantity of the microplastics by modeling. The model is based on the types and sources of microplastics entering the river systems via point sources. Sources of microplastics include personal care products, laundry washing, domestic origin and tire and road wear particles. Most of the microplastics carried by the rivers to the sea are synthetic polymers and worn plastic-based textiles. Our modeling approach is similar to Global News (Nutrient Export from Watersheds), a global model for nutrients. Global NEWS calculates the nutrient inputs to rivers. In this study, the same approach and the retention time in the river and the part of the microplasticity originating from human activities are determined. Global NEWS was implemented using input data from the IMAGE model (land use, agricultural and socio-economic parameters) and WBM plus (hydrology). By model, future accumulations were estimated and estimated until 2050.

Keywords: microplastic, riverine transport, Black Sea, model.

Kent-içi Trafik Gürültü Düzeyi Farklılığının Halk Sağlığı Esenliğine Etkisinin Değerlendirilmesi

Duygu Çelik Seyitoğlu*

Çiğdem Bozkır**

Gülşen Güneş***

Erkan Pehlivan****

Giriş-Amaç

Yeryüzünde sanayileşme, hızlı nüfus artışı ve düzensiz kentleşme gibi olguların yıllarla birlikte artan baskısı, çevreye bırakılan kirliliğin nicel ve nitel olarak artmasına sebep olmuştur (1). İnsan yaşamını fiziksel ve psikolojik açıdan olumsuz yönde etkileyen gürültü kirliliği, önemli kirlilik sorunlarından birisidir. Yapılan araştırmalarda görülmüştür ki gürültü kirliliği yüksek kan basıncından uykusuzluğa, işitme kaybından sinirliliğe kadar geniş bir yelpazede sağlık sorunlarına sebep olmaktadır (2). Bu sağlık sorunlarının kümülatif etkisi halkın yaşam kalitesini ve esenliğinin üzerine etkili olmuştur. Bu araştırma ile gürültü düzeyindeki farklılıkların, halk sağlığı esenliğine etkisini değerlendirmek amaçlanmıştır.

Gereç ve Yöntem

Bu çalışma 2017 Kasım-Aralık ayında yapılan kesitsel (cross-sectional) türde bir çalışmadır. Örneklem büyüklüğü hesaplanırken; %95 güven aralığında %80 güçle "Halk sağlığı esenlik ölçeği geçerlilik ve güvenilirlik çalışması ve sağlıklı yaşam biçimi davranışlarının değerlendirilmesi" isimli çalışma (3) referans olarak alındığında yapılan analizde ulaşılabilecek minimum örneklem büyüklüğü 220 kişi olarak bulunmuştur. Malatya İl Sağlık Müdürlüğü personelinin gönüllü olanlar çalışmaya dâhil edilmiş, örneklem sayısına ulaşıldığında veri toplama tamamlanmıştır. Bu araştırmanın yapılabilmesi için İnönü Üniversitesi Etik Kurulundan onay alınarak İl Sağlık Müdürlüğünden izin alınmıştır. Veri toplama aracı olarak sosyodemografik ve kişilerin yaşadıkları çevreye ait özelliklerin sorgulandığı anket formu ve Türkçe geçerlilik ve güvenilirliğinin İnfal (2016) tarafından yapılan "Halk Sağlığı Esenlik Ölçeği (HSEÖ)" kullanılmıştır (3). Bu ölçek mental, sosyal ve fiziksel alt boyutları ile katılımcıların kişisel sağlıkları için önemli olan esenlik düzeylerini ortaya koyar. Katılımcıların maruz kaldığı gürültüyü belirlemek için anket formuna "Evinizin trafik gürültü seviyesini skorlar mısınız?" sorusu eklenip, kişilerin 1 (az gürültülü) ile 10 (çok gürültülü) arasında bir seviye belirlemeleri istenmiştir. Verilerin analizinde normallik dağılımı için Kolmogorov-Smirnov, farklılık testleri için Independent Samples T ile One-Way ANOVA testleri kullanılmıştır. Anlamlılık düzeyi $p < 0.05$ kabul edilmiştir.

Bulgular

Çalışmaya katılanların yaş ortalaması $39,98 \pm 9,45$ olup, %53,6'sı kadındır. Araştırma grubunun %64,1'inin evinin gürültü düzeyini rahatsız edici bulmadığını, %35,9'unun da başka bir eve taşınması durumunda daha az gürültülü bir mahalleden ev seçeceğini belirttiği görülmüştür. Araştırma grubunun %46'si oturduğu evin ses yalıtımının olduğunu belirtmiştir. Katılımcıların kendi bildirdikleri evlerinin gürültü skorları ortalaması $4,15 \pm 2,49$ (min:1-max:10)'dur.

Katılımcıların HSEÖ toplam puanları farkı oturdukları evin caddeye bakma durumuna göre değişmezken ($p > 0.05$); gürültü seviyesine göre evleri değerlendirildiğinde gürültü seviyesi; en düşük olanların ($53,16 \pm 9,26$), gürültü seviyesi en yüksek olanlardan ($37,92 \pm 15,63$) anlamlı olarak daha yüksek puan aldığı görülmüştür ($p < 0.05$). HSEÖ alt ölçekleri olan mental, sosyal ve fiziksel sağlık puanları gürültü seviyesine göre değerlendirildiğinde sosyal sağlık puanlarının farkı anlamlı bulunmazken ($p > 0.05$); en az gürültülü olanların mental ve fiziksel puanlarının en fazla gürültülü olanlardan anlamlı olarak yüksek olduğu tespit edilmiştir ($p < 0.05$).

Sonuç: Araştırmamızda fazla gürültüye maruz kalanların halk sağlığı esenliğinin daha az olduğu görülmüştür. Sonuç olarak toplumun genel sağlık düzeyinin artırılması için, bireylerin daha az gürültüye maruz kalacakları düzenlemeler yapılabilir. Bu konuda yapılması şart olan sektörler arası işbirliğinin liderleri belediyeler olmalıdır.

Kaynaklar

- Hayta, A.B. 2006. Çevre kirliliğinin önlenmesinde ailenin yeri ve önemi. Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi, 7(2),359-376.
- Bayramoğlu, E., Özdemir Işık, B., Demirel, Ö. 2014. Gürültü kirliliğinin kent parklarına etkisi ve çözüm önerileri: Trabzon kent örneği. İnönü Üniversitesi Sanat ve Tasarım Dergisi. 4(9), 35-42.
- İnfal, S. 2016. Halk sağlığı esenlik ölçeği geçerlilik ve güvenilirlik çalışması ve sağlıklı yaşam biçimi davranışlarının değerlendirilmesi. Doktora tezi. Selçuk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü. Konya

*İnönü Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı

**Malatya Battalgazi İlçe Sağlık Müdürlüğü

***İnönü Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı

****İnönü Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı

Evaluation of the Effect of Intra-urban Traffic Noise Level Difference on Department of Public Health Well-being

Duygu Çelik Seyitoğlu*

Çiğdem Bozkır**

Gülşen Güneş***

Erkan Pehlivan****

Introduction-Aim: Increasing pressures on the World, such as industrialization, rapid population growth and irregular urbanization, have caused quantitative and qualitative increases in environmental pollution (1). In this interaction, people change the environment; changing environment also has positive or negative effects on human health. Studies have shown that noise pollution causes health problems ranging from high blood pressure to insomnia, from hearing loss to nervousness(2). The cumulative effect of these health problems has had an impact on the quality of life and well-being of the people. This research aimed to evaluate the effect of differences in noise level on Department of Public Health well-being.

Materials and Methods: This study was a cross-sectional study and conducted in November-December 2017. When the sample size was calculated; the work(6), "the study of the validity and reliability of the Department of Public Health wellness scale and the evaluation of healthy lifestyle behaviors", was taken as a reference, with 95% confidence interval of 80% the minimum sample size to be reached in the analysis was 220 people. Volunteers from Directorate of Malatya Provincial Health, staff were included in the study and data collection was completed when the number of samples was reached. Permission has been obtained from Directorate of Provincial Health after approval of Inonu University Ethics Committee for the purpose of this research.

A questionnaire that sociodemographic characteristics and the characteristics of the people living in the area were questioned and the "Department of Public Health Well-being Scale (PHWS)" developed by Bann et al. (2012), made by İnfal (2016) consist of Turkish validity and reliability (3). This scale reveals the mental, social and physical sub-dimensions and the level of well-being that is important to the participants' personal health. To determine the noises which participants are exposed to, the questionnaire "Are you going to score the traffic noise level of your home?" And ask them to set a level between 1 (little noisy) and 10 (very noisy). In the analysis of data, it was used Kolmagorov-Smirnov for normality distribution, Independent Samples T and One-Way ANOVA tests for difference tests. Significance level was accepted as $p < 0.05$.

Results: The average age of the participants was 39.98 ± 9.45 , 53.6% were female and 46.4% were male. It was seen that 64.1% of the research group did not find the noise level of the house uncomfortable and 35.9% indicated that they would choose a house with less noise if they moved to another house. 46% of the research group stated that there was sound insulation of the house. The self-reported noise score of the participants' houses is 4.15 ± 2.49 (min: 1-max: 10).

The difference of PHWS total scores of the participants did not change according to the state of looking at the house where they live ($p > 0.05$); when houses are evaluated according to noise level; the lowest noise level (53.16 ± 9.26) were significantly higher scores than the highest noise level (37.92 ± 15.63) ($p < 0.05$). When the mental, social and physical health scores of PHWS subscales were evaluated according to the noise level, the difference of social health scores was not significant ($p > 0.05$); mental and physical scores of the least noisy subjects were found to be significantly higher than those of the noisy ones ($p < 0.05$).

Conclusion: In this study, people who are exposed to excessive noise in our research have less Department of Public Health well-being. As a result, in order to increase the general health level of the population, it is possible to make arrangements for individuals to be exposed to less noise. The leaders of inter-sectoral cooperation, which must be done in this regard, must be the municipalities.

References

1. Hayta, A.B. 2006. The role and importance of the family in the prevention of environmental pollution. Ahi Evran University Kırşehir Education Faculty Magazine, 7(2),359-376.
2. Bayramoğlu, E., Özdemir Işık, B., Demirel, Ö. 2014. Impact of noise pollution on urban parks and solution proposal: Trabzon city example. Inonu University Art and Design Magazine, 4(9), 35-42.
3. İnfal, S. 2016. Evaluation of the validity and reliability study of the Department of Public Health well-being scale and healthy lifestyle behaviors. Ph.D. Thesis. Selçuk University Health Sciences Institute. Konya.

*Inonu University, Medical School, Department of Public Health

**Directorate of Battalgazi District Health, Malatya

***Inonu University, Medical School, Department of Public Health

****Inonu University, Medical School, Department of Public Health

Sıralı Yaş Çökeltme ve Haftalık Atmosferik Toplam Çökeltme Örneklerinin Asiditesinin İncelenmesi

Melike Büşra Bayramoğlu Karşı*
Duran Karakaş**

Türkiye'nin Batı Karadeniz Bölgesi'nde yer alan Bolu ili yarı kırsal bölgesinde 2014 yılında 4 adet yağmur olayı fraksiyonel olarak; rekreasyonel aktivitelerin yer aldığı Gölcük Tabiat Parkı'nda da 2017 yılında 3 ay boyunca haftalık atmosferik toplam çökeltme örnekleri toplanmıştır. Örneklerde anyon-kasyon tayinleri ile pH ölçümleri gerçekleştirilmiştir. Her bir örneğin pH değeri ile nitrat ve sülfat konsantrasyonları arasındaki ilişki incelenmiştir. Fraksiyonel olarak örneklenen dört adet yağmur olayının pH, sülfat ve nitrat konsantrasyonlarının ortalama değerleri sırasıyla 30.04.2014 tarihli yağmur olayı için $5,2 \pm 0,47$, $23,7 \pm 11,8$ ve $10,1 \pm 5,5$, 29.05.2014 tarihli yağmur olayı için pH değeri $5,5 \pm 0,2$, sülfat konsantrasyonu $129,2 \pm 89,3$ $\mu\text{eq/L}$ ve nitrat konsantrasyonu $41,4 \pm 24,6$ $\mu\text{eq/L}$ olarak bulunmuştur. 30.05 ve 05.06 tarihlerinde örneklenen yağmurların pH değerleri sırası ile $6,9 \pm 0,2$, $6,5 \pm 0,1$, sülfat konsantrasyonları $45,2 \pm 12,6$ $\mu\text{eq/L}$, $28,0 \pm 8,8$ $\mu\text{eq/L}$ ve nitrat konsantrasyonları $19,9 \pm 4,3$ $\mu\text{eq/L}$ ile $16,9 \pm 7,5$ $\mu\text{eq/L}$ olarak bulunmuştur.

Bu çalışmada amaç; asit yağmurları ve etkileri hakkında genel bilgi vermek ve Türkiye'nin Bolu ilinde farklı zamanlarda yapılan fraksiyonel yağmur ve atmosferik toplam çökeltme örneklemelerinin pH, sülfat ve nitrat sonuçlarının incelenerek Türkiye'deki ve Dünya'daki benzer çalışmalarla kıyaslamalarının yapılmasıdır.

Anahtar kelimeler: Asit yağmuru, Fraksiyonel örnekleme, Toplam çökeltme, Sülfürik asit, Nitrik asit

*AİBÜ, Yenilikçi Gıda Teknolojileri Geliştirme Uygulama ve Araştırma Merkezi, Gököy, Bolu, melikebayramoglu@ibu.edu.tr

**AİBÜ, Mühendislik Mimarlık Fakültesi, Çevre Mühendisliği Bölümü, Gököy, Bolu, dkarakas@ibu.edu.tr

Investigation of Asidity of Fractionally Sampled Wet Deposition and Weekly Atmospheric Total Deposition

Melike Būşra Bayramođlu Karşı*
Duran Karakaş**

In 2014 four rain events were collected sequentially in semi-rural area in Bolu province and weekly atmospheric bulk precipitation samples were collected for 3 months in the Gölçük Natural Park in 2017. pH measurements, anion and cation determinations were carried out for the samples. The relationship between the pH value of each sample and nitrate and sulfate ions concentrations were investigated. For the rainfall event dated 30.04.2014 the mean values of the pH, sulphate and nitrate concentrations were 5.2 ± 0.47 , $23.7 \pm 11.8 \mu\text{eq/L}$ and $10.1 \pm 5.5 \mu\text{eq/L}$, respectively while the values for the rainfall event dated 29.05.2014 were 5.5 ± 0.2 , $129.2 \pm 89.3 \mu\text{eq/L}$ $41.4 \pm 24.6 \mu\text{eq/L}$. The pH values of rain events sampled on 30.05 and 05.06 were 6.9 ± 0.2 , 6.5 ± 0.1 , and sulfate concentrations were $45.2 \pm 12.6 \mu\text{eq/L}$, $28.0 \pm 8.8 \mu\text{eq/L}$, respectively nitrate concentrations were found to be $19.9 \pm 4.3 \mu\text{eq/L}$ and $16.9 \pm 7.5 \mu\text{eq/L}$.

The aim of this study is to give information about acid rain, adverse effects of acid rain and comparison of the results with the similar studies in Turkey and World by investigation of the fractionally collected rain and atmospheric bulk precipitation samples.

Key words: Acid rain, Sequential sampling, Bulk precipitation, Sulfuric acid, Nitric acid.

*AIBU, Innovative Food Technologies Development Application and Research Center, Gölköy, Bolu, melikebayramoglu@ibu.edu.tr
**AIBU, Environmental Engineering, Gölköy, Bolu, dkarakas@ibu.edu.tr

Sürdürülebilir Katı Atık Yönetimi Uygulamalarında Körfez Belediyesi Örneği

Arzu MorkoyunluYüce*
A.Osman Yıldırım**
Ufuk S.Kaya***
Şebnem Erkebay****
Cem Erkebay*****

Giriş

Amaç

Kaynakların sürdürülebilirliğini sağlamak ve doğanın kirlenmesini önlemek için ambalaj atıklarının geri dönüşümü günümüzde daha da önem kazanmıştır. Çünkü yaratmakta oldukları çevresel problemlerden dolayı kentsel alanlarda yaşanan en ciddi sorunlardan biri katı atıkların yönetimidir.

Çalışmanın yapıldığı Kocaeli iline bağlı Körfez ilçesinde yıllık ortalama katı atık miktarı 41 000 ton'dur. Bu durum göz önüne alındığında geri kazanım uygulamasının tanıtılması, benimsetilmesi ve faaliyete geçirilmesinin önemi gündeme gelmiştir.

Bu çalışmanın amacı evlerde, sokaklarda ve okullarda mümkün olduğunca fazla insana ulaşarak bilinç oluşturmak ve onları, geri kazanım çabasına dahil etmektir.

Yöntem

Çalışmaya başlarken bölgenin mevcut durumu belirlendi. Yazlık-kışık nüfusu, sosyoekonomik yapısı, mahalle ve köylere göre evsel katı atık miktarı, katı atık karakteri tespit edildi.

Geri kazanılabilir atıkların kaynağında ayrı toplanması işleminin nüfusa göre 6 aşamada gerçekleştirilmesi planlandı. Konutlarda bilgilendirme çalışmasına başlandı. Biriktirme yöntemleri için veriler toplandı. Ambalaj atıklarının toplanacağı noktalar belirlendi. Afişler ve broşürlerle farkındalık yaratmaya çalışıldı. Okullarda çocuklara sunumlar yapılarak broşürler dağıtıldı.

Bulgular ve Sonuçlar

Okullarda 3755 öğrenciye ulaşıldı. Atık getirme merkezinde eğitim verilen katılımcı sayısı 890. Körfez Belediyesi'nde 2010 yılında toplanan evsel katı atık miktarı 34 484 ton, 2015 yılında ise 43 103 ton olmuştur. 2016 yılında toplanan 2552 ton atık ambalaj ile 3 000 ağacın kesilmesi önlenmiştir.

Atık miktarının azaltılması, geri kazanım ve yeniden kullanım ve güvenli zararsızlaştırma konusunda en etkili yöntemlerden biri eğitimidir. Görsel, işitsel her türlü yöntemle insanların dikkatini çekmek ve bilinç oluşturmak gelecek nesillere bırakacağımız en değerli mirastır.

Anahtar Kelimeler: Katı Atık, Ambalaj Atığı, Körfez, Kaynağında Ayrı Toplama

*Kocaeli Üniversitesi, Hereke Ö.I. Uzunyol MYO, 41800/Kocaeli/Turkey

**Körfez Belediyesi, Temizlik İşleri, 41800 Kocaeli/Turkey

***Körfez Belediyesi, Temizlik İşleri, 41800 Kocaeli/Turkey

****Kocaeli Üniversitesi, Karamürsel MYO, 41500/Kocaeli/Turkey

*****Kocaeli Üniversitesi, Gazanfer Bilge MYO, 41500, Kocaeli/Karamürsel

Sound Sustainable Solid Waste Management Example Gulf Municipality Applications

Arzu MorkoyunluYüce*
A.Osman Yıldırım**
Ufuk S.Kaya***
Şebnem Erkebay****
Cem Erkebay*****

Introduction

Objective

Recycling of packaging wastes has become more important nowadays in order to maintain sustainability management of resources and to prevent pollution of nature. One of the most serious problems in urban areas is management of solid wastes due to serious environmental problems they have been create.

The average annual amount of solid waste is 41000 tons in Körfez province of Kocaeli province where the work is done. When this situation is taken into consideration, the importance of recycling applications, the adoption and the introduction of methods have come to the agenda.

The aim of this study is to build consciousness and recuperation by reaching as many people as possible in homes, streets and schools.

Method

In the begining of study, the current situation of the region was determined. Summer-winter population, socio-economic structure, amount of domestic solid waste according to neighborhood and villages, solid waste character was determined.

The collection of the recoverable wastes at the source was planned to be carried out in 6 stages according to the population. Informative work began in the houses. The data has been collected for spooling methods. Locations of collection stations for packaging waste were identified. Banners and brochures were used to raise awareness. Brochures were distributed to the students by making presentations in the schools.

Findings and Results

Total number of 3755 students were reached in the school districts. Total number of participants trained at waste collection center was 890. The amount of domestic solid waste collected in 2010 and 2015 by the Municipality of Körfez are 34 484 tons, 43 105 tons respectively. In the year 2016, the collection and recycling of 2552 ton packaging waste was saved 3000 tree.

One of the most effective methods of reducing waste, recycling and reusing and safely destroying waste is education. It is the most precious heritage we will leave for future generations to draw attention and consciousness to people with all kinds of visual and auditory methods.

Keywords: Solid Waste, Packaging Waste, Solid Waste Separation at Source

*Kocaeli University, Hereke Ö.I. Uzunyol Vocational High School, 41800/Kocaeli/Turkey

**Körfez Municipality, Cleaning Services Department, 41800 Kocaeli/Turkey

***Körfez Municipality, Cleaning Services Department, 41800 Kocaeli/Turkey

****Kocaeli University, Karamürsel Vocational High School, 41500/Kocaeli/Turkey

*****Kocaeli University, Gazanfer Bilge Vocational High School, 41500/Karamürsel/Kocaeli

İzmir'deki Şehirleşme, Kirlilik Ve Biyoçeşitlilik Üzerine Bir Derleme

Ece Sökmen Yılmaz*
Semih Yılmaz**

İzmir kentleşmenin hızla arttığı bunun yanında biyoçeşitlilik bakımından zengin habitatlara sahip kentlerdendir. Bu çalışmada İzmir'in ekolojisi üzerine yapılmış çalışmalar derlenmiş ve önemli doğa alanları belirtilmiştir. Bununla birlikte şehirleşme ve kirliliğe de dikkat çekilmiştir.

Bu çalışmanın amacı; İzmir'in şehirleşme, kirlilik ve ekolojisi hakkındaki bilimsel verilerin bir araya getirilmesi, yapılması düşünülen projelerde veya yeni yapılacak projelerde göz önüne alınmayan ekolojik durumun ve çevre sağlığını tehdit edici faktörlerin değerlendirilmesi açısından kaynak oluşturmaktır.

İzmir'deki önemli doğa alanları (ÖDA) Alaçatı Yarımadası, Boz Dağlar, Dilek Yarımadası, Foça Yarımadası, Gediz Deltası, Karaburun Yarımadası, Nif Dağı, Spil Dağı ve Yamanlar Dağı'dır. Bu bölgelerdeki flora ve fauna araştırmalarına değinilmiştir. İzmir'de bulunan Gediz Deltası sadece Türkiye'nin değil Akdeniz'in önemli sulak alanlarından. Gediz Deltası 40000 ha'n üzerinde olup alüvyon adaları, sazlıklar, sezonluk suyla kaplı çayırlar, makilik alanlar, tarımsal alanlar ve tuz göllerini gibi farklı habitatlar içerir. 1975 ve 2010 yılları arasındaki haritalar karşılaştırıldığında, haritada görülen çıplak toprak alanların yaklaşık % 80 azaldığı, bunun yerine tarımsal ve kentsel alanın arttığı ilgili çalışmalarda saptanmıştır.

İzmir Körfezi ve çevre akarsulara ait su kalitesi üzerine yapılan çalışmalar incelendiğinde farklı kategorilerde çeşitli kirleticilerin durumu hakkında bilgiler sunulmuştur. Bununla birlikte 2015 yılında, TC. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Çevre Yönetimi Genel Müdürlüğü tarafından kentleşme ve sanayilerin oluşturduğu kirlilik üzerine Gediz Havzası kirlilik Önleme Eylem Planı belirlenmiştir ve çözüm yolları değerlendirilmiştir. Yapılan bu derleme İzmir ve çevresi için alınacak çevre etki değerlendirmeleri açısından fayda sağlayıp ihtiyaçlara, çevrenin korunmasına ve çevre sağlığına genel bakış açısı sağlayacaktır.

Anahtar kelimeler: İzmir, Ekoloji, Biyoçeşitlilik, Şehirleşme, Kirlilik

*Ege Üniversitesi Biyoloji Bölümü

**Dokuz Eylül Üniversitesi Denizcilik Fakültesi, ecesokmen@gmail.com

A Review on Urbanization, Pollution and Biodiversity in İzmir

Ece Sökmen Yılmaz*
Semih Yılmaz**

Izmir is a town with rich habitats in biodiversity as urbanization is rapidly increasing. In this study, the studies on ecology of Izmir have been compiled and important natural areas are mentioned. Urbanization and pollution have also been noted.

The purpose of this study is; the bringing together of scientific data on urbanization, pollution and ecology of Izmir and the constituting a basis for evaluating the factors that threaten the ecological situation and environmental health which are not taken into consideration in the projects planned or the projects to be carried out.

Key biodiversity areas (KBAs) in Izmir are the Alaçatı Peninsula, Bozdağlar, Dilek Peninsula, Foça Peninsula, Gediz Delta, Karaburun Peninsula, Nif Mountain, Spil Mountain and Yamanlar Mountain. Flora and fauna surveys in these regions have been mentioned. Located in Izmir Gediz Delta is not only one of the important wetlands of the Turkey but also important wetlands of Mediterranean Sea. The Gediz Delta is over 40,000 ha and contains different habitats such as alluvial islands, reeds, seasonal watered meadows, maquis fields, agricultural fields and salt lakes. Compared to the maps between 1975 and 2010, it has been determined that about 80% of the bare soil areas seen in the map have been reduced, but instead the agricultural and urban area has increased.

When studies on water quality of Izmir Gulf and surrounding rivers are examined, information about the status of various pollutants in different categories is presented. Together with this, in 2015, The Gediz Basin Pollution Prevention Action Plan has been determined by the Republic of Turkey General Directorate of Environmental Management of the Ministry of Environment and Urbanization on the pollution caused by urbanization and industrialization and the solutions are evaluated. This review will be useful in terms of environmental impact assessments to be taken for Izmir and its environment and will provide an overview for needs, protection of the environment and environmental health.

Key words: Izmir, Ecology, Biodiversity, Urbanization, Pollution

*Ege University, Faculty of Science, Department of Biology1

**Dokuz Eylül University, Maritime Faculty, Department of Marine Engineering2

Uzman Görüşüne Dayalı Rekreasyonel Alanların Görsel Peyzaj Kalitesi Analizinin Değerlendirilmesi; Boraboy Gölü ve Tabiat Parkı (Amasya)

Kübra Yazıcı*
Bahriye Gülgün Aslan**
Şüheda Basire Akça***

Planlamada doğal çevre ve doğal mekânlar korumacı bir yaklaşımla ele alınmadığından bozulmakta ve yok olmaktadır. Özellikle doğal mekânların kullanımında planlama sürecinde kaynakların korunması, geliştirilmesi ve sürdürülebilirliğin sağlanması mümkündür. Bu kapsamda doğal kaynakların tercih edilmesi ve sürdürülebilir çevre açısından korunması belirlemek önemlidir.

Bu nedenle, belirlenen resimlerin turistler tarafından nasıl algılandığını belirlemek önemlidir. Bu çalışmanın amacı, kırsal manzarada rekreasyon alanı tasarımına için daha iyi kararlar vermek amacıyla; Boraboy Gölü ve tabiat parkının görsel kalitesi için estetik tercih indekslerini belirlemeyerek katkı sağlamaktır. Çalışma da Boraboy gölü tercih edilmiş, bu alanda foto grid yöntemi tanımlanmış ve analiz edilmiştir.

Yapılan anket çalışması uzman görüşüne dayalı olarak yapılmıştır ve standart sapma (SD) ile ölçülmüştür. Tek yönlü Q-sort analizi, peyzaj karakterleri üzerine etkisi ve VAQ (Görsel estetik kalite) arasındaki ilişkiyi araştırmak için kullanılmıştır. Sonuç olarak, estetik faktörler iki ana kategori de 'birincil ve ayırt edici' sunulmuştur: Bulgular, kırsal alandaki peyzaj özelliklerinin Boraboy Gölü'nün estetik tercihlerinin sürdürülebilir kırsal alanın gelişmesi üzerinde önemli bir etkiye sahip olduğunu ortaya çıkarmıştır.

Anahtar Kelime: Görsel kalite, peyzaj, Peyzaj değerlendirme, Uzman görüşü, Q-sort analizi

*Gaziosmanpaşa University, Faculty of Agriculture, Department of Horticulture, Tokat, Turkey

**Ege University, Faculty of Agriculture, Department of Landscape Architecture, Izmir, Turkey

***Bülent Ecevit University, Çaycuma Food and Agriculture Vocational School, Zonguldak, TurkeyCorresponding author: suhedabasire@gmail.com

Evaluation of Recreational Areas Visual Landscape Quality Analysis Based on Expert Opinion; Boraboy Lake Natural Park (Amasya, Turkey)

Kübra Yazıcı*
Bahriye Gülgün Aslan**
Şüheda Basire Akça***

As a result of natural environment and places not being handled with a protectionist approach during planning, they are deteriorating and disappearing in time. Especially while using natural locations, it is possible to preserve and develop the sources while ensuring sustainability during the planning phase. In this context, it is important to prefer and preserve the natural sources with regards to sustainable environment.

For this reason, it is important to determine how the image of destination is perceived by tourists. The aim of this study is to determine the indices of aesthetic preference for visual quality of Natural Park (Boraboy Lake and natural park) which contribute to recreational area design to make better decisions for rural landscape. Boraboy lake were preferred as a case study area photo grid method in this area were identified and analyzed.

The consensus based on expert opinion was measured by the standard deviation (SD) in visual preference judgement within the respondents. One –way Q-sort analysis was used to explore the relationships between landscape characters effect on consensus, and VAQ (Visual aesthetic quality). Eventually, aesthetic factors are presented in two main categories: 'primary and distinctive'. Findings lead to the development of sustainable rural landscape which suggest that the Boraboy Lake natural park of landscape features had a significant influence on the aesthetic preferences.

Keywords: Visual quality, Landscape, Landscape assessment, Expert opinion, Q-sort analysis

*Gaziosmanpasa University, Faculty of Agriculture, Department of Horticulture, Tokat, Turkey

**Ege University, Faculty of Agriculture, Department of Landscape Architecture, Izmir, Turkey

***Bülent Ecevit University, Çaycuma Food and Agriculture Vocational School, Zonguldak, TurkeyCorresponding author: suhedabasire@gmail.com

Kentlerin Sosyal Platformu; Kent Parkları

Azapay Ümmühan Yalçinyavuz*
Sevgi Yılmaz**

Amaç

Kent parkları, kentin karmaşık yapısından insanları uzaklaştırmak ve açık havada vakit geçirmek için en sık tercih edilen rekreasyon alanlarıdır. Rekreasyon alanlarının ihtiyaç ve beklentilere cevap verebilme düzeyi, bu alanlar hakkındaki memnuniyeti ve tercih edilme durumlarını doğrudan etkilemektedir. Parkların tasarımı veya düzenleme süreçlerine yön vermesi gereken etkenler, alan karakteristikleri ile beraber, ziyaretçi profili, ihtiyaçları ve beklentileri olmaktadır. Yöntem: Bu çalışmada; Erzincan kentindeki parklarda, kent halkının beklentileri incelenmiştir. Araştırma, en yoğun kullanıma sahip olan Atatürk Parkı ve Barış Manço Parkı örneklem alanında yürütülmüştür. Bu araştırmada, yerinde gözlem, sörvey çalışmaları ve anket çalışması kullanılmış olup, anketler Nisan ve Mayıs aylarında uygulanmıştır. Anket sayısı, Erzincan merkez ilçe halkı göz önüne alınarak belirlenmiş ve basit tesadüfi örnekleme metodu ile seçilen 500 kişiye anket uygulaması yapılmıştır. Anketlerin 250 adedi Barış Manço Parkı'nda, 250 adedi ise Atatürk Parkı'nda uygulanmıştır. Anket verileri SPSS paket programı ile analiz edilmiştir. Bulgular ve

Sonuç

Erzincan kent halkının ihtiyaçlarına göre, parklar için öneriler sunulmuştur.

Anahtar kelimeler: Erzincan, kent parkları, kentsel peyzaj tasarımı, park kullanıcı görüşleri

*Öğr. Gör. Erzincan Üniversitesi, Üzümlü MYO, Erzincan-Türkiye, auyalcinyavuz@erzincan.edu.tr, azapayyy@gmail.com

**Prof. Dr. Atatürk Üniversitesi, Mimarlık ve Tasarım Fakültesi, Peyzaj Mimarlığı Bölümü, Erzurum-Türkiye, syilmaz_68@hotmail.com

***Öğr. Gör. Erzincan Üniversitesi, Üzümlü MYO, Erzincan-Türkiye, auyalcinyavuz@erzincan.edu.tr

***Prof. Dr. Atatürk Üniversitesi, Mimarlık ve Tasarım Fakültesi, Peyzaj Mimarlığı Bölümü, Erzurum-Türkiye, syilmaz_68@hotmail.com

Urban Social Platform; Urban Parks

Azapay Ümmühan Yalçinyavuz*
Sevgi Yılmaz**

Urban parks are the most preferred recreation areas that remove people from complicated urban structure and to spend time in open air. Level to respond to needs and expectations, directly effect satisfactions and preferences about this areas. The factors, that should give direction for park design and planning processes, are visitor profiles, needs and expectations together with place characteristics. In this study it was examined expectations of urban people, in the parks in the city of Erzincan. The research was carried out in the sample areas Atatürk Park and Barış Manço Park that have the most intensive use. In this research, on-site observation, field survey and questionnaire methods were used and questionnaires were administered in April and May. Questionnaire number was determined by considering the population of central district of Erzincan, and questionnaire was applied to the 500 people selected by random sampling method. 250 number of questionnaires were applied in Barış Manço Park and 250 number of them were applied in Atatürk park. The questionnaire data were analyzed with SPSS package software program. According to the needs of the Erzincan city people, suggestions were presented for parks.

Key words: Erzincan, urban parks, urban landscape design, park visitors' opinionsri

*Lecturer, Erzincan University, Erzincan-Türkiye, auyalcinyavuz@erzincan.edu.tr, azapayyy@gmail.com

** Professor Dr. Atatürk University, Faculty of Architecture and Design, Landscape Architecture Department, Erzurum, Turkey, syilmaz_68@hotmail.com

“Koruma Alanları”nın Yükselen Rantı ile Çevre (Orman) Mevzuatındaki Değişimler ve “Gölcük Tabiat Parkı” Örneği

Aziz Cumhur Kocalar*

Son yıllarda koruma alanlarındaki rant artışı dikkat çekicidir. Buna paralel olarak Koruma Hukukunun (2001-2017) son yıllardaki değişimi ise bu çalışmanın konusunu (aslında teknik boyutunu) oluşturmuştur. Doğal alanların içinden mutlak korunması gereken alanlar farklı koruma statüleriyle korunmaktadır. Bu statüleri de kapsayan ilgili hukuksal alan (mevzuat) koruma politikalarını da belirlemektedir. Koruma politikaları ise siyasal iktidarlarla birlikte dönem dönem belirgin değişimler geçirmektedir. Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Hukukunda son yıllarda (2001-2017) yürütülen yasal-yönetmelik süreçlerindeki bu değişim kısmen bile izlenildiğinde, koruma politikalarındaki mevcut son durumun nasıl değiştiği daha iyi anlaşılabilir. Kapitalist “gelişimin” temel dinamiklerini evrensel gereklilikler olarak anlayan neo-liberal iktidarlar hedef ve planlarını bu doğrultuda kurgulayarak yaşama geçirmektedirler. Yaşanılmakta olan son süreçteki değişimlere bakılacak olursa, onun da çok boyutlu ve çok evreli bir süreç olduğu rahatlıkla görülebilir. Çalışmanın sınırları çerçevesinde gözlemlenen son 17 yıllık dönemde otokratik toplumsal ve kültürel dönüşümün, emek sömürsüne yeni boyutların kazandırılması ve yaygınlaştırılması şeklinde iki ayrı önemli boyutu, farklı alt hükümet dönemlerini içeren süreçlere hâkimiyeti ile öne çıkmıştır. Ayrıca bu boyutlarla yine eşzamanlı olarak her türden kamusal varsılığın özelleştirilmesinin yanı sıra inşaat, madencilik, enerji, ticaret, tüketim vb. alanlarda kolaylaştırılan ve olanakları artırılan sermaye birikimi düzenekleriyle çeşitli sermaye sınıf ve katmanlarının oluşturulması da dikkat çekici olmuştur. İşte tüm bunlara, bir de çalışmanın konusu olarak “Doğal” süreçler, ortamlar ile varlıkların ticarileştirilmesi ve özelleştirilmesi de katılmaktadır. Çalışmada, seçilen dönem içinden ise 2873, 3213, 6831, 2634 sayılı yasalar ön plana alınıp bazı yönetmeliklerde ki değişim incelenerek değerlendirilmiştir. Ayrıca İdare Mahkemesinin bazı kararları ile Belediye Meclisi Kararları da çalışmanın içinde yer bulan diğer kaynaklardır. Çalışma şu son soruya yanıt verme çabasını böylece tartışmaya açmaktadır: Arazi rantlarının son derece yükseldiği şu son ortamda, ülkemizde özel olarak “koruma” altına alınmış alanlar artık gerektiği gibi nasıl korunabilecektir?

Anahtar kelimeler: Doğal “Korunan Alanlar”, Tabiat Parkları, Çevre (Orman) Koruma Politikaları, Kamu Hukuku, Şehir ve Bölge Planlama, Orman ve Su İşleri Bakanlığı

Environmental (Forest) Legislation and "Gölcük Natural Park" with Rising Return of "Protected Areas"

Aziz Cumhur Kocalar*

In recent years, the increase for acquiring unearned income in protected areas is striking. In parallel, the change in Protection Legislation (2001-2017) in recent years has created the technical dimension of this work. Areas that need to be protected in natural areas are protected by different protection statues. It also defines the relevant legal area protection policies including these statutes. Conservation policies are undergoing significant changes in the period with political power. This change in legal-administrative processes in recent years (2001-2017) in Environmental Legislation can be interpreted in a better understanding of how the current state of preservation policies change, if partly observed. Neo-liberal powers, who understand the basic dynamics of capitalist "development" as universal necessities, are putting their plans and objectives in this direction. If we look at the changes in the last process in life, it can be easily seen that it is a multi-dimensional and multi-stage process. Observed on the borders of this work, two distinct important dimensions of autocratic social and cultural transformation in the form of the introduction and dissemination of new dimensions to the labor exploitation have emerged with its dominance over processes involving different sub-governmental periods in the last 17 years. It has been also remarkable that the creation of various capital classes and layers with the capital accumulation facilities which eased and increased opportunities in the areas of construction, mining, energy, commerce, consumption, etc. Here, "Natural" processes, environments and the commercialization and the privatization of assets are participated in all these. In the study, in the selected period, 2873, 3213, 6831, 2634 numbered laws were taken into the foreground and evaluated by examining the changes in some regulations. In addition, some decisions of the Administrative Court and other resolutions of the Municipal Assembly are included in the work. The study thus opens up the debate on how to respond to this last question: In the latter environment, where land price rises are extremely high, how can the protected areas in our country be protected as necessary?

Keywords: Natural "Protected Areas", Nature Parks, Environmental (Forest) Conservation Policies, Public (Environmental Law) Legislation, City and Region Planning, Ministry of Forestry and Water Management.

* Dr. Niğde Ömer Halisdemir University, Faculty of Architecture, Department of City and Regional Planning, Department of Urban Planning. azizcumhurkocalar@gmail.com, <http://azizcumhurkocalar.blogspot.com/> +90 530 07258 64

Kent Parklarının Ekolojik Tasarım Kriterleri Açısından İrdelenmesi: Balıklıgöl Örneği

Assessment of Urban Parks in Terms of Ecological Design Criteria: A Case of Balıklıgöl

Hülya Öztürk Tel*
Fatma Şebnem Kuloğlu Yüksel**

Kent parkları; birçok işlevi olan, kentlilerin yaşam kaliteleri üzerinde önemli etkiye sahip kamusal alanlardır. Ekolojik tasarım kriterlerine göre düzenlenen kent parkları, kentlilere doğa ile bütünleşme olanağı sağlarken park ve yakın çevreside ekolojik anlamda olumlu etkilenmektedir. Şanlıurfa geleneksel kent dokusunda yoğun bir kullanıma sahip olan Balıklıgöl kent parkı da yoğun geleneksel kent dokusunda yer alan ve bu yoğunluğun içerisinde insanların doğayla bütünleştikleri ve ekosisteme katkısı olan bir mekandır. Bu çalışmada Balıklıgöl kent parkının ekolojik tasarım kriterlerine göre değerlendirilmesi yapılacaktır. Bu değerlendirmenin yapılmasında ekolojik tasarım kriterleri olarak etkin kaynak kullanımı, etkin enerji kullanımı, etkin su kullanımı ve ekosistemin korunması ana başlıkları belirlenmiş olup, bu başlıklar altında değerlendirmeler yapılacaktır. Bu kapsamda araştırma alanında, etüd analiz çalışmaları gerçekleştirilmesi yanı sıra uzman görüşleri alınarak puanlama sonucu alanın ekolojik kriterlere uygunluğu tespit edilecektir.

Anahtar Kelimeler: Kent Parkı, Ekolojik Tasarım Kriterleri, Balıklıgöl

*Harran Üniversitesi Şanlıurfa Teknik Bilimler MYO. Mimari Restorasyon Bölümü.63200 Şanlıurfa, Türkiye.

**Harran Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Mimarlık Bölümü. 63200 Şanlıurfa, Türkiye.



A HEALTHY LIFE
Needs a Healthy Environment!

Kütahya'nın Gemi ve Vazo Tema Tasarımlı Çocuk Parkları Çocuk Sağlığı İçin Risk Taşıyor Mu?

Nuriye Değirmen*

Giriş

Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi (1989): “Devlet kurumları çocukların farklı gelişim dönemlerini gözeterek, dinlenme, eğlenme, oyun etkinliklerinde yer alma haklarını gözetmeli... ve çocuklar için uygun ve eşit eğlenme olanaklarını sağlamalıdır” (Severcan Y. C., 2017) ifadesiyle çocuk sağlığını korumaya vurgu yapmıştır. Kütahya Belediyesi tarafından tasarlanıp, uygulamaya konan gemi ve vazo temalı çocuk parkları, bir yandan çocukların gelişimi için gerekli olan oyun, hayal dünyalarına özgü oyuncak tasarımları, kültürel ve öğrenmeye dönük sembolleri görselleştiren oyuncaklar ve sosyalleşme yönlerine özgü geliştirilen parklar olması bağlamında yararlı uygulamalarken, bir yandan da çocukların sağlıklarının bozulmasına dönük etik ikilem sorunları taşımaktadır. Ayrıca; nüfus artışı, ekonomik sorunlar, yabancılaşma, korku kültürü, tüketim yaşamı, trafik, genişleyen yollar, binaların çoğalması, çevre kirliliği, çeteler, çocuk parklarının çocuk sağlığı açısından riskler barındırmasına sebep olmaktadır. Konu ile ilgili çalışmalar yetersizdir. Kütahya'nın çocuk parklarının geleceğin şehirlerinde bulunması gereken çocuk çevre sağlığı ve etiği yönüyle değerlendirilmesine ihtiyaç vardır.

Amaç

Kütahya'nın çocuk parkları tema tasarımları ve çevre durumunun; çocuk, çevre, sağlık ve etiği yönleriyle değerlendirilip, çözüm önerilerinin getirilmesine gereksinim duyulmuştur.

Yöntem

Bildiri; Eylül-Aralık 2017'de, bilimsel makaleler, haberler, yasalar, bildirgeler incelenerek, parklar gezilerek, yetkililerle görüşülerek, yazar tarafından etik değerlendirme yöntemiyle derleme türünde yazılmıştır.

Bulgular ve Tartışma/Elde Edilen Bilgiler ve İrdelenmesi:

Kavramsal Çerçeve:

Çevre; canlıların ilişkilerini sürdürdükleri biyolojik, fiziksel, sosyal, ekonomik, kültürel ortam, çevre korunması; çevreyi iyileştirmeye yönelik çalışmalardır (Çevre Kanunu, 1983).

Oyun; belli bir konusu, amacı, kuralı olan, olmayan, çocukların zihinsel, duygusal, sosyal, fiziksel gelişimlerini destekleyen, haz aldıkları bir süreçtir. Çocuklar oynayarak öğrenirler, sosyalleşirler, gelişirler (Duman G, 2013).

Oyun alanı; çocukların oynayabilmesi için özel olarak hazırlanmış bölüm, yer olarak tanımlanmaktadır (TDK, 2017).

Çocuk sağlığının korunmasında, çocuk parklarının sağlığı bozacak etmenlerden arındırılması ve çocukların eğlence, öğrenme, fiziksel, psikolojik, zihinsel gelişimlerini, sosyalleşme ve yaratıcılıklarını geliştirmeye dönük düzenlenmesi önemlidir (Severcan Y. C., 2017). Kültür aktarımında sembollerin görsellik yönüyle oyuncaklarda kullanılması ve oyuncak tasarımında öğrenmenin desteklenmesi de önemlidir.

Kütahya İli ve Çocuk Parkları

Kütahya, Ege Bölgesi'nde, İç Anadolu'da, Kültür Turizm Bakanlığının 2023 vizyonundaki “15 Marka Kent” ten biridir (<http://www.kutahya.bel.>).

Kütahya belediyesi park bahçeler müdürlüğünde 216 personel, toplam 284 park bulunmaktadır (Görüşmecı 2., 2017).

Kütahya'nın çocuk parklarındaki gemi ve Kütahya'nın sembolü vazıo oyuncaklar çocuklara fiziksel ve görsel ulaşılabilirliği engelleme riski taşımakta, parklar; zemin açısından riskli, çocukların yola fırlamaları yönünden korumasız, köpekleri engellemek açısından riskli, çeteler konusunda riskli, kırık oyuncaklar, çarpma travma riski, oyun alanı metrekare standartlarına uygunluğu ve alana göre oyuncak sayısı yönüyle sorunlar bulunmaktadır.

Etik Açısından Çocuk Parkları

Etik, iyi kötü arasındaki çizgileri belirler, toplumun hayat kalitesini iyileştirerek; haklara saygılı ve koruyucu yaklaşımları içerir (Kayaer M., 2013).. Etik ikilem, iki veya daha fazla değerin çatışmasıdır (Etik Rehberi, 2010). Prosedürler, yasal mevzuatlar, grup algıları, kültür, çevre, yaş, cinsiyet, meslek, inanç, kişisel özellikler karar verme sürecinde etkilidir. Sistematiğ düşünmeyle ve ahlaki açıdan en doğru biçimde karar vermelidir (Kılıç İ., 2018). Kütahya Belediyesi tarafından tasarlanan; gemi ve vazıo temalı oyuncaklar, çocuk gelişimi için yararlı, kültürün içselleştirilmesi için sembollerin oyuncularda kullanılması önemli ve sosyalleşme için park oyun alanı gerekli olmakta, ancak çocukların korunması ve sağlıklarının bozulmasına dönük riskler taşıması bağlamında etik ikilem oluşmaktadır. Etik sorunların çözümünde, yararlı olma, zarar vermeme, mahremiyetin korunması, adalet, özerkliğe saygı ve orantılılık çerçevesinde eylemde bulunulmalıdır.

Sonuç

Oyuncak teması tasarımlarında kültürün aktarımı ve içselleştirilmesine ve öğrenmeye dönük uygulamalara dikkat edilirken, aynı zamanda oyuncakların sağlık riski sorunları oluşturmaması için önlemler alınmalı, uzmanlara danışılarak tasarlanmalı, konu ile ilgili eğitimler sağlanmalı ve duyarlılık geliştirilmelidir. Ayrıca çocuk parklarının çocuk çevre sağlığı yönüyle düzenlenmesi önemlidir.

Çocuk parkları sorunlarının çözümünde, çocuk haklarını ve sağlığını koruyucu etik yaklaşımlara, Dünya genelindeki çocuk parkları standartlarına ve tehlikenin önemini vurgulayan yaklaşımlara gereksinim vardır.

Kaynaklar

1. Duman G. Koçak N., Çocuk Oyun Alanlarının Biçimsel Özellikleri Açısından Değerlendirilmesi (Konya İli Örneği), Türk Eğitim Bilimleri Dergisi Kış 2013, 11(1), 64-81.
2. TDK: Türk Dil Kurumu, Oyun alanı, http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.5a2fedc2cf7370.09585042, erişim tarihi: 12.12.2017.
3. Kent Tarihi, <http://www.kutahya.bel.tr/kenttarihi.asp>, erişim tarihi: 12.12.2017.
4. Çevre Kanunu, Kanun Numarası: 2872, 11.8.1983 tarihli, 18132 sayılı Resmi Gazete, http://www.ttb.org.tr/mevzuat/?option=com_content&view=article&id=49:vre-ka.
5. Görüşmecı 2: Girgin M., 2017, Kütahya Belediyesi Park ve Bahçeler Müdürü, 2017 yılı hizmet sunum raporu.
6. Kayaer M., 2013, Çevre ve Etik Yaklaşımlar, Siyaset, Ekonomi ve Yönetim Araştırmaları Dergisi, 2013, Yıl:1, Cilt:1, Sayı:2.
7. Severcan Y. C., Rekreasyon Alanları ve Çocuk Güvenliği, http://www.halksagligi.hacettepe.edu.tr/sunumlar_ve_seminerler/cocukguvenligisempozyumu/cocukveguvenlik5.pdf, erişim tarihi: 12.01.2018.
8. Kamu Görevlileri Etik rehberi (2010), Ankara
9. Kılıç İ., Etik İkilemler, <http://kamudan.com/etik-ikilemler-8536.html>, erişim tarihi: 20.02.2018

Is there a Risk for Child Health in Kütahya's Children's Parks With Ship and Vase Theme Designed?

Nuriye Değirmen*

Introduction

United Nations Convention on the Rights of the Child (1989): “Government agencies should consider children's right to be involved in recreation, entertainment and gaming activities that taking into account the different developmental periods of children and states should provide suitable and equal opportunities for children ...” (Severcan Y. C., 2017). In this context this convention emphasizes protecting children's health. Children's parks with ship and vase toy designed and implemented by Kütahya's Municipality. This parks have useful applications in the context of the development of children's play and the design of imaginative toy designs and the visualization of cultural and learning symbols and the development of children's social aspects while this context bringing ethical problems to the deterioration of children's health. Also; children's parks have a child health's risks because of population growth, economic problems, alienation, culture of fear, consumption life, traffic, widening roads, proliferation of buildings, environmental pollution and gangs. Studies on the subject are insufficient. Kütahya's children's parks needed to be assessed in terms of children's environmental health and ethic that should be found in the cities of the future.

Aim

Theme designs and environment situation of Kütahya's children's parks with ship and vase theme designed needed to be evaluated which children, environment, health and ethics. And the solution proposals were needed.

Method

This compilation was prepared between September and December 2017. This compilation prepared by examining scientific articles, news, laws, and reports, parks were visited and discussed with the authorities. The compilation is written by the author by ethical evaluation method.

Findings and Discussion/ Obtained Information and Observation:

Conceptual Framework:

Environment is defined as the physical, social, economic, cultural environment in which the living beings maintain their relations. Environmental protection is defined as to improve the environment (Çevre Kanunu, 1983).

The game is defined as; it has a certain theme, it has a certain purpose, it is rule-based or not, it supports the mental, emotional, social, and physical development of children and it is a process that children enjoy. Children learn, socialize and develop by playing (Duman G, 2013). Play ground is defined as a prepared to play for children as a specially place (TDK, 2017).

It is important that children's parks should be free from the factors that will disturb health. It is important that children's parks should be regulated to children's recreational activities, learning activities, socialization and creativity. These practices are important for the protection of child health (Severcan Y. C., 2017). At the same time It is important to use symbols in toys visually in the transfer of culture and it is important to support learning in toy design.

Kütahya's Children's Parks

Kütahya is in Aegean Region and it is in Central Anatolia. Kütahya is one of the 15 Brand City in the vision of the Ministry of Culture and Tourism 2023 (<http://www.kutahya.bel.>).

Kütahya Municipality Park and Gardens Directorate has 216 staff. There are 284 parks in Kütahya (Interviewee 2017).

Kütahya's children's parks with ship and vase toy designed are carry the risk of preventing physical and visual accessibility for children. This parks are risky of the ground and children are unprotected from the roads. This parks are at risky for blocking dogs and at risky for gangs. There are broken toys in the parks. There is a risk of trauma in the parks. Playgrounds of parks do not conform to square meter standards and umber of toys by area is not suitable.

Ethic and Children's Parks

Ethics determines the lines between good and evil. Ethics will improve the quality of life of the community. Ethics includes respectful and protective approaches to rights (Kayaer M., 2013). Ethical dilemma is a conflict of two or more values (Etik Rehberi, 2010). Procedures, legislation, group perception, culture, environment, age, gender, occupation, belief, personal characteristics are influential in the decision-making process. It should decide systematically. It must decide in the most correct way from the moral point of view (Kılıç İ., 2018). Designed by Kütahya Municipality; ship and vase toys are useful for child development. It is important that the symbols be used in toys to internalize the culture. Playground is required for socialization but parks carry the risk of not protecting children and children's health. This creates an ethical dilemma. In the solution of ethical problems, action should be done within the framework of beneficial, harmless, protection of privacy, justice, respect for autonomy and proportionality.

Results

Consideration should be given to the transfer and internalization of culture in toys themed designs and applications for learning. At the same time, measures should be taken to ensure that toys do not pose a health risk. Toys should be designed in consultation with experts. Training on the subject should be given. Ethical sensitivity should be improved. Children's parks should be organized in the direction of children's environmental health. Ethical approaches to the protection of children's rights and children's health are needed to solve the problems of children's parks. Worldwide standards for children's parks are required. Approaches that emphasize the importance of danger are needed.

References

1. Duman G. Koçak N., Çocuk Oyun Alanlarının Biçimsel Özellikleri Açısından Değerlendirilmesi (Konya İli Örneği), Türk Eğitim Bilimleri Dergisi Kış 2013, 11(1), 64-81.
2. TDK: Türk Dil Kurumu, Oyun alanı, http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.5a2fedc2cf7370.09585042, erişim tarihi: 12.12.2017.
3. Kent Tarihi, <http://www.kutahya.bel.tr/kenttarihi.asp>, erişim tarihi: 12.12.2017.
4. Çevre Kanunu, Kanun Numarası: 2872, 11.8.1983 tarihli, 18132 sayılı Resmi Gazete, http://www.ttb.org.tr/mevzuat/?option=com_content&view=article&id=49:vre-ka.
5. Interviewee : Girgin M., 2017, Kütahya Belediyesi Park ve Bahçeler Müdürü, 2017 yılı hizmet sunum raporu.
6. Kayaer M., 2013, Çevre ve Etik Yaklaşımlar, Siyaset, Ekonomi ve Yönetim Araştırmaları Dergisi, 2013, Yıl:1, Cilt:1, Sayı:2.
7. Severcan Y. C., Rekreasyon Alanları ve Çocuk Güvenliği, http://www.halksagligi.hacettepe.edu.tr/sunumlar_ve_seminerler/cocukguvenligisempozyumu/cocukvegvenlik5.pdf. erişim tarihi: 12.01.2018.
8. Kamu Görevlileri Etik rehberi (2010), Ankara
9. Kılıç İ., Etik İkilemler, <http://kamudan.com/etik-ikilemler-8536.html>., erişim tarihi: 20.02.2018.

Sürmene İlçesinin Kırsal Peyzaj Özellikleri ve Turizm Potansiyelinin Değerlendirilmesi

Demet Ülkü Gülpınar Sekban*
Makbulenur Bekar**
Nilgün Güneroğlu***

Günümüzde ekonomik, siyasal ve teknolojik gelişmelerin bir sonucu olarak ortaya çıkan hızlı, çarpık kentleşme ve artan ekolojik problemler özellikle kentsel alanlarda yaşayan insanlar için büyük tehditlere neden olmaktadır. Bu baskılar, kent içindeki yeşil dokunun azlığı, kent ve yakın çevresindeki ormanlarının tahribi insanların doğaya olan özlemini ve ihtiyacını arttırmıştır. Bu sebeplerden dolayı insanlar doğal ortamlarda dinlenme arayışı içine girmişler ve bunun etkileri sonucunda turizm hareketlerinde, türlerinde ve tercih edilen yerlerde büyük değişimler yaşanmıştır. Bu değişimler kırsal peyzaj rekreasyonu ve ekoturizm kavramlarını geliştirmiş ve önemini arttırmıştır.

Basit bir tanımla, kentsel alanlar dışında kalan yerler olarak nitelendirilebilecek kırsal alan kavramı içerisinde turizm; çevrenin korunması ve yerel halkın refahını arttırmaya yönelik olarak doğal alanlara yapılan duyarlı seyahatler olarak tanımlanabilir. Turizm; bir yandan ekolojik, ekonomik ve sosyal sürdürülebilirliğin sağlanması, diğer taraftan doğal alanların korunmasında bir araç olarak görülmelidir. Turizmin doğal kaynakların sürdürülebilir şekilde kullanımı, doğayı korumaya, geliştirmeye yönelik duyarlılık, yerel halka ve kültüre karşı saygı, yerel halka ekonomik katkı gibi ilkeleri vardır.

Bu çalışmada önemli doğal ve kültürel değerlere sahip olan Sürmene ilçesi yakın çevresinin kırsal peyzaj özellikleri incelenmiş, alanın turizm potansiyeli değerlendirilmiş ve ekoturizm ilkeleri çerçevesinde kırsal peyzaj planlamasına yönelik tasarım önerisinde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Kırsal Peyzaj, Turizm, Peyzaj Planlama

*Karadeniz Technical University, Department of Landscape Architecture, Trabzon, Turkey.
**Karadeniz Technical University, Department of Landscape Architecture, Trabzon, Turkey.
***Karadeniz Technical University, Department of Landscape Architecture, Trabzon, Turkey.

Assessment of Rural Landscape Features and Tourism Potential of Sürmene District

Demet Ülkü Gülpınar Sekban*
Makbulenur Bekar**
Nilgün Güneroğlu***

Nowadays, rapid unplanned urbanization and increasing ecological problems which are the result of economical, political and technological developments, cause pressure on people who especially live in urban areas. These pressures which include lack of green area and destruction of forest in city and the nearby, have increased people's needs and desires to nature. These reasons make people set off on a quest to have a rest in nature. Because of this case major changes have happened in tourism activities, species and preferred places. These changes have increased the significance of tourism and rural landscape recreation.

A simple definitions, tourism which rural areas can be qualified as outside of urban areas, can be defined as sensitive journeys for protection of the environment and improving the welfare of locals. Tourism is, while the ecological, economic and social sustainability have been ensured, on the other hand it is seen as a tool in the protection of natural areas. Tourism has principles such as sustainable use of natural resources, nature protection, developmental sensitivity, respect for the local people and culture, economic contribution to the local community.

In this study, rural landscape features of Sürmene which have important natural and cultural values, have been analyzed, tourism potential of the area has been evaluated and have made suggestion for design aimed at the rural landscape planning as part of the principles of tourism.

Key Words: Rural Landscape, Tourism, Landscape Planning

*Karadeniz Technical University, Department of Landscape Architecture, Trabzon, Turkey.

**Karadeniz Technical University, Department of Landscape Architecture, Trabzon, Turkey.

***Karadeniz Technical University, Department of Landscape Architecture, Trabzon, Turkey.

Geodesign for Urban Planning – The Exampale of Harran University's Campus Masterplan

F. B. Ernst*
S. Erdoğan*
M. Yılmaz*
M. Ulukavak*
H. İ. Şenol*
A. Memduhoğlu*
M. A. Çullu**

Although its concept is much older, since 10 years Geodesign has been applied in regional and urban planning throughout the world. The Department of Geomatics of Harran University has been charged with the design of a new master plan using Geodesign technology. Based on the Geodesign framework developed by Carl Steinitz “Geodesign Hub”, an online software for collaborative Geodesign, has been selected as the main tool for this project. The existing natural and man-made systems have been described using existing data, field work and data derived from UAVs. They have been turned into evaluation maps based on the judgment of experts in the respective field of specialization. Based on different scenarios for expected growth of different faculties change models (placement of new university and other faculties) and impact models have been computed. Linking these models to ESRI's CityEngine allows the creation of realistic models that can easily be understood by the higher management. Thus, more informed decision-making taking into account different future scenarios can be achieved. This is being realized by conducting several workshops with the participation of the higher management and senior subject matter experts.

Key Words: Urban planning, master plan, Harran University, Geodesign, GIS

*Harran University, Department of Geomatics Engineering, Osmanbey Campus, 63000 Şanlıurfa, Turkey - (f.b.ernst, serdogan, yilmazmeh, mulukavak, hsenol, akadirm)@ harran.edu.tr

**Harran University, Department of Soil Science and Plant Nutrition, Osmanbey Campus, 63000 Şanlıurfa, Turkey - [HYPERLINK "mailto:macullu@harran.edu.tr"](mailto:macullu@harran.edu.tr)

Monitoring Urban Green Space Using Göktürk-2 Data: A Case Study for Edirne City

Fusun Balık Şanlı*
Ahmet Delen**
Mustafa Ustuner***
Çağlar Bayık****
Saygın Abdikan*****

Background

The presence of urban green areas in the cities is constantly threatened by speculative pressures, and the mis-use of existing green areas for other purposes is widespread. Since the need for green space in urban areas do not offer any economical outcome, the demand for more green space in urban areas are not supported politically. The plans for green areas are often inadequate in the development plans of local authorities. However, the demand for more green spaces are being increased because of the uncontrolled and unplanned urban sprawl. The general tendency is that these lands are located within the city in order for the society to benefit from them easily.

Objective

The objective of this study is to examine the potential use of high resolution optical images, Göktürk-2, to monitor and detect the urban green space by using spectral indices and object based image analysis. Methodology: Remote sensing techniques can be used in evaluating the data including quality and quantity information belongs to issues such as the physical dimensions and land cover/land use of urbanized areas. The detection and discriminations of the vegetations within the urbanized areas can be determined by means of satellite images through the differences in spectral and spatial domain. Since the Gokturk-2 satellite can record images in the visible and near-infrared (NIR) band range, detecting the density of the vegetation in these areas can be efficiently performed. Additionally, without any restriction, image recording can be carried out for the whole of the earth surface and obtained data can be reached to the ground stations. In this study, the imagery of Gokturk-2 satellite, Turkey's first high resolution electro-optical satellite, is used for the detection of vegetations with the help of Normalized Vegetation Index (NDVI) created by using red and NIR bands and high spatial resolution. Object based image classification was implemented to detect and discriminate the urban green areas over the study area.

Results

In our experimental results, it is suggested that the urban green spaces can be accurately detected and discriminated from the other types of inter-classes in urban areas. Since object based image analysis benefit from the advantage of spatial and spectral information, it is very prominent method for detecting the urban green space. Our results demonstrated that the classification accuracy is increased by %1.81 with inclusion of spectral indices. Highest classification accuracy was obtained as 87.73%.

*Department of Geomatic Engineering, Civil Engineering Faculty, Yıldız Technical University, Istanbul, Turkey, fbalik@yildiz.edu.tr

**Gaziosmanpaşa University, Geomatic Engineering Department, 60250-Taşlıçiftlik, Tokat, Turkey ahmet.delen@gop.edu.tr

***Department of Geomatic Engineering, Civil Engineering Faculty, Yıldız Technical University, Istanbul, mustuner@yildiz.edu.tr

****Department of Geomatics Engineering, Engineering Faculty, Bulent Ecevit University, Zonguldak, Turkey, caglarbayik@beun.edu.tr

*****Department of Geomatics Engineering, Engineering Faculty, Bulent Ecevit University, Zonguldak, Turkey, sabdikan@beun.edu.tr

Akıllı Şehir Tanımları, Standartları ve Türkiye Örneği

Nadide Ebru Yazar*
Betül Orbey**

Dünyada dijital dönüşüm adı verilen yeni bir dönem yaşanmaktadır. Bu yeni dönemde, dijital teknolojilerin şehir ile ilişkilendirilmesi sonucu akıllı şehir kavramı ortaya çıkmıştır. Akıllı şehirlerin temel olarak hedefi; dijital teknolojinin şehirlerde yaşayan insanların yaşam kalitesini yükseltmesine yardımcı olmaktır. Bu teknolojik dönüşüm aynı zamanda sosyal, kültürel, ekonomik değişiklikleri de beraberinde getirmektedir.

Amaç

Yaşadığımız şehirleri; toplu taşıma bilgi sistemleri, trafik bilgi sistemleri, akıllı park sistemleri v.b. dijital teknolojilerle donatmak mümkündür. Bütün bu sistemlerden beklenen fayda sera gazı emisyonlarını ve trafiği azaltmaktan, şehirlerin ekonomik kalkınmasına, kaynakların etkin kullanılmasından hareketliliğe kadar uzanan geniş bir çerçevede değerlendirilebilir.

Yöntem

Bu çalışmada; akıllı şehir kavramının tanımı ve kapsamı, dünyada uygulanmakta olan akıllı şehir politikaları, bu politikalar sonucunda başarıya ulaşılmış ve örnek olabilecek akıllı şehirler araştırılacaktır. Ayrıca ülkemizde akıllı şehir kavramının ve uygulamalarının nasıl ele alındığı incelenecektir. Bu araştırmalar sonucu karşılaştırmalı bir değerlendirme yapılması hedeflenmektedir.

Bulgular Ve Sonuç

Dijital dönüşümün etki alanı yapılan yatırımların artması ile genişlemeye devam etmektedir. Dijital dönüşüm ve akıllı şehirler ile ilgili farklı tanımlar ve farklı uygulamalar mevcuttur. Örneğin; İngiliz Standartları Enstitüsü akıllı şehri, “vatandaşlarına sürdürülebilir, refah seviyesi yüksek ve katılımcı gelecek sunmak için etkin olarak entegre edilmiş sayısal ve beşeri sistemlerden oluşan bir kent” olarak tanımlamaktadır. Akıllı Şehir Konseyi ise, “akıllı şehirler bilgi ve iletişim teknolojilerini şehrin yaşanabilirliğini ve sürdürülebilirliğini sağlamak için kullanan şehirlerdir” tanımını yapmaktadır. Bu tanımlar “Hangi niteliklere, hangi standartlara sahip kentlere “akıllı kent” denilmektedir?” sorusunu beraberinde getirmektedir.

Akıllı şehirler kavramının yaygınlaşmasını destekleyen öncü politikalar vardır; Avrupa Komisyonu tarafından şehirlerin dijital dönüşümünü destekleyen “Digital Cities Challenge” bu alandaki örnek projelerden bir tanesidir. Avrupa Komisyonu tarafından kent sakinlerinin, işletmelerin, çalışanların ve girişimcilerin gündelik yaşamlarını dönüştürebilecek dijital politikalar geliştirmelerine ve uygulamalarına yardımcı olmak için başlatılan özel danışmanlık ve destek programıdır.

Türkiye’de de akıllı şehirler kavramını benimseyen ve uygulamak için girişimde bulunan şehirler vardır. Yalova, Fatih, Kadıköy, Beyoğlu, İzmir, Ankara, Bursa bu şehirler arasındadır. Bu şehirlerimizdeki uygulamaların çerçeveleri genel olarak coğrafi bilgi sistemleri ve sayısal haritaların hazırlanması ile sınırlı kalmıştır. Bu çerçeve dışında Yalova’da “Bilişim Vadisi Projesi”, İzmir’de ise “3D Tanımlama Projesi” devam etmektedir. Türkiye’de akıllı şehir kavramının yaygınlaştırılması, yeni politikaların geliştirilmesi ve dünya standartlarında uygulamaların yapılabilmesi için nasıl bir yol haritası izlenmesi gerektiği tartışılacaktır.

Smart City Definitions, Standards and Case of Kadiköy

Nadide Ebru Yazar*
Betül Orbey**

The world is undergoing a digital revolution period. In this new era, the concept of smart city emerged as the result of digital technologies integrating with the cities. The main goal of smart cities is to utilize digital technology in order to improve the quality of life for its inhabitants.

The cities we live in can benefit from public transport information systems, traffic information systems, smart parking systems etc.. The benefits expected from all these systems can be assessed in a wide range in terms of reducing greenhouse gas emissions, traffic, economic development of cities and efficient use of resources for mobility.

In this study, the definition and scope of the concept of smart city and the smart city strategies that have been successful are investigated. In addition, the concept of smart city and its applications are examined in Turkey. The paper will end with a comparative evaluation of the examples.

The domain of digital revolution continues to expand with the increase in investments made. There are different definitions and different applications for digital revolution and smart cities. For example, the British Standards Institute defines smart city as "a city of digital and human systems that is effectively integrated to provide a high, participatory future for the citizens of sustainable welfare". The Smart City Council defines smart cities as "cities that use information and communication technologies to ensure the quality and sustainability of the city". These definitions bring questions such as "What qualities and standards should smart cities have or which cities should we call smart?" to mind.

There are leading policies that support the spread of smart cities. The Digital Cities Challenge, initiated by the European Commission, supports the digital transformation of cities. It is a special consultation and support program which aims to help cities develop and implement digital policies in order to transform the daily lives of residents, employees and entrepreneurs for better.

There are regions also in Turkey that attempt to adopt and implement the concept of smart cities. Yalova, Fatih, Kadıköy, Beyoğlu, İzmir, Ankara, Bursa are among these regions. The frameworks of applications in these regions are generally limited to the preparation of geographic information systems, digital maps and e-government applications. Taking successful examples studied into consideration and comparing them to Kadıköy example, dissemination of the smart city concept in Turkey, development of new policies and initiation of a road map will be discussed.

* Dogus University, Department of Architecture, Art and Design Faculty, Istanbul, Turkey.

** Dogus University, Department of Architecture, Art and Design Faculty, Istanbul, Turkey.

Modern Biyoteknoloji ve Biyogüvenlik Üzerine Bir İnceleme

A. Kekilliöğlu*

Modern biyoteknoloji “rekombinat DNA, nükleik asitlerin hücre veya organellere doğrudan enjeksiyonu, farklı taksonomik gruplar arasında uygulanan hücre gibi tabii fizyolojik çoğalma ve rekombinasyon engellerini ortadan kaldıran ve klasik ıslah ve seleksiyon yöntemlerince kullanılmayan in vitro nükleik asit tekniklerinin tamamı” olarak tanımlanmaktadır. Modern biyoteknoloji, tüm canlı organizmalar arasında genetik materyal değişimini olanaklı hale getirdiğinden; insan yaşamını kolaylaştırma, insanları daha sağlıklı ve uzun yaşatma ve tarımsal verimliliği artırma konusunda büyük imkanlar sunabilmektedir. Ancak modern biyoteknoloji gerek yapısı gerekse kullandığı materyal itibarıyla birtakım riskleri de beraberinde getirmektedir. Bu risklerin varlığından dolayıdır ki biyogüvenlik, modern biyoteknolojinin içinde bulunduğumuz yüzyıldaki önemli bir son üründür. Bu ürünün çevre, sağlık, etik üzerine olumsuz yansımalarının yarattığı sorunlar modern biyoteknolojinin gelecek yüzyıllara doğru yolculuğunda temel durak noktaları olarak yer alacak gibi görünmektedir. Bu bağlamda; söz konusu çalışma kapsamında geleneksel biyoteknolojiden modern biyoteknolojiye geçiş süreci ile birlikte gündeme gelen ve yeni boyutlar kazanan biyogüvenlik kavramı Türkiye bağlamında incelenip değerlendirilmeğe çalışılacaktır. Çalışma tamamen kuramsal bir nitelik taşımakta, zaman zaman örneklere yer verilerek konunun somutlaştırılması amaçlanmaktadır. Bu nedenle çalışmada kullanılan yöntemler literatür tarama ve betimleme yöntemleri olacaktır. Konuya ilişkin makale ve kitaplar taranırken, biyoteknolojiden modern biyoteknolojiye geçiş süreci dikkate alındığından öncelikle 1990 – 2010’lu yıllara ait kaynaklar incelenecektir.

Anahtar Kelimeler: Biyoteknoloji, Biyogüvenlik, Çevre, Sağlık, Tarım, Etik

An Investigation on Modern Biotechnology and Biosecurity

A. Kekillioglu*

Modern biotechnology is defined as "all of the in vitro nucleic acid techniques that remove recombinant DNA, direct injection of nucleic acids into cells or organelles, natural physiological multiplication and recombination barriers such as cells applied between different taxonomic groups, and not used in conventional breeding and selection methods". As modern biotechnology makes it possible to exchange genetic material among all living organisms, it can offer great opportunities to facilitate human life, to make people healthier and longer lasting, and also to increase agricultural productivity. Modern biotechnology, however, brings with it certain risks as well as the material it uses. Because of these risks, biosecurity is an important end product of modern biotechnology in the century we are in. The problems created by the adverse effects of this product on the environment, health, and ethics are likely to be the cornerstones of modern biotechnology as it moves towards the next centuries. In this context; within the scope of the study; the concept of biosecurity That is gained a new dimension by coming together with the transition process of traditional biotechnology to modern biotechnology; will be reviewed and evaluated in terms of Turkey . The study is purely theoretical. For this reason, it is aimed to give concrete examples in the study in some places. For this reason, the methods used in the study will be the literature review and description. Here, articles and books related to the subject will be scanned, and the resources of the years 1990 to 2010 will first be examined, as taking into account of the time period from biotechnology to modern biotechnology.

Key words: Biotechnology, Biosecurity, Environment, Health, Agriculture, Ethics

Peyzaj Mimarlığında Tematik Bahçe Kavramı

Makbulenur Bekar*
Demet Ülkü Gülpınar Sekban
Cengiz Acar

Küresel ısınma ile farklı ekolojik koşullar, iklim ve kuraklığın tehdidiyle birlikte dünyada ve ülkemizde bu tehdiye karşı alınması gereken önlemlerden birisi de yapılacak olan peyzaj planlamalarını bu olumsuz koşulları dikkate alarak tasarlamaktadır. Bu noktada tematik bahçeler; ekolojik, işlevsel ve estetik yararlar sağlamaktadır. Tematik bahçeler; hayvanlara ve diğer canlılara adeta doğadaki mevcut düzende olduğu gibi bir yaşam imkanı sunar, bu şekilde birçok canlı türüne de flora temin eder. Kuşlar, kelebekler ve arılara, hatta su canlılarına da uygun bir yerleşme ve yuva yapma ortamı sağlayarak biyolojik çeşitliliğin sürdürülmesine destek olur.

Günümüzün modern dünyasında da, tematik bahçeler sürekli gelişen ve popülerliği giderek artan, günlük hayatta sürekli karşılan bir kavram olarak ortaya çıkmaktadır. Her biri ihtiyaçlar doğrultusunda hizmet veren bu bahçeler renkli ve sembolik anlatımlarıyla birlikte duyuları uyarıp harekete geçirme gücüne sahiptirler.

Yapılacak olan bu çalışmada; tarihsel süreç içerisinde sağlık bahçelerinin değişimi ve gelişimi incelenmiş, kültürel farklılıklara göre sağlık bahçesi olarak kullanılan geleneksel bahçe modelleri ortaya koyulmuştur. Sağlık bahçelerinden beklenen faydaların elde edilebilmesi için bazı ilkelere göre tasarlanmaları gereklidir. Bu kapsam içerisinde bu çalışmada literatür araştırmasına dayalı olarak tematik bahçe tasarım amaçları ortaya koyulup, temalara uygun bahçe kompozisyonları ve takson önerileri yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler: sürdürülebilir tasarım, tematik bahçeler, konsept bahçeler

Thematic Garden Concept in Landscape Architecture

Makbulenur Bekar*
Demet Ülkü Gülpınar Sekban
Cengiz Acar

With the global warming and different ecological conditions, the threat of climate and drought, one of the measures to be taken against this threat in the world and our country is to design the landscaping plans considering these adverse conditions. Thematic gardens at this point; ecological, functional and aesthetic benefits. Thematic gardens; animals and other creatures offer a living possibility as if it is the current level in the nature, thus providing flora to many living creatures. It supports the maintenance of biodiversity by providing a suitable settlement and nesting environment for birds, butterflies and bees, and even for water creatures.

In today's modern world, thematic gardens are emerging as a constantly growing concept that is constantly evolving and growing in popularity. These gardens, each serving according to their needs, have the power to stimulate and activate the senses with their colorful and symbolic expressions.

In this study; the historical development of health gardens has been examined and traditional garden models used as health gardens according to cultural differences have been put forward. It is necessary to design according to some principles in order to obtain the benefits expected from the health gardens. In this context, in this study, the thematic garden design aims will be presented based on the literature survey and appropriate garden compositions and taxa recommendations will be made.

Key words: sustainable design, thematic gardens, concept garden

Investigation on Forensic Insects Fauna of Urban Areas Over Cappadocia

A. Kekilliöğlu*

Introduction- Aim:

Forensic science plays an important role in obtaining datas that lead to near-incidence accuracy by taking advantage of the ecological successes and biological life cycles of insects, especially in determining the Post Mortem Interval (PMI). There are many factors that affect the success of forensic entomological studies. Especially, the situation and interaction of the field which is included in the environmental factors is primarily important. One of the most important factors in this sense is that the research area is urban or rural.

Material& Methods:

The continental climate dominates Cappadocia and its region. 5 Insect traps were placed in the 5 different locality of research area. The traps are designed to allow insects to easily enter but not exit, and fresh cow logs are placed in them. Traps, regularly; were checked periodically, and the species identification of the obtained adult insects was carried out. Since it was a faunistic research, statistical analysis was not required in this study.

Results & Conclusion:

In forensic entomology, the larvae, eggs, pupae and adult stages of the flies, during the corpse decay phase are used as evidence. In conclusion, our main goal in this study is to analyze the investigation datas of forensic insects fauna of urban areas over Cappadocia, using traps developed for forensic insects, in the year of 2015-2017. It has been determined that insects interact with corpses in a succession process. Finally, the forensic insect fauna in the urban areas of the Cappadocia region is predominantly belonging to the Calliforidae family. The important basic species among these, are; Calliphora vicina, Calliphora vomitoria and Lucilia sericata.

Key words: Forensic insects, Urban entomology, Fauna, Ecology, Cappadocia



THE THEME of CONGRESS

FUTURE CITIES

Sürdürülebilir Şehir Yaşamı ve Su Yönetiminde Gri Su Sisteminin Önemi

Şeyma Akkurt*
Merve Oğuz**

Dünya nüfusunun büyük bir çoğunluğu kentlerde yaşıyor ve hala kırsaldan kentlere göçler devam etmektedir. Kentlerde ise yaşam standartlarının artması ve teknolojik gelişmeler ile birlikte her geçen gün suya olan ihtiyaçta artmaktadır. Fakat dünyada tatlı su kaynaklarının kısıtlı olması nedeniyle içilebilir su yönetimi oldukça önemlidir. Gelecek yıllarda yaşanması muhtemel olan su kıtlığının önüne geçebilmek için suyun verimli kullanılması oldukça önemlidir. Kentler büyürken ekolojik iyileşmenin de paralelinde olması gereklidir.

Sürdürülebilir şehir yaşamında su yönetiminin yapılabilmesi için; suyu daha az kullanan teknolojiler tercih edilmeli ve oluşan atıksuların arıtılıp tekrar kullanılması gibi uygulamalara öncelik verilmelidir. Su kaynaklarını verimli kullanmak için kullanılmış olan suların arıtılıp tekrar kullanılması oldukça önemlidir. Gri su özellikle yapılar da oluşan evsel atıksuyun yaklaşık %75'ini oluşturmaktadır. Gri suların ayrı toplanması ile birlikte içme suyu özelliği gerektirmeyen alanlarda kullanımı sağlanabilir. Böylece şehir şebeke su kullanımında ve altyapı atıksu yüklerinde önemli oranda azalmalar sağlanabilecektir.

Çalışmada; gri su geri kazanım sistemleri hakkında bilgi verilecek ve sistem örneklerine yer verilerek uygulamaları anlatılacaktır. Kentlerde sürdürülebilir bir su yönetimi ve sürdürülebilir akıllı kentler için gri su geri kazanım sistemlerinin kullanımı önemlidir. Çünkü atıksu arıtma sistemine verilecek atıksuyun azalması ile birlikte belediyelerin arıtma maliyetleri de azalacaktır. Böylece hem su kaynakları korunacak hem de atıksu arıtma tesislerine giden atıksu miktarında da azalma sağlanacaktır. Özellikle su tüketiminin fazla olduğu otel, yurt, hastane ve site gibi alanlarda kullanımı sağlanabilir. Bu sistemleri daha yaygın hale getirmek için devlet teşviki ve halkın bilgilendirilmesinin büyük rolü vardır.

Anahtar Kelimeler: Su yönetimi, Sürdürülebilir şehir, Geri kazanım, Atıksu

*Adıyaman Üniversitesi Mühendislik Fakültesi Çevre Mühendisliği Bölümü Adıyaman/Türkiye (e mail: sakkurt@adiyaman.edu.tr)

**Erciyes Üniversitesi Mühendislik Fakültesi Çevre Mühendisliği Bölümü Kayseri/Türkiye (e mail: merveoguz@erciyes.edu.tr)

Sustainable City Life and the Importance of the Grey Water System in Water Management

Şeyma Akkurt*
Merve Oğuz**

A large majority of the world's population lives in cities, and migration still continues from rural to urban areas. In cities, with increasing living standards and technological developments, the need for water is increasing day by day. But drinking water management is very important because of the restricted availability of freshwater resources in the world. It is very important to use the water efficiently in order to prevent the water shortage that may be experienced in the coming years. As cities grow, ecological healing must be parallel.

For water management in sustainable urban life; technologies that use less water should be preferred and priority should be given to applications such as reusing the wastewater that is formed.

It is very important to treat and reuse the waters used for efficient use of water resources. Grey water constitutes approximately 75% of the domestic wastewater. Separate collection of grey waters can be used in areas that do not require drinking water. Thus, city network drinking water use and wastewater loads will be significantly reduced.

In this study; it was tried to evaluate about grey water recovery systems information and system examples, their applications. Sustainable water management in cities and the use of gray water recycling systems for sustainable smart cities are important. Because of the decrease in wastewater to be given to the wastewater treatment system, the treatment costs of the municipalities will also decrease. It can be used especially in areas such as hotels, dormitories, hospitals and sites where water consumption is high. Government incentives and public awareness play a major role in bringing these systems more widely.

Key Words: Water management, Sustainable city, Grey water recovery systems

* Adiyaman University Faculty of Engineering Department of Environmental Engineering Adiyaman

** Erciyes University Faculty of Engineering Environmental Engineering Department of Kayseri / Turkey

İçme Sularında Endokrin Bozucu Bileşikler ve Geleceğimiz

Tolga Ayeri*
Bilge Aydiner**
Duygu Zoroğlu***
Yüksel Ardalı****

Günümüze kadar, insanları olumsuz yönde etkileyen endokrin bozucu bileşiklerin (EBB) deneysel ve epidemiyolojik sonuçları hala tartışılmaktadır. Özellikle insan sağlığında risk değerlendirmesi, risklerin minimizasyonu için gereklidir. İnsan sağlığı açısından risk değerlendirmesi ve yönetim eksikliği nedeniyle artım proseslerinin verimliliği ve su kaynaklarının kalitesini güvenilirliği tartışılmaktadır. Bu nedenle, içme suyu kaynak sistemleri içme suyuna güvenli bir şekilde erişimin sağlanmasını garanti edemezler. İçme suyu kaynağı, EBB'e maruz kalınan önemli bir yoldur. Çoklu bariyer yaklaşımı kullanılarak içme suyu temini sistemlerini izleme ve yönetimde sürekli araştırma içeren bütüncül bir sistem, içme suyu tüketimi yoluyla EBB ile ilişkili risklere insanların maruz kalmalarını azaltmak için önleyici bir yöntem olarak önerilmektedir. İçme suyu kaynak sistemlerinde endokrin bozucu bileşiklerin ortaya çıkması ve bunlara karşılık gelen insan sağlığı risk uygulamaları ihtiyaçlar, yaklaşımlar, faydalar ve zorluklar yöntemi kullanılarak analiz edilmiştir. Bu nedenle, bu araştırma endokrin bozucu bileşiklerden çevresel kaliteyi ve insan sağlığını korumada destekleyici bir araç gibi davranabilir böylece bu çevresel izleme ve yönetim amacıyla ilgili karar verme mekanizması için esastır. Sonuçta, daha çok güvenilir içme suyu ve halk güvenliği için sürdürülebilir erişim sağlanabilir. Sürekli EBB'e maruz kalan kişi, popülasyon ve ekosistemin sağlığını yalnızca tehdit etmemektedir ancak yeterli içme suyu kaynağı için remediasyon ve su artım maliyetinin artışı da söz konusudur. EBB'e maruz kalan insanların sağlık riski sorunu göz önüne alındığında, tüm Avrupa Birliği ülkeleri, risk azaltmak için tehlike tanımlaması, doz-yanıt değerlendirmesi, maruz kalma değerlendirmesi, risk karakterizasyonu ve risk yönetiminden oluşan risk değerlendirmesine tabi tutulmaktadır. Sonuç olarak, endokrin bozucu bileşikler üzerine yapılan birçok çalışma, çevresel konsantrasyon değerlendirmesini, artım ve remediasyon, risk değerlendirmesi, risk algısı ve iletişimi içermektedir. Son on yılda içme suyu kaynaklarının kalitesi, yüzey suyu olarak adlandırılan, yeraltı suyu ve yeniden kullanılan sular küresel bir endişedir. Bunun nedeni, bu kaynaklardan gelen ham suyun insanlar tarafından içme suyu olarak tüketilmek üzere içme suyu arıtma tesisleri tarafından işlenmesi ve içme suyunun kendisinin endokrin bozucu bileşiklere maruz kalması için potansiyel bir kaynak olmasıdır. Gelişme ve araştırma eksikliğiyle (düşük kalite ve su kalitesi izleme ve risk değerlendirmesi üzerine verilerin güvenirliliği, özellikle kirleticiler üzerine kaygıların ortaya çıkması), içme suyu izleme ve yönetimi içme suyu tüketimi aracılığıyla insanların maruz kaldığı EBBlerin düzenlemeleri için mazur görülmebilir. İçme suyu kaynağının korunması için etkin ve içme suyu kaynağının güvenliğini ve esnekliğini sağlamak için remediasyon zorunludur. Aynı zamanda, suyun iyileştirilmesinde endokrin bozucu bileşiklerin giderilmesi, güvenli içme suyunun elde edilmesi için bir anahtardır. Yaygın olarak bilinen kirleticilerin aksine, büyük ölçüde gelişen belli arıtma prosesleri endokrin bozucu bileşiklerin eser konsantrasyonları üzerinde veri eksikliğinden ve bu bileşiklerle ilişkili risklerden dolayı EBB gideriminde garanti sağlamayabilir. Bu yüzden, halkın farkındalığı yasama yoluyla su kaynak güvenliğini ve su kaynaklarının korunmasını, su kalitesi izleme ve su kaynaklarının değerlendirilmesinin politik onayı ve bunu takip eden benzer risk değerlendirmesi, gelecek tahminleri EBB gideriminde etkin artım proseslerinin bilinmesini gerektirmektedir. Daha sonraki düzenlemeler ve EBBlerin çevresel konsantrasyonları üzerine yapılan politik ve mevcut yasal düzenlemeler, özellikle risk uygulamalarının endokrin bozucu bileşiklere maruz kalan kısımlarının azaltılması, insanlar ve çevreye olan risklerinin belirlenmesi, böylece insanlar güvenli içme suyu ile koruma altına alınabilir. Faydaların perspektifi açısından bakıldığında içme suyu mevzuatına daha sıkı uyum ve endokrin bozucu bileşiklerin deşarjı, süreçlerin etkinliği ve sürdürülebilirliği gözardı edilmeksizin arıtma tesislerinde EBB giderim verimliliğini artırmak, içme suyu dağıtım sistemini güçlendirerek güvenli içme suyunun sağlanması ve içme suyu kaynaklarında EBB kirliliğine neden olan kimyasal maddelerin kullanılmasının önlenmesidir.

*Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Çevre Mühendisliği Bölümü, Atakum, 55200, Samsun, Türkiye

Endocrine Disrupting Components and Human Health Risk Problems in Drinking Water Supply System

Tolga Ayeri*
Bilge Aydiner**
Duygu Zoroğlu***
Yuksel Ardali***

Experimental and epidemiological results of endocrine disrupting compounds affecting human health negatively are still being discussed. Risk assessment for human health must be done absolutely and the performance of the treatment processes and the availability of reliable water resources due to water management inadequacy are also among the issues to be discussed. For this reason, it is still not possible to ensure safe access to drinking water supply systems. Drinking water is the most important route that can be exposed to endocrine disruptors. A holistic system of continuous monitoring and monitoring of drinking water sanitation systems using the multi-barrier approach is proposed as a preventive tool to reduce human exposure to risks associated with endocrine disrupting systems through drinking water consumption. The emergence of endocrine disrupting compounds in drinking water supply systems and their corresponding human health risk applications have been analyzed using needs, approaches, benefits and challenges methodology. For this reason, this research can act as a supportive tool in protecting environmental quality and human health from endocrine disrupting compounds, which is essential for the relevant decision-making mechanism for environmental monitoring and management. As a result, more reliable drinking water and public safety will be achieved through sustainable access.

Keywords: endocrine disrupting compounds, drinking water, risk, precautions, water management.

Sulardaki Arseniği Metilleyen Mikroorganizmalar, Sağlığı Tehdit Edici Yönleri Ve Biyoteknolojik Önemi

Ece Sökmen Yılmaz*
Esra Ersoy Ömeroğlu**
İsmail Karaboz***

Zehirli olmasına rağmen aslında arsenik doğal bir metalloiddir ve doğada bakır, kurşun, altınla birlikte bulunur. Yer altı kaynaklı olup, termal sularda diğer ağır metallere birlikte bolca bulunur. Arsenitin organik hali olan metillenmiş hali, inorganik arseniğe göre daha toksiktir bu yönüyle sağlıkta risk faktörü olarak görülebilir fakat bir takım yeni biyoteknolojik uygulamalar için de yeni bir çalışma konusudur. Bu çalışmanın amaçları arsenik metilasyonuna sahip bakterilerin incelenmesi, bu bakterilerin biyoteknolojik öneminin belirlenmesi, arsenik zehirlenmesine dikkat çekmek ve ülke canlı kaynaklarına katkıda bulunmaktır. Böylelikle su yönetimi, arıtımı ve teknolojileriyle ilgili yeni fikirler oluşturulmasına katkıda bulunulur.

Çalışmamızda Balçova Ilica Deresi'nin termal otellere yakın olup termal su karışan noktasından steril şişelere su örneği alınarak, örnekler arsenik içeren Plate Count Agar'lara dökme plaka yöntemiyle ekilmiştir. İzole edilen bakteriler fenotipik ve genotipik yöntemlerle tanımlanmış olup polimeraz zincir tepkimesi ile arseniti metilleyen enzim olan arsenit S- adenosilmetiyonin transferaz geni taranmıştır.

İzole edilen yedi bakteriden altısı *Pseudomonas* sp. birisi *Pannonibacter phragmitetus* olarak tanımlanmış olup, genbank erişim numaraları alınmıştır. İzole edilen yedi bakteriden üçünde arsenit S-adenosilmetiyonin transferaz geni olan *arsM* saptanmıştır. Arsenit S- adenosilmetiyonin transferaz, arseniti metilleyerek daha toksik forma sokar. Üç defa metillenen arsenit gaz haline geçebilir. Bu durum yapılacak ek çalışmalarla trimetil arsenitin bir gaz balonunda hapsedilerek sulardan arsenik arıtımında kullanılabileceği gibi daha toksik metil arsenitin ekosisteme zarar vermesine de yol açabilir. Bu tür yeni bilgilerin edinilmesi, sadece mühendislik anlamında çevre yararına kullanılması açısından değil yeni karar ve uygulamalar alınırken insan sağlığı açısından da önemlidir.

Anahtar Kelimeler: Arsenik, Arsenik toksisitesi, Termal su, Balçova, İzmir, Su Kirliliği, Arsenik Metilasyonu, Biyoteknoloji, Bakteri

Arsenic Methylating Microorganisms in Waters, Health Threatening Features and Biotechnological Importance

Ece Sökmen Yılmaz*
Esra Ersoy Ömeroğlu**
İsmail Karaboz***

Despite being poisonous, arsenic is a natural metalloid and is found in nature with copper, lead and gold. It is an underground source and is found abundantly in thermal waters together with other heavy metals. The methylated form of arsenite, which is an organic form, is more toxic than inorganic arsenic, which can be seen as a risk factor in health, but it is also a new study topic for some new biotechnological applications. The purposes of this study is to examine the bacteria with arsenic methylation, to point out the biotechnological basis of these bacteria, to draw attention to arsenic poisoning and to contribute to the country's living resources. This contributes to the creation of new ideas on water management, remediation and technology.

In our study, water samples of the Balçova Ilica Creek where near the thermal baths and mixed with thermal water were taken into sterile bottles. Samples were inoculated in plate count agar containing arsenic by pour plate method. The isolated bacteria were identified by phenotypic and genotypic methods and S-adenosylmethionine transferase, the arsenic methylating enzyme, was detected by polymerase chain reaction.

From seven isolated bacteria, six of them were identified as *Pseudomonas* sp. and one of them was identified as *Pannonibacter phragmitetus*. Their genbank accession numbers were taken. Arsenic S-adenosylmethionine transferase gene (*arsM*) is detected in three of seven bacterial isolates. Arsenic S-adenosylmethionine transferase methylates arsenite and convert it to a more toxic form. After three times methylation, arsenide can be converted into gas. This may lead to further toxic methyl arsenide damage to the ecosystem as well as the use of trimethyl arsenide in a gas flask to treat arsenic from water by further studies. The acquisition of such new information is important not only for engineering purposes but also for human health as new decisions and applications are taken.

Key words: Arsenic, Toxicity of arsenic, Thermal water, Balçova, İzmir, water pollution, Arsenic methylation, Biotechnology, Bacteria

* Ege University, Faculty of Science, Department of Biology, Basic and Industrial Microbiology Section

Bir İlde 2017 Yılında Yapılan Deniz Suyu Analizlerinin Değerlendirilmesi

Ferhat Coşkun*
Tuba Duygu Yılmaz**

Amaç

Birçok noktadan denize girilebilen ve uzun bir sahil şeridi olan bir ilde 2017 yılı içinde yapılan deniz suyu analizlerin değerlendirilmesi ve denize girilebilirliğinin saptanması amaçlanmıştır.

Yöntem

Sağlık Bakanlığı tarafından belirlenen 01.05--31.10.2017 tarihleri arasında denize girilebilen 40 noktadan alınan su numuneleri analizleri incelenmiştir. Her noktadan en az 13 kez iki haftada bir numune alınması gerekmektedir. Bu dönem süresince her noktadan 14 kez numune alınmıştır. Numunelerde her 100 ml deki koloni miktarı ölçü birimi olarak kullanılmıştır (kob/100ml). Mikrobiyolojik analizler İl Halk Sağlığı Laboratuvarında yapılmış ve total koliform, fekal koliform ve fekal streptokok değerleri ölçülmüştür. Ölçümler sonucu bu noktalar çok temiz, iyi kalite/yüzülebilir ve yüzme amaçlı kullanılamaz olarak 3 sınıfa ayrılmıştır. Çok temiz sınıfında total koliform 0-500 kob/100ml, fekal koliform 0-100 kob/100ml, fekal streptokok 0-100 kob/100ml; iyi kalite sınıfında total koliform 501-10.000 kob/100ml, fekal koliform 101-2000 kob/100ml, fekal streptokok 101-1000 kob/100ml; yüzme amaçlı kullanılamaz sınıfında ise total koliform 10.000 kob/100ml üzeri, fekal koliform 2.000 kob/100ml üzeri, fekal streptokok 1.000 kob/100ml üzeri olarak belirtilmiştir.

Bulgular

İlde 01.05--31.10.2017 tarihleri arasında kriterlere uygun olarak alınan 560 su numunesi İl Halk Sağlığı laboratuvarında mikrobiyolojik olarak analiz edilmiştir. Numunelerin 489'unun (%87,3) çok temiz sınıfında, 69'unun (%12,3) iyi kalite sınıfında ve 2'sinin (%0,4) ise yüzme amaçlı kullanılamaz sınıfında olduğu tespit edilmiştir (Tablo 1).

Yüzme amaçlı kullanılamaz sınıfındaki her 2 numunede de total koliform 10.000 kob/100ml üzeri, fekal koliform 2.000 kob/100ml üzeri, fekal streptokok 1.000 kob/100ml üzeri değerlerde saptanmıştır.

Sonuç

Üç tarafı denizlerle çevrili olan ülkemizde hem turizm açısından hem de sağlık açısından deniz suyunun temiz ve kaliteli olması önemlidir. Tüm halkın bu konuda bilinçlendirilmesi amacıyla sürekli eğitimler verilmeli ve işletmeler çok sık denetlenmelidir. İlimizde yapılan analizlerde denize girilebilme düzeylerinin çok yüksek olduğu görülmektedir. Bu düzeylerin daha iyi seviyelere gelebilmesi için gerekli denetim, kontrol, eğitim ve tüm çalışmalar titizlikle artırılarak devam etmelidir.

Anahtar Kelimeler: Deniz suyu, analiz, eğitim

Tablo 1. İlde alınan deniz suyu numunelerinin mikrobiyolojik analizlerine göre sınıflandırılması

Sınıflama	Sayı	%
Çok temiz	489	87,3
İyi kalite	69	12,3
Yüzme amaçlı kullanılamaz	2	0,4
Toplam	560	100

*Mersin İl Sağlık Müdürlüğü, Mersin

**Mersin İl Sağlık Müdürlüğü, Mersin

The Assessment of Sea Water Analysis in a City in 2017

Ferhat Coşkun*
Tuba Duygu Yılmaz**

Objective

In this study we aim to evaluate the sea water analysis of a city that has a long beach and has multiple swimming points in 2017 and also aim to determine the swimming points.

Method

The sea water samples taken from 40 points that are convenient for swimming between 01.05/31.10.2017 determined by The Ministry of Health were assessed. Samples have to be taken at least from 13 points every two weeks. 14 samples were taken at each point during this period. The number of the colonies at 100 ml was accepted as measure unit. (kob/ 100 ml)

The microbiological analysis was done in Department of Public Health Laboratory and total coli form, fecal coli form, and fecal streptococcus were measured.

Measurements are divided into 3 classes as these points are very clean, good quality / convenient for swimming and cannot be used for swimming purposes.

Very clean group;

- total coli form 0-500 kob/100ml,
- fecal coli form 0-100 kob/100ml,
- fecal streptococcus 0-100 kob/100ml;

good quality / convenient for swimming;

- total coli form 501-10.000 kob/100ml,
- fecal coli form 101-2000 kob/100ml,
- fecal streptococcus 101-1000 kob/100ml;

cannot be used for swimming purposes

- total coli form 10.000 kob/100ml and higher,
- fecal coli form 2.000 kob/100ml and higher,
- fecal streptococcus 1.000 kob/100ml and higher.

Results

The 560 samples taken according to the criteria between 01.05/31.10.2017 were microbiologically analyzed at Department of Public Health Laboratory .

Of all samples 489 (87.3 %) were at 'very clean' group, 69 (12.3%) were at 'good quality / convenient for swimming ' group and 2 (0.4 %) were at 'cannot be used for swimming purposes' group (Table 1).

Table1: The Classification of Sea Water Samples According to the Microbiological Analysis

Classification	Number	%
Very Clean	489	87,3
Good quality /convenient for swimming	69	12,3
Can not be used for swimming purposes	2	0,4
Total	560	100

* Mersin Provincial Health Directorate, Mersin

** Mersin Provincial Health Directorate, Mersin

Among 24 samples of good quality / convenient for swimming group only total coli form were between 501-10.000 kob/100ml, in 1 sample only fecal streptococcus was between 101-1000 kob/100ml (Table 2). In this group total coli form was 501-10.000 kob/100ml and fecal coli form was between 101-2000 kob/100ml (Table 2). In 14 samples in this group, all three parameters were at good quality /convenient for swimming group (Table 2). Also in 2 samples at 'can not be used for swimming purposes' group, total coli form were higher than 10.000 kob/100ml while fecal coli form and fecal streptococcus were at normal levels (Table 2).

Table 2 . The assessment of microbiological analysis of sea water samples which are in good quality /convenient for swimming group and in can not be used for swimming purposes group

		'good quality' number	'Can not be used for swimming purposes' number
Only total coli form	501-10000 kob/100 ml	24	-
	>10000 kob/100 ml	-	2
Only fecal coli form	101-2000 kob/ 100 ml	0	-
	>2000 kob/ 100 ml	-	0
Onlyfecal streptococcus	101-1000 kob/100 ml	1	-
	1000 kob/ 100 ml	-	0
Total coli form	501-10000 kob/100 ml	30	-
Fecal coli form	101-2000 kob/ 100 ml		
Total coli form	501-10000 kob/100 ml	14	-
Fecal coli form	101-2000 kob/ 100ml		
Fecal streptococcus	101-1000 kob/100 ml		
Total		69	2

Conclusion

The quality and cleanse of sea water is very important in terms of tourism and health in our country which is surrounded by sea on three sides. For this reason continuous trainings should be given to all people to raise awareness on this issue and businesses should be controlled very frequently. According to the analysis in our city, it is seen that the city has many convenient points for swimming. To increase the number of swimming points more controls, training programmes and other studies should be carried on.



THE THEME of CONGRESS

FUTURE CITIES

Kentlerde Sürdürülebilir Su Yönetimi

Şeyma Akkurt*
Merve Oğuz**

Günümüzde dünya nüfusunun yarısı kentlerde yaşamaktadır. Önümüzdeki 40 yıl içerisinde de kentsel nüfusun 2.8 milyar kişi olması beklenmektedir. Bunun sonucunda örneğin 2030 yılında yerleşim alanlarının %250 oranında yani 1 milyon kilometrekare artması gerekecektir.

İklim değişikliğinin kentleşme ile etkileşimi bu kapsamda büyük önem arz etmektedir. Kentlerde artan nüfus ile birlikte enerjiye ve suya olan ihtiyaç her geçen gün artmaktadır. Fakat dünyada küresel ısınma nedeniyle su kaynakları büyük ölçüde azalmaktadır. Sürdürülebilir su yönetiminin yapılabilmesi için; su kaynaklarını kullanırken, az su tüketen teknolojileri tercih edilmelidir. Atıksu arıtma tesislerinde üretilen atıksuların arıtılıp tekrar kullanılması gibi uygulamalara önem verilmelidir. Ayrıca, suyun verimli olarak kullanılması için su dağıtım sistemlerinde kayıp ve kaçakların da önüne geçilmesi gereklidir.

Suyu verimli kullanmanın en basit ve en etkili yolu, evlerde kullanılan suları içme suyu ve içme suyu kalitesinde olmayan sular diye sınıflandırmaktır. Bu sayede içme suyu kalitesinde olması gerekmeyen suların yerine geri kazanılmış suları kullanarak içme suyu tüketim oranı yarı yarıya azaltılabilir. Bu durumda gri su ve yağmur suları geri kazanım sistemleri kullanılabilir. Bu sistemlerden elde edilen sular; tuvalet rezervuarlarında, sulama suyu olarak ve araç yıkama gibi birçok şekilde kullanılabilir. Gri su sistemleri, atıksu oluşum miktarının azaltılmasına ek olarak doğal içme suyu kaynaklarının da korunmasını sağlar.

Kentlerde yeşil bina uygulamalarının artması ile birlikte hem enerjinin hem de suyun daha verimli kullanılmasını sağlanmaktadır. Çalışmada; gri su sistemleri, yağmur toplama sistemleri ve yeşil bina örneklerine yer verilerek kentlerdeki uygulamaları anlatılacaktır. Kentlerde sürdürülebilir bir su yönetimi ve sürdürülebilir akıllı kentler için gri su, yağmur suyu sistemleri ve yeşil binalar gereklilik ve önem arz etmektedir.

Anahtar Kelimeler: İklim değişikliği, Kentleşme, Atıksu, Gri su, Yağmur suyu, Yeşil binalar, Tekrar kullanım.

*Arş. Gör. Adıyaman Üniversitesi Mühendislik Fakültesi Çevre Mühendisliği Bölümü sakkurt@adiyaman.edu.tr

**Doç. Dr. Erciyes Üniversitesi Mühendislik Fakültesi Çevre Mühendisliği Bölümü merveoguz@erciyes.edu.tr

Sustainable Water Management in Cities

Şeyma Akkurt*
Merve Oğuz**

Today, half of the world's population lives in cities. It is expected that the urban population will reach 2.8 billion within the next 40 years. As a result, for example, in 2030, settlement areas will need to increase by 250%. The interaction of climate change with urbanization is of great importance in this context. With the increasing population in cities, the need for energy and water has also been increasing day by day. However, due to global warming in the world, water resources have been greatly reduced. When using water resources, low water-consuming technologies should be preferred for sustainable water management. Importance should be given to applications such as reuse of wastewater generated in wastewater treatment plants. In addition, in order to use water efficiently, it is necessary to prevent loss and leakage in water distribution systems.

The simplest and most effective way to use water efficiently is to classify the water used in homes as drinking water and non-drinking water quality. In this way, the consumption rate of drinking water can be reduced by half by using recycled waters instead of water that does not need to be in drinking water quality. In this case, grey water and rainwater recovery systems can be used. Water obtained from these systems can be used in toilet reservoirs in many ways, such as irrigation water and vehicle washing. Grey water systems provide protection of natural drinking water resources in addition to reducing the amount of wastewater formation.

With the increase of green building applications in cities, both energy and water can be used more efficiently. In this study, grey water systems, rain collection systems and green building samples will be given to explain the applications in cities. For sustainable water management and sustainable smart cities, grey water, rainwater systems and green buildings usage are necessary and important.

Key Words: Climate changes, urbanization, wastewater, grey water, rain water, green buildings, reuse.

* Research Assistant, Adiyaman University Faculty of Engineering Department of Environmental Engineering, sakkurt@adiyaman.edu.tr
* Associate Professor, Erciyes University Faculty of Engineering Department of Environmental Engineering merveoguz@erciyes.edu.tr

Kent Ölçeğinde Yerel Su Yönetiminde Yerel Çözümlere Bir Örnek : Yağmur Hasadı

Zeynep Özen*

Bilmekteyiz ki “su” en önemli yaşam kaynaklarından biridir. İnsanların neden olduğu çevre kirlilikleri, hatalı su politikaları günümüzde kullanılabilir su kaynaklarının hızla azalmasına neden olmuştur. Su kaynaklarının korunması ve kirlenmesinin önlenmesi sağlıklı bir hayat için zorunluluk haline gelmiştir.

Uluslararası İklim Değişikliği Paneli (IPCC) tarafından oluşturulan 2007 tarihli 4. Değerlendirme Raporu’nda da iklim değişikliğine uyum kapsamında önerilen yöntemlerden bir tanesi; Yağmur Hasadıdır. Yağmur hasadı, yağmur suyunun tutularak yeryüzünde ve/veya yer altında, toprakta ve/veya depolarda biriktirilmesi yöntemidir. Tarımın başlangıcıyla birlikte yağmur hasadı yöntemleri kullanılmaktadır ki oldukça eski basit ve etkin bir yöntemdir. Bu yöntemle toprağın suyu yeterince emmesi ile tam su döngüsünün tamamlanması böylelikle hem kentsel alanda hem kırsal alanda su rejimi düzeltilmesi sağlanmaktadır.

İklim değişikliği nedeniyle özellikle İç Anadolu Bölgesi “su kıtlığı bakımından” en çok etkilenecek bölgeler arasında bulunmaktadır. Dolayısıyla görev alanımız içerisinde bulunan Çankaya ilçesi içindeki park alanlarında ve kırsal alanlarda yağmur hasadı yöntemi ile peyzaj planlama ilkeleri oluşturulmuş yapılan veya yapılacak yeni park alanlarında bu kriterler göz önünde bulundurularak su tutma peyzaj alanları oluşturulması önceliğimiz haline gelmiştir. Bu çalışmada Çankaya Belediyesine ait park alanlarındaki yağmur hasadı önerilerinin geliştirilmesi amaçlanmaktadır.

Not: Bu çalışma Peyzaj Araştırmaları Derneği, Çankaya Belediyesi ve İnsancıl Dünya Derneği ortaklığında Türkiye ve Avrupa Birliği (AB) arasında sivil toplum diyalogunun geliştirilmesine yönelik TR2011/0135.15-01/05 sayılı projenin bir sonucudur. Bu kapsamda Sivil Toplum Diyalogu-IV Çevre hibe programı tarafından desteklenen “Yağmur Hasadı Yoluyla İklim Değişikliğine Uyum” projesi hayata geçirilmiştir.

* Çankaya Belediyesi

An Example of Local Solutions in Local Water Management in Urban Districts : Rain Harvesting

Zeynep Özen*

We know that water is one of the most important sources of life. Environmental pollution caused by people, faulty water policies have caused the rapid reduction of water resources available today. Prevention of the protection and pollution of water resources has become a necessity for a healthy life. One of the proposed methods for adaptation to climate change is the rain harvest in the 4 th evaluation report 2007 prepared by the international climate change panel (IPCC). Rain harvest is a method of accumulating rainwater in the earth and/or underground, in soil and/or inn storages. Rain harvesting methods are used together with the beginning of agricultre which is a rather old simple and effective method. With this method, soil water absorption with the completion of the enough full water cycle so that both the urban areas and rural areas correction of water rejime.

Due to climate change, especially in terms of water scarcity, Central Anatolia region is most affected area between regions. Hence our tasks found in Çankaya district in park areas and in rural areas the rain harvesting method with landscape planning policies are made or created new park areas to do heses criteria into consideration water retention has become our top priority during the creation of landscape areas. In this study, the Municipality of Çankaya Parksa re aimed to the development of rain harvesting proposals in the fields.

* Çankaya Municipality

Koruma Sorunları: Karia Devleti Antik Liman Kenti “Herakleia-Latmos” ve “Bafa Gölü Tabiat Parkı”

Aziz Cumhur Kocalar*

Çalışma planlama amaçlı yürütülmüş olup, Büyük Menderes Nehri Havzası içinde yer alan Bafa Gölü Tabiat Parkını ve yakınındaki antik kenti koruma sorunları üzerinden ele almaktadır. Göl kıyısında yer alan “Herakleia-Latmos” antik kenti üzerinde Kapıkırı köyü yer alır. Köy, gölün yeraltı sularını besleyen ve arkeolojik sit alanı olarak korunmaya muhtaç durumda olan Latmos dağlarının eteğindedir. Çalışmada öncelikle, bu bölgede bulunan kültürel miras alanlarının, kırsal korumayla ilgili sorunlarından söz edilmiştir. Gölün çevre kirliliğine dair bulgulara da ayrıca yer verilmiştir. Söke Ovası tarımsal yerleşmeler ve gölün yakın çevresi ile olan ilişkiler kirlilikte belirleyicidir. Kaya resimleri ve antik kalıntılar olan dağların eteğindeki alanlar, çevre köylerdeki kırsal yerleşmeler üzerinden turizm açısından hareketlilik görmektedir ve öncelikle korunmalıdır. Ayrıca Büyük Menderes Nehri Havzası da, bütünleşik bir havza planlaması kapsamında daha fazla gecikilmeden önlemler alınmasını gerektiren bir bölgedir. Bafa Gölü Tabiat Parkı ve çevresinde çalışılan saha, göl kıyısında bulunan Herakleia-Latmos antik liman kentiyile ve geniş vadilerle dolu dağlık çevresiyle ilişkili Koruma Amaçlı İmar Planı’na acilen gereksinim duyulan çok önemli bir arkeolojik alandır. Seçilen yer, bu tür arkeolojik ve jeolojik sit alanlarının yönetimini ilgilendiren öğretici yanlar ve ilginç potansiyeller de taşımaktadır. Çalışma, 6 yıllık uzun süreli farklı dönemsel gözlemlere ve çeşitli bulgulara dayalı olarak yapılan araştırmaları kapsamaktadır. Bölgenin konumu ve önemi gereği, arkeolojik ve doğal alandaki koruma sorunları, tedbir önerileri ile birlikte ayrıntılı bir şekilde ele alınmıştır.

Anahtar kelimeler: Karia Devleti Antik Liman Kenti (Herakleia-Latmos), Bafa Gölü Tabiat Parkı'nın Biyolojik Çeşitliliği, Prehistorik kaya resimleri, Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma, Büyük Menderes Nehri Havzası Koruma ve Yönetim Planı

Conservation Issues: Karia State Antique Harbor City "Herakleia-Latmos" and "Bafa Lake Natural Park"

Aziz Cumhur Kocalar*

The study was carried out for planning purposes and the Bafa Lake Natural Park located in the Büyük Menderes River Basin and the ancient city near it are considered for protection purposes. Kapıkırı village is located on the ancient city of "Herakleia-Latmos" located on the lake shore. The village is at the edge of the Latmos mountains, which feeds the underground waters of the lake and is in need of protection as an archaeological site. In the study, firstly, the problems of rural heritage in this region are mentioned. Findings about the environmental pollution of the lake are also included. In the pollution of the lake, chemical fertilizer agricultural activities in the Söke Basin and olive oil processing facilities in the vicinity of the lake are main determinants. In the fields of the mountains there are any rock paintings and antique remains. These areas are also active in terms of tourism over rural settlements in the surrounding villages and must be protected first. In addition, the Büyük Menderes River Basin is a region that requires measures to be taken without further delay within an integrated basin planning. The Bafa Lake Nature Park and its surrounding area is a very important archaeological site that is urgently needed for the Urban Conservation Plan associated with the ancient port city of Herakleia-Latmos located on the lake shore and the mountainous surroundings with wide valleys. So the chosen place carries educational and interesting potentials that concern the management of such archaeological and geological sites. The study includes long-term (6-years) periodic observations and surveys based on various findings. The conservation problems in the archaeological and the natural areas required by the location and the importance of the zone have been discussed in detail with the recommendation of the precaution.

Keywords: Karia State Antique Harbor Town (Herakleia-Latmos), Biodiversity of Bafa Lake Natural Park, Prehistoric rock paintings, Conservation of Cultural and Natural Assets, Büyük Menderes River Basin Conservation and Management Plan

* Dr. Niğde Ömer Halisdemir University, Faculty of Architecture, Department of City and Regional Planning, Department of Urban Planning, Merkez Niğde, azizcumhurkocalar@gmail.com, <http://azizcumhurkocalar.blogspot.com/> +90 530 07258 64

Kütahya'nın Park ve Bahçelerinin Tuvalet Sorunları Üzerine Etik Yaklaşımlar

Nuriye Değirmen*

Giriş

Park ve bahçelerde bulunması gerekenler içinde en önemlilerinden biri tuvaletlerdir. Bireylerin kullanabileceği tuvaletlerin nitelikli olması ve etik bilinç önemlidir. Kütahya'nın park bahçelerinin tuvalet sorunları bulunmaktadır. Sorunlar yönetimden sosyo-kültürel değerlere değin çoklu faktörlerden kaynaklanmaktadır. Konu ile ilgili bilimsel alt yapı yeterli değildir. Kütahya'nın park ve bahçelerinin yarının kentlerinde bulunması gereken temel ihtiyaçların karşılanabilmesi için etik duyarlılığa gereksinim vardır.

Amaç

Etik perspektiften Kütahya'nın park ve bahçelerinin tuvalet sorunlarının değerlendirilip, çözüm önerilerinin getirilmesine gereksinim duyulmuştur.

Yöntem

Bildiri; Eylül-Aralık 2017'de, bilimsel makaleler, haberler, kanunlar incelenerek, parklar gezilerek, yetkililerle görüşülerek, yazar tarafından etik çözümleme yöntemiyle derleme türünde oluşturulmuştur.

Bulgular ve Tartışma/Elde Edilen Bilgiler ve İrdelenmesi

Kavramsal Çerçeve

Çevre; canlıların ilişkilerini sürdürdükleri biyolojik, fiziksel, sosyal, ekonomik, kültürel ortam, çevre kirliliği; ekolojik dengiyi bozabilecek olumsuz etkiler, çevre korunması; çevreyi iyileştirmeye yönelik çalışmalardır (Çevre Kanunu, 1983).

Park, Bahçe; yerleşim merkezlerinde gezmek için düzenlenmiş ağaçlı çiçekli bahçe olarak tanımlanmaktadır (TDK, 2017).

Tuvalet; insanların boşaltım gereksinimini karşıladığı ve ilgili atıkların toplanıp uzaklaştırıldığı alanlardır (Aker A., 2017).

Çevre sağlığının sürdürülmesinde park bahçelerde tuvaletlerin bulunması ve bu tuvaletlerin bakımı ve kullanımının sağlığı bozacak etmenlerden korunması önemlidir.

Kütahya İli, Park Bahçeleri, Tuvaletleri:

Kütahya, Ege Bölgesi'nde, İç Anadolu'da, Hitit, Frig, Roma, Bizans, Selçuklu, Germiyanoğulları, Osmanlı uygarlıklarıyla Türkiye Cumhuriyeti'ne ulaşmış, Kültür Turizm Bakanlığının 2023 vizyonundaki "15 Marka Kent" ten biridir. İstanbul, İzmir, Ankara'ya yaklaşık 300 km mesafede, 9 termal bölgeye sahip, bor, kömür, seramik, gümüş zenginlikleri olan, çiniciliğin dünyadaki önemli merkezlerinden biridir (<http://www.kutahya.bel.>).

* Yrd. Doç. Dr. Dumlupınar Üniversitesi Kütahya Sağlık Yüksekokulu Ebelik Bölümü nuriye.degirmen@dpu.edu.tr

Kütahya'da Şehzadeler Parkı 1.000.000 m², Kent Park 21.700 m², Ressam Ahmet Yakupoğlu Parkı 34.000 m² ve Yaşam Parkı 22.271 m² olmak 4 büyük park bulunmaktadır (Görüşmeci 1., 2017). Kütahya belediyesi park bahçeler müdürlüğünde 216 personel, toplam 284 park bulunmaktadır. Toplam yeşil alan 3.344.398 m², kişi başına düşen yeşil alan 12,82 m²'dir (Görüşmeci 2., 2017). Parklar çevre sağlığı açısından yeterli olmayıp, tuvalet olanaklarının düzenlenmesine gereksinim vardır.

Etik Açısından Park Bahçe Tuvaletlerinin Değerlendirilmesi:

Etik, iyi kötü arasındaki çizgileri belirlemeye çalışır. Çevresel etik insanlarla doğa ilişkilerinin sistematik bütünlüğünü moral anlamda tamamlayan unsurları içerir (Kayaer M., 2013).

Tuvalet sorunlarının çözümünde temel etik ilkeler çerçevesinde; yararlı olma, zarar vermeme, mahremiyetin korunması, adaletli yaklaşımlar, özellikli grupların dikkate alınması ve özerkliğe saygı ilkeleri bağlamında eylemde bulunulmalıdır (Aker A., 2017). Çevre bilinci eğitimleri de sağlanmalıdır.

Sonuç

Kütahya'da yeşil alanların, sosyal olanakların, devlet desteğinin, bilimsel çalışmaların artırılmasına gereksinim vardır (Güler K. 2015). Tuvalet sorunlarının çözümünde, ekolojik denge bütünlüğü, çevreye saygılı davranış; çevre-kalkınma dengesi, gelişmiş ülke örnekleri, sürdürülebilir çevre, koruma politikaları, adaletli paylaşım ve gelecekçi etik yaklaşımlar önerilir (Kayaer M., 2013).

Kaynaklar

1. Güler K, Kütahya'nın Sorunları Üzerine Değerlendirmeler,
2. <http://Yenikutahya.Com/2015/11/15/Kutahyanin-Sorunlari-Uzerine-Degerlendirmeler/> , erişim tarihi: 10.11.2017.
3. Aker A., Çeşitli Boyutlarıyla Umumi Tuvaletler Sorunu, <http://www.sdplatform.com/Dergi/627/Cesitli-boyutlariyla-umum-tuvaletler-sorunu.aspx>, erişim tarihi: 10.11.2017.
4. TDK: Türk Dil Kurumu, Park Bahçe, http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.5a2fedc2cf7370.09585042, erişim tarihi: 12.12.2017.
5. Kent Tarihi, <http://www.kutahya.bel.tr/kenttarihi.asp>
6. Çevre Kanunu, Kanun Numarası: 2872, 11.8.1983 tarihli, 18132 sayılı Resmi Gazete, http://www.ttb.org.tr/mevzuat/?option=com_content&view=article&id=49:vre-ka.
7. Görüşmeci 1: Kalaycı F.,2017, Kütahya Belediyesi Park ve Bahçeler Müdürlüğü Orman Mühendisi, Kütahya Belediyesi park ve bahçe raporları.
8. Görüşmeci 2: Girgin M., 2017, Kütahya Belediyesi Park ve Bahçeler Müdürü, 2017 yılı hizmet sunum raporu.
9. Kayaer M., 2013, Çevre ve Etik Yaklaşımlar, Siyaset, Ekonomi ve Yönetim Araştırmaları Dergisi, 2013, Yıl:1, Cilt:1, Sayı:2.

Toilet Problems of The Parks and Gardens of Kütahya; Ethical Approaches

Nuriye Değirmen*

Introduction

One of the most important things to be found in parks and gardens is toilets. It is important that the toilets that individuals can use are qualified and ethical awareness is important when using toilets. Kütahya's parks and gardens have toilet problems. Problems caused by multiple factors that is from management to socio-cultural values. Scientific infrastructure is not enough. Kütahya's parks and gardens should be organized as places where basic needs that tomorrow's cities need to meet. Ethical sensitivity is required for this.

Aim

The aim of this study was to evaluate the toilet problems of Kütahya's parks and gardens from an ethical perspective. Needed to bring suggestions about the subject.

Method

This study was prepared between September and December 2017. This compilation prepared by examining scientific articles, news, laws, and reports, parks were visited and discussed with the authorities. The compilation is written by the author by ethical evaluation method.

Findings and Discussion/ Obtained Information and Observation

Conceptual Framework

Environment is defined as the physical, social, economic and cultural environment in which the living beings maintain their relations. Environmental pollution; are defined as adverse effects that can destroy the ecological balance. Protection of the environment are defined as activities aimed at improving the environment (Çevre Kanunu, 1983).

Park and Garden is defined as a tree-flowered garden arranged for visiting in the settlement centers (TDK, 2017).

Toilets are the areas where people meet the need for evacuation and where related wastes are collected and removed (Aker A., 2017).

Toilets need to be found in parks and gardens. that in the maintenance of environmental health and at the same time it is important to maintain environmental health.

Kütahya, Park and Gardens, Toilets:

Kütahya is in Aegean Region and it is in Central Anatolia. It is reached with from Hittite, Phrygian, Roman, Byzantine, Seljuk, Germaine and Ottoman civilizations to the Republic of Turkey. Kütahya is one of the 15 Brand City in the vision of the Ministry of Culture and Tourism 2023. It is about 300 km from Istanbul, Izmir and Ankara. Kütahya has 9 thermal zones. Kütahya has boron, coal, ceramics, silver wealth. Kütahya is one of the important centers of tile making in the world (<http://www.kutahya.bel.>).

There are 4 big parks in Kütahya. Princes Park is 1.000.000 m², City Park is 21.700 m², Painter Ahmet

* Dumlupınar University, Kütahya Health High School, Midwifery Department, Kütahya, Turkey nuriye.degirmen@dpu.edu.tr

Yakupoglu Park is 34.000 m² and Life Park is 22.271 m² (Interviewee 1, 2017). Park and Gardens Directorate of Kütahya Municipality has 216 staff. There are 284 parks in Kütahya. Total green area 3.344.398 m² and green area per capita is 12,82 m² in Kütahya (Interviewee 2, 2017). The environmental health of these parks's toilet is not good enough and there is a need to regulate toilet facilities.

Ethical Valuation of Park and Garden Toilets of Kütahya

Ethics determines the lines between good and evil. Environmental ethics includes elements that morally complement the systematic integrity of nature relations with people (Kayaer M., 2013).

Action should be taken within the framework of basic ethical principles for the solution of toilet problems. Action should be taken in the context of usefulness, harm, protection of privacy, fair approaches, consideration of particular groups and respect for autonomy (Aker A., 2017). At the same time individuals should be given environmental awareness training.

Results

There is a need to increase green areas, social facilities, state support, scientific work in Kütahya (Güler K. 2015). To solve toilet problems; ecological balance integrity, respectful behavior to the environment; environment-development balance, implementation of developed country examples, sustainable environment practices, conservation policies, fair sharing and future ethical approaches are recommended (Kayaer M., 2013).

References

1. Güler K, Kütahya'nın Sorunları Üzerine Değerlendirmeler,
2. <http://Yenikutahya.Com/2015/11/15/Kutahyanin-Sorunlari-Uzerine-Degerlendirmeler/> , erişim tarihi: 10.11.2017.
3. Aker A., Çeşitli Boyutlarıyla Umumi Tuvaletler Sorunu, <http://www.sdplatform.com/Dergi/627/Cesitli-boyutlariyla-umum-tuvaletler-sorunu.aspx>, erişim tarihi: 10.11.2017.
4. TDK: Türk Dil Kurumu, Park Bahçe, http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.5a2fedc2cf7370.09585042, erişim tarihi: 12.12.2017.
5. Kent Tarihi, <http://www.kutahya.bel.tr/kenttarihi.asp>
6. Çevre Kanunu, Kanun Numarası: 2872, 11.8.1983 tarihli, 18132 sayılı Resmi Gazete, http://www.ttb.org.tr/mevzuat/?option=com_content&view=article&id=49:vre-ka.
7. Interviewee 1: Kalaycı F.,2017, Kütahya Belediyesi Park ve Bahçeler Müdürlüğü Orman Mühendisi, Kütahya Belediyesi park ve bahçe raporları.
8. Interviewee 2: Girgin M., 2017, Kütahya Belediyesi Park ve Bahçeler Müdürü, 2017 yılı hizmet sunum raporu.
9. Kayaer M., 2013, Çevre ve Etik Yaklaşımlar, Siyaset, Ekonomi ve Yönetim Araştırmaları Dergisi, 2013, Yıl:1, Cilt:1, Sayı:2.

Examining the User Satisfaction in Relation to Urban Furniture: A Study in Kyrenia, Barış Park

Ümran Duman*
Esra Köksaldı**
Rasha Tarboush***
Mehmet Atak****
Buket Asilsoy*****

The individuals who have different demographic, social, economic characteristics live together in cities. In addition to the private, semi-private or semi-public spaces, there are public spaces which are used by everyone. Open and green spaces such as streets, squares, urban parks, botanic gardens are public spaces where the whole public benefits. In that sense, all urban public spaces have to have the characteristics to be convenient and preferable for everyone. Being sustainable and/or achieving a positive effect on the psychology of the users are among several necessary characteristics of public spaces. Urban furniture is a significant feature of urban spaces. It has a high potential to improve the quality, functionality and attractiveness of these spaces. Within this framework in this study, user satisfaction in relation to urban furniture was examined with the help of a user survey. A total number of 70 participants were chosen for the user survey. Barış Park in Kyrenia, N. Cyprus was chosen as the study area. The findings imply that existence and quality of urban furniture have a high potential to increase the user satisfaction and additionally to have a positive influence on using the open-green spaces.

Aim

As a result of this research, it is aimed to reveal whether the city furniture in the park is convenient, preferable and adequate for the users. It is further aimed to evaluate the dynamics of user satisfaction regarding the characteristics of urban furniture and to discuss urban furniture's role on urban spaces.

Method: In this research, a user survey consisting of three sections was prepared for conducting with the individuals. The participants were randomly chosen individuals visiting the park. In the first section demographic data (age, gender, education etc.) was measured. In the second section, 15 (Likert type) items were used. In the third section, 5 (Likert type) items were used. In these second and third sections, user satisfaction and perception of the participants in relation to Barış Park and urban furniture within the park were examined.

Findings

According to the findings, approximately more than %60 of the participants strongly agreed or agreed with the several items suggesting that urban furniture within the park are useful and sufficient. For instance %58.7 argued 'strongly agree' or 'agree' for the item 'the reason I come to the park is the quantitative variety of the furniture such as benches, playground equipments and lightning etc.'. Additionally %61.3 argued 'strongly agree' or 'agree' for the item 'the reason I come to the park is the convenience of the urban furniture within the park.' Therefore the findings imply that existence and quality of urban furniture have a high potential to increase the user satisfaction and additionally to have a positive influence on using the open-green spaces.

*Near East University, Faculty of Architecture, Department of Architecture

**Near East University, Faculty of Architecture, Department of Architecture

***Near East University, Faculty of Architecture, Department of Architecture

****Near East University, Faculty of Architecture, Department of Landscape Architecture

*****Near East University, Faculty of Architecture, Department of Landscape Architecture

Conclusion

Urban open and green spaces are among the main dynamics of liveable, healthy cities. Urban spaces can be beneficial in relation to both four pillars of sustainability. Urban furniture is a significant feature of these urban spaces. Survey results of this study also strengthen the significance of urban furniture within the urban spaces. Therefore, it can be concluded that the existence and quality of urban furniture would be a useful tool for increasing the functionality, attractiveness and efficiency of such spaces. Within this framework, investigating the most appropriate characteristics and dynamics of urban furniture for public spaces in N. Cyprus regarding ecological, social, cultural sustainability dynamics may be the focus of further research.

Keywords: Urban spaces; urban furniture; user satisfaction, N. Cyprus

Generating of Rock Fall Sensibility Maps With Geographical Information System, The Case of Uşak

Ahmet Kasım Sarıoğlu*
S. Savaş Durduran**
Tansu Alkan***
Aslı Bozdağ****

Introduction – Objective

Because of geographical location and landforms in Turkey, many disasters have occurred up till now. Disasters substantially have caused loss of life and property. Although it is unlikely to prevent disasters, it is possible to minimise the damage that occur. Determination of risky areas and taking precautions before a disaster, be able to correct living conditions by effective intervention after a disaster require a disaster management system. Geographical Information System (GIS) that is an effective data sharing tool, can be updated, can perform quick data analysis, provides easy solution and versatile visualization is quite an important tool for disaster management. The aim of this study is to determine the areas bearing the risk of geological source rock fall in Uşak province with the help of sensitivity maps created with GIS.

Method

The areas above a certain slope are considered as potential areas for rock fall. When the critical slope for the rock fall can be determined, firstly the digitization of the 1/25000 scale topographic map prepared by the General Command of Mapping (HGK) with the help of the CBS product ArcGIS 10.0 software is provided. Subsequently, hillside slope maps were created in the produced model by obtaining Digital Elevation Model (DEM). Critical hillside slope values were classified by Conefall 1.0 software on hillside slope map.

Results

In Uşak province, sensibility maps were formed for areas bearing risk of rock fall. The generated risk maps are classified at three sensitivity levels (low, medium, high).

Conclusion

This study is important in predicting disaster risks and taking the related precautions. In this small-scale study, sensitivity areas are identified and it is expected that these sensitivity areas will lead to large-scale studies.

Keywords: Disaster Management System, GIS, Sensibility Map.

References

1. Akça, Mehmet D. (2000). Coğrafi Bilgi Sistemi ile Çevresel Verilerin Modellenmesi: Trabzon-Değirmendere Vadisi Örneği K.T.Ü Fen Bilimleri Enstitüsü Jeodezi ve Fotogrametri Mühendisliği Bölümü, Yüksek Lisans Tezi, Trabzon.
2. Alkan, Mehmet N. (2005). Çorum Organize Sanayi Bölgesi Afet Bilgi Sistemi Altyapısının Oluşturulması, Yüksek Lisans Tezi, İTÜ Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
3. Çellek, S. (2013). Sinop-Gerze Yöresinin Heyelan Duyarlılık Analizi, Doktora Tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Trabzon.
4. Dağ S., Bulut F. (2012). Coğrafi Bilgi Sistemleri Tabanlı Heyelan Duyarlılık Haritalarının Hazırlanmasına Bir Örnek: Çayeli (Rize, KD Türkiye), Jeoloji Mühendisliği Dergisi, 36(1), 35-62.
5. Delikanlı, M. (2010). Coğrafi Bilgi Sistemi İle Yaka (Gelendost, Isparta) Bölgesinin Heyelan Duyarlılık İncelemesi, Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Konya.
6. Demirci, E. (2010). İTÜ Ayazağa Kampüsü İçin Örnek Acil Durum Yönetim Planının Hazırlanması ve CBS Ortamına Aktarılması, Yüksek Lisans Tezi, İTÜ Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
7. Eren, A., Düzgün, H. S. B. (2012). Landslide susceptibility assessment: what are the effects of mapping unit and mapping method?. Environmental Earth Sci., 66, 859-877
8. Kavzoğlu T., Şahin E.K., Çölkesen İ. (2014). Landslide susceptibility mapping using GIS-based multi-criteria decision analysis, support vector machines, and logistic regression, Landslides, 11, 425-439.
9. Özşahin, E. (2015). Coğrafi Bilgi Sistemleri Yardımıyla Heyelan Duyarlılık Analizi: Ganos Dağı Örneği (Tekirdağ), Harita Teknolojileri Elektronik Dergisi Cilt: 7, No: 1, (47-63)
10. Şahin, E. K. (2012). CBS Tabanlı Çok Kriterli Karar Analizi Yöntemleri Kullanılarak Heyelan Duyarlılık Haritasının Üretilmesi: Trabzon Örneği, Yüksek Lisans Tezi, Gebze Yüksek Teknoloji Enstitüsü Mühendislik ve Fen Bilimleri Enstitüsü, Gebze.

*Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, AFAD, ahmetksarioglu@gmail.com

**Department of Geomatic Engineering, Engineering Faculty, Necmettin Erbakan University, Konya – Turkey durduran2001@gmail.com

***Department of Geomatic Engineering, Engineering Faculty, Omer Halisdemir University, Niğde – Turkey tansualkan93@gmail.com,

****Department of Geomatic Engineering, Engineering Faculty, Omer Halisdemir University, Niğde – Turkey, *aslibozdag@ohu.edu.tr

Use of Geographical Information System (Gis) Applications in Site Selection of Niğde Province Solid Waste Landfill Area

Öznur Begüm Gökçek*
Aslı Bozdağ**

Introduction-Objective

Factors such as rapid population growth, industrialization and urbanization have brought about solid waste problems in the cities of developing countries. For Turkey urban solid wastes environment, human health and is one of the most economically important threat. In order to get rid of this problem, there is a need for a planned solid waste management system that allows for the regular collection, transport, storage and disposal of waste. In addition, one of the most important problems in solid waste management is the proper selection of the site to be disposed of. GIS technology that has been evolving in recent years is being used determination of place. GIS technology, storage facility site selection to accelerate, more reliable, shorter and less time to supports the work with criteria. In this study, the appropriateness of the newly completed regular solid waste storage facility in Nigde province and the alternative location determination were investigated. For this purpose different layers of data have been utilized. These layers are environmental factors necessary to determine the most suitable area such as distance to residential and industrial areas, height, slope, proximity to roads, closeness to rivers, prevailing wind direction, geological structure, ownership status, land use and groundwater level. Purpose of the study; and to determine with maps the appropriateness of the urban regular solid waste storage facility and alternative site selection by using these factors.

Method

In this study, GIS was used to analyze environmental factors in an integrated manner in determining the most suitable place for regular solid waste landfill area in Nigde. The limitations of environmental factors were obtained by considering legal regulations, practices abroad and the characteristics of the region. According to these constraints, a buffer zone distance is chosen for each environmental factor. Thus, maps for each determined environmental factor were created by buffer analysis separately. An overlay analysis was performed by combine all of these maps to perform integrated synthesis. ArcGIS 10.2 software was used for this purpose.

Results

A conformity map for the selection of the site as a result of the integration of the map for each environmental factor with to be determined limitation has been obtained. Through this map, suitable and non-eligible areas for the solid waste landfill area can be evaluated by classified.

Conclusion

The resulting conformity map will be a guide to local governments and urban planners in determining the appropriate area for increasing the quality of life of the urban area and with the aim of protecting the productivity of the rural area.

Keywords: GIS, solid waste landfill, urbanization, site selection.

References

1. Bilgiliöğlü, S. S. and Bilgiliöğlü, B. (2016). Cbs ve Ahp Yöntemi Kullanılarak Aksaray İli Uygun Kentsel Katı Atık Depolama ve İmha Alanı Tespiti, Dünya CBS Günü 2016, İstanbul. (in Turkish)
2. Ebin, G.C. (2004). Rehabilitation of landfill. Master thesis. Yıldız Technical University, Environmental Engineering. İstanbul. (in Turkish)
3. Erden, T., and Coşkun, M. Z. (2011). Fire Brigade Site Selection By Means Of Analytic Hierarchy Process and Geographic Information Systems, TMMOB Harita ve Kadastro Mühendisleri Odası, 13. Türkiye Harita Bilimsel ve Teknik Kurultayı, Ankara. (in Turkish)
4. Gökkaya, M. A., Erden, T. and Karaman, H. (2014). Sensitivity Analysis of Earthquake Hazard Maps Produced by GIS and Ahp, Mühendislik Ölçmeleri Sempozyumu, Çorum. (in Turkish)
5. Kolay, U. E. (2012). Alternative Solid Waste Lands Landfill Site Selection Geographic Information System Based Sample Application, Master Thesis, Bahçeşehir University.
6. Mercan, Y., Yılmaz, E., Sezgin, F. ve Ünal, H. B. (2017). Multi-Scale Decision Analysis Applications Associated With Geographical Information Systems In Selecting Agricultural Business Locations , Gaziosmanpaşa Journal of Scientific Research, 6, 88-102.
7. Ömürbek, N., Üstündağ, S. ve Helvacıoğlu, Ö.C. (2013). Use of Analytic Hierarchy Process (AHP) in Location Decision: A Study in Isparta Region. Çanakkale Onsekiz Mart University, Yönetim Bilimleri Dergisi, 11(21):101-116. (in Turkish)
8. Özcan, H. K. (2009). Modelling of landfill gases (LFG)using genetic algorithm., PHd Thesis . İstanbul University, İstanbul
9. Karaaslan, Y. (2003). Monitoring of composting process and determination of product quality in İstanbul composting plant. Master Thesis. Yıldız Technical University. İstanbul.

*Niğde Omer Halisdemir University, Department of Environmental Engineering, Niğde, Turkey, begumgokcek@ohu.edu.tr
**Niğde Omer Halisdemir University, Department of Geometric Engineering, Niğde, Turkey, aslibozdag@ohu.edu.tr

Kentlerde Çalışan Çocukların Durumları ve Sorunları

Ayşe Gökçe*
Ali Özer**

Hayatını idame ettirebilmek ya da aile bütçesine katkıda bulunmak amacıyla çalışma hayatında yer alan 18 yaşın altındaki bireylere “çalışan çocuk” ya da “çocuk işçi” denilmektedir. TÜİK’in 2012 raporuna göre çalışan çocuk sayısı 6-14 yaş grubunda 292 bin 15-17 yaş grubunda 601 bin kişidir. Çocuk fiziksel, zihinsel, ruhsal ve sosyal gelişim dönemini henüz tamamlamadığı için, özellikle çalışma hayatındaki çeşitli etkenler onları etkilemektedir. Bu çalışmanın amacı; çocukların çalışma hayatındaki durumlarını ve sağlıklarını etkileyen faktörler ile ilgili yapılmış araştırmaları tarayarak genel durumu ortaya çıkarmaktır.

Yöntem

Pubmed ve Google akademik arama motoruna “çalışan çocuklar, çocuk işçiliği” anahtar kelimeleri girilmiştir. Son 10 yıllık, tam metin bulunan, insanlarda yapılan çalışmalar filtrelenmiş ve çalışmaya dahil edilmiştir. Literatür taraması sonucu toplam 120 makale elde edilmiştir. Bu makaleler ayrıntılı olarak incelenmiş ve bu makaleler arasından konu ile ilişkili olan 5 çalışma dahil edilmiştir.

Bulgular

Sokakta Çalışan Çocukları Bekleyen Risk ve Tehlikeler isimli çalışmada; çocukların büyük bir çoğunluğu (% 79.3) sokakta çalışmaya başladıktan sonra fiziksel şiddete, yaklaşık %20’si ise kendilerinin veya arkadaşlarının cinsel tacize maruz kaldıklarını belirtmişlerdir. Sokakta çalışan çocukların % 42.5 bağımlılık yapıcı maddelerden kullandığını ifade etmişlerdir. Ayrıca çalışan çocuklar %40 oranında çalışma ortamından kaynaklanan çeşitli kazalara maruz kaldığı belirtilmiştir.

‘Merkez’in Çocukları: İstanbul Sokaklarında Çalışan Çocukların Bakış Açısı ile Sokaklar isimli çalışmada; çocukların çalışma nedenlerinin başında aile bütçesine katkı sağlamak gelmektedir. Trafik de sokaktaki tehlikeler arasında tanımlamışlardır.

Sokakta Çalışan Çocukların Eğitim İhtiyaçları çalışmasında; çocukların %66.28 oranında okul çıkışında ya da okuldan önce, %33.72 oranında hafta sonunda çalıştıkları belirlenmiştir. Çocukların %87.21’i sokakta çalışırken çeteler ve diğer insanlardan tepki ve şiddet gördüklerini belirtmişlerdir.

Batı Karadeniz Bölgesinde Mevsimlik Gezici Tarım İşçiliğinde Çalışan Çocuklar Üzerine Sınırlı Bir Araştırma’da çocukların Mayıs ila Kasım aylarındaki gezici tarım işçiliği nedeni ile okula gidemediklerini ifade etmişlerdir. Ayrıca çocuğun çalışma saatleri yaklaşık 10 saat olup, yaptıkları işler daha çok taşıma işlerinden oluşmaktadır.

Sokakta Çalışan Çocukların Depresif Belirti Düzeylerinin Taranması çalışmasında; sokakta çalışan çocukların depresif belirti düzeyleri, sokakta çalışmayan çocuklara göre anlamlı bir şekilde yüksek olarak elde edilmiştir.

*İnönü Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı. abaran88@hotmail.com
**İnönü Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı. aliozer91@hotmail.com

Tartışma Ve Sonuç

Çocukların çalışma hayatına erken katılmaları, işçi sağlığı ve iş güvenliğinin ihmal edilmesi gibi nedenlerle başta fiziksel ve ruhsal gelişimleri olumsuz etkilenmektedir.Özellikle

yaptıkları işlere bağlı olarak çocukların ağır kaldırma, tarım ilaçlarıyla temas, uzun iş saatleri, yetersiz beslenme ve uyku gibi birçok etkene bağlı olarak sağlık durumları olumsuz olarak etkilenmektedir. Sağlıksız yaşam koşulları sonucunda çocuklarda sık görülen ishalli hastalıkların artmasına neden olmaktadır.Ayrıca eğitimlerinin aksaması çocukların gelecekları açısından önemli sorun oluşturur.

Anahtar Kelimeler: Çalışan Çocuklar, Çocuk Sağlığı, Kent.

The Status and Problems of Working Children in Cities

Ayşe Gökçe*
Ali Özer**

Introduction

The individuals who are under the age of 18 and who work for the purpose of contributing to the family budget or to survive are called “working children” or “child labor”. According to the 2012 report of TUIK (Turkish Institutional Institute), the number of children who work in the 6-14 age group was 292 thousand, and there were 601 thousand children in the 15-17 age group. The children have not completed their physical, mental, spiritual and social development yet, several factors in working life affect them in a negative way. The purpose of the present study was to review the studies conducted on the factors that affect the status of children in working life and to reveal the general status in this respect.

Method

The keywords “working children” and “child labor” were entered to the Pubmed and Google Academic search engines. Studies that were conducted in the past 10 years, that had full manuscript online, and that were conducted on child labor were filtered and included in the present study. A total of 120 articles were found as a result of the literature review. These articles were examined in detail and 5 of them that were relevant to the present study were included in the study.

Findings

According to study with the title “The Risks and Dangers that Await Working Children in Streets”, 79.3% of the children face physical violence and 20% of them face sexual violence after they start working in streets. It was also reported that approximately half of children who worked in streets (42.5%) used one or more of the substances that caused addiction. In addition, working children have been exposed to various accidents resulting from working environment by 40%.

In the study with the title “The Children of the Center: Streets in the Viewpoints of Children who Work in Istanbul Streets”, contributing to the family budget at the beginning of children's working causes. Traffic is also defined as the danger in the street.

The children stated that they worked after or before the school and it was also determined that 33.72% of them worked at weekends at the study that is name “The Educational Needs of Children Who Work in Streets”. 87.21% of the children stated that they saw reactions and violence from gangs and other people while working in the street.

In the study with the name “A Limited Study on Children who Work as Seasonal Agricultural Mobile Works in the Western Black Sea Region” they stated that children could not go to school due to migrant farm worker from May to November. In addition, the child's working hours are about 10 hours, and the work they are doing consists mostly of transportation work.

*Inonu University, Faculty of Medicine, Department of Public Health Department.abaran88@hotmail.com
Inonu University, Faculty of Medicine, Department of Public Health Department.aliozer91@hotmail.com

The depressive symptom levels of children who worked in streets were higher than children who did not work in streets at a significant level at the study that name is “Screening of the Depressive Symptom Levels of Children who Work in Streets”

Discussion and Result

Early inclusion of children in working life affect their physical and spiritual developments in a negative way due to reasons like the violation of the employee health and job security rights of children. Depending on the work they do, the health status of children is affected negatively due to reasons like contact with agricultural medicines, long working hours, malnutrition, and inadequate sleep. Accommodation in tents or huts during more than half of the year, difficulties in access to clean water, unhealthy toilets etc. cause that diseases related with diarrhea increase in seasonal agricultural work. Such situations affect physical and spiritual development of children in a negative way. In addition, their education is interrupted because they are in a period in which they need education at the highest level and because they face several diseases and because they enter working life. This situation poses an important problem for the future of children.

Keywords: Working Children, Children’s Health, City.

References

1. Fidan, F. (2004). Çalışan Çocuk Olgusuna Sosyo- Psikolojik Bakış. Trakya University Sosyal Bilimler Dergisi, C. 4 (1), s. 30-49.
2. Bakırcı, K. (2004). Türkiye’de Çocuk İşçiliği. Görüş Dergisi, C. 58, s. 52-56.
3. Bilgin, R. (2012). Sokakta çalışan çocukları bekleyen risk ve tehlikeler: Diyarbakır örneği. Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi, 8(15), 79-96.
4. Bademci, H. Ö. (2013). Merkez’in çocukları: İstanbul sokaklarında çalışan çocukların bakış açısı ile sokaklar. Çukurova University Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 22(1).
5. Kara, S. B. K., Çalık, T. (2012). Sokakta çalışan çocukların eğitim ihtiyaçları. Gazi University Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, 32(3).
6. Lordoğlu, K., Etiler, N. (2014). Batı Karadeniz Bölgesinde Mevsimlik Gezici Tarım İşçiliğinde Çalışan Çocuklar Üzerine Sınırlı Bir Araştırma. Çalışma ve Toplum, 41(2).
7. Erdoğan, M. Y. (2012). Sokakta çalışan çocukların depresif belirti düzeylerinin taranması: Karşılaştırılmalı çalışma. Selçuk University Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, (28), 77-87.

Pestisitlerin Genotoksik Etkileri

Genotoxic Effects of Pesticides

Serdal Öğüt*

Giriş

Hızla artmakta olan dünya nüfusu karşısında yeterli gıda maddesi sağlanamaması ciddi bir problem olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu nedenle, gıda maddelerinin üretim ve veriminin artırılması, gıda kayıplarını önleyici tedbirlerin alınması gerekmektedir. Tarımsal verimi artırmak için tarım ürünlerinde önemli kayıplara neden olan hastalık, zararlı ve otlarla mücadele zorunluluğu doğmuştur. Bu mücadelede, pestisit olarak bilinen kimyasal bileşikler kullanılmaktadır. Pestisit terimi kısaca, pest (haşarat) adı verilen zararlıları öldürmek amacı ile kullanılan madde anlamına gelir. Pestisitlerin sadece hedef seçilen zararlılara etkili olması arzu edilir. Fakat pestisitler imalat, depolama, pazarlama ve kullanıma sırasında hava, su ve toprağa karışarak hedef olmayan canlıları olumsuz yönde etkilemektedir. Buna bir de bilinçsiz ve dikkatsiz kullanım da eklenirse suda, toprakta, bitkisel ve hayvansal besinlerde ve canlı dokularda artan oranlarda birikebilirler. Karbamatlar, organofosfatlar ve organoklorlu pestisitlerin genotoksik etkiler gösterdikleri bildirilmektedir. Bu bildiride pestisitlerin genotoksik etkilerine dikkat çekilmesi amaçlanmıştır.

Yöntem

Pestisitlerin genotoksik etkileri konusunda 2000-2018 yılları arasında yapılmış deneysel ve derleme türündeki bilimsel çalışmalar araştırılarak bu derleme hazırlanmıştır.

Bulgular ve Tartışma

Pestisitler birçok farklı canlı türünde genotoksik etki gösterebilmektedir. Tridemorph fungusitinin (mantar kıran) *Allium cepa* (soğan) meristem hücrelerinde mitozu baskıladığı ve bu etkinin konsantrasyon ve süreye bağlı olarak arttığı gözlenmiştir. Cyfluthrin'in (kene haşere ilacı) insan lenfositlerinde kromozom anormalliklerini ve mikronükleus oluşumunu artırdığı, sıçanlarda da genotoksik etkiye sahip olduğu saptanmıştır. Tarım ile uğraşan kişiler üzerinde yapılan araştırmalarda, pestisite maruz kalan insanlarda, yapısal ve sayısal kromozom anomalileri (KA) ile kardeş kromatit değişiminin (KKD) yüksek oranlarda tekrarlandığı gösterilmiştir.

Kaynaklar

1. Rencüzoğulları, E., İla ,H.B., Kayraldız, A., Arslan, M., Diler, S.B., Topraktaş, M. 2004. The Genotoxic Effect of The New Acaricide Etoxazole. *Genetika*, 40(11):1571-5.
2. Sepici-Dincel, A., Benli, A.C., Selvi, M., Sankaya, R., Sahin, D., Ozkul , A., Erkoc, F., 2009. Sublethal Cyfluthrin Toxicity to Carp (*Cyprinus Carpio* L.) Fingerlings: Biochemical, Hematological, Histopathological Alterations. *Ecotoxicology and Environmental Safety* 72 : 1433-1439.
3. El-Shahaby, O.A., Abdel Migid, H.M., Soliman, M.I. ve Mashaly, I.A. 2003. Genotoxicity screening of industrial wastewater using the *Allium cepa* chromosome aberration assay. *Pakistan J. Biol. Sci.* 6, 23-28



A HEALTHY LIFE
Needs a Healthy Environment!

Doğada Serbest Yaşayan tehlikeli Parazit "Acanthamoeba spp." ile mücadelede yeni bir ajan; Stabilize Hipokloröz Asit

İbrahim Yıldız*
Evren Tileklioğlu**
Özgenur Yılmaz***
Serhan Sakarya****
Hatice Ertabaklar*****

Amaç

Doğada serbest yaşayan amiplerden olan Acanthamoeba spp., insanlarda acanthamoeba keratiti ve granülamatöz amibik ensefalit (GAE) gibi farklı klinik tablolara neden olabilen, protozoon bir parazittir. Acanthamoeba, su kaynaklarından hafif nemli toprağa, şehir şebeke sularından klima filtrelerine kadar çok geniş bir yaşama alanına sahiptir. Çevreden vücuda solunum, deri ve gözden temas yoluyla bulaşabilmektedir. Bu fırsatçı parazitin özellikle son yıllarda kontakt lensin kullanımının artışına bağlı olarak artan miktarda keratit olgusuna neden olduğu bilinmektedir. Göz kaybına kadar ilerleyen ciddi bir keratit tablosuna neden olan Acanthamoeba'nın tedavisi zorlu bir süreç olup, tedavide kullanılacak yeni ajanlara ihtiyaç duyulmaktadır. Çalışmamızda Acanthamoeba'nın bulaşını önleyebilecek ve tedavi seçeneği olarak kullanılacak bir kemoterapötik olan stabilize hipokloröz asitin Acanthamoeba trofozoitleri üzerindeki in vitro etkisi ilk defa araştırılmıştır.

Stabilize hipokloröz asit hakkında yapılan son çalışmalar, ideal bir yara bakım solüsyonu olması ve farklı mikroorganizmalar üzerine hızlı öldürme etkisi nedeniyle bu kimyasalın etkili bir ajan olarak kullanılabileceğini göstermektedir. Güvenli kullanımı ve güçlü etkisine rağmen, parazitleri etkileyip etkilemediğine dair bir çalışma bulunmamaktadır. Bu nedenle çalışmamızda stabilize hipokloröz asitin Acanthamoeba spp. üzerindeki etkisinin ilk kez araştırılması amaçlanmıştır.

Yöntem

Çalışmamızda stabilize hipokloröz asit 1/2, 1/4, 1/8, 1/16, 1/32 ve 1/64 dilüsyonlarda (sırasıyla 109, 55, 22.5, 11, 5.5 ve 2.75 ppm) kullanılmıştır. Hipokloröz asitin parazit üzerindeki etkisini gözlemlemek, parazitin canlı ve ölü formlarını ayırt edebilmek ve efektif dilüsyonları saptayabilmek amacıyla direkt mikroskopi ve trypan mavisi ile boyama yöntemleri 0-10, 30, 60 ve 90.dakikalarda uygulanmıştır. Tüm deneyler üç kez tekrarlanmıştır.

Bulgular

Çalışmamızda 1/2 dilüsyon 0-10 dakikada %89 gibi yüksek bir oranda etkisini göstermiş ve 90. dakikada bu etki %96 ya yükselmiştir. Ayrıca 1/4 dilüsyon ise 0-10 dakikada %79 etkili olmuş ve bu oran 90. dakika sonunda %85'e ulaşmıştır. Deney üç kez tekrarlanmış ve tüm sonuçlar birbiriyle uyumlu olduğu tespit edilmiştir. Stabilize hipokloröz asitin 1/2 ve 1/4 dilüsyonlarda parazitin üzerine çok kısa bir sürede oldukça etkili olduğu saptanmıştır. Dilüsyonlar seyreltikçe parazit üzerindeki öldürücü etki azalmıştır.

Sonuç

Stabilize hipokloröz asit çözeltisi, güvenli bir şekilde göze uygulanabilmektedir ve aynı zamanda hipokloröz asit içeriği olan lens solüsyonları bulunmaktadır. Sıfır ve 90 dakika arasındaki 1/2 ve 1/4 dilüsyonlarda hızlı etkili olmasından dolayı parazit ile mücadelede yeni bir tedavi ajanı olabileceği düşünülmüştür. Çalışmamız doğrultusunda tedavisi oldukça zorlu bir süreç olan Acanthamoeba paraziti için hipoklorözün alternatif bir seçenek olabileceği gösterilmiştir.

*Adnan Menderes Üniversitesi Tıp Fakültesi Parazitoloji Anabilim Dalı

**Adnan Menderes Üniversitesi Tıp Fakültesi Parazitoloji Anabilim Dalı

***Adnan Menderes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Mikrobiyoloji Anabilim Dalı

****Adnan Menderes Üniversitesi Tıp Fakültesi Enfeksiyon Hastalıkları ve Klinik Mikrobiyoloji Anabilim Dalı

*****Adnan Menderes Üniversitesi Tıp Fakültesi Parazitoloji Anabilim Dalı

A New Agent in the Struggle With the Dangerous Parasite "Acanthamoeba spp"; Stabilize Hypochlorous Acid

İbrahim Yıldız*
Evren Tileklioğlu**
Özgenur Yılmaz***
Serhan Sakarya****
Hatice Ertabaklar*****

Introduction

Acanthamoeba species are opportunistic protozoan parasites that cause different diseases in humans such as acanthamoeba keratitis and Granulomatous amoebic encephalitis (GAE). In recent studies, it was emphasized that the rise in Acanthamoeba keratitis is related to the widespread use of contact lenses. It is significant to investigate new treatment agents to combat the parasite which is very difficult to treat.

Objective

The recent studies about stabilized hypochlorous acid determined that due to do an ideal wound care solution and rapid killing effect on different types of microorganisms, it could be used as an effective agent. Although its safety and powerful effects, there is no study whether it effects on parasites or not. For this reason, we aimed to investigate the effect of stabilized hypochlorous acid on Acanthamoeba.

Methods

In this study, stabilized hypochlorous acid at serial dilutions of 1/2, 1/4, 1/8, 1/16, 1/32, and 1/64 (109, 55, 22.5, 11, 5.5, and 2.75 ppm, respectively) were used. The direct microscopy for time-kill assay and trypan blue assay were used to determine respectively; the effective dilutions of stabilized hypochlorous acid and death and live form of parasite. All experiments were also repeated three times.

Results: According to our study; we determined that the effect of stabilized hypochlorous acid reached at %96 and %84 (dilution of 1/2 and 1/4 respectively) at the end of the 90 minutes. The effect of stabilized hypochlorous acid depended on the dilution within 0-90 minutes. Although, it was very effective on the parasite which some of them formed cysts and directly died within 0-10 minutes, other dilutions were not very effective.

Conclusion

Stabilized hypochlorous acid solution could be used for eye infections due to its safety feature. Since its effective feature at 1/2 and 1/4 dilutions within 0-90 minutes, it could be a new treatment agent to combat the parasite and its infections.

Key words: Stabilized hypochlorous acid, Acanthamoeba, eye infections

*Adnan Menderes University, Faculty of Medicine, Department of Parasitology, Aydın-TURKEY

**Adnan Menderes University, Faculty of Medicine, Department of Parasitology, Aydın-TURKEY

***Adnan Menderes University, Institute of Health Sciences, Department of Microbiology, Aydın-TURKEY

****Adnan Menderes University, Faculty of Medicine, Department of Infectious Diseases and Clinical Microbiology, Aydın-TURKEY

*****Adnan Menderes University, Faculty of Medicine, Department of Parasitology, Aydın-TURKEY

Şehirlerde Değişen Çevre, İnsan, ve Bağırsak Parazitleri: Aydın örneği

Evren Tileklioğlu*
İbrahim Yıldız**
Erdoğan Malatyalı***
Sema Ertuğ****
Hatice Ertabaklar*****

Giriş

Antik çağlardan bu yana dünyada yaygın olarak insanlarla birlikte yaşayan bağırsak parazitleri, halk sağlığı bakımından büyük bir öneme sahiptir. İnsanların yaşam biçimleri, iklim şartları, artan şehirleşme eğilimi, değişen beslenme alışkanlıkları, eğitim düzeyi, vb. nedenler bağırsak parazitlerinin görülme sıklığını etkilemektedir. En önemli faktörlerden birisi temiz içilebilir su olup ikinci sırada sanitasyon gelmektedir. Bağırsak parazitleri ülkelerin gelişmişlik durumları ile doğrudan ilgilidir. Bu nedenle gelişmemiş ve gelişmekte olan özellikle tropikal kuşakta olan ülkelerde bağırsak parazitleri yaygın olarak görülmektedir. Bu çalışmada; ilimizdeki bağırsak parazitlerinin yaygınlığının bir göstergesi olacağı düşünülerek 1 Ocak 2013-1 Ocak 2018 tarihleri arasında Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Tıp fakültesi Hastanesi Parazitoloji laboratuvarına farklı polikliniklerden dışkı incelemesi için gönderilen olguların sonuçları geriye dönük olarak değerlendirilmiştir.

Gereç ve yöntem

Çalışmamızda Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Tıp fakültesi Hastanesi Parazitoloji laboratuvarına 1 Ocak 2013-1 Ocak 2018 tarihleri arasında farklı polikliniklerinden gelen 14.496 olgunun demografik özellikleri, saptanan bağırsak parazitleri ve mevsimsel dağılımı geriye dönük olarak irdelenmiştir.

Bulgular

İncelenen 14.496 dışkı örneğinin 1633 (%11.3)'ünde bir veya birden fazla parazite rastlanmıştır. Parazit saptanan dışkı örnekleri kendi içinde değerlendirildiğinde sıklık sırasına göre %83.8 (1369/1633)'inde Blastocystis hominis (B. hominis) saptanırken, %6.98 (114/1633)'inde Giardia intestinalis (G. intestinalis), %5.75 (94/1633)'inde Entamoeba coli (E. coli), %1.16 (19/1633)'sında Iodamoeba butschlii (I. butschlii), %1.04 (17/1633)'ünde Enterobius vermicularis yumurtası veya larvası (E. vermicularis), %0.48 (8/1633)'inde Chilomastix mesnili (C. mesnili), , %0.24 (4/1633)'ünde Taenia spp., %0.24 (4/1633)'ünde Entamoeba histolytica (Entamoeba histolytica) ve/veya Entamoeba dispar (E. dispar) ve %0.24 (4/1633)'ünde Hymenolepis nana (H. nana) saptanmıştır. Ayrıca, %1.28 (21/1633)'inde E. coli ve B.hominis, %0.36 (6/1633)'sında G. intestinalis ve E. coli, %0.36 (6/1633)'sında G. intestinalis ve B. hominis ve bir olguda da I. butschlii ve B. hominis birlikteliği saptanmıştır. Olguların %45.2 (738/1633)'si kadın, %54.8 (895/1633)'i erkekti. Parazit saptanan olguların yaş ortalaması 35.4 olarak bulunup yaş gruplarına göre dağılımına bakıldığında 0-19 yaş aralığında %37.3 (610/1633), 20-39 yaş aralığında %22.5 (369/1633), 40-59 yaş aralığında %23.5 (385/1633) ve 60 yaş ve daha büyük yaşlar da %16.4 (269/1633) olgu belirlenmiştir. Pozitif olguların mevsimsel dağılımına bakıldığında en çok pozitiflik sırasıyla sonbahar %28.5 (463/1633), yaz %27.1 (443/1633), ilkbahar %22.6 (370/1633) ve kış %21.8 (357/1633) aylarında olduğu saptanmıştır.

Sonuç

Bağırsak parazitleri, ne kadar temiz su kullandığımızı bize anlatmaktadır. Burada görüldüğü üzere, batı bölgesinde temiz bir şehirde yaşamamıza rağmen halen içme sularımıza kanalizasyonun az da olsa karıştığını ve eski yıllar ile karşılaştığımızda bağırsak parazitlerinde üç kata yakın artış dikkati çekmektedir. Gerekli önlemlerin alınmasının sağlıklı şehir yaşamı için gerekliliği bir kez daha vurgulanmıştır.

The Changing Environment, Human, and Intestinal Parasites: Aydin Sample

Evren Tileklioğlu*
İbrahim Yıldız**
Erdoğan Malatyali***
Sema Ertuğ****
Hatice Ertabaklar*****

Intestinal parasite infections have Department of Public Health impacts since prehistoric times. The prevalence of the parasites greatly varies among societies in particular due to poverty related factors such as people's lifestyle, urbanization tendency, changing of eating habits and educational level as well as global warming. One of the most important factors is the accessibility to fresh drinking water, and then sanitation. Intestinal parasites are directly related to the development status of a country, therefore intestinal parasites are common in undeveloped and developing countries, especially in the tropical regions.

The data from 14,496 cases from parasitology laboratory in Aydin Adnan Menderes University Medical Faculty Hospital between January 1, 2013 and January 1, 2018 were evaluated, retrospectively.

In the present study, a retrospective analysis was carried out to determine the demographic characteristics, seasonal distribution and frequency of intestinal parasites among a population of 14,496 patients from different outpatient clinics in a five years interval in Aydin, Adnan Menderes University Medical Faculty Hospital parasitology laboratory.

One or more parasites were found in 11.3% (1633) stool samples of cases. Blastocystis spp. was the most commonly found parasite with a frequency of 83.8% (1369 of 1633) in stool samples. Second frequent parasite was Giardia intestinalis was 6.98% (114 of 1633) and followed by Entamoeba coli 5.75% (94 of 1633), Iodamoeba butschlii 1.16% (19 of 1633), Enterobius vermicularis egg or larva 1.04% (17 of 1633), Chilomastix mesnili 0.48% (8 of 1633), Taenia spp 0.24% (4 of 1633), Entamoeba histolytica (Entamoeba histolytica) or Entamoeba dispar 0.24% (4 of 1633), Hymenolepis nana 0.24% (4 of 1633). In addition, E. coli - Blastocystis spp. 1.28% (21 of 1633) G. intestinalis - E. coli 0.36% (6 of 1633), G. intestinalis - Blastocystis spp. 0.36% (6 of 1633) and only one cases I. butschlii - Blastocystis spp. were found together of the cases.

In our study, 45.2% (738 of 1633) of the cases were female and 54.8% (895 of 1633) were male. The mean age of parasite infected cases was 35.4, in terms of age groups; the frequency was 37.3% (610 of 1633) in 0-19 years, 22.5% (369 of 1633) in 20-39 years and 23.5% in 40-59 years (385 of 1633) and 16.4% (269 of 1633) among older than 60 years. The seasonal distribution of positive cases was detected as follows: the highest positivity was determined as 28.5% (463 of 1633) in autumn, 27.1% (443 of 1633) in summer, 22.6% (370 of 1633) in spring and 21.8% (357 of 1633) in winter.

The intestinal parasites are an important indicators of water sanitation and quality. As concluded in our study, despite living in a developed city in western country, our drinking water is still contaminated with sewage. there is a noticeable increase in three of intestinal parasites and compared to the previous years. The necessity of precautions has once again been emphasized for a healthy urban life.

* Department of Parasitology, Adnan Menderes University School of Medicine, Aydin, Turkey

Toxoplasma Gondii: A Parasite from Environment to Human Cell

Erdogan Malatyali*
İbrahim Yıldız**
Evren Tileklioğlu***
Hatice Ertaçlar****
Sema Ertuğ*****

Aim

Toxoplasma gondii (*T. gondii*) is a common intracellular protozoan parasite of humans. It is transmitted to humans via oocysts from cat faeces, consuming raw meat products and congenital route. The infection is usually asymptomatic in immune competent case; however, it can lead to severe disease as well as deaths among neonates and immunocompromised patients. The infection rate of *T. gondii* is closely related with environmental hygiene and nutrition/cooking habits as well as improvement of Department of Public Health strategies. The aim of the present study was to analyse sero-prevalence of *T.gondii* in Aydin, Turkey, a period of last 11 years with respect to some descriptive parameters. We also aimed to emphasize the importance of parasite, in environmental and Department of Public Health manner.

Methods

A total of 8107 sera from different people were tested for anti- *T. gondii* IgG and IgM antibodies in Adnan Menderes University, Faculty of Medicine, Parasitology Laboratory between the years 2007 and 2017. In-house Enzyme Linked Immunoassay (ELISA) for IgG/IgM antibodies and Indirect Fluorescence Antibody (IFA) test for IgG were used to evaluate serum antibody levels.

Findings

Of the patients 1378 (17%) were male and 6729 (83%) were female, the ages varied between new-born to 76 with an average of 40.3 ± 16.1 . A total of 2478 (30.6%) samples were positive for anti-*T. gondii* IgG and 283 (3.5%) samples were positive/borderline for anti-*T. gondii* IgM. We have detected no relation for the sero-positivity in terms of years and also for gender of patients ($p < 0,005$).

Conclusion

In conclusion, the results from the present study showed that toxoplasmosis should be considered as an important parasitic disease in Aydin province, in terms of public health. There is almost no difference in terms of disease seropositivity by the years. However, it is crucial to underline that improving the public awareness about the disease is needed to control the negative outcomes of the disease.

Keywords: *T. gondii*, seroprevalence, Aydin

* Adnan Menderes University, Faculty of Medicine, Department of Parasitology, Aydin, Turkey



A HEALTHY LIFE
Needs a Healthy Environment!

Şehirlerde Bit, Bitlenme ve Çözüm (Şanlıurfa Projesi)

Şahin Toprak*

İnsanların sağlıklı bir çevre koşulunda yaşama hakkı dünyadaki birçok anayasada olduğu gibi ülkemiz anayasasında da güvence altına alınmıştır. Ancak iklimsel, ekolojik, jeolojik ekonomik ve kültürel faktörler çoğu zaman insanların sağlıklı çevre koşulunda yaşamasına olanak vermeyebiliyor. Özellikle insan toplumlarının kırsaldan şehirlere doğru kontrolsüz ve denetimsiz göçü, beraberinde çok önemli sağlık sorunlarını da getirmektedir. Sağlıksız çevre koşullarında birçok vektör gibi bitler de üreme, gelişme ve bulaşma sorunlarına yol açabilmektedir.

Ülkemizin birçok bölgesinde bit ve bitlenme sorunu mevcuttur. Özellikle GAP Bölgesinde ve özelinde Şanlıurfa gibi kırsaldan ve aynı zamanda sınır ötesinden de göç alan şehrimizde bit ve bitlenme önemli bir sağlık sorunu olarak ciddiyetini korumaktadır. Bitlenme ile ilgili toplumda doğru olarak bilinen birçok yanlış ortadayken, ailelerin veya yöneticilerin bu noktadan hareketle bunu gizlemesi bitlenmede bulaş riskini artıran faktördür. Bu nedenle çoğu zaman bit ve bitlenmeyle ilgili doğru bilgi aktarımı olmazken, Eczanelerden alınan bit şampuanlarının fazlalığı aslında bitlenmenin gizlendiğinin de bir kanıtı olarak ortaya çıkmaktadır.

Sağlıklı ve güvenli bir çevrede yaşama isteği insanlar için her zaman öncelikli konuların başında gelmektedir. İnsan sağlığı bireysel olarak sağlansa bile güvenli ve sağlıklı bir çevre olmadıkça bireysel yaşam kalitesinin ve sağlıklı bir yaşamın sürdürülmesi mümkün değildir. İnsan sağlığını doğrudan ilgilendiren çevre sağlığıyla ilgili sorunların artması; gelişen bilim ve teknoloji ile daha önceleri bilinmeyen risk ve etmenlerin bilinir ve ölçülebilir olması; zararlılarla mücadelede kullanılan yöntemleri daha bilinçli yapma gereğini ortaya çıkarmaktadır.

Bu amaçla Şanlıurfa il sınırları içinde bulunan göçmenlerde 3-17 yaş arasında bit taraması yapmak, tarama sonucu bitlenme vakalarının tedavisini yapmak ve bit ile bitlenme konularında farkındalığı artırmak amacıyla eğitim çalışmalarını içeren bir proje yapılmıştır. Bu sunumda bu proje anlatılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Bit, Bitlenme, GAP ve Şanlıurfa, Göçmenler

Pediculus and Pediculosis in Cities with the Solution (Şanlıurfa Project)

Şahin Toprak*

The right of people to live in a healthy environment has been guaranteed in the constitutional law of Turkey as well as in many constitutions in the world. However, climatic, ecological, geological economic and cultural factors mostly do not allow people to live in healthy environmental conditions. Especially the uncontrolled migration of human communities from rural areas to cities causes very significant health problems. In unhealthy environments, in addition to many vectors, pediculus can lead to reproduction, growth and contamination problems.

There is a pediculus and pediculosis problem in many regions of Turkey. The pediculus and pediculosis is still an important health problem in the GAP (Southeastern Anatolia Project) region and particularly in Şanlıurfa, which allows immigrants from rural areas and also cross-border regions. There are many misconceptions related to pediculosis that are known to be true in the community, and it is another factor increasing the risk of pediculus infection that parents or managers hide this truth. Thus, usually there is no accurate information about pediculus and pediculosis; and high number of pediculus shampoos purchased from pharmacies is actually the evidence of suppression of pediculosis.

The desire to live in a healthy and safe environment is always one of the primary issues for people. Even if human health is achieved individually, it is not possible to maintain individual quality of life and a healthy life without a safe and healthy environment. The increase in the environmental health problems that directly address human health and the fact that unknown risks and factors have become known and measurable due to advanced science and technology have revealed the necessity to make the methods used for struggling with pests more conscious.

For this purpose, a project including training works was carried out to perform pediculus detection among immigrants aged between 3 and 17 in Şanlıurfa and to cure the pediculosis cases and raise awareness on pediculus and pediculosis. In this presentation, this project will be explained.

Keywords: Pediculus, Pediculosis, GAP and Şanlıurfa, Immigrants

Şehirde Bir Çift Kanat: Myiasis

Funda Sankur*
Hatice Ertabaklar**

Giriş

Myiasis, hayvan ya da insanların diptera grubundan sineklerin larvalarıyla enfestasyonu sonucunda gelişen klinik tablodur. Myiasis, hayvancılıkta ciddi ekonomik kayıplara, insanlarda da sıradışı kliniklere yol açabilen bir enfestasyondur. Düşük sosyoekonomik koşullar, tropik ve subtropik iklim kuşağı, ve bazen de endemik bölgelere yapılan seyahatler, myiasis riskini arttırmaktadır. Debilize, vasküler sorunları olan, açık yarası mevcut hastalar myiasis sineklerinin açık hedefidirler. Bunların yanısıra bilinçsizce çevreye atılan çeşitli atıklar ve diğer başka enfestasyonlar da miyasis etkeni sineklerin üremesi için uygun ortamı oluşturabilmektedir. Dünyanın çeşitli yerlerinden olduğu gibi subtropikal iklim kuşağındaki ülkemizden de çeşitli myiasis vakaları bildirilmektedir. Çalışmamızda yurdumuzda son beş yıldır bildirilen myiasis olgularının irdelenmesi amaçlanmıştır.

Yöntem

Yurdumuzda son beş yıldır bildirilen myiasis olguları taranarak, irdelenmiştir.

Bulgular ve Tartışma

Ülkemizde son beş yıllık myiasis olguları incelendiğinde ürogenital , oral, aural, oküler, kutanöz, yara myiasisi bildirildiği saptanmıştır. Etkenler *Sarcophaga* spp, *Psychoda albipennis*, *Oestrus ovis*, *Lucilia sericata*, *Dermatobia hominis* olarak bildirilmiştir. Bu zaman dilimi içerisinde Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim ve Araştırma Hastanesi'nde de bazı myiasis olguları gözlenmiştir. Bunlardan ilki hastanemiz göz polikliniğine başvuran ophtalmomyiasisli olgular, diğeri ise travma sonrası açık kırık nedeniyle ortapedi servisinde yatmakta olan bir hastada gözlenen nozokomiyal yara myiasisi olgusudur.

Son yıllarda yurdumuzda nozokomiyal myiasis olgularının artış göstermesi ve daha önce hiç görülmeyen seyahat kaynaklı myiasis olgularının görülmesi dikkat çekicidir. Bu yüzden myiasis etkenlerine karşı yerel idarelerin alacağı çevresel önlemlere ek olarak, endemik bölgelere seyahat öyküsü olan kişilerde şüpheli kliniklerde myiasis akla gelmeli ve hastanelerin enfeksiyon kontrol komiteleri myiasis etkenlerini de kapsayan kontrol önlemleri geliştirmelidir.

Kaynaklar

1. Azar R, Sarıgöz T, Sevim Y, Topuz Ö, Ertan T(2017). Ameliyat sonrası hastane kökenli yara miyazisi. Ege Tıp Dergisi 56(3):148-150.
2. Beyhan YE, Yılmaz H, Baran AI, Taş Cengiz Z, Yakan Ü, Ekici A(2015). Urogenitalmyiasis caused by *Psychoda albipennis* (Diptera: Psychodidae) in a woman in Siirt. Türkiye Parazitoloj Derg. Dec;39(4):316-8. doi: 10.5152/tpd.2015.4413.Turkish.
3. Ergün S, Akinci O, Sirekbasan S, Kocael A(2016). Postoperative wound myiasis caused by *Sarcophaga carnaria*. Türkiye Parazitoloj Derg. Sep;40(3):172-175. doi: 10.5152/tpd.2016.4621.
4. Francesconi F, Lupi O(2012). Myiasis. Clin Microbiol Rev. Jan;25(1):79-105
5. Kara M, Arslan MÖ(2011). Kuzeydoğu Anadolu'da Hayvanlarda ve İnsanlarda Myiasis. Atatürk Üniversitesi Vet. Bil. Derg. 2011;6(3):245-250.
6. Kuşçu F, Özsoy KM, Ulu A, Kurtaran B, Kömür S, İnal AS, Taşova Y, Aksu HSZ(2017). Furuncular myiasis caused by *Dermatobia hominis* in a traveler returning from the Amazon Jungle. Türkiye Parazitoloj Derg. Sep;41(3):173-176. doi: 10.5152/tpd.2017.4927
7. Özyol P, Özyol S, Sankur F(2016). External ophtalmomyiasis: a case series and review of ophtalmomyiasis in Turkey. Int Ophtalmol. Dec;36(6): 887-891
8. Polat E, Sirekbasan S, İnan HC (2016). Two cases of myiasis of middle ear caused by *Sarcophaga*. Türkiye Parazitoloj Derg. Sep;40(3):176-78. doi: 10.5152/tpd.2016.4209.
9. Sert H, Karahan MA, Yüce HH, Küçük A(2015). Entübe hastada nozokomiyal oral myiazis olgusu. Harran Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi Cilt 12, sayı 2.

*Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim ve Araştırma Hastanesi Mikrobiyoloji Laboratuvarı

**Adnan Menderes Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıbbi Parazitoloji Anabilim Dalı

A Pair of Wings in the City: Myiasis

Funda Sankur*
Hatice Ertabaklar**

Introduction

Myiasis is a clinical problem that develops as an infestation of animals or humans with larvae of flies from order Diptera. Myiasis is an infestation that can lead to serious economic losses in livestock and unusual clinics in humans. Low socioeconomic conditions, tropical and subtropical climate zones, and sometimes travels to endemic regions increase myiasis risk. Debilitated patients, patients with open-wounds and vascular problems are the clear target of myiasis flies. In addition to these, various wastes and other infestations unconsciously thrown into the environment may also create a suitable environment for the myiasis-effective flies to reproduce. As is the case in various parts of the world, various myiasis cases have been reported in our country located in the subtropical climate zone. The purpose of the current study is to investigate the myiasis cases reported in the last five years.

Method

Scanning and investigating myiasis cases reported in our country in the last five years.

Findings and Discussion

When the myiasis cases of the last five years in our country are examined, it is seen that urogenital, oral, aural, ocular, cutaneous, wound myiasis cases have been reported. The agents have been reported as *Sarcophaga* spp, *Psychoda albipennis*, *Oestrus ovis*, *Lucilia sericata*, *Dermatobia hominis*. In this time period, some myiasis cases have been observed in the Muğla Sıtkı Koçman University Education and Research Hospital. First of these was a case in the ophthalmology polyclinic with ophthalmomyiasis symptoms and the other one was a patient with nosocomial wound infections hospitalized due to open fracture after trauma in the orthopedics and traumatology unit.

It is noteworthy that in recent years there has been an increase in the incidences of nosocomial myiasis in our country and in myiasis cases of travel origin. Therefore, in addition to the environmental measures that local governments will take against myiasis agents, myiasis should come to mind in suspicious clinics in people with travel stories to endemic regions and infection control units of hospitals should develop control measures that include the myiasis agents.

References

1. Azar R, Sarıgöz T, Sevim Y, Topuz Ö, Ertan T. Ameliyat sonrası hastane kökenli yara miyazisi. Ege Tıp Dergisi 2017;56(3):148-150.
2. Beyhan YE, Yılmaz H, Baran Al, Taş Cengiz Z, Yakan Ü, Ekici A. Urogenital myiasis caused by *Psychoda albipennis*(Diptera:Psychodidae)in a women in Siirt. Türkiye Parazitol Derg. 2015 Dec;39(4):316-8..
3. Ergün S, Akıncı O, Sirekbasan S, Kocael A. Postoperative wound myiasis caused by *Sarcophaga carnaria*. TürkiyeParazitol Derg. 2016 Sep;40(3):172-175.
4. Francesconi F, Lupi O. Myiasis. Clin Microbiol Rev. 2012 Jan;25(1):79-105
5. Kara M, Arslan MÖ. Kuzeydoğu Anadolu'da Hayvanlarda ve İnsanlarda Myiasis. Atatürk Üniversitesi Vet. Bil. Derg. 2011;6(3):245-250.
6. Kuşçu F, Özsoy KM, Ulu A, Kurtaran B, Kömür S, İnal AS, Taşova Y, Aksu HSZ. Furuncular myiasis caused by *Dermatobia hominis* in a traveler returning from the Amazon Jungle. Türkiye Parazitol Derg. 2017 Sep;41(3):173-176.
7. Özyol P, Özyol S, Sankur F(2016). External ophtalmomyiasis: a case series and review of ophtalmomyiasis in Turkey. IntOphtalmol.2016 Dec;36(6): 887-891
8. Polat E, Sirekbasan S, İnan HC Two cases of myiasis of middle ear caused by *Sarcophaga*. Türkiye ParazitolDerg. 2016 Sep;40(3):176-78.
9. Sert H, Karahan MA, Yüce HH, Küçük A. Entübe hastada nozokomiyal oral myiazis olgusu. Harran Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi 2015;12(2).

*Microbiology Laboratory ,Training and Research Hospital, Muğla Sıtkı Koçman University. Muğla , Turkey.

**Dept. of Parasitology, Faculty of Medicine, Adnan Menderes University. Aydın, Turkey

Kentler ve Yaşlılar

Ayşe Gökçe*
Ali Özer**

Giriş Ve Amaç

21. yüzyıla gelindiğinde sağlık sistemlerinin güçlenmesi ve gelişen teknolojiler sonucu geliştirilen yeni tedavilerle ortalama yaşam süresi uzamıştır. TÜİK'in 2014 raporuna göre; ülkemizde 65 yaş ve üzeri nüfusun yaklaşık 6 milyon olduğu ve bu rakamın da toplam nüfus içindeki payının %8'ine karşılık geldiği ifade edilmektedir. Yaşın ilerlemesiyle birlikte bireylerde fiziksel, sosyal, ekonomik, psikolojik değişiklikler meydana gelmektedir. Bu değişiklikler sebebiyle yaşlı popülasyonun günlük yaşamları sırasında normal hayatlarını idame ettirebilmeleri için bazı çevresel desteklere ihtiyaç duymaktadır. Bu anlamda gerekli devlet politikaları ile yerel yönetimlerce kent yaşamında yaşlıların günlük hayatlarını kolaylaştırmak için çeşitli düzenlemeler yapılmaktadır.

Bu çalışmanın amacı; yaşlı bireylerin kent yaşamında ihtiyaç duyduğu konularda yapılan veya yapılması gereken düzenlemelerin neler olduğunu ortaya çıkarmaktır.

Method

Pubmed ve Google akademik arama motoruna "kent ve yaşlılar, yaşlı dostu kent" anahtar kelimeleri girilmiştir. Son 10 yıllık, tam metin bulunan, insanlarda yapılan çalışmalar filtrelenmiş ve çalışmaya dahil edilmiştir. Literatür taraması sonucu toplam 49 makale elde edilmiştir. Bu makaleler ayrıntılı olarak incelenmiş ve bu makaleler arasından konu ile ilişkili olan 5 çalışma dahil edilmiştir.

Bulgular

Yaşlı bireylerin park kullanım tercihleri üzerine yapılan bir çalışmada; Antalya merkez ilçelerindeki parkları kullanan yaşlı bireylerin isteklerini, düşüncelerini ve ihtiyaçlarını tespit etmek amaçlanmıştır. Çalışmadan elde edilen verilere göre; daha genç bireyler genellikle parklarda kullanıcıya hareket kazandıracak donatıların ve etkinliklerin yer almasını beklerken, yaşlı bireyler daha çok sakinleştirici, dinlendirici donatıların ve etkinliklerin olmasını beklemektedir. Çalışma kapsamında elde edilen veriler sonucunda yapılan analizlerde yaşlı bireylerin yüksek oranda (%83.3) parkların güvenli olmasını istedikleri, ayrıca parklarda yeşil alanların ve bitkilendirmelerin yeterli olmasını, parklar içerisinde yaşlı bireylerinde rahat bir şekilde kullanabilecekleri, insanın antropolojik ölçülerine uygun oturma birimlerinin bulunmasını ve parkların temiz olmasını bekledikleri sonucuna ulaşılmıştır.

Yaşlı kişilerin sağlığı ve etkinlikleri için terapi bahçeleri çalışmasında; dünyada yaşlı bireyler için tasarlanan gerek hastalıklarının tedavisi gerekse de ruhsal durumlarını iyileştirmek için tasarlanmış olan terapi bahçeleri irdelenmiştir. Dört mevsim canlı kalacak bitki çeşitliliği ile zenginleştirilmiş olan bu bahçelerde yer verilen bitki türleri ile ziyaretçilerin hislerini uyandırmak ve geçmiş zamanlardaki anılarını canlandırmayı amaçlanmaktadır. Ziyaretçilere belirli alanlarda yaptırılan bitki dikimleri ile fiziksel aktivitelerde bulunmaları sağlanarak aktif kas kullanımı ve koordinasyon yeteneklerini kaybetmemeleri ya da yeniden kazanmaları amaçlanmıştır.

Yaşlılık ve yaşlı dostu kentler: Eskişehir isimli çalışmada; yaşlı bireylerin gündelik hayata sağlıklı ve güvenli bir şekilde katılımını sağlamak için farklı mimarlık ve kent içi değişimlerin Eskişehir kenti için değerlendirilmiş ve kentin aktif yaşlanma sürecinde yerini belirlemeye çalışılmıştır. Kaldırımlar erişilebilir

*İnönü Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı. abaran88@hotmail.com

**İnönü Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı. aliozer91@hotmail.com

(engelsiz) olarak düzenlenmekte, bakımları yapılmakta, yaya geçitleri, farklı engel gruplarının güvenli bir şekilde kullanabileceği görsel ve sesli uyarı sistemleri ile desteklenmekte, yaya-taşıt yolu ilişkisi rahat ve güvenli bir şekilde kurulabilmektedir. Yaya geçiş noktalarındaki geçiş

süreleri ise, yetersizliği bulunan kişilerin de rahatlıkla karşıya geçişlerine olanak sağlayacak şekilde düzenlenmektedir. Toplu taşıma araçları yaşlılar ve yetersizliği olan kişiler için öncelikli koltuklara sahiptir. Kentteki toplu taşıma ücretlerinde yaşlılar ve engelliler için tramvay ve otobüslerde indirimler uygulanmakta, hatta 2022 sayılı yasa gereği 65 yaş ve üzeri olanlar serbest kartlarıyla seyahat etmektedirler.

Çinli Yaşlılar Tarafından Görülen Yaşlı Dostu bir Yaşam Ortamı; çalışmada; Hong Kong'daki sağlıklı yaşlıların yaşadıkları çevredeki deneyimlerini, beklentilerini ve günlük hayatlarının nasıl etkilendiğini ifade etmişlerdir. Ayrıca bu çalışmada; yaşlanma sürecini kolaylaştırmak ve yaşlılar tarafından önemli kabul edilen unsurların keşfedilmesini amaçlamıştır. Konut yapılarında tekerlekli sandalyeye bağlı yaşlı bir kişinin dolaşabilmesi için yeterli alan bulunduğu bina girişlerinin olması, kot farklarının rampalarla çözülmesi, aydınlatılmaların yeterli yapılması önemli görülen noktalardandır. Yaşlı insanlar için aile ve toplumla iletişimlerini korumanın önemli olduğunu ifade etmekle beraber bu amaçla bazı sosyal yapılara da yer verilmesi gerektiğini vurgulamışlardır.

Kentsel Mekân Örgütlenmesinin Yaşlıların Kentsel Etkinlikleri Üzerindeki Etkisi, İstanbul ve Viyana Örneği çalışmada; yaşlı gereksinimlerine bağlı konut alanı ve çevresi tasarım ölçütlerini ortaya koymak, yaşlıların kentsel yaşama katılımlarını araştırmak, kentsel tasarım memnuniyetlerinin bu katılımı etkileyip etkilemediğini sorgulamaktır. Çalışmada kamusal dış mekânların fiziksel durumunun değerlendirilmesinde yaşlılar en çok kaldırımlar, araç yolu ve yeşil alanlarda sıkıntılar yaşadığını ifade etmiştir. Bankların genellikle parklarda bulunduğunu ama bankların daha çok kaldırımların uygun yerlerine ve konut yapıları arasındaki belli aralıklarla yerleştirilmesi gerektiğini belirtmişlerdir. Kentlerde yeterince kültürel etkinliklerin olmaması ve gerçekleşen etkinliklerin yaşlıların sınırlı maddi gücü açısından zor erişilebilir olması da dile getirilen farklı bir sorundur.

Tartışma Ve Sonuç

Yaşlıların gündelik yaşama sağlıklı ve güvenli bir şekilde katılımı; uygun ortamın hazırlanması ve katılımı engelleyen koşulların ortadan kaldırılmasına yönelik planlamayla gerçekleşecektir. Bu amaçla bazı kentlerde bu değişim sürecine girilmiş bazıları ise henüz planlama aşamasında kalmıştır. Yapılan bu tarama sonucunda; yaşlıların temel ihtiyaç alanlarından biri olan barınma konusunda öncelikli olarak yaşadıkları konutlarda onlara yönelik aydınlatma, zemin malzemelerin uygunluğu gibi düzenlemeler rutin olarak yapılması gerektiği, ulaşım ihtiyaçlarını karşılarken kaldırımlar, yaya geçitleri, ışıklandırmaların yeterli olmadığı elde edilmiştir. Ayrıca sosyal yönden hayatlarını zenginleştirecek park ve bahçelerin düzenlenmesi aşamasında yaşlılara yönelik düzenlemelerin yapılması gerektiği ortaya çıkmıştır.

Anahtar Kelimeler: Yaşlı, Kent, Yaşam.

Kaynaklar

1. <http://www.tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=24644>.
2. Neşe, K. Ö. S. E. ERKAN, N. Ç. (2016). Kentsel Mekân Örgütlenmesinin Yaşlıların Kentsel Etkinlikleri Üzerindeki Etkisi, İstanbul Ve Viyana Örneği. METU Journal of the Faculty of Architecture, 31(1).
3. Uslu, A., Shakouri, N. (2014). Kentsel peyzajda engelli/yaşlı birey için bağımsız hareket olanağı ve evrensel tasarım kavramı. Kastamonu Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi, 14(1), 7-14.
4. ARSLAN, M., EKREN, E. Yaşlı Kişilerin Sağlığı Ve Etkinlikleri İçin Terapi Bahçeleri. Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 3(2), 361-372.
5. TUTAL, O., ÜSTÜN, B. (2009). Yaşlılık ve yaş dostu kentler: Eskişehir. Yaşlı Sorunları Araştırma Dergisi, 2(1), 1-23.
6. Chan, A. W., Chan, H. Y., Chan, I. K., Cheung, B. Y., Lee, D. T. (2016). An Age-Friendly Living Environment as Seen by Chinese Older Adults: A "Photovoice" Study. International journal of environmental research and public health, 13(9), 913.

Cities and the Elderly

Ayşe Gökçe*
Ali Özer**

Introduction And Purpose

By 21st Century, average lifespan increased with the empowered healthcare systems and with the developed technologies. According to the 2014 report of the TUIK (Turkish Statistical Institute), the population at and above the age of 65 is approximately 6 million and corresponded to 8% in the whole population. Physical, social, economic and psychological changes occur in people with the increasing age. Due to these changes, the elderly population need several environmental supports to sustain their normal lives during their daily lives. In this respect, various regulations are made by local administration with the help of state policies to facilitate the lives of the elderly in city life. The purpose of the present study was to determine the regulations that are made and that will be made in the fields needed by the elderly in city life.

Method

The keywords “The city and the elderly”, and “Elderly-friendly city” were entered to the Pubmed and Google academic search engines. The studies that were conducted in the last decade, that had the full manuscript, conducted on people were filtered and included in the present study. A total of 49 articles were obtained as a result of the literature review. These articles were examined in detail and 5 of them that were relevant to the subject of the present study were included in the study.

Findings

In a study conducted on the park usage preferences of the elderly, the purpose was to determine the desires, ideas and needs of the elderly who were above the age of ... who used the parks in Antalya central district. According to the data obtained in the study, younger individuals generally expected that there were accessories and activities that would make the user become active in parks; however, the elderly individuals expected that there were accessories and activities that would be soothing and relaxing. In the analyses that were made in the light of the data obtained in the study, it was determined that the elderly wanted that parks were safe areas at a very high rate (83.3%), and wanted that the green areas and vegetation were adequate, and they also wanted that sitting groups that fit the anthropological sizes of people and that could be used easily by the elderly would be added and wanted that parks were clean.

In the study with the title “Therapy gardens for the Health and activities of the Elderly”, the therapy gardens that were designed for the elderly in the whole world for the purpose of treatment and improve the moods of the elderly were investigated. The plant types included in these gardens that were enhanced with vegetation that were alive four seasons were aimed to revive the past memories of the visitors. It was ensured that the visitors were ensured to plant vegetation and had physical activities to make sure that they did not lose (or that revived) their active muscle use and coordination skills.

In the study “Old Age and Elderly-friendly Cities: Eskişehir”, different architectural structures and intracity changes were investigated for the city of Eskişehir to ensure the healthy and safe participation of the elderly to daily life, and the place of the city in active ageing process was determined. The sidewalks are organized in an obstacle-free manner, their maintenances are performed, and zebra-crossings are supported with audio and visual warning systems to facilitate the use of different handicapped groups,

*Inonu University, Faculty of Medicine, Department of Public Health Department abaran88@hotmail.com

**Inonu University, Faculty of Medicine, Department of Public Health Department aliozer91@hotmail.com

and the relation between the pedestrian and vehicle roads is established in a comfortable and safe manner. The durations in the zebra-crossings are organized in such a way that will facilitate the crossing of handicapped individuals with ease. The public transport vehicles have prioritized seats for the elderly and the handicapped. Reductions are applied in the prices of the public transportation for the elderly and the handicapped in tramway and city buses, and the elderly that are at and above the age of 65 years of age can travel free of charge with free pass cards.

In the study with the title “An Age-Friendly Living Environment as Seen by Chinese Older Adults: A “Photovoice” Study”, the experiences, expectations, and daily lives of the healthy elderly living in Hong Kong were investigated. In addition, the purpose was to discover the elements that were considered as important by the elderly and to facilitate life. Providing adequate areas and entrance for the elderly with wheelchairs in housing areas, the elevation differences being solved with slopes, adequate lighting were among the important points in this respect. It was emphasized that although protecting the communication between the elderly and the family and the society was important, social structures must be established for this purpose.

In the study with the title “the Effect of Urban Area Organization on the Urban Activities of the Elderly: The Case of Istanbul and Vienna”, the purpose was to determine the design criteria in the housing area and its surroundings based on the needs of the elderly, to investigate the participation of the elderly to urban life, and question whether urban design affected this participation or not. In the study, the elderly stated in the item on evaluation of the physical status of the public outdoor areas that they had difficulties in sidewalks, vehicle routes and green areas. The elderly stated that benches were generally placed in parks; however, they should be placed in proper areas on the pavements and in the areas between houses with certain distances. Another problem mentioned by the elderly was that cultural activities were not adequate in cities and the participation of the elderly in these activities was made difficult due to extreme costs.

Discussion and Result

Healthy and safe participation of the elderly to daily life will be possible with the preparation of the proper areas and eliminating the conditions that avoid the elderly from taking part in urban life with a good planning. For this purpose, some cities have started such change processes, and some of them are still at planning stage. As a result of the present study, it was determined that the lighting in the housing areas, and the suitability of the ground materials should be performed routinely in terms of accommodation, which is one of the basic needs of the elderly. It was also determined that the sidewalks, zebra-crossings and lightings were not adequate in terms of transportation. In addition, it was also concluded that the planning and design should be made in line with the needs of the elderly when parks and gardens that will enhance the lives of the elderly in social terms are being planned.

Keywords: The Elderly, City, Life.

References

1. <http://www.tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=24644>.
2. Neşe, K. Ö. S. E. ERKAN, N. Ç. (2016). Kentsel Mekân Örgütlenmesinin Yaşlıların Kentsel Etkinlikleri Üzerindeki Etkisi, İstanbul Ve Viyana Örneği. METU Journal of the Faculty of Architecture, 31(1).
3. Uslu, A., Shakouri, N. (2014). Kentsel peyzajda engelli/yaşlı birey için bağımsız hareket olanağı ve evrensel tasarım kavramı. Kastamonu University Orman Fakültesi Dergisi, 14(1), 7-14.
4. ARSLAN, M., EKREN, E. Yaşlı Kişilerin Sağlığı Ve Etkinlikleri İçin Terapi Bahçeleri. Ahi Evran University Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 3(2), 361-372.
5. TUTAL, O., ÜSTÜN, B. (2009). Yaşlılık ve yaş dostu kentler: Eskişehir. Yaşlı Sorunları Araştırma Dergisi, 2(1), 1-23.
6. Chan, A. W., Chan, H. Y., Chan, I. K., Cheung, B. Y., Lee, D. T. (2016). An Age-Friendly Living Environment as Seen by Chinese Older Adults: A “Photovoice” Study. International journal of environmental research and public health, 13(9), 913.

Yaşlı Dostu Şehirler

Rukuye Aylaz*
Gülsen Güneş**

Giriş-Amaç

Diğer ülkelerde ve ülkemizde yaşlı nüfusunun hızla artması, yaşlı nüfusta uzun yaşamın getirdiği yalnızlık, yoksulluk, engellilik ve kronik hastalıklar gibi sorunları beraberinde getirmektedir. Bununla birlikte yaşlı bireylerde insan onuruna yakışır bir yaşam sürme arayışında artma görülmektedir. Yaşın ilerlemesi fiziksel, sosyal, ekonomik, psikolojik, vb. pek çok değişikliği beraberinde getirmektedir. Bu değişiklikler de yaşlı bireylerin gündelik yaşamlarını sürdürme kabiliyetlerinin ve toplumsal rollerinin genç yaşlara göre farklılaşmasına neden olmaktadır. Dolayısıyla, yaşlı bireyler buldukları çevrelerin değişimine uyum sağlamakta zorlandıkları için yalnızlığa mahkum olmaktadır. Bu çalışma ile yaşlı bireylerin sağlıklı yaşlanmalarını sağlanmasında yaşlı dostu şehirlerin oluşturulmasının önemi konusunda farkındalık yaratılması amaçlanmıştır.

Yöntem

Araştırmacılar tarafından veri kaynakları olarak; Google Scholar, PubMed, Wiley Online Library Ocak 2018'ye kadar olan yaşlı dostu şehri ile ilgili yayınlanmış yazılar incelenmiştir.

Bulgular ve Tartışma

Son yıllarda Türkiye'de insanların çoğunluğunun şehirlerde yaşadığı bilinmektedir. Örneğin, Türkiye'de TÜİK 2016 yılı verilerine göre toplumun %92.3'ü il ve ilçe merkezlerinde, %7.7'si belde ve köylerde yaşamaktadır. Aynı yıl kayıtları ülkemizde 65 yaş ve daha yukarı yaştaki nüfusun %8.3'e yükseldiği belirtilmiştir. "Yaşlı Dostu Şehir" Dünya Sağlık Örgütü tarafından 2006 yılında kabul edilen bir program olup, toplumlarda aktif ve sağlıklı yaşlanmayı sağlamayı amaçlayan uluslararası bir çabadır. Dünyada çeşitli uygulamalar vardır. Örneğin Manchester şehri 2003 yılından beri yaşlı insanların yaşam kalitesini yükseltebilmek için çalışmalar yapmaktadır. Yaşlı dostu New York City'de yapılan bazı çalışmalar; 3000 yeni yaşlı dostu otobüs durağı, 1000 yeni yaşlı dostu bank, 14 halka açık yaşlı dostu yüzme havuzu gibi çalışmalardır. Londra, DSÖ'nün yaşlı dostu şehirler ağına 2010 yılında katılmıştır ve Kanada'dan ağa katılan ilk şehir olma özelliğini taşımaktadır.

Şehirlerin yaşlı dostu haline getirilmesi, nüfusun yaşlanmasına karşı yanıt oluşturabilmek için en etkili politika yaklaşımlarından birisidir. Yaşlı dostu şehir, aktif yaşlanmayı destekleyen kapsayıcı ve erişilebilir çevreyi ifade etmektedir. Yaşlılar yürüyüş, temiz hava, gezme gibi pasif rekreasyonel aktiviteler, alışveriş, banka gibi zorunlu nedenler ile sosyo-kültürel faaliyetler amacıyla şehrin içinde yer alan mekanları kullanırlar. Sağlıklı yaşlanmanın sağlanması ve sürdürülebilmesi için, tüm yaşam alanlarının tasarımı yaşlıların gereksinimleri göz önünde bulundurularak yapılmalı ve bu anlamda şehir tasarımı yapılırken, dış mekanlar ve yapılar yaşlı bireylere göre uygun tasarlanmalıdır.

Sonuç olarak, yaşlı dostu şehirlerin oluşturulabilmesi için gerekli adımların eksiksiz yerine getirilmelidir. Bunun için yeterli altyapı çalışmaları, bütçe, insan gücü, konuya hakim meslek profesyonelleri, toplumsal yaşama yaşlıların katılımı gibi olanakların sağlanması gerekir.

Anahtar Kelimeler: Yaşlı, yaşlı dostu, şehir

Kaynaklar

1. Dahlberg, L., & McKee, K. J. (2014). Correlates of social and emotional loneliness in older people: evidence from an English community study. *Aging & Mental Health*, 18(4), 504–514. <http://doi.org/10.1080/13607863.2013.856863>.
2. TÜİK (2016) Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi Sonuçları, 2016 [İnternet] [http:// www.tuik.gov.tr](http://www.tuik.gov.tr) Erişim:16.12.2017.
3. WHO Age Friendly Cities Global Network (2015). [İnternet] <https://extranet.who.int/agefriendlyworld/>. Erişim:03.01.2018.

Old Friendly Cities

Rukye Aylaz*
Gülsen Güneş**

Introduction-Aim

The rapid increase of elderly population in other countries and countries brings with it problems such as loneliness, poverty, disability and chronic illnesses brought about by long life in elderly population. However, there is an increase in the search for elderly people to live a decent life for human dignity. Progression of age is physical, social, economic, psychological, etc. bringing about many changes. Therefore, elderly individuals are condemned to loneliness because they are difficult to adapt to the changing environment. This study aimed to raise awareness about the importance of elderly friendly cities in ensuring healthy aging of elderly individuals.

Method

As researchers' data sources; Google Scholar, PubMed, and Wiley Online Library published articles on elderly friendly cities dating back to January 2018 have been reviewed.

Results and Discussion

In recent years, the majority of people in Turkey are known to live in the cities. For example, 92.3% of the population according to data of 2016, TSI provincial and district centers in Turkey, 7.7% in the waist and live in the villages. The same year records indicate that the population aged 65 years and over has risen to 8.3% in our country. "Age Friendly City" is a program adopted by the World Health Organization in 2006 and is an international effort aimed at ensuring active and healthy aging in communities. There are various applications in the world. Manchester city, for example, has been working since 2003 to raise the quality of life for older people. Some work done in old friend New York City; 3000 new old friendly bus stops, 1000 new old friendly benches, 14 public friendly old friendly swimming pools. London joined WHO's network of elderly friendly cities in 2010 and is the first city in Canada to join the network. Making cities into elderly friends is one of the most effective policy approaches to responding to the aging of the population. The age-friendly city refers to the accessible and accessible environment that supports active aging. The elderly use spaces within the city for socio-cultural activities, such as passive recreational activities such as hiking, fresh air, sightseeing, shopping, banking, and compulsory reasons. In order to ensure and maintain healthy aging, the design of all living spaces should be done by considering the needs of the elderly, and while designing the city in this sense, the outdoors and structures should be designed according to the elderly.

As a result, the steps necessary for the creation of elderly friendly cities must be fully fulfilled. There must be enough infrastructure work, budget, human power, professional professions dominated by the subject, social participation and participation in the aged.

Keywords: Old, old, friendly, city

Resources

1. Dahlberg, L., & amp; McKee, K. J. (2014). Correlates of social and emotional loneliness in older people: evidence from an English community study. *Aging & Mental Health*, 18 (4), 504-514. <http://doi.org/10.1080/13607863.2013.856863>.
2. TÜİK (2016) Adrese Based Population Registration System Results, 2016 [Internet] [http:// www.tuik.gov.tr](http://www.tuik.gov.tr) Access: 16.12.2017.
3. WHO Age Friendly Cities Global Network (2015). [Internet] [https://extranet.who.int/ agefriendlyworld /](https://extranet.who.int/agefriendlyworld/). Accessed: 03/01/2018

* Associate Professor İnönü University Health Sciences Faculty Department of Public Health Nursing Department
**Inönü University Faculty of Medicine Department of Public Health Department

Geleceğin Kentlerinde Hassas Gruplar Olarak Yaşlılar ve Yaşlı Dostu Kent

Nursel Üstündağ Öcal*
Gülşay Yılmazel**
Dilek Ener***
Fevziye Çetinkaya****

Ülkemizde TÜİK verilerine göre 65 yaş ve üzeri nüfus oranı 2016 yılında ise %8.3 olarak verilmiştir. “Yaşlı Dostu Şehir” kavramının ortaya çıkış sebepleri; dünya nüfusu içinde yaşlılık yüzdesinin ve yaşlı nüfusun artış göstermesidir. “Yaşlı Dostu Şehir”, aktif yaşlanmayı destekleyen kapsamlı ve erişilebilir kentsel çevreyi ifade etmektedir. Yaşlı dostu bir kent, yaşın ilerlemesi ile birlikte gelişen fiziksel ve mental gerilemenin olumsuz etkilerini hafifletmeye ve yaşlı bireylerin gereksinimlerinin ,ihtiyaçlarının göz önünde bulundurulduğu ve bireylerin yaşam kalitelerini arttırmak için çalışan bir kent olarak tanımlanmaktadır. Yaşlı Dostu Şehir için Dünya Sağlık Örgütü tarafından belirlenen ölçütler; dış mekânlar ve binalar, ulaşım, konut, sosyal katılım, toplumsal yaşama dâhil olma ve toplumun yaşlıya saygısı, vatandaşlık görevini yerine getirme ve işgücüne katılım, bilgi edinme ve iletişim, toplum desteği ve sağlık hizmetleri’dir. Bu başlıklar altında gerekenleri yerine getiren her şehir Yaşlı Dostu Şehir olarak Yaşlı Dostu Şehirler küresel ağının bir parçası olabilmektedir. Yerel yönetimlere ve diğer paydaşlara bu ölçütleri gerçekleştirmek ve bireylerde farkındalığı oluşturmak adına önemli rol düşmektedir. Bu noktada yerel yönetimlerin, sivil toplum kuruluşlarının, üniversitelerin, özel sektörün aktif ve sağlıklı yaşlanma ve yaşlılık ile ilgili çalışmalarını desteklemek ve teşvik etmek için multidisipliner bir ekip anlayışı ile hareket etmeleri gerekmektedir. Bu ekibin birlikte işbirliği içinde çalışması ise şehirleri yaşlılar için daha yaşanabilir bir hale getirmektedir.

Anahtar Kelimeler: Yaşlılık, yaş dostu kent,ergonomi

*Öğr. Gör., Bozok Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu/YOZGAT
**Yrd.Doç.Dr., Hitit Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu /ÇORUM
***Araş. Gör. Erciyes Üniversitesi Tıp Fakültesi/KAYSERİ
****Prof.Dr., Erciyes Üniversitesi Tıp Fakültesi/ KAYSERİ

Elders as Vulnerable Groups in the Cities of Future and Age-Friendly City

Nursel Üstündağ Öcal*
Gülay Yılmazel**
Dilek Ener***
Fevziye Çetinkaya****

According to Turkstat data in our country, the population rate of 65 years of age and over was reported as 8.3% in 2016. The reason for the emergence of the concept "Age-friendly City" is that the percentage of old age and the elderly population in the world population are increasing. "Age-friendly City" refers to a comprehensive and accessible urban environment that promotes active ageing. An age-friendly city is defined as a city that alleviates the adverse effects of physical and mental retardation that develop with increasing age, considers elderly individuals' demands and needs and works to increase the quality of life for individuals. Criteria determined by the World Health Organization for the Age-friendly City are outdoor spaces and buildings, transportation, housing, social participation, respect and social inclusion, civic participation and employment, communication and information, community support and health services. Every city that fulfils the requirements under these headings can become a part of the global network of Age-friendly Cities as an Age-friendly City. Local governments and other stakeholders have fundamental responsibility for implementing these criteria and creating awareness for individuals. At this point, local governments, non-governmental organizations, universities, and the private sector need to act with a multidisciplinary team approach in order to support and encourage the endeavours concerning active and healthy ageing and old age. Working of this team in co-operation makes cities more liveable for elders.

Key words: Old age, age-friendly cities, accessibility, ergonomics

* Lecturer, Bozok University Health Services Vocational School / YOZGAT

** Assistant Professor, Hitit University School of Health / ÇORUM

*** Research Assistant, Erciyes University Medical Faculty / KAYSERİ

**** Prof.Dr., Erciyes University Faculty of Medicine / KAYSERİ

Kırsalda Konut Koşulları ve Yaşlı Sağlığı

Dilek Yıldırım Gürkan*
Naile Bilgili**

Günümüzde daha uzun yaşama şansına sahip bireyler kaliteli bir yaşam sürme beklentisi taşımaktadırlar. Sağlıklı yaşlanmanın sağlanması ve sürdürülebilmesi kısacası kaliteli yaşamın sürdürülmesinde, tüm yaşam alanlarının tasarımı yaşlıların gereksinimleri göz önünde bulundurularak yapılmalıdır. Bilindiği üzere yaşlı bireyler yaşamlarının büyük bölümünü güvenilir olarak kabul edilen konutlarında geçirirler. Konutlardaki her hangi bir olumsuz koşul sağlık durumunu doğrudan etkilemektedir. Yaşlı bireylerin yaşadıkları konutların aydınlanma, havalandırma, ısı, enfeksiyon riski ve ev kazası riski yönünden değerlendirilmesi hayati önem taşımaktadır. Ev koşulları nedeniyle yaşlı bireylerin yaşadıkları sağlık sorunları, özellikle de ev kazaları yaşlı bireyin sağlığını dolayısıyla yaşam kalitesini olumsuz şekilde etkileyebilir. Yaşlı bireylerin nerede yaşadığı, nasıl yaşadığı, yaşadığı yerin niteliği ve düzenlenmesi yaşlı sağlığı ve refahı açısından önem taşımaktadır. Yaşlı bireyin yaşadığı yerde sağlık sorunlarına sebep olabilecek pek çok risk faktörü bulunmaktadır. Sağlık sorunlarının önlenmesinde bu risk faktörlerinin bilinmesi ve uygun girişimlerle ortadan kaldırılması önemlidir. Sağlık yönünden sakıncalı koşullar taşıyan evlerde yaşayan insan sayısının 1.5 milyarın üzerinde olduğu ve bunun büyük bir bölümünün kırsalda yaşadığı bilinmektedir. Sorunlar olmakla birlikte kentsel yerleşim yerlerindeki konutlar nispeten belli standartlara uygun olup, kırsalda sorun daha ciddi boyutlardadır. Bu amaçla bu derlemede, özellikle kırsal alanda yaşayan yaşlı bireylerin yaşadıkları konutların sağlık riskleri özellikle de ev kazası ve düşme riskleri yönünden değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Bu derleme kapsamında, kırsal bölgede yaşlı bireylerin yaşadığı evler ziyaret edilerek, gözlem tekniği ile değerlendirilmiş, izin alınarak fotoğrafları çekilmiş ve mevcut durum literatür bilgileri doğrultusunda tartışılmıştır.

Değerlendirilen evlerin tamamı müstakil ve sobalı olup, merdivenler, zeminler, banyo, tuvalet, mutfak, oturma odası ve yatak odaları dahil hem iç mekan hem de dış mekan (avlu, bahçe gibi) alanları yaşlı bireyin yaşam koşullarını güçleştiren, sağlığını olumsuz etkileyen ve kaza riski yüksek özellikte bulunmuştur. Tuvaletlerin evin dışında olması, bazı tuvaletlerde ve banyolarda su tesisatının bulunmayışı, enfeksiyon hastalıkları riskini artırmaktadır. Evlerin çoğunda, banyo olarak kullanılan alan bir odanın köşesinde yer almakta olup, bu durum evlerde nem, rutubet ve küf oluşumuna sebep olmaktadır. Evlerde özellikle mutfak dolapların, yetersiz oluşu ve mevcut olan mutfak dolaplarının da çok yüksekte olması kullanımı zorlaştırdığı gibi kaza riskini de beraberinde getirmektedir.

Sonuç olarak: yaşlı bireylerin yaşadıkları evlerin tamamına yakını sağlıksız ve ev kazaları yönünden riskli bulunmuştur. Yaşlı bireyin ve yaşlı bireyin yaşadığı çevrenin sağlık ve ev kazaları riski yönünden değerlendirilmesi ve önlemeye yönelik girişimler yapılması temel korunma yöntemleridir. Yaşlı bireyi ve yaşadığı çevreyi gözlemlene şansı olan sağlık profesyonelleri, kazalara neden olabilecek riskleri fark etme ve gerekli önlemleri alma fırsatına sahiptir. Yaşlı bireylerin faaliyetlerini mümkün olduğunca aktif sürdürmelerini sağlamada en önemli koruyucu uygulamalardan biri, yaşa bağlı olarak ortaya çıkan ve ev kazalarına, düşmelere sebep olabilen fizyolojik değişikliklerle birlikte evlerin sağlık koşullarına uygunluğunu değerlendirmektir. Ev ve çevreye ait risklerin belirlenerek gerekli düzenlemelerin yapılmasını sağlamak özellikle birinci basamak sağlık hizmeti veren kurumlarda çalışan hekim ve hemşirelerin sorumlulukları arasında yer almaktadır.

Anahtar Kelimeler: Yaşlı birey, konut sağlığı, ev kazaları

* Öğr. Gör. Bozok Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksek Okulu dilek.yildirim@bozok.edu.tr

** *, Prof. Dr. Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi nailebilgili@hotmail.com

Housing Conditions and Elderly Health in Rural Area

Dilek Yıldırım Gürkan*
Naile Bilgili**

Today, individuals who have a chance to live a longer life have the expectation of living a qualified life. In order to maintain and sustain healthy aging, in short sustaining a qualified life, the design of all living spaces should be done considering the needs of the elderly. As is known, elderly people spend most of their lives in homes that are considered reliable. Any negative condition in the house directly affects their health condition. It is of vital importance for elderly people to assess the housing they live in terms of lighting, ventilation, heat, risk of infection and risk of home accidents.

Health problems experienced by elderly people due to home conditions, especially home accidents, can negatively affect the quality of life, thus the health of the elderly. The quality and arrangement of elderly individuals where they live, how they live and where they live is important for the health of elderly and their well-being. There are many risk factors that can cause health problems where the elderly people live. It is important to know these risk factors and to remove them with appropriate initiatives in the prevention of health problems. It is known that the number of people living in health hazardous house is over 1.5 billion, and most of them live in rural areas. Along with the problems, the housing in the urban settlements comply with relatively certain standards and the problem in rural areas is more serious. For this purpose, it is aimed to evaluate the health risks of the houses of the elderly people living in rural areas especially in terms of home accidents and falling risks. Within the aim of this review, the houses inhabited by elderly individuals living in rural areas were visited, evaluated by observation technique, photographs were taken with permission, and the current situation was discussed in the light of the literature information.

All of the houses evaluated were self-contained and had stoves, and both indoor and outdoor (courtyard, garden) areas, including staircases, floors, bathrooms, toilets, kitchens, living rooms and bedrooms, were determined that the risk of accidents were high, were adversely affecting the elderly health, and were making the individual's living conditions more complicated. The fact that toilets are out of the house, the lack of plumbing in some toilets and bathrooms, increases the risk of infectious diseases. In the majority of houses, the area used as a bathroom is located at the corner of a room, which causes humidity, moisture and mold in the houses. Especially the kitchen cabinets in the houses are inadequate and the existing kitchen cabinets are too high, making it difficult to use and it also brings the risk of accident.

As a result: almost all of the houses where elderly people live are found to be at risk for home accidents. The evaluation of the elderly and the area where the elderly people live in terms of health and home accidents risks and the attempts to prevent them are the basic methods for protection. Health professionals with the opportunity to observe the elderly individual and the environment in which they live have the opportunity to recognize the risks that may be caused by the accident and take the necessary precautions. One of the most important protective practices in keeping elderly people active in their activities as much as possible is to assess the adequacy of age-related physiological changes that can lead to home accidents, falls and home health conditions. Determining the risks associated with the household and the environment and ensuring the necessary arrangements, are among the responsibilities of physicians and nurses working in institutions providing primary health care.

Keywords: Elderly, housing and health, home accidents

* Lecturer. Bozok University Health Services Vocational School

** Professor Dr. Gazi University Faculty of Health Sciences

Yaşlılar İçin Akıllı ve Teknolojik Bir Çevre İnşa Etmek: Akıllı Şehir Yaklaşımının İmkânları

Hamza Kurtkapan*

Kentlerde yaşayan yaşlıların sayısı giderek artmaktadır. Neoliberal politikaların amansız bir biçimde dönüştürdüğü kentlerde yaşlıların yaşam kalitelerinin sağlanmasında ve kentsel hayata katılımın gerçekleşmesinde önemli bir problem olarak ortaya çıkmaktadır. Yerinde yaşlanmanın, yaşlıların yaşam kalitesinde olumlu bir etki yarattığı bilinmektedir. Neoliberal kentsel politikaların meydan okumalarına karşı kentsel direnci (resillince) sağlayacak ve yaşlıların yaşamlarını kolaylaştıracak adımlar teknolojinin kullanılması ve akıllı şehirlerin oluşturulmasıyla mümkün olacaktır.

Bununla birlikte neredeyse endüstri devriminden bu yana yaşlılar ve teknoloji arasına konulan mesafe ve yaşlılarla teknolojinin ilgisi olmadığına yönelik inanç, yaşlılara yönelik üretilecek teknolojilerin önündeki en büyük engeldir. Teknolojinin, modernlik ve çağdaşlık ile doğrudan eşitlenmesi, yaşlıların teknolojiyle olan ilişkisinde kategorik olarak dışarıda bırakılmasına yol açmaktadır. Yaşlılar ve teknoloji arasına konulan mesafenin ortadan kaldırılabilmesi için kentsel kamusal mekânlar ve özel alanlardır. Yaşlıların yaşadıkları yapıları çevreye bağlı oldukları dikkate alındığında mekândaki teknolojik düzenlemeler hem yaşlıların teknolojiyle ilişki kurmasını sağlayacak hem de yaşam kalitelerini yükseltecektir.

Bu araştırmada Delphi yöntemi (delphi method) kullanılarak farklı alanlardaki uzmanların görüşlerinden yararlanılacaktır. Uzmanlarla yapılacak bu araştırmada hem akıllı şehirlerin inşasında yaşlılara yönelik ölçütler belirlenecek hem de akıllı şehir yaklaşımının yaşlıların yerinde yaşlanmasına yönelik imkânları ortaya çıkarılacaktır.

Akıllı şehir yaklaşımında her ne kadar sosyal gruplar dikkate alınmaya çalışılsa da yaşlıların mekânsal kullanımlarına yönelik henüz önemli teknolojik gelişmeler sağlanamamıştır. Bu makalenin hedefi yaşlıların mekânsal kullanımlarını sınırlayan engellerin azaltılmasını katkıda bulunmak, yaşam kalitelerini geliştirmek ve kamusal mekânları kullanmalarını sağlayarak sosyal hayata katılımlarını güçlendirmesine yönelik öneriler geliştirilmesidir. Teknolojiye dayalı mekânsal yeniliklerin, yaşlıların hem gündelik hayatını kolaylaştıracağı hem de teknolojiyi öğrenmelerini ve kullanmalarını sağlayacağı söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Kent Sosyolojisi, Yaşlılık Sosyolojisi, Akıllı Şehir, Yerinde Yaşlanma.

* Dr. Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi, Sosyoloji Bölümü, 2000 Evler Nevşehir, e-posta: hamzakurtkapan@nevsehir.edu.tr

Building a Smart and Technological Environment for Elderly: Possibilities of Intelligent City Approach

Hamza Kurtkapan*

The number of elderly people living in urban areas is increasing. In cities where neoliberal policies are relentlessly transformed, it becomes an important problem in the provision of quality of life for the elderly and the participation in urban life. It is known that aging in place has a positive effect on the quality of life of the elderly. Steps that will provide urban resistance to the challenges of neoliberal urban politics and facilitate the lives of the elderly will be possible through the use of technology and the creation of smart cities.

However, the distance between seniors and technology has been almost the same since the industrial revolution and the belief that old people are not interested in technology is the biggest obstacle in front of the technologies to be produced for the elderly. The direct equalization of technology with modernity leads to categorical exclusion of older people in relation to technology. The area between the aged and the technology can be removed from the urban public spaces and private spaces. Given that the elderly depend on the built environment they live in, technological arrangements in the space will both help older people to relate to technology and increase their quality of life.

In this research, the opinions of experts in different fields will be used by using the Delphi Method. In this research, which will be done with the experts, both elderly criteria will be determined in the wisdom cities and the smart city approach will reveal the opportunities for aging

Even though social groups have been tried to be taken into consideration in the smart city approach, significant technological developments have not yet been achieved for the spatial uses of the elderly. The goal of this article is to contribute to reducing the barriers that limit spatial uses of elderly, to improve their quality of life and to their participation in social life by enabling them to use public spaces. It could be said that spatial innovations based on technology will facilitate the daily life of the elderly as well as enable them to learn and use the technology.

Key Words: Urban Sociology, Sociology of Aging, Smart City, Aging in Place

* Dr., Nevşehir Hacı Bektaş Veli University, Faculty of Science and Literature, Department of Sociology, 2000 Evler Nevşehir. e-mail: hamzakurtkapan@nevsehir.edu.tr

Türkiye’de Yazılı Basında Yer Alan Maganda Nedenli Yaralanma ve Ölümlerin Değerlendirilmesi 2016-17

Faruk Yorulmaz*
Mesut Özkütükçü**
Gamze Demiray***
Ahmet Mimaroglu****

Giriş Amaç

Ülkemizde yazılı ve görsel basında sıklıkla haber olan maganda kaynaklı yaralanma ve ölümler önemli bir halk sağlığı sorunudur.

Çalışmamızda, Türkiye’de 2016-2017 yıllarında ulusal yazılı basında yer alan “maganda” olarak tanımlanan kişilerce gerçekleştirilen silahlarla meydana gelen yaralanma ve ölüm haberleri değerlendirilmiştir.

Yöntem

Kesitsel ve tanımlayıcı nitelikteki bu çalışmada 2016 ve 2017 yıllarında ulusal medyada haber olan, “maganda” olarak tanımlanan kişilerin neden olduğu yaralanma ve ölüm haberleri internette taranarak veriler elde edildi.

Bulgular

2016 yılında 22’si ölüm olmak üzere 56 ve 2017 yılında 41’i ölüm olmak üzere 215 olmak üzere toplam 271 habere ulaşıldı. 2016 yılında olayların en çok gerçekleştiği ilk 3 il sırasıyla; İstanbul, Gaziantep, Samsun ve 2017 yılında; İstanbul, Konya, Gaziantep olmuştur.

En fazla ölüm ve yaralanma sırasıyla 2016 yılında Eylül (% 31,8 ve %37,9), 2017 yılında ise Kasım (%24,4 ve %30,2) ayında meydana gelmiştir. Olaylar en sık il merkezlerinde meydana gelmiştir (2016 yılında %30,4 ve 2017 yılında %79,1). 2016 yılında ölümler %13,8’ü, 2017 yılında %55’i hastanede gerçekleşmiştir.

2016 yılında yaralanma ve ölüm olayları en sık düğün/nişan töreni sırasında (%42,6), 2017 yılında ise kavga sırasında (%30,2) meydana gelmiştir.

2016 yılında olaylarda kullanılan ilk üç silah sırasıyla; ateşli silah (%47,3), tabanca (%21,8), tüfek (%9,1) iken, 2017 yılında; ateşli silah (%39,1), bıçak (%30,7), tabanca (%8,4) olarak belirtilmiştir.

2016 yılı içerisinde olaylarda ölümler en sık 5-14 yaş grubu (%31,0) ve yaralanmalar en sık 15-24 yaş grubunda (%23,1) görülmüş iken; 2017 yılında ölümler en sık 15-24 yaş grubunda (%17,9) ve yaralanmalar 25-34 yaş grubunda (%17,9) görülmüştür.

Her iki yılda da ölüm ve yaralanmalar en sık erkeklerde meydana gelmiştir (ölümler sırasıyla %72,0 ve %70,2, yaralanmalar ise %66,7 ve %71,4). 2016-2017 yıllarında olaylarda kullanılan silahların %7,7’sinin ruhsatlı, %92,3’ünün ruhsatsız olduğu belirlendi. Olayların faillerinin tümü erkek olup; 2016 yılında % 21,4 ile 15-24 yaş grubu 2017 yılında en sık % 14,5 ile 15-24 yaş grubu idiler. 2016 yılında faillerin %58,3’nün, 2017 yılında %47,6’sının yakalandığı belirlenmiştir.

Sonuç

Çalışmamızda hem fail hem de mağdur olarak risk grubunun erkekler olduğu belirlenmiştir. Bu saldırılar çoğunlukla ruhsatsız silahlar ile ve en çok kavga ve düğün/nişan organizasyonlarında ve çoğunlukla İstanbul’da gerçekleşmiştir. Yasal olmayan yollardan teminine ilişkin yaptırımların ağırlaştırılması, denetimlerin artırılması, yasal silahlanmaya ilişkin bedensel, ruhsal kriterlerin uygun kişilerin daha iyi belirleneceği biçimde düzenlemeler yapılmasının yararlı olacağını düşünmekteyiz.

Anahtar Kelimeler: ateşli silah, yaralanma, ölüm, maganda

*Prof. Dr. Trakya Üniversitesi/Edirne

**Dr. Trakya Üniversitesi/Edirne

***Dr. Trakya Üniversitesi/Edirne

****Dr. Trakya Üniversitesi/Edirne

Evaluation of Deaths and Injuries on Newspapers Bby Stray Bullet in Turkey in 2016-2017

Faruk Yorulmaz*
Mesut Özkütükçü**
Gamze Demiray***
Ahmet Mimaroglu****

The death and injury events cause by stray bullet is very important Department of Public Health problem in the World and in Turkey. In this study we aimed to evaluate deaths and injuries event on newspapers in 2016-2017 periods in Turkey.

In this cross sectional study data collected in national and local newspapers, about deaths and injuries news cause of stray bullet to use internet.

96 news found in 2016 and 215 news found in 2017 to 311 news on total. In 2016 most events occurred in İstanbul, Bursa, Gaziantep, Samsun and in 2017 the first 3 province to occurred deaths and injuries was İstanbul, Konya and Gaziantep. The maximum deaths and injuries have been taken place in April and September in 2016 and November in 2017, also in the center of provinces (59,4% in 2916 and 79,1% in 2017) were the most events have been occurred. Maximum count of deaths have been occurred in place of event in 2016 (27.1%) and in hospital in 2017 (55%).

Deaths and injuries have been occurred on fight both years (respectively 45,5% and 47,4%). 2016 and 2017, also most used weapons was firearms (respectively 33.7% and 39.1%), knives (respectively 20.0% and 30.7%) and pistols (respectively 12.6% and 8.4%). Most of these weapons were illegal. Most of deaths occurred 0-14 age group, and injury occurred 15-24 years group in 2016, and deaths occurred 15-24 years old group and injuries occurred 15-24 years old group in 2017. Both of the years males most affected group (respectively for deaths 66.7% and 50.0% and injuries 40.0% and 53.7%). Also persons who caused deaths and injuries were males in both years (respectively 34.4% and 28.8%). About 50.0% of the in 2016 and %47.6 in 2017 possible guilty persons have been arrested.

Struggle to have illegal is most important precaution. And also control and enforcement to use wepon will be necessary for these event.

Keywords: firearm, injury, maganda, stray bullet

*Prof. Dr. Trakya University / Edirne
**Dr. Trakya University / Edirne
***Dr. Trakya University / Edirne
****Dr. Trakya University / Edirne

Sağlık Okuryazarlığı ve Çevresel Risk Algısı: Kentsel Bölgede Bir Aile Sağlığı Merkezi Örneği

Gülay Yılmazel*
Fevziye Çetinkaya**
Zeynep Baykan***
Melis Naçar****
Emre Keleş*****

Amaç

Bu çalışmanın amacı kentsel bölgede bir aile sağlığı merkezine başvuran bireylerde sağlık okuryazarlığı düzeyi ile çevresel risk algısının değerlendirilmesidir.

Gereç-Yöntem

Tanımlayıcı özellikteki bu araştırma Eylül-Kasım 2017 yılında yapıldı. Kentsel bölgede bir aile sağlığı merkezine başvuran 226 kişi çalışmaya alındı. Araştırma verileri katılımcıların sosyo-demografik özelliklerini, sağlık materyalleri ile ilgili becerilerini, çevresel risk algılarını sorgulayan bir anket formu ile toplandı. Sağlık okuryazarlığı düzeyi Türkiye Sağlık Okuryazarlığı Ölçeği-32 aracıyla belirlendi. Verilerin analizinde yüzdelik, ortalama ve Ki-kare testi kullanıldı.

Bulgular

Katılımcıların %30,1'i 50 yaş ve üzerinde olup %61,1'i kadındı. Araştırma grubunun %8,8'i "yeterli ya da mükemmel" sağlık okuryazarlığı düzeyine sahipti. Sağlık okuryazarlığı yeterli düzeyde olanların oranı "tedavi ve hizmet" alt boyutunda %5,3 ve "hastalıklardan korunma ve sağlığın geliştirilmesi" alt boyutunda %11,5'ti. Yeterli sağlık okuryazarlığı düzeyinin genç yaş grubunda, yüksek eğitimlilerde, evli olmayanlarda, genel sağlığını "iyi" olarak değerlendirenlerde, tıbbi materyal becerileri olanlarda anlamlı ölçüde yüksek bulundu ($p<0,05$). Katılımcıların belirttiği çevresel riskler arasında ilk sırada hava kirliliği, bu risklere yönelik alınan önlemler arasında ise ilk sırada riskli ortamlardan uzak durma ve özel koruyucular kullanma yer aldı. Çevresel risk algısı ve alınan önlemler sağlık okuryazarlığı üzerinde etkili bulundu ($p<0,05$).

Sonuç

Çalışmamızda araştırma grubunun sağlık okuryazarlığı düzeyinde kısıtlılıkların yaygın olduğu belirlendi. Toplumun eğitim düzeyinin yükseltilmesi sağlık okuryazarlığının düzeyinin yükselmesine ve şehirlerine esenliğine katkı sağlayacaktır. Sağlık okuryazarlığının kentsel bölgelerde boyutu ve etkileri üzerine programların geliştirilmesi, toplumun çevresel risklere yönelik farkındalığını ve kent sağlığını artırmada yararlı olacaktır.

Anahtar Kelimeler: Sağlık okuryazarlığı; kent; çevresel; risk

*Yrd.Doç.Dr., Hitit Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu/Çorum

**Prof.Dr., Erciyes Üniversitesi Tıp Fakültesi/Kayseri

***Prof.Dr., Erciyes Üniversitesi Tıp Fakültesi/Kayseri, zbaykan@erciyes.edu.tr

****Prof.Dr., Erciyes Üniversitesi Tıp Fakültesi/Kayseri

*****Araş.Gör., Hitit Hitit Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu/Çorum

Health Literacy and Environmental Risk Perception: A Sample from Family Health Center in Urban Areas

Gülay Yılmazel*
Fevziye Çetinkaya**
Zeynep Baykan***
Melis Naçar****
Emre Keleş*****

Objective

The aim of this study was to evaluate health literacy level and perception of environmental risk of patients applying to a family health center in urban areas.

Material and Method

This descriptive study was conducted between September-November 2017 and 226 people who applied to a family health center in urban areas were included in the study. Data was collected with a questionnaire including respondents socio-demographic characteristics, health materials skills and environmental risk perceptions. Level of health literacy was determined via Turkey Health Literacy Scale-32. In analysis of the data percentages, mean and Chi-square test were used.

Results

Of the respondents 30,1% were over the age of 50 and 61,1% were women. In the study group 8,8% had “adequate or excellent” health literacy levels. Among those, the rate of adequate health literacy level was 5.3% in “treatment and services” sub-dimension and was 11,5% in “disease prevention and health promotion” sub-dimension. Adequate health literacy level was significantly higher among youngest, highly educated, married individuals, who had “good” self-perception and medical material skills ($p<0,05$). Participants were showed air pollution in the first rank among environmental risks. Also, keep away from risky places and use private protective materials were took place on the top among protectice measurements. Environmental risk perception and protective measures were found effective on health literacy level ($p<0,05$).

Conclusion

In our study, limitations were common in health literacy level of the research group. Enhancing education level of the community will contribute to improve health literacy level and welfare of the cities. Developing programs on the effects and dimension of health literacy in urban areas will be useful to raise awareness about environmental risks and health of the cities.

Key words: Health literacy; urban; environmental; risk

*Assistant Professor, Hitit University School of Health/ Çorum

**Prof.Dr., Erciyes University Faculty of Medicine / Kayseri

***Prof.Dr., Erciyes University Faculty of Medicine / Kayseri'k, zbaykan@erciyes.edu.tr

****Prof.Dr., Erciyes University Faculty of Medicine / Kayseri

*****Research Assistant, Hitit University School of Health / Çorum

Kayseri İl Merkezinde Halkın Sağlıklı Yaşam Biçimi Davranışları

Arda Borlu*
Ahmet Öztürk**
Ahmet Timur***
Serkan Yıldız****

Giriş - Amaç

DSÖ'ye göre, bireysel sağlık ve yaşam kalitesi ile ilgili faktörlerin % 60'ı yaşam tarzıyla ilişkilidir (1). Sağlıksız yaşam tarzı metabolik hastalıklar, kas-iskelet sistemi hastalıkları, kardiyovasküler hastalıklar, obezite gibi sorunlara yol açabilmektedir (2). Yaşam tarzıyla ilgili davranışlarının belirlenerek yanlış, eksiklerin ortaya konulması, bunları düzeltici plan, programların yapılması önemlidir. Literatür taramasında, ülkemizde çeşitli gruplarda sağlıklı yaşam biçimi davranışlarının değerlendirildiği, ancak toplumun geneline yönelik çalışmaların pek bulunmadığı gözlenerek, araştırmamızda Kayseri kentsel kesiminde yaşayan erişkinlerin sağlıklı ilişkili yaşam biçimi davranışlarının belirlenmesi amaçlanmıştır.

Gereç-Yöntem

Tanımlayıcı, kesitsel tipte olan çalışmanın evrenini Kayseri İl merkezinde ikamet eden 20 yaş üstü yaklaşık 600.000 kişi oluşturmaktadır. Örneklem alınması gereken kişi sayısı, daha önce toplumda yapılmış bir çalışmada (3) 115 ± 18 olarak tespit edilen "Sağlıklı Yaşam Biçimi Davranışları (SYBD) Ölçeği Puanı" göz önüne alınarak, ortalamadan ± 1 sapma ile ve % 95 güven düzeyinde 1245 olarak hesaplanmıştır. Kayseri İl Merkezinde 43 Aile Sağlığı Merkezi (ASM) mevcut olup, her ASM bölgesinde küme örneklem ile birer cadde veya sokak başlangıç noktası seçilerek, cadde boyunca yer alan ev ve işyerlerindeki 30'ar kişiye ulaşılması ve toplamda 1290 bireyle görüşülmesi planlanmış, yedeklerle birlikte 1293 kişi ile çalışma tamamlanmıştır.

Verilerin toplanmasında kişilerin tanımlayıcı özelliklerini sorgulayan 18 soru ve SYBD Ölçeği-II'den oluşan anket kullanılmıştır. Altı alt grubu bulunan ölçekten alınabilecek en yüksek puan 208'dir (4,5). Puanların yükselmesi bireyin sağlık davranışlarını yüksek düzeyde uyguladığını göstermektedir. Anketler 2016 Mart-Nisan aylarında, çalışmaya katılmayı kabul edenlere yüz yüze görüşme yöntemiyle ev, işyerlerinde uygulanmış, iletişim engeli olanlar, çalışmaya katılmayı kabul etmeyenler çalışmaya alınmamıştır. Araştırma için Erciyes Üniversitesi Klinik Araştırmalar Etik Kurulu'ndan onay alınmıştır.

Çalışmanın bağımlı değişkenleri SYBD II ölçeğinin alt grupları ve toplamından alınan puanlar, bağımsız değişkenleri de katılımcıların tanımlayıcı özellikleridir. Veriler bilgisayar ortamında değerlendirilmiş; verilerin normal dağılıma uygunluğu için Kolmogorov Smirnov testi, verilerin değerlendirilmesinde, frekans, yüzde, ortalama, standart sapma, grupların karşılaştırılmasında Kruskal Wallis, Mann Whitney U tesleri kullanılmıştır, istatistiksel analizlerde $p < 0,05$ değerleri anlamlı kabul edilmiştir.

Bulgular

Çalışmaya katılanların yaş ortalaması 41.4 ± 15.3 yıl olup SYBD ortalaması 130.9 ± 8.7 dir. Katılımcılar en yüksek alt puanı manevi gelişimden, en düşüğünü fiziksel aktiviteden almışlardır.

SYBD toplam puan ortalamaları cinsiyete göre farklılık göstermezken; ileri yaşlarda, eğitim düzeyi düşük olanlarda, ekonomik durumu kötü olanlarda, sigara içenlerde, şişmanlarda, kendi sağlık algısı kötü olanlarda ve kronik hastalığı olmayanlarda düşüktür.

*Erciyes Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı
**Erciyes Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı
***Bursa Osmangazi Toplum Sağlığı Merkezi
****Bingöl Toplum Sağlığı Merkezi

Fiziksel aktivite puanı kadınlarda, şişmanlarda, sağlığını kötü olarak niteleyenlerde ve kronik hastalığı olmayanlarda düşüktür. Sağlık sorumluluğu puanı erkeklerde ve sigara içenlerde, stres yönetimi ve manevi gelişim puanları ekonomik durumu kötü, eşi ölmüş ve çocuk sayısı fazla olanlarda, kişilerarası ilişkiler puanları erkeklerde düşüktür.

Sonuç

Katılımcıların en düşük puan aldığı alt grup fiziksel aktiviteydi. Halkın yürüyüş yapabileceği alanlar yapılması, bu alanları kullanımını özendirecek faaliyetler düzenlenmesi, ulaşım için toplu taşıma, bisiklet kullanımının yaygınlaştırılması kent yaşamında fiziksel aktiviteyi arttırmaya katkı sağlayacaktır.

Kaynaklar

1. Ziglio E, Currie C, Rasmussen VB. (2004). The WHO cross-national study of health behavior in school aged children from 35 countries: findings from 2001–2002. *J School Health*, 74 (6): 204–206.
2. Farhud, D. D. (2015). Impact of lifestyle on health. *Iranian journal of public health*, 44(11), 1442
3. Koçoğlu D, Akın B. Sosyoekonomik Eşitsizliklerin Sağlıklı Yaşam Biçimi Davranışları ve Yaşam Kalitesi ile İlişkisi. *DEUHYO ED* 2009, 2 (4), 145-154
4. Walker, S. N., Sechrist, K. R., & Pender, N. J. (1995). Health promotion model-instruments to measure health promoting lifestyle: Health-promoting lifestyle profile [HPLP II](Adult version).
5. Bahar, Z., Beşer, A., Gördes, N., Ersin, F., Kısıl, A (2008). Sağlıklı Yaşam Biçimi Davranışları Ölçeği II' nin Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. *Cumhuriyet Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi* 2008; 12(1):1-13.
6. WHO 2003. Diet, nutrition and

Healthy Lifestyle Behaviors of Adults in Kayseri Province Center

Arda Borlu*
Ahmet Öztürk**
Ahmet Timur***
Serkan Yıldız****

Introduction - Aim

According to WHO, 60% of the factors related to individual health and quality of life are related to lifestyle (1). Unhealthy lifestyle can lead to problems such as metabolic diseases, musculoskeletal disorders, cardiovascular diseases, obesity (2). It is important to determine the mistakes and deficiencies about lifestyle behaviors related to health and design plans and programs. In the literature review, we observed that healthy lifestyle behaviors are evaluated in various groups but there are not many studies conducted at general population. It was aimed to determine health related life style behaviors of adults living in Kayseri urban area at our study

Methods

The universe of this descriptive, cross-sectional study consists of approximately 600,000 people over 20 years of age living in Kayseri city center. The number of subjects to be sampled was calculated as 1245 at a 95% confidence level, with a deviation of ± 1 from the mean, taking into account the Healthy Lifestyle Behavior Scale (HLBS) Score which was 115 ± 18 in a previously conducted study (3). There are 43 Family Health Centers (FHC) in Kayseri Provincial Center. We selected a street or a road as a starting point by cluster sampling method from each ASM region. A total of 1290 individuals are planned to be contacted in each ASM area, 1293 individuals were reached. A questionnaire consisting of 18 questions about persons' descriptive characteristics and HLBS-II was used to collect data. The possible highest score of the scale with six subgroups was 208 (4,5). Increasing scores indicate that the individual has a high level of health behavior. People aged 20 and more years were interviewed face-to-face by researchers in their home or workplaces at March-April 2016, those with communication disabilities, refused to participate were not included the survey. Erciyes University Clinical Research Ethics Committee approved for the research.

Dependent variables of the study were scores from the subgroups and sums of the HLBS-II scale, and the independent variables were the defining characteristics of the participants. The data were evaluated at computer; Kolmogorov Smirnov test was used for testing normal distribution of data. Frequency, percentage, mean, standard deviation, Kruskal Wallis, Mann Whitney U tests were used for evaluating data. In statistical analyzes, $p < 0.05$ was considered significant.

Results

The average age of participants was 41.4 ± 15.3 years, and the HLBS-II average was 130.9 ± 8.7 . Participants had the highest subscore from spiritual growth, the lowest from physical activity.

While HLBS total score averages did not differ according to sex; people having older age, lower education level, poor economic status, obesity, poor health, chronic illness and smokers had lower HLBS score.

Physical activity score was lower at people who were women, obese, defining their health as poor and

*Erciyes Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı
**Erciyes Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı
***Bursa Osmangazi Community Health Center
****Bingöl Community Health Center

having chronic disease. Males and smokers had lower scores of health responsibility. People having poor economic situation, having more number of children or widowed had lower scores of spiritual development and stress management.

Conclusion

Participants had lowest score at physical activity. Establishment of activities that will tempt people to walk, arrangement of activities to encourage the use of these areas, public transportation, spreading bicycle use will contribute to increase physical activity in urban life.

References

1. Ziglio E, Currie C, Rasmussen VB. (2004). The WHO cross-national study of health behavior in school aged children from 35 countries: findings from 2001–2002. *J School Health*, 74 (6): 204–206.
2. Farhud, D. D. (2015). Impact of lifestyle on health. *Iranian journal of public health*, 44(11), 1442
3. Koçoğlu D, Akın B. Sosyoekonomik Eğitsizliklerin Sağlıklı Yaşam Biçimi Davranışları ve Yaşam Kalitesi ile İlişkisi. *DEUHYO ED* 2009, 2 (4), 145-154
4. Walker, S. N., Sechrist, K. R., & Pender, N. J. (1995). Health promotion model-instruments to measure health promoting lifestyle: Health-promoting lifestyle profile [HPLP II](Adult version).
5. Bahar, Z., Beşer, A., Gördes, N., Ersin, F., Kısai, A (2008). Sağlıklı Yaşam Biçimi Davranışları Ölçeği II' nin Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. *Cumhuriyet Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi* 2008; 12(1):1-13.
6. WHO 2003. Diet, nutrition and the prevention of chronic diseases WHO technical report series 916, Geneva

Coğrafi Bilgi Sistemleri Yardımı İle Kanser Vakalarının Konumsal Analizleri: Bartın İli Örneği

Ayhan Ateşoğlu*
 Talha Berk Arıkan**
 Saffet Yıldız***
 Ö. Lütfü Çorbacı****
 Gülşah Yurt*****
 Cansu Mandacı*****

İnsan hayatını etkileyen olumlu ve olumsuz tüm etmenlerin yaşadığı çevre ile doğrudan ilgisi bulunmaktadır. Bu etmenlerin farklı yöntemler yardımı ile tespiti, toplumun ve bireyin hayat standardını yükseltmek maksadı ile yapılmaktadır. İnsan hayatı için en elzem konuların başında sağlık ve bu yöndeki gelişmeler gelmektedir. Günümüz koşullarının ve gelişim sürecinin insan sağlığını olumsuz yönde etkilediği de bir gerçektir. Bu bağlamda kanser, süregelen bu olumsuz yönde etkileşimler içerisinde en önemli sağlık sorunlarından birisidir. Bir takım hastalıkların zamana bağlı coğrafi değişimlerinin çevresel etkenlerle birlikte irdelenmesi zorunludur. Kanser hastalığı da bu grup içerisinde yer almakla birlikte, hastalığa ilişkin görülme sıklığı, çevresel ve bölgesel olarak dağılımı, türlerine göre karşılaşma sıklığı vb. diğer istatistiki bilgilerin anlamlandırılarak genişlemesine yönelik bu verilerin haritalanması da gereklidir. Bu bağlamda, hastalığın coğrafi olarak konuma bağlanarak analizlerinin yapılması uygun olacaktır. Bu çalışmada, 2013-2015 tarihleri arasında Bartın il sınırlarını kapsayan toplam 1329 kanser vakası, Google Earth yardımı ile mekânsal olarak konumlandırılmıştır. Her bir idari sınır kapsamında, kanser vakaları vaka sayısı, yaş, cinsiyet ve türlerine göre analizleri Coğrafi Bilgi Sistemleri (CBS) yazılımı yardımıyla gerçekleştirilmiş ve mekansal haritaları hazırlanmıştır. Yapılan çalışmada bölgede sıklıkla rastlanan kanser türleri Akciğer (208), prostat (64) deri ve türevleriyle ilgili kanser türü (173) olduğu tespit edilmiştir. Kanser türlerine göre Kurucuşile’de prostat, Ulus’da akciğer ve deri, Amasra’da akciğer, deri ve prostat, Bartın Merkez’de ise deri ve akciğer temelli kanser türleri sıklıkla görüldüğü tespit edilmiştir. Kanser türlerinin coğrafi dağılımları incelendiğinde herhangi bir kanser türüne özgü belirgin bir farklılığa rastlanmamakla birlikte, bölgedeki deri ve türevlerine ilişkin kanser türü nedeniyle coğrafi olarak etmenlerin araştırılması gerektiği vurgulanmıştır. Gerçekleştirilen çalışma, kanser vakalarının konumsal dağılımlarının haritalanmasını sağlayarak, kansere karşı etkin bir mücadele yapılmasına, kavramasına ve coğrafi olarak etkenlerin incelenmesine yönelik katkı sunmak ve bu alanda CBS’nin etkinliği belirtmek amacı ile gerçekleştirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: CBS, Sağlık, Kanser, Bartın

*Bartın Üniversitesi, Orman Fakültesi, Orman Mühendisliği Bölümü, 74100, Bartın, aatesoglu@yahoo.com

**Bartın Üniversitesi, Orman Fakültesi, Orman Mühendisliği Bölümü, 74100, Bartın,

***Bartın Üniversitesi, Orman Fakültesi, Orman Mühendisliği Bölümü, 74100, Bartın,

****Recep Tayyip Erdoğan Üni., Güzel sanatlar, Tasarım ve Mimarlık Fak., Peyzaj Mimarlığı Böl., 53800, Rize

*****Bartın Üniversitesi, Orman Fakültesi, Orman Mühendisliği Bölümü, 74100, Bartın,

*****Bartın Üniversitesi, Orman Fakültesi, Orman Mühendisliği Bölümü, 74100, Bartın,

Spatial Data Analysis of Cancer Cases by Geographical Information System: Case Study Bartın City, Turkey

Ayhan Ateşoğlu*
Talha Berk Arıkan**
Saffet Yıldız***
Ö. Lütfü Çorbacı****
Gülşah Yurt*****
Cansu Mandacı*****

All positive and negative factors affecting human life are directly related to the environment in which they live. Determination of these factors with the help of different methods is done with the aim of raising the standard of life of the society and the individual. At the beginning of important issues for human life are health and developments about health. Today's conditions and development process are affecting human health negatively. In this context, cancer is one of the most important health problems. In this study, a total of 1329 cancer cases covering Bartın province borders between 2013 and 2015 were located with the help of Google Earth. Within each administrative boundary, analysis of cancer cases according to the number of cases, age, sex and species was carried out with the help of Geographic Information Systems (GIS) software and spatial maps were prepared. The most common types of cancer in the region are the lung (208), prostate (64), skin (173), and related species. In Kurucaşile, prostate cancer types; in Ulus, lung and skin cancer types; in Amasra, lung, skin and prostate cancer types; in the Bartın Centre, skin and lung cancer types have been observed more frequently. When the geographical distribution of cancer types is examined, no distinct geographical differences specific to any cancer type have been found. In particular, it has been emphasized that geographical factors should be investigated because of the type of cancer related to the skin and its derivatives in the region. This study provided mapping of the location distributions of cancer cases and contributes to the effective fighting against cancer and the examination of geographical factors. In addition to, this study was carried out with the aim of indicating the effectiveness of GIS.

Keywords: GIS, Health, Cancer, Bartın

*Bartın University, Faculty of Forestry, 74100, Bartın, - *aatesoglu@yahoo.com

**Bartın University, Faculty of Forestry, 74100, Bartın,

***Bartın University, Faculty of Forestry, 74100, Bartın,

****Recep Tayyip Erdoğan University, Faculty of Architecture Design and Fine Arts, 53800, Rize

*****Bartın University, Faculty of Forestry, 74100, Bartın,

*****Bartın University, Faculty of Forestry, 74100, Bartın,

Kent Yaşamında Biyolojik Çeşitlilik

Betül Fıncı*
Erkan Pehlivan**
Gözde Nur Turmuş***
Ali Özer****

Giriş ve Amaç

Gecen yüzyılda biyoçeşitlilik ve ekolojik sistemler, çevresel ve sosyal bozulmalara yol açan sürdürülebilir olmayan gelişmeler sonucunda insanlık tarihinde hiç görülmemiş bir düzeyde zarar görmüştür. Ekosistemlerin ve biyolojik çeşitliliğin olumsuz etkilenmesi bazı türlerin yok olması, bazı türlerin habitat değiştirmesi veya göç etmesi, bazı türlerde ise popülasyon artışı sonucunu doğurmuştur.

Bu çalışma ile sürdürülebilirlik söyleminin önemli başlıklarından biri olan biyolojik çeşitliliğin, çağdaş yaşamın bir parçası olarak düşünülen kent yaşamındaki durumunu, bu durumun olumlu ve olumsuz sonuçlarını ve biyoçeşitliliği destekleyen kentleşme örneklerini irdelemek amaçlanmıştır.

Materyal-Metod

Pubmed ve Google akademik arama motoruna “Kent ve biyolojik çeşitlilik, biyoçeşitliliğin etkileri” gibi anahtar kelimeleri girilmiştir. Son 10 yıllık, ücretsiz tam metin bulunan ve insanlarda yapılan çalışmalar filtrelenmiştir. Literatür taraması sonucu toplam 70 makale elde edilmiştir. Bu makaleler ayrıntılı olarak incelenmiş ve bu makaleler arasından konu ile ilişkili olan 8 çalışma dahil edilmiştir

Bulgular

Karagöz ve ark. (2010) yaptıkları çalışmada Türkiye de biyolojik çeşitliliği en fazla tehdit eden etkenleri Tarımsal çalışmalar (Mera alanlarının sürülmesi, aşırı otlatma, anızın yakılması, aşırı gübre ve tarımsal ilaç kullanımı, yüksek verimli çeşitlerin çiftçi çeşitlerinin yerini alması), Şehirleşme, endüstrileşme, yol ve baraj yapımları, doğadan aşırı bitki toplama ve sökülmesi, aşırı orman kesimi ve orman yangınları, ikinci konut edinimi ve turizm sektöründeki hızlı gelişmeler, yetişmiş insan eksikliği olarak belirtmiştir.

Paris'te kentin üç farklı alanında (parklar, tren istasyonları ve turistik yerler) insanlar ve güvercin etkileşimlerinin gözlemlendiği bir çalışmada şehir sakinlerinin çoğunun güvercinlerle pek fazla etkileşime girmediği, fakat bununla birlikte çocukların, yetişkinlere ve yaşlılara oranla güvercinlerle daha fazla etkileşime girdiği saptanmış bu durumun çocukların doğaya karşı daha fazla merakı ya da yetişkinlere kıyasla hayvanlara yönelik daha yüksek empati kurmaları ile ilişkili olabileceği sonucuna varılmıştır.

Van Kenti çevresinde bulunan sulak alanların incelendiği bir çalışmada kent merkezine yakın olan sulak alanların sazlık özelliğini kaybetmek üzere olduğu, kent merkezine nispeten uzak olan sulak alanların ise doğal yapılarının korunmuş ve tahribata fazla maruz kalmadığı belirtilmiştir.

Bartın ilinde yapılan bir çalışmada peyzaj planlamalarında doğal flora elemanlarının kullanımının, kent halkının doğal varlıklardan haberdar olup yararlanabilmesini artırarak, doğanın daha iyi anlaşılabilmesine katkı sağlayacağı üzerinde durulmuştur.

*Arş. Gör. Dr. , İnönü Üniversitesi Tıp Fakültesi, Halk Sağlığı AD

**Prof. Dr. , İnönü Üniversitesi Tıp Fakültesi, Halk Sağlığı AD

***Arş. Gör. Dr. , İnönü Üniversitesi Tıp Fakültesi, Halk Sağlığı AD

****Prof. Dr. , İnönü Üniversitesi Tıp Fakültesi, Halk Sağlığı AD

New York yeşil çatılardaki ve şehir parklarındaki mantar topluluklarını araştırıldığı bir çalışmada yeşil çatıların çeşitli mantar topluluğunu desteklediğini ve bozulmuş ve kirlenmiş habitatlarda hayatta kalabilecek mantar gruplarına ait birçok takson bulunduğunu saptanmıştır.

Ankara ilinde yapılan bir çalışmada yol yapımı amacıyla toprak yüzeyinin moloz, taş, kaya ve toprak gibi malzemeler kullanılarak doldurulması neticesinde, o toprak yüzeyinde kalan ve kilometrelerce uzunluk içerisinde yer alan bitki türleri de yok olduğu tespit edilmiştir.

Kentsel ağaçlandırmaların ekolojik katkının yanında kent halkına psikolojik ve fiziksel rahatlama ortamı sağlayacağı ve rekreasyonel aktivitelere olanak tanıyacağı belirtilmiştir.

Kentsel koruma faaliyet gününün bireysel bilgi, bilinçlilik ve biyolojik çeşitliliğe etkisini araştıran bir çalışmada, katılım düzeyleri ile yerel kentsel biyoçeşitliliğe yönelik ilgi arasında güçlü pozitif korelasyon bulunmuştur. Bununla birlikte, uzun vadede, katılımcıların günlük çevrelerinde türler hakkında daha fazla bilgi, yerel bilinç ve ilgi kazanmış oldukları vurgulanmıştır.

Sonuç

Biyolojik çeşitliliğin korunması ve geliştirilmesi için yerel, bölgesel, ulusal ve küresel düzeylerde plan ve program yapılarak, çalışma ve araştırmaların etkin bir işbirliği içinde sürdürülmesi sağlanabilir. Eğitim programları ile biyolojik çeşitliliğe yönelik, bilgi farkındalık artırılabilir. Çeşitli aktivite programları düzenlenerek bireyin bitki ve hayvan türleriyle olan etkileşimi artırılarak, bu farkındalık ve sorumluluk duygusu pekiştirilebilir.

Anahtar Sözcükler: Biyolojik Çeşitlilik, Kent, Sağlık

Biological Diversity in the City Life

Betül Fırıncı*
Erkan Pehlivan**
Gözde Nur Turmuş***
Ali Özer****

Introduction and Aim

In the past century biodiversity and ecological systems have suffered at an unprecedented level in human history as a result of unsustainable developments leading to environmental and social degradation. Negative impacts of ecosystems and biodiversity have led to the disappearance of some species, some species changing habitat or migrating, and some species increasing populations.

In this study, it was aimed to investigate the biological diversity which is one of the important topics of sustainability discourse, the situation in urban life which is considered as a part of contemporary life, positive and negative results of this situation and examples of urbanization that support biodiversity.

Materials and Methods

Key words such as "Urban and biodiversity, biodiversity impacts" have been entered into the Pubmed and Google academic search engine. The last 10 years, free full-text and made in human studies have been filtered. A total of 70 articles were obtained after the literature search. These articles were examined in detail and 8 articles related to the subject were included among these articles.

Results

Karagöz et al. (2010) biological diversity in Turkey in their study most threatening factors are agricultural work (the expulsion of grazing land, overgrazing, burning of stubble, excess fertilizer and pesticide use, take the place of farmers' varieties of high yielding varieties), urbanization, industrialization, road and dam the production, the extreme plant collection and dismantling from the nature, the extreme forest cutting and forest fires, the secondary housing acquisition and the rapid development in the tourism sector, lack of trained people.

A study of people and pigeon interactions in three different areas of the city (parks, railway stations and tourist attractions) in Paris found that the majority of the city dwellers did not interact with pigeons at all, but children, adults and elderly were more likely to interact with pigeons. Children may be more curious about nature or may be associated with higher empathy for animals compared to adults.

In a study of the wetlands around Van City, wetlands close to the city center were about to lose their reed characteristics, while wetlands relatively remote from the city center were preserved and their natural structures were not exposed more destruction.

In a study carried out in Bartın province, it was emphasized that the use of natural flora elements in landscape planning would contribute to the better understanding of nature by increasing the awareness and benefit of urban people about natural assets.

*Research Assistant Doctor ,Inonu University Medicine Faculty, Department of Public Health

**Professor Doctor, Inonu University Medicine Faculty, Department of Public Health

***Research Assistant Doctor ,Inonu University Medicine Faculty, Department of Public Health

****Professor Doctor, Inonu University Medicine Faculty, Department of Public Health

In a study of fungus communities in New York's greenbelt and urban parks, it was found that green roofs support a variety of fungus communities and that there are many taxa belonging to groups of fungi that can survive in degraded and contaminated habitats.

In a study conducted in Ankara province, it has been determined that there are no plant species remaining on the surface of the soil and located within the length of kilometers, as a result of filling the soil surface with materials such as rubble, stone, rock and soil for road construction.

Besides the ecological contribution of urban afforestation, it is stated that it will provide psychological and physical relaxation environment for urban people and allow recreational activities.

In a study that searching the impact of urban conservation activity day to individual knowledge, awareness and biodiversity, there was a strong positive correlation between levels of participation and interest in local urban biodiversity. However, in the long run, it was emphasized that participants had more knowledge, local awareness and interest about the species in their daily environment.

Conclusion

Plans and programs at local, regional, national and global levels for the conservation and development of biodiversity can ensure that studies and research are conducted in an effective cooperation. With education programs, information awareness towards biodiversity can be increased. By organizing various activity programs, this awareness and sense of responsibility can be reinforced by increasing the individual's interaction with plant and animal species.

Key Words: Biodiversity, Urban, Health

Evaluation and Investigation of Samsun Tekkekoy Deep Sea Discharge System in Turkey's Black Sea Coast

Tolga Ayeri*
Bilge Aydın Er**
Yüksel Ardali***

The purpose of this study was to determine the effects of Samsun Tekkekoy East Deep Sea Discharge System on the Black Sea. Temperature, salinity, conductivity, depth, dissolved oxygen (%) and pH were measured with conductivity-temperature-depth (CTD) in field measurements. In addition to CTD, samples taken from the seawater were collected from three different depths for the specified ten points starting from the end of the diffuser. Total suspended solids, chlorophyll-a and biochemical oxygen demand (BOD5) of the samples taken from these ten points were evaluated in accordance with Turkish Water Pollution Control Regulation (WPCR, 2004). The permit issued by the Republic of Turkey Ministry of Environment and Urbanization. According to obtained results, chlorophyll-a values of the summer season were observed much higher than fall season. Total suspended solids values were high both summer season and fall season at all sampling stations. However, BOD5 values of summer and fall seasons were quite low at all sampling stations. In accordance with field measurements made with CTD, first station salinity and conductivity values in summer were higher than the other stations. The results must be considered in the planning of a wastewater discharge systems, especially in the Black Sea.

Keywords: Samsun, Black Sea, Deep sea discharge

*Ondokuz Mayıs University, Environmental Engineering Dept., 55139 Samsun, TURKEY, yuksel.ardali@omu.edu.tr

**Ondokuz Mayıs University, Environmental Engineering Dept., 55139 Samsun, TURKEY.

***Ondokuz Mayıs University, Environmental Engineering Dept., 55139 Samsun, TURKEY.

Circulating Respiratory Viruses in Aydın Province

Sevin Kırdar*
Güneş Özçolpan**
Emel Ceylan***
Didem Evcı Kiraz****
Neriman Aydın*****

Background and Purpose

Acute respiratory infections (ARITs) are a major cause of morbidity, hospitalization and mortality in both children and adults. Their accurate diagnosis is essential to patient management. In this study, we aimed to evaluate the respiratory viruses which cause acute respiratory tract infections with respect to types, ratio, co-infections and seasonal distributions.

Material and Methods

A total of 2621 patients were enrolled to the study between March 2013 and December 2017, from hospital database with acute respiratory infections retrospectively. Of the patients, 1113 (42.5 %) were female and 1508 (57.5 %) were male, while 2163 (82.5%) were children, and 458 (17.4%) were adults. The mean age of the patients were 12.57 ± 21.69 (0 to 92) years. The diagnose of respiratory viruses (human adenovirus (HADV), influenza A/B virus INF-A/B, rhinovirus (RV), human coronaviruses (HCoV-229E/NL63, HCoV-OC43), human metapneumovirus (HMPV), human parainfluenza viruses (HPIV 1-4), human enterovirus (HEV), human respiratory syncytial virus A/B (HRSVA/B) and human bocavirus (HBoV) was performed with a commercial multiplex PCR-based method.

Results

Of the 2621 samples 1097 (41.9 %) were positive for at least one respiratory virus. The percentage of the viruses detected were 31% for RV, 16.6 % for HRSVA/B, 12% for HPIV(1-4), 11.8 % for INF-A/B, 7.6 % for HCoV, 7.6 % for HADV, 6.8 % for HMPV, 5 % for HBoV and 1.6 % for HEV. The co-infection analysis showed 23.7 % of double or triple or quadruple infections. Seasonal distribution of 1097 patients who detected respiratory viruses, 48.4% was in winter, 23.2% in spring, 9.6% in summer, 17.7% in autumn.

Conclusion

Rhinovirus was the most common virus in the samples. The ratio of influenza virus was found higher in adults than in children. Early detection of viral agents in respiratory infections is crucial for the implementation of timely and appropriate treatment and to reduce unnecessary antibiotic therapy.

*Department of Medical Microbiology, Adnan Menderes University, Faculty of Medicine, Aydın, TURKEY
**Department of Medical Microbiology, Adnan Menderes University, Faculty of Medicine, Aydın, TURKEY
***Department of Pulmonary Medicine, Adnan Menderes University, Faculty of Medicine, Aydın, TURKEY,
****Department of Public Health, Adnan Menderes University, Faculty of Medicine, Aydın, TURKEY

Ecological risk assessment of heavy metal pollution with using some Dytiscidae (Coleoptera) species, collected from Denizli Province, Turkey

Zeynep Aydoğan*

Ümit İncekara**

Mustafa Cemal Darılmaz***

Ali Gürol****

Introduction

Dytiscidae is one of the largest water beetle families of Coleoptera. They are dominant component of aquatic food web due to well adapted aquatic life and feed as predaceous in larvae stage and carnivorously in adult stage. Human-induced pollution is not a new phenomenon and has grown globally. Today increasing heavy metal pollution has led to significant losses of biodiversity or change the structure of the community. Because heavy metals are persistent, non-biodegradable and their toxic effects continue for a longtime. The primary purpose of the study is to collect some dytiscid species and assess the site-specific heavy metal contamination.

Methods

Three different species of dytiscid beetles were collected in different type of freshwater in Denizli province. The determination of element concentrations in the samples was performed on EDXRF. After identification samples were oven-dried (36 h at 80°C) for elemental identification in EDXRF. Dried insects were pulverized, cellulose was added and then five tons of pressure applied to make 13 mm diameter tablets of each species. Insect tablets were irradiated by 59.5 keV photons, emitted by 1 Ci 241Am radioactive source. X-ray spectra were collected with HPGe detector which use Genie-2000 software (Canberra) program. HPGe detector resolution is ~180 eV. The irradiation time was 43.200 s. Source/ Sample distance was 35.5 mm. The measurements were carried out under vacuum.

Results

Present study revealed sixteen element bio-accumulation levels in three Dytiscidae species. The order of increasing concentrations in the species is as follows: *Ilybius fuliginosus*>*Dytiscus semisulcatus*>*Agabus biguttatus*. Ca, Cr, Mn, Fe, Co, Ni, Cu, Zn and Se have biological functions for most organisms and at low level are needed but there is no known biological function of As, Br, Rb, Sr, Pb, Ti and V.

Conclusion

This study is a site specific assessment of metals by using some dytiscid species in Denizli (Turkey) province. In this respect, among the three species *Ilybius fuliginosus* can manage to live in poor conditions and accumulated all of the studied metals in high level.

Keywords: Ecological risk, heavy metal, Dytiscidae, Denizli, Turkey

*Atatürk University, Narman Vocational School, Narman, Erzurum, Turkey, zeybionep@gmail.com

**Atatürk University, Faculty of Science, Department of Biology, Erzurum, Turkey

***Aksaray University, Faculty of Science, Department of Biology, Aksaray, Turkey

****Atatürk University, Faculty of Science, Department of Physics, Erzurum, Turkey



THE THEME of CONGRESS

FUTURE CITIES

Dizel Motorlarda Kullanılan Etanol ve Metanol Katkılı Yakıt Karışımları için Çevresel Emisyon Tahmini

Kubilay Bayramoğlu*

Semih Yılmaz**

Kerim Deniz Kaya***

M. Turhan Çoban****

İçten yanmalı motorlar günümüzde düşük maliyet, yüksek enerji verimliliği ve kullanım çeşitliliğinden dolayı pek çok işletme koşullarında kullanılmaktadır. İçten yanmalı motorların bu denli fazla kullanılması, fosil yakıtların azalması ve çevreye verdiği zararlardan dolayı alternatif yakıtların dizel motorlarda araştırılmasını ve kullanılmasını da beraberinde getirmiştir.

Bu çalışma farklı yakıtların dizel yakıtlarla karıştırılarak yanma odasında yakılmasıyla oluşan emisyonlar üzerine etkisini termodinamik analizlerle ortaya koymaktadır. Analiz egzoz gazındaki her birin türün mol oranını kimyasal denge yaklaşımına dayalı olarak hesaplamaktadır. Dizel(C₁₀H₂₂)- etanol(C₂H₆O) ve dizel(C₁₀H₂₂) - metanol (CH₃OH) alkol karışımları, E5 (%95 Dizel, %5 Etanol), E10 (%90 Dizel, %10 Etanol), E15 (%85 Dizel, %15 Etanol), M5 (%95 Dizel, %5 Metanol), M10 (%90 Dizel, %10 Metanol), M15 (%85 Dizel, %15 Metanol) oranlarında karıştırılarak termodinamik analizleri sayısal yöntemlerle hesaplanmıştır.

Çalışma sonucunda 10 bar basınç ve 2000 K sabit sıcaklık değerinde egzoz gazından açığa çıkan CO, NO ve NO₂ salım miktarlarının, saf dizel yakıtın yanması sonucu açığa çıkan miktara göre oranları tahmin edilmiştir. Elde edilen verilerde M15 yakıt karışımında en az salım oranı bulunurken saf dizel yakıtta en fazla çıkmıştır. Açığa çıkan NO_x salım oranlarının yanma odası adyabatik alev sıcaklığı ile doğru orantılı olduğu gözlemlenmiştir. Ayrıca CO salım oranlarının dizel yakıt ile kullanılan etanol ve metanol karışım oranları ile birlikte arttığı belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Dizel makine, Termodinamik analiz, Emisyon tahmini, Sayısal analiz

*Dokuz Eylül Üniversitesi Denizcilik Fakültesi Gemi Makineleri İşletme Mühendisliği Bölümü

**Dokuz Eylül Üniversitesi Denizcilik Fakültesi Gemi Makineleri İşletme Mühendisliği Bölümü

***Dokuz Eylül Üniversitesi Denizcilik Fakültesi Gemi Makineleri İşletme Mühendisliği Bölümü

****Ege Üniversitesi Mühendislik Fakültesi Makine Mühendisliği Bölümü2

Emission Estimation for Ethanol and Methanol Fuel Blends Used in Diesel Engines

Kubilay Bayramoğlu*
Semih Yılmaz**
Kerim Deniz Kaya***
M. Turhan oban****

Internal combustion engines are currently used in many operating conditions due to their low cost, high energy efficiency and variety of usage. This excessive use of internal combustion engines has also led to the search and use of alternative fuels in diesel engines because of the reduction of fossil fuels and damage to the environment.

In this study, the effects of diesel fuels and alternative fuel blends on exhaust gas emissions were investigated thermodynamically. The analysis calculates the molar fraction of each of the exhaust gases based on the chemical equilibrium approach. Thermodynamic analyses were calculated by numerical methods with ratio of M5 (95% Diesel, 5% Methanol), M10 (90% Diesel, 10% Methanol) and M15 (85% Diesel, 15% Methanol) for diesel (C₁₀H₂₂) - ethanol (C₂H₆O) and diesel (C₁₀H₂₂) - methanol (CH₃OH) alcohol blends.

As a result, the CO, NO and NO₂ emissions which released from the exhaust at 10 bar pressure and 2000 K constant temperature were estimated with respect to emission amount resulting from combustion of reference diesel fuel. In the obtained data, M15 fuel blend has the lowest emission rate, but it is the highest in pure diesel fuel. It has been observed that the release rates of NO_x are directly proportional to the adiabatic flame temperature in the combustion chamber. It has also been determined that CO emission rates increase with the blends of ethanol and methanol used with diesel fuel.

Keywords: Diesel engine, Thermodynamics analysis, Emission prediction, Numerical analysis

*Dokuz Eylul University Maritime Faculty Department of Marine Engineering
**Dokuz Eylul University Maritime Faculty Department of Marine Engineering
***Dokuz Eylul University Maritime Faculty Department of Marine Engineering
****Ege University Engineering Faculty Department of Mechanical Engineering

Hava Kirliliğinin Hematolojik Parametreler Üzerine Etkileri

Ferhat Şirinyıldız*
Cenk Orak**
Gül Taşlı Yeşilçayır***
Gökhan Cesur****
Rauf Onur Ek*****

Giriş

Atmosferin doğal içeriğinde hiç olmayan veya tehdit düzeyinde bulunmayan, konsantrasyonlarında ani artış görülebilen istenmeyen maddelere 'Kirleticiler' denir. Hava Kirliliği ise atmosferdeki kirleticilerin canlı sağlığında ve faaliyetlerinde olumsuz etki yaratacak miktar ve sürelerde bulunması olarak tanımlanır(1). Hava kirliliğinin insan sağlığında etkilediği noktalardan birisi hematolojik parametrelerdir.

Hematolojik parametreler, kanın hücresel, içeriksel ve akışsal özelliklerinin tamamı şeklinde tanımlanabilir. Kanın insan fizyolojisindeki aracı, tamamlayıcı ve düzenleyici rolü, bağışıklıktaki görevleri, taşıyıcı ve süpürücü görevleriyle pıhtılaşma görevleri, homeostazdaki önemini ortaya koymaktadır(2).

Yöntem

Hava kirleticilerinin hematolojik parametreler üzerine olumsuz etkilerinin tespit edilebilmesi için konuyla ilgili yapılmış bilimsel çalışmalar incelenmiştir. Çalışmaların konuyla ilişkili bulguları, atıflar yapılarak derlememize dahil edilmiştir.

Bulgular Ve Tartışma

Tüm hava kirleticilerinin doğrudan veya dolaylı olarak kan parametreleri üzerinde olumsuz etkilere yol açtığı saptanmıştır. Boya sanayii, ağır metal sanayii, yoğun trafik ortamlarından havaya karışan kurşunun, kanda birikim gösterdiği, bu birikimin anemiye, eritrositfrajilitesinin artmasına ve hem sentezinin bozulmasına neden olduğu belirlenmiştir. Kurşununkarsinojen etkisiyle, genetik hasara yol açarak eritropoez sürecinde anormalliklere neden olduğu saptanmıştır(3). Bir diğer kirleticisi olan karbonmonoksit, yanma, ulaşım ve endüstri kaynakları başta olmak üzere havaya karışmaktadır ve kanda hemoglobine yüksek afinite gösteririp karboksihemoglobin oluşturarak, oksijen taşınmasını azaltmaktadır. Bu durum doku hipoksisi oluşturmakta, eritropoetinde ve dolayısıyla eritrosit sayısında artışa ve sekonder polisitemiye yol açmaktadır. Karbonmonoksit maruziyetiyle hematokrit değerlerinin yükselmesi kan viskozitesini arttırmaktadır(4). Ağır metaller, kükürt oksitler, azot oksitler, hidrokarbonlar gibi kirleticinin kaynağı olan karayolu ulaşımının oluşturduğu hava kirliliğinin sığırlardaki hematolojik etkilerini incelemek için yapılan çalışmada, karayoluna yakın hayvanlarda, uzak olanlara göre eritrosit lipid oksidasyonunun anlamlı şekilde arttığı tespit edilmiştir(5). Sanayi bölgesi ve boya endüstrisinde havaya karışan kirleticilerden olan benzen ve tolüenle ilgili yapılan çalışmalarda tolüenin kemik iliği displazisi ve anemiye neden olduğu bildirilmiş, tolüen maruziyetinin protrombin düzeyinde azalmaya neden olduğu saptanmıştır. Benzene maruziyetin ise uzun dönemde trombositopeni, aplastik anemi, pansitopeni ve akut miyeloid lösemiye neden olduğu belirlenmiş, karsinojen etkisiyle akut miyeloid lösemi gibi hematolojik neoplazmları ortaya çıkardığı gösterilmiştir(6). Ayrıca boya endüstrisi başta olmak üzere çeşitli fabrikalardaki bacalardan yetersiz filtreleme nedeniyle havaya karışan kimyasal buharın, kaplama sanayide sıkça kullanılan ve yüksek ısı ile partiküller halinde havaya karışan kromun, aromatik aminlerden bir hava kirleticisi olan anilin kan parametreleri üzerine olumsuz etkileri olduğu çalışmalarla gösterilmiştir(7,8).

Sonuç olarak, sanayi ve teknolojiye gelişmelere kirliliği önleyici önlemlerin ayak uyduramaması, hava kirliliğinin artmasına, bu durum da hematolojik parametreler üzerine olumsuz etkilere neden olmaktadır. Bazı kirleticilerin genetik yapıyı bozması ile yaşayanların ötesinde gelecek nesillerin de bu olumsuz etkilere maruz kalacağı gerçeği ortaya konmuştur.

Kaynaklar

1. Bayat, B (2011). Hava Kirliliği ve Kontrolü. Bilim ve Akıl Aydınlığında Eğitim, 135, 55-59.
2. Hall, J. E. (2017). Guyton ve Hall Tıbbi Fizyoloji. BÇ Yeğen, Çev.). Ankara, Güneş Tıp Kitabevleri.
3. Mertz, W. (1986). Trace elements in human and animal nutrition. Academic press, 5(2).
4. Öztuna F. (2004) Sigaranın hücresel etkileri. Akciğer Arşivi, 2: 111-116.
5. Atmaca, N., Ekici, H., Yıldırım, E., Çınar, M., Güner, B. (2014). Sığırlarda Trafik Kirliliğinin Bazı Hematolojik Parametreler, Lipid Peroksidasyonu ve Ozmotik Zar Direnci Üzerine Etkilerinin Değerlendirilmesi, Atatürk Üniversitesi Vet. Bil. Derg. 9(2): 97-103.
6. Bakanlık, Ç. V. S. G., Müdürlüğü, İ. (2016). Oto Boya Sektörü Çalışanlarının Toluen Ve Benzen Maruziyet Düzeyinin Araştırılması. Uzmanlık Tezi, Ankara.
7. Akman, Y., Evren, H., Düzenli, S.; Ketenoğlu, O.; Kurt, L., (2000). Çevre Biyolojisi, Palme Yayıncılık, Ankara.
8. Topuzoğlu, İ. (1984). Çevre Sağlığı ve İşçi Sağlığı, H.Ü. Yayını, Ankara.

The Effects of Air Pollution on Hematological Parameters

Ferhat Şirinyıldız*
 Cenk Orak**
 Gül Taşlı Yeşilçayır***
 Gökhan Cesur****
 Rauf Onur Ek*****

Introduction

The various undesirable substances, which are not exist in the normal content of our atmosphere, or that concentrations in the natural composition of air, change ad rise at a high level, are called 'Foreign Matters' or 'Pollutants'. Air Pollution is defined as becoming the pollutants in the atmosphere to show adverse effect for organisms after long durations as well as the amounts (1). The negative effects of air pollution on human health have been studied for many years. One of these negative effect points hematological parameters.

Some of the hematological parameters can be defined as total leukocyte count and formula, total red blood cell count, hemoglobin concentration, hematocrit percentage, mean erythrocyte volume, the average of red blood cell hemoglobin, the average of red blood cell hemoglobin concentration, blood and serum viscosity and osmotic resistance (2).

Blood is acting as a mediator, complementary and regulatory role for human physiology It is vital for the immunity, carrier and scavenger for circulation system and the also clotting tasks of blood reveals the importance of homeostasis.

Method

Various cross-sectional and experimental scientific studies about this subject have been investigated in order to determine the adverse effects of air pollutants on hematological parameters. The subject, purpose, method and result parts of these studies were evaluated and the sections related to the position were included in the review by taking care of the references.

Results and Discussion

It has been determined that all air pollutants cause adverse effects on blood parameters, either directly or indirectly. It has been shown that paint industry, heavy metal industry, traffic environments that is the reason of penetrating lead into the air cause lead accumulation for organisms and this increase cause the anemia, and affect erythrocyte fragility and hem synthesis. It has been found that lead causes anomalies in erythropoiesis process by carcinogenic effect and genetic damage (3). Another pollutant, carbon monoxide, is mainly occurred by burning, transportation and industrial sources, and for human has a high affinity to hemoglobin and carboxyhemoglobin, as a result of that oxygen transport reduces. This creates tissue hypoxia, leading to increased erythropoietin, and thus increased erythrocyte count, and secondary hypertension. Increase in hematocrit values with exposure to carbon monoxide increases blood viscosity (4). It has been proved that erythrocyte lipid oxidation is significantly increased in organisms that close to the highway, compared to distant ones, in studies conducted to investigate the haematological effects of air pollution caused by highway transportation, which is a source of pollutants such as heavy metals, sulfur oxides, nitrogen oxides, hydrocarbons (5). Studies on benzene and toluene, which are air pollutants in the industrial area especially for paint industry, have been reported to exposure of toluene causes bone marrow dysplasia and anemia, and decrease in prothrombin levels has been detected. Benzene exposure has been shown to cause long-term thrombocytopenia, aplastic anemia, pancytopenia, and acute myeloid leukemia, and it has been shown that hematologic neoplasms, such as acute myeloid leukemia, arise from carcinogenic effects (6). It has also been pointed that chemical vapor mixed in the air due to inadequate filtration from various industrial factories, especially the paint industry, has negative effects on the blood parameters. For example aniline, an air pollutant, aromatic amines, chromium, which is frequently used in the coating industry and mixed with air in high temperature particles [7,8).

As a result, the inability to keep up with pollution prevention measures in industrial and technological developments leads to increased air pollution, which in turn causes adverse effects on hematological parameters. It has been revealed that some contaminants will be subjected to these negative effects beyond those who live with the impairment of genetic make-up.

Keyword: Air pollution, Hematological parameters, Human physiology.

Kaynaklar

1. Bayat, B (2011). Air Pollution and Control. Education in Science and Intelligence, 135, 55-59.
2. Hall, J. E. (2017). Guyton and Hall Medical Physiology. (BÇ Yeğen, Editor.) Ankara, Güneş Medical Publications.
3. Mertz, W. (1986). Trace elements in human and animal nutrition. Academic press, 5(2).
4. Öztuna F. (2004) The cellular effects of cigarette smoking. Pulmonary Archieve; 2: 111-116.
5. Atmaca, N., Ekici, H., Yıldırım, E., Çınar, M., Güner, B. (2014). Assessment of the Effects of Traffic Pollution on Some Hematological Parameters, Lipid Peroxidation and Osmotic Disease Resistance in Cattle, Ataturk University Vet. Sci. Press, 9(2): 97-103.
6. Ministry, C. V. S. G., Directorate, İ. (2016). Investigation of Toluene and Benzene Exposure Levels of Auto Paint Industry Employees. Master Thesis, Ankara.
7. Akman, Y., Evren, H., Düzenli, S.; Ketenoglu, O .; Kurt, L., (2000). Environmental Biology, Palme Publishing, Ankara.
8. Topuzoğlu, İ. (1984). Environmental Health and Worker Health, HU. Publication, Ankara.

Kronik Havayolu Darlığı Hastalığı Olan Hastaların Kliniği Stabil İken Aylara Göre İnflamasyon Belirteçleri Değişir mi?

Birsen Ocaklı*

Giriş

Kronik havayolu darlığı hastalığı (KOAİ) toz gaz ve sigara dumanı ile havayollarının kronik inflamasyonu sonucu oluşur. Yıllar içinde solunum yetmezliğine uzanan seyrinde ataklar halinde devam eder. Kronik inflamasyonun mevsimsel etkilenmesi, enfeksiyon ve hava kirliliği ile ilişkilidir. Ev içi ve dış ortamdaki kirli hava KOAİ morbiditesini artıran risk faktörleridir. Hava kirliliğinin hangi spesifik elementlerinin zararlı olduğu açıkça bilinmese de 10 µm'den küçük partiküllere yoğun maruz kalma KOAİ gelişimi ve progresyonundan sorumlu olabilir. Stabil KOAİ olgularında da sistemik inflamasyonun devam ettiğine dair çalışmalar mevcuttur.

Amaç

Çalışmada çok ağır KOAİ hastalarında stabil dönemde inflamatuvar belirteçlerin aylar içinde değişim göstermesinin kış aylarında hava kirliliği nedeniyle daha yüksek olacağı hipotezi araştırıldı.

Yöntem

Yoğun bakım ünitesi (YBÜ) taburculuk sonrası hastaların takip edildiği solunumsal YBÜ polikliniğinde 2016-2017 dönemindeki hemogramları bakılan hastalar çalışmaya alındı. Hastane bilgi yönetim sisteminden KOAİ tanısı olan ve olmayan poliklinik hastalarının demografik özellikleri, inflamatuvar belirteçleri C reaktif protein(CRP), nötrofil lenfosit oranı(NLR),ortalama trombosit hacmi (PLTMPV) ve trombosit lenfosit oranını(PLR) içeren hemogram değerler kayıt edildi. Sistemden aylara göre verilerinin gruplaması yapıldı. KOAİ olan ve olmayan hastaların inflamatuvar değerleri tanımlayıcı analizle özetlendi. Bulgular: Çalışma dönemi 1933 hasta çalışmaya alındı, KOAİ N=796 hasta (%65 Erkek), ortanca yaşları 69 , KOAİ olmayan (N=1137) ortanca yaşları 59 idi.Yıllara göre ,2016 yılında KOAİ N=429 hasta(%61,1 Erkek),2017 yılında KOAİ N=571 hasta(%70,4 Erkek) tespit edildi. Çalışmaya alınan KOAİ'li olgular (N:796) stabil dönemde değerlendirildi. Hastaların 12 aylık süreçte SYBÜ polikliniğindeki inflamatuvar belirteçleri Tablo 1de özetlendi.

*TC Sağlık Bilimleri Üniversitesi İstanbul Süreyyapaşa Göğüs Hastalıkları ve Göğüs Cerrahisi Eğitim Araştırma Hastanesi,İstanbul, birsenocakli@hotmail.com

Tablo 1. Aylara göre KOAH olan ve olmayan stabil kronik solunum yetmezliği olan hastalarda inflamatuvar belirteçler.

	KOAH var		KOAH var	
Ocak	N		N	
• NLR	114	2.26 (1.71-3.53)	45	3.57(2.20-5.33)
• PLTMPV	114	30.94 (23.74-38.59)	45	31.98(27.34-39.39)
• CRP	96	5.31 (3.38-15.55)	45	12.50(5.76-18.50)
• PLR	113	125.19 (93.64-162.17)	45	161.06(112.05-246.25)
Şubat	N		N	
• NLR	84	2.62(1.76-3.86)	77	3.20(2.14-4.32)
• PLTMPV	84	27.58(20.56-34.17)	77	30.44 (24.73-39.64)
• CRP	67	6.96(3.16-14.80)	75	8.31(3.38-26.10)
• PLR	84	122.82(92.36-154.52)	77	133.00(103.21-187.50)
Mart	N		N	
• NLR	99	2.63(1.81-3.70)	90	3.13(2.29-4.42)
• PLTMPV	99	29.74(22.13-38.05)	90	28.41(22.67-38.49)
• CRP	98	4.81(3.16-10.80)	90	9.42(3.74-21.00)
• PLR	99	128.89(93.33-192.67)	90	136.83(97.08-195.30)
Nisan	N		N	
• NLR	82	2.20(1.65-3.16)	68	3.35(2.36-4.39)
• PLTMPV	82	30.29(25.11-38.40)	68	33.05(27.15-44.00)
• CRP	70	4.88(3.16-10.20)	68	11.65(4.50-22.25)
• PLR	82	123.53(95.10-158.81)	68	154.93(117.33-203.04)
Mayıs	N		N	
• NLR	51	2.40(1.82-3.44)	26	3.04(1.83-4.46)
• PLTMPV	52	30.85(24.56-38.37)	26	31.56(24.07-50.78)
• CRP	48	6.24(3.13-11.40)	27	7.44(4.44-22.10)
• PLR	51	116.96(101.05-160.50)	26	131.43(98.95-193.33)
Haziran	N		N	
• NLR	59	2.57(2.08-3.94)	41	3.09(2.13-4.15)
• PLTMPV	59	28.55(23.86-40.27)	41	28.71(21.49-34.86)
• CRP	47	3.97(3.03-9.27)	41	5.09(3.13-9.30)
• PLR	59	131.25(102.00-177.33)	41	134.44(108.57-188.46)
Temmuz	N		N	
• NLR	85	2.29(1.86-3.12)	59	3.15(2.06-4.75)
• PLTMPV	85	31.35(25.60-41.76)	60	28.41(21.43-38.57)
• CRP	70	11.10(4.51-19.90)	59	11.80(3.79-21.80)
• PLR	84	132.29(89.76-171.94)	57	129.55(91.47-185.00)
Ağustos	N		N	
• NLR	88	2.47(1.75-3.22)	64	3.28(2.32-4.38)
• PLTMPV	88	29.81(24.25-35.43)	64	29.35(24.58-35.46)
• CRP	78	6.94(3.16-22.40)	63	10.10(5.42-17.70)
• PLR	88	131.00(102.83-170.26)	64	140.00(102.92-195.19)
Eylül	N		N	
• NLR	62	2.39(1.75-3.22)	50	3.30(2.57-4.91)
• PLTMPV	62	29.62(25.00-35.85)	50	29.28(21.96-39.42)
• CRP	52	3.96(3.15-10.00)	52	11.15(5.30-31.25)
• PLR	62	125.00(101.43-162.73)	50	133.80(104.21-195.83)
Ekim	N		N	
• NLR	80	2.80(1.77-3.63)	62	3.19(2.09-4.00)
• PLTMPV	80	29.55(24.88-37.88)	62	27.69(21.40-33.21)
• CRP	69	5.48(3.16-10.80)	67	5.36(3.03-14.80)
• PLR	80	133.56(105.25-181.10)	62	139.55(104.78-179.50)
Kasım	N		N	
• NLR	115	2.53(1.71-3.52)	83	3.17(2.38-4.34)
• PLTMPV	115	28.53(22.58-36.67)	84	26.59(21.30-34.35)
• CRP	97	5.84(3.33-13.60)	83	8.55(3.64-15.40)
• PLR	115	126.25(95.93-151.67)	76	133.53(100.53-186.36)
Aralık	N		N	
• NLR	78	2.19(1.60-3.06)	76	2.67(2.06-3.71)
• PLTMPV	78	31.97(22.42-40.33)	76	28.53(23.15-37.40)
• CRP	65	3.38(3.13-6.33)	75	6.90(3.38-15.70)
• PLR	78	126.87(103.04-176.0)	75	133.48(96.82-180.80)

Tüm sonuçlar ortalama \pm standart sapma olarak verilmiştir.NLR:Nötrofil lenfosit oranı MPV: Ortalama trombosit hacmi, PLT: Trombosit,PLR:Trombosit lenfosit oranı , KOAH: Kronik Obstrüktif Akciğer Hastalığı

Tartışma-Sonuç

KOAH, genetik,cinsiyet,etnik köken gibi kişisel faktörler ,egzersiz gibi tetikleyiciler ve çevresel faktörler olmak üzere pek çok faktörden etkilenmektedir.Hava kirliliği ve meteorolojik koşulların kent insanı sağlığı üzerindeki olumsuz etkisini ortaya koyan bilimsel çalışmalarda hava kirliliği ile KOAH oluşumu ve gelişimi arasında yakın bir ilişki olduğu vurgulanmaktadır. Hava kirliliğinin hangi spesifik elementlerinin zararlı olduğu açıkça bilinmese de 10 µm'den küçük partiküllere yoğun maruz kalma KOAH gelişiminden sorumlu olabilir.Havada kükürtdioksit(SO₂), azotdioksit(NO₂), karbonmonoksit(CO)düzeyleri arttıkça atakla acil servislere başvurular artmaktadır. Stabil KOAH'lı hastalarda C-reaktif protein(CRP), lökosit gibi inflamasyon belirteçlerinin karşılaştırılarak sistemik inflamasyon varlığının araştırıldığı bir meta-analizde; azalmış akciğer fonksiyonunu CRP, lökosit,nötrofil lenfosit oranı (NLO) düzeyindeki artışla ilişkili bulunmuştur.Farklı çalışmaların sonuçlarına göre KOAH'ın ciddiyeti arttıkça, bronşial inflamasyonun paterni değişmekte ve nötrofillerin daha baskın olduğu bir görünüm kazanmaktadır . Stabil KOAH olgularında da sistemik inflamasyonun devam ettiğine dair çalışmalar mevcuttur.

Çalışmamızda ,kliniği stabil kronik solunum yetmezliği olan hastaların inflamatuvar belirteçleri çok ağır KOAH hastalarında aylara göre dağılımında daha düşük değerlerdedir. Bu durum da ,çok ağır KOAH olgularında inflamasyon ciddiyetinin mevsimsel yada çevresel faktörlerden birincil etkilenmediği, patogenezinde kişisel faktörlerin birincil rol oynayabileceği düşünülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Çevre,hava kirliliği,inflamatuvar belirteçler, KOAH ,nötrofil lenfosit oranı

Kaynaklar

1. WHO (World Health Organization), 2000. Quantification of the Health Effects of Exposure to Air Pollution. World Health Organization, Netherlands, 30pp.
2. Tecer, L.H., 2008. Balıkesir'de kentsel hava kirliliği, meteoroloji ve sağlık etkilerinin incelenmesi. 1. Güney Marmara Bölgesel Gelişme Sorunları Ulusal Sempozyumu, 2-3 Haziran, 2008, Balıkesir, 127-138
3. Wordley, J., Walters, S., Ayres, J., 1997. Short term variations in hospital admissions and mortality and particulate air pollution. Occupational & Environmental Medicine 54, 108-116.
4. Bartu Saryal S, Acıcan T. (eds) Epidemiyoloji ve risk faktörleri. In: Güncel Bilgiler Işığında KOAH, Bilimsel Tıp Kitabevi, Ankara 2003;s:12-32.
5. Gan Wq, Man SFP, Senthilselvan A, Sin DD. Association between chronic obstructive pulmonary disease and systemic inflammation: a systematic review and meta-analysis. Thorax 2004; 59:574-580.
6. Wu SJ, Chen P, Jiang XN, Liu ZG. C-reactive protein level and the correlation between lung function and CRP levels in patients with chronic obstructive pulmonary diseases. Zhong Nan Da Xue Xue Bao Yi Xue Ban 2005 Aug;30 (4):444-6.

Are the Inflammation Markers Change by Monthly at Stable Clinic Patients With Chronic Airway Obstruction ?

Birsen Ocaklı*

Introduction

Chronic obstructive airway disease (COPD) is the result of chronic inflammation of airways by dust gas and cigarette smoke. It continues in episodes of respiratory failure for years. Seasonal influences of chronic inflammation are associated with infection and air pollution. Domestic and outdoor polluted air are risk factors that increase COPD morbidity. Although it is not clear which specific elements of air pollution are detrimental, intense exposure to particles smaller than 10 µm may be responsible for the development and progression of COPD. There are studies that systemic inflammation continues in cases of stable COPD

Aim

To investigate hypothesis that; in very severe COPD patients at stable period the monthly changes in inflammatory markers are higher due to air pollution during winter months Method The patients were included in the study who were followed up at respiratory intensive care unit (ICU) polyclinic where patients were followed up after ICU discharge and had hemogram in the period of 2016- 2017. From the hospital information management system, demographic characteristics, inflammatory markers C reactive protein (CRP), hemogram values included neutrophil lymphocyte ratio (NLR), mean platelet volume (PLTMPV) and platelet lymphocyte ratio (PLR) of patients with/without COPD were recorded. The datas were grouped according to the month from the system. The inflammatory values of patients with and without COPD were summarized by descriptive analysis.

Results

1933 patients were included in the study. COPD patients N = 796 (65% male), median age 69 years; without COPD patients N = 1137, median age 59 years. According to years, COPD N = 429 patients (61.1% male) in 2016 and N = 571 patients with COPD (70.4% male) in 2017 were identified. Patients with COPD (N: 796) were included in the study. Table 1 summarizes the inflammatory markers in the patients' polyclinic of 12 months. Discussion-Conclusion COPD is affected by many factors such as, personal factors, genetics, gender, ethnicity, triggers as exercise and environmental factors. It is emphasized that there is a close relationship between air pollution and the development of COPD in the scientific studies that reveal the adverse effects of air pollution and meteorological conditions on urban human health. Although it is unclear which specific elements of air pollution are detrimental, intense exposure to particles smaller than 10 µm may be responsible for the development of COPD. As the levels of sulfur dioxide (SO₂), nitrogen dioxide (NO₂), carbon monoxide (CO) are increased in the air, applications for emergency services are increasing. In a metaanalysis of patients with stable COPD investigating the presence of systemic inflammation by comparing inflammation markers such as CRP, leukocyte, decreased pulmonary function was associated with an increase in CRP, leukocyte, NLO levels. According to the results of different studies, as the severity of COPD increases, the pattern of bronchial inflammation changes and neutrophils become more dominant. There are studies that show the systemic inflammation continues in cases of stable COPD. In our study, inflammatory markers of patients with clinically stable chronic respiratory failure were significantly lower than those of very severe COPD patients. In this case, it was thought that the severity of inflammation was not primarily affected by seasonal or environmental factors in very severe cases of COPD, and that personal factors could play a primary role in pathogenesis.

Key Words: environment, air pollution, inflammatory markers, COPD, neutrophile lymphocyte ratio

References

1. WHO (World Health Organization), 2000. Quantification of the Health Effects of Exposure to Air Pollution. World Health Organization, Netherlands, 30pp.
2. Tecer, L.H., 2008. Balıkesir'de kentsel hava kirliliği, meteoroloji ve sağlık etkilerinin incelenmesi. 1. Güney Marmara Bölgesel Gelişme Sorunları Ulusal Sempozyumu, 2-3 Haziran, 2008, Balıkesir, 127-138
3. Wordley, J., Walters, S., Ayres, J., 1997. Short term variations in hospital admissions and mortality and particulate air pollution. Occupational & Environmental Medicine 54, 108-116.
4. Bartu Saryal S, Acican T. (eds) Epidemiyoloji ve risk faktörleri. In: Güncel Bilgiler Işığında KOAH, Bilimsel Tıp Kitabevi, Ankara 2003;s:12-32.
5. Gan Wq, Man SFP, Senthilselvan A, Sin DD. Association between chronic obstructive pulmonary disease and systemic inflammation: a systematic review and meta-analysis. Thorax 2004; 59:574-580.
6. Wu SJ, Chen P, Jiang XN, Liu ZG. C-reactive protein level and the correlation between lung function and CRP levels in patients with chronic obstructive pulmonary diseases. Zhong Nan Da Xue Xue Bao Yi Xue Ban 2005 Aug;30 (4):444-6.

* University Health Sciences İstanbul Sureyyapasa Chest Diseases and Thoracic Surgery and Training Hospital, İstanbul

Sürdürülebilir Yeşil Kampüs Yaklaşımının KTÜ Örneğinde İrdelenmesi

Banu Çiçek Kurdoğlu*
Nazlı Mine Yurdakul**
Elif Bayramoğlu***

Giriş

Sürdürülebilirlik kavramı, geleceği yok etmeden yaşam kalitemizi artırma ve devam ettirme üzerine yapılan çalışmalar olarak ele alınır. Ayrıca sürdürülebilirlik kavramı, doğal kaynaklarımızın yok olmaya yüz tutma durumuna gelmesiyle günümüzde gittikçe daha da popüler hale gelmeye başlamıştır. Elimizde olan sınırlı kaynakları yanlış ve bilinçsiz bir şekilde tüketmeyerek, onları akılcıca ve yok etmeden kullanarak, gelecek nesillerin de ihtiyaçlarını düşünerek, doğaya yük olmadan yaşayabilmek sürdürülebilirlik kavramını ortaya koyar. Günümüzde artık sürdürülebilirlik kavramı ele alınarak birçok proje oluşturulmaktadır. Sürdürülebilir Kampüs; tüm üniversite öğrencilerine, akademik personeline, çalışanlarına ve çevresine sunulan, özen gösterilen, sadece estetik bir anlayış ile değil fonksiyonel açıdan da oldukça verimli olan ve çevresel farkındalık yaratan bir uygulamadır. Günümüzde karşı karşıya kalmak zorunda bırakıldığımız birçok çevresel soruna karşı üniversiteler artık bilinçlenerek kendilerine bu uygulamayı yeni birer misyon olarak kabul etmişlerdir. Bu yaklaşım; yeşil üniversite, yeşil kampüs, eko-kampüs isimleriyle de anılmaktadır. Kampüs Yerleşimi ve Alt Yapı, Enerji ve İklim Değişikliği, Atık Yönetimi, Su Yönetimi, Çevre Dostu Ulaşım Olanakları ve Sürdürülebilirlik Eğitimi başlıkları altında ele alacağımız kavram bildiri kapsamında K.T.Ü. ana kampüsü olan Kanuni Yerleşkesi'nde irdelenecektir. Bu yönde orman fakültesi, mimarlık fakültesi ve mühendislik fakültesi öğretim üyeleri ile gerçekleştirilecek görüşme ve anket uygulamaları ile kampüsün mevcut durumu, olanakları değerlendirilecek, tartışılacak ve öneriler geliştirilecektir.

Anahtar Kelimeler: Sürdürülebilir kampüs, yeşil kampüs, KTÜ, Trabzon

*Karadeniz Teknik Üniversitesi Orman Fakültesi Peyzaj Mimarlığı Bölümü, Trabzon, Türkiye

**Karadeniz Teknik Üniversitesi Orman Fakültesi Peyzaj Mimarlığı Bölümü, Trabzon, Türkiye

***Karadeniz Teknik Üniversitesi Orman Fakültesi Peyzaj Mimarlığı Bölümü, Trabzon, Türkiye

Interpretation of the Sustainable Green Campus Approach in Karadeniz Technical University

Banu iek Kurdoğlu*
Nazlı Mine Yurdakul**
Elif Bayramoğlu***

The concept of sustainability is dealt with as studies on increasing and maintaining our quality of life without destroying the future. And also the concept of sustainability has become more and more popular nowadays, with our natural resources coming to a standstill. By consuming the limited resources in a wrong, and in an unconscious way, without using them wisely and destroy, also considering the needs of future generations, to live without the burden of nature reveals the concept of sustainability. Today, many projects are being developed by considering the concept of sustainability. Sustainable Campus; is a work that is presented to all university students, academic staff, employees and their environment, is not only an aesthetic understanding but also highly functional in terms of functionality and creates environmental awareness. In response to many environmental problems that we have had to face today, universities are now becoming conscious and accepting this practice as a new mission. This approach is also called green university, green campus, eco-campus. Concepts that we will address under the headings Campus Settlement and Infrastructure, Energy and Climate Change, Waste Management, Water Management, Eco-Friendly Transportation and Sustainability Education will be examined at the Kanuni Campus which the main campus of the Black Sea Technical University. In this study, the present situation and facilities of the campus will be evaluated, discussed and suggestions will be developed with instructors interviews and questionnaires to be carried out with faculty of forestry, faculty of architecture and faculty of engineering.

Key words: Sustainable campus, green campus, KTÜ, Trabzon

* Karadeniz Technical University Faculty of Forestry Landscape Architecture Department, Trabzon, Turkey

** Karadeniz Technical University Faculty of Forestry Landscape Architecture Department, Trabzon, Turkey

*** Karadeniz Technical University Faculty of Forestry Landscape Architecture Department, Trabzon, Turkey

Malatya Kentsel Alanında Bir Yeşil Alan Sistem Önerisi

Fürüzan Aslan*
Oğuz Ateş**
Nida Elmas***

Kentsel alanlardaki açık yeşil alanlar, ekolojik, fiziksel, toplumsal ve estetik işlevleri ile kaliteli yaşam çevrelerinin oluşturulmasında önemli rol oynamaktadır. Açık ve yeşil alan sistemleri daha yaşanabilir çevreler oluşturup, insanların kent hayatına uyum sağlamasına katkıda bulunmaktadır. Günümüz kentlerinde, kentin yakın çevresinde açık ve yeşil alan sistemi oluşumu açısından önemli alanlar bulunmasına rağmen, bu alanlar kentsel gelişimin tehdidi altındadırlar. Konu toplumsal açıdan ele alındığında ise kentlerde farklı ölçeklerde gereksinim duyulan açık ve yeşil alanların yetersiz olduğu görülmektedir.

Malatya kentinin doğal ve kültürel peyzaj özellikleri çalışmanın ana materyalini oluşturmaktadır. Kent merkezinin gelişimi ve kentsel alan kullanımı analiz edilmiş, mevcut ve planlanan durumuyla açık yeşil alan varlığı saptanmıştır.

Bu alanlar açık yeşil alan sistemi planlama yaklaşımlarına göre irdelenerek kent için etkin bir kentsel açık yeşil alan sistem önerisinde bulunulmuştur. Bu anlamda, Malatya kent merkezine ait açık ve yeşil alanların mevcut ve planlanan durumuyla analiz edilmesi, değerlendirilmesi ve iyileştirme ve geliştirme yollarının tespit edilmesi bu çalışmanın ana amacını oluşturmaktadır.

Araştırma sonucunda; kentte ki 55 mahallenin yeşil alan varlıkları belirlenmiş ve eksiklikler saptanmıştır. Kenti çevreleyen ve kent kimliğinin oluşmasında etkili olan kayısı bahçelerinin bir yeşil alan sisteminin geliştirilmesi için uygun özellikle taşıdığı belirlenmiştir. Bu çalışmada geliştirilen yeşil alan sisteminin, gelecekteki imar planları açısından yol gösterici olacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Kent, Yeşil Alan, Planlama, Malatya

* İnönü Üniversitesi, Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi, Peyzaj Mimarlığı Bölümü, Malatya.

** İnönü Üniversitesi, Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi, Peyzaj Mimarlığı Bölümü, Malatya.

*** İnönü Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı, Malatya

A Green Area System Suggestion in Malatya Urban

Fürüzan Aslan*
Oğuz Ateş*
Nida Elmas***

The open green spaces in urban areas play an important role in creating quality living environments with ecological, physical, social and aesthetic functions. Open and green space systems create more livable environments and contribute to people's adaptation to urban life. Although there are important areas in terms of formation of the open and green space system in the immediate vicinity of the city in today's cities, these areas are under threat of urban development. When the subject is considered from the social point of view, it is seen that the open and green areas required in different scales in cities are inadequate.

The natural and cultural landscaping characteristics of the city of Malatya constitute the main material for studying. The development of the city center and the use of urban areas were analyzed, and the existence of open green space was determined by existing and planned situation.

These areas were examined according to open-field system planning approaches and proposed an effective urban open green space system for the city. In this sense, the main aim of this study is to analyze and evaluate the open and green areas of the city center of Malatya according to the existing and planned situation and to identify ways of improvement and improvement.

As a result of the research; the green area assets of 55 villages in the city were determined and deficiencies were determined. It has been determined that the apricot gardens surrounding the city and influential in the formation of urban identity are particularly suitable for the development of a green space system. The green space system developed in this study is thought to be a guide in terms of future development plans.

Key Words: City, Green Area, Planning, Malatya

* İnönü University, Faculty of Fine Arts and Design, Department of Landscape Architecture, Malatya.

** İnönü University, Faculty of Fine Arts and Design, Department of Landscape Architecture, Malatya.

***İnönü University, Institute of Science and Technology, Department of Landscape Architecture, Malatya

Kentsel Yeşil Alan Kullanımı ve Ekolojik Farkındalık: Bilecik Örneği

Serpil Menteşe*

Kentleşme insanoğluna birçok bakımdan yarar sağlarken bir yandan da bazı olumsuzlukları da beraberinde getirmektedir. Bu olumsuzluklardan bir tanesi de yaşam kalitesi üzerine olan etkidir. Çünkü hızlı kentleşme ile birlikte her geçen gün daha fazla insan vaktinin büyük bölümünü beşeri yapılar içerisinde geçirmektedir. Kısacası kentlerde beşeri yapılar hızla artarken yaşam kalitesinin önemli elemanlarından biri olan açık ve yeşil alanlar ise azalış göstermektedir. Bu çalışmada yaşam kalitesi ve insanoğlunun sağlıklı bir çevrede yaşaması için gerekli olan kentsel yeşil alanların kullanımı ve ekolojik yararlarına ilişkin halkın farkındalığını ortaya koymak amaçlanmaktadır. Bu amaçla Bilecik şehrinde halkın yeşil alan kullanımı ve yeşil alanların ekolojik yararları üzerine bir anket çalışması yapılmıştır. Anket sonuçları SPSS (Statistical Package for the Social Sciences) programında analiz edilmiştir. Sonuç olarak çalışma alanındaki halkın, yeşil alan kullanımı ve yeşil alanların ekolojik yararları hakkında farkındalıkları belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Bilecik Şehri, Ekolojik Farkındalık, SPSS, Yaşam Kalitesi, Yeşil Alan Kullanımı,

Evaluation of Open-Green Areas in Urban Spaces: The Case of Bilecik

Serpil Mentеше*

Urbanization is beneficial to people in many ways, while bringing with it some negatives. One of these negativities is the effect on quality of life. Because of the rapid urbanization, more and more people spend much of their time in human buildings. In short, human structures are rapidly increasing in cities, while open-green areas, one of the important elements of quality of life, are decreasing. In this study, it is aimed to show the public's awareness the use of urban green areas and ecological benefits. For this purpose, a survey on the use of green areas and the ecological benefits of green areas in Bilecik city was conducted. Survey results were analyzed in the SPSS (Statistical Package for the Social Sciences) program. As a result, people in the study area have been aware of the use of green space and the ecological benefits of green spaces.

Keywords: Bilecik City, Ecological Awareness, SPSS, Quality of Life, Green Area Use.

* Assistant Professor, Bilecik Sheikh Edebali University, Faculty of Science and Letters, Department of Geography

Kent Yoğunluğundan Kaçış Alternatifi "Eko-Termalizm"

Nurtekin Özen*
Fatma Kürüm Varolgüneş**

Kentlerde yaşayan modern insanın hızla değişen yaşam biçimi, stres ve yoğunlukla mücadele çabası, doğayla iç içe olma özlemini giderek arttırmaktadır. Bu özlem doğal kaynaklara dönme, doğal beslenme, alternatif tedaviler gibi yaşam kalitesini arttıran eğilimlerin güçlenmesini sağlamıştır. Tarih boyunca insanlar doğanın sunduklarından sağlık amacıyla faydalanmışlardır. Sıcak su kaynakları bu anlamda önemli bir yere sahiptir. Antik dönemlerden günümüze bu kaynaklar ve bulunduğu doğal ortamlar tedavi, dinlenme ve yenilenme açısından hep güncelliğini korumuştur. Kaplıca olarak adlandırılan sıcak su kaynaklarının bulunduğu alanlar hızlı kentleşme süreci ile birlikte cazibesini her geçen gün daha da arttırmaktadır. Termal turizm adı altında hizmet veren bu kaynak sularının ve doğal çevresinin, kentliler için bir nefes alma yeri olduğu düşünülerek ekolojik parametreler doğrultusunda tasarımlar geliştirmek gerekmektedir. Dünyada hızlı bir ivmeyle gelişen termal turizmin Türkiye için de önemi büyüktür. Hızlı bir gelişim gösteren tesisleşme sürecinin çevresel etkilerinin daha az olması için tasarımcılar makro ve mikro ölçekli planlamalarında çevrebilim kavramını dikkate almalıdırlar. Eko kimlikli tesislerin oluşturulması termal turizmin daha sağlıklı gelişmesini ve çevrenin minimum zarar görmesini sağlayacaktır.

Dünyanın hemen hemen her yerinde bulunan termal tesisler birbirinden farklı kültürlerde, iklimlerde, topoğrafyalarda ve malzemelerde, farklı mimarlık yapıtları olarak karşımıza çıkarlar. Bu yapıtların bir kısmının doğal çevre ile bütüncül bir yaklaşımla tasarlanmış olduğu görülür. Ekolojik mimarinin en önemli çıktısı bulunduğu bölgeye özgü tasarımıdır. Bölgeye özgü tasarım, yapılan çalışmaların değerini daha çok arttırmaktadır. Bu çalışmada, ekolojik tasarım parametrelerinin termal tesislerde nasıl uygulanacağı literatüre kazandırılmak istenmektedir. Bunun için bir alan çalışması yapılmıştır. Seçilen tesisler daha önce literatürde yer bulmamıştır. Bu nedenle bu çalışma özgün bir kimliğe sahiptir. Türkiye'nin Doğu Anadolu bölgesinde bulunan Kös, Golan ve Bağın termal sıcak su alanları, doğal çevreyle uyumlu yaşantısı ile bu çalışmada incelenmeye değer bulunmuştur. Bu bağlamda yörede bulunan mevcut tesisler, ekolojik parametreler ışığında incelenmiş olup eko tesis olma yolunda nelere dikkat edilmesi gerektiği konusunda çözüm önerileri getirilmiştir. Öncelikle ekolojinin en önemli parametrelerini oluşturan doğal çevre verileri irdelenmiştir. Tesislere ait mekânsal kullanım ve fiziksel duruma ilişkin bilgiler; gözlemler, kullanıcı ve tesis sahipleri ile yapılan görüşmeler, fotoğraflar, krokiler ve röleveler ile tespit edilmiştir. Elde edilen bilgiler ışığında bu tesislerin ekolojik açıdan başarıları ve başarısızlıkları ortaya konmuştur. Böylece yeni yapılacak olan tesisler için bir kılavuz oluşturulmuştur. Bu çalışmada termal kaynağa sahip bölgelerin eko kimliği kazandırılarak kentten kaçış alternatifi olarak değerlendirilmeleri hedeflenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Eko-Termalizm, Kaliteli yaşam, Ekolojik mimarlık parametreleri

*Assistant Professor, Department of Architecture, Firat University, Turkey, fakurum@gmail.com,

** Doctoral Candidate, Department of Architecture, Bingol University, Turkey, fkvarolgunes@bingol.edu.tr

Assessment of Thermal Tourism Facilities (TTFs) from the Perspective of Ecological Architecture "Eco-Thermalism"

Nurtekin Özen*
Fatma Kürüm Varolgüneş**

Thermal tourism facilities (TTFs) located almost everywhere in the world, face us as different architectural works in different cultures, climates, topographies and materials. It is seen that some of these works were designed with a holistic approach to the natural environment. The most important output of the ecological architecture is the designs made specifically for the site where the facility is located. Region-specific design increases the value of the work. In this study, it is aimed to add to the literature, how to apply the ecological design parameters in TTFs. A field study has been done for this. No previous studies on the selected facilities have been found in the literature. Therefore, this work is a unique study. Located in the Eastern Anatolia region of Turkey, Kös, the Golan and Bagin thermal hot springs were found to be worth examining in this study because of the natural environment-friendly life. In this context, the existing facilities in the region are examined in the light of ecological principles and solutions are suggested about what should be considered in the way of being an eco-facility. First, natural environment data that are the most important parameters of ecology are examined. Information on the spatial use and physical condition of the facilities was determined by observations, interviews made with users and facility owners, photographs, sketches and architectural surveys. The information obtained reveals the ecological successes and failures of these plants. Thus, a guideline was created for the new facilities of the future. In this study, it is aimed that eco-identity of the regions with thermal source will be evaluated as an escape alternative from the city.

Keywords: eco-thermalism, quality life, ecological architectural design principles (EADPs); thermal tourism facilities (TTFs); Bingol-Turkey

*Assistant Professor, Department of Architecture, Firat University, Turkey, fakurum@gmail.com,

** Doctoral Candidate, Department of Architecture, Bingol University, Turkey, fkvarolgunes@bingol.edu.tr

Epidemiological Observation of Traffic Accidents' Causes That Occurred in the Last Decade

A. Gültekin*

E. Sever**

F. Nur Baran Aksakal***

Introduction

According to the statistics of World Health Organization (WHO), there have been 1.25 million traffic accidents at highways in the year 2013. Millions of people had suffered long term negative health problems and serious injuries. Traffic accidents are the one of the main causes of death among young people all around the world and as well as being the main reason of the causalities of young people between 15 and 24 ages (who. int/mediacentre, 2018).

According to WHO, it is known that traffic accidents that occurred at highways is the 9th reason of death in all age ranges in the World and it is estimated that this will be 7th reason of death among the factors leading to death until 2030. Children, pedestrians, cyclists and elderly people are the most vulnerable. According to statistics of WHO, the main key behaviors at traffic accidents which are namely high speed, usage of alcohol, motorcycle riding, lack of usage of motorcycle helmet and bicycle helmet, and lack of usage of safe belt and child seat should be considered and in order to encourage these good practices, it is a necessity that the governments and non-governmental organizations cooperate with each other. According to 2016 Turkey data, the causes of death related with the traffic accidents correspond to roughly 1,7% among all causes of death. Traffic accidents should have a primary concern at the 'Public Health' agenda because of the results such as hospital cost, material and intervention costs, time loss, life cost, and the decrease of the life quality, the disability and economical costs.

Method

According to the statistics of World Health Organization (WHO), Turkey Statistical Institute (TÜİK) and Head Office of Highways, the factors leading to the traffic accidents in Turkey, are the defects of drivers, pedestrians and passengers leading to traffic accidents, the prevalence of traffic accidents, death and injury distribution according to age ranges have been noted and the situation of traffic accidents among the causes of death have been compared as shown in the tables.

Results and Discussion

Considering the statistics of traffic accidents in Turkey, there happened 0,83 traffic accidents per minute in 2002; 2,1 traffic accidents per minute in 2010 and 2,25 in 2016. This result indicates that traffic accidents are common and increasing every year in Turkey. When the average numbers of the total defects leading to the traffic accidents involving death or injury, it is seen that 90% of total defects are drivers related, 7.9% are pedestrian-related, 0.9% are way condition-related, 0.7% are vehicle-related and 0.5% are passenger-related. Deaths are seen mostly at private cars and light vehicles, and finally at the pedestrians. The maximum deaths and injuries were seen at the age range of 25-64 from year 2000 to the present (tuik.gov.tr, 2018).

When the reasons of the traffic accidents are analyzed, 98% of total causes are drivers, pedestrians or passengers related. The main reasons can be listed as lack of education, overconfidence, tiredness, lack of sleep, being drunk while driving, improper lane change, traffic infringement at the cross over and crossing over the roadways. In order to decrease the traffic accidents; service drivers, companies' vehicle drivers and personal drivers should be educated periodically and the number of penal sanctions must be increased. The quality of the road construction materials is to be improved. Traffic lessons at the schools must be covered more seriously.

□ □

*** Prof. Dr. Gazi University Faculty of Medicine Department of Public Health

Awareness of Teachers on Problems About Safety of School Services

A. Gültekin
E. Sever
F. Nur Baran Aksakal

Introduction

The aim of this study is to learn awareness of school teachers about school service accidents and problems in services. In this study 50 counselors and teachers were interviewed. Qualitative methodology is also used in this study. There are some risks and dangers that students face when they depart from their schools, and/or from their houses. One of the most important factor for the parents while preferring school services is that they think it is the safest way. As far as we see in our environment and in press, there are some problems in school services and also service drivers such as many drivers cause accidents because of lack of training, lack of attention, not having a school counselor in their services. Also lack of inspection by school management is another issue to be considered. A strong security culture must be formed in schools, among families, students, school counselors, and service drivers which also includes an appropriate training.

Method

In this study, case science is used which is one of the qualitative research designs. Case science focuses on cases that we are aware of but do not get lowdown (Yıldırım ve Şimşek, 2008). Problems and accidents in services are known but people oversee them. This research study takes into consideration of school counselors and teachers whose pupils use school services. Questions are prepared as open-ended questions for 9.th 10.th and 11.th stages pupils and teachers. Problems are grouped as family related, student related, tools related, school management related, service drivers related, counselors related. Questions in survey which asked under each group are scaled as "I never agree (1)", "I do not agree (2)", "Undecided (3)", "I agree (4)", "I fully agree (5)". The survey is conducted for 50 school counselors and teachers whose children go to school by services in Mamak territory.

Findings

SPSS program is used for data analysis. Survey's Cronbach's Alpha value is found as 0.866. The reliability of the data analysis was calculated using the formula of Miles and Huberman (1994). The highest problem detected was not having the counselors in school services (82%). In family related problems; lack of communication between drivers and parents was reported in 33%.

Results

To decrease problems and accidents related with services, strong security culture must be formed in schools among students, families, school counselors, and service drivers.

Drivers and counselors needs to be trained, service supervision should be increased, attention should be paid in hygienic measures. It is also recommended that the service drivers and counselors physical examinations are conducted regularly. Cameras must be fixed in services and the services should be followed by satellite-systems, GPRS etc..

Resources

1. Miles, M. B. ve Huberman, A. M. (1994). Qualitative data analysis. London: Sage Publication.
2. Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2008). Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri.
3. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Günümüz Kentlerinde Yaya ve Bisiklet Köprüleri

Hande Göksal*
Banu Çiçek Kurdoğlu**
Sultan Sevinç Kurt Konakoğlu ***

Günümüz kentlerinde nüfus artışı paralelinde gelişen olumsuzluklar ve bunların çözümüne yönelik planlama yaklaşımları incelendiğinde, ortak çözümler arasında özellikle araçtan arındırılmış, yürünebilirliğin ve bisiklet kullanımının olanaklı olduğu planlamalar öne çıkmaktadır. Bu bağlamda alternatif yaya yolları ve bisiklet yolları paralelinde gelişim gösteren yaya ve bisiklet yolu köprüleri kentlerimizde hem işlevsel hem de estetik açıdan önem kazanmaktadır.

Bu çalışmada yeni kent akımları içerisinde yayalaşma ve bisiklet kullanımının önemi, yaya ve bisiklet köprülerinin kent için işlevsel ve estetik katkıları vurgulanacaktır. Dünyadan bu yönde farklı örnekler irdelenerek, 'Trabzon kenti örneğinde Gazipaşa Caddesi'ni sahile bağlayan 'İmperial Üst Geçidi' için sentaktik, semantik ve pragmatik açıdan değerlendirmeler gerçekleştirilerek yaya ve bisiklet köprüsü olabilirliği yönünde tasarım önerileri sunulacaktır. Bu değerlendirmeler için kent halkı üzerinde gerçekleştirilecek anket çalışmaları önemli veri kaynakları olacaktır. Çoktan seçmeli ve açık uçlu soruların yer aldığı 'soru kâğıdı yöntemi' haricinde 'anlamsal farklılaşım ölçeği' kullanılarak da veriler elde edilecektir.

Anahtar Kelimeler: Kent, Yayalaşma, Bisiklet Yolları, Yaya ve Bisiklet Köprüleri, Trabzon.

*Yüksek Lisans Öğrencisi, Karadeniz Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Peyzaj Mimarlığı ABD, hande.altug@hotmail.com,

**Doç. Dr., Karadeniz Teknik Üniversitesi, Orman Fakültesi, Peyzaj Mimarlığı Bölümü, banukurdoglu@gmail.com,

***Amasya Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi, Kentsel Tasarım ve Peyzaj Mimarlığı Bölümü sultansevinckurt@gmail.com

Pedestrian and Bicycle Bridges in Today's Cities

Hande Göksal*
Banu Çiçek Kurdoğlu**
Sultan Sevinç Kurt Konakoğlu ***

When the negative developments in today's cities and the planning approaches to solve these problems are examined, it is pointed out that the common solutions among them are plans which are free from vehicles and that the walkability and the use of bicycles are possible. In this context, bridges of pedestrian and bicycle routes, which develop in parallel with alternative pedestrian roads and bicycle routes, gain importance both in terms of functionality and aesthetics in our cities.

In this study, it will be emphasized that the importance of pedestrian and bicycle use in new urban movements, functional and aesthetic contributions of pedestrian and bicycle bridges to the city. From this point of view, we will present a design proposal for pedestrians and bicycle bridges by conducting semantic and pragmatic evaluations for 'Imperial Upper Passage' which connects Gazipaşa Street to Trabzon city with different examples in this way. For these evaluations, survey studies that will be carried out on urban people will be important data sources. In addition to 'question paper' method, which includes multiple choice and open ended questions, 'semantic differentiation scale' will also be used.

Keywords: City, Pedestrian, Bicycle Trails, Pedestrian and Bicycle Bridges, Trabzon.

*Master Student, Karadeniz Technical University, Institute of Natural Sciences, Department of Landscape Architecture, hande.altug@hotmail.com,
**Assoc. Prof. Dr., Karadeniz Technical University, Faculty of Forestry, Department of Landscape Architecture, banukurdoglu@gmail.com,
***Amasya University, Faculty of Architecture, Department of Urban Design and Landscape Architecture sultansevinckurt@gmail.com

Kayseri Kenti Kültür Bisiklet Yolu Projesi

Nurhan Koçan*
Fadime Tekiner**

Günümüz kentleri modern yapılaşma ve güncel gereksinimlerle doğal ortamlarından ve tarihi geçmişlerinden kopmakta, ortaya çıkan yeni kentler ise bu haliyle insanları bazı açılardan yoksun bırakmaktadır. Tarihi geçmişinden kopmak, hareket ortamının kısıtlanması ve yapılarla dolu çevrede açık alanların azalması bu kayıpların en önemlileridir. Bu çalışma tarihi geçmişini olan bir kente sağlıklı yaşam ortamı kazandırmak ve bu sayede kent, sağlık ve tarih birlikteliğini kurmak amacıyla yapılmıştır. Çalışma alanı olarak Orta Anadolu'nun ticaret ve sanayi merkezi olan Kayseri Kenti seçilmiştir. Kent Erciyes Dağı gibi doğal güzellikleri yanısıra en önemlileri Selçuklu ve Osmanlı devrine ait olmak üzere çok sayıda tarihi esere sahiptir. Çalışmada "Geçmiş Yolculuk" konseptiyle bir proje gerçekleştirilmiştir. Bu kapsamda üretilen proje ile "kişi bisiklet kullanmayı kaç yaşında öğrendiyse, bisiklete biner binmez o yaşına döner, bisiklete binmenin büyüğü burada başlar ve pedallar çevrildikçe insanlar zamanda yolculuk yapar" sözünden hareketle bisikletle tarihi mekanlardan geçen insanların kısa zamanda da olsa geçmiş yaşantılarına dönmeleri hedeflenmiştir. Bu hedef doğrultusunda kentin tarihi noktalarından geçecek şekilde belirlenen bisiklet hattı ile kültürel değerlerin görülmesi sağlanmıştır. Bu sayede gerçekleşen hareketle kent, sağlık ve tarih üçgeni kurulmuş olacaktır. Çalışmada öncelikle peyzaj plan kararları alınmış ve öneri kültür bisiklet yolu belirlenmiştir. Mevcutta bulunan ve içinde tarihi eserlerin bulunduğu yeşil alanlar korunarak bu alanlarda bisiklet parkları önerilmiş ve peyzaj tasarımları yapılmıştır. Çalışmada önerilen projenin tasarımı AutoCad 2016, Photoshop, Sketchup ve Lumion yazılımları ile gerçekleştirilmiştir. Sonuç olarak sunulan proje genel itibarı ile sağlıklı yaşam felsefesini tarih ve kültürle birleştirecek, düşünülen parklar ve duraklarla kentin yeşil alanları artacaktır.

Anahtar Kelimeler: Tarihi kent, sağlıklı kentler, bisiklet yolu, peyzaj planlama, peyzaj tasarımı, Kayseri.

Cultural Bicycle Road Project of the Kayseri City

Nurhan Koçan*
Fadime Tekiner**

Today's cities are breaking away from their natural environments and historical backgrounds with modern restructuring and current needs and new cities that emerging of this deprive people from some of them. The most important losses of these are breaking away from the historical past, reduction of the open spaces and restriction of the movement in the environment. This work was carried out in order to provide a healthy living environment to a city with its historical background and to establish the city with health and history together in this respect. Kayseri City the commercial and industrial center of Central Anatolia was chosen as the study area. The city has numerous historical pieces as well as Erciyes Mountain that is natural beauty that the most important ones belong to Seljuk and Ottoman period. A project was carried out with the concept of "Journey to the Past" in the study. "If a person learns to ride a bicycle how old he is, he will return to his old age when he rides a bike; magic of the ride a bike starts the time and if the pedals turn around people travel in the time". With this project, it is aimed to return the people who pass by the bicycle at the historical places to the past experiences in a short time. In line with this target, bicycle line was determined to pass through the historical points of the city so it was provided to see cultural values. Thanks to the action triangle of city, health and history will be established. In the study, landscape plan decisions were taken and the recommendation culture cycle route was determined. Present green spaces in which historical works are preserved and bicycle parks were proposed in these areas and landscape designs were made. The proposed workflow design was done with AutoCad 2016, Photoshop, Sketchup and Lumion software. As a result, the proposed project will combine philosophy of wellness with history and culture in general and will increase the green areas of the city with parks and stops.

Keywords: Historical city, healthy cities, bicycle road, landscape planning, landscape design, Kayseri.

Kampüs Alanlarında Rekreasyon Temelli Bisiklet Parkuru Tasarımı Örneği

Arzu Kalın*
Müge Yurtcan**
Banu Çiçek Kurdoğlu***

Eğitim işlevinin yanı sıra, kendi içlerinde oluşturdukları mikro yaşam ortamı modeli nedeniyle üniversite kampüslerinin de, tıpkı bir kentin yaşayanlarına sunması gerektiği gibi barınma, yeme-içme, dinlenme, eğlenme, sosyalleşme gibi pek çok işlevi aynı anda kullanıcılarına sunması gerekmektedir. Oysa günümüz kentlerindeki nüfus yoğunluğunun taşıt kullanımını artırması ve bu durumun yaya trafiğini güvensiz hatta bazı durumlarda olanaksız hale getirmesi problemi günümüz üniversite kampüsleri için de aynen geçerlidir. Ulaşılabilirliğin taşıt sahipliğiyle tanımlanması üniversite kampüsleri açık mekanlarının taşıtlar tarafından kapasitesi üstünde kullanılmasına neden olmakta ve yaya kullanıcıların güvenli ulaşım-erişim ihtiyaçlarının yanı sıra ders dışı zamanlarda kullanabilecekleri rekreatif alanlar için de kampüslerde yer kalmamasına neden olmaktadır. Mevcutta taşıt ve kullanıcıları lehine gelişen bu ulaşım politikasının kentlerde olduğu gibi etkin yayalaştırma önerileri ve alternatifleriyle çözülebileceği düşünülmektedir. Taşıt kullanımını azaltacak alternatif ulaşım yaklaşımı olarak bisiklet kullanımının desteklenmesi ve uygun fiziki mekanların üniversite kampüsleri için önerilmesi bunlardan biri olabilir.

Günümüz kentlerindeki yayalaştırma politikalarının temelinde yer alan bisiklet kullanımını destekleme odaklı bisiklet yolu ve güzergahı planlamaları, uygulandığı kentlerde olduğu gibi üniversite kampüsleri için de yaşayan kampüsleri destekleyecek ve kullanıcının mekan kalitesi ihtiyacını arttıracak çözümler olarak öngörülmelidir. Bu çalışmanın amacı bu savı kampüs üniversitelerine etkin bir örnek olabilecek Karadeniz Teknik Üniversitesi Kanuni Kampüsü yerleşkesi için planlamayı ve öneri donatılar sunmaktır. Bu kapsamda çalışma, KTÜ BAP FLY-2016-5504 adlı BAP projesinin bir yan ürünü olarak yapılan “Yerleşkelerde Yeşilyol Planlamaları, KTÜ Örneğinde Donatı Tasarımı Workshop” etkinliğinde 8 kişilik bir çalışma grubu ile ortaya çıkarılan bisiklet parkuru ve donatılarının tasarım sürecini içermektedir. Dört tam gün süren Workshop kapsamında KTÜ Kanuni Kampüsü yerleşkesindeki olanaklı alanlardan seçilen özel bir bisiklet güzergahı için düşünülen bisiklet parkuru alanı ve donatıları için öncelikle alan ve alanı niteleyen kavram araştırmaları yapılmış, bu kapsamda alan gözlemleri, bisiklet klübü üyeleri ve bisiklet kullanıcılarıyla görüşmeler gerçekleştirilmiştir. İhtiyaçlar doğrultusunda seçilen alan için eğitim parkuru olarak öngörülen alan için kavramsal çalışmalar, eskiz çalışmaları, ürünün 3B modellemesi ve son olarak maketi yapılmıştır. Mekan ve donatı için konsept belirleme aşamasında kullanılan çağrışım çalışması sonucunda konsept ‘ekolojik başkaldırı’ olarak belirlenmiş ve sonuç ürün ahşap malzemenin ağırlıklı olarak kullanıldığı, su ögesinin kenarında bir bisiklet parkuru, oturma alanı ve bisiklet park alanlarını içeren komplike bir tasarım önerisi olarak modellenmiştir. 1/20 ölçeğinde maketi yapılan ve workshoptaki donatıları değerlendirmek için oluşturulan projeden bağımsız jüri üyeleri tarafından mekan dalında ikincilik ödülüne layık görülen mekan ve donatı önerisi çalışmasının, kullanıcı odaklı rekreasyonel bisiklet yolu tasarımı için faydalı bir bakış açısı getirdiği düşünülmektedir.

Anahtar kelimeler: KTÜ Kanuni Kampüsü, bisiklet parkuru, bisiklet park yeri, donatı tasarımı, sürdürülebilir kampüs

*Karadeniz Teknik Üniversitesi, Orman Fakültesi, Peyzaj Mimarlığı Bölümü, Trabzon

**Bingöl Üniversitesi, Teknik Bilimler Meslek Yüksekokulu, Peyzaj ve Süs Bit. Prog., Bingöl

***Karadeniz Teknik Üniversitesi, Orman Fakültesi, Peyzaj Mimarlığı Bölümü, Trabzon

Recreation Based Bicycle Parking Design Examples in Campus Areas

Arzu Kalın*
 Müge Yurtcan**
 Banu Çiçek Kurdoğlu***

In addition to the educational function, because of the micro-living environment model which they create within themselves, university campuses must present many functions such as accommodation, eating and drinking, resting, entertainment and socialization to their users as they should be presented to the residents of a city. However, the problem is that the population density in today's cities increases the use of vehicles and makes pedestrian traffic unsafe, are reflected to today's university campuses too. Identification of accessibility by vehicle ownership causes the open spaces on the university campuses to be used by the vehicles, over capacity. In addition, there is no space on campus for safe transport-access needs of pedestrians, as well as for recreational areas that can be used during off-school hours. It is thought that this transportation policy developed for vehicles and their users can be solved with the suggestions and alternatives of effective pedestrianization as in cities. One of these is to support bicycle use as an alternative transportation approach to reduce vehicle use and to recommend suitable physical locations for university campuses.

Bicycle routes and route planning to support the use of bicycles, which are the basis of pedestrianization policies in contemporary cities, should be foreseen as solutions for the university campuses that will increase the user's space quality like the cities where they are applied. The aim of this study is to present planning and proposals for Kanuni Campus of Karadeniz Technical University being effective example for campus universities. In this context, the study covers the design process of bicycle parks and equipments revealed by a workgroup of 8 people in "Workshop of Greenway Planning in Campuses, Outdoor Furniture Design in the case of KTÜ" which is a byproduct of the BAP project named KTÜ BAP FLY-2016-5504. Within the scope of the four-day workshop, concept studies were carried out for the bicycle park area and equipment, which are considered to be a special bicycle route selected from the possible areas of the KTÜ Kanuni Campus, and field investigations were carried out with field observations, bicycle club members and cyclists. Conceptual studies, sketch studies, 3D modeling of the product and finally modeling were carried out for the area foreseen as a training course for the selected area in line with needs. As a result of the congruence study used in the concept determination phase for the space and therein for cement, the concept was defined as 'ecological rebellion'. The product is modeled as a complicated design proposal that includes a bicycle park, seating area, and bicycle parking areas at the edge of the water element where the wood material is predominantly used. The work of the space and equipment proposal which is awarded second place prize by the independent jury members and is modeled on 1/20 scale, is thought to bring a useful viewpoint for user oriented recreational bicycle path design.

Key Words: KTÜ Kanuni Campus, bicycle route, bicycle parking, furniture design, sustainable campus

* Bingöl University, Technical Sciences Vocational School, Bingöl

** Bingöl Üniversitesi, Teknik Bilimler Meslek Yüksekokulu, Peyzaj ve Süs Bit. Prog., Bingöl

*** Karadeniz Technical University, Faculty of Forestry, Department of Landscape Architecture, Trabzon

Kartepe Doğa Yürüyüşü ve Bisiklet Parkuru Projesinin İncelenmesi “Ekoturizm Fonksiyonlu Alanda Gerçekleştirilen İlk Proje”

Levent Atalı*

Bu çalışma ile Türkiye’de Ekoturizm fonksiyonlu alanların idaresine ait usul ve esaslara göre hazırlanan ilk proje olan Kartepe Doğa Yürüyüşü ve Bisiklet Parkuru projesinin incelenmesi amaçlanmaktadır. Çalışmada nitel araştırma yöntemleri kullanılmıştır. Öncelikle çalışma alanı ile ilgili Kartepe Doğa Yürüyüşü ve Bisiklet Parkuru projesinin temelini oluşturan Orman Genel Müdürlüğü tarafından hazırlanan Yönetim Planı ve Plan Raporu elde edilmiştir. Elde edilen plan doğrultusunda uygulama alanında yapılanlar yerinde gözlemlenmiştir. Araştırmacının danışman olarak proje bünyesinde yer almasından dolayı birçok aşama yerinde incelenmiştir. Araştırmacı tarafından gözlem yolu ve doküman incelemesi yolu ile elde veriler sistematik bir şekilde sunulmuştur. Ayrıca doküman incelemesi yolu ile planlar ve protokoller incelenmiştir. Doğa yürüyüşü ve bisiklet parkuru olarak planlanan alanın Orman Genel Müdürlüğü ve Kartepe Belediyesi işbirliğinde Ekoturizm fonksiyonlu alanların idaresine ait usul ve esaslara göre gerçekleştirilen ve protokol ile işletilmesi ilçe belediyesine devredilen ilk proje olduğu görülmüştür. Projenin uygulanmasında kent halkının faydalanmasına yönelik stresten uzaklaşmak ve vücut ve ruh sağlığına katkı sağlamak üzere fayda sağlayacağı beklenmektedir. Uygulanacak alanda çevre ile uyuma ve sürdürülebilirliğe ayrıca önem verilmiştir. Sonuç olarak projenin hayata geçirilmesi ve ilçe belediyesine devri ile örnek bir proje olduğu ve diğer uygulamak isteyen kurum ve kuruluşlar için rehber niteliği taşıdığıdır. Projenin uygulamaya geçmesi ile doğa ve kent halkının buluşmasına yönelik katkı sağlayacağı söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Yürüyüş yolu, Bisiklet parkuru, Kartepe

Review of Kartepe Hiking and Bike Tracking Project "The First Project to be Performed on the Ecotourism Functional Area"

Levent Atal*

Turkey in this study were prepared according to principles and procedures of handling of Ecotourism functional area, the first project is aimed to study the Kartepe Hiking and mountain bike trails project. Qualitative research methods are used in the study. Firstly, the Management Plan and Plan Report prepared by the General Directorate of Forestry, which forms the basis of the Kartepe Nature Walk and Bicycle Trail project related to the study area, has been obtained. In line with the plan obtained, the practices in the field of application were observed on site. Because the researcher is involved in the project as a consultant, many stages have been investigated on site. The data was presented systematically by the researcher via observation path and document review. In addition, plans and protocols have been examined through document review. It was seen that the planned area, which is planned to be a nature trekking and bicycle park, was the first project to be carried out according to the procedures and principles of ecotourism functional areas in the cooperation of the General Directorate of Forestry and Kartepe Municipality and to be operated by the protocol to the district municipality. It is expected that the implementation of the project will provide benefits to the urban population in order to get away from the strut and to contribute to body and soul health. The field to be applied also emphasizes sustainability and compliance with the environment. As a result, the project has been passed on to life and is a model project by the district municipality devolved and is a guide for institutions and organizations wanting to apply other. It can be said that passing on the project will contribute to the meeting of the people of nature and city.

Keywords: Hiking, Bike Trail, Kartepe

Üniversite Öğrencilerinin Rekreatif Aktivitelere Katılımı ve Etkileyen Faktörler

Gülcan Demir Özdenk*
Gülşen Güneş**

Amaç

Gençlerin boş zamanlarını etkin olarak değerlendirebilmeleri ve rekreatif aktiviteler katılmaları sağlıklı olma durumlarının gelişmesine, sosyal uyum yeteneklerinin artmasına, riskli davranışlardan uzak durmalarına katkı sağlayacağı düşünülmektedir(1,2). Bu çalışmada neredeyse tüm ülkelerin önem verdiği konulardan biri olan rekreatif konusunda(3) daha fazla bilgi edinebilmek amacıyla üniversite öğrencilerinin rekreatif aktiviteler katılımı ve etkileyen bazı faktörlerin incelenmesi amaçlanmıştır.

Yöntem

Kesitsel tipte olan bu epidemiyolojik araştırmanın evrenini, bir üniversitenin Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu'nun aktif tüm programlarında 2017-2018 güz döneminde derslere devam eden 471 öğrenci oluşturmaktadır. Belirlenen evrenin tamamına ulaşılması hedeflendiği çalışmada 407 öğrenciye ulaşılmıştır(%86,4).

Veri toplama aracında, katılımcıların bazı sosyodemografik özellikleri, rekreatif aktivitelere katılımı etkilediği düşünülen bazı değişkenler ve Boş Zaman Engelleri Ölçeği (BZEÖ) yer almaktadır. BZEÖ, Alexandris ve Carroll (1997) tarafından geliştirilmiş olup ölçeğin Türkiye'deki geçerlilik ve güvenilirliği Gürbüz ve diğerleri tarafından yapılmıştır. Ölçek formu 18 madde ve 6 alt boyuttan oluşan 4'lü likert tipi bir ölçektir. Ölçeğin tümü için Cronbach Alfa değeri 0.85'tir(4).

Veriler aynı programdaki öğrencilerin tamamına aynı anda yapılması sağlanacak şekilde sınıflarda gözlem altında uygulanmıştır. Toplanan veriler, SPSS 20.0 istatistik paket programı ile analiz edilmiştir. İncelenen değişkenler için tanımlayıcı istatistikler ve grupların karşılaştırılmasında Mann Whitney-U ve Kruskal Wallis istatistiksel yöntemleri kullanılmıştır. Çalışma için Üniversite Etik Kurulu'ndan yazılı izin alınmıştır.

Bulgular

Araştırmada yer alan öğrencilerin % 51,4'ü İlk ve Acil Yardım programında, %80,1'i 17-20 yaş aralığında olup %59,0'ı kadındır. Katılımcıların %43,6'sı daha önce aktif olarak spor yaptıklarını, %2,2'si üniversitelerinde sportif faaliyetlerin yapıldığı öğrenci topluluklarına üye olduklarını ve %14,5'i ise spor salonuna üye olduklarını belirtmiştir.

Katılımcıların rekreatif etkinliklere katılmalarında engel oluşturan ilk üç unsur sırasıyla "Tesis"(Ort=9,13±2,2), "Bilgi Eksikliği"(Ort=8,64±2,4) ve "Zaman"(Ort=8,46±2,0) faktörleridir.

Katılımcıların BZEÖ'nden aldıkları puanlar incelendiğinde, tüm alt boyutlarda kadın katılımcıların puan ortalamalarının, "İlgi Eksikliği" alt boyutunda geçmiş yaşantısında aktif olarak spor yapmayan katılımcıların puan ortalamalarının ($z=1,992$, $p=0,046$) ve "Tesis" boyutunda halen sigara kullanan öğrencilerin aldıkları puanların ($z=8,919$, $p=0,012$) daha yüksek olduğu saptanmıştır.

Sonuç ve Öneri

Sağlıklı yaşamı sürdürmede önemli rol oynayan rekreatif etkinlikler ve sportif faaliyetler erken yaşamda edinilen kazanımlarla yakından ilişkilidir. Çalışmada yer alan kadınların rekreatif etkinliklere katılmalarının önünde birçok engel olduğu görülmektedir. Bu durumun, cinsiyetçiliğin göstergesi olabileceğini düşündürmektedir. Bu doğrultuda çalışma grubunun üniversite öğrencileri olduğu düşünüldüğünde elde edilen bulguların dikkat çekici olarak değerlendirilmesi gerektiği kanaatindeyiz.

Gençlerin rekreatif aktivitelere katılımının sağlanması ve artırılması için ayrı bir danışmanlık merkezi oluşturularak serbest zaman etkinlikleri değerlendirmede eğitici bilgilerin sunulması, öğrenci topluluklarının tanıtılması ve müfredatlarında spor yapma ve fiziksel aktivitede bulunmaya yönelik bilginin yerleştirilmesi geleceğe yönelik bir yatırım olacaktır.

Anahtar Sözcükler: rekreatif etkinlikler, boş zaman, üniversite öğrencisi, serbest zaman

Kaynaklar

1. Özşaker, M. (2012). Gençlerin serbest zaman aktivitelerine katılmama nedenleri üzerine bir inceleme. Selçuk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilim Dergisi, 14(1), 126-131.
2. Demirel, M., & Harmandar, D. (2009). Üniversite öğrencilerinin rekreatif etkinliklere katılmalarında engel oluşturabilecek faktörlerin belirlenmesi. Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi, 6(1), 839-846.
3. KARAÇAR, E., & PASLI, M. M. (2014). Turizm ve otel işletmeciliği programı öğrencilerinin rekreatif eğilimleri ve rekreatif etkinliklere katılımına engel olan faktörler. Turizm Akademik Dergisi, 1(1).
4. Gürbüz, B., Öncü, E., & Emir, E. (2012). Leisure constraints questionnaire: Testing the construct validity. In 12th International Sports Sciences Congress (pp. 339-343).

*Öğr. Gör. Gülcan DEMİR ÖZDENK, Ahi Evran Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu

**Prof. Dr. Gülşen GÜNEŞ, İnönü Üniversitesi Tıp Fakültesi

Participation of University Students in Recreational Activities and the Factors Affecting the Participation

Gülcan Demir Özdenk*
Gülşen Güneş**

Aim: It is thought that effective use of leisure time and participation in recreational activities will contribute to young people to improve their health conditions, to increase their social adjustment ability and to avoid risky behaviors. In this study, it was aimed to examine the participation of university students in recreational activities and some factors that affect it in order to learn more about recreation, which is one of the important issues for almost all countries.

Material and Methods: The universe of this cross-sectional epidemiological study is composed of 471 students studying at the Vocational School of Health Care Services of a university during the fall semester of 2017-2018 academic year. It was aimed to reach the entire universe determined in the survey and 407 students were reached (86.4%). Data collection tools include some socio-demographic characteristics of the participants, some variables that are thought to influence the participation in recreational activities, and the Leisure Time Constraints Scale (LTCS). The LTCS was developed by Alexandris and Carroll (1997) and its validity and reliability in Turkey were provided by Gürbüz et al. The scale is a 4-point Likert-type scale consisting of 18 items and 6 sub-dimensions. The Cronbach's alpha value for the scale is 0.85. The data were implemented under observation, in order to ensure that all students in the same program were participated the study at the same time. The collected data was analyzed by SPSS 20.0 statistical package program. Mann Whitney U test and Kruskal Wallis test were used to compare descriptive statistics and groups for the examined variables. University Ethics Committee approval was taken for the study.

Results: 51.4% of the participants were studying at the program of First Aid and Emergency Service, 80.1% of them were between the ages of 17-20 and 59.0% of them were females. 43.6% of the participants stated that they had done exercises before, 2.2% of them stated that they are members of the student communities, in which sports activities are performed, and 14.5% of them stated that they are members of a sports center. The first three factors that constraint participants' participation in recreational activities were "Facility" (Median=9.13±2.2), "Lack of Knowledge" (Median=8.64±2.4) and "Time" (Median=8.46±2.0). When the LTCS scores of the participants were examined, it was determined that the scores of the female participants was higher in all sub-dimensions, the scores of the participants who did not actively exercise was higher in the sub-dimension of "Lack of Knowledge" ($z=1.992$, $p=0.046$) and the scores of the students who are currently smoking were higher in the sub-dimension of "Facility" ($z=8.919$, $p=0.012$).

Conclusion: Recreational and sports activities, which play an important role in maintaining a healthy life, are closely associated with the acquisitions in the early life. It is observed that there are many constraints for female participants to participate in the recreational activities. This is thought to be an indicator of sexism. In this respect, we are considering that the obtained findings should be addressed as striking facts by taking into account the fact that the study group consists of university students. It will be an investment for the future to provide educational information on leisure time activities by establishing an independent counselling center for ensuring and enhancing the participation of young people in recreational activities, to promote student communities and to add information to curriculum on doing sports and joining physical activities.

Key Words: Recreational activities, leisure time, student, university

* Lecturer, Ahi Evran University Health Services Vocational School

** Professor Dr., İnönü University Faculty of Medicine

Bisiklet Yolu Güzergâhları ve Donatı Tasarımına Yönelik Gerçekleştirilen Workshop Sürecinin KTÜ Kanuni Yerleşkesi Örneğinde İrdelenmesi

Banu Çiçek Kurdoğlu*
Elif Bayramoğlu**
Sultan Sevinç Kurt Konakoğlu***
Diğdem Gömel****

Bu bildiri, Karadeniz Teknik Üniversitesi Peyzaj Mimarlığı Bölümü'nde disiplinlerarası gerçekleştirilen çalışma anlatılmıştır. Bu çalışmada, sürdürülebilir kampüs yaklaşımı içinde KTÜ BAP FYL 2016-5504 kod numaralı 'Yerleşkelerde Yeşilyol Planlamaları KTÜ Örneği' isimli projede KTÜ Kanuni Yerleşkesi sınırları içerisinde belirlenen bisiklet yolu güzergâhları kampüs kullanıcısı ve yaşayanlar için planlanmıştır. Özellikle yaya ve bisiklet kullanıcıları için olanaklar sunan güzergâhların ihtiyacı olan donatılar, peyzaj mimarı, iç mimar ve orman endüstri mühendisi öğrenci ve öğretim elemanları ile birlikte bu atölye çalışması kapsamında tasarlanmıştır. Ürünler tasarlanırken sürdürülebilirlik, çok işlevlilik ve uygulanabilirlik kriterleri etkili olmuştur.

Öğrencilerin yaratıcılıklarını geliştirmek, onları motive etmek, rekabetçi ürün ortaya koymak, kendini ifade edebilmek gibi becerilerini de ortaya çıkaran bir süreç izleyen atölye çalışması, öğretim üyeleri ve öğrenciler açısından oldukça verimli olmuştur. 6-7 ve 13-14 Mayıs 2017 tarihlerinde gerçekleştirilen atölye çalışması, katılım ve sonuç ürünler bakımından da başarılı bulunmuş ve bu sebepten dolayı anlatılmaya layık görülmüştür. Bu 4 gün içinde; konu anlatımları ve bilgilendirme, alan tanıtımı gerçekleştirilmiş, katılımcılarla tanışma, grup çalışmaları, senaryo geliştirme, seçenek üretme, sonuç ürüne dair görselleştirmeler ve sunumlar yapılmıştır. Ard arda iki hafta sonu gerçekleştirilen çalışmada, öğrencilerin yaratıcılığını geliştirme ve motivasyonlarını arttırmak için drama gösterileri, kısa filmler ve hikâyeler anlatma vb. etkinlikleri de içinde barındıran dört günlük yoğun, disiplinli ve bir o kadar da eğlenceli eğitim süreci gerçekleştirilmiştir. Sonuçta, workshop sürecinde elde edilen ürünler sergilenmiştir. Sergide gerçekleştirilen anket çalışmasında en sürdürülebilir, en işlevsel ve en uygulanabilir ürünler tespit edilmiştir. Anket çalışması, sergiyi ziyaret eden 88 kişi üzerinde gerçekleştirilmiştir. Ayrıca, workshop etkinliğinin ilk ve son günü gerçekleştirilen anket çalışmaları ile katılımcı öğrencilerin beklentileri ve sonuçta kazanımları konusunda görüşleri alınmıştır. Anket çalışmasına katılan 42 kişinin verdiği cevapların istatistiksel değerlendirmelere göre workshop etkinliği %100 oranında katılımcı beklentilerini karşılamıştır. Bilim kurulu ve düzenleme kurulu çalışma süreci ve sonuç ürünlerinden memnun olmuş ve katılımcıları başarılı bulmuştur. 65 katılımcıya sertifika verilmiştir. Bu bildiri, örnek bir çalışma modeli olarak disiplinlerarası bu atölye çalışması ve ardından bu ürünlerin sergilenme süreci (eğitimin bir parçası olan) detaylı olarak anlatılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Workshop Süreci, KTÜ Kanuni Kampüsü, Disiplinlerarası Çalışma, Yaratıcılığı Geliştiren Yöntemler.

*Doç. Dr., Karadeniz Teknik Üniversitesi, Orman Fakültesi, Peyzaj Mimarlığı Bölümü, banukurdoglu@gmail.com,

**Yrd. Doç. Dr., Karadeniz Teknik Üniversitesi, Orman Fakültesi, Peyzaj Mimarlığı Bölümü, elifsol@hotmail.com,

***Amasya Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi, Kentsel Tasarım ve Peyzaj Mimarlığı Bölümü sultansevinckurt@gmail.com

****Yüksek Lisans Öğrencisi, Karadeniz Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Peyzaj Mimarlığı ABD, digdem_es@hotmail.com

An Examination of the Workshop Process for Designing Bicycle Routes and Outdoor Furniture in the Case of KTU Kanuni Campus

Banu Çiçek Kurdoğlu*

Elif Bayramoğlu**

Sultan Sevinç Kurt Konakoğlu***

Diğdem Gmeli****

In this paper, the interdisciplinary study at the Karadeniz Technical University department of Landscape Architecture is explained. In this study, bicycle routes determined within the boundaries of the KTU Kanuni Campus in the project named "Planning of Campus Greenways: KTU Example" with code number KTU BAP FYL 2016-5504 within the sustainable campus approach are planned for campus users and residents. Especially designed for the pedestrian and bicycle users, this workshop is designed with the students, instructors and landscape architects, interior architects and forestry industry engineers who need the routes. Sustainability, multifunctionality and applicability criteria were influential when designing products.

The workshop has been very fruitful in terms of teaching staff and students, following a process that brings out the skills of students to develop their creativity, motivate them, put out competitive products and express themselves. 6-7 and 13-14 May 2017, the workshop was successful in terms of participation and final products, and it was worthy of mention for this reason. Within these 4 days; presentations and information's about the subject, presentation of the area, meeting with the participants, group work, scenario development, alternative options production, visualizations and presentations about the final product were made. The study, which took place two weekends in a row, resulted in an intensive, disciplined and entertaining educational process that included activities such as drama shows, short films and storytelling to enhance the creativity of the students and increase their motivation. As a result, the products obtained during the workshop process were exhibited. In the survey conducted at the exhibition, the most sustainable, most functional and most applicable products were identified. The survey was conducted on 88 people who visited the exhibition. In addition, the first and the last day of the workshop, the survey about the expectations of the participant students and the results were obtained. According to the statistical evaluations of the responses of the 40 participants in the survey, the workshop met the participant expectations of 95%. The scientific committee and the organizing committee were satisfied with the work process and the result products and the participants were successful. 65 participants were given certificates. In this paper, an example of the interdisciplinary study of this workshop as a model, and then the process of exhibition of these products (which is a part of education) is described in detail.

Keywords: Workshop Process, KTU Kanuni Campus, Interdisciplinary Study, Methods to Improve Creativity.

*Associate Professor, Karadeniz Technical University, Faculty of Forestry, Department of Landscape Architecture, banukurdoglu@gmail.com,

**Assistant Professor, Karadeniz Technical University, Faculty of Forestry, Department of Landscape Architecture,, elifsol_@hotmail.com,

****Amasya University, Faculty of Architecture, Department of Urban Design and Landscape Architecture, sultansevinckurt@gmail.com

**** Karadeniz Technical University, Institute of Natural and Applied Sciences, Landscape Architecture Department, digdem_es@hotmail.com

Marmara'da Su Kalitesinin ve Turizm Potansiyelinin Artırılmasında Karamürsel Örneği

Cem Erkebay*
Şebnem Erkebay**
Arzu Morkoyunlu Yüce***

Amaç

Marmara Denizi'nin hidrografik yapısı, burasının bir denizden ziyade bir haliç karakteri taşıdığı göstermektedir. Marmara'da 1980'li yıllardan beri ciddi boyutlara ulaşan bir ötrofikasyon olayı yaşanmaktadır. Özellikle İzmit Körfezi'nde kütleli üreme gösteren Gracilaria türü algler önlem alınması gereken boyutlara ulaşmıştır. Aynı boyutlarda olmasa da yeşil alglerde denizden dinlenme amacı ile yararlananları rahatsız eder boyutlara ulaşmıştır.

Etraftaki sanayi ve yoğun yerleşim uzun yıllar boyunca insanların Marmara Denizi'ne bakışını etkilemiştir. Ancak son yıllarda artıma gösterilen hassasiyet, evsel ve endüstriyel atıkların derin deniz deşarj sistemleri ile elimine edilmesi bu durumu değiştirmeye başlamıştır. Bu çalışmanın amacı İzmit Körfezi gibi turizm konusunda öncelikle akla gelmeyen bir bölgenin iyi planlanmış uygulamalar yoluyla turizme kazandırabileceğini göstererek umut yaratıp teşvik etmektir.

Yöntem

Çalışmada, öncelikle çalışma alanının öncesi ve bugününü gösterecek kaynaklara erişildi. Konuya ilişkin, bilimsel yayınlara ulaşılarak denizel ortamın özellikleri derlendi, giriş bölümünde bölgeyle ve durumuyla ilgili genel bilgi verildi. Yine literatürden, özellikle İzmit Körfezi'nin denizel özellikleri ve turizm potansiyeli araştırıldı.

Çalışma, Kocaeli iline bağlı Karamürsel ilçesinde Ağustos-Eylül aylarında gerçekleştirildi. Karamürsel Belediyesi Basın Yayın ve Halkla İlişkiler Birimi'nin katkılarıyla yörenin turizminin geçmiş ve bugününü yansıtan haber ve fotoğraflardan derleme yapıldı. Mavi Bayraklı Altınkemer Halk Plajı'nın katkıları değerlendirilerek gelecek için öneriler geliştirildi.

Bulgular ve Sonuç

Karamürsel sahil kesimi bunun en iyi örneklerinden biridir. İzmit Körfezi'nin güney kıyısında bulunan Karamürsel ilçesi il sınırındaki 4 mavi bayraklı plajdan birine sahiptir.

Bunun en etkin sebepleri ilçede yoğun sanayinin olmaması ve evsel atıkların biyolojik arıtımının %100 oranında gerçekleştirilmesidir. Bu da fekal koliform değerlerinin 250'den ve fekal streptokok değerlerinin de 100'den küçük olduğunu gösterir. 2012 yılı itibari ile Karamürsel Altınkemer Plajı mavi bayrak kriterlerini sağlar hale gelmiştir. Yaz aylarında ilçe dışından gelenlerinde yoğun ilgisi gözlenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Marmara Denizi, Mavi bayrak, Derin Deniz Deşarjı, İzmit Körfezi

*Kocaeli Üniversitesi Gazanfer Bilge Meslek Yüksekokulu, Karamürsel, Kocaeli, erkebay@hotmail.com

**Kocaeli Üniversitesi Karamürsel Meslek Yüksekokulu, Karamürsel, Kocaeli

***Kocaeli Üniversitesi Hereke Ömer İsmet Uzunyol Meslek Yüksekokulu, Hereke, Kocaeli

Karamürsel Example in Increasing Water Quality and Tourism Potentials in Marmara

Cem Erkebay*
Şebnem Erkebay**
Arzu Morkoyunlu Yüce***

Objective

The hidrographic structure of the Marmara shows that this place carries an inlet water characteristics, more than a sea. There has been an eutrophication event in Marmara Sea that has reached serious dimensions since 1985. In particular, Gracilaria species algae, which show massive growth in the İzmit Bay, have reached the dimensions that need to be taken into consideration. Although not the same size, green algae and brown algae have reached the dimensions that disturb the beneficiaries with the aim of relaxation from the sea. The aim of this study is to create encouragement and hope by showing that a region that is unimaginable about tourism such as the Gulf of İzmit can regain tourism potential through well-planned practices.

Method

In this study, information related previous and present day of the study area were gathered throughout scientific publications. The characteristics of marine environment were compiled. In the introduction, general information about the region and its present situation was given. Especially İzmit Gulf's water characteristics and tourism potential investigated.

This study was carried out in Karamürsel district of Kocaeli province in August and September with the contributions of the Karamürsel Municipality Press and Public Relations Unit, media news and photos reflecting the past and present level of tourism in the region were compiled.

The contributions of Blue Flag Altinkemer Public Beach to tourism activity were evaluated and suggestions for the future development were made.

Findings and Results

The surrounding industry and intensive settlement have affected people's view of Marmara for many years. However, shown sensitivity to waste treatment in recent years, with the elimination of domestic and industrial waste deep sea discharge system began to change this situation. Karamürsel Beach is one of the best examples of this. It is one of the 4 blue flagged beaches on the border of Kocaeli province with the country located on the southern coast of İzmit Gulf.

The most effective reasons for this are the fact that there is no intense industry in the district and the biological treatment of domestic waste is 100%. This indicates that fecal coliform values are less than 250 and fecal streptococci values are less than 100. As of 2012, Karamürsel Altinkemer Beach has reached the blue flag criteria. In the summer months, there is also a lot of interest from people outside of the district.

Keywords: Marmara Sea, Blue Flag, Deep Sea Discharge, İzmit Gulf, Water Quality

*Kocaeli University Karamürsel Vocational High School, 41500, Karamürsel, Kocaeli erkebay@hotmail.com

**Kocaeli University Karamürsel Vocational High School, 41500, Karamürsel, Kocaeli

***Kocaeli University, Hereke Ömer İsmet Uzunyol Vocational High School 41800, Hereke, Kocaeli

Coğrafi Bilgi Sistemleri İle Hava Kalitesinin Zamansal Olarak İrdelenmesi: İstanbul İli Örneği

H. Ebru Çolak*
Tuğba Memişoğlu**
Gamze Bediroğlu***

Özet

Hava kirliliği, yaşadığımız dünyamızda fiziksel, biyolojik veya kimyasal olarak her geçen gün artan bir çevre sorun niteliğindedir. Bu problem, atmosferik hava bileşiklerinin değişimi, karbon dioksit emisyonunun artması, sera etkisi, küresel iklim değişikliği, asit yağmuru ve benzeri diğer etkiler nedeniyle çevreye oldukça zararlıdır. Hava kirliliği, özellikle gün, ay ve mevsim bakımından zaman nedeniyle değişebilen ve önleminin alınması noktasında çalışmaların yürütülmesi gereken bir durumdur. Bu çalışmada, İstanbul ili için günlük kaydedilmiş hava kalitesi sensör veri setleri kullanılarak, hava kalitesi parametrelerine yönelik yoğunluk haritaları üretilmiştir. İstanbul'un pilot bölge olarak seçilmesinin nedeni, değişen çevresel faktörler, yüksek nüfus ve yüksek hareket kabiliyetinin bu bölgede oldukça yoğun olmasıdır. Bölgeye ait konumsal veriler, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nın(ÇŞB) Ulusal Hava Kalitesi İzleme Ağı'ndan temin edilerek konumsal analize uygun hale getirilmek üzere tasarlanan coğrafi veritabanına ilave edilmiştir. Çalışma sonucunda, SO₂, PM₁₀ ve NO sensör veri setleri parametreleri analiz edilmiş ve PM₁₀ parametresine dayalı hava kirliliği haritaları yıl geneli için Coğrafi Bilgi Sistemleri(CBS) kullanılarak üretilmiştir.

Amaç

Bu çalışmada amaç, nüfusun artışı, yoğun bir sanayileşme gibi etkenlere bağlı olarak hava kalitesi değişiminin, pilot bölge olarak seçilen İstanbul ili için tespit edilmesidir. Hava kirliliğinin meydana getirdiği etki alanları, seçilen aylık kaydedilmiş sensör veri kümesi kullanılarak Ters Mesafe Ağırlıklı Enterpolasyon Yöntemi (IDW) ile analiz edilmiştir ve sonuçlar haritalandırılarak sunulmuştur.

Yöntem

Çalışmada zamansal hava kalitesinin tespit edilmesi noktasında Ters Mesafe Ağırlıklı Enterpolasyon Yöntemi (IDW) kullanılmıştır. IDW analizi, CBS'de bulunan önemli bir enterpolasyon yöntemlerinden birisidir. IDW enterpolasyon yönteminde, bilinen örneklem noktalara ait değerlerinin yardımıyla örneklenmeyen noktalara ait hücre değerleri belirlenmektedir. İlgili hücrelerden uzaklaşan çeşitli noktalar gözetilerek ve mesafedeki artışa bağlı olarak hücre değerleri hesap edilmektedir. Dolayısıyla örneklem noktalarına ait verilerden tahmini alanların tespiti kolay bir şekilde yapılabilmektedir. İstanbul ili için ÇŞB'ından temin edilen örneklem noktaları bir yıllık dönem için farklı ayları gösterecek şekilde IDW enterpolasyon yöntemine tabii tutularak haritalar oluşturulmuştur ve hava kalitesi etki alanları belirlenmiştir.

Bulgular ve Sonuçlar

Bu çalışma sonucunda, İstanbul iline ait SO₂, PM₁₀ ve NO sensör veri setleri parametreleri analiz edilmiş ve PM₁₀ parametresine dayalı hava kirliliği haritaları mevsimsel olarak CBS ortamında üretilmiştir. Elde edilen sonuçlar, hava kalitesinin birden fazla parametre nedeniyle farklı zamanlarda değişebileceğini göstermektedir. Üretilen bu haritalar ile birlikte, hava kalitesinin iyileştirilmesi noktasında gerekli önlemler alınabilir ve planlamalar gerçekleştirilebilir. GIS tabanlı enterpolasyon ve kartoğrafik teknikler, hava kirliliği izleme analizini net ve verimli hale getirmektedir.

Anahtar kelimeler: Hava kirliliği, Coğrafi Bilgi Sistemleri(CBS), Ters Mesafe Ağırlıklı Enterpolasyon Yöntemi (IDW), İstanbul.

*Karadeniz Teknik Üniversitesi, Harita Mühendisliği Bölümü, GISLAB. ecolak@ktu.edu.tr

**Karadeniz Teknik Üniversitesi, Harita Mühendisliği Bölümü, GISLAB. tugbamemisoglu@gmail.com;

***Karadeniz Teknik Üniversitesi, Harita Mühendisliği Bölümü, GISLAB. gmzeyilmaz08@gmail.com

Investigating Temporal Changes of Air Quality With Geographical Information Systems (Gis): Case Study Istanbul

H. Ebru Çolak*
Tuğba Memişoğlu**
Gamze Bediroğlu***

Abstract

Air pollution is an environmental problem increasingly physically, biologically or chemically in our world. This problem is quite harmful to the environment due to the exchange of atmospheric air compounds, increased carbon dioxide emissions, greenhouse effect, global climate change, acid rain and other similar effects. Air pollution is a situation that changes especially due to time, in terms of day, month and season and precautionary work needs to be carried out. In this study, density maps for air quality parameters were produced using daily air quality sensor datasets for Istanbul Province. The reason why Istanbul was chosen as a pilot region changing environmental factors, high population and high mobility are very intense in this region. Air quality sensor data was provided from Ministry of Environment and Urbanization, National Air Quality Monitoring Network. This data was provided as daily and added the geographical database to make it suitable for spatial analysis. As a result of study, air pollution maps for SO₂ (sulfur dioxide), PM₁₀ (particulate matter) and NO (nitrogen oxide) sensor data parameters were seasonally produced for a year.

Aim

The purpose of this study is to determine air quality change for Istanbul Province as selected pilot region depending on population increase and intense industrialization. Impact areas influencing air pollution were analyzed Inverse Distance Weighted interpolation method (IDW) using the selected monthly-recorded sensor dataset.

Method

In the study, at the point of detecting the temporal air quality, Reverse Distance Weighted Interpolation Method (IDW) is used. IDW analysis is one of the important deterministic interpolation methods found in GIS. In IDW interpolation method, the cell values of the unspecified point are determined with the help of known sample point values. Cell values are calculated by observing the various points moving away from the respective cells and depending on the increase in distance. Therefore, it is easy to determine the estimated areas from the data of sampling points. Sample points showing different months for one year period for Istanbul Province subjected to the IDW interpolation method and maps were created.

Findings and Results

Because of this study, the parameters of the SO₂, PM₁₀ and NO sensor data sets of Istanbul Province were analyzed and air pollution maps based on PM₁₀ parameters were only produced seasonally in the GIS environment. The obtained results show that air quality can change at different times due to more than one parameter. Along with these generated maps, necessary measures can be taken and plans can be realized at the point of improvement of the air quality. GIS-based interpolation and cartographic techniques make air pollution monitoring analysis clear and efficient.

Key words: Air pollution, Geographic Information Systems (GIS), Inverse Distance Weighted interpolation method (IDW), Istanbul.

*Karadeniz Technical University, Department of Geodesy, GISLAB, ecolak@ktu.edu.tr

**Karadeniz Technical University, Department of Geodesy, GISLAB, tugbamemisoglu@gmail.com;

***Karadeniz Technical University, Department of Geodesy, GISLAB, gmzeyilmaz08@gmail.com

Trabzon'daki Evsel Atıksuların Deşarjı

Şebnem Erkebay*
Cem Erkebay**
Ercan Köse***
Arzu Morkoyunlu Yüce****

Amaç

Deniz kirliliği, endüstrileşme ve artan nüfus sebebi ile günümüzün en önemli problemlerinden biri haline gelmiştir. Bu çalışmanın amacı, atık su deşarj dağılımının modelleme uygulamasını gerçek saha verileri ile test etmektir. Çalışma, Trabzon ilinde evsel atık suyun derin deşarjı yapılmasını sağlayan boru hattında gerçekleştirildi.

Yöntem

Seçilen 10 istasyonun her birinden 4 m, 10 m, 20 m, 25 m ve 50 m derinliklerinde su örnekleri alınmıştır. Su ortamındaki veriler CTD prob yardımı ile elde edilmiştir. Teknik bilgiler boru hattı projesinden sağlanmıştır. CORMIX programı çeşitli akış hızlarında ve ortam koşullarında atığın yayılımını tahmin etmek için kullanılmıştır. Difüzör sisteminin varlığı nedeniyle CORMIX2 kullanılmıştır. Sistem, difüzör yayılımını tahmin etmek için işletildi.

Bulgular ve Sonuç

Fosfat değerleri ortamın kirliliğini belirlemede kullandığımız kriterlerdendir. Deniz suyunda, özellikle durgunsa, fosfat değerinin fazla olması oksijen değerinin azalmasına, örofikasyona, bulanıklığa v.s sebep olmaktadır.

Ekim, Şubat ve Nisan aylarında yaptığımız çalışmada, fosfat değerleri, özellikle Şubat ayında, 0,5 km ve 1 km'lik mesafelerde (kıyı şeridinden uzakta) 0,01-0,30 mg/l gibi yüksek değer aralığında ölçülmüştür. Ekim ayı değerleri en yüksek kıyıda yaklaşık 0,85 km uzaklıkta 0,05 mg/l olarak değerlendirilmiştir. Nisan ayı değerleri 0,01-0,1 mg/l değerleri arasındadır. Genel olarak fosfat değerleri borunun çıkış ağzına yakın yerlerde ve kıyıya yakın bölgelerde yüksek bulunmuştur. Bunun nedeni olarak Değirmendere Deresi'nin denizle buluştuğu yer olması, yağmur sularıyla yıkanan tarım ilaçları ve evsel atık sular gösterilebilir.

CORMIX 2 ile elde edilen sonuçlar da, yine kıyı bölgelerde ve çıkış ağzına yakın yerlerde yüksek konsantrasyon değerleri göstermiştir.

Bölgede olduğu gibi derin deniz deşarj sistemleri yaygınlaştırılmalı. Aynı zamanda matematiksel modeller kullanılarak atık yayılımı ve dağılımı tahminleri geliştirilerek az maliyetle bu sağlanmalı. Artık günümüzde doğal kaynaklarımızı korumak yaşamsal bir zorunluluktur.

Anahtar Kelimeler: Derin deniz deşarjı, CORMIX, Atıksu

*Kocaeli Üniversitesi Karamürsel MYO, 41500, Karamürsel, Kocaeli

**Kocaeli Üniversitesi, Gazanfer Bilge MYO, 41500 Karamürsel/Kocaeli

***Karadeniz Teknik Üniversitesi, Sürmene Deniz Bilimleri Fakültesi, 61530, Çamburnu, Trabzon

****Kocaeli Üniversitesi, Hereke Ömer İsmet Uzunyol Vocational High School 41800, Hereke, Kocaeli

Domestic Waste Water Discharge Case Study in Trabzon

Şebnem Erkebay*
Cem Erkebay**
Ercan Köse***
Arzu Morkoyunlu Yüce****

Objective

Sea pollution, increasing industrialization and population growth have become one of the most sought after problems of our time. The aim of this study is to test the modelling application of waste water discharge distribution with real field data. The study was carried out in the pipeline which enables the deep sea discharge of domestic waste water in Trabzon province of Turkey.

Method

Water samples were taken at depths of 4m, 10m, 20m, 25m and 50m from each of the 10 selected stations. Water environment data was gathered by means of CTD probe. Technical information provided from pipeline project. The CORMIX program was used to estimate the propagation of the waste at various flow rates and ambient conditions. CORMIX2 was used because of the presence of diffuser system. The system was operated to estimate the diffuser spread.

Findings and Results

Phosphate is the main criteria we use to determine the contamination of the environment. In sea water especially if it is stagnant, high phosphate values leads to decrease of oxygen, eutrophication, turbidity and so on.

In this study we carried out in October, February and April in Trabzon, Değirmendere, phosphate values were found to be as high as 0,01-0,30 mg/l at distances of 0,5 km and 1 km (especially away from the shore line) measured in the value range. The October values were found to be highest 0,05 mg/l at 0,85 km away from shoreline and 0,01-0,10 mg/l at the April values. Phosphate values in general were high near the outlet of the pipe and near the shore.

The reason for this is, our study took in place where Değirmendere river meets the sea, and pesticides and domestic wastewater that come with the rainwater can be shown.

The results obtained with CORMIX2 also showed high concentration values in the coastal regions and near the exit mouth.

As it is in the region, deep sea discharge systems should be widespread. At the same time, estimates of waste generation and distribution using mathematical models should be provided at low cost. It is now a vital necessity to protect our natural resources.

Key Words: Deep sea discharge, CORMIX, waste water

*Kocaeli University Karamürsel Vocational High School, 41500, Karamürsel, Kocaeli

**Kocaeli University, Gazanfer Bilge Vocational High School, 41500 Karamürsel/Kocaeli

***Karadeniz Technical University, Sürmene Faculty of Marine Science, 61530, Çamburnu, Trabzon

****Kocaeli University, Hereke Ömer İsmet Uzunyol Vocational High School 41800, Hereke, Kocaeli

Su Kaynaklarının Sosyolojik Analizi ve Sektörel Duyarlıklar: Akarçay Havzası Örneği

Veysel Güldal*

Su kaynaklarının havza bütününde paylaşımının sağlanıp geleceğe dönük planlanması ve suya olan ihtiyacın sektör duyarlılığı doğrultusunda adil bir şekilde karşılanması konusu, günümüz su dünyasında yerel su yönetimi konularının başında gelmektedir. Sektörel su tahsisi konusu, hem yeraltı hem yerüstü su kaynakları için hidrolojik, çevresel, ekolojik, sosyolojik ve ekonomik analizler yapılarak toplam su potansiyeline uygun talep yönetimini içeren önemli bir konudur. Bu konu genel olarak, üç temel aşamadan oluşmaktadır: (1) Halihazır koşullardaki su kaynakları ve su ihtiyaçlarının mekânsal dağılımının değerlendirilmesi (Mevcut Durum Analizi), (2) Gelecek koşullar için su kaynakları ve su ihtiyaçlarının belirlenmesi (Tematik Analiz), (3) Su tüketim ve ihtiyaçlarındaki farklı koşul ve senaryolara bağlı olarak kalite ve miktar ilişkisine göre mevcut ve gelecekteki su kaynağı kullanımı için Sektörel Su Tahsisi Planlarının oluşturulması (Sektörel Analiz). Bu çalışmalar sonucunda ilgili sektörlerin su tüketim ve ihtiyaçları ile zamansal ve mekânsal değişimler dikkate alınarak her bir sektör için tahsis edilmesi öngörülen su kaynakları miktarı belirlenmektedir. Bu çalışmada Akarçay havzası özelinde su kaynaklarındaki sektörel duyarlılık konusu bir örneklem çalışması yapılarak ele alınmış, elde edilen çıktılar ile havza su kaynaklarının genel bir değerlendirmesi yapılmış, kentleşmenin/şehirleşmenin su kullanım kültürünü değiştirmesi ve su kaynaklarının çevre ve tarımsal sektöründeki hareketliliği analiz edilmiştir. Ayrıca, havza bütününde su kaynaklarının kullanımındaki bu duyarlılığının yerel eğilimleri yani ilgili sektörler için hidrolojik alt havzalar/ bölgeler kapsamında değişimleri belirlenmiştir. Sonuç olarak bu ve benzer çalışmaların geleceğe dönük gerekli su tahsis planlarının oluşturulmasında ve su kaynaklarının yönetim stratejilerinin belirlenmesinde önemli araçlardan biri olacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Su kaynakları, Su kullanımında duyarlılık, Su tahsisi, Çevre ve tarım sektörü, Akarçay havzası

Sociological Analysis of Water Resources and Sectoral Sensitivities: Akarçay Basin

Veysel Güldal*

The sharing of water resources throughout the basin and their planning for the future and meeting the need for water in a fair use with the sector sensitivities is at the forefront of local water management issues in today's water world. The sectoral water allocation works are an important issue involving appropriate demand management by making hydrological, environmental, ecological, sociological and economic analyzes for both under-ground and surface water resources. This topic generally consists of three basic stages: (I) Assessment of the local or spatial distribution of water resources and water consumption in the current state (Current Situation Analysis). (II) Determination of water resources and water needs for future conditions (Thematic Analysis). (III) Establishment of Sectoral Water Discharge Plans for the current and future use of water resources according to the quality and quantity relationship, depending on different conditions and scenarios of water resources and water consumption or needs. (Sectoral Analysis). As a result of these works, the amount of water resources to be allocated for each sector is determined considering the water consumption and needs of the related sectors and temporal and spatial changes. In this study, sectoral sensitivities of water resources were discussed according to a sampling study made in the Akarçay basin and a general evaluation of the obtained outputs and basin water resources was made. The urbanization change of water use cultures and the mobility of water resources in the environmental and agricultural sectors are analyzed. Besides, local trends in the sensitivity of the use of water resources in the whole basin, i.e., hydrological sub-basins / zones for the relevant sectors, have been determined. Consequently, these and similar studies are considered to be important tools in the formulation of future water allocation plans for the future and in the identification of water resources management strategies.

Keywords: Water resources, Water use sensitivity, Water allocation, Environment and agriculture sector, Akarçay basin

Kentsel Gelişimin Nesne Tabanlı Sınıflandırma ve Cbs Teknikleri Kullanılarak İncelenmesi: Trabzon İli Kaşüstü Mahallesi Örneği

H. Ebru Çolak*
Tuğba Memişoğlu**
Gamze Bediroğlu***

Özet

Yerleşim alanları yetersizliği ve nüfus artışı gibi sebepler, yeni yerleşim yerlerinin açılması ihtiyacı doğurmaktadır. Kentsel gelişim alanları olarak ifade edilen bu alanlar, kent planlaması çerçevesinde konumsal ve alansal gelişimi niteleyici olarak öne çıkmaktadır. Yeni yerleşim alanlarının kentsel dokusunun önemli alanlarda büyümesi ile kentsel gelişim oranı, günden güne artmakta; sosyolojik, ekonomik ve siyasal açıdan kentsel gelişimin irdelenmesi kaçınılmaz hale gelmektedir. Bunun yanında kentsel gelişimin ve kentsel büyümenin meydana geldiği alanlardaki değişiminin konumsal olarak da ele alınması gerekmektedir. Bunu irdelemenin önemli bir yolu, geçmiş ve güncel uydu görüntülerinin birbirleriyle kıyaslanarak belirlenmesidir. Bu noktada, nesne tabanlı sınıflandırma teknikleri ve Coğrafi Bilgi Sistemleri(CBS) önemli kolaylıklar sağlamaktadır. Trabzon İli Yomra İlçesi Kaşüstü Mahallesi son yıllarda oldukça hızlı ve yoğun bir kentleşme süreci yaşamaktadır. Yaşanan bu süreçte kamu yatırımlarının bu bölgeye kaymasının yanı sıra turizm, ticaret, konut ve sosyal donatı alanlarına olan yerli ve yabancı yatırımcıların taleplerinde yoğun bir artış yaşanmış, kısacası yeni yerleşim alanı arayışında olan kişiler için bu alan önemli bir nokta haline gelmiştir. Bu çalışmada Kaşüstü Mahallesinde yaşanan kentsel gelişim sürecinin konum-zaman olarak değerlendirilmesi gerçekleştirilmiştir.

Amaç

Bu çalışmada Trabzon ilindeki kentsel gelişimin önemli derecede arttığı Kaşüstü Mahallesinde, 2009 ve 2016 yıllarına ait uydu görüntüleri GIS ortamına aktarılarak görüntü iyileştirmesine tabi tutulmuştur ardından nesne tabanlı sınıflandırma yöntemi kullanılarak sınıflandırılması gerçekleştirilmiş, böylece kentsel gelişimin ne yönde eğilimli olduğu belirlenmiştir. Sonuçta, seçilen pilot bölgede meydana gelen kentsel değişimin hangi yönde olduğu, kent planlamasının hangi alanlarda yoğunlaştığı seçilen tekniklerle belirlenmeye çalışılmıştır.

Yöntem

Bu çalışmada pilot bölgeye ait 2009 ve 2016 yıllarını gösteren uydu görüntüleri kullanılarak nesne tabanlı sınıflandırılma yöntemi gerçekleştirilmiş ve görüntüler değerlendirilmiştir. Nesne tabanlı sınıflandırma hava ve uydu görüntülerinin segmentasyonu ile sınıflandırılmasına dayanan bir görüntü sınıflandırma tekniğidir. İlgili sınıflara renk atamaları yapılarak uydu görüntüleri somut hale getirilmiştir. Böylece kentsel gelişimin hızla sürmekte olduğu alanların tespiti ve bu alanlardaki artış-azalışlarının alansal tespitlerinin yapılması sağlanmıştır.

Bulgular ve sonuçlar

Çalışma sonucunda Trabzon ilinin Kaşüstü beldesine ait uydu görüntülerinin nesne tabanlı sınıflandırılması ile 2009-2016 yılları arasında artan kentsel alan yoğunluğu gözle görünür hale getirilmiştir. Böylece sonuç ürüne bağlı olarak yıllar içinde meydana gelen kentleşmenin ne derecede arttığı ve yeni kentleşme noktalarının nerelerde olması gerektiğinin tespiti yapılabilmektedir.

Anahtar kelimeler: Kentsel gelişim, kentleşme, nesne tabanlı sınıflandırma, Coğrafi Bilgi Sistemleri(CBS), Trabzon.

Investigation of Urban Development Using Object-Based Classification and Gis Techniques: Case Study Kasustu Neighborhood, Trabzon

H. Ebru Çolak*
Tuğba Memişoğlu**
Gamze Bediroğlu***

Abstract

New residential areas are needed to be opened due to reasons such as population growth and lack of residential areas. These areas, which are expressed as urban development areas, indicate spatial and areal development within the framework of urban planning. With the growth of urban landscapes of new residential areas, the urban development rate is increasing day by day; sociological, economic and political aspects of urban development is becoming inevitable. In addition, the changes in the areas of urban development and urban growth must also be researched in the context of space-time relationship. An important way to research this is to compare the past and current satellite images with each other. At this point, object-based classification techniques and Geographical Information Systems (GIS) provide important facilities. Trabzon Province Yomra District Kasustu Neighborhood is an area where the urban development has increased and there has been a rapid and intense urbanization in this neighborhood in recent years. In recent times, public investments have increased and the demands of domestic and foreign investors have also increased in this area. Shortly, this area has become an important place for people who are in search of a new residential area. The aim of this study is to evaluate the space-time relationship of the urban development process in the Kasustu Neighborhood. In this study, evaluation of the urban development process as location-time in the Kasustu neighborhood was performed.

Aim

In this study, satellite images were integrated into the GIS environment and subjected to image enhancement then classification of 2009 and 2016 satellite images was carried out using object-based classification method in Kasustu neighborhood in which the urban development in Trabzon province increased significantly. So it was determined to be pruned in the direction of urban development. Finally, in the selected pilot region it has been tried to determine with the techniques chosen which areas of urban planning are concentrated.

Method

In this study, object-based classification method was performed using satellite imagery showing the years 2009 and 2016 belonging to the pilot region and satellite images were evaluated. Object-based classification is an image classification technique based on classification of air and satellite images by segmentation. Satellite images are made concrete by assigning color assignments to related classes. So, the identification of areas where the ongoing rapid urban development and the spatial determinations of the increase-decrease in these areas have been made.

Findings and Results

As a result of this study, between 2009 and 2016, the growing density of urban areas has become visible with the object-based classification of satellite images of the Kasustu neighborhood of Trabzon province. Thus, depending on the result product, it is possible to determine where the increased urbanization that has taken place in years and where new urbanization points should be.

Key words: Urban development, urbanization, object based classification, Geographical Information Systems (GIS), Trabzon.

Karadeniz Teknik Üniversitesi, Harita Mühendisliği Bölümü, GISLAB. ecolak@ktu.edu.tr
Karadeniz Teknik Üniversitesi, Harita Mühendisliği Bölümü, GISLAB. tugbamemisoglu@gmail.com
Karadeniz Teknik Üniversitesi, Harita Mühendisliği Bölümü, GISLAB. gmzeyilmaz08@gmail.com

Determination Role of the Coastal Activities' Changes in The Shoreline: Batumi and Trabzon Samples

Buket Ozdemir Isık*
Sara Demir**

Introduction

The coastal cities, benefits of water use in all areas. In terms of recreational uses on these cities are shaped by the formation and activities of the coastal area and these areas will be used in different ways by the users.

Study area

In this study, recreational activity areas of the coastal region were observed at Trabzon and Batumi which are on the border of the Black Sea and variety of activities are grouped according to the formation of these cities coast.

Aim and Method

The aim of this study is to investigate how the natural and artificial shoreline forms affected the recreation activities in Trabzon and Batumi cities of two countries. To achieve this aim, the data are grouped according to the event diversity for both cities at observational analysis phase of the study were evaluated with SPSS application. In addition,

Results

The results showed that Batumi city is preferred more for both coasts in terms of their coastal activity use, and found Batumi city more suitable for usage. In the survey study conducted by gender, the groups did not differ significantly. According to the results obtained, Batumi city which is preferred more in terms of coastal activities did not differ in terms of gender (female-male) distinction. The ecological border of coast were preferred than the filling border of the coast in coastal cities, increasing socio-cultural and economical values and active participation of the local people at all stages of planning decisions must be allowed on condition that ecological values are protected by considering a holistic planning approach aimed at recreational planning.

Conclusion

Consequently, the ecological landscape border of coastal line can be assessed in the all planning decision process of coastal area by considering a holistic planning approach. It is revealed the effects of coastal development activities on the coastal line and some proposals have been developed for the future recreation and tourism planning.

Keywords: recreation, recreational activity, coastal line, coastal area, shoreline.

*Avrasya University, Engineering and Architecture Faculty, Architecture Department, Trabzon, Turkey

**Bursa Technical University, Forestry Faculty, Landscape Architecture Department, Bursa, Turkey, sarademir@gmail.com

Community Health Impact Assessment for Solid Waste Management ; a case study of Ko-Yao Island, Phang-Nha, Thailand

Phen Sukmag*
Salinee Praphut**

Municipal Solid Waste Management System, consisting of various activities for example waste production, collection, transport, recycling, treatment, and disposal. These activities may have an adverse impact on land, water, air environment, human and environmental health, and quality of life. Community Health Impact Assessment (CHIA) may help in assessing the potential adverse effects of these activities and in the formulation of precautions which could prevent these effects from taking place. The objective of this participatory research was applied CHIA process for solid waste management in Ko-Yao Island, Phang-Nha Province, Thailand. The quantitative and quality method was integrated into CHIA process; screening, scoping, appraisal, and public review. Data were collected using participatory observation, in-depth interview, and focus group discussion, all of which were finally analyzed using content analysis method. The results revealed that waste production in Ko-Yao is 10 tons per day, 42% of recycling, 43% of garbage, and 15% of others solid waste. The current of solid waste management of the municipality is landfill, which eight sites were full. There were more than 20,000 tons of waste residue in Pruni sub-district, Ko-Yao Island. The results of CHIA process, we got the participatory strategy and planned for solid waste management in Ko-Yao Island. Community Health Impact Assessment is a way to engage the community participation to minimized negative health impact for solid waste management. The results of this study will benefit the municipality regarding applying or conducting the CHIA for the benefit of Department of Public Health policy and the public's well-being.

Keyword: Community Health Impact Assessment, CHIA, Solid Waste Management

*Health System Management Institute, Prince of Songkla University, Songkhla, Thailand.

Maximizing Physical and Kinetic Therapy of the Effects of Bodmards and Csdmards in Rheumatoid Arthritis

Ileana Claudia Mihailov*
Luminita Peniu**

Introduction

The present study shows the effect of physical and kinetic-therapy in patients with rheumatoid arthritis in treatment with disease-modifying antirheumatic drugs (boDMARDS) and csDMARDS in clinical inactivity (disease activity score (DAS)28 less than 2.6) or low activity (DAS28 between 2.6 -3.2).

Aim

The aim of the study was to highlight an improvement in disease activity indices after 3 months of physical and kinetic-therapy.

Materials and Methods

Four measurements were performed- at the start of the study, 10 days after physical and kinetic treatment, at 3 months and after 6 months of treatment. We compared the following disease activity indices: DAS28, erythrocyte sedimentation rate (ESR) DAS28, C reactive protein (CRP), visual analogue scale, number of painful joints, swollen joint count, clinical disease activity index (CDAI), simple disease activity index (SDAI), isometric contraction that determines flexion and knee extension performed by HUR at rheumatoid arthritis patients and we noticed further in dynamics these parameters after performing physical and kinetic treatments. The group was consisted of 50 patients of which: 34 patients treated with csDMARDS (84% Methotrexate) (14 in clinical remission and 20 patients with low disease activity) and 16 patients treated with boDMARDS (89% Rituximab) (9 patients in clinical remission and 7 patients with low disease activity). Patients were tested on day 1 of the study, followed by physical and kinetic treatment, and by the end of the 3 months and 6 months respectively, the patients performed at home a kinetic-therapy adapted program under supervision and phone guidance. At the end of the program, patients were re-quoted. Physical and kinetic treatment consisted of hydrotherapy, four-cell galvanic baths, paraffin cataplasma, ultrasound, TENS and kinetotherapy.

Results

Health Assessment Questionnaire average before physical and kinetic treatment was 0.98 and after treatment 0.75 showing a significant improvement ($p < 0.01$), in which the disease activity indices (DAS28, CRP, DAS28, ESR, SDAI and CDAI) as well as HUR-measured indices (Torque index, real force increased, force measured with leverage) decreased significantly ($p < 0.01$).

Conclusions

Physical and kinetic treatment, in conjunction with csDMARDS and boDMARDS, can lead to a significant decrease in disease activity indices and may maintain remission of the disease or may result in low activity scores in remission. It is important that patients, although inactive, are prevented twice-yearly by physical and kinetic treatment as a clear improvement in the quality of life can be observed.

Keywords: reumatoid arthritis, physical, kinetic, therapy, DAS28, SDAI, treatment.

*MD, PhD, Department of Medical Semiology, Faculty of Medicine, Ovidius University of Constanta, Clinical Port Hospital of Constanta, IInd Medical Department (Romania), 5-7, Blvd 1 Mai, Constanta (Romania); *E-mail:claudiamihailov@yahoo.com

**PhD student, Department of Medical Semiology, Faculty of Medicine, Ovidius University of Constanta, Clinical Port Hospital of Constanta, IInd Medical Department, 5-7, Blvd 1 Mai, Constanta (Romania)

Occupational Exposure to Blood and Body Fluids Among Healthcare Workers at Marmara University Educational and Research Hospital in Istanbul, Turkey.

Asem Muhsen*

Daleen Al-Khalili**

Melda Karavuş***

Şeyma Görçin Karaketir****

Nouraldeen Al-Kayyali*****

Introduction - Objective

While healthcare workers are focused on tending to their patients, they become vulnerable to occupational exposure to blood and body fluids in the workplace. This poses and puts them in high risk of attaining blood-borne pathogens including Hepatitis B and HIV. The aim of the study was to investigate the exposure, awareness, and practices of healthcare workers related to occupational exposure to blood and/or body fluids in a teaching hospital in Istanbul, Turkey.

Materials - Methods: The study was cross-sectional in design. The residents and nurses (n=384) of the hospital were the target population of this study. Data were collected anonymously using a predesigned self-administered structured questionnaire consisting of 23 questions pertaining to different categories including demographic characteristics, awareness and precautions used by HCWs, frequency and exposure routes to blood and body fluids.

Results: The participants comprised 48.2% residents and 51.8% nurses. 86.7% had encountered an occupational exposure. Needle-stick injury was the most common mode of occupational exposure being 72.4% of total exposures. On average, residents generally encounter a needle-stick injury (NSI) at least 2.30 times per year, while nurses on the other hand, encounter a total of 2.67 needle-stick injuries per year. Residents tend to encounter a NSI the most “while handling contaminated needles” 73.8%, (P<0.018); in contrast to nurses, who were found to be exposed to a NSI more often “before using the needle” 54.6%, (P<0.001). Index and ring fingers were the commonest sites of exposure. 70.3% of the participants were vaccinated with three doses of hepatitis B vaccine. Residents experienced more exposure to blood and body fluids of a patient with Hepatitis B than nurses did (P<0.019). Out of the exposed 56 (30.2%) residents, 9 (4.9%) received post-exposure prophylaxis (PEP) against hepatitis B. 55.2% of the affected individuals reported the occurrence of an accident, with more nurse compliance to the notification process (P<0.013).

Conclusion: There was a high prevalence of occupational exposure among the sample population. This emphasizes the need of promoting training and education for HCWs, stressing on the importance of adherence to precautionary measures against occupational exposures.

Keywords: Healthcare workers, needle-stick injury, occupational exposures, prophylaxis, Turkey.

References

1. Tetali S, Choudhury PL. Occupational exposure to sharps and splash: Risk among health care providers in three tertiary care hospitals in South India. *Indian J Occupational Environment Med.* 2006; 10:35–40.
2. Clarke SP, Rockett JL, Sloane DM, Aiken LH (2002) Organizational climate, staffing, and safety equipment as predictors of needlestick injuries and near misses in hospital nurses. *Am J Infect Control* 30: 207-216.
3. Prakash P, Mathur A. Occupational exposure and treatment seeking Behaviour of HCWs for post exposure prophylaxis at a tertiary level hospital of western Rajasthan, India. *Natl J Com Med.*
4. Singru, S. A., & Banerjee, A. (2008). Occupational Exposure to Blood and Body Fluids Among Health Care Workers in a Teaching Hospital in Mumbai, India. *Indian Journal of Community Medicine: Official Publication of Indian Association of Preventive & Social Medicine*, 33(1), 26–30.

Vulnerability and Community Disaster Coping Capacity Indicators for Assessing Disaster Risk Reduction at the Local Level : A case study in Klong La ngu Watershed, Satun Province, Thailand

Meraman Mumtas*
Na Nakorn Amornpak**

The coastal zone of Satun Province in Southwestern Thailand is a high risk area for flash flooding, drought, tsunamis, and smoke from wildfires in Indonesia. Adequate disaster management capacity must be developed because local emergency services are sometimes overwhelmed and unable to respond immediately to assist people living in remote areas of the coastline. Appropriate vulnerability assessment and community disaster coping capacity indicators were identified. Evaluation entailed problem diagnoses comprising analysis of stakeholders and how to best administer community disaster risk reduction management through diagnostic indicators including criteria weighting, vulnerability, and community disaster coping capacity. Data were collected from a literature review, a structured questionnaire, focus group discussions with local stakeholders and individual interviews using Participatory Rapid Appraisal and conceptual content analysis techniques. Diagnostic criteria, following the framework for evaluating community based disaster risk reduction, were identified as cultural ecology, community assets and community resilience as several indicators consisting of 22 items. Vulnerability and community disaster coping capacity indicators can be applied and evaluated in the context of remote island areas to develop appropriate strategic planning for improved disaster management.

Keyword: Vulnerability assessment, Community disaster coping capacity indicators, Disaster risk reduction, Satun Province, Southwestern Thailand

*Songkhla Rajabhat University, Thailand, mumtas024@yahoo.com

**Songkhla Rajabhat University, Thailand

Fate and Transport of Nitrogen Species in Unsaturated Soil

Iustina (Popescu) Boajă*

Natalia Raischi**

Gyorgy Deak***

Vasilica Dăescu****

Elena Holban*****

Andreea Dăescu*****

The input of human-induced nitrogen species (N) in soil increased significantly with respect to one century ago. Given that the soil is considered as a main route for transfer of contaminants to animals and humans and nitrogen species can harm human health inducing methaemoglobinaemia, thyroid and stomach cancer, there is an obvious need to better understand their fate in the environment.

The main source of nitrogen species are fertilizers that are responsible for accumulation of significant amounts of N beyond plants absorption in soils, largely in the form of nitrate (NO₃) that is problematic due to its susceptibility to be leached in the aquifer or denitrified, both situations being economically and environmentally undesirable.

The present study focused its attention on understanding the fate and transport of nitrogen species in unsaturated soil overlying Bucharest, Cernica and Frumușani considering also the influence of soil characteristics on these pollutants. The problem was approached at the laboratory scale employing soil columns experiments.

The results regarding nitrogen species concentration in soil solution extracted at various points along the height of the soil column (after 24h and 72 h from the fertilizer solution addition) showed that the microbial activity plays an important role in partitioning between nitrogen species in soil, as microorganism colonies are direct dependent on soil porosity (that has a high influence on the redox conditions). Moreover, the study revealed that NO₃ leachability is a very fast process that depends directly on the percolating water flow. Thus, it can be concluded that there is a strong correlation between soil general characteristics (permeability, water retention, porosity, etc.) and nitrogen species transport, transfer and transformation.

Keywords: nitrogen species, nitrate leachability, nitrogen fate in soil

*National Institute for Research and Development in Environmental Protection (INCDPM), Bucharest, Romania, iustinapopescu@yahoo.com

Problems Due to Unregistered Waste Collectors

Husam Beyazıt*
Sevgi Gençdal Beyazıt**
Gülşen Güneş***

Introduction

We aimed to find out the problems arising from unregistered street waste collectors working outside the Möp backfill facilities operating on the Gaziantep / Şehitkamil district border. Street waste collectors are more prevalent in countries that are developing and have not achieved social awareness in their recovery policies. The study is important for the rapid increase in the number of street waste collector with the increase in global migration and mobility in Turkey in recent years, there is a risk of the problems becoming social problems.

Material and Method

There are 80 firms and unnamed warehouses in the study, which are located in Gaziantep / Şehitkamil district boundaries, collecting licensed and licensed packaging waste. Licensed companies do not operate unregistered street waste collectors on their premises. Unregistered waste collectors mostly operate places without Environmental Permits and Licenses. The companies which collect the packaging waste with and without environmental permit / license certificate issued by the Ministry of Environment and Urbanization operate the street collectors which are called "kekcek" in their bodies.

Findings and Discussion

As a result of the audits; It has been determined that there are about 1200 street pickers in 80 scrapers. It has been determined that more than half of the street pickers are Syrian in the majority of the street pickers. The scrapers, which are called street pickers, appear to cause thefts of businesses, traffic flow and obstruction of traffic, . Due to such reasons, the working hours of street collectors can be adjusted. It will be convenient for street collectors not to work between 07: 00-19: 00, when human traffic is intense.

Conclusion

Packaging Waste Collection and Separation Facilities of Municipalities The protocol and procedure of collecting, transporting and recycling project separately are signed between the companies that rent the facility and the municipalities at the source of packaging waste. The company that rents the plant is bidding according to the amount of waste generated in the region. Spending is made on the income earned and recycling efforts. Therefore, as the amount of collected waste decreases, the income of the municipalities will decrease because the interest of the companies in the establishment or collection-decomposition will decrease. Thus, the public will face both social and economic harmful.

Key words: Environmental pollution, recycling, illegal collectors

Resources

1. Ambalaj Atıklarının Kontrolü Yönetmeliği, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, 24.08 2011.
2. Gaziantep şehitkamil Möp . <https://http://mop.gen.tr>
3. Gaziantep çevre raporu ÇED 2016
4. wikipedia <https://tr.wikipedia.org/wiki/M.O.P>.
5. etim, A. (2014) Geri Dönüşüm Sektörünün Dünyadaki Genel Görünümü ve Türkiye'deki Durumu, http://www.izto.org.tr/portals/0/argebulten/gerid%C3%B6n%C3%BC%C5%9F%C3%BCmsect%C3%B6r%C3%BC_ahmetyetim.pdf, 15.07.2016.

Evolution of Shigellosis in Constanta County of Romania over 9 years

Simona Claudia Cambrea*
Raluca Mihai**

Background

Shigella infection is an acute infectious inflammatory colitis caused by a family of bacteria known as Shigella.¹ There are several types of Shyggella: S. Dysenteriae, S. Flexner, S. Boydii, S. Sonney. People infected with the bacteria remove the stool and contaminate ground, water, or food, and subsequently transmitted to others by fecal-oral route.^{1,2} Common symptoms are abdominal pain, fever, watery diarrhea with mucus and blood, rectal tenesmus, nausea and vomiting.^{1,2}

The disease is more common in children less than 5 years, travelers, refugees who live in camps and in developing countries. Usually the infection is mild and self-limited.

Objectives

To evaluate the evolution of Shigellosis in Constanta County of Romania in a period of 9 years.

Material and method

Retrospective study about charts of patients hospitalised with diseases caused by Shyggella between 1st January 2009 and 30th October 2017.

Results

In a studied period were hospitalised 367 cases of Shigellosis. Out of this, 150 cases were with Shyggella flexneri, 151 with Shyggella Sonney, 16 cases with Shyggella dysenteriae, and other 4 cases with Shyggella Boydii. Other 46 cases were with not specified Shyggella. From the total of patients, 203 were female, and 239 cases were children aged less than 10 years old. Regarding repartition by months of the year, we found the highest number of case in August with 72 cases, followed by autumn months: October, November and September with 67, 60 and 59 cases respectively. We noticed the higher number of cases in year 2009 with 111 cases and the smaller number of cases in years 2016 and 2017 with 6 and 9 cases.

Conclusions

We noticed a peak of Shigellosis cases in year 2009 and then a constant decrease in number of cases. The highest number of cases in our area were registered in autumn months.

*Faculty of Medicine, "Ovidius" University, Constanta, Romania, cambrea.claudia@gmail.com

**Clinical Infectious Diseases Hospital, Constanta, Romania

Kentli İnsanlarda Sağlık ve Yaşam Doymu

Melis Naçar*
Zeynep Baykan**
Fevziye Çetinkaya***

Bu derlemenin amacı, kentte yaşayanlarda sağlık, hastalık ve yaşam doyumu arasındaki ilişkiyi irdelemektir.

Bu derleme 2018 ocak ayında araştırmacılar tarafından pubmed 2016-2017-2018 yılı ilgili makaleler taranarak hazırlanmıştır.

Kent yaşamında fiziksel hareketsizlik ve karbonhidrat ağırlıklı dengesiz beslenme kronik hastalıklara davetiye çıkarmaktadır. Tedavi ve müdahale stratejilerindeki ilerlemeler sonucunda, daha fazla kişi yaşam doyumunu etkileyen kardiyovasküler hastalıklarla birlikte yaşamaktadır.

Yaşam doyumu, kişinin yaşamdan ne istediği ile ne elde ettiğinin karşılaştırılmasından elde edilen sonuçtur.

Kardiyovasküler hastalıklara diyabet, hipertansiyon ve obezite gibi hastalıklar ve yüksek stres düzeyleri eklenmesi, yaşam doyumunu azaltır ve hastalıkların pronozunu kötüleştirir. Yaşam doyumunun ve onun belirleyicilerinin açıklanması sekonder korunmada gereklidir. Gerçekte, uzun vadeli özürüllüğe neden olan obezite ve diyabet gibi kardiyovasküler risk faktörleri artmakta ve yaşam doyumunu etkilemektedir. Sekonder korunma ile ilgili bir çalışmada, obezite, diyabet, hiperkolesterolemi ve fiziksel hareketsizlik gibi kardiyovasküler risk faktörlerine sahip hastaların yaşam doyumunun daha düşük olduğu gözlenmiştir. Çeşitli yaşam olaylarına adaptasyon yaş ve cinsiyete göre farklılaşabilir.

Bir kardiyak enfarktüs sonrası hastalar, hastalıkları önleyici davranışlara göre yaşam biçimlerini yeniden düzenlemeli ve gelecek için planlarını gözden geçirmelidir. Uzun süreli yaşam tarzı değişikliklerinin, mortalite ve morbiditede belirgin bir azalmaya yol açtığı bilinmektedir. Koruyucu tedbirlere uyulmaması, kardiyak olayların riskini artırır.

Kardiyak rehabilitasyon programları, egzersize odaklanarak, beslenme danışmanlığını, risk faktörü yönetimini (yani lipidler, hipertansiyon, kilo, diyabet ve sigara içimi), kardiyoprotektif ilaçların uygun kullanımını kapsayan multidisipliner bir yaklaşım haline gelmiştir.

Tıbbi tavsiyelere, tedavi programlarına ve koruyucu önlemlere uymak, risk faktörlerini değiştirir ve bu nedenle yaşam doyumunu etkiler.

Kent yaşamında yaşam doyumunu en çok etkileyen faktör, fiziksel aktivitedir. Çalışmalar, yüksek fiziksel aktivite düzeyinin yaşam doyumuna olumlu etkiler yaptığını ve erkeklerin kadınlardan daha fazla fiziksel aktiviteye sahip olduğunu saptamaktadır.

Kentte yaşayanlarda yapılan bir çalışmada, hafta içi oturma süresinin yüksek olması kardiyovasküler sağlığın daha düşük olması ile ilişkili bulunmuştur. Başka bir çalışmada da fiziksel aktivite, sosyal işlevsellik, benlik saygısı, beden imajı, ruh durumu, stres tepkisi, azalmış kalp hastalığı ve şeker hastalığı riski ile ilişkilendirilmiştir. Bütün bunlar kentte inaktif yaşayan kişilerin daha çok kronik hastalıklara yakanmalarının ve daha mutsuz olmalarının nedenini açıklayabilir.

Diyetteki şeker alımını azaltma dâhil sağlıklı beslenme, yaşam biçiminde tıbbi tavsiyelere uyma, kardiyovasküler risk faktörlerini azaltabilir ve yaşam doyumunu arttırabilir.

Yapılan çalışmalarda, kentteki yaşam doyumunu arttırmak ve hastalıklardan korunmak için kronik hastalıkların risk faktörlerine açık kişilere eğitilmiş sağlık profesyoneller tarafından verilecek olan 'sağlık koçluğu'nu önerilmektedir. Buna ek olarak, kentte yaşayan insanlar doğal sebze tüketimini arttırmalıdır. Kentlerde spor yapılabilecek yeşil alanların artırılması hem ruhsal anlamda hem de fiziksel aktivite yapılabilmesi anlamında önemlidir.

Anahtar Sözcükler: Yaşam doyumu, sağlık, obezite, fiziksel aktivite.

*Prof. Dr. Erciyes Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi Anabilim Dalı

**Prof. Dr. Erciyes Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi Anabilim Dalı

***Prof. Dr. Erciyes Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı

Chronic Diseases and Life Satisfaction in Urban People

Melis Naçar*
Zeynep Baykan**
Fevziye Çetinkaya***

The aim of this review is to examine the relationship between chronic diseases and life satisfaction in people living in the city.

This review was prepared by researchers by scanning the relevant articles in Pub Med in January 2018. Physical inactivity and unbalanced nutrition based on carbohydrates cause chronic diseases in urban life. As a result of advances in treatment and intervention strategies, more people have lived with cardiovascular diseases affecting life satisfaction.

Life satisfaction is the result of comparing what someone wants from life and what they get.

Diabetes, hypertension, obesity and high stress added to cardiovascular diseases decrease the life satisfaction of people and leads to a worse prognosis. Disclosure of life satisfaction and its determinants is essential in secondary prevention. In fact, cardiovascular risk factors such as obesity and diabetes, which cause long-term disability, increase and affect life satisfaction.

In a study on secondary prevention, patients with cardiovascular risk factors such as obesity, diabetes, hypercholesterolemia and physical inactivity were observed to have lower life satisfaction. Adaptation to various life events can vary according to age and sex.

Patients after a cardiac infarction should reorganize their lifestyle according to disease prevention behaviors and should revise their plans for the future. Long-term lifestyle changes are known to cause a significant reduction in mortality and morbidity. Failure to observe preventive measures increases the risk of cardiac events.

Cardiac rehabilitation programs have become a multidisciplinary approach, focusing on exercise, nutritional counseling, risk factor management (i.e., lipids, hypertension, weight, diabetes and smoking) and appropriate use of cardio protective medications.

Adherence to medical advice, treatment programs and preventive measures, change risk factors, and thus affect life satisfaction.

The most important factor affecting life satisfaction in urban life is physical activity. Studies show that high levels of physical activity have positive effects on life satisfaction and also similar studies show that men have more physical activity than women.

In a study conducted in urban areas, a high sitting time on weekdays was associated with a lower cardiovascular health. In another study, physical activity social functioning, self-esteem, body image, mental state and stress response was associated with reduced heart disease and the risk of diabetes. All of this can explain why inhabitants of the city are more likely to suffer chronic illnesses and become unhappy.

Healthy eating, including reducing sugar intake in the diet, adherence to medical advice in the way of life can reduce cardiovascular risk factors and increase life satisfaction.

To increase life satisfaction and protect against diseases in the city, many studies suggest 'health coaching' to be provided by educated health professionals to those who are exposed to the risk factors of chronic diseases. In addition, the importance of increasing the natural vegetable consumption of people living in the city is also obvious.

Increasing of green areas where sports be done in cities is important both in mental and in terms of physical activity

Key Words: Life satisfaction, chronic disease, obesity, physical activity

* Professor Dr. Erciyes University Faculty of Medicine Department of Medical Education

** Professor Dr. Erciyes University Faculty of Medicine Department of Medical Education

*** Professor Dr. Erciyes University Faculty of Medicine Department of Medical Education

Bir Kentte Yaşayan 50 Yaş Üstü Bireylerin Yaşam Memnuniyetlerinin Değerlendirilmesi

Burak Mete*
Betül Fırıncı
Erkan Pehlivan

Giriş-amaç

Yaşlılık döneminde ortaya çıkan yetersizlikler yaşlıların günlük aktivitelerini, hareket alanlarını ve sosyal ilişkilerini çeşitli düzeylerde sınırlandırmaktadır. Bu çalışmanın amacı kentte veya köyde yaşamının yaşlı bireylerin yaşam memnuniyet düzeyi ile ilişkisini saptamaktır.

Metot

Kesitsel tipte olan bu çalışmanın evrenini Malatya merkezi ve merkeze bağlı köy ve kasabalarda yaşayan 50 yaş üstü bireyler oluşturmuştur, kota örnekleme yöntemi ile 908 kişiye ulaşılmıştır.

Bulgular

Çalışmaya katılan 908 kişinin yaş ortalaması 58.06 ± 7.24 'dür. Katılımcıların %81.5'i 50-64 yaş aralığında, %18.5'i 65 yaş ve üstündedir. Katılımcıların ortalama kentte yaşama süresi 33.84 yıldır. Katılımcıların %86.9'u (789 kişi) kent merkezinde %13.1'i (119 kişi) köy/kasabada yaşamaktadır. Fiziki çevreden şikayet açısından bakıldığında, köyde yaşayanların çevreden şikayetinin anlamlı olarak az olduğu bulunmuştur ($p=0.001$). Köyde yaşayan kişilerde ruhsal sıkıntının da anlamlı olarak az olduğu bulunmuştur ($p=0.004$). Genel sağlıktan memnuniyete bakıldığında erkeklerin ve kentte yaşayanların anlamlı olarak daha memnun oldukları görülmüştür ($p=0.032$, 0.001). Eğitim ve gelirden memnuniyete bakıldığında kentte yaşayanların anlamlı olarak daha memnun oldukları görülmüştür ($p=0.001$, 0.002). Kişilerin eğitiminden ve gelirinden memnuniyeti düşük düzeyde, sosyal adalete duyduğu inanç orta düzeyde elde edilmiştir.

Sonuç

Sonuç olarak kentte ve köyde yaşantının birbirine üstün yönlerinin olduğu görülmüştür. Yaşantı yönünden kent ve köy özelliklerinden iyi olanlarının geliştirilmesi ve yaygınlaştırılması önerilebilir.

*İnönü Üniversitesi Halk Sağlığı A.D.

**İnönü Üniversitesi Halk Sağlığı A.D.

***İnönü Üniversitesi Halk Sağlığı A.D.

Evaluation of Life Satisfaction of People Over 50 Years Living in a City

Burak Mete*
Betül Fırıncı
Erkan Pehlivan

Objektive

The inadequacy of the old age limits the daily activities, movement areas and social relations of the elderly at various levels. The purpose of this study is to determine whether living in a city or village is related to the level of life satisfaction of elderly individuals.

Material and methods

The universe of this cross-sectional study is composed of individuals over 50 years old living in villages and towns in central and central Malatya and 908 people has been reached with using of quota sampling method.

Results

The average age of 908 people participating in the study is 58.06 ± 7.24 . 81.5% of the participants are in the age range of 50-64, and 18.5% of the participants are in the age of 65 and over. 86.9% of the participants (789 people) live in the town center, 13.1% (119 people) in the village / town. In term of the physical environment complaints, it was found that there were significantly fewer complaints of the residents living in the village ($p = 0.001$). Psychological distress was also found to be significantly lower in the villagers ($p = 0.004$). When we looked genral healt satisfaction level, men and urban residents were found to be significantly more satisfied ($p = 0.032, 0.001$). It was found that those living in the city were significantly more satisfied with the education and monetary income ($p = 0.001, 0.002$). The satisfaction of people with education and monetary income is low, and the belief in social justice is achieved at moderate level.

Conclusion

As a result, it is seen that there are superior aspects of life in the city and in the village. It may be suggested to develop and disseminate good features of city and village in terms of life quality.

Bir Şehirde 50 ve Üzeri Yaştaki Bireylerin Sosyal Yaşam Özellikleri ve İlişkili Faktörler

Erkan Pehlivan*
Burak Mete**
Betül Fırıncı***

Giriş-amaç

Yaşlılık, nerede ve nasıl yaşanırsa yaşansın yaşam alanının sınırlandığı bir dönemi kapsar. Bu dönemde ortaya çıkan yetersizlikler yaşlıların günlük aktivitelerini, hareket alanlarını ve sosyal yaşantı ve ilişkilerini olduğu kadar, etkileşimde oldukları fiziki çevreyi de sınırlayabilmektedir. Buna karşılık görece sağlıklı sürdürülen öznel yaşam düzeyi, kaliteli yaşlanmanın önemli bir unsuru olarak kabul edilir. Bu nedenle, hayattan keyif almak, hoşnut olmak kısaca yaşam memnuniyeti, sosyal ve refah politikalarının etkililiği, fiziksel ve ruhsal tedavilerin başarısı ve kaliteli yaşlanmanın göstergesi olarak gerontoloji literatüründe önem verilen bir alan olmuştur (Arun, 2009; Aslan & Ertem, 2012)

Birleşmiş Milletlerin 1991 yılında bir Genel Kurulunda “Yaşlı İlkeleri” statüsünün kabul edilmesiyle 1992 yılı ve sonrası için yaşlanma eylem programlarının uygulanmasına özel önem atfetmesiyle ülkelerde yaşlı programlarına öncelik verildiği görülmüştür (ASPB,2018).

Özellikle bağımsız hareket edebilme yönündeki kısıtlılıkları bulunan yaşlı bireylerin sosyal, kültürel, ekonomik ve politik hayata, gençlerden daha az katılımı söz konusu olabilir. Öte yandan en başarılı yaşlanmanın (succesful aging) aktif bir yaşlanma olduğu tezi gereği, yaşlı insanların da gençler kadar psikolojik ve toplumsal ihtiyaçlarının olduğu, toplumsal yaşam tarafından onlara dayatılan izolasyona direnebilecekleri kabul edilir. Bu süreçte gündelik yaşama sağlıklı ve güvenli bir şekilde katılım, etkileşimde oldukları yapısal çevreye erişilebilirliği, sosyal çevre ile ilişkilerini sürdürmede olanak ve güvenin sağlandığı ölçüde gerçekleştirilebileceği bilinmelidir. Kentlerde sosyal yaşam ilişkilerinin zayıfladığına ve bu zayıflığa karşılık kamu organizasyonlarının geliştirilmesine dönük çabalar giderek önem kazanmaktadır (Arun, 2009; Tatal, Üstün, 2009; Kalaycıoğlu, Tol, Küçükural & Cengiz, 2003).

Bu araştırmada büyükşehir statüsünde Doğu Anadolu Bölgesindeki bir kentte; kent merkezi ve yakın kırsal çevresinde yaşayan 50 yaş ve üzerindeki popülasyonun sosyal yaşama dair bazı özelliklerinin saptanması ve bu özellikleri etkileme olasılığı olan faktörleri incelemek amacıyla yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Sosyal yaşantı, kent ve 50 yaş üstü toplum

*İnönü Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı

**İnönü Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı

***İnönü Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı

Social Life Characteristics and Associated Factors of 50 and Over Years old Population in a City

Erkan Pehlivan*
Burak Mete**
Betül Fırıncı***

Objectives

The purpose of this study was to investigate some social life characteristics of the population with aged 50 and over living in the city center and nearby rural areas in a city and also to investigate the factors that might affect these characteristics in the Eastern Anatolian Region.

Method

This cross-sectional type of work has created the universe of individuals aged 50 years and older living nearby villages and towns and central Malatya. With the quota sampling method, 908 individuals were reached in different clusters based on the family health center. The questionnaire was applied between December 2017 and January 2018 under the supervision of the researchers, with 41 questions including socio-demographic characteristics, characteristics of social life and information about the physical environment. The data of the study were evaluated in the SPSS 22 program and Pearson Chi-Square test was used in the analysis of the data. The level of significance was taken as $p < 0.05$.

Results

48.9% of the participants were female and 51.1% were male. The average age of the 908 people included in the survey is 58.06 ± 7.24 . It was found that 21.4% of the respondents lived alone and this feature did not differ according to gender and age group, but those who had low monthly incomes lived more alone ($p < 0,05$). 77.9% were close friends, and having a friend was found to be related to education, household monthly income and age. 55.7% of the participants meet with family members frequently or every day. The percentage of non-interviewees was low (7.9%) and there was no factor affecting interview frequency ($p < 0.05$).

Conclusion

Participants were found to have good characteristics in terms of their social life just as living with their family, having a close friend. It is recommended the needs of individuals should be considered in a happier and satisfying city life, and programs encouraging participation in social life should be implemented.

Key words: Social experience, city and society over 50 years

* İnönü University Medical Faculty Public Health Department

** İnönü University Medical Faculty Public Health Department

*** İnönü University Medical Faculty Public Health Department

Formasyon Öğrencilerinde Algılanan Stres İle Gastrointestinal Semptom Arasındaki İlişkinin İncelenmesi ve Etkileyen Faktörler

Gülcan Demir Özdenk*
Serhat Özdenk**
Kazım Kaya***

Amaç

Dünya genelinde stresle ilintili gastrointestinal semptomlar yaygın olarak görülmekte olup kişilerin sağlığı ve yaşam kalitesi olumsuz yönde etkilemektedir. Bu çalışmanın amacı, mezuniyet sonrası dönemde gelecek kaygısı taşıyan gençlerin özellikle de formasyon öğrencilerinin algıladıkları stres düzeyleri ve gastrointestinal semptomlar arasındaki ilişkiyi ve etkileyen faktörleri incelemektir.

Gereç ve Yöntem

Tanımlayıcı tipte olan bu epidemiyolojik araştırmanın evrenini, bir üniversitede 2017-2018 Güz döneminde formasyon eğitimi alan 430 öğrenci oluşturmaktadır. Belirlenen evrenin tamamına ulaşılması hedeflendiği araştırmada 278 öğrenciye ulaşılmıştır (% 64.6). Veri toplama aracında, katılımcıların bazı sosyodemografik özellikleri, Algılanan Stres Ölçeği-ASÖ (1) ve Gastrointestinal Semptomlar Anketi-GSA (2,3) yer almaktadır. ASÖ, Cohen ve ark.(1988) tarafından geliştirilmiş olup (4) ölçeğin Türkiye'deki geçerlilik ve güvenilirliği Erci tarafından yapılmıştır (1). Ölçek, 10 maddeden oluşan 5'li likert tipi bir ölçek olup alınabilecek puanlar 10-100 arasındadır. Ölçeğin tümü için Cronbach Alfa değeri 0.70'tir. Son üç ay içinde görülen Gİ semptomlarını sorgulayan 16 maddelik GSA kullanılarak değerlendirilmiştir (1). Katılımcılardan gözlem altında toplanan veriler, SPSS 20.0 istatistik paket programı ile analiz edilmiştir. İncelenen değişkenler için tanımlayıcı istatistikler ve grupların karşılaştırılmasında Mann Whitney U testi ve Kruskal Wallis testi kullanılmıştır. Çalışma için Üniversite Etik Kurulu'ndan yazılı izin alınmıştır.

Bulgular

Katılımcıların %57,2'si kadındır, %55.4'ü 22 yaş ve altı olup %78.7'si gelecek kaygısı taşıdıklarını beyan etmişlerdir. Gençlerin %56.8'si sağlık durumunu iyi olarak belirtmiştir. Katılımcıların, algılanan stres düzeyleri ortalaması 19.49 ± 5.60 olarak saptanmıştır. Çalışmaya katılan gençlerin %94.9'u son 3 ay içerisinde en az bir kez Gİ semptom yaşadığını belirtmiştir. Katılımcıların, %90.2'si üst dismotilite semptomlarından, %78.7'si bağırsak semptomlarından ve %78.0'ı özofagus semptomlarından en az bir adedini yaşadıklarını belirtmişlerdir. Gİ semptomlar 22 yaş ve altında, sağlığını ve akademik başarısını kötü olarak ifade edenlerde, gelir düzeyi kötü olanlarda ve ailesi ile birlikte yaşayanlarda daha sık görülmekte olduğu saptanmıştır ($p < 0.05$). Kadınların, 22 yaş ve altında ve gelecek kaygısı olanların, sağlık durumu ve gelir düzeyi kötü olanların, fiziksel aktivite yapmayanların algıladıkları stres daha yüksek bulunmuştur ($p < 0.05$). Algılanan stres düzeyi çeyreklik bölümleri yükseldikçe gastrointestinal semptomların görülme sıklığı artmaktadır ($p < 0.01$).

*Öğr. Gör Ahi Evran Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu

**Yrd. Doç. Dr. Serhat ÖZDENK, Ahi Evran Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu

Yrd. Doç. Dr. Kazım Kaya, Ahi Evran Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu

Sonuç

Araştırmaya katılan gençlerin çoğunluğunda gastrointestinal semptomların görüldüğü belirlenmiştir. Algılanan stres ile hastalıkların görülme sıklığını artıran gastrointestinal semptomlar arasında ilişki tespit edilmiştir, algılanan stres düzeyi yükseldikçe gastrointestinal semptom görülme sıklığı artmaktadır. Algılanan stresin azaltılabilmesi için gençlere zaman ve stres yönetimi ile stresle başa çıkma stratejileri konusunda gerekli desteğin sağlanması ve bu konuya ilişkin geniş kapsamlı çalışmaların yapılmasının ve anket içerisinde sağlığın sosyal belirleyicilerine yer verilmesinin yol gösterici ve uygun olacağı düşünülmektedir.

Anahtar Sözcükler: Gastrointestinal Semptom, Gençler, Algılanan Stres

Kaynakalar

1. Erci, B. (2006). Reliability and validity of the Turkish version of Perceived Stress Scale. *Journal of Anatolia Nursing And Health Sciences*, 9(1).
2. Bytzer P, Howell S, Leemon M, et al. Low socioeconomic class is a risk factor for upper and lower gastrointestinal symptoms: a population based study in 15 000 Australian adults. *Gut* 2001;49:66–72.
3. Babaoğlu Ü. T. Ve Özdenk S. Algılanan Stres İle Gastrointestinal Semptom Arasındaki İlişkinin İncelenmesi: Tanımlayıcı Araştırma.
4. Cohen S and Williamson G. (1988). Perceived stress in a probability sample of the United States. In: *The Social Psychology of Health*. Editors. Spacapan S, Oskamp S, Newbury, CA: Sage. p. 31–67.

Examination of the Relationship Between Stress and Gastrointestinal Symptoms Detected in Formation Students and the Affecting Factors

Gülcan Demir Özdenk*
Serhat Özdenk**
Kazım Kaya***

Aim

Stress, which is a disease of the modern century, is an acute condition that affects the gastrointestinal system and the immune system that causes adverse effects on the health of a person over a short or long term that threatens homeostasis. Nowadays, it is thought that students are carrying more future anxieties in the hope of being employed in a job they desire. The aim of this research is to examine the stress levels of young people who have future anxieties in the post-graduate period, especially the pedagogical formation students, and the factors affecting the prevalence of gastrointestinal symptoms.

Material and Methods

This study, which is planned as descriptive study, consists of a total of 430 students getting pedagogical formation training in Ahi Evran University in the fall semester of 2017-2018 academic year. Data collection tools include some socio-demographic characteristics of the participants, the Perceived Stress Scale and Gastrointestinal Symptoms Questionnaire consisting of 16 items, which are dependent variables of the study. The collected data was evaluated by using SPSS 20.0. Mann Whitney U test and Kruskal Wallis test were used by testing the descriptive statistics in the summary of the data and testing the normal distribution conformity in comparisons between the groups. Values of $p < 0.05$ were considered as significant in all analyzes.

Results

The mean perceived stress level of the participants was determined as 19.49 ± 5.60 . 94.9% of the young people participated in the study stated that they had gastrointestinal symptoms at least once in the last 3 months. 90.2% of the participants stated that they had at least one of the upper dysmotility symptoms, 78.7% of them stated that they had at least one of the intestinal symptoms and 78.0% of them stated that they had at least one of the esophageal symptoms. As the perceived stress level divided by quarters increased, the prevalence of GI symptoms increased ($p < 0.01$). Perceived stress level of the participants who are female, aged 22 and below, had future anxiety, do not do physical activities regularly, state their health status and income level as low, were found to be higher than the others ($p < 0.05$). The prevalence of gastrointestinal symptom was found to be higher in individuals who were aged 22 or below and who live together with their family, and who stated their health and income level as "low" ($p < 0.05$).

* Lecturer, Ahi Evran University Health Services Vocational School

** Assistant Professor, Ahi Evran University School of Physical Education and Sports

*** Assistant Professor, Ahi Evran University School of Physical Education and Sports

Conclusion

It has been revealed that almost all of the young people participated in the study have had GI symptoms at least once in the last 3 months. It has been determined that there is a relationship between perceived stress and gastrointestinal symptoms affecting the health of young people adversely, when the perceived stress level increases, the prevalence of gastrointestinal symptoms increase. In order to reduce the perceived stress, it is necessary to provide support to young people in terms of time and stress management and strategies to cope with stress. It is believed that it will be guiding and appropriate to conduct comprehensive studies on this topic and to include social determinants of health in the questionnaire.

Key Words: Perceived stress, Gastrointestinal symptom, Pedagogical formation, Student

Mersin İlinde Topraktaki Radyonüklid Konsantrasyonları ve Gama Radyoaktivitesi İlişkili Ömür Boyu Kanser Riski

Seyma Görçin Karaketir, Seyhan Hıdıroğlu, Dilşad Save, Melda Karavuş*
Dilara Özçelik, Aseel Abdelqader, Owen Al-Khulaifat, Mira Salman**
Halim Taşkın***

Giriş-Amaç

Toprağın radyonüklid aktivite konsantrasyonu, doğal fon radyasyonunun ana belirleyicilerinden biridir (IAEA 1996). Karasal gama radyoaktivitesinin ömür boyu kanser riskleri hakkında bilgi sağlaması nedeniyle ölçümü önemlidir. Türkiye Atom Enerjisi Kurumu tarafından Çekmece Nükleer Araştırma ve Eğitim Merkezi (ÇNAEM) bünyesinde Sağlık Fiziyi Bölümü koordinatörlüğünde yürütülen Çevresel Radyolojik İzleme ve Dozimetrik Değerlendirme faaliyeti ile ülkemizin doğal radyasyon fon haritasının oluşturulması çalışmaları yapılmaktadır (UNSCEAR 2000). Amacımız, bu kapsamda yapılan çalışmalardan 2015 yılında tamamlanan ve Mersin ili doğal fon radyasyon verileri kullanılarak toprak radyonüklidlerinin radyoaktivite konsantrasyonlarının yanı sıra çevresel dış ortam gama doz oranlarını (karasal ve kozmik) da değerlendirmektir ve bu oranlara bağlı yıllık ömür boyu kanser riskini hesaplamaktır.

Gereç-Yöntem

Türkiye Atom Enerjisi Kurumu TR-2015-2 Teknik Rapor (Mersin, Kars, Iğdır, Bartın, Karabük İllerinin Doğal Fon Radyasyon Haritasının Çıkarılması ve Eser Element Analizleri) adlı basılı yayındaki tablolatırılmış verilerin literatürde yer alan formülasyonlar kullanılarak değerlendirilmesidir. Ölçümler araştırmacılar tarafından yapılmamıştır. Söz konusu basılı kitapta yer alan ölçüm sonuçları kullanılarak, formülasyonlar yapılmıştır. Dış ortam gama dozu oranları 221 örnekleme istasyonunda belirlenmiş ve 64 lokasyondan toprak örnekleri alınmıştır. Örneklerin koordinatları Global Konumlandırma Sistemi (GPS) tarafından, dış ortam gama doz oranları ise Eberline akıllı taşınabilir cihaz (ESP-2) ile belirlenmiştir.

Bulgular

Mersin'de ortalama gama doz oranları 83.40 ± 37.64 nGy h⁻¹ . Yıllık etkin doz eşdeğeri 102 µSv, ve dış ortam gama doz oranlarına bağlı ömür boyu kanser riski 4.0×10^{-4} olarak bulunmuştur. Toprak örnekleri gama spektroskopisi ile analiz edilmiştir. Ortalama toprak radyonüklid konsantrasyonları ⁴⁰K, ¹³⁷Cs, ²²⁶Ra, ve ²³²Th için sırasıyla 401 ± 206 Bq kg⁻¹, 6 ± 10 Bq kg⁻¹, 25 ± 12 Bq kg⁻¹ ve 24 ± 15 Bq kg⁻¹ olarak saptanmıştır.

Sonuç

Mersin'de ortalama toprak radyonüklid konsantrasyonları normal sınırlar içerisinde yer almaktadır. Yıllık etkin doz eşdeğeri ve ömür boyu kanser riski dünya ortalamasının (2.9×10^{-4}) üzerinde bulunmuştur (ÇNAEM 2015).

Referanslar

1. ÇNAEM (2015). Mersin, Kars, Iğdır, Bartın ve Karabük İllerinde Doğal Fon Radyasyon Verileri Çekmece Nükleer Araştırma ve Eğitim Merkezi IAEA (1996). International Atomic Energy Agency. Radiation Safety. IAEA Division of
2. Public Information, 96-00725 IAEA/PI/A47E. UNSCEAR (2000). Sources and Effects of Ionizing Radiation. Report of the United
3. Nations Scientific Committee on the Effects of Atomic Radiation to the General Assembly. United Nations, New York

*Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi, Halk Sağlığı Anabilim Dalı, İstanbul, Türkiye, gorcin_eseyma@hotmail.com

**Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi, İstanbul, Türkiye

***Çekmece Nükleer Araştırma ve Eğitim Merkezi (ÇNAEM), Sağlık Fiziyi Bölümü, İstanbul, Türkiye

Radionuclide Concentrations in Soil and Gamma Radioactivity Associated Lifetime Cancer Risk Mersin, Turkey

Şeyma Görçin Karaketir, Seyhan Hıdıroğlu, Dilşad Save, Melda Karavuş*
Dilara Özçelik, Aseel Abdelqader, Owen Al-Khulaifat, Mira Salman**
Halim Taşkın***

Introduction-Aim

The concentration of radionuclide activity in the soil is one of the main determinants of natural background radiation (IAEA 1996). Because terrestrial gamma radioactivity provides information about lifetime cancer risks, measurements are important. The studies to construct Turkey's natural radiological Environmental background map is conducted at the health physics department under the Turkish Atomic Energy Agencyat Çekmece Nuclear Research And Training Center (ÇNAEM with the department of coordinated monitoring and dosimetric evaluation(UNSCEAR 2000). Our aim is to evaluate the radioactivity concentrations of soil radionuclides as well as the environmental external environment gamma dose rates (terrestrial and cosmic) using the natural background radiation data gathered in 2015. Our study also aimsto calculate the lifetime cancer risk associated with these rates.

Methods

Tabulated data from Turkish Atomic Energy Agency TR-2015-2 Technical Report (Mersin, Kars, Iğdır, Bart, Removing Natural Background Radiation Map of Karabük and Trace Element Analysis) is evaluated using formulations in the literature.. The formulations were made using the measurement results mentioned in the printed book. External gamma dose rates were determined at sampling station 221 and soil samples from 64 locations were taken. Sampling coordinates were determined by the Global Positioning System (GPS) and external gamma dose rates were determined by the Eberline intelligent portable device (ESP-2).

Results

The mean gamma dose rates in Mersin were 83.40 ± 37.64 nGy h⁻¹. The annual effective dose equivalent was 102 µSv, and the risk of lifetime cancer due to external gamma dose rates was 4.0×10^{-4} . Soil samples were analyzed by gamma spectroscopy. Average soil radionuclide concentrations were determined as 401 ± 206 Bq kg⁻¹, 6 ± 10 Bq kg⁻¹, 25 ± 12 Bq kg⁻¹ and 24 ± 15 Bq kg⁻¹ for 40K, 137Cs, 226Ra and 232Th, respectively.

Conclusion

The average soil radionuclide concentrations in Mersin are within normal limits. Annual effective dose equivalent and lifetime cancer risk were found to be above the world average (2.9×10^{-4}) (ÇNAEM 2015).

Referanslar

1. ÇNAEM (2015). Mersin, Kars, Iğdır, Bartın ve Karabük İllerinde Doğal Fon Radyasyon Verileri Çekmece Nükleer Araştırma ve Eğitim Merkezi IAEA (1996). International Atomic Energy Agency. Radiation Safety. IAEA Division of
2. Public Information, 96-00725 IAEA/PI/A47E. UNSCEAR (2000). Sources and Effects of Ionizing Radiation. Report of the United
3. Nations Scientific Committee on the Effects of Atomic Radiation to the General Assembly. United Nations, New York

*Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi, Halk Sağlığı Anabilim Dalı, İstanbul, Türkiye, gorcin_eseyma@hotmail.com

**Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi, İstanbul, Türkiye

***Çekmece Nükleer Araştırma ve Eğitim Merkezi (ÇNAEM), Sağlık Fiziği Bölümü, İstanbul, Türkiye

Akademisyenlerin Belediyenin Gençlik ve Spor Hizmetleri Konusundaki Düşünceleri

Gülşen Güneş*
Hasan Akbey**
Erkay Nacar***
Rukiye Aylaz****

Şehir yaşamının hastalıkları etkilediği ve nüfusun büyük bölümünün şehirlerde yaşadığı düşünülünce, şehir yaşamında etkili olan ve yön veren belediyelerin sağlık ve spor alanında verdikleri hizmetlerin değerlendirilmesi ve bu değerlendirmelerden faydalanarak geri bildirimlerin yapılması belediyelerin bu alanda hizmetlerinin geliştirmesine olanak sağlayacaktır. Bu çalışmada bir Üniversitede çalışan akademisyenlerin Belediye'nin sağladığı gençlik ve spor hizmetleri konusundaki düşüncelerinin saptanması amaçlanmıştır.

Gereç Yöntem

Tanımlayıcı tipte olan çalışmamız 2016 Nisan Nisan-Mayıs aylarında yapılmış olup, bir doğu ilimizde üniversitede çalışan akademik personele uygulanmıştır. Çalışmamızın evreni 387 kişi olup çalışmamızda toplamda 100 kişiye ulaşılmıştır. Kişilerin akademik bölümlere eşit sayıda olacak şekilde kümelendirilmiştir. Anketler kişilerle yüz yüze görüşülerek doldurulmuştur. Anketler sosyo demografik özellikleri sorgulayan bölüm ve belediyenin spor hizmetlerini değerlendirmeye ilgili sorulardan oluşan bölümden oluşmaktadır. Veriler sayı ve yüzde olarak ifade edilmiştir. Karşılaştırmalarda t testi ve ki-kare kullanılmıştır.

Bulgular

Araştırmamıza katılan kişilerin 22'si kadın 78'i erkektir. Araştırmamıza katılan kişilerin yaş dağılımlarına bakacak olursak 5 kişi 18-25 yaş aralığında, 62 kişi 26-35 yaş aralığında, 26 kişi 36-45 yaş aralığında, 5 kişi 46-55 yaş aralığında, 2 kişi ise 56-65 yaş aralığındadır. Bingöl Belediyesi'nin sunduğu hizmet ve projeler hakkında ne ölçüde bilgi sahibi olduğunuzu düşünüyorsunuz sorusuna katılımcılardan 27 kişi bilgim yok, 39 kişi yetersiz, 30 kişi orta düzeyde, 3 kişi oldukça, 1 kişi ise üst düzeyde biliyorum cevabını vermişlerdir. Genel olarak Bingöl Belediyesi'nin yürüttüğü hizmete on üzerinden puanlandırırsanız" denildiğinde katılımcıların hizmete verdiği puan ortalaması $4,14 \pm 2,01$ bulunmuştur. Bu puan kadınlarda $4,0 \pm 2,02$, erkeklerde $4,18 \pm 2,02$ bulunmuştur ($p > 0,05$). "İlinizde belediyeye bağlı bulunan park, bahçe ve yeşil alanların kullanılabilirliği hakkında ne düşünüyorsunuz" sorusuna katılımcılardan 23 kişi kesinlikle yetersiz, 35 kişi yetersiz, 28 kişi kısmen yetersiz, 11 kişi ise yeterli cevabını vermişlerdir. Cevaplara puan olarak baktığımız zaman ise katılımcıların bu soruya verdikleri puan ortalaması $2,27 \pm 0,95$ olarak bulunmuştur. "Bingöl Belediyesi'nin sunduğu gençlik ve spor hizmetleri hakkında ne düşünüyorsunuz" sorusuna anketi cevaplayan 9 kişi kesinlikle başarısız, 23 kişi başarısız, 58 kişi kısmen başarısız, 3 kişi başarılı cevabını vermişlerdir. Belediyenin gençlik ve spor hizmetlerini kadınların % 28,5'i, erkeklerin % 36'sı başarısız bulmaktadır ($p > 0,05$). "Belediyenin park alanlarında ki spor aletlerinden memnun musunuz?" sorusuna katılımcılardan 26 kişi kesinlikle yetersiz, 42 kişi yetersiz, 15 kısmen yetersiz, 9 kişi yeterli cevaplarını vermişlerdir.

Sonuç

Sonuç olarak bu çalışmada, gençlik ve spor hizmetlerinin artırılması ve kalitesinin yükseltilmesi özellikle akademik personel gibi bilgi ve kültür seviyesi yüksek insanlar tarafından talep edilmektedir. Halkın istek ve ihtiyaçları göz önünde bulundurulmalı, halkın sportif faaliyetleri yapabilmesi için programlar yapılmalı ve bu programlar uygulamaya konulmalıdır Belediyelerin spor hizmetleri yönünden önemli sorumlulukları vardır.

Anahtar Kelimeler: Belediye, spor, hizmetler, akademisyen

*İnönü Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı AD, Malatya
** Empati Özel Eğitim ve Rehabilitasyon Merkezi, Elazığ
***İnönü Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı AD, Malatya
****İnönü Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Malatya

The Expectations of Academicians Dealt With Sports from Municipalities

Gülşen Güneş*
Hasan Akbey**
Erkay Nacar***
Rukiye Aylaz****

Aim

In this study, it was aimed to determine the thoughts of youth and sports services provided by the municipality of a university academics.

Materials and Methods

Our descriptive work was conducted in April-May 2016, and academic staff working in the university in the eastern part of our province were practiced. The universe of our work is 387 people and we have reached a total of 100 people. It has been clustered in equal numbers to academic sections of people. The questionnaires were filled with face-to-face interviews. The questionnaires consist of the section that questions the socio demographic characteristics and the section that is related to the evaluation of the municipality's sports services. The data are expressed in numbers and percentages. In the comparison, t test and chi-square were used.

Results

22 of the women who participated in our research did not have 78 women. 5 people will be in the age range of 18-25 years, 62 people in the age group of 26-35, 26 people in the age group of 36-45, 5 people in the age group of 46-55, and 2 people in the age group of 56-65. you do not know 27 people, 39 people are inadequate, 30 people are in moderate level, 3 people are very good and 1 person is in the top level if you think about what kind of information you have about the services and projects offered by the participants. In general, when you say that the service conducted by Bingöl Municipality is over ten, the average score of the participants is $4,14 \pm 2,01$. This score was found to be 4.0 ± 2.02 for women and 4.18 ± 2.02 for men ($p > 0.05$), 23 people were definitely inadequate, 35 people were inadequate, 28 people were partially inadequate in the question "What do you think about the availability of parks, gardens and green areas connected to the municipality in your province" , And 11 people gave sufficient reply. When we looked at the answers as a score, the mean score of the participants was $2,27 \pm 0,95$. In the question "What do you think about youth and sports services offered by Bingöl Municipality" , 9 respondents answered absolutely unsuccessful, 23 unsuccessful, 58 unsuccessful and 3 unsuccessful respondents. 28.5% of women in youth and sports services, 36% of men find it unsuccessful ($p > 0.05$). In the question "Are you satisfied with the sports equipment in the municipal park areas?" , 26 participants were absolutely inadequate, 42 were inadequate, 15 were partially inadequate, and 9 answered satisfactorily.

Conclusion

As a result, in this study, increasing and increasing the quality of youth and sports services is demanded by people with high knowledge and culture level, especially academic staff. People's wishes and needs should be taken into account, programs should be made and these programs should be put into practice for the people to do sports activities. The municipalities have important responsibilities in terms of sports services.

Keywords: municipality, sports, services, academics

*İnönü Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı AD, Malatya
** Empati Özel Eğitim ve Rehabilitasyon Merkezi, Elazığ
***İnönü Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı AD, Malatya
****İnönü Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Malatya

Türkiye’de Eysel İlaç Atığı İmha Politikası

Gülbin Özçelikay*
Mehmet Barlas Uzun**
Çiğdem Tekin***
Gülşen Güneş****

Atık ilaçlar, hastanın iyileşmesi, ölmesi, çeşitli nedenlerle ilaç kullanımını sonlandırması, gereksiz reçeteleme, kullanım süresinin dolması, ambalajın bozulması, ilacın dökülmesi ve kontamine olması ya da ilaca karşı bir advers etki veya alerjik bir durumun ortaya çıkması gibi nedenlerle ilacın kullanılmayacak duruma gelmesi sonucunda oluşur.

Eysel ilaç atıkları ise, kullanılmak üzere eve alındıktan sonra çeşitli sebeplerle kullanılmayacak ilaçlar olup, doğaya karışmadan bertaraf edilmesi gereken ilaçlardır. Bu ilaçlar uygun yollarla bertaraf edilmediğinde doğal yaşamı ve insan sağlığını etkilemekte, geleceğe dönük potansiyel tehlikeler oluşturmaktadır.

Türkiye de olduğu gibi pek çok ülkede, bu durumda çok sayıda ilaç evlerde birikmektedir. Bu durum, ilaçların kontrolsüz kullanılması, çocukların ulaşabilecekleri yerlerde ilaçların saklanması gibi halk sağlığını etkileyebilecek pek çok tehditi de beraberinde getirmektedir. Evlerde kullanılmayan ilaçların pek çoğunun çöpe ya da kanalizasyona evsel atıklarla birlikte atıldığı pek çok çalışmada gösterilmiştir. Güvenli bir şekilde imha edilmeyen bu ilaçların atık sularını, su kaynaklarını ve içme suyu kaynaklarını kontamine etmesi muhtemeldir. Ancak ilaç atıklarının halk sağlığını nasıl etkilediği hakkında kapsamlı bir çalışma bulunmamaktadır.

Bu çalışmanın amacı, Türkiye de evsel ilaç atığı imha politikalarının incelenmesi ve mevcut durumu da göz önünde bulundurarak, halkın ilaç imhası hakkındaki bilincinin artırılması konusunda, dünyadaki başarılı örneklerin de incelenerek yeni politikalar önerilmesidir.

Yöntem

Bu araştırma tanımlatıcı derleme bir çalışmadır. Çalışmanın materyali, evsel ilaç atıkları ile yapılan çalışmalar ve belirlenmiş politikalar oluşturmaktadır.

Bulgular

Türkiye’de, Çevreci Eczacılar Kooperatifi’nin hazırladığı rapora göre atık ilaçların yüzde 29’unun son kullanma tarihinin geçmediğini, yüzde 45’inin ise hiç açılmadığını saptanmıştır.

Pek çok ülkede olduğu gibi Türkiye’de de evsel ilaç atıkları hastaneler, aile hekimliği merkezleri ve eczanelerde toplanarak tehlikeli Atıkların Kontrolü Yönetmeliği kapsamında, güvenli bir şekilde imha edilse de, evlerde kullanılmayan veya tarihi geçmiş ilaçların ilaç atığı toplama noktalarına iletilmesi ile ilgili yaptırıcı bir uygulama bulunmamaktadır. Türkiye’nin Trakya bölgesinde yapılan bir anket çalışmasında, evlerde kullanılmayan veya tarihi geçmiş ilaçların %95’inin çöpe atıldığı belirlenmiştir. T.C Sağlık Bakanlığı’nın ve Çevreci Eczacılar Kooperatifi gibi kuruluşların bu konu hakkında halkı bilgilendirmek amacıyla hazırladıkları projeler ve eğitici materyaller olsa da bu çalışmaların yetersiz kaldığı gözlenmektedir. Yine Türk Eczacıları Birliği 3. Bölge Eczacı Odası tarafından başlatılan Eysel İlaç Atıklarının Biriktirilmesi ve imhası ile ilgili çalışmalar yapılmıştır. Ancak bu projelerin sürdürülebilir olması için öncelikle toplumda çevre ile ilgili tüm paydaşların bu konuda bilincinin artırılması da gerekmektedir.

Anahtar kelimeler: evsel atık, ilaç atığı, politika

Household Pharmaceutical Waste Disposal Policy in Turkey

Gülbin Ozçelikay*
Mehmet Barlas Uzun**
Çiğdem Tekin***
Gülşen Güneş****

Introduction

Waste medicines occur as a result of the patient becoming unable to use the medicines for reasons such as patient's recovery or death, unnecessary prescribing, expiration of the period of use, package breakdown, medicine spillage and contaminant or an adverse or allergic reaction.

Household medicine wastes are medicines that are not to be used for various reasons and must be disposed of without interfering with the environment. These medicines affect ecosystem and human health when they are not disposed of in appropriate ways.

In Turkey, as in many countries, a large number of medicines accumulate in the houses. This brings many threats that could affect public health, such as uncontrolled use of medicines, hiding medicines where children can reach them.

Many studies show that the medicines that are not used in the houses are being thrown into the garbage or or sewage together with household waste. When medicines are not disposed of safely, they are likely to contaminate wastewater, surfacewater and drinking water sources. However, there is no comprehensive study of how medical waste affects public health.

Method

This research is a descriptive review. The material of the study are the policies and studies about household medicine waste in Turkey.

Results

In Turkey, according to a report prepared by Çevreci Eczacılar Kooperatifi, 29 percent of the waste medicines expiration date have not passed and 45 percent of them have never been opened.

In Turkey like many other countries, pharmaceutical waste collected in the hospitals, family health centers, pharmacies are disposed of in a safe manner according to the legislations. However, there is no constructive practice regarding the household medicine wastes. According to a survey conducted in Turkey's Thrace region, 95% of the household medicine wastes is thrown into garbage. Although the T.C Ministry of Health's and some other organizations carried out various projects on this subject, it is observed that these studies are inadequate. Also a project about accumulation and destruction of household medicine waste has been carried out by the 3rd Pharmacy Chamber of the Turkish Pharmacists Association. However, in order for these projects to be sustainable, all environmental stakeholders in society need to be aware of this issue.

The purpose of this study, is examining household pharmaceutical waste disposal policies in Turkey and suggesting new policies to increase awareness of society about household pharmaceutical waste.

*Department of Pharmacy Management, Faculty of Pharmacy, Ankara University

**Department of Pharmacy Management, Faculty of Pharmacy, Ankara University

***Department of Home Care Services, Health Vocational School, Inonu University

**** Department of Public Health, Faculty of Medicine, Inonu University

Atık İlaçlarımızı Ne Yapıyoruz? / Ne Yapmalıyız ?

Zeynep Ceylan*
Şahin Korkmaz**
M.akif Kızıler***

Giriş

Günümüzün önemli sorunlarından biri olan atık haline gelmiş ilaçların, çevre ve insan sağlığına zarar vermeden kontrol altına alınması son derece ehemmiyetli bir konudur.

Özellikle evlerimizde, eczane-depoları ve sağlık kuruluşlarında son kullanma tarihi dolmuş veya hastanın iyileşmesi, ilaç kullanımının sonlandırılması, aşırı reçeteleme gibi sebeplerle kullanımı bırakılmış, uygun saklama koşullarında (ısı-ışık) saklanamadığı için bozulmuş yada ambalajları zarar görmüş, kazara dökülme sonucu kontamine olmuş gibi vs nedenlerle atık haline gelen ilaçlar; etken maddeleri organik menşeli olduğundan dolayı toksik ve refraktör (biyolojik parçalanmalara karşı dirençli) özellik taşıyan tehlikeli atık sınıfında kabul edilmektedir. Tehlikeli atık sınıfına giren bu atık ilaçlar yukarıda da vurguladığımız gibi toksik ve refraktör özellik taşıyan mikrokirletici lerdendir. Atık ilaçların alışlageldiği üzere; çöpe atılması veya lavaboya dökülmesi içme sularımızı kullanılamaz hale getirir, özellikle çöpe atılan ilaçlar çocuklar ve sokaklarda yaşayan canlılar için ve de çöp sızıntı sularıyla toprak ve yeraltı sularına kontamine olabildiği için potansiyel bir tehlike olurken , lavabo yada tuvaletlere boşaltılan ilaçlar ise şehir kanalizasyon sisteminin tehlikeli organik mikrokirletici yükünü artırarak arıtma tesislerine kadar ulaşmaktadır. Ne yazık ki atık ilaçlar geri dönüştürülüp tekrar kullanılması mümkün olmayan tehlikeli atıklardır. Zira ilaçlar karmaşık bir yapıya sahip olan formülasyonlar olup hangi koşullarda saklandığı da meçhul olan atıklardır.

Atık ilaçlar daha öncede vurguladığımız gibi mikro kirletici vasfında olduğundan konvansiyonel arıtma tesislerinde arıtılmadığı için tekrar suya, toprağa ve hatta havaya geçerek ekosistem ve insan sağlığını tehdit etmektedir. Boomerang Paradigması gereğince ,atık ilaçların havaya, suya, toprağa geçmesi ile birlikte; yetiştirilen bitkilerden, içilen sulara , suda yaşayan canlılardan ,balıklara kadar ekotoksik etkilerini göstermektedir. Bunun ötesinde , insanlarda bağışıklık sistemi, üreme sistemi, hormonal sistemlerin de (EDCs) de ciddi anlamda zarar görmesine kadar gözardı edilemeyecek sıkıntılara neden olmaktadır.

Materyal ve Metod

Günümüzde bu sıkıntının çözümlenmesi adına , bu işle görevlendirilen bazı eczaneler ya da aile sağlık merkezlerin de atık ilaç konteynirleri kurularak ilaçlar toplanmaya çalışılmaktadır. Ancak binaların içerisinde; iç ortam sıcaklığında plastik ya da kartondan yapılmış konteynirlarda toplanan ilaçlar, belli bir süre sonra uygun koşullarda bekletilemediği ve belirli periyotlarda gereken yerlere iletilemediği için sorun daha sıkıntılı bir hale alarak, çoğu zaman toplanan atık ilaçlar birkaç kat poşete konmak suretiyle evsel atık konteynirlarına bırakılmaktadır.

Tüm bu sıkıntılardan önüne geçebilmek için ilaç atıklarının diğer tür atıklardan ayrı olarak , risksiz bir şekilde özel konteynirlarda tek başına toplanarak yakma tesislerine ulaştırılması gerekir.

Bütün atık yönetimi işlemlerinin ilk adımı olan Toplama Planları, genel performans açısından kilit bir rol oynar. Atık sahiplerinin onayladığı ve desteklediği uygun bir atık yönetimi planı atık probleminin çözümü için bir ön koşuldur. Atık yığınlarının içeriği, yığın sonrası ön işleme uygunluğu, atıkların iletilmesi ve bertaraf işlemleri atık toplama planı belirlenme işlemleri gibi rutinler ilaç atıkları içinde söz konusudur.

*Doç.Dr. Atatürk Üniversitesi Mühendislik Fakültesi Çevre Müh. Bölümü / Öğretim Üyesi

** Uzm.Çevre Müh. Atatürk Üniversitesi Mühendislik Fakültesi Çevre Müh. Bölümü / Doktora Öğrencisi

***Atatürk Üniversitesi Mühendislik Fakültesi Çevre Müh. Bölümü / Lisans Öğrencisi

Atık ilaçların toplanması hakkında gerekli şartlar Tehlikeli Atıkların Kontrolü yönetmeliğinin altıncı maddesinde belirtilmiştir (Resmi Gazete Tarihi: 14.03.2005 Resmi Gazete Sayısı: 25755)(<http://www.csb.gov.tr/db/ced/eduardosya/TehlkAtkKontYnt.pdf>)

Tehlikeli Atıklar toplandıktan sonra imha edilmeden önceki adım olan ara depolamayla ilgili olarak ta depolamanın güvenli bir şekilde gerçekleştirilebilmesi için tehlikeli atık ara depolama tesisi yönetmeliklerinde belirtilen kriterler çerçevesinde yapılması zorunludur(<http://copadam.net/hizmetler/tehlkeli-atik-ara-depolama>).

Ara depolama dan sonraki aşama olan tehlikeli maddelerin karayolu ile taşınması ; yönetmeliğe uygun olarak, ekonomik, kontrollü, seri, güvenli, insan sağlığına zarar vermeden ve çevreye olumsuz etkisi en az olacak şekilde yakma tesislerine taşınmasıdır. Tehlikeli atıkların ara depolama ve bertaraf tesisine aktarılması Tehlikeli Atık Taşıma Lisanslı araçları ile Ulusal Atık Taşıma Formu (UATF) düzenlenerek gerçekleştirilir(<http://cevreonline.com/tehlkeli-atik-tasima>)

Son aşama olan tehlikeli atıkların imhası konusunda ise ; İzmit,İzmir,Tekirdağ ve Ankara olmak üzere Türkiye de toplam yetkili 5 tane lisanslı tehlikeli atık depolama ve imha tesisi mevcuttur.Bu tesisler içerisinde yaklaşık 40000ton/yıl-yakma performansı ile en yüksek yakma yapan tesis bilindiği gibi İzaydaştır.

Yukarıda özetlenmeye çalışılan atık ilaçların çevre ve insan sağlığına zarar vermeden toplanması ve imha edilmesiyle alakalı olarak sosyal bilinçlendirme ayağını da göz önünde bulundurarak ; bu araştırmada ki amacımız ,Türkiye'de hali hazırdaki atık ilaçlara olan yaklaşımı gözler önüne sererek , uygun konteyner tasarımları önerileriyle bu sıkıntılı durumun Çevre Mühendisliğine en yakışır bir şekilde çözümlenebilmesine katkıda bulunmaktır.

Sonuç

Bu amaca ulaşabilmek için şu anda Türkiye'de ilaçların hangi koşullarda sakladığı, atık ilaçların toplanması ve bunların bertaraf edilmesine dair pek çok konu ele alındıktan sonra, sosyal bilinçlendirme adına ,anaokullarından liselere kadar ,seminer ve konferansların belirli periyotlarda devam ettirilmesi, TV kanallarında bu konu ile alakalı olarak yediden yetmişe her kesime hitap edebilecek kamuspotunun çevrilmesi,şehir bilbordlarında bilinçlendirme afişlerinin sergilenerek belirli periyotlarda değiştirilmesi,el broşürleri hazırlanarak ulaşılabildiği kadar evlere kısa bilgilendirme ziyaretlerinin yapılması, cep telefonlarına uyarıcı mesajların gönderilmesi gibi sürdürdüğümüz ve de sürdüreceğimiz çalışmalara ilaveten yaptığımız araştırmalar neticesinde şu ana kadar uygulamasına hiç rastlayamadığımız belirli noktalara konuşlandırılan yeraltına gömülü özel tasarım konteynerlerde atık ilaçların biriktirilerek imha aşamasına kadar konunun takibi tüm detaylarıyla ele alınmıştır.

Tercih ettiğimiz konteyner sistemi diğer konteyner sistemlerine göre; koku, sızdırmazlık, çevre kirliliği, görüntü kirliliği, hayvanların atığa erişiminin engellenmesi ,tahliyesinin daha kolay olması gibi daha pek çok avantajından dolayı tercih edilmiştir.

Bu çalışmanın sürdürülebilirliğinin sağlanabilmesi için;

İlk etapta başlattığımız pilot çalışmamızın akabinde, sürdüreceğimiz diğer etaplarda

büyükşehir ve bölgesel bazda bölgesel atık ilaç, toplama ve ara depolama birimlerinin kurulması,

kamuoyunun çevre duyarlılığının artırılarak sosyal bilinçlendirme nin sürekli devam ettirilmesi,

belirli periyotlarda şehir ve bölge bazında atık ilaç envanterinin oluşturulması,

yasal denetim ve yaptırım mekanizmalarının güçlendirilmesi gibi hususların

asla göz ardı edilmemesi gereken ve de bu araştırmanın inovasyon yönünü tamamlayan hususlar olduğu unutulmamalıdır.

Anahtar Kelimeler: Atık ilaçlar, yer altı konteynerleri, mikrokirleticiler, tehlikeli atıklar, sosyal bilinçlendirme

What Do We Do/Should We Do With Waste Medication?

Zeynep Ceylan*
Şahin Korkmaz**
M.akif Kızıler***

Introduction

Currently one of the most significant problems of disposal of waste medication without harming environmental or human health is a matter of utmost importance.

In our homes, pharmacy depots and health organizations, medication past the use-by date or left over due to reasons such as cessation after patient recovery or due to excessive prescriptions, with damage due to storage in inappropriate conditions (heat-light) or with damaged packaging, or contaminated due to accidental spillage, or medication that is toxic or refractory (resistant to biological disintegration) due to organic active ingredients are accepted as in the hazardous waste class. These waste medications in the hazardous waste class are micropollutants due to toxic and refractory properties as emphasized above. As usual with waste medications, throwing in the rubbish or flushing down the lavatory may make drinking water unusable, with medications thrown in the rubbish a potential danger for children and animals living in the streets and may contaminate soil and underground water due to leakage of fluids from rubbish, while medications emptied into sinks or toilets may increase dangerous organic micropollutants in the city sewage system and reach waste water treatment plants. Unfortunately, waste medications are hazardous wastes that cannot be recycled and reused. In fact, medications have formulations with complicated structures and unknown storage conditions.

As mentioned previously, because waste medications are micropollutants they cannot be treated in conventional treatment plants and transport into water, soil or even the air is a threat to ecosystem and human health. Based on the boomerang paradigm, together with the passage of waste medications into air, water and soil, they show ecotoxic effects on cultivated plants, drinking water, aqueous organisms and fish. Apart from this, they cause serious damage to the immune system, reproductive system and hormonal system in humans leading to problems that cannot be ignored.

Material and Method

In the name of solving this problem, currently some pharmacies or family health centers assigned this task have set up waste medication containers to collect these medications. However, the problem is exacerbated due to the medications collected in containers made of plastic or cardboard being left at the internal temperature within the buildings in inappropriate conditions for a certain duration and not being transferred at certain intervals. The majority of the time, waste medications are left in domestic waste containers within several layers of plastic bags.

To prevent these problems, it is necessary to collect medication waste separately from other types of waste, in special, risk-free containers and send them to an incinerator.

The first step of all waste management systems is the collection plan with a key role in terms of general performance. An appropriate waste management plan, permitted and supported by waste owners, is a precondition for solving waste problems. Routines like content of waste dumps, appropriateness for preprocessing after dumping, transfer and disposal of waste and determination of waste collection plans are necessary for medication waste.

* 1. Atatürk University, Faculty of Engineering, Department of Environmental Engineering / Teaching Staff

** 2. Atatürk University, Faculty of Engineering, Department of Environmental Engineering / Doctoral Student

*** 3. Atatürk University, Faculty of Engineering, Department of Environmental Engineering / Masters Student

The necessary conditions for collection of waste medications are stated in the sixth item of the Hazardous Waste Control regulation (Official Gazette date: 14.03.2005 number: 25755) (<http://www.csb.gov.tr/db/ced/eduardosya/TehlkAtkKontYnt.pdf>).

After collecting hazardous waste, the preliminary step of temporary storage before destruction should be completed in a safe manner, with the necessity to abide by criteria stated in the hazardous waste temporary storage plant regulations (<http://copadam.net/hizmetler/tehlkeli-atik-ara-depolama>).

The next stage after temporary storage is transport of hazardous material by road in accordance with regulations with economic, controlled, rapid, reliable transport to incinerator facilities without danger to human health and with minimal negative effects on the environment. Transfer of hazardous waste to temporary storage and disposal sites is completed using vehicles with Hazardous Waste Transport License in accordance with the National Waste Transport Form (NWTF) (<http://cevreonline.com/tehlkeli-atik-tasima>).

In the final stage of destruction of hazardous waste, there are a total of 5 official licensed hazardous waste storage and destruction facilities in Turkey including İzmit, İzmir, Tekirdağ and Ankara. These facilities have 40000 ton/year incineration performance with İzaydaş the facility with highest incineration capacity.

Considering the social awareness stage related to the collection and destruction of waste medication without harming environmental and human health summarized above, the aim of this research is to reveal the current approach to waste medication in Turkey, and to recommend appropriate container designs and contribute to solving this problematic situation in a manner appropriate to environmental engineering.

Conclusion

To achieve this aim, after dealing with many topics related to the storage conditions of medication, and collection and disposal of waste medications in Turkey, social awareness campaigns are being completed. These include ongoing and future work such as continuing seminars and conferences at certain periods from preschools to high schools, creation of public service announcements addressing all sections of society from seven to seventy related to the topic on television channels, changing the awareness banners displayed on city billboards at certain intervals, preparing leaflets and organizing short informative visits to as many homes as possible, and sending warning messages via mobile telephones. All details from collection to destruction are dealt with, along with the placement of specially-designed underground containers for the collection of waste medications at certain points, a topic which has not been encountered in our research.

Our selected container system was chosen due to many advantages such as preventing odor, leakage, environmental pollution, visual pollution and animal access to waste, along with easier transportation compared to other container systems.

To ensure the sustainability of this study; subsequent to pilot studies begun in the first stage, other stages will involve elements like formation of regional waste medication collection and temporary storage units on a metropolitan and regional basis, continuous work on social awareness to increase public environmental sensitivity, creation of waste medication inventories at certain periods on municipal and regional basis and strengthening legal control and sanction mechanisms which should not be ignored and are elements that complement the innovational aspect of this research.

Key words: waste medication, underground containers, micropollutants, hazardous waste, social awareness

Çevre Danışmanlık Hizmetinin Alınması İle Aylık Atık Yönetiminde Kurumsal ve Birim Bazlı Davranış Değişikliği Oluyor mu?

Birsen Ocaklı*
Adnan Hocaoğlu**
Sinem Güngör***
Emre Lafçı****

Giriş

Üretim ve kullanım faaliyetleri sonucu ortaya çıkan, insan ve çevre sağlığına zarar verecek şekilde doğrudan veya dolaylı biçimde ortama verilmesi zararlı olan maddelere atık denir. Atığın kaynağında azaltılması, özelliklerine göre ayrıştırılması, toplanması, taşınması, depolanması, imha edilmesi ve bu işlemlerin kontrolü atık yönetiminin hedefleridir. Hastanelerde aylık çevre danışmanlık hizmeti ile atık yönetimi ve çevre sağlığını tehdit edecek atıkların kontrolü amaçlanmıştır.

Amaç

Merkezimizde atıkların aylık miktarlarının hedeflenen miktar aralığında olması ile ilgili bilgilendirme ve eğitim çalışmalarının atık miktarlarına etkisi araştırıldı.

Yöntem

Göğüs Dal Eğitim Araştırma Hastanesinde 2017 yılında tıbbi atık, tehlikeli madde içeren kimyasal atık miktarlarını kapsayan aylık kilogram olarak değerleri hesaplandı. Tıbbi Atık Biriminden veriler tanımlayıcı analizle özetlendi.

Bulgular

503 yataklı (Yoğun Bakım 84 yatak kapasiteli; Palyatif Bakım Ünitesi Ekim 2017 36, Kasım 2017 72 yatak kapasiteli) hastanede aylık atık miktarları aylara göre hastanemizin yatak sayısı ve doluluk oranlarına göre belirgin değişiklik göstermemektedir. Aylara göre atık miktarının dağılımı Tablo 1’de gösterilmiştir.

Tartışma ve Sonuç

Günümüzde tıbbi atık yönetimi uygulamaları sağlık kuruluşlarında değişiklik göstermesine rağmen, tüm birimlerde ayırma, toplama, ambalajlama, depolama, taşıma, iyileştirme ve bertaraf etme gibi alanlar benzerlik göstermektedir. Tehlikeli ve tıbbi atıkların tehlikesiz kabul ettiğimiz atıklara karışması sağlık ve çevre açısından büyük sorunlar yaratmaktadır. Bu sebeple atıkların kaynağında doğru ayrıştırılması çok önemlidir. Ayrıca hastanelerdeki atık miktarı ülkede üretilen toplam atık miktarının önemli bir kısmını oluşturduğundan etkin yönetim ve kontrol sistemlerinin uygulanmasını zorunludur. Potansiyel çevresel tehlikeler ve halk sağlığı riskleri nedeniyle tıbbi atık yönetimi büyük önem taşımaktadır. Buna rağmen, sağlıkla ilgili işlemler sırasında oluşan atıkların %75-90’ı halk sağlığını tehdit etmeyen genel atıklar iken, zararlı hastane atıkları, enfeksiyöz, patolojik, kesici-delici, genotoksik, farmasötik, kimyasal, ağır metal ve radyoaktif atık gruplarından oluşur. Yatak başına düşen günlük ortalama atık miktarı üniversite hastanelerinde 4.1-8.7 kg, genel hastanelerde 2.1-4.2 kg, bölge hastanelerinde 0.5-0.2 kg olduğu bildirilmiştir. Atık yönetimi eğitimleri, atıkların dağılımı yaz aylarında hastane doluluk oranlarına paralel olarak minimal düşüş gösterse de aylık miktarlarda belirgin düşüşe neden olmaması eğitim eksikliği dışındaki nedenlerden kaynaklandığı ve hastane yataklarının özelliğinin atık miktarında belirleyici olduğu (yoğun bakım, palyatif bakım) bu nedenle yatak başı atık hesaplanmasındaki formülde revizyon düşünülmesi gerektiği kanaatindeyiz.

*TC SB SBÜ İstanbul Süreyyapaşa Göğüs Hastalıkları ve Göğüs Cerrahisi Eğitim Araştırma hastanesi Göğüs Hastalıkları Uzman Hekimi

**TC SB SBÜ İstanbul Süreyyapaşa Göğüs Hastalıkları ve Göğüs Cerrahisi Eğitim Araştırma hastanesi Atık Yönetim Birimi Çevre Sağlık Teknisyeni

***TC SB SBÜ İstanbul Süreyyapaşa Göğüs Hastalıkları ve Göğüs Cerrahisi Eğitim Araştırma hastanesi Göğüs Hastalıkları Uzman Hekimi

****TC SB SBÜ İstanbul Süreyyapaşa Göğüs Hastalıkları ve Göğüs Cerrahisi Eğitim Araştırma hastanesi Sağlık Bakım Hizmetleri Müdür Yardımcısı

Tablo 1: Aylık atık miktarları hastanemizin yatak sayısı ve doluluk oranlarına göre

2017 YILI ATIK ÇİZELGESİ								
AYLAR	180103 TIBBİ ATIK	150110 KONT. AMBL.	180106 TEHLİKELİ MD. İÇEREN KİMYAS.	180108 STOTKS.	80317 TONER KARTUŞ	200121 FLORSN	120112 KUL. YAĞ VE PARAFİN	150202 TEH. MAD. KİRL. EMİC.
OCAK	12005	2180	2569	122	0	0	0	0
ŞUBAT	11408	1340	2637	153	0	7	0	0
MART	12477	1759	2616	190	0	0	0	0
NİSAN	12011	1960	1798	71	0	0	0	0
MAYIS	12697	1560	2459	125	0	12	0	0
HAZİRAN	12023	1260	1437	51	0	5	0	0
TEMMUZ	12207	1160	1601	164	0	0	0	43
AĞUSTOS	11897	1360	1846	117	0	0	0	0
EYLÜL	11705	1660	1951	160	0	13	0	0
EKİM	12670	1817	1991	180	0	11	0	0
KASIM	12916	2020	2059	164	0	0	0	0
ARALIK	13019	1626	2638	149	0	42	0	0
YILLIK TOPLAM	147035	19702	25602	1646	0	90	0	43

Ek bilgi.

Formül:

A- Hastane grupları ve çıkardıkları atık miktarının aşağıdaki şekilde sınıflandırılması

1) Diyaliz Yatağı	2.00 kg/yt-gün
2) Kalp Damar Cerrahisi Yatağı	1.50 kg/yt-gün
3) Göz, Ruh Ve Sinir Hastalıkları Fizik Tedavi, Deri Ve Zührevi Hastalıkları Hastaneleri	0.40 kg/yt-gün
4) Eğitim Veren Üniversite Hastaneleri Ve Devlet Hastaneleri	0.80 kg/yt-gün
5) Eğitim Vermeyen Devlet Hastaneleri	0.42 kg/yt-gün
6) Eğitim Vermeyen Hastaneler İle Hastanelerin Diyaliz Ve Kalp Damar Cerrahisi Dışında Kalan Yatakları	1.00 kg/yt-gün

Kaynaklar

1. Çevre ve Orman Bakanlığı Tıbbi Atıkların Kontrolü Yönetmeliği, Resmi Gazete, 2005 www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2005/07/20050722-16.htm
2. Hastane atıkları. Hmş. Ülker Uysal. http://www.hastaneinfeksiyonlaridergisi.org/managete/fu_folder/2004-02/html/2004-08-2-122-126.htm
3. Sağlık Kuruluşlarında Atık Yönetimi, Tıbbi Atıkların Kontrolü Yönetmeliği ve Getirdiği Sorumluluklar. Prof. Dr. Mustafa ÖZTÜRK. 5. Ulusal Sterilizasyon Dezenfeksiyon Kongresi – 2007. S: 673-680.

Is There An Institutional and Unit-Based Behavioral Change in the Monthly Waste Management With the Acquisition of the Environmental Consultancy Service?

Birsen Ocaklı*
Adnan Hocaoğlu**
Sinem Güngör***
Emre Lafçı**.**

Introduction

Harmful substances that are productions of activities and harmful to human and environmental health directly or indirectly are called waste. The aim of waste management is to reduce waste at its source, to disassemble, collect, transport, store, dispose and control these operations according to their characteristics. Monthly environmental counseling services for hospitals are aimed at waste management which will threaten the environment and health.

Objective

The aim of the study is, to show the effect of the informing and training activities about the targeted quantity range on the monthly amounts of waste in our center.

Method

In 2017, the values of monthly medical waste and hazardous chemical wastes were calculated in a Chest Diseases Training Hospital. Data from the Medical Waste Unit were summarized by descriptive analysis. Results: Monthly amount of waste in hospital with 503 beds (Intensive Care 84 bed capacity, Palliative Care Unit October 2017 36, November 2017 72 bed capacity) does not show any significant change according to hospital bed number and occupancy rate according to month. The distribution of the amount of waste according to the months is shown at Table 1.

Discussion and Conclusion

Even though medical waste management practices have not changed in healthcare institutions today, areas such as separation, collection, packaging, storage, transportation, improvement and disposal are similar in all units. The combination of hazardous and medical wastes with non-hazardous wastes creates major health and environmental problems. For this reason, it is very important that the wastes are properly separated at the source. In addition, effective management and control systems are imperative as the amount of waste in hospitals constitutes a significant portion of the total waste generated in the country. Medical waste management has great importance because of potential environmental hazards and Department of Public Health risks. However, 75-90% of the wastes generated during health-related processes are general wastes that do not threaten public health, but are composed of harmful hospital wastes, infectious, pathological, cutting-piercing, genotoxic, pharmaceutical, chemical, heavy metal and radioactive waste groups. The average daily amount of waste per bed was reported to be 4.1-8.7 kg in university hospitals, 2.1-4.2 kg in general hospitals and 0.5-0.2 kg in regional hospitals. Waste management training is based on the fact that the distribution of wastes is minimal in parallel with hospital occupancy rates in summer but does not cause a significant decrease in monthly amounts due to reasons other than lack of education and that the characteristics of hospital beds are determined by the amount of waste (intensive care, palliative care) revision should be considered.

*University Health Sciences İstanbul Sureyyapasa Chest Diseases and Thoracic Surgery and Training Hospital, İstanbul

**University Health Sciences İstanbul Sureyyapasa Chest Diseases and Thoracic Surgery and Training Hospital, İstanbul

***University Health Sciences İstanbul Sureyyapasa Chest Diseases and Thoracic Surgery and Training Hospital, İstanbul

****University Health Sciences İstanbul Sureyyapasa Chest Diseases and Thoracic Surgery and Training Hospital, İstanbul



THE THEME of CONGRESS

FUTURE CITIES

Determination of heavy metal content in egg samples collected from Bursa Province, Exposure and Risk Assessment

Aşkın Birgül*
Perihan Binnur Kurt-Karakuş**
Hatice Kübra Akdoğan***

Introduction

One of the most important problems of today is the availability of food resources to feed the ever-increasing world population and the provision of these foods for people without dangerous components. Parallel to environmental pollution, food sources are also polluted and can cause significant health problems for people. Eggs, which are highly preserved in terms of protein, iron and vitamins, are exposed to heavy metal pollution in various forms. Although studies on the determination of heavy metal contents of the eggs are already in progress, the number of studies on eggs that have been described as "village eggs" in recent years are very few. Within the scope of this study, trace elements were analyzed in 190 eggs collected from 7 different sampling regions in the province of Bursa in 2017. After full burning with acid was applied to the samples, trace levels and risk assessment studies were carried out by determining the trace element levels in the analyzed samples. The mean concentrations of heavy metals detected in egg samples were found to vary between 0,0012 and 0,3899 µg /g in yolks and between 0,00123 and 193,085 µg/g albumen depending on the species of heavy metals. When the regional distribution of heavy metal concentrations in yolk is examined, it is seen that the highest concentration levels are obtained from the egg samples taken from Bursa Organized Industrial District (BOID), Demirtaş Organized Industrial district (DOID) and Nilufer Organized Industrial District (NOSAB). The highest concentration levels for Pb, Mn and Zn were detected in albumen part of the samples which are taken from BOID. Determined heavy metal concentration levels can be vary depending on the heavy metal species and the sampling site characteristics. Risk characterization and Target Hazard Quotient (THQ) of the heavy metals have been calculated. Obtained results were showed that higher concentration values were obtained in highly industrialized regions where compared to the regions where the industry does not exist. Within the scope of this study, samples are only taken from Bursa Province and to determine whether or not there is a regional pollution samples can be collected from the neighboring provinces.

Key words: egg, heavy metals, risk characterization, Bursa

* Bursa Technical University, Faculty of Natural Sciences Architecture and Engineering, Department of Environmental Engineering, 16190, Bursa, Turkey

Comparison of respiratory findings of Stone Workers cutting Urfa stone by using watery and non-watery system

Zafer Hasan Ali Sak*
Hüseyin Erzurumluoğlu**
Tuba Rastgeldi Doğan***
Şerif Kurtuluş****
Peri Arbak*****

Aim

It is surrounded by soft limestone hills around the Harran city known as the paradise of Eden. For this reason, these limestone stones have been used in various constructions for thousands of years. During the cutting of these stones is done using water-systems. However, no water system is used during stone processing and removal from the quarry. We compared the respiratory system findings of workers using watery and non-watery systems.

Method

Respiratory complaints and past medical history were asked and respiratory function tests were performed on male workers(29 using watery and 38 non-watery system).Particular Material10 (PM10) and Particular Material2.5 (PM2.5) measurements were performed in these working places. Healthy and voluntary 31 officer were enrolled in the study as a control group.

Findings

Mean levels of PM10 and PM2.5 (PM10: 1489-2985 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ and PM2.5: 1126-1637 $\mu\text{g} / \text{m}^3$) measured in working places using non-watery system were significantly higher than those measured at other workplaces (PM10: 620-638 $\mu\text{g} / \text{m}^3$ to PM2.5: 310-327 $\mu\text{g} / \text{m}^3$) (<0.001). In respiratory symptoms, coughing and sputum were common and dyspnea was second frequent symptome . However, the frequency of respiratory symptoms was higher in those who did not use the aqueous system. The forced expiratory volume in one second (FEV1) and forced vital capacity (FVC) and peak expiratory flow (PEF) and the maximal(PEF) and maximal mid-expiratory flow rate (MMEF) of the stone workers using watery and non-watery system were lower than the control group and statistically significant. But FEV1, FVC PEF and MMEF of stone workers using non-watery system were significantly lower than the workers using the watery system.

Conclusion

High levels of PM10 and PM2.5 pollution were observed in stone workplaces using non-watery system. Respiratory complaints of stone workers increased and respiratory functions were effected in workplaces using non-watery system during cutting process . It is important to ensure using watery system and proper ventilation and respiratory protection in the stone cutting workplaces which produces high levels of PM pollution.

Keywords: Stone workers, Respiratory Function Test, respiratory complaints, Urfa stone, Particular Material

*Department of Chest Diseases, Harran University School of Medicine (drsak19@gmail.com),

**Department of Chest Diseases, Nizip State Hospital (hsyn_erz070@hotmail.com)

***Harran University, Environmental Engineering Department, Osmanbey Campus, Şanlıurfa, Turkey. (tubarastgeldi@gmail.com)

****Department of Chest Diseases, Ceylanpınar StateHospital(drkurtulus1@gmail.com)

*****Department of Chest Diseases, Düzce University School of Medicine(periarbak@hotmail.com)

Effects on Urban Areas of Mouth, the Case of Konya

Cafer Tayyar OKKA*
S. Savaş DURDURAN**
Aslı BOZDAĞ***

Introduction-Objective

Uncontrolled increases in population, industrialization, agricultural irrigation and traffic in cities cause to the climate change. This situation affects people's quality of life physically and spiritually. Particularly, the change in the amount of moisture is one of the climate elements that affect human life, especially health problems. The purpose of this study is to investigate the effect of the urbanization process on moisture and to reveal the reasons for the change of moisture.

Method

Konya has been determined as the study area where the continental climate is dominant. Relative moisture rates measured by the General Directorate of Meteorology between 1960 and 2015 and the rates measured from 32 different stations between the years of 2012 and 2016 were compared. GIS software is used for data production for places where meteorological stations are not available. For the mapping studies, the reverse distance weighted interpolation technique "Inverse Distance Weighted" (IDW) method was chosen from the spatial analysis methods.

Results

In terms of rainfall during warm periods of the city and region Cumra which is below the average in Turkey it was found to be more moist. It has been determined that moisture increases due to parking, green area and refuge water in cities. In some regions of the Çumra region, it is observed that the modern irrigation systems can not be used and the moisture is increased because of excessive irrigation.

Conclusion

It has been revealed that the Çumra district should take measures for irrigation activities carried out at the rural and urban level. This study is important for identifying and controlling the factors that cause climate change in the urbanization process and affect the quality of life in the negative direction.

Keywords: Moisture, GIS, IDW, Urbanization

References

1. Alkan, A., Adigüzel, F. and Kaya, E. (2017). The Importance of Green Places in Decreasing the Urban Temperature in Batman, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Coğrafya Dergisi , 34, 63-76.
2. Cetin, M. (2017). Change in Amount of Chlorophyll in Some Interior Ornamental Plants, Kastamonu University Journal of Engineering and Sciences 3(1):11-19.
3. Girti, P., Gültekin, Y. and S., Özdere, S. (2010). Effects Of Urban Forestation On Ecological Environment, III. Ulusal Karadeniz Ormancılık Kongresi 20-22 Mayıs 2010 Cilt: IV Sayfa: 1478-1483
4. Karadağ, A. (2009). Urban Ecology: Geographical Approach to Urban Environment Analysis, Ege Coğrafya Dergisi, 18/(1-2)
5. Özcan, K. and Gündoğar, R. (2015). The effects of the organized industrial investments on the spatial development process: case study of Tuzla (Istanbul), Türk Coğrafya Dergisi Sayı 64: 11-18
6. Sabnis, G.M. (2011). Green Building with Concrete Sustainable Design and Construction, CRC Press, s. 175-226, eBook ISBN: 978-1-4398-1297-6
7. Sandal E. and Adiguzel, F. (2014). Spatial development of Tarsus and the changes in land use. Urban and Urbanization 1, 570-579.
8. Şimşek Ç. K. and Şengezer, B. (2012). The Importance of Green Spaces in Minimizing Urban Heat in The Istanbul Metropolitan Area, MEGARON, 7(2), 116-128.
9. Yang, X, Hou, Y. and Chen, B. (2011). Observed surface warming induced by urbanization in East China, Journal of Geophysical Research, V:116(D14), pp:1-12.
10. Yılmaz, S., Bulut, Z. and Yeşil, P. (2006). The Benefits of Urban Forests to Urban Space, Atatürk Üniv. Ziraat Fak. Derg. 37 (1), 131-136.

*Department of Geomatic Engineering, Engineering Faculty, Necmettin Erbakan University, Konya – Turkey, ctokka@gmail.com,

**Department of Geomatic Engineering, Engineering Faculty, Necmettin Erbakan University, Konya – Turkey, durduran2001@gmail.com

***Department of Geomatic Engineering, Engineering Faculty, Omer Halisdemir University, Niğde – Turkey *aslibozdag@ohu.edu.tr



THE THEME of CONGRESS

FUTURE CITIES

Kentsel Yaşam Kalitesinin Trabzon İli Örneğinde Ölçülmesi

Duygu Akyol*
Abdullah Çiğdem**
Berfin Şenik***

Yaşam kalitesi kavramı, farklı ilgi alanları kapsamında gerçekleştirilen çalışmalarda, farklı yönleri ön plana çıkarılarak ele alınmakta ve tanımlanmaktadır. Bu sebeple, yaşam kalitesi kavramının farklı tanımları vardır. Birçok farklı tanımı bulunmasına karşın, bu tanımların ortak tarafı, yaşam kalitesinin bireyin hayatına ilişkin objektif değişkenlere ve bireyin kendi algılaması doğrultusunda şekillenen sübjektif değişkenlere bağlı olarak gelişen, çok boyutlu bir kavram olmasıdır. Yaşam kalitesi araştırmaları, genel olarak objektif ve sübjektif değişkenlerin, toplum refahı üzerindeki bütünlük etkisini öne çıkarmaktadır.

Sanayi devriminden bu yana dünyanın büyük kentlerinde yaşanan olumsuz değişimlerin ardından alternatif yerleşim alanları arayışı ile kentten kaçış başlamış ve bu kapsamda kent dışı konut alanları nüfus çoğunluğunu kendine çekmiştir. Bu hareketin yarattığı sonuç ise; kentlerdeki yaşam kalitesinin gittikçe azalmasıdır. Ne var ki, daha iyi yaşam kalitesi ile kent dışına yayılma olgusu beraberinde hem kentin bütünü açısından, hem de konut ve iş alanları ile ilgili sorunları da gündeme getirmiştir. Bu bağlamda, kentler nitelsiz planlama ve tasarımlara, toplumsal yabancılaşma ve izolasyona ve motorlu trafiğin hakimiyetine terk edilmişlerdir. 21. Yüzyılı teknolojideki ve sanayideki gelişmelerin doruğa ulaştığı bir dönüm noktası olurken, ekolojik dengenin bozulması ve doğal kaynakların yok olması bu gelişmelerin bedeli olmuştur.

Ülkemizde de aşırı nüfus artışı ve kırdan kente göçler ekseninde, plansızlık ve denetimsizlik sonucunda ortaya çıkan çarpık kentleşme olgusu, çevrede insanca yaşamaya olanak tanımayan ilkel yerleşimlerin kenti kuşatmasına, merkezde ise var olan dokunun zedelenmesine, tarihsel, kültürel ve doğal değerlerin yok olmasına ve bunların sonucu olarak, yaşam kalitesinin gittikçe azalmasına neden olmaktadır. Bu kapsamda kentsel yaşam kalitesi kavramının içeriğinin tanımlanması tartışmaları bu kavramın nasıl ve hangi göstergelerle ölçüleceği tartışmalarını da beraberinde getirmiştir. Yaşam kalitesi kavramı üzerinde bir uzlaşma olmaması bu kavramın ele alındığı disiplinlere göre gösterge setlerinin de farklılaşmasına yol açmaktadır.

Çalışma kapsamında Trabzon kenti için yaşam kalitesi belirlemesi kent çerçesinde uygulanan anket çalışması sonuçları çerçevesinde yapılacak ve istatistikî yöntemler ile nesnel değerlendirmeler oluşturulmaya çalışılacaktır.

Anahtar Kelime: Yaşam kalitesi, kent, istatistikî analiz, Trabzon

*Arş.Gör., Karadeniz Teknik Üniversitesi Peyzaj Mimarlığı Bölümü, 61080 Trabzon, duyguakyol@ktu.edu.tr

**Arş.Gör., Karadeniz Teknik Üniversitesi Peyzaj Mimarlığı Bölümü, 61080 Trabzon, abduallahcigdem@ktu.edu.tr

***Arş.Gör., Düzce Üniversitesi Peyzaj Mimarlığı Bölümü, berfinsenik@ktu.edu.tr

Measurement of Quality of Urban Life in Trabzon Area

Duygu Akyol*
Abdullah Çiğdem**
Berfin Şenik***

The concept of quality of life is discussed and described in the works carried out within the scope of different interests, with different aspects being emphasized in the foreground. For this reason, the concept of quality of life has different definitions. Despite many different definitions, the common side of these definitions is that the quality of life is a multidimensional concept that develops due to subjective variables related to the individual's life and subjective variables that shape the individual's perception of the individual. Surveys of quality of life, in general, highlight the integrated effect of objective and subjective variables on community welfare.

Since the industrial revolution, the city has begun to escape from the city in search of alternative settlement areas after the negative changes in the big cities of the world, and in this context, the majority of the urban areas have attracted the majority of the population. The result of this movement is; the declining quality of life in cities. However, with the better quality of life and the possibility of spreading out of the city, problems related to the whole city as well as the residential and business areas have been brought to the agenda. In this context, cities have been abandoned to unqualified planning and design, to social alienation and isolation and to the domination of motorized traffic. 21. While centennial technology and industrial developments are a turning point, these developments have been rewarded because of the destruction of ecological balance and the destruction of natural resources.

The extreme population growth in our country and the fact that unplanned urbanization occurred as a result of unplanned and uncontrolled movements in the direction of immigration from the urban to the periphery, the encroachment of the primitive settlements that do not allow humanity to live in the environment and the destruction of the existing tectonics in the center and the destruction of historical, cultural and natural values, , causing the quality of life to decrease gradually. In this context, discussions on the definition of the content of the concept of urban quality of life have brought together debates on how and by which concept this measure will be measured. The lack of consensus on the concept of quality of life leads to the differentiation of the indicator sets according to the disciplines in which this concept is addressed.

In the scope of the study, the determination of the quality of life for the city of Trabzon will be carried out within the framework of the results of the surveys conducted in the city and statistical methods and objective evaluations will be tried to be established.

Keywords: Quality of life, city, statistics , Trabzon

*Arş.Gör., Karadeniz Teknik Üniversitesi Peyzaj Mimarlığı Bölümü, 61080 Trabzon, duyguakyol@ktu.edu.tr

**Arş.Gör., Karadeniz Teknik Üniversitesi Peyzaj Mimarlığı Bölümü, 61080 Trabzon, abduhahcigdem@ktu.edu.tr

***Arş.Gör., Düzce Üniversitesi Peyzaj Mimarlığı Bölümü, berfinsenik@ktu.edu.tr

Malatya İl Merkezinde Bir Resmi Kurum Çalışanlarının Kent ve Marka Algısı Konusundaki Tutum ve Düşünceleri

The Attitudes and Opinions of Government Employees in the City of Malatya on City and Brand Perception

Erkan Pehlivan*
Büşra Cartı Özdemir**
Burak Mete***

Giriş-amaç

Sanayileşme ve küreselleşmenin hızlandığı günümüzde kentlerin bu ortama uyum sağlaması için marka olma yoluna gitmeleri gerekmektedir (1,2). Bu çalışma ile Malatya ili için kent ve marka algısını oluşturan unsurların değerlendirilmesi amaçlandı.

Yöntem

Bu çalışma tanımlayıcı tipte bir çalışmadır. Resmi izin ve üniversiteden etik kurul onayı alınan çalışma il merkezinde Sağlık Müdürlüğü çalışanları üzerinde yapılmıştır. Çalışma kapsamına 2017 yılı Aralık ayında görevli olan 140 personel girmiştir. 102 kişiye ulaşılmıştır (%73). Kişilere Malatya ili için marka unsuru olan faktörler ve Malatya kenti için düşünceleri sorulmuş. Verilerin analizinde SPSS 22.0 paket programı ve sunumunda frekans dağılımları kullanılmıştır.

Bulgular

Çalışmaya katılan 102 kişinin %45.1'i erkek, %54.9'u kadındır. %81'i yüksek okul mezunudur. %10'u doktor, %38'i sağlık memuru, %23'ü hemşire, %3'ü yönetici geri kalanlar ise diğer personeldir. Katılımcıların yaklaşık %80'i Malatya diyince akıllarına gelen ilk kavramın kayısı olduğunu ifade etmiştir.

Tablo 1. Malatya deyince akla gelen ilk üç kavram

	1	2	3
İlk akla gelen üç şey	Kaysı (%79.4)	İçli köfte(%3.9)	Kernek(%2.9)
İkinci akla gelen üç şey	İçli köfte(%11.8)	Kaysı(%10.8)	Kernek(10.8)
Üçüncü akla gelen üç şey	Yol çalışması(%9.8)	Turgut Özal(%7.8)	Sulan(%7.8)

Katılımcılara Malatya halkı ile ilgili fikirleri sorulduğunda ilk cevabın sırasıyla misafirperver (%22.5), samimi (%16.7), yardımsever (%10.8) olduğu görülmüştür. Katılımcılara Malatya kentinin imkanları ile ilgili bir değerlendirme yapmaları sorulduğunda; üniversite için %72'si iyi, %79'u ulaşım için zayıf-orta, %52'si sağlık imkanları için iyi, %63'ü eğitim imkanları için orta-zayıf, %85'i tarihsel mekanlar için orta-zayıf, %93'ü sanatsal imkanlar için orta-zayıf, %81'i spor imkanları için zayıf-orta, %5'i eğlence mekanları için iyi, %82'si iklimsel özellikler için orta-zayıf, %80'i doğal güzellikler açısından orta-zayıf, %98'i iş imkanları için orta-zayıf, %80'i alışveriş imkanları için orta-zayıf, %11'i kentsel dönüşüm için iyi, %22'si coğrafi konum için iyi değerlendirmesini yapmıştır.

Sonuç

Malatya ili için marka olacak unsurun açık ara kayısı olduğu görülmüştür. Çalışanlar Malatya halkının misafirperver, yardımsever olduğu düşünmekte, kentin kamu hizmetleri yönünden iyi durumda, tarihsel mekan, sanat ve spor alanlarında zayıf imkanlara sahip olduğu değerlendirilmektedir. Zayıf olan imkanların geliştirilmesi önerilebilir.

Anahtar Kelimeler: Şehir, marka, sağlık çalışanları

Kaynaklar

1. Cevher, E. (2012). Kentsel markalaşma süreci: Antalya örneği. Sosyal ve Beşeri Bilimler Dergisi, 4(1).
2. CAN, M. C., & KAZANCI BAŞARAN, Z. (2014). KENT MARKASI VE İMAJININ BELİRLENMESİ: RİZE ÖRNEĞİ. Journal of Marmara University Social Sciences Institute/Öneri, 11(42).

* İnönü Üniversitesi Halk Sağlığı A.D.

** İl Sağlık Müdürlüğü

***İnönü Üniversitesi Halk Sağlığı A.D.



A HEALTHY LIFE
Needs a Healthy Environment!

Kent Yoksulluğunun Önlenmesinde Sosyal Doku Analizlerinin ve Bütçe Yönetimi Eğitimlerinin Önemi : Karesi Kent Konseyi Örneği

Murat Erdem*
Ali Erfidan**

Yaşadığımız yüzyılda kentleşmenin artması ve tüketim alışkanlıklarında meydana gelen değişiklikler bütçe yönetimi konusunun önemini artırmıştır. Kentlerde yaşayanların bütçe yönetimi konusundaki bilinç eksiklikleri ve tüketim alışkanlıkları bireysel yoksulluğu ve beraberinde kent yoksulluğunu tetikleyen bir unsur olarak öne çıkmaktadır. Bu açıdan bakıldığında kentsel yönetim aktörlerinin konu ile ilgili aldığı tedbirler çerçevesinde çalışma, Karesi Kent Konseyi özelinde gerçekleştirilmiştir. Araştırmada, Karesi bölgesinde yaşayan vatandaşlar arasından gelir düzeyi haricinde demografik faktörlere bakılmaksızın rastgele seçilen düşük gelirlili 150 kişiden oluşan örneklem grubuna, finansal okuryazarlık ve bütçe yönetimi konuları hakkında bilinç düzeylerini ölçmeye yönelik bir anket çalışması uygulanmış, araştırma sonucunda yoksulluk sebeplerinden birinin de bu konudaki bilinç düzeyinin eksikliği olduğu tespit edilmiştir. Karesi Kent Konseyi'nin ilgili çalışma grubu ve meclislerine sunulan araştırma raporunun mütalaası neticesinde konu ile ilgili bir farkındalık veya eğitim çalışmasının, kent konseyi ve belediye desteği ile uygulanmasının doğru olacağı öngörülmüştür. Bu bağlamda Eğitim Çalışma Grubu ve Gençlik Meclisinin birlikte yürüttüğü ön çalışmada en uygun projenin Habitat Derneği tarafından oluşturulan "Paramı Yönetebiliyorum" eğitimleri olacağı düşünülmüştür. İlgili STK'larla yapılan görüşmeler sonucunda gönüllü eğitimci desteği sağlanmış ve Paramı Yönetebiliyorum eğitimleri uygulamaya alınmıştır. Araştırma çerçevesinde bu eğitimi alan vatandaşlar arasından seçilen 10 kişilik bir gruba mülakatlar uygulanmış, nitel analiz yöntemiyle analiz edilerek, eğitimin bilinç düzeylerine olan etkisi ölçülmeye çalışılmıştır. Araştırma bulgularında Paramı Yönetebiliyorum eğitimlerinin, katılımcıların finansal okuryazarlığı ve bütçe planlamalarında olumlu etki oluşturduğu ve uygulamanın yaygınlaştırılmasının, kentlerde yoksulluğun önlenmesi noktasında önemli yararları olacağı öngörülmüştür.

Anahtar Kelimeler: bütçe yönetimi, finansal okuryazarlık, kent yoksulluğu, yoksulluk, kent konseyleri, karesi

*Balıkesir Üniversitesi – Sos. Bil. Ens. – Muhasebe ve Finansman YL (Öğrenci) Karesi Kent Konseyi - Çalışma Grubu Başkanı mrterdem16@gmail.com

**Balıkesir Üniversitesi – Fen Bil. Ens. – Bilg. Ve Öğrt. Tekn. YL (Öğrenci) alierfidan45@gmail.com

The Prevention of Urban Poverty: The Importance of Social Tissue Analyses and Budget Management Trainings: The Case of Karesi City Council

Murat Erdem*
Ali Erfidan**

The increase in urbanization and the changes in consumption habits in this century have increased the importance of budget management. The lack of consciousness and consumption habits of urban people regarding the budget management have come to the forefront as individual poverty and urban poverty. From this point of view, within the framework of the measures taken by the urban management actors on the issue, this study was carried out by the Karesi City Council. In the study, a questionnaire survey was conducted to measure the level of awareness regarding financial literacy and budget management subjects in a sample group of 150 low-income individuals randomly selected, regardless of demographic factors, except for the level of income among the people living in the Karesi region. The findings of the study suggest that one of the reasons for poverty is lack of consciousness. It is foreseen that it would be appropriate to implement an awareness or training work on the topic with the support of the city council and municipal council based on the research report submitted to the relevant working group and assemblies of the Town Council. In this context, it is thought that the most suitable project as suggested by the preliminary work carried out jointly by the Training Working Group and the Youth Council is the "Paramı Yönetebiliyorum (I can manage my money)" training organized by the Habitat Association. As a result of negotiations with related NGOs, voluntary trainers were provided and training was given on how to manage a budget. In the framework of the research, a group of 10 people selected among these citizens were interviewed and the data were analysed by qualitative analysis method and tried to measure the effect of education on people's consciousness levels. It has been envisaged that the education of the people who can manage budget has a positive impact on the financial literacy and budget planning of the participants and that the dissemination of the application will have significant benefits in the prevention of poverty in the cities.

Keywords: budget management, financial literacy, urban poverty, poverty, city councils, Karesi

*Balıkesir Üniversitesi – Sos. Bil. Ens. – Muhasebe ve Finansman YL (Öğrenci) Karesi Kent Konseyi - Çalışma Grubu Başkanı mrterdem16@gmail.com

**Balıkesir Üniversitesi – Fen Bil. Ens. – Bilg. Ve Öğrt. Tekn. YL (Öğrenci) alierfidan45@gmail.com

Tarihi Yapıların Kent Dokusuna Etkisine Sürdürülebilir Peyzaj Kapsamında Farklı Bir Yaklaşım: Sivas Kent Merkezi Örneği

Kübra Yazıcı*
Bahriye Gülgün Aslan**
Şüheda Basire Akça***
Funda Ünal Ankaya****

Kentlere kimlik kazandıran, kentlilerin kendilerini kentle özdeşleştirebileceği çeşitli öğelerden en belirgin ve etkin olanı, kentin yaşam mekânlarına dördüncü boyutu (zaman boyutunu) veren tarihi çevrelerdir. Tarihi çevreler, fiziksel homojenlikleri, uzun geçmişleri, kültürel, sosyal, ekonomik, arkeolojik ve estetik değerleri dolayısı ile korunması ve değerlendirilmesi gereken kent dokularını ve yapı gruplarını içinde barındıran alanlardır. Hızla büyüyen ve değişen kentlerde tarihi-kültürel miras ve çevreleri özgün kimliklerini, okunabilirliklerini yitirerek zamanla tanımsız mekânlar bütününe dönüşmektedirler. Bu nedenle tarihi kent merkezlerinde korumaya ve geliştirmeye yönelik kentsel peyzaj tasarımının her aşamada etkin olarak bulunacağı politikaların geliştirilmesi gerekmektedir.

Çalışma alanı olarak zengin tarihi geçmişe sahip olan ve kent kimliğini tarihi oluşturan Sivas (Turkey) seçilmiştir. Çalışmada çeşitli dönemlerden, çeşitli nitelik ve kullanımdaki 17 eser değerlendirilmiştir. Belirlenen parametreler ile tarihi çevrelerin kent kimliğine, kentsel açık-yeşil alanlara ve kent strüktürüne olan katkısı uzman kişilere yapılan anket sonucunda elde edilmiştir. Elde edilen veriler tarihi yapıların çevre ile ilişkisi Q-sort analizi ile kent içinde inanç ve anı turizmi açısından katkısı ise SWOT analizi ile değerlendirilmiştir. Araştırma sonucunda 17 eserin değerlendirildiği çalışma alanlarının açık-yeşil alan varlıkları arasında farklılıklar saptanmıştır. Sürdürülebilir çevre ve tarihi kent bakımından niteliksel ve niceliksel açıdan kültürel değerlerin korunması ve geliştirilmesine öneriler getirilmiştir.

Anahtar kelimeler: Kentsel karakter, Tarihi doku, Kent peyzajı, Yeşil alan

*Gaziosmanpaşa University, Faculty of Agriculture, Department of Horticulture, Tokat, Turkey

**Ege University, Faculty of Agriculture, Department of Landscape Architecture, İzmir, Turkey

***Bülent Ecevit University, Çaycuma Food and Agriculture Vocational School, Zonguldak, Turkey, suhedabasire@gmail.com

****Celal Bayar University, Alaşehir Vocational School, Manisa, Turkey

A Different Approach to the Effect of Historical Structures on Urban Texture in the Sustainable Landscape; Sivas City (Turkey)

Kübra Yazıcı*
Bahriye Gülgün Aslan**
Şüheda Basire Akça***
Funda Ünal Ankaya****

Of all the elements that give a city its identity and help the citizens of that city connect to their hometown, the most significant and effective one is the historical surrounding which gives the fourth dimension (time) to the social places of that city. Historical surroundings are places that consist of urban details and building groups which need to be preserved and used due to their physical homogeneity, long history together with cultural, social, economical, archeological and aesthetic values. Places with historical and cultural heritage in rapidly growing and changing cities, lose their unique identities and legibility in time and become a body of undefined locations. Therefore, policies intended to preserve and develop that actively include urban landscape designing in every step, should be planned in historical city centers. The study area is chosen as Sivas due to its rich historical past and urban identity shaped by this history. In this study, 17 historical structures from different periods with various qualities and usages are evaluated. Polls with designated parameters were conducted on specialists; and the contribution of historical surroundings to the urban identity, green areas and city structure were defined. The data gathered from these polls were used in a Q-SORT analysis to evaluate the relationship between historical structures and environment. Another evaluation was done with a SWOT analysis on the contribution of historical structures to the belief and memoir tourism. As a result of this study, differences between study areas in which these 17 historical structures are evaluated and open-green area existence, are identified. Suggestions are given on the preservation and development of the quality and quantity of cultural values with regards to a sustainable environment and a historical city.

Keywords: Urban character, Historical texture, City landscaping, Green space

*Gaziosmanpasa University, Faculty of Agriculture, Department of Horticulture, Tokat, Turkey

**Ege University, Faculty of Agriculture, Department of Landscape Architecture, Izmir, Turkey

***Bülent Ecevit University, Çaycuma Food and Agriculture Vocational School, Zonguldak, Turkey, suhedabasire@gmail.com

****Celal Bayar University, Alaşehir Vocational School, Manisa, Turkey

Sivil Bir Yönetim Mekanizması Olarak Kent Konseylerinin, Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Konusunda Üzerine Düşen Sorumluluk ve Buna Yönelik Gerçekleştirilen Projeler: Karesi Kent Konseyi Örneği

Mürsel Sabancı*
Ali Erfidan**

Bu bildirinin amacı, yönetimde sivil bir anlayışla söz sahibi olan kent konseylerinin sosyal yardımlaşma ve dayanışma, yoksulluk ve hayırseverlik konularında üzerine düşen sorumluluğun ve bununla birlikte eğilmesi gereken önemli hususların ön plana çıkartılması ve bu bağlamda gerçekleştirilen örnek faaliyet ve projelerin araştırılması, ortaya konan sonuç ve önerilerle benzer noktalara katkı sağlanmasıdır. Kent konseyleri sosyal, kültürel, çevresel ve kentte yaşayan insanların daha geniş anlamda tüm problemlerine çözüm bulmanın yanında Sosyal yardımlaşmaya da önem vermektedir. Bu anlamda öncelikli gruplardan biri yoksullar ve yaşlılardır. Bildiride Karesi Kent Konseyi örnek olarak alınmış ve bu konuda 2017 yılında gerçekleştirdiği başta Bayram Şıklığı, Bayram Güzelliği, Genç ve Yaşlı Buluşması ve Ramazanda Sosyal Yardım Faaliyetleri olmak üzere uygulamaya koyduğu diğer projeleri değerlendirilerek çalışmayı örnek teşkil edecek şekilde kullanmak suretiyle diğer kent konseylerinin de bu alanlarda çalışmalar yapması gerektiğini ortaya koymak amacı taşınmaktadır. Bildiri içerisinde Karesi Kent Konseyinin Yoksulluk ve Sosyal Yardımlaşma ile ilgili yapmış olduğu çalışmalar amaç, kapsam, uzamsal boyutlar, hedef kitle, etkiler ve sonuçlar bakımından çok yönlü olarak değerlendirilmiştir. Bu bildiri amaç, kapsam, bulgular ve öneriler bakımından hem Karesi Kent Konseyi'nin bu çalışmadan sonraki yapacak olduğu çalışmalarda kaynaklık edecek, hem de konu ile ilgili çevrelerde farkındalık oluşturacaktır.

Anahtar Kelimeler: Karesi, kent konseyi, Sosyal Yardımlaşma, Dayanışma, Yoksulluk, Hayırseverlik, Sorumluluk

*Karesi Kent Konseyi Başkanı, murselsabanci@hotmail.com

**Balıkesir Üniversitesi – Fen Bil. Ens. – Bilg. Ve Öğrt. Tekn. YL (Öğrenci) Karesi Kent Konseyi - Çalışma Grubu Başkanı alierfidan45@gmail.com

The responsibility of the City Councils on Social Assistance and Solidarity as a Civilian Management Mechanism and the Projects Conducted for It: The Case of Karesi City Council

Mürsel Sabancı*
Ali Erfidan**

The purpose of this study is to highlight the important responsibilities of the city councils, as part of a civilian understanding in management, in the fields of social solidarity, poverty and charity, and to identify the important issues to be tackled with and to investigate sample activities and projects carried out in this context. The city councils attach great importance to social assistance as well as finding solutions to all their problems in a broader sense of social, cultural, environmental and urban life. In this sense, one of the priority groups is the poor and the elderly. The Karesi City Council was taken as an example in this study and the projects conducted with the names of Şıklığı, Bayram Güzelliği, Genç and Yaşlı Buluşması and Social welfare activities that the other city councils also follow as a model projects have been implemented since 2017. The aim of this study is to demonstrate that it is necessary for other municipalities to follow the projects that Karesi city council have been conducting. The studies that the Karesi City Council has made regarding poverty and social assistance have been evaluated in a versatile way in terms of purpose, scope, spatial dimensions, target group, effects and outcomes. The purpose of this paper will be to provide guidance in terms of scope with the help of the findings and suggestions both in the work of the Karesi City Council and to raise awareness in the relevant issues.

Keywords: Karesi, city council, Social Assistance, Solidarity, Poverty, Charity, Responsibility

*Karesi Kent Konseyi Başkanı, murselsabanci@hotmail.com

**Balıkesir Üniversitesi – Fen Bil. Ens. – Bilg. Ve Öğrt. Tekn. YL (Öğrenci) Karesi Kent Konseyi - Çalışma Grubu Başkanı alierfidan45@gmail.com

Memnuniyet ve Mahalleye Bağlılık Düzeyinin Topluluk Duygusu İle İlişkisi: Trabzon Çukurçayır Mahallesi Örneği

Doruk Görkem Özkan*
Sinem Dedeoğlu Özkan**
Duygu Akyol***

Kentlerde modernleşmeyle beraber değişen ihtiyaç ve gereksinimler, beraberinde kentlerin hızla büyümesini ve düzensiz yapılaşmayı da beraberinde getirmiştir. Tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de artan konut ihtiyacını karşılamak amacıyla yeni yapılaşma alanları, kentsel yayılmalar oluşmaktadır. Artan konut ihtiyacının yanında ekonomik ve teknolojik gelişmelerin getirmiş olduğu baskılar da toplumların ortaklaşa ürettikleri yapı çevreleri de değiştirmekte ve dönüştürmektedir. Bu değişimin en belirgin olarak hissedildiği yerlerden biri de geleneksel mahalle örüntüsünün yerini komşuluk birimlerine dönüştürmesidir. Özellikle büyükşehirlerimizde oldukça rağbet gören etrafı çevrili yeni yerleşim birimleri, yerle kurulan ilişkileri de etkileyerek, mahalleye bağlılık düzeyi ve toplum duygusu üzerinde de değişikliklere neden olmuştur. Komşuluk birimleri, yalnızca yapılaşma alanı olarak değil, aynı zamanda sunduğu fiziksel ve sosyal özellikleriyle sakinlerinin kurduğu ilişkiler, anlamlar, deneyimler olarak değerlendirilmesi gerekmektedir.

Amaç

Bu nedenle bu çalışma, Trabzon ilinde yeni yapılaşma alanlarından biri olan Çukurçayır mahallesi kullanıcılarının mahalleye kurduğu ilişkiler sonucu memnuniyet düzeylerini, mahalleye bağlılık düzeylerini ve tüm bunların topluluk duygusu ile ilişkisini ortaya koymayı amaçlamaktadır.

Yöntem

Araştırma Trabzon'un Çukurçayır Mahallesinde gerçekleştirilmiştir. Araştırmaya 73 erkek ve 64 kadın olmak üzere toplam 137 kişi katılmıştır. Araştırmaya katılan tüm katılımcılar tesadüfi örnekleme yoluyla seçilmiş ve katılımcılara mahallenin sunduğu fiziksel ve sosyal özellikleri değerlendiren Memnuniyet Ölçeği, Mahalleye Bağlılık Ölçeği ve Topluluk Duygusu Ölçeği uygulanmıştır. Veri toplama aracı olan ölçeklerde 5'li Likert tipi ölçek uygulanmış ve toplamda 37 maddeden oluşmaktadır.

Bulgular

Memnuniyet ölçeğinde yer alan maddelerin açılımlayıcı faktör analizi ile incelenmesi sonucunda, fiziksel ve sosyal özelliklerden memnuniyet olmak üzere iki boyutlu yapı ortaya koyulmuştur. Mahalleye bağlılık ölçeğinde yer alan maddeler de açılımlayıcı faktör analizi ile incelenmiş, işlevsel bağlılık, yer kimliği, duygusal etki ve sosyal bağ olmak üzere 4 boyutlu bağlılık yapısının açıklandığı görülmüştür. Tüm bu faktörler arasındaki ilişkiler ve etkileri incelemek üzere korelasyon analizleri ve çoklu regresyon analizleri gerçekleştirilmiştir. Elde edilen veriler, memnuniyet ile mahalleye bağlılık ve topluluk duygusu arasında pozitif ve anlamlı ilişkilerin olduğunu göstermiştir.

Sonuç

Çalışma sonucunda katılımcılara ait demografik özelliklerin, memnuniyet, mahalleye bağlılık ve topluluk duygusu ile ilişkili olmadığı bulunmuştur. Katılımcıların mahalleden memnuniyet düzeylerinin, mahalleye bağlılık düzeyi ve topluluk duygusunu etkilediği ortaya koyulmuştur. Mahalleden memnuniyet düzeyi, mahalleye bağlılık ve topluluk duygusu arasındaki ilişkileri ve etkileri araştıran bu çalışma, özellikle çevreyi koruma ve geliştirmede görevli plancılar, yöneticiler ve kullanıcılar açısından oldukça önemlidir. Elde edilen sonuçlar doğrultusunda, mahalle düzeyinde topluluk duygusu oluşturmada hangi faktörlerin etkili olduğu tartışılmış ve gelecek çalışmalar için önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Memnuniyet, Mahalleye bağlılık, Topluluk duygusu, Trabzon-Çukurçayır

A Study on Satisfaction and Neighborhood Attachment in Relation With Sense of Community: A Case Study of Trabzon Çukurçayır

Doruk Görkem Özkan*
Sinem Dedeoğlu Özkan**
Duygu Akyol***

Along with the modernization in cities, the changing needs and necessities brought with it the rapid growth of the cities and irregular building. As in the whole world, new settlement areas and urban sprawl are emerging in our country to meet the increasing demand for housing. The pressures that economic and technological developments bring about, along with the increasing housing need, also change and transform the co-ordinated environments that communities produce jointly. One of the places where this change is felt most obvious is the transformation of the traditional neighborhood pattern into neighborhood units. The new residential units, which are very popular especially in our big cities, also affected the locally established associations and caused changes in the level of neighborhood loyalty and public sentiment. Neighborhood units should be regarded not only as areas of settlement but also as relations, meanings and experiences established by their inhabitants with the physical and social characteristics they offer at the same time.

Aim

For this reason, this study aims to reveal the relationship between neighborhood satisfaction levels, community satisfaction and neighborhood satisfaction levels of the neighborhoods established by the users of Çukurçayır neighborhood, which is one of the new settlement areas in Trabzon province.

Method

The research was carried out in the Çukurçayır neighborhood of Trabzon. A total of 137 people, 73 male and 64 female, participated in the research. All participants participating in the survey were selected through random sampling and the Satisfaction Scale, Neighborhood Attachment Scale and Community Sensation Scale were used to evaluate the physical and social characteristics of the participant community. A 5-point Likert-type scale was used for the data collection instrument and consisted of 37 items in total.

Results

As a result of the exploratory factor analysis of the items in the Satisfaction Scale, a two-dimensional structure was revealed to be satisfied with the physical and social characteristics. The items in the neighborhood loyalty scale were also examined by exploratory factor analysis, revealing the four dimensional attachment structure of functional commitment, place identity, emotional impact and social bonding. Correlation analyzes and multiple regression analyzes were performed to examine the relationships and effects between all these factors. The data obtained showed that there was a positive and significant relationship between satisfaction, neighborhood loyalty and community feeling.

Conclusion

The demographic characteristics of the participant were found to be not related to satisfaction, neighborhood attachment and sense of community. Participants' level of satisfaction with their neighborhoods was found to affect the degree of loyalty to the neighborhood and the sense of community. This study, which investigates the relationship between locality satisfaction, neighborhood attachment and sense of community, and its impacts, is particularly important in terms of planners, managers and users in charge of protecting and improving the environment. In the direction of the obtained results, it was discussed which factors were influential in creating sense of community at the neighborhood level and suggestions for future studies were made.

Keywords: Satisfaction, Neighborhood attachment, Sense of community, Trabzon-Çukurçayır

***Karadeniz Technical University

Okullarda Sağlık Okuryazarlığı: İmkânlar ve Zorluklar

Burcu Yavuz Tabak*

Giriş

Sağlık okuryazarlığı, hem öğrencilerde üst düzey bilgi ve beceri kazanımı hem de halk sağlığı çıktıları için eğitim ve sağlığın nasıl işbirliği yapabileceğini gösteren önemli bir kavramdır. Sağlık okuryazarlığının geliştirilmesine katkıda bulunabilecek üç müdahale noktası kültür ve toplum, sağlık sistemi ve eğitim sistemi olarak belirtilmektedir (Kickbusch, 2008). Bu noktada okullar toplumsal ve kültürel sistemler olduğu için kritik bir önem teşkil etmektedir. Tüm dünyada okullar eğitimsel sorumlulukları toplumların refahını ve sağlığını geliştirmede temel bir kurumdur. Okullar, öğrencilerin yanı sıra ailelerin ve toplum üyelerinin de sağlığını iyileştirmek için kilit bir görev üstlenmekte, yapılacak eğitim ve sağlık yatırımlarıyla önemli elde etme fırsatları sunmaktadır.

Hem eğitim hem de sağlık temel insan haklarını desteklemek için bir araçtır. Nitekim bireylerin eğitim ve okur-yazarlık durumları sağlığın önemli belirleyicileri arasında yıllardır yer almaktadır. Sağlık okuryazarlığı ise ayrı bir okuryazarlık biçimi olarak sosyal ve ekonomik kalkınma için gittikçe önem kazanmaktadır. Bireylerin sağlık ve sosyal statü ile ilişkili olarak farklı pozisyonlara yol açan davranışsal ve eğitsel izleri hayatlarının erken dönemlerinde takip etmeye başladıkları, büyüme çağına sağlıksız yaşam koşulları ve davranışları olan bireylerin eğitim seviyelerinin de düşük olması ve sonuç olarak yetişkinlikte de düşük sosyal statülerde bulunacakları öngörülmektedir (Koivusilta, Arja ve Andres, 2003). Okul çağına yaşanan sağlık sorunları, yetişkinlikteki sosyoekonomik durum ve eğitim seviyesinin önemli belirleyicilerinden olabilmektedir. Sağlıktan eğitime olan nedensel ilişkinin, sağlıksız çocukların daha az okullaşması ve ayrıca sağlıksız yetişkin olma olasılığının daha yüksek olmasının, çocukluk dönemindeki deneyimlerden kaynaklanabileceği düşünülmektedir (Curtler ve Muney, 2006).

Yöntem

Bu çalışma okullarda sağlık okuryazarlığına ilişkin genel bir kavramsal çözümlenme yapılmıştır. Hem eğitim hem de sağlık alanında belirlenecek politikalarda sağlıklı olarak eğitime geçişe verilecek yer, hem eğitim seviyesini arttırmada hem de nüfusun sağlık durumunu iyileştirmede etkili olabilir. Çocukları sağlık okuryazarlığının aktif uygulayıcıları olarak tanımak, çocuk sağlığını iyileştirmeye yönelik politika ve uygulamalar için önemli etkilere sahiptir. Bu noktada okullar açısından sağlık okuryazarlığı ile ilgili temel unsurları tanımlamak öğretmenlerin konu ile ilgili öğrenme hedefleri oluşturmalarını sağlayacaktır. Çünkü okullar hedefleri, süreçleri ve öğrenme çıktıları olan birer sistemdir.

Bulgular ve Tartışma

Okulun öğrencilere kendi sağlığıyla ilgili sağlıklı kararlar verebilme becerisi ile bilgi çeşitlerini yerleştirmede önemli payı bulunmaktadır. Bir eğitim kurumu olarak okul, en fazla etkilenecekleri yaşlarda çocuklara ulaşabilir (World Health Organization, 1999). Farklı geçmişlerden gelen okul çağı çocukları arasındaki sağlık okuryazarlığının geliştirilmesi, sağlık eşitsizliklerinin ortaya çıkmasını engelleyebilir. Sağlığın teşviki ve geliştirilmesine yönelik hem sistemli bir okul yaklaşımı, hem de sağlık konularında eğitim bu amaca

* Dr. Aksaray Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Yönetimi Anabilim Dalı Kampüs/ AKSARAY

hizmet edebilir (Paakkari ve Paakkari, 2012). Bununla birlikte okulların bu işlevi gerçekleştirmesinde üç zorluk ifade edilmektedir: (i) okulların geleneksel yapısı ve işlevi, (ii) öğretim uygulamaları ve öğretmenlerin becerileri ile (iii) zaman ve kaynaklar (St Leger, 2001). Sağlık okuryazarlığı bireylerin sağlıklı olmalarını teşvik etmek ve sürdürmek için bilgiye erişme, anlama ve kullanma yeteneklerini belirleyen kişisel, bilişsel ve sosyal beceriler olarak tanımlanmaktadır (Nutbeam, 2000). İşlevsel, etkileşimli ve eleştirel sağlık okuryazarlığı tanımları bulunmaktadır. Fonksiyonel okuryazarlık, yazılı bilgi ve rakamsal bilgileri anlamayı; Etkileşimli okuryazarlık, sağlık ihtiyaçlarını iletebilme ve sağlık konularına hitap edebilme becerisini ve kritik okuryazarlık, kişinin kendi durumuyla olan bilgi ve tavsiyenin kalitesini ve uygunluğunu değerlendirmeyi ifade etmektedir. İnsanların sağlıklıyla ilgili bilgiyi nasıl öğrendiklerini ve mantıklı olduklarını düşünmenin bir yolu, sağlık okuryazarlığı kavramı üzerinden yapılabilir. Okullar sağlık okuryazarlığının her üç aşamasını da gerçekleştirebilir ve sağlığı teşvik eden bir okul yaklaşımını benimseyebilir. Bu doğrultuda ilk aşama olarak kavramın uygulanmasında ve yaygınlaştırılmasında en önemli unsur yetişmiş öğretmen olduğu için Milli Eğitim Bakanlığı ve Sağlık Bakanlığı işbirliği yaparak kavramın öğretmenlere uzmanlarca tanıtılması sağlanabilir. Okullarda kavramın işlenebileceği derslerde uygulanabilecek farkındalık oluşturucu etkinlikler tasarlanabilir. Bütünleştirici bir uygulama olarak okul aile birlikleri tarafından aileler için seminerler düzenlenerek aileler bilgilendirilebilir.

Kaynaklar

1. Cutler, D. M., & Lleras-Muney, A. (2006). Education and health: evaluating theories and evidence (No. w12352). National bureau of economic research.
2. Kickbusch, I. (2008), "Health literacy: an essential skill for the twenty-first century", Health Education, Vol. 108 No. 2, pp. 101-104.
3. Koivusilta L, Arja R, & Andres V. (2003). Erratum to "Health behaviors and health in adolescence as predictors of educational level in adulthood: a follow-up study from Finland". Social Science & Medicine.57(4), 577-593.
4. Nutbeam, D. (2000). Health literacy as a Department of Public Health goal: a challenge for contemporary health education and communication strategies into the 21st century. Health promotion international, 15(3), 259-267.
5. Paakkari, L., & Paakkari, O. (2012). Health literacy as a learning outcome in schools. Health Education, 112 (2), 133-152. doi:10.1108/09654281211203411
6. St Leger, L. (2001). Schools, health literacy and public health: possibilities and challenges. Health promotion international, 16(2), 197-205.
7. World Health Organization. (1999), Improving Health through Schools: National and International Strategies. World Health Organization, Geneva.

Health Literacy in Schools: Opportunities and Challenges

Burcu Yavuz Tabak*

Introduction

Health literacy is an important concept that demonstrates how both education and health can cooperate for both high-level knowledge and skills acquisition in students and for Department of Public Health outcomes. Three intervention points that can contribute to the improvement of health literacy are specified as culture and society, health system and education system (Kickbusch, 2008). At this point, schools are critical because they are social and cultural systems. Schools around the world are an essential institution for improving educational well-being and the well-being of communities. Schools play a key role in improving the health of their students as well as their families and community members and offer significant opportunities for education and healthcare investments.

Both education and health are a tool to support basic human rights. As a matter of fact, the educational and literacy status of individuals has been among the important determinants of health for many years. Health literacy, on the other hand, is becoming increasingly important for social and economic development as a separate form of literacy. It is stated that individuals are beginning to follow behavioral and educational traces leading to different positions in relation to health and social status in their early life. It is anticipated that individuals with unhealthy living conditions and behaviors during the age of growth will have low educational levels and consequently will have low social status in adulthood (Koivusilta, Arja, and Andres, 2003). Health problems in school-age are important determinants of socioeconomic status and education level in adulthood. It is thought that the causal relationship between health education and education is due to the experiences of childhood (Curtler and Muney, 2006), the fact that unhealthy children are less likely to be schooled and also more likely to be unhealthy adults.

Method: In this study, conceptual analysis on health literacy was carried out in schools. In both the education and health policy areas, the place to be provided for educational transition can be effective both in increasing the level of education and in improving the health of the population. Recognizing children as active practitioners of health literacy has significant implications for policies and practices aimed at improving child health. Defining the key elements of health literacy in terms of schools at this point will enable teachers to create learning objectives related to the subject. Because schools are systems with goals, processes and learning outcomes.

Findings and Discussion: The school has an important role in providing students with the ability to make healthy decisions about their own health and to place their knowledge. As an educational institution, schools can reach children in their most ages (World Health Organization, 1999). Improving health literacy among school-age children from different backgrounds can prevent the emergence of health inequalities. A systematic school approach to health promotion and education in health matters can serve this purpose (Paakkari and Paakkari, 2012). However, schools have three difficulties in achieving this function: (i) the traditional structure and function of schools, (ii) teaching practices and the skills of teachers, and (iii) time and resources (St Leger, 2001). Health literacy is defined as personal, cognitive,

*Dr. Burcu YAVUZ TABAK Aksaray University Faculty of Education Department of Educational Administration

and social skills that determine the ability to access, understand, and use the information to promote and maintain the health of individuals (Nutbeam, 2000). Functional, interactive and critical health literacy definitions are available. To understand functional literacy, written information, and numerical information; Interactive literacy refers to the ability to communicate health needs and address health issues and to assess critical literacy, the quality and appropriateness of information and advice from one's own situation. One way of thinking about how people learn and make sense about health-related information can be done through the concept of health literacy. Schools can implement all three stages of health literacy and adopt a health promoting school approach. In this respect, as the first step, the most important factor in the implementation and dissemination of the concept is the trained teacher, so that the Ministry of Education and the Ministry of Health can cooperate to introduce the concept to the teachers as experts. The awareness-building activities that can be applied in the courses where the concept can be taught can be designed in schools. As an integrative practice, families can be informed by school parents' associations by organizing seminars for parents.

References

1. Cutler, D. M., & Lleras-Muney, A. (2006). Education and health: evaluating theories and evidence (No. w12352). National Bureau of economic research.
2. Kickbusch, I. (2008), "Health literacy: an essential skill for the twenty-first century", Health Education, Vol. 108 No. 2, pp. 101-104.
3. Koivusilta L, Arja R, & Andres V. (2003). Erratum to "Health behaviors and health in adolescence as predictors of educational level in adulthood: a follow-up study from Finland". *Social Science & Medicine*.57(4), 577-593.
4. Nutbeam, D. (2000). Health literacy as a Department of Public Health goal: a challenge for contemporary health education and communication strategies into the 21st century. *Health promotion international*, 15(3), 259-267.
5. Paakkari, L., & Paakkari, O. (2012). Health literacy as a learning outcome in schools. *Health Education*, 112 (2), 133-152. Doi:10.1108/09654281211203411
6. St Leger, L. (2001). Schools, health literacy, and public health: possibilities and challenges. *Health promotion international*, 16(2), 197-205.
7. World Health Organization. (1999), *Improving Health through Schools: National and International Strategies*. World Health Organization, Geneva.

Öğretim Programlarında Sağlık Okuryazarlığı ve Kazandırılması

Hasan Tabak*

Giriş - Amaç

Hızla gelişen teknolojik gelişmelerle birlikte insanların günlük hayatta geçmişe göre uzmanlık gerektiren bir takım faaliyetleri yapabilir hale gelmesi beklenmektedir. Bu nedenle sağlıkta bireylerin kendi takip etmesi gereken sağlıkla ilgili işlerini takip edebilmesi için bir nevi öğrenci haline gelmesi gerekmektedir (Baker, Williams, Parker, Gazmararian & Nurss, 1999; Kunst & Mackenbach, 1994). Bu nedenle, genel hayatta sahip olunması gereken okur-yazar olma durumu sağlık okuryazarlığının geliştirilmesi için ön koşul haline gelmiştir (Chinn, 2011; Nutbeam, 2008; Wolf, Feinglass, Thompson & Baker, 2010). Bu ön koşulun sağlanması sadece bireysel sağlık okuryazarlığını değil aynı zamanda halk sağlığını da etkileyecektir. Bu açıdan katkısı önemli görülmektedir (bkz. Tablo 1). Dolayısıyla, genel okuryazarlık yeterliliğinin gelişebilmesi, bireylerin aldıkları eğitim durumuna bağlıdır.

Tablo 1. Bireysel ve halk sağlığı okur yazarlığı karşılaştırması

Sağlık okuryazarlığı	
Amaç: birey, aile, topluluk kısıcası toplumlar arasındaki eşitsizliklerin azaltılması için sağlık bilgi ve bilincinin geliştirilmesi	
Bireysel sağlık okuryazarlığı	Halk sağlığı okuryazarlığı
Tanım Bireylerin uygun sağlık kararlarını vermek için gerekli olan temel sağlık bilgilerini edinme ve hayata geçirme derecesi	Bireylerin ve grupların, toplum yararına olan kamu sağlığı kararları almak için gerekli olan bilgiyi edinme, anlama, uygulama, değerlendirebilme derecesi
Hedef kitle Hasta	Halk
Amaç Bireylerin sağlığını geliştirme (kişisel)	Halkın sağlığını geliştirme (toplumsal)
Birincil amaç Sağlık iletişim sistemlerini geliştirerek sağlıklı davranışları teşvik etmek.	Halk sağlığı, çeşitli taraflarca toplum sağlığına katkı sağlamanın yanında sağlığın sosyal ve çevresel belirleyicilerini ele almak

(Freedman, Bess, Tucker, Boyd, Tuchman & Wallston, 2009, s.448)

Devlet eliyle verilen zorunlu eğitim sürecinde derslerin izlenmesi gereken bir öğretim programları (müfredat) bulunmaktadır (Apple, 2004). Zorunlu eğitim sürecinde öğretim programları öğretmenlerin bir kılavuzu ve yol haritası niteliği taşımaktadır. Sağlık okuryazarlığının gelişmesi ve geliştirilmesi eğitim sürecinin etkililiğinde aramak gerekmektedir. Dolayısıyla bu araştırmada ortaöğretim kurumlarında bulunan Sağlık Bilgisi ve Trafik Kültürü dersi öğretim programı irdelenmeye amaçlanmıştır.

Yöntem

Millî Eğitim Bakanlığının zorunlu eğitim süreleri içerisinde ortaöğretim (lise) kademesinde okutulan Sağlık Bilgisi ve Trafik Kültürü ders öğretim programının incelenmesini amaçlayan bu araştırma doküman incelemesi tekniğinin uygulandığı nitel bir araştırmadır. Doküman incelemesi ise, araştırılması hedeflenen olgu veya olgular hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analizini kapsamaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2008, s. 187).

* Dr. Aksaray Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Yönetimi Anabilim Dalı

Bulgu ve Sonuçlar

Ortaöğretim kurumlarında Sağlık Bilgisi ve Trafik Kültürü dersi öğretim programı, (1) Sağlık Bilgisi ve (2) Trafik Kültürü olmak üzere iki ana ünite üzerine yapılandırıldığı görülmektedir. Bu doğrultuda, sağlık okuryazarlığı ile ilgili olarak Sağlık Bilgisi ele alınmıştır. Öğretim programı incelendiğinde Kişisel ve Toplumsal Sağlık, Ergenlik, Beslenme ve Fiziksel Aktivite, Zihinsel, Duygusal ve Sosyal Sağlık, Sağlığa Zararlı Alışkanlıklar ve Madde Kullanımı ve İlk Yardımla İlgili Temel Bilgiler konuları ortaöğretim çağı nüfusunun sağlıkla ilgili kazanımları yer almaktadır.

Kaynaklar

1. Apple, M. W. (2004). *Ideology and curriculum*. NY: Routledge.
2. Baker, D. W., Williams, M. V., Parker, R. M., Gazmararian, J. A., & Nurss, J. (1999). Development of a brief test to measure functional health literacy. *Patient education and counseling*, 38(1), 33-42.
3. Chinn, D. (2011). Critical health literacy: A review and critical analysis. *Social science & medicine*, 73(1), 60-67.
4. Freedman, D. A., Bess, K. D., Tucker, H. A., Boyd, D. L., Tuchman, A. M., & Wallston, K. A. (2009). Department of Public Health literacy defined. *American journal of preventive medicine*, 36(5), 446-451.
5. Kunst A. E., & Mackenbach J. P. (1994). The size of mortality differences associated with educational level in nine industrialized countries. *American Journal of Public Health*, 84, 932.
6. Nutbeam, D. (2008). The evolving concept of health literacy. *Social science & medicine*, 67(12), 2072-2078.
7. Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı [TTKB.], (2018). Sağlık Bilgisi ve Trafik Kültürü. Ankara: Millî Eğitim Bakanlığı <http://mufredat.meb.gov.tr/ProgramDetay.aspx?PID=348> adresinden edinilmiştir.
8. Wolf, M. S., Feinglass, J., Thompson, J., & Baker, D. W. (2010). In search of 'low health literacy': Threshold vs. gradient effect of literacy on health status and mortality. *Social science & medicine*, 70(9), 1335-1341.
9. Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2008). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin.

Health Literacy and its Attainment in Curriculum

Hasan Tabak*

Introduction

With rapidly developing technological developments, it is expected that people will be able to carry out a number of activities that require specialization according to the past in daily life. For this reason, it is necessary for health to become a student in order for individuals to follow up the health-related work that they need to follow (Baker, Williams, Parker, Gazmararian & Nurss, 1999, Kunst & Mackenbach, 1994). For this reason, literacy, which should be possessed in general life, has become a prerequisite for the development of health literacy (Chinn, 2011, Nutbeam, 2008, Wolf, Feinglass, Thompson & Baker, 2010). Providing this precondition will affect not only individual health literacy but also public health. In this respect, the contribution is significant (see Table 1). Therefore, the development of general literacy competence depends on the educational status of the individual.

Table 1.

Comparing Individual and Department of Public Health Literacy

Health Literacy	
Goal: Development of health knowledge and consciousness to reduce inequalities among individuals, families, and communities	
Individual health literacy	Department of Public Health literacy
Definition Obtaining basic health information necessary for individuals to make appropriate health decisions and the degree of practice	The degree to which individuals and groups can acquire, understand, apply, and evaluate the knowledge needed to make Department of Public Health decisions for the benefit of society
Target Group Patient	Public
Goal Improving individual health (personal)	Improving Department of Public Health (communal)
Primary goal To promote healthy behaviors by developing health communication systems.	Public health, besides contributing to community health by various parties address the social and environmental determinants of health

(Freedman, Bess, Tucker, Boyd, Tuchman & Wallston, 2009, s.448)

There is a curriculum (curriculum) in which the courses must be followed in the compulsory education process provided by the state (Apple, 2004). Instructional programs in the compulsory education process carry a guide and a roadmap of the teachers. The development and development of health literacy should be sought in the effectiveness of the educational process. Therefore, in this research, the curriculum of Health Information and Traffic Culture course in secondary education institutions was aimed to be examined.

Method

This research is aimed to examine the curriculum of Health Information and Traffic Culture which is taught in secondary education (high school) during compulsory education period of Ministry of National Education. This research is a qualitative research applied to document examination technique. The document review includes an analysis of written materials containing information about the cases or phenomena targeted to be investigated (Yıldırım and Şimşek, 2008, p. 187)

*Dr. Aksaray University Faculty of Education Department of Educational Administration

Findings and Results

It is seen that the secondary education institutions are structured on two main units; Health Information and Traffic Culture curriculum, (1) Health Information and (2) Traffic Culture. In this respect, Health Information has been dealt with in relation to health literacy. When the curriculum is examined, the health-related achievements of the secondary school age population are covered under the topics of Personal and Community Health, Adolescence, Nutrition and Physical Activity, Mental, Emotional and Social Health, Harmful Health Habits and Basic Information on Drug Use and First Aid.

Kaynaklar

1. Apple, M. W. (2004). *Ideology and curriculum*. NY: Routledge.
2. Baker, D. W., Williams, M. V., Parker, R. M., Gazmararian, J. A., & Nurss, J. (1999). Development of a brief test to measure functional health literacy. *Patient education and counseling*, 38(1), 33-42.
3. Chinn, D. (2011). Critical health literacy: A review and critical analysis. *Social science & medicine*, 73(1), 60-67.
4. Freedman, D. A., Bess, K. D., Tucker, H. A., Boyd, D. L., Tuchman, A. M., & Wallston, K. A. (2009). Department of Public Health literacy defined. *American journal of preventive medicine*, 36(5), 446-451.
5. Kunst A. E., & Mackenbach J. P. (1994). The size of mortality differences associated with educational level in nine industrialized countries. *American Journal of Public Health*, 84, 932.
6. Nutbeam, D. (2008). The evolving concept of health literacy. *Social science & medicine*, 67(12), 2072-2078.
7. Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı [TTKB.], (2018). Sağlık Bilgisi ve Trafik Kültürü. Ankara: Millî Eğitim Bakanlığı <http://mufredat.meb.gov.tr/ProgramDetay.aspx?PID=348> adresinden edinilmiştir.
8. Wolf, M. S., Feinglass, J., Thompson, J., & Baker, D. W. (2010). In search of 'low health literacy': Threshold vs. gradient effect of literacy on health status and mortality. *Social science & medicine*, 70(9), 1335-1341.
9. Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2008). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin.

Sağlık Okur Yazarlığı ve Fiziksel Aktiviter

Health Literacy and Physical Activity

Mustafa Altunsoy*

Giriş - Amaç

Fiziksel aktivite ve sağlık okur-yazarlığı kronik hastalıkların önlenmesinde ve kontrol altına alınmasında öncelikli düşünülmesi gereken yöntem ve yaşam becerileridir.

Sağlık okur yazarlığının tanımında sağlığın korunması ve geliştirilmesi için gerekli bilgiye ulaşabilme, algılayabilme ve bunları bir yaşam becerisi olarak kullanabilmekten bahseder. DSÖ fiziksel aktiviteyi iskelet kaslarının enerji harcayarak vücutta ortaya çıkardığı hareket olarak tanımlamaktadır.

İnsanın doğayla mücadelesi ve hayatta kalma çabasının bir yansıması olarak ortaya çıkan spor; egzersiz ve fiziksel aktivite olarak günümüzde kronik hastalıklarda mücadelede proaktif olarak kullanılması gereken önemli yaşam becerileridir.

HLS-EU konsorsiyum raporunda (2012) gelişmiş batı ülkelerinde nüfusun %47'sinin yetersiz sağlık okur-yazarlığı düzeyinde olduğu belirtilmektedir.

Kronik hastalıklar Avrupa Birliği (AB) bölgesinde mortalite ve morbidite'nin ana nedenidir, AB ülkelerinde 30-49 yaş arasındaki nüfusun %50'si civarı bir veya daha fazla kronik hastalığa sahiptir. Kronik hastalıkların ortaya çıkması ve gelişimi sürecinde beslenme, çalışma-yaşam ortamı ve koşulları, fiziksel aktivite düzeyi önemli faktörlerdir (Geboers, de Winter, Luten, Jansen, & Reijneveld, 2014).

Kronik hastalıkların önlenmesi ve tedavide başarı kişinin sağlık okur-yazarlığı ve özbakım yeterlilikleri ile korelasyon göstermektedir. Ayrıca kardiyovasküler hastalıkları olan bireylerde eğitim seviyesinin düşüklüğü ile risk faktörleri prevelansı arasında da ilişki bulunmaktadır.

Kardiyovasküler hastalıklar, obezite, diyabet gibi kronik rahatsızlıklarda fiziksel aktivite ve egzersizin bu gibi sağlık problemlerinin önlenmesi ve tedavi sürecinde etkisi literatürde binlerce kaynak tarafından belirtilen bir gerçektir.

Amerikan Sağlık Bakanlığı misyon bildirgesinde sağlığı korumak ve geliştirmek için her bireyin haftalık en az 150dk ortanın üzeri seviyede egzersiz yapması gerektiğini belirtmektedir; egzersiz yapmak faydalı mıdır sorusuna çoktan noktayı koymuş ve soruyu, insanların yaşına, cinsiyetine, fiziksel özelliklerine ve sağlık durumuna uygun egzersiz seçimi, şiddeti, sıklığı ve süresi ne olmalıdır diye güncellemektedir.

Güncel bir çalışmada sağlık konusunda bilinçli, kendini sağlıklı diye tanımlayan 50 yaş üzeri yeterli HL seviesindeki bireylerin neredeyse günlük egzersiz yaptığı belirtilmektedir (Gibney & Doyle, 2017).

Hangi seviyede olursa olsun, yetersiz düzeydeki sağlık okur-yazarlığı sağlığı negatif yönde etkilemekte, kişilerde olumsuz sağlık davranışları gelişmesine sebep olmaktadır; sedanter yaşam tarzı bunlardan biridir (Aaby, Friis, Christensen, Rowlands, & Maindal, 2017).

Toplumun sağlığını korumak ve geliştirmek hedefinde sağlık okur-yazarlığı seviyesinin yeterli düzeye getirilmesi kaynakların verimli kullanımı ve fayda açısından en optimum çözümdür. Özellikle kardiyovasküler hastalıklar başta olmak üzere kronik hastalıkların önlenmesi ve kontrolünde egzersiz ve aktif yaşam tarzı insanların yaşam alışkanlıklarını değiştirmesiyle az veya hiç maddi yük getirmeden etkili sonuçlar üreten araçlardır.

Kaynaklar

1. Aaby, A., Friis, K., Christensen, B., Rowlands, G., & Maindal, H. T. (2017). Health literacy is associated with health behaviour and self-reported health: A large population-based study in individuals with cardiovascular disease. *European Journal of Preventive Cardiology*, 24(17), 1880-1888. doi:10.1177/2047487317729538
2. Geboers, B., de Winter, A. F., Luten, K. A., Jansen, C. J. M., & Reijneveld, S. A. (2014). The Association of Health Literacy with Physical Activity and Nutritional Behavior in Older Adults, and Its Social Cognitive Mediators. *Journal of Health Communication*, 19, 61-76. doi:10.1080/10810730.2014.934933
3. Gibney, S., & Doyle, G. (2017). Self-rated health literacy is associated with exercise frequency among adults aged 50+ in Ireland. *European Journal of Public Health*, 27(4), 755-761. doi:10.1093/eurpub/ckx028



THE THEME of CONGRESS

FUTURE CITIES

Sağlık Okuryazarlığı ve Birinci Basamak Sağlık Hizmetleri

Hülya Şirin*

Dünyada, temel sağlık hizmetleri çerçevesinde (dolayısıyla birinci basamak sağlık hizmetlerinde) halk eğitimi ve sağlığın geliştirilmesi kavramları geçtiğimiz yüzyılın son çeyreğinde dile getirilmeye başlamıştır (Alma Ata ve Ottawa) . Sağlığın geliştirilmesinde sağlık okuryazarlığı önemli adımlardan biridir.

Günümüzde gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerde modern tıp geliştikçe sağlık hizmetinden yararlanan kişilerden beklentiler artmaktadır. Bu da bireylerin kendi sağlıkları konusunda sorumluluk almaları, kendilerine sağlık hizmet sunucuları tarafından sunulan bilgiyi anlamaları ve sonucunda da kendileri için sağlık kararları almalarını oluşturmaktadır. Buna paralel olarak da sağlık hizmeti sunan profesyonellerin kendilerine başvuranlar ile iletişimi sağlamaları ve klinik becerilerini aktarabilmeleri daha da önemli hale gelmektedir. Bir başka deyişle sağlık okuryazarlığı, gerektiğinde sağlıkla ilgili uygun kararların alınmasını ve sağlık hizmet sunucularına başarılı yönlenebilir bir beceriler bütünüdür. Bu beceriler okuma yazma, basit matematik işlemleri, iletişim ve giderek artan bir biçimde teknoloji kullanımını içerir.

Avrupa’da Sağlık Okuryazarlığı (2015) çalışmasında “yetersiz sağlık okuryazarlığı” düzeyinde ülkeler arası ciddi farklılıklar tespit edilmiştir. Hollanda’da %1.8 iken Bulgaristan’da bu %26.9 olarak farklılık göstermektedir. Yoksulluk, düşük sağlık okuryazarlığının en güçlü göstergesi olarak; sonra sosyal statü, eğitim ve yaş bulunmuştur. Cinsiyet ise çok küçük bir etkiye sahip olduğu belirtilmiştir.

Ülkemizde sağlık okuryazarlığı ile ilgili ise çok kısıtlı çalışmalar mevcuttur. SAĞLIKSEN’in (2014) yaptığı geniş çaplı araştırmada Türkiye Sağlık Okuryazarlığı Araştırması, toplumun sadece üçte birinin yeterli veya mükemmel sağlık okuryazarlığı düzeyine sahip olduğunu göstermiştir. Yine GÜTF tarafından ülke ölçeği ile yapılan sağlık okuryazarlığı çalışmasında % 35 gibi yeterlilikten söz edilmektedir.

TUİK (2016) yaptığı araştırma sonucunda Türkiye’de 2015 yılında, 25 ve daha yukarı yaşta olan ve okuma yazma bilmeyen toplam nüfus oranı %5,4 iken bu oran erkeklerde %1,8, kadınlarda %9 olduğunu açıkladı. Bunun üzerine bir de “okuduğunu anlama” gelince bu oran daha da artmaktadır.

OECD tarafından üçer yıllık döngülerle yapılan PISA, 15 yaş grubu öğrencilerin okulda öğrendiği bilgi ve becerileri günlük yaşamda kullanabilme becerisini ölçmeyi hedeflemektedir. PISA araştırması; temel olarak fen, matematik ve okuma becerileri alanlarında öğrencilerin becerilerini değerlendirmektedir. Bu değerlendirmeyi yaparken temel alanları “okuryazarlık” kavramı üzerinden tanımlamaktadır.2015 yılında yapılan araştırma sonucunda Türkiye 72 ülke arasında 50. sırada yer almıştır. Bu da okuma becerileri, matematik ve fen okuryazarlığı konularında da yetersizlikler görülmektedir.

Bu çalışmalar ışığında ülkemizde genel okuryazarlık ve buna bağlı olarak da sağlık okuryazarlığı büyük eksiklikler içerdiği aşındır. Burada kişinin öz sorumluluğu kadar sağlık hizmeti sunan sağlık personellerine de büyük sorumluluklar düşmektedir. Özellikle de birinci basamakta Aile Sağlığı Merkezlerinde bölgesinde yaşayan bireylerle sık sık ve yüz yüze karşılan aile hekimi ve aile sağlığı elemanı (hemşire/ebe) personeline büyük sorumluluklar düşmektedir. Yine sağlık okuryazarlığı düzeyini etkileyen sosyo ekonomik faktörler de dikkate alındığında diğer sektörlere de büyük sorumluluklar düşmektedir.

Health Literacy and Primary Health Care Services

Hülya Şirin*

Dünyada, temel sağlık hizmetleri çerçevesinde (dolayısıyla birinci basamak sağlık hizmetlerinde) halk eğitimi ve sağlığın geliştirilmesi kavramları geçtiğimiz yüzyılın son çeyreğinde dile getirilmeye başlamıştır (Alma Ata ve Ottawa) . Sağlığın geliştirilmesinde sağlık okuryazarlığı önemli adımlardan biridir.

Günümüzde gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerde modern tıp geliştikçe sağlık hizmetinden yararlanan kişilerden beklentiler artmaktadır. Bu da bireylerin kendi sağlıkları konusunda sorumluluk almaları, kendilerine sağlık hizmet sunucuları tarafından sunulan bilgiyi anlamaları ve sonucunda da kendileri için sağlık kararları almalarını oluşturmaktadır. Buna paralel olarak da sağlık hizmeti sunan profesyonellerin kendilerine başvurular ile iletişimi sağlamaları ve klinik becerilerini aktarabilmeleri daha da önemli hale gelmektedir. Bir başka deyişle sağlık okuryazarlığı, gerektiğinde sağlıkla ilgili uygun kararların alınmasını ve sağlık hizmet sunucularına başarılı yönlenebilir bir beceriler bütünüdür. Bu beceriler okuma yazma, basit matematik işlemleri, iletişim ve giderek artan bir biçimde teknoloji kullanımını içerir.

Avrupa’da Sağlık Okuryazarlığı (2015) çalışmasında “yetersiz sağlık okuryazarlığı” düzeyinde ülkeler arası ciddi farklılıklar tespit edilmiştir. Hollanda’da %1.8 iken Bulgaristan’da bu %26.9 olarak farklılık göstermektedir. Yoksulluk, düşük sağlık okuryazarlığının en güçlü göstergesi olarak; sonra sosyal statü, eğitim ve yaş bulunmuştur. Cinsiyet ise çok küçük bir etkiye sahip olduğu belirtilmiştir.

Ülkemizde sağlık okuryazarlığı ile ilgili ise çok kısıtlı çalışmalar mevcuttur. SAĞLIKSEN’in (2014) yaptığı geniş çaplı araştırmada Türkiye Sağlık Okuryazarlığı Araştırması, toplumun sadece üçte birinin yeterli veya mükemmel sağlık okuryazarlığı düzeyine sahip olduğunu göstermiştir. Yine GÜTF tarafından ülke ölçeği ile yapılan sağlık okuryazarlığı çalışmasında % 35 gibi yeterlilikten söz edilmektedir.

TUİK (2016) yaptığı araştırma sonucunda Türkiye’de 2015 yılında, 25 ve daha yukarı yaşta olan ve okuma yazma bilmeyen toplam nüfus oranı %5,4 iken bu oran erkeklerde %1,8, kadınlarda %9 olduğunu açıkladı. Bunun üzerine bir de “okuduğunu anlama” gelince bu oran daha da artmaktadır.

OECD tarafından üçer yıllık döngülerle yapılan PISA, 15 yaş grubu öğrencilerin okulda öğrendiği bilgi ve becerileri günlük yaşamda kullanabilme becerisini ölçmeyi hedeflemektedir. PISA araştırması; temel olarak fen, matematik ve okuma becerileri alanlarında öğrencilerin becerilerini değerlendirmektedir. Bu değerlendirmeyi yaparken temel alanları “okuryazarlık” kavramı üzerinden tanımlamaktadır.2015 yılında yapılan araştırma sonucunda Türkiye 72 ülke arasında 50. sırada yer almıştır. Bu da okuma becerileri, matematik ve fen okuryazarlığı konularında da yetersizlikler görülmektedir.

Bu çalışmalar ışığında ülkemizde genel okuryazarlık ve buna bağlı olarak da sağlık okuryazarlığı büyük eksiklikler içerdiği aşındır. Burada kişinin öz sorumluluğu kadar sağlık hizmeti sunan sağlık personellerine de büyük sorumluluklar düşmektedir. Özellikle de birinci basamakta Aile Sağlığı Merkezlerinde bölgesinde yaşayan bireylerle sık sık ve yüz yüze karşılan aile hekimi ve aile sağlığı elemanı (hemşire/ebe) personeline büyük sorumluluklar düşmektedir. Yine sağlık okuryazarlığı düzeyini etkileyen sosyo ekonomik faktörler de dikkate alındığında diğer sektörlere de büyük sorumluluklar düşmektedir.

* MD, PhD, Ministry of Health, General Directorate of Public Health

Sağlık İletişiminde Sağlık Okuryazarlığının Etkisi

Impact of Health Literacy in Health Communication

Asiye Uğraş Dikmen*

İletişim; düşünce, bilgi ve görüşlerin konuşma, yazı ve resim gibi semboller kullanarak paylaşımı ve aktarımıdır. İki insan birbirinin farkına vardığı andan itibaren iletişim başlar. Etkili iletişimde amaç; iletmek istediğimizi karşımızdaki kişiye amaçladığımız biçimde iletebilmek, isteneni elde etmek ve beklenen tepkiyi oluşturmaktır. Doğru ve iyi bir iletişimin temelinde; anlayış, hoşgörü, sabır ve net mesaj vardır.

Sağlık iletişimi ise; önemli sağlık sorunları hakkında kurumsal, bireysel ve toplumsal kitleleri bilgilendirme, etkileme ve motive etme sanat ve tekniğidir. Sağlık iletişimi kapsamında hastalık önleme, sağlık promosyonu, sağlık politikası ve sağlık işine ek olarak yaşam kalitesinin artırılması ve toplum içindeki bireylerin sağlığı dâhildir. Bireyler birçok kaynaktan sağlık bilgilerini alabilir ancak güncel bilgilere ulaşmak ve birbiri ile çatışan mesajları yorumlamak büyük sorun teşkil eder. Bir diğer problem ise hekim-hasta ilişkisi için ayrılan sürenin yetersizliği, hastanın veya bilgi almak isteyeninin içinde bulunduğu durum-korku, ağrı gibi sorunların olmasıdır. Bu durumların yanında iletişimin ideal şartlarda olmaması durumu daha da zorlaştırmaktadır. Açık ve anlaşılır bir iletişim mesajları anlama ve uygulamada büyük öneme sahiptir. Sağlık iletişiminin sağlık personeli ve hastalar arasında yetersiz olması malpraktis davalarının en önemli nedenlerindedir. Yapılan bir araştırmaya göre malpraktis davalarının yaklaşık %75'nin nedenleri sağlık personelinin iletişim şekli ve tavırları olarak bulunmuştur. Yapılan araştırmalar sağlık personeli ile hasta arasındaki etkili iletişimin medikal tedavinin etkisini arttırdığını göstermiştir. Bu durum hasta anksiyetesinin daha az olması, ağrının daha az olması, hasta uyumunun daha fazla olması gibi durumlarla ilişkilidir.

Dünya Sağlık Örgütü, sağlık okuryazarlığını; bireylerin iyi sağlık halinin sürdürülmesi ve geliştirilmesi amacıyla sağlıkla ilgili bilgiye ulaşması, anlaması ve kullanması için gerekli olan bilişsel ve sosyal beceri kapasitesi olarak tanımlamaktadır. Günümüzde bireylerin; kendi hastalıklarını tanıyabilmeleri, bulgularını belirleyebilmeleri, kendileri için iyi olduğunu düşündükleri kararları alabilmeleri beklenmektedir. Birçok insanın sağlık okuryazarlığı eksikliği nedeniyle bilgi ve hizmetlere erişimde zorluklar yaşayabilecekleri belirtilmektedir. Sağlık okuryazarlığı sorunu olan hastaların hastalıkların önlenmesi ve sağlığı geliştirme programlarına katılımlarının ve anlamalarının daha düşük olduğu ve yeterli sağlık okuryazarlığı olan hastalara göre daha fazla hastaneye yatma olasılıklarının olduğu ve sonuç olarak sağlık bakım maliyetlerinin yüksek olduğu belirtilmektedir. Okuryazarlık düzeyi çok düşük olan kişilerin ortalama yıllık sağlık bakım maliyetlerinin genel nüfustan dört kat daha fazla olabileceği ifade edilmektedir. Yeterli okuyamayan hastalarda ilaç kullanım hataları veya randevuların kaçırılması gibi sonuçların görüldüğü belirtilmektedir. Bu durumun yazılı sözcüğün yanlış anlaşılmasından daha çok, hastalığa uyumsuzluğa neden olacağı belirtilmektedir.

*Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi

Sağlık okuryazarlığının yetersiz olması, sağlık hizmetlerinin kullanımı yönünden önemli bir engeldir. Sağlık okuryazarlığı yetersiz olan kişilerin acil servisleri kullanımlarının da daha fazla olduğu bildirilmektedir. Düşük sağlık okuryazarlığı, birçok sağlık çalışanının tahmin ettiği kadar büyük bir sorundur. Amerika'da yetişkin bireylerin üçte birinden fazlası (yaklaşık 89 milyon insan) koruyucu ve tedavi edici sağlık hizmetleri konusunda yeterli sağlık okuryazarlığı düzeyine sahip değildir. Yetersiz sağlık okuryazarlığının Amerika için tahmin edilen ekonomik boyutu ise yılda 53 milyar dolar ile 70 milyar dolar arasında değişmektedir. UNESCO 2009 raporuna göre; Dünya'da 776 milyon yetişkin temel sağlık okuryazarı değildir. Almanya, Avusturya, Bulgaristan, Hollanda, İspanya, İrlanda, Polonya, Yunanistan'da yapılan çalışmada; ülkeler toplam olarak değerlendirildiğinde çalışmaya katılanların %12 sinin bu konuda yetersiz, %35 sinin ise problemlü düzeyde bilgi ve yeteneğe sahip olduğu ortaya çıkmıştır. Türkiye'de yapılan bir çalışmada ise; erişkin toplumun %64,6'sının sorunlu veya yetersiz sağlık okuryazarlığı kategorisinde yer aldığı görülmektedir. Türkiye Sağlık Okuryazarlığı Araştırması, toplumun sadece üçte birinin yeterli veya mükemmel sağlık okuryazarlığı düzeyine sahip olduğunu göstermekte Türkiye'de HLS-EU ölçeğinin geçerliliği test edilip TSOY-32 (Türkiye Sağlık Okuryazarlığı-32) ölçeği oluşturulmuştur. Bu ölçeğin kullanıldığı çalışmada yeterli ve mükemmel sağlık okuryazarlığı düzeyi %26,1 bulunmuştur. Toplumda sağlık okuryazarlığı düzeyini artırabilmek için sağlık personeline birçok görev düşmektedir. Sağlık personelinin toplumdaki diğer kişiler ile kurduğu iyi sağlık iletişimi en önemlisidir.

Kırsal Sürdürülebilirlikte Koruma Yaşatma Çalışmalarının Önemi “Gaziköy Örneği”

Timur Kaprol*

Toplumsal Gelişmenin ve kültürel yaşamın aynası olan tarihi yerleşmeler, sadece belli bir kültürün tanıklığını yapan alanlar olarak kalmayıp, farklı insanlar, düşünceler, kültürler, politikalar ve yaşam şekillerinin kesişim noktası olma niteliğini de taşırlar. Tarihsel süreç içinde sürekli yaşanmakta olan değişim ve dönüşümler ile birlikte farklı zaman dilimlerine ait toplumsal ve kültürel yaşamın izleri, bu yerleşmelerin doğal çevre verileri bağlamında, mekânsal kurgularının oluşumunda okunabilir. Bir yerleşim alanını anlamlı kılan geçmişi ve bu geçmişten günümüze taşıyabildiği özellikleridir.

Yeni adı ile ‘**Gaziköy**’ tarihi ismi ile ‘**Ganos**’ I.ve XI. Yüzyıllarda antik dönem yerleşimlerine ev sahipliği yapmıştır. Zengin bir mimari miras sahip yerleşimin tarihi ve kültürel değerleri, yapısal ve mekânsal dokusundaki bozulmalara rağmen, kültürel miras için önem arz eder. Trakya Bölgesinde Tekirdağ Büyükşehir Belediyesince hayata geçirilecek olan “**Miras Yolu Projesi**” güzergâhında yer alan Gaziköy’ün en üst topoğrafik kotunda yer alan I.Derece Arkeolojik Sit alanı ve Köyün yerleşimini kapsayan Kentsel Sit Alanı, burasının ne kadar önemli olduğunu ispatlar.

Amaç

Gaziköy’ün sahip olduğu yapma çevre, sosyal çevre ve doğal çevre verilerini tanımlayarak, kırsal sürdürülebilirlik çerçevesinde, göçü engellemek ve yeni kuşakların gereksinimlerini sağlayabilecek mekânsal kurguları köye kazandırmaktır.

Yöntem

Gaziköy eski tabiri ile Ganos’un yerleşim özelliklerinin analizi, doğal çevre verileri bağlamında köyde yapılan tarımsal faaliyetlerin tanımı (Zeytin Yetiştiriciliği- Zeytin Yağı Üretimi, Şaraplık Üzüm Üretimi, Herbal Bitki Üretimi, Hayvancılık) ve bu faaliyetlerin mekânsal örgütlenmeye yansımalarının irdelenmesi, deniz kenarında yer alan yerleşimde, balıkçılığın köy ve çevresine mekânsal kazanımları (Dalyan Mimarisi). Tüm bu oluşumların analizinde, Namık Kemal Üniversitesi Güzel Sanatlar Tasarım ve Mimarlık Fakültesi, Mimarlık Bölümünde 2017-2018 Eğitim-Öğretim Yılı Güz Yarıyılında;

Mimari Proje 1 dersinde köy meydanını köyün zirvesine bağlayan ‘Gezi Rotası-Seyir ve Dinlenme Terası Tasarımı’

Mimari Proje 2 dersinde deniz de Dalyanı Metafor olarak ele alan ‘Balıkçı Lokantası Tasarımı’

Mimari Proje 3 dersinde köylünü yaşamını kolaylaştıracak ve ihtiyaçlarına cevap veren, tarihi ve doğal çevre ile barışık ‘Çiftçi Evi Tasarımı’

Mimari Proje 4 dersinde ise I.Derece Arkeolojik sit alanı yakınında ‘Arkeoloji Evi Tasarımı’

Diploma Projesinde ise köyün üst ölçekte yeniden ele alınarak, çağdaş yaşam gereği, doğal – sosyal ve yapma değerlerini kaybettirmeden mekânsal örgütlenmesinde öneriler geliştirilmiştir.

Öğrenci çalışmaları analiz ve sentezde birer araç olmuştur. Bu çalışma sürecinde öğrenciler yaşayan bir laboratuvar ortamında tasarımlarını üretmişlerdir.

Bulgu

Çalışmada alanın tarihi ve kültürel değerleri yanı sıra doğal çevre verilerinin tasarıma getirileri bağlamında öneri mekânsal örgütlenmelere veri elde edilmiştir. Köyün yerleşimden geçen fay hattı depreme dayanıklı yapı tasarımını, yerleşimin yer aldığı Arkeolojik Sit yer altında olan tarihi mekânların olması, burada uygulanacak özel temel uygulanmasını gerekli kılmıştır. Tarihi çevrede söze konulan kısıtlar yeni yapı tasarımında birer veri olarak karşımıza çıkmıştır.

Sonuç

Köyde yaşayan ve yeni nesil için gerekli mekânsal ihtiyaçlar, yeni bina tasarımlarının gerekliliğinden, mimari tasarım çalışmalarına konu olmuştur. Gaziköy 'e önerilen mimari öneriler ile elde edilecek mekânsal oluşumlarda tarihi çevreyi bozmayan, tarımsal üretimi n gelişmesine imkân veren, sosyal dokuyu koruyarak yaşatan ve geliştiren bir model önerilmiştir. Bu çalışma ile;

'Sosyal-Kırsal-Kültürel Sürdürülebilirlik, , Çevresel ve Bölgesel Sürdürülebilirlik,

Gaziköy'de çeşitli alanlarda niceliksel ve niteliksel ilerlemenin sürekli ve sosyal açıdan tarafsız olmasını sağlamak üzere, her türlü ekonomik sistemin (kurumlar, yaklaşımlar ve kurallar) verimliliğinin sağlanması olarak en genel anlamıyla tanımlanabilecek **ekonomik sürdürülebilirlik** içeriğinde, doğal-sosyal ve yapma çevreyi önemseyen mimari tasarımlar ortaya konmuştur.

The Importance of Conservation and Memorial Studies in Rural Sustainability “Gaziköy Sample”

Timur Kaprol*

Historical settlements indicating social development and cultural life, are not only the areas that make a certain cultural manifestation, but also the intersection of different people, ideas, cultures, politics and life styles. The traces of the social and cultural life of different time periods with the changes and transformations that are happening in the historical process can be read in the formation of spatial constructions in the context of natural environment parameters of these settlements. A settlement's meaning comes from its past and the features carried from this past.

Gaziköy, as its old name 'Ganos', had been home to ancient settlements at 1st-11th centuries. This settlement having a rich architectural heritage, has importance for cultural heritage despite the deterioration of its historical and cultural values as well as its structural and spatial texture. The 1st degree archaeological site and the urban site including village settlement which stands at the topographic elevation of Gaziköy and on the route of “Heritage Road Project” by Tekirdağ Metropolitan Municipality in Trakya District, proves the importance of this area.

Objective

By defining artificial environment, social environment and natural environment data that Gaziköy has, in the context of rural sustainability, to block migration and to nurture spatial constructs that can meet the needs of new generations.

Method

The analysis of settlement characteristics of Gaziköy, Ganos with the old name, definition of the agricultural activities in the context of natural environment data, (Olive Growing – Olive Oil Production, Wine Grape Production, Herbal Plant Production, Animal Husbandry) and the reflection of these activities on spatial organization, spatial acquisitions of the fishery in the village and its environs at these settlements (fishery architecture). In the analysis of all these formations, Namık Kemal University Fine Arts Design and Architecture Faculty, in the Department of Architecture in the Fall Semester of 2017-2018 Education Year;

In the course of Architectural Project 1, 'Travel Route-Design of Navigation and Resting Terrace', which connects the villages square to the summit of the village,

In Architectural Project 2, 'Fisher's Restaurant Design' which treats Fishery as metaphor at sea,

In Architectural Project 3, 'Farmer House Design' related to the historical and natural environment, which will facilitate the life of the village and respond to its needs,

* Assist. Prof. Dr. Namık Kemal University Fine Arts Design and Architecture Faculty, Instructor in Architecture Department tkaprol@nku.edu.tr

In the Architectural Project 4 course, "Archeology House Design" near the 1st degree Archaeological site,

In the Diploma Project, the village was reconsidered on the upperscale, and suggestions were made for the spatial organization of modern life, without sacrificing natural-social and constructive values.

Student work has become a tool in analysis and synthesis. During this study, students produced their designs in a laboratory environment.

Finding

The proposal on spatial organizations is provided by historical and cultural values of the study area as well as the design proposals of suggestions obtained from natural environment data. The fault line passing through the settlement of the village was required to design a stable structure and it is necessary to apply special base here because of the historical site under the archaeological site in which the settlement is located. The constraints mentioned in the historical environment have been confronted as data in the new building design.

Conclusion

Spatial needs for the people living in the village and the new generation required new building designs, and therefore they were the subject of architectural design studies. Gaziköy proposed a model that does not disturb the historical environment, allows the development of agricultural production, maintains and develops by preserving the social texture in the spatial formations obtained with the architectural suggestions proposed to Gaziköy. After this work, architectural designs that emphasize natural-social and artificial environment have been put forward in the context of;

Social-Rural-Cultural Sustainability,

Environmental and Regional Sustainability and Economic sustainability, which can be defined in most general terms as the provision of productivity of all kinds of economic systems institutions, approaches and rules) in order to ensure that quantitative and qualitative progress in

Sürdürülebilir Kentler İçin CO2 Salınımı Azaltımı Yaklaşımları ve Geleceğe Yönelik Kentsel Stratejiler

Azapay Ümmühan Yalçinyavuz*
Sevgi Yılmaz**

Bu çalışmada kent kaynaklı karbon salınımı için geliştirilen çeşitli çözüm önerileri ve yeşil şehir konseptine uygun çalışmaların tanıtılması amaçlanmıştır. Yöntem: Konu ile ilgili ulusal ve uluslararası kurum ve kuruluşlarından alınan bilgiler ve istatistikler derlenmiş, Türkiye ve dünyadan örnek projelere yer verilmiştir. Bulgular ve Sonuç: Kentler günümüzde, hızlı nüfus artışı ve yüksek enerji talepleri nedeniyle küresel ısınma ve sera gazı emisyon artışlarının uzun vadeli etkilerinden olan iklim değişikliğine, birinci derecede sebep olmaktadır. IPCC 2014 raporuna göre 2011 yılında dünya nüfusunun %52'si kentlerde yaşamaktadır. Birleşmiş Milletler Habitat verilerine göre, dünyadaki enerji tüketiminin yaklaşık %75'inden ve küresel sera gazı salımlarının % 80' ninden kentler sorumludur. TÜİK tarafından açıklanan 2014 Genel Enerji Denge Tablosu'na göre enerji tüketiminin %32'si sanayi sektörüne %34'ü ise konut ve hizmet sektörüne aittir. Bu rakamlar, konut sektörü enerji tüketiminin toplam enerji yönetimi içerisinde azımsanmaması gerektiğini göstermektedir. Günümüzde ekolojik kentler ya da yeşil kentler denildiğinde ilk akla gelen sera gazı emisyonları, özellikle de CO2 salınımı düşük kentler gelmektedir. Kentsel altyapılar ve kent peyzajı konusunda yapılacak seçimler iklim değişikliği ile mücadele konusunda oldukça etkilidir. Bugün dünya yüzölçümünde ortalama %2 kadar alana sahip olmasına karşın dünya enerjisinin ortalama %70 ini harcayan kentler, gelecekte karbon salınımını azaltan, karbon bağlama teknolojilerini kullanan ve kendi temiz enerjisini kendi üreten yapılara dönüştürülebilecektir. Dünyada bu konuda yapılan çalışmalarla ön plana çıkan kentlerin ortak noktası uzun yıllardır devam eden araştırma ve alt yapı faaliyetleri ile yürütülen politikalar olmuştur. Kentleşmenin büyük bir hızla yaşandığı ülkemizde sürdürülebilir kentlerin oluşumu için teknolojik altyapı ve doğru politikaların beraber yürütülmesi gerekmektedir.

Anahtar kelimeler: düşük karbon salınımı, yeşil kentler, sürdürülebilir kentlerdir.

*Öğr. Gör. Erzincan Üniversitesi, Üzümlü MYO, Erzincan-Türkiye, auyalcinyavuz@erzincan.edu.tr, azapayyy@gmail.com

**Prof. Dr. Atatürk Üniversitesi, Mimarlık ve Tasarım Fakültesi, Peyzaj Mimarlığı Bölümü, Erzurum-Türkiye, syilmaz_68@hotmail.com

CO2 Emission Reduction Approaches for Sustainable Cities and Futuristic Urban Strategies

Azapay Ümmühan Yalçinyavuz*
Sevgi Yılmaz**

Cities today are at the first cause of climate change, which is the long-term impact of global warming and greenhouse gas emission increases due to rapid population growth and high energy demands. According to the IPCC 2014 report, 52% of the world's population lives in cities in 2011. According to United Nations Habitat data, cities account for about 75% of world energy consumption and 80% of global greenhouse gas emissions. According to the 2014 General Energy Balance Table announced by TUIK, 32% of the energy consumption belongs to the industrial sector and 34% belongs to the housing and service sector. These figures show that housing sector energy consumption should not be underestimated in total energy management. Today ecological cities or green cities that come to mind when called greenhouse gas emissions, especially low CO2 emissions come from cities. The choices to be made about urban infrastructures and city landscapes are very effective in combating climate change. Today, cities that spend an average of 70% of the world's energy on an average surface area of 2% of the world surface can be transformed into structures that reduce carbon emissions in the future, use carbon-binding technologies and produce their own clean energy. The common point of the cities that have come to the forefront with the studies made in this regard in the world has been the policies carried out with the research and infrastructure activities that have been going on for many years. For the formation of sustainable cities in our country where urbanization is experienced at a high speed, technological infrastructure and correct policies should be carried out together. In this study, it is aimed to present various solutions proposed for the carbon emission from cities and to introduce the works that are appropriate to the concept of green city and sample projects has been given from around the world and Turkey .

Key words: low carbon emmision, green cities, sustainable cities

*Öğr. Gör. Erzincan Üniversitesi, Üzümlü MYO, Erzincan-Türkiye, auyalcinyavuz@erzincan.edu.tr, azapayyy@gmail.com

**Prof. Dr. Atatürk Üniversitesi, Mimarlık ve Tasarım Fakültesi, Peyzaj Mimarlığı Bölümü, Erzurum-Türkiye, syilmaz_68@hotmail.com

Bursa İli Sürdürülebilir Kent Yönetimi

Ezgi Kırtorun*
Feza Karaer**

Sürdürülebilir kent anlayışı; bugün ve gelecekte yaşanabilir kentleri oluşturmak ve insan odaklı kentler meydana getirebilmektir. Bursa, Türkiye'nin ekonomik bakımından en gelişmiş beşinci kentidir. Tarım, sanayi, ticaret ve turizm faaliyetleri yapılmakta ve aynı zamanda maden bakımından da zenginlik oluşturmaktadır. Artan kentsel nüfus, sanayileşme, konut ve altyapı yetersizliği, iş, mal ve hizmetlere erişim zorluğu, işsizlik, eşitsizlik ve doğal kaynakların yanlış kullanımı kentsel sürdürülebilirliği olumsuz yönde etkilemektedir. Kentsel sürdürülebilirlik amacına hizmet edebilmesi için politikaların belirlenmesi ve merkezi hükümetin, yerel yöneticiler, kent plancıları, akademisyenler, sivil toplum örgütleri ve halkın katılımıyla ve birlikte hareket etmesi gerekmektedir. Bu çalışmada; Bursa'daki hava kalitesi ölçümleri, gürültü şikayetleri, katı atık miktar ve kompozisyonları, arazi kullanımı, sera gazı envanterleri ele alınarak incelenmiştir. Çalışmanın amacına yönelik olarak yıllara göre parametre değişimleri tablo ve grafiklerle açıklanmaya çalışılmış, sürdürülebilirlik göstergeleri kabul edilen parametrelerdeki olumsuz değişimlere yönelik öneriler geliştirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Kent, Kent yönetimi, Sürdürülebilir kent, Sürdürülebilirlik, Yönetim.

*Uludağ Üniversitesi, Mühendislik Fakültesi, Çevre Mühendisliği Bölümü, BURSA

**Uludağ Üniversitesi, Mühendislik Fakültesi, Çevre Mühendisliği Bölümü, BURSA

Sustainable Urban Management in Bursa

Ezgi Kirtorun*
Feza Karaer**

Sustainable urban understanding; to create livable cities today and in the future and to bring people-oriented cities to the city. Bursa, Turkey is the most advanced fifth city's economic terms. Agriculture, industry, commerce and tourism activities are being carried out and at the same time they are rich in terms of mining. Urban sustainability is adversely affecting the increasing urban population, industrialization, inadequate housing and infrastructure, difficulty in accessing jobs, goods and services, unemployment, inequality and misuse of natural resources. Policies need to be set in order to serve for urban sustainability and act jointly with the participation of government, local administrators, urban planners, academicians, non-governmental organizations and people. In this study; air quality measurements in Bursa, noise complaints, solid waste amount and composition, land use, greenhouse gas inventories were examined. Parameter changes according to years for the purpose of the study were tried to be explained with tables and graphs, and suggestions for negative changes in parameters accepted for sustainability indicators were developed.

Keywords: City, City administration, Governance, Sustainability, Sustainable city.

*Uludag University, Faculty of Engineering, Department of Environmental Engineering,
**Uludag University, Faculty of Engineering, Department of Environmental Engineering,

Sosyal ve Kültürel Sürdürülebilirlik Ekseninde Van'da Kentsel Sahiplenme Potansiyelleri

Yasemin İlkey*
Ayşegül Keleş Eriçok**

Anadolu'nun en büyük kapalı havzasında, Van Gölü kıyısında yer alan Van kentinin tarihi izleri, arkeolojik bulgulara göre, yazı öncesi dönemde MÖ 3000-5000 yıllarına tarihlenmekte; kentsel dokusu ise Urartu'ya dayanmaktadır. MÖ 900'lerde Urartu Başkenti olduğu dönemden bu yana, sahip olduğu coğrafi ve kültürel değerlerle bölgedeki önemli yerleşimlerden biri olarak gelişmiştir. Yakın çevresindeki (Van Gölü, Süphan Dağı, Erek Dağı, Muradiye Şelalesi, Şamran Kanalı gibi) doğal ve (Van Kalesi, Hoşap Kalesi, Akdamar Adası ve Kilisesi, Ahlat Tarihi Selçuklu Mezarları gibi) kültürel değerleri günümüze değin taşımış olan kent, aynı zamanda geleneksel Van Kahvaltısı, bu bölgeye has Van Kedisi ve İnci Kefali ve 19. yüzyılın sonlarına değin geleneksel konut dokusunu çevreleyen geleneksel Van bahçeleri de kentin tarihi dokusu ve kültürü için önemli öğeler olup turistik bir potansiyel de taşımaktadır. Bu değerlere ek olarak, bölgedeki diğer kentlere nazaran ılıman iklim koşulları, görece güvenli olması ve canlı sosyal etkinlikler, Türkiye'nin doğusundaki diğer şehir merkezlerine göre Van'da sosyal-kültürel sürdürülebilirlik potansiyeli taşıyan canlı bir kent yaşamını olanaklı kılmaktadır. Ancak, (1915'te Ermeni'ler kentten ayrılırken kalenin altındaki eski kentin yakılıp yıkılmasından, 2011 yılındaki depreme kadar) kentin yaşadığı bazı kırılma noktaları, yaşanan zorunlu göç ve günümüzde uygulanmakta olan yanlış mekânsal politikalar hem bu sürdürülebilirlik potansiyelini hem de kentsel sahiplenme olanaklarını gölgelemektedir. Acaba Van'da yaşayan kentliler bu değerlerin ne kadar farkındadır ve sosyal-kültürel katmanları ne kadar sahiplenmektedir? Bu değerlerin sürdürülebilirliği nasıl sağlanacaktır?

Bu çalışmanın temel amacı, Van'ın yukarıda değinilen mekânsal, kültürel ve sosyal potansiyellerini bölgesel ve kentsel ölçeklerde, sosyal-kültürel sürdürülebilirlik olgusu çerçevesinde tartışmak ve 'kentsel sahiplenme' kavramını bu potansiyellerle ilişkilendirerek sürdürülebilirliğin bir ön koşulu olarak irdelemektir. Çalışmanın yöntemi temelinde, yapılan gözlem, tarihsel okuma ve görüşmeler bulunmakta; bu çerçevede saptanan, Van'ın öne çıkan kültürel ve sosyal değerlerinin mekânsal sahiplenme ve yere bağlanma olgularını oluşturan altı süreç [yer etkileşimi (place interaction), yerin kimliği (place identity), spontan karşılaşma ve etkinlikler (place release), yerin fiziksel üretimi (place realization), yerin yaratılması (place creation) ve mekânsal kuvvetlendirme (place intensification)] ile ilişkili olarak potansiyelleri ortaya konacaktır. Bu çalışma göstermektedir ki, Van gibi zengin kültür katmanlarının üzerinde kök salmış bir kentin ivedilikle değerlerinin dökümü yapılmalı ve bu değerlere sahip çıkarak onları korumak ve sonraki nesillere aktarmanın yol ve yöntemleri üzerine tartışılmalıdır. Bu çalışma, sosyal-kültürel sürdürülebilirliğin kentsel sahiplenme yoluyla sağlanmasının yollarını ve bulgularını Van kenti örneğinde tartışacaktır.

Anahtar kelimeler: Sosyal-kültürel sürdürülebilirlik, kentsel sahiplenme, yere bağlanma, kent imgesi, Van

* Yrd. Doç. Dr. Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Mimarlık ve Tasarım Fakültesi, Şehir ve Bölge Planlama Bölümü yasemin.ilkey@gmail.com

**Yrd. Doç. Dr. Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Mimarlık ve Tasarım Fakültesi, Şehir ve Bölge Planlama Bölümü akericok@gmail.com

Potentials of Spatial Appropriation in Van Within the Axis of Social-Cultural Sustainability

Yasemin İlkey*
Ayşegül Keleş Eriçok**

Anadolu'nun en büyük kapalı havzasında, Van Gölü kıyısında yer alan Van kentinin tarihi izleri, arkeolojik bulgulara göre, yazı öncesi dönemde MÖ 3000-5000 yıllarına tarihlenmekte; kentsel dokusu ise Urartu'ya dayanmaktadır. MÖ 900'lerde Urartu Başkenti olduğu dönemden bu yana, sahip olduğu coğrafi ve kültürel değerlerle bölgedeki önemli yerleşimlerden biri olarak gelişmiştir. Yakın çevresindeki (Van Gölü, Süphan Dağı, Erek Dağı, Muradiye Şelalesi, Şamran Kanalı gibi) doğal ve (Van Kalesi, Hoşap Kalesi, Akdamar Adası ve Kilisesi, Ahlat Tarihi Selçuklu Mezarları gibi) kültürel değerleri günümüze değin taşımış olan kent, aynı zamanda geleneksel Van Kahvaltısı, bu bölgeye has Van Kedisi ve İnci Kefali ve 19. yüzyılın sonlarına değin geleneksel konut dokusunu çevreleyen geleneksel Van bahçeleri de kentin tarihi dokusu ve kültürü için önemli öğeler olup turistik bir potansiyel de taşımaktadır. Bu değerlere ek olarak, bölgedeki diğer kentlere nazaran ılıman iklim koşulları, görece güvenli olması ve canlı sosyal etkinlikler, Türkiye'nin doğusundaki diğer şehir merkezlerine göre Van'da sosyal-kültürel sürdürülebilirlik potansiyeli taşıyan canlı bir kent yaşamını olanaklı kılmaktadır. Ancak, (1915'te Ermeni'ler kentten ayrılırken kalenin altındaki eski kentin yakılıp yıkılmasından, 2011 yılındaki depreme kadar) kentin yaşadığı bazı kırılma noktaları, yaşanan zorunlu göç ve günümüzde uygulanmakta olan yanlış mekânsal politikalar hem bu sürdürülebilirlik potansiyelini hem de kentsel sahiplenme olanaklarını gölgelemektedir. Acaba Van'da yaşayan kentliler bu değerlerin ne kadar farkındadır ve sosyal-kültürel katmanları ne kadar sahiplenmektedir? Bu değerlerin sürdürülebilirliği nasıl sağlanacaktır?

Bu çalışmanın temel amacı, Van'ın yukarıda değinilen mekânsal, kültürel ve sosyal potansiyellerini bölgesel ve kentsel ölçeklerde, sosyal-kültürel sürdürülebilirlik olgusu çerçevesinde tartışmak ve 'kentsel sahiplenme' kavramını bu potansiyellerle ilişkilendirerek sürdürülebilirliğin bir ön koşulu olarak irdelemektir. Çalışmanın yöntemi temelinde, yapılan gözlem, tarihsel okuma ve görüşmeler bulunmakta; bu çerçevede saptanan, Van'ın öne çıkan kültürel ve sosyal değerlerinin mekânsal sahiplenme ve yere bağlanma olgularını oluşturan altı süreç [yer etkileşimi (place interaction), yerin kimliği (place identity), spontan karşılaşma ve etkinlikler (place release), yerin fiziksel üretimi (place realization), yerin yaratılması (place creation) ve mekânsal kuvvetlendirme (place intensification)] ile ilişkili olarak potansiyelleri ortaya konacaktır. Bu çalışma göstermektedir ki, Van gibi zengin kültür katmanlarının üzerinde kök salmış bir kentin ivedilikle değerlerinin dökümü yapılmalı ve bu değerlere sahip çıkarak onları korumak ve sonraki nesillere aktarmanın yol ve yöntemleri üzerine tartışılmalıdır. Bu çalışma, sosyal-kültürel sürdürülebilirliğin kentsel sahiplenme yoluyla sağlanmasının yollarını ve bulgularını Van kenti örneğinde tartışacaktır.

Anahtar kelimeler: Sosyal-kültürel sürdürülebilirlik, kentsel sahiplenme, yere bağlanma, kent imgesi, Van

*Asst. Prof. Dr. Van Yüzcüncü Yıl University, Faculty of Architecture and Design, Department of City and Regional Planning yasemin.ilkey@gmail.com

**Asst. Prof. Dr. Van Yüzcüncü Yıl University, Faculty of Architecture and Design, Department of City and Regional Planning akericok@gmail.com

Kentleşmenin Evrimi İçinde Sürdürülebilir Kent Planlamasının Gelişimi ve Geleceği

Çiğdem Tuğaç *

Kentler, geçmişten günümüze kültür ve medeniyetin geliştiği önemli merkezler olmuşlardır. Kentler, dönemsel olarak yaşanan ekonomik, çevresel, sosyal, kültürel, politik ve teknolojik gelişmelere bağlı olarak değişim göstermişlerdir. Kentin planlanması ve kent formunun şekillendirilmesinde özellikle kentin sürdürülebilirliği temel etken olmuş, ancak sürdürülebilirliğe ilişkin kaygıların kaynağı, dönemsel olarak farklılık göstermiştir. Lewis Mumford'un da ifade ettiği gibi, "Kentin içinden geçtiği uzun tarihsel evreleri incelemeyen geleceğe doğru cesurca bir atılım yapmamız için gereken ivmeyi bilincimizde bulmak mümkün değildir". Bu esaslar doğrultusunda çalışma kapsamında, öncelikle antik çağlardan günümüze dek dünyada kentlerin gelişimi ve sürdürülebilir kent planlanması açısından geçirilen evreler; dönemin ekonomik, çevresel, sosyal, teknolojik ve politik atmosferi ile bir arada ele alınarak, incelenmiştir. Ardından bu çalışmalar ışığında geleceğin sürdürülebilir kent planlamasının temel ilkelerinin neler olması gerektiği hususu değerlendirilmiştir.

Amaç

Bu çalışmanın amacı sürdürülebilir kent planlamasının geçirdiği evrelerin, dönemsel koşullar ve sürdürülebilirlik kapsamında odağa alınan konular açısından değerlendirilmesi ve günümüz koşullarında konuyu özellikle kapsamına enerji etkinliğini, ekonomik, çevresel, sosyal, kültürel ve yönetsel unsurları dâhil eden iklim değişikliğine dayanıklı kent planlaması bağlamında ele alarak, geleceğin sürdürülebilir kent planlamasına ilişkin temel ilkelerin neler olması gerektiğinin ortaya konulmasıdır.

Yöntem

Bu çalışmanın araştırma yöntemi, gerekli verilerin konuyla ilgili kaynaklardan toplanması ve bir arada değerlendirilerek, yorumlanmasıdır. Sürdürülebilir kent planlaması ile ilgili dünyadaki durum analiz edilerek, konu hakkında çalışmalara yer veren çeşitli kitap, dergi, makale, rapor, internet yayını gibi araçlardan elde edilen bulgulardan yararlanılmış ve bu yayınlar veri ve kaynak materyali olarak değerlendirilmiştir.

Bulgular

Çalışmada sürdürülebilir kent planlaması kapsamında kentsel sorunlara dönemsel olarak geliştirilen çözümler ve kent formları incelendikten sonra; günümüzde kendisini ekokent, kompakt kent, akıllı kent gibi farklı isimlerle gösteren, kapsamına çevresel olduğu kadar toplumsal ve ekonomik sürdürülebilirliği de dâhil eden ve geleceğin sürdürülebilir kent planlaması modelleri olarak ele alınan yaklaşımlar değerlendirilmiştir.

Çalışmada medeniyetin, yeniliklerin ve büyümenin motoru olan kentlerin planlanması ve tasarımı aşamasında sürdürülebilir bir yaklaşımla ele alınmalarının; geleceğin ekolojik dengenin sağlandığı, doğal kaynakların ve enerjinin verimli kullanıldığı, iklim değişikliğine dayanıklı ve düşük karbonlu kalkınma prensiplerinin hayata geçirildiği kentsel mekânlarının elde edilmesini sağlayacağı sonucuna ulaşılmıştır.

Sonuç

Günümüz koşulları da değerlendirilerek, geleceğin sürdürülebilir kentlerine ulaşmanın yolu; kentsel planlama ve tasarımda kriterlerin doğru bir biçimde tespit edilmesi ve yerel özellikler de dikkate alınarak adaptasyonun sağlanmasından geçmektedir.

Anahtar kelimeler: Sürdürülebilir kent planlaması, iklim değişikliğine dayanıklılık, enerji etkinliği

The Development and Future of Sustainable City Planning Throughout Urban Evolution

Çiğdem Tuğaç *

Cities are important centers for the development of culture and civilization from the past to today. Cities have changed depending on the economic, environmental, social, cultural, political and technological developments at the historical periods. Urban sustainability has been a key factor in planning the city and shaping the urban form, but the source of concerns about sustainability has been different in historical periods. As Lewis Mumford said, "we cannot find the momentum necessary to make a bold leap forward to the future without examining the long historical stages through which the city passes". Within the scope of the study in line with these principles, first the phases that are passed from ancient times to current development of cities and sustainable urban planning; it has been examined in conjunction with the economic, environmental, social and political atmosphere of the period. Then, in the light of these studies, it was assessed what should be the basic principles of sustainable urban planning in the future.

Key Words: sustainability, climate change resilient urbanisation, energy efficiency.

*Dr., Environment and Urbanization Expert, Ministry of Environment and Urbanization, General Directorate of Environmental Management, Climate Change Department, cigdem.tugac@csb.gov.tr

Sağlıklı Şehrin Önemli Bileşeni Olarak Kültürel Miras: Mardin Ulucami'nin Malzeme Sorunları

Lale Karataş*
Sevgen Perker**

Çalışmanın Önemi ve Amacı: Sağlıklı şehir, yüksek kaliteli, çevresel sürdürülebilirliğe katkıda bulunacak bir fiziksel çevreyi anlatmakta, bu da sağlıklı yapıların varlığı ile mümkün olmaktadır. Sağlıklı yapı kavramı, doğal yapı malzemeleri ile üretilmiş, çevresel duyarlılığı yüksek mimari anlayışa işaret etmekte, şehirlere kimliğini veren kültürel miras niteliğine sahip yapılar ise bu anlayışın öncü örneklerini oluşturmaktadır. Sağlıklı şehrin öncü yapıları olan tarihi yapıların korunması, geleceğin kentlerinin sağlıklı olmasına da katkı sunmaktadır. Anadolu, tarihi kentler bakımından zengin bir coğrafya sergilemekte, Mardin kenti de bu anlamda ayrı bir önem taşımaktadır. Mardin Ulucami, kentin kültürel miras niteliğine sahip yapılarından bir tanesidir. Yapıda geleneksel yapı malzemeleri ile özgün yapım tekniklerinin kullanıldığı, yapının korunmasının ise sahip olduğu bu özelliklerin sürdürülmesi ile olanaklı olduğu bilinmektedir. Sürdürülebilirlik için doğru koruma müdahaleleri gerekmekte, bu ise malzeme sorunlarının tespit edilmesi ile olanaklı hale gelmektedir. Bu bağlamda bu çalışmanın amacı; Mardin Ulucami'nin malzeme sorunlarının gözlemsel olarak tespit edilmesidir.

Çalışmanın Yöntemi

Çalışma kapsamında; literatür taraması yapılması, yapının elemanlarına ayrılarak incelenmesi ile malzeme sorunlarının gözlemsel olarak tespit edilmesi ve fotoğrafla belgelenmesi yöntem olarak benimsenmiştir.

Bulgular

Çalışma kapsamında yapıda kullanılan doğal yapı malzemelerinde düzeyleri farklılaşan çeşitli sorunlar tespit edilmiştir. Yapının çeşitli elemanlarında kullanılan taş malzemede; yüzey kaybı, oyuklanma, çatlak, yüzey kirliliği, çiçeklenme, bitki oluşumu ve hatalı onarımlar gibi sorunlar dikkati çekerken, ahşap malzemeden üretilmiş pencere ve kapı doğramalarında, mekanik aşınma, çatlak oluşumu ve renk değişimi gibi sorunlar öne çıkmaktadır.

Sonuç

Çalışma kapsamında yapılan incelemeler sonucunda, Mardin Ulucami'nin en kısa sürede genel bir bakım ve onarım sürecinden geçirilmesi gerektiği kanısına varılmıştır. Temizleme, sağlama ve korumada uygulanacak malzeme ve yöntemlerin seçiminde mevcut yapıya hasar vermemek esas olmalıdır. Bunun için ise uygulama öncesinde özgün malzemeler üzerinde gerekli analizler yapılmalıdır. Taş malzemede görülen yüzey kirliliği, çiçeklenme ve bitki oluşumunun giderilmesine yönelik temizleme uygulaması için, taş örneği üzerinde alternatif temizlik yöntemleri test edilmeli ve uygulanacak temizleme malzemesi ve yöntemi testler sonucunda belirlenmelidir. Taş analiz sonucuna göre; yüzey kayıpları ve oyuklanmaların giderilmesi için sağlama; taş yüzeylerinin su, kir ve tuz etkisinden korunabilmesi için yüzey koruyucu, biyolojik etkilere karşı korumada ise biosid kullanılması sağlanmalıdır. Özgün harcın bileşimi analiz edilmeli, boşalan derzler analiz sonucunda belirlenen harç bileşimi ile yeniden doldurulmalıdır. Ahşap malzeme ile üretilmiş yapı elemanlarında görülen aşınma ve çatlakların düzeyi, elemanın bütünlüğüne zarar vermediğinden, bu elemanlar su itici, biyolojik zarar önleyici ve yangın geciktirici koruyucular ile önlem alınarak yerinde bırakılmalıdır. Diğer yandan yapı, özgün görünümüne zarar veren hatalı onarımlardan da arındırılmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Sağlıklı Yapı, Mardin, Ulucami, Kültürel Miras, Malzeme Sorunları

*Mimar, Yüksek Lisans Öğrencisi, Uludağ Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Bursa, karataslale@gmail.com

**Doç. Dr. Öğretim Üyesi, Uludağ Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi, Mimarlık Bölümü, Bursa, zsparker@uludag.edu.tr

Cultural Heritage as an Important Component of the Healthy City: Material Problems of Mardin Ulucami

Lale Karataş*
Sevgen Perker**

The Importance and Purpose of the Study: A healthy city describes a physical environment that will contribute to high-quality environment and sustainability, which is made possible by the presence of healthy buildings. The concept of healthy building refers to natural building materials and high environmental awareness in architecture. The preservation of historical buildings, which are the pioneering structures of the healthy city, also contributes to the future of healthy cities. Anatolia has a rich geography in terms of historical cities. Mardin has a special significance in this sense. Mardin Ulucami is one of the buildings of the city with the characteristics of cultural heritage. It is known that traditional building materials and original construction techniques are used in the building. The preservation of the structure is possible by the maintenance of these properties. Proper protection interventions are needed for sustainability. This is possible by identifying material problems. In this context, the aim of the study is to determine the material problems of Mardin Ulucami.

The Method of the Study

Within the scope of the study; reviewing the literature, inspecting the structure of the building, observing the material problems, and documenting the photographs have been adopted as method.

Results

Within the scope of the study, deterioration in various levels was found in natural building materials used in construction. Problems such as surface loss, pitting, cracks, surface pollution, fluorescence, plant growth and faulty repair are noteworthy in stone materials used in various elements of construction. Problems such as mechanical wear, crack formation and color change come to the forefront in wooden materials used in windows and doors.

Conclusion

Within the scope of the study, it was concluded that Mardin Ulucami should be subjected to a general maintenance and repair process as soon as possible. Protective materials and methods that do not damage the existing structure should be selected. For this, necessary analyzes should be made on original materials before application. Alternative cleaning methods should be tested on the stone sample and the cleaning material and method to be applied should be determined as a result of the tests. According to the result of stone analysis; stabilizers should be used to eliminate surface defects and cavities. Surface protection must be applied to protect the stone surfaces from water, dirt and salt effects. Bioside should be used to protect the stone against biological effects. The composition of the original mortar should be analyzed and the empty joints should be refilled with the mortar composition determined at the end of the analysis. The level of wear and cracks seen in the structural elements made of wood material did not constitute a problem that would damage the integrity of the element. For this reason, these elements should be left in place by taking measures with water repellent, biological damaging retardant and fire retardant protectors. On the other hand, the structure must also be recovered from faulty repairs that damage the original appearance.

Key Words: Healthy Building, Mardin, Ulucami, Cultural Heritage, Material Problems

*Architect, Uludağ University, Graduate School of Natural and Applied Sciences, Bursa, Turkey, karataslale@gmail.com

**Doç. Dr.Assoc. Prof. Dr., Uludağ University, Faculty of Architecture Fakültesi, Department of Architecture, Bursa, Turkey, zsparker@uludag.edu.tr

Gaziantep Kalesi ve Çevresi Peyzaj Planlama ve Tasarım Projesi

Nurhan Koçan*
Elif Bilge Tükenmez**

Anadolu ile Orta Doğu arasında bir konumda bulunan ve liman kentlerine yakınlığı ile avantaj sağlayan Gaziantep Kenti, Türkiye'nin ve Dünya'nın hala yaşanılan en eski kentlerinden biridir. Kente hakim konumda bulunan Gaziantep Kalesi gerek ihtişamı gerekse 6000 yıllık tarihi geçmişiyle dikkat çekmektedir. Gaziantep'in tam merkezi noktasında kentin ilk yerleşim alanında bulunan kale, çevresiyle bir bütün oluşturmaktadır. Fakat yeni yapılaşma ve ulaşımın artmasıyla tarihi doku bütünlüğünü ve görkemini kaybeden bu nokta sadece geçiş noktası olmaya başlamıştır. Bu çalışmada mevcut koşullar dikkate alınarak araç yoğunluğu, yeşil alan miktarı, kat sayısı ve yüksekliği, ulaşım kriterleri ve analizleri belirlenmiş, alanın peyzaj planlama ve tasarım projesi üretilmiştir. Bu kapsamda projenin amacı çalışma alanındaki bağımsız parçaları tarihi dokuya uyarlayacak alanlar tasarlayarak kentsel algıyı oluşturmaktır. Peyzaj projelerinin çizimi ve sunumunda AutoCad 2016, Photoshop CS5, SketchUp ve Lumion yazılımları kullanılmıştır. Sonuç proje; kentin farklı noktalarında bulunan yeşil koridorları kentin merkezine kadar getirerek ekolojik bir koridor oluşturulması ve tarihi kalenin izlerini çalışma alanına taşıyarak yeni bir kent meydanı ve odak noktası oluşturulmasını sağlayacaktır.

Anahtar Kelimeler: Tarihi Kent, Gaziantep Kalesi, Peyzaj Planlama, Peyzaj Tasarım

Landscape Planning and Design Project of Gaziantep Castle And Its Environment

Nurhan Koçan*
Elif Bilge Tükenmez**

Gaziantep is still one of Turkey's and the world oldest living cities and advantageously proximity to the port city that located between the Middle East and Anatolia. Gaziantep Castle which is dominant in the city attracts attention with its 6000 year historical past and its splendor. Located at the very center of Gaziantep the castle which is located in the first settlement area of the city forms a whole with its surroundings. But with the new build-up and access to it the historical texture and the glory of the past have been lost and this point has only begun to become a transit point. In this study analyzes were determined such as vehicle density, amount of green space, number of floors and elevation, transportation criteria and the existing conditions and landscape planning and design project of the area was produced. In this context, the project aims to create urban perception by designing areas that will adapt the contextless parts of the work area to the historical texture. AutoCAD 2016, Photoshop CS5, SketchUp and Lumion software are used for drawing and presentation of landscape projects. Conclusion project will ensure the creation of new urban square and focal point bringing the green corridors at different points of the city to the center of the city and creating an ecological corridor and bringing the traces of the historic castle to the study area.

Keywords: Historical City, Gaziantep Castle, Landscape Planning, Landscape Design

Geleceğin Tarihi Kentlerinde Sürdürülebilir Kültür Turizmi: Isparta- İslamköy Örneği

Şebnem Ertaş*
Elif Sönmez**
Selver Koç***
Zeynep Sadıklar****
Makbule Nur Bekar*****

Türkiye’de tarihsel turizme konu olacak birçok toprak parçası vardır. Turizm, tarihsel yapılar onarılarak, gelecek yüzyıllara aktarımını sağlamakta ve önemli bir ekonomik kaynak oluşturmaktadır. Dünya genelinde son yıllarda ziyaretçilerin seyahat tercihlerinde kültür faktörünün ilk sıralara taşındığı gözlemlenmektedir. Günümüzde turist beklentileri ‘deniz, kum ve güneş’ üçleminden uzaklaşarak otantik deneyimler ile farklı kültürleri tanımaktır. Bu bağlamda kültür turizmi, özellikle küçük ölçekli tarihi kentler için ekonomik gücü arttıran seçenekler ortaya koymaktadır. Ancak bu tarihi kentlerde, kültür turizminin sürdürülebilirliğin sağlanması için doğal alanları, anıtsal ve mimari yapıtları ile kültürel kimlikleri ve gelenekleri gibi kültürel mirasın tüm vazgeçilmez ürünlerini korumak, geliştirmek ve gelecek nesillere aktarmak gerekmektedir. Sürdürülebilir kültür turizmini ifade eden önemli araçlardan biri de “mimari”dir. Önemli bir kültür kaynağı olan mimarinin sürdürülebilirliği, koruma ve restorasyon çalışmalarının yapılması ile mümkündür. Dünya kültür mirasının çok önemli bir bölümüne sahip olan ülkemizde, kültür mirasının koruma-kullanma-yaşatma ilkeleri doğrultusunda sürdürülebilirliğini sağlamak için bir takım çalışmalar yapılmaya başlanmıştır. Bu bağlamda çalışma, önemli bir turizm arzına sahip Isparta ilinin Atabey ilçesine bağlı İslamköy köyü örneğinde ele alınmıştır. Çalışma ile ele alınan geleneksel konut dokularının yaşatılarak gelecek kuşaklara aktarılması sorunsalı çerçevesinde çalışmanın temel hedefleri; İslamköy geleneksel konutlarının niteliklerinin tespiti ve genel özellikleri üzerinden turizm potansiyellerinin ortaya konmasıdır. Bu bağlamda İslamköyün merkezinde yer alan Okul Sokak pilot alan olarak belirlenmiştir. Seçilen pilot alan üzerinden KTÜ İç Mimarlık Bölümü 2017-2018 Eğitim Öğretim Yılı Güz Yarıyılı Proje 7 dersi kapsamında öğrenci çalışması gerçekleştirilmiştir. Projeler ile köyün turizme açılması durumunda konutlara ne tür işlevlerin verileceği ve nasıl kullanılabileceğine dair öneriler geliştirilmiştir. Bu kapsamda ilk aşamada, İslamköy ve geleneksel doku hakkında literatür taraması ve yerinde gözlem yapılmıştır. İkinci aşamada pilot alanda yer alan yedi konut üzerinden irdelenmeler yapılmıştır. Üçüncü aşamada atölye süreci gerçekleştirilmiştir. Dördüncü aşamada ise atölyeden elde edilen veriler üzerinden turizm amaçlı konutların kullanımı tartışılmıştır. Tüm bu çalışmalar, geleceğin tarihi kentlerinin sürdürülebilirliği için turizm konusunun irdelenmesine yöneliktir.

Anahtar Kelimeler: Sürdürülebilir Kültür Turizmi, Geleceğin Kentleri, Isparta- İslamköy

* Yrd.Doç.Dr. Karadeniz Teknik Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi, İç Mimarlık Bölümü, Türkiye

** Yrd.Doç.Dr. Altınbaş Üniversitesi, Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi, İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı Bölümü, Türkiye

***Arş.Gör Karadeniz Teknik Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi, İç Mimarlık Bölümü, Türkiye selver@hotmail.com

**** Yrd.Doç.Dr. Karadeniz Teknik Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi, İç Mimarlık Bölümü, Türkiye

*****Karadeniz Technical University, Department of Landscape Architecture, Trabzon, Turkey.

Sustainable Cultural Tourism in the Historical Cities of the Future: Isparta-Islamkoy Case Study

Şebnem Ertaş*
Elif Sönmez**
Selver Koç***
Zeynep Sadıklar****
Makbulenur Bekar*****

Turkey has several regions that could be a subject of historical tourism. Tourism provides an important economic resource and facilitates the transfer of historical architectural heritage to future centuries through restoration. It could be observed that cultural aspects ranked first in travel preferences throughout the world in the recent years. Today, tourist expectations diverge from the triplet concept of “the sea, the sand and the sun” and focus on the discovery of authentic experiences and different cultures. In such context, cultural tourism offers options that increase the economic potential, especially for the small-scale historic cities. However, in order to ensure the sustainability of cultural tourism in such historic cities, it becomes necessary to protect, develop and transfer the indispensable products of cultural heritage such as natural areas, monumental and architectural heritage and cultural identities and traditions to the next generations. “Architecture” could be considered as one of the important mechanisms in expressing sustainable cultural tourism. Sustainability of architecture, which could be considered an important cultural resource, is possible through conservation and restoration. In Turkey, where a significant part of the world cultural heritage resides, a number of studies were commenced to ensure the sustainability of cultural heritage in terms of conserve-use-survive principle. In this context, the present study focused on the Islamköy village of Atabey district of Isparta province, which provides a significant tourism reserve. The main objectives of the present study, in terms of a framework that problematizes sustaining and transferring traditional housing patterns to future generations could be summarized as the identification of the qualities of the traditional houses of Islamköy and to reveal the tourism potentials through their general characteristics. Therefore, Okul Sokak which is located at the center of Islamkoy was designated as the pilot area. The selected pilot area was assigned as the study area to the students of Project 7 in Karadeniz Technical University Department of Interior Architecture in the 2017-2018 academic year fall semester. Proposals were developed through projects that focus on how the houses would be re-functionalized and how they would be facilitated in the case that the village offered tourism. In this respect, primarily, a literature review and on-site observations were completed regarding Islamköy and the traditional texture. In the second phase, examinations on the seven houses in the pilot area were completed. Third stage covered the studio process. In the fourth stage, the utilization of housing in terms of tourism was discussed with respect to the data obtained throughout the studio process. All studies were aimed at the issue focusing on the place of tourism in obtaining the sustainability of the historical cities of the future.

Keywords: Sustainable Culture Tourism, Future Cities, Isparta-Islamköy

* Asst. Prof. Dr. Karadeniz Technical University, Faculty of Architecture, Department of Interior Architecture, Trabzon, Turkey

** Altınbaş University, Faculty of Fine Arts and Design, Department of Interior Architecture and Environmental Design, Istanbul, Turkey

*** Karadeniz Technical University, Faculty of Architecture, Department of Interior Architecture, Trabzon, Turkey mx_selver@hotmail.com

**** Karadeniz Technical University, Faculty of Architecture, Department of Interior Architecture, Trabzon, Turkey

*****Karadeniz Technical University, Department of Landscape Architecture, Trabzon, Turkey.

Evaluation of Urban Equipment Elements in Sanliurfa Hasimiye Square in Terms of Urban Identity and Urban Aesthet

Hülya Öztürk Tel*
Fatma Şebnem Kuloğlu Yüksel**

Urban equipment elements are indispensable elements of urban open spaces. They are the object that facilitates the life of the individuals within the urban texture, provides communication between the individuals, adds value and identity to the space by functionally and aesthetically. Sanliurfa is a very ancient city its history goes back 10.000 BC. In this study, urban furnitures of Hasimiye Square, located in the old city of Sanliurfa, was evaluated in terms of urban identity and aesthetic.

Purpose

Instead of being abstracted from environment, urban equipment elements need to be designed as a component of the city in such a way as to reflect the identity of the city. Especially in the traditional spaces that reflect the identity of a city, the design of urban furnitures require a more attentive approach. The purpose of this study to evaluate the existing urban furnitures of Hasimiye Square, and make new suggestions suitable with traditional city texture.

Method

Within this scope, Sanliurfa Hasimiye Square and Sarayönü area were evaluated in this study. The urban furnitures in Hasimiye Square and Sarayonu area in the traditional city center of Sanliurfa were classified and problematic areas related to design and location selection decisions were determined.

Findings

It has been determined that the Urban furniture elements of Hasimiye Square do not reflect the traditional square characteristics of Sanliurfa; it has been observed that serial production based urban furnitures are used which do not give importance to design.

Conclusion

The meaning of urban furnitures for the city, and the relation they have established with the city have been evaluated in the context of Sanliurfa city identity and new suggestions suitable with traditional city texture have been made.

Keywords: Urban furniture elements, Urban identity, Sanliurfa, Hasimiye Square.

*Harran University, Technical Science Vocational School, Department of Architectural Restoration, Sanliurfa. (hulyaozturktel@gmail.com)

**Harran University, Faculty of Fine Arts, Department of Architecture, Sanliurfa. (sebnemkuloglu@hotmail.com)



THE THEME of CONGRESS

FUTURE CITIES

Kentsel Mekan Algısı Üzerine Bir Çalışma

Aysel Kekillioğlu*
H.K. Kekillioğlu**

Yaşanabilir kentsel mekan algısı ve anlayışı, kişilerin sosyo-ekonomik ve kültürel özelliklerine, gelenek ve göreneklerine, sosyo-politik ortam ve kişisel tercihlerine bağlı olduğundan ölçme ve değerlendirmesi oldukça zor ve göreceli bir olgudur. Kişinin yaşadığı çevreye göre kentsel mekanı algılayış şekli farklıdır. Bu çalışmanın amacı, yaşanabilir algı ve anlayışla birlikte gençlerin kentsel yaşamdan beklentileri, muhtemel farklılık ve benzerlikler ortaya koymak, gençlerin kentle ve hizmetlerle ilgili genel bilgilerinin ölçülmesi, kentteki fonksiyonlardan ve hizmetlerden yararlanma süresi ve şeklinin belirlenmesi, yaşadığı kente ve mahalleye karşı genel değerlendirmelerini kapsamaktadır. Kamu hizmetlerinin ulaşılabilirliği, yeşil alanların mevcudiyeti ve çevre kalitesi çalışmanın temel göstergeleri olarak belirlenmiştir. Bu çalışma kapsamında; Etlik, Keçiören, Yenimahalle ve Pirsaklar'da ikamet eden 20 kişiyle düzenlenen anket çalışması yüz yüze tamamlanmıştır. Kişilere ikamet ettikleri şehir ve mahalleleri ile ilgili çalışma göstergeleri doğrultusunda hazırlanan sorular yöneltilmiş, elde edilen sonuçlar karşılaştırmalı olarak analiz edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Kent, Mekan, Çevre, Yaşam, Kimlik, Kültür Ankara

*1Nevşehir H.B.V Üniversitesi, Fen Edebiyat Fak. Biyoloji Böl. Nevşehir akekillioğlu@hotmail.com,

**Gazi Üniversitesi, Mühendislik Mimarlık Fak. Şehir Bölge Planlama Böl. Ankara

A Study On Urban Place Perception

Aysel Kekillioğlu*
H.K. Kekillioğlu**

Measuring, assessing and also understanding the livable urban space perception is very difficult and relative as it is depend on the socio-economic and cultural characteristics of people, traditions, customs, socio-political environment and personal preferences. The perception of urban space is different according to the environment in which the person lives. The purpose of this study is to evaluate young people 's general knowledge about urban and services, to determine the period and utilization period of the functions and services of the city, and to evaluate the city and neighborhood they live in, together with the perceptions and perceptions of the young people. Accessibility of public services, availability of green spaces and environmental quality are the main indicators of work. In this scope of work; survey work with 20 people residing in Etlik, Keçiören, Yenimahalle and Pursaklar was completed face to face. The questions prepared in the direction of study indicators about the cities and neighborhoods where they reside were directed and the results obtained were analyzed comparatively.

Key Words: City, Place, Environment, Life, Identity, Culture Ankara,

*Nevşehir H.B.V University Faculty of Arts and Sciences Department of Biology, Nevşehir, akekillioglu@hotmail.com,

**Gazi University, Faculty of Engineering and Architecture, Department City Planning, Ankara

Bartın Antik Rıhtım ve Çevresi Peyzaj Tasarım Projesi

Nurhan Koçan*
Fatih Yavuz**

Kentlerin geçmiş yaşantısına tanıklık etmiş tarihi çevreler, yapılı ve açık alanlarla bütünleşerek o kentin fiziksel ve anısal mekanını oluşturur. Zamanla özelliği ve önemindeki değişimlerle bozulan bu çevrelerin kullanılarak korunması ve sürdürülebilirliğinin sağlanması gerekmektedir. Bunun için en önemli adım bu alanların fiziki kullanım kararlarının belirlenerek yeniden canlandırılması ve yeni projelerle kente kazandırılmasıdır. Bu maksatla çalışmada taşıdığı doğal özellikler ve tarihi geçmişiyle kültürel bir miras olan Bartın Antik Rıhtım Bölgesi ele alınmıştır. Çalışma alanı tarihi çevre ve peyzaj tasarım ölçütleri kapsamında değerlendirilip projelendirilmiştir. Peyzaj tasarım projesinin oluşturulmasında AutoCad2014, Photoshop CS5, Sketchup ve Lumion yazılımları kullanılmıştır. Peyzaj projesi plan ve üç boyut ortamında sunulmuştur. Çalışma sonucunda üretilen projenin, alanın tarihi geçmişinin yansıtılması, öneminin vurgulanması ve özellikle son yıllarda önemi turistik ve rekreasyonel bakımdan artan bölgenin çekiciliğine katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Tarihi çevre, Peyzaj tasarımı, Antik Rıhtım, Bartın Yalı.

Landscape Design Project of the Bartın Antique Pier and its Environment

Nurhan Koçan*
Fatih Yavuz**

Historical environments that have witnessed the past life of the cities form the physical and memorial place of the city by integrating with the built and open spaces. It is necessary to ensure the preservation and sustainability of these environments which are damaged by changes in their characteristics and significance in the time. The most important step for this is to determine the physical usage decisions of these areas and to revitalize them and bring new projects to the city. For this purpose, the natural features and historical past of the Bartın Antique Pier Zone which is a cultural heritage are discussed in the study. The study area was evaluated and projected according to historical environmental and landscape design criteria. AutoCAD2014, Photoshop CS5, Sketchup and Lumion software were used to create the landscape design project. Landscape project plan and three-dimensional presentations were done. The outcome project is thought to contribute attractiveness of the study area, to increase importance of the study area and to increase interest for recreational and tourism that growing especially in recent years.

Keywords: Historical environment, Landscape design, Antique Pier, Bartın Yali.

* Bartın Üniversitesi Orman Fakültesi Peyzaj Mimarlığı Bölümü nurhankocan@mynet.com

The Influences of Change of Function in Architectural Buildings on the Urban Space Perception

Melike ORHAN*

From past to present, architecture has emerged in every era not only as an isolated building but also as an element which belongs to the city. The function of architectural design as well as its formal feature plays a role in many urban-related layers such-as urban space perception, urban space design, environment-human interaction and urban structuring.

The function of an architectural work, with its user, determines any kind of design-based approach which occurs in urban space and landuse activities. Architectural works and its environment become integrated over time and they produce an urban space that is related with them.

The aim of this study is to exhibit how the change of function in a building which has a particular functional identity influences the urban space perception (whether positive or negative).

There are many supportive and comprehensive factors which influence the urban space perception. Space perception is not simply explained in terms of either mind or our impressions obtained from environment. It consists of the conjunction of formal, functional, historical, social, conceptual and cognitive processes. The function of the architectural building has an impact on most of these processes over time. As it is understood, architectural factors, together with many factors such as economical, socio-cultural, populational ones, plays a role in changing the urban space perception.

To conclude, within this study, both the holistic relationship among the function of architectural building, urban space and urban space perception and importance of the function of architectural building within this unity will be emphasized. The changing function of the architectural building and the urban space perception which this new function alters will be examined in terms of layers that constitutes the city. Also, in connection with this, how the urban space perception can be improved will be discussed.

Keywords: Function of Architectural Building, Urban Space Perception, Urban Space Landuse Activities, Urban Layers

*Atılım University, Faculty of Fine Arts, Design & Architecture, Department of Architecture, Kızılcaşar Mahallesi, 06830 İncek Gölbaşı - Ankara – Türkiye melike.orhan@atilim.edu.tr



A HEALTHY LIFE
Needs a Healthy Environment!

Stadyum Binalarının Sürdürülebilirlik Bağlamında İrdelenmesi

Evaluation of Stadium Buildings in the Context of Sustainability

Fatma Cesur*

Dünyada yaşanan fiziksel, ekonomik, sosyal problemlere çare olarak ortaya çıkan sürdürülebilirlik ve sürdürülebilir kalkınma hemen her alanda her sektörde önemli kavramlar olup, inşaat sektörünü de hem küresel hem ülkesel koşullar bağlamında etkisi altına alan iki kavramdır. 21. yüzyılda daha sağlıklı bir gelecek için sürdürülebilir kalkınma, kentleşme ve yapım kavramları tartışılmaktadır.

Amaç

Stadyum yapıları ölçek bakımından büyük ve maliyetli yapılar olup, buldukları kente sosyal, çevresel, ekonomik etkileri bakımından da oldukça önemli yapılardır. Kullanım amaçları bakımından sadece haftanın/ ayın belli günleri kullanılan bu yapılar için en ciddi problem amaçlarının uygulanmadığı zamanlarda yapının tamamen işlevsiz kalması, fakat buna rağmen ciddi maliyetler üretmeye devam etmesi olarak tanımlanabilir. Stadyumların sosyal, çevresel ve ekonomik açıdan kentsel ve dolayısıyla ülkesel kalkınmaya etkileri ölçüğü ve kullanımıyla orantılı olarak önemli hale gelmektedir.

Geleneksel yapım bağlamında önerilen stadyum binalarında uzun vadeli sürdürülebilir önlemler alınmadığından ekonomik, sosyal ve çevresel içerikli kayıplar yaşanmaktadır. Stadyumların kullanım ve yapım aşamasındaki ciddi ekonomik kayıpları, kent trafiğine ve yaşamına olumsuz etkileri çevreyle ilgili tahribatları ve yenilenemeyen sınırlı kaynak tüketiminin aşırı olması gibi olumsuz koşullarla gündeme gelmektedir. Doğanın tahribatına, ciddi kaynak tüketimine sebep olan fakat yeterli işlevi sağlamayan bu binaların sınırlı kullanımları dışında ölü bir yatırım olarak kentte yer alması sürdürülebilir kalkınmanın tüm ilkelerine aykırıdır.

Bu çalışmanın amacı, ülkesel koşullar bağlamında sürdürülebilir bina üretimi yaklaşımını stadyum binaları özeline indirgeyerek örneklerle ortaya koymaktır. Stadyum binalarının sürdürülebilir bina üretim ilkeleri bağlamında irdelenmesini, eksiklerin tespitini ve bu ilkelerin geliştirilmesini hedeflemektedir.

Yöntem

Sürdürülebilir bir stadyum binası üretim ve değerlendirme koşullarını irdeleyebilmek adına tez kapsamında verilen kavramsal ve kuramsal bilgiler düzenli bir literatür araştırmasına dayanmaktadır. Sürdürülebilir stadyum ilkelerini belirleyebilmek için sürdürülebilirlik, sürdürülebilir kalkınma, sürdürülebilir bina, çevresel, ekonomik, sosyal sürdürülebilirlik ilkeleri, sürdürülebilir bina üretim süreci, kaynakları ve ilkeleri, stadyum binaları tarihsel gelişimleri stadyum binalarıyla ilgili sürdürülebilirlik adımları, değerlendirme araçları ile ilgili literatür araştırmaları irdelenmiş dünyadan ve Türkiye'den örnekler değerlendirilmiştir. Stadyum binalarının üretim sürecindeki eksikler tespit edilmiş, Türkiye'deki stadyum üretimi dünya ile kıyaslanarak ülkesel koşullar bağlamında ne gibi düzenlemeler yapılabileceği belirlenmiştir.

* Bursa Teknik Üniversitesi

Bulgular

Dünyadaki örneklerin aksine Türkiye örneklerinde sürdürülebilirlikle ilgili önemli adımlara ve hükümet teşviğine rastlanmamaktadır. 2006 Almanya Dünya Kupası hazırlık aşamasında stadyum binaları üretilirken Green Goal uygulaması ortaya çıkmış, 2010 Güney Afrika Dünya Kupası hazırlık aşamasında hükümet yeşil analiz bölümleri oluşturmuş ve stadyum binaları için sürdürülebilir bina değerlendirme aracı olan SBAT'ı ortaya çıkarmıştır. Bu araç ile stadyumlar incelenmiş ve sürdürülebilirlikle ilgili ciddi adımlar atılmıştır. Türkiye 2016 Dünya Kupası için hazırlık aşamasında farklı şehirlerde bir çok stadyum inşaatına ya da tasarımına başlamış fakat sürdürülebilirlikle ilgili herhangi bir konu gündeme gelmemiştir. Güney Afrika'da olduğu gibi çoğu belediyelerce yapılan bu stadyum binaları sürdürülebilirlik açısından diğer yapılara örnek olabilmektedir. Türkiye stadlarında bu avantaj kullanılmamıştır.

Sonuç

Türkiye'de stadyum binalarının sürdürülebilir koşullar bağlamında elde edilebilmesi için hükümet tarafından bir bölüm (departman) oluşturulması, bu bölümün araştırma geliştirme ile ilgili destek hizmetler alması gerekmektedir (Güney Afrika örneği). Ayrıca stadyum binaları için özel bir sürdürülebilir bina değerlendirme aracı oluşturulmalıdır (SBAT gibi). Bu araç sürdürülebilirliğin üç girdisi olan sosyal, ekonomik ve çevresel sürdürülebilirliğin tüm alt başlıklarını değerlendirmeli ve üretim sürecinin tasarım, yapım, kullanım ve söküm gibi tüm aşamalarında kullanılabilir olması gerekmektedir. Tüm yapım aşamalarında stadla ilgili kararlar değerlendirilmeli ve yerel bağlamda alınabilecek önlemlere bu araçta yer verilmelidir. Örneğin; sadece haftanın/ ayın belli günleri kullanılan bu yapıların, diğer günlerde işlevsiz kalmaması için alınabilecek en basit önlem stadyum binasının konser, tiyatro, konferans gibi çok amaçlı sosyo-kültürel faaliyetlere olanak verir durumda tasarlanması gibi anahtar müdahaleler belirleyen bir sistem olması gerekmektedir.

Hasta Bina Sendromunun Neden Ve Semptomları Üzerine Bir Derleme

Arda Borlu*
Dilek Ener**

Giriş

Hasta Bina Sendromu (HBS) kapalı ortamlarda ortaya çıkan, binadan uzaklaşılması ile gerileyen baş ağrısı, yorgunluk, burun akıntısı, cilt kuruluğu, gözlerde batma gibi semptomlar ile tanımlanmaktadır. Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) yayınladığı raporlarda, insanların zamanının %90'ını kapalı mekanlarda (%70 iş, %20 ev) geçirdiğini belirtmektedir (1). Gerek insanların kapalı mekanlarda geçirdiği sürenin artması gerekse binaların enerji tasarrufu düşüncesiyle iç-dış ortam ilişkisinin kesilmesi HBS'nu gündeme getirmektedir. Yapı malzemeleri, kapalı alanların yetersiz havalandırılmaları, temizlikte kullanılan kimyasallar, nem, biyolojik ajanlar kötü iç hava kalitesinden sorumludur. HBS etiolojisinde çok farklı ajanlar suçlanmakta ve hastalığın semptomları psikososyal faktörlerin de etkisiyle kişiler arası değişkenlik göstermektedir. Bu durum hastalığın tanı ve tedavisini zorlaştırmaktadır. Bu çalışmada HBS'nun neden ve semptomlarının literatür taraması ile araştırılması amaçlanmıştır.

Gereç Yöntem

Bu çalışmada HBS'nun bina yapılarından kaynaklanan etyoloji ve semptomlarının literatür taraması ile araştırılması amaçlanmıştır. Çalışma, konuyla ilgili yayınların geriye dönük olarak taranması biçiminde gerçekleştirilmiştir; araştırmacılar tarafından Kasım-Aralık 2017 tarihleri arasında Erciyes Üniversitesi internet erişim ağı üzerinden 'hasta bina sendromu' (sick building syndrome) anahtar kelimesi ile Pubmed arama motorunda tarama yapılmış, 867 makaleye ulaşılmıştır. Çalışmaya dahil edilme kriterleri; makalenin tam metnine ulaşılabilmesi, son on yılda (2007-2017) ve İngilizce yayınlanmış olmasıdır. 620 makale eski, 3 makale İngilizce olmadığı, 9 makale tam metinlerine ulaşamadığı, 3 makale konu ile ilişkisiz olması nedeniyle kapsam dışı bırakılmış; 60 makale değerlendirmeye alınmıştır.

Bulgular

Değerlendirilen araştırmaların 34 tanesi konutlarda, 14 tanesi işyerlerinde, 3 tanesi okulda, 1 tanesi kütüphanede ve 1 tanesi hastanede yapılmıştır. HBS prevalansı konutlarda %11.5-33.0 (2-6), işyerlerinde %7.8-86.4 (7-11) arasında bulunmuştur. HBS prevalansı üç makalede ileri yaşla (9,12,13), on makalede kadın cinsiyetle (3,5,7,9,12-18) ilişkili bulunmuştur.

Çalışmalarda suçlanan etiyolojik faktörler binaya ve bireye ait olanlar şeklinde kategorize edilmiştir. Binaya ait etiyolojik faktörler; fiziksel (nem-küf, bağıl nem oranı, ısı, aydınlatma, yoğunlaşma pencere, koku, toz partikülleri, allerjenler), kimyasal (toplam uçucu organik bileşikler formaldehit, asetaldehid, 3 metilfuran, benzen, ksilen, benzaldehit, ozon, kloroform, SO₂, NO₂, PM₁₀) ve biyolojik ajanlardır (aspergillus, rhodotorula, penicillium). HBS etiolojisinde en sık suçlanan ajanlar; onüç makalede nem-küf (2,6,15,16,21,24,26-30,38,47), onbir makalede formaldehit (2,4,5,20,22,36,37,39-41), dokuz makalede toplam uçucu organik bileşikler (UOB) (3,4,5,16,22,31,37-39)'dir. Formaldehit inhalasyonundan sonra sıçanların trakeal epitel hücrelerinde hücre proliferasyonu, apoptoz, bağışıklık ve detoksifikasyon ile ilişkili 17 farklı genin etkilendiği gösterilmiştir (36). Japonya'da yeni binalarda yapılan ölçümlerde Formaldehit, Aspergillus ve Penicillium suşları ile HBS semptomları arasında doz yanıt ilişkisi gösterilmiştir (37).

*Yrd. Doç. Dr. Arda Borlu, Erciyes Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı. (ardaborlu@gmail.com)

**Arş. Gör. Dr. Dilek Ener, Erciyes Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı. (ener.dilek@gmail.com)

HBS semptomları bireyler arasında değişkenlik göstermektedir; çalışma yapılan populasyonlarda mukozal semptomlar (burun akıntısı, kuru boğaz, öksürük, rinit) % 8.9-45.4 arasında, dermal semptomlar % 6.4-22.6 arasında oküler semptomlar % 3.8-33.3 arasında baş ağrısı % 20.6-74.7 arasında, yorgunluk % 22.1-76.9 arasında bildirilmiştir (7,10,12,14-16,22-25)

Sonuç Ve Öneriler

HBS ile en fazla ilişkilendirilen risk faktörleri nem-küf varlığı ve UOB'lerdir. İç ortamda bulunan uçucu organik bileşiklerin en önemli kaynakları inşaat ve dekorasyon malzemeleridir. Ucuz olmaları, kolay inşa edilebilme özellikleri, UOB içeren malzemelerin kullanımını yaygınlaştırmıştır. Binalarda nem ve rutubetin önlenmesi, UOB'lerin inşaat sektöründe daha az kullanılması, bireylerin kapalı ortamlarda geçirdiği sürenin kısaltılması, havalandırma koşullarının düzeltilmesi genel popülasyonda HBS semptomlarını azaltmada katkı sağlayacaktır. HBS nun en fazla görülen semptomları mukozal ve genel (başağrısı, yorgunluk) semptomlardır. Hasta başvuruları sırasında bu semptomların nedenleri araştırılırken HBS da akla gelmelidir.

Anahtar kelimeler: Hasta bina sendromu, Formaldehit, Uçucu organik bileşikler,

Kaynaklar

1. World Health Organization (WHO), Indoor air quality research Euro-reports and studies no.103, 1984.
2. Sahlberg, B., Gunnbjörnsdottir, M., Soon, A., Jogi, R., Gislason, T., Wieslander, G., & Norback, D. (2013). Airborne molds and bacteria, microbial volatile organic compounds (MVOC), plasticizers and formaldehyde in dwellings in three North European cities in relation to sick building syndrome (SBS). *Science of the total environment*, 444, 433-440.
3. Wang, B. L., Takigawa, T., Yamasaki, Y., Sakano, N., Wang, D. H., & Ogino, K. (2008). Symptom definitions for SBS (sick building syndrome) in residential dwellings. *International journal of hygiene and environmental health*, 211(1), 114-120.
4. Takigawa, T., Saijo, Y., Morimoto, K., Nakayama, K., Shibata, E., Tanaka, M., ... & Kishi, R. (2012). A longitudinal study of aldehydes and volatile organic compounds associated with subjective symptoms related to sick building syndrome in new dwellings in Japan. *Science of the Total Environment*, 417, 61-67.
5. Takeda, M., Saijo, Y., Yuasa, M., Kanazawa, A., Araki, A., & Kishi, R. (2009). Relationship between sick building syndrome and indoor environmental factors in newly built Japanese dwellings. *International archives of occupational and environmental health*, 82(5), 583-593.
6. Smedje, G., Wang, J., Norbäck, D., Nilsson, H., & Engvall, K. (2017). SBS symptoms in relation to dampness and ventilation in inspected single-family houses in Sweden. *International Archives of Occupational and Environmental Health*, 1-9.
7. Lim, F. L., Hashim, Z., Said, S. M., Than, L. T. L., Hashim, J. H., & Norbäck, D. (2015). Sick building syndrome (SBS) among office workers in a Malaysian university—Associations with atopy, fractional exhaled nitric oxide (FeNO) and the office environment. *Science of the Total Environment*, 536, 353-361.
8. Brightman, H. S., Milton, D. K., Wypij, D., Burge, H. A., & Spengler, J. D. (2008). Evaluating building-related symptoms using the US EPA BASE study results. *Indoor Air*, 18(4), 335-345.
9. Magnavita, N. (2015). Work-related symptoms in indoor environments: a puzzling problem for the occupational physician. *International archives of occupational and environmental health*, 88(2), 185-196.
10. Azuma, K., Ikeda, K., Kagi, N., Yanagi, U., & Osawa, H. (2015). Prevalence and risk factors associated with nonspecific building-related symptoms in office employees in Japan: relationships between work environment, Indoor Air Quality, and occupational stress. *Indoor air*, 25(5), 499-511.
11. Vafaeenasab, M. R., Morowatisharifabad, M. A., Ghaneian, M. T., Hajhosseini, M., & Ehrampoush, M. H. (2015). Assessment of Sick Building Syndrome and Its Associating Factors Among Nurses in the Educational Hospitals of Shahid Sadoughi University of Medical Sciences, Yazd, Iran. *Global journal of health science*, 7(2), 247.
12. Engvall, K., Hult, M., Corner, R., Lampa, E., Norbäck, D., & Emenius, G. (2010). A new multiple regression model to identify multi-family houses with a high prevalence of sick building symptoms "SBS", within the healthy sustainable house study in Stockholm (3H). *International archives of occupational and environmental health*, 83(1), 85.
13. Nordin, S., Palmquist, E., Claeson, A. S., & Stenberg, B. (2013). The environmental hypersensitivity symptom inventory: metric properties and normative data from a population-based study. *Archives of Public Health*, 71(1), 18.
14. Norbäck, D., Hashim, J. H., Markowicz, P., Cai, G. H., Hashim, Z., Ali, F., & Larsson, L. (2016). Endotoxin, ergosterol, muramic acid and fungal DNA in dust from schools in Johor Bahru, Malaysia—Associations with rhinitis and sick building syndrome (SBS) in junior high school students. *Science of the Total Environment*, 545, 95-103.
15. Lu, C., Deng, Q., Li, Y., Sundell, J., & Norbäck, D. (2016). Outdoor air pollution, meteorological conditions and indoor factors in dwellings in relation to sick building syndrome (SBS) among adults in China. *Science of the Total Environment*, 560, 186-196.

16. De Magalhães Rios, J. L., Boechat, J. L., Giada, A., dos Santos, C. Y., de Aquino Neto, F. R., & e Silva, J. R. L. (2009). Symptoms prevalence among office workers of a sealed versus a non-sealed building: associations to indoor air quality. *Environment international*, 35(8), 1136-1141.
17. Runeson-Broberg, R., & Norbäck, D. (2013). Sick building syndrome (SBS) and sick house syndrome (SHS) in relation to psychosocial stress at work in the Swedish workforce. *International archives of occupational and environmental health*, 86(8), 915-922.
18. Li, L., Adamkiewicz, G., Zhang, Y., Spengler, J. D., Qu, F., & Sundell, J. (2015). Effect of traffic exposure on sick building syndrome symptoms among parents/grandparents of preschool children in Beijing, China. *PLoS one*, 10(6), e0128767.
19. Jafari, M. J., Khajevandi, A. A., Najarkola, S. A. M., Yekaninejad, M. S., Pourhoseingholi, M. A., Omid, L., & Kalantary, S. (2015). Association of sick building syndrome with indoor air parameters. *Tanaffos*, 14(1), 55.
20. Syazwan, A. I., Hafizan, J., Baharudin, M. R., Azman, A. Z. F., Izwyn, Z., Zulfadhli, I., & Syahidatussyakirah, K. (2013). Gender, airborne chemical monitoring, and physical work environment are related to indoor air symptoms among nonindustrial workers in the Klang Valley, Malaysia. *Therapeutics and clinical risk management*, 9, 87.
21. Norbäck, D. (2009). An update on sick building syndrome. *Current opinion in allergy and clinical immunology*, 9(1), 55-59.
22. Norbäck, D., Hashim, J. H., Hashim, Z., & Ali, F. (2017). Volatile organic compounds (VOC), formaldehyde and nitrogen dioxide (NO₂) in schools in Johor Bahru, Malaysia: Associations with rhinitis, ocular, throat and dermal symptoms, headache and fatigue. *Science of the Total Environment*, 592, 153-160.
23. Takaoka, M., Suzuki, K., & Norbäck, D. (2016). Sick building syndrome among junior high school students in Japan in relation to the home and school environment. *Global journal of health science*, 8(2), 165.
24. Wang, J., Li, B., Yang, Q., Yu, W., Wang, H., Norback, D., & Sundell, J. (2013). Odors and sensations of humidity and dryness in relation to sick building syndrome and home environment in Chongqing, China. *PLoS one*, 8(8), e72385.
25. Zhang, X., Li, F., Zhang, L., Zhao, Z., & Norback, D. (2014). A longitudinal study of sick building syndrome (SBS) among pupils in relation to SO₂, NO₂, O₃ and PM₁₀ in schools in China. *PLoS one*, 9(11), e112933.
26. Esposito, S., Prada, E., Mastrolia, M., Tarantino, G., Codecà, C., & Rigante, D. (2014). Adjuvanlar tarafından indüklenen otoimmün / inflamatuvar sendrom (ASIA): pediatrik zeminde ipucu ve tuzaklar. *İmmunolojik araştırma*, 60 (2-3), 366-375.
27. Walls, K. L., Boulic, M., & Boddy, J. W. (2016). The Built Environment—A Missing “Cause of the Causes” of Non-Communicable Diseases. *International journal of environmental research and public health*, 13(10), 956.
28. Norbäck, D., Lampa, E., & Engvall, K. (2014). Asthma, allergy and eczema among adults in multifamily houses in Stockholm (3-HE Study)-Associations with building characteristics, home environment and energy use for heating. *PLoS one*, 9(12), e112960.
29. Lorentzen, J. C., Juran, S. A., Nilsson, M., Nordin, S., & Johanson, G. (2016). Chloroanisoles may explain mold odor and represent a major indoor environment problem in Sweden. *Indoor air*, 26(2), 207-218.
30. Mendell, M. J., & Mirer, A. G. (2009). Indoor thermal factors and symptoms in office workers: findings from the US EPA BASE study. *Indoor Air*, 19(4), 291-302.
31. Helmis, C. G., Assimakopoulos, V. D., Flocas, H. A., Stathopoulou, O. I., Sgouros, G., & Hatzaki, M. (2009). Indoor air quality assessment in the air traffic control tower of the Athens Airport, Greece. *Environmental monitoring and assessment*, 148(1), 47-60.
32. Syazwan, A. I., Rafee, B. M., Juahir, H., Azman, A. Z. F., Nizar, A. M., Izwyn, Z., ... & Hanafiah, J. M. (2012). Analysis of indoor air pollutants checklist using environmental technique for health risk assessment of sick building complaint in nonindustrial workplace. *Drug, healthcare and patient safety*, 4, 107.
33. Rim, D., Schiavon, S., & Nazaroff, W. W. (2015). Energy and cost associated with ventilating office buildings in a tropical climate. *PLoS one*, 10(3), e0122310.
34. Morghen, I., Turola, M. C., Forini, E., Di Pasquale, P., Zanatta, P., & Matarazzo, T. (2009). Ill-lighting syndrome: prevalence in shift-work personnel in the anaesthesiology and intensive care department of three Italian hospitals. *Journal of occupational medicine and toxicology*, 4(1), 6.
35. Abdel-Hamid, M. A., Hakim, S. A., Elokda, E. E., & Mostafa, N. S. (2013). Prevalence and risk factors of sick building syndrome among office workers. *The Journal Of The Egyptian Department of Public Health Association*, 88(2), 109-114.
36. Lee, M. H., Kim, Y. A., Na, T. Y., Kim, S. H., Shin, Y. K., Lee, B. H., ... & Lee, M. O. (2008). Identification of formaldehyde-responsive genes by suppression subtractive hybridization. *Toxicology*, 243(1), 224-235.
37. Takigawa, T., Wang, B. L., Sakano, N., Wang, D. H., Ogino, K., & Kishi, R. (2009). A longitudinal study of environmental risk factors for subjective symptoms associated with sick building syndrome in new dwellings. *Science of the total environment*, 407(19), 5223-5228.
38. Mendell, M. J., Lei-Gomez, Q., Mirer, A. G., Seppänen, O., & Brunner, G. (2008). Risk factors in heating, ventilating, and air-conditioning systems for occupant symptoms in US office buildings: the US EPA BASE study. *Indoor air*, 18(4), 301-316.
39. Takigawa, T., Wang, B. L., Saijo, Y., Morimoto, K., Nakayama, K., Tanaka, M., ... & Kishi, R. (2010). Relationship between indoor chemical concentrations and subjective symptoms associated with sick building syndrome in newly built houses in Japan. *International archives of occupational and environmental health*, 83(2), 225-235.
40. Lukco, D., Guidotti, T. L., Franklin, D. E., & Burt, A. (2016). Indoor environmental and air quality characteristics, building-related health symptoms, and worker productivity in a federal government building complex. *Archives of environmental & occupational health*, 71(2), 85-101.
41. Saito, A., Tanaka, H., Usuda, H., Shibata, T., Higashi, S., Yamashita, H., ... & Nagai, H. (2011). Characterization of skin inflammation induced by repeated exposure of toluene, xylene, and formaldehyde in mice. *Environmental toxicology*, 26(3), 224-232.
42. Fiedler, N., Kelly-McNeil, K., Ohman-Strickland, P., Zhang, J., Ottenweller, J., & Kipen, H. M. (2008). Negative affect and chemical intolerance as risk factors for building-related symptoms: a controlled exposure study. *Psychosomatic medicine*, 70(2), 254-262.
43. Apte, M. G., Buchanan, I. S. H., & Mendell, M. J. (2008). Outdoor ozone and building-related symptoms in the BASE study. *Indoor Air*, 18(2), 156-170.
44. Buchanan, I. S. H., Mendell, M. J., Mirer, A. G., & Apte, M. G. (2008). Air filter materials, outdoor ozone and building-related symptoms in the BASE study. *Indoor Air*, 18(2), 144-155.
45. Reed, N. G., Wengraitis, S., & Sliney, D. H. (2009). Intercomparison of instruments used for safety and performance measurements of ultraviolet germicidal irradiation lamps. *Journal of occupational and environmental hygiene*, 6(5), 289-297.
46. Ter Haar, N. M., Annink, K. V., Al-Mayouf, S. M., Amaryan, G., Anton, J., Barron, K. S., & Cochino, A. V. (2016). Development of the autoinflammatory disease damage index (ADDI). *Annals of the rheumatic diseases*, annrheumdis-20.
47. Reboux, G., Bellanger, AP, Roussel, S., Grenouillet, F., & Millon, L. (2010). Konutlardaki kalıplar: sağlık riskleri ve ilgili türler. *Revue des maladies respiratoires*, 27 (2), 169-179.

A Review on the Reasons and Symptoms of Patient Building Syndrome

Arda Borlu*
Dilek Ener**

Introduction

Sick building syndrome is characterized by symptoms such as headache, tiredness, nasal discharge, skin tortuosity, and stinging in the eyes, which develop in indoor environments and regresses with moving away from the building. The World Health Organization (WHO) reports that people spend 90% of their time indoors (70% work, 20% house) (1). Both the increase in the number of people living in indoor areas and interruption of interior-exterior environment relations with the idea of energy saving of buildings, bring the sick building syndrome to the agenda. Building materials, inadequate ventilation of enclosed spaces, chemicals used in cleaning, humidity, biological agents are responsible for poor indoor air quality. In the etiology of SBS, very different agents are accused and the symptoms of the disease varies between people by the influence of psychosocial factors. This makes diagnosis and treatment of the disease difficult. In this study, it is aimed to investigate the causes and symptoms of HBS by searching the literature.

Material Method

In this study, it was aimed to investigate the etiology and symptoms of HBS caused by building structures by literature search. The study was conducted in the form of retrospective screening of related publications. Researchers conducted a search on the Pubmed search engine with the keyword "sick building syndrome" via Erciyes University internet access network between November-December 2017, and 867 articles were reached. Inclusion criteria; The fact that the full text of the article can be reached was published in English in the last decade (2007-2017). 620 articles were out of date, 3 articles were not in English, 9 articles were not available in full texts, 3 articles were excluded because they were unrelated to the subject; 60 articles were evaluated

Results

Of the assessed researches, 34 were in house, 14 in office, 3 in school, 1 in library and 1 in hospital. The prevalence of SBS was found to be between 11.5-33.0% (2-6) in the houses and 7.8-86.4 (7-11) in the offices. The prevalence of SBS was found to be associated with older age (9,12,13) in three measures, and female sex (3,5,7,9,12-18) in ten articles.

The accused etiologic factors at the studies were categorized as; those building related and individual. The building accused aetiological factors mentioned at the articles were physical (moisture-mildew, relative humidity, heat, lighting, condensed window, odor, dust particles, allergens), chemical (total volatile organic compounds, formaldehyde, acetaldehyde, 3 methylfuran, benzene, xylene, benzaldehyde, ozone, chloroform, SO₂, NO₂, PM₁₀) and biological (aspergillus, rhodotorula, penicillium) agents. The agents most frequently accused in SBS aetiology were; moisture-mold at thirteen articles, (2,6,15,16,21,24,26-30,38,47), formaldehyde at eleven articles (2,4,5,20,22,36,37,39-41), volatile organic compounds (VOC) (3,4,5,16,22,31,37-39) at nine articles. After formaldehyde inhalation, it has been shown that rats were affected by 17 different genes associated with cell proliferation, apoptosis, immunity and detoxification in tracheal epithelial cells (36). At measurements made in new buildings, dose-response relationship was reported between Formaldehyde, Aspergillus and Penicillium strains and HBS symptoms in Japan (37).

*Yrd. Doç. Dr. Arda Borlu, Erciyes Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı. (ardaborlu@gmail.com)

**Arş. Gör. Dr. Dilek Ener, Erciyes Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı. (ener.dilek@gmail.com)

Symptoms of SBS varied among individuals; mucosal symptoms (nasal discharge, dry throat, cough, rhinitis) in the studied populations ranged from 8.9 to 45.4%, dermal symptoms ranged from 6.4 to 22.6% ocular symptoms ranged from 3.8 to 33.3%, headache ranged from 20.6 to 74.7%, fatigue ranged from 22.1 to 76.9% have been reported (7,10,12,14-16,22-25)

Conclusion And Recommendations

The most common risk factors associated with SBS were moisture-mold and VOC. The most important sources of indoor volatile organic compounds are construction and decoration materials. The fact that they are cheap and easy to build increases the use of materials containing VOC. Reducing moisture and mold in buildings, reducing the use of VOC in the construction sector, shortening the welfare of individuals in indoor settings, and improving ventilation conditions will contribute to reducing the symptoms of RBS in the general population. The most common symptoms of SBS are mucosal and general (headache, fatigue) symptoms. SBS should be considered when investigating the causes of these symptoms during patient admission.

Key words: Sick building syndrome, Formaldehyde, Volatile organic compounds

Kaynaklar

1. World Health Organization (WHO), Indoor air quality research Euro-reports and studies no.103, 1984.
2. Sahlberg, B., Gunnbjörnsdóttir, M., Soon, A., Jogi, R., Gislason, T., Wieslander, G., & Norback, D. (2013). Airborne molds and bacteria, microbial volatile organic compounds (MVOC), plasticizers and formaldehyde in dwellings in three North European cities in relation to sick building syndrome (SBS). *Science of the total environment*, 444, 433-440.
3. Wang, B. L., Takigawa, T., Yamasaki, Y., Sakano, N., Wang, D. H., & Ogino, K. (2008). Symptom definitions for SBS (sick building syndrome) in residential dwellings. *International journal of hygiene and environmental health*, 211(1), 114-120.
4. Takigawa, T., Saijo, Y., Morimoto, K., Nakayama, K., Shibata, E., Tanaka, M., ... & Kishi, R. (2012). A longitudinal study of aldehydes and volatile organic compounds associated with subjective symptoms related to sick building syndrome in new dwellings in Japan. *Science of the Total Environment*, 417, 61-67.
5. Takeda, M., Saijo, Y., Yuasa, M., Kanazawa, A., Araki, A., & Kishi, R. (2009). Relationship between sick building syndrome and indoor environmental factors in newly built Japanese dwellings. *International archives of occupational and environmental health*, 82(5), 583-593.
6. Smedje, G., Wang, J., Norbäck, D., Nilsson, H., & Engvall, K. (2017). SBS symptoms in relation to dampness and ventilation in inspected single-family houses in Sweden. *International Archives of Occupational and Environmental Health*, 1-9.
7. Lim, F. L., Hashim, Z., Said, S. M., Than, L. T. L., Hashim, J. H., & Norbäck, D. (2015). Sick building syndrome (SBS) among office workers in a Malaysian university—Associations with atopy, fractional exhaled nitric oxide (FeNO) and the office environment. *Science of the Total Environment*, 536, 353-361.
8. Brightman, H. S., Milton, D. K., Wypij, D., Burge, H. A., & Spengler, J. D. (2008). Evaluating building-related symptoms using the US EPA BASE study results. *Indoor Air*, 18(4), 335-345.
9. Magnavita, N. (2015). Work-related symptoms in indoor environments: a puzzling problem for the occupational physician. *International archives of occupational and environmental health*, 88(2), 185-196.
10. Azuma, K., Ikeda, K., Kagi, N., Yanagi, U., & Osawa, H. (2015). Prevalence and risk factors associated with nonspecific building-related symptoms in office employees in Japan: relationships between work environment, Indoor Air Quality, and occupational stress. *Indoor air*, 25(5), 499-511.
11. Vafaenasab, M. R., Morowatisharifabad, M. A., Ghaneian, M. T., Hajhosseini, M., & Ehrampoush, M. H. (2015). Assessment of Sick Building Syndrome and Its Associating Factors Among Nurses in the Educational Hospitals of Shahid Sadoughi University of Medical Sciences, Yazd, Iran. *Global journal of health science*, 7(2), 247.
12. Engvall, K., Hult, M., Corner, R., Lampa, E., Norbäck, D., & Emenius, G. (2010). A new multiple regression model to identify multi-family houses with a high prevalence of sick building symptoms "SBS", within the healthy sustainable house study in Stockholm (3H). *International archives of occupational and environmental health*, 83(1), 85.
13. Nordin, S., Palmquist, E., Claeson, A. S., & Stenberg, B. (2013). The environmental hypersensitivity symptom inventory: metric properties and normative data from a population-based study. *Archives of Public Health*, 71(1), 18.
14. Norbäck, D., Hashim, J. H., Markowicz, P., Cai, G. H., Hashim, Z., Ali, F., & Larsson, L. (2016). Endotoxin, ergosterol, muramic acid and fungal DNA in dust from schools in Johor Bahru, Malaysia—Associations with rhinitis and sick building syndrome (SBS) in junior high school students. *Science of the Total Environment*, 545, 95-103.
15. Lu, C., Deng, Q., Li, Y., Sundell, J., & Norbäck, D. (2016). Outdoor air pollution, meteorological conditions and indoor factors in dwellings in relation to sick building syndrome (SBS) among adults in China. *Science of the Total Environment*, 560, 186-196.
16. De Magalhães Rios, J. L., Boechat, J. L., Gioda, A., dos Santos, C. Y., de Aquino Neto, F. R., & e Silva, J. R. L. (2009). Symptoms prevalence among office workers of a sealed versus a non-sealed building: associations to indoor air quality. *Environment international*, 35(8), 1136-1141.
17. Runeson-Broberg, R., & Norbäck, D. (2013). Sick building syndrome (SBS) and sick house syndrome (SHS) in relation to psychosocial stress at work in the Swedish workforce. *International archives of occupational and environmental health*, 86(8), 915-922.
18. Li, L., Adamkiewicz, G., Zhang, Y., Spengler, J. D., Qu, F., & Sundell, J. (2015). Effect of traffic exposure on sick building syndrome symptoms among parents/grandparents of preschool children in Beijing, China. *PLoS one*, 10(6), e0128767.
19. Jafari, M. J., Khajevandi, A. A., Najarkola, S. A. M., Yekaninejad, M. S., Pourhoseingholi, M. A., Omid, L., & Kalantary, S. (2015). Association of sick building syndrome with indoor air parameters. *Tanaffos*, 14(1), 55.
20. Syazwan, A. I., Hafizan, J., Baharudin, M. R., Azman, A. Z. F., Izwyn, Z., Zulfadhli, I., & Syahidatussyakirah, K. (2013). Gender, airborne chemical monitoring, and physical work environment are related to indoor air symptoms among nonindustrial workers in the Klang Valley, Malaysia. *Therapeutics and clinical risk management*, 9, 87.
21. Norbäck, D. (2009). An update on sick building syndrome. *Current opinion in allergy and clinical immunology*, 9(1), 55-59.
22. Norbäck, D., Hashim, J. H., Hashim, Z., & Ali, F. (2017). Volatile organic compounds (VOC), formaldehyde and nitrogen dioxide (NO₂) in schools in Johor Bahru, Malaysia: Associations with rhinitis, ocular, throat and dermal symptoms, headache and fatigue. *Science of the Total Environment*,

- 592, 153-160.
23. Takaoka, M., Suzuki, K., & Norbäck, D. (2016). Sick building syndrome among junior high school students in Japan in relation to the home and school environment. *Global journal of health science*, 8(2), 165.
 24. Wang, J., Li, B., Yang, Q., Yu, W., Wang, H., Norback, D., & Sundell, J. (2013). Odors and sensations of humidity and dryness in relation to sick building syndrome and home environment in Chongqing, China. *PloS one*, 8(8), e72385.
 25. Zhang, X., Li, F., Zhang, L., Zhao, Z., & Norback, D. (2014). A longitudinal study of sick building syndrome (SBS) among pupils in relation to SO₂, NO₂, O₃ and PM₁₀ in schools in China. *PloS one*, 9(11), e112933.
 26. Esposito, S., Prada, E., Mastrolia, M.V., Tarantino, G., Codecà, C., & Rigante, D. (2014). Adjuvanlar tarafından indüklenen otoimmün / inflamatuvar sendrom (ASIA): pediatrik zeminde ipucu ve tuzaklar. *İmmunolojik araştırma*, 60 (2-3), 366-375.
 27. Walls, K. L., Boulic, M., & Boddy, J. W. (2016). The Built Environment—A Missing “Cause of the Causes” of Non-Communicable Diseases. *International journal of environmental research and public health*, 13(10), 956.
 28. Norbäck, D., Lampa, E., & Engvall, K. (2014). Asthma, allergy and eczema among adults in multifamily houses in Stockholm (3-HE Study)-Associations with building characteristics, home environment and energy use for heating. *PloS one*, 9(12), e112960.
 29. Lorentzen, J. C., Juran, S. A., Nilsson, M., Nordin, S., & Johanson, G. (2016). Chloroanisoles may explain mold odor and represent a major indoor environment problem in Sweden. *Indoor air*, 26(2), 207-218.
 30. Mendell, M. J., & Mirer, A. G. (2009). Indoor thermal factors and symptoms in office workers: findings from the US EPA BASE study. *Indoor Air*, 19(4), 291-302.
 31. Helmis, C. G., Assimakopoulos, V. D., Flocas, H. A., Stathopoulou, O. I., Sgouros, G., & Hatzaki, M. (2009). Indoor air quality assessment in the air traffic control tower of the Athens Airport, Greece. *Environmental monitoring and assessment*, 148(1), 47-60.
 32. Syazwan, A. I., Rafee, B. M., Juahir, H., Azman, A. Z. F., Nizar, A. M., Izwyn, Z., ... & Hanafiah, J. M. (2012). Analysis of indoor air pollutants checklist using environmetric technique for health risk assessment of sick building complaint in nonindustrial workplace. *Drug, healthcare and patient safety*, 4, 107.
 33. Rim, D., Schiavon, S., & Nazaroff, W. W. (2015). Energy and cost associated with ventilating office buildings in a tropical climate. *PloS one*, 10(3), e0122310.
 34. Morghen, I., Turola, M. C., Forini, E., Di Pasquale, P., Zanatta, P., & Matarazzo, T. (2009). Ill-lighting syndrome: prevalence in shift-work personnel in the anaesthesiology and intensive care department of three Italian hospitals. *Journal of occupational medicine and toxicology*, 4(1), 6.
 35. Abdel-Hamid, M. A., Hakim, S. A., Elokda, E. E., & Mostafa, N. S. (2013). Prevalence and risk factors of sick building syndrome among office workers. *The Journal Of The Egyptian Department of Public Health Association*, 88(2), 109-114.
 36. Lee, M. H., Kim, Y. A., Na, T. Y., Kim, S. H., Shin, Y. K., Lee, B. H., ... & Lee, M. O. (2008). Identification of formaldehyde-responsive genes by suppression subtractive hybridization. *Toxicology*, 243(1), 224-235.
 37. Takigawa, T., Wang, B. L., Sakano, N., Wang, D. H., Ogino, K., & Kishi, R. (2009). A longitudinal study of environmental risk factors for subjective symptoms associated with sick building syndrome in new dwellings. *Science of the total environment*, 407(19), 5223-5228.
 38. Mendell, M. J., Lei-Gomez, Q., Mirer, A. G., Seppänen, O., & Brunner, G. (2008). Risk factors in heating, ventilating, and air-conditioning systems for occupant symptoms in US office buildings: the US EPA BASE study. *Indoor air*, 18(4), 301-316.
 39. Takigawa, T., Wang, B. L., Saijo, Y., Morimoto, K., Nakayama, K., Tanaka, M., ... & Kishi, R. (2010). Relationship between indoor chemical concentrations and subjective symptoms associated with sick building syndrome in newly built houses in Japan. *International archives of occupational and environmental health*, 83(2), 225-235.
 40. Lukco, D., Guidotti, T. L., Franklin, D. E., & Burt, A. (2016). Indoor environmental and air quality characteristics, building-related health symptoms, and worker productivity in a federal government building complex. *Archives of environmental & occupational health*, 71(2), 85-101.
 41. Saito, A., Tanaka, H., Usuda, H., Shibata, T., Higashi, S., Yamashita, H., ... & Nagai, H. (2011). Characterization of skin inflammation induced by repeated exposure of toluene, xylene, and formaldehyde in mice. *Environmental toxicology*, 26(3), 224-232.
 42. Fiedler, N., Kelly-McNeil, K., Ohman-Strickland, P., Zhang, J., Ottenweller, J., & Kipen, H. M. (2008). Negative affect and chemical intolerance as risk factors for building-related symptoms: a controlled exposure study. *Psychosomatic medicine*, 70(2), 254-262.
 43. Apte, M. G., Buchanan, I. S. H., & Mendell, M. J. (2008). Outdoor ozone and building-related symptoms in the BASE study. *Indoor Air*, 18(2), 156-170.
 44. Buchanan, I. S. H., Mendell, M. J., Mirer, A. G., & Apte, M. G. (2008). Air filter materials, outdoor ozone and building-related symptoms in the BASE study. *Indoor Air*, 18(2), 144-155.
 45. Reed, N. G., Wengraitis, S., & Sliney, D. H. (2009). Intercomparison of instruments used for safety and performance measurements of ultraviolet germicidal irradiation lamps. *Journal of occupational and environmental hygiene*, 6(5), 289-297.
 46. Ter Haar, N. M., Annink, K. V., Al-Mayouf, S. M., Amaryan, G., Anton, J., Barron, K. S., & Cochino, A. V. (2016). Development of the autoinflammatory disease damage index (ADDI). *Annals of the rheumatic diseases*, annrheumdis-20.
 47. Reboux, G., Bellanger, AP, Roussel, S., Grenouillet, F., & Millon, L. (2010). Konutlardaki kalıplar: sağlık riskleri ve ilgili türler. *Revue des maladies respiratoires*, 27 (2), 169-179.

Comparison of Istanbul 3Rd Airport and Seoul Incheon International Airport in Terms of Integrated Transportation

Mevlüt Üzülmez*
Savaş S. Ateş**
Hasan Lik***

The established delivery of transport services to their citizens by the transportation policies of the countries determines the course of the country's development level as well as the role played by the international platform. With increasing traffic intensity, people's sensitivity of timing, and the general acceptance of door-to-door transportation, the requirement of a new integrated transport systems with each other has been revealed. Today, it has been trying to provide customer satisfaction with integrated transportation modes by taking the speed, reliability and cost of the transportation into consideration.

Multimodal transport, combined transport and intermodal transport used in integrated transport modes have a major place in the context of transport policies and have an effective role both for the satisfaction of passengers and for the prestige and quality of the companies and countries. Building one type of transportation is quite inadequate in today's world. Therefore, it ought to be linked with other way of transportation in order to maintain the transport and communication. Main reason of choosing these two airports is that they have similar effect and specification in their own country. This study has been made in order to describe the planned modes, routes and policy of integrated transportation at Istanbul 3rd Airport, and tried to compare with adopted and implemented policies by Seoul Incheon Airport. According to aim of this study, benchmarking which is one of the most common method of qualitative research has been implemented between two airports. Data has been collected with released document examination. Results also clarified that without sophisticated integration of transport system , it is quite challenging to maintain its hub position as an airport.

In the first stage of this paper, the theoretical researches of transportation, transportation networks and transportation policies concepts have been examined. In the second part, integration transport systems, types of transport and air transportation have been stated. In the final part of the study, Istanbul 3rd Airport and Incheon International Airport are analyzed and differences and similarities in terms of integrated transportation have been discussed and on the purpose of improvement of system some recommendations have been made.

Keywords: Transportation, transport policies, transport systems, modes of transport, air way transport, integrated transport modes.

*Erciyes University, mevlutuzulmez@erciyes.edu.tr

**Anadolu University, ssates@anadolu.edu.tr

***Anadolu University, hlik@anadolu.edu.t



A HEALTHY LIFE
Needs a Healthy Environment!

Çevresel Kirlilik-Mülkiyet İlişkisinin Konumsal Olarak İrdelenmesi: Trabzon İli Örneği

H. Ebru Çolak*
Tuğba Memişoğlu**
Y. Selçuk Erbaş***

Özet

Yüzyıllar boyunca insan yaşamını ve sürekliliğini önemli ölçüde etkileyen çevre sorunları ve bunun önemli parçası niteliğindeki çevre kirliliği mülkiyet bağlamında önemli kısıtlamalarla gün yüzüne çıkmaktadır. Nüfusun hızla artması ile birlikte doğru orantılı olarak gelişen çevre kirliliği, beraberinde devletin kontrolü altına giren mülkiyet sınırlarında çevresel etkenlerden olumsuz etkilenen alanların ele alınması gerekliliğini ortaya çıkarmıştır. Çünkü insanların temiz ve sağlıklı bir ortamda yaşamlarına devam etmeleri mülkiyet yönünden önemli bir hak arz etmektedir. Özellikle de mülkiyet ediniminin ve dolayısıyla da kentleşmenin hızlı bir şekilde giderek arttığı ve geliştiği akarsu vadilerinde bu durum oldukça önem teşkil etmektedir. Bu alanlarda endüstriyel tesisleri, taş ocakları, karayolu ve tarımsal nitelikli alanlar vb. gibi çevreye olumsuz etken bırakacak kirletici etmenlerin yoğunluğu giderek artmakta, dolayısıyla bu alanlarda çevre kirliliği oranı giderek değişmektedir. Bu noktada havza etrafında çevresel açıdan etkiye maruz kalan taşınmaz mülkiyeti sınırlarının tespiti edilmesi ve bu alanlarda kontrolün sağlanması gerekliliği gün yüzüne çıkmaktadır.

Amaç

Bu çalışmada, havzanın korunmasından yola çıkarak Trabzon ilinin önemli pilot akarsu vadisinde havza yapısı ortaya konulmuştur ve havzanın çevresel açıdan incelemesi yapılmıştır. Vadinin genel mülkiyet durumu tespit edilerek, elde edilen mülkiyet durumu ve bölgedeki kirliliğe sebebiyet veren etmenlerin çevresel konumsal analizi ile birlikte çakıştırılıp değerlendirilerek çevre yönünden etki altında olan taşınmaz mülkiyetler irdelenmiştir. Böylece kentleşmenin ve buna paralel olarak sanayileşmenin oldukça yoğunlaştığı akarsu vadisinde çevrenin mülkiyet üzerindeki etkileri belirlenmiştir.

Yöntem

Çalışmada, öncelikle pilot seçilen havzada meydana gelen çevresel kirlilik faktörleri tespit edilmiş ve bu faktörlerin havzada meydana getireceği faktör ağırlıkları, Çok Kriterli Karar Verme Yöntemlerinden Analitik Hiyerarşi Yöntemi kullanılarak belirlenmiştir. Belirlenen faktörlere karşılık gelen ağırlıklar ilgili konumsal verilere entegre edilerek, Coğrafi Bilgi Sistemleri(CBS) kullanılarak konumsal analiz gerçekleştirilmiştir. Elde edilen sonuçlarla çevresel anlamda kirliliğe maruz kalan risk alanları belirlenerek, etki alanlarına göre haritalandırılmıştır. Akabinde havza genelinde kentleşmenin yoğun olduğu alana ait mülkiyet durumu ile kirlilik haritası üst üste çakıştırılarak ve kirliliğe maruz kalan alanlar belirlenmiştir.

Bulgular ve Sonuçlar

Çalışma sonucunda, seçilen pilot havzada çevresel kirlilik etkisi altında olan mülkiyetler hem konumsal olarak hem de istatistiksel olarak değerlendirilmiştir. Böylece kirliliğin önlenmesi açısından gerekli planlama ve önlemlerin alınması sağlanmıştır. Sağlıklı bir yaşam alanlarının sınırları çizilmiş, böylece çevresel açıdan refah bir ortam belirlenerek, insanların mülk edinimi noktasında çevresel etmenleri göz önüne aldığı yol gösterecek bir çalışma olacaktır.

Anahtar kelimeler: Çevre, mülkiyet, çevresel kirlilik-mülkiyet ilişkisi, Coğrafi Bilgi Sistemleri (CBS), konumsal analiz

*Karadeniz Teknik Üniversitesi, Harita Mühendisliği Bölümü, GISLAB. ecolak@ktu.edu.tr

**Karadeniz Teknik Üniversitesi, Harita Mühendisliği Bölümü, GISLAB. tugbamemisoglu@gmail.com

***Karadeniz Teknik Üniversitesi, Harita Mühendisliği Bölümü, GISLAB. yselcukerbas@hotmail.com

Spatially Investigation Of Environmental Pollution-Property Relationship: Case Study Trabzon

H. Ebru Çolak*
Tuğba Memişoğlu**
Y. Selçuk Erbaş***

Abstract

Environmental problems and environmental pollution affect human life and continuity significantly for centuries. Environmental pollution can create some important restrictions in the context of property. With the rapid increase in population, environmental pollution is also increasing and some property and legal problems occur. At this point, it is an important issue to identify the boundaries of the real property that are exposed to environmental influences around the watershed and to provide control in these areas. This situation is very important especially in the stream valleys where the acquisition of property and the urbanization is rapidly increasing and developing. Especially in these areas, the pollutant factors such as industrial facilities, quarries, highway and agricultural areas, etc. that will leave negative effects on the environment are increasing in intensity so the rate of environmental pollution is gradually changing. Therefore, determination of immovable property boundaries exposed to environmental impact from the vicinity of the basin and the need to provide control in these areas becomes more important.

Aim

In this study, the basin structure was revealed in the important pilot stream valley of Trabzon Province by way of protecting the basin and the environmental aspects of the basin have been examined. Firstly, the general property status of the stream has been determined. Then obtained property status and environmental location analysis of factors causing pollution in the region were evaluated together and the immovable properties under environmental influence have been examined. Therefore, the influence of the environment on the property has been determined in the stream valley where urbanization and in parallel industrialization very intense.

Method

In the study, the environmental pollution factors from the selected pilot basin were determined and the factor weights were determined using the Analytical Hierarchy Method, which is a Multi-Criteria Decision Making Method. Factor weights were integrated to the corresponding spatial data and spatial analysis was performed using Geographic Information Systems (GIS). With the obtained results, hazardous areas exposed to environmental pollution were identified and mapped. Afterwards, the property status of the area where the urbanization is concentrated in the basin and environmental pollution result map overlapped and areas exposed to pollution were identified.

Findings and Results

Because of the study, property under the influence of environmental pollution in the selected pilot basin were evaluated both spatially and statistically. In terms of prevention of pollution, necessary planning and precautions have been taken. Thus, it has drawn the boundaries of a healthy habitat. For this study results, it has been determined a prosperous environment and in people's property acquisition point, it will be an efficient study that will guide the way in which environmental factors are taken into consideration.

*Karadeniz Technical University, Department of Geodesy, GISLABecolak@ktu.edu.tr

**Karadeniz Technical University, Department of Geodesy, GISLAB tugbameemisoglu@gmail.com

***Karadeniz Technical University, Department of Geodesy, GISLAByselcukerbas@hotmail.com

Yaşam Kalitesinin Arttırılmasında Konut Üretiminde Tasarım Girdisi Olarak Yerellik; Bursa-Kükürtlü Mahallesi Alan Araştırması

Sibel Ersoy*
Nilüfer Taş**
Murat Taş***

İnsanın yaşamı boyunca en büyük amaçlarından biri daha sağlıklı ve nitelikli çevrelerde yaşayarak yaşam kalitesini yükseltmektir. Yaşam kalitesinin artırılmasında temel girdilerden biri de nitelikli konut üretimidir. Konut üretiminde bina ölçeği ile ilgili ve toplumsal etkisi açısından da toplumsal olarak tasarım girdilerinin belirlenmesi önemlidir. Bireyler yaşam kalitesini önemli derecede etkileyen konut ve konut çevresini seçme ve değiştirme eğilimindedir. Bireylerin yaşayacakları yeri seçmelerinde etkili olan özellikler kullanıcı kaynaklı olarak öznel ya da çevresel nitelikler bakımından nesnel olabilir. Mevcut konut alanlarındaki kullanıcıların ortak bir çevrede yaşama ve aynı yeri paylaşmaları zamanla ortak bir deneyim zenginliğini meydana getirir. Zamana ve mekâna bağımlı olarak oluşan benzer deneyimler, yere bağlılık, aidiyet hissi, ortak bellek ve kültürü oluşturur. “Tanışık olma” ya da “oralı olma” durumunun bir süre sonra toplumumuzda “komşuluk” ve “hemşerilik” gibi güçlü sosyal bağlara dönüşmesi yerelliğin önemli bir göstergesidir. “Yerellik” kavramını açıklamak için “yer” kavramını ve “bireyin yerle kurduğu ilişkiyi” sorgulamak gerekir. “Yer”e özgü özellikler bakımından fiziksel ve mimari karakter, doku, yerleşim, silüet gibi özellikler yere bağlı çevresel nitelikleri oluştururken; ortak geçmişi ve kültürü paylaşma, yere bağlılık, aidiyet, komşuluk, hemşerilik ve kentsel bellek gibi kavramlar da “bireyin yerle kurduğu ilişki”ye bağlı nitelikleri meydana getirir. Her yerin kendine ait özgün özellikleri vardır ve bireyler bu yerel özelliklere göre farklı ilişkileri kurarlar. Bu özellikler nitelikli bina üretiminde tasarım girdisi olarak yer almaktadır.

Türkiye’de nüfus artışı, göç, gecekondular, deprem gibi problemler nedeniyle mevcut konutların hızlı bir şekilde yeniden üretimi süreci yaşanmaktadır. Ancak bu süreçte konut ve konut çevresinin nesnel özelliklerinden bir olan yerellik ve yerel özelliklerin varlığı dikkate alınmamaktadır. Bu çalışmanın amacı mevcut konut çevresinde yeniden konut üretiminde, tasarım girdisi olarak mevcut kullanıcıların yaşadıkları yeri tercih etmelerindeki nedenlerin tespit edilmesi ve yere özgü değerlerin ortaya çıkarılarak yeniden konut üretiminde yerel özelliklerin devamlılığı için veri oluşturulmasının sağlanmasıdır. Araştırma Kükürtlü mahallesinde yaşayanlarla sınırlandırılmıştır. Katılımcıların tamamı rastgele yöntemle seçilmiştir ve gönüllülük esasına dayalı olarak yüz yüze görüşme tekniğiyle anket uygulanmıştır. Bursa, hem tarihi geçmişi hem de kültürel arka planı ile farklı yerel özelliklere sahip hızlı gelişmekte olan bir şehirdir. Kükürtlü mahallesi de Bursa’nın batıya doğru gelişmesi ve üst gelir gurubunun yeni yerleşim yerlerine doğru kayması sonucu günümüzde orta gelir gurubu tarafından da tercih edilmektedir. Ayrıca Kükürtlü Mahallesi, Osmangazi Belediyesi tarafından Kentsel Dönüşüm bölgesi olarak belirlenmiştir. Kent merkezine ve tarihi yapılara yakın olması, yeşil dokunun varlığı, mimari karakteri, kullanıcı kimliği ve mahalle yaşantısının olması gibi özellikler tercih edilmesinin nedenlerinden bazılarıdır. Araştırma sonucunda elde edilen bulguların mevcut çevrede yeniden konut ve konut çevresi üretiminde tasarım kriterlerine veri oluşturması ve bu şekilde yere ait özgün özelliklerin devam ettirilmesi hedeflenmektedir.

Anahtar kelimeler: Konut üretimi, Yaşam kalitesi, Yerellik, Bursa - Kükürtlü Mahallesi

*Araştırma Görevlisi, Mimarlık Fakültesi, Uludağ Üniversitesi, arcsibelgolemen@gmail.com

**Prof. Dr., Mimarlık Fakültesi, Uludağ Üniversitesi, tasnilufer@yahoo.com

***Prof. Dr., Mimarlık Fakültesi, Uludağ Üniversitesi, murattas@yahoo.com

Locality as a Design Input in Housing Production in Increasing the Quality of Life; Bursa- Kükürtlü Neighborhood Area Survey

Sibel Ersoy*
Nilüfer Taş**
Murat Taş***

One of the biggest goals of human life is to improve the quality of life by living in healthier and qualified environments. One of the basic inputs to increase the quality of life is the production of qualified housing. It is important to determine design inputs in relation to the building scale in the housing production and social in terms of social influence. Individuals tend to choose and change housing and residential surroundings, which significantly affect the quality of life. The features which are effective in selecting where the individual lives will be subjective in terms of user or objectively in terms of environmental qualities. Living in a common environment and sharing the same place in the existing housing areas will eventually lead to a wealth of collective experience. Similar experiences, which are dependent on time and place, create a sense of belonging, regional belonging, shared memory and culture. It is an important indicator of the locality that "being acquainted" or "sharing same habitation" is transformed into strong social ties such as "neighborhood" and "fellow-townsmanship" in our society after a while. In order to explain the concept of "locality", it is necessary to question the concept of "place" and "the relation between place and individual". In terms of characteristics of "place" consist of physical and architectural character, urban texture, settlement, silhouette, etc. on the other hand sharing common history and culture, regional belonging, neighborhood, fellow-townsmanship and urban memory also bring up the qualities related to "the relation between place and individual". Everywhere has its own unique characteristics, and individuals establish different relationships according to these local characteristics. These properties are included as a design input in the production of qualified buildings.

In Turkey, quickly re-production process of existing housing is experienced due to problems such as population growth, migration, slums, and earthquakes. However, in this process, the existence of locality and local features, which is one of the objective characteristics of the housing and residential environment, is not considered. The aim of this study is to determine the reasons for existing users' preference of the place where they live, as design input, to provide data for continuity of local characteristics in residential production by re-establishing specific values. The survey is limited to those living in the Kükürtlü neighborhood. All participants were randomly selected and a face-to-face interview was conducted on the basis of volunteerism. Bursa is a rapidly developing city with not only historical and cultural background and also different local characteristics. The Kükürtlü district is also favored by the middle incomes, as Bursa develops to the west and the upper incomes moves towards the new settlement areas. In addition, Kükürtlü neighborhood was designated as urban transformation region by Osmangazi Municipality. Proximity to the city center and historical buildings, existence of green area, architectural character, user identity and neighborhood experience are some of the reasons for preferring features. As a result of the research, it is aimed that the findings obtained in the present environment will be used as data for the design criteria in the residential and residential environment production and to continue the unique characteristics of this place.

Key words: Housing production, Quality of life, Sustainability, Locality, Bursa - Kükürtlü Neighborhood

*Research Assistant, Department of Architecture, Uludağ University, sibelgolemen@hotmail.com

**Prof. Dr., Department of Architecture, Uludağ University, tasnilufer@yahoo.com

***Prof. Dr., Department of Architecture, Uludağ University, murattas@yahoo.com

Tarihi Kent Merkezindeki Kentsel Dönüşüm Sürecinde Kamusal Alan - Aidiyet İlişkisi: Barselona Örneği

Zeki Yalın Önal*
Feride Önal**

Kentsel sorunlara çözüm üretmek amacıyla, değişime uğrayan bir bölgenin ekonomik, fiziksel, sosyal ve çevresel koşullarına kalıcı bir çözüm sağlamaya çalışan kapsamlı bir vizyon ve eylem olarak ifade edilen kentsel dönüşüm kavramının ülkemizdeki karşılığı genelde fiziksel mekânın dönüşümüne indirgenmekte; dönüşümün toplumsal, ekonomik ve çevresel boyutları göz ardı edilmektedir. Bu bağlamda özellikle Avrupa kentlerinin yenilenmesi irdelendiğinde kentsel dönüşümün uzun soluklu bir süreç olduğunu izlemek mümkündür.

İspanya'nın ikinci büyük kenti Barselona, Franco Dönemi'nde (1939-1976) anti-demokratik uygulamalar ve salt yapı odaklı kentsel politikalar sonucu hem sosyal hem de fiziksel olarak bir çöküntü süreci içine girmiştir. Demokrasiye geçişle birlikte (1976) başlayan ve "Barselona Modeli" olarak da bilinen kentsel dönüşüm sürecinde, Yerel Yönetim'in kent kimliğini yansıtan toplumsal ifade ve karşılama mekanları olarak gördüğü kamusal alanlar, kentlinin kente olan aidiyet duygusu güçlendirmede en temel araç olarak kullanılmış; tüm kent - özellikle Tarihi Kent Merkezi ve kentin periferisindeki mahalleler gibi çöküntü bölgeleri başta olmak üzere - kamusal alanlarıyla birlikte yeniden planlanmıştır. Bu bölgelerden biri olan Barselona Tarihi Kent Merkezi'nde yüksek kentsel yoğunluğun azaltılması hedeflenmiş, yapılan bölgesel yıkımlarla yeni kamusal alanlar elde edilmeye çalışılmıştır (1986-2006). Çalışma kapsamında Barselona Tarihi Kent Merkezi'ndeki kamusal alan üretme süreçleriyle bulunduğu bölgenin tarihsel-sosyal-fiziksel özellikleri arasındaki ilişki aidiyet bağlamında değerlendirilerek ortaya konmaya çalışılmıştır.

Çalışmanın Amacı

Barselona Tarihi Kent Merkezi'ndeki kamusal alan odaklı kentsel dönüşüm sürecinin aidiyet bakımından değerlendirilmesi.

Çalışmanın Yöntemi

Barselona Tarihi Kent Merkezi için geliştirilen planlardaki müdahale önerileriyle müdahale bölgelerinin sosyal, tarihsel ve fiziksel özellikleri arasındaki ilişki kamusal alan-aidiyet ilişkisi bağlamında değerlendirilmiştir.

Çalışmanın Bulguları

Bölge içinde sosyal, fiziksel ve tarihsel kimlikleriyle birbirlerinden ayrılan çeşitli alt bölgeler bulunmaktadır ve her bir alt bölge için farklı bir kamusal alan geliştirme süreci gerçekleşmiştir. Bu süreç Barceloneta'da diğer bölgelerden farklı olarak liman, plaj ve eski endüstri yapılarının dönüşümü üzerinden şekillenirken; Katalan kimliğinin sembol yapılarının bulunduğu tarihsel olarak aristokrat/burjuva mahalleleri olan El Gotic ve El Born gibi bölgelerde herkese ait olan sembol yapıların getirdiği ortaklaşmayı beslemiştir. El Raval ve Sant Pere & Santa Caterina gibi kentsel yoğunluğun yüksek olduğu yoksul işçi mahallerinde yapılan bölgesel yıkımlar bu mahallelere yeni nitelikli kentsel boşluklar kazandırmakla birlikte -dolaylı da olsa- yeni bir soylulaştırma sürecinin başlamasına da sebebiyet vermiştir.

Çalışmanın Sonucu

Barselona Modeli'nin genel bir planın yanında alt bölgeler için hazırlanan özel planlarla da desteklenmesi her alt bölge için kendine özgü bir (o yere ait) kamusal alan geliştirme stratejisi belirlenmesini sağlamıştır. Ortak alanlara yapılan iyileştirme ve geliştirme çalışmaları zamanla bölgenin bütününe sirayet etmiş böylece Ciutat Vella'daki kentsel yaşam niteliği yükselmiştir. Bu durum bölgedeki gettolaşma sürecini bitirirken öte yandan konut satış-kiralama ve gündelik yaşam bedellerinde ciddi artışlara yol açarak yeni bir soylulaştırma sürecinin başlamasına neden olmuştur.

Anahtar Sözcükler: Barselona, kentsel dönüşüm, kamusal alan, tarihi merkez, mekânsal aidiyet

*Işık Üniversitesi Mimarlık Fakültesi Mimarlık Bölümü, İstanbul, Türkiye1

**İstanbul Gedik Üniversitesi Güzel Sanatlar ve Mimarlık Fakültesi Mimarlık Bölümü, İstanbul, Türkiye2

The Relationship of Public Space - Belonging in the Urban Transformation Process in the Historic City Center a Case of Barcelona

Zeki Yalın Önal*
Feride Önal**

In Turkey, the term of “urban regeneration” is generally demoted the transformation of physical space. However, when we examine the experiences -especially- in Europe, it is possible to see the long-term transformation processes and their social, economic and environmental dimensions. After a 40-year dictatorship period in Spain, Catalonia regain its autonomy (1979) and the new-elected city council of its capital- Barcelona adopted new urban strategies called “Barcelona Model”. The main intervention instrument of these strategies was to integrate the deprived areas with the rest of the city through new public spaces. As part of this urbanization model; historic core of Barselona (Ciutat Vella), which is one of the deprived areas of the city, was re-shaped through new public spaces from late ‘80s to 2000s thanks to renewal programmes called PERIs (Special Plans of Interior Reform). For materializing these programmes, Ciutat Vella divided into four parts in terms of their social, historical and economic characteristics in order to develop special public space projects for each subarea according to their deprivation rate. This paper focuses on these new public spaces in Ciutat Vella in context of “belonging” to put forward different dimensions of their production processes.

*Işık Üniversitesi Mimarlık Fakültesi Mimarlık Bölümü, İstanbul,Türkiye1

**İstanbul Gedik Üniversitesi Güzel Sanatlar ve Mimarlık Fakültesi Mimarlık Bölümü, İstanbul,Türkiye2

Kenti Sahiplen(me)me; Fikirtepe Kentsel Dönüşüm Sürecinde Kentiçi Göç ve Fikirtepelilerin Soylulaştırma Algısı

Fatma Gözde Köseoğlu*

Bu çalışma ile, Fikirtepe Kentsel Dönüşüm sürecinde yaşanan mülkiyet değişiminin araştırılması, Fikirtepe'yi terk eden nüfusun yöneldiği mahallelerin tespit edilmesi ve hak sahiplerinin bu soylulaştırma sürecini nasıl değerlendirdiklerinin açıklanması amaçlanmaktadır. Çalışma kapsamında, kentsel dönüşüm alanında yaşanan mülkiyet değişimi süreci, Fikirtepelilerin soylulaştırmaya bakışı çerçevesinde ve mekanı sahiplen(me)me kavramı ile ilişkilendirilerek açıklanmıştır. Kentsel dönüşüm alanında yaşayan hak sahibi ve kullanıcılar ile gerçekleştirilen anketler ve emlak komisyonculuğu konusunda faaliyet gösteren şirketlerin çalışanları ile gerçekleştirilen derinlemesine görüşmeleri kapsayan saha çalışması; hak sahiplerinin büyük bir çoğunluğunun soylulaştırma sürecini bir sürgün olarak görmediklerini, aksine tatmin edici bir ekonomik getiri karşılığında kentin başka bir bölgesine yerleşmeyi mükafat olarak algıladıklarını ortaya koymaktadır.

(Not) Owning the Urban Space; Intra-City Migration During Fikirtepe Urban Regeneration Process and Fikirtepe Dwellers' Perception of Gentrification

Fatma Güzde Köseoğlu*

This paper aims to investigate the property change during Fikirtepe Urban Regeneration process, to determine the neighborhoods where the population leaving Fikirtepe concentrated, and explain how the land holders perceive gentrification by correlating with the concept of (not) owning the urban space, based on Fikirtepe dwellers' perception of gentrification. Comprising of questionnaires conducted with the land holders and users living in the urban regeneration area and in-depth interviews with the employees of real estate brokerage firms, the field study shows that the majority of the land holders do not regard gentrification as exile, on the contrary, they perceive it as a reward to move to another part of the city in return for financial gain.

Toplu Konutların İnsanlar Üzerindeki Sosyal-Kültürel-Ekonomik Etkisi

The Social, Cultural and Economic Effect of Mass Housing on People

Celil Özcan*

Dünyada ve ülkemizde nüfus yığılmaları sonucunda plansız ve çarpık kentleşmeler ortaya çıkmıştır. Bunun önüne geçmek için yenileme ve dönüşüm çalışmalarına ihtiyaç duyulmuştur. (Şişman & Kibaroglu, 2009). Bu ihtiyaca yönelik son yıllarda artmakta olan toplu konut projelerinin yapımında, fiziksel değişim ile birlikte sosyal, ekonomik ve kültürel değişim meydana gelmektedir. Bu değişimler yeni sorunları da beraberinde getirmektedir. Derlemede, konut projeleriyle ilgili olumlu ve olumsuz yönleri ortaya çıkarmak, gelecek dönemlerde oluşabilecek sorunları belirleyebilmek adına araştırmalar yapılması yönünde bu alana dikkat çekmek ve oluşabilecek sorunlara yönelik sosyal hizmet mesleğinin politik bağlamda üstlendiği rol olan koruyucu ve önleyici hizmetler geliştirmek adına alanda farkındalık oluşturmak amaçlanmıştır.

Yöntem

Derleme, 2016 yılında, Yüksel (2007), Kılıç ve Hardal (2014), Kara (2011) ve Kaban (2011)'in alanda yapmış olduğu iki makale ve iki araştırma tezi kaynakları kullanılarak Celil Özcan tarafından ek kaynaklar da kullanılarak yapılmıştır.

Bulgular ve Tartışma / Elde edilen bilgiler ve irdelenmesi

Kılıç ve Hardal (2014)'in çalışmasında insanlara yapılacak konutların dezavantajları sorulduğunda müstakil bir evlerinin olmaması, tanımadığı kimselerin gelmesi, mahalle ve komşuluk ilişkilerinin değişecek olması yönünde cevaplar vermiştir. Kara (2011)'in çalışmasında yeni konutlarda yaşayan insanlar komşu gelir düzeyleri, eğitim ve köken bakımından benzerlikler, çevrenin birbirini tanıdıkları ifadelerine %57,5, komşuluk ilişkilerinin daha iyi olduğu sosyal tesislerin kalitesinin arttığı yönündeki ifadelerle katılım %27,7 oranındadır. Yüksel (2007) ve Kaban (2011)'de yapmış olduğu iki ayrı çalışmada insanlar tüm düzenlerini buldukları yaşam alanına göre kurduklarını belirtmekte ve proje ile kurulu düzenlerinin bozulacağından endişelenmektedirler. Kılıç ve Hardal (2014)'in çalışmasında, insanların evlerinin yenilenmesini istediği fakat site kültürünü bilmedikleri için evlerde oturmak istemedikleri gözlemlenmiştir. İnsanların mahalle ve komşuluk ilişkilerin değişecek olması yönünde geri bildirimde bulunması insanlarda mahalle kültürü olgusunun da yapılacak olan konutlarla ortadan kalkacağı endişesi taşıdığı görülmektedir. Kaban (2011)'in Sulukule'de gerçekleştirdiği çalışmasında insanların çoğu kiracı ve düşük gelirli kişilerdir. Gaziosmanpaşa Taşoluk TOKİ konutlarında ev sahibi edindirilen bu insanlar evlerin aylık aidatlarını ödeyememiştir. Ayrıca geçimini sanatsal faaliyetlerle sağlayan insanlar bu alanlarda iş olanağı bulamadığı için ekonomik sıkıntı yaşamaktadır. Yüksel (2007)'in çalışmasında insanlar kiralardan yükselmesi ve verilen desteklerin yetersizliğiyle ekonomik sorunlar yaşamaktadır. Kentsel dönüşüm projeleriyle gerçekleşen fiziki değişimin yanında sosyal, kültürel ve ekonomik bir değişimi de beraberinde getirerek insanları olumsuz etkilediği görülmektedir. Değişime uyum sağlayamayan insanlar yeni konutlarda yaşamamaktadır. Sonuçlardan yola çıkarak insanların bilgilendirilmesi, isteklerinin değerlendirilmesi, insan ve doğa bağının güçlendirilmesi, insanların kültürel özellikleri ve mahalle yapısına uygun şekilde yerinde kentsel dönüşüm projelerinin yapılması önerilmektedir.

Anahtar sözcükler: İnsan hakları, toplu konut, sosyal-kültürel-ekonomik etki, kentsel dönüşüm, sosyal hizmet

Kaynakça

1. Kaban, E. (2011). Kentsel Dönüşüm ve İstanbul'un İlk Kentsel Dönüşüm Uygulaması-Sulukule Örneği (Yayımlanmış Tez). İstanbul Üniversitesi, İstanbul.
2. Kara, M. (2011). Türkiye'de Gecekondu Dönüşüm Projelerinin Konut Sorununun Çözümündeki Rolü: Ankara İli Gültepe ve Yatıkmusluk Örneği.1. Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi 6(2)
3. Kılıç, T. ve Hardal, S. (2014). Kentsel dönüşümün sosyal ve mekansal yansımalarına bir örnek:Sarıgöl Mahallesi (Gaziosmanpaşa-İstanbul). Türk Coğrafya Dergisi, (62).
4. Şişman, A. ve Kibaroglu, D. (2009). Dünyada ve Türkiye'de Kentsel Dönüşüm Uygulamaları. 12. Türkiye Harita Bilimsel ve Teknik Kurultayı, Ankara
5. Yüksel, Ö. (2007). Kentsel Dönüşümün Fiziksel ve Sosyal Mekana Etkisi: Kuzey Ankara Girişi Kentsel Dönüşüm Projesi. Gazi Üniversitesi, Ankara.

* İstanbul Medipol Üniversitesi Sağlık Bilimleri Yüksekokulu Sosyal Hizmet Bölümü cozcan@st.medipol.edu.tr



A HEALTHY LIFE
Needs a Healthy Environment!

Van Kentinin Dünü, Bugünü, Yarını: Geleceğe Ne Bırakacağız?

Ayşegül Keleş Eriçok*
Yasemin İlkay**

Kentlerin fiziksel dokusu kentte yaşayan toplumun sosyal yapısını yansıtmaktadır ve topluma ait kültürel izler (geçmiş uygarlıkların mimari üslupları, yaşam biçimleri, mekân kullanışları gibi) taşımaktadır. Küreselleşme sürecinde kentsel mekânda değişim ve dönüşümler yaşanmıştır. Bu süreçte kentlerde üretim odaklı geleneksel merkezler yerine; tüketim odaklı çok katlı alışveriş merkezleri ve gökdelenler yoğunlaşmaya başlamıştır. Benzer biçimde kent içi ulaşım, yaya yerine otomobil odaklı gelişmiş; konut alanları ise en fazla iki katlı, çevreye ve topografyaya uyumlu, özel hayata saygılı evler yerine genelde tek tip ve yüksek katlı konutlar şeklinde gelişmiştir. Bu değişim ve dönüşümler sonucunda kentler birbirine benzer hale gelmiştir. Geçmişte yere özgü, yerel gereksinimlere göre, o yörede bulunan malzemelerle ve doğal yapıya uygun oluşturulan yaşam alanları kentsel mekânda farklılık yaratırken; günümüzde benzer yapı malzemesi, benzer yapı tekniği ve benzer tasarımla üretilen yapılarla kentler birbirine benzemektedir, kent kimlikleri giderek yok olmaktadır ve kentte yaşayanlar da yaşadıkları çevreye yabancılaşmaktadır. Tarihi ve kültürel yapılar geçmişte kentlerin simgeleri konumundayken, günümüzde yüksek katlı yapılar (gökdelen) kentlerin simgesi haline gelmiştir. Bir taraftan kentsel mekânlar tek tipleşirken diğer taraftan da yerel kimlikler önemini yitirmektedir.

Bu çalışmanın amacı Van kenti özelinde, kentlere dünden gelen tarihi değerlerin neler olduğunun incelenmesi, bugünün kentlerinin ne tür değerler barındırdığının araştırılması ve geleceğe bu değerlerden hangilerini taşıyacağımızın tespit edilmesidir. Bu amaçla çalışmada temel olarak; Geleceğe, çevresel değerlere saygılı, ihtiyaçlara uygun olarak yapılaşmış, en fazla iki katlı ve bahçeli konutlardan oluşan kentler mi bırakacağız?, Geleceğe, cam ve metal giydirmeli gökdelenlerden oluşan yeni tarihi kent mi bırakacağız?, Geleceğe yerel kültürel kimliklerin ön plana çıktığı bir kimliği olan ve farklılaşan kentler mi bırakacağız yoksa yaşam ve mekân bağlamında tek tip kentler mi bırakacağız?, Geleceğin tarihi kentleri nasıl biçimlenmeli? Sorularının cevapları aranacaktır. Çalışmanın yöntemi alan araştırması olarak belirlenmiştir. Kent içinde seçilen bazı alanlarda geçmiş ve günümüzdeki arazi kullanım değişimleri değerlendirilecektir. Bu alanlardan biri kentin tarihi geçmişi konusunda bilgi veren Van Kalesi güneyinde yer alan Eski Van Şehri ve yakın çevresidir. Bu alanda doku analizleri yapılarak geçmiş ve günümüzdeki arazi kullanım değişimi hakkında değerlendirme yapılacaktır. Diğer kent merkezinde yer alan ana ulaşım akslarından biri olan Cumhuriyet Caddesi ve çevresidir. Bu alanda ise Cumhuriyet Caddesinin geçmişten günümüze mekânsal değişimi incelenecektir.

Sonuç olarak Geleceğin kentlerinin biçimlenmesinde yerel kimliklerin önemli olduğu ve yerel değerlerin ön plana çıkması gerektiği öngörüsünden hareketle Van kentinin özgün kentsel dokusunda meydana gelen bozulmalar tespit edilerek söz konusu dokunun korunarak geliştirilmesine yönelik yaklaşımlar tartışılacaktır.

Anahtar kelimeler: Tarihi kentler, geleneksel doku, kent kimliği, Van.

* Dr. Öğr. Üyesi Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Mimarlık ve Tasarım Fakültesi, Şehir ve Bölge Planlama Bölümü akericok@gmail.com

** Dr. Öğr. Üyesi Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Mimarlık ve Tasarım Fakültesi, Şehir ve Bölge Planlama Bölümü yasemin.ilkay@gmail.com

Van City's Past, Present, Tomorrow: What will we leave for the future?

Ayşegül Keleş Eriçok*
Yasemin İlkay**

The physical texture of the cities reflects the social structure of the living community and carries the cultural traces of the collecting (such as architectural styles of past civilizations, lifestyles and space uses). In the process of globalization, changes and transformations took place in the urban space. During this process, instead of traditional centre of production in cities, there have been increased consumption-focused multi-storey shopping malls and skyscrapers. Similarly, urban transportation has developed with automobile-oriented rather than pedestrian; while residential areas are generally developed as single-type and high-rise residences instead of at most two storeys, compatible with surrounding and topography, and respectful of houses for private life. As a result of these changes and transformations, cities became similar. In the past, according to local needs, the living spaces created in accordance with the natural materials and the materials found in the local area create differences in the urban space. Today, cities are similar to each other because of the similar building materials, similar building technique and similar building design, and the urban identities are gradually disappearing and people living in the city alienate the neighbourhood they live in. While historical and cultural structures were the symbol of cities in the past, today, high-rise buildings (skyscrapers) have become the symbols of cities. Urban places have become standardized, while local identities have lost their value.

The aim of this study is to determine what historical values are coming from cities, what kind of values these cities have, and what kind of values we will inherit to the future in Van city. For this purpose, this study aims to answer the following questions: Are we going to leave the cities that are built in the future, respectful to environmental values, structured according to needs, consisting of two storeys and garden houses at most? Will we leave the new historic city, made up of glass and metal curtain walls skyscrapers in the future? Are we going to leave the cities, which are the identities of the local cultural identities in the future and differentiating cities, or are they one type of cities in the context of life and space? How should the historic cities of the future be shaped? The method of study is defined as field research. Past and present land use changes will be evaluated in selected areas in the city. One of these areas is Old Van City and its immediate surroundings, which are located to the south of Van Castle, which gives information about the history of the city. This area will be assessed for past and present land use change by analysing the texture. The other is Cumhuriyet Street and its surroundings, which is one of the main transportation axes located in the city centre. In this area, spatial change of Cumhuriyet Street will be examined through past and today.

As a result, in view of the importance of local identities in the shaping of the cities of the future, and the predictions that local values should come to the forefront, the deterioration of the unique urban texture of the city of Van will be determined and the approaches for preserving and improving this touch will be discussed.

Key Words: Historical cities, traditional texture, urban identity, Van.

*Dr. Van Yüzüncü Yıl University, Faculty of Architecture and Design, Department of City and Regional Planning gakericok@gmail.com

**Dr. Van Yüzüncü Yıl University, Faculty of Architecture and Design, Department of City and Regional Planning, yaseminilkay@gmail.com

Sürdürülebilir Mahalle Ölçeğinde Yerele Özgü Bir Setifikasyon Sistemi: Trabzon Konaklı Örneği

Duygu Akyol
Abdullah Çiğdem**
Berfin Şenik***

Dünya genelinde süregelen hızlı büyüme ve teknolojik gelişmeler karşısında sınırlı doğal kaynaklar modern yaşam tarzları ve eşit ve adil kaynak kullanımı arasında önemli çatışmalara neden olmaktadır. Gelişme politikalarının küresel ölçekten bina ölçeğine kadar farklı ölçeklerdeki bütünlüğün sağlanmasında yaşanan güçlükler, çözümlerin yerel ölçekte tanımlanması ve yereldeki çözümlerin küresel ölçekte uygulanmasını zorlaştırmaktadır. Küresel sürdürülebilir gelişme hedefleri, çözüme yönelik, geniş ve kapsamlı bir rehber niteliği taşıırken, ülkelerin sürdürülebilir politikalar üretilmesinde de etkili bir başlangıç noktasıdır. Fakat farklı ölçeklerde ki hedeflere ulaşmak kentsel tasarım uygulama ve planlamanın bütün için ele alınması sağlanmaktadır. Bu süreçlerin toplum tarafından benimsenmesi aşamasında ise yerellik ön plana çıkmaktadır. Yerelleşmede mahalle ölçeği, toplum ve çevrenin bulunduğu temel birim olması, dolayısıyla da toplumsal bilinçteki önemli rolü ile özellikle vurgulanmalıdır. Bu anlayış ile mahallelerin küresel ölçekte sürdürülebilir gelişme hedeflerine ulaşmada anahtar ölçek olduğunu söylemek mümkündür.

Çalışma kapsamında sürdürülebilir gelişme kapsamı yerel bir ölçekte işlenerek mahallenin sürdürülebilirliğini sağlamak adına bir sertifikasyon kriteri oluşturulması önerisinde bulunulacaktır. İlk olarak sürdürülebilir gelişme kavramı üzerinde durulmuş kavramın çıkış noktası altında yatan felsefe irdelenmiştir. Daha sonra bu kavramın küresel ölçekten yerel ölçeğe neden ve nasıl geçtiği hakkında genel bilgiler verilerek yerelde kentsel mekanda önemli çekirdek bir birim olan mahallenin sürdürülebilirlikteki rolünden bahsedilmiş ve bu kapsamda Trabzon ilinde Konaklar mahallesi çalışma alanı olarak seçilip bu mahalle için ileride bir sertifikasyon sistemi içerisinde değerlendirme yapılmak istense bu sertifikasyon sisteminin kriterlerinin neler olması gerektiğine dair bir öneride bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Sürdürülebilirlik, Sertifika Sistemi, Mahalle, Yerel Sürdürülebilirlik, Trabzon

*Arş.Gör. ,Karadeniz Teknik Üniversitesi, Peyzaj Mimarlığı Bölümü, duyguakyol@ktu.edu.tr

**Arş.Gör. ,Karadeniz Teknik Üniversitesi, Peyzaj Mimarlığı Bölümü, abduhahcigdem@ktu.edu.tr

***Arş.Gör., Düzce Üniversitesi, Peyzaj Mimarlığı Bölümü, berfin.senik@gmail.com

A Local Specific Certification System on a Sustainable Store: Trabzon Housing Example

Duygu Akyol
Abdullah Çiğdem**
Berfin Şenik***

Faced with rapid global growth and technological developments worldwide, limited natural resources are causing significant conflicts between modern lifestyles and the use of equitable and fair resources. Difficulties in ensuring the integration of development policies in different scales from global scale to building scale make it difficult to define solutions at the local scale and to implement local solutions on a global scale. Global sustainable development goals are an effective starting point for producing sustainable policies in countries while promoting a broad and comprehensive guide for solutions. However, it is ensured that the urban design application and planning reach the targets at different scales. Localization is at the forefront when these processes are adopted by the society. Neighborhood scale in localization should be emphasized especially because it is the basic unit that society and society meet, and therefore has an important role in social consciousness. With this understanding, it is possible to say that neighborhoods are a key scale in achieving sustainable development goals on a global scale. Within the scope of the study, it is proposed to establish a certification criterion in order to ensure the sustainability of the community by processing the scope of sustainable development at a local scale. First, the philosophy underlying the concept of sustainable development is discussed. Later, it was mentioned about the sustainable role of the locality, which is an important core unit in the local urban space, by giving general information about how and why this concept led to the local scale from the curriculum scale. In this context, it is desired to select the study area of Konaklar neighborhood in Trabzon province, a recommendation has been made about what should be the criteria of this certification system.

Keywords: Sustainability, Certificate System, Neighborhood, Local Sustainability, Trabzon

*Arş.Gör. ,Karadeniz Teknik Üniversitesi, Peyzaj Mimarlığı Bölümü,duyguakyol@ktu.edu.tr

**Arş.Gör. ,Karadeniz Teknik Üniversitesi, Peyzaj Mimarlığı Bölümü,abdullahcigdem@ktu.edu.tr

***Arş.Gör., Düzce Üniversitesi, Peyzaj Mimarlığı Bölümü, berfin.senik@gmail.com

Karteppe İlçesi Örneğinde Fiziksel Hareket ve Sosyalleşme “Kadın Spor Merkezleri”

Review of Karteppe Hiking and Bike Tracking Project “The First Project to be Performed on the Ecotourism Functional Area”

Levent Atalı*

Amaç

Bu çalışma ile mahalle düzeyinde kadınların fiziksel aktiviteye katılımını ve sosyalleşmelerini sağlayan ilçe belediyesi yönetiminde gerçekleştirilen uygulama projesinin incelenmesi amaçlanmaktadır.

Yöntem

Çalışmada nitel araştırma yöntemleri kullanılmıştır. Öncelikle çalışma alanı ile ilgili mahalle düzeyinde faaliyette olan kadın spor merkezleri belirlenmiştir. Kadın spor merkezleri projesinin uygulama süreci yerinde gözlemlenerek yapılan faaliyetler listelenmiştir. Ayrıca kadın spor merkezlerinin basına yansıyan yönleri yerel gazeteler incelenerek belirlenmeye çalışılmıştır. Araştırmacı tarafından gözlem yolu ve doküman incelemesi ile elde veriler sistematik bir şekilde sunulmuştur.

Bulgular

Kadın spor merkezlerinin mahalle düzeyinde kadınların kolayca ulaşabileceği mekanlarda faaliyette olduğu görülmüştür. Kadın spor merkezlerinde uzman eğitmenler eşliğinde fiziksel hareketler yaptırıldığı ve kent düzeyinde farklı etkinliklere katılım sağlanması için yönlendirildikleri tespit edilmiştir. Kadınların mahalle düzeyinde projelendirilen kadın spor merkezlerine yoğun ilgi gösterdikleri basına yansıya yönü ve belediye raporlarında görülmüştür.

Sonuç

Sonuç olarak projenin mahalle düzeyinde gerçekleştirilmesinin kadınların kolayca ulaşabilmesi açısından önemli olduğunu göstermiştir. Ayrıca fiziksel aktivite yolu ile kadınların sosyalleştikleri ve farklı etkinliklere katılım gösterdikleri görülmüştür. Belediyelerin özellikle kadınlara ve diğer kesimlere sunacakları hizmetlerin her şeyden önce en yakın yerde ulaşılabilir olmasının önem arz ettiği ve yerel yönetimlerce bu hususa dikkate edilmesi gerektiği söylenebilir.



A HEALTHY LIFE
Needs a Healthy Environment!

Turizmin Etkilerini Yerel Ölçekteki Tarihi Mahalleler Üzerinden Yeniden Düşünmek

Aslı Altanlar*

Son zamanlarda merkezi ve yerel yönetimler “ekonomik gelişme ve büyüme” söylevi üzerinden ulusal ve ulusaşırı sermayeyle işbirliğine girerek eski kent merkezlerinin kimliklerini güçlendirmek ve yerel kalkınmayı sağlayabilmek için program ve faaliyetler ortaya koymaktadırlar. Ekonomik kalkınma odaklı olan bu yaklaşımlar, kent merkezini tüm kent sakinlerinden ziyade, yatırımcılar, turistler ve varlıklı kesimler için yeniden üretmektedir. Böyle bir kent tahayyülü resmi söylemde “kentlerde sürekli ekonomik büyüme”, “yapılı çevre ve yaşam koşullarının iyileştirilmesi”, “kültür endüstrisi ve turizm açısından başat kentler arasına girmek”, “sürdürülebilir kent anlayışını benimsemek”, “yaşanabilir bir kent yaratmak” olarak ifade bulmakta ve kendini meşrulaştırmaktayken, kent merkezi ve tarihi mahalleleri soylulaştırma tehdidi ile karşı karşıya bırakılmaktadır. Bunun sonucunda orta ve üst gelir düzeyindekilerin bu durumu en iyi şekilde değerlendirdikleri bir atmosfer oluşabilmekte iken, kentin dezavantajlı kesimi ortaya çıkan bu faydadan yararlanamamakta ve yerinden edilebilmektedirler. Soylulaştırma süreci bir mahallede başladıktan sonra hızla yayılmakta ve mahallelerin eski sahipleri yerinden edilip, mahallenin sosyal karakteri tamamen değişene kadar bu süreç devam edebilmektedir. Bu nedenle bu çalışmada turizm odaklı kentsel gelişme stratejileri ile meydana gelen bir dönüşümün mahalle sakinleri üzerinde ne tür etkiler ve ikilemlere neden olabileceği kavranmaya çalışılmaktadır. Bu amaçla tarihi, mimarisi, kültürel ve coğrafi bağlamları ile önemli roller üstlenen Amasya ilinin geleneksel mahalle kimliğini koruyan on mahallesinde yaşayanların turizm gelişmesini nasıl algıladıklarını ve turizme verdikleri desteği ortaya koyabilmek için anket çalışması yapılmıştır. Söz konusu mahallelerin 2016 yılı nüfus verilerine göre hane sayısı 3236’dır. Tespit edilen hane sayısına göre toplam örneklem sayısı ise 384 olarak tespit edilmiştir. Anketler Kasım-Aralık 2017 tarihleri arasında hafta içi ve hafta sonunda dahil olmak üzere “basit rastlantısal örneklem yöntemi” kullanılarak uygulanmıştır. Bu süreç içerisinde ankete toplam 460 hane cevap vermeyi kabul etmiştir.

Ölçeğin yapı geçerliliğini istatistiksel olarak tespit etmek için ilk olarak temel bileşenler analizi kullanılmaktadır. İkinci olarak parametrik olmayan test tekniklerinden Spearman korelasyon, Mann Whitney, Kruskal Wallis testleri kullanılmıştır. Spearman korelasyon testi bağımsız iki nicel değişken arasındaki doğrusal ilişkinin yönü ve kuvvetinin belirlenmesi kullanılan test tekniğidir. Mann Whitney bağımsız iki grubun nicel bir değişken açısından karşılaştırılmasında, Kruskal Wallis testi bağımsız k grubunun ($k > 2$) nicel bir değişken açısından karşılaştırılmasında kullanılan test tekniğidir.

Yapılan anket çalışmasında mahalle sakinlerinin turizme verdikleri desteği oluşturan faktörlerin sırasıyla “turizm odaklı kararların etkileri”, “turizmin ekonomik ve kültürel çevreye etkileri”, “turizmin fiziksel ve sosyal çevreye etkileri” ve “turizmin sosyal etkileşime etkileri” olduğu anlaşılmaktadır. Ölçek puanlarının ilişkisi için yapılan Spearman korelasyon testine göre; “Turizmin genel olarak mahallemiz için yararlı olduğunu düşünüyorum” ifadesine katılım düzeyi ile turizm odaklı kararların etkileri faktörü arasında pozitif yönlü zayıf bir ilişki olduğu, turizmin ekonomik ve kültürel çevreye etkileri arasında ise pozitif yönlü orta düzeyde bir ilişkisinin olduğu tespit edilmiştir. Elde edilen bulgular turizm odaklı kararlar ve turizmin ekonomik ve kültürel çevreye olan etkilerinin turizme olan desteği olumlu yönde etkilerken, turizmin fiziksel ve sosyal çevreye olan etkilerinin ise turizme olan desteği olumsuz yönde etkilediğini ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: Turizm desteği, turizm algısı, turizm stratejisi, tarihi mahalleler, Amasya.

Bu çalışma Amasya Üniversitesi Bilimsel Araştırma Koordinatörlüğü’nün FMB-BAP 17-0296 numarası projesi ile desteklenmektedir.

* Yrd. Doç. Dr. Amasya Üniversitesi, Şehir ve Bölge Planlama Bölümü, asli.altanlar@gmail.com

Re-Thinking Influences of Tourism With Consideration of Local Historical Neighbourhoods

Aslı Altanlar*

In recent times, central and local governments run programs and activities so as to empower identities of old city centers, through establishing national and international partnerships with a discourse of “economic development and growth.” These economic development centered approaches reproduce city centers for the sake of investors, tourists, and well-to-do people, rather than for all city-dwellers. Such an imagination of city, translates itself and is justified in formal discourse as “sustained economic growth of the cities,” “built environment and improvement of living conditions,” “ranking among leading cities in terms of culture industry and tourism,” “adopting sustainable city understanding,” “creating an inhabitable city,” while putting city centers and historical neighborhoods at the risk of gentrification. As a result, whereas middle and high income people get the most out of this situation, disadvantaged population of the city gets no benefits, and is displaced. Course of gentrification starts and spreads rapidly in one neighborhood, and continues until old inhabitants are displaced, and social texture of the neighborhood entirely changes. Therefore, this study tries to understand what kind of influences and dichotomies that a transformation led by tourism oriented urban development strategies causes to on the part of the inhabitants of the neighborhood. To that end, a survey study was conducted with the participation of dwellers from ten neighborhoods that preserved traditional neighborhood character of Amasya Province, in order to reveal how they perceived the development of tourism, and how much they supported tourism. With reference to census of 2016, number of households in the said neighborhoods is 3236. Based on the identified number of the households, total sample number was estimated to be 384. Survey was carried out through “simple random sampling method” in both weekdays, and at the weekends during November-December 2017. Within that period, totally 460 neighborhoods accepted to be respondents of the survey.

With the aim of ascertaining statistical construct validity of the scale, principal components analysis is devised first. Subsequently, non-parametric test methods Sperman’s correlation, Mann Whitney, Kruskal Wallis tests were used. Sperman’s correlation test measures the strength and the direction of the linear relationship between two independent qualitative variables. Mann Whitney test is used for comparing two independent groups, where the variable is quantitative, while Kruskal Wallis test compares independent group k ($k > 2$) for a quantitative variable.

Survey shows that factors, which involve neighborhood inhabitants’ support for tourism are respectively “influences of tourism oriented decisions,” “influences of tourism on economic and cultural environment,” “influences of tourism on physical and social environment,” and “influences of tourism on social interaction.” According to result of the Sperman’s correlation test conducted to reveal the relation between scale scores, there was a positive poor relation between number of response as “I think tourism is generally beneficial to our neighborhood” and the factor of “tourism oriented decisions;” whereas there was a positive moderate relation between the former and the factor of “influences of tourism on economic and cultural environment.” It was concluded from the findings that tourism oriented decisions, and influences of tourism on economic and cultural environment impacts the support for tourism positively, whereas influences of tourism on physical and social environment, have a negative impact on support for tourism.

Keywords: Support for tourism, tourism perception, tourism strategy, historical neighborhoods, Amasya

This project was supported by Amasya University Scientific Research Projects Coordination Department under the Project Number: FMB-BAP 17-0296

* Assoc. Prof. Amasya University, City and Regional Planning Department, asli.altanlar@gmail.com

Kültürel Miras Alanlarının Yaşatılmasında Katılımcı Kentsel Tasarım Yaklaşımları: Bursa Hanlar Bölgesi Örneği

Sibel Polat*

Giriş - Amaç

Kültürel miras alanları sahip oldukları sosyo-kültürel ve sosyo-ekonomik değerlerle, kentsel kimliğin ve belleğin sürdürülmesi açısından büyük önem taşımaktadır. Osmanlı İmparatorluğu'nun ilk başkenti olan Bursa'da yer alan Hanlar Bölgesi de, Osmanlı şehrinin kalkınma merkezi olarak, değişen ve gelişen ticaret hayatıyla birlikte tarihi kentsel kimliğini koruyarak günümüze kadar ulaşmış ve 2014 yılında UNESCO Dünya Mirası Listesine girmiş bir kültürel miras alanıdır. Bu alanın yönetimi için katılımcı bir yöntemle hazırlanan Bursa ve Cumalıkızık Alan Yönetim Planı Hanlar Bölgesi'ne yönelik pek çok sorun ve beklenti gündeme getirmiş ve bunların çözümlerine yönelik eylem planları önermiştir. Yönetim Planında sosyal-ekonomik- çevresel yaşam kalitesi teması altında dile getirilen en önemli sorunlardan biri kentsel yayılmaya bağlı olarak kentin çevresinde gelişen alışveriş merkezlerinin Hanlar Bölgesine olan talebi azaltması, AVM kullanıcılarının çarşıya çekilememesi ve bölgedeki kullanıcı profiline tekişmesidir. Bu sorunlar karşısında kültürel miras kullanıcı profiline saptanması ve çeşitlendirilmesi için araştırma ve anket çalışmalarının yapılması, kurumsal işbirliği ve halkın aktif katılımının sağlanmasıyla kültürel değerler ve sosyo-ekonomik durum arasındaki dengenin kurulması için çalışmaların yapılması hedeflenmiştir. Bu kapsamda farklı ülkelerdeki kültürel miras alanları incelendiğinde, bu alanların korunmasında, geliştirilmesinde, canlandırılmasında ve geleceğe aktarılmasında katılımcı kentsel tasarım çalışmalarının önemli bir rol oynadığı görülmektedir. Bu çalışmada da, Bursa Hanlar Bölgesi'ne farklı kullanıcı gruplarını çekebilmek için kentsel tasarım sorunlarını kullanıcıların gözünden tespit etmek ve bunlara yönelik çözüm önerileri geliştirmek amaçlanmıştır. Araştırma, Uludağ Üniversitesi'nde 2012-2015 yılları arasında yürütülen "Bursa kent merkezine yönelik bir kentsel tasarım rehberi modeli" isimli bilimsel araştırma projesi kapsamında gerçekleştirilmiştir.

Gereç - Yöntem

Araştırmada, Bursa ve Cumalıkızık Alan Yönetim Planı hedefleri doğrultusunda kentlilerin bölgeye yönelik algılarını, memnuniyetlerini ve beklentilerini ölçmek için 370 adet AVM kullanıcısıyla anket ve 22 yerel esnafı derinlemesine görüşme yapılmıştır. 2015 yılında gerçekleştirilen çalışmada Etik Kurul ve ilgili AVM'lerin onayı alınmıştır. Veriler bilgisayar ortamında SPSS programı kullanılarak değerlendirilmiş, Ki Kare Testi ve Korelasyon analiziyle değişkenler arasındaki ilişkiler ortaya koyulmaya çalışılmıştır.

Bulgular

Kullanıcılarla yapılan anketlere göre Hanlar Bölgesi'nde kentsel tasarım açısından en fazla öne çıkan sorun ve beklentilerin erişilebilirlik-geçirgenlik ilişkisi, ölçek-karakter ilişkisi, karma işlev dengesi, kamusal-özel mekan dengesi ve kalitesi ve yoğunluk-kullanım ilişkisi başlıklarında, esnafı yapılan görüşmelere göre ise, yönetim ve katılım, karma işlev dengesi, ölçek-karakter ilişkisi, erişilebilirlik-geçirgenlik ilişkisi, sürdürülebilir yapılar ve çevreler başlıklarında odaklandığı saptanmıştır.

Sonuç

Bu çalışmada, kültürel miras alanlarının sürdürülebilirliğinin sağlanmasında katılımcı kentsel tasarımın rolü ortaya koyulmuş, kentsel tasarım sürecine kentlilerin nasıl dahil edileceği konusunda yerel yönetimler için bir yöntem sunulmuş ve kentsel tasarım sorunlarının çözümüne kentlilerin nasıl katkı koyabileceği tartışılmıştır

Anahtar Kelimeler: Kültürel miras alanları, kentsel tasarım, toplumsal katılım, kentli algısı, memnuniyeti ve beklentisi

Teşekkür

Bu çalışma "OUAP(M)-2012/24 numaralı "Bursa Kent Merkezine Yönelik Bir Kentsel Tasarım Rehberi Modeli" isimli bilimsel araştırma projesinden üretilmiştir. 2012-2015 yılları arasında yürütülen proje, Uludağ Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Birimi tarafından desteklenmiştir.

Kaynaklar

1. Aksoy, A. ve Enlil, Z. (2012). Kültürel miras yönetiminde çağdaş yaklaşımlar. A. Aksoy, D. Ünsal (Ed.), Kültürel miras yönetimi, (ss. 3-28). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Web-Ofset.
2. Bilgin, N. (2007). Kimlik inşası. Ankara: Aşına Kitaplar.
3. Bursa Alan Başkanlığı. (2013). Bursa ve Cumalıkızık Alan Yönetim Planı. Erişim Tarihi: 27 Temmuz 2017, <http://alanbaskanligi.bursa.bel.tr/unesco/yonetim-planı/>
4. BTÇHBD. (2010). BTÇH Birliği'nden bölgenin tahlili. Erişim Tarihi: 27 Temmuz 2017, <http://www.btch.org.tr/btch-birligi.php>
5. Community Places. (2014). Community planning toolkit. Erişim Tarihi: 08 Nisan 2017, <https://www.communityplanningtoolkit.org/sites/default/files/Engagement0815.pdf>
6. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı. (2016). Kentsel tasarım rehberleri, Erişim Tarihi: 27 Şubat 2017, <http://mpgm.csb.gov.tr/kentsel-tasarim-rehberleri-i-82334>
7. DETR & CABE. (2000). By design: urban design in the planning system: towards better practice. Erişim Tarihi: 27 Şubat 2017,
8. https://www.designcouncil.org.uk/sites/default/files/asset/document/by-design_0.pdf
9. Involve. (2005). People and participation. Erişim Tarihi: 08 Nisan 2017. <https://www.involve.org.uk/wp-content/uploads/2011/03/People-and-Participation.pdf>
10. Mason, R. (2002) Assessing values in conservation planning: methodological issues and choices. M. de la Torre (Ed.), Assessing the values of cultural heritage, (ss. 5-30). Los Angeles: Getty Conservation Institute.
11. Sanoff, H. (2000) Community participation methods in design and planning. New York: John Wiley & Sons.
12. Szmelter, I. (2013) New values of cultural heritage and the need for a new paradigm regarding its care. Erişim Tarihi: 27 Şubat 2017.
13. <https://ceroart.revues.org/3647#tocto1n5>
14. Van Oers, R. (2010). Managing cities and the historic urban landscape initiative – an introduction: R. Van Oers ve S. Haraguchi (Ed.), Managing historic cities, (ss. 7-17). Paris: World Heritage Centre. Erişim Tarihi: 27 Şubat 2017, <https://sustainabledevelopment.un.org/post2015/transformingourworld>
15. Von Hausen, M. A. (2013). Dynamic urban design. Bloomington: iUniverse.
16. English Partnerships & The Housing Corporation. (2000). Urban design compendium. Erişim Tarihi: 27 Şubat 2017.
17. <https://www.newham.gov.uk/Documents/Environment%20and%20planning/UrbanDesignCompendium.pdf>

Participatory Urban Design Approaches in Sustaining Cultural Heritage Sites: The Case of Hanlar District in Bursa, Turkey

Sibel Polat*

Introduction - Objective

Cultural heritage sites have great significance in sustaining urban identity and memory in terms of their socio-cultural and socio-economic values. The Hanlar District which is a historical commercial centre in Bursa is one of the cultural heritage sites inscribed by UNESCO in 2014. It still reflects many structural and functional characteristics of the Ottoman city with its traditional qualities.

However Bursa and Cumalıkizik Management Plan presented many problems and expectations about Hanlar District, and suggested action plans for their solutions under the theme of social, economic and environmental life quality. One of the most important problems emphasized in the Management Plan was the decrease in visitor numbers and profiles in the District due to shopping centres developed around the city.

In response to these problems, it was aimed to conduct research and survey studies for the identification and diversification of cultural heritage visitor profiles and to establish a balance between cultural values and socio-economic status through institutional cooperation and active community participation.

In this context, when the studies related to cultural heritage sites in different countries are examined, it is seen that participatory urban design studies play a crucial role in preserving, developing and revitalizing heritage sites. In this research, it was aimed to identify urban design problems from the viewpoint of shopping mall visitors and local artisans to develop proposals in order to attract different type of visitor groups to Hanlar District. The research was carried out within the scope of a scientific research project named "An urban design guide model for Bursa city centre" conducted in Uludag University.

Materials - Method

In order to measure the perception, satisfaction and expectation of the shopping mall visitors and local artisans towards the Hanlar District in line with the objectives of the Management Plan, 370 shopping mall users surveyed and 22 in-depth interviews with local artisans were conducted. The study, which was carried out in 2015, was approved by the Ethics Committee and related shopping malls. The data were evaluated by using SPSS program and the relationships between variables were tried to be revealed by Chi square test and correlation analysis.

Findings

According to the questionnaires responded by the shopping mall users, the most prominent problems and expectations in terms of urban design of Hanlar District are the issues about accessibility-permeability relation, scale-character relation, mixed-use balance, public-private space balance and spatial quality

*Assoc. Prof. (PhD). Uludag University, Faculty of Architecture, Department of Architecture, Bursa, Turkey sibelpolat@uludag.edu.tr, sbpl77@gmail.com

and density-use relation. According to in-dept interviews with local artisans, the focus was on the issues about governance and participation, mixed-use balance, scale-character relationship, accessibility-permeability relationship, sustainable constructions and environments.

Results

In this study, the role of participatory urban design in ensuring the sustainability of cultural heritage sites was investigated by using community participation techniques to incorporate urban residents into the urban design process. As a result, the subjects and targets that should be included in the urban design guide which will be developed for the Hanlar District are described and systematized.

Key words: Cultural heritage sites, urban design, design guidelines, community participation, perception, satisfaction and expectation of visitors

Acknowledgements

This work was developed through the Project “OUAP(M)-2012/24 An Urban Design Guide Model for the City Centre of Bursa” conducted from November 2012 to November 2015. The authors would like to acknowledge Uludag University, which funded this project.

Kentleşme ve Ruh Sağlığı: Uluslararası Literatürün Gözden Geçirilmesi

Erman Yıldız*
Rukuye Aylaz**
Gülşen Güneş***

Giriş - Amaç

Kentleşme süreci, psikolojik sıkıntı ve ruhsal bozukluklara neden olabilir ve hastalıkları daha da kötüleştirebilir. Kentleşmenin sağlık hizmetlerine hızlı erişim gibi bazı sağlık avantajları bulunmaktadır. Ancak çevre/hava kirliliği, mesleki ve trafik tehlikeler, zayıf diyet ve azalan fiziksel aktivite de dahil olmak üzere önemli sağlık riskleri oluşturmaktadır (Chen, Chen, & Landry, 2015; Li, Wang, Zhang, Xiao, & Dixon, 2012). Kırsaldan şehre göç eden bireylerin ruh sağlığını etkileyen sorunlarının başında; yabancı bir çevreye veya farklı yaşam biçimine uyum sağlamada yoğun bir stres yaşamalarıdır (Chen, 2011). Araştırmalar kentleşmenin fiziksel ve ruhsal sağlık üzerindeki çeşitli olumsuz etkilerini ortaya koymuştur (Chen, 2011; Li et al., 2012; Luciano et al., 2016). Elde edilen bulgular doğrultusunda bu araştırma kentleşme süreci ile ruhsal sağlık arasındaki ilişki kapsamında uluslararası literatürün gözden geçirilmesini amaçlamıştır.

Yöntem

Araştırmacılar tarafından veri kaynakları olarak; Google Scholar, PubMed, Wiley Online Library, Sage Journals Online'de Ocak 2018'ye kadar olan İngilizce dilinde yayınlanmış makaleler incelenmiştir. Çalışmaların başlığında ve özetinde yeterli bilgi bulunmadığında, gerekli veriler tam metinlerle değerlendirilmiştir.

Bulgular ve Tartışma

Kentleşmenin çoğunlukla kargaşa ve düzensiz olarak hızla gerçekleştiği büyük şehirlerde temel bir güvensizliğin olduğu ve bunun ruhsal sıkıntılarla (özellikle madde kötüye kullanımı gibi) ilişkili olduğu saptanmıştır. Genel olarak, büyük şehirlerde yaşayan insanların kırsal alanda yaşayanlara kıyasla hayata karşı daha olumsuz tutum (belirsizlik, yalnızlık, çaresizlik, tükenmişlik ve kaygı gibi) ve günlük korkulara daha sık rastlandığı söylenebilir. Değerlendirmeler doğrultusunda özellikle kadın popülasyonunun ruhsal problemlerini ele alan çalışmaların daha fazla olduğu gözlenmiştir. Hızlı kentleşmeye bağlı en çok rastlanılan ruhsal problemler arasında ise anksiyete, depresyon, travma sonrası stres bozuklukları ve intihar girişimleri olduğu bildirilmiştir. Özellikle kentleşme sürecinin hızlı ve plansız gerçekleştiği yerlerde ruhsal sıkıntılarının oluşmasında muhtemelen azalmış sosyal destek ve istihdam ile birlikte suçluluk, evsizlik ve yoksulluk gibi stresli yaşam olaylarının rol oynadığı düşünülebilir. Yönetici konumunda olan bireylerin, büyük şehirlerde yaşayan nüfusun, ruhsal sağlık sorunlarını giderme hedefi doğrultusunda küçük şehirlerde yaşayanların yaşam koşullarını ve fırsatlarını iyileştirmek ve nüfus akışını azaltmada büyük ve küçük şehirler arasında daha eşit bir kaynak dağılımı ve fırsatlar sağlamalarının yararlı olabileceği düşünülmektedir.

Anahtar kelimeler: "Urbanization", "city" ve "mental health"

Kaynaklar

1. Chen, J. (2011). Internal migration and health: Re-examining the healthy migrant phenomenon in China. *Social Science & Medicine*, 72(8), 1294-1301. doi: <https://doi.org/10.1016/j.socscimed.2011.02.016>
2. Chen, J., Chen, S., & Landry, P. (2015). Urbanization and Mental Health in China: Linking the 2010 Population Census with a Cross-Sectional Survey. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 12(8), 9012.
3. Li, X., Wang, C., Zhang, G., Xiao, L., & Dixon, J. (2012). Urbanisation and human health in China: spatial features and a systemic perspective. *Environmental Science and Pollution Research*, 19(5), 1375-1384. doi: 10.1007/s11356-011-0718-7
4. Luciano, M., Rosa, C. D., Vecchio, V. D., Sampogna, G., Sbordone, D., Atti, A. R., . . . Fiorillo, A. (2016). Perceived insecurity, mental health and urbanization: Results from a multicentric study. *International Journal of Social Psychiatry*, 62(3), 252-261. doi: 10.1177/0020764016629694

*Arş.Grv. İnönü Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü

**Doç.Dr. İnönü Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü

***Prof Dr, İnönü Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı

Urbanization and Mental Health: International Literature

Erman Yıldız*
Rukuye Aylaz**
Gülşen Güneş***

Introduction-Aim

The process of urbanization can cause psychological distress and mental disorders and can make the illness worse. Urbanization has some health benefits such as quick access to health services. However, it poses significant health risks including environmental / air pollution, occupational and traffic hazards, poor diet and reduced physical activity (Chen, Chen, & Landry, 2015; Li, Wang, Zhang, Xiao, & Dixon, 2012). At the beginning of the problems affecting the mental health of individuals migrating from rural areas; they are an intense stress life in harmony with a foreign environment or a different way of life (Chen, 2011). Research has revealed various negative effects of urbanization on physical and mental health (Chen, 2011; Li et al., 2012; Luciano et al., 2016). In the light of the findings, this research aimed to review the international literature in the context of the relationship between urbanization process and mental health.

Method

As researchers' data sources; Google Scholar, PubMed, Wiley Online Library, and Sage Journals Online have reviewed articles published in English until January 2018. When sufficient information is not available in the headings and summaries of the studies, the necessary data are evaluated in full text.

Findings and Discussion

It has been found that urbanization has a major insecurity in major cities, often in turmoil and irregularity, which is associated with mental distress (especially substance abuse). In general, it can be said that people living in big cities are more likely to face more negative attitudes towards life (such as uncertainty, loneliness, helplessness, burnout and anxiety) and daily fears than those living in rural areas. It has been observed that there are more studies on the psychological problems of the women's population in the direction of the evaluations. Anxiety, depression, posttraumatic stress disorders and suicide attempts are among the most common psychological problems related to rapid urbanization. It can be thought that stressful life events such as guilt, homelessness and poverty play a role in decreasing social support and employment, especially in the places where the urbanization process is fast and unplanned. It is thought that individuals in managerial positions can benefit from better living conditions and opportunities for the people living in the smaller cities in order to address the mental health problems of the population living in the big cities and to provide more equal distribution of resources and opportunities between big and small cities in reducing the population flow.

Key words: "Urbanization", "city" and "mental health"

Resources

1. Chen, J. (2011). Internal migration and health: Re-examining the healthy migrant phenomenon in China. *Social Science & Medicine*, 72(8), 1294-1301. doi: <https://doi.org/10.1016/j.socscimed.2011.02.016>
2. Chen, J., Chen, S., & Landry, P. (2015). Urbanization and Mental Health in China: Linking the 2010 Population Census with a Cross-Sectional Survey. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 12(8), 9012.
3. Li, X., Wang, C., Zhang, G., Xiao, L., & Dixon, J. (2012). Urbanisation and human health in China: spatial features and a systemic perspective. *Environmental Science and Pollution Research*, 19(5), 1375-1384. doi: 10.1007/s11356-011-0718-7
4. Luciano, M., Rosa, C. D., Vecchio, V. D., Sampogna, G., Sbordone, D., Atti, A. R., . . . Fiorillo, A. (2016). Perceived insecurity, mental health and urbanization: Results from a multicentric study. *International Journal of Social Psychiatry*, 62(3), 252-261. doi: 10.1177/0020764016629694

*Research Assistant, İnönü University Faculty of Health Sciences Nursing Department

**Assoc.Prof. İnönü University Faculty of Health Sciences Nursing Department

***Prof Dr, İnönü University Faculty of Medicine Department of Public Health Department

Üniversite Öğrencilerinin Çevre Davranışı ve Bunu Etkileyen Bazı Faktörlerin İncelenmesi

Gülcan Demir Özdenk*
Ülken Tunga Babaoğlu**
Erkan Pehlivan***

Amaç

Toplumun geleceğini oluşturan gençlerin özellikle de hekim adaylarının çevresel sorunlara ilişkin dikkatlerini çekmek, duyarlılıklarını artırmak, ekolojik bilincin yaygınlaştırılması yönünden önemlidir (1). Bu çalışmanın amacı tıp fakültesinde okuyan öğrencilerin çevreye ilişkin duyarlılıkları ve bu davranışlarını etkileyen faktörleri incelenmektir.

Gereç ve Yöntem

Kesitsel tipte olan bu epidemiyolojik araştırmanın evrenini, Ahi Evran Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde okuyan 2017-2018 Bahar döneminde derslere devam eden 110 öğrenci oluşturmaktadır. Belirlenen evrenin tamamına ulaşılması hedeflendiği araştırmada 78 öğrenciye ulaşılmıştır (% 70,9).

Veri toplama aracında, katılımcıların bazı sosyo-demografik özellikleri, çevre konusunda tutumunu etkilediği düşünülen bazı değişkenler ve Çevre Davranış Ölçeği (ÇDÖ) yer almaktadır. ÇDÖ, Goldman, Yavetz ve Pe'er (2006) tarafından geliştirilmiş olup ölçeğin Türkiye'deki geçerlilik ve güvenilirliği Timur ve Yılmaz tarafından yapılmıştır. Ölçek, 20 maddeden ve 6 alt boyuttan oluşan 5'li likert tipi bir ölçektir. Ölçeğin tümü için Cronbach Alfa değeri 0.85'tir (2).

Araştırma anketi gözlem altında uygulayarak gerçekleştirilmiştir. Toplanan veriler, SPSS 20.0 istatistik paket programı ile analiz edilmiştir. İncelenen değişkenler için tanımlayıcı istatistikler ve grupların karşılaştırılmasında Mann Whitney U testi ve Kruskal Wallis testi kullanılmıştır. Çalışma için Üniversite Etik Kurulu'ndan yazılı izin alınmıştır.

Bulgular

Araştırmada yer alan öğrencilerin %93,6'sı 17-20 yaş aralığında olup %68,8'i kadındır. Katılımcıların %75,6'sı çevre sorunlarına karşı duyarlı olduklarını belirtmiştir. Çevre denildiğinde ilk aklınıza gelen sözcük sorusuna öğrencilerin %56,4'ü doğa, %12,8'i yaşam alanı ve %10,3'ü çevre sorunları olarak ifade etmişlerdir. En önemli çevre sorununu ise sırasıyla hava kirliliği (%26,9), atıklar (%21,8) ve küresel ısınma (17,9) olarak belirtmişlerdir.

Ölçekten alınan ortalama toplam puan $60,76 \pm 11,4$ olup alt boyutlardan alınan en düşük ortalama puanlar incelendiğinde sırasıyla çevre eylemciliği (Ort: $4,00 \pm 1,9$), geri dönüşüm çabaları (Ort: $9,37 \pm 2,91$) ve çevreye duyarlı tüketici (Ort: $11,20 \pm 2,6$) şeklindedir.

*Öğr. Gör., Ahi Evran Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu

**Ahi Evran Üniversitesi Tıp Fakültesi

***Prof. Dr. İnönü Üniversitesi Tıp Fakültesi

Kadınların ve çevre sorunlarına duyarlı olduklarını beyan edenlerin çevre davranışları daha olumludur ($p<0,005$). Ölçeğin alt boyutları incelendiğinde, kadınların çevreye karşı daha duyarlı tüketici ve geri dönüşüm çabası içinde oldukları ve sorumlu vatandaşlık sergiledikleri tespit edilmiştir. Çevre sorunlarına duyarlı olduğunu belirten öğrencilerin sadece çevreyle ilgili eylemlerde görev alma davranışı dışında diğer tüm alt boyutlarda davranışlarının daha olumlu olarak saptanmıştır ($p<0,05$)

Sonuç

Çevre sorunlarının çözümünde çevreye duyarlı bireylerin yetiştirilmesi, olumlu tutum kazanmalarının sağlanması ve istendik yönde davranış değişikliğini sergilemeleri büyük önem taşımaktadır. Bu çalışmadaki öğrencilerin %97,4'ünün ortalama puanları orta üstü düzeydedir ve çevreye ilişkin davranışların olumlu olduğu saptanmıştır. Üniversitelerde çevre dostu grupların oluşturulmasının, ders içeriklerinin küresel meseleleri daha çok ele almasının, geri dönüşüm faaliyetlerinin organize edilmesinin, gençlerin çevre tutum ve davranışlarını etkileyebilecek proje, yarış, kamp ve vaka analizleri gibi çeşitli faaliyetlerin düzenlenmesinin, çevresel sorunlara ilişkin ses ve görsel simülasyonların ön plana çıkartılarak sunulmasının ve STK'larla işbirliği yapılmasının önemli olacağı düşünülmektedir. Ayrıca bu konuya ilişkin geniş kapsamlı çalışmaların yapılması ve gençlerin çevre duyarlılığı davranışların geliştirilmesi için cinsiyete özgü müdahale programlarının oluşturulması önerilebilir.

Anahtar Sözcükler: Çevre Davranışı, Üniversite, Öğrenci

Kaynaklar

1. Yıldız, E., & Selvi, M. (2015). Fen Bilimleri Öğretmen Adaylarının Ekolojik Ayak İzleri ve Ekolojik Ayak İzin Azaltma Yolları Konusundaki Görüşleri. GEFAD/GUJGEF, 35(3), 457-487.
2. TİMUR, S., & YILMAZ, M. (2013). Çevre Davranış Ölçeğinin Türkçe'ye Uyarlanması. Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, 33(2).

Environmental Behavior of University Students and Examination of the Factors Affecting These Behaviors

Gülcan Demir Özdenk*
Ülken Tunga Babaoğlu**
Erkan Pehlivan***

Aim

It is important for young people, physician candidates in particular, who shape the future of the society, to draw their attention to environmental problems, to increase their awareness, in order to disseminate ecological awareness. The aim of this study is to examine the environmental awareness of the students studying at the medical faculty and the factors affecting these behaviors.

Material and Methods

The universe of this cross-sectional epidemiological study is composed of 110 students studying at the Ahi Evran University Faculty of Medicine during the spring semester of 2017-2018 academic year. It was aimed to reach the entire universe determined in the survey and 78 students were reached (70.9%). Data collection tools include some socio-demographic characteristics of the participants, some variables that are thought to influence the attitude towards the environment, and the Environmental Behavior Scale (EBS). The EBS was developed by Goldman, Yavetz and Pe'er (2006) and its validity and reliability in Turkey were provided by Timur and Yılmaz. The scale is a 5-point Likert-type scale consisting of 20 items and 6 sub-dimensions. The Cronbach's alpha value for the scale is 0.85. The research questionnaire was implemented under observation. The collected data was analyzed by SPSS 20.0 statistical package program. Mann Whitney U test and Kruskal Wallis test were used to compare descriptive statistics and groups for the examined variables. University Ethics Committee approval was taken for the study.

Results

93.6% of the students were between the ages of 17-20 and 68.8% of them were females. 75.6% of the participants stated that they are sensitive towards environmental problems. The question which asks the words recalling the environment, was replied as nature by 56.4% of the students, was replied as living environment by 12.8% and was replied as environmental problems by 10.3%. Participants stated that the most important environmental problem was respectively air pollution (26.9%), wastes (21.8%) and global warming (17.9%). The mean total score of the scale was 60.76 ± 11.4 and the lowest mean scores obtained from the sub-dimensions of the scales were respectively determined as environmental activism (Mean: 4.00 ± 1.9), recycling efforts (Mean: 9.37 ± 2.91) and environmentally conscious consumers (Mean: 11.20 ± 2.6). Environmental behaviors of women and those who stated that they are sensitive to environmental problems were more positive than the others ($p < 0.05$). When the sub-dimensions of the scale were examined, it was found that women were more environmentally conscious consumers and exerting more effort for recycling and that they were responsible citizens. The students who stated that

* Lecturer, Ahi Evran University Health Services Vocational School

** Ahi Evran University Faculty of Medicine

***Ahi Evran University Faculty of Medicine

they were sensitive to environmental problems were found to have more positive behaviors in all other sub-dimensions except for participating the environmental protests ($p < 0.05$).

Conclusion

It is of great importance to raise environmentally sensitive individuals, to provide them acquisition of positive attitudes and to make them change their behavior at the desired level in solving environmental problems. The average scores of 97.4% of the students participated in this study were above the middle level and it was determined that their environmental behavior was positive. The establishment of environment friendly groups, covering the global issues in course contents, organizing recycling activities, the organization of several activities such as projects, competitions, camps and case studies that could affect young people's environmental attitudes and behaviors, preparing audiovisual and visual simulations regarding the environmental problems and making collaboration with NGOs are thought to be important. It may also be advisable to undertake comprehensive studies on this issue and to establish gender-specific intervention programs for the development of environmental awareness behavior of young people.

Key Words: Enviromental Behaviour, University, Student.

Bir Eğitim ve Araştırma Hastanesi Çalışanlarının Çevre Kirliliği ve Geri Dönüşüm Konusundaki Tutum ve Davranışları

Burak Mete*
Aslıhan Kübra Şentürk**
Erkan Pehlivan***

Amaç

Çevre kirliliği çağımızın temel sorunlarından biridir. Atık izolasyonunda geri dönüşüm ise çevre dostu bir uygulama olarak kabul edilmektedir. Tüketimin hızla artmasıyla artan kirlilik karşısında geri dönüşüm önemli bir yer tutmaktadır.

Materyal metot

Çalışma kesitsel tiptedir. Malatya Eğitim ve Araştırma hastanesi Beydağı Kampüsü'nde çalışan 313 kişi üstünde yapılmıştır (%75).

Bulgular

Çalışmaya katılan 313 kişinin %66'sı kadın, %34'ü erkektir. Katılımcıların yaş ortalaması 36'dır. Çalışmaya katılan kişilere geri dönüşüm yapma nedeni sorulduğunda %9.2'si bunun gereksiz olduğunu ifade ederken, %36.7'si daha temiz bir çevre için, %28.4'ü ekonomik kazanç için, %25.2'si hava kirliliğini engellemek için geri dönüşüm yapmalıyız demiştir. Kişileri en çok rahatsız eden kirlilik türü %52.4 ile su kirliliği olarak tespit edilmiştir, diğer kirlilikler sırası ile hava, gürültü ve toprak kirliliği olarak bulunmuştur. Kişileri en çok rahatsız eden atığın ise plastik şişeler(%47.3) olduğu görülmüştür. Cinsiyet, meslek ve eğitim açısından evde çöpleri ayrı toplama davranışına bakıldığında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunamamıştır(p=0.056, 0.088, 0.777).

Sonuç

Katılımcıların %75'i gelecek 30 yılda çevrenin daha kirli olacağını düşünmektedir.

*İnönü Üniversitesi Halk Sağlığı A.D.

**Malatya Eğitim Araştırma Hastanesi

*** İnönü Üniversitesi Halk Sağlığı A.D.

Employees' Attitudes and Behaviors About Environmental Pollution and Recycling in an Education and Research Hospital

Burak Mete*
Aslıhan Kübra Şentürk**
Erkan Pehlivan***

Objektive

Environmental pollution is one of the basic problems of our time. The recycling in waste isolation is considered as an environmentally friendly practice. With the rapid increase in consumption, recycling is an important factor in the face of rising pollution.

Material and methods

The study is cross-sectional. The study was conducted on 313 people working in Malatya Education and Research Hospital Beydağı Campus (%75).

Results

66% of the 313 people participating in the study were female and 34% male. The average age of participants is 36. When asked to people who participate to study what is the reason for recycling? 9.2% of people said it was unnecessary, 36.7% for a cleaner environment, 28.4% for economic gain and 25.2% for recycling to prevent air pollution. The most disturbing type of pollution was found as water pollution with 52.4%, other pollution was found as air pollution, noise and soil pollution. Plastic bottles (47.3%) were the most uncomfortable waste. There was no statistically significant difference in terms of gender, occupation and education when looked separate collecting behaviors at home ($p=0.056, 0.088, 0.777$). 7

Conclusion

5% of respondents think that the next 30 years will be more polluted.

*Inonu University Department of Public Health Department.

**Malatya Education and Research Hospital

***Inonu University Department of Public Health Department.

Tıp Fakültesi Öğrencilerinin Ekolojik Ayak İzlerinin Belirlenmesi ve İlişkili Faktörler

Betül Fırıncı*
Ayşe Baran**
Erkan Pehlivan***
Gözde Nur Turmuş****
Ali Özer*****

Giriş ve Amaç

Ekolojik ayak izi(EAİ) sürdürülebilir yaşamla birlikte gündeme gelen bir kavramdır. EAİ sürdürülebilir yaşam için ipuçları vermekte ve insanoğlunun bu gezegene bindirdiği yükü ortaya koyma noktasında önemli bir gösterge olarak karşımıza çıkmaktadır. EAİ hesaplamaları ekolojik bilinci artırmak için ekolojik yikimin farklı boyutlarına dikkat çekmektedir. Bu araştırma ile gerek dünyada gerekse ülkemizde önemli bir meslek grubu olan doktor adaylarının EAİ puanlarının hesaplanması ve ilişkili değişkenleri değerlendirmek amaçlanmıştır.

Materyal- Metod

Araştırma kesitsel bir araştırma olup, 2017 Aralık ayı içerisinde İnönü Üniversitesi Tıp fakültesi öğrencileri üzerinde yapılmıştır. Araştırmanın etik ve resmi izni İnönü Üniversitesi'nin ilgili birimlerinden alınmıştır. Araştırmanın örneklemini %95 güven aralığında %80 güçle bir referans çalışma baz alınarak 246 olarak hesaplanmıştır. Sınıflara dayalı tabakalı ve basit rastgele örnekleme metodu kullanılarak örneklem grubuna ulaşılmıştır.

Çalışmada kullanılan anket iki alt kısımdan oluşmaktadır. İlk kısımda bireylerin sosyo-demografik özellikleri ile EAİ kavramını bilip bilmedikleri sorgulanırken ikinci kısımda ise Dünya Doğayı Koruma Vakfı (World Wide Fund for Nature- WWF) web sitesinde yer alan ekolojik ayak izi hesaplama aracının soruları yer almıştır.

Veriler bilgisayar ortamında SPSS 22.0 programı ile değerlendirildi. Verilerin normal dağılıma uygunluk testi Kolmogorov-Smirnov ile ölçüldü. İstatistiksel analizlerde Mann Whitney U, Kruskal Wallis varyans analizi, Pearson Korelasyon analizi kullanıldı. Çalışmada p<0.05 değerleri anlamlı kabul edildi.

Bulgular

Çalışmaya katılan öğrencilerin yaş ortalaması 21.35±2.17 olup, % 55.7'si kadındır. Öğrencilerin %50.8'i üniversiteyi kazanmadan önce Malatya'da yaşadığını belirtmiştir. Öğrencilerin %25.6'sının annesi, %54'5'inin babası yükseköğrenim mezunudur. Katılımcıların %59.8'inin hane halkı geliri asgari ücret ile yoksulluk sınırı (1385 tl ile 4514 tl) arasındadır. Araştırma grubunun % 16.7'sinin kendine ait otomobili vardır. Çalışma grubunda düzenli spor yapanlar %29.3, sigara kullananlar ise %14.6'dır. Öğrencilerin %59.3'ü EAİ kavramını bildiğini ifade etmiştir.

*Arş. Gör. Dr. , İnönü Üniversitesi Tıp Fakültesi, Halk Sağlığı AD
**Arş. Gör. Dr. , İnönü Üniversitesi Tıp Fakültesi, Halk Sağlığı AD
***Prof. Dr. , İnönü Üniversitesi Tıp Fakültesi, Halk Sağlığı AD
****Arş. Gör. Dr. , İnönü Üniversitesi Tıp Fakültesi, Halk Sağlığı AD
*****Prof. Dr. , İnönü Üniversitesi Tıp Fakültesi, Halk Sağlığı AD

Çalışmadaki öğrencilerin EAİ puanı medyan (min-max) değerleri 2.90(1.78-7.09) küresel hektar(kha), karbon ayak izi puanı(KAİ) medyan(min-max) değerleri ise 11.69 (5.99-40.19) ton olarak hesaplanmıştır. Araştırma grubunun EAİ alt bileşenlerinden seyahat bileşeni medyan(min-max) değerleri 0.93 (0.06-4.82) kha olup, EAİ'ne en fazla katkıyı seyahat alt bileşeni sağlamıştır.

Tablo 1. Katılımcıların Ekolojik Ayak İzi Puanı, Karbon Ayak İzi Puanı ve Ekolojik

	EAİ Puanı	KAİ Puanı	EAİ Alt Bileşenlerin Puanı			
			Gıda	Seyahat	Ev	Diğer
Medyan (Min- Max)	2.90 (1.78-7.09)	11.69 (5.99-40.19)	0.59 (0.14-0.72)	0.93 (0.06-4.82)	0.46 (0.32-2.17)	0.80 (0.60-1.41)

Ayak İzi Alt Bileşenleri Puanları

Erkek öğrencilerin EAİ puanı medyan(min- max)değerleri 2.95(1.79-7.09) kha olup kadın öğrencilerden daha yüksektir($p>0.05$).

Bireylerin eğitim gördüğü sınıf düzeyi arttıkça EAİ puanının azaldığı, bu farkın istatistiksel anlamlı olmadığı görülmektedir($p>0.05$).

Katılımcıların EAİ ve KAİ puanlarının korelasyon analizine göre ise EAİ puanı ve KAİ puanı arasında pozitif yönde çok güçlü anlamlı korelasyon vardır($r=0.933$, $p<0.01$).

	Sınıf	Karbon Ayak İzi Puanı
Ekolojik Ayak İzi Puanı		
r	-0.09	0.933
p	0.121	<0.001
n	246	246
Karbon Ayak İzi Puanı		
r	0.005	-
p	0.942	-
n	246	-

Tablo 2. Katılımcıların Sınıf, EAİ Puanı ve KAİ Puanının Korelasyon Analizi *Pearson-Korelasyonu

Sonuç

Ülkelerde sürdürülebilir kalkınma konusunda eğitimler verilerek EAİ için farkındalık artırılabilir. Bu çalışmada tıp fakültesi öğrencilerinin EAİ kavramı konusunda bilgilerinin olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu çalışmalarla EAİ puanını hesaplamak, bireylerin gezegene bindirdiği yükün bilincine varmalarına ve bu yükü azaltma konusunda çaba harcamalarına olumlu etkide bulunabilir.

Anahtar Sözcükler: Ekolojik ayak izi, Karbon ayak izi, Üniversite, Öğrenci

Determination of Ecological Footprints of Medical Faculty Students and Related Factors

Betül Fırıncı*
Ayşe Baran**
Erkan Pehlivan***
Gözde Nur Turmuş****
Ali Özer*****

Introduction and Aim

The Ecological Footprint (EF) is a concept that comes to life with sustainable life. EF gives clues for sustainable life and emerges as an important indicator at the point where human beings are burdened on this planet. EF calculations draw attention to different dimensions of ecological degradation in order to increase ecological awareness. The purpose of this research is to evaluate the EF scores of doctoral candidates who are an important profession group in the world or in our country and related variables.

Material-Method

The study was a cross-sectional study and was conducted on students of Inonu University Medical Faculty in December 2017. The ethical and formal permission of the research was obtained from the relevant units of Inonu University. The sample of the study was calculated as 246 based on a reference study with a 95% confidence interval and 80% power. It was reached to the sample group by using stratified and simple random sampling method based on classes.

The questionnaire used in the study consists of two sub-sections. In the first part, it is questioned whether the individuals know their socio-demographic characteristics and EF concept. In the second part, the questions of the ecological footprint calculation tool in the web site of World Wide Fund for Nature (WWF) are included.

The data were evaluated by SPSS 22.0 program on computer. Conformity test to normal distribution of the datas was measured by Kolmogorov-Smirnov. Statistical analyzes were Mann Whitney U, Kruskal Wallis variance analysis, Pearson Correlation analysis. Values of $p < 0.05$ were considered significant in the study.

Results

The average age of the students participating in the study is 21.35 ± 2.17 and 55.7% is females. 50.8% of the students stated that they lived in Malatya before not winning the university. Mothers of 25.6% of the students and fathers of 54.5% are higher education graduates. Household income of 59.8% of the participants is between the minimum wage and the poverty line (1385 to 4514 TL). 16.7% of the research group has its own car. In the study group, 29.3% is regular sportsmen and 14.6% is smokers. 59.3% of the students stated that they knew the EF concept.

The median (min-max) values of the EF scores of the students in the study were 2.90 (1.78-7.09) global

*Research Assistant Doctor ,Inonu University Medicine Faculty, Department of Department of Public Health

**Research Assistant Doctor ,Inonu University Medicine Faculty, Department of Department of Public Health

***Professor Doctor, Inonu University Medicine Faculty, Department of Public Health

****Research Assistant Doctor ,Inonu University Medicine Faculty, Department of Department of Public Health

*****Professor Doctor, Inonu University Medicine Faculty, Department of Public Health

hectares (gha), carbon footprint score (CFS) were 11.69 (5.99-40.19)tons calculated. The median (min-max) values of the travel component of the EF sub-components of the study group were 0.93 (0.06-4.82) gha and travel subcomponent provided the most supplementary to EF.

	EAI Puanı	KAI Puanı	EAI Alt Bileşenlerin Puanı			
			Gıda	Seyahat	Ev	Diğer
Medyan (Min- Max)	2.90 (1.78-7.09)	11.69 (5.99-40.19)	0.59 (0.14-0.72)	0.93 (0.06-4.82)	0.46 (0.32-2.17)	0.80 (0.60-1.41)

Table 1. Participants' Ecological Footprint Score, Carbon Footprint Score, and Ecological Footprint Subscale Scores

The median (min-max) values of EF scores of male students were 2.95 (1.79-7.09) gha and higher than female students ($p > 0.05$).

As the class level of individuals was increased, EAI score decreased and this difference was not statistically significant ($p > 0,05$).

According to the correlation analysis of EF and CF scores of the participants, there is a very strong positive correlation between EF score and CF score ($r = 0,933$, $p < 0,01$).

	Sınıf	Karbon Ayak İzi Puanı
EF Score		
r	-0.09	0.933
p	0.121	<0.001
n	246	246
CF Score		
r	0.005	-
p	0.942	-
n	246	-

Table 2. Correlation Analysis of Participants' Class, EF Score, and CF Score * Pearson Correlation

Conclusion

Awareness can be increased for EF by giving trainings on sustainable development in countries. This study introduced that medical faculty students were informed about the concept of EF. Calculating the EF score with these studies can positively affect individuals' awareness of the burden placed on the planet and efforts to reduce this load.

Key Words: Ecological footprint, Carbon footprint, University, Student

Tıp Fakültesi Öğrencilerinin Tükenmişlik Düzeyleri ve Etkileyen Faktörler

Burnout Levels of Medical Students and Influencing Factors

Cansu Erden Cengiz*, Sinem Reka**, Aziz Hacılar**, A.Burak Hakkoymaz**, Cengiz Fidan**, Eser Boyar**, İnan Can Buran**, Mert Metin Can**, Metin Kutluca**, Rıdvan Acar**, Rıdvan Alanç**, Şeyma Görçin Karaketir*, Belgin Ünal***

Giriş ve Amaç

Son zamanların en önemli sorunlarından biri olarak bilinen tükenmişlik 1970'lerde bireylere hizmet veren meslek çalışanlarının yaşadığı stresi ifade etmek amacıyla kullanılmış, büyük bir bıkkınlık ve kişinin işine duyduğu bağlılık ile idealizminin sönmesi şeklinde belirtilmiştir. Maslach Modeli'ne göre tükenmişliğin, duygusal tükenme, duyarsızlaşma ve kişisel başarı noksanlığı olmak üzere üç boyutu bulunmaktadır. Tükenme, insanlarla karşılıklı çalışılan 'insan merkezli' meslek gruplarında bireylerin, duygusal yönden kendilerini tükenmiş hissetmeleri, işlerinde karşılaştıkları insanlara karşı duyarsızlaşmaları ve kişisel başarı/yeterlilik duygularında azalma şeklinde görülen bir sendrom olarak tanımlanmıştır. Bu bağlamda yüz yüze çalışılan meslek gruplarında daha çok görülen tükenmişliğin öğrenciler için de bir risk oluşturması olağan görülmektedir. Tıp fakültesi eğitiminin 2., 4. ve 6. yılları belirli özellikleri nedeniyle öğrencileri etkileyebilmektedir.

Bu çalışmada, doğrudan üniversite öğrencileri için geliştirilmiş/uyarlanmış bir ölçek kullanılarak, tıp fakültesi öğrencilerinde görülen tükenmişliğin bazı değişkenler ve sınıf seviyesine göre nasıl değiştiği incelenmiştir.

Gereç ve Yöntem

Bu çalışma Mart-Nisan 2017'de yapılan kesitsel bir araştırmadır. Araştırma grubu Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi 2., 4. ve 6. sınıf öğrencilerinden oluşmuştur. Örnek büyüklüğü hesaplanmamış tüm öğrencilere ulaşılması hedeflenmiştir. Maslach Tükenmişlik Envanteri-Öğrenci Formu (MTE-ÖF) ve sosyodemografik özellikleri sorgulayan anket, öğrencilere ders gördükleri amfilere gidilerek ders öncesi veya sonrasında çalışma hakkında bilgi verildikten sonra, o dönemde halk sağlığı stajını yapmakta olan intörn doktorlar tarafından gözlem altında uygulanmıştır. Çalışma için etik kurul ve kurumdan gerekli izinler alınmıştır. İstatistiksel analiz SPSS 15.0 ile yapılmış, çözümlemede t testi ve tek yönlü varyans analizi (Anova) kullanılmıştır.

Bulgular

Çalışmada 2. sınıftan 279(%34.1), 4. sınıftan 275(%33.6), 6. sınıftan 265(%32.4) olmak üzere toplam 818 öğrenciye ulaşılmıştır. Katılımcıların %44.9'u kadın, yaş ortalaması 22.3 ± 2.1 idi. Öğrencilerin sınıf seviyesine göre (2, 4, 6) ortalama Duygusal Tükenmişlik (DT) puanları 16.42 ± 4.2 , 17.09 ± 4.4 , 17.28 ± 5.8 ; Duyarsızlaşma (DYS) puanları 11.39 ± 3.6 , 11.89 ± 3.6 , 12.41 ± 3.8 ve Yetkinlik (YET) puanları 13.22 ± 3.3 ,

*Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı AD

** Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi, 6. Sınıf öğrencisi

*** Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı AD

13.62±3.9, 13.42±3.4 olarak hesaplandı. 2. sınıf öğrencilerinin DT, DYS, YET puanları diğer sınıflara göre düşüktür. DYS alt ölçeğinde 6. sınıf öğrencilerinin daha fazla tükenmişlik yaşadıkları görülmektedir ($p < 0.05$). Diğer sınıflar arasında anlamlı fark bulunmamıştır. Kız öğrencilerin tükenmişlik puan ortalamaları her üç kategoride erkek öğrencilere göre daha yüksek çıkmıştır ($p=0.10$, $p=0.87$, $p=0.35$). Algılanan ekonomik durumu kötü olanların DT puanı, algılanan akademik başarısı çok kötü-kötü olan, tıp fakültesini isteyerek seçmeyen ve boş zamanın olmadığını ifade edenlerin DT, DYS puanları anlamlı ($p < 0,05$) şekilde yüksektir. Tıp fakültesini isteyerek seçen ve yıl tekrarı olmayan öğrencilerin YET puanı anlamlı şekilde yüksek bulunmuştur ($p < 0.05$). Devlet/özel yurtda kalan öğrencilerin evde arkadaş/aile ile kalanlara göre DT, DYS puanları anlamlı şekilde düşüktür. Anne-babası birlikte olan ve yurtda arkadaşlarıyla kalan öğrencilerin anlamlı şekilde daha yetkin olduğu, daha az duygusal tükenme ve duyarsızlaşma yaşadıkları görülmüştür. Boş zamanlarını aile ve arkadaşlarıyla geçiren grup daha yetkinken, geçirmeyen grupta daha fazla duygusal tükenme ve anlamlı şekilde daha fazla duyarsızlaşma gözlenmiştir.

Sonuç ve Öneriler

Yoğun ve zorlu geçen üniversite sınavına hazırlanma sürecinden sonra tıp fakültesine yerleşmiş olmanın öğrencilerin üzerindeki baskıları hafiflettiği, klinik öncesi tıp eğitiminde daha az tükenme yaşandığı söylenebilir. Bunun yanı sıra, üst sınıf öğrenciler hastayla temas, mezuniyet, TUS kaygısı, atanılacak yer belirsizliği gibi faktörler nedeniyle bu süreçte daha fazla stres ve tükenmeyle karşılaşmış olabilirler. Mezuniyet sonrası istihdam ve çalışma koşullarının düzeltilmesi ile öğrencilerin tümünün bir uzmanlık alanına yerleşmesi gerektiği algısının önüne geçilebilir. Bu durum öğrencilerin üzerindeki korku ve baskıyı azaltacaktır. Okuduğu bölümü isteyerek seçmeleri için tercih döneminde daha etkin rehberlik hizmeti ve bölüm tanıtımı yapılarak öğrencinin bölüme uygunluğu irdelenmelidir. Devlet yurtlarının nitelik ve niceliği artırılarak öğrencilerin akranlarıyla aynı ortamda kalarak sosyal ilişkilerini arttırmaları desteklenebilir. Öğrenci tükenmişliği farklı psikolojik değişkenlerle birlikte incelenerek nitel çalışmalarla desteklenebilir.

Anahtar Kelimeler: Maslach, tükenmişlik sendromu, tıp fakültesi öğrencisi, duygusal tükenme, duyarsızlaşma

Referanslar

1. Baysal, A. (1995). Lise ve dengi okul öğretmenlerinde meslekte tükenmişliğe etki eden faktörler. Yayınlanmamış Doktora Tezi.
2. Arslan, S., Gürkan, S., Alparslan, Z., & Ünal, M. (1996). Tıpta Uzmanlık Öğrencisi Hekimlerde Tükenme Düzeyleri, Türk. Psikiyatri Dergisi, 7(1), 39-45.
3. Cano-García, F. J., Padilla-Muñoz, E. M., & Carrasco-Ortiz, M. Á. (2005). Personality and contextual variables in teacher burnout. Personality and Individual Differences, 38(4), 929-940.
4. Çam, O. (1992). Tükenmişlik envanterinin geçerlik ve güvenilirliğinin araştırılması. VII. Ulusal Psikoloji Kongresi Bilimsel Çalışmaları El Kitabı, 155-166.
5. Çapri, B., Gündüz, B., & Gökçakan, Z. (2011). MASLACH TÜKENİŞLİK ENVANTERİ-ÖĞRENCİ FORMU'NUN (MTE-ÖF) TÜRKÇE'YE UYARLAMASI: GEÇERLİK VE GÜVENİRLİK ÇALIŞMASI. Cukurova University Faculty of Education Journal, 40(1).
6. Clark, E. J., & Rieker, P. P. (1986). Gender differences in relationships and stress of medical and law students. Journal of Medical Education.
7. Ergin, C. (1992). Doktor ve hemşirelerde tükenmişlik ve Maslach tükenmişlik ölçeğinin uyarlanması. VII. Ulusal Psikoloji Kongresi, 22th September 1992 Ankara (Turkey).
8. Maslach, C. (2003). Job burnout: New directions in research and intervention. Current directions in psychological science, 12(5), 189-192.
9. Schaufeli, W. B., & Van Dierendonck, D. (1993). The construct validity of two burnout measures. Journal of organizational behavior, 14(7), 631-647.
10. Cordes, C. L., Dougherty, T. W. & Bulum, M. (1997). "Pattern of Burnout Among Managers and Professionals: A Comparison of Models". Journal of Organizational Behavior, 18 (6) 685-701

Bir Üniversitede Öğrencilerin Sürdürülebilir Tüketim Davranışlarının Belirlenmesi ve Etkileyen Faktörler

Betül Fırıncı*
Duygu Çelik Seyitoğlu**
Erkan Pehlivan***
Gülşen Güneş****

Amaç

Toplumdaki her bireyin tüketme zorunluluğu dikkate alındığında, tüketici bireyin davranışları çevre kirliliğinin artmasına ya da azalması ile sonuçlanabilir. Çevre kirliliğinin artması, su ve gıda konusunda kıtlık belirtilerinin ortaya çıkması, küresel ısınma sorunun giderek hissedilmeye başlanması ve ozon tabakasındaki deliğin yol açtığı sorunlar sürdürülebilir tüketim davranışlarının gerekli olduğuna işaret etmektedir. Dünyada çevresel endişelerin hızla artmasıyla birlikte, sürdürülebilir tüketim sorunları da kamuoyunda ve siyasi gündemlerde belirgin bir konuma gelmiştir. Bu çalışmada geleceğin yön vericileri olan şimdinin üniversite öğrencilerinin sürdürülebilir tüketim davranışlarını ve etkileyen faktörleri saptamak amaçlanmıştır.

Gereç ve Yöntem

Kesitsel tipte olan bu araştırma 2018 yılı Ocak ayı içinde İnönü Üniversitesi Rektörlüğünden resmi izin ve etik kurul izni alındıktan sonra merkez yerleşkesindeki birimlerde yapılmıştır. Evrende birey sayısının bilindiği formül yardımıyla en küçük örneklem birimi 379 kişi olarak saptanmıştır. Üniversitedeki fakültelerin öğrenci sayılarına göre ağırlıklı katılımcı sayısı belirlenmiş ve toplam 415 öğrenciye birimlerde rastgele ulaşılmıştır.

Doğan ve Arkadaşları (2015) tarafından geliştirilmiş Sürdürülebilir Tüketim Davranışları Ölçeği (STDÖ) ve sosyo-demografik bilgileri içeren anket araştırmacılar tarafından gözlem altında uygulanmıştır. Ölçeğin güvenilirlik katsayısı $r=0,832$ olarak bulunmuştur. 5'li likert tarzında hazırlanmış 17 sorudan oluşan ölçeğin 4 alt boyutu bulunmaktadır. Çevre duyarlılığı, tasarruf ve yeniden kullanılabilirlik boyutlarında yüksek puan olumlu sürdürülebilir tüketim davranışını, ihtiyaç dışı satın alma boyutunda yüksek puan ise sürdürülebilir tüketim davranışının düşük olduğunu ifade eder.

Veriler SPSS 22.0 programı ile değerlendirildi. Verilerin normal dağılıma uygunluk testinde Kolmogorov-Smirnov, testi, İstatistiksel analizlerde Mann Whitney U, Kruskal Wallis varyans analizi kullanıldı. Çalışmada $p<0.05$ değerleri anlamlı kabul edildi

Bulgular

Çalışmaya katılan öğrencilerin yaş ortalaması 21.67 ± 2.19 olup, % 53.5'i erkektir. Çalışma grubunun %55.9'u Sosyal Bilimlere ait fakültelerde öğrenim görürken, %83.4'ü 23 yaşının altındadır. %43.4'ünün hane halkı geliri asgari ücret ve altındadır. Katılımcıların %70.4 bilinçli bir tüketici olduğunu ifade ederken, grubun %8.9 çevreye karşı duyarsız olduğunu belirtmiştir. Öğrencilerin %36.6'sı eğitimleri süresince çevre sağlığı aldıklarını, %69.6'sı ise çevre konusunda eğitim almak istediklerini ifade etmiştir.

*Arş. Gör. İnönü Üniversitesi Tıp Fakültesi
**Arş. Gör. İnönü Üniversitesi Tıp Fakültesi
***Prof. Dr., İnönü Üniversitesi Tıp Fakültesi
****Prof. Dr., İnönü Üniversitesi Tıp Fakültesi

Tablo1. Katılımcıların Sosyo-demografik Özellikleri

Sosyo-demografik Özellikler	n	%
Cinsiyet		
Erkek	222	53.5
Kadın	193	46.5
Fakülte		
Sağlık Bilimleri	74	17.8
Fen-Teknik Bilimler	109	26.3
Sosyal Bilimler	232	55.9
Anne Eğitim		
OYD/OY/İlkokul	248	59.8
Ortaokul/Lise	132	31.8
Yükseköğrenim	35	8.4
Ailenin Yaşadığı Yer		
Şehir Merkezi	287	69.1
İlçe/Kasaba	77	18.6
Köy	51	12.3
Bilinçli Bir Tüketici misiniz		
Evet	292	70.4
Hayır	123	29.6
Kendini Tanımlama		
Çevreye Karşı Duyarsız	37	8.9
Çevreci	365	88.0
Çevreye Karşı Duyarlı/Çevre Kulübüne Üye	13	3.1
Çevre Sağlığı Dersi		
Evet	152	36.6
Hayır	263	63.4
Toplam	415	100

Erkek öğrencilerin çevre duyarlılığı alt boyutu medyan(min-max) değerleri 15(5-25) olup kadın öğrencilerden daha olumlu sürdürülebilir tüketim davranışları sergilemektedirler ($p<0.05$). 23 yaş ve üstü öğrenciler tasarruf boyutunda daha düşük puan almış (medyan(min-max) değerleri 12(4-20)) diğer yaş gruplarına göre daha az olumlu sürdürülebilir tüketim davranışı göstermişlerdir($p<0.05$).

Öğrenimleri süresince çevre dersi alanların yeniden kullanılabilirlik alt boyutunda medyan(min-max) değerleri 9.5(3-15) olup çevre dersi almayanlara göre anlamlı olarak yüksek bulunmuş ve daha olumlu sürdürülebilir tüketim davranışına sahip olduğu görülmüştür($p<0.05$).

Sonuç

Bu çalışma ile üniversite öğrencilerinin % 65'inin sürdürülebilir tüketim davranışları puanı orta üstü düzeyde olumlu bulunmuştur. Bu durumu cinsiyet, yaş, hane halkı geliri ve çevre sağlığı dersi alma durumları etkilemektedir. Çevre bilinci kazandırmak, çevre ile ilgili duyarlılığı artırmak ve gelecek nesillere daha yaşanabilir bir dünya bırakmak çevre sağlığı eğitimlerinin geliştirilmesi ve yaygınlaştırılmasıyla mümkün olabilir.

Anahtar Sözcükler: Sürdürülebilir Tüketim Davranışı, Üniversite, Öğrenci

Determination of Sustainable Consumption Behaviors in an University Students and the Affecting Factor

Betül Fırıncı*
Duygu Çelik Seyitoğlu**
Erkan Pehlivan***
Gülşen Güneş****

Introduction and Aim

When the obligation to consume by each individual in society is considered, behavior of the consumer can result in an increase or decrease in environmental pollution. The increasing environmental pollution, the emergence of water and food scarcity indications, beginning to feel global warming problem, and the problems caused by the hole in the ozone layer indicate that sustainable consumption behavior is necessary. Along with the rapid increase of environmental concerns around the world, sustainable consumption problems have become prominent in the public and political agendas. In this study, it is aimed to determine the sustainable consumption behaviors and the influencing factors of at the present time's students, who are the future leaders.

Material and Method

This cross-sectional study was conducted in units located in the central settlement area after receiving official permission and ethics committee permit from İnönü University Rectorate in January 2018. The smallest sampling unit was found to be 379 persons with the help of the formula known in number of individuals at the universe. The number of participants was determined in the university faculties weighted according to student numbers and a total of 415 student units were reached randomly.

A Scale of Sustainable Consumption Behavior (SSCB) developed by Dogan and Friends (2015) and questionnaire containing socio-demographic information was applied by the researchers under observation. The reliability coefficient of the scale was $r = 0.832$. There are 4 sub-dimensions of the scale consisting of 17 questions prepared in a 5-point likert style. Higher scores on environmental awareness, saving and reusability dimension mean positive sustainable consumption behavior and high score on out of necessity purchase dimension indicates lower sustainable consumption behavior.

The datas were evaluated using the SPSS 22.0 program. Kolmogorov-Smirnov test in the normal distribution fitness test of the data, Mann Whitney U and Kruskal Wallis variance analysis in the statistical analysis were used. Values of $p < 0.05$ were considered significant in the study.

Results

The average age of the students participating in the study is 21.67 ± 2.19 and 53.5% of them are male. 83.4% is under 23 years old while 55.9% of the study group is studying in social science faculties. 43.4% of the household income is below the minimum wage. While 70.4% of respondents stated that they were conscious consumers. 8.9% of the group stated that they were insensitive to the environment. 36.6% of the students stated that they have received environmental health during their education and 69.6% stated that they want to study environmental education.

*Research Assistant Doctor ,Inonu University Medicine Faculty, Department of Department of Public Health
**Research Assistant Doctor ,Inonu University Medicine Faculty, Department of Department of Public Health
***Professor Doctor, Inonu University Medicine Faculty, Department of Public Health
****Professor Doctor, Inonu University Medicine Faculty, Department of Public Health

Table 1. Socio-demographic Characteristics of Participants

Socio-Demographic Characteristics	n	%
Gender		
Male	222	53.5
Female	193	46.5
Faculty		
Health Sciences	74	17.8
Science-Technical Sciences	109	26.3
Social Science	232	55.9
Mother Education		
OYD/OY/Primary School	248	59.8
Secondary School/High School	132	31.8
Higher Education	35	8.4
Family's Place to Live		
City Center	287	69.1
Town	77	18.6
Village	51	12.3
Are You a Conscious Consumer		
Yes	292	70.4
No	123	29.6
Self-Identification		
Insensitive to the environment	37	8.9
Environmentalist	365	88.0
Responsive to the Environment/ Member of Environmental Club	13	3.1
Environmental Health Lesson		
Yes	152	36.6
No	263	63.4
Total	415	100

The male students' environmental sensitivity subscale has a median (min-max) value of 15 (5-25) and exhibits more favorable sustainable consumption behaviors than female students ($p < 0.05$). Students aged 23 and over have lower scores on savings (median (min-max) values 12 (4-20)) show less favorable sustainable consumption behavior than other age groups ($p < 0.05$).

During the course of their education, the median (min-max) values in the re-use sub-dimension of the environmental lesson areas were found to be significantly higher than those who did not attend the environmental lesson and it was found to have a more favorable sustainable consumption behavior

Conclusion

In this study 65% of university students' sustainable consumption behavior scores were found to be at a moderate level. This is influenced by gender, age, household income and environmental health. Gaining awareness of the environment, increasing environmental awareness and leaving a more livable world for future generations may be possible through the development and dissemination of environmental health education.

Key words: Sustainable Consumption Behavior, University, Student

Kent Sağlığı ve Yaşam Kalitesi Bağlamında Fiziksel Aktivitelerin Rolü:

Asım Mustafa Ayten*

İnsan ve sağlığı yaşadığı doğal ve ekolojik çevre ile olan ilişkileri etrafında biçimlenmektedir. Bu aslında, insanoğlunun doğayı teknolojik gelişmelere koşut olarak yeniden tanımlandığı ve gerçekleştirdiği mekânsal yapılarla kentlerle, (yapılı çevre) daha iyi tanımlamaktadır. Kentsel yapılar ise farklı bileşenleri olan (siyasal, sosyal, kültürel, ekonomik) kompleks yapılardır. Bu bakımdan, tarihsel süreç boyunca bu bileşenlerin etkileri kent üzerinde belirleyici olmuştur. İnsanlar, nüfus arttıkça ve kentler kalabalık hale geldikçe kent sağlığını ilgilendiren çok çeşitli sorunlarla karşı karşıya kalmaya başlamışlardır. Sorunların temelinde ise bir arada yaşamının getirdiği sosyal ve ekonomik boyutun mekânsal yapıdaki izdüşümleridir. Özellikle, Sanayi devrimi ile birlikte olumsuz yaşam koşullarının kentlerde artmaya başlaması karşısında; merkezi yönetim ve yerel yönetimler bir takım önlemler (yasal-yönetsel ve teknik) almak zorunda kalmışlardır. Bu durum kent sağlığının kapsamının ve sınırlarının belirleyicisi olmuştur. Kent sağlığı kapsamında, kentte yaşayanların sağlıklı olmaları ve gelecekte de bu durumun sürdürülebilir kılınması için Dünya Sağlık Örgütü-*WHO*, belirlenmiş olan mücadele konularında başarılı olunması gerekmektedir. Bu mücadele konuları arasında (Bulaşıcı hastalıklarla mücadele, temiz ve içilebilir su kaynaklarına erişim, temiz hava kalitesi gibi) sayılabilir.

Son yıllarda insan sağlığını ilgilendiren ve başlıca mücadele edilmesi gereken konuların başında Obezite gelmektedir. Özellikle sanayileşmiş batılı toplumlara has olarak beslenme alışkanlıklarındaki değişim, günlük yaşamda hareketsiz kalmak (yürümemek, bisiklete binmemek gibi), psikolojik rahatsızlıklardan dolayı çok yemek isteği, kentlerde yeterli sayıda ve büyüklükte yeşil alan ve spor alanları ile donatılarının olmaması, teknolojiye bağımlı olan ve onun şekillendirdiği bir yaşam tarzının yaygınlaşmaya başlaması, genetik faktörler gibi pek çok neden sıralanabilir. Bildiri çalışması obezitenin pek çok hastalığa zemin hazırlamasından dolayı özel bir önemde ele alınması gerektiğini ortaya koymaktadır. Aynı zamanda, kentin tüm mekanlarında insanların yaşadıkları mekanların kalitesi arttıkça yaşam kalitesi yükseltildikçe obezitenin de zaman içinde azalacağını ve ortadan kalkacağını varsayan bir çalışma niteliğindedir. Küresel bir sorun haline gelen bu durum karşısında Dünya Sağlık Örgütü ile birlikte diğer paydaşların konuya nasıl yaklaştıkları ve politika ve stratejiler geliştirdikleri de önem taşımaktadır. Bu bakımdan, kentlerde yaşayanların erişebilecekleri uzaklıklarda bulunan açık yeşil alanların ve donatıların kullanım yoğunluğu ile fiziksel aktivitelerin dağılımı öne çıkmaktadır. Bu durum aslında holistik yaklaşım altında fiziksel aktivitelerin yer aldığı mekanların kullanımının önemini ortaya koymaktadır. Bu çalışmanın obezitenin azaltılması ve önlenmesi bakımından mekânsal yapı ile olan ilişki Kayseri Talas'ta seçilen yeşil alan örnekleri üzerinden değerlendirilecektir. Sonuç olarak, yaşam kalitesi kent sağlığını ilgilendiren bir konudur. Bu bağlamda, kullanıcının mekanı kullanma yoğunluğu ile birlikte son yıllarda artan obezite'ye karşı başarı elde edilmesi mümkün olabilecektir.

*Doç.Dr. AGÜ Mimarlık Fakültesi Şehir ve Bölge Planlama Bölümü Başkanı Sümer Kampüsü, KocaSinan- KAYSERİ mustafayten@gmail.com, mustafa.ayten@agu.edu.tr

Role of Physical Activities in the Context of Urban Health And Quality of Life

Asim Mustafa Ayten*

Human and human's health have been formed by natural and ecological environments and the relationship between them. In fact, this issue can be better defined with the urban structures and modern cities which are direct results of the technological developments. However, in the last instance, this is a complicated issue which has different political, social, economical and cultural aspects affecting cities throughout the history. Humans have faced with many health problems as the urban population increases and cities are crowded. In this respect, it can be said that social and economic issues arisen from living together and their reflections to urban structures underlie at the core of the problems. So, central authorities and local governments had to take legal, administrative and technical precautions especially following the industrial revolution which had very negative impacts on cities. This fact has been a determinant factor for the extent and boundaries of urban health. The World Health Organization (WHO) should be successful in their struggle it maintains against urban issues in order to make urban people more healthy and make it sustainable for the future generations. Among the issues which WHO struggles on, preventing infectious diseases, providing drinkable water and clean air can be counted.

In recent years, obesity has been one of the leading issues which affects lots of urban people's health and an issue which should be fight against. Especially, in industrialized western societies, many things can be shown as the reasons of obesity such as changing eating habits, immobility of people in their daily life, overeating due to psychological disorders, lack of sufficient green areas and sport facilities in cities, dependency on technology and accepting immobile way of life imposed by technology and some genetic factors. This study should be given a particular importance due to the fact that obesity set ground for lots of diseases. At the same time, this study suppose that obesity will be decreased in parallel with increasing quality of urban structures and quality of life. As a global health issue, it is utmost importance of how stakeholders, as well as the WHO, deal with this problem and how they develop politics and strategies. Therefore, the density of open green spaces and facilities which can be easily reached by the city dwellers and the distribution of physical activities come into the forefront. With a holistic view, this fact shows the importance of urban structures which enable physical activities. In this study, the relationship between preventing obesity and availability of urban structures will be investigated through the sample green areas chosen from Kayseri Talas.

As a conclusion, quality of life is an issue involving urban health. Within this context, if the city dwellers use urban structures more and more, then a meaningful success will be provided against obesity.

Key Words: Exercise, Obesity, Quality of life

*Associate Professor, Abdullah Gül University, Faculty of Architecture Department of City and Regional Planning, mustafayten@gmail.com, mustafa.ayten@agu.edu.tr

Yavaş Şehir Hareketinin Urfa-Halfeti Özelinde SWOT Analiziyle Değerlendirilmesi

Fatma Kürüm Varolgüneş*
Fatih Canan**

Küreselleşmenin arttığı günümüzde pek çok kent hızlı değişimlere uyum sağlayamamaktadır. Kent halkının değişen yaşam biçimleri kentsel farklılıkların ve özgünlüklerin de hızla kaybolmasına neden olmaktadır. Bu sorunları çözmek için çeşitli hareketler ortaya çıkarılmıştır. Bu hareketlerden biri, daha iyi bir çevre ve sosyal yaşam için önerilen "yavaş şehir hareketi" dir. Yavaş şehir hareketi; sosyal, ekonomik, kültürel ve çevresel niteliklerin iyileşmesinin sürekliliğine önem veren ve kentlerin yaşanabilirliğini sağlayan parametreler ortaya koymaktadır. Küreselleşmenin etkisine karşı özgünlüğün korunması için çabalayan bu hareketin, kentsel yaşam kalitesini arttırmak adına önemi büyüktür. Fakat geliştirilen bu hareketlerin devamlılığı sağlanmadığı sürece sürdürülebilirliği olmayacaktır.

Yapılan bu çalışmada amaç; yavaş şehir hareketinin yaşam kalitesini arttırmada güçlü ve zayıf yönlerinin belirlenmesi ve karşılaşılabilecek tehdit ve fırsatların tespit edilmesidir. Bu şekilde yavaş şehir ilan edilmiş kentlerde belirlenen kriterlerin sürdürülebilirliği için hedef ve stratejiler belirlenecektir. Çalışmada yavaş şehir olarak ilan edilmiş Urfa' nın Halfeti ilçesinde gözlem ve envanter toplama yöntemiyle çevresel analiz ve durum analizi yapılmıştır. Yerel halk ve bölgeyi ziyaret eden turistlerle görüşmeler yapılarak beyin fırtınası yöntemiyle SWOT analizi ortaya çıkarılmıştır. Halfeti ilçesi iki bölümden oluşmaktadır. Eski Halfeti denilen bölgede yapıların bir kısmı baraj gölünün suları altında kalmış Açık hava müzesi görünümünde çok eski bir yerleşimdir. Yeni Halfeti ise tip imar yönetmelikleriyle oluşturulmuş, kaçak ve çarpık yapılaşmanın yoğun olarak görüldüğü bir bölgedir. Halfeti'nin yavaş şehir ilan edilmesiyle birlikte turizm hareketleri hızlanmaya başlamıştır. Yapılan çalışma sonucunda tarihi ve doğal güzelliklere sahip bu bölgenin turizm gelişimine hazırlıksız yakalandığı tespit edilmiştir. Bu nedenle bölgede sağlıklaştırma çalışmalarına öncelik verilmesi ve yeni oluşturulan Halfeti yerleşimi için eylem planları hazırlanması gerekmektedir. Halfeti' nin yere özgü kimlik değerlerinin küresel ölçekte tanıtılmasıyla birlikte kültürel miras olarak korunmasına önem verilmesi gerektiği sonucuna varılmıştır. Çalışmada elde edilen sonuçların Urfa İli Halfeti İlçesiyle benzerlik gösteren diğer yavaş şehirler için de örnek olması beklenmektedir.

Anahtar kelimeler: Yavaş şehir hareketi "Cittaslow", SWOT analizi, Halfeti, Urfa

*Doctoral Candidate, Department of Architecture, Bingol University, Turkey fakurum@gmail.com, fkvarolgunes@bingol.edu.tr

**Assistant Professor, Department of Architecture, Selçuk University, Turkey

Evaluation of Slow City Movement in Urfa-Halfeti via SWOT Analysis

Fatma Kürüm Varolgünes*
Fatih Canan**

Many cities are not able to adapt to rapid changes in today's globalization. The changing lifestyles have been caused the disappearance of urban identity. Various movement have been emerged to solve these problems. One of these movements is the "slow city movement (Cittaslow)", which is recommended for a better environment and social life. Slow city movement; social, economic, cultural and environmental aspects of the improvement of the parameters are putting emphasis on the continuity. Cittaslow movement encourages societies to embrace a new, slow-paced way of life and provides incentives to food production using natural and environmentally friendly techniques.

The purpose of this study is; the determination of the strengths and weaknesses of the slow city movement in improving the quality of life, and the identification of the threats and opportunities that can be faced. Thus, the targets and strategies for the sustainability of the criteria set in the cities declared as slow cities will be determined. In the study, environmental analysis and situation analysis were carried out by observation and inventory collection method in Halfeti of Urfa declared as slow city. The local people and tourists visiting the region were interviewed and the SWOT analysis was revealed by brainstorming. With the declaration of Halfeti as a slow city, the tourism movements have begun to accelerate. As a result of this work, it has been determined that this region with historical and natural beauty has been caught unprepared for tourism development. Therefore, the rehabilitation work of giving priority to the newly created Halfeti and must prepare action plans for the settlements. It has come to the conclusion that importance should be attached to the protection of Halfeti identity as a cultural heritage with the introduction of the global scale. The conclusion is that Halfeti's unique identity values should be promoted on a global scale and protected as cultural heritage. It is expected that the results obtained in the study will also be a road map for other slow cities similar to Halfeti.

Keywords: Cittaslow, SWOT analysis, Halfeti, Urfa

*Doctoral Candidate, Department of Architecture, Bingol University, Turkey, fakurum@gmail.com, fkvarolgunes@bingol.edu.tr
**Assistant Professor, Department of Architecture, Selçuk University, Turkey

The Socio Economic Analysis of Urban Agriculture in Turkey

Zafer Eseroğlu*
F. İlknur Ünüvar**
İlkay Dellal***

Urban and peri-urban agriculture can be defined as the producing of plants and the raising of animals within and around cities. Urban and peri-urban agriculture provides food products from different types of crops (grains, root crops, vegetables, mushrooms, fruits), animals (cattle, sheep, goats, poultry, etc.) as well as non-food products (e.g. aromatic and medicinal herbs, ornamental plants, tree products). Urban and peri-urban agriculture have some opportunities including contribution to household food security, less cost on transport, packaging and storage, supply nearby markets with fresher and more nutritious products at competitive prices. Of the total population in Turkey, the share of urban population was 93 percent in 2017. Some of urban population in which mostly located around metropolitan cities engaged with agriculture. The aim of this paper is to determine the socio-economic characteristics of urban and peri urban agriculture in Turkey. To reach this aim it was selected Çubuk district of Ankara province as a case study. The primary data was collected by survey conducted with farmers engaged in agricultural activities in Çubuk district. According to research results, of the total farmers 98,7% were male, 48,1% were in the age range of 51-65, 67,1% were primary school graduates, 26,5% of them living in two households and% 51,9 was retired from other sectors. It was found that 79.7% of farmer had middle income level, all of them were member of Chamber of Farmers and 29.1% of them are members of Agricultural Credit Cooperative. Although there were many opportunities of urban agriculture, it was indicated some problems including unemployment, transport, infrastructure, education, health and migration.

Keywords: urban agriculture, peri -urban agriculture, food supply, socio-economic

*Republic of Turkey Ministry of Food, Agriculture and Livestock Ankara, Turkey.

**Ankara University, Faculty of Agriculture (Res. Assist.), 06110, Ankara, Turkey. dellal@ankara.edu.tr

***Ankara University, Faculty of Agriculture (Prof.Dr.), 06110, Ankara, Turkey.

Determining Suitable Ecotourism Areas in Protected Watershed Area through Visibility Analysis

Sara Demir*

Introduction

The rapid population growth, technological improvement and the expansion the boundary of urban have affected the natural and cultural landscape values of rural areas negatively. This causes to consumption unawares natural and cultural values of landscape.

Study area

In this study, Mary Valley protected watershed area, located in Macka, Trabzon, has one of the important national park, cultural heritage points, historical trails, river falls, natural forest views, wildlife and endemic plants was selected as a study area. Unfortunately, the landscape values of Mary Valley have been damaged because of lack of administrative structure.

Aim

This study aims to explore the natural and cultural landscape values of protected watershed area and highlight the importance of cultural, historical and natural viewpoints of the Mary Valley.

Method and Results

To achieve this goal, firstly, the natural and historical landscape data are collected and then multi-criteria decision making methods, is employed on the basis of the data derived from the surveys and interviews with local and experts. Then all data (natural-cultural values and interview) overlay in GIS through visibility analysis process. Finally, "very high-high and medium visibility areas" are offered as suitable ecotourism areas for ecotourism activities, which has no negative effects to natural and cultural areas.

Conclusion

The methods and findings can set guidance for sustainable development to preserve their national and cultural values by improving their management, financial and touristic affairs for protected watershed area in Turkey.

Keywords: ecotourism, environmental protection, GIS, multi-criteria decision making, protected watershed area.

Kentsel Yaşam Alanlarının Planlanmasında Vatandaş Odaklı Yaklaşım ve Yönetişim: Karesi Prestij Caddeleri

Ali Erfidan*
Murat Erdem**
Mürsel Sabancı***

Caddeler ve Sokaklar kent kültürünün ve ticari hayatın en canlı örneklerinin sergilendiği kentsel yaşam alanları olarak karşımıza çıkmaktadır. Sosyal, kültürel ve ticari yönden çeşitli kullanımlara sahip olan caddeler, özellikle rekreasyonel işlevleri açısından büyük önem taşımaktadır. Caddeler ve sokaklar tek başına veya bütünün bir parçası olarak toplumsal yaşam içerisinde en yoğun kullanılan alanlardandır. Kent yaşamında caddeler ekonomik işlevlerinin yanı sıra kültürel kimlik ve kent kimliğinin oluştuğu, geliştiği ve yansıtıldığı mekânlardır. Bu bağlamda işlevselliğini kaybetmeye yüz tutmuş caddelerin, günümüz koşullarına göre yeniden düzenlenmeleri ve sürdürülebilir bir bakış açısı ile kente kazandırılmaları büyük önem arz etmektedir. Yapılan rekreasyon çalışmalarının yerindeliğinin ve sürdürülebilirliğinin sağlanmasında katılımcılık ve yönetişim uygulamaları, vatandaş odaklı yaklaşımın temelini oluşturmaktadır. Bu kapsamda yerel halkın o bölgeyi ilgilendiren yatırım ve altyapı çalışmaları konusunda düşüncelerinin alınması, katılımcı demokrasi anlayışıyla ihtiyaçların belirlenmesinde alınacak kararlara yön vermesi ve uygulamaları benimsemesi o bölgedeki yönetişimin etkin olduğu sonucunu ortaya koyacaktır.

Yerel demokrasi olarak ifade edilen bu anlayış içerisinde demokrasinin varlığının göstergesi olarak o bölgedeki halkın ihtiyaç-hizmet ilişkisinin gerçekleştirilmesinde katılımcılık durumu ve bu işleyişin önem kazanmasında kent konseylerinin etkinlik düzeyi çok önemlidir. Çalışmada Karesi Kent Konseyinin Karesi Bölgesinde yer alan, kültürel ve ekonomik açıdan önem arz eden ve yenilenmesi planlanan caddelerin esnafı ve vatandaşlar ile yapmış olduğu araştırma sonuçları çerçevesinde Karesi Belediyesi tarafından yapılan “Prestij Caddeleri” uygulaması ele alınmıştır.

Prestij Caddeleri uygulamasına konu olan caddelerde yerleşik bulunan esnaf ve caddeyi kullanan vatandaşlara, caddenin aktif kullanıldığı gün ve saatlerde basit rastgele örnekleme yöntemi ile anket uygulanarak cadde ile ilgili talep, fikir ve sorunları sorulmuş, araştırma sonucunda yapılan analiz ile beklenen uygulama çerçevesi oluşturulmuştur. Analiz sonuçları Karesi Belediyesi'nin ilgili birimlerine sunulmuş, Belediyece bölgede hizmet veren mimar, mühendis ve müteahhitler ile toplantılar gerçekleştirilerek fikir teatisinde bulunulmuş ve proje uygulamaya konulmuştur.

Çalışmada yapılan araştırma sonucunda oluşturulan çerçeve ile yapılan uygulama örnekleri incenmiş, yönetişim ve katılımcılığın etkileri tespit edilmeye çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: kent planlaması, katılımcı demokrasi, vatandaş odaklı yönetim, karesi belediyesi, prestij caddeleri.

*Balıkesir Üniversitesi – Fen Bil. Ens. – Bilg. Ve Öğrt. Tekn. YL (Öğrenci) Karesi Kent Konseyi - Çalışma Grubu Başkanı alierfidan45@gmail.com

**Balıkesir Üniversitesi – Sos. Bil. Ens. – Muhasebe ve Finansman YL (Öğrenci) Karesi Kent Konseyi - Çalışma Grubu Başkanı mrterdem16@gmail.com

***Karesi Belediyesi Başkan Yardımcısı, murselsabanci@hotmail.com

Citizen-Centred Approach and Governance in the Planning of Urban Living Areas: The Karesi Prestige Streets

Ali Erfidan*
Murat Erdem**
Mürsel Sabancı***

Streets are among the urban cultures and urban habitats where the most vivid examples of urban life are exhibited. Streets with various uses in social, cultural and commercial aspects are of great importance especially in terms of their recreational functions. Streets are the most densely used areas in social life, either as a single entity or as a whole. In urban life, the streets are the places where cultural identity and urban identity are formed, developed and reflected, as well as economic functions. In this context, it is of utmost importance that the streets that have lost their functionality are rehabilitated according to today's conditions, and they should be brought to the city with a sustainable point of view. Participation and governance practices in ensuring the relevance and sustainability of recreational work are the basis of a citizen-centred approach. In this context, taking into consideration the opinions of the local people about the investment and infrastructure studies in the region, directing the decisions to be taken as part of participatory democracy and determining the applications will put forth the result that the governance in that region is active.

In this understanding expressed as local democracy, the level of activity of the city councils is very important in terms of the participation status and the importance of this process in the fulfilment of the need-service relation of the people in that region as a sign of democracy's existence. The "Prestige Streets" application by the Karesi Municipality has been dealt with in the framework of the research results in Karesi District of the City Council, which are of cultural and economic significance and that are planned to be renovated with artisans and citizens.

A simple random sampling method was used on the days and hours when the streets were actively used and the demands, ideas and problems related to the street were gathered from the citizens who use the street located on the streets subject to the Prestige Streets application and the expected application framework was established with the analysis made in the research result. The results of the analysis were presented to the related units of the Municipality of Karesi, relevant meetings were held with the architects, engineers and contractors serving in the region of the municipality, and ideas were analysed and put into practice.

As a result of the research carried out in the study, the created framework has been studied, and the effects of governance and participation have been tried to be determined.

Keywords: urban planning, participatory democracy, citizen-centred administration, Karesi municipality, prestigious streets

*Doctoral Candidate, Department of Architecture, Bingol University, Turkey, fakurum@gmail.com, fkvarolgunes@bingol.edu.tr

**Assistant Professor, Department of Architecture, Selçuk University, Turkey

Energy Efficient Street Design Proposals in Trabzon City Center

Sara Demir*
Seren Koc**

Introduction

The rapid population growth, technological development, unsustainable consumption behavior, disasters and climate changes in urban cities cause to destroy the natural and cultural values, decay the ecological integrity and changes landscape of urban. The increasing trend of urban cities has been recognized in the international scale and takes into consider the improvement of sustainable energy efficient in recent years.

Study area

Urban open spaces have important role on human life as a social welfare and on ecological integrity of urban life. Lack of green infrastructure system and unsustainable intensively construction affected negatively the quality of urban cities. Therefore, one of the development countries, Turkey, is under pressure because of rapid and unplanned urban growth. Trabzon is one of the big cities of Turkey and this urban city has rapidly grown to the rural area after declaring as a metropolitan municipality since 2012. Thus, open green areas in urban has turned to intensively construction area and caused to diminish the open spaces areas.

Aim

As a result, Trabzon city center needs to increase the green open spaces and control the heat island due to contraction surfaces that cause climate change. In this context, the aim of this study is to offer sustainable energy efficient methods by designing green infrastructure with water conservation.

Method

To reach our aim, it was developed the street design proposal in Kahramanmaras street of Trabzon city center to create both green open green spaces and collect the rainwater for social, ecological and economic urban life.

Results

For this energy efficient design in Kahramanmaras street, rainwater is collected by green systems, storage and filtering. By this street design proposal, the green rainwater storage with filtering was found the best effective way to protect water and increase the healthy green areas by decreasing the intensive vertical and horizontal structured surface.

Conclusion

These street design proposals of this research can set a good example for the other cities under pressure of urban growth and improve social and economic life quality of citizen and ecological integrity of urban landscape by providing urban and environmental balance.

Keywords: energy efficient, street design, rainwater, water conservation, urban landscape, Trabzon.

*Bursa Technical University, Forestry Faculty, Landscape Architecture Department, Bursa, Turkey., sarademir@gmail.com

**Karadeniz Technical University, Forestry Faculty, Landscape Architecture Department, Trabzon, Turkey.



A HEALTHY LIFE
Needs a Healthy Environment!

Yeni Bir Kentsel Epidemiyi Olarak Bulaşıcı Olmayan Hastalıklar

Gülay Yılmazel*
Fevziye Çetinkaya**
Melis Naçar***
Zeynep Baykan****

Giriş

Şehirler çoklu sağlık sorunları ile karşı karşıya kalmaktadır. Bulaşıcı hastalıklar açısından risk oluşturmalarının yanı sıra kentsel yerleşimcilerin yaşam biçimi ve çalışma örüntüsü ile şekillenen yeni bir kentsel epidemiyi olarak karşımıza çıkmaktadır. Tipik olarak “zengin” hastalığı olarak düşünülen bulaşıcı olmayan hastalıklar, günümüzde gelişmekte olan ülkelerde ve kentsel gecekondu bölgelerinde pek çok insanın ölümüne neden olmaktadır (WHO, 2016a; Snyder et al., 2017).

Bu derleme çalışmasının amacı yeni bir kentsel epidemiyi olarak karşımıza çıkan bulaşıcı olmayan hastalıkların yükü, kentsel risk faktörleri, önleme ve kontrol stratejileri hakkında bilgi vermektir.

Yöntem

Bu derleme çalışması Ekim-Aralık 2017 tarihleri arasında yapılmıştır. Çalışmaya ilişkin literatür taramasında Pubmed veri tabanında yer alan son 10 yıl içinde yapılan araştırmalara yer verilmiştir. Ayrıca Dünya Sağlık Örgütü'nün kent sağlığına ilişkin yayınladığı raporlar, Dünya Sağlık İstatistikleri, Ulusal Hastalık Yükü 2013 Çalışması çalışmamızda kaynak olarak kullanılmıştır.

Bulgular ve Tartışma:

Bulaşıcı Olmayan Hastalıkların Yükü

Yaşlanan nüfusla ilişkili olan demografik dönüşüm sağlık panoramasını bulaşıcı hastalıklardan bulaşıcı olmayan hastalıklara doğru değiştirmiştir (WHO, 2008). Yirmi birinci yüzyılın hızla gelişen bir sağlık tehdidi olarak bulaşıcı olmayan hastalıklar yılda yaklaşık 38 milyondan sorumlu olup dünya genelinde tüm ölümlerin %68'ini oluşturmaktadır. Bulaşıcı olmayan hastalıklar içerisinde en fazla paya (yıllık 17.5 milyon ölüm) kardiyovasküler hastalıklar sahiptir. Bunu sırasıyla kanserler (yıllık 8.2 milyon ölüm), solunum sistemi hastalıkları (yıllık 4 milyon ölüm) ve diyabet (yıllık 1.5 milyon ölüm) izlemektedir. Uzun ömürlülük ve sağlıklı yaşlanabilme yeteneği üzerinde de etki bırakan bulaşıcı olmayan hastalıklar nedeniyle gerçekleşen ölümlerin %52'si prematür ölümdür. Bu prematür ölümlerin dörtte üçünün kardiyovasküler hastalıklar, kanserler, diyabet ve kronik solunum yolu hastalığı nedeniyle geliştiği belirtilmektedir (WHO, 2016a; WHO, 2016b).

Ülkemizde de bulaşıcı olmayan hastalıkların yükü artmakla birlikte toplam hastalık yükündeki etkisi %81'dir. 2013 yılında DALY'e neden olan ilk beş hastalığın içerisinde ilk sırada iskemik kalp hastalığı yer almaktadır (Ulusal Hastalık Yükü Çalışması, 2013).

Bulaşıcı olmayan hastalıklar şehirlerde sadece insan sağlığını tehdit etmekle kalmayıp aynı zamanda ekonomik uygulamalar üzerinde de önemli etkiye sahiptir. Bireylerin ve ailelerin ekonomik pozisyonları üzerindeki olumsuz etkisi nedeniyle finansal güçlüğü ve yoksulluğun kısır döngüsüne yol açmaktadır (World Economic Forum and World Health Organization, 2011; Heeley et al., 2009).

Bulaşıcı Olmayan Hastalıklarda Kentsel Risk Faktörleri

Bulaşıcı olmayan hastalıkların gelişiminde öncülük eden dört risk faktörü; fiziksel inaktivite, sağlıksız beslenme, sigara içimi ve alkol tüketimidir. Sağlığın bir sosyal bir belirleyicisi olan kentsel yerleşimin

*Yrd.Doç.Dr., Hitit Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu, ÇORUM

**Prof.Dr., Erciyes Üniversitesi Tıp Fakültesi, KAYSERİ

***Prof.Dr., Erciyes Üniversitesi Tıp Fakültesi, KAYSERİ

****Prof.Dr., Erciyes Üniversitesi Tıp Fakültesi, KAYSERİ

beraberinde getirdiği sosyo-ekonomik, çevresel ve mesleki etkiler nedeniyle bu risk faktörlerini artırmaktadır (WHO, 2016a; Allender et al., 2010; Htet et al., 2016; Oommen et al., 2016).

Kentsel yoksulluk ve sağlık eşitsizlikleri ulusal ve küresel düzeyde hastalık yükünün önemli bir bölümüne katkıda bulunmaktadır. Hastalık ve erken ölüm oranları kentsel yoksullar ve önemli alt gruplar arasında (bebekler, çocuklar, kadınlar, yaşlılar ve engelliler) yüksektir. Kentsel bölgelerde sağlıkta eşitliğe erişimi engelleyen anahtar sorunlar ise şunlardır (WHO, 2008):

- Su ve sanitasyon yetersizliği:
- Temiz yakıt kullanımının yetersizliği:
- Barınma kalitesi ve güvenli olmayan konut alanları
- Hava kirliliği
- Trafik güvenliği
- İklim değişikliği
- Çalışma ortamı tehditleri
- Sağlık bakım hizmetleri

Kentlerin sağlığa zarar veren davranışlara nasıl yol açtığını anlamak ve anahtar sorunlara çözüm bulmada Sürdürülebilir Kalkınma Hedeflerinden Hedef 11: Sürdürülebilir Şehirler ve Toplum hedefinde belirtilen göstergeler yol gösterici kabul edilmektedir. Bu göstergeler dokuz başlıkta toplanmaktadır (WHO, 2016a)

1. Ulaşım ve hareket
2. Arazi kullanım planlaması ve peyzaj tasarımı
3. Gıda sistemleri
4. Enerji
5. Barınma
6. Temiz su ve atık yönetimi
7. İşyerleri ve çalışanların sağlığı
8. Gecekondu bölgelerini daha iyi konuma getirmek
9. Yeşillendirme

Sonuç

Yaşlanan nüfus, sosyo-ekonomik eşitsizlikler, hızlı kentleşme, tütün kullanımı, fiziksel inaktivite ve sağlıksız beslenme kentlerde bulaşıcı olmayan hastalıkların epidemi düzeyinde görülmesine yol açan önemli müdahale alanlarıdır. Bu hastalıkların kontrolü ve önlenmesinde Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri doğrultusunda toplumun güçlendirilmesi, toplumsal katılımın sağlanması, kentsel planlamanın ve sağlık sisteminin bu müdahale alanlarına göre yeniden yapılandırılması ile çok sektörlü stratejilerin uygulanması yararlı olacaktır.

Anahtar Kelimeler: Kent, epidemi, kronik hastalık

Kaynaklar

- WHO (2016a). Global report on urban health: equitable, healthier cities for sustainable development. Retrieved from http://www.who.int/kobe_centre/measuring/urban-global-report/en/
- Snyder, R. E., Rajan, J.V., Costa, F., Lima, H., Calcagno, J.L., Couto, R.D., Riley, L.W., Reis, M.G., Ko, A.I., Ribeiro, G.S. (2017). Differences in the prevalence of non-communicable disease between slum dwellers and the general population in a large urban area in Brazil. *Trop Med, Infect Dis*, 47 (2), 1-12.
- WHO (2008). Our cities, our health, our future. Acting on social determinants for health equity in urban settings.
- WHO (2016b). World health statistics 2016: monitoring health for the SDGs, sustainable development goals.
- Ulusal Hastalık Yükü Çalışması (2013). T.C. Sağlık Bakanlığı ve Hacettepe Nüfus Etütleri Enstitüsü. Retrieved from http://www.hips.hacettepe.edu.tr/UHYCSunumu_06122016.pdf
- World Economic Forum and WHO (2011). From burden to "best buys": reducing the economic impact of non-communicable diseases in low- and middle-income countries. *Cologny/ Geneva*: Retrieved from <http://apps.who.int/medicinedocs/documents/s18804en/s18804en.pdf>.
- Heeley, E., Anderson, C.S., Huang, Y., Jan, S., Li, Y., Liu, M., et al. (2009). Role of health insurance in averting economic hardship in families after acute stroke in China. *Stroke*, 40, 2149-56.
- Allender, S., Lacey, B., Webster, P., Rayner, M., Deepab, M., Scarborough, P., et al (2010). Level of urbanization and noncommunicable disease risk factors in Tamil Nadu, India. *Bulletin of the World Health Organization*, 88, 297-304.
- Htet, A. S., Bjertness, M. B., Sherpa, L. Y., Kjøllestad, M. K., Oo, W. M., Meyer, H. E., et al (2016). Urban-rural differences in the prevalence of non-communicable diseases risk factors among 25-74 years old citizens in Yangon Region, Myanmar: a cross sectional study. *BMC Public Health*, 16, 1225.
- Oommen, A.M., Abraham, V.J., George, K., Jose, V. J. (2016). Prevalence of risk factors for non-communicable diseases in rural & urban Tamil Nadu. *Indian J Med Res*, 144, 460-71.

Non-Communicable Diseases as a New Urban Epidemic

Gülay Yılmazel*
Fevziye Çetinkaya**
Melis Naçar***
Zeynep Baykan****

Prevalence of non-communicable diseases has shown an increase in rapidly urbanization population. It introduces us with a new urban epidemic which shapes by lifestyle and working patterns of urban residents. physical inactivity, unhealthy diet, smoking and alcohol consumption are four key risk factors lead the development of non-communicable diseases. Socio-economic, environmental and occupational influence which bring along by urban settlement increases the impacts of these factors. Air pollution, problems in the food system, lack of green space and neighborhood deprivation are important urban features and can trigger noncommunicable diseases. Type 2 diabetes, cardiovascular disease, depression, anxiety, COPD, cancer, and arthritis are selected noncommuncable disease which can be associated with urban features. It would be useful that improving urban features, strengthening of the city's residents, ensuring community involvement, adapting urban planning and primary health care according to these interventions and implementation of the multi-sectoral strategy to control and prevent these diseases in line with sustainable development goals.

Key words: Urban, epidemic, non-communicable disease

* Assistant Professor, Hitit University School of Health, ÇORUM
** Prof.Dr., Erciyes University Faculty of Medicine, KAYSERİ
*** Prof.Dr., Erciyes University Faculty of Medicine, KAYSERİ
**** Prof.Dr., Erciyes University Faculty of Medicine, KAYSERİ

Ağır Metaller ve İnsan Sağlığı Üzerine Etkileri

Heavy Metals and Human Health Effects

Serdal Öğüt*
E. Didem Evcı Kiraz**

Giriş

Birçok metal insan ve hayvanlar için esansiyeldir. Ancak bazı ağır metaller besinlerde, çevre ve canlı sistemlerde birikerek çeşitli çevre ve sağlık problemlerine yol açabilmektedir. Ağır metal tanımı fiziksel özellik açısından yoğunluğu 5 g/cm³ ten daha yüksek olan metaller için kullanılır. İnsanların ağır metal bulaşması ile karşı karşıya kalması toprakla teması, hava kirliliği sonucu doğrudan alım ya da bitkisel veya hayvansal ürünler yolu ile olmaktadır.

Yöntem

Ağır metallerin insan sağlığı üzerine etkileri konusunda 2000-2018 yılları arasında yapılmış deneysel ve derleme türündeki bilimsel çalışmalar araştırılarak bu derleme hazırlanmıştır.

Bulgular ve Tartışma

Doğaya karışan toksik ağır metallerin farklı kaynakları bulunmaktadır. Endüstri kaynaklı olanlar: Plastikler (Co, Cr, Cd, Hg), tekstil (Zn, Al, Ti, Sn), havadaki partikül ve duman kaynaklı olanlar; fosil yakıtlar (As, Pb, Sb, Se, U, V, Zn, Cd), şehir, fabrika kaynaklı olanlar (Cd, Cu, Pb, Sn, Hg, V), taşıtlar (Pb, V, Cd). Tarım kaynaklı olanlar; sulama (Cd, Pb, Zn), gübreleme (As, Cd, Mn, U, V, Zn), pestisit uygulamasıdır (Cu, Mn, Zn). Bu sayı daha da arttırılabilir. Organizma için gerekli olsun veya gerekli olmasın tüm metallerin canlı sistemdeki birikimleri belli bir dozdan sonra toksiktir. Eser miktarları vücut için gerekli olan çinko, bakır, krom, demir ve mangan gibi elementlerin yüksek dozda alınması ve organlarda birikmesi de insan sağlığına zarar vermektedir. Vücuda alınıp miktarına ve yapısına bağlı olarak, ağır metaller maruz kalan kişilerde, mide bulantısı, kusma, ishal, mide sancısı, baş ağrısı şikâyetleri, ağızda metalik tat duygusu, kavrama ve konuşma becerilerinde zafiyetler gözlemlenebilmektedir. Endüstriyel faaliyetler sonucunda hava, toprak ve su ortamlarına yayılan ağır metaller besin zinciri yoluyla ya da havadan aerosol olarak solunmaları sonucunda insan ve hayvanların bünyesine ulaşarak etkin olurlar. Bazı ağır metaller kemiklerde birikebilir, börek tahribatına neden olur ve beyin ile sinir sistemi tahribatına neden olabilir. Ağır metaller canlı sistemlerde oksidan kapasiteyi artırıp antioksidan kapasiteyi düşürerek oksidatif strese neden olabilir.

Kaynaklar

1. Alhas, E., Oymak, S.A. and Karadede, A.H. 2008. Heavy metal concentrations in two barb, *Barbus xanthopterus* and *Barbus rajanorum mystaceus* from Atatürk Dam Lake, Turkey. *Environmental Monitoring Assessment*, 148(1-4),11-18.
2. Cobanoğlu U, Demir H, Sayir F, Duran M, Meran D. 2010. Some mineral, trace element and heavy metal concentrations in Lung Cancer. *A. Pacific Journal of Cancer Prevention*. 11, 1383-1388.
3. Cunzhi H, Jiexian J, Xianwen Z, Jingang G, Shumin Z, Lili D. Serum and tissue levels of six trace elements and copper/ zinc ratio in patients with cervical cancer and uterine myoma. *Biol Trace Elem Res*. 2003; 94, 113-22.
4. Verma, S ve Dubey, RS., 2003. Lead toxicity induces lipid peroxidation and alters the activities of antioxidant enzymes in growing rice plants. *Plant Sci*. 164:645655

*Adnan Menderes Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi

**Adnan Menderes Üniversitesi, Tıp Fakültesi

Erzurum İli 2012- 2017 Yıllarında Havadaki Pm10 ve So2 Düzeylerinin Değerlendirilmesi

Duygu Kavuncuoğlu*

Zahide Koşan**

Elif Okşan Çalikoğlu***

Ezel Bilge Yerli****

Amaç

Tüm dünyada ve Türkiye’de hava kirliliği şehir ve insan sağlığını ciddi anlamda tehdit etmektedir. Bu çalışmada 2012-2017 yılları arasında Erzurum havadaki PM10 ve SO2 düzeylerinin yıllar, mevsimler ve aylara göre değerlendirilmesi amaçlanmıştır.

Yöntem

Kesitsel tanımlayıcı tipte yapılan bu çalışmada T.C. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Hava Kalitesi İzleme İstasyonları Web Sitesinden Temmuz 2012-Temmuz 2017 Erzurum istasyonu verileri edinilmiştir. Araştırmanın bağımlı değişkenleri; PM10 ve SO2 değerleri iken bağımsız değişkenleri; kış sezonu (1 Ekim-31 Mart), yaz sezonu, ay ve yıldır. PM10 ve SO2 ölçümlerinin 24 saatlik ortalamaları belirtilen tarihler için indirilmiş ve elde edilen veriler EPA, WHO ve Türkiye ulusal sınır değerler ile karşılaştırılmıştır. Tanımlayıcı istatistikler ortalama, standart sapma ve yüzde olarak sunulmuştur. Verilerin analizinde Kruskal Wallis Testi kullanılmıştır.

Bulgular

Erzurum istasyonunda 2012-2017 yılları arasında 1707 gün (%93,4) PM10 ölçümü yapılmış, PM10 ortalaması 40,1±39,4. Ülkemiz PM10 sınır değeri aşan gün sayısı 223 (%12,2), EPA sınır değerlerini aşan gün sayısı 395 (%21,6)’dır. SO2 ortalaması 10,88±13,824. Ülkemiz SO2 sınır değeri aşan gün sayısı olmayıp EPA sınır değerini aşan gün sayısı 1 gün (%0,1), DSÖ sınır değerini aşan gün sayısı 168 (%9,2)’dir.

Yıllara göre 2012-2017 verilerini değerlendirdiğimizde PM10 ortalamaları sırasıyla 49,8±39,1; 33,1±8,9; 30,2±28,3; 38,7±30,9; 51,2±51,7; 44,2±37,2’dir. SO2 ortalamaları sırasıyla 7,4±3,7; 33,1±8,9; 30,2±28,3; 12,9±17,0; 10,7±12,2; 11,67±4,7’dir. PM10 Türkiye sınır değerini aşan gün sayısı 2012’de 22(%11,9); 2013’te 37 (%10,1); 2014’te 23 (%6,3); 2015’te 40 (%11,0); 2016’da 74 (%20,2); 2017’de 27(%14,9)’dir. PM10 EPA sınır değeri aşan gün sayısı 2012’de 53 (%28,8); 2013’te 56 (%15,3); 2014’te 43 (%11,8); 2015’te 80 (%21,9); 2016’da 116 (%31,7); 2017’de 47(%26,0)’dir. SO2 Türkiye sınır değeri aşan gün 5 yıl için bulunmayıp; EPA sınır değerini aşan gün sayısı 5 yıl için 1’dir(2015). SO2 DSÖ sınır değerini aşan gün sayısı 2012’de 3 (%1,6), 2013’te 30 (%8,2); 2014’te 42 (%11,5); 2015’te 56 (%15,3); 2016’da 37 (%10,1) olup 2017’de bulunmamaktadır.

Verilerin analizleri sonucunda PM10ve SO2 değerlerinin yıllara göre ($p<0,001$), mevsimlere göre ($p<0,001$) ve aylara göre ($p<0,001$) aralarındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu bulunmuştur. Değerlendirilen 5 yıl içinde PM10 ortalaması en yüksek 2016 (51,2), SO2 ortalaması en yüksek 2015’tir(12,9). Kış mevsiminde her iki parametre ortalamaları daha yüksek olup, en yüksek ortalamalar Ocak ayına aittir.

Sonuç

Kışların çok sert ve soğuk geçtiği ilimizde kış mevsiminde ve özellikle Ocak ayında hava kirliliği belirgin olarak artmaktadır. Şehrin sağlığı için halkın en az kirlenici ve verimli yakıt kaynaklarına yöneltilmesi ve bu tür yakıtların yaygınlaştırılması için imkanlar sağlanması hava kirliliğini önlemede etkili olacaktır.

Anahtar kelimeler: hava kalitesi, kükürtdioksit, partikül madde

*Atatürk Üniversitesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı

**Atatürk Üniversitesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı

***Atatürk Üniversitesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı

****Atatürk Üniversitesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı

An Evaluation of Pm10 And So2 Levels in Air in the Province of Erzurum in 2012- 2017

Duygu Kavuncuoğlu*

Zahide Koşan**

Elif Okşan Çalikoğlu***

Ezel Bilge Yerli****

Aim

Air pollution represents a serious threat to human health. This study investigated levels of PM10 and SO2 in Erzurum in 2012-2017 on annual, seasonal and monthly bases.

Method

PM10 and SO2 values constituted the dependent variables, while winter (1 October- 31 March), summer, month and year represented independent variables. The data obtained were compared with Environmental Protection Agency (EPA), World Health Organization (WHO) and Turkish national threshold values.

Results

PM10 was measured on 1707 days at the Erzurum station in 2012-2017. The national PM10 threshold value was exceeded on 223 days, and the EPA limit on 395 days. The WHO SO2 limit was exceeded on 168 days.

Mean PM10 values for 2012-2017 were 49.8±39.1, 33.1±8.9, 30.2±28.3, 38.7±30.9, 51.2±51.7, and 44.2±37.2, respectively. Mean SO2 values were 7.4±3.7, 33.1±8.9, 30.2±28.3, 12.9±17.0, 10.7±12.2, and 11.67±4.7, respectively. PM10 exceeded the Turkish limit on 22 days in 2012, 37 in 2013, 23 in 2014, 40 in 2015, 74 in 2016, and 27 in 2017. PM10 exceeded the EPA limit on 53 days in 2012, 56 in 2013, 43 in 2014, 80 in 2015, 116 in 2016, and 47 in 2017. SO2 did not exceed the Turkish national limit on any days, and exceeded the EPA limit on only 1 day (in 2015). SO2 exceeded the WHO threshold on 3 days in 2012, 30 in 2013, 42 in 2014, 56 in 2015, 37 in 2016 and none in 2017.

PM10 and SO2 values varied significantly by year ($p<0.001$), season ($p<0.001$) and month ($p<0.001$). The mean values for both parameters were higher in winter, and the highest mean values occurred in January.

Conclusion

Air pollution increases significantly in winter, and particularly in January, in our province. Encouraging people to use less polluting materials, and providing facilities for their distribution will benefit the health of the city.

Key words: Air quality, sulfur dioxide, particulate matter

*Atatürk University Department of Public Health Department

**Atatürk University Department of Public Health Department

***Atatürk University Department of Public Health Department

****Atatürk University Department of Public Health Department

"Hasta Bakıcılarda Bel Ağrısı ve Yaşam Kalitesinin Değerlendirilmesi, Turgut Özal Tıp Merkezi Örneği"

Betül Fıncı*
Erkan Pehlivan**
Gözde Nur Turmuş***
Ali Özer****

Amaç

Kas iskelet sistemi hastalıkları için çeşitli bireysel, fiziksel, mesleki, psikososyal risk faktörlerini tanımlamıştır ve kısıtlı duruşlar, güç gerektiren hareketler, yüksek duygusal gerginlik gibi durumlar bunlardan bazılarıdır.

Bel ağrısı yaygınlığı, neden olduğu iş günü kayıpları, uzun süren tedavisi nedeniyle oluşan sağlık maliyeti açısından toplumların yaşam kalitesi ve ülkelerin ekonomisi üzerinde ciddi olumsuz etkileri olan bir sağlık sorunudur.

Bu çalışma ile bir üniversite hastanesinde çalışan hasta bakıcıların bel ağrılarının günlük yaşamlarını ne oranda engellediğini, yaşam kalitelerinin ne düzeyde olduğu saptamak amaçlanmıştır.

Gereç ve Yöntem

Araştırma tanımlayıcı tipte kesitsel bir araştırma çalışma olup, Mayıs –Haziran 2017 tarihleri arasında yapılmıştır. İnönü Üniversitesi Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu ve Turgut Özal Tıp Merkezi (TÖTM) Başhekimliği'nden izin alındı. TÖTM'nde çalışan 310 hasta bakıcının %80,6'sına (250 kişi) ulaşıldı. Katılımcılara sosyo-demografik bilgi formu, Oswestry skalası ve Yaşam kalitesi ölçeği uygulandı.

Oswestry Skalası

Türkçe geçerlik ve güvenilirliği Yakut ve ark. tarafından yapılmış, katılımcıların bel(veya bacak) yakınmasının günlük hayatlarını ne kadar etkilediği hakkında bilgi edinmek için kullanılmıştır. 10 alt gruptan oluşmaktadır ve her grup 6'lı likert tipindedir. Hastanın aldığı puan arttıkça günlük hayatın etkilenme oranı artmaktadır.

Yaşam kalitesi ölçeği

Ware ve Sherbourne tarafından geliştirilen Koçyiğit ve arkadaşları tarafından Türkçe'ye çevrilip geçerlilik güvenilirlik çalışması yapılmıştır. Canlılık, fiziksel fonksiyon, ağrı, genel sağlık durumu, fiziksel fonksiyon güçlüğü, emosyonel fonksiyon güçlüğü sosyal fonksiyon, ruhsal sağlık alanlarını değerlendirmektedir. İstatistiksel Yöntem

Veriler SPSS 22.0 programı ile değerlendirildi. Örnek büyüklüğü dikkate alınarak yapılan Kolmogorov-Smirnov ve Shapiro-Wilk testinde verilerin normal dağılıma uygun olmadığı görüldü ($p < 0.05$). Tüm analizlerde $p < 0.05$ değeri anlamlı kabul edildi.

Bulgular

Hasta bakıcıların %82,8' i erkek olup, yaş ortalaması $37,32 \pm 7,12$ 'dir. Çalışma grubunun %39,6'sı servis, %33,6' sını yoğun bakımda görev yapmaktadır. Sürekli gündüz çalışanlar çalışma grubunun %56,4'ünü oluşturmaktadır.

*Arş. Gör. Dr İnönü Üniversitesi Tıp Fakültesi, Halk Sağlığı AD

**Prof. Dr. İnönü Üniversitesi Tıp Fakültesi, Halk Sağlığı AD

***Arş. Gör. Dr. İnönü Üniversitesi Tıp Fakültesi, Halk Sağlığı AD

**** Prof. Dr. İnönü Üniversitesi Tıp Fakültesi, Halk Sağlığı AD

Çalışmamızda Oswestry skalası(ODI) değerlendirildiğinde genel grubun medyan(min-max) değerleri 12(0-66) olup, hasta bakıcılarda bel ağrısının günlük hayatlarını hafif düzeyde etkilediği görülmüştür. Cinsiyete göre ODI değerlendirildiğinde kadınların bel ağrısı engelliliği erkeklerden anlamlı olarak yüksektir($p<0,05$).

Çalışma grubunun cinsiyete göre yaşam kalitesi indeksi alt parametreleri değerlendirildiğinde genel sağlık durumu, fiziksel rol kısıtlılığı ve sosyal fonksiyon erkeklerde anlamlı olarak yüksektir($p<0,05$).

Araştırma grubunun çalışma şekline göre yaşam kalitesi indeksi alt parametreleri değerlendirildiğinde sürekli gece çalışanların vitalite değeri vardiya çalışanlardan anlamlı olarak yüksektir($p<0,05$).

Sonuç

Bel ağrısı çalışanların yaşam kalitesini ve iş verimliliğini olumsuz etkileyen bir hastalıktır. Sık sık kaldırma indirme, itme, çekme gibi işleri yapan hasta bakıcıların bu tekrarlayan hareketleri ergonomik kurallara uygun olarak yapması, iş yerinin ergonomik olarak düzenlenmesi bel ağrısının ortaya çıkma ihtimalini azaltabilir. Bununla birlikte düzenli egzersiz programı uygulamak çalışanların kas gücünü artırıp yaşam kalitelerini olumlu etkileyebilir.

Anahtar Sözcükler: Bel Ağrısı, Yaşam Kalitesi, Hasta Bakıcı

Lumbar Pain and Evaluated Life Quality in Patient Caregivers Sample of Turgut Özal Medicine Center

Betül Fırıncı*
Erkan Pehlivan**
Gözde Nur Turmuş***
Ali Özer****

Introduction and Aim

Risk factors was identified various individual, physical, occupationally, psychosocial for muscle skeleton diseases. Some of those are restricted posture, force-requiring movements, situations such as high emotional tension.

Lumbar pain is a common health problem that has serious negative effects on the quality of life of the societies and on the economies of the countries in terms of the cost of health caused by long-term care and loss of work power.

This study aimed to determine the level of life quality of patient caregivers working in a university hospital and their daily lives were inhibited.

Materials and Methods

The study is a cross-sectional study of descriptive type and was conducted between May and June 2017. Inonu University Scientific Research and Broadcast Ethics Committee and Turgut Özal Medical Center (TÖTM) Chief Physician's permission was obtained. Approximately 80,6% (250 people) of 310 patients who have been working at TÖTM have been reached.

Socio-demographic information form, the Oswestry scale and the Quality of Life scale were applied to the participant.

The Oswestry Scale

Turkish validity and reliability were done by Yakut et al. It was used to get information about the effect of complaints of waist (or leg) on daily life. It consists of 10 subgroups and each group is of type 6 likert. The higher the score of the patient, the greater the impact of daily life.

Quality of Life Scale

Developed by Ware and Sherbourne. Koçyiğit and his colleagues translated it into Turkish and performed validity and reliability studies. It evaluates vitality, physical function, pain, general health status, strength of physical function, emotional function difficulty, social function, mental health.

Statistical Method

The data were evaluated using the SPSS 22.0 program. In the Kolmogorov-Smirnov and Shapiro-Wilk tests, considering the sample size, normal distribution of the data was not appropriate ($p < 0.05$). Values of $p < 0.05$ was considered significant in all analyzes.

*Research Assistant Doctor ,Inonu University Medicine Faculty, Department of Public Health

**Professor Doctor, Inonu University Medicine Faculty, Department of Public Health

***Research Assistant Doctor ,Inonu University Medicine Faculty, Department of Public Health

****Professor Doctor, Inonu University Medicine Faculty, Department of Public Health

Results

82.8% of the patient caregivers were male and the mean age was $37,32 \pm 7,12$. 39.6% of the study group served in the service and 33.6% is in the intensive care unit. Continuous daytime employees constitute 56.4% of working group.

The median (min-max) values of the general group are 12 (0-66) when the Oswestry scale (ODI) is evaluated in our study, it has been observed that mild levels of back pain affects the daily life of the patient. When ODI was evaluated according to sex, the disability of women with lomber pain was significantly higher than that of men ($p < 0,05$).

The general health status, physical role limitation and social function were significantly higher in males when the sub - parameters of the quality of life index according to the sex of the study group were evaluated ($p < 0,05$).

When the quality of life index subparameters were evaluated according working method of the study group, the vitalite value of continuous night workers was significantly higher than the shift workers ($p < 0,05$).

Conclusion

Lumbar pain affects negatively quality of life and work efficiency of employees. Patient caregivers who perform lifting, lowering, pushing, pulling, etc., perform these repetitive movements in accordance with ergonomic rules, ergonomically regulating the workplace can reduce the likelihood of lumbar pain. However, implementing a regular exercise program can increase the muscle strength of the employees and positively affect their quality of life.

Key Words: Lumbar Pain, Quality of Life, Patient Caregiver

Elden Ele Enterobius Vermicularis

İbrahim Yıldız*
Evren Tileklioğlu**
Erdoğan Malatyalı***
Hatice Ertabaklar****
Sema Ertuğ*****

Amaç

Yeni bulunan kanıtlara göre M.Ö. 5000 yılındaki iskeletlerde saptanan eski dostumuz Enterobius vermicularis (E. vermicularis), dünyada en yaygın görülen, elden ele çok kolay bulaşabilen bir bağırsak parazidir. Halk arasında kıl kurdu olarak da bilinmektedir. İnsanın kalın barsağında yaşayan bu parazitin bilinen tek konağı insandır. Parazitin ortalama yaşam süresi 2 aydır. Parazit yumurtalarını bırakmak için sabah gün doğarken anüsten dışarı çıkmakta ve anüs etrafındaki deri kıvrımları arasına yumurtalarını bırakıp ölmektedir. Parazitle enfekte kişinin anüs bölgesindeki kaşıntı bu yumurtaların parmak ve tırnak aralarına bulaşmasına neden olmakta ve kişi bu yumurtaları ağız yoluyla tekrar alması durumunda kendi kendini tekrar enfekte edebilmektedir. Ayrıca çevresindeki kişilere, eşyalara ve hatta havaya bulaştırarak enfeksiyonun yayılmasına neden olabilmektedir. Bu nedenle özellikle okul, kreş veya işyeri gibi toplu yaşanan ortamlarda parazitin kolaylıkla salgına neden olabileceği unutulmamalıdır. Özellikle çocukluk çağında sık görülen E. vermicularis dış gıcırdatması, anüs bölgesinde kaşıntı, gece ağızdan salya akması, burun kaşıntısı, psikolojik bozukluklara neden olduğu bilinmektedir.

Çalışmamızda laboratuvarımıza E.vermicularis araştırılması için son 5 yılda gönderilen tüm selofan bant örnek sonuçlarının geriye dönük olarak incelenmesi amaçlanmıştır.

Yöntem

Çalışmamızda 1 Temmuz 2013- 1 Ocak 2018 tarihleri arasında Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Tıp Fakültesi Parazitoloji Laboratuvar'ına E.vermicularis araştırılması için gönderilen 3452 selofanlı bant örneği inceleme sonuçları geriye dönük olarak değerlendirilmiştir. Parazit saptanan olguların yaş, cinsiyet özellikleri ve mevsimlere göre dağılımı incelenmiştir.

Bulgular

İncelenen toplam 3452 Selofan bant örneğinden 311'inde (%9) E.vermicularis saptanmıştır. Pozitif olguların yaş aralığı 2-63 arasında olup yaş ortalaması 12,49 olarak hesaplanmıştır. Bu parazitin görülme sıklığı kızlarda %48 Erkeklerde %52 olarak bulunmuştur. Aylara göre dağılım incelendiğinde en sık tanı konulan ay 39 örnekle (%12,5) ağustos olup bunu 37 örnekle (%11,8) Temmuz ayı takip etmiştir ve mevsimsel olarak en çok yaz ayında pozitiflik saptanmıştır.

Sonuç

Eller insanın en temiz ve en kirli olabilecek alanlarıdır. Eller toplumsal yaşamda hastalıkların bulaşında çok önemli bir yere sahiptir. Toplumsal yaşamdaki sanitasyon göstergesi olabilecek bu parazite dikkat çekilmiştir. Özellikle hijyen alışkanlığının tam oturmadığı çocuk yaş grubunda el temizliğinin sağlık açısından önemi bu çalışma ile bir kez daha vurgulanmıştır. Özellikle çocukların toplu yaşadığı kreş, okul, yurt vs gibi yerlerde parazit ile mücadele doğru şekilde yapılmalı, halk bu konuda bilgilendirilmeli, saha taramaları vb çalışmalarla parazitin güncel durumu araştırılmalı ve parazitin bulaşmasını önleyici tedbirler alınmalıdır.

*Adnan Menderes Üniversitesi Tıp Fakültesi Parazitoloji Anabilim Dalı
**Adnan Menderes Üniversitesi Tıp Fakültesi Parazitoloji Anabilim Dalı
***Adnan Menderes Üniversitesi Tıp Fakültesi Parazitoloji Anabilim Dalı
****Adnan Menderes Üniversitesi Tıp Fakültesi Parazitoloji Anabilim Dalı
*****Adnan Menderes Üniversitesi Tıp Fakültesi Parazitoloji Anabilim Dalı

Enterobius vermicularis From Hand to Hand

İbrahim Yıldız*
Evren Tileklioğlu**
Erdoğan Malatyali***
Hatice Ertabaklar****
Sema Ertuğ*****

introduction

According to newly found evidence, our old friend *Enterobius vermicularis* (*E. vermicularis*), found in the skeletons of the 5th millennium BC, is the most common intestinal parasite in the world, which is easily transmitted with hands. This parasite only infects people. The average life span of parasites is 2 months. In order to release parasitic eggs, the parasite goes out from the anus early in the morning. The parasite leaves its eggs between the skin folds around the anus. The itch in this region causes these eggs to spread by the fingers and nails. Also infected people can re-infect themselves. Therefore it should not be forgotten that parasites can easily cause outbreak in public places such as schools, kindergartens or workplaces. It is known that *E. vermicularis*, which is frequently seen in childhood, causes gnashing of teeth, itching in the anus area, saliva flow at night, nasal itching, psychological disorders.

In the present study, it was aimed to retrospectively examine all the perianal sticky tape test results sent in the last 5 years for the investigation of *E. vermicularis* in our laboratory.

Method

The results of 3452 perianal sticky tape test sent to the Aydın Adnan Menderes University, Faculty of Medicine, Parasitology Laboratory between July 1, 2013 and January 1, 2018 for the investigation of *E. vermicularis* were retrospectively evaluated. The cases with parasites were examined according to age, gender characteristics and seasons.

Results

E. vermicularis was detected in 311 (9%) of 3452 perianal sticky tape tests examined. The age range of positive cases was between 2-63 and the average age was calculated as 12.49. The frequency of this parasite was found 48% in females and 52% in males. When the distribution according to the months was examined, the most common month was August (12.5%), followed by 37 cases (11.8%) in July, and when examined seasonally, it was found most positive cases in summer.

Conclusion

Hands can be the dirtiest areas of the humans. Hands have a serious influence on disease transmission. This parasite, which could be a sign of sanitation in social life. This study emphasizes once again the importance of hand cleaning in the age group of children, when the hygiene habit is not fully established. Especially in places such as kindergarten, school, dormitory where children live in public, struggle should be done correctly and the public should be informed about this issue. The current status of parasite should be investigated and measures should be taken to prevent parasitic transmission.

*Adnan Menderes University, Faculty of Medicine, Department of Parasitology, Aydın-TURKEY

**Adnan Menderes University, Faculty of Medicine, Department of Parasitology, Aydın-TURKEY

***Adnan Menderes University, Faculty of Medicine, Department of Parasitology, Aydın-TURKEY

****Adnan Menderes University, Faculty of Medicine, Department of Parasitology, Aydın-TURKEY

*****Adnan Menderes University, Faculty of Medicine, Department of Parasitology, Aydın-TURKEY

Yürümenin İnsan Sağlığı ve Sağlık Ekonomisi Açısından “Yürüme İçin Avrupa Sağlık Ekonomisi Değerlendirme Aracı” (Europe Health Economic Assessment Tool For Walking - Heat) İle Değerlendirilmesi

Ayşe Taş*
Derya Karagülle**
Sevil Özcan***
H. Nurcan Ek****
Emine Didem Evcı Kiraz*****

Giriş – Amaç: Düzenli olarak yürüyüş yapmak obezite, diyabet gibi metabolik hastalıkları önler (WHO, 2009). Yürüyüş ile mortalitedeki azalmanın ekonomik etkilerini saptamak için araçlar geliştirilmiştir (Kahlmeier, 2010). Bu çalışmanın amacı Aydın’da düzenli olarak yürüyüş yapan insanların yürüme davranışlarını tespit etmek, Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) tarafından geliştirilen (HEAT, 2014) “Yürüme için Avrupa Sağlık Ekonomisi Değerlendirme Aracı (Europe Health Economic Assessment Tool for walking - HEAT)” ile yürüyüşün ölüm oranlarındaki düşüşe olan etkisini ve bunun ekonomik kazancını ortaya koymaktır.

Gereç-Yöntem: Tanımlayıcı kesitsel tipteki çalışma Aydın’daki iki yürüyüş yollarında Nisan-Haziran 2016 tarihlerinde yürüyüş yapan kişilerde yapılmıştır. Çalışmaya, HEAT ile çalışma hesaplarına göre 20-74 yaş arası düzenli olarak yürüyen ve günlük 120 dakikadan fazla yürüyüş yapmayan kişiler dahil edilmiştir (WHO, 2014). Sosyodemografik bilgiler ve yürüme özelliklerini saptayan yarı-yapılandırılmış anket formuyla yüz yüze görüşme yöntemiyle veriler toplanmıştır. Tanımlayıcı istatistikler ve Mann Whitney-U testi yapılmıştır. Bağımsız değişken fiziksel aktivite düzeyinin bağımlı değişken mortalite ve ekonomik kazanç üzerine etkisi HEAT ile yapılmıştır.

Bulgular: Çalışmaya 260 kişi katılmıştır. Katılımcılar haftada ortalama $4,92 \pm 1,66$ gün, günlük ortalama $75,69 \pm 30,17$ dakika, haftada ortalama $17669,67 \pm 14338,57$ metre yürümektedir. Erkekler yürüyüş yaptıkları günlerde kadınlardan daha uzun süre yürümektedir (U: 6636,50 p=0,014); cinsiyet ile haftada yürüyüş yapılan gün sayısı ve yürünülen mesafe arasında ilişki saptanmamıştır. HEAT ile yapılan hesaplama göre kişi başı ortalama yürüme günlük 2,52 kilometredir. Bu seviyedeki yürüyüş ile düzenli yürüyüş yapmayanlara göre mortalite riskinde %14 azalma görülür. Bu yürüme düzeyinde yılda önlenebilecek ölümlerin sayısı %1’den azdır. Çalışma popülasyonunun istatistiksel yaşamının değeri 2587000 Euro’dur ve bu seviyedeki bir yürüyüşle yıllık kazanç 369000 Euro’dur. On yıllık akümüle faydaların mevcut değeri 2848000 Euro’dur.

Sonuç: Mortalite riskindeki azalmayla yüksek meblağda kazanç olmaktadır. Bütçeler hastalıklar geliştikten sonra tedaviye harcanmak yerine yeni yürüme ve bisiklet yolları yaparak hastalıkların önlenmesi için kullanılmalıdır. Bu hesaplama ülke genelinde yaygınlaştırılarak politikalar geliştirilmelidir. Kaynaklar; yürüme yollarının sayısının artırılması, halkın isteklerinin saptanıp mevcut yolların çekici hale getirilip yürüyüş yapılmasının artırılması, kişilerin yürümeye ilgisini çekmek ve bilinçlendirmek için kampanyalar düzenlenmesi için kullanılmalıdır.

Kaynaklar:

1. HEAT. (2014) <http://old.heatwalkingcycling.org/index.php> Erişim tarihi:04.11.2016
2. Kahlmeier, S. (2010). “Health in All Policies” in Practice: Guidance and Tools. Journal of Physical Activity and Health, 2010, 120-125.
3. WHO. (2009). Global health risks: mortality and burden of disease attributable to selected major risks.
4. WHO. (2014). Health economic assessment tools (HEAT) for walking and for cycling: Methodology and user guide, 2014 update. World Health Organisation European Region.

*Adnan Menderes Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı, aysetas90@yahoo.com

**Adnan Menderes Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı

***Adnan Menderes Üniversitesi Aydın Sağlık Meslek Yüksek Okulu Tıbbi Hizmetler Ve Teknikler Bölümü

****Adnan Menderes Üniversitesi Aydın Sağlık Meslek Yüksek Okulu Tıbbi Hizmetler Ve Teknikler Bölümü

*****Adnan Menderes Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı

Evaluations of the Walking Level's Health and Economic Benefits by Europe Health Economic Assessment Tool for Walking – Heat

Ayşe Taş*
Derya Karagülle**
Sevil Özcan***
H. Nurcan Ek****
Emine Didem Evcı Kiraz*****

Introduction - Aim: Walking regularly prevents metabolic diseases like obesity, diabetes (WHO, 2009). There are tools to determine the economic impact of the walking on mortality reduction (Kahlmeier, 2010). The purpose of this study was to determine the walking behaviors of people who regularly walk in the city of Aydin and to calculate the impact of at the current level of walking on the decline in mortality rates and its economic benefit through "Health Economics Assessment Tool for walking (HEAT)" developed by the World Health Organization (WHO) (HEAT, 2014) .

Material-Method: The descriptive cross-sectional study was carried out on people who walk regularly on two walking paths in Aydin between April-June 2016. People who walk regularly between the ages of 20 and 74 and who have not walked more than 120 minutes daily have been included in the study (WHO, 2014). Data were collected by face-to-face interview with a semi-structured questionnaire that identified sociodemographic and walking characteristics. Descriptive statistics and Mann Whitney-U test were performed. The effect of independent variable physical activity level on dependent variable mortality and economic benefit was estimated by HEAT.

Results: 260 people participated in the study. Participants walked 4.92 ± 1.66 days per week, 75.69 ± 30.17 minutes per day, and 17669.67 ± 14338.57 meters per week on average. Men walked longer than women in the days they walked (U: 6636.50 p = 0.014); there was no relationship between gender and the number of days walked per week and the distance walked. According to the HEAT calculation, the average walking distance per person was 2.52 kilometers per day. There is a 14% reduction in the risk of mortality compared to those who do not regularly walk with this level of walking. At this level of walking, the number of deaths that can be prevented per year is less than 1%. The statistical life value of the population is 2587000 Euros, and the annual benefit for this level of walking is 369000 Euros. The ten-year value of the benefits is 2848000 Euros.

Conclusion: There is a high amount of benefit with the decrease in mortality risk. The budget should be used to prevent diseases by developing new walking and cycling routes instead of spending money after diseases occur. This calculation should be applied whole country to develop policies. Resources should be used to increase the number of walking paths, to investigate pedestrians needs and to make the existing trails attractive, to organize campaigns to attract people to walk and raise awareness.

Kaynaklar:

1. HEAT. (2014) <http://old.heatwalkingcycling.org/index.php> Erişim tarihi:04.11.2016
2. Kahlmeier, S. (2010). "Health in All Policies" in Practice: Guidance and Tools. Journal of Physical Activity and Health, 2010, 120-125.
3. WHO. (2009). Global health risks: mortality and burden of disease attributable to selected major risks.
4. WHO. (2014). Health economic assessment tools (HEAT) for walking and for cycling: Methodology and user guide, 2014 update. World Health Organisation European Region.

*Adnan Menderes University Faculty of Medicine, Department of Public Health

**Adnan Menderes University Faculty of Medicine, Department of Public Health

***Adnan Menderes University, Vocational School of Health Services, Department of Medical Services and Techniques

****Adnan Menderes University, Vocational School of Health Services, Department of Medical Services and Techniques

*****Adnan Menderes University Faculty of Medicine, Department of Public Health

The Role of Public Open and Green Areas in Disaster Mitigation for Istanbul Urban Resilience

Doğa Dinemis Aman*
Gülşen Aytaç**

Half of the Turkish population lives in the first and second high-risk disaster areas. Turkey had more than a twenty earthquakes in the last half century, with nearly 30.000 deaths. Istanbul lies on the North Anatolian fault and recent urban growth leads to greater risks. Public open and green areas can act as evacuation parks and roads, and they have vital importance during and after disasters by undertaking the mission of escape, gathering and shelter needs. Though use of parks as evacuation points has been covered by recent City Plans, these policies have not been implemented effectively and indeed open space and parks have been threatened by urban development. The purpose of this paper is to understand the relationship between the role of urban green areas and disaster mitigation with urban resilience, and to develop an in-depth understanding of how to create a city-scale landscape infrastructure of disaster evacuation parks across Istanbul for relief natural and other disasters including earthquake. It is presented a comparative evaluation of disaster mitigation studies in three countries (Greece, Japan and United States of America) to evaluate and develop earthquake hazard mitigation criteria with landscape architecture perspective. Later the criteria are purposed for a district in European side where the earthquake hazard is highly expected. Analysis plans helps to understand the safe refuge areas for neighborhood scale. It is recommended that landscape architects and local governments engage in more pro-active land use planning and take more responsibility to make sure that hazard mitigation criteria are integrated into urban transformation projects.

Keywords: Landscape architecture, disaster mitigation, earthquake hazard, open and green areas, Istanbul.



A HEALTHY LIFE
Needs a Healthy Environment!

Sahip Olduğumuz Estetik Kültürümüz Kentimize Sahip Çıkma Yöntemi Olabilir mi

Nimet Mert Ağar*
Hüseyin Cengiz**
Arzu Kocabaş***

Amaç

İhtiyaçlara göre belirlenen yaşam şekillerimiz, dahil olduğumuz fiziksel mekanlarımızın oluşumuna yön verir. Sadece fiziksel planlamalarla kentlerimize sahip çıkamayız. Kültürel belleğimizle var olan estetik kültürümüz kentlerimizin estetiğini oluşturur. Var olan estetik kültürümüzle kentimize sahip çıkabiliriz.

Yöntem

Kavramsal yaklaşım yöntemi uygulanmıştır. Kültür, bellek, kültürel bellek, estetik, estetiğin ifade şekli olarak sanat, estetik kültür kavramları ve bu kavramların kent mekanına yansımaları açıklanmıştır.

Bulgular

Kültür; birey topluluk ve toplumların, tarihsel olarak ürettikleri her şeydir, neticede oluşan toplumsal yapılandırma. Farklı yaşam kaliteleriyle meydana gelen farklı kültürlerin ideallerinin gerçekleşmesi için belirlenen her türlü “yenilikçi” tutum, davranış, yöntem ve araçlar, “yeni” olanlardan farklı bir netice verir. Bellek; anılarla beraber toplumsal ve doğayla ilgili sistematik bilgileri, beceri ve alışkanlıklarla ilgili bilgileri kapsadığından kültürel aktarımı sağlar. Kültürel bellek; gelenek ve iletişimden beslenir ama onlar tarafından belirlenmez. Küreselleşmeyle beraber insan, sermaye ve kültür hareketliliği hızlanmıştır. Günümüzde kültürel bellek elemanları tüketim nesnesi haline gelmiştir, unutmaya artmıştır. Modernite-hafıza ilişkisine baktığımızda ise sürekli ilerleme ve hafızasızlık söz konusudur. Estetik olarak değerlendirilen şey; insanın yapısal bir bütünlükte genel insansal idealin, sistemsel yetkinliğin kaosu sonlandıran kozmos idealinin, entropiyle baş eden, entropiden uzak idealinin yansısını kendinde duyumsadığı şeydir. Bununla birlikte ideal, sanattaki imge kadar somuttur. Estetiksel durum iki koşula bağlıdır; insanın nesneyle direk olarak duysal bir ilişkiye girmesi ve bu durum içerisinde yer alan çıkarsızlık olarak tanımlanan öznenin kendine has durumudur. Sanat; bir dizi imgesel göstergeler sistemi yoluyla bu bildirimini iletmek üzere, insani değer alanının modellendirilmesinin yolu, tarzıdır. Sanat, imgeler aracılığıyla gerçekliğin yeniden üretilmesidir. Bu ideali oluşturma olgusudur. Eğer sanatın da bilim gibi, aynı bir bilgi nesnesi olsaydı, o zaman sanattaki imgesel biçimler gider, yerine bilimsel buluşların bomboş resimleri gelmiş olurdu. Uygulamalı sanatlarla mekânsal yaratımlar, yalnızca toplumun teknik ilerleme düzeyini değil, ama aynı zamanda toplumun yaşamını, düşünce tarzını, dünya görüşünü, anlayışını, farklı toplumsal kesimlerin idealleriyle psişesini bildirir. Estetik kültür; bize geçmişten iletilen, toplumsal yaşanmışlıklarla oluşan birikimlerin zaman içindeki doğal ve istem dışı olarak oluşan, bizim çevreye karşı tutumla davranışlarımızı sergileyen, zihinsel yapımızla toplumsal olarak oluşturduğumuz yaşam şeklimizdir. Genel olarak kabul edilen görüş, küreselleşmenin temel özelliğinin “evrensellik-yerellik” arasında gerilim olduğu şeklindedir.

Sonuç

Estetik kültürümüzle kent mekanlarının estetiğine yönelik ideale ulaşmak için; bireysel çıkarlardan uzak, toplumsal kararlarla alınmış, kendi özüne sahip çıkarken evrenselliğe sırtını dönmeden, sanattan faydalanarak oluşturulan kurgularla, zamanın kendi gerçekliğinde, “biricik” olan yaratıcılık kaçınılmaz olmalıdır. Ancak bu şekilde kentlerimize sahip çıkabiliriz.

Anahtar kelimeler: Kültür, bellek, kültürel bellek, estetik, sanat, estetik kültür, estetik kent mekanı

* NMA Mimarlık

** Yıldız Teknik Üniversitesi

*** Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi (MSGSÜ), Sürdürülebilir Kentsel Dönüşüm U. A. Merkezi (SÜRKAM) Müdürü

Could the Aesthetic Culture we Have be Method to Protect our City

Nimet Mert Ağar*
Hüseyin Cengiz**
Arzu Kocabaş***

Aim

The aim of this article is to bring a conceptual approach to urban space aesthetics, which is an indication of protection of city, by underlining the influence of aesthetic culture composed by the cultural memory.

Methodology

The concepts of culture, memory, cultural memory, aesthetics, art in the form of expression of aesthetics, aesthetic culture and conceptual approach method have been applied by explaining the reflections of these concepts on the city space.

Findings

Although the harmony in urban space that is perceived sensually exhibits the beauty of it, the assessment of the physical structure that makes up of the general appearance of the city is not adequate to define urban aesthetics. The actual element that defines the urban aesthetics is the aesthetic culture that is created by the cultural memory in which it belongs to. Cultural memory nourishes from customs and communication but is not identified by them. While human, capital and culture mobilization are gaining impetus with globalization, cultural memory elements have become a consumption material and forgetting has risen. When we consider the relations between modernity and memory, we observe a constant progress and memorylessness. That's why urban aesthetics is under threat. Aesthetic culture created by cultural memory is our lifestyle, reflected on spatial urban space, that has been passed to us from our ancestors, is revealing our attitude and behaviors towards our surrounding naturally and unconsciously by the summation of social experience and is produced socially by our mental structure. Spatial creations with applied arts reveals not only the technical improvement of a society but also the lifestyle, way of thinking, vision, understanding, the ideals and psyche of different social layers. Consequently, art has always been an essential element as a means of expression of the reflection of aesthetic culture on urban space aesthetics.

Conclusion

As a result, under these circumstances, reaching the ideal for the aesthetics of the urban spaces, which is a consequence of protecting our city; based on today's quality of life; the "unique" creativity in the reality of time with fictions made with the help of art, embracing the self without denying universality, far from individual profit, in accordance with social decisions must be inevitable.

Keywords: Culture, memory, cultural memory, aesthetics, art, aesthetic culture, aesthetic urban space, to protect our city

* NMA Architecture

** Yıldız Teknikal University

*** Mimar Sinan Fine Arts University (MSFAU), Director of Sustainable Urban Regeneration Research Centre (SURREC)

Türkiye’de Tahıl İle Ekmeğin Gıda Güvencesi Açısından ve Çevresel Yönden İncelenmesi

Mehmet Haydaroglu*

Amaç

Artan dünya nüfusu, kentleşme oranı, gelir düzeyinin yükselişi ve iklim değişikliği gibi küresel konular beslenme alanıyla etkileşim içerisinde olup halk sağlığı ve çevre problemlerin yapısını da etkilemiştir. Beslenme alışkanlıklarının değişmesinin halk sağlığına ve çevreye etkileri, gıda güvencesinin sağlanması, gıda kaybı ve israfının önlenmesi, iklim değişikliğine adaptasyon beslenmeyle ilgili güncel mücadelelerdir. Bu derleme çalışması gıda güvencesinin göstergelerini, beslenme alışkanlıklarının değişimini, beslenmenin iklim değişikliği üzerindeki etkilerini Türkiye’de temel besin olan tahıl ve ekmeğin bakış açısıyla küresel ve ülke düzeyinde incelemeyi planlanmaktadır.

Gereç-Yöntem

Gıda güvencesine yönelik birçok gösterge olup tahılla ilişkili olanlar gıdanın bulunabilirliğine, stabilitesine ve tüketimine yönelik mevcut ve eski veriler değerlendirilmiştir. Tahıl ve ekmeğin gıda kaybı ve israfı ile beslenme dönüşümünün çevresel boyutu da mevcut verilerle incelenmiştir. Veri kaynağı olarak başlıca Gıda ve Tarım Örgütü’nün raporlarıyla istatistik veritabanı (FAOSTAT), diğer uluslararası raporlar ile ulusal düzeyde yapılan araştırmalar incelenmiştir.

Bulgular

Ülkesel düzeyde insan tüketimine uygun besin miktarını ülkedeki kişi başına düşen günlük kalori değeri olarak ifade eden diyetsel enerji arzı Türkiye için 2014 yılında 3715 kkal olup en yüksek arza sahip ülkedir. Küresel düzeydeyse 2014 yılında kişi başına 2903 kkal olarak bildirilmiştir. (FAO, 2015) Türkiye’de 2013 yılında 3706 kkal olan gıda arzının tahıldan gelen oranı 1601 kkal (%43) (FAOSTAT) şeklindedir. Tahılın tüketimiyle 2011 yılında yüksek gelirli ülkelerde günlük alınan enerjinin tahıllardan gelen oranı %35, düşük ve orta gelirli ülkelerde %50’dir. (FAO, 2017) 2010 Türkiye Beslenme ve Sağlık Araştırması (TBSA) verilerine göre yetişkinlerde kişi başına besin alım miktarlarında ekmeğin ve tahıllar ortalama 277,2 g/gün olarak bildirilmiştir. (Sağlık Bakanlığı, 2014) Toprak Mahsulleri Ofisi (TMO, 2013) tarafından yapılan araştırmaya göre Türkiye’de 2012 yılında günlük yaklaşık 101,1 milyon ekmeğin üretilmekte ve 5,9 milyonu (%5,9) israf edilmektedir. TÜİK verilerine göre Türkiye’nin 2015 yılında toplam sera gazı salınımı 475,1 Mt CO₂ eşdeğeri olarak verilmiş olup bunun %12,1’ini tarımsal faaliyetler oluşturmaktadır. (TÜİK, 2017b)

Sonuç

Türkiye’de gıda arzı değeri yüksek olup ülke düzeyinde herkesin ihtiyacını karşılayacak kadar fazla besin bulunmaktadır. Tahıllar ve ekmeğin başlıca temel besinler olup Türkiye’de devam etmekte olan beslenme dönüşümüyle tahılın talebi ve tüketimi düşüş yönündedir. Yapılan kayıp ve israf miktarının yüksekliği de dikkat edilmesi gereken problemlerdendir.

Anahtar Kelimeler: tahıl, ekmeğin, gıda güvencesi, beslenme dönüşümü, gıda kaybı ve israfı, iklim değişikliği

*İstanbul Medeniyet Üniversitesi mehmet.haydaroglu@medeniyet.edu.tr

Cereal and Bread in Turkey: Food Security and Environmental Aspects

Mehmet Haydaroglu*

Background: Increasing global population, urbanization, increasing level of incomes and climate change are interacting topics with nutrition and affecting to the structure of Department of Public Health and environmental problems. Effects of nutrition transition on Department of Public Health and environment, achieving food security, preventing food loss and waste, adaptation to climate change are the current nutrition related global challenges. This review aimed to explore indicators of food security, nutritional transition and effect of nutrition on climate change in Turkey from the point of view of cereal and bread at country and global level.

Methods and materials

There are many indicators of food security and those related to cereal are assessed by existing data on the availability, stability and consumption of food. Also the environmental dimensions of nutritional transition and cereal and bread loss and waste has been examined. Data are obtained mainly from Food and Agriculture Organization reports and FAOSTAT statistical database and also other international reports and researches conducted at the national level.

Results

One of the food security indicators is a dietary energy supply which is the food available for human consumption expressed kilocalories per capita per day. According to FAO estimates Turkey was the highest country in the world in 2014 by 3715 kcal/cap/day, which was the 2903 kcal/cap/day at global scale in the same year. (FAO, 2015) The cereal share of food supply in Turkey was 1601 kcal/cap/day (%43) of 3706 kcal/cap/day food supply in 2013 according to evaluated data provided from FAOSTAT. The share of calories from the apparent daily per capita consumption of cereal in 2011 was 50 percent in low and middle income countries and 29 percent in high income countries. (FAO, 2017) According to the 2010 Turkey Nutrition and Health Survey data, bread consumption among adults has been reported 277,2 g/cap/day. (Sağlık Bakanlığı, 2014) According to research conducted by the Turkish Grain Board (TMO, 2013), daily bread production in Turkey is approximately 101.1 million in 2012 and its 5.9 million (5.9%) is wasted. At the nutrition and environment interact In 2015, 475,1 MtCO₂ equivalent of greenhouse gas emissions were emitted in Turkey and 12.1% of that emissions comes form agricultural activities. . (TUIK, 2017b)

Conclusion

Food supply in Turkey is more than the needs of everyone and the share of cereal and bread makes them staple food of country. But the demand for those is declining. And also loss and waste of cereal and bread has economical and environmental impacts. In addition to the misused natural resources for the production of cereal for wasted bread, the stages of processing, consumption and waste has a preventable burden on greenhouse gas emissions.

Keywords: cereal, bread, food security, nutrition transition, food loss and waste, climate change

Üniversitelerin Kentler Üzerine Etkileri The Effects of Universities on Cities

Gülsen Güneş*,
Rukuye Aylaz**,
Duygu Çelik Seyitoğlu***

Giriş ve Amaç

Üniversiteler kuruldukları kentlerin ekonomik, sosyal, bilimsel ve kültürel yapısı üzerinde önemli etkilere sahip olan kurumlardır. Üniversitelerin amaçları arasında bir yandan bilimsel bilginin ışığında evrensel değerlere sahip bireyler yetiştirmek, diğer yandan üretilen bilginin toplumla, içinde buldukları kentle paylaşılması da yer almaktadır. Ayrıca üniversiteler, çok sayıdaki personeli ve öğrencilerinin harcamaları nedeniyle kuruldukları kent ekonomisine büyük katkılar sağlamaktadırlar. Bu çalışmada üniversitelerin kentler üzerindeki etkilerini inceleyen literatürleri incelemek amaçlanmıştır (1-3).

Yöntem

Derleme niteliğindeki çalışmada, Dünyada ve ülkemizde üniversitelerin kentlere etkisini araştırmış olan çalışmalar incelenmiştir.

Bulgular

İlk üniversitelerden olan Bologna, Paris, Oxford üniversiteleri, 11. ve 12. yüzyıllarda başlangıçta siyasi güç ve dini otoritelerin isteğiyle kurulmuştur. İlk Amerikan üniversiteleri de din adamı yetiştirmek ve seçkinlerin çocuklarına genel eğitim vermek amacıyla kurulmuştur. Ülkemizde özellikle 1950 sonrası batı bölgelerine doğru hızlı göç ile hemen her bölgede büyük şehirlerde yeni üniversiteler açılmıştır. Son 20 yıldır devlet tarafından kurulan üniversitelerin büyük çoğunluğu Anadolu'daki orta ölçekli kentlerde kurulmuştur (4)

Üniversitelerin kuruldukları bölgede bölge halkının refah düzeyi üzerinde anlamlı ve pozitif bir etkiye sahip olduğu belirlenmiştir. Phelps, bu sonuca dayanarak gelişmekte olan ülkelerin geri kalmış bölgelerinde üniversiteler kurularak bölgelerarası gelişmişlik farkının azaltılabileceğini savunmaktadır. (5). Üniversiteleri bölgeler ve kentler arasındaki gelişmişlik farklarını gidermek amacıyla kullanabilecek bir araç olarak kabul eden bu yaklaşıma da uygun olarak; 2006 yılından itibaren ülkemizde çok hızlı bir üniversiteleşme hareketi yaşanmıştır.

Üniversitelerin kuruldukları kentlerde sanayi ile işbirliği içinde olmaları da kent ekonomilerini olumlu yönde etkilemektedir (1).

Ülkemizde üniversitelerin kente etkilerini inceleyen araştırmalar, genellikle ekonomik etkileri üzerine yoğunlaşmıştır (6-9). Bu çalışmalardan çıkan ortak sonuç, üniversite öğrencilerinin kent ekonomisi için çok önemli olduğu ve öğrenci harcama kalemleri arasında en fazla tutarı barınma ve gıdanın oluşturduğudur. Yavuzcehre, Denizli örneğinde üniversitenin kente etkisini, demografik, ekonomik, sosyal ve kültürel, mekânsal ve sanayi başlıkları altında incelemiştir. Üniversitelerin kentlere etkisi yanında kentlerin üniversitelere olan etkileri de vardır. Üniversiteler, öğrencileri ve çalışan personeliyle kentin nüfusunu

*İnönü Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı AD Malatya

**İnönü Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Malatya

***İnönü Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı AD Malatya

etkilemektedir. Kentlerde nüfus artış hızı ve göç hızı artış göstermektedir. Özellikle genç nüfusun oranı artmaktadır(4).

Üniversiteler, istihdam ettiği personel sayesinde de yore ekonomisine büyük katkılar sağlayabilmektedirler. Bu katkılar yapı itibarıyla aynı zamanda doğrudan yerel ekonomiyle ilgilidir. Özellikle küçük nüfuslu kentlerde bulunan üniversitelerde istihdam edilen personel genellikle o yörede ikamet eden insanlardan oluşmaktadır. Dolayısıyla o yöredeki işsizlik sorununa da önemli katkılar sağlamaktadır. Şehire girene öğrenci sayısı nedeniyle, öğrencilerin barınması için kentde mekansal değişiklikler olmaktadır. Öğrencilere göre yurtlar, evler, apart tarzı evler, bunların çevrelerinde öğrenciye yönelik, onların ihtiyaçlarıyla ilgili olarak da yeni lokantalar, yeme içme mekanları, kırtasiyeler, kuaförler gibi yerlerde de artış olmaktadır. Kentlerdeki bu mekansal değişimin de planlı bir şekilde olması gerekir(2,3).

Ayrıca Tıp Fakültelerinin bulunduğu üniversitelerde Üniversite Hastanelerinin kente sağlık alanında da büyük etkisi olmaktadır. Bu konularda da üniversite kent etkisini inceleyen araştırmalar yapılmalıdır.

Sonuç

Üniversiteler, buldukların kentin demografik, ekonomik, kültürel ve sosyal yapısını etkilemektedir. Kentin özellikle genç nüfusu artmaktadır. Üniversiteler bulunduğu kentin ekonomisini olumlu yönde etkilemektedir. Bu konuda yapılan çalışmaların çoğunluğu, üniversitelerin ekonomik etkileri üzerinedir. Mekansal etkileri sağlık etkileri gibi alanlarda da çalışmalar yapılmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Üniversite, Kent, Şehir

Kaynaklar

1. Çalışkan Ş (2010). Üniversite öğrencilerinin harcamalarının kent ekonomisine Katkısı (Uşak Üniversitesi örneği). Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi. C.9 (31). 169-179.
2. Uzgören N Uzgören E (2007). "Dumlupınar Üniversitesi lisans öğrencilerinin memnuniyetini etkileyen bireysel özelliklerin istatistiksel analizi - hipotez testi, ki-kare testi ve doğrusal olasılık modeli. DPÜ Sosyal Bilimler Dergisi. (17) Kütahya.
3. Gültekin N, Çelik A, Nas Z. (2008). Üniversitelerin kuruldukları kent'e
4. Katkıları. Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi.7, (24) 264- 269. Yavuzçehre, P. (2016). Üniversitelerin Kentlerine Etkileri: Denizli Pamukkale
5. Üniversitesi Örneği, Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 21(1), 235-250. Phelps, R. P. (1998). The Effect of University Host Community Size on State Growth. Economics of Education Review, 17, (2).
6. Arslan, H. (2014).Çankırı Karatekin Üniversitesinin Kente Ekonomik Katkısı Ve Öğrenci Harcamalarının Farklı Değişkenler Açısından Analizi Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 2: 114-127.
7. Demireli, C. ve Taşkın, E. (2013). "Üniversite Öğrencilerinin Buldukları Şehre Ekonomik Katkıları: Kütahya İl Merkezi Örneği", Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 37: 321-328.
8. Çayın, M. ve Özer, H. (2015). Üniversitelerin il ekonomisine katkısı ve öğrencilerin tüketim yapısı: muş alparslan üniversitesi örneği", Dokuz Eylül Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 2: 131-147.
9. Tösten, R., Çenberlitaş, İ. ve Gökoğlan, K. (2013). Dicle Üniversitesi Öğrencilerinin Harcama Analizi ve Diyarbakır Ekonomisine Katkısı. Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 5 (10): 90-114.

School Departure Times And Measures That Must Be Taken During Departure

A. Gültekin*
E. Sever**
F. N. Baran Aksakal***

Introduction

School is a place where children interact with each other, make friends, do more physical activities apart from their families and environment. Children face different threats in schoolyards, classrooms, school busses, corridors, playfields, laboratories etc. When the reasons of the accidents that children face are examined, it can be seen that all are caused either by children themselves, their friends or school environments. Because of these unhealthy and dangerous circumstances, sometimes a number of casualties may occur in our schools. Most important factors which can cause problems for students are school departure times, students' friends or environmental circumstances.

Method

Many studies which refer to violence link the reasons of violence to the factors related to students, family members, school, friends, social environmental and press factors (Cole, 1995; Crean, Wyhman ve Work, 1999; Ellickson ve Saner; Mayer, 2001; Sutton, Cowen, 1997). Students carry some of their problems out of school caused by violent behaviors which they face in schools. This situation may cause fightings and discussions between student groups at school departure times. A group of students consist of 20 students at school departure time, fought each other using waist belt and also knives in Gaziantep. 4 students were injured. (hurriyet.com.tr,2018).

Another important reason which cause fights at school departure times are gangs in or out of schools who are racketeers or sell drugs. Many Morocco and Syria citizens were taken into custody because of selling drugs to students around the schools in İstanbul.(milliyet.com.tr, 2018).

Especially primary and secondary school students rush out of schools and school yards at school departure times. This may sometimes cause traffic accidents. Berkay Özbek who was an 8 years old primary school students was killed in a traffic accident by a bus in front of his school while acrossing the road in Bayrampaşa (haberler.com,2018).

At school departure times, students can be attacked by street animals. A student who was attacked by a stray dog at school departure time, was hospitalized in Bursa. (yenimarmaragazetesi.com,2018).

Students may be jammed by school doors or be jammed under the school doors because of rush of crowd at school departure times. Şükrü Salih Sağlam, a 7 years old student's brain death was occurred after being jammed under a shool door (haberler.com, 2018).

*İnönü Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı AD Malatya

**İnönü Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Malatya

***İnönü Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı AD Malatya

Findings Ands Discussions

The Ministry of Education issued a circular; with the aim of providing safety in educational environments and avoding or decreasing violence in educaitional enviroments.

A cooperation protocol which provides safe environment in schools and increases precautionary warnings was signed between the Ministry of Education and the Ministry of Interior. In the other hand, if a cooperation protocol between the Ministry of Education and Municipality would be signed about increasing safety of bus services at school departure times, this could help to minimize dangers that students face at departure times. If school managements in any municipal borders, can cooperate with their own municipalities this cooperation can take precaution against stray animals

At least 2 employees in schools can be trained and provided with "School Correspondent Certificate", these sellected people can be charged at school departure times to prevent all the accidents.

Resources

1. Cole, E. (1995). Responding to school violence: understanding today for tomorrow, Canadian Journal of School Psychology, 11(2), 108-116.
2. Ellickson, P. ve Saner, H. (1997, Jun.). Profiles of violent youth: Substance use and other concurrent problems. American Journal of Public Health, 87(6), 985-991.
3. Sutton, S. E., Cowen, E. L. ve Crean H. F. (1999). Pathways to aggression in young, highly stressed urban child, Child Study Journal, 29(1), 49-67.
4. Retrieval date: 15, January 2018, From: <http://www.hurriyet.com.tr/liseliler-birbirine-girdi-4-yarali-40232366>
5. Retrieval date: 12, January 2018, From: <http://www.milliyet.com.tr/okul-onu-zehir-sebekesine-sucustu-gundem-2543658/>
6. Retrieval date: 15, January 2018, From: <https://www.haberler.com/8-yasindaki-berkay-oldu-vatandaslar-ust-gecidinin-7109343-haber/>
7. Retrieval date: 10, January 2018, From: <http://www.yenimarmaragazetesi.com/1383-l-1347.html> Retrieval date: 9, January 2018, From: <https://www.haberler.com/7-yasindaki-salih-okul-kapisinin-kurbani-4466891-haber/>

Tarihi Yeraltı Yerleşmeleri-Sitler ve Koruma Sorunları: Nevşehir Yeraltı Şehirleri (Derinkuyu, Kaymaklı)

Aziz Cumhur Kocalar*

Dünya tarihinden günümüze ulaşan pek çok sayıda farklı örneği ile yeraltı yerleşimlerine ülkemizde de sıkça rastlanılır. Dünyadaki örnekler incelendiğinde, birbirinden farklı özellikleri olabilen bu tarihi yerleşmelerinin ülkemizdeki en büyük sorunu iyi korunamamalarıdır. Tarihi yeraltı yerleşimlerin Kapadokya adıyla anılan tarihte oldukça geniş olan bölgenin Nevşehir ilinde yer alan örnekler üzerinden koruma sorunları ekseninde ve bir saha çalışması ile birlikte tartışmaya açılmasında yarar görülmüştür. Bu alanlarda zamanında ön kazı, keşif, araştırma yapılmadığında ve yeterli koruma tedbirleri alınmadığı takdirde öncelikle doğal hasarlarla karşı karşıya kalınmaktadır. Bu alanlar uygun yöntemlerle korumaya başlanılmadığında hatalı uygulamalara dahi maruz kalmıştır. Özellikle Nevşehir ili hem turizm bölgesi olması hem de ülkemizdeki yeraltı şehirleri içinde en ilginç örnekleri barındırmasıyla ünlüdür. Bu alanların günümüzdeki kentsel alanlarla olan iç içeliği de bazı imar sorunlarını koruma ile birlikte gündeme getirmektedir. Günümüzde ise yeraltı şehirlerinin nasıl korunarak yaşatılacakları konusu sürekli önem taşıyan bir sorun alanı haline gelmiştir. Bu sit alanlarının özellikle yerüstünün günümüzde kentsel, arkeolojik, doğal sit alanları gibi farklı koruma statülerine kavuşturularak korunduğu bilinmektedir. Koruma statülerine yenilerinin de (jeo-park, jeo-sit gibi) eklenmesine yönelik öneriler ayrıca yine önemlidir. Yeraltı yerleşmelerinin ve ortaya çıkarılan yeraltı şehirlerinin çoğu şüphesiz ki, farklı değerler taşıyan ve gelecek kuşaklara korunarak emanet edilmesi gereken potansiyel birer hazinedirler.

Anahtar kelimeler: Yeraltı şehirleri, Yerleşmeler tarihi, Kentsel koruma ve yenileme, Şehir ve bölge planlama, Kapadokya, Jeo-sit, Jeo-park, Jeo-turizm, Derinkuyu, Kaymaklı

Historical Underground Settlements-Sites and Conservation Problems: Nevşehir Underground Cities (Derinkuyu, Kaymaklı)

Aziz Cumhur Kocalar*

Numerous different examples and underground settlements that arrive from the world history day by day are also frequently encountered in our country. When the examples in the world are examined, it can be seen that the greatest problem in these historical settlements in our country is that they can not be well protected. Historical underground settlements called the Cappadocia region in the province of Nevşehir in the province of protection issues and a field study on the axis of the discussion was seen to be useful. In addition, unconscious persons, that is, irrevocable destruction by the hand of man can be constantly talking. These areas have been exposed to faulty applications even if they have not been properly protected. The intertwining of these areas with the urban areas of today also brings with it the protection of some zoning problems. Today, the issue of how to protect and live underground cities has become a problematic area of constant importance. The rare features of historic underground and overland settlements that have been spread over large areas suggest that they need to be protected in different ways. If pre-excavation, exploration, research are not done in time and adequate protection measures are not taken in these areas, firstly natural damages are encountered. It is known that these sites are protected especially by the fact that they are protected by different protection statuses like urban, archeological, natural sites. The proposals for the addition of defenses to conservation status (such as geo-park, geo-sit) are also important. Undoubtedly many underground settlements and underground cities are undoubtedly the potential treasures that bear different values and must be entrusted to future.

Key words: Underground cities, Settlement history, Urban conservation and renewal, Urban and regional planning, Cappadocia, Geo-site, Geo-park, Geo-tourism, Derinkuyu, Kaymaklı

*Dr. Niğde Ömer Halisdemir University, Faculty of Architecture, Department of City and Regional Planning, Department of City Planning Merkez Niğde, azizcumhurkocalar@gmail.com, <http://azizcumhurkocalar.blogspot.com/> +90 530 07258 64

Kapadokya Göreme Bölgesi Peyzaj Planlama Projesi

Nurhan Koçan*
Nejla Nur Çamcı**

Kapadokya Bölgesi 60 milyon yıl önce; Erciyes, Hasandağı ve Güllüdağ'ın püskürttüğü lav ve küllerin oluşturduğu yumuşak tabakaların milyonlarca yıl boyunca yağmur ve rüzgar tarafından aşındırılmasıyla ortaya çıkmış özel bir alandır. İnsan yerleşiminin Paleolitik döneme kadar uzandığı bölge Hititlerin daha sonraki dönemlerde de Hristiyanlığın en önemli merkezlerinden biri olmuştur. Kayalara oyulan evler ve kiliseler binlerce yıllık medeniyetlerin izlerini günümüze taşımıştır. Bu özellikleriyle doğa ve tarihin bütünleştiği bir yer olan Kapadokya Bölgesi'nde Göreme Tarihi Milli Parkı çalışma alanı olarak seçilmiştir. Çalışmada koruma amaçlı imar planına göre belirlenen; "Öncelikli Uygulama Bölgesi", "Öncelikli Müdahale Bölgesi", "Geleneksel Dokuya Uygun Hale Getirilecek Bölge" ve "Genel Kararlar İle Korunacak Bölgeler" analiz edilmiş; ulaşım ağı sirkülasyonu, turistik ve ticari alanlar, koruma alanları ile yeşil alanlara yönelik planlama kararları geliştirilmiştir. Sonuç olarak ortaya çıkarılan Kapadokya Göreme Bölgesi peyzaj planlama projesi Kapadokya'nın can damarı olan Göreme'nin jeolojik yapısını bozmadan, mevcutta bulunan alanların ve jeolojik zenginliklerin korunması, onarılması ve yeşil alanlarıyla bütüncülüğünün sağlanması yönünde yarar sağlayacaktır.

Anahtar Kelimeler: Jeolojik Miraslar, Tarihi Kent, Peyzaj Planlama, Kapadokya, Göreme,

* Bartın Üniversitesi Orman Fakültesi Peyzaj Mimarlığı Bölümü nurhankocan@mynet.com

Landscape Planning Project of the Cappadocia Göreme Region

Nurhan Koçan*
Nejla Nur Çamcı**

Cappadocia Region is a special area emerged by erosion from 60 million years ago. The time Erciyes, Hasandağı and Güllüdağ erupted and lava and ash scattered to the area and rain and wind formed the soft layers for millions of years. The area where the human settlement extends until the Paleolithic turn became one of the most important centers of Hittites and later Christianity. The houses and churches carved on the rocky floors have traces of thousands of years old civilizations. Göreme Historical National Park in Cappadocia Region which is a place where nature and history are integrated has been chosen as a study area with these characteristics. Determined according to the conservation zoning plan "Priority Implementation Region", "Priority Intervention Zone", "Regions to be Suited to Traditional Texture" and "Regions to be Protected with General Decisions" were analyzed; the decisions have been taken for transportation network circulation, tourism and commercial areas, protection areas and green areas. As a result of the Cappadocia Göreme Region landscape planning project will benefit to the preservation and restoration of the existing areas and geological riches integrity through the green areas and the holistic provision without disturbing the geological structure of Göreme the lifeblood of Cappadocia.

Keywords: Geological Heritage, Historical City, Landscape Planning, Cappadocia, Göreme,

Mekânsal Planlamada Peyzaj Hassasiyetinin İrdelenmesi: Malatya Kenti Örneği

Assessment of Landscape Sensitivity in Spatial Planning: A Case of Malatya City

Oğuz Ateş*
Osman Uzun**

Uygarlığın başından beri süregelen kent ve kırsal arasındaki dengenin alt üst edilmesi, sanayi devrimi ile birlikte kırsal bölgelerdeki nüfusun fabrika çevrelerine yerleşmesi ile başlamıştır. Kentlerde artan nüfusun oluşturduğu doğal bozulmalar, hijyen, ulaşım vb. sorunlar ilk zamanlarda pek önemsenmemiştir. Planlama ve tasarım yetenekleri daha çok şato, katedral veya görkemli kamu binaları yapımına yönlendirilmiştir. 20.yy'ın yarısı geçildikten sonra ekolojik dengelerin bozulmakta olduğu ve nedeninin kırsal ve kent arasındaki ince bağların hesap edilmemesi olduğu ortaya çıkmıştır.

Küresel ölçekteki gelişmeler ile birlikte, bilimsel ilkelere uygun olarak doğanın koruma – kullanma dengesi gözetilerek planlanması zorunluluğu ülkemizde de kendine yer bulmuştur. Bu kapsamda en önemli araçlardan birisi peyzaj planlamadır. Peyzaj planlama çalışmalarının; fiziksel mekânların planlaması aşamalarında doğal, kültürel ve ekonomik verilerin mekâna yansıtılmasını, doğal kaynakların koruma - kullanma dengesinin gözetilmesini, doğanın insan ile olan ilişkisinin korunmasını ve aynı zamanda çevresel gelişmeler ve ekonomik gelişmeler arasındaki ilişkiyi kurmasını hedeflemesi giderek önem kazanmaktadır.

Malatya kenti için hazırlanan bu araştırmada; Malatya kentinin doğal ve kültürel kaynaklarının sürdürülebilirlik ilkeleri doğrultusunda planlaması, geliştirilmesi ve yönetilmesinin sağlanması için geleceğe yönelik peyzaj hassasiyeti analizleri gerçekleştirilmiştir. Peyzaj hassasiyeti kapsamında su infiltrasyon, erozyon riski, habitat, biyoklimatik konfor, kentsel açık ve yeşil alan sisteminin belirlenmesi ve doğal ve yapay eşik analizleri gerçekleştirilmiştir.

Peyzaj hassasiyeti analizi ile “26.10.2015 tarihinde plan değişikliği onaylanan Malatya - Elazığ - Bingöl - Tunceli Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planından önerilen/planlanan arazi kullanım haritası” çakıştırılması sonucunda çevre düzeni planlarında kentin peyzaj özelliklerinin ne ölçüde dikkate alındığı saptanmış, çakıştırma sonucu olarak ortaya çıkan çelişki alanlarının negatif etkilerini ortadan kaldıracak veya minimuma indirecek öneriler, stratejiler ve değerlendirmelerin yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Mekânsal planlama, Peyzaj hassasiyeti, Peyzaj planlama, Malatya.

*Arş. Gör. Dr., İnönü Üniversitesi, Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi, Peyzaj Mimarlığı Bölümü, Malatya.

**Prof. Dr., Düzce Üniversitesi, Orman Fakültesi, Peyzaj Mimarlığı Bölümü, Düzce.



A HEALTHY LIFE
Needs a Healthy Environment!

Kent Kimliği Açısından Kent Müzeleri: Trabzon Kent Müzesi Örneği

Elif Sönmez*
Selver Koç**
Şebnem Ertaş***

Parklar, heykeller, kütüphaneler, konutlar ve benzeri mekanların birleşimiyle nitelendirilen kent; form, renk, ışık ve malzeme gibi birçok görsel duyum ile beraber anlam kazanır. Bu anlam, insan, zaman ve kültürel tüm değerler ile birlikte şekillenerek kent kimliğini oluşturur. Kent kimliği; kentsel imaj, yalnızca o kente ait olma demektir ve kenti algılayabilmenin belirleyicilerindedir. Doğal çevre, insan yapımı elemanlar veya mekanlar gibi belirleyicilerle ortaya çıkan kent kimliği insanlara bırakılan bir kültür mirası niteliğindedir. Kültür mirasının korumak adına kültür öğelerinin sergilendiği yer ise kent müzeleridir. Kent müzeleri adeta o kentin yaşam biçimi, kültürü, geçmişi, politik ve ekonomik yapısı gibi temel özellikleri yansıtan bir boyuta ulaşır. Ayrıca kentin sorunlarına çözüm arayan, saygı ve ortak yaşam bilincinin gelişmesine katkıda bulunan, birçok insan topluluğunun ve medeniyetlerin tanıtılmasını sağlayan bu yapılar, kentlilik bilincinin oluşmasında etkin yapılardır. Dünyada çağdaş kent müzeleri adı altında kurulan ve kenti anlatan birçok konferans, tiyatro, sergi gibi etkinlikleri bünyesinde barındıran yapılar mevcutken, ülkemizde bu yapılar 2000'li yıllar sonrası gelişmeye başlamıştır. Bu yapılardan bir tanesi de Trabzon Kent Müzesidir. Trabzon, sahip olduğu geçmiş, simge haline gelmiş birçok mimari yapısı ve doğal güzellikleri ile tarihi bir kent özelliği taşıyor niteliktedir. Bu çalışma kapsamında ise Trabzon kentinin kültürünü yansıtan, tarihi mirasın korunmasında ve sürekliliğinde rol oynayan Trabzon Kent Müzesi irdelenmiştir. Çalışmanın ilk aşamasında Trabzon ve Trabzonun kimliğini öne çıkaran öğeler üzerinden literatür taraması yapılmıştır. İkinci aşamada müze kullanıcılarının anket yoluyla, hangi kimlik öğelerini hafızalarında canlandırdıkları tespit edilmiştir. Son aşamasında ise elde edilen veriler ışığında Trabzonun kent kimliğini oluşturan öğeler, müzenin kurgusu üzerinden tartışılmıştır. Böylelikle kent kimliğini yansıtmaya ve kentsel bir hafızanın sürdürülebilirliği bakımından, bu ve benzeri yapıların nasıl biçimlendiği ve biçimlenmesi gerektiğine dair veriler ortaya konmuştur.

Anahtar Kelimeler: Kent, Kent Kimliği, Kent Müzesi, Trabzon Kent Müzesi

*Yrd. Doç. Dr. Altınbaş Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı Bölümü, İstanbul Türkiye

**Arş. Gör. Karadeniz Teknik Üniversitesi Mimarlık Fakültesi İç Mimarlık Bölümü, Trabzon, Türkiye

***Yrd. Doç. Dr. Karadeniz Teknik Üniversitesi Mimarlık Fakültesi İç Mimarlık Bölümü, Trabzon, Türkiye

City Museums With Regards to Urban Identity: The Case of Trabzon City Museum

Elif Sönmez*
Selver Koç**
Şebnem Ertaş***

The city, which is characterized by parks, statues, libraries, housings and other similar sites, find its meaning with various visual sensations such as form, color, light, and material. This meaning creates the urban identity by taking shape through human, time and all cultural values. The urban identity has the characteristics of a cultural heritage handed down to people with natural and human-made environmental determinants belonging only to that city. The place, where cultural elements are exhibited to preserve cultural heritage, it is called the city museum. City museums, which are recently founded in many places around the world, are among structures efficiently presenting cultural heritage with regards to urban identity.

City museums have reached to a dimension which resembles gives the opportunity to introduce many civilizations, and resembles essential characteristics such as city's modus vivendi, culture, history, and political and economic structure. Moreover, they contribute to the development of respect and shared life awareness by looking for a solution to the problems of the city. In this regard, it can be argued that city museums are structures that contribute to the formation of urbanity awareness while resembling natural and cultural identity of the city.

This study is conducted to identify historical and cultural characteristics of the city and assert the quality of the City Museum to reflect these elements. In this context, Trabzon City Museum established in 2017 in the city of Trabzon, which is very rich regarding its history, numerous civilizations dating back to prehistorical ages and elements creating the urban identity, is discussed.

The study is completed in two steps. In the first step, a literature review based on the question of what are the elements that highlight Trabzon's urban identity is conducted, and elements presenting the urban identity are identified. In the second step, standard forms on-site questionnaire data collection technique that is among qualitative research methods is applied. City museum visitors are asked questions about the first element coming to their minds with regards to the city of Trabzon, positive/negative elements and whether these are present or not in the structure. It can be commented that answers are similar to the literature. In the light of all the data collected via interviews, elements creating Trabzon's urban identity are discussed regarding the museum installation. Consequently, it is presented what needs to be observed in designing such structures concerning reflecting the urban identity and the sustainability of an urban memory; as well as its contribution to the formation of urban awareness.

Keywords: City, Urban Identity, City Museum, Trabzon City Museum

□ □
Asst. Prof. Dr. Altınbaş University, Faculty of Fine Arts and Design, Department of Interior Architecture and Environmental Design, Istanbul, Turkey
Research Asst. Karadeniz Technical University, Faculty of Architecture, Department of Interior Architecture, Trabzon, Turkey, mx_selver@hotmail.com
Asst. Prof. Dr. Karadeniz Technical University, Faculty of Architecture, Department of Interior Architecture, Trabzon, Turkey

Kentsel Dönüşüm: Fikirtepe Örneği

Zernişan Sezer*
Pelın Sarıoğlu Erdoğdu**

Kentsel Dönüşüm, kentsel çöküntü alanlarında yoğunlaşan sorunların eşgüdümlü bir biçimde çözümlenmek için ortaya konulan yöntemdir (Donnison, 1993). Kentsel Dönüşüm Fikirtepe’de ilk kez 2005 yılında gündeme gelmiş ve 2014 yılından itibaren çevresel, sosyal ve ekonomik unsurlar gözetilerek harekete geçilmesine sebep olmuştur. Günümüzde halen devam etmekte olan Kentsel dönüşüm çalışmaları, ‘yık-yap’ yöntemi ile uygulanmaktadır. O günden bu güne Fikirtepe dikey hareketlenmeler ile değişime uğramıştır ve uğramaktadır.

Amaç

Fikirtepe’nin 1.derecede deprem bölgesinde olması ve yerleşim dokularının sağlıksız gelişmesi, tehlikeli sonuçlara yol açmıştır. Özellikle 1999 Marmara Depremi ve 2011 Van depremi ile ülkemizde depreme karşı binaların dayanıklılığı konusunda soru işaretleri artmış, buna çözüm olarak Kentsel Dönüşüm alanında çalışmalar başlamıştır.

Kentsel Dönüşüm içerisindeki Fikirtepe bölgesi bir taraftan deprem açısından; yaşanabilir ve güvenli mekânların yaratılabilmesi için yeniden üretilmesi gereken bir bölge özelliği göstermesini hedeflerken; diğer yandan, Kentsel dönüşüm açısından politik, sosyo- ekonomik ve fiziksel boyutlarda değişime uğramasını hedeflemektedir. Bu bağlamda Fikirtepe’deki Kentsel dönüşüm, yeniden canlandırma adı altında uygulamalarını ortaya koyarak, bölgedeki değişimi irdelemek hedeflenmiştir.

Yöntem

Bu çalışma, deprem odaklı Kentsel Dönüşümü genel anlamı ile ele almakta olup, İstanbul Kadıköy ilçesindeki Fikirtepe’nin Kentsel Dönüşümünü detaylı bir şekilde incelemektedir. Bir yandan, Fikirtepe’nin konumu, tarihi, sosyo-ekonomik durumu, nüfus yapısı ve zemin durumu hakkında genel bilgiler yer alırken, diğer yandan Fikirtepe’deki Kentsel Dönüşüm sürecinden bahsedilip, değerlendirilmesi hedeflenmektedir. Tüm bu bilgiler ışığında veri elde edebilmek amacıyla Kadıköy Belediyesi’nden alınan bilgilerden istifade edilmiş, akademik dergi, tez ve makalelerden yararlanılmıştır. Böylece kentsel dönüşüm öncesi ve sonrası fiziksel ve sosyal değişimler tespit edilmiştir.

Bulgular ve Sonuç

Deprem riski açısından İstanbul, Kadıköy 1.dereceden etki alanında yer almaktadır. Dolayısı ile Fikirtepe, hem deprem açısından riskli bölge olup, hem de eğimli arazisi ile altyapısız, kaçak yapılaşması, bakımsız yığma yapıları ile kullanışsız bir alan olarak nitelendirilmektedir. Bu da Fikirtepe’nin düzelme şansı olmayan binaları tamamen veya kısmen yok ederek Kentsel Dönüşüme zorlamıştır. Ancak tüm bu olumsuzluklara rağmen Fikirtepe’nin, E5 karayolu komşuluğunda olması, TEM otoyolu bağlantılarını oluşturan ulaşım odaklarının yakınında olması ve Merkezi İş Alanı (MİA) alanlarına yakın olması, bölgeyi avantajlı kılmıştır. Bölgenin pilot bölge olarak seçilmesinin en önemli sebebi ise merkezi konumunun değeri olmuştur. Bu sayede Kentsel Dönüşüm açısından rantların yüksek olması, serbest piyasanın da ilgi çeken bir alanı haline gelmiştir.

Anahtar Kelimeler: Fikirtepe, Deprem, Kentsel Dönüşüm, Yeniden Canlandırma.

Kaynakça

Donnison, D. (1993). Agenda for the future. Campell McConnell (der.) Trickle Down on Bubble Up London: Community Development Foundation.

*Mimar İstanbul Dudullu Organize Sanayi Bölgesi - Bölge Müdürlüğü, İstanbul Doğuş Üniversitesi Mimarlık Yüksek Lisans Öğrencisi
Zernisan.Sezer@idosb.org.tr

**Doç. Dr. Doğuş Üniversitesi Sanat ve Tasarım Fakültesi İç Mimarlık Bölümü perdogdu@dogus.edu.tr

Urban Transformation: Fikirtepe as an Example

Zernişan Sezer*
Pelin Sarioğlu Erdoğdu**

Rapid population growth in our country since 1950's caused dwelling problems within the scope of need for shelter. Urban transformation came into effect from the beginning of 2000 to find a solution for substantial, socio-economic and political issues which arise from remission of punishment for squatting-rambling, unlicensed houses- and insufficient policy implementations. A slum area called Fikirtepe in Kadıköy, Istanbul, has been reported as 'Risky Area' in 2013 and drew attention by the vertical mobility within the frame of urban transformation project. In contrast to its old and fusty structure, nowadays Fikirtepe contains earthquake resistant and high rise buildings on slope which generally constructed as an investment property. However, that kind of structuring with seeking profit gave rise to lose the originality of city skyline.

Purpose

With urban transformation in Fikirtepe, facts as location, dwelling typology and being a risky area which effect particular area's physical, social, economic and cultural differentiation will be examined.

Method

This study will illustrate whether the pilot area Fikirtepe is in rapport with its round by reconstruction or not in addition to compiling existing academic studies and their positive & negative aspects by using visual data.

Findings and Result

Since 3-4 floor slums in Fikirtepe became 25-30 floor high-rise flats and workplaces, Fikirtepe started to be more popular with that vertical mobility and social, economic and cultural alteration. From the research made on the top floor of a residence in urban transformation area, it is understood that whole Fikirtepe, near district and sea view can be seen easily from there. (see pic.1) This information has been proved by the increased slope as 45 degree from sea level and the highest level of elevation measured as 59 meters at the top. Dogus University where is close to significant focal points as Akasya Shopping Center and E-5 Highway provides to identify that area as high profit with exciting attention of free market. Furthermore, while the floor area ratio is 2.07 in Kadıköy, in Fikirtepe it counted as 4.00 which give rise to a discussion as Fikirtepe may become an inspirer potential to others. According to the company that first completed the construction, just ¼ of people settled into the building. This circumstance shows the vertical mobility and the properties owned for investment. In light of this information, considering the natural slope, frequency of structuring and projects made for need have to be formed to create the satisfactory urban transformation. Thus, both unjust treatment of community will be prevented and t interruption of urban transformation by construction sector will be blocked.

Key Words: Fikirtepe, Urban Transformation, Slum, Vertical Mobility, Risk

* Architect,, Istanbul Dudullu Organized industrial Zone, Regional Directorate, Istanbul Doğuş University Architecture Graduate Student, Zernisan.Sezer@idosb.org.tr

** Associate Professor, Doğuş University Faculty of Art and Design Interior Architecture Department, perdogdu@dogus.edu.tr

Trafik Kazalarında Etkili Faktörlerin AHP, TOPSIS Yöntemleriyle İncelenmesi

Yavuz Delice***
Hikmet Erbyık**
Sinan Pesen*

Trafik kazaları yalnız ülkemizde değil tüm dünyada hem insanlarda hem de parasal açıdan büyük kayıplara sebep olmaktadır. Dünya Sağlık Örgütü'ne göre (WHO) 2010 yılında, dünya bütününde kayıtlı 1.240.000 kişi trafik kazalarıyla hayatını kaybettiği, maddi açıdan da yıllık \$518 milyar kadar maliyet doğurduğu belirtilmekte (Ref: World Health Organization, 2013: 4).

Ulaştırma sektörünün ilgi alanına da girdiği gibi trafik kazalarının azaltılmasına yönelik hususların belirlenmesi için gerçekleştirilen çalışmamızda özellikle TÜİK tarafından elde edilen veri tabanından yararlanılmıştır.

TÜİK verilerine göre kazanın oluş yeri, kazaya karışan araç türü, kazaya uğrayanın yaş aralığı, sürücü cinsiyeti verilerinden hareketle, alt kriterleri de dikkate alınarak incelemede akademik ve sektör uzmanlarının görüşüne başvurulmuştur.

Kazaya uğrama konusunda AHP and TOPSIS yaklaşımı ile yukarıda belirtilen faktörler arasından hangisinin kazaya daha büyük oranda sebep olabileceği araştırılmıştır.

Anahtar kelimeler: Trafik kazaları, AHP, TOPSIS

*Yrd. Doç. Dr Yalova Üniversitesi, Ulaştırma Mühendisliği Bölümü

**Yrd. Doç. Dr. Yalova Üniversitesi, Endüstri Mühendisliği Bölümü

***Yalova Üniversitesi, Endüstri Mühendisliği Bölümü

Investigation of Factors Affecting Traffic Accidents by AHP, TOPSIS Methods

Yavuz Delice***
Hikmet Erbyık**
Sinan Pesen*

Traffic accidents not only causes vital human loses but also causes fiscal loses either in our country and in the world. According to data of World Health Organization (WHO), a sum of recorded 1.240.000 people worldwide have lost their lives in 2010 due to traffic accidents, they have also suffered a financial burden of \$518 billion. (Ref: World Health Organization, 2013: 4).

As it is covered in the field of interest of transportation sector, in our study that is intended in order to define the factors toward reducing the traffic accidents the data base of TÜİK (Turkish Statistical Affairs Department) is utilized specially.

According to data of TÜİK (Turkish Statistical Affairs Department); place of accident, type of vehicle involved with accident, age range of people that meets an accident, gender of driver and their sub-criteria are considered as the starting point and also expert views of academic and sectoral people are utilized.

In consideration of meeting an accident, and with the approach of AHP (Analytical Hierarchy Process) and TOPSIS (Technique for Order Preference by Similarity to Ideal Solution) it is attempted to define the most likely cause among the above given factors that results with accident primarily.

Key Words: Traffic accidents, , AHP (Analytical Hierarchy Process), TOPSIS (Technique for Order Preference by Similarity to Ideal Solution)

* Assistant Professor, Yalova University, Department of Transportation Engineering

** Assistant Professor, Yalova University, Department of Industrial Engineering

*** Yalova University, Department of Industrial Engineering

Trafik Kazalarına Etki Eden Faktörlerin Deney Tasarımı Yaklaşımı ile İncelenmesi

Yavuz Delice*
Hikmet Erbyık**
Sinan Pesen***

Trafik Kazaları her yıl ülkeleri ve binlerce insanı ya doğrudan ya da dolaylı olarak hayatını etkilemektedir. Kazalar insanlarda fiziksel hasarlara yol açarken, ülke ekonomisini de oldukça fazla mali külfet getirmektedir. Buna istinaden Dünya Sağlık Örgütü (WHO)'nün 2010 yılı istatistik verileri, dünya genelinde yıllık takribi 1.240.000 kişinin trafik kazaları sonucunda hayatını kaybettiğini açıklamaktadır. Bununla birlikte maddi zarar ise her yıl yaklaşık \$518 milyar civarında olduğu belirtilmektedir (World Health Organization, 2013: 4).

Bununla birlikte, Dünya genelinde ölüm nedenleri ile ilgili istatistikler incelendiğinde, karayolu trafik kazaları kaynaklı ölümlerin oranı %2,1 olarak karşımıza çıkmaktadır. Buradan hareketle, 2030 yılı tahmin projeksiyonuna göre ise trafik kazalarının ölüm oranları içerisinde 7. sırada yer alacağı öngörülmektedir (Global Status Report On Road Safety, 2015: 10).

Çalışma kapsamında yapılan değerlendirmeler ışığında ve Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) 2013 verilerinden yararlanılarak, temelde ulaştırma mühendisliğinin konusu olarak karşımıza çıkan kazaya uğrama ile ilgili Deney Tasarımı yaklaşımı uygulamalarıyla Türkiye'deki trafik kazaları incelenmiştir. Çalışmada, tam faktöriyel deney tasarımı ile probleme yaklaşılmıştır. Böylelikle, ele alınan parametrelerin hem tekil hem de, ikili olarak etkileşim içerisinde kazaya uğramada etkin olduğu yargısı savunulmuştur. Elde edilen veriler ise ayrıca Regresyon analizine tabi tutulmuş ve kazaya uğrama (kazaya karışma) ile ilgili bir model önerisinde bulunulmuştur.

Anahtar kelimeler: Trafik kazaları, Deney tasarımı, Tam Faktöriyel, Regresyon

*Yrd. Doç. Dr. Yalova Üniversitesi, Ulaştırma Mühendisliği Bölümü, Yalova

**Yrd. Doç. Dr. Yalova Üniversitesi, Endüstri Mühendisliği Bölümü, Yalova

***Yalova Üniversitesi, Endüstri Mühendisliği Bölümü, Yalova

Investigation of Factors Affecting Traffic Accidents by Experimental Design Approach

Yavuz Delice*
Hikmet Erbıyık**
Sinan Pesen***

Every year traffic accidents affect countries and thousands of people either directly or indirectly. Accidents cause physical damage in people, and the country's economy is also embracing considerable financial burden. In this context, the World Health Organization (WHO) 2010 statistical data reveals that around 1.240.000 people worldwide have lost their lives as a result of traffic accidents. However, the financial loss is estimated to be around \$518 billion per year (World Health Organization, 2013: 4).

Furthermore, when the statistics on causes of death worldwide are examined, the rate of deaths caused by road traffic accidents is 2.1%. On this basis, according to the projection of the year 2030, traffic accidents will be in the 7th place (Global Status Report On Road Safety, 2015: 10).

Traffic accidents have been investigated by applying the Experimental Design approach related to the accidents happened in Turkey, which is mainly confronted with transportation engineer, by using the evaluator's light and Turkish Statistical Institute (TUIK) 2013 data. In the study, the probing with the Design of Full Factorial Experiments was approached. Thus, it is argued that the parameters considered are effective both in singular and bilateral interaction in meeting an accidents. The obtained data were also subjected to regression analysis and a model proposed for accidents (interference with accidents).

Key words: Traffic accidents, Experimental design, Fully Factorial, Regression

* Assistant Professor, Yalova University, Department of Transportation Engineering

** Assistant Professor, Yalova University, Department of Industrial Engineering

*** Yalova University, Department of Industrial Engineering

Trafiğin Yoğun Olduğu Bir Bölgede PCB Konsantrasyonlarının Değerlendirilmesi ve Sağlık Riskinin Belirlenmesi

Emine Gürkan Ayyıldız*
Fatma Esen**

Giriş

Poliklorlu bifeniller (PCB'ler), kalıcı organik kirleticiler (KOK'lar) olarak sınıflandırılan kimyasal grupların toksik ve en kalıcı maddeleri arasındadır. PCB'lerin üretimi, kullanımı ve ithalatı teratojenik, kanserojen sağlık etkileri ve kalıcı doğasından ötürü 1970'lerden beri aşamalı olarak yasaklanmaktadır. Bu kimyasalların yasal sınırlamadan önce yaygın olarak üretilmesi ve kullanılması, ekolojik ve insan sağlığına ilişkin risklerin ortaya çıkmasına neden olmuştur. PCB'ler, böcek ilaçlarına katkı maddeleri olarak veya kondansatörler, transformatörler ve hidrolik sıvılar, alev geciktiriciler, plastikleştiriciler, ısı eşanjörleri gibielektrik ekipmanlarında yaygın olarak kullanılmaktadır. PCB'ler serbest bırakıldıkları yerde birikebilir ve atmosferde uzun mesafeler alabilirler. Örneğin, atmosferde uzun menzilli ulaşımı nedeniyle Antarktika gibi uzak bölgelerde bulunmuştur. Dünyanın birçok yerinde yasaklanmasına rağmen, PCB'ler eski ekipman, plastikler, boyalar ve atık depolama sahalarından salınmaya devam etmektedir. PCB türleri içerisindeki dioksin benzeri PCB'ler (PCB#77, 81, 105, 114, 118, 123, 126, 156, 157, 167, 169, 189) nispeten daha yüksek klor içeriğine sahip olduklarından daha fazla kanserojen özellik göstermektedir. Sağlık riskleri değerlendirilirken bu PCB türleri yaygın olarak kullanılmaktadır.

PCB'ler atmosferde, hem gaz hem de partikül fazlarında bulunurlar. Bu emisyonların belirlenmesinde en güvenilir araç yüksek hacimli hava örnekleyicilerinin (YHHÖ) kullanılmasıdır. YHHÖ, partikül ve gaz fazlı PCB'leri aynı anda yakalamak için bir cam elyaf filtre (CEF) ve içerisinde poliüretan köpük (PUF) bulunan kartuştan oluşmaktadır.

Çalışma, yerleşimin ve trafiğin yoğun olduğu Bursa TÜBİTAK-Butal (Merinos) bölgesinden Şubat ve Nisan 2009 tarihlerinde alınan 20 adet dış ortam hava örneği ile gerçekleştirilmiştir.

Materyal Metot

Ortam havasındaki PCB seviyeleri, YHHÖ içine yerleştirilen PUF ve CEF'lerin deneysel çalışmaları (Ekstraksiyon+Temizleme/fraksiyon+Hacim azaltma) yapılarak gaz kromatografisi-elektron yakalama dedektörü (GC-ECD) analizi sonucunda belirlenmiştir. Bu kapsamda 54 PCB türünün bulunması hedeflenmiştir.

Çalışma süresince ölçüm sonuçlarının değerlendirilmesinde Sigmaplot ve IBM-SPSS 13.0 istatistik programları kullanılmıştır.

Sonuç

Örnekleme, yerleşimin ve trafiğin yoğun olduğu Bursa TÜBİTAK-Butal (Merinos) bölgesinde yapılmıştır. Şubat ayında alınan örneklerin toplam (gaz + partikül) konsantrasyonu 183,89 ile 568,27 pg/m³ arasında, Nisan ayında ise 131,07 ile 578,79 pg/m³ arasında değişim göstermiştir. Her iki ay

*Uludağ Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Çevre Mühendisliği Anabilim Dalı, Bursa

**Uludağ Üniversitesi, Mühendislik Fakültesi, Çevre Mühendisliği Bölümü, Bursa

arasındaki konsantrasyonlar arasında anlamlı bir fark vardır ($r = 0,838$, $p = 0,039 < 0,05$). Bu fark Şubat ve Nisan aylarındaki meteorolojik değişimler ile ortaya çıkmaktadır. PCB'ler yarı uçucu organik bileşikler olduklarından sıcaklık arttıkça çökdikleri yerden buharlaşarak atmosfere geçebilirler ya da rüzgar etkisi ile taşınabilirler. $\Sigma 54$ PCB konsantrasyonu ortalama değerleri Şubat ve Nisan aylarında sırasıyla $339,96 \pm 123,66$ pg/m³, $330,66 \pm 146,64$ pg/m³ olarak hesaplanmıştır. Homolog grupları incelendiğinde ise Şubat ayında % 36,9 ile 3-Cl, % 26,3 ile 4-Cl ve % 14 ile 2-Cl ve 5-Cl türlerinin, Nisan ayında ise % 26,7 ile 3-Cl, % 22,3 ile 4-Cl ve % 17,8 ile 2-Cl ve 5-Cl türlerinin baskın olduğu görülmüştür. Diğer Cl'lu türler yüksek molekül ağırlıklı PCB'ler olmalarından dolayı toprak ve bitki örtüsü dahil olmak üzere partikül yüzeylerle ilişkilidir bu da atmosferdeki seviyelerinin düşük oranlarda olmasını desteklemektedir. Her iki aya ait veriler incelendiğinde PCB#18 ve PCB#85 türleri yüksek oranlarda bulunmuştur.

Sağlık riskleri açısından değerlendirildiğinde her iki örnekleme döneminde dokuz tane dioksin benzeri PCB türü (PCB#77, 81, 105, 114, 118, 123, 126, 156, 167) tespit edilmiştir. Dioksin benzeri PCB'ler toplam PCB konsantrasyonlarının % 2,1 (Şubat) ve % 2,5'ini (Nisan) oluşturmaktadır. Şubat ve Nisan aylarında yaşam boyu kanser riski sırasıyla $1,32 \times 10^{-8}$ ve $1,35 \times 10^{-8}$ olarak belirlenmiştir. USEPA tarafından kabul edilebilir kanserojenik risk, bir insanın 70 yıllık ömrü boyunca (10⁻⁶) milyonda bir kanser olasılığı olarak tanımlanmaktadır. Bu nedenle, bu çalışmada hesaplanan inhalasyon risk seviyelerinin tümü, kabul edilebilir risk düzeyinden düşük olup, sağlık üzerinde ciddi olumsuz etkileri olmadığını göstermektedir.

Anahtar kelimeler: PCB, yüksek hacimli hava örnekleyici, gaz-partikül dağılımı, sağlık riski, BUTAL

Evaluation of Pcb Concentrations and Determination of Health Risk at a High Traffic Region

Emine Gürkan Ayyıldız*
Fatma Esen**

Introduction

Polychlorinated biphenyls (PCBs) are among the toxic and persistent substances of chemical groups classified as persistent organic pollutants (POPs). The production, use and imports of PCBs have been progressively banned since 1970 due to teratogenic, carcinogenic health effects and their permanent structures. The widespread production and use of these chemicals before the legal limit has led to ecological and human health risks. PCBs are widely used as additives to insecticides or electrical equipment such as condensers, transformers and hydraulic fluids, flame retardants, plasticizers, heat exchangers. PCBs can accumulate where they are released and take long distances in the atmosphere. For example, it has been found in distant regions such as Antarctica due to its long-range transportation in the atmosphere. Despite being banned in many parts of the world, PCBs continue to be released from old equipment, plastics, paints and waste storage areas. Dioxin-like PCBs (PCB#77, 81, 105, 114, 118, 123, 126, 156, 157, 167, 169, 189) in PCB congeners show a higher carcinogenic property as they have a relatively higher content of chlorine. These PCB types are widely used when assessing health risks. PCBs are found in the atmosphere, in both gas and particulate phases. The most reliable means of determining these emissions is the use of high volume air samplers (HVAS). The HVAS consists of a glass fiber filter (GFF) and a cartridge with a polyurethane foam (PUF) in it to catch particulate and gas phase PCBs at the same time.

The study realized with 20 outdoor air samples collected in February and April 2009 from Bursa TÜBİTAK-Butal (Merinos) region where high traffic and residential area.

Materials and methods

The ambient air PCB levels were determined as a result of gas chromatography-electron capture detector (GC-ECD) analysis by performing experimental studies (Extraction + Cleaning / Fraction + Volume reduction) of PUF and CEF placed in HVAS. Within this aim, it is targeted to have 54 PCB congeners. Sigmaplot 13.0 and IBM-SPSS 13.0 Windows software packages were used for the statistical evaluation of the measurement results during the study.

Results

Sampling was done in Bursa TÜBİTAK-Butal (Merinos) region where residential area and high traffic. The total (gas + particulate) concentration of the samples taken in February ranged from 183.89 to 568.27 pg m⁻³ and in April from 131.07 to 578.79 pg m⁻³. There is a significant difference between the two month concentrations ($r = 0.838$, $p = 0.039 < 0.05$). This difference is due to meteorological changes in February and April. Since PCBs are semivolatile organic compounds, they can evaporate from the deposits as

* Uludağ University, Institute of Science, Department of Environmental Engineering, Bursa

** Uludağ University, Faculty of Engineering, Department of Environmental Engineering, Bursa

they increase in temperature, or they can be transported by the wind effect. The mean values of $\Sigma 54$ PCB concentrations were calculated as $339,96 \pm 123,66$ pg m⁻³, $330,66 \pm 146,64$ pg m⁻³ in February and April respectively. The dominant homologue groups found in February was the 3-Cl (36.9%) followed by the 4-Cl (26.3%) and 2-Cl and 5-Cl (14.0%). When homologue groups were examined in April, it was seen that 3-Cl (26.7%), 4-Cl (22.3%) and 2-Cl and 5-Cl (17.8%) were dominant. Other Cl species are high molecular weight PCBs, so they are related with particulate surfaces, including soil and vegetation, this supports the atmospheric levels to be low. When the data for February and April were examined, PCB#18 and PCB#85 species were found at high rates.

Nine dioxin-like PCB congeners (PCB#77, 81, 105, 114, 118, 123, 126, 156, 167) were identified in both sampling periods when assessed for health risks. Dioxin-like PCBs account for 2.1% (February) and 2.5% (April) of total PCB concentrations. The lifetime cancer risk in February and April was 1.32×10^{-8} and 1.35×10^{-8} , respectively. The acceptable carcinogenic risk by USEPA is defined as the probability of a million (10⁻⁶) cancer over a person's 70 year lifetime. For this reason, all the calculated inhalation risk levels in this study are lower than the acceptable risk level, indicating no serious adverse health effects.

Key word: PCB, high volume air sampler, gas-particle distribution, health risk, BUTAL

İstanbul'da Kronik Hava Yolu Darlığı Hastalığı Olanlarda Yoğun Bakım Gerektiren Ataklar 2017'De 2016'Dan Fazla: Hava Kirliliğini Azaltmak İçin Daha Neler Yapabiliriz?

Emine Aksoy*

Kronik obstrüktif akciğer hastalığı (KOAH), genellikle zararlı partikül veya gazlara ciddi maruziyetin neden olduğu havayolu ve/veya alveolar anormalliklere bağlı kalıcı hava akımı kısıtlaması ve solunumsal semptomlarla karakterize, yaygın, önlenemez ve tedavi edilebilir bir hastalıktır(1,2). KOAH prevalansı %10,1 olup her yıl yaklaşık 3 milyon kişinin KOAH nedeniyle öldüğü bildirilmektedir(1,2). Ülkemizde ise her beş kişiden bir kişide KOAH olduğu saptanmıştır(2). Özellikle kış aylarında yoğun hava kirliliği nedeniyle KOAH atakları artmakta ve yoğun bakım gerektiğinde mortalite ve morbidite yükselmektedir(3,4).

Amaç

KOAH atak ile yoğun bakım ünitesinde (YBÜ) takibi gereken hastaların 2016 ve 2017 de yıllara ve aylara göre dağılımı araştırıldı.

Yöntem

Geriye dönük gözlemsel kesitsel çalışma bir üniversite göğüs dal hastanesi solunumsal yoğun bakım ünitesinde yapıldı. 2016 ve 2017 yılı dönemi hasta tanı ve demografik bilgileri hasta bilgi yönetim sisteminden alındı. İnflammatuar belirteçleri, C-reaktif protein, hemogram değerleri, YBÜ kalış günü ve mortaliteleri kayıt edildi. 2016 ve 2017 yılı verileri karşılaştırıldı. Aylık sub analizi yapıldı.

Bulgular

Çalışma dönemi sistemde Ocak 2017 verisi dışında aylık 2016 da N=756 -2017'de N=1318 tetkikleri olan hastaların verileri alındı. KOAH ek hastalığı olanların sayısı 2017 de oransal azalırken (2017 N= 571 %43 vs 2016, N= 429, %57, p<0.001), KOAH Atak ile yatırılanların oransal değerlerinde yükselme görüldü (2017 N= 215, 16% vs 2016 N= 99, 13%, p<0.001). Eylül, Ekim, Kasım ve Aralık aylarında KOAH atak ile yatanların oransal sayılarında 2017 de artış gözlemlendi (Tablo 1). Tablo 2'de yıllara ve tanılara göre inflammatuar belirteçler özetlendi. Tablo 3'te ortalama yatış günleri gösterildi. 2016 ve 2017'de mortalite KOAH atakta N=35 (%11.7) ve N=21 (%10.4)saptandı.

Sonuç

Bu çalışmada kış aylarında KOAH atak nedeni ile YBÜ ihtiyacının arttığı ve inflammatuar belirteçlerde belirgin yükselme olmadığı saptandı. Bu durum alevlenme nedeninin hava kirliliği ile ilgili olabileceğini düşündürdü. Hava partikül değerleri ile karşılaştırmalı çalışma yapılması önerildi.

Kaynaklar

1. Global Strategy for the Diagnosis, Management and Prevention of COPD, Global Initiative for Chronic Obstructive Lung Disease (GOLD) 2017. Available from: <http://goldcopd.org>.
2. Kronik Obstrüktif Akciğer Hastalığı (KOAH) Koruma, Tanı ve Tedavi Raporu 2014
3. Ko FW, Hui DS. Air pollution and chronic obstructive pulmonary disease. *Respirology* 2012;17:395-401.
4. Tseng CM, Chen YT, Ou SM, Hsiao YH, Li SY, Wang SJ, et al. The effect of cold temperature on increased exacerbation of chronic obstructive pulmonary disease: a nationwide study. *PLoS One* 2013;8:e57066.

Tablo 1. 2016 ve 2017 yılında aylara göre KOAH olmayan, KOAH ve KOAH atak tanıları ile YBÜ'ye yatan hasta oranları

	Yıl															
	2016							2017								
	YBÜ'ye Yatan Hastalar							YBÜ'ye Yatan Hastalar								
	KOAH YOK		KOAH		Atak KOAH			KOAH YOK		KOAH		Atak KOAH			p	
N	Row N %	N	Row N %	N	Row N %	N	Row N %	N	Row N %	N	Row N %	N	Row N %			
Ocak	52	36,6%	76	53,5%	14	9,9%	-	-	-	-	-	-	-	-	0.005	0.002
Şubat	52	43,3%	57	47,5%	11	9,2%	36	65,5%	12	21,8%	7	12,7%	7	12,7%		
Mart	28	38,9%	35	48,6%	9	12,5%	76	59,4%	40	31,3%	12	9,4%	12	9,4%		
Nisan	24	36,9%	31	47,7%	10	15,4%	72	57,6%	33	26,4%	20	16,0%	20	16,0%		
Mayıs	4	44,4%	4	44,4%	1	11,1%	84	63,6%	29	22,0%	19	14,4%	19	14,4%		
Haziran	3	75,0%	1	25,0%	0	0,0%	71	59,7%	33	27,7%	15	12,6%	15	12,6%		
Temmuz	24	40,0%	30	50,0%	6	10,0%	71	64,0%	30	27,0%	10	9,0%	10	9,0%		
Ağustos	24	45,3%	14	26,4%	15	28,3%	48	50,5%	36	37,9%	11	11,6%	11	11,6%		
Eylül	27	49,1%	21	38,2%	7	12,7%	69	59,5%	25	21,6%	22	19,0%	22	19,0%		
Ekim	22	42,3%	21	40,4%	9	17,3%	77	54,6%	30	21,3%	34	24,1%	34	24,1%		
Kasım	22	59,5%	15	40,5%	0	0,0%	68	47,6%	39	27,3%	36	25,2%	36	25,2%		
Aralık	45	51,7%	25	28,7%	17	19,5%	75	49,0%	49	32,0%	29	19,0%	29	19,0%		

Tablo 2. Yıllara ve tanılara göre inflamatuvar belirteçler

	2016	2017
KOAH olmayan		
• NLO	6.48(3.47-14.57)	6.38(3.71-13.47)
• PLO	193.17(113.93-300.56)	200.0(135.63-327.69)
• PLT/MPV	23.66(14.20-35.93)	26.28(16.83-39.82)
• CRP, mg/dL	53.8(17.3-133.0)	56.4(19.3-120.0)
KOAH		
• NLO	6.79(3.54-15.47)	4.69(3.0-8.73)
• PLO	190.31(127.47-282.50)	186.83(119.09-281.25)
• PLT/MPV	25.46(17.63-34.14)	28.42(20.48-39.43)
• CRP, mg/dL	57.9(18.2-146.0)	27.5(12.6-60.4)
KOAH Atak		
• NLO	7.56(4.18-16.64)	5.32(3.19-9.79)
• PLO	209.22(132.63-328.89)	192.73(140.0-290.0)
• PLT/MPV	24.25(17.42-34.53)	28.08(20.22-37.55)
• CRP, mg/dL	38.0(16.6-138.0)	29.1(11.4-70.3)

CRP; C- reaktif protein, Median; %25-75, NLO; Nötrofil lenfosit oranı, PLT/MPV; Trombosit ortalama trombosit hacmi oranı, PLO: platelet lenfosit oranı

Tablo 3. 2016 ve 2017 de KOAH olmayan, KOAH ve KOAH atak tanıları ile YBÜ'ye yatan hastaların hastane yatış günleri

	2016	2017
KOAH olmayan	6(3-10)	4(2-8)
KOAH	6(3-9)	5(2-8)
KOAH Atak	5(3-8)	4(2-7)
Median, %25-75		

The attacks requiring intensive care unit admission due to Acute COPD Exacerbation are detected more in 2017 than 2016 in Istanbul. What else can we do to reduce air pollution?

Emine Aksoy*

Introduction

It is known that one out of every five intensive care unit admissions are because of chronic airway disease (COPD) in our country. Exacerbation of COPD increase due to heavy air pollution, especially in winter, and mortality and morbidity increase when intensive care admission is required.

Aim

The distribution of patients who admitted to the intensive care unit due to acute exacerbation of COPD was evaluated in 2016 and 2017 according to years and months.

Method

Retrospective observational cross-sectional study was performed in a respiratory intensive care unit of a university chest diseases hospital. Patients' diagnosis and demographic information were obtained electronically from the hospital data base management system in the period of 2016 and 2017. Inflammatory markers, C-reactive protein, hemogram values, ICU day and mortality were recorded. The patients' data of 2016 and 2017 were compared. Monthly sub-analysis was performed.

Results

In the study period, except for the January 2017 data, the data of the patients were recorded in 2016 (N = 756) and in 2017 (N = 1318). While the ratio of patients who had comorbidity of COPD decreased in 2017(2017 N= 571 %43 vs 2016, N= 429, %57, $p<0.001$), it was observed that the ratio of patients' hospitalized due to COPD exacerbation was increased (2017 N= 215, 16% vs 2016 N= 99, 13%, $p<0.001$). In September, October, November and December, there was an increase in the ratio of those who were hospitalized due to acute exacerbation of COPD in 2017 (Table 1). Table 2 summarizes the inflammatory markers according to the years and diagnosis. Table 3 shows the average days of hospitalization. In 2016 and 2017 mortality due to acute exacerbation of COPD was found N = 35 (11.7%) and N = 21 (10.4%).

Conclusion

During the last two years in the winter season, the requirement of intensive care unit due to acute exacerbation of COPD was increased however there was no significant increase in inflammatory markers. We can assume that air pollution might be the exacerbation reason. A comparative study with air particle value is recommended.

Keywords: Acute attack of COPD, air pollution

*Health Sciences University Süreyyapaşa Chest Diseases and Thoracic Surgery Training and Research Hospital, Istanbul

Table 1. The ratio of hospitalized patients in ICU with diagnosis of COPD as comorbid, COPD attacks and non-COPD according to the months in 2016 and 2017.

Months	Years													
	2016							2017						
	Patients in ICU							Patients in ICU						
	Non COPD		COPD as comorbid		Acute attack of COPD			Non COPD		COPD as comorbid		Acute attack of COPD		
N	Row N %	N	Row N %	N	Row N %	p	N	Row N %	N	Row N %	N	Row N %	p	
January	52	36,6%	76	53,5%	14	9,9%	0.005	-	-	-	-	-	-	0.002
February	52	43,3%	57	47,5%	11	9,2%		36	65,5%	12	21,8%	7	12,7%	
March	28	38,9%	35	48,6%	9	12,5%		76	59,4%	40	31,3%	12	9,4%	
April	24	36,9%	31	47,7%	10	15,4%		72	57,6%	33	26,4%	20	16,0%	
May	4	44,4%	4	44,4%	1	11,1%		84	63,6%	29	22,0%	19	14,4%	
June	3	75,0%	1	25,0%	0	0,0%		71	59,7%	33	27,7%	15	12,6%	
July	24	40,0%	30	50,0%	6	10,0%		71	64,0%	30	27,0%	10	9,0%	
August	24	45,3%	14	26,4%	15	28,3%		48	50,5%	36	37,9%	11	11,6%	
September	27	49,1%	21	38,2%	7	12,7%		69	59,5%	25	21,6%	22	19,0%	
October	22	42,3%	21	40,4%	9	17,3%		77	54,6%	30	21,3%	34	24,1%	
November	22	59,5%	15	40,5%	0	0,0%		68	47,6%	39	27,3%	36	25,2%	
December	45	51,7%	25	28,7%	17	19,5%		75	49,0%	49	32,0%	29	19,0%	

Table 2. Inflammatory markers according to years and diagnosis

	2016	2017
Non COPD		
• NLR	6.48 (3.47-14.57)	6.38 (3.71-13.47)
• PLR	193.17 (113.93-300.56)	200.0 (135.63-327.69)
• PLT/MPV	23.66 (14.20-35.93)	26.28 (16.83-39.82)
• CRP, mg/dL	53.8 (17.3-133.0)	56.4 (19.3-120.0)
COPD as comorbid		
• NLR	6.79 (3.54-15.47)	4.69 (3.0-8.73)
• PLR	190.31 (127.47-282.50)	186.83 (119.09-281.25)
• PLT/MPV	25.46 (17.63-34.14)	28.42 (20.48-39.43)
• CRP, mg/dL	57.9 (18.2-146.0)	27.5 (12.6-60.4)
Acute attack of COPD		
• NLR	7.56 (4.18-16.64)	5.32 (3.19-9.79)
• PLR	209.22 (132.63-328.89)	192.73 (140.0-290.0)
• PLT/MPV	24.25 (17.42-34.53)	28.08 (20.22-37.55)
• CRP, mg/dL	38.0 (16.6-138.0)	29.1 (11.4-70.3)

COPD, Chronic obstructive pulmonary disease; CRP, C-reactive protein; NLR, neutrophil to lymphocyte ratio; PLR, Platelet to Lymphocyte ratio; PLT/MPV, platelet to mean platelet volume

Table 3. The days of hospitalization of the patients who hospitalized in ICU by reason of COPD as comorbid, COPD attacks and non-COPD in 2016 and 2017.

	2016	2017
Non COPD, day	6(3-10)	4(2-8)
COPD as comorbid, day	6(3-9)	5(2-8)
Acute attack of COPD, day	5(3-8)	4(2-7)

Median, %25-75

Çevre Danışmanlık Hizmetinin Acil Servisler Atık Yönetimi: Göğüs Hastalıkları Dal Acillerinde Atık Yönetimi ve Yatak Başı Üretilen Tıbbi Atık Miktarı

Adnan Hocaoğlu*
Bahattin Bağcı**
Birsen Ocaklı***

Giriş

Hastaneler, atık yönetim uygulamalarını yasal mevzuatlar çerçevesinde sürdürmekle yükümlü olup, bu doğrultuda özel çevre danışmanlık firmalarından hizmet alımı yapmaktadır. Hastane atıkları, biyomedikal atık (biomedical waste), tıbbi atık (medical waste), sağlık hizmetleri atığı (healthcare waste) ve tehlikeli atıklar (medical hazardous waste) olarak sınıflandırılmaktadır. Tıbbi atıklar hastanede üretilen bu atıkların bir alt kümesidir ve özel bir yere sahiptir. Tıbbi atık, tehlikeli atık, evsel atık ve geri dönüşüm atık olarak ayrıştırılarak sırasıyla, turuncu, sarı, siyah ve mavi kovalarında biriktirilmektedir. Ayrıca kesici delici özellikte olan tıbbi atıklar özel kutularda biriktirilmektedir. Acil serviste oluşan atıkların doğru ayrışımı için atık kovaları, acil sorumlu personeli ve hastane atık yönetimi sorumlusu tarafından kontrol edilmektedir. Ayrıca Acil servis personeline (hekim,att,hemşire,hizmetli vb.) yıl içerisinde belli periyotlarla Çevre danışmanı tarafından atık yönetimi konulu hizmet içi eğitim yapılmaktadır. Hastaneler aylık olarak Çevre Danışmanlık Hizmeti olarak aylık atık yönetimlerini özel bir kurum aracılığı ile kontrol ettirmekte, atık yönetimi için firma tarafından personellere gerekli eğitimler verilmektedir. Tıbbi atık miktarı belli dönemlerde, Sağlık Bakanlığı Verimlilik Karne Uygulamasına göre Tıbbi Atık Hesaplama Yöntemi ile belirlenerek rapor edilmektedir.

Amaç

Göğüs dal hastanesi acilleri için atık yönetimi, eğitimleri ve atık miktarlarına etkisi hakkında veri sınırlıdır. Bir yıl süresince aylık göğüs dal eğitim acillerinde atık miktarlarında değişimi araştırmayı amaçladık.

Yöntem: Geriye dönük gözlemsel tanımlayıcı çalışma 2017 döneminde göğüs dal eğitim hastanesi acil servisinde ve Atık Yönetimi Biriminde yapıldı. Aylık atık miktarları Atık Yönetim Birimden elde edildi. Acil servis aylara göre atık miktarı ve bakılan hasta sayısı kayıt edildi. Bulgular tanımlayıcı analiz ile özetlendi.

Bulgular

2017 yılında aylık acil servis atık miktarları ve hasta başına kullanılan atık miktarları tablo 1 de özetlendi. En düşük hasta başı atık, ocak ve aralık ayında iken haziran ,temmuz ve ağustos aylarında hasta başı atık miktarının en yüksek olduğu gözlemlendi (Tablo 1)

*TC SB SBÜ İstanbul Süreyyapaşa Göğüs Hastalıkları ve Göğüs Cerrahisi Eğitim Araştırma hastanesi, Atık Yönetim Birimi Çevre Sağlık Teknisyeni

**TC SB SBÜ İstanbul Süreyyapaşa Göğüs Hastalıkları ve Göğüs Cerrahisi Eğitim Araştırma hastanesi, Acil Servis Sorumlu Hemşiresi

***TC SB SBÜ İstanbul Süreyyapaşa Göğüs Hastalıkları ve Göğüs Cerrahisi Eğitim Araştırma hastanesi, Acil Servis Sorumlu Hekimi

Tablo 1.			
AYLAR	Acil Servis Tıbbi Atık Miktarı (Kg)	Acil Serviste Bakılan Hasta Sayısı	Hasta Başına Atık Miktarı (Kg)
OCAK	362	5255	0,06
ŞUBAT	358	4449	0,08
MART	320	4128	0,07
NİSAN	327	4106	0,07
MAYIS	348	3785	0,09
HAZİRAN	275	2671	0,10
TEMMUZ	288	2644	0,10
AĞUSTOS	284	2703	0,10
EYLÜL	301	3088	0,09
EKİM	329	4010	0,08
KASIM	319	3796	0,08
ARALIK	327	4864	0,06
TOPLAM	3838	45499	0,08

Sağlık Bakanlığı Verimlilik Karne Uygulamasına göre Tıbbi Atık Hesaplama Yöntemi

Gösterge Kodu	İHY-09								
Gösterge Adı	Yatak Başına Üretilen Tıbbi Atık Miktarı								
Boyut	İdari Hizmetler Yönetimi								
Amaç	Sağlık tesislerinde etkin tıbbi atık yönetiminin sağlanması.								
Hesaplama İçin Gerekli Veriler	İlgili dönemde; Aylık üretilen tıbbi atık miktarı (A) Yatılan toplam gün sayısı (B)								
Sağlık Tesisi Değeri (STD)	A / B								
Kabul Edilebilir Değer (KED)	Sağlık tesisinin bulunduğu hizmet sınıfının yatak başına üretilen tıbbi atık miktarının aritmetik ortalaması (0,97)								
Gösterge Puanı (GP)	100								
Puan Katsayısı (k)	STD / KED								
Puan Hesaplama	<table border="0"> <tr> <td>Sağlıklı Tesis Değeri</td> <td>Sağlıklı Tesis Puanı</td> </tr> <tr> <td>$k \geq 1,2$</td> <td>0</td> </tr> <tr> <td>$0,8 < k < 1,2$</td> <td>$GP - GP \times (k - 0,8)$</td> </tr> <tr> <td>$k \geq 0,8$</td> <td>GP</td> </tr> </table>	Sağlıklı Tesis Değeri	Sağlıklı Tesis Puanı	$k \geq 1,2$	0	$0,8 < k < 1,2$	$GP - GP \times (k - 0,8)$	$k \geq 0,8$	GP
Sağlıklı Tesis Değeri	Sağlıklı Tesis Puanı								
$k \geq 1,2$	0								
$0,8 < k < 1,2$	$GP - GP \times (k - 0,8)$								
$k \geq 0,8$	GP								
Veri Kaynağı	TSİM / TİG								
Verinin Ait Olduğu Dönem	Altı aylık dönemlerde izlenir.								

Sonuç

Sağlık kuruluşlarının, insan sağlığı için verdikleri hizmetler nedeniyle doğaya ve çevreye olumsuz etkileri olabilmektedir. Bu durum hastanelerin hem hizmet kalitesini düşürmekte hem de faaliyetleri esnasında oluşan maliyetleri doğrudan artırmaktadır. Hastaneler insanları tedavi ederken eşzamanlı olarak doğayı da koruyacak özelliklerini ön planda tutabilirler Tıbbi atık yönetmeliğine göre sağlık kuruluşlarının hazırlamaları gereken yönetim planında; tıbbi atıkların kaynağında ayrı toplanması ve biriktirilmesi, atıkların toplanması ve taşınmasında kullanılacak ekipman ve araçlar, atık miktarları, toplama sıklığı, toplama rotası, geçici depolama sistemleri, toplama ekipmanlarının temizliği ve dezenfeksiyonu, kaza anında alınacak önlemler ve yapılacak işlemler, bu atıkların yönetiminden sorumlu personel ve eğitimleri başta olmak üzere detaylı bilgilere yer vermelidir. Tıbbi atıklar, Sağlık Bakanlığı Verimlilik Karne Uygulamasına göre Tıbbi Atık Hesaplama Yöntemi ile hesaplanmaktadır. Göğüs Dal Eğitim Hastaneleri Acil servislerinde aylara göre hastaların özellikleri değişir ve aylara göre hasta başı atık miktarı yapılan uygulama ve tedavilerle farklılık gösterir. Çalışma sonuçlarımıza göre, hastanelerin atık miktarı hesaplamalarında hastane acillerinin özelliği ve tespit edilecek ilave çarpan ile (dializ yatağı gibi) tekrar formülize edilmesi önerilir.

Kaynaklar

1. Kiser, V.L., 1996, A Comprehensive Look At Medical Waste Management In The United State
2. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı. (2013). Çevresel Etki Değerlendirmesi Etkiler-Önlemler
3. Öztürk, İ. (2010). Atık Sektörü Mevcut Durum Değerlendirme Raporu.
4. Sağlık Kuruluşlarında Atık Yönetimi, Tıbbi Atıkların Kontrolü Yönetmeliği ve Getirdiği Sorumluluklar. Prof. Dr. Mustafa ÖZTÜRK. 5. Ulusal Sterilizasyon Dezenfeksiyon Kongresi – 2007. S: 673-680.
5. Sanitec Inc. Succes Stories, 1997, The Challenge: Safe And Environmentally-Sound Disposal Of Medical Waste.

Environmental Consultancy Service Emergency Waste Management: Waste Management and Medical Waste Amount Produces According to Beds in Emergency of Pulmonary Diseases Hospital

Adnan Hocaoglu*
Bahattin Bağcı**
Birsen Ocaklı***

Introduction

Hospitals are obliged to carry out waste management practices within the framework of legal regulations and purchase services from private environmental consulting firms accordingly. Hospital wastes are classified as biomedical waste, medical waste, healthcare waste and medical hazardous waste. Medical wastes are a subset of these wastes produced in the hospital and have a special place. Medical waste is separated into hazardous waste, domestic waste and recycling waste, which are deposited in orange, yellow, black and blue cask, respectively. Medical wastes with cutter piercing properties are also collected in special boxes. The waste chases are controlled by the emergency responsible personnel and the hospital waste management responsible for proper disposal of wastes generated in emergency services. In addition, in-service training on waste management is carried out by the environmental consultant at certain periods during the year to the emergency service personnel (physician, nurse, servant, etc.). Hospitals monthly control the monthly waste management through a private institution by taking Environment Consultancy Service and the company provides necessary trainings for waste management. The amount of medical waste is determined and reported by the Medical Waste Calculation Method according to the Ministry of Health Productivity Scorecard application at certain periods.

Objective

There is limited data on waste management, training, and impact on waste quantities for Chest disease tertiary hospital departments. We aimed to investigate the changes in the amount of waste in the monthly chest disease training courses during one year.

Method

Retrospective observational descriptive study was performed in the emergency department of Chest Disease tertiary education hospital and the Waste Management Unit in the period of 2017. Monthly waste quantities were obtained from the Waste Management Unit. The amount of waste and the number of patients examined were recorded according to the emergency room. The findings were summarized by descriptive analysis.

Results

Monthly Emergency Waste Amounts and Amount of waste per Patient in 2017 are summarized in Table 1. The highest amount of waste per patient was observed in June, July and August when the lowest per patient was at January and December. (Table 1)

*University Health Sciences İstanbul Sureyyapasa Chest Diseases and Thoracic Surgery and Training Hospital, İstanbul
**University Health Sciences İstanbul Sureyyapasa Chest Diseases and Thoracic Surgery and Training Hospital, İstanbul
***University Health Sciences İstanbul Sureyyapasa Chest Diseases and Thoracic Surgery and Training Hospital, İstanbul

Conclusion

Health institutions may have adverse effects on nature and environment due to the services they provide for human health. This situation both reduces the quality of services of hospitals and directly increases the costs incurred during the activities. While hospitals treat people, they can keep features that simultaneously protect nature. According to the medical waste regulation, in the management plan required by the health institutions; equipment and tools to be used for collecting and transporting waste, amount of waste, collection frequency, collection route, temporary storage systems, cleaning and disinfection of collection equipment, precautions to be taken at the time of the accident and actions to be taken, staff responsible for the management of these wastes and should include detailed information, especially their training. Medical wastes are calculated by Medical Waste Calculation Method according to Ministry of Health Productivity Score card Application.

Chest Disease Training Hospitals Emergency departments vary in their characteristics according to the month of the month and the amount of wastage per patient varies according to application and admission. According to our study results, it is recommended that hospitals re-formulate the amount of waste by the characteristics of hospital acupuncture and additional multiplier to be detected (such as dialysis bed).

Key Words:Service emergency,hospital wastes,medical waste, waste management



A HEALTHY LIFE
Needs a Healthy Environment!

Geleceğin Kentlerinde Hassas Gruplar “Akıllıyım Çünkü Teknoloji Bağımlısı Değilim”

Hülya Eçen Çalışkan

Sağlıklı Yaşam & Sağlıklı Gelecek için, Bağımlılıkla mücadelede eğitsel materyallerin önemini vurgulamak ve TBM “Türkiye Bağımlılıkla Mücadele Eğitim Programı” kapsamında zekâ oyunları ile etkinlik tabanlı interaktif eğitsel materyalleri kullanarak 15 yaş altı çocuklara Teknoloji Bağımlılığı ve tüm bağımlılıklarla önleyici mücadeleyi öğretmektir.

Amaç

Okul Çağ nüfusuna(anaokulu-ilkokul-ortaokul-lise) çağımızın bağımlılık unsurları olan ve bebek yaşta başlayan teknoloji bağımlılığı başta olmak üzere; madde bağımlılığı, sigara ve tütün bağımlılığı, alkol bağımlılığı ve kumar bağımlılığının yanı sıra teknoloji bağımlılığı detayında tüm bağımlılıklar için farkındalık ve bilinç oluşturarak akıl oyunları ile önleyici faaliyetler yapılması amaçlanmıştır

Yöntem

2016-2017 yıllarında gerçekleştirilen projemizde, Yeşilay iştiraki ile TBM Programı kapsamında; Yetişkin eğitimlerinin tamamlanması akabinde çocukları ve gençleri bağımlılıktan uzak tutmak amacıyla“ Zeka/ Akıl Oyunları Eğitici“ eğitimlerinin ilgili formatörlere verilmesi ile projeye dâhil olan okul çağ nüfusuna aktarılması sağlanmıştır.

“Türkiye Bağımlılıkla Mücadele Eğitim Programı” kapsamında; 25 Belediye Personelinin ve 18 öğretmenin TBM Yetişkin eğitimlerinin tamamlanması sonrasında ,18 Öğretmen (10 sınıf ,5 Rehber,3 okul öncesi) ve 7 belediye personeline “ Akıl/ Zeka Oyunları Eğitici Eğitimleri” verilmiştir.

Araştırmamızda öğretmenlerimizin seçtiği , telefon ve bilgisayar bağımlılığı yüksek olan farklı yaşlardaki; toplam 24 çocuk; 12 İlkokul öğrencisine 3 farklı zeka oyunu ve 12 ortaokul öğrencisine 4 farklı zeka oyun öğretildi. Her oyunu stratejisini anlamaları için 12 saat tekrar edilerek oynamaları sağlandı. Aile içi iletişimin kuvvetlenmesi ve evdeki teknoloji bağımlılığından uzaklaşmaları için 3 İlkokul ve 3 ortaokul öğrencisine 2 ay süresince evlerinde oynamaları için 3 farklı oyun verildi.Verilerin analizi için Sosyodemografik Form ve İnternet Bağımlılık Ölçeği kullanılmıştır. Veriler aritmetik ortalama ile hesaplanmıştır.

Bulgular

Çocukların eğitimdeyken ve Aileleriyle oyun oynarken algılarının oyun üzerine odaklandığı, telefon, tablet, bilgisayar vb. cihazlardan uzak durdukları tespit edildi. Birbirleriyle rekabet içinde oldukları, doğru hamleleri taklit ettikleri ve başarısız olanlarında gayret göstererek oyunu tekrar oynamak istedikleri gözlemlendi.

Sonuç

Hedef grup üzerinde bağımlılıkla mücadele eylem planları hakkında farkındalık sağlamıştır. Çocuklar ve Gençler aileleriyle kaliteli zaman geçirerek, aile içi iletişimleri güçlenmiştir. Ayrıca 11 Mahalle konağında ve 7 ilkokulda yaklaşık 600 öğrenci Akıl Oyunları eğitimi almışlardır. Yapılan çalışmalar sonrası turnuvalarla Teknoloji bağımlılığı ve diğer bağımlılıklardan uzaklaştırılmaları sağlanmıştır.

Eğitim –Öğretim yılının sonunda yapılan “ AKIL OYUNLARI KAMPI” ile çocuklarımız ve gençlerimiz yarışmalar sonrasında tatlı bir rekabet ile doğa ile baş başa ekolojik eğitim ortamları pekiştirilerek ödüllendirilmişlerdir.

Anahtar Kelimeler: Teknoloji Bağımlılığı, Zeka Oyunları, Bağımlılıkla Mücadele, , Belediye Stratejilerinde Teknoloji/internet Bağımlılığı Mücadelesi,

Vulnerable Groups in Future Cities “I’m Smart Because I’m Not a Technology Addict”

Hülya Eçen Çalışkan

To emphasize on educational materials in fighting addiction and to teach children of age 15 and under how to fight against Technology Addiction and all addiction types in a preventive manner, using mind games and activity based interactive educational materials under the TBM “Anti-Addiction Educational Program of Turkey”, for a healthy life and healthy future.

Purpose

The purpose is to raise awareness and consciousness and to carry out preventive activities through mind games against all types of addiction of our age, namely as drug addiction, cigarette and tobacco addiction, alcohol addiction, gambling addiction, and particularly technology addition which begins in babyhood, threatening the school-age population (nursery school, primary school, secondary school, high school).

Method

In our project carried out in the period of 2016-2017, under the TBM Program with participation of The Green Crescent; following completion of the training provided to adults, the Mind/Mental Games Instructor’s Training was provided to formatters and then taught to school-age children under the project, in order to keep the children and youth away from addiction.

Under “Anti-Addiction Educational Program of Turkey”, after completion of the TBM Adults Training provided to 25 Personnel of Municipality and 18 teachers, 18 teachers (10 form teachers, 5 school counsellors, 3 pre-school teachers) and 7 municipality personnel were provided “Mind/Mental Games Instructor’s Training”.

In our study, 12 primary school students were taught 3 different mind games and 12 secondary school students were taught 4 different mind games, 24 children in total, in varying ages and with a high addiction of telephone and computer, as picked by our teachers. They were made to play each game with repetition for 12 hours in order to understand the strategy. 3 primary school and 3 secondary school students were given 3 different games to play at home for 2 months, in order to strengthen the inter-family communication and to keep them away from technology addiction at home. Socio-demographic Form and Internet Addiction Scale were used for the analysis of the data. The data were calculated by arithmetic average.

Findings

The children were found to focus on the game while on training and playing with their families and stayed away from telephone, tablet, computer, etc. gadgets. They were observed to be in rivalry, imitated the right moves, and the unsuccessful ones made effort and wanted to replay the game.

Conclusion

Awareness was raised in the target group about action plans for fighting addiction. Children and youth spent quality time with their parents, which strengthened inter-family communication. In addition, about 600 students received Mind Games education in 11 local houses and 7 primary schools. They were ensured to keep away from technology addiction and other addiction types through the tournaments held after practices.

With the “MIND GAMES CAMP” held at the end of the academic year, our children and youth were supported and awarded with gentle rivalry with competitions and ecological training within nature.

Key Words: Technology Addiction, Mind Games, Fighting Addiction, Fight Against Technology/ Internet Addiction in Municipality Strategies

Değişen ve Dönüşen Kentlerde Gelişimsel Açından Çocuk

Mehmet Sağlam*
Rukuye Aylaz**
Çiğdem Tekin***
Gülşen Güneş****

Dünyadaki gelişim ve değişim her alanda kendisini gösterdiği gibi yaşam alanlarında da göstermektedir. Değişim ve dönüşümün yansımaları her alanında görüldüğü gibi yaşam alanlarında da görülmektedir. Modern dünyada oluşan yeni kent yaşamı toplumdaki her bireyi etkilediği gibi çocukları da etkilemektedir. Büyük ve çok katlı apartmanlar, sınırlı insan etkileşimi ve bireyselleşen toplum, çocukları gelişimsel olarak etkileyen önemli unsurlar haline gelmiştir. Gelişim dönemi içerisinde akran etkileşimine, oyun ihtiyacını karşılayabileceği fiziksel çevreye, kendisi açısından farklı uyaranlar oluşturacak doğal unsurlara ihtiyaç duyan çocuk açısından yeni kent yaşamı bu imkanları sınırlayan yönleri çocukları olumsuz yönde etkilemektedir. Fiziksel, sosyal, duygusal ve bilişsel yönden sağlıklı bir gelişim sürdürebilmesi için buna uygun yaşam alanlarına ihtiyaç duyan çocuklar açısından, bu uyaranlardan ve uyaranları oluşturan doğal çevrenin eksikliği önemli bir sorun olarak ortaya çıkmıştır. Çocukların iskelet-kas gelişiminden bağışıklık sistemine, sosyal gelişiminden dil gelişimine, gelişimin hemen her alanı yeni kentleşme olgusundan doğrudan etkilenmektedir. Bu çalışmada yeni kent yaşamının çocuğun gelişimi üzerindeki etkisi tartışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Kent, Çocuk, Gelişim

* Yrd.Doç.Dr., İnönü Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Çocuk Gelişimi Bölümü
** Prof.Dr., İnönü Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Halk Sağlığı Hemşireliği Anabilim Dalı
*** Öğr.Gr.v.Dr., İnönü Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Evde Bakım Programı
**** Prof.Dr., İnönü Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı

Children Developing in Changing and Returning Cities

Mehmet Sağlam*
Rukuye Aylaz**
Çiğdem Tekin***
Gülsen Güneş****

The development and change in the world shows itself in every area as well as in the living spaces. Reflections of change and transformation can be seen in the living areas as well as in every field. The new urban life in the modern world affects children as well as every individual in society. Large and multi-storeyed apartments, limited human interaction and an individualized society have become important elements that affect children progressively. In terms of the peer interaction during the developmental period, the physical environment that can meet the need for play, and the children who need natural elements to create different stimuli for themselves, the new urban life limits these possibilities and affects the children negatively. In terms of children who need appropriate living spaces in order to be able to maintain a healthy development from the physical, social, emotional and cognitive aspects, the lack of the natural environment constituting these stimuli and stimuli has emerged as an important problem. From the skeletal-muscle development to the immune system, social development, and language development of children, almost every aspect of development is directly influenced by new urbanization. In this study, the effect of the new urban life on the development of the child is discussed.

Key words: City, Child, Development

* Assistant Professor, Inn University School of Health Sciences Department of Child Development

**Prof.Dr., Inn University Nursing Faculty Public Health Nursing Department

*** Inn University Health Services Home Care Program

**** Inn University Medical Faculty Public Health Department

Lise Öğrencilerinin Sigara ve Alkol Kullanım Yaygınlığının Belirlenmesi

Hatice Aygün*
Belgin Yıldırım**

Dünyada, ülkemizde bağımlılık yapan maddelerin kullanımı, öğrencilerin bağımlı olma durumları hızla yaygınlaşmaktadır. Bu nedenle ergenlik dönemi yaş aralığında bulunan öğrencilerin tanınması büyük önem taşımaktadır. Amaç: Lise öğrencilerinin sigara alkol kullanım yaygınlığının belirlenmesi amacıyla planlanmış kesitsel tipte bir araştırmadır.

Yöntem

Çalışmada öğrencilerin "Sigara ve alkol kullanımı" incelenmiştir. Şanlıurfa ili Ceylanpınar ilçesinde, 2015-2016 öğretim yılı güz ve bahar dönemlerinde tüm liselerde öğrenimine devam eden toplam 4104 öğrenci araştırmanın evrenini oluşturmuştur. Araştırmanın örneklemini, "Farklı büyüklükteki evrenler için %96 güven düzeyi ve %2 göz yumulabilir yanılığa göre örneklem büyüklüğü" hesaplanmıştır. Evren büyüklüğü 4000 olan bir araştırmada %96 güven düzeyine göre örneklem sayısı 1500 olarak belirlenmiştir. İlçeye bağlı okullar tabakalara ayrılmıştır. Her tabakada ki öğrenci sayısı evrendeki kişi sayısına bölünerek tabaka ağırlığı bulunmuştur. Verilerin toplaması için araştırmacılar tarafından geliştirilen anket formu kullanılmıştır. Araştırma verilerinin çözümlenmesinde SPSS 21.0 istatistik paket programı kullanılarak sayı, yüzde, ortalama, Fisher ki-kare testi, ve Pearsons Ki-kare testi kullanılmıştır.

Bulgular

Araştırmada lise öğrencilerinin %57'si (855) kız öğrenci, %43'ü (645) erkek öğrencidir. Öğrencilerin yaş aralığı 14-21, yaş ortalaması 15,92±1,81'dir. Öğrencilerin kardeş sayı ortalaması 5,99±2,49'dur. Lise öğrencilerinin %75.9'unun şimdiye kadar hiç sigara kullanmadığı, %24.1'inin belli aralıklarla sigara kullanmaya devam ettiği saptanmıştır. Öğrencilerin sigaraya başlama nedenlerinin %13.4'ünün özentisi, %24.5'nin merak, %17.6'sının okul sorunları, %19'unun aile sorunları, %15.2'sinin yalnızlık olduğunu ifade etmişlerdir. Öğrencilerin %16.2'sinin alkollü içki içmeyi denediği %83.8'nin denemediği belirlenmiştir. Öğrencilerin sigara alkol kullanma düzeyi ile devam edilen sınıf, okul türü, cinsiyet, bağımlı arkadaşı olmaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark saptanmıştır. Meslek lisesi öğrencileri ile 10. sınıftaki erkek öğrencilerin, daha fazla sigara, alkol tükettiği görülmüştür.

Sonuç

Lise öğrencilerinin dörtte birinden daha azının sigara ve alkölü denedikleri belirlenmiştir. Öğrencilerin sigara alkol kullanma düzeyi ile devam edilen sınıf, okul türü, cinsiyet, bağımlı arkadaşı olmaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark saptanmıştır. Araştırma yapılan ilçede bağımlılık yapıcı maddelerin kullanımının var olduğu, fakat kullanım yaygınlığının Türkiye'de daha önceki yıllarda yapılan benzer araştırmalar ile karşılaştırıldığında daha düşük olduğu söylenebilir. Öğrencilerin bağımlılık yapıcı maddeleri kullanım alışkanlığı ve yaygınlığı tespit edilerek, konuyla ilgili kurumlar ile ortaöğretim öğrencilerine yönelik koruyucu, bilgilendirici eğitimlerin, sosyal, kültürel ve ekonomik özelliklerine göre yeniden yapılandırılmasının gerekliliği düşünülmektedir. Araştırmanın eğitimciler için faydalı olacağı düşünülerek, yapılacak araştırmalara da ışık tutması beklenmektedir.

Anahtar kelimeler: Ergen, Bağımlılık, Madde Bağımlılığı, Alışkanlık, Lise Öğrencileri

*Fatih Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi (Sağlık Alanı Öğretmeni Denizli/Acıpayam)

**Adnan Menderes Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Halk Sağlığı Hemşireliği ABD Öğretim Üyesi

Determination of the Prevalence of Smoking and Alcohol Use Ofhigh School Students

Hatice Ayyün*
Belgin Yıldırım**

The use of addictive substances is becoming widespread especially among secondary school students in world and our country, because they are dependent on individuals. Therefore, recognition of secondary education students in adolescence age range is of great importance.

Objective

It is a cross-sectional study planned to determine the prevalence of smoking alcohol use among high school students.

Method

In this study, the students ' "smoking and alcohol use" were investigated. A total of 4104 students studying in all high schools during the fall and spring semesters of the 2015-2016 academic year in Ceylanpınar district of Şanlıurfa formed the universe of the research. The sample of the study was calculated as "96% confidence level for different sized universes and 2% sample size according to soft error". In a study of the universe size 4000, the number of samples according to the level of confidence of 96% was determined as 1500. The schools in the district are divided into layers. In each layer, the number of students was divided into the number of people in the universe and the weight of the layer was found. A questionnaire developed by researchers was used as a data collection tool. Statistical analysis statistical analysis was performed using the SPSS 21.0 statistical package program (SPSS) and the fisher exact Chi-square test and Pearson Chi-square test were used for the analysis of data obtained from the study.

Symptoms

In the study, 57% of high school students (855) were female students and 43% (645) were male students. The age range of the students was 14-21, the mean age was $15,92 \pm 1,81$. The average number of siblings of the students is $5,99 \pm 2,49$. It was found that 75.9% of high school students had never smoked and 24.1% continued to smoke at regular intervals. The reason for the students to start smoking was the özent of 13.4%, the curiosity of 24.5%, school problems of 17.6%, family problems of 19%, and loneliness of 15.2%. It was determined that 16.2% of the students tried to drink alcoholic beverages and 83.8% did not. There was a statistically significant difference between the smoking and alcohol use levels of the students and the gender, the attending class, the school type, and their dependent companions. Vocational high school students and 10. it has been observed that male students in the classroom consume more cigarettes and alcohol.

Result

Less than a quarter of high school students have tried cigarettes and alcohol. There was a statistically significant difference between the smoking and alcohol use levels of the students and the gender, the attending class, the attending school type, and the dependent companion status. It can be said that the use of addictive substances is present in the investigated district, but the prevalence of use is lower in Turkey compared to similar studies in previous years. It is thought that protective, informative trainings for secondary education students should be restructured according to their social, cultural and economic characteristics by determining the habit and prevalence of the students using addictive substances. It is expected that the research will be beneficial for the educators and shed light on the research to be done.

Key words; Adolescent, Addiction, Drug Addiction Habit, High School Student

*Fatih Vocational and Technical Anatolian High School (Health Area Teacher Denizli/Acıpayam)

**Adnan Menderes University Nursing Faculty Public Health Nursing Department

Sağlığa Etkileri Bakımından Alışveriş Merkezleri

Dilek Ener*
Fevziye Çetinkaya**
Melis Naçar***
Zeynep Baykan****
Nursel Üstündağ Öcal*****

Amaç

Alışveriş merkezleri (AVM), müşterilerine alışveriş ihtiyacına cevap verebilmenin yanında farklı mekanlarda bulunma isteğini, gezmeyi, eğlenmeyi ve dinlenmeyi sağlayan, teknik mekanları olan, özel tasarlanmış dükkan ve mağazaların oluşturduğu alışveriş üniteleridir. Bu çalışmada insanların sosyal yaşamlarını paylaştıkları AVM'lerde karşı karşıya olabilecekleri fiziksel, ruhsal ve sosyal sağlıklarına yönelik riskleri tanımlamak amaçlanmıştır.

Gereç ve Yöntem

Derleme niteliğindeki bu çalışmada, Eylül-Aralık 2017 tarihleri arasında Erciyes Üniversitesi internet erişim ağı üzerinden AVM'lerin tanımı, tarihçesi, tercih eden bireylere yönelik demografik özellikler ve sağlık açısından içerdikleri risk faktörleri ile ilgili yapılmış araştırma, derleme ve tezlerin sonucu yayınlanmış makaleler taranmıştır. Tam metnine ulaşılan, dili İngilizce veya Türkçe olan, içeriği konuya uygun olan yirmi altı makale incelemeye alınmıştır. Beş makale AVM'lerin tarihi gelişimi üzerine, on makale fiziksel sağlığa etkileri üzerine, on bir makale sosyal sağlığa etkileri üzerinedir.

Bulgular

Kapalı ve insanların kalabalık olarak bulunduğu ortamlarda, havanın doğal veya yapay yollarla değişimi ve temiz hava oluşumu önemlidir. Oksijen oranı düşük hava insanlar üzerinde sağlık açısından, iş verimini düşürmesi ve konsantrasyon bozukluğu açısından olumsuz etkilere neden olmaktadır.

Ortak kullanılan tuvaletler ya da diğer bölgelerde hijyen kurallarına dikkat edilmezse birçok enfeksiyon gelişebilmektedir. Solunum yolları ile bulaşan enfeksiyonlar, su ve gıdalarla bulaşan tifo, dizanteri ve Hepatit A gibi enfeksiyonlar gelişebilmektedir.

Binlerce kişinin taşıdığı cep telefonları, elektrik tesisatları, mağazalardaki kredi kartı aletleri ve benzeri ekipman elektromanyetik alan oluşturmakta özellikle bebek ve çocukların etkilenmesine neden olabilmektedir.

Ruhsal ve sosyal açıdan değerlendirildiğinde bireyler için AVM'ler, ihtiyaçları olan ürünleri elde etmenin ötesinde, sosyal ve psikolojik güdülerle hareket edilen mekanlar olmuşlardır. AVM ortamı boş zamanlar için sinematografik bir atmosfer yaratmaktadır. Her istediğini yapmayı ve satın almayı sağlayan tüketim alışkanlığı, modern bireye popüler bir mutluluk kaynağı sunmaktadır. Ritzer'in "tüketim katedrali" metaforuyla açıkladığı alışveriş merkezleri, kişileri tüketime yöneltmek, hatta zorlamak üzere yapılandırılmıştır. Bu noktada, bireyin ihtiyaçlarını karşılama gücünün, toplumun diğer bireyleri karşısında daha az olması olarak tanımlanan "görelî yoksulluk" algısının artışı toplum ruh sağlığı açısından önemli hale gelmektedir.

AVM çalışanlarının çalışma saatlerinin çoğunu veya tamamını kapalı alanda geçirmeleri ve güneş ışığına maruz kalma sürelerinin azlığı nedeniyle vitamin D eksikliği ve hasta bina sendromu görülebilmektedir. Çalışma alanındaki sıcaklık, nem, hava akımları, yetersiz aydınlatma, gürültü, kirli hava gibi olumsuz fiziksel ve kimyasal etmenler; çalışanlarda yorgunluğa, ilginin dağılmasına, hareketlerin ağırlaşmasına, duyu organlarının yetersiz kalmasına neden olabilmektedir. Kapalı otoparklarda çalışanlar yangın, elektrik çarpması, araba çarpması gibi risklerin yanında; egzoz gazlarına maruziyet sonucu kalp, akciğer rahatsızlığı, kanser gibi sağlık riskleri ile karşı karşıya kalabilmektedir.

Sonuç

AVM'lerdeki risk ve tehlikelerin hem tüketici hem çalışanlar açısından doğru tanımlanması, gerekli önlemlerin alınması ve kişilerde bu riskler konusunda farkındalık yaratılması gerekmektedir. Kentsel kimliklerimiz yok edilmeden bu yapılara doğru içerik ve anlamlar kazandırılmalıdır.

Anahtar kelimeler: Alışveriş merkezleri, İç ortam alanları, Kapalı Alan Çalışanları.

*Arş. Gör. Dr. Erciyes Üniversitesi Tıp Fakültesi, Halk Sağlığı Anabilim dalı. ener.dilek@gmail.com

**Prof. Dr. Erciyes Üniversitesi Tıp Fakültesi, Halk Sağlığı Anabilim dalı. fevcetin@erciyes.edu.tr

***Prof. Dr. Erciyes Üniversitesi Tıp Fakültesi, Tıp Eğitimi Anabilim dalı., mnacarerciyes.edu.tr

****Prof. Dr. Erciyes Üniversitesi Tıp Fakültesi, Tıp Eğitimi Anabilim dalı, zbaykanerciyes.edu.tr

*****Öğretim Gör. Bozok Üniversitesi, Sağlık Meslek Yüksek Okulu. nursel.ustundag@bozok.edu.tr

Shopping Centers Regarding their Effects on Physical, Mental and Social Health

Dilek Ener*
 Fevziye Çetinkaya**
 Melis Naçar***
 Zeynep Baykan****
 Nursel Üstündağ Öcal*****

Objective

Shopping malls are shopping units consisting of technical spaces and specially designed shops and stores, providing customers the pleasure of being in different places, jaunting, having fun and resting, besides shopping needs. In this study, it is aimed to define the risks of physical, mental and social health in the shopping centers where people share their social lives.

Material And Method

In this compilation type of research; published articles that are the results of studies, reviews and theses were reviewed in terms of the definition and history of shopping malls, risk factors for health and demographical features of individuals who prefer them, through Erciyes University internet access network, between September-December 2017. Twenty six articles in full text, either in English or in Turkish, the contents of which are relevant to the subject have been reviewed. Five articles are on the historical development of Shopping Malls, while ten articles are on physical health effects, and eleven articles on social health effects.

Results

In closed and crowded environments, the exchange of air with natural or artificial ways, and the formation of fresh air are important. The low oxygen level of air causes negative effects in terms of health, lowers work efficiency and impairs concentration.

If the hygiene rules are not taken into consideration in toilets or other common areas, various infections can develop. The lack of hygiene may lead to the development of respiratory tract infections and water and food-borne infections such as typhoid fever, dysentery and hepatitis A.

Mobile phones carried by thousands of people, electrical installations, credit card appliances in stores and similar equipment create electromagnetic fields, which can affect infants and children.

When assessed psychologically and socially, for people, shopping malls have been places that are moved by social and psychological motives beyond acquiring the products they need. The mall environment creates a cinematographic atmosphere for leisure time.

Consumption habits that provide person to do and buy whatever he/she wants, offer popular source of happiness to modern individual. The shopping centers, which Ritzer explains through the metaphor of "consumption cathedral", are structured to direct, even force people to consumption. At this point, the increase in the perception of "relative poverty", defined as the inability to meet needs of the individual less than other members of the society, becomes important in terms of community mental health.

Vitamin D deficiency and sick building syndrome can be seen in mall employees, because of spending most or all of their working hours in a closed area and low exposure to sunlight. Negative physical and chemical factors such as temperature, humidity, air currents, inadequate lighting, noise, polluted air; can lead to fatigue in workers, disorganization of interest, aggravation of movements and insufficiency of sense organs. In addition to the risks such as fire, electric shock and car crash; Employees in closed parking areas may face with health risks such as heart, lung disease, cancer because of exposure to exhaust gases.

Conclusion

It is necessary to define the risks and dangers in shopping malls correctly in terms of consumers and employees, to take necessary precautions and to raise awareness about these risks in people. These structures must be given the correct content and meaning, without destroying our urban identities.

Key words: Shopping centers, Indoor areas, Closed Area Employees.

* Research Assistant, Erciyes University Medical Faculty, Public Health Department.

** Professor Dr. Erciyes University Faculty of Medicine, Department of Public Health.

*** Professor Dr. Erciyes University Faculty of Medicine, Department of Medical Education.

**** Professor Dr. Erciyes University Faculty of Medicine, Department of Medical Education.

***** Lecturer, Bozok University, Vocational School of Health

Yerel Su Yönetiminin Geleceği ve İstanbul Örneği

Mehmet Dikici*

Su olmadan yaşam olmayacağı, hatta varoluş kaynağımızın su olduğu tartışılmaz bir gerçektir. Gezegenlerde yaşam belirtisi suyun varlığına göre araştırılıyor. Yerkürede mevcut olan suyun dağılımı ise hidrolojik çevrim sayesinde bir dengede devam ediyor. Ancak bu dengenin son yıllarda bozulması, iklim değişikliği ve küresel ısınma kavramları ile insanlığın gündemini belirliyor. Suyun yönetimi hem bu denge açısından hem de, sağlıklı ve yeterli suya ulaşamayan yaklaşık 2 milyar insan açısından çok önemli. Yerel karbon salınımının tüm dünyayı etkilediği gibi, yerel su yönetimi de komşu havzaları, hatta ülkeleri de etkileyen bir öneme sahip. Bütüncül su yönetim anlayışının kabul edildiği günümüzde, İstanbul örneğinde olduğu gibi, yerel yönetimin plansız ve yetersiz olması, merkezi yönetimlere müdahale gerekçesi sağlamıştır. Merkezi yönetimin yanlış politikaları ile de yerel yönetimin etkili bir su yönetimi yapamaması veya yerel yönetimin önerilerinin dikkate alınmadığı durumlar da su yönetiminin geleceği konusunda tartışmalara neden olmuştur. Bu çalışmada İstanbul örneğinde yerel su yönetimin geleceği, merkezi hükümetin birçok biriminin de dâhil olduğu süreç ile birlikte ele alınmıştır. İstanbul'un su ihtiyacını karşılamak için yapılan Melen Projesi ile ilgili detaylı veriler, merkezi yönetimin tüm kamu ve özel kurumları içine alan Melen Havzası Koruma Eylem Planı, Ulusal Havza Yönetim Stratejisi çerçevesinde incelenmiştir. Sonuç olarak, yerel su yönetiminin, merkezi yönetimle birlikte bütüncül bir su yönetimini nasıl uygulaması gerektiği hakkında önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar kelimeler: Yerel su yönetimi, merkezi yönetim, kent, havza, İstanbul.

The Future of Local Water Management and Istanbul Sample

Mehmet Dikici*

It is indisputable fact that there will be no life without water, even that our source of existence is water. The signs of life on planets are being investigated according to the presence of water. The distribution of water that exists in the world continues in a balance with the hydrological cycle. With this equilibrium has been deteriorating in recent years which climate change and global warming determine the agenda of humanity. Water management is very important both for this balance and about 2 billion people who can not reach healthy and sufficient water. As local carbon emissions affect the whole world, local water management has an importance that affects neighboring basins, even countries. Today, when holistic water management approach is accepted, as in the case of Istanbul, unplanned and inadequate local government has provided grounds for intervention to central governments. Incorrect policies of the central government and the inability of the local government to conduct effective water management, or where the recommendations of the local government were not taken into account, also caused controversy about the future of water management. In this study, the future of local water management in the case of Istanbul was considered together with the process of many units of the central government. Detailed information on the Melen Project to meet Istanbul's water needs has been examined within the framework of the National Watershed Management Strategy, the Melen Basin Conservation Action Plan, which includes all public and private institutions of the central government. As a result, recommendations have been made on how local water management should implement an integrated water management with the central government.

Key words: local water management, central government, city, basin, İstanbul

* Department of Civil Engineering, Alanya Alaaddin Keykubat University, Alanya, Antalya, TURKEY

Yarının Kentleri

Future Cities





Poster Bildiriler



Problems Due to Unregistered Waste Collectors

Husam Beyazıt*
Sevgi Gençdal Beyazıt**
Gülşen Güneş***

Introduction

We aimed to find out the problems arising from unregistered street waste collectors working outside the Möp backfill facilities operating on the Gaziantep / Şehitkamil district border. Street waste collectors are more prevalent in countries that are developing and have not achieved social awareness in their recovery policies. The study is important for the rapid increase in the number of street waste collector with the increase in global migration and mobility in Turkey in recent years, there is a risk of the problems becoming social problems.

Material and Method

There are 80 firms and unnamed warehouses in the study, which are located in Gaziantep / Şehitkamil district boundaries, collecting licensed and licensed packaging waste. Licensed companies do not operate unregistered street waste collectors on their premises. Unregistered waste collectors mostly operate places without Environmental Permits and Licenses. The companies which collect the packaging waste with and without environmental permit / license certificate issued by the Ministry of Environment and Urbanization operate the street collectors which are called "kekcek" in their bodies.

Findings and Discussion

As a result of the audits; It has been determined that there are about 1200 street pickers in 80 scrapers. It has been determined that more than half of the street pickers are Syrian in the majority of the street pickers. The scrapers, which are called street pickers, appear to cause thefts of businesses, traffic flow and obstruction of traffic, . Due to such reasons, the working hours of street collectors can be adjusted. It will be convenient for street collectors not to work between 07: 00-19: 00, when human traffic is intense.

Conclusion

Packaging Waste Collection and Separation Facilities of Municipalities The protocol and procedure of collecting, transporting and recycling project separately are signed between the companies that rent the facility and the municipalities at the source of packaging waste. The company that rents the plant is bidding according to the amount of waste generated in the region. Spending is made on the income earned and recycling efforts. Therefore, as the amount of collected waste decreases, the income of the municipalities will decrease because the interest of the companies in the establishment or collection-decomposition will decrease. Thus, the public will face both social and economic harmful.

Key words: Environmental pollution, recycling, illegal collectors

Resources

1. Ambalaj Atıklarının Kontrolü Yönetmeliği, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, 24.08 2011.
2. Gaziantep şehitkamil Möp . <https://http://mop.gen.tr>
3. Gaziantep çevre raporu ÇED 2016 wikipedia <https://tr.wikipedia.org/wiki/M.O.P>
4. etim, A. (2014) Geri Dönüşüm Sektörünün Dünyadaki Genel Görünümü ve Türkiye'deki Durumu, http://www.izto.org.tr/portals/0/argebulten/gerid%C3%B6n%C3%BC%C5%9F%C3%BCmsect%C3%B6r%C3%BC_ahmetyetim.pdf, 15.07.2016.

Amalgamation Performances of Gold-Coated Quartz Wool, Alumina, Silica, Sand and Carbon Fiber for the Determination of Inorganic Mercury in Waters by Cold Vapor Atomic Absorption Spectrometry

Arzu Erdem Şimşekaya*
Onur Yayayürük**
Aslı Erdem Yayayürük***
Talal Shahwan****
Ahmet E. Eroğlu*****

Different gold-coated sorbents for amalgamation were applied for the determination of inorganic mercury in waters using a home-made cold vapor generation unit coupled to atomic absorption spectrometry. Among the gold-coated materials investigated (quartz wool, alumina, silica, sand and carbon fiber) quartz wool was found to give the most efficient results in terms of sorption and release. Analytical performance of the system without and with amalgamation was investigated and it was found that when amalgamation was applied, the linearity and slope of the calibration plots were independent on the sample volume for 1.0, 5.0 and 10.0 mL. Method validation was realized through the analysis of a sample of spring water spiked with 1.0 µg/L inorganic mercury and the spike recoveries were found to be 95±1, 91±3, and 99±5% for 1.0, 5.0, and 10.0 mL, respectively. The results demonstrated that the methodology can be applied to these types of samples directly or after amalgamation, depending on the mercury concentration.

Keywords: mercury, amalgamation, gold-coated sorbents, preconcentration, cold vapor atomic absorption spectrometry.

References

1. 1.Dakova, I., Karadjova, I., Georgieva, V., and Georgiev, G., Talanta, 2009, vol. 78, p. 523.
2. 2. Hamza, A., Bashammakh, A.S., AlSibaai, A.A., Al Saidi, H.M., and El Shahawi, M.S., J. Hazard. Mater., 2010, vol. 178, p. 287.

*Department of Chemistry, İzmir Institute of Technology, 35430, Urla-İzmir, Turkey

**Department of Chemistry, Ege University, 35100, Bornova-Izmir, Turkey, onur.yayayuruk@ege.edu.tr

***Department of Chemistry, Ege University, 35100, Bornova-Izmir, Turkey

****Department of Chemistry, Birzeit University, Ramallah, West Bank, Palestine

*****Department of Chemistry, İzmir Institute of Technology, 35430, Urla-İzmir, Turkey

Use of Amberlite XAD-7HP for the Separation of Mn(II) and Mn(VII) in Waters

Aslı Erdem Yayayürük*
Onur Yayayürük**
Ahmet E. Eroğlu***

A simple method is proposed for the determination and speciation of Mn(II) and Mn(VII) in waters utilizing a macroporous resin, Amberlite XAD-7HP. The batch method was employed and flame atomic absorption spectrometry was used in all determinations. Amberlite XAD-7HP resin was shown to retain Mn(VII) between pH 4 and 12. If the solution contains only one of the species, either Mn(II) or Mn(VII), the resin behaves selectively depending on the pH of the solution. The elution from the sorbent was realized using K₂C₂O₄ in HNO₃. The efficiency of the method was checked via spike recovery experiments. The proposed method was successfully applied to industrial wastewater samples and quantitative recoveries ($\geq 96.0\%$) confirmed the accuracy of the method.

Keywords: Manganese, speciation, flame atomic absorption spectrometry, amberlite XAD-7HP

References

1. Michalke, B. and Fernsebner, K.J., Trace Elem. Med. Biol., 2014, vol. 28, no. 2, p. 106.
2. Oliveira, R.L.F., Pedrobom, J.H., Menegario, A.A., Domingos, R.N., Junior, D.A.P., and Kiang, C.H., Anal. Chim. Acta, 2013, vol. 799, p. 23.

*Department of Chemistry, Ege University 35100 İzmir, Turkey

**Department of Chemistry, Ege University 35100 İzmir, Turkey, onur.yayayuruk@ege.edu.tr

***Department of Chemistry, İzmir Institute of Technology 35430 İzmir, Turkey

A Study About the Effects of Street and Boulevard Quality on Urban Identity: A Case Study on İzmir / Turkey

İpek Altuğ Turan*
Bahriye Gülgün Aslan**

Nowadays many local governments, considering the economic importance, conduct studies on managing cities with positive image impacts in order to encourage both tourism and foreign – domestic investments. These studies on urban identity emphasize the importance of creating qualified living spaces and preserving the positive values that reflect the social and physical status of the settlements. The main actors of urban identity are the streets, the squares and the buildings that make up the public face of our towns and cities. The meaning and the role these elements play in urban design are the way in which that are arranged, designed and detailed (Moughtin, 1999).

In this context, the streets / boulevards are important components in ensuring the quality of urban life for transportation of both domestic and foreign users and also they are the first component that takes place in users' memory regarding to urban identity.

Within the scope of the study, 105 streets / boulevards (sub-areas) located within the borders of Konak and Karabaglar districts that constitute the main transportation hub in İzmir / Turkey, has been analyzed. The status of "pedestrian access network", "building facades," "living and non – living landscape elements", "visual chaos" and "general image impact" have been the examined criteria to put forward the research areas' impact on quality of life and urban identity.

The mentioned criteria have been evaluated in the range of 1 to 5 points, 1 point "very unsuccessful" and 5 points "very successful" with respect to the predefined sub-criteria of each aspect.

As results of the research; it was observed that 31.4 % of the street / boulevards had no pedestrian access network and only 20.6 % of the determined pedestrian access networks were in a successful condition. It has been seen that there was not any sub-area that is in a successful condition in the aspect of "building facades" and also it has been observed that only 4 sub-areas were in successful condition in the aspect of "non-living landscape element". The "living elements" have been identified only in 40.0 % of the streets / boulevards and among these sub-areas only in 8 streets / boulevards have been assessed in the successful condition. Also it has been seen that 74.5 % of the streets / boulevards were in unsuccessful condition in the aspect of "visual chaos".

It has been concluded that 71.7 % of the research area's "image impact" on the users was in negative aspect. At the end of the study; in the light of the data obtained, suggestions for improvement and development of the research area have been put forward.

Note:

This work was compiled from the PhD Thesis titled "The Construction of Urban Identity: İzmir Konak District" prepared by İpek Altuğ Turan.

*Ege University, Faculty of Agriculture, Department of Landscape Architecture, İzmir, Turkey
**Ege University, Faculty of Agriculture, Department of Landscape Architecture, İzmir, Turkey

Evaluating the Interaction Between People, Stream And City: A Case Study of Izmir`S Meles Stream, Turkey

Emine Malkoc True*
Çiğdem Kılıçaslan**

Abstract

Rivers contribute to the socio - cultural - economic development of cities as ecological corridors that link cities, or urban areas, and provide many uses. However, as the result of rapid urbanization, river shores have been put under pressure by intensive use, losing their natural qualities and becoming open channels in the cities.

The Meles Stream, which forms the subject of this research, passes through the most intensively settled and developed areas of Izmir city and into the Gulf. The stream, which was recorded by Homer, traced commercial roads throughout history and in inscriptions was expressed as "Sacred". The historical Kervan Bridge emphasizes the importance of the stream, which many travellers spoke of. In the 20th century, due to rapid urbanization the first slums in Izmir started to develop along the stream's route. Waste from leather factories built around the stream and the discharge of uncontrolled domestic waste, caused the pollution of the Meles. The dense highways passing over the stream narrowed its bed and resulted in the complete loss of its natural characteristics. Many of the old slum areas have been identified as urban transformation areas and various efforts have been made in this direction.

The section between the Şirinyer Aqueducts and the Meles Delta was selected as the study area. In determining the boundaries, factors included: the historical aqueducts in the area; the stream's flow along the foothills of Kadifekale, the areas where the first slums of Izmir were established, and because these areas constitute the most important urban transformation regions of Izmir; and the important highways passing through the area.

In the method of the study; the problems observed due to the interaction between people, stream and city and the results of the emerging problems were questioned through 5W1H (When, Where, Who, What, Why, How) questions. The results of the interaction between the stream bed, the people and the city were analyzed by specialists through photographs taken from the area. The environmental impact on the area was determined by taking the arithmetic average of the scores given by a group of experts who are 10 academics working at the university as landscape architects. The scores ranged from 1 to 10 (with 1 showing the least effect, 5 the average effect and 10 the highest effect). If there was no significant effect, a 'Ø' symbol was used.

As a result of the study, suggestions for improving the Meles Stream, which has become a source of trouble for Izmir city instead of being an attraction point, have been made in order for it to provide a more effective role in the city by emphasizing its historical, social, cultural, economic, ecological and recreational importance.

According to the results, if the recommendations are actualised, the highest change will be provided for the socio - cultural aspects. And ecological aspects will also be improved significantly.

Key Words: Stream, People, City, Meles, Izmir, Turkey

*Assoc. Prof., Ege University, Faculty of Agriculture, Department of Landscape Architecture, 35100, Bornova / Izmir, Turkey, eminemalkoc@hotmail.com

**Assoc. Prof., Adnan Menderes University, Faculty of Agriculture, Department of Landscape Architecture, 09100, Koçarlı / Aydın, Turkey, c.kilicaslan@hotmail.com

Adana İli'nde Ketiapin Kötüye Kullanımı

Evsen Güzel*
İsmail Ethem Gören**
Nebile Dağlıoğlu***

Özet

Terapötik amaçlı kullanılan bazı santral sinir sistemini etkileyen ilaçların psikolojik bağımlılık potansiyeli sebebiyle kötüye kullanımı günden güne yaygınlaşmaktadır. Bu çalışma ile Çukurova Üniversitesi Tıp Fakültesi Adli Tıp Anabilim Dalı'na uyuşturucu madde analizi için adli makamlardan gelen 4293 olgunun kan örneklerinde ketiapin kullanımı araştırılmış olup, olguların %1.16'sında ketiapinin kötüye kullanımı tespit edilmiştir. Ketiapinin kötüye kullanımı tespit edilen olguların %22'sinde ketiapin tek başına kullanılırken, diğer olgularda yasadışı maddeler ile kullanıldığı belirlenmiştir. Yasadışı maddeler ile kötüye kullanımı tespit edilen olgularda ise en sık esrar ile kullanımı belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler; Ketiapin, Kötüye kullanım, Antipsikotik ilaçlar, Adana ili

Abstract

Abuse of medicines affecting some central nervous system used for therapeutic purposes due to the potential of psychological dependency is becoming widespread day by day. In this study, the use of quetiapine in the blood samples of 4293 patients from the judicial authorities for the drug analysis in Çukurova University Medical Faculty Forensic Medicine Department was investigated and quetiapine abuse was detected in 1.16% of the cases. Quetiapine was used alone in 22% of the cases in which quetiapine abuse was detected, while the rest was used with illicit drugs. In cases of illicit drugs, the most common use was with cannabis.

Key Words; Quetiapine, Abuse, Antipsychotic drugs, City of Adana

*Çukurova Üniversitesi Su Ürünleri Fakültesi, Balcalı-ADANA

**Çukurova Üniversitesi Tıp Fakültesi Adli Tıp Anabilim Dalı, Balcalı-ADANA

***Çukurova Üniversitesi Tıp Fakültesi Adli Tıp Anabilim Dalı, Balcalı-ADANA

Micellar Liquid Chromatography in the Context of Green Analytical Chemistry

Hale Seçilmiş Canbay*
Serdal Öğüt**

Humans are exposed to a mixture of Endocrine disrupting chemicals (EDCs) such as polychlorinated biphenyls, pesticides, phthalates, bisphenol, drugs, hormones etc. Analysis of EDCs in water is located in researches from very long time before to know the influence of its on living beings.

Green analytical chemistry is an important part of green chemistry and sustainable development [1]. There are several roads to obtain this chemistry.

- using environmentally benign chemicals (solvents and reagents) [2]
- short chromatographic separation times [3]
- minimizing the environmental impact of analytical wastes [4].

Micellar liquid chromatography (MLC) is one of the modes of reversed-phase liquid chromatography (RPLC) with aqueous–organic mobile phases. Mobil phases are contain surfactant at a concentration above the critical micelle concentration. The foundation of the technique is interactions between solute compound, mobil phase (aqueous phase) + micelles and column (stationary phase) [5].

Some publications have reported on the basics and applications of MLC for the analysis of Endocrine disrupting chemicals (EDCs) in water samples [6-9]. The use of this Green analytical technique in environmental analysis is very important. Green chemistry has developed as a conceptual framework that minimizes the unwanted effects of chemistry [10].

1. Direct chromatographic methods in the context of green analytical chemistry. Marek Tobiszewski, Jacek Namiesnik. Trends in Analytical Chemistry, Vol. 35, 2012
2. M. Farre, S. Pérez, C. Gonçalves, M.F. Alpendurada, D. Barcelo, Trends Anal. Chem. 29 (2010) 1347.
3. C.J. Welch, N. Wu, M. Biba, R. Hartman, T. Brkovic, X. Gong, R. Helmy, W. Schafer, J. Cuff, Z. Pirzada, L. Zhou, Trends Anal. Chem. 29 (2010) 667.
4. S. Garrigues, S. Armenta, M. De la Guardia, Trends Anal. Chem. 29 (2010) 592.
5. M.J. Ruiz-Angel, R.D. Caballero, E.F. Simo-Alfonso, M.C. Garcia-Alvarez-Coque. Journal of Chromatography A. 947 (2002) 31.
6. S.K. Mourya, D. Bose, A. Durgbanshi, J. Esteve-Romero, S. Carda-Broch. Anal. Methods. 3 (2011) 2032.
7. S.H. Cheng, C.C Kwan, C.C.J. Lo. Food. Drug Anal. 19 (2011) 452-456.
8. M.L. Chin-Chen, M. Rambla-Alegre, A. Durgbanshi, D. Bose, S.K. Mourya, J. Esteve-Romero, S. Carda-Broch. Int. J. Anal. Chem. 2012 (2012) 7.
9. B. Beltrán-Martinavarró, J. Peris-Vicente, M. Rambla-Alegre, S. Marco-Peiró, J. Esteve-Romero, S. Carda-Broch. J. AOAC. Int. 96 (2013) 870.
10. [N.R. El-Shaheny, M.H. El-Maghrabey, F.F. Belal. Open Chem. 13 (2015) 877.

*Department of Bioengineering, Faculty of Engineering and Architecture, Mehmet Akif Ersoy University, Burdur, Turkey halecanbay@mehmetakif.edu.tr

**Department of Nutrition and Dietetics, Faculty of Health , Adnan Menderes University, Aydın, Turkey

Green methods: Sample preparation and Chromatography Technique

Hale Seçilmiş Canbay*
Serdal Öğüt**

Green chemistry has got several synonyms:

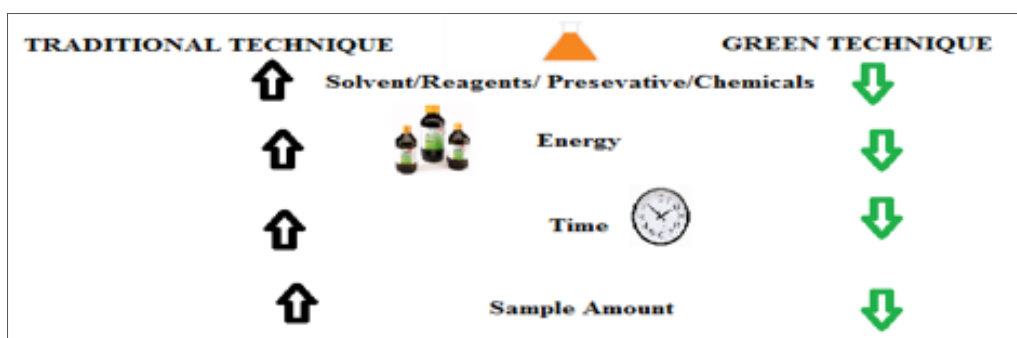
- sustainable chemistry,
- clean chemistry [1-3].

The term of green chemistry expressed by Anastas and Badami,[4], Nameroff,[5], and Kletz.[6]

Most important issues of our time are the protection of the environment and human health and safety. This topics are given more consideration in the field of chemistry. The use of green chemistry techniques or methodologies;

- Reduce waste (eliminate solvent/reagents/ preervative/chemicals)
- Reducu use of energy (More energy efficient)
- Prevent from derivization technique
- Using safely chemicals [1-3].

The principles of green analytical methods are performed at each stage of experiments. The sample preparation step is of basic stage for the accuracy and reliability of the analytical results. Green chemistry provides shorter analysis time - labour-consuming and reduces waste. Especially Solventless sample preparation techniques have great value [7].



1. M.A. Korany, H. Mahgoub, R.S. Haggag, M.A.A. Ragab, O.A. Elmallah. Journal of Liquid Chromatography & Related Technologies, 40:16, 839-852, 2017.
2. A. Wuethrich, P. R. Haddad, J.P. Quirino. Anal. Chem, 87: 4117-4123, 2015.
3. S. Agata, M. Łukasz, K. Adam, N. Jacek. 6th Shanghai International Symposium on Analytical Chemistry, 16-18.10.2012, Shanghai.
4. B.V. Badami. Resonance, 13: 1041-1048, 2008.
5. T.J. Nameroff, R.J. Garant, M.B. Albert. Res. Policy, 33: 959-974, 2004.
6. T.A. Kletz. Chem. Ind, 9124: 287-292, 1978.B. Beltrán-Martinavarró, J. Peris-Vicente, M. Rambla-Alegre, S. Marco-Peiró, J. Esteve-Romero, S. Carda-Broch. J. AOAC. Int. 96 (2013) 870.[N.R. El-Shaheny, M.H. El-Maghrabey, F.F. Belal. Open Chem. 13 (2015) 877.

*Department of Bioengineering, Faculty of Engineering and Architecture, Mehmet Akif Ersoy University, Burdur, Turkey halecanbay@mehmetakif.edu.tr

**Department of Nutrition and Dietetics, Faculty of Health , Adnan Menderes University, Aydın, Turkey

Monitoring and Evaluation of Patients' Satisfaction in Medical Units that Use Natural Factors for Treatment

C. Oprea*
E.V. Ionescu**
M.G. Iliescu***
R. E. Almasan****
N. Calota*****
D. M. Iliescu*****

Introduction

The research consists in determining patients' perception of medical services of medical units using natural factors for treatment in order to identify the issues to be improved. Study's objective is to analyze these patients' feedback.

Material - Method

The target group consists of 593 respondents residing in urban (86%) and rural areas who received treatment in medical units, from Dobrogea region, that use natural factors.

The prospective cross-sectional survey was conducted by completing a specific questionnaire by the subjects included in the two-month study in 2015.

The data obtained was processed using the Excel Program, IBM SPSS Statistics 20. There were applied the following procedures: Non-parametric statistical tests, Descriptive statistics (to characterize discrete and continuous variables defined at the database level), Graphics.

The results considered statistically significant were those for which $p < \alpha = 0.05$.

Findings

In order to optimize patient's medical rehabilitation process, the medical unit of Physical Medicine and Rehabilitation needs to dispose of a green space of minimum 3.5 m² / bed.

Result

Patients are complaining about the movement facilities and highlight the need for recreational facilities. There is a deficient knowledge of the benefits of therapies using natural factors by doctors of other specialties to the detriment of patients' life quality.

Keywords: patients satisfaction, natural factors, rehabilitation, recreational spaces, green space

References

1. Farin E, Jäckel WH. Qualitätssicherung und Qualitätsmanagement in der medizinischen Rehabilitation. Bundesgesundheitsblatt 2011; 54(2):176-184. doi:10.1007/s00103-010-1206-929
2. Frumkin H. Beyond toxicity: Human health and the natural environment. American Journal of Preventive Medicine 2001; 20(3):234-240
3. ones E, Pike J, Marshall T, Ye X. Quantifying the relationship between increased disability and health care resource utilization, quality of life, workproductivity, health care costs in patients with multiple sclerosis in the US. BMC Health Services Research 2016, 16:294. doi:10.1186/s12913-016-1532-1
4. Mosadeghrad AM. Factors Affecting Medical Service Quality. Iran Journal of Public Health 2014; 43(2):210-220
5. Prakash B. Patient Satisfaction. Journal of Cutaneous and Aesthetic Surgery 2010; 3(3):151-155. doi:10.4103/0974-2077.74491
6. Tucmeanu AI et. al. Management consultancy for organisational change in health from the manager perspective. Journal of Environmental Protection and Ecology 2017, 3:1238-1248

*Ovidius" University of Constanța, Faculty of Medicine, Balneal and Rehabilitation Sanatorium of Techirghiol, Romania

**Ovidius" University of Constanța, Faculty of Medicine, Balneal and Rehabilitation Sanatorium of Techirghiol, Romania

***Ovidius" University of Constanța, Faculty of Medicine, Romania, Rehabilitation Hospital of Eforie Nord, Romania

****Balneal and Rehabilitation Sanatorium of Techirghiol, Romania

*****Ovidius" University of Constanța, Faculty of Medicine, Balneal and Rehabilitation Sanatorium of Techirghiol, Romania

*****Ovidius" University of Constanța, Faculty of Medicine, Romania

The Cement Factory Exposure - A Possible Risk for Mesothelioma.

Elena Dantes*
Liliana Tuta**
Adriana Socaci***
Claudia Simona Cambrea****

The quality of the environment influences health more than we are aware. Living in the neighbourhood an/or working in the large refineries and cement factories may cause long-distance effects on lung health. The link between exposure to atmospheric pollutants and diseases is often hard to sustain. When exposure occurs in infancy and illnesses occur after 40-50 years, the connection seems almost impossible. But it must be taken into account that the lungs mature up to the age of 18, and children who live near the cement factories may be affected by respiratory noxes . Cement is a product used in most construction, renovation, being a key asset to the construction industry. Cement is a fine powder with micron size, known to cause chronic bronchitis, COPD, bronchial asthma, recurrent bronchial infections. We present two clinical cases, sisters, who were born and lived all their lives about 3 km from such a cement plant and developed the same form of primitive pleural tumor called mesothelioma. One of them aged 42 years old and the other 49 years old. At the second sister, tumor appeared at 1.5 years distance from the first sister. Clinical, imagistic and histopathological evolution was the same. The first sister survived two years and the second, who was diagnosed three months ago, is undergoing oncological treatment. Although it is known that asbestos is the etiological factor of mesothelioma, prolonged exposure and similar evolution, in identical living conditions of the two sisters, raises the suspicion that pollution around cement factories may be a factor favoring initiation of the oncogenesis process. Of course, there is the possibility of a genetic predisposition that, along with exposure to industrial pollution, has triggered this form of cancer. Although the measurement of pollution levels by the competent services did not show any values beyond those admitted, however, monitoring of morbidity and mortality in a territory from which such cases originated is mandatory.

*Clinical Medical Department, Faculty of Medicine, "Ovidius" University, Constanta, Romania,

**Department of Nephrology, Emergency County Hospital, Faculty of Medicine, "Ovidius" University,

*** "Victor Babes" Clinical Hospital of Infectious Diseases and Pneumology, Timisoara, Romania,

****Clinical Medical Department, Faculty of Medicine - "Ovidius" University Clinical Infectious Diseases Hospital of Constanta, Romania.

Respiratory Infections and Air Pollution, Retrospective Study Over the Past 10 Years

Irina Magdalena Dumitru*
Manuela Arbune**
Gabriela Lilios***

The harmful effect of air pollution on health have been recognized for most of the last century. The evidence for a relationship between indoor pollution and respiratory infections has been demonstrated in several studies. In recent years, there were recorded increasing number of cases of laryngo-tracheo-bronchitis, usually due to influenza or parainfluenza viruses. Recent studies have suggested that air pollution may change the clinical picture of the respiratory infections, by increasing the symptoms. In the recent years, the main pollution sources are the accidental industrial emissions, the intense traffic or the domestic heating, that have been contributed to the constant overruns of the normal values of the pollution markers. In Constanta county, 1012 influenza cases were reported between 2007-2017, significantly more cases in the last 3 seasons (24% of all reported influenza cases in Romania): 2014/2015 – 127 cases including 55 patients with serious acute respiratory infections (SARI), 2015/2016 – 365 cases (74 patients with SARI) and 2016/2017 – 138 cases (4 patients with serious acute respiratory infections). Conclusion. Considering these environmental changes, as well as the risks of susceptible population due to the lack of vaccination, the severity of respiratory infections is also increasing, mainly related to influenza.

Key words: air pollution, respiratory infections, severe symptoms

*Ovidius University of Constanța, Faculty of Medicine, 1 University Street, 900470, Constanța, Romania

**Dunărea de Jos" University from Galați, Medicine and Pharmacy Research Centre, 47 Domnească Street, Galați, 800008, Romania

***Ovidius University of Constanța, Faculty of Pharmacy, 6 Captain Al. Serbănescu Street, Constanța, Romania

Instances of Food Adulteration and Contamination and Implications to Food Safety and Health and Possible Environment Issues

Ilirjan Malollari*
Fatjon Hoxha**
Renata Kongoli***
Redi Buzo****

The use of chemicals in the modern society is well known. With specific reference to food productions, plant protection products and veterinary medicines are pharmacologically active substances used to fight pests and animal diseases.

Food additives prolong the shelf life of foodstuffs; colours and flavourings make foods more attractive than usual. As a consequence, the detection of harmful- or questionable-chemicals in foods and feeds has to be considered a matter of public health. Modern regulatory patterns are based on the prevention and the management of risks: food laws in the European Union share the same ratio.

The objective of European Union (EU) legislation on food additives is to ensure protection of public health within a harmonised EU internal food market. The legislation on food additives has been developed following the approach laid down by the European Commission in 1985.

This approach limited the requirement for legislation to those areas that were justified by the need to protect public health, to provide consumers with information and protection in matters other than health, to ensure fair trading and to provide for the necessary public controls.

Now a day, improvements have been made to increase the efficiency of food additives and to ensure safety. The food laws at present strictly regulate the use of food additives and ingredients based on risk assesment.

In a survey that we took in the market trade in our country, it is evident that Food Additives are not completely stated on the label. This work aims to study and to evaluate the safety of food additives, in such way to contribute in public awarness and increase attention of the national food control authority. Key words: Food Additives; Food Safety; Maximum level; EU legislation, Evaluation; Public Health; Environmental Impact

*University of Tirana, Faculty of Natural Sciences, Department of Industrial Chemistry, Albania; e-mail: ilir.malo@gmail.com
**Agriculture University of Tirana, Faculty of Biotechnology and Food, Departament of Agrifood Technology, Albania
***Agriculture University of Tirana, Faculty of Biotechnology and Food, Departament of Agrifood Technology, Albania;
****Department of Biology and Chemistry, Faculty of Human and Natural Sciences, University "Fan S. Noli", Korca, Albania;

Kent Gürültüsü ve Okul Başarısı

Belgin Yıldırım*

Teknolojinin hızla gelişmesi, çok çeşitli alanlarda insanların yaşamlarını olumlu yönde etkilerken, beraberinde getirdiği olumsuzluklar da etkisini göstermektedir. Bunlardan biri hiç şüphesiz gürültüdür. Gürültü okul çağı çocuklarının ve gençlerin yaşam kalitesini etkileyen önemli bir çevresel faktördür. Okul çağı çocuklarının ve gençlerin yaşam alanlarında gürültü farklı şekillerde kendini göstermekle birlikte, kentsel ortamlarda gürültünün çeşitliliği ile boyutu ihtiyaçlar ve fonksiyonlara göre daha da artmaktadır. Okul çağı çocuklarının ve gençlerin psikolojik ve fizyolojik sağlığını olumsuz yönde etkileyen gürültü; son yıllarda dünyanın her tarafında, özellikle büyük yerleşim birimlerinde çok önemli bir çevre sorunu haline gelmiş ve çoğu yerde kirlenme boyutlarına ulaşmıştır. Gürültü kirlenmesinin birçok sebebi olmakla birlikte, esas sebepler çevre sorunlarının genel sebepleri olan; hızlı nüfus artışı, çarpık şehirleşme, çarpık sanayileşme ve trafiktir. Özellikle çocuklar, yetişkinlere göre gürültüye karşı daha fazla savunmasızdır. Çünkü onların akustik çevreyi seçme ve kontrol etme yetenekleri sınırlıdır. Gürültülü kirliliğinin özellikle işitme duyusu ve dil gelişimini henüz tamamlanmamış olan çocukları olumsuz etkilemektedir. Gürültü kirliliği okul ortamı içerisinde öğrenmeyi engelleyen, okul çağı çocuklarının ve gençlerin sağlığını fizyolojik ve psikolojik olarak etkileyen oldukça önemli bir sorundur. Bu sorunların çözülmesinde katkı sağlayan meslek gruplarından biri de okul hemşireleridir. Okul hemşirelerinin, öğrencilerin sağlığına ve eğitim kalitesine etkilerinden dolayı gürültü koruma programlarından da sorumludur. Okul sağlığı hemşiresi bu konularda da çalışmalarını yürüterek okul ortamındaki gürültüsünün hesaplanması ve azaltılmasına yönelik olarak öğrencilere ve okul çalışanlarına eğitim yapar. Aynı zamanda yöneticiler ile birlikte okuldaki gürültünün azaltılmasına yönelik katkılarda bulunur.

Anahtar Kelimeler: Kent gürültüsü, okul başarısı, çocuklar, gençler, okul çağı

Kaynaklar

1. Tüzel S, Sınıf İçi Gürültünün Öğrencilerin Dinleme Sürecindeki Bilişsel Performansına Etkisi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Eğitimde Kuram ve Uygulama Dergisi, Çanakkale,2013,4(9), 363-378.
2. TS ISO 1996-2:Akustik-Çevre Gürültüsünün Tanımı, Ölçülmesi ve Değerlendirilmesi Bölüm 2 Çevre Gürültü Seviyelerinin Tayini, Türk Standartları Enstitüsü, Ankara.
3. Tamer Bayazit N, Küçükçiftçi S, Şan B, İlköğretim okullarında gürültüden rahatsızlığın alan çalışmalarına bağlı olarak saptanması, İTÜ Dergisi/A Mimarlık Planlama Tasarım,2011, 10(2), 168-180.
4. Şimşek N, İlköğretim Okulu Yöneticilerinin Öğrenci Velilerini Okula Çekme Başarısı Hakkında İlköğretim Okulu Öğretmenlerinin ve Öğrenci Velilerinin Görüşleri (Denizli İli Örneği), Yüksek Lisans Tezi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Pamukkale Üniversitesi, Denizli, 2008.
5. Şişman M. ve Turan S, Eğitim ve Okul Yönetimi. Eğitim ve Okul Yöneticiliği El Kitabı, Editör Yüksel Özden, PegemA Yayıncılık,Ankara,2005

*Yrd.Doç.Dr., Adnan Menderes Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Halk Sağlığı Hemşireliği ABD Öğretim Üyesi

City Noise and School Success

Belgin Yıldırım*

The rapid development of technology not only results in positive effects on human life in various areas but also brings negative impacts. One of them is undoubtedly noise. Noise is the most significant environmental factor affecting the life quality of school children and young people. It manifests itself in various ways in living spaces of school children and young people. Diversity and level of noise in urban sections increase commonly with the needs and functions. Noise that affects psychological and physiological health of school children and young people has become considerably important environmental problem especially in big urbanized areas and it has reached pollution levels in most regions. Although there are lots of reasons for noise pollution; being general causes of environmental problems, rapid population increasing, disorganized urbanization, disorganized industrialization and disorganized traffic are main reasons. Especially children are more vulnerable to noise than adults. Because, they are limited ability to select and control of the acoustic environment. Especially noisy pollution negatively affects children whose hearing and language development are not yet complete. Noise pollution is a very serious problem that prevents learning in the school environment and affects human health physiologically and psychologically. One of the occupational groups contributing to the resolution of these problems is school nurses. School nurses' are responsible for hearing conservation education programs due to its effects on students' health and education quality. The school health nurse also conducts their work in these subjects to train students and school staff to calculate and reduce noise in the school environment. The school health nurse also works in these matters. She is educate students and school staff to calculate and reduce noise in the school environment. Together with the managers, they also contribute to the reduction of the noisy school

Key words: City noise, school success, children, teenagers, school age

References

1. Tüzel S, Sınıf İçi Gürültünün Öğrencilerin Dinleme Sürecindeki Bilişsel Performansına Etkisi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Eğitimde Kuram ve Uygulama Dergisi, Çanakkale,2013,4(9), 363-378.
2. TS ISO 1996-2:Akustik-Çevre Gürültüsünün Tanımı, Ölçülmesi ve Değerlendirilmesi Bölüm 2 Çevre Gürültü Seviyelerinin Tayini, Türk Standartları Enstitüsü, Ankara.
3. Tamer Bayazıt N, Küçükçiftçi S, Şan B, İlköğretim okullarında gürültüden rahatsızlığın alan çalışmalarına bağlı olarak saptanması, İTÜ Dergisi/A Mimarlık Planlama Tasarım,2011, 10(2), 168-180.
4. Şimşek N, İlköğretim Okulu Yöneticilerinin Öğrenci Velilerini Okula Çekme Başarısı Hakkında İlköğretim Okulu Öğretmenlerinin ve Öğrenci Velilerinin Görüşleri (Denizli İli Örneği), Yüksek Lisans Tezi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Pamukkale Üniversitesi, Denizli, 2008.
5. Şişman M. ve Turan S, Eğitim ve Okul Yönetimi. Eğitim ve Okul Yöneticiliği El Kitabı, Editör Yüksel Özden, PegemA Yayıncılık,Ankara,2005

*Yrd.Doç.Dr., Adnan Menderes Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Halk Sağlığı Hemşireliği ABD Öğretim Üyesi

Yarının Kent

Future Cities



www.sehircevresaglikkongresi.com